Diža’ chawe’ kub len Salmo ka’

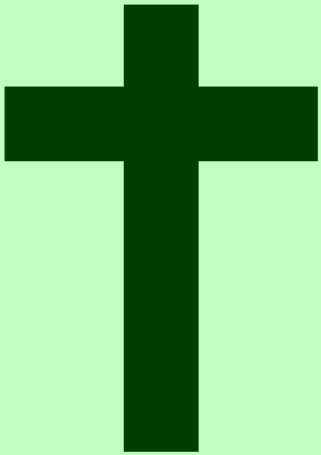

New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee (MX:zty:Zapotec, Yatee)

Diža' chawe' kub len Salmo ka'

New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee (MX:zty:Zapotec, Yatee)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatee

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatee [zty], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Zapotec, Yatee

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
0bfe09c1-2c81-5cea-8249-8c76af5de080

Contents

MATÍO 1
MARKOS 59
LUKAS 95
ZWA 154
HECHOS 197
ROMANOS 255
1 CORINTIOS 280
2 CORINTIOS 304
GÁLATAS 319
EFESIOS 328
FILIPENSES 336
COLOSENSES 342
1 TESALONISENSES . 348
2 TESALONISENSES . 353
1 TIMOTEO 356
2 TIMOTEO 363
TITO 368
FILEMÓN 371
HEBREOS 373
ŽEDW 390
1 BEDW 396
2 BEDW 403
1 ZWA 407
2 ZWA 413
3 ZWA 414
JUDAS 415
APOKALIPSIS 417
SALMOS 444

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MATÍO

Xa xna' gole wdé ka' che Jesús
(Lk. 3:23-38)

1 Zzoja' le'e yiche ni lagak xa
xna' gole wdé ka' che Jesús, Benne'
Criston', Bennen' nake' za'só Dabí,
na' lezka' za'só Bran, benne' ka'
wnníta'gake' ža ni'te.
2 Bran na' goke' xa Isak.
Isak na' goke' xa Jakob.
Jakob na' goke' xagak Judá len
benne' biche'e ka'.
3 Judá na' goke' xagak Fares len
Sara. Tamar goke' xna'gak
chope' ki.
Fares na' goke' xa Esrom.
Esrom na' goke' xa Aram.
4 Aram na' goke' xa Aminadab.
Aminadab na' goke' xa Nasón.
Nasón na' goke' xa Salmón.
5 Salmón na' goke' xa Bos, na' Ra-
hab goke' xne'e.
Bos na' goke' xa Obed, na' Rut goke'
xne'e.
Obed na' goke' xa Isaí.
6 Isaí na' goke' xa Dabí.
Dabín' wnná bi'e benách Israel ka',
na' bchag ná'lene' no'len' zga'ale
goke' zo'le Urías. Dabín' len no'len'
gókgake' xa xna' Salomón.
7 Salomón na' goke' xa Roboam.
Roboam na' goke' xa Abías.
Abías na' goke' xa Asa.
8 Asa na' goke' xa Josafat.
Josafat na' goke' xa Joram.
Joram na' goke' xa Usías.
9 Usías na' goke' xa Jotam.
Jotam na' goke' xa Akás.
Akás na' goke' xa Esekías.
10 Esekías na' goke' xa Manasés.
Manasés na' goke' xa Amón.
Amón na' goke' xa Josías.
11 Josías na' goke' xagak Jekonías len
benne' biche'e ka'.
Benne' ki wnníta'gake' ža na' katen'
benne' Babilonia ka' bché'gake'
benne' Israel ka' zej nžeje' gan nbab
Babilonia na'.
12 Jekonías na' goke' xa Salatiel.
Salatiel na' goke' xa Sorobabel.
13 Sorobabel na' goke' xa Abiud.
Abiud na' goke' xa Eliakim.
Eliakim na' goke' xa Asor.
14 Asor na' goke' xa Sadok.
Sadok na' goke' xa Akim.
Akim na' goke' xa Eliud.
15 Eliud na' goke' xa Eleasar.
Eleasar na' goke' xa Matán.
Matán na' goke' xa Jakob.
16 Jakob na' goke' xa Jwsé.
Jwsén' goke' benne' byo che Lia.
Lian' goke' xna' Jesús, Benne'
Criston', Bennen' žxen láže'gak
benne' judío ka' le'e nich nna bi'e
légake'.
17 Ki goken, gokgak xda' kwe' zi'n
sógake' kate' wzó law wzóa Bran,
na' zejte wzóa Dabí. Lezka' gokgak
yexdá' kwe' zi'n sógake' kate' wzó
law wzóa Dabín', na' zejte bche'gak
benne' Babilonia ka' benne' Israel
ka' zej nžeje'. Lezka' gokgak yexdá'
kwe' zi'n sógake' kate' wzó law
bché'gake' légake', na' zejte ža bla'
Benne' Criston'.

Da' goken katen' bla' Jesús,
Benne' Cristo
(Lk. 2:1-7)

18 Ki goken kate' bla' Jesús,
Benne' Criston'. Katen' ba bchebe
laže' Lia, xna' Jesús, Benne' Criston',
wchág ná'lenbe' Jwsé, na' kate' bi
na' wchág ná'lene'-be', wyó'o to
bi'do' le'be'. Ki goken ni'a che yela'
wak che Dios Be' La'y.
19 Nak Jwsén', benne' byo che
Lian', benne' chawe', san bi gónele'
yesbage'e-be' zia lawgak benách ka'.
Gónele' wsane'-be' ži žize.
20 Kate' ne zza' laže' Jwsén' kan
gone', bla' law to wbás che ya'abá lo
bichgale gan de Jwsén', na' gože' le':
—Jwsé, za'só Dabí. Bi žebo' si'o
Lian', nich gakbe' zo'lo', dan' bi' by-
odon' za' galjbe', yo'obe' le'be' ni'a
che yela' wak che Dios Be' La'y.

21 Galj to bi' byodo' chebe', na'
go'o labe' Jesús, dan' yeslabe'
benách chebe' ka' l̲o dol̲a' da' zej
nbage'e.
22 Ki goken, bžin dan' wnná
X̲anžo Dios l̲o na' benne' bchal̲je'
l̲o wlaze' L̲e', katen' wnné':
23 Le wia nga, to x̲kwide' no'le,
wa'be' bi'do' l̲e'be', na' galj to
bi' byodo',
na' wé'gake' labe' Emanuel.
Emanuel naken to diža' hebreo
dan' z̲nnan: "Zoal̲en Dios žo'o."
24 Kate' bebán Jwsé l̲o bichgalen',
bene' kan gož wbás che ya'abán' l̲e',
na' wz̲i'e Lian', na' gokbe' z̲o'le'.
25 Bi wzóal̲ene'-be' na' zejte golj bi'
byodo' chebe', bi' nežw chebe', na'
bzóagake' labe' Jesús.

2

Benne' žejní'il ka' zedjwíagake' x̲kwide' Jesús

1 Kate' golj Jesusen' l̲o yež Belén,
yežen' nbaben Judea, z̲nna bia'
Herodes ga na'. Kate' ža na' bžingak
benne' žejní'il ka' l̲o yež Jerusalén,
benne' ka' zej nžoje' to yež zi'to' da'
žen' zaka' gan z̲l̲a' wbíž.
2 Wnnabgak benne' ka', na'
wnnágake':
—¿Gaz̲en' zoa x̲kwiden' žal̲a' nna
bia'be' benne' judío ka', x̲kwiden'
za' goljbe'? Katen' wzoato' gan
z̲l̲a' wbíž bl̲e'elto' belj baní' da' nak
bian' ba goljbe'. Za'to' nga nich
wká'n z̲ento'-be'.
3 Kate' Herodes, bennen' z̲nna
bi'e, benle' da' ni, gok zedle'. L̲ezca'
gok zédgekle yógo'te benne' ka'
wnníta'gake' yež Jerusalén.
4 Naž Herodes na' bl̲iže' yógo'te
bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' yodo'
wsedle ka', na' wnnable' l̲égake'
gaz̲e žal̲a' galj Benne' Criston', Ben-
nen' žx̲en l̲áže'gak benne' judío ka'
l̲e'e nich nna bi'e l̲égake'.
5 Góžgake' l̲e':
—L̲o yež Belén, da' nbaben Judea.
Ki naken dan' bzoj to benne'
bchal̲je' l̲o wláz Dios da' z̲nnan ki:
6 Yež Belén, da' nbaben Judá, bi
nakžen ka'ze l̲aw Dios,
ka zej nak yež blo ka' zej nnitan'
yežlyó nga,
dan' l̲o yež Belén na' galj to Benne'
gake' blo,
Bennen' gape chi'e benách chia' ka',
benne' Israel ka'.
7 Naž Herodes na' bl̲iže' benne'
žejní'il ka' ži žize, na' wnnable'
l̲égake' nich nnezle' binlo gáka'te
ba gok katen' bl̲a' l̲aw beljen' da'
bl̲é'egekle'.
8 Naž bsel̲e'e l̲égake' chjake' l̲o yež
Belén. Gože' l̲égake':
—Le chej ga na', na' le chejnnáb
binlo kan nak che x̲kwiden'.
Kate' ba bežél̲-lele-be', le da nich
wl̲oé'elele neda', nich l̲ezka' cha'a
neda', chejká'n z̲ena'-be'.
9 Wdé béngekle benne' žejní'il
ka' dan' wnná Herodes na', jake'
ga na', na' beljen' da' bl̲é'egekle'
katen' wnníta'gake' lážgake', wyejen
l̲áwlegake', na' bejsóan ža'le gan de
x̲kwiden'.
10 Kate' bl̲é'egekle' beljen',
bebél̲e'egekle'.
11 Kate' wyó'ogake' l̲o yo'on',
bl̲é'egekle' bi' byodon', zóal̲enbe' Lia,
x̲na'be'. Naž bzoa z̲íbgake' l̲awle gan
debe', na' bka'n z̲éngake'-be'. Wdé
na' bsáljwgake' kakdo' ka' chégake',
na' bnéz̲jwgake'-be' oro, na' yale, na'
neždo' da' z̲l̲a' z̲ix̲ che yag mirra.
12 Dan' ba bzejní'il Dios l̲égake'
l̲o bichgale nich bi yeyéjgake' gan
zoa Herodes na', che l̲en beyéjgake'
lážgake' nez yoble.

Jwsé l̲en Lia želchi'e x̲kwide' Jesús l̲o yežlyó Egipto

13 Wdé beza'gak benne' žejní'il ka'
ga na', naž bl̲a' l̲aw to wbás che
ya'abá l̲o bichgale gan z̲tas Jwsé, na'
gože' l̲e':
—Wyase. Bche' x̲kwiden' l̲en
x̲na'be', na' bz̲onnj nga. Wyéj l̲o

yežlyó Egipto. Ga'no' ga na' kate' yapža' neda' le' yetó. Ki gono' dan' yeyílj Herodes xkwide' ni nich gote'-be'.
14 Nač wyase Jwsén', kate' ne nak žel, na' bchi'e xkwiden' len xna'be', na' jake' lo yežlyó Egipto.
15 Bgá'ngake' ga na' na' zejte got Herodes na'. Ka' goken, bžin da' wnná Xanžo Dios lo na' benne' bchalje' lo wlaze' Le', katen' wnné': "Lo yežlyó Egipto bliža' Zi'na'."

Herodes žselе'e benne' ka' nich gótgake' xkwide' ka'

16 Kate' gókbe'ele Herodes bi bengak benne' žejní'il ka' kan gože' légake', nač bže'e, na' bselе'e benne' ka' chjake' ga na' nich gótgake' yógo'te bi' byodo' ka' nníta'gakbe' lo yež Belén, na' do zente gan že' Belén na', xkwide' ka' ba žóngakbe' chopiz, len bi'do' ka' zej nžé'nžebe'. Ki ben Herodes na' kan bsaka' yenne'e, kan gok ža katen' bla' law beljen', ža na' bzejní'igekle benne' žejní'il ka' le'.
17 Ka' goken, bžin da' wnná Jeremías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
18 Lo yež Ramá žéngekle chi'igak
benne' ka' zbéžegake', na' zbeže nyáche'gake'.
Rakel zbeže' ni'a chegak za'sóe' ka'.
Bi gak no benne' gon zene' le', dan' zej natbe'.
19 Wdé got Herodes na', nač bla' law wbás che ya'abán' lo bichgale gan zoa Jwsén' lo yežlyó Egipto,
20 na' gože' le':
—Wyase. Beché' bi' byodon' len xna'be', na' beyéj gan nbab Israel, dan' ba gotgak benne' ka' gónegekle' gótgake' bi' byodo' ni.
21 Nač wyase Jwsén', na' bechi'e bi' byodon' len xna'be', na' beyéjgake' gan nbab Israel.
22 Benle Jwsén' znna bia' Arkelao gan nbab Judea dan' ba got Herodes na', xa Arkelaon'. Che len bžebe Jwsén' yeyeje' ga na'. Kate' bzejní'il Dios le' lo bichgale, wyeje' gan nbab Galilea.
23 Kate' bžine' ga na', bejsóe' lo yež Nasaret. Ki goken, bžin da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te kan žala' gak che Jesusen', nnagak benách ka' nake' Benne' Nasaret.

3

Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, zchalje' lo latje dach
(Mr. 1:1-8; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Kate' ža ka' bla' law Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' bchalje' lo latje dach gan nbab Judea.
2 Zwan' wnné':
—Le yeyát laže', dan' za' žin ža kate' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', yedjnná bi'e lo yežlyó nga.
3 Kan nak che Zwan', bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' znnan ki:
Ženl chi'i to benne' zbéžeyi'e zižje lo latje dach, znne':
"Le gon chawe' nez nich la' Xanžon' gan zoale.
Le yebéj li nez las gan tie'."
4 Gokw Zwan' laže' da' nžaben len yicha' bia ka', na' nžeje li'e to bayw yid. Žawe' biche' zo ka', na' že'je' china' bezdo'.
5 Benne' Jerusalén ka' len benne' ka' zej nžoje' dot gan nbab Judea, na' dot kwit gan zde yego Jordán, blá'gake' gan zoa Zwan'.
6 Kate' bexóalapagake' dola' da' zej nbage'e, Zwan' bezóe' légake' nis lo yego Jordán na'.
7 Kate' Zwan' ble'ele' benne' zan ka', benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' saduseo ka', želžine' gan zoe' nich yezóagake' nis, gože' légake':
—Le'e, lježgak bele snia ka'. ¿Zoa no benne' bzejni'ile' le'e wznnjle dan' za' chog Dios chegak benách ka' gátgake'?
8 Le gon da' gak bia' ba beyát láže'le.

9 Bi kwek yichjle, bi nnale nakle chawe' dan' nakle ẕa'só Bran, dan' žapa' ḻe'e, wak gon Dios ga yeyakgak yej ki ẕa'só Bran na'.
10 Ba ẕbez ya wage nich chogen yag ka', dan' ẕḻoe'elen kan gak chele. Yógo'te yag ka' da' bi želbían da' zej naken ẕix̱, chóggaken, na' chéygaken.
11 Da' li neda' žezóa' ḻe'e nis ḻo nis, nólele ba beyát ḻáže'le, san Bennen' za' ze'e kate' te chia' neda', Ḻe' gone' da' ẕḻoé'ezele yeḻa' žezóa nis ni, dan' wchize' ḻe'e Dios Be' La'y, ḻen yi' chie'. Bennen' nakže' blo ka neda', na' neda' bi naka' zi kweja' ẕele'.
12 Nox̱e' da' žẕenle' yi', na' wlobe' ẕoa' stribe chie'. Yezi'e ẕoa' stribe chien' ḻo yo'o gan gape chi'en, san wzeye' beb chen ḻo yi', na' yin' bi yeyoḻen.

Jesús žezóe' nis
(Mr. 1:9-11; Lk. 3:21-22)

13 Naž bezá' Jesusen' gan nbab Galilea, na' bžine' žoa'a yego Jordán gan zoa Ẕwa, nich yezóe' nis ḻo na' Ẕwan'.
14 Ẕwan' gónele' wsejwe' x̱neze', na' gože' Jesusen':
—Neda' žaḻa' yezóa' nis ḻo no'o Le'. ¿Ẕnnabkzlo' neda' yezóa' Le' nis?
15 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':
—Be' latje na'a, dan' ki žaḻa' gonžo dot da' naken chawe' ḻaw Dios.
Naž Ẕwan' bene' kan wnná Jesusen'.
16 Kate' ba bezóa Jesusen' nis, ḻa' bežojtie' ḻo nis. Naž wyaljw ya'abá ḻáwe'le gan zoe', na' bḻa' ḻaw žetj Dios Be' La'y. Bžine' gan zoe', ẕnne'e ka to plomdo'.
17 Naž benle chi'i Benne' ẕchaḻje' ya'abá che Dios, na' wnné':
—Benne' ni nake' Ẕi'na'. Nži'ila' Ḻe', na' žaz ḻaža'a Ḻe'.

4

Žénele da' x̱iwe' gonen ga baga' Jesús doḻa'
(Mr. 1:12-13; Lk. 4:1-13)

1 Naž Dios Be' La'y ḻa' bche'tie' Jesusen' ḻo latje dach nich gata' latje si' bia' da' x̱iwe' Ḻe'.
2 Chopḻalj ža chopḻalj yele bi be bdaw Jesusen'. Wdé na' ẕdone'.
3 Naž bḻa' da' x̱iwen' gan zoa Jesusen', dan' žonen ga bága'gak benách ka' doḻa', na' gožen Jesusen':
—Cha' nako' Le' Ẕi'n Dios, gož yej ki yeyákgaken yet x̱til.
4 Bechebe Jesusen', na' gožen':
—Nyejw ḻe'e yiche la'y da' ẕnnan: "Kégeze yet x̱til ẕbánḻengak benách ka', san ḻezka' ḻen yógo'te x̱tiža' Dios žak bángake'."
5 Naž bche' da' x̱iwen' Jesusen' ḻo yež la'y Jerusalén, gan bžian Ḻe' yichjo'o yodo' gan nak sibe.
6 Naž da' x̱iwen' gožen Ḻe', na' wnnán:
—Cha' nako' Le' Ẕi'n Dios, bex̱ite' žé'lele, dan' nyejw ḻe'e yiche la'y da' ẕnnan:
Dios seḻe'e wbás che ya'abá ka' nich
gape chí'igake' Le',
na' góx̱wgake' Le' ḻen ná'gake',
nich bi chejchego' yej, na' bi gono'
zi' ni'o.
7 Bechebe Jesusen', na' gožen':
—Yetó da' nyejw ḻe'e yiche la'y žen' benách ka', dan' ẕnnan: "Bi nna bi'o X̱ano' Dios."
8 Naž da' x̱iwen' bchen' Jesusen' gan nak to ḻaw ya'a sibe, gan bḻoe'elen Ḻe' yógo'te yež ka' zej nnitan' yežlyó nga ḻen yógo'te yeḻa' wnni'a chégaken.
9 Naž gožen Ḻe':
—Yógo'te da' ki gonna' chio' cha' wzóa ẕibo' x̱ni'a, na' gapo' neda' ba la'ne.
10 Jesusen' gožen':
—Beyéj, da' x̱iwe', dan' nyejw ḻe'e yiche la'y da' žen' neto', dan' ẕnnan: "X̱ano' Dios wká'n ẕeno', na' toze x̱chine' Ḻe' gono'."
11 Naž bezá' da' x̱iwen' gan zoa Jesusen'. Naž bḻa'gak wbás che ya'abá ka' gan zoe' nich gákḻengake' Ḻe', na' bnézjwgake' da' bdawe'.

Zzo law Jesús zzie' xtiže'e gan nbab Galilea
(Mr. 1:14-15; Lk. 4:14-15)

12 Kate' benle Jesusen' nyejw Zwan' liž ya, wyeje' gan nbab Galilea.
13 Bezé'e lo yež Nasaret, na' bejsóe' lo yež Kapernaum gan naken žoa'a nisdo', lo bza' gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftalí.
14 Ki goken, bžin da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
15 Gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftalí,
lo nez žoa'a nisdo' gan zoa yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž,
gan nbab Galilea, gan zej nnita' benách ka' bi zej nake' benne' judío ka'.
16 Benách ka' zej nchol yichj lázdo'gake', benne' nníta'gake' ga na', blé'egekle' baní',
na' benne' ka' zej nake' ka benne' gat ka', bla' baní' chégake'.
17 Katen' wzó law Jesusen' zzie' xtiže'e, gože' benne' ka':
—Le yeyát laže', dan' za' la' Dios, Bennen' ze'e ya'abá chie', na' nna bi'e lo yežlyó nga.

Jesús žliže' tape benne' nich gónlengake' Le' tzen
(Mr. 1:16-20; Lk. 5:1-11)

18 Kate' wdé Jesusen' žoa'a nisdo' che gan nbab Galilea, ble'ele' chope benne'. Toen' lie' Smon, bennen' lezka' lie' Bedw. Ndres, benne' biche' Bedon', žónlene' le' tzen. Žoptie' zzála'gake' yixjw bel chégake' lo nisdon', dan' zej nake' benne' wzén bel ka'.
19 Jesusen' gože' légake':
—Le gonlen neda' tzen, na' gona' ga yedjwa'le benách ka' nich gákgake' chia' neda', gonle kan žonle kate' zzenle bel ka'.
20 Žoptie' la' bká'ntegake' yixjw bel ka' chégake', na' jáklene' Jesusen'.
21 Kate' Jesusen' wdíe' yelate' na'le, ble'ele' yechope benne' ka'. Toen' lie' Jakob, na' Zwa, benne' biche'e žónlene' le' tzen. Zej nake' zi'n Sebedeo. Yó'ogake' lo barkw, gan žónlengake' Sebedeo, xágake', tzen, na' žeyágake' yixjw bel chégake' ka'. Naž Jesusen' bliže' žoptie' nich gónlengake' Le' tzen.
22 La' belka'ntie' barkwn', len xágaken', na' jáklene' Jesusen'.

Jesús žsedle' benne' zan
(Lk. 6:17-19)

23 Wdé Jesusen' dot gan nbab Galilea, gan bsedle' benách ka' gan nak lo yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios. Bchalje' diža' chawen' ga na' kan za' yedjnná bia' Dios lo yežlyó nga, na' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka' kan zej nak yižwé' ka' chégake'.
24 Wzé diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngekle benách ka' dot gan nbab Siria. Bedjwá'gake' yógo'te benne' ka' zej de'e da' zan yižwé' ka', na' želzáka'li'e, nich wnníta'gake' benne' we' ka' xni'a Jesusen'. Zá'gake' zej noe'e benne' ka' ga na', benne' ka' yó'ogake' be' xiwe' ka', len benne' ka' zej de'e chon, na' benne' ka' bi žak sá'gake'. Jesusen' beyone' yógo'te benne' ka'.
25 Benne' zan žjáklene' Jesusen', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, len benne' ka' zej nbabe' yež Dekápolis ka', na' benne' ka' zej nbabe' yež Jerusalén, na' gan nbab Judea, na' benne' yež ka' zej nnitan' yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž.

5

Da' bchalj Jesús law ya'ado'
(Lk. 6:20-23)

1 Kate' ble'el Jesusen' benne' zan zá'lengake' Le', wžene' to law ya'ado' gan nak sibe, na' law ya'adon' wži'e. Naž bdobgak benne' wsedle chie' ka' gan zoe'.
2 Wzó lawe' žsedle' légake', na' wnné':

3 —Ba nez ẕen naken chegak
benne' ka' žákbe'egekle' želyážjele'
da' zej naken che Dios, dan' de
latje chégake' gan ẕnna bia' Dios,
Bennen' zoe' ya'abá chie'.

4 'Ba nez ẕen naken chegak
benne' ka' žak nyache' ḻáže'gake'
dan' zej nbage'e doḻa', dan' Dios
na'kze gon ẕene' ḻégake'.

5 'Ba nez ẕen naken chegak
benne' ka' zej nake' gax̱jw ḻaže' ḻaw
Dios, dan' gata' yežlyó nga chégake'.

6 'Ba nez ẕen naken chegak
benne' ka' ẕdan ḻáže'gake' da' naken
chawe' ḻaw Dios, na' žékgekle'
ni'a chen kan žékgekle benne' ka'
želdone', na' želbile' nis, dan' gon
Dios ga sí'gake' dan' ẕdan ḻáže'gake'.

7 'Ba nez ẕen naken chegak
benne' ka' žeyache' ḻáže'gekle'
ljéžgake' ka', dan' Dios yeyache'
ḻáže'le' ḻégake'.

8 'Ba nez ẕen naken chegak
benne' ka' nak chawe' yichj
ḻáẕdo'gake', na' bi be da' ẕia zej
nbage'e, dan' ḻé'egekle' Dios.

9 'Ba nez ẕen naken chegak
benne' ka' ẕzoa žígake' diža' biẕjw,
dan' si' lágake' ẕi'n Dios.

10 'Ba nez ẕen naken chegak
benne' ka' žsaka' zi'gak benách
ka' ḻégake' dan' žóngake' da' nak
chawe', dan' de latje chégake' gan
ẕnna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá
chie'.

11 'Ba nez ẕen gaken chele ḻe'e
kate' wḻíž zi'gak benách ka' ḻe'e, na'
kwia ḻáže'gake' ḻe'e, na' ḻo yeḻa' wen
ḻaže' chégake' nnégake' chele dan'
žónḻenle neda' tẕen.

12 Le yebél, na' le chaž ḻaže',
dan' gak da' cháwe'ḻe'e chele kate'
žinle ya'abá che Dios. Kan žaken
chele, ḻezka' goken chegak benne'
ka' bcháḻjgake' ḻo wláz Dios, benne'
ka' wnníta'gake' zgá'alegake' ka ḻe'e,
dan' ḻezka' wžía ḻáže'gak benách ka'
ḻégake'.

Benách ka' che Jesús nákgake' ka zede', na' ka baní'
(Mr. 9:50; Lk. 14:34-35)

13 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Ḻe'e nakle ka zede' ḻo yežlyó
nga, san cha' wnít zeden' yeḻa'
sna'a chen, bi gak yeyonžon sna'a.
Biž bi zakan', san ba naken da'
cho'nžon, na' benách ka' wléjgaken'.

14 'Ḻe'e nakle ka baní' ḻo yežlyó
nga nich wḻoé'elele ḻaw da' nakle
che Dios. Gakle ka to yež da' žen' to
ḻaw ya'a, dan' bi gak gache' yežen'.

15 Kate' wzaḻjžo yi', bi ẕkáche'žon
ẕan kak, san ẕzoažon sibe nich
wza'nín' yógo'te benne' ka'
nníta'gake' ḻo yo'on'.

16 Kan nak baní', ḻezka' gakle ḻe'e,
dan' gonle ga gak bia' da' nakle
ḻáwlegak yógo'te benách ka', nich
kate' ḻé'egekle' da' nak chawe' da'
žonle, naž wká'n ẕéngake' X̱ale Dios,
Bennen' zoe' ya'abá.

Žsedle Jesús che da' wnná Dios ḻo na' Moisés

17 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Bi géklele bḻa'a neda' nich yeká'a
da' ka' wnná Moisés o da' ka'
bsédgekle benne' ka' bcháḻjgake' ḻo
wláz Dios. Bḻa'a neda', kege nich
yeká'a da' ka', san bḻa'a nich gona'
dot da' zejlasgak da' ka'.

18 Da' li žapa' ḻe'e. Kate' ne de
ya'abá, na' yežlyó nga, bi te ka'ze
nitó díža'do', na' nitó da' wnná Dios
kate' gakže yógo'te da' wnné' žaḻa'
gaken.

19 Che ḻen, nóte'teze benne'
wka'ne' ca'ze to da' do'ze da' ẕnna
dižan', na' cha' wsedle' benne' ka'
góngake' ki, benne' ni ga'nže' ka'ze
ka yógo'te benne' ka' nníta'gake' gan
ẕnna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá
chie', san bennen' gone' kan nak
da' ẕnna dižan', na' cha' wsedle'
benne' ka' góngake' ki, benne' ni
gakže' benne' blo gan ẕnna bia'
Dios, Bennen' zoe' ya'abá chien'.

20 Ḻezka' žapa' ḻe'e: cha' bi gonle
da' nakže chawe' ka da' žongak
benne' yodo' wsedle ka', ḻen ka

žongak benne' yodo' fariseo ka', batkle cho'ole gan ẕnna bia' Dios ya'abá chien'.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' ẕže'e lježe'
(Lk. 12:57-59)

21 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Ba bénlele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' x̱a x̱to'le ka', na' wnnágake': "Bi gotle benách ka'. No benne' nake' wet benne' ka', nbage'e ẕia, na' chog Dios chie' gate'."

22 Na'a, neda' žapa' ḻe'e: no benne' ẕže'e lježe' nbage'e ẕia, na' chog Dios chie' gate'. Ḻezka' no benne' ẕnnie' che lježe' nbage'e ẕia, na' chog benne' yolawe' chie' sake'e. Ḻezka' no benne' nnie' che lježe', na' nne': "Bia bi be nnezlba'" nbage'e ẕia, na' wak chog Dios chie' chej-choé'e ḻo yi' gabíl.

23 'Ki naken, cha' le' zoa ko'o ḻo bkog la'y bi da' wneẕjo' ḻaw Dios nich yenít ḻawe' le', na' cha' chejsá' ḻažo'o ga na' zoa biẕ chen ẕža'a lježo' le',

24 bka'n dan' no'o na'ze, na' beyéj ližo'. Zga'ale bejká'n chawe' da' beno' che lježo' nich yenít ḻawe' le'. Naž da, wneẕjo' dan' no'o.

25 'Cha' zoa no benne' yennable' le' bi da' ẕbago'o chie', na' chi'e le' gan wchi'a ḻaže' no benne' ḻe'e, begá'n chawe' ḻen bennen' kate' ne yo'ole nez, nich bi wdíe' le' ḻo na' bennen' wchi'a ḻaže'e le', na' bennen' wdíe' le' ḻo na' benne' žsejwe' liž ya, na' ḻe' wsejwe' le' liž yan'.

26 Da' li žapa' le', bi yežojo' ga na' na' zejte chiẕjo' dot da' nbago'o chie'.

Žsedle Jesús che da' ẕka'n ka'ze yeḻa' ẕchag na'

27 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Ba bénlele kan wnnágake': "Bi gono' doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa' ẕchag na'."

28 Na'a, neda' žapa' ḻe'e: nóte'teze benne' ẕwie' to no'le ḻo yeḻa' ẕdan ḻaže' da' sban, ba benḻene' ḻe' doḻa' ḻo yichj ḻázda'we'.

29 'Che ḻen, cha' yej ḻawo' ḻi ža gonen ga gono' doḻa', wlejen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to yej ḻawo', na' kege dotio' chazen ḻo yi' gabíl.

30 Cha' no'o ḻi ža gonen ga gono' doḻa', bchogen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to no'o, na' kege dotio' chazen ḻo yi' gabíl.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žežo'ne' ẕo'le'
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lk. 16:18)

31 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Ḻezka' wnnágake': "Nóte'teze benne' žénele' yežo'ne' ẕo'le', žaḻa' wneẕjwe' to yiche chie' da' ẕnnan žežo'ne' ḻe'."

32 Na'a, neda' žapa' ḻe'e, cha' zoa no benne' žežo'ne' ẕo'le', na' bi ẕnna' bi da' žon no'len', naž gon bennen' ga gon ẕo'len' doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa' ẕchag na' cha' wchág ná'ḻene' benne' byo yoble, na' benne' byon', bennen' si'e no'len', ḻezka' gone' doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa' ẕchag na'.

Žsedle Jesús che no benne' gon choche' x̱tiže'e

33 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Ḻezka' bénlele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' x̱a x̱to'le ka', na' wnnágake': "Bi gon ḻažo'o kate' gon chocho' x̱tižo'o ni'a che Dios, san žaḻa' gono' ni'a che X̱anžo Dios dot dan' ẕnno' gono' katen' gon chocho' x̱tižo'o ni'a chie' Ḻe'."

34 Na'a, neda' žapa' ḻe'e, bi gon chochle x̱tíža'le. Cha' gon chochle x̱tíža'le, bi gonlen ni'a che ya'abá che Dios, dan' naken gan že' ẕnna bia' Diosen'.

35 Cha' gon chochle x̱tíža'le, bi gonlen ni'a che yežlyó nga, dan' nak yežlyó nga gan Dios ẕzoe' ni'e, na' bi gonlen ni'a che yež Jerusalén, dan' naken laž Dios, Benne' ẕente, Bennen' ẕnna bi'e.

36 Bi gon chocho' xtižo'o ni'a che yichjo', dan' bi gak gono' ga yeyák chich o gasj nitó yicha' yichjo'.

37 Žala' nnázele: "o'" o nnázele: "o'o" dan' nak che da' xiwe' da' zdetlen kan nak diža' ni.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žezi'e wzón lježe'
(Lk. 6:29-30)

38 Lezka' wnná Jesusen':

—Ba bénlele kan nak da' wnná Moisés, katen' wnné': "No benne' bi da' žone' che yej law lježe', lezka' le yebí'i chie', na' no benne' bi da' žone' che laye' lježe', lezka' le yebí'i chie'."

39 Na'a, neda' žapa' le'e: bi wži'ile che no benne' gone' le'e da' zia, na' cha' no benne' kape'e xago' li ža, be' latje kape'e yetó xago' yegle.

40 Cha' zoa no benne' gone' ga wchi'a laže' to benne' le', na' kweje' zo', lezka' bnezjw chie' laže' da' žxoa xkožo'o.

41 Cha' no benne' nzi' lo ne'e gon byene' go'o ywa' chie' gachje hora, wyejlen bennen' dot to hora.

42 No benne' bi da' nnable' le', bnezjwn chie', na' no benne' bi da' nnable' le' xtido', bi yi'o-ne' bi be de.

Žsedle Jesús žala' ži'ilžo no benne' bi de žo'o chawe'
(Lk. 6:27-28, 32-36)

43 Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' bénlele dan' wnnágake': "Žala' ži'ilo' no benne' nži'ile' le', na' žala' žo'o no benne' bi de le' chawe'."

44 Neda' žapa' le'e, le ži'il benne' ka' bi zej de le'e chawe'. Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' žliž zí'gake' le'e. Le gon da' naken chawe' chegak benne' ka' zbia láže'gake' le'e, na' le wchaljlen Dios, nnáblele-ne' gon chawe'e benne' ka' znnégake' chele, na' žóngake' le'e zia.

45 Cha' gonle ki, gakle le'e zi'n Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, dan' žone' Le' ga zza'ní' wbíž chie' gan zej nnita' benne' wen da' zinnj ka', na' gan zej nnita' benne' chawe' ka'. Žsele'e nis yejw chegak benne' chawe' ka', na' chegak benne' wen da' zinnj ka'.

46 Cha' nží'izelele benne' ka' nží'igekle' le'e, ¿žon byenen no benne' wká'n zene' le'e? Lezka' žongak benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' zchízjwgake' benách ka' lo wláz yež zi'to', dan' nží'igekle' ljéžgake' ka'.

47 Cha' žaple ba la'ne ljéžzele ka', ¿bize žonle da' nakže chawe'? Lezka' žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios.

48 San le'e, le gak dot chawe', kan nak Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nake' dot chawe'.

6

Žsedle Jesús kan žala' gáklenžo benách ka'

1 Lezka' wnná Jesusen':

—Le we' laže' gak dot li laže' kan zka'n zenle Dios. Bi gónzele ki nich lé'egekle benách ka' kan žonle. Cha' ki gónzele, Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, bi be da' chawe' yebi'e chele.

2 Kate' bi da' wnezjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi wloe'elo' law dan' žono' kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' gan nak lawe' ya'a. Ki žóngake' nich gapgak benách ka' légake' ba la'ne. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'.

3 San le', kate' bi da' wnezjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi go'o nitó benne' latje nnezlen'.

4 Na'a, dan' wnezjo', ngáche'ze žala' wnezjon', na' Xažo Dios, Bennen' zle'ele' dan' žono' ngáche'ze, yebi'e chio'.

Žsedle Jesús kan žala' wcháljlenžo Dios
(Lk. 11:2-4)

5 Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' wchálj̱ḻenle Dios, bi gonle kan žongak benne' ka', benne' ẕḻoé'ezele chawe' kwíngake', dan' kate' žḻižgake' Dios ẕdan ḻáže'gake' ẕzégake' gan nak ḻo yo'o gan ẕdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' gan nak ḻawe' ya'a, nich ḻé'egekle benách ka' ḻégake'. Da' li žapa' ḻe'e, ka'ze nak yeḻa' ba la'ne da' gatan' chégake'.

6 San ḻe'e, kate' wchálj̱ḻenle Dios, le cho'o ližle, na' le wsejw yo'o chele. Le wḻíž Dios, na' le wchalj̱ḻen X̱ažo Dios, Bennen' zóaḻene' ḻe'e gan zoale chézele, na' X̱ažo Dios, Bennen' ẕḻe'ele' da' žonle ngáche'ze, Ḻe' yebi'e chele.

7 'Katen' wchálj̱ḻenle Dios bi yeži'ile žop yonnze kan žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios, dan' žékgekle' wzé nag Dios chégake' dan' žeží'igake' žop yonnze.

8 Bi gonle kan žóngake' ḻégake'. X̱ažo Dios, zga'ale kate' bi da' nnáblele-ne', ba nnézkzele' da' ka' žiážjelele.

9 Che ḻen, žaḻa' wchálj̱ḻenle Dios, na' nnale ki:

X̱ato' Dios, zo' ya'abá, ga'n ẕen Lo'.

10 Da, nna bi'o yežlyó nga.

Žénelto' gaken yežlyó nga kan žaz ḻažo'o Le'

kan žaken ya'abá chio'.

11 Benn da' gawto' na'a ža.

12 Benít ḻaw cheto' da' ẕinnj da' žonto',

kan ženít ḻawto' che no benne' žone' cheto' da' ẕinnj.

13 Bi go'o latje gon da' x̱iwe' ga bága'to' doḻa',

san beslá neto' ḻo na' da' žonen,

dan' zej nak chio' dot yeḻa' wnná bia',

na' dot yeḻa' wak, na' dot yeḻa' ẕen,

da' ka' náptezo'. Ka'kze gaken.

14 'Cha' yenít ḻawle chegak lježle ka', benne' žóngake' ḻe'e da' ẕinnj, ḻezka' X̱ažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, yenít ḻawe' chele ḻe'e.

15 Cha' bi yenít ḻawle chegak lježle ka', bi yenít ḻaw X̱ažo Dios chele ḻe'e doḻa' da' nbága'le.

Žsedle Jesús kan žaḻa' gonžo wbás

16 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Kate' gonle wbás, bi gonle nyache' ḻawle kan žongak benne' ka', benne' ẕḻoé'ezele chawe' kwíngake', dan' žóngake' nyache' ḻáwgake' nich ḻé'egekle benách ka' žóngake' wbás. Da' li žapa' ḻe'e, ka'ze nak yeḻa' ba la'ne da' gatan' chégake'.

17 San ḻe'e, kate' gonle wbás, le wpá' yichjle, na' le chib ḻawle,

18 nich bi ḻé'egekle benách ka' žonle wbás. Ngáche'ze žaḻa' gonle wbás, na' X̱ažo Dios, Bennen' zóaḻene' ḻe'e gan zoale chézele, yebi'e chele.

Ya'abá che Dios naken gan žaḻa' wtobžo da' zaka' chežo
(Lk. 12:33-34)

19 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Bi wtoble da' zaka' ḻo yežlyó nga, gan beldo' chen wtébgakban', na' ẕbia yin', na' gan cho'ogak benne' wbán ka', nich kwángaken'.

20 San le wtób da' zaka' chele ya'abá che Dios, gan bi galj beldo' chen, bia wtébgakban', na' bi cwia yin', na' gan bi gak cho'ogak benne' wbán ka', nich bi gak kwángaken'.

21 Gan de da' zaka' chele, we' ḻáže'le žinle.

Da' ẕza'ní' ḻo yichj ḻáẕdo'žo
(Lk. 11:34-36)

22 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Yej ḻawžo zej naken ka to da' ẕza'ní' ḻo yichj ḻáẕdo'žo. Che ḻen, cha' yej ḻawle zej naken chawe', cho'o yichj ḻáẕdo'le da' naken baní'.

23 Cha' yej ḻawle bi zej naken chawe', yichj ḻáẕdo'le gaken choḻ. Che ḻen, cha' baní' da' zóaḻenen ḻe'e ba beyaken da' naken choḻ, ba nakḻe'e choḻ yichj ḻáẕdo'le.

Dios, na' mežw
(Lk. 16:13)

24 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Bi gak no benne' gone' xchingak chope xane', dan' wzóe' chela'ale toen', na' yetóen' ži'ile' le', o gá'nlene' toen', na' yetóen' kwej yichje' le'. Bi gak wká'n zenle Dios, na' mežw.

Dios žape chi'e benne' chie' ka'
(Lk. 12:22-31)

25 Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' žapa' le'e: bi kwe' zédlele ni'a che da' gawle o ni'a che da' ye'jle, da' ka' nbánlenle, o ni'a che laže' da' gákwle. Záka'le'eže yela' nban chele ka da' ye'j gawle, na' záka'že bela' žen chele ka laže' da' gákwle.

26 Le wia kan žak chegak byínnedo' ka', bia zlágakba' ya'abá. Bi žázgakba', na' bi žel-lapba', na' bi ztóbgakba' da' gape chí'igakba', san Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, zwawkze' légakba'. Záka'žele le'e ka byínnedo' zan.

27 ¿Noz benne' ládjwle le'e gak gone' ga soe' nbane' yetó chí'ido'ze dan' že' zedle' nich gak ki chie'?

28 '¿Biz chen' že' zédlele ni'a che da' gákwle? Le wia nga kan želgole yéjedo' ka' žé'gaken ladjw yixe'. Bi žóngaken žin, na' bi žóngaken do xlaže'.

29 Neda' žapa' le'e, Salomón, bennen' wnná bi'e, la'kze góta'le'e yela' wnni'a chie', laže' da' gokwe' bi gokžen xtan ka žnna'gak yéjedo' ka'.

30 Dios na'kze žone' xtan yeje yíxe'do' ka', da' žé'gaken ladjw yixe', na' zej žian na'a ža, na' wxé wižj chéygaken lo yi'. Žone' légaken xtanle'e. Cha' ki že' laže'e yeje yíxe'do' ka', lezka' da' zenle'e gone' chele le'e, la'kze bi žejle'le chie' dot láže'le.

31 Che len, bi kwe' zédlele, na' bi nnale: "¿Bizkze gawto'?" o "¿Bizkze ye'jto'?" o "¿Bizkze gákwto'?"

32 Benne' ka' nníta'gake' ježlyó nga že' láže'gake' chegak yógo'te da' ki, san zoa Xažo Dios ya'abá, na' Le' nnézkzele' cha' žiážjelele bíte'teze da' ki.

33 Na'a, le we' laže' nna bia' Dios le'e, na' le gon da' nak chawe' lawe' Le', na' Le' ko'e xnezle yógo'te da' ki da' žiážjelele.

34 Che len, bi kwe' láže'le che da' gak wxé wižj, dan' gak kwe' láže'le wxé wižj che da' gaken chele ža na'. Tža tža žak da' ka' žala' kwe' láže'le chen ža na'.

7

Bi žala' chog bia'žo che ježžo
(Lk. 6:37-38, 41-42)

1 Lezka' wnná Jesusen':

—Bi chog bia'le chegak ježle ka', nich bi chog bia' Dios chele le'e,

2 dan' chog bi'e chele le'e tlébeze kan zchog bia'le chegak ježle ka', na' kan zžixle che ježle ka' lezkan' gonkze Dios chele le'e.

3 ¿Biz chen' zwio' bebdo' da' yo'on yej law ježo', na' bi žákbe'lo' to da' zenle'e yo'on yej lawo' le'?

4 ¿Yi'o ježon': "Wleze, nich kweja' bebdon' da' yo'on yej lawo'" na' le', da' zenle'e yo'on yej lawo' le'?

5 Le', benne' žloé'ezele chawe' kwino'. Zga'ale wléj da' yo'on yej lawo' le', nich gak le'elo' binlo nich kwejo' bebdon' da' yo'on yej law ježon'.

6 'Bi cho'nle da' zej naken la'y nich gaw beko' ka' len, ka chéchjgakba', na' gáwya'agakba' le'e. Bi cho'nle da' záka'le'en chele nich gaw koch ka' len, ka wléj chóchjgakban'.

Le nnab, na' le chilj, na' le wlíž ža yo'o
(Lk. 11:9-13; 6:31)

7 Lezka' wnná Jesusen':

—Le nnab, na' Dios gonnen' chele. Le chilj, na' gonne' latje žél-lelen. Le wlíž ža yo'o, na' Le' wsaljwe' chele.

8 No benne' bi da' znnabe', gatan' chie', na' benne' bi da' žilje', žel-len', na' benne' žliže' ža yo'o, yaljwn chie'.

9 ’Cha' zoa no benne' ládjwle l̲e'e,
zoa x̲kwide' chie', cha' nnablbe'-ne'
yet x̲til, ¿wnez̲jwe' yej chebe'?
10 Cha' nnablbe'-ne' to bel,
¿wnez̲jwe' bele snia chebe'?
11 L̲e'e bi nakle chawe', san
nnézlele wnéz̲jwle da' naken chawe'
chegak z̲i'nle ka'. Wak wx̲én l̲áže'le
X̲ale Dios, Bennen' zoe' ya'abá,
gonne' da' naken chawe' chegak
benne' ka' bi da' nnábgekle' L̲e'.
12 ’Che l̲en, kan žénelele l̲e'e
gongak benne' ka' chele, l̲ezka' le
gonte chégake'. Ki z̲nna da' bchi'le
Moisés žo'o, na' da' wnnagak
benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.

To gan žal̲a' tež̲o ga nak to lyido'
(Lk. 13:24)

13 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Le cho'o gan žo'ogak benách
ka' ga nak to lyido'. Laga' nak
gan žo'ogak, na' nez z̲en naken da'
žjakl̲en benne' ka' gan kwia yí'gake'.
Žo'ogak benne' zan ga na'.
14 Lyido' nak gan žo'ogak, na'
nez l̲as naken da' žjakl̲en benne'
ka' gan gata' yel̲a' nban da' zejlí
kanne chégake', na' babze benne'
ka' žežél̲geklen'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo
(Lk. 6:43-45)

15 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Le gape chi'i kwinle nich bi gon
l̲áže'gekle benne' wen l̲aže' ka' l̲e'e,
benne' ka' z̲nnágake' z̲chál̲jgake' l̲o
wláz Dios. L̲a'gak benne' ka' gan
zoale, benne' ca' wl̲oé'el kwíngake'
gax̲jw l̲áže'do' kan zej nak z̲íla'do'
ka', san l̲o yichj l̲áz̲do'gake' zej nake'
ka beko' yix̲e' snia ka'.
16 Da' ka' žóngake' zej nak bian'
kan zej nake'. Bi z̲chibžo da' z̲bia lba
uba l̲o yag yeche', na' bi z̲chibžo da'
z̲bia yag higo l̲o yix̲e' laye'.
17 Ki naken, yógo'te yag z̲ix̲ želbían
da' zej naken z̲ix̲, na' to yag yix̲e'
z̲bian da' bi zej naken z̲ix̲.
18 Yag z̲ix̲ na' bi gak kwian da' zej
naken ka'ze, na' yag yix̲en' bi gak
kwian da' zej naken z̲ix̲.
19 Bíte'teze yag da' bi z̲bian
da' naken z̲ix̲, chóggaken', na'
wzéygaken' l̲o yi'.
20 Ki naken, da' ka' žongak benne'
ka' zej nak bian' kan zej nake'.

No benne' ka' bi gak chejnníta'gake'
gan z̲nna bia' Dios
(Lk. 13:25-27)

21 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Benne' zan yé'gake' neda':
“X̲an, X̲an” san kege yógo'tegake'
cházgake' gan z̲nna bia' Dios ya'abá.
L̲égakze benne' ka' žóngake' da'
žénele X̲ažo Dios, Bennen' zoe'
ya'abá, chejnníta'gake' ga na'.
22 Kate' žin ža ze l̲awte ža ka'
che yežlyó nga, benne' zan yé'gake'
neda', na' nnágake': “X̲an, X̲an,
bchal̲jto' x̲tiža' Dios ni'a che lo' Le'.
Bkonlto' žin lo' nich bebejto' be'
x̲iwe' ka', na' bkonlto' žin lo' nich
bento' da' zan yel̲a' wak z̲en ka'.”
23 Nač neda' yapa' l̲égake': “Bi
nónbi'a l̲e'e. Le kwas ga zoa' ni, l̲e'e,
benne' wen da' z̲innj ka'.”

Chope kan nak gan gak chíx̲jwžo
len yo'o
(Lk. 6:47-49; Mr. 1:22)

24 L̲ezka' wnná Jesusen':
—L̲ezka', no benne' ženle' x̲tiža'a
ni, na' žone' kan z̲nnan, nake' ka to
benne' žejni'ile', benne' bene' liže'
gan že' l̲o yej x̲e.
25 Kate' gok yéjwsio', bedób nis
wbá'a, na' gok be', na' wdíb nisen'
kwit yo'on', san bi wbix̲en, dan' žen'
l̲o yej x̲e.
26 Na'a, no benne' ženle' x̲tiža'a
ni, na' bi žone' kan z̲nnan, benne'
ni nake' ka to benne' bi žejni'ile',
benne' bene' liže' l̲o yo yach.
27 Kate' gok yéjwsio', bedób nis
wbá'a, na' gok be', na' wdíb nisen'
kwit yo'on', na' wbix̲en, na' l̲a' wbía
yi'ten.
28 Kate' beyóž Jesusen' bchál̲jl̲ene'
l̲égake' da' ni, bebán l̲áže'gak benne'
zan ka' kan nak da' žsedle',
29 dan' žsedle' l̲égake' kan žon to
benne' nzi' l̲o ne'e yel̲a' wnná bia',

kege kan žongak benne' yodo' wsedle chégake' ka'.

8

Žeyák to benne' de'e yižwé' leže
(Mr. 1:40-45; Lk. 5:12-16)

1 Kate' betj Jesusen' ḻaw ya'a na', benne' zan zjákḻene' Ḻe'.
2 To benne' de'e yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa z̲ibe' x̲ni'e, na' gože' Ḻe':
—X̲an, cha' žénelo', wak yeyono' neda'.
3 Naž Jesusen' ḻa' bḻite ne'e, na' wdane' ḻe'. Gože' ḻe':
—Žénela'. Yeyako' chawe'.
Ḻa' benitte yižwé' che bennen'.
4 Naž Jesusen' gože' ḻe':
—Bwia nga, bi yi'o nitó benne' da' ni, san beyéj, bejḻoé'el kwino' ḻaw bx̲oz, na' bejnez̲jw dan' bchi'le Moisés ḻe'e, dan' wḻoé'elen benách ka' ba beyako'.

Jesús žeyone' bi' wen žin che to benne' Roma
(Lk. 7:1-10)

5 Wyáz Jesusen' ḻo yež Kapernaum, na' bḻa' to benne' ga na', benne' z̲chi'e to gaywá' benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe. Bžine' gan zoa Jesusen', na' góta'yoele' Ḻe',
6 na' wnné':
—X̲an, zoa to bi' wen žin chia', debe' ḻo yo'o. Bi žak sa'be', na' z̲záka'ḻe'ebe'.
7 Jesusen' gože' ḻe':
—Sa'a neda', yeyona'-be'.
8 Bechebe benne' wnná bian', na' gože' Jesusen':
—X̲an, bi naka' neda' zi cho'o liža', san cha' nnazo', yeyák bi' wen žin chian'.
9 Ḻezka' neda', zoa to benne' z̲nna bi'e neda', na' zej nnita' benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe, benne' ka' z̲nna biá'gaka'-ne'. Kate' žapa'-ne' toe': "Wyéj ga na'" žeje'. Kate' žapa'-ne' yetóe': "Da ni" žide'. Kate' žapa' benne' wen žin chia': "Ben žin ni" ḻa' žontie' žin na'.
10 Kate' benle Jesusen' da' ni, bebanle', na' gože' benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tz̲en, na' wnné':
—Da' li žapa' ḻe'e, gan zej nnita' benne' Israel ka', bi na' chejx̲aka'a nitó benne' žejḻi'e chia' neda' kan žon benne' ni.
11 Ḻezka' žapa' ḻe'e: žojgak benne' zan zaka' gan z̲ḻa' wbíž, na' zaka' gan ženen, na' kwé'ḻengake' tz̲en Bran, na' Isaak, na' Jakob, gan z̲nna bia' Dios ya'abá chie',
12 san benne' ka' ba wžekze Dios nich chejnníta'gake' gan z̲nna bi'e Ḻe', wsejwe' ḻégake' na'le gan nak choḻ, gan kwéžegake', na' wx̲éj láye'gake' ḻo yeḻa' nyache' ḻaže' chégake'.
13 Naž Jesusen' gože' bennen' z̲chi'e benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe, na' wnné':
—Beyéj ližo'. Kan žejḻi'o chia', ka' gaken chio'.
Ḻa' na'ze beyakte bi' wen žin chien'.

Jesús žeyone' x̲na' z̲o'le Bedw
(Mr. 1:29-31; Lk. 4:38-39)

14 Bžin Jesusen' liž Bedw, gan bḻe'ele' x̲na' z̲o'le Bedon' die' ḻo da'a, na' yoe'e da' ḻa.
15 Jesusen' wdane' na' no'len', na' ḻa' bežojte da' ḻa dan' yoe'e. Naž beyás no'len', na' bsí'ni'e da' bdáwgake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'
(Mr. 1:32-34; Lk. 4:40-41)

16 Kate' za' žaḻe ža na', za'gak benne' ka' zej noe'e benne' zan gan zoa Jesusen', benne' yó'ogake' be' x̲iwe' ka', na' ḻen yeḻa' z̲nneze chie' bebeje' be' x̲iwe' ka', na' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka'.
17 Ki goken, bžin dan' wnná Isaías, benne' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': "Ḻe' beyone' da' ka' wz̲áka'žo, na' beké'e yižwé' ka' chežo."

Benne' ka', benne' žénegekle' gónlengake' Jesús tzen
(Lk. 9:57-62)

18 Kate' ble'el Jesusen' zej nnita' benne' zan ka' dot kwite', gože' benne' wsedle chie' ka' tégake' yechela'ale nisdo'.
19 To benne' yodo' wsedle bžine' gan zoa Jesusen', na' gože' Le':
—Benne' wsedle, gónlena' Le' tzen gáte'teze gan chejo'.
20 Jesusen' gože' le':
—Beza' ka' zej de zan yej chégakba', na' byínnedo' ka', zej žia xó'ngakba', san neda', Benne' Golje' Benách, bi de gan chixjw yichja'.
21 Yetó benne' wsedle che Jesusen' gože' Le':
—Xan, benn latje yeyá'a liža' na' zejte wkacha'a xa'.
22 Jesusen' gože' le':
—Da len neda'. Be' latje benne' žátgake' wkáche'gake' ljéžgake' ka', benne' žátgake'.

Jesús zzoa žie' be' wale da' žakle'en
(Mr. 4:35-41; Lk. 8:22-25)

23 Wžén Jesusen' lo barkw, na' benne' wsedle chie' ka' žónlengake' Le' tzen.
24 Naž gok to be' wale lo nisdo', na' žasle'e nisdon', na' zejte žaz nis lo barkwn'. Jesusen' die' ztase' lo barkwn'.
25 Naž benne' wsedle chie' ka' wbíga'gake' gan die', na' besbángake' Le', na' góžgake' Le':
—Xan, beslá neto'. Za' gatžo lo nis.
26 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—¿Biz chen' zzébele? Láte'ze žejle'le che Dios.
Naž wyase Jesusen', na' bliže' ben' da' žaken, na' nisdon', na' la' wžé'tegaken ži.
27 Bebán láže'gak benne' ka', na' wnnágake':
—¿Biz napkze benne' ni? Znneze', na' be' žaken, na' nisdo' žóngaken kan znne'.

Benne' Gadara ka', benne' yó'ogake' be' xiwe' ka'
(Mr. 5:1-20; Lk. 8:26-39)

28 Kate' bžin Jesusen' yechelá'a nisdo' gan nbab yež Gadara, bžojgak chope benne' ka' lo bloj ka' gan zej že' ba chegak benne' gat ka', na' bžíngake' gan zoa Jesusen'. Sníale'e zej nake', na' bi gok nitó benne' tie' lo nezen'.
29 La' wžéžeya'agak žoptie' zižje, na' wnnágake':
—¿Biz nbága'to' chio', Jesús, Zi'n Dios? ¿Zo'o nga nich wsaka' zi'o neto' kate' bi na' žin ža?
30 Gan nníta'gake' zej nnita' koch zan, bia želdaba' žáwgakba', na' zej že'ba' late' gan nak zi'to'.
31 Wnné nyáche'gak be' xiwe' ka', na' góžgaken Jesusen':
—Cha' yebejo' neto', be' latje chejžo'oto' yichj lázdo'gak koch zan ka'.
32 Naž Jesusen' gože' légaken:
—Le chej.
La' bežójtegak be' xiwe' ka', na' bejžó'ogaken yichj lázdo'gak koch zan ka'.
Naž ka' gaze jak yógo'te koch zan ka', na' bejbíxjgakba' gan nak to le'e ya'a yej, na' bejcházgakba' lo nisdo', gan wyépgakba' nis, na' gótgakba'.
33 Bžébegak benne' ka', benne' wdape chí'igake' koch ka', na' bzónnjgake'. Kate' bžíngake' lo yež, bzéngekle' benách ka' yógo'te da' gókgaken chegak benne' ka' wyó'ogake' be' xiwe' ka'.
34 Naž bžojgak benne' lo yež ka', nich bejchággake' Jesusen'. Kate' blé'egekle' Le', góta'yoegekle' Le' yezé'e lo yežlyó chégake'.

9

Jesús žeyone' to benne' bi žak se'e
(Mr. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

1 Naž bebén Jesusen' lo barkw, na' wdíe' yechelá'a nisdon', na' bežine' gan nak laže'.
2 Bžingak benne' ka' ga na' zej noe'e to benne' bi žak se'e, na'

bdíxjwgake' le' xni'a Jesusen', zoe' lo yag gant. Kate' ble'el Jesusen' kan žejle'gak benne' ka' chie' Le', gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Ben choch lažo'o, zí'na'do'. Ba benít lawa' chio' dola' da' nbago'o.

3 Lezka' zej nnita' benne' yodo' wsedle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake':

—Da' zchalj benne' ni zzoan Dios chela'ale.

4 Kate' gókbe'ele Jesusen' da' zza' láže'gake', gože' légake':

—¿Biz chen' zza' láže'le da' kegle?

5 Bi nak zede cha' no benne' yí'aze' benne' ni: "Dola' da' nbago'o ba benít lawa'" san nak zede gone' ga yeyase', na' yezé'e.

6 Na'a, neda', Benne' Golje' Benách, wloe'ela' le'e nzi' lo na'a yela' wnná bia' lo yežlyó nga yenít lawa' dola'.

Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Beyás. Bchis yag gant chion', na' beyéj ližo'.

7 Naž la' wyaste bennen' bi gok se'e, na' beyeje' liže'.

8 Kate' benne' ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' da' ni, bebángekle', na' bka'n zéngake' Dios dan' bnezjwe' yela' wak ki chegak benách ka'.

Jesús žliže' Matío
(Mr. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

9 Kate' bezá' Jesusen' ga na', ble'ele' to benne' lie' Matío, ži'e gan zchizjwe' benách ka' lo wláz yež zi'to', na' Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

Naž la' wzó ža'te Matíon', na' bénlene' Jesusen' tzen.

10 Yetó da' goken, kate' ne že' Jesusen' žawe' to lo yo'o, benne' zan, benne' wechizjw ka' na' benne' gaxjw ka', bžíngake' gan zoe', na' wžé'lengake' Jesusen' na' benne' wsedle chie' ka'.

11 Kate' benne' yodo' fariseo ka' blé'egekle' da' ni, wnnábgekle' benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz chen' bennen' žsedle' le'e žáwlene' benne' wechizjw ka', na' len yezika' benne' dola' ka' tzen?

12 Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' légake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe', bi žon byenen chjake' gan zoa benne' žeyone' benách ka', san benne' ka' bi nníta'gake' chawe' žon byenen chjake' gan zoa bennen' žeyone' benách ka'.

13 Le chej, na' le wsedle da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan ki: "Žénela' yeyache' láže'gekle benne' ka' ljéžgake' ka', kege gótgake' bia beže ka' lo bkog la'y chia'." Bla'a neda' nga, kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' dola' ka' nich yeyát láže'gake'.

Žsedle Jesús kan žala' gonžo wbás
(Mr. 2:18-22; Lk. 5:33-39)

14 Naž benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, bennen' bezóe' benách ka' nis, blá'gake' gan zoa Jesusen', na' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Neto' žonto' wbás zan chi'i, na' lezka' žongak benne' yodo' fariseo ka'. ¿Biz chen' benne' wsedle chio' ka' bi žóngake' wbás?

15 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Wak benne' ka' nníta'gake' lni che yela' zchag na' gak nyache' láže'gake' kate' benne' zchag ne'e ne zóalene' légake'? Za' ža kate' kwas bennen' zchag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.

16 Bsaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Bi yeyón nitó benne' to laže' gole len laže' kobe, dan' wxónnj laže' koben' da' ngo'e lo laže' golen', na' chéza'že laže' golen'.

17 Lezka' bi ka'a nitó benne' xis uba kobe to lo že'e gole da' naken yid, dan' gak bžina' xis uba koben', na' wlá'n že'e golen' da' naken yid, na' cwia yi' xis uba na', na' lezka' kwia yi' že'e na' da' naken yid.

Zga'ažo xis uba kobe to lo že'e kobe da' naken yid, na' da' chopten žak chí'igaken.

Žebán xkwide' no'le che Jairo, na' žeyák to no'le
(Mr. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

18 Kate' Jesusen' ne zchájljlene' légake', to benne' znna bi'e benne' judío ka' ble'e gan zoe', na' bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':

—Xkwide' no'le chia' za' gotbe'. Da, xoa no'o lebe', nich yebanbe'.

19 La' wzó ža'te Jesusen', na' wyéjlene' le', tzen len benne' wsedle chie' ka'.

20 Naž bžin to no'le ba gok chežinno yiz de'e yižwé'. Bi zbez žen chie' da' žaken chégakkze no'le ka'. Wbige'e zaka' xkože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'.

21 Ki bene' dan' wzá' laže'e, na' wnné': "Cha' kanza' ze', yeyaka'."

22 Naž byechj Jesusen', na' bwie' le', na' gože' le':

—Ben choch lažo'o, zí'na'do'. Ba beyaktio' dan' žejli'o chia' neda'.

La' na'ze beyaktie'.

23 Kate' bžin Jesusen' liž benne' wnná bian', ble'ele' zej nnita' benne' zan ga na', benne' ka' zkwéžegake' bžejw, na' benne' ka' želbeže nyache'e.

24 Jesusen' gože' légake':

—Le kwas ga ni, dan' bi nat xkwide' no'le ni. Ztászebe'.

Naž benne' ka' nníta'gake' ga na' bka'n dítjgekle' Le'.

25 Kate' Jesusen' ba bebeje' benne' ka' na'le, wyoé'e lo yo'o, na' bexwe' na' xkwide' no'len', na' la' wyástebe'.

26 Wzé diža' kan gok da' ni, na' benách ka' nníta'gake' dot yežlyón' béngeklen'.

Jesús žeyone' benne' lo chole ka'

27 Kate' bžoj Jesusen' ga na', chope benne' lo chole ka' wnáwgake' Le'. Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—Beyache' laže'l neto', Le', za'só Dabí.

28 Kate' wyó'o Jesusen' lo yo'o, žopte benne' lo chole ka' bžíngake' gan zoe'. Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Žejle'le chia' neda', gak yeyona' le'e?

Légake' wnnágake':

—O', Xan.

29 Naž Jesusen' wdane' yej láwgake', na' wnné':

—Kan žejle'le, ka' gaken chele.

30 La' beyáljwte yej láwgake'. Naž Jesusen' bchi'le' légake', na' wnné':

—Le wia bi we'le latje no benne' nnezle' da' ni.

31 Kate' bežójgake', la' bzétegake' diža' dot yežlyón' kan nak da' ben Jesusen'.

Jesús žeyone' to benne' bi žak nnie'

32 Kate' Jesusen' bežójlene' benne' wsedle chie' ka' tzen lo yo'on', bžingak benne' ka' gan zoa Jesusen', benne' ka' zedjwá'gake' to benne' gan zoe' Le', benne' bi žak nnie' dan' yoe'e be' xiwe'.

33 Kate' bebéj Jesusen' be' xiwen', la' wnnete bennen' bi gok nnie'. Bebán láže'gak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake':

—Bi na' le'elto' da' ki gan nníta'gak benne' Israel ka'.

34 Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Benne' ni žebeje' be' xiwe' ka' len yela' wak che xangak be' xiwe' ka'.

Jesús žak nyache' laže'e ni'a chegak benne' zan ka'

35 Wdá Jesusen' dot kwit gan zej že' yež zen ka', na' yeždo' ka', na' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' bsedle' benách ka' nníta'gake' ga na', na' bchalje' diža' chawen' kan znna bia' Dios. Beyone' yógo'te benne' ka' zoa bi da' želzake'e, benne' ka' nníta'gake' lo yež ka'.

36 Kate' bl̲e'el Jesusen' benne' zan
ka', beyache' l̲áže'le' l̲égake', dan'
želzake'e, na' žedó l̲áže'gake' kan žak
chegak z̲ila' ka' bi zoa benne' gape
chí'igake'-ba'.
37 Naž Jesusen' gože' benne' wse-
dle chie' ka', na' wnné':
—Da' li, z̲en nak yel, san
babze benne' ka' nníta'gake' nich
l̲ápgaken'.
38 Che l̲en, le gáta'yoel Dios, Ben-
nen' nake' x̲an yelen', na' nnáblele-
ne' sel̲e'e benne' wen žin ka', nich
l̲ápgaken'.

10

Jesús z̲bie' chežinno benne' nich gákgake' wbás chie' ka'
(Mr. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

1 Naž bl̲iž Jesusen' chežínnote
benne' wsedle chie' ka', na' bdie'
l̲o ná'gake' yel̲a' wnná bia' nich
yebéjgake' be' x̲iwe' ka' yo'ogak
benách ka', na' nich yeyóngake'
yógo'te benne' yižwé' ka', na'
yógo'te benne' ka' zoa bi da'
želzake'e.
2 Ki legak chežínnote wbás ka'
wžé Jesusen':
Smon, (l̲ezka' lie' Bedw).
Ndres, (biche' Smon na').
Jakob, (z̲i'n Sebedeo).
Z̲wa, (biche' Jakob na').
3 Lip.
Bartol.
Mas.
Matío, (benne' wechiz̲jw).
Jakob, (z̲i'n Alfeo).
Lebeo, (l̲ezka' lie' Tadeo).
4 Smon, (benne' že' l̲aže'e yež Is-
rael).
Judas Iskariote, (bennen' wdíe' Je-
susen' l̲o na'gak benne' ka'
gótgake' L̲e').

Jesús žsel̲e'e wbás chie' ka' nich chejzégake' x̲tiže'e
(Mr. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

5 Naž Jesusen' bsel̲e'e chežínnote
benne' wsedle chie' ka' nich
chejzégake' x̲tiže'e, na' bchi'le'
l̲égake', na' wnné':
—Bi chejle gan zej nnita' benách
ka' bi zej nake' judío, na' bi cha-
zle lažgak benách ka' nníta'gake' gan
nbab Samaria.
6 Le chej gan zej nnita' benách Is-
rael ka', benne' zej nake' ka z̲íla'do'
ka', bia ka' zej nnitlba'.
7 Le wchál̲j diža' chawen', na'
nnale: "Za' žin ža l̲a' Bennen' zoe'
ya'abá che Dios nich nna bi'e l̲o
yežlyó nga."
8 Le yeyón benne' yižwé' ka'. Le
yeyón benne' ka' zej de'e yižwé'
leže. Le yesbán benne' gat ka'. Le
yebéj be' x̲iwe' ka' yo'ogak benách
ka'. Bennza' yel̲a' wnná bia' ni
chele. Le wkonlen žin, na' bi be
wchíz̲jwle.
9 'Bi be wa'le l̲o bzod chele, cha'
mežw oro, o mežw plat, o mežw
lasdo'.
10 Bi wa'le yix̲jw yet chele da'
gawle l̲o nez. Toze laže' da' x̲oa
yenle wa'le, na' bi wa'le z̲el̲-le, o bar
chele, dan' wžel̲kzle benne' wen žin
da' gawe'.
11 'Gáte'teze yež z̲en, o yeždo' gan
žinle, le nnab cha' zoa no benne'
ga na' nake' l̲i l̲aže', na' ga'nle liž
bennen' na' zejte yežojle l̲o yežen'.
12 Kate' cho'le to yo'o, le gape "Pa-
diox̲" benne' ka' nníta'gake' yo'on',
na' nnáblele Dios wnez̲jwe' chégake'
da' wzóa žin yichj l̲áz̲do'gake'.
13 Cha' zej nak zi benne' ka'
nníta'gake' yo'on', na' da' z̲zoa žin
yichj l̲áz̲do'žo gá'nl̲enen l̲égake', san
cha' bi zej nak zi benne' ka', nnable
bi ga'nl̲en l̲égake' dan' z̲zoa žin yichj
l̲áz̲do'žo.
14 Gáte'teze gan žinle gan bi
gápegak benách ka' l̲e'e ba la'ne,
na' bi wzé nággake' x̲tíža'le, le yežój
l̲o yo'on', o l̲o yežen', na' le kwib
bix̲te yo da' dan' lable, da' wl̲oe'elen
l̲égake' zej nbage'e z̲ia.
15 Da' li žapa' l̲e'e, kate' žin ža chog
Dios chegak benách ka' sáka'gake',
sáka'žegak benách ka' nníta'gake'
l̲o yežen' ka sáka'gak benách ka'

wnníta'gake' l̲o yež Sodoma, na' l̲o yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.

Benne' yežlyó ka' wsaka' zí'gake' benne' ka' che Jesús

16 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Le wia nga, neda' žsel̲a'a l̲e'e, na' gakle ka z̲íla'do' ka' želdaba' gan zej nnita' beko' yix̲e' snia ka'. Le gak ban l̲aže' kan zej nak bele snia ka', san l̲ezka' le gak gax̲jw l̲aže' kan zej nak plomdo' ka'.

17 Le gape chi'i kwinle chegak benách ka', dan' wdégake' l̲e'e l̲o na'gak benne' yolawe' ka', na' chíngake' l̲e'e gan nak l̲o yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios.

18 L̲ezka' wché'gake' l̲e'e gan že'gak benne' blo ka', na' gan že'gak benne' wnná bia' ka', dan' žónl̲enle neda' tz̲en. Ki gaken nich gak wchal̲jle x̲tiža'a gan že'gak benne' ka', na' gan že'gak benne' ka' bi zej nake' judío.

19 Naž kate' wdégake' l̲e'e l̲o na'gak benne' wnná bia' ka', bi gek zédlele biz̲ nnale, dan' wchíz Dios yichj l̲ázdo'le l̲a' ža na'ze da' nnale, o kan wchal̲jle.

20 Kege l̲é'ezele wchal̲jle, san Dios Be' La'y, Bennen' sel̲a' X̲ažo Dios chele, L̲ekze' sóal̲ene' l̲e'e, na' wchal̲je'.

21 'Zej nnita' benách ka' wdégake' bíche'gake' ka' l̲o na'gak benne' ka' gótgake' l̲égake', na' l̲ezka' benne' ka' zej nake' x̲agak x̲kwide' ka' wdégake' z̲í'ngake' ka', na' zej nnita' benne' ka' kwej yíchjgake' x̲ágake' ka', na' góngake' ga gátgake'.

22 Yógo'te benách wzóagake' l̲e'e chel̲a'ale dan' žónl̲enle neda' tz̲en, san yelá no benne' ga'ne' choch na' zejte ža ze l̲awte ža ka'.

23 Kate' wsaka' zi'gak benách ka' l̲e'e to l̲o yež, le wz̲ónnj ga na', na' le chej yetó yež, dan' žapa' l̲e'e, yel̲á'a neda', Benne' Golje' Benách, zga'ale kate' yeyóž wzele x̲tiža'a gan zej nnita' yógo'te yež ka' chegak benách Israel ka'.

24 'Nóte'teze benne' nake' benne' wsedle bi nakže' blo ka bennen' žsedle' l̲e', na' l̲ezka' no benne' nake' wen žin bi nakže' blo ka x̲ane'.

25 Bennen' nake' benne' wsedle žal̲a' yebele' cha' sáke'le' gake' kan nak bennen' žsedle' l̲e', na' benne' wen žin na' žal̲a' yebele' cha' gake' kan nak x̲ane'. Cha' neda' naka' ka benne' x̲an yo'o, na' z̲nnégake' chia', z̲nnágake' naka' Belzebú da' x̲iwe', l̲ezka' da' zí'teže nnégake' chegak benách ka' žónl̲engake' neda' tz̲en.

No Benne' žal̲a' žébežo (Lk. 12:2-9)

26 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Che l̲en, bi žébele benách ka'. L̲a' l̲aw yógo'te da' ka' žaken ži žize, na' gak bia' yógo'te da' zej ngache'.

27 Da' z̲chál̲jl̲ena' l̲e'e gan nak chol̲, le wchal̲jen gan nak l̲o baní', na' da' žapa' l̲e'e gan ngache', le nne zižje gan nak kwáselo.

28 Bi žébele benne' ka', benne' žótgake' bel̲a' žen chegak benách ka', san bi gak wchínnjgake' be' nákkzežo. Le žebe Dios, Bennen' gak gote' bel̲a' žen chele, na' l̲ezka' gak cho'ne' be' nákkzele l̲o yi' gabíl.

29 'Želdó'o chope byínnedo' l̲en to mežw lasdo', san bi bix̲e nitoba' l̲o yo cha' bi žonn X̲ažo Dios latje gaken.

30 L̲ezka' yógo'te yicha' yichjle ba blab Dios.

31 Che l̲en, bi žébele. Záka'žele l̲e'e l̲aw Dios ka záka'gak bia zan byínnedo' ka'.

Benne' ka' z̲nnágake' žónl̲engake' Benne' Cristo tz̲en (Lk. 12:8-9)

32 L̲ezka' wnná Jesusen':

—No benne' nne' žónl̲ene' neda' tz̲en l̲awgak benách ka', l̲ezka' neda' nnia' žonl̲en bennen' neda' tz̲en l̲aw X̲a', Bennen' zoe' ya'abá.

33 Benne' ka', benne' z̲bej yíchjgake' neda' l̲awgak benách ka', na' z̲nnágake' bi žónl̲engake' neda' tz̲en, l̲ezka' neda' kwej yichja' l̲égake' l̲aw X̲a', Bennen' zoe' ya'abá.

Jesús nake' ka to da' gonen ga la'a lazgak benách ka'
(Lk. 12:51-53; 14:26-27)

34 Lezka' wnná Jesusen':
—Bi gekle za'a neda' nich ko'a yežlyó nga da' gonen ga gakgak benách ka' toze. Bi za'a nich gona' ga gakgak benách ka' toze, san za'a nich ko'a da' gonen ga la'a lazgak benách ka'.
35 Za'a nga, na' gona' ga kwej yichjgak benách ka' xágake', na' lezka' no'le ka' kwej yíchjgake' xná'gake'. Lezka' no'le zoa' ližgak ka' kwej yíchjgake' xto' zí'ngake' ka'.
36 Ki gaken, la' lježgak benách ka' wsaka' zí'gake' légake'.
37 'No benne' nží'ižele' xa xne'e ka nži'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen, na' no benne' nží'ižele' xkwide' byo chie' o xkwide' no'le chie' ka nži'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen.
38 No benne' bi si' lo ne'e gake' ka to benne' zejté'e le'e yag kroze, na' gónlene' neda' tzen, bi nake' zi gake' chia' neda'.
39 No benne' že' laže'e gape chi'e yela' nban chie', wniten', san no benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, yelá bennen'.

Da' ka' Dios yebi'e chežo
(Mr. 9:41)

40 Lezka' wnná Jesusen':
—No benne' gape' le'e ba la'ne, lezka' gape' neda' ba la'ne, na' bennen' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' ba la'ne Xažo Dios, Bennen' bselе'e neda'.
41 No benne' gape' ba la'ne to benne' zchalje' lo wláz Dios dan' zchalje' lo wlaze' Le', si' bennen' la' lébeze kan nak da' wnezjw Dios che bennen' zchalje' lo wlaze' Le'. Lezka' no benne' gape' ba la'ne to benne' chawe' dan' nake' benne' chawe', si' bennen' la' lébeze kan nak da' wnezjw Dios che benne' chawen'.
42 Nóte'teze benne' wnezjwe' to zbíndo'ze nis che to bénne'do' ki dan' nake' benne' wsedle chia' neda', da' li žapa' le'e, si'kze bennen' da' wnezjw Dios chie'.

11

Benne' ka' bsela' Zwa želžine' gan zoa Jesús
(Lk. 7:18-35)

1 Kate' beyóž Jesusen' bzejni'ile' benne' wsedle chie' ka', bezé'e ga na', na' wyeje' žejsedle' benách ka', na' žejchalje' xtiže'e lo yež ka' chegak benne' ka'.
2 Kate' ža ka' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nyejwe' liž ya, na' benle' kan nak da' žon Jesusen'. Naž Zwan' bselе'e chope benne' ka' žónlengake' le' tzen, na' bžíngake' gan zoa Jesusen'.
3 Žoptie' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Nako' Le' Benne' Criston', Bennen' žala' le'e yežlyó nga, o žala' kwezto' na' zejte la' yetó benne'?
4 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Le chej chejzenle Zwan' dan' žénlele, na' dan' zlé'elele.
5 Le yi'e kan žaken, želé'egekle benne' ka' gókgake' lo chole, na' žeza'gak benne' ka' bi gok sá'gake'. Ba beyakgak chawe' benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže, na' žeyéngekle benne' kwezw ka'. Ba bebangak benne' ka' gótgake', na' nníta'gak benne' ka' zzéngekle' benne' yache' ka' diža' chawen'.
6 Ba nez zen gaken che bennen' bi gak chope laže'e, na' bi kwej yichje' neda'.
7 Kate' ba beza'gak benne' ka' žónlengake' Zwan' tzen, naž wzó law Jesusen' zchálјlene' benách ka' nníta'gake' ga na' kan nak che Zwan', na' gože' légake':
—¿Biz gónelele lé'elele katen' wyejle lo latje dachen'? ¿Gónelele lé'elele to benne' nake' ka to ya xtildo' da' zzechj be'?
8 Cha' kege, ¿biz gónelele lé'elele? ¿Gónelele lé'elele to benne' nakwe' laže' da' záka'le'en? Nnézkzelele

benne' ka' zej nakwe' laže' da' záka'le'en nníta'gake' ližgak benne' wnná bia' ka'.
9 Yetó na', ¿biz gónelele lé'elele? ¿Gónelele lé'elele to benne' zchalje' lo wláz Dios? Ka' naken, žekla' neda'. Žapa' le'e, blé'elele to benne' náklе'eže' blo ka yezika' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.
10 Ki naken dan' nak Zwan' bennen' nyejw kan nak chie' le'e yiche la'y, da' znnan:

Bwia nga, žsela'a benne' wbás chia',
bennen' cheje' zga'ale' ka Le'.
Le' gon chawe'e nez gan tio'.

11 Da' li žapa' le'e. Dot yežlyó nga, bi zoa nitó benne' nakže' blo ka Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, san no benne' nakže' gaxjw laže' gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nakže' blo ka Zwan'.
12 'Katen' wzó law bezóa Zwan' benách ka' nis, na' zejte na'a ža, de chgi' želžó'o benách ka' gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, na' benne' wechóg laže' ka' žon byéngake' chó'ogake' ga na'.
13 Kate' bla'te ža na' wzóa Zwan', da' bchi'le Moisés le'e, na' da' bzojgak yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios bloé'egeklen kan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá.
14 Cha' žénelele si' lo na'le da' ki, žala' nnézlele Zwan' nake' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, na' nake' bennen' wnná Dios žala' yelé'e da' yoble ža ni zoažo na'a.
15 No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.
16 '¿Biz wsaka' leba' kan zej nak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a? Zej nake' ka xkwide' ka' želbe'be' lawe' ya'a. Zbéžeya'agakbe', na' žližgakbe' ljéžgakbe' ka',
17 na' želnnabe': "Zkwéžeto' chele bžejw. ¿Biz chen' bi za'ale? Žol nyáche'to' chele. ¿Biz chen' bi zbeže nyáche'le?"
18 Ki nakle, dan' bla' Zwan', na' dan' bi bdawe' kan žawle le'e, wnnele chie', wnnale: "Da' xiwe' žónlenen le' tzen."
19 Naž bla'a neda', Benne' Golje' Benách, na' že'j žawa', na' znnele chia', znnale: "Nake' benne' wawle'e, na' benne' že'je'. Nake' lježgak benne' wechizjw ka', na' yezika' benne' wen dola' ka'." Yela' žejní'il che Dios nak bian' ni'a che da' žongak benne' ka' nzi' lo ná'gaken'.

Da' gak che no benne' bi gone' kan znna xtiža' Dios
(Lk. 10:13-15)

20 Naž wzó law Jesusen' zdile' benne' ka' nníta'gake' lo yež ka' gan bene' da' zan yela' wak zen ka', dan' bi beyát láže'gake'.
21 Gože' légake':

—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách ka' che yež Korazín. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách ka' che yež Betsaida. Chela' gokgak yela' wak zen ka' lo yež Tiro, na' lo yež Sidón ka da' ka' bena' gan zoale, ža ni'tel yeyát láže'gak benne' ka' che yež Tiro na', na' che yež Sidón na', na' gákwgake' laže' zeche', na' wžíagake' de yíchjgake', da' wloe'elen žeyát láže'gake'.
22 Na'a, neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'le'egake', sáka'žele le'e kan sáka'gak benne' ka' che yež Tiro na', na' che yež Sidón na', yež ka' bchinnj Dios.
23 Le'e, benne' ka' che yež Kapernaum, ¿žékelele le'e cho'ole ya'abá che Dios dan' blé'elele da' ka' bena' neda'? Yetjle lo yi' gabíl. Chela' gokgak yela' wak zen ka' lo yež Sodoma, ka da' ka' bena' gan zoale, ga'ngak benne' yežen', na' zejte na'a ža.
24 Na'a, neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'le'egake', sáka'žele le'e kan sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma na'.

Ẓnna Jesús: "Le gonl̲en neda' tẓen, na' yezí' l̲áže'le"
(Lk. 10:21-22)

25 Kate' ža na' bchal̲j Jesusen', na' wnné':
—Ẓka'n ẓena' Le', X̲e, nako' X̲an ya'abá, na' X̲an yežlyó nga, dan' bkacho'o da' ki, nich bi l̲é'egeklen benne' ka' žejní'igekle', san bl̲oe'elo' benne' ka' zej nake' ka x̲kwide' ka' da' ki.
26 Ka'kze gaken, X̲e, dan' ki wyáz l̲ažo'o Le'.
27 Ba bde X̲an' yógo'te l̲o na'a neda'. Bi nonbia' no benne' neda', Ẓi'n Dios, san toze X̲ažo Dios, na' bi nonbia' no benne' X̲ažo Dios, san toza' neda', Ẓi'n Dios, na' l̲ezka' benne' ka' žénela' wl̲oe'ela' l̲égake' X̲ažo Dios.
28 Le gonl̲en neda' tẓen yógo'tele žejx̲áke'le dan' žóntezle žin che yodo', na' nwa'le ywa' zi'i che da' ẓchi'le yodo', na' neda' gona' ga yezí' l̲áže'le.
29 L̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' chele le gon x̲china', gakle ka go'n ka', bia ka' želzi'ba' yogo' chégakba'. Le wsedle da' nnia' neda', dan' naka' gax̲jw l̲aže', na' kwide' l̲aže', na' žél̲-lele yel̲a' žezí' l̲aže', na' ga'n ži yichj l̲ázdo'le.
30 Yogon' dan' x̲oa' l̲e'e, dan' naken da' wchi'la' l̲e'e, bi naken zede, na' ywa' wa'a l̲e'e da' naken da' žsedla', žá'ado'ze naken.

12

Benne' ka' che Jesús želké'e bisto ẓoa' stribe ža la'y
(Mr. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

1 Kate' ža na', da' naken ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yele ẓoa' stribe. Želdón benne' wsedle chie' ka', na' wzó l̲áwgake' želké'e bisto gan žia ẓoa' striben', na' žáwgaken'.
2 Kate' benne' yodo' fariseo ka' bl̲é'egekle' da' ni, góžgake' Jesusen':
—Bwia nga, žongak benne' wsedle chio' ka' da' bi žal̲a' gonžo ža la'y.
3 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—¿Bi bel̲-le l̲e'e yiche la'y kan nak da' ben Dabí katen' wdone', na' l̲ezka' wdongak benne' ka' wnníta'l̲engake' l̲e'?
4 Wyoé'e l̲o yo'o che Dios, na' bdawe' yet x̲til ka' zej nkwe'e l̲o bkog la'y, dan' bi žal̲a' gawe' l̲e', na' bi žal̲a' gawgak benne' ka' wnníta'l̲engake' l̲e', san toze bx̲oz ka' de latje gáwgaken'.
5 ¿Bi bel̲-le da' wnná Moisés wak gongak bx̲oz ka' ža la'y ka'? Žóngake' žin l̲i'a yodo' ža la'y ka', na' bi želbage'e dol̲a'.
6 Na'a, neda' žapa' l̲e'e, zoa' neda' nga, na' naka' benne' nakže' blo ka yodo'.
7 Bi žejní'ilele dan' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' ẓnnan: "Žénela' yeyache' l̲áže'lele lježle ka', na' kégeze gotle bia beždo' ka', bia ka' ẓzeyle l̲o bkog la'y chia'." Chela' žejní'ilele da' ki, bi besbága'le benne' ka' ẓia, benne' ka' bi želbage'e ẓia.
8 Ka' naken, dan' naka' neda', Benne' Golje' Benách, X̲an ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e
(Mr. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

9 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyoé'e l̲o yo'o gan ẓdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios.
10 L̲o yo'on' wzóa to benne' nžeke' ne'e, na' dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka' žél̲gekle' to da' gak yesbága'gake' Jesusen' ẓia, che l̲en wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿De latje yeyonžo no benne' yižwé' kate' nak ža la'y?
11 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—No benne' ládjwle l̲e'e, cha' zoa to ẓila' chie', na' cha' bix̲ba' toba' l̲o yežw kate' nak ža la'y, ¿bi chejleje'-ba'?
12 Záka'že to benne' ka to ẓila'. Che l̲en, de latje gonžo da' nak chawe' chegak benách ka' kate' nak ža la'y.
13 Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':

—Bḷi no'o.
Kate' bḷi ne'e, ḷa' beyakten chawe' kan nak yecheḷá'a ne'e.
14 Naž bežachjgak benne' yodo' fariseo ka', na' béngake' x̱tíža'gake' nich gótgake' Jesusen'.

To benne' bchaḷje' ḷo wláz Dios ža ni'te bchaḷje' che Jesús

15 Kate' gókbe'ele Jesusen' da' ni, bezé'e ga na', na' benne' zan jákḷene' Ḷe' tẕen. Naž Jesusen' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ládjwgak benách ka',
16 na' bchi'le' ḷégake' bi wzéngekle' benách ka' no nake' Ḷe'.
17 Kate' bcháḷjḷene' ḷégake' gok da' wnná Isaías, bennen' bchaḷje' ḷo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
18 Le wia nga, Bennen' nake' wen žin chia',
Bennen' wžekza' neda'.
Nži'ila' Ḷe', na' žaz ḷaža'a Ḷe'.
Wchiza' Ḷe' Be' La'y.
Ḷe' wzenle' yógo'te benách kan gona',
wchi'a ḷaža'a ḷégake'.
19 Bi tiḷ dižе'e ḷen no benne', na' bi nnie' zižje,
na' bi yenle no benne' chi'e gan nak zi'to'.
20 To ya x̱tildo' da' zoa be bi chichjwen',
na' to yi' da' za' yoḷen, bi wsoḷen',
kate' wzoaže' da' nak chawe' chie'.
21 Yógo'te benách ka' wẕén ḷáže'gake' Ḷe'.

Ẕnnágake': "Da' x̱iwe' žónḷenen Jesús tẕen"
(Mr. 3:19-30; Lk. 11:14-23; 12:10)

22 Naž bḷa'gak benne' ka' zej noe'e to benne' ḷo choḷe gan zoa Jesusen', bennen' bi žak nnie', dan' yoe'e be' x̱iwe', na' Jesusen' beyone' ḷe'. Ki goken, bennen' goke' ḷo choḷe, na' bi gok nnie', na'a ẕḷe'ele', na' ẕchaḷje'.
23 Che ḷen bebán ḷáže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake':

—¿Nak benne' ni ẕa'só Dabí, bennen' žaḷa' ḷe'e?
24 Kate' béngekle benne' yodo' fariseo ka' da' ni, wnnágake':

—Benne' ni žebeje' be' x̱iwe' ka', dan' Belzebú, da' x̱iwe', dan' naken x̱angak be' x̱iwe' ka', žónḷenen Ḷe' tẕen.
25 Žákbe'ele Jesusen' dan' ẕza' ḷáže'gake', na' gože' ḷégake':

—Gáte'teze gan ẕnna bia'gak benách ka', cha' žoj chóplegak benne' ka', na' cha' tíḷ-ḷengake' ljéžgake' ka', kwia yi' yeḷa' wnná bia' chégake'. Ḷezka', cha' žoj chóplegak benách ka' nníta'gake' to yež o to yo'o, na' cha' tíḷ-ḷengake' ljéžgake' ka', bi gak dia'gak benne' ka' nníta'gake' ḷo yežen' o ḷo yo'on'.
26 Ḷezka', cha' kwej da' x̱iwe' ḷa' ljéžekzen, na' cha' tíḷ-ḷengak be' x̱iwe' ka' ḷa' ḷégakkzen, ¿nakx̱kze gak dia' yeḷa' wnná bia' che da' x̱iwen'?
27 Ẕnnele chia', na' ẕnnale žebeja' be' x̱iwe' ka' dan' Belzebú da' x̱iwe' žónḷenen neda' tẕen. Cha' neda' žona' ki, ¿noẕ benne' žónḷene' tẕen benne' ka' žónḷengake' ḷe'e tẕen kate' žebéjgake' be' x̱iwe' ka'? Che ḷen, da' žóngakkze' nak bian' nchíx̱elele ḷe'e.
28 Na'a, cha' neda' žebeja' be' x̱iwe' ka' dan' zoaḷen yeḷa' wak che Dios Be' La'y neda', da' li yeḷa' wnná bia' che Dios ba bḷan' ga zoale ni.
29 '¿Gak no benne' choe'e liž to benne' waḷe, na' kweje' yeḷa' wnni'a da' žen' liže', cha' zga'ale bi wcheje' benne' waḷen'? Naž gak choe'e nich wtache' liž benne' waḷen'.
30 'No benne' bi žónḷene' neda' tẕen, ẕbej yichje' neda', na' ḷezka' no benne' bi ẕtóbḷene' neda' tẕen, žóslase'.
31 'Che ḷen žapa' ḷe'e, yógo'te doḷa' da' žongak benách ka', na' diža' zi' ka' da' ẕnnégake' che Dios, yenít ḷaw Dios chégake', san no benne' nne zi'e che Dios Be' La'y, batkle yenít ḷaw Dios chie'.
32 Ḷezka', cha' no benne' nnie' chia' neda', Benne' Golje' Benách,

Dios yenít l̲awe' chie', san no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenít l̲aw Dios chie'. Bi yenít l̲awe' chie' ža ni zoažo na'a, na' bi yenít l̲awe' chie' ža zezán'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo
(Mt. 7:15-19; Lk. 6:43-45)

33 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Cha' nak z̲ix̲ to yag, kwian da' z̲ix̲, san cha' bi nak z̲ix̲ bi kwian da' z̲ix̲. Ki naken, da' z̲bia to yag nak bian' kan naken.

34 L̲e'e, lježgak bele snia nakle. ¿Nakx̲ gak wchal̲jle da' naken chawe', cha' bi nakle chawe'? Kan nak da' z̲za' l̲áže'gak benách ka', l̲ezka' z̲cháljgake'.

35 Z̲chal̲j to benne' chawe' da' nak chawe' dan' yo'o da' naken chawe' l̲o yichj l̲áz̲da'we', san z̲chal̲j no benne' bi nake' chawe' da' bi nak chawe', dan' yo'o da' bi naken chawe' l̲o yichj l̲áz̲da'we'.

36 Che l̲en žapa' l̲e'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'gake', wchi'a l̲aže'e benách ka' ni'a chegak yógo'te diža' da' wnnágakkze' ka'ze.

37 Kan nak da' z̲nno', wchi'a l̲aže'e le', na' yežojo' chawe' o bago'o z̲ia ni'a che dižan' da' wnnó'.

Z̲nnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'
(Mr. 8:12; Lk. 11:29-32)

38 Nač beži'igak benne' yodo' fariseo ka' l̲en benne' yodo' wsedle ka', na' góžgake' Jesusen':

—Benne' wsedle, žénelto' l̲e'elto' to da' gono' da' gak bian' gan za' yel̲a' wnná bian' da' napo'.

39 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Benne' ki, benne' wen da' z̲innj ka', na' bi zej nake' dot l̲i l̲aže', z̲nnábgekle' neda' gona' to da' gak bian' no naka'. Bi be da' gak bian' l̲é'egekle', san toze da' nak bia' kan gok che Jonás, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios.

40 Kan gok che Jonasen', bga'ne' l̲e'e bel z̲en chonne ža chonne yele, l̲ezka' gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, dan' chonne ža chonne yele ga'na' z̲an yo.

41 Benne' ka' wnníta'gake' l̲o yež Nínibe chásgake' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake', katen' wchi'a l̲aže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' bengak benne' ka' che yež Nínibe na' yesbagan' benách ki z̲ia dan' beyát l̲áže'gak benne' ka' che yež Nínibe na' katen' Jonasen' bzenle' l̲égake' x̲tiža' Dios, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákl̲e'eža' z̲en ka Jonasen'.

42 L̲ezka' no'len' wnná bi'e yežen' da' žen' zaka' gan z̲de wbíž byo' zag ka' chase' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake' kate' wchi'a l̲aže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' ben no'len' yesbagan' l̲égake' z̲ia, dan' bžoj no'len' gan nakl̲e'e zi'to' nich yenle' diža' sina' da' bchal̲j Salomón, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákl̲e'eža' z̲en ka Salomón na'.

Kate' žežín be' x̲iwe' latje chen
(Lk. 11:24-26)

43 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Kate' žežój be' x̲iwe' yo'o to benne', z̲dan gan nbiž, na' žiljen gan yezí' l̲ažen'. Cha' bi wžel̲-len gan yezí' l̲ažen',

44 nač nnan: "Yeyá'a latje chia' gan bžoja'." Kate' yežinen gan bžojen, chejx̲akan' bennen', nake' ka to yo'o ndachen, na' nloan, na' ba nba'an nich chejsóa no benne' ga na'.

45 Nač chej be' x̲iwen', na' chejx̲ín' yegaže be' x̲iwe' ka', be' zej nakžen x̲iwe' ka l̲en, na' chó'ogaken yógo'ten, na' chejnníta'gaken l̲o yichj l̲áz̲do'w bennen', na' ga ze l̲aw gakže nyache' che bennen' kan goken chie' zga'ale. L̲ezka' gaken chegak benách ki, benne' wen da' z̲innj ka'.

X̲na' Jesús, na' benne' biche'e ka'
(Mr. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

46 Kate' Jesusen' ne zchálj̱lene' benách ka' da' ni, bžin x̱ne'e ḻen benne' biche'e ka' ga na'. Wnníta'gake' ḻa' ḻí'ale, na' gónegekle' wchálj̱lengake' Jesusen'.
47 Nažto benne' bzenlen' Jesusen', na' wnné':
—Bwia nga, zoa x̱no'o ḻen benne' bicho'o ka' ḻa' ḻí'ale, na' žénegekle' wchálj̱lengake' Le'.
48 Bechebe Jesusen', na' gože' bennen' bzenle' Ḻe' da' ni, na' wnné':
—¿Nnézlele no benne' nake' x̱na'a, na' no benne' ka' zej nake' benne' bícha'ado' ka'?
49 Nažbḻi ne'e, na' bḻoe'ele' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Bwia nga, benne' ki zej nake' ka x̱na'kza', na' benne' bíche'kza' ka'.
50 Nóte'teze benne' žone' kan žénele X̱a', Bennen' zoe' ya'abá, benne' ni nake' bi' bíche'kza', na' bi' zankza', na' x̱na'kza'.

13

Žsaka' ḻebe Jesús kan nak che to benne' žaz
(Mr. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

1 Ḻa' ža na'ze bžoj Jesusen' ḻo yo'o, na' bejsóe' žoa'a nisdo'.
2 Dan' bdobgak benne' zan gan zoa Jesusen', wžene' to ḻo barkw, na' wži'e ga na', na' benne' zan ka' wnníta'gake' ḻo yo biž žoa'a nisdon'.
3 Nažbchálj̱lene' ḻégake', na' da' zan da' bsedle' ḻégake', da' ka' bsaka' ḻebe', na' wnné':
—Le wia nga, bžoj to benne' žaz, yjeze' bínnedo' ka'.
4 Kate' ne zjeze', béx̱jwgak baḻe bínnedo' ka' žoa'a nez, na' bžingak byínnedo' ka', na' bdáwgakban'.
5 Béx̱jwgak yebaḻe bínnedo' ka' ḻo yo gan že' yej, gan de láte'ze yo, na' ḻa' bḻá'tegaken, dan' de láte'ze yo ga na'.
6 Nažkate' bḻa' wbíž, ḻa' wbižte dan' goze', dan' bi zoa gan gon lwen.
7 Béx̱jwgak yebaḻe bínnedo' ka' gan beḻa'gak lba yeche' ka'. Belgóleł̱e'e lba yeche' ka', na' bdóbgaken dan' goze', na' bžia yí'gaken ḻégaken.
8 Béx̱jwgak yebaḻe bínnedo' ka' gan nak ḻo yo beb, na' bnézj̱wgaken. Bnézj̱wgak baḻe dan' goze' yetó gaywá' ka'. Bnézj̱wgaken yebaḻen yechonnḻalj ka', na' bnézj̱wgaken yebaḻen yechí žoa ka'.
9 No benne' zoa nage', na' ženle', žaḻa' wzé nage'.

Da' žénele Jesús gongak da' ka' bsaka' ḻebe'
(Mr. 4:10-12; Lk. 8:9-10)

10 Nažbžingak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe', na' wnnábgekle' Ḻe', na' wnnágake':
—¿Biẕ chen' ẕchálj̱leno' benách ka' da' ka' žsaka' ḻebo'?
11 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—Dios žonne' ḻe'e latje chejní'ilele da' ngache' kan ẕnna bi'e Ḻe' ya'abá chie', san benne' ki bi žénegekle' chejní'igekle'.
12 No benne' ẕzi'e x̱tiža' Dios, Dios wneẕjwe' chie' yelate', na' gáta'ḻe'en chie', san no benne' bi ẕzi'en, da' do'ze dan' ba nzi'e yegá'n.
13 Che ḻen ẕchálj̱lena' ḻégake' da' ka' žsaka' ḻeba', dan' ẕwíagake' san bi ẕḻé'egekle'. Želyenle' san bi ẕze nággake', na' bi žejní'igekle'.
14 Ki žaken, ẕžin da' wnná Isaías, bennen' bchaḻje' ḻo wláz Dios, katen' wnné':
Da' li yénlele san bi chejní'ilele.
Wíaḻe'ele san bi ḻé'elele da' nakkzen.
15 Ki naken dan' nak zide yichj
ḻáẕdo'gak benne' ki,
na' bi be žaz ḻo yichj nággake'.
Nyejw yej ḻáwgake',
na' bi ẕḻé'egekle' ḻen yej ḻáwgake' ka'.
Bi ẕze nággake'
na' bi ẕzejní'igekle' yichj ḻáẕdo'gake',
na' bi žeyákgake' chia' neda',
nich gak yeyona' ḻégake'.
16 'Na'a, ba nez ẕen naken chele ḻe'e, dan' ẕḻé'egekle yej ḻawle ka', na' žéngekle nagle ka'.

17 Da' li žapa' le'e, benne' zan,
benne' bcháljgake' lo wláz Dios,
na' benne' chawe' ka', gónegekle'
lé'egekle' da' zlé'elele le'e, san bi
blé'egeklen'. Gónegekle' yéngekle' da'
žénlele le'e, san bi béngeklen'.

Zloe'el Jesús da' žsedle da' bsaka' lebe'
(Mr. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

18 Lezka' wnná Jesusen':

—Le wzé nag da' žsedle da' bsaka'
leba' che benne' žaz.
19 Nóte'teze benne' ženle' diža'
kan znna bia' Dios ya'abá, na'
bi žejni'ilen', žak che diža' da'
benlen' kan gok che bínnedo' ka'
béxjwgaken žoa'a nez. La' za'te da'
xiwe', na' žeká'n dižan' da' wyazen
lo yichj lázdo'w bennen'.
20 Bínnedo' ka' béxjwgaken lo
yežlyón' gan že' yej žsédgeklen kan
žak che no benne' ženle' dižan', na'
la' zze nagtien' lo yela' žebél chie',
21 san kan bi wdia'gak bínnedo'
ka' dan' bi gota' gan góngaken lwen,
lezka' žaken che bennen'. Kate' žin
to da' žsaka' zin' le', na' kate' zbia
láže'gak benách ka' le' dan' nzi' lo
ne'e dižan', la' gakte chope laže'e.
22 Bínnedo' ka' béxjwgaken gan
bególegak lba yeche' ka' žsédgeklen
kan žak che bennen' ženle' dižan',
san zdan laže'e da' ka' zej nni-
tan' yežlyó nga, na' da' ka' žon
láže'geklen bennen' dan' zdan laže'e
yela' wnni'a che yežlyó nga. Da' ki
žóngaken ga kwia yi' dižan', na' bi
gak gonen žin lo yichj lázda'we'.
23 Bínnedo' ka' béxjwgaken lo yo
beb žsédgeklen kan žak che bennen'
ženle' dižan', na' žejni'ilen', na' žon
žin dižan' lo yichj lázda'we'. Zej
nak bale benách ka' ka bínnedo' ka'
bnézjwgaken yetó gaywá' ka'. Zej
nak yebale benách ka' ka bínnedo'
ka' bnézjwgaken yechonnlalj ka',
na' zej nak yebale benách ka' ka
bínnedo' ka' bnézjwgaken yechí žoa
ka'.

Yíxe'do' ka'ze da' znnan' kan znna' yele zoa' stribe

24 Naž bsaka' lebe Jesusen' yetó,
na' gože' légake':

—Kan gak gan žin da' znna bia'
Dios ya'abá naken kan gok che
bínnedo' chawe' ka' da' goz to
benne' gan nak lo yežlyó chie'.
25 Kate' ne ztasgak benne' ka'
nníta'gake' liže', bla' to benne' ga
na', benne' bi zle'ele' le' chawe', na'
yjeze' lo yežlyó chien' bínnedo' ka'
che yixe' ka'ze dan' znnan' kan znna'
yele zoa' stribe, na' beyeje' latje
chie'.
26 Kate' bla' zoa' striben', na' wžé'
bisto chen gan žia zoa' striben', naž
gok bia'gak yíxe'do' ka'ze ka'.
27 Naž bžingak benne' wen žin
ka' gan zoa benne' xan yežlyón',
na' góžgake' le': "Xan, cha' gozo'
bínnedo' chawe' ka' lo yežlyó chion',
¿nakx goken bla'gak yíxe'do' ka'ze
ka'?"
28 Xan yežlyón' gože' légake',
na' wnné': "To benne' bi zle'ele'
neda' chawe' bene' ki." Naž
benne' wen žin ka' wnnábgekle'
le', na' wnnágake': "¿Žénelo' chejto'
chejlážo'to' yíxe'do' ka'ze ka'?"
29 Naž xángake' gože' légake': "O'o.
Kate' wlážo'le yíxe'do' ka'ze ka',
lezka' wlážo'lentele yele zoa' stribe
ka'.
30 Gakže chawe' gonnle latje
gólegaken tzen na' zejte chejtobžon,
na' naž yapa' benne' ka' wtóbgaken':
le wtób zga'ale yíxe'do' ka'ze ka',
na' le wchejen chejxónn weje
nich wzeyžon, na' naž wtoble zoa'
striben' lo yo'o chia'."

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to bínnedo' mostasa
(Mr. 4:30-32; Lk. 13:18-19)

31 Yetó da' bsaka' lebe Jesusen',
na' gože' légake':

—Kan gak gan žin da' znna bia'
Dios ya'abá, gaken kan gok che
to bínnedo' mostasa, dan' goz to
benne' gan nak lo yežlyó chie'.

32 Da' li bínnedo' mostasa na' nakžen da' do'ze ka zej nak yógo'te bínnedo' yezika' ka', san kate' ba nazen, ẕgóležen ka yógo'te yix̱e' kwan ka', na' žaken ẕen kan nak to yag, na' želžín byínnedo' ka', na' žóngakba' x̱ó'ngakba' ka' ḻo ni'a nen'.

Žsaka' ḻebe Jesús che kwa zichj che yet x̱til
(Lk. 13:20-21)

33 Yetó da' bsaka' ḻebe Jesusen', na' gože' ḻégake':

—Kan gak gan žin da' ẕnna bia' Dios ya'abá gaken ka ben kwa zichj che yet x̱til, dan' bchix̱e to no'le ḻen chonne lbix̱ yezje ẕoa' stribe, na' wyache' dot kwa na'.

Da' žénele Jesús gongak da' ka' žsaka' ḻebe'
(Mr. 4:33-34)

34 Yógo'te da' ki bsaka' ḻebe Jesusen', da' ka' bchálj̱ḻene' benách ka' nníta'gake' ga na', na' bi bchálj̱ḻene' ḻégake' da' bi bsaka' ḻeben'.

35 Ki bene', na' bžin dan' bzoj to benne' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

Wchaḻja' da' ka' wsaka' ḻeba'.
Nnia' da' bgache' katen' wzó ḻaw žata' yežlyó.

Da' žsedle da' bsaka' ḻebe Jesús che yix̱e'do' ka'ze

36 Naž Jesusen' bzele diže'e benách ka' nníta'gake' ga na', na' beseḻe'e ḻégake', na' Ḻe' beyoé'e yo'o. Naž bžingak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' góžgake' Ḻe':

—Bḻoe'el neto' da' žsedle dan' bsaka' ḻebo' che yix̱e'do' ka'ze dan' ẕnnan' kan ẕnna' yele ẕoa' stribe.

37 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':

—Benne' žaze' bínnedo' chawe' naka' neda', Benne' Golje' Benách.

38 Ga na' goze' bínnedo' ka' naken yežlyó nga, na' bínnedo' chawe' ka' zej naken benne' ka' zej nbabe' gan ẕnna bia' Dios. Yix̱e'do' ka'ze ka' dan' ẕnnan' kan ẕnna' yele ẕoa' stribe zej naken benne' ka' zej nake' che da' x̱iwe'.

39 Bennen' bi ẕḻe'ele' chawe' x̱an yežlyón', na' goze' yix̱e'do' ka'ze ka', da' x̱íwe'kze naken. Ža na' katen' wtóbgaken' naken ža ze ḻawte ža ka' che yežlyó nga, na' benne' ka' ẕtóbgaken' zej nake' wbás che ya'abá ka'.

40 Kan goken, btóbgake' yix̱e'do' ka'ze ka', na' bzéygaken' ḻo yi', ḻezka' gaken kate' yeyóž che yežlyó nga.

41 Neda', Benne' Golje' Benách, seḻa'a wbás la'y chia' ka', na' kwéjgake' yógo'te benne' ka' gan ẕnna bia' Dios, benne' ka' žóngake' ga žongak ljéžgake' ka' doḻa', na' ḻezka' benne' ka' žóngake' da' kegle.

42 Wbás che ya'abá ka' chó'ngake' benne' ka' ḻo yi' gabíl, benne' wen da' ẕinnj ka', na' kwéžegake', na' wx̱éj láye'gake'.

43 Naž benách chawe' ka' chépgake' yes baní', na' gákgake' kan nak wbíž gan ẕnna bia' Dios ya'abá chie'. No benne' zoa nage', na' ženle', žaḻa' wzé nage'.

Žsaka' ḻebe Jesús che to yeḻa' wnni'a ngache'

44 Ḻezka' bsaka' ḻebe Jesusen', na' wnné':

—Da' ẕnna bia' Dios ya'abá chie' naken ka to yeḻa' wnni'a, da' ngache' to ḻo yežlyó. Katen' to benne' bžeḻ-len', bekache'en gan bgachen', na' ḻo yeḻa' žebél chie' wyeje', na' bete'e yógo'te da' nape', na' go'we' yežlyón' nich gata' yeḻa' wnni'a na' chie' ḻe'.

Žsaka' ḻebe Jesús che to bga da' záka'ḻe'en

45 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Kan žaḻa' dan láže'le da' ẕnna bia' Dios ya'abá chie' naken kan ben to benne' ža'we', na' žote'e, na' žilje' bga zaka' ka'.

46 Kate' bžeḻ-le' to bga da' záka'ḻe'en, wyeje', na' bete'e dot da' nape', na' go'we' bgan'.

Žsaka' ḻebe Jesús che to yixjw bel

47 Ḻezka' wná Jesusen':

—Kan gak gan žin da' z̲nna bia' Dios ya'abá chie', gaken kan žon to yixjw bel da' bzáḻa'gak benne' ka' ḻo nisdo', dan' bejx̲enen bel zan.

48 Katen' ba bežá' yix̲jwn', na' bebéjgaken' ḻo yo biž žoa'a nisdon', gan wžé'gake', na' bnníta'gake' bel chawe' ka' ḻo x̲kwite ka', na' bel ka'ze ka' wžó'ngake' ḻégakba'.

49 Ḻezka' gaken kate' yeyóž che yežlyó nga. Žojgak wbás che ya'abá ka', na' kwéjgake' cheze benne' chawe' ka', na' yekwásgake' ḻégake' ladjw benne' wen da' z̲innj ka'.

50 'Naž chó'ngake' benne' wen da' z̲innj ka' ḻo yi' gabíl, gan kwéžegake', na' wx̲éj láye'gake'.

Yeḻa' wnni'a gole, na' da' kobe

51 Naž Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿Žejní'ilele yógo'te da' ki?

Bechébegake', na' góžgake' Ḻe':

—O', X̲an.

52 Jesusen' gože' ḻégake':

—Katen' to benne' yodo' wsedle ba nzi' ḻo ne'e da' z̲nna bia' Dios ya'abá chie', nake' ka to benne' x̲an yo'o, benne' žebeje' ladjw yeḻa' wnni'a chie' da' kobe, na' da' gole, da' ka' zej naken chawe', da' ka' žebéḻenlen'.

Da' ben Jesús ḻo yež Nasaret
(Mr. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

53 Kate' beyóž bsaka' ḻebe Jesusen' da' ki, bezé'e ga na'.

54 Kate' bežine' gan nak laže', bsedle' benne' ka' nníta'gake' ḻo yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' bebángekle', na' wnnágake':

—¿Gaz̲ bsedle benne' ni yeḻa' žejní'il ni? ¿Nakx̲ naken, žone' da' zan yeḻa' wak ki?

55 Benne' ni nake' z̲i'n benne' z̲konle' žin blag ka', na' x̲ne'e lie' Lia. Nake' bíche'gak Jakob, na' Jwsé, na' Smon, na' Judas.

56 Ḻezka' no'le zane' ka' nníta'ḻengake' žo'o nga. ¿Gaz̲ bsedle' yógo'te da' ki?

57 Che ḻen gok chope ḻáže'gake', na' bebéj yíchjgake' Ḻe'. Naž Jesusen' gože' ḻégake':

—Yógo'te benách ka' žápegake' ba la'ne no benne' z̲chaḻje' ḻo wláz Dios, san benách wláž chie' ka', na' benne' ka' nníta'gake' liže' bi žápegake' ḻe' ba la'ne.

58 Che ḻen bi ben Jesusen' da' zan yeḻa' wak ka' ga na', dan' bi žejḻé'gake' chie'.

14

Ka bétgake' Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mr. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

1 Kate' ža ka', benle Herodes, bennen' z̲nna bi'e gan nbab Galilea, kan zej nak yeḻa' wak ka' da' žon Jesusen'.

2 Herodes na' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné':

—Bennen' nake' Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' ḻo yeḻa' got. Che ḻen nzi' ḻo ne'e yeḻa' wak z̲en na'.

3 Ki wnná Herodes na' dan' bséḻa'kze' benne' ka' béx̲wgake' Z̲wan'. Bchéjgake' ḻe' do ya, na' bséjwgake' ḻe' liž ya dan' gónele Herodías gaken ki. Herodías na' goke' z̲o'le Lip, benne' biche' Herodes na'.

4 Ki ben Herodes na', dan' Z̲wan' gože' ḻe': "Bi žaḻa' sóaḻeno' z̲o'le benne' bicho'o."

5 Che ḻen gónele Herodes na' gote' Z̲wan', san bžebe' wži'igak benne' wláž ka' chie', dan' žékgekle' nak Z̲wan' benne' z̲chaḻje' ḻo wláz Dios.

6 Naž kate' gok lni che ža wyé'el yiz Herodes na', bžoj x̲kwide' no'le che Herodías na', na' bya'abe' gan že'gak benne' ka' nníta'gake' lni na', na' wyáz ḻaže' Herodes na' da' benbe'.

7 Bchebe ḻaže' Herodes na', na' ben choche' x̲tiže'e wnez̲jwe' chebe' bíte'teze da' nnablbe' ḻe'.

8 Dan' ba bsedle xna'be' lebe' zga'ale, gožbe' le':

—Benn chia' na'a to lo ziga' zen yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

9 Naž gok nyache' laže' Herodes na', san dan' ba ben choche' xtiže'e, na' dan' béngekle benne' ka' chie' le', benne' ka' že'j žáwlengake' le' tzen, che len gože' to benne' chejnezjwe'-be' yichj Zwan'.

10 Ki goken, bselе'e to benne' chejchoge' yen Zwan' gan nyejwe' liž ya.

11 Bennen' bselе'e beyoé'e yichj Zwan' to lo ziga' zen, na' bnezjwen' che xkwide' no'len', na' lebe' bnézjwben' che xna'be'.

12 Naž benne' ka' bénlengake' Zwan' tzen bžíngake' ga na', na' beché'gake' le', na' bejkáche'gake' le'. Wdé na', bejzéngekle' Jesusen' kan gok da' ki.

Jesús zwawe' gayo' mil benách ka'
(Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Kate' benle Jesusen' da' goken che Zwan', bezé'e ga na', na' wžene' to lo barkw, na' wyeje' toze' to latje dach. Katen' béngekle benách ka' zeje' ga na', bžójgake' lo yež ka', na' belzé'e lo ní'agake', na' jake' gan žala' žin Jesusen'.

14 Kate' bežój Jesusen' lo barkw, blе'ele' zej nnita' benách zan ka' ga na', na' beyache' láže'le' légake', na' beyone' benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ládjwgake'.

15 Kate' ba za' žale ža na', wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' góžgake' Le':

—Ba za' žale na'a, na' dache nak latje ni. Besela' benách ki nich chjake' gan že'gak yeždo' ka' nich gá'wgake' da' gáwgake'.

16 Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi žon byenen chjake'. Le wnezjw le'e dan' gáwgake'.

17 Naž góžgake' Le':

—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel ka', bia deba' cheto' nga.

18 Jesusen' gože' légake':

—Le yedjwán' nga.

19 Naž Jesusen' wnné' kwe'gak benne' ka' gan yo'o daka'. Wdé na' bexwe' da' gayo' yet xtil ka', na' chop bel ka', na' bchis lawe', bwie' zaka' ya'abá. Gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozje' yet xtil ka', na' bdie' da' ka' lo na'gak benne' wsedle chie' ka', na' légake' wdísgake' da' ka' gan že'gak benne' zan ka'.

20 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. Naž betóbgake' da' bizjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' chežinno xkwit ka'.

21 Benne' byo ka', benne' bdáwgaken', gókgake' gayo' mílgake', san bi blab no benne' no'le ka', na' xkwide' ka'.

Jesús zde' lawe'l nisdo'
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Naž la' bente Jesusen' ga bebengak benne' wsedle chie' ka' lo barkw nich chjake' zgá'alegake' ka Le', na' tégake' yechelá'a nisdon', katen' yeselе'e Le' benne' zan ka', benne' nníta'gake' ga na'.

23 Katen' Jesusen' ba beselе'e benne' ka', wžene' to law ya'ado' gan bejsóe' toze'. Naž bcháljlene' Dios. Katen' ba golе, toze' zoe' ga na'.

24 Barkwn' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka' zden gachje láwe'le nisdon', na' žxite' barkwn' dan' žas nisdon', na' ben' žaken zzagan' barkwn'.

25 Wdé gachje yelen', wbiga' Jesusen' žoa'a gan nníta'gake', zde' lawe'l nisdon'.

26 Kate' blé'egekle benne' wsedle chie' ka' Le', zde' lawe'l nisdon', gok zédgekle' dan' zzébegake'. Wžéžeya'agake', na' wnnágake':

—To be' bxin'.

27 Naž Jesusen' la' bližtie' légake', na' wnné':

—Le gon choch láže'le. Nedan'. Bi žébele.

28 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':
—Xan, cha' nako' Le', wnné neda' sa'a gan zo' lawe'l nisen'.
29 Jesusen' gože' le':
—Da.
Naž betj Bedon' lo barkwn', na' wzé'e lawe'l nisdon', zeje' gan zoa Jesusen'.
30 Naž kate' ble'el Bedon' kan zta be' nisdon', bžebe'. Wzó lawe' žetje' lo nisen', na' wžéžeyi'e. Bliže' Jesusen', na' wnné':
—Xan, beslá neda'.
31 Jesusen' la' blite ne'e. Bexwe' le', na' gože' le':
—Láte'ze žejli'o chia'. ¿Biz chen' gok chope lažo'o?
32 Kate' wžén Jesusen' lo barkwn', wžé' ži ben' žaken.
33 Naž benne' ka' nníta'gake' lo barkwn' bka'n zéngake' Jesusen', na' wnnágake':
—Da' li, Zi'n Dios nako'.

Jesús žeyone' benne' yižwé' ka' lo yež Jenesaret
(Mr. 6:53-56)

34 Kate' ba wdégake' yechelá'a nisdon', la' bžíntegake' gan nbab yež Jenesaret.
35 Kate' benne' yežen' ka' beyónbia'gake' Jesusen', bsélá'gake' diža' dot lo yežlyón', na' bžingak benách ka' zej noe'e yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen'.
36 Góta'yoegekle' Jesusen' we'e légake' latje kángakze' laže' da' nakwe', na' la' beyáktegak yógo'te benne' ka', benne' wdángake' ze'.

15

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' law Dios
(Mr. 7:1-23)

1 Naž benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' zej nžoje' lo yež Jerusalén, bžíngake' gan zoa Jesusen', na' góžgake' Le':
2 —¿Biz chen' žongak benne' wsedle chio' ka' da' zdetlen kan zej nak da' žónteze žonžo kan bengak xa xto'žo ka'? Bi želyíb ná'gake' kan nak che yodo' kate' za' gáwgake'.
3 Bechebe Jesusen', na' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Biz chen' lezka' le'e zzoale chela'ale da' bchi'le Dios le'e, nich gonle da' žónteze žonle?
4 Nak bia' žonle ki dan' gož Dios le'e, na' wnné': "Wdape ba la'ne xa xno'o" na' lezka' wnné': "No benne' nne zi'e che xa xne'e, le got bennen'."
5 San le'e znnale: "Cha' no benne' yi'e xa xne'e: Bi be gak wnezjwa' chele dan' ba bchebe laža'a wnezjwa' che Dios yógo'ten'."
6 Naž znnale biž žon byenen bi da' gon bennen' che xa xne'e. Ki žonle, zzoale chela'ale dan' bchi'le Dios le'e, nich gonle da' žónteze žonle.
7 Le'e, benne' zloé'ezele chawe' kwinle, nak dot da' li da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios, kan nakle, katen' wnné':
8 Benne' ki, žoá'agakze' žápegake' neda' ba la'ne,
kege dot láže'gake'.
9 Dáche'ze nak kan zka'n zéngake' neda'
dan' žsédgekle' da ka' zchí'igekle benách ka'.
10 Naž Jesusen' bliže' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':
—Le wzé nag da' yapa' le'e, na' le chejni'ilen.
11 Kege da' žaz žoa'a to benne' žonen ga bi nake' chawe' law Dios, san da' zžojen žoe'e žonen ga bi nake' chawe' law Dios.
12 Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—¿Nnezlo' bža'agak benne' yodo' fariseo ka' katen' béngekle' dan' bchaljo'?
13 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Yógo'te da' zej nazen, da' bi goz Xa', Bennen' zoe' ya'abá, yelážo'gaken dot lwen.
14 Le wká'n-gake'. Zej nake' lo chole, na' želchi'e benne' lo chole

ka'. Cha' to benne' l̲o chol̲e chi'e yetó benne' l̲o chol̲e, žoptie' bíx̲gake' to l̲o bloj.

15 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—Bzejní'il neto' da' ni žsaka' l̲ebo'.

16 Jesusen' gože' l̲égake':

—¿L̲ezka' l̲e'e bi žejní'ilele?

17 Nnézlele žaz l̲e'žo yógo'te da' žazen žoá'ažo, na' žežojen l̲e'žo.

18 Na'a, da' žežojen žoá'ale, l̲o yichj l̲ázdo'le zan', na' da' ki žóngaken ga bi nakle chawe' l̲aw Dios.

19 Ki žaken dan' zl̲a'gak l̲o yichj l̲ázdo'le da' kegle ka' da' zza' l̲áže'le, da' gonen ga gotle benách ka', na' da' gonen ga wká'n ditjle yel̲a' zchag na', na' da' gonen ga gonle da' zinnj, na' da' gonen ga se l̲áže'le bi da' kwanle, na' da' gonen ga nnele che lježle da' bi zej naken da' li, na' da' gonen ga nne yál̲ele.

20 Da' ki žóngaken ga bi nak chawe' to benne' l̲aw Dios, san cha' bi chibe' ne'e kan nak che yodo' kate' bi da' gawe', da' ni bi gonen ga bi nake' chawe' l̲aw Dios.

To no'le yež zi'to' žejl̲i'e che Jesús (Mr. 7:24-30)

21 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyeje' gan zej nbab yež Tiro, na' yež Sidón.

22 To no'le nbabe' to yež da' nbaben Kanaán bžoje' l̲o yežen'. Wnníe' zižje, na' gože' Jesusen':

—X̲an, za'só Dabí, beyache' l̲aže'l neda'. X̲kwide' no'le chia' zzáka'l̲e'ebe' dan' yo'obe' be' x̲iwe'.

23 Bi be bechebe Jesusen'. Naž wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe'. Góžgake' L̲e', na' wnnágake':

—Besel̲e' l̲e', dan' ze'e x̲kóže'lžo na' zbéžeyi'e.

24 Naž bechebe Jesusen', na' gože' no'len':

—Dios bsel̲e'e neda' nich gákl̲ena' benne' Israel ka', benne' zej nake' ka zíla'do' ka' zej nnitlba'.

25 Naž wbiga' no'len' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' x̲ni'e, na' gože' L̲e':

—X̲an, gokl̲en neda'.

26 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Bi nak chawe' yeka'ažo yet chegak x̲kwide' ka', na' cho'nžon nich gawgak bé'ko'do' ka' l̲en.

27 Naž no'len' gože' Jesusen', na' wnné':

—O', X̲an, san žawgak bé'ko'do' ka' da' bizjw ka', da' žéx̲jwgaken z̲anle gan žawgak x̲ángakba'.

28 Naž bechebe Jesusen', na' wnné':

—Nó'ledo'. Dot l̲i l̲aže' nak kan žejl̲i'o chia'. Gak chio' kan žénelo'.

L̲a' na'ze beyakte x̲kwide' no'le chien'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'

29 Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wdíe' gan nak žoa'a nisdo' che gan nbab Galilea. Wžene' gan nak to l̲aw ya'ado', gan wži'e.

30 Benne' zan bžíngake' gan zoa Jesusen', benne' ka' zá'gake' zej noe'e benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' l̲o chol̲e ka', na' benne' ka' bi žak nnégake', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' zanže, benne' yižwé' ka', na' wdíx̲jwgake' l̲égake' x̲ni'a Jesusen', na' L̲e' beyone' l̲égake'.

31 Bebán l̲áže'gak benne' ka' kan nak da' ben Jesusen', dan' bl̲é'egekle' z̲nnagak benne' ka' bi gok nnégake', na' beyakgak benne' ka' bžoggak ni'a ná'gake', na' z̲za'gak benne' ka' bi gok sá'gake', na' zl̲é'egekle benne' ka' gókgake' l̲o chol̲e. Che l̲en bka'n z̲éngake' Dios chegak benne' Israel ka'.

Jesús z̲wawe' tap mil benne' ka' (Mr. 8:1-10)

32 Naž Jesusen' bl̲iže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' l̲égake':

—Žeyache' l̲áže'la' chegak benne' zan ki, dan' ba zej chonne ža zá'l̲engake' neda', na' bi be de da'

gáwgake'. Bi žénela' yesel̲a' l̲égake' lížgake' želdonze' ka', dan' yedó l̲áže'gake' l̲o nez.

33 Naž benne' wsedle chie' ka' góžgake' L̲e', na' wnnágake':

—¿Gaz̲ žél̲-leto' yet x̲til zan l̲o latje dach nga, nich wawto' benne' zan ki?

34 Jesusen' wnnable' l̲égake', na' wnné':

—¿Bal̲x̲ yet x̲til de chele?

Bechébegake', na' wnnágake':

—Gaže, na' l̲ezka' babze bel deba' cheto' nga.

35 Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' l̲o yo.

36 Bex̲we' gaže yet x̲til ka' l̲en bel ka', na' gože' Dios: "Žóx̲keno'." Naž bzoz̲jen', na' bnez̲jwen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' l̲égake' wdísgaken' gan že'gak benne' zan ka'.

37 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. Wdé na' betóbgake' da' biz̲jw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže x̲kwit ka'.

38 Zej nnita' tap mil benne' byo ka', benne' ka' bdáwgake', san bi blábgake' no'le ka', na' x̲kwide' ka'.

39 Naž Jesusen' besel̲e'e benne' ka' lížgake', na' wžene' l̲o barkwn', na' jake' gan nbab yež Magdala.

16

Z̲nnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'
(Mr. 8:11-13; Lk. 12:54-56)

1 Naž benne' yodo' fariseo ka' l̲en benne' yodo' saduseo ka' bžíngake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' L̲e', na' wnnábgekle' L̲e' gone' to da' gak bian' gan za' yel̲a' wnná bia' chien'.

2-3 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Nnézkzele dan' z̲nnagak benách, z̲nnágake': "Kate' že' bejw kwele, wak yejw." L̲ezka' z̲nnagake': "Kate' žechj be' bi gak yejw." ¡Benne' bi nnezle ka'! ¡Žak nneya'ale da' gon l̲awe' ža, san bi žákbe'elele nbága'le z̲ia ni'a che da' žónkzelele!

4 Benne' ka', benne' žóngake' da' kegle, na' bi zoa dot l̲i l̲áže'gake', želnnable' neda' gona' to da' gak bian' no naka', san bi be da' gak bian' l̲é'egekle'. Toze dan' gok bian' kan gok che Jonás, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios, l̲é'egeklen'.

Naž Jesusen' bkwase' gan nníta'gake', na' beyeje'.

Da' naken ka kwa zichj che yet x̲til
(Mr. 8:14-21)

5 Kate' bžíngake' yechel̲á'a nisdon', gókbe'egekle benne' wsedle ka' che Jesusen' gol̲ l̲áže'gake' wá'gake' da' gáwgake'.

6 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Le wia nga. Le gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet x̲til chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.

7 Naž benne' wsedle chie' ka' bchálj̲l̲engake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—Z̲nne' ki dan' bi nwa'žo yet x̲til.

8 Žákbe'ele Jesusen' da' ni, na' gože' l̲égake':

—¿Biz̲ chen' žon x̲tíža'le dan' bi nwa'le yet x̲til? Láte'ze žejl̲e'le chia'.

9 ¿Bi žejní'ilele, na' bi žezá' l̲áže'le kan gok chegak gayo' yet x̲til ka', dan' bdawgak gayo' mil benne' ka', na' kan x̲kwit zan ka' betoble?

10 ¿L̲ezka' bi žejsá' l̲áže'le kan gok chegak gaže yet x̲til ka', dan' bdawgak tap mil benne' ka', na' kan x̲kwit zan ka' betoble?

11 ¿Bi žejní'ilele? Bi bchal̲ja' che yet x̲til katen' goža' l̲e'e gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet x̲til chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.

12 Naž bejní'igekle' Jesusen' bi gože' l̲égake' gape chi'i kwíngake' che kwa zichj che yet x̲til, san žal̲a' gape chi'i kwíngake' che da'

žsédgekle benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka'.

Bedw ẕnne' Jesús nake' Benne' Cristo
(Mr. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

13 Kate' bžin Jesusen' gan nbab yež Sesarea, gan ẕnna bia' Filipo, wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿Noẕ ẕnnagak benne' ka' naka' neda', Benne' Golje' Benách?
14 Bechébegake', na' wnnágake':
—Baḻe' ẕnnágake': "Ẕwa nako', bennen' bezóe' benách ka' nis." Yebaḻe' ẕnnágake': "Lías nako', bennen' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te." Yebaḻe' ẕnnágake': "Jeremías nako', o to benne' yoble, benne' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te."
15 Naž Jesusen' gože' ḻégake':
—Cheze ḻe'e, ¿noẕ ẕnnale naka' neda'?
16 Bechebe Smon Bedw, na' gože' Ḻe':
—Le' nako' Benne' Criston', Ẕi'n Dios ban.
17 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':
—Ba nez ẕen naken chio', Smon, ẕi'n Jonás, dan' bi bḻoe'el no benne' le' da' ni, san X̱a', Bennen' zoe' ya'abá, bḻoe'ele' le' da' ni.
18 Neda' žapa' le', le' nako' Bedw, na' ḻo yej ni chix̱jwa' benne' ka' zej nake' chia', na' yeḻa' wnná bia' che da' x̱iwe' bi gak wzagan' x̱nézgake'.
19 Wdía' ḻo no'o ẕi'n ya ka' che latje gan ẕnna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'. Da' wžono' ḻo yežlyó nga, ḻezka' ba bžon Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', na' da' go'o latje gaken ḻo yežlyó nga, ba be' latje gaken Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.
20 Naž Jesusen' bchi'le' benne' wsedle chie' ka' bi wzéngekle' nitó benne' nake' Ḻe' Benne' Criston'.

Jesús ẕḻoe'ele' kan za' gótgake' Ḻe'
(Mr. 8:31—9:1; Lk. 9:22-27)

21 Ḻa' ža na'ze wzó ḻaw Jesusen' ẕḻoe'ele' benne' wsedle chie' ka' žon byenen cheje' Jerusalén, gan bx̱oz wnná bia' ka' ḻen benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', wsaka' zí'gake' Ḻe', na' naž gótgake' Ḻe', san kate' gak chonne ža, yebane' ḻo yeḻa' got.
22 Naž Bedw bchi'e Jesusen' cheḻa'ale, na' wzó ḻawe' ẕdiḻe' Ḻe', na' wnné':
—X̱an, bi gonn Dios latje. Bi gak chio' kan ẕnno'.
23 Naž beyéchj Jesusen', na' gože' Bedon':
—Bkwas na'le. Žono' le' kan žon da' x̱iwe'. Žono' ga gak chope ḻža'a dan' kan ẕza' ḻažo'o le' bi naken kan ẕza' ḻaže' Dios, san kan ẕza' ḻáže'gak benách ka'.
24 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Cha' zoa no benne' žénele' gónḻene' neda' tẕen, žaḻa' wzóe' cheḻa'ale da' ka' ẕdan ḻaže'e, na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze, na' zeje' zejté'e ḻe'e yag krozen'. Naž gak gónḻene' neda' tẕen.
25 No benne' žénele' gape chi'e yeḻa' nban chie', wniten', san benne' wnite' yeḻa' nban chie' dan' žónḻene' neda' tẕen, gata' yeḻa' nban da' zejlí kanne chie'.
26 Bi be da' chawe' gaken che to benne' cha' wtobe' yógo'te da' den yežlyó nga san wnite' yeḻa' nban chie'. Bi be gak wneẕjw bennen' nich gata' yeḻa' nban da' zejlí kanne chie'.
27 Ki ẕnnia', dan' yeḻá'a neda', Benne' Golje' Benách, tẕen ḻen yeḻa' baní' che Dios, X̱a', na' che wbás che ya'abá chia' ka'. Naž yebi'a che to to benne' kan zej nak da' ka' bene'.
28 Da' li žapa' ḻe'e: bi gatgak baḻe benne' ka', benne' nníta'gake' nga, na' zejte ḻé'egekle' yedjnná bi'a neda', Benne' Golje' Benách.

17

Ẕcha' kan ẕnna' ḻaw Jesús
(Mr. 9:2-13; Lk. 9:28-36)

1 Wdé x̱ope ža, Jesusen' bchi'e Bedw na' Jakob, na' Ẕwa, benne'

biche' Jakoben', na' jake' cheze gan nak to l̲aw ya'a sibe.

2 Kate' ne nníta'gake' ga na' bža' kan z̲nna' l̲aw Jesusen' l̲áwgake'. Wyép yes baní' l̲aw Jesusen' kan ža'ní' wbíž, na' beyák z̲íla'do'ze laže' nakwe', na' wnnán' ka baní'.

3 Naž bl̲é'egekle benne' wsedle chie' ka' kate' bl̲a' l̲awgak Moisés na' Lías, z̲chálj̲l̲engake' Jesusen'.

4 Naž Bedon' gože' Jesusen':

—X̲an, ba nez z̲en naken chežo zoažo nga. Cha' žénelo', gona' chonne yo'o laga' ka' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

5 Kate' ne z̲chal̲j Bedon' da' ni, l̲a' wže'te to bejw baní' ga na', da' bkachen' l̲égake', na' l̲o bejwn' benle chi'i to benne' wnné':

—Benne' ni nake' Z̲i'nkza'. Nži'ila'-ne', na' žaz l̲aža'a L̲e'. Le wzé nag da' wchal̲je'.

6 Kate' béngekle benne' wsedle ka' che Jesusen' chi'i na', belyechwe' l̲o yole, na' bžébegake'.

7 Naž wbiga' Jesusen' gan nníta'gake', na' wdane' l̲égake', na' wnné':

—Le chas. Bi žébele.

8 Kate' bchis l̲áwgake', na' bwíagake', nitože no benne' bl̲é'egekle', san toze Jesusen'.

9 Kate' ne žétjgake' l̲aw ya'a na', Jesusen' bchi'le' l̲égake', na' wnné':

—Bi ye'le nitó benne' kan gok dan' bl̲é'elele kate' yebanža' l̲o yel̲a' got neda', Benne' Golje' Benách.

10 Naž wnnábgekle benne' wsedle chie' ka' L̲e', na' wnnágake':

—¿Biz̲ chen' z̲nnagak benne' yodo' wsedle ka' žon byene l̲a' l̲aw Lías zga'ale' kate' l̲a' l̲aw Benne' Criston'?

11 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Da' li l̲a' l̲aw zga'ale Líasen', na' wká'n chawe'e yógo'te.

12 Na'a neda' žapa' l̲e'e: ba bl̲a' l̲aw Líasen', san bi beyónbia'gake' l̲e', na' yógo'te da' z̲nnaze chégake' l̲e'e yiche la'y béngake' chie'. L̲ezka' góngake' chia' neda', Benne' Golje' Benách, dan' wsaka' zí'gake' neda'.

13 Naž bejní'igekle benne' wsedle chie' ka', z̲chálj̲l̲ene' l̲égake' kan gok che Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

Jesús žeyone' to x̲kwide' byo da'be' chon
(Mr. 9:14-29; Lk. 9:37-43)

14 Kate' bežíngake' gan zej nnita' benne' zan ka', wbiga' to benne' gan zoa Jesusen'. Bzoa z̲ibe' x̲ni'e,

15 na' gože' L̲e':

—X̲an, beyache' l̲aže'l x̲kwide' byo chia', dan' da'be' chon, na' z̲záka'l̲e'ebe', na' zan chi'i z̲že'be' l̲o yi', na' l̲o nis.

16 Bedjwá'a-be' gan nníta'gak benne' wsedle chio' ka', san bi gok yeyóngake'-be'.

17 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—L̲e'e, benne' ka' bi žejl̲e'le che Dios, na' bi nakle l̲i l̲aže'. ¿Gáka'tega žal̲a' sóal̲ena' l̲e'e nich chejl̲e'le che Dios? ¿Gáka'tega žal̲a' gaka' z̲en l̲aže' chele l̲e'e? Le yedjwá'-be' nga.

18 Naž Jesusen' bdil̲e' be' x̲iwen' yo'obe', na' l̲a' bežojten l̲ebe', na' l̲a' na'ze beyakte x̲kwide' byodon'.

19 Naž wbíga'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe' cheze. Wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':

—¿Biz̲ chen' bi gok yebejto' neto' be' x̲iwen'?

20 Jesusen' gože' l̲égake':

—Bi gokle dan' bi žejl̲e'le che Dios dot l̲áže'le. Da' li žapa' l̲e'e, l̲a'kze láte'ze nak kan žejl̲e'le che Dios, cha' nakzen ka to bínnedo' mostasa, wak ye'le ya'ado' nga: "Bkwas nga, na' bejsóa na'le" na' l̲a' wkwasten. Bi be zoa da' bi gak gonle cha' chejl̲e'le che Dios dot l̲áže'le.

21 Na'a, to be' x̲iwe' ki gak yebejlen toze cha' wchálj̲l̲enle Dios, na' gonle wbás.

Da' yoble z̲nna Jesús kan za' gótgake' L̲e'
(Mr. 9:30-32; Lk. 9:43-45)

22 Kate' ne z̲da Jesusen' gan nbab
Galilea, gože' benne' wsedle chie'
ka', na' wnné':
—Zoa no benne' wdíe' neda',
Benne' Golje' Benách, l̲o na'gak
benách ka'.
23 Gótgake' neda', san kate' gak
chonne ža Dios yesbane' neda'.
Naž benne' wsedle chie' ka' gok
nyache' l̲áže'gake'.

Jesús žiz̲jwe' laze' che yodo'

24 Kate' bžin Jesusen' l̲en benne'
wsedle chie' ka' l̲o yež Kapernaum,
benne' ka', benne' z̲chíz̲jwgake'
benách ka' lázgake' che yodo',
bžíngake' gan zoa Bedw, na'
wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake':
—¿Bi žiz̲jw bennen' žsedle' l̲e'e
laze' che yodo'?
25 Bechebe Bedon', na' wnné':
—O', žiz̲jwe'.
Kate' beyó'o Bedon' l̲o yo'o, naž
Jesusen' l̲a' bl̲ižtie' l̲e', na' wnné':
—¿Biz̲ z̲nno' le', Smon? Benne'
ka' z̲nna biá'gake' yežlyó nga, ¿noz̲
benne' ka' z̲chíz̲jwgake' da' žíz̲jwgak
benách ka'? ¿Z̲chíz̲jwgake' benne'
wláž chégake' ka' o benne' zi'to' ka'?
26 Bechebe Bedon', na' gože' L̲e':
—Benne' zi'to' ka z̲chíz̲jwgake'.
Naž Jesusen' gože' l̲e':
—Che l̲en, bi žon byenen chiz̲jwa'
laza' che yodo' dan' naka' Z̲i'n Dios,
kan bi be žíz̲jwgak benne' ka' zej
nake' benne' wláž che bennen'
z̲chiz̲jwe'.
27 Na'a, nich bi gonžo ga ža'a
nitó benne', wyéj žoa'a nisdo', na'
bejzale l̲o nisen' dan' z̲zenlo' bel
ka', na' bel nežw da' seno', wz̲í'-
ban'. Kate' wsaljo' žoá'aba', žel̲-lo'
to mežw lasdo'. Wz̲ín', na' bdiz̲jw
laza', na' lazo'.

18

No benne' gake' blo, benne' zoe' ládjwgake'
(Mr. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

1 L̲a' ža na'ze benne' wsedle ka'
che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'.
Wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿Noz̲ benne' ládjwto' gake'
benne' blo gan z̲nna bia' Dios
ya'abá chie'?
2 Naž bl̲iž Jesusen' to x̲kwide' by-
odo', na' bzoe'-be' gachje l̲áwe'le
gan nníta'gake'.
3 Naž gože' l̲égake':
—Da' li žapa' l̲e'e, cha' bi yeyakle
kan zej nak x̲kwide' ki, bi gak
cho'ole gan z̲nna bia' Dios ya'abá
chie'.
4 Che l̲en, no benne' gake' gax̲jw
l̲aže', na' yeyake' kan nak x̲kwide'
ni, bennen' gake' blo gan z̲nna bia'
Dios ya'abá chien'.
5 No benne' gape' ba la'ne to
x̲kwide' ki dan' nakbe' chia', gape'
nedkza' ba la'ne.

Da' ka' žóngaken ga bága'žo dol̲a'
(Mr. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

6 L̲ezka' wnná Jesusen':
—No benne' gone' ga gon to
x̲kwide' ki dol̲a', x̲kwiden' žejl̲e'be'
chia' neda', gakže chawe' che
bennen' cha' wcheje' to yej wetw
yene', na' chejžix̲je kwine' l̲o nisdo'.
7 Da' nyáche'l̲e'e gaken chegak
benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga,
benne' ka' žóngake' ga bága'gak
ljéžgake' ka' dol̲a'. Nníta'tezgak da'
ka' žóngaken ga bága'gak benách
ka' dol̲a', san da' nyáche'l̲e'e gaken
che bennen' žone' da' gonen ga no
benne' bage'e dol̲a'.
8 'Che l̲en, cha' no'o, o ni'o go-
nen ga bago'o dol̲a', bchogen', na'
wžo'nen'. Gakže chawe' chio' žino'
gan so' nbano' l̲a'kze bi gak so'o,
cha' nžog ni'a no'o, na' kege zoa
chope no'o, na' chope ni'o, na'
chejchó'o l̲o yi' gabíl da' batkle
yol̲en.
9 Cha' yej l̲awo' gonen ga bago'o
dol̲a', wlejen', na' wžo'nen'. Gakže
chawe' chio' žino' gan so' nbano',
l̲a'kze zoa toze yej l̲awo', na' kege zoa
chope yej l̲awo', na' chejchó'o l̲o yi'
gabíl.

Da' žsaka' ḻebe Jesús che to ẕila' nnitlba'
(Lk. 15:3-7)

10 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Le gape chi'i kwinle nich bi wzoale cheḻa'ale nitó x̱kwide' ki. Neda' žapa' ḻe'e, nníta'teẕgak wbás che ya'abá ka' gan že' X̱a', Bennen' zoe' ya'abá chie', na' žape chí'igake' ḻégakbe'.

11 Neda', Benne' Golje' Benách, bḻa'a nga nich yeslá' no benne' nnitle'.

12 '¿Biẕ ẕnnale ḻe'e? No benne', zej nnita' to gaywá' ẕila' chie' ka', na' cha' nitle toba', ¿bi wka'ne' tapḻalj to galjba' ka', na' cheje' gan nak ḻaw ya'a, chejdilje' ẕíla'don', bian' wnitlba'?

13 Cha' wežeḻ-le'-ba', da' li žapa' ḻe'e, yebéžele' che ẕíla'don' kan gone' chegak yetapḻalj to galjba' ka', bia ka' bi wnítgeklba'.

14 Ḻezka' X̱ažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi žénele' nitle nitó x̱kwide' ki.

Kan žaḻa' yenít ḻawžo ljeżżo ka'
(Lk. 17:3)

15 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Cha' lježo' gone' le' ẕia, beyéj, bejgá'nḻene' chawe' ḻa' ḻé'ezele. Cha' wzé nage' chio', ba beyono' bennen' lježo'.

16 Cha' bi wzé nage' chio', bche' yetó benne', o yechope' nich yežój ḻi x̱tižo'o gan že'gak chope chonne benne', benne' ka' gak wzóa ḻígake' x̱tíža'le.

17 Cha' bi wzé nage' chégake', gož benne' ka' ẕdóbgake' che Dios, na' cha' bi wzé nage' chegak benne' ka', naž gak bennen' ḻo' le' ka to benne' bi žejḻi'e che Dios, na' ka to benne' ẕchiẕjwe' ḻo wláz yež zi'to'.

18 'Da' li žapa' ḻe'e, yógo'te da' wží'ilele gan nak ḻo yežlyó nga, naken da' ba bchi'le Dios ya'abá chie', na' yógo'te da' gonnle latje ḻo yežlyó nga, naken da' ba benn Dios latje ya'abá chie'.

19 'Ḻezka' žapa' ḻe'e, cha' chópzele gonle toze x̱tíža'le ḻo yežlyó nga kan nak to da' nnáblele Dios, X̱akza' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', gonen' chele.

20 Gan zej nnita' chope chonne benne', benne' ka' zej ndobe' chia' neda', zoakza' neda' gachje ḻáwe'le gan nníta'gake'.

21 Naž wbiga' Bedw gan zoa Jesusen'. Wnnable' Ḻe', na' wnné':

—X̱an, ¿baḻ chi'i žaḻa' yenít ḻawa' che lježa', bennen' žone' chia' da' ẕia? ¿Gaže chi'i ka'?

22 Jesusen' gože' ḻe':

—Neda' žapa' le', kege gážeze chi'i ka', san chonnḻalj chi kwe' da' zej naken gaže chi'i ka'.

Žsaka' ḻebe Jesús che to benne' bi benít ḻawe' che lježe'

23 Ḻezka' wnná Jesusen':

—Ka gon Bennen' ẕnna bi'e ya'abá che Dios naken kan ben to benne' wnná bia', benne' gónele' wká'nḻene' chawe' benne' wen žin chie' ka'.

24 Kate' wzó ḻawe' ẕká'nḻene' ḻégake' chawe', bžingak benne' wen žin chie' ka', na' bedjwá'gake' to benne' gan zoe', benne' nbage'e chie' da' zan gaywá' mežw ka'.

25 Dan' bi gok chiẕjwe', wnná x̱ane' to'e ḻe' ḻen no'le chie', na' x̱kwide' chie' ka', na' ḻezka' yógo'te da' nape', na' ki gaẕjw dan' nbage'e che x̱anen'.

26 Naž benne' wen žin na' bzoa ẕibe' x̱ni'a x̱ane', na' wnnáb nyache'e ḻe', na' wnné': "X̱an, ben ẕen ḻažo'o neda'. Chíẕjwkza' le' yógo'ten."

27 Naž x̱anen' beyache' ḻáže'le' benne' wen žin chien', na' benít ḻawe' chie' dan' nbage'e chie', na' bsane' ḻe'.

28 Kate' bežój benne' wen žin na' ga na', ḻa' bejchagtie' to benne' žónḻene' ḻe' tẕen žin, na' bennen' nbage'e chie' láte'ze mežw. Naž bex̱we' ḻe', na' wženje' yene', na' gože' ḻe': "Wdíẕjwte dan' ẕbago'o chia'."

29 Naž bennen' bzoa zibe' xni'a lježen, na' wnnáb nyache'e le', na' wnné': “Ben zen lažo'o neda'. Chízjwkza' le' yógo'ten.”
30 Bi gónele benne' wen žin na', na' bsejwe' le' liž ya na' zejte chizjwe' dan' zbage'e chie'.
31 Kate' yezika' benne' wen žin ka' béngekle' da' ni, gok nyache' láže'gake' ni'a chie', na' bejzéngekle' xángake' yógo'te dan' goken.
32 Naž xángake' bliže' benne' wen žin na', na' gože' le': “Le', wen žin bi nako' chawe'. Yógo'te mežwn' dan' wbago'o chia' benít lawa' chio'. Bsola' dan' wbago'o chia' dan' wnnáb nyacho'o neda'.
33 ¿Bi žala' yeyache' láže'lo' lježo' kan bena' neda' chio', beyache' láže'la' le'?”
34 Naž xane' bžá'ali'e, na' bdie' le' lo na'gak benne' ka' wsaka' zí'gake' le' kate' chízjwže' dot dan' zbage'e chie'.
35 Naž wnná Jesusen':
—Lezka' Xa', Bennen' zoe' ya'abá chie', gone' chele le'e cha' bi yenít lawle dot láže'le da' žongak lježle ka'.

19

Kan nak chegak benne' ka' želá'agake' yela' zchag na'
(Mr. 10:1-12; Lk. 16:18)

1 Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Galilea, na' bžine' gan nbab Judea gan de yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž.
2 Benne' zan zjáklene' Jesusen', na' beyone' légake' ga na'.
3 Naž bale benne' yodo' fariseo ka' blá'gake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' Le'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—¿De latje to benne' byo nžag ne'e wsane' zo'le' ni'a che bíte'teze da' žaken?
4 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—¿Bi bel-le da' nyejw le'e yiche la'y kan ben Dios benách ka' katen' bene' ježlyó? Benne' byo, na' no'le bene' légake'.
5 Ki wnná Dios: “Che len, benne' byon' žala' kwáslene' xa xne'e, na' chejgá'nlene' zo'le', na' žoptie' yeyákgake' ka toze benne'.”
6 Ki naken, biž zej nake' chópgake' san toze benne' ba beyákgake'. Che len, bi žala' yela'agak benách ka' légake', benne' ka' Dios bene' légake' toze.
7 Naž benne' yodo' ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Biz chen' Moisés gože' légake' da' žonnen to benne' byo latje wnezjwe' zo'le' to yiche da' znnan želá'alene' le', na' naž gak wsane' zo'len'?
8 Jesusen' gože' légake':
—Ki ben Moisés dan' nak zižje yichj lázdo'le, bi'e le'e latje wsanle no'le chele ka', san kate' wzó law žata' ježlyó nga, bi goken ki.
9 Neda' žapa' le'e, cha' no benne' byo wsane' zo'le', na' bi wdálene' benne' byo yoble, na' cha' wchág ná'lene' no'le yoble, bage'e dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Lezka', cha' no benne' byo yoble wchág ná'lene' no'len' bsan benne' byo chie' le', bage'e dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.
10 Naž benne' wsedle chie' ka' gózgake' Jesusen', na' wnnágake':
—Cha' ki naken che no benne' byo, benne' nžag ná'lene' to no'le, gakže chawe' chie' chela' bi wchág ne'e, na' ga'ne' toze'.
11 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Bi gak si' lo na'gak yógo'te benách diža' ni, san toze no benne' byo Dios zzejni'ile' le'.
12 Zej nnita' benne' byo ka' bi zchag ná'lengake' to no'le dan' bi zej nake' dot benne' byo, dan' ki góljgake', na' yebale benne' byo ka' bi zchag ná'lengake' to no'le dan' bséjwgak benne' ka' xnézgake', na' yebale benne' byo ka' bi zchag ná'lengake' to no'le nich gak

góngake' xchin Dios, Bennen' znna bi'e ya'abá chie'. No benne' gak si' lo ne'e diža' ni žala' si' lo ne'en.

Jesús žliž chawe'e xkwide' ka'
(Mr. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

13 Naž benne' ka' zej nake' xa xna'gak xkwide' ka', bedjwá'gake' légakbe' gan zoa Jesusen' nich xoa ne'e légakbe', na' nnable' Dios gon chawe'e légakbe', san bséjwgak benne' wsedle chie' ka' xnézgake'.

14 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le we' xkwide' ki latje bíga'gakbe' gan zoa', na' bi wséjwle xnézgakbe', dan' benne' ka' zej nake' ka xkwide' ki nzí'gake' latje gan znna bia' Dios ya'abá chie'.

15 Naž Jesusen' bxoa ne'e légakbe', na' bezé'e ga na'.

To benne' wnni'a, benne' zeje' babze yiz
(Mr. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

16 To benne' byo, benne' zeje' babze yiz, bedjwíe' Jesusen', na' gože' Le':

—Benne' wsedle dot chawe'. ¿Biz da' naken chawe' žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'?

17 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Nnezlo' dan' znno' chia' kate' znno' naka' dot chawe'? Bi zoa no benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'. Cha' žénelo' gata' yela' nban da' zejlí kanne chio', ben kan wnnakze Dios gonle.

18 Naž bennen' gože' Jesusen', na' wnné':

—¿Bizle da' ka' wnné'?

Jesusen' gože' le':

—Da' wnnakze Moisés katen' wnné':
Bi goto' benách ka'.
Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.
Bi kwano'.
Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.

19 Wdape ba la'ne xa xno'o.
Bži'il lježo' ka' kan nži'il kwino'.

20 Naž bennen' zeje' babze yiz gože' Jesusen', na' wnné':

—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó law naka' xkwide'. ¿Zoa yetó da' žala' gona'?

21 Jesusen' gože' le':

—Cha' žénelo' gako' chawe' law Dios, wyéj, yjete' da' napo', na' mežwn' da' si'o, bnezjwn chegak benne' yache' ka'. Ki gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž da, benlen neda' tzen.

22 Kate' bennen' zeje' babze yiz benle' da' ni, beyeje', na' žak nyache' laže'e dan' nápli'e yela' wnni'a.

23 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, gak zede cho'o to benne' nape' yela' wnni'a gan znna bia' Dios ya'abá.

24 Yetó žapa' le'e, nakže zede che bennen' nape' yela' wnni'a choe'e gan znna bia' Dios ka te to bia nwa'ba' ywa' lo nag yeche'.

25 Kate' béngekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, bebángekle', na' wnnágake':

—¿Nozkze benne' gak yelé', cha'?

26 Bwia Jesusen' légake', na' wnné':

—Bi gak gongak benách ka' ki, san Dios gak gone' yógo'te.

27 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—Bwia nga, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' zá'lento' Le'. ¿Bizže gata' cheto'?

28 Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, ža na' katen' wkób yežlyó nga, na' kwi'a gan nna bi'a neda', Benne' Golje' Benách, gan gaka' Benne' Blo, le'e na' žónlenle neda' tzen na'a, kwe'le chežinno latje ka' gan nna bia'le, na' wchi'a láže'le chežinno kwe'te yež ka' chegak za'só Israel.

29 No benne' zka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o xne'e, o zo'le', o zi'ne' ka', o yežlyó chie' ka', nich gone' xchina', si' bennen' yetó

gaywá'teže ka', na' l̲ezka' gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.
30 Benne' zan, benne' zej nake' benne' blo na'a, gá'ngake' ka'ze, na' benne' ka' zej nga'ne' ka'ze na'a, gákgake' benne' blo.

20

Žsaka' l̲ebe Jesús kan žongak benne' wen žin ka'

1 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Kan gon Dios, Bennen' z̲nna bi'e ya'abá chie', naken ka ben to benne' x̲an yo'o. Bžoje' zildo', na' bejtilje' benne' wen žin ka' nich góngake' žin l̲o yežlyó chie' gan naze' lba uba ka'.
2 Kate' ba bgá'nl̲ene' benne' wen žin ka' chawe', chiz̲jwe' l̲égake' to mežw da' naken laz̲jw to benne' che to ža, bsel̲e'e l̲égake' chjéngake' žin l̲o yežlyó chien'.
3 Kate' bežoje' x̲sile, bl̲e'ele' yebal̲e benne' ka' nníta'gake' ka'ze l̲awe' ya'a.
4 Gože' l̲égake': "L̲ezka' l̲e'e, le chej l̲o yežlyó chian', na' chiz̲jwa' l̲e'e da' naken chawe'." L̲a' jaktie' l̲égake'.
5 Bežój benne' x̲an yo'on' da' yoble wawbíž, na' l̲ezka' kate' žedá chonne, na' tl̲ebe ka bene', bsel̲e'e benne' ka' l̲o yežlyó chien', benne' ka' bejx̲ake'e ga na'.
6 L̲ezka' bežoje' katen' yelate' zoa wbíž, na' bejx̲ake'e yebal̲e benne' ka' nníta'gake' ka'ze ga na', na' gože' l̲égake': "¿Biz̲ chen' zoale nga ka'ze dot ža, na' bi be žin žonle?"
7 Benne' ka' góžgake' l̲e', na' wnnágake': "Nitó benne' bi benne' x̲chinto'." Naž gože' l̲égake': "L̲ezka' l̲e'e, le chej l̲o yežlyó chian', na' chiz̲jwa' l̲e'e da' naken chawe'."
8 Kate' za' žal̲e, benne' x̲an yo'on' gože' bennen' yo'ogak l̲o ne'e benne' wen žin ka', na' wnné': "Bl̲iž benne' wen žin ka' nich wnez̲jo' láz̲jwgake', na' chiz̲jo' zga'ale benne' ka' bžíngake' ze l̲awte. Te na' chiz̲jo' benne' ka' bžíngake' zgá'alegake'."
9 Naž bžingak benne' ka' yjéngake' žin katen' yelate' zoa wbíž, na' wz̲í'gake' to weje' to mežw da' naken laz̲jw to benne' che to ža.
10 Kate' bžingak benne' ka' yjéngake' žin zgá'alegake', gókgekle' sí'gake' da' z̲enže, san l̲ezka' wz̲í'gake' to weje' to mežw da' naken laz̲jw to benne' che to ža.
11 Kate' wz̲í'gaken', wnnégake' che benne' x̲an yo'on',
12 na' wnnágake': "Benne' ka' bžíngake' kate' ze l̲awte, to chí'ido'ze béngake' žin, na' toze ka wdiz̲jo' l̲égake' ka neto', na' neto' bento' žin dot ža, na' wyéyel̲e'eto' l̲o wbá."
13 Bechebe x̲an yo'on', na' gože' toe': "Bicha'a, bi be žona' chio' da' bi naken chawe'. ¿Bi bga'n cháwe'žo si'o to mežw da' naken laz̲jw to benne' che to ža?
14 Wz̲í' laz̲jo', na' beyéj ližo'. Neda' žénela' chiz̲jwa' benne' ki, benne' yjéngake' žin kate' ze l̲awte toze kan žiz̲jwa' le'.
15 ¿Bi nzi' l̲o na'a wconla' žin da' naken chia' ka žénela'? ¿Z̲ge'elo' lježo' dan' žónnl̲i'a chie'?"
16 Ki naken, bal̲e benne', benne' ka' z̲ka'ngak benách ka' l̲égake' ka'ze, gákgake' blo, na' bal̲e benne', benne' ka' zej nake' blo na'a, gá'ngake' ka'ze. Benne' zan žl̲iža' san babze benne' ka' nbégake'.

Jesús z̲nne' da' yoble kan za' gótgake' L̲e'

(Mr. 10:32-34; Lk. 18:31-34)

17 Kate' Jesusen' ne yoe'e nez, zeje' l̲o yež Jerusalén, bchi'e cheze chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' gože' l̲égake':
18 —Le wia nga, yo'ožo nez zejžo yež Jerusalén, gan soa to benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, l̲o na'gak bx̲oz wnná bia' ka', na' l̲o na'gak benne' yodo' wsedle ka', na' chóggake' chia' gata'.
19 Wdégake' neda' l̲o na'gak benne' zi'to' ka', benne' ka' gon dítjgekle' neda'. Chíngake' neda', na'

wdá'gake' neda' l̲e'e yag kroze, san kate' gak chonne ža, Dios yesbane' neda' l̲o yel̲a' got.

Da' wnnáb x̲na'gak Jakob, na' Z̲wa
(Mr. 10:35-45)

20 Naž x̲na'gak Jakob, na' Z̲wa, z̲i'n Sebedeo ka', bžínl̲ene' chope' ka' l̲aw Jesusen', na' bzoa z̲ibe' x̲ni'e L̲e', na' wnnable' L̲e' to da' gonze' chie'.
21 Jesusen' wnnable' l̲e', na' wnné':
—¿Biz̲ žénelo'?
Gože' L̲e':
—Wnná kwe' to z̲i'na' ni kwito' l̲i ža, na' yetobe' kwe'be' kwito' yegle gan nna bi'o.
22 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Bi nnézlele da' z̲nnable. ¿Wak sóelele da' saka'a neda', na' yezoale nis kan yezóa' neda' nis l̲o yel̲a' got?
Góžgake' L̲e':
—Gakto'.
23 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Da' li da' žal̲a' saka'a neda', l̲ezka' gaken chel̲e, na' da' žal̲a' yezóa' neda' nis, l̲ezka' yezoale l̲e'e nis, san nich kwe'le kwita' l̲i ža, o kwita' yegle, bi nzi' l̲o na'a kwia' no benne' gonnan' chie', san gata' chegak benne' ka' X̲a' ba bkwezen' chégake'.
24 Kate' béngekle yechí benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ni, bžá'agake'.
25 Naž Jesusen' bl̲iže' l̲égake', na' wnné':
—Nnézkzelele kan žongak benne' ka', benne' z̲nna biá'gake' benne' zi'to' ka', kan z̲détleche z̲nna biá'gake' l̲égake', na' benne' ka' zej nakže' blo z̲kóngekle' l̲a' ljéžgakkze' ka' žin.
26 Bi gaken ki chele. Nóte'tezle l̲e'e, benne' žénele' gake' z̲en gan zoale, žal̲a' gone' žin che yezíka'le.
27 L̲ezka', nóte'tezle l̲e'e, benne' yénele' gake' blo, žal̲a' gake' ka to benne' ndo'w che yezíka'le.
28 L̲ezka' neda', Benne' Golje' Benách, bl̲a'a nga, kege nich gon no benne' x̲china', san nich gákl̲ena' benách ka', na' wdía' yel̲a' nban chia', da' chiz̲jwa' l̲o wlazgak benne' zan nich yelágake'.

Žeyón Jesús chope benne' l̲o chol̲e ka'
(Mr. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

29 Kate' ne zežójgake' l̲o yež Jerikó, benne' zan zjákl̲ene' Jesusen'.
30 Zej nnita' chope benne' l̲o chol̲e ga na', benne' ka' žé'gake' žoa'a nez. Kate' béngekle' z̲de Jesusen' ga na', wnnégake' zižje, na' wnnágake':
—X̲an, z̲a'só Dabí, beyache' l̲aže'l neto'.
31 Benne' zan ka' bchí'igekle' l̲égake' gá'ngake' žize, san wnnégake' zížježe, na' wnnágake':
—X̲an, z̲a'só Dabí, beyache' l̲aže'l neto'.
32 Naž wléz Jesusen', na' bl̲iže' l̲égake'. Wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Biz̲ žénelele gona' chele?
33 Góžgake' Jesusen':
—X̲an, žénelto' gono' ga yeyaljw yej l̲awto'.
34 Naž beyache' l̲aže'l Jesusen' l̲égake', na' wdane' yej l̲áwgake'. L̲a' beyáljwtegak yej l̲áwgake', na' jákl̲ene' Jesusen'.

21

Z̲ka'n z̲éngake' Jesús kate' ne žoe'e l̲o yež Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Kate' bžin Jesusen' l̲en benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en gawze gan že' yež Jerusalén, na' nníta'gake' gan že' yež Betfagé z̲an Ya'a Yag Olibo, bsel̲e'e L̲e' chope benne' wsedle chie' ka',
2 na' gože' l̲égake':
—Le chej l̲o yeždon' da' žen' l̲awle ga zoažo ni, na' chejx̲áka'le to burro wná' da'ba' ga na', l̲en to burro by-odo' cheba'. Le chejseže-ba', na' le yedjwá'-ba' chia'.

3 Cha' no benne' bi da' yi'e l̲e'e,
le ye'e: "X̲anžon' žénele'-ba'." Naž
sel̲e'e-ba' chia'.
4 Ki goken, bžin da' bzoj bennen'
bchal̲je' l̲o wláz Dios, katen' wnné':
5 Le ye' benne' ka' nníta'gake' yež
Sión:
"Le wia nga, Benne' nna bi'e l̲e'e
ze'e chele.
L̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' chie' ži'e x̲kože'
to burro.
Ži'e x̲kože' to búrrodo' che to bia
žwa'ba' ywa'."
6 Naž jak benne' wsedle chie' ka'
ga na', na' béngake' kan gož Jesusen'
l̲égake'.
7 Beché'gake' burro wná' na' l̲en
burro byodon', na' bx̲óagake' laže'
yicha' chégake' ka' x̲kóže'ba', na'
wžé' Jesusen' l̲aw laže' ka'.
8 L̲ezka' wnníta'gak benne' zan ga
na', na' bchíljgake' laže' ka' žx̲oa
yéngake' l̲o nez. Yebal̲e' bchíbgake'
zin da' bx̲óagake' l̲o nez.
9 Zižje wnnegak benne' ka' zjake'
l̲awle, na' benne' ka' zjákl̲ene' Je-
susen', na' wnnágake':
—¡Ga'n z̲en L̲e', z̲a'só Dabí! ¡Ba nez
z̲en naken che benne' ni ze'e ni'a
che La X̲anžo! ¡Ga'n z̲en Dios!
10 Kate' wyáz Jesusen' l̲o yež
Jerusalén, yógo'te benne' che yežen'
béngake' žo'osbé. Benne' zan
góžgake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':
—¿Noz̲ bennen'?
11 Yezika' benne' ka' wnnágake':
—Benne' ni Jesús, bennen' z̲chal̲je'
l̲o wláz Dios. Nak laže' Nasaret gan
nbab Galilea.

Jesús z̲chache' l̲i'a yodo'
(Mr. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Kate' wyáz Jesusen' l̲o l̲i'a
yodo' che Dios, blage' na'le yógo'te
benne' ka' žóte'gake' na' benne'
ka' žá'wgake' l̲o l̲i'a yodon'. L̲ezka'
bžix̲e' blag ka' chegak benne' ka'
z̲chá'gake' mežw che yež zi'to'
ka', na' da' ka' želbe'le benne' ka'
žóte'gake' plomdo' ka'.
13 Naž gože' l̲égake':
—Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
"Liža' sin' yo'o gan wchál̲jl̲engak
benách ka' Dios" san l̲e'e ba benlen
kan nak to yo'o chegak benne'
wbán ka'.
14 Kate' ne zoa Jesusen' l̲o z̲chil
yodo', bal̲e benne' l̲o chol̲e ka'
l̲en benne' ka' bi žak sá'gake',
wbíga'gake' gan zoe', na' L̲e' beyone'
l̲égake'.
15 Kate' bx̲oz wnná bia' ka' l̲en
benne' yodo' wsedle ka', bl̲é'egekle'
yel̲a' wak ka' da' žon Jesusen',
na' l̲ezka' béngekle' z̲nnegak zižje
x̲kwide' ka' l̲o z̲chil yodo', na'
z̲nnágakbe': "¡Ga'n z̲en z̲a'só Dabí!"
16 naž bžá'agake', na' góžgake' Je-
susen':
—¿Bi ženlo' da' želnná x̲kwide' ki?
Bechebe Jesusen', na' wnné':
—O', ženlan'. ¿Batkle bel̲-le da'
nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan kikze
žal̲a' gaken? Ki z̲nnan: "Beno' Le'
ga žol̲gak x̲kwide' ka', na' bi' že'n
ka', bi' ka' ne žáz̲e'gakbe', da' žoe
l̲áwgakbe' neda' da' naken dot l̲i
l̲aže'."
17 Naž Jesusen' bezé'e gan
nníta'gake', na' bežoje' l̲o yež
Jerusalén. Wyeje' l̲o yež Betania
gan bga'ne' dot yele.

Jesús z̲dil̲e' to yag higo
(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Kate' za' ža'ní', na' zeyéj Je-
susen' l̲o yež Jerusalén, z̲done'.
19 Bl̲e'ele' to yag higo da' žen' kwit
nez, na' wbige'e gan žen', san bi be
bžel̲-le' da' z̲bian. X̲láge'ze žian. Naž
Jesusen' gožen':
—Biž kwia da' z̲ix̲ chio'.
Naž l̲a' wbižte yag higon'.
20 Kate' bl̲é'egekle benne' wse-
dle chie' ka' da' ni, bebángekle'.
Wnnábgekle' Jesusen', na'
wnnágake':
—¿Nakx̲ goken, l̲a' wbižte yagen'?
21 Bechebe Jesusen', na' gože'
l̲égake':
—Da' li žapa' l̲e'e, cha' chejl̲e'le che
Dios, na' bi gak chope l̲áže'le, kégeze
wak gonle kan bena' che yagen',

san cha' ye'le ya'a nga: “Bkwas na'le, na' bejsóa l̲o nisdo'” gaken kan nnale.
22 L̲ezka', yógo'te da' nnable kate' wchálj̲l̲enle Dios, cha' chejl̲e'le che Dios gonen' chele, si'le dan' nnable.

Yel̲a' wnná bia' da' nzi' l̲o na' Jesús
(Mr. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

23 Wyáz Jesusen' l̲o z̲chil yodo', na' kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' ga na', bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka', wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':

—¿Biz̲ yel̲a' wnná bia' nzi' l̲o no'o, žono' da' ki? ¿Noz̲ benne' bdie' l̲o no'o yel̲a' wnná bian'?

24 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—L̲ezka' neda' nnabla' l̲e'e to. Cha' ye'le neda' kan naken, neda' yapa' l̲e'e bi yel̲a' wnná bia' nzi' l̲o na'a žona' da' ki.

25 ¿Noz̲ benne' bsel̲e'e Z̲wan' nich bezóe' benách ka' nis? ¿Dios bsel̲e'e l̲e', o bsél̲a'gak benne' ka' l̲e'?

Naž wzó l̲awgak benne' yodo' ka' z̲nnágake' l̲a' l̲égakze':

—Cha' nnažo: Dios bsel̲e'e l̲e', l̲a' ye'tie' žo'o: “¿Biz̲ chen' bi bejl̲e'le chie'?”

26 San cha' nnažo: bsél̲a'gak benne' ka' l̲e', žébežo da' gongak benne' wláž ka', dan' žejl̲é'gake' yógo'tegake' bchal̲j Z̲wan' l̲o wláz Dios.

27 Che l̲en beží'igake', na' góžgake' Jesusen':

—Bi nnezlto'.

Jesusen' gože' l̲égake':

—L̲ezka' neda' bi yapa' l̲e'e bi yel̲a' wnná bia' nzi' l̲o na'a žona' da' ki.

Žsaka' l̲ebe Jesús kan nak chegak chope x̲kwide' byo ka'

28 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':

—¿Biz̲ nnale l̲e'e? Wzóa to benne' wnníta'gak chope x̲kwide' byo chie'. Gože' to x̲kwide' chien', na' wnné': “Z̲i'na', wyéj na'a chjeno' žin l̲o yežlyó chia' gan naza' lba uba ka'.”

29 Beží'i x̲kwiden', na' gožbe'-ne': “Bi žénela' cha'a.” Wdé na' beyát l̲áže'be', na' yjenbe' žin na'.

30 Naž bennen' gože' yetó x̲kwide' chien', na' toze kan wnné'. Beží'i x̲kwiden', na' gožbe'-ne': “O', x̲e. Cha'a.” San bi wyéj x̲kwiden'.

31 ¿Nole x̲kwide' chope ka' benbe' da' žaz l̲aže' x̲abe'?

Beží'igake', na' góžgake' Jesusen':

—Bi' nežw.

Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Da' li žapa' l̲e'e: benne' wechiz̲jw ka', benne' žóngake' da' kegle, na' no'le l̲e'e ka', chjake' zgá'alegake' ka l̲e'e, na' chó'ogake' gan z̲nna bia' Dios.

32 Ki gaken dan' Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis, bl̲e'e gan zoale, na' bsedle' l̲e'e da' naken chawe' kan žal̲a' gonle, na' l̲e'e bi bejl̲e'le chie', san benne' wechiz̲jw ka' na' no'le l̲e'e ka', bejl̲é'gake' chie'. L̲a'kze bl̲é'elele da' ni, bi beyát l̲áže'le nich chejl̲e'le chie'.

Ka nak chegak benne' wen žin ka' bi zej nake' chawe'
(Mr. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

33 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Le wzé nag yetó da' wsaka' l̲eba'. Wzóa to benne' x̲an yo'o, na' beyaze' lba uba ka' l̲o yežlyó chie'. Wbeke' to le'je chen, na' bche'ne' to bloj l̲o yej gan wsíe' x̲is uba ka'. L̲ezka' bene' to yo'o ža'le gan gak to benne' wie' dot yežlyó chien'. Naž bdie' yežlyón' l̲o na'gak benne' wen žin ka', nich sí'gake' late' weje, na' wyeje' to yež zi'to'.

34 ’Kate' bžin ža wchíbgake' uba ka', x̲an yežlyón' bsel̲e'e bal̲e ni'a ne'e gan zej nnita' benne' wen žin ka' nich sí'gake' da' žeyal̲a' chie'.

35 Naž benne' wen žin ka' béx̲wgake' ni'a ne'e ka'. Béngake' toe' we', na' yetóe' bétgake' l̲e', na' yetóe' bžé'egake' l̲e' yej.

36 Da' yoble x̲an yežlyón' bsel̲e'e yebal̲e ni'a ne'e ka', na' gókgake'

benne' zanže ka benne' ka' bseḻe'e
zga'ale, na' tḻebe bengak benne'
wen žin ka' chégake'.
37 'Kate' ze ḻawte, bseḻe'e z̲i'ne' gan
nníta'gake'. Wzá' ḻaže'e, na' wnné':
"Gápegake' x̲kwide' chia' ba la'ne."
38 Kate' benne' wen žin ka'
bḻé'egekle' z̲i'ne' na', ḻa' wnnátegake'
ḻa' ḻégakze': "X̲kwide' ni gak chebe'
yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na'
da' žaḻa' gak chebe' gaken chežo."
39 Naž béx̲wgake'-be'. Bebéjgake'-
be' na'le ḻo yežlyón' gan zej naz lba
uba ka', na' bétgake'-be'.
40 Naž Jesusen' wnnable' benne'
yodo' ka', na' wnné':
—Kate' yeḻá' benne' x̲an yežlyón',
¿nakx̲ gone' chegak benne' wen žin
ka'?
41 Beži'igak benne' yodo' ka', na'
góžgake' Jesusen':
—Wžía yi'e benne' wen da' z̲innj
ka', na' yežlyó chien' wdíe' ḻo na'gak
yebaḻe benne' wen žin ka', benne'
wnézjwgake' da' žeyaḻa' chie' kate'
žin ža chíbgake' uba ka'.
42 Naž Jesusen' gože' ḻégake':
—¿Batkle beḻ-le dan' nyejw ḻe'e
yiche la'y kan nak da' ni? Ki z̲nnan:
Yej na' da' bzoa cheḻa'ale benne'
wen yo'o ka',
na'a naken yej ḻen yo'o blo che ze'e.
X̲anžo na'kze bene' ga naken ki,
na' naken to da' žonen ga žebanlžo.
43 Che ḻen žapa' ḻe'e, latje chele gan
z̲nna bia' Dios yeké'n chele, na'
gatan' chegak benne' ka' góngake'
kan žaḻa' gon no benne' nzi'e latjen'.
44 No benne' wtope' ḻo yej na', ḻa'
kwinze' wžía yi'e, na' cha' yej na'
chejbagan' no benne', wzoz̲jen ḻe'.
45 Kate' bx̲oz wnná bia' ka'
ḻen benne' yodo' fariseo ka'
béngekle' dan' bsaka' ḻebe Jesusen',
gókbe'egekle' bchaḻje' kan nak
chégake'.
46 Gónegekle' góx̲wgake' Ḻe', san
bžébegake' benne' zan nníta'gake' ga
na', dan' žejḻé'gake' nak Jesusen' to
benne' z̲chaḻje' ḻo wláz Dios.

22

Žsaka' ḻebe Jesús kan nak che lni
che yeḻa' z̲chag na'

1 Da' yoble Jesusen' bcháḻjḻene'
benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tz̲en.
Bsaka' ḻebe', na' wnné':
2 —Kan gak chegak benne' ka',
benne' chó'ogake' gan z̲nna bia' Dios
ya'abá chie', naken kan gok chegak
benne' ka', bḻiž to benne' wnná bia'
ḻégake' kate' bene' lni che ža z̲chag
na' x̲kwide' byo chie'.
3 Bseḻe'e ni'a ne'e ka' nich
chejx̲í'gake' benne' ka' ba bḻiže' nich
yídgake' lni chebe', san bi gónegekle'
yídgake'.
4 Naž bseḻe'e yebaḻe ni'a ne'e ka',
na' gože' ḻégake': "Le chejzenle
benne' ka' ba bḻiža', na' ye'le ḻégake':
Le wia nga, ba nzí'ni'a da' gawžo.
Ba betto' x̲peža' ka', na' ḻezka' bia
bože ženne' chia' ka'. Yógo'te ba
wz̲í'ni'a. Le da, soažo lni che
x̲kwide' chia', bin' z̲chag na'be'."
5 Benne' ka' bejḻížgake' bi
wdápegake' ḻégake' ba la'ne, na' jake'
che chégake'. Toe' yjene' žin, na'
yetóe' wyeje' chje'w chjete'.
6 Yebaḻe' béx̲wgake' ni'a ne'e ka',
na' ben zí'gake' ḻégake', na' bétgake'
ḻégake'.
7 Kate' benne' wnná bian' benle'
da' ni, bže'e, na' bseḻe'e benne'
chie' ka', benne' žjake' ḻo wdiḻe, na'
bétgake' benne' wet benách ka', na'
bzéygake' lážgake'.
8 Naž benne' wnná bian' gože'
ni'a ne'e ka', na' wnné': "Da' li ba
wz̲í'ni'a che lni na', san benne' ka'
bḻiža' bi gókgake' zi yedjénḻengake'
neda' tz̲en lni.
9 Le chej na'a gan nak ḻo nez
ka', na' le wḻíž yógo'te benne' ka'
chejx̲áka'le ga na' nich yídgake'
lni che x̲kwide' chia', bin' z̲chag
na'be'."
10 Naž bžojgak ni'a ne'e ka',
na' jake' gan nak ḻo nez ka',
na' btóbgake' yógo'te benne' ka'
bejx̲áka'gake' ga na', benne' chawe'

ka' na' benne' wen da' kegle ka', na' gan žak lni wža'ten benách ka'.

11 'Kate' wyó'o benne' wnná bian' ga na' nich wie' benne' ka' zej ndobe' ga na', bl̲e'ele' to benne' bi nakwe' laže' zaka' dan' bnez̲jwe' chegak benne' ka' nníta'gake' lni na'.

12 Naž gože' bennen': "Bicha'a, ¿zo' nga, na' bi nako' laže' zaka' dan' bnez̲jwa' chegak benne' ka' nníta'gake' lni?" Bennen' wzóa žize'.

13 Naž benne' wnná bian' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné': "Le wchéj ni'a na' bennen', na' le chejžó'n-ne' na'le gan že' chol̲, gan kweže', na' wx̲éj laye'e l̲o yel̲a' nyache' l̲aže' chie'."

14 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':

—Benne' zan bl̲iža', san babze benne' ka' nbégake'.

Z̲chal̲j Jesús che da' žíz̲jwžo lazžo
(Mr. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

15 Naž beza'gak benne' yodo' fariseo ka' ga na', na' béngake' x̲tíža'gake' nich góngake' ga nna Jesusen' to nich gak yesbága'gake' L̲e' z̲ia.

16 Nich góngake' ki bsél̲a'gake' bal̲e benne' ka' žónl̲engake' l̲égake' tz̲en gan zoa Jesusen', l̲en benne' ka' žónl̲engake' Herodes tz̲en. Benne' ka' góžgake' Jesusen':

—Benne' wsedle, nnezlto' z̲chal̲jo' Le' káteze naken, na' nak dot da' li da' žsedlo' kan naken che Dios, na' bi z̲zi'o da' z̲nnázegak benách kan nak chio', dan' bi z̲chi'a l̲ažo'o benách ka' kan nak da' želnnaze'.

17 Bzenle neto'. ¿Biz̲ z̲nno' le'? ¿Žon byenen o bi žon byenen chízjwto' lazto' che benne' Sésar, bennen' yež zi'to', bennen' z̲nna bi'e žo'o?

18 Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' kwéjgake' L̲e' diža', nich gak yesbága'gake' L̲e' z̲ia, na' gože' l̲égake':

—L̲e'e, benne' ka' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle, ¿biz̲ chen' z̲nnale da' wzóan neda' žoa'a ya'a?

19 Le wl̲oé'el neda' to mežw da' žíz̲jwle lazle.

Naž bl̲oé'egekle' L̲e' to mežw che yež Roma.

20 Jesusen' wnnable' l̲égake', na' wnné':

—¿Noz̲ benne' da' ni l̲awe', na' noz̲ benne' nyejw le' l̲e'e mežw ni?

21 Góžgake' L̲e':

—Che benne' Sésar da' ka'.

Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Le chiz̲jw benne' Sésar da' zej naken che benne' Sésar, na' Dios da' zej naken che Dios.

22 Kate' béngekle' da' ni, bebángekle' kan nak diža' chawen' da' bchal̲j Jesusen'. Belka'ne' L̲e', na' l̲a' bezá'tegake' ga na'.

Želnnable' Jesús kan žal̲a' yebangak benne' gat ka'
(Mr. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

23 L̲a' ža na'ze benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' z̲nnágake' bi yebangak benne' gat ka', wbíga'gake' gan zoa Jesusen'. Wnnábgekle' L̲e',

24 na' wnnágake':

—Benne' wsedle, Moisés wnné': "Cha' gat to benne' zoa z̲o'le, na' bi zoa no x̲kwide' chie', bi' biche' bennen' žal̲a' wchág ná'l̲enbe' z̲o'le', nich soa z̲a'só benne' bíche'ben', bennen' gote'."

25 Wnníta'gak gaže bi' byo ka' zej nak bíche'gakbe' gan zoato'. Bi' byo nežw bchag ná'l̲enbe' to no'le, na' gotbe'. Dan' bi wzóa no x̲kwide' chebe', x̲kwide' bežopen' bchag ná'l̲enbe' no'le wzeben' che bi' bíche'ben'.

26 L̲ezka' goken che x̲kwide' bežopen', na' l̲ezka' che x̲kwide' beyonnen', na' toze kan goken chegak gážtebe', dan' gótgakbe' yógo'tebe'.

27 Kate' ze l̲awte l̲ezka' got no'len'.

28 Na'a, kate' žin ža yebangak benne' gat ka', ¿nole bi' gaže ka'

gak no'len' chebe', dan' yógo'tebe' bchag ná'ḻengakbe' no'len'?
29 Naž bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—Nchíxele ḻe'e dan' bi žejní'ilele da' nyejw ḻe'e yiche la'y, na' dan' bi nónbia'le yeḻa' wak che Dios.
30 Kate' žin ža yebangak benne' gat ka', biž gak yeḻa' z̲zoaḻen no'le, na' bi wchág ná'gake', san gákgake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'.
31 Cha' yebangak benne' gat ka', ¿bi na' goḻ-le dan' gožkze Dios ḻe'e?
32 Ki wnné': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dios bi nake' Dios chegak benne' gat ka', benne' nátgake' to chi'ize, san nake' Dios chegak benne' ban ka', benne' nníta'gake' nbángake' ḻa'kze gótgake' ža ni'te.
33 Kate' béngekle benne' ka' nníta'gake' ga na' da' ni, bebángekle' ni'a che dan' žsedle Jesusen' ḻégake'.

Da' bchi'le Dios gonžo da' naken blo
(Mr. 12:28-34)

34 Kate' gókbe'egekle benne' yodo' fariseo ka' da' ben Jesusen', kan bnnita' žie' benne' yodo' saduseo ka', naž bdóbgake' yógo'tegake' gan zoe'.
35 Zoa to benne' ládjwgake' ga na', benne' nsedle' da' bsedle Moisés, na' gónele' si' bi'e Jesusen'.
36 Che ḻen wnnable' Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle, ¿biz̲le dan' bchi'le Dios gonžo naken blo?
37 Jesusen' gože' ḻe':
—Bži'il X̲ano' Dios dot ḻažo'o, na' ḻo dot yichj ḻaz̲do'o, na' ḻo dot yeḻa' žejní'il chio'.
38 Da' ni naken da' bchi'le Dios da' naken blo, na' nakžen z̲en.
39 Da' bchi'le Dios da' naken da' bežope, naken tḻebe, na' ki z̲nnan: "Bži'il lježo' kan nži'il kwino'."
40 Da' chopen ki, da' ka' bchi'le Dios, zej naken gan zegak yógo'te da' bchi'le Dios, na' yógo'te da' bsédgekle benne' ka' bcháḻjgake' ḻo wláz Dios.

¿Noz̲ benne' nak Benne' Cristo z̲i'ne'?
(Mr. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

41 Katen' zej nnita' tz̲en benne' yodo' fariseo ka', Jesusen' wnnable' ḻégake',
42 na' wnné':
—¿Biz̲ z̲nnale ḻe'e che Benne' Criston'? ¿Noz̲ benne' nak Benne' Criston' z̲i'ne'?
Beží'igake', na' wnnágake':
—Z̲a'só Dabí nake'.
43 Naž Jesusen' gože' ḻégake':
—¿Biz̲ chen' Dabí na'kze bchaḻje' kan nak chie', na' wnné': "X̲ana'?" Ki wnné' katen' bchaḻje' ḻo wláz Dios Be' La'y, na' wnné':
44 X̲anžo Dios gože' X̲ana':
"Wžé' kwita' ḻi ža,
na zejte gona' ga wzóa z̲ibgak benne' ka' x̲ni'o, benne' bi z̲ḻé'egekle' Le' chawe'."
45 Cha' Dabín' wnné' nake' X̲ane', ¿nakx̲kze naken, z̲nnale ḻe'e nake' z̲a'só Dabín'?
46 Bi gok no benne' yežı'e, na' kate' wzó ḻaw ža na', bi bežogle no benne' bi da' nnable' Ḻe'.

23

Jesús žesbage'e benne' yodo' ka' z̲ia
(Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

1 Naž Jesusen' bcháḻjḻene' benne' wsedle chie' ka', ḻen benne' ka' nníta'gake' ga na'.
2 Na' gože' ḻégake':
—Benne' yodo' fariseo ka' na' benne' yodo' wsedle ka' zej žı'e latje che Moisés, nich wsédgekle' benách ka'.
3 Che ḻen, le gon yógo'te da' yé'gake' ḻe'e, san bi gonle ḻe'e kan žóngake', dan' to da' z̲nnágake', na' yetó da' žóngake'.
4 Da' z̲chí'igekle' benách ka' naken ka to ywa' zí'iḻe'e da' bi gak no benne' we'e, na' z̲gó'ogaken' ža' yengak benách ka', san ḻégake' bi

žénegekle' wchá'gaken', kege l̲en toze x̲ben ná'gake'.

5 Žóngake' yógo'te da' žóngake' nich l̲é'egekle benách ka' l̲égake'. Žz̲éngake' da' z̲chéjgake' yen ná'gake', na' žoa'a x̲gágake' gan nyejw to da' nyejwn l̲e'e yiche la'y, na' z̲tónngake' lože laže' da' zej nakwe', da' z̲l̲oe'elen žápgake' Dios ba la'ne.

6 Žénegekle' kwé'gake' gan nak latje blo gan z̲dóbgake' žáwgake' tz̲en, na' gan nak latje blo l̲o yo'o gan z̲dóbgake' nich yéngekle' x̲tiža' Dios.

7 L̲ezka', žénegekle' gápegak benách ka' l̲égake' ba la'ne kate' žápegake' l̲égake' "Padiox̲" gan nníta'gak benách ka', na' žénegekle' ye'gak benách ka' l̲égake': "Padiox̲, benne' wsedle."

8 'San l̲e'e, bi žal̲a' gonle ga no benne' yi'e l̲e'e: "Benne' wsedle" dan' zoa toze Benne' nake' Benne' wsedle chele, neda', Benne' Cristo, na' yógo'tele nakle lježle tole yetole.

9 Bi ye'le nitó benne' ježlyó nga, bi nnale: "X̲e" dan' zoa toze Benne' nake' X̲ale, Bennen' zoe' ya'abá chien'.

10 Bi gonle ga no benne' yi'e l̲e'e: "X̲an" dan' zoa toze Benne' nake' X̲anle, neda', Benne' Cristo.

11 No benne' zoe' ládjwle, benne' žone' x̲chinle yezíka'le, benne' ni gake' blo gan zoale.

12 Cha' no benne' gon kwine' benne' blo, ka'ze ga'ne', san no benne' nake' gax̲jw l̲aže', gake' benne' blo.

13 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Žséjwle x̲nezgak benách ka' žénegekle' žíngake' gan z̲nna bia' Dios ya'abá chien'. L̲e'ekzle bi žo'ole ga na', na' bi žonnle latje cho'ogak benne' ka' žénegekle' chó'ogake' ga na'.

14 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Z̲ka'le ližgak no'le wzebdo' ka', na' nich wl̲oé'ezele chawe' kwinle, scha žližle Dios. Che l̲en, z̲enl̲e'e gak da' choge' chele da' sáka'le.

15 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', na' l̲ezka' chele l̲e'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle. Z̲dele dot l̲o nisdo', na' dot l̲o ježlyó nga nich gonle ga wká'n z̲en Dios to benne' ka žonle l̲e'e, na' katen' ba bžél̲-lele-ne', žonle ga nbága'že' z̲ia ka dan' nbága'le l̲e'e, dan' gonen ga chejchazle l̲o yi' gabíl.

16 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele. Nakle l̲o chol̲e, na' žénelele wl̲oé'elele benách ka' nez. Ki naken chele dan' z̲nnale: "Kate' bi da' z̲chebe l̲aže' no benne', cha' gon choche' x̲tiže'e ni'a che yodo', bi žon byenen, san cha' gon choche' x̲tiže'e ni'a che ya oro da' žen' l̲o yodo', na' gon byenen."

17 L̲e'e, benne' l̲o chol̲e ka', na' bi žejní'ilele. ¿Biz̲le nakže blo? ¿Oron' o yodon' da' žon la'yen oron'?

18 L̲ezka' z̲nnale: "Cha' no benne' gon choche' x̲tiže'e ni'a che bkog la'y, bi gon byenen, san cha' gon choche' x̲tiže'e ni'a che mežw da' z̲oan l̲awle bkogen', na' gon byenen."

19 L̲e'e, benne' nzide yichj l̲áz̲do'le, na' nakle l̲o chol̲e. ¿Biz̲le nakžen blo? ¿Mežw da' z̲oan l̲awlen, o bkog l̲a'yen' da' žon la'yen mežwn'?

20 Che l̲en, cha' no benne' gon choche' x̲tiže'e ni'a che bkog la'y, žonen' ni'a che bkog la'yen', na' l̲ezka' ni'a che yógo'te da' žen' l̲awlen.

21 L̲ezka', cha' no benne' gon choche' x̲tiže'e ni'a che yodo', žonen' ni'a che yodon', na' l̲ezka' ni'a che Dios, Bennen' žonkze' latje chie' ga na'.

22 L̲ezka', cha' no benne' gon choche' x̲tiže'e ni'a che ya'abá che Dios, žonen' ni'a che latje gan že'

znna bia' Dios, na' lezka' ni'a che
Dios na'kze, Bennen' ži'e ga na'.
23 'Da' nyáche'le'e naken chele
le'e, benne' yodo' wsedle ka', na'
chele le'e, benne' yodo' fariseo ka',
benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Ki
naken chele dan' žízjwle che yodo'
to kwe' che to chi kwe' da' zzi'le che
yixe' weje, na' che yixe' anís, na'
che komino yela' waw, san zka'nle
da' nakže blo da' bchi'le Dios, dan'
bi žonle da' naken chawe', na' bi
žeyache' láže'lele lježle ka', na' bi
žejle'le che Dios. Da' ki žon bye-
nen gonle, na' lezka' bi žala' wka'nle
yezika' da' ka' žonle, da' ka' žízjwle
che yodo'.
24 Le'e, benne' lo chole ka', na'
žénelele wloé'elele benách ka' nez.
Dan' žonle naken ka zdele da' že'jle
to yeso' da' zde ya, nich kwejle bi'a
lasdo' ka', san že'jle to bia zen dan'
želbía benne' ka'.
25 'Da' nyáche'le'e naken chele
le'e, benne' yodo' wsedle ka', na'
chele le'e, benne' yodo' fariseo ka',
benne' zloé'ezele chawe' kwinle.
Nakle ka to zíga'do' da' žé'jlenle,
na' ka to ye'n da' žáwlenle. Žible
da' sban da' nwa' kwitle, san yichj
lázdo'le nžan' da' zbanle, na' da'
kegle ka' da' žonle.
26 Le'e, benne' yodo' fariseo ka',
benne' lo chole ka'. Zga'ale le gon
chawe' da' yo'on yichj lázdo'le, na'
lezka' gakle chawe' kwitle.
27 'Da' nyáche'le'e naken chele
le'e, benne' yodo' wsedle ka', na'
chele le'e, benne' yodo' fariseo ka',
benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Ki
naken chele dan' nakle ka yežw ba
ka' chegak benne' gat ka', da' ka'
zej naken zíla'do'ze kwitle, na' da'
li xtan znná'gaken, san nžá'gaken žit
chegak benne' gat ka', na' yógo'te
da' zgot.
28 Lezka' nakle le'e. Da' li láwzele
zloe'el kwinle chawe' lawgak benách
ka', san yichj lázdo'le nža'ten da'
zloé'ezele chawe' kwinle, na' da'
kegle ka' da' žonle.
29 'Da' nyáche'le'e naken chele
le'e, benne' yodo' wsedle ka', na'
chele le'e, benne' yodo' fariseo ka',
benne' zloé'ezele chawe' kwinle.
Zzoale yo'o xtando' ka' lo ba ka' gan
zej ngache' benne' ka' bcháljgake' lo
wláz Dios, na' lezka' žonle xtan gan
zej ngache' benne' chawe' ka'.
30 Lezka' znnale: "Chela' wzoato'
ža ni'te katen' wnníta'gak xa xto'to'
ka', bi gónlento' légake' tzen katen'
bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo
wláz Dios."
31 Dan' znnale ki, le'ekzle zzoa lile
nakle za'ságak benne' ka' bétgake'
benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.
32 Ki naken, žesbaga' kwinle zia
dan' wbága'gak xa xto'le ka'.
33 'Le'e nakle ka bele snia ka', na'
lezka' ka lježgak bele snia ka'. Da'
likze bi yelale lo da' wsaka' zin' le'e
lo yi' gabíl.
34 Che len, neda' sela'a chele
benne' ka' wcháljgake' lo wláz
Dios, na' benne' ka' žejní'igekle', na'
benne' wsedle ka'. Benne' ki, gotle
bale', na' wda'le yebale' le'egak yag
kroze ka', na' chinle yebale' gan
nak lo yo'o gan zdoble nich yenle
xtiža' Dios, na' wlagle légake' to yetó
yež.
35 Ki gaken, bága'le le'e zia che
yógo'te žen chegak benne' chawe'
ka', da' wlaljen lo yo, kate' wzó
law wzóa bennen' bete' Abel, zi'n
Adán, benne' chawen', na' na' zejte
bétgake' Secría, zi'n Berekías, ben-
nen' bétgake' gachje láwe'le gan že'
yodo', na' gan že' bkog la'y, gan
zzéygake' bia beždo' ka' law Dios.
36 Da' li žapa' le'e, yógo'te da'
ki bága'gak benne' ki, benne'
nníta'gake' ža ni zoažo na'a.

Jesús zbeže' ni'a che yež Jerusalén (Lk. 13:34-35)

37 Lezka' wnná Jesusen':
—Benne' Jerusalén ka', le'e na'
žotle benne' ka' zcháljgake' lo wláz
Dios, na' zže'ele yej benne' ka' bsela'
Dios gan zoale. Zan chi'i gónela'

wtoba' le'e chia', kan žon zkoko', bia
ztobba' bríse'do' ka' zan xilba', san bi
gónelele.
38 Le wia nga, ka'ze ga'n ližle.
39 Ki gaken, dan' žapa' le'e, na'a so
law biž lé'elele neda' kate' nnážele:
"La'y nak Bennen' ze'e lo wláz
Xanžo Dios."

24

Znna Jesús ka za' wchínnjgake' yodo'
(Mr. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

1 Bžoj Jesusen' lo zchil yodo',
na' kate' ne zze'e ga na' wbíga'gak
benne' wsedle chie' ka' gan zoe',
na' bloé'egekle' Le' kan nak ze'e na',
da' nyechjen yodon'.
2 Bechebe Jesusen', na' gože'
légake':
—¿Zlé'elele yógo'te da' ki? Da' li
žapa' le'e, bi ga'n to yej da' nbagan'
lježen nga, dan' bix doten.

Da' ka' gak biá'gaken za' žin ža ze lawte ža ka'
(Mr. 13:3-23; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

3 Kate' ne že' Jesusen' gan nak
law Ya'a Yag Olibo, wbíga'gak benne'
wsedle chie' ka' gan zoe' cheze', na'
góžgake' Le':
—Bloe'el neto', ¿Batx gakgak da'
ki, na' biz gak bia' ža yeló'o, na' za'
žin ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga?
4 Bechebe Jesusen', na' gože'
légake':
—Le wia kwinle nich bi gon
láže'le no benne' le'e,
5 dan' la'gak benne' zan, benne'
ka' si' lágake' kan lia' neda'.
Nnágake' zej nake' Benne' Criston',
na' gon láže'gekle' benne' zan.
6 Yénlele žak wedile, na' da'
zchalgak benne' ka' che wedile, san
bi kwe' zédlele, dan' žon byenen
gakgak yógo'te da' ki zga'ale kate'
žin ža ze lawte ža ka'.
7 Benne' ka' nníta'gake' to yež tíl-
lengake' benne' ka' nníta'gake' yetó
yež, na' benne' ka' zoa to benne'
znna bi'e légake' tíl-lengake' benne'
ka' zoa yetó benne' znna bi'e légake'.
Galj yižwé' zen ka', na' gak wbín, na'
latje zan xo' yežlyó.
8 Yógo'te da' ki zej naken da' so
láwgaken, da' ka' sáka'gak benách
ka'.
9 'Nož wdegak benách ka' le'e lo
na'gak benne' ka' wsaka' zí'gake'
le'e. Yógo'te benách ka' wzóagake'
le'e chela'ale, dan' žónlenle neda'
tzen, na' gótgake' bálele le'e.
10 Kate' gak da' ki, benne' zan gak
chope láže'gake', na' yebéj yíchjgake'
neda', na' toe' yetóe' wdíe' lježe', na'
toe' yetóe' wzóe' lježe' chela'ale.
11 Nož la' lawgak benne' zan,
benne' gon láže'gake', na' wloé'el
kwíngake' ka benne' ka' zcháljgake'
lo wláz Dios, na' gon láže'gekle'
benne' zan.
12 Gónle'egake' da' kegle, na' che
len biž ží'igekle' ljéžgake' ka'.
13 No benne' gake' Dios toze na'
zejte ža ze lawte ža ka', yelá bennen'.
14 Se diža' chawen' kan znna bia'
Dios dot yežlyó nga nich yéngekle
yógo'te benách zi'to' ka', na' nož žin
ža ze lawte ža ka'.
15-16 'No benne' gole' da' ki žala'
wzejní'i laže'e. Wnná Daniel,
bennen' bchalje' lo wláz Dios ža
ni'te, na' wnné': "Da' bi zle'el Dios
chawe', dan' zchinnjen, cho'on latje
la'y che Dios." Kate' lé'elele gak da'
ni, nož benne' ka' nníta'gake' gan
nbab Judea žala' wzónnjgake' zaka'
law ya'ado' ka'.
17 No benne' žone' žin yíchjo'ole bi
žala' yetje' nich bi da' chejxi'e da'
nape' lo yo'o, san žala' wzonnjtie'.
18 No benne' zoe' žin yixe', bi žala'
yeyeje' liže' nich chejxi'e laže' chie'.
19 Da' nyáche'le'e gaken chegak
no'le ka', no'le zej noe'e bi'do'
ka' chégake', na' lezka' no'le ka'
zgázе'gake' bi' že'ndo' ka' chégake'
kate' žin ža na'.
20 Le wchaljlen Dios, na' le
nnable' nich bi žin ža na' žala'
wzonnjle kate' žak byo' zag o kate'
nak ža la'y,

21 dan' sáka'žegak benne' ka' ža
ka', ka wẓáka'gak benách ka' ža ni'te
kate' za' gota' yežlyó nga, na' ze-
jte na'a ža, na' kege ža zezá' bi
sáka'gake' ki.
22 Kate' žin ža na', cha' Dios bi
gone' babze ža ka', bi yelá nitó
benne', san ni'a chegak benne' ka'
wžekze' L̲e' gone' babze ža ka', nich
gákl̲ene' l̲égake'.
23 'Che l̲en bi chejl̲e'le cha' no
benne' l̲e'e gan zoale, na' yi'e l̲e'e:
"Le wia nga, zoa Benne' Criston'
nga", o nne': "Zoe' ga na'."
24 L̲a' l̲awgak benne' zan, benne'
wen l̲aže' ka', na' nnágake' zej
nake' Benne' Criston', o nnágake'
ẓcháljgake' l̲o wláz Dios. Góngake'
da' ka' gak biá'gaken, na' da' ka'
góngaken ga yebángekle benách ka',
na' gon l̲áže'gekle' benne' ka' wžekze
Dios cha' sáke'gekle'.
25 Le wia nga, ba gožkza' l̲e'e
yógo'te da' ki zga'ale kate' gákgaken.
26 Che l̲en, bi chejl̲e'le cha' l̲a'gak
benne' ka' gan zoale, benne'
yé'gake' l̲e'e: "Le wia nga, zoa
Benne' Criston' l̲o latje dach."
L̲ezka', bi chejl̲e'le cha' nnágake': "Le
wia nga, zoe' l̲o yo'o."
27 Kan žak kate' žep yes gan ẓl̲a'
wbíž, na' ẓza'ní' gan ženen, l̲ezka'
gaken kate' yel̲á'a neda', Benne'
Golje' Benách.
28 Gakte ki, kan ẓnnagak benách
ka': "Gáte'teze gan de to da' nat,
dóbgakkze lab ka' ga na'."

*Da' gak kate' yel̲á' Benne' Golje'
Benách*
*(Mr. 13:24-37; Lk. 21:25-33;
17:26-30, 34-36)*

29 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Kate' te ža na' katen' sáka'gak
benách ka' ki, wchól̲ wbíž, na' byo'
bi gonnen baní' chen. Yindjgak
belj ka', na' ẓizgak da' ka' zej nl̲a'
ya'abá, da' ka' zej napen yel̲a' ẓen.
30 Naž l̲a' dan' gak bia' ya'abá
yel̲á'a neda', Benne' Golje' Benách,
na' kweže nyáche'gak yógo'te
benách ka' nníta'gake' yežlyó nga,
katen' l̲é'egekle' neda', Benne' Golje'
Benách, zezá'a l̲o bejw ya'abá, na'
nzi' l̲o na'a yel̲a' wnná bia' ẓen, na'
yel̲a' baní'.
31 Naž sel̲a'a wbás che ya'abá
chia' ka'. Wkwéžegake' zižje lozgak
bia ka', na' wtóbgake' benne' ka' ba
wžekza' chia', benne' ka' nníta'gake'
dap la'ate yežlyó nga, na' yógo'te
latje ẓan ya'abá.
32 'Le chejní'il da' žsedle da' žak
che yag higo. Katen' žel̲a'gak ni'a
nen' že'ndo' ka', na' ba žebía x̲lagen
že'n ka', nnézlele za' žin byo' wbá.
33 L̲ezka', kate' l̲é'elele žakgak
yógo'te da' ki, nnézlele za' žin ža ze
l̲awte ža, na' ba ẓl̲a' l̲awn.
34 Da' li žapa' l̲e'e, yógo'te da'
ki gákgaken zga'ale kate' gatgak
benách ka' nníta'gake' ža na'.
35 Te che ya'abá, na' che yežlyó
nga, san x̲tiža'a ka' bi tégaken ka'ze.
36 'Kate' žin ža n̲a' bi nnezle nitó
benne'. Bi nnézgekle wbás che
ya'abá ka' che Dios, na' bi nnezla'
neda', Ẓi'n Dios, san toze X̲ažo Dios
nnezlen'.
37 'Kan gok ža na' katen' wzóa
Noé, l̲ezka' gaken kate' yel̲á'a neda',
Benne' Golje' Benách.
38 Kate' ža ka' zga'ale kate' bžin
nis yejw da' bchinnjen yežlyó nga,
we'j bdáwgake', na' bchag ná'gake',
na' bdégake' ẓí'ngake' ka' l̲o yel̲a'
ẓchag na' na' zejte ža wyó'o Noén'
l̲e'e barkw ẓen na', dan' bene',
39 na' bi gókbe'egekle' kate' bžinte
nis yejw dan' bchinnjen yežlyó nga,
na' bžia yí'gake' yógo'tegake'. L̲ezka'
gaken katen' yel̲á'a neda', Benne'
Golje' Benách, dan' bi gákbe'le nitó
benne'.
40 Kate' ža na' kate' yel̲á'a, cha'
žongak chope benne' ka' žin yix̲e',
toe' yedjži'a-ne' chia', na' yetóen'
wka'na'-ne'.
41 Cha' chope no'le ka' nníta'gake'
wetw, toe' yedjži'a-ne' chia', na'
yetóen' wka'na'-ne'.

42 'Le soa ban laže' dan' bi
nnézlele biz ža yelá'a neda', Xanle.
43 Na'a, le chejní'il da' ni. Chela'
nnezle xan yo'o bi ža yid benne'
wbán, na' nná'zele' dot yele, na' bi
we'e latje no benne' chidjwe' ze'e
nich kwane' da' de liže'.
44 Che len, le soa ban laže' le'e,
dan' yelá'a neda', Benne' Golje'
Benách, to ža bi zbezle neda'.

*Benne' wen žin chawe', na' benne'
wen žin bi nake' chawe'
(Lk. 12:41-48)*

45 Lezka' wnná Jesusen':
—¿Noz benne' wen žin, benne'
nake' chawe', na' žejni'ile', wdé
xane' lo ne'e benne' ka' nníta'gake'
liže' nich wnezjwe' da' gáwgake'
kate' gale'?
46 Ba nez zen gaken che benne'
wen žin na' nake' chawe', cha' kate'
yelé'e xane', yedjxake'e le' žone' dot
da' bde xane' lo ne'e.
47 Da' li žapa' le'e, yógo'te da' nap
xane', wdíe' lo na' benne' wen žin
žone' ki.
48 Cha' to benne' wen žin ki
yeyake' benne' wen da' zinnj, na'
sa' laže'e, na' nne': "Wžél xana', na'
bi yelá' zie'",
49 na' cha' so lawe' wsaka' zi'e
benne' ka' žónlengake' le' tzen žin,
na' so lawe' ye'j gáwlene' benne' ka'
želzožle',
50 naž yelá' xan benne' wen žin
na' to ža kate' bi zoe' zbeze', o to yele
žekle' bi la'te xanen'.
51 Naž xanen' wsaka' zi'e benne'
wen žin na', na' gone' ga gak chie'
kan žala' gak chegak benne' ka'
zloé'ezele chawe' kwíngake'. Naž
kweže nyache'e, na' wxéj laye'e.

25

*Žsaka' lebe Jesús kan gok chegak
chi xkwide' no'le ka'*

1 Lezka' wnná Jesusen':
—Kan gak chegak benne' ka'
chó'ogake' gan znna bia' Dios ya'abá,
naken kan gok chegak chi xkwide'
no'le ka'. Wzí'gakbe' broke ka'
chégakbe', na' bžójgakbe' nich
chejchággakbe' benne' zchag ne'e.
2 Gáyo'be' zej nakbe' ban laže', san
yegáyo'be' zej nakbe' nat laže'.
3 Xkwide' no'le nat laže' ka'
wzí'gakbe' broke chégakbe' ka', san
bi biá'gakbe' yelate' set da' žeyen.
4 Xkwide' no'le ban laže' ka'
biá'gakbe' set da' žeyen lo béga'do'
chégakbe' ka' len broke chégakbe'
ka'.
5 Dan' wžél benne' zchag ne'e,
wdé yele láwgakbe', na' wtásgakbe'.
6 Kate' bžin gachje yele, benle
chi'i to benne' wnníe' zižje, na'
wnné': "Za' benne' zchag ne'e. Le
žoj chejchagle-ne'."
7 Naž wyasgak yógo'te xkwide'
no'le ka', na' bkwézgakbe' broke
chégakbe' ka'.
8 Xkwide' no'le nat laže' ka'
góžgakbe' xkwide' no'le ban laže'
ka', na' wnnágakbe': "Le gonn
láte'do' set cheto' che set da' žeyen
chele, dan' zgolgak broke cheto'
ka'."
9 Bechébegak xkwide' no'le ban
laže' ka', na' wnnágakbe': "Bi gaken
dan' bi be ga'n cheto', na' chele.
Le chej gan zdo'w set da' žeyen na'
chjé'wle chele."
10 Kate' ne zjakbe' zejxí'gakben',
bžin benne' zchag ne'e. Xkwide'
no'le ban laže' ka', xkwide' ka'
želbezbe' le', wyó'olengakbe' le' tzen
gan žak lni che yela' zchag na', na' la'
bséjwte yo'o.
11 Wdé na' bžingak yezika'
xkwide' no'le ka' ga na'. Blížgakbe'-
ne', na' wnnágakbe': "Xan, Xan,
bsaljw cho'oto'."
12 Le' beži'e, na' wnné': "Da' li
žapa' le'e, bi nónbi'a le'e."
13 Naž Jesusen' gože' benne' ka':
—Le gak ban laže', dan' bi nnézlele
bi ža, o bi yele yelá'a neda', Benne'
Golje' Benách.

*Žsaka' lebe Jesús kan nak che mežw
zen ka'*

14 Lezka' wnná Jesusen':

—Kan gon Bennen' znna bi'e ya'abá che Dios naken kan ben to benne' za' cheje' zi'to'. Bliže' benne' wen žin chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' da' nape'.

15 'To benne' wen žin na', bdie' gayo' kwe' mežw zen ka' lo ne'e, na' yetóen' bdie' chope kwe' mežw zen ka' lo ne'e. Yetóen' bdie' to kwe' mežw zen lo ne'e. To toen' bdie' lo ná'gake' ka da' žákgekle'. Naž la' wzá'tie' gan nak zi'to'.

16 Wyéj benne' wen žin na', bennen' wzi'e gayo' kwe' mežw zen ka', na' bejtíljlene' da' ka' yegayo' kwe' mežw zen ka'.

17 Lezka', bennen' wzi'e chope kwe' mežw ka', bejtíljlenen' yechope ka'.

18 Bennen' wzi'e to kwe' mežwn' wyeje', na' bejche'ne' lo yo, na' bkache'e mežwn' che xane' lo yon'.

19 'Kate' ba gok scha, xangak benne' wen žin ka' belé'e, na' bgá'nlene' légake' chawe'.

20 Kate' wzó law bžinte bennen' wzi'e gayo' kwe' mežw zen ka', noe'e yegayo' kwe' mežw ka', na' gože' xane': "Xan, gayo' kwe' mežw ka' bdio' lo na'a. Nga de yegayo' kwe' mežw ka' dan' bejtíljlenan'."

21 Xanen' gože' le': "Nak chawe'. Nako' benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do' beno' katen' wyó'o láte'do'ze lo no'o. Na'a da' zénle'eže wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni, na' yebélenlo' neda' tzen."

22 Wdé na' bžin benne' wen žin na', bennen' wzi'e chope kwe' mežw zen ka', na' wnné': "Xan, chope kwe' mežw bdio' lo na'a. Nga de yechóp kwe' mežw ka' da' bejtíljlenan'."

23 Naž xanen' gože' le': "Nak chawe'. Nako' benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do' beno' katen' wyó'o lo no'o láte'do'ze. Na'a, da' zenle'e wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni, na' yebélenlo' neda' tzen."

24 Naž kate' bžin benne' wen žin na', bennen' wzi'e to kwe' mežw zen na', wnné': "Xan, nnezla' nako' benne' bizjw, dan' zlapo' gan bi gozo', na' ztobo' gan bi bchiljo'.

25 Che len bžeba' le', na' wyá'a, na' bejkacha'a mežw chion' lo yo. Nga de dan' naken chio'."

26 Naž beží'i xane', na' gože' le': "Nako' benne' wen žin bi nake' chawe', na' za'wede. Nnézkzelo' zlapa' gan bi goza', na' ztoba' gan bi bchilja'.

27 Che len, gakže chawe' la' bnezjo' mežw chian' lo na'gak benne' ka' wkóngeklen' žin, nich chíljlengaken' yelate', nich kate' yelá'a neda', yezi'a dan' naken chia' len yichjen."

28 Naž xanen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné': "Le yeká'a mežwn' lo na' benne' ni, na' le wnezjwn lo na' bennen' nape' chi kwe' mežw ka'."

29 Nóte'teze benne' zkonle' chawe' žin da' nzi' lo ne'e, wdégake' lo ne'e yelate', na' gata' da' zenže chie', san bennen' bi zkonle' chawe' žin da' nzi' lo ne'e, da' do'ze da' nape' yeké'n.

30 Na'a, benne' wen žin ni, benne' bi nake' chawe', le chejžo'ne' na'le gan nak chol, gan kweže nyache'e, na' wxéj laye'e.

Benne' Cristo wchi'a lažе'e benách ka'

31 Lezka' wnná Jesusen':

—Katen' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, tzen len yógo'te wbás che ya'abá chia' ka', nich nna bi'a, kwi'a lo latje chawe' chia', gan wchi'a laža'a benách ka'.

32 Yógo'te benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga dóbgake' gan kwi'a neda', na' wnníta'gaka'-ne' chelá'a weje kan žon to benne' wape zila' ka', benne' znnite'e chelá'a weje chibo ka', na' zila' ka'.

33 Wnnite'e zila' ka' kwite' li ža, na' wnnite'e chibo ka' kwite' yegle.

34 Naž, neda', benne' wnná bian', yapa' benne' ka' nníta'gake' kwita' li ža, na' nnia': "Le da ga zoa' ni, le'e wléj Xa' le'e cheze'. Gata' latje chele

gan ẕnna bi'e, dan' bkweze' chele ža
ni'te katen' bdix̱jwe' yežlyó nga.
35 Ki žaken chele dan' wdona',
na' bennle da' bdawa'. Wbiḻa',
na' bennle da' we'ja'. Goka' ka to
benne' ẕde' zi'to', na' wlo'le neda'
ližḻe.
36 Byažje da' gakwa', na' bwákwle
neda' da' ka' žákwle. Bi wzóa'
chawe', na' bedjwíale neda'. Bye-
jwa' liž ya, na' bedjwíale neda'."
37 Naž yechébegak benne' chawe'
ka', na' yé'gake' neda': "X̱an, ¿batx̱
bḻe'elto' Le' wdono', na' bwawto'
Le'? ¿Batx̱ wbiḻo', na' bennto' da'
we'jo'?
38 ¿Batx̱ bḻe'elto' Le' bejdío' zi'to',
na' wlo'to' Le' ližto'? ¿Batx̱ byažje
laže' gako', na' bwákwto' Le' da' ka'
žákwto'?
39 ¿Batx̱ bḻe'elto' Le' bi wzó'
chawe', o wyejo' liž ya, na' bed-
jwíato' Le'?"
40 Yecheba' neda', benne' wnná
bian', na' yapa' ḻégake': "Da' li žapa'
ḻe'e, dan' benle ki che to benne'
ljéža'do' ki, ḻa'kze nake' benne' ka'ze,
ḻezka' chia' nedkza' benlen'."
41 'Naž yapa' benne' ka'
nníta'gake' kwita' yegle, na' nnia':
"Le kwas ga zoa' ni, ḻe'e na' nbága'le
ẕia, na' chejchazle ḻo yi', da' bi
yeyoḻen, dan' bkwez Dios che
da' x̱iwe', na' chegak wbás ka'
žónḻengaken ḻen tẕen.
42 Ki gaken chele dan' wdona',
na' bi bennle da' gawa'. Wbiḻa', na'
bi bennle da' ye'ja'.
43 Goka' ka benne' ẕde' zi'to', na'
bi wlo'le neda' ližle. Byažje da'
gakwa', na' bi bwákwle neda' da'
ka' žákwle. Bi wzóa' chawe', na'
ḻezka' byejwa' liž ya, na' bi bedjwíale
neda'."
44 Naž nnagak benne' ka', na'
yé'gake' neda': "X̱an, ¿batx̱ bḻe'elto'
Le' wdono', o wbiḻo', o goko' ka to
benne' ẕde' zi'to', o byažje da' gako',
o bi wzó' chawe', o wyejo' liž ya, na'
bi gókḻento' Le'?"
45 Naž yecheba' neda', benne'
wnná bian', na' yapa' ḻégake': "Da'
li žapa' ḻe'e, dan' bi be benle che
to benne' zoe' ladjw benne' ka'
nníta'gake' nga, ḻa'kze nake' benne'
ka'ze, bi be benle chia' neda'."
46 Naž benne' wen da' ẕinnj ka' ḻa'
chejcháztegake' gan sáka'ḻe'egake',
san benne' chawe' ka' gata' yeḻa'
nban da' zejlí kanne chégake'.

26

Benne' yodo' ka' žóngake' toze diža' séngake' Jesús
(Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Kate' beyóž bchaḻj Jesusen' da'
ni, gože' benne' wsedle chie' ka',
2 na' wnné':
—Nnézkzelele žin Lni Pasko'
yechóp ža ka', na' kate' ža na'
wdégake' neda', Benne' Golje'
Benách, ḻo na'gak benne' ka'
wdá'gake' neda' ḻe'e yag kroze.
3 Ḻa' na'ze bx̱oz wnná bia' ka' na'
benne' yodo' wsedle ka', na' benne'
gole ka', bdóbgake' gan nak ḻi'a liž
bx̱oz blo, bennen' lie' Kaifás.
4 Béngake' toze diža' séngake' Je-
susen' ḻo yeḻa' wen ḻaže' chégake',
nich gótgake' Ḻe'.
5 Wnnágake':
—Bi gak gonžon ža lni, nich bi
gongak benách ka' žo'osbé.

To no'le ẕko'e yichj Jesús da' ẕḻa' ẕix̱
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Katen' wzóa Jesusen' ḻo yež Be-
tania ḻo liž Smon, bennen' wdé'e
yižwé' leže,
7 wbiga' to no'le x̱kóže'le Jesusen',
noe'e to bége'do' da' naken yej
zaka', na' nžan' to da' ẕḻa' ẕix̱ da'
záka'ḻe'en. Wloé'en yichj Jesusen'
kate' ne ži'e žawe'.
8 Kate' bḻé'egekle benne' wsedle
ka' che Jesusen' da' ni, bžá'agake',
na' wnnágake':
—¿Biẕ chen' wnitle da' ni?
9 Gok no benne' gote'en, na' si'e
mežw zan nich gákḻenžo benne'
yache' ka'.

10 Kate' benle Jesusen' da' ni,
gože' l̲égake':
—¿Biz̲ chen' z̲nnele che no'le ni?
Nak chawe' da' bene' chia'.
11 Benne' yache' ka' nníta'l̲entezgake'
l̲e'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale
l̲e'e.
12 Da' ben no'le ni katen' wloé'e
neda' da' z̲l̲a' z̲ix̲en', naken to da'
z̲pa'an neda' che ža gacha'a l̲o yežw
ba.
13 Da' li žapa' l̲e'e, gáte'teze l̲o
yežlyó nga gan wchál̲jgake' diža'
chawe' ni, l̲ezka' wzéngekle' benách
ka' da' ben no'le ni chia' neda' nich
chejsá' l̲áže'gake' chie'.

Z̲chebe l̲aže' Judas wdíe' Jesús l̲o na'gak benne' yodo' ka'
(Mr. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

14 Naž Judas Iskariote, to benne'
žónl̲ene' tz̲en yechinéj benne' wbás
ka' che Jesusen', wyeje' gan zej
nnita' bx̲oz wnná bia' ka',
15 na' gože' l̲égake':
—¿Biz̲ gonnle chia' neda' cha'
wdía' Jesusen' l̲o na'le?
Bgá'nl̲ene' l̲e' chawe' chízjwgake'
l̲e' chi žoa mežw plat.
16 Naž wzó l̲aw Judas na' žilj loj
l̲aže'e wdíe' Jesusen' l̲o ná'gake'.

Da' žawžo nich chejsá' l̲áže'žo kan got x̲anžo
(Mr. 14:12-25; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

17 Kate' nak ža z̲zo l̲aw lni chegak
benne' judío ka' katen' žáwgake' yet
x̲til da' bi nzi' kwa zichj, wbíga'gak
benne' wsedle ka' che Jesusen' gan
zoe', na' góžgake' L̲e':
—¿Gaz̲ žénelo' chejsí'ni'ato' z̲íla'do'
chežo, bian' gawžo že' Lni Pasko'?
18 Jesusen' gože' l̲égake':
—Le chej l̲o yežen' gan zoa to
benne', bennen' nónbia'žo, na' le
yi'e: "Benne' žsedle' neto' z̲nne': Za'
žin ža chia' gata'. L̲o ližo' gáwl̲ena'
benne' wsedle chia' ka' tz̲en z̲íla'do'
že' Lni Pasko'."
19 Naž bengak benne' wsedle
chie' ka' kan gože' l̲égake', na'
bsí'ni'gake' da' gáwgake' že' Lni
Pasko'.
20 Kate' ba gol̲e ža na', Jesusen'
wžé'l̲ene' chežínnote benne' wsedle
chie' ka', na' wzó l̲áwgake' žáwgake'.
21 Kate' ne žáwgake', Jesusen'
gože' l̲égake':
—Da' li žapa' l̲e'e, to benne' ládjwle
l̲e'e wdíe' neda' l̲o na'gak benne'
yodo' ka'.
22 Naž gok nyache' l̲áže'gake', na'
wnnábgekle' Jesusen' to toze', na'
wnnágake':
—X̲an, ¿neda' gonan'?
23 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Bennen' z̲zínl̲ene' neda' tz̲en l̲o
ye'n, bennen' wdíe' neda' l̲o na'gak
benne' ka'.
24 Da' li neda', Benne' Golje'
Benách, cha'a gan gak kan nyejw
l̲e'e yiche la'y kan žal̲a' gaken
chia', san da' nyáche'l̲e'e gaken che
bennen' wdíe' neda' nich gótgake'
neda'. Gakže chawe' che bennen'
chela' bi golje'.
25 Naž beží'i Judas, bennen' wdíe'
Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle, ¿neda' gonan'?
Jesusen' gože' l̲e':
—O', le' na'.
26 Kate' ne žáwgake', Jesusen'
bex̲we' to yet x̲til, na' gože' Dios:
"Žóx̲keno'." Naž bzoz̲jen', na'
bnez̲jwen' chegak benne' wsedle
chie' ka', na' wnné':
—Le sin', le gawn. Da' ni naken
bel̲a' žen chia'. Kan bena' che yet
x̲til ni z̲l̲oe'elen kan gak che bel̲a' žen
chian'.
27 L̲ezka' bex̲we' to z̲íga'do', na'
gože' Dios: "Žóx̲keno'." Naž
bnez̲jwen' chégake', na' wnné':
—Le ye'jen yógo'tele.
28 Da' ni naken x̲chena' da'
žon chochen diža' kobe da' z̲ka'n
chawen'. X̲chenan' l̲aljen ni'a
chegak benne' zan nich gak yenít
l̲aw Dios dol̲a' da' zej nbage'e.
29 L̲ezka' žapa' l̲e'e, biž ye'ja' x̲is
da' z̲bia lba uba ki kate' žinže ža na'

yé'jl̲ena' l̲e'e to da' kobe gan z̲nna bia' X̲ažo Dios.

Jesús z̲nne' nna Bedw bi nónbi'e L̲e'
(Mr. 14:26-31; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Kate' beyóž bélgake' da' z̲ka'n z̲enen Dios, jake' zaka' Ya'a Yag Olibo.
31 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Yógo'tele gak chope l̲áže'le, na' wka'nle neda' na'a že' ni, dan' nyejw l̲e'e yiche la'y kan gak chia', da' z̲nnan: "Gona' ga gat Benne' Wape Z̲ila' Ka', na' gáslasgak z̲ila' ka'."
32 Katen' yebana' l̲o yel̲a' got, naž cha'a zga'ala' ka l̲e'e zaka' gan nbab Galilea.
33 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—L̲a'kze yógo'tegake' gak chope l̲áže'gake', na' wká'ngake' Le', neda' bi gak chope l̲aža'a, bi wka'na' Le'.
34 Jesusen' gože' l̲e':

—Da' li žapa' le', na'a že' ni, zga'ale kate' kweže leko', le' nnio' chonne chi'i bi nónbi'o neda'.
35 Naž Bedon' gože' Jesusen':

—L̲a'kze gátl̲ena' Le' tz̲en, bi nnia' bi nónbi'a Le'.
L̲ezka' wnnagak yógo'te benne' wsedle chie' ka'.

Jesús z̲chálj̲l̲ene' Dios l̲o yežlyó Jetsemaní
(Mr. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

36 Naž Jesusen' bžínl̲ene' benne' wsedle chie' ka' tz̲en yežlyón' nzin' Jetsemaní. Gože' l̲égake', na' wnné':

—Le kwe' nga kate' cha'a yelate' na'le, gan chejcháj̲l̲ena' Dios.
37 Jesusen' bchi'e Bedw l̲en chope z̲i'n Sebedeo, na' wzó l̲awe' žak nyache' l̲aže'e, na' žek l̲áz̲da'we'.
38 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Žak nyache' l̲aža'a, na' žatkza' l̲o yel̲a' žek l̲áz̲da'wa'. Le ga'n nga, na' le nna'ze dot yele tz̲en l̲en neda'.
39 Wdé Jesusen' yeláte'do' na'le, gan byechwe'. Bzechw l̲awe' l̲o yo, na' bcháj̲l̲ene' Dios, na' wnné':

—X̲e, cha' wak, ben ga bi gon byenen saka'a ki, san kege kan žénela' neda', san kan žénelo' Le' gono'.
40 Kate' bežín Jesusen' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', bejx̲ake'e l̲égake' z̲tásgake', na' gože' Bedon':

—¿Bi gok nná'l̲eno' neda' tz̲en yele to chí'ido'ze?
41 Le nna'ze dot yele, na' le wchal̲j̲l̲en Dios, na' le nnable-ne' gákl̲ene' l̲e'e, nich bi gata' latje gon da' x̲iwe' ga gonle dol̲a'. Zóateze be' nákkzele ban l̲aže', san l̲o bel̲a' žen chele žedó l̲áže'le.
42 Naž wyéj Jesusen' da' bežope chi'i, na' bcháj̲l̲ene' Dios. Wnné':

—X̲e, cha' bi gak gono' ga bi saka'a da' ki, ben kan žak l̲ažo'o Le'.
43 Kate' beyeje', da' yoble bedjx̲ake'e l̲égake' z̲tásgake' dan' ndel̲e'e yele yej l̲áwgake'.
44 Naž bekwás Jesusen' gan žé'gake'. Wyeje' da' yoble, na' bcháj̲l̲ene' Dios da' beyonne chi'i, na' tl̲ebe kan wnné' zga'ale wnné'.
45 Da' yoble beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' gože' l̲égake':

—¿Z̲tasle na'a, na' žezí' l̲áže'le? Le wia nga, ba golen. Neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' l̲o na'gak benne' dol̲a' ka'.
46 Le chas, le cho'o. Le wia nga, bennen' z̲die' neda' ba ze'e nga.

Želchi'e Jesús nžeje'
(Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Kate' ne z̲chal̲j Jesusen' da' ni, Judas, bennen' nbábl̲ene' benne' chežinnoe' ka', l̲a' bžintie' ga na', na' žónl̲engak benne' zan l̲e' tz̲en, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bx̲oz wnná bia' ka' na' benne' gole ka', bsél̲a'gake' l̲égake'.
48 Judas na', bennen' z̲die' Jesusen', ba bl̲oe'ele' l̲égake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen'. Wnné':

—Bennen' wchág l̲awa'-ne', L̲en' Jesusen'. Le sene'.

49 Naž wbiga' Judas na' gan zoa
Jesusen', na' wnné':
—Padiox̱, Benne' Wsedle.
Naž ḻa' bchag ḻawtie' Ḻe'.
50 Jesusen' gože' ḻe':
—Bicha'a, ¿biẕ žono' nga?
Naž wbíga'gak benne' ka', na'
béx̱wgake' Jesusen'.
51 To benne' zóaḻene' Jesusen'
wlechje' ya ntoche' chie', na' bene'
we', bchoge' yid nag to benne' wen
žin che bx̱oz blo.
52 Jesusen' gože' ḻe':
—Begó'o ya ntoche' chion' ližen.
Yógo'te benne' ka' ẕkóngekle' žin ya
ntoche' nich gótgake' benách, ḻo ya
ntoche' gátgake'.
53 ¿Bi nnezlo' gak nnabla' X̱a', na'
Ḻe' ḻa' séḻa'tie' chia' da' zánḻe'eže ka
chežinno kwe' wbás che ya'abá ka',
da' zej naken da' zan gaywé'e to to
kwen'?
54 San cha' gona' ki, ¿nakx̱ gak žin
da' nyejw ḻe'e yiche la'y, da' ẕnnan
žaḻa' gaken chia' ki?
55 Naž Jesusen' gože' benne' ka':
—Za'le nwa'le ya ntoche' ka',
na' yag ka', nich senle neda' kan
žonle katen' ẕzenle benne' wbán ka'.
Yógo'te ža wži'a ḻawle gan nak ḻo ẕchil
yodo', gan bsedla' benách ka', san
bi wẕenle neda'.
56 Na'a žaken ki nich žin da' nyejw
ḻe'e yiche la'y, dan' wnnagak benne'
ka' bcháḻjgake' ḻo wláz Dios.
Naž yógo'te benne' wsedle ka'
che Jesusen' bsángake' Ḻe', na'
beẕónnjgake' ga na'.

Ẕžin Jesús gan že'gak benne' yodo' ka'
(Mr. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Naž benne' ka', benne' zej
nzene' Jesusen', bché'gake' Ḻe', na'
bejzégake' Ḻe' ḻaw Kaifás, bx̱oz blo,
gan zej ndobe benne' yodo' wsedle
ka' ḻen benne' gole ka'.
58 Bedw bejnawe' Jesusen' zi'to'
zi'to', na' wyoé'e gan nak ḻi'a liž
bx̱oz blon', nich ḻe'ele' nakx̱ gak che
Jesusen'.
59 Bx̱oz wnná bia' ka' ḻen benne'
gole ka', na' benne' yodo' wchi'a
ḻaže' ka', wdíljgake' no benne' yes-
bage'e Jesusen' ẕia ḻa'kze gon ḻaže'e,
nich gak chóggake' chie' gate'.
60 No no bžéḻgekle' ḻa'kze bžingak
benne' zan, benne' wnnégake' chie'
da' wen ḻaže'. Kate' ze ḻawte bžingak
chope benne', na' ḻo yeḻa' wen ḻaže'
chégake' wnnégake' chie',
61 na' wnnágake':
—Benne' ni wnné': "Gak wchin-
nja' yodo' che Dios, na' yechonne
žaze ka' yechisan'."
62 Naž wzó ža' bx̱oz blon', na'
gože' Jesusen':
—¿Bi be žechebo'? ¿Biẕ da' ni da'
ẕnnegak benne' ki chio' Le'?
63 Jesusen' bi be wnné'. Naž bx̱oz
blon' gože' Ḻe':
—Ni'a che X̱anžo Dios ban
ẕnnabla' Le' nnio' da' li. Bḻoe'el neto'
cha' nako' Le' Benne' Criston', Ẕi'n
Dios.
64 Jesusen' gože' ḻe':
—Kan ẕnno' naka'. Da' li žapa' ḻe'e,
ḻé'elele neda', Benne' Golje' Benách,
ži'a kwit ḻi ža che Dios, gan nzi' ḻo
na'a yeḻa' wnná bia'. Yida' ḻo bejw
ya'abá, na' ḻa'a gan soale.
65 Naž bx̱oz blon', ḻo yeḻa' ẕža'a
chie' wcheze' laže' da' nakwe', na'
wnné':
—Benne' ni ẕnnie' da' ẕka'n ka'ze
Dios. ¿Noẕže benne' žiážjelžo nich
nnie' che benne' ni? Ba bénkzelele
kan wnníe' che Dios.
66 ¿Biẕe ẕnnale ḻe'e?
Beží'igake', na' wnnágake':
—Nbage'e ẕia, na' žaḻa' gate'.
67 Naž bžé'egake' ẕene' ḻaw Je-
susen', na' ben zí'gake' Ḻe'. Baḻe'
wdápegake' x̱age'e,
68 na' góžgake' Ḻe':
—¿Nakkzo' Le' Benne' Criston'?
Wnnéya'a na'a. ¿Noẕ bennen'
wdape'e Le'?

Bedw ẕnne': "Bi nónbi'a Jesusen'"
(Mr. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Kate' ne žakgak da' ki, že' Bedw
la' lí'ale. Wbiga' to no'le wen žin gan
zoe', na' wnnabe':
—Lezka' le' wdáleno' Jesusen',
benne' Galilean'.
70 Beží'i Bedon' chebe' gan
nníta'gak benne' ka', na' wnné':
—Bi nnezla' no bennen' zchaljo'
chien'.
71 Katen' bžoj Bedon' gan
žó'ogake' li'a na', yetó no'le ble'ele'
le'. Gože' benne' ka' nníta'gake' ga
na', na' wnné':
—Lezka' benne' ni bénlene' Je-
susen', benne' Nasaret na' tzen.
72 Da' yoble beží'i Bedon' chen.
Ben choche' xtiže'e ni'a che Dios,
na' wnné':
—Bi nónbi'a Bennen'.
73 Yeláte'do'ze wžé, wbíga'gak
benne' ka' nníta'gake' ga na' gan zoa
Bedon', na' góžgake' le':
—Da' li le' žónleno' légake' tzen
dan' yela' znneze chio' nak bian' ga
benne' le'.
74 Naž wzó law Bedon' žesbaga'
kwine' zia. Ben choche' xtiže'e ni'a
che Dios, na' wnné':
—Bi nónbi'a Bennen'.
La' na'ze wžéžete leko'.
75 Naž bejsá' laže' Bedon' dan' gož
Jesusen' le', katen' wnné': "Zga'ale
kate' kweže leko', chonne chi'i
nnio' bi nónbi'o neda'." Bžoj Bedon'
ga na', na' wžeže nyache'e.

27

Zdégake' Jesús lo na' Pilato
(Mr. 15:1; Lk. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Kate' za' ža'ní' ža na', yógo'te
bxoz wnná bia' ka' len benne' gole
ka', béngake' toze diža' nich gótgake'
Jesusen'.
2 Bché'gake' Jesusen' nžeje', na'
bdégake' Le' lo na' Ponsio Pilato,
bennen' znna bi'e.

Žat Judas

3 Kate' wnnezle Judas, bennen'
bdie' Jesusen' lo na'gak benne'
yodo' ka', ba nžog che Jesusen'
gate', gok nyache' laže'e, na' bejwé'e
chi žoa mežw plat ka' lo na'gak bxoz
wnná bia' ka', na' benne' gole ka'.
4 Judas na' gože' légake':
—Nbaga'a dola' dan' bdia' to
benne' chawe' nich gate'.
Naž góžgake' Le':
—Bi žonen ga gek zédleto' neto'.
Da' benkzo' le' naken.
5 Naž wžó'n Judas na' mežw plat
ka' gan nak lo zchil yodo'. Bezé'e ga
na', na' bejsí yene' lo yag.
6 Bezi'gak bxoz wnná bia' ka'
mežw plat ka', na' wnnágake':
—Bi gonn ko'žo mežw ki gan
zko'žo mežw che yodo', dan' naken
lazjw to benne' wet benách ka'.
7 Naž béngake' toze diža', na' len
mežwn' gó'wgake' to yežlyó che to
benne' wen ye'n nich gaken gan
gáche'gak benne' zi'to' ka'.
8 Che len, lo ža na' belzóe' la lat-
jen', Yo Žen.
9 Ki goken, bžin dan' wnná
Jeremías, bennen' bchalje' lo wláz
Dios, katen' wnné': "Beká'agake'
chi žoa mežw plat ka', kan nak dan'
bzoagak benne' Israel ka' da' zaka'
Le',
10 na' len mežw ka' gó'wgake' to
yežlyó che to benne' wen ye'n. Da'
ni bloe'el Xana' Dios neda'."

Zžin Jesús gan že' Pilato
(Mr. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Kate' bejzégake' Jesusen' gan
že' Pilato, bennen' znna bi'e, le'
wnnable' Jesusen', na' gože' Le':
—¿Nako' Le' Benne' Nna Bi'e
Benne' Judío Ka'?
Jesusen' gože' le':
—Da' li znno'.
12 Kate' bxoz wnná bia' ka', na'
benne' gole ka' besbága'gake' Je-
susen' zia, Le' bi be beži'e chégake'.
13 Naž Pilaton' gože' Jesusen':
—¿Bi ženlo' da' zan ka' da'
znnégake' chio'?
14 Jesusen' bi be bechebe'. Ka'
goken, bebanle benne' wnná bian'.

Ẓchóggake' che Jesús gate'
(Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

15 Kate' žak Lni Paskon', de to da' žónteze žon Pilato, benne' wnná bian', žsane' no benne' želnnáb benne' ka', to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' žénegekle' wsane' ḷe'.

16 Kate' ža ka' nyejw to benne' liž yan', benne' wen da' ẓinnj, bennen' lie' Barrabás.

17 Kate' bdobgak benne' zan ga na', Pilaton' wnnable' ḷégake', na' wnné':

—¿Nole' žénelele wsana' chele? ¿Barrabás o Jesús, Benne' Criston'?

18 Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'le' bdegak benne' yodo' ka' Jesusen' ḷo ne'e dan' ẓgé'egekle' Ḷe'.

19 Kate' ne že' Pilaton' gan ẓchi'a ḷaže'e, ẓo'le' bseḷe'e to benne' chjape' ḷe', na' wnné':

—Bi be gono' che benne' chawen', dan' bžébeḷi'a wdé yele to ḷo bichgale ni'a chie' Ḷe'.

20 San bx̱oz wnná bia' ka' ḷen benne' gole ka', belsedle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane' Barrabasen', na' gote' Jesusen'.

21 Da' yoble bchaḷj benne' wnná bian', na' gože' ḷégake':

—¿Nole' benne' chope ki žénelele wsana'-ne' chele?

Wnnágake':

—Barrabasen'.

22 Naž Pilaton' wnnable' ḷégake', na' wnné':

—¿Biẓ gona' che Jesusen', Benne' Criston'?

Yógo'tegake' wnnágake':

—Bde'e ḷe'e yag kroze.

23 Naž benne' wnná bian' gože' ḷégake':

—¿Biẓ da' ẓia nbage'e?

Zížježe belbéžyi'e, na' wnnágake':

—Bde'e ḷe'e yag kroze.

24 Kate' žákbe'ele Pilaton' bi ẓzoele x̱tiže'e, san béngakže benách ka' žo'osbé, naž wẓi'e nis, na' wdíb ne'e ḷáwgake', na' wnné':

—Bi be ẓia nbaga'a neda' ni'a che yeḷa' got che benne' chawe' ni. Da' žónkzele ḷe'e da' ni.

25 Beži'igak yógo'te benne' ka', na' wnnágake':

—Yeḷa' got che bennen' bága'to' neto' na' bága'gak ẓi'nto' ka'.

26 Ka' goken, Pilaton' bsane' Barrabasen' ḷo ná'gake'. Naž gože' benne' ka', benne' žjake' ḷo wdiḷe, chíngake' Jesusen', na' wdé na' bdie' Ḷe' ḷo ná'gake' nich wdá'gake' Ḷe' ḷe'e yag kroze.

27 Naž benne' ka' žjake' ḷo wdiḷe, benne' ka' nníta'gake' ḷo na' benne' wnná bian', bché'gake' Jesusen' ḷo yolawen' nzin' pretorio, gan btóbgake' yógo'te ljéžgake' ka' gan zoa Jesusen', na' nníta'gake' ga na'.

28 Naž bká'agake' laže' da' nakw Jesusen', na' bwákwgake' Ḷe' to laže' x̱na, kan žákwgak benne' wnná bia' ka'.

29 Béngake' to da' naken ni'a na' yag yeche' dan' bx̱óagake' yichj Jesusen', na' bzóagake' to ya x̱tildo' ḷo ne'e ḷi ža dan' zḷoe'elen kan nak to bar che benne' yolawe'. Naž bzoa zíbgake' x̱ni'e, na' ben dítjgekle' Ḷe', na' wnnágake':

—¡Ga'n ẓen Le', benne' ẓnna bi'o benne' judío ka'!

30 Naž belžé'e Ḷe' ẓene', na' beká'agake' ya x̱tilen', na' bdíngaken' yichje'.

31 Wdé ben dítjgekle' Jesusen', beká'agake' laže' x̱na dan' nakwe', na' begákwgake' Ḷe' laže' chekze'. Naž bché'gake' Ḷe' nich chejdá'gake' Ḷe' ḷe'e yag kroze.

Ẓdá'gake' Jesús ḷe'e yag kroze
(Mr. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Katen' bžojgak benne' ka' žjake' ḷo wdiḷe, na' bejx̱áka'gake' Smon, to benne' yež Sirene, na' béngake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.

33 Kate' bžíngake' latjen' nzin' Gólgota, da' ẓnnan ḷen diža' x̱iža', Ya'a Žit Yichjžo,

34 byé'jgake' Jesusen' nop zichj da'
nchixen da' sla' che bia yixe'. Kate'
Jesusen' bnixen', bi gónele' ye'jen'.
35 Kate' ba bdá'gake' Le' le'e yag
kroze, wdísgake' laže' da' gokwe',
na' btítjgake' lawlen nich gak bia'
nole' gaken chie'. Ki goken, bžin
dan' wnná benne' bchalje' lo
wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':
"Wdísgake' laže' da' gokwe', na'
btítjgake' lawlen da' gak bian'."
36 Naž wžé'gake' ga na', na'
bwíagake' Jesusen'.
37 Lezka' bdá'gake' le'e yag krozen'
gan nak yichjle Jesusen' to diža' da'
zloe'elen zia da' nbage'e, da' znnan
ki: "Jesús, Bennen' Znna Bi'e Benne'
Judío Ka'."
38 Gan da' Jesusen', lezka'
bdá'gake' chope benne' wbán ka'
le'egak yag kroze ka'. Toe' bdá'gake'
kwite' li ža, na' yetóen' kwite' yegle.
39 Wdegak benne' ka' ga na', na'
bliž zí'gake' Jesusen'. Bta yíchjgake',
na' ben dítjgekle' Le',
40 na' wnnágake':
—O', Le' wchinnjo' yodon', na'
chonne žaze ka' yechison'. Beslá
kwino' na'a cha' nako' Le' Zi'n Dios.
Betj na'a le'e yag krozen'.
41 Lezka' bxoz wnná bia' ka'
len benne' yodo' fariseo ka', na'
benne' gole ka', ben dítjgekle' Le',
na' wnnágake':
42 —Bennen' beslé' benne' yoble
ka', san bi gak yeslá kwine'. Cha'
nake' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel
Ka', žala' yetje' na'a le'e yag krozen',
na' chejle'to' chie'.
43 Le' bxen laže'e Dios. Na'a Dios
yeslakze' Le' cha' nak da' žaz laže'e,
dan' wnné': "Zi'n Dios naka'."
44 Lezka' benne' wbán ka', benne'
ka' dá'gake' le'egak yag kroze ka' gan
da' Jesusen', bliž xíwe'gake' Le'.

Žat Jesús
(Mr. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Kate' bžin wawbíž, bechól dot
ježlyó, na' zejte žedá chonne.
46 Žedá chonnen', wnné zižje Je-
susen', na' wnné':
—Elí, Elí, ¿lama sabaktani?
Da' ni znnan len diža' xiža': "Dios
chia', Dios chia', ¿biz chen' bebéj
yichjo' neda'?"
47 Kate' béngekle benne' ka'
nníta'gake' ga na' da' ni, wnnágake':
—Bennen' žliže' Lías, bennen'
bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.
48 Naž la' wxíte'te to benne' zoe'
ládjwgake', na' bexwe' to da' naken
blol da' žzopen nis. Bxopen' nop
zichj, na' bzoen' to lawle ya xtil,
na' bchagen' žoa'a Jesusen' nich
xopen'.
49 Naž yebale benne' ka'
wnnágake':
—Wléz na'a. Wíažo cha' yid
Líasen' nich wzetje' Le'.
50 Da' yoble wžéžeya'a zižje Je-
susen'. Bžojte be' nakkze', na' la'
gottie'.
51 La' na'ze bžéza'te laže' da'
nalan' lo yodo'. Bžojen chople,
da' wzó lawn yichjlen, na' bžinten
xní'alen. Naž wzó' ježlyó, na'
wla'gak yej ka'.
52 Wyáljwgak ježw ba ka' chegak
benne' gat ka', benne' ka' bejlé'gake'
che Dios, na' bebángake'.
53 Wdé bebán Jesusen', naž
benne' ka', benne' bežójgake' lo
ježw ba ka' chégake', wyázgake'
lo ježlay, ježlay Jerusalén, gan
blé'egekle benne' zan légake'.
54 Naž bennen' zchi'e benne' ka'
žjake' lo wdile, benne' ka' zwíagake'
Jesusen', kate' ble'ele' wzó' ježlyó,
na' da' ka' gókgaken, bžebe', na'
wnné':
—Da' li benne' ni goke' Zi'n Dios.
55 Wnníta'gak no'le zan zí'to'ze ga
na', no'le ka' wdálengake' Jesusen'
katen' bezé'e gan nbab Galilea, na'
béngake' xchine', na' bnézjwgake' da'
bdawgak Jesusen' na' benne' ka'
žónlengake' Le' tzen. Wnníta'gake' ga
na', zwíagake' Jesusen'.
56 Lia Madlen na' Lia, xna'gak
Jakob na' Jwsé, wnníta'gake'

ládjwgake'. Ḻezka' wzóa x̱na'gak ẕi'n Sebedeo ka' ga na'.

Ẕkáche'gake' Jesús ḻo yežw ba da' nadjen ḻe'e ya'a yej
(Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Kate' za' žaḻe ža na', bḻa' Jwsé ga na'. Nake' benne' yež Arimatea, benne' wnni'a, na' ḻezka' bénḻene' Jesusen' tẕen.
58 Benne' ni bejwíe' Pilato, na' wnnabe' latje we'e Jesusen'. Pilaton' wnné' wdégake' Jesusen' ḻo na' Jwsén'.
59 Bzetj Jwsén' Ḻe', na' bcheḻe' Ḻe' laže' da' zaka'.
60 Naž bkáche'gake' Ḻe' to ḻo yežw ba kobe da' bchach Jwsén' ḻe'e ya'a yej. Bde'e to yej blag ẕen da' wbagan' gan žó'ogake' ḻo yežw ba na', na' beyeje' liže'.
61 Wzóa Lia Madlen ḻen yetó Lia ga na', na' wžé'gake' žoa'a yežw ban'.

Žape chí'igake' yežw ba che Jesús

62 Kate' za' ža'ní' yetó ža, wdé bpá'gake' che ža la'y chegak benne' judío ka', bx̱oz wnná bia' ka' ḻen benne' yodo' fariseo ka' bḻá'gake' gan že' Pilato.
63 Naž góžgake' Pilaton':

—Benne', žejsá' ḻáže'to' dan' wnná benne' wen ḻažen', dan' wnné' katen' wzóe' nbane'. Wnné': "Kate' gak chonne ža, yebana' ḻo yeḻa' got."
64 Che ḻen bseḻa' benne' ka' gape chí'igake' yežw ban', na' zejte ža chonne ža, nich bi yidgak benne' ka' žele, benne' ka' bénḻengake' Ḻe' tẕen, na' bi yebéjgake' Ḻe'. Naž bi gak yé'gake' benách ka': "Bebán Jesusen' ḻo yeḻa' got." Cha' ki gaken, diža' wen ḻaze' ni gonžen da' ẕinnj ka ben diža' wen ḻažen' dan' bcháḻjgake' zga'ale.
65 Naž Pilaton' gože' ḻégake':

—Zej nnita' benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe nga. Le ché'-gake' ḻen ḻe'e. Le chej, na' le gape chi'i yežw ban' kan sáke'le gonle.
66 Naž jake' ga na', na' bséjwgake' binlo yežw ban', na' bzóagake' to yej da' ẕbagan' gan žó'ogake' lo yežo ban'. Bdá'gake' ḻe'e yej na' to da' gak bian' cha' saljwn, na' bnníta'gake' benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe ga na' nich gape chí'igaken'.

28

Žebán Jesús ḻo yeḻa' got
(Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Kate' ba wdé ža la'y na' chegak benne' judío ka', na' za' ža'ní' ža nežw, Lia Madlen na' yetó Lia bejwíagake' yežw ba che Jesusen'.
2 Ḻa' na'ze wẕó' yežlyó. Ki goken dan' betj to wbás che ya'abá ga na'. Bḻe'e žoa'a yežw ban', na' bkwase' yej blag ẕen na', na' wži'e ḻo yej na'.
3 Ẕnna' ḻaw wbás che ya'abán' ka yes baní', na' ẕíla'do'ze nak laže' da' nakwe'.
4 Kate' benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe, benne' ka' žape chí'igake' yežw ban', bḻé'egekle' ḻe', bžébegake', na' wẕízgake'. Belbíx̱jgake' ḻo yo, na' gókgake' ka benne' gat ka'.
5 Naž wbás che ya'abán' gože' no'le ka', na' wnné':

—Bi žébele. Nnezla' žeyiljle Jesús, bennen' bdá'gake' ḻe'e yag kroze.
6 Bi zoe' nga dan' ba bebane' kan ba wnnakze' Ḻe'. Le da, wíale gan gota' X̱anžon'.
7 Le chej na'a, na' le chjap benne' wsedle chie' ka' ba bebán Jesusen' ḻo yeḻa' got, na' Ḻekze' cheje' zga'ale' ka ḻe'e zaka' gan nbab Galilea. Yeḻé'elele-ne' ga na'. Ba goža' ḻe'e dan' bde Dios ḻo na'a.
8 Naž ḻa' bezá'tegake' žoa'a yežw ban'. Ẕžébegake', na' žebégekle', na' taría taríagake' zjake' nich chejzéngekle' benne' wsedle chie' ka' da' ni.
9 Kate' ne zjake', bejx̱aka' Jesusen' ḻégake', na' gože' ḻégake':

—Padiox̱.

Naž wbíga'gake' gan zoa Jesusen'. Byélạ'gake' ni'e, na' bka'n zéngake' Lẹ'.
10 Naž Jesusen' gože' légake':
—Bi žébele. Le chej, na' le chjap ljéža'do' ka' nich chjake' zaka' gan nbab Galilea, gan yelé'egekle' neda'.

Da' wnnagak benne' ka' žjake' lo wdilẹ

11 Kate' ne zjak no'le ka', benne' ka' žjake' lo wdilẹ, benne' ka' wdape chí'igake' yežw ban', bežíngake' lo yežen', na' bzéngekle' bxoz wnná bia' ka' yógo'te dan' goken.
12 Kate' ba bdobgak benne' gole ka', béngake' chawe' diža'. Naž bnézjwgake' mežw zan chegak benne' ka' žjake' lo wdilẹ.
13 Góžgake' légake':
—Ki nnale: "Benne' ka' bénlengake' lẹ' tzen bžíngake' žele, na' bebéjgake' Lẹ' kate' ne ztasto'."
14 Cha' yenle benne' wnná bian' da' ni, neto' wzejni'ilto' lẹ', na' gonto' ga bi be gone' chele.
15 Naž benne' ka' žjake' lo wdilẹ wzí'gake' mežwn', na' yjéngake' kan ba nsédgekle'. Ki goken, znnagak benne' judío ka' ki na' zejte na'a ža.

Jesús žselẹ'e benne' wbás chie' ka' chejzégake' xtiže'e
(Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

16 Naž chinejte benne' ka', benne' bénlengake' Jesusen' tzen, jake' gan nbab Galilea, na' bžíngake' law ya'adon', dan' ba blọe'el Jesusen' légake'.
17 Kate' belé'egekle' Jesusen', bka'n zéngake' Lẹ', san balẹ' gok chope láže'gake'.
18 Naž wbiga' Jesusen' gan nníta'gake', na' gože' légake':
—Dios ba bdie' lo na'a yógo'te yelạ' wnná bia' lo ya'abá chie', na' lo yežlyó nga.
19 Che len le chej, na' le chejsedle yógo'te benách zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. Le yezóa légake' nis, wkónlele žin La Xažo Dios, na' La Dios Zi'n, na' La Dios Be' La'y.
20 Le wsedle légake' góngake' yógo'te dan' goža' lẹ'e gonle. Le wia nga, nedkza' zóalena' lẹ'e yógo'te ža na' zejte ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga. Ka'kze gaken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MARKOS

Da' bchaḻj Ẕwa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 3:1-12; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Ki wzó ḻaw diža' chawen' kan
nak che Jesús, Benne' Criston', Ẕi'n
Dios.
2 Goken kan bzoj Isaías, ben-
nen' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te,
da' wnná Dios nich yeyón chawen'
yichj ḻáẕdo'gak benách ka' nich si' ḻo
ná'gake' Benne' Criston'. Ki wnné':
Bwia nga. Žseḻa'a benne' wbás
chia', benne' nežwe' ka Le'.
Ḻe' wpé'e nez gan tio'.
3 Yenle chi'i to benne' nnie' zižje
latje dach, na' nne':
"Le soa ban ḻaže' dan' za' Xanžon'
gan nníta'le.
Le yebéj ḻi nez las gan tie'."
4 Ki goken dan' bḻa' Ẕwa latje dach,
na' bchaḻje' nich yezoagak benách
ka' nis, benne' ka' yeyát ḻáže'gake'
nich yenít ḻaw Dios ḻégake' che doḻa'
da' zej nbage'e.
5 Bžojgak benne' zan yógo'te yež ka'
gan nbab Judea, na' ḻezka' ḻo yež
Jerusalén, na' jake' gan zoa Ẕwan',
na' Ẕwan' bezóe' ḻégake' nis ḻo yego
Jordán, benne' ka' bexóalapgake'
doḻa' da' zej nbage'e.
6 Gokw Ẕwan' laže' dan' nžabẹn
yicha' ẕa bīa yixe', na' to bayw yid
nžejen ḻi'e. Bdawe' biche' zo ka', na'
we'je' bžina' che bezdo' ka'.
7 Bchaḻj Ẕwan', na' wnné':
—Za' to benne' te na'a, bennen'
napže' yeḻa' wnná bia' ka neda'. Bi
naka' neda' zi yechwa', nich kweja'
ẕele'.
8 Neda' žezóa' ḻe'e nis, dan'
ẕḻoe'elen nzi' ḻo na'le xtiža' Dios, san
Ḻe' gone' da' ẕḻoé'ezele yeḻa' žezóa
nis ni, dan' wchize' ḻe'e Dios Be'
La'y, dan' wḻoe'elen nzi' ḻo na' Dios
ḻe'e.

Žezóa Jesús nis
(Mt. 3:13-17; Lk. 3:21-22)

9 Kate' ža na' bžoj Jesusen' yež
Nasaret gan nbab Galilea, na' Ẕwan'
bezóe' Ḻe' nis ḻo yego Jordán.
10 Kate' bežój Jesusen' ḻo nisen',
ḻa' na'ze bḻe'ele' beyaljw ya'abá, na'
žetj Dios Be' La'y. Ẕnne'e ka to
plomdo', na' bedjsóaḻene' Ḻe'.
11 Benle chi'i Benne' ẕchaḻje'
ya'abá, na' wnné':
—Le' nako' Ẕi'na'. Nži'ila' Le', na'
žaz ḻaža'a Le'.

Žénele da' xiwe' gonen ga baga' Jesús doḻa'
(Mt. 4:1-11; Lk. 4:1-13)

12 Naž Dios Be' La'y bchi'e Je-
susen' de chgi' ḻo latje dach.
13 Wzóa Jesusen' latje dachen'
chopḻalj ža, na' gónele da' xiwe' go-
nen ga baga' Jesusen' doḻa'. Wzóa
Jesusen' gan zej nnita' bia yixe'
ka', bia želdaba' ya'ado'. Wbás che
ya'abá ka' gókḻengake' Jesusen', na'
bwáwgake' Ḻe'.

Jesús žsedle' benách ka' gan nbab Galilea
(Mt. 4:12-17; Lk. 4:14-15)

14 Wdé bséjwgake' Ẕwa liž ya, wyéj
Jesusen' gan nbab Galilea. Bchaḻje'
diža' chawen' dan' zan' ḻo na' Dios.
15 Ki wnné':
—Ba bžin ža. Za' yedjnná bia' Dios
nga. Le yeyát ḻaže', na' le chejḻé'
diža' chawe' ni.

Žḻiž Jesús tape benne' wẕén bel
(Mt. 4:18-22; Lk. 5:1-11)

16 Kate' ne ẕde Jesusen' žoa'a
nisdo' che gan nbab Galilea, bḻe'ele'
Smon, na' Ndres, benne' biche'
Smon na'. Zej nake' benne' wẕén
bel ka', na' želzaḻe' yixjw bel
chégake' ḻaw nisen'.
17 Jesusen' bḻiže' ḻégake', na'
wnné':
—Le gonḻen neda' tẕen, na' gona'
ga yedjwa'le benách ka' chia', gonle
kan žonle kate' ẕzenle bel ka'.
18 Ḻa' bká'ntegake' yixjw ka'
chégake', na' jákḻene' Jesusen'.

19 Wdé Jesusen' yeláte'do' na'le,
gan bḻe'ele' Jakob ḻen Ẕwa, benne'
ka' zej nake' ẓi'n Sebedeo, na'
nníta'gake' ḻo barkw chégake' gan
žeyágake' yixjw bel ka' chégake'.
20 Jesusen' ḻa' bḻižtie' ḻégake', na'
bká'ngake' Sebedeon', x̱ágake', gan
zóaḻene' benne' wen žin chie' ka' ḻo
barkwn', na' jákḻene' Jesusen'.

To benne' yoe'e be' x̱iwe'
(Lk. 4:31-37)

21 Bžin Jesusen' ḻen benne' ka'
žónḻengake' Ḻe' tẓen yež Kaper-
naum. Kate' gok ža la'y chegak
benne' judío ka', wyó'o Jesusen'
yo'o gan ẓdobgak benne' judío ka'
nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' wzó
ḻawe' žsedle' benne' ka' zej ndobe'
ga na'.
22 Bebángekle' kan žsedle Jesusen',
dan' žsedle' kan žon to benne' nzi' ḻo
ne'e yeḻa' wnná bia', na' kege kan
žongak benne' yodo' wsedle ka'.
23 Ḻezka' wzóa to benne' yoe'e be'
x̱iwe' ḻo yo'o gan zej ndobe', na'
wžéžeyi'e,
24 na' wnné':
—¿Biẓ nbága'to' chio', Jesús,
benne' Nasaret? ¿Zo'o nich wžía
yi'o neto'? Nónbi'a Le'. Nako'
Benne' La'y che Dios.
25 Naž Jesusen' wdiḻen', na'
wnné':
—Wzóa žize, na' bežój ḻo bennen'.
26 Naž be' x̱iwen' wžibe sisen ben-
nen', na' wžéžeya'an zižje, na' ḻa'
bežojten.
27 Bebán ḻáže'gak yógo'te
benne' ka' nníta'gake' ga na', na'
wnnábgekle' ljéžgake' toe' yetóe', na'
wnnágake':
—¿Biẓkze da' ni? ¿Žsedle' to da'
kobe? Ḻen yeḻa' wnná bia' ẓchi'le'
be' x̱iwe' ka', na' žóngaken kan ẓnne'.
28 Ḻa' wzete diža' che yeḻa' wak
che Jesusen', na' béngekle benách
ka' dot gan nbab Galilean' kan nak
chie'.

Žeyón Jesús x̱na' ẓo'le Bedw
(Mt. 8:14-15; Lk. 4:38-39)

29 Naž bežój Jesusen' ḻo yo'o
gan ẓdobgak benne' judío ka'
nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' ḻa'
wyéjḻentie' Jakob, na' Ẕwa, na'
bžíngake' ližgak Smon, na' Ndres.
30 De x̱na' ẓo'le Bedw, bennen'
lie' Smon, ḻo yo'on', na' yoe'e da' ḻa.
Ḻa' belzéntele' Jesusen' kan žak che
no'len'.
31 Naž wbiga' Jesusen', na'
bex̱we' ne'e, na' bechise' ḻe'. Ḻa'
bežojte da' ḻa da' yoe'en, na' bsí'ni'e
da' bdáwgake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' zan
(Mt. 8:16-17; Lk. 4:40-41)

32 Kate' za' žaḻe, kate' za' wžén
wbíž, ḻa' bžíntegak benne' ka' zej
noe'e benne' yižwé' ka' gan zoa Je-
susen', na' ḻezka' benne' ka' zej yoe'e
be' x̱iwe' ka'.
33 Yógo'te benne' yež ka'
bdóbdi'igake' kwit yo'o gan yo'o
Jesusen'.
34 Ḻe' beyone' benne' yižwé' zan,
benne' ka' zej de'e yižwé' zan che
chégake'. Ḻezka' bebeje' be' x̱iwe'
zan, be' ka' zej yo'o benne' ka'. Bi
bi'e latje nnegak be' x̱iwe' ka' dan'
zej nonbian' Ḻe' No nake'.

Ẕchaḻj Jesús gan nbab Galilea
(Lk. 4:42-44)

35 Zildo' wyase Jesusen', kate' ne
nak choḻ. Bežoje' ḻo yežen', na'
wyeje' to latje dach, gan bcháḻjḻene'
Dios.
36 Smon ḻen benne' ka'
nníta'ḻengake' ḻe' bejdíljgake' Je-
susen'.
37 Kate' bejx̱áka'gake' Ḻe', belyi'e
Ḻe':
—Yógo'te benách žeyíljgake' Le'.
38 Naž Jesusen' gože' ḻégake', na'
wnné':
—Le cho'o yež gawze ka', nich
wchaḻja' x̱tiža' Dios ga na'. Che ḻen
bežoja'.
39 Ka' goken, wdé Jesusen' dot
gan nbab Galilea, na' bchaḻje' ḻo
yo'o ka' gan ẓdobgak benne' judío

ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' bebeje' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'.

Žeyón Jesús to benne' da' bela' žen chie' yižwé' leže
(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

40 To benne' da' bela' žen chie' yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' lawe', na' góta'yoele' Le', na' wnné':

—Cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

41 Jesusen' beyache' láže'le' bennen'. Bli ne'e, na' wdane' le', na' gože' le':

—Žénela'. Ba beyako'.

42 Katen' wnné' da' ni, la' benitte yižwén' dan' de'e, na' beyake' cháwe'do'.

43 Naž Jesusen' bchi'le' bennen', na' la' beséla'tie' le'.

44 Ki gože' le':

—Bi wzenlo' no benne' kan bena' chio', san wyéj, bejloé'el kwino' law bxoz, na' bejnezjw che da' beyako' le' che yodo' kan wnná Moisés, dan' wloe'elen benách ka' ba beyako'.

45 Bežój bennen', na' wzó lawe' zzenle' benne' zan dan' goken chie'. Dan' bzie' diža' ni, biž gok chaz Jesusen' kwáselo lo yež, san wzoaze' na'le gan nak latje dach. Benách yógo'te yež bžíngake' gan zoe' Le'.

2

Benne' yižwé', benne' bi žak se'e
(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

1 Wdé chope chonne ža, beyáz Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wzé diža' zoe' lo yo'o.

2 La' bdóbtegak benne' zan gan zoa Jesusen', na' zejte biž gok chejnníta'gake' ga na', na' kege ža yo'o, na' Jesusen' bchálj lene' légake' xtiže'e.

3 Naž bžingak tape benne' ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e to benne' yižwé', benne' bi žak se'e.

4 Bi gok žíngake' law Jesusen' dan' zej nnita' benne' zan ka' ga na'. Che len bsáljwgake' yichjo'o gan nak law Jesusen'. Katen' beyóž bsáljwgaken', blétjgake' da' dele benne' yižwén' ga na'.

5 Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejlé'gake' chie', gože' benne' yižwén':

—Zi'na', ba benít lawa' le' che dola' da' nbago'o.

6 Že'gak bale benne' yodo' wsedle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake':

7 "¿Biz chen' zchalj bennen' ki? Zzoe' Dios chela'ale. Bi gak no benne' yenít lawe' che dola'. Toze Dios gak gonen'."

8 Jesusen' la' gókbe'etele' da' zza' láže'gake', na' gože' légake':

—¿Biz chen' zza' láže'le ki?

9 Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' yižwé' ni ba benít lawe' che dola' da' nbage'e, san nak zede gone' ga yeyase', na' we'e da' dele', na' se'e.

10 Na'a gona' da' gak bia' neda', Benne' Golje' Benách, nzi' lo na'a yežlyó nga yenít lawa' che dola' da' zej nbaga' benách ka'.

Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':

11 —Žapa' le': Wyase. Beká'a da' delo', na' beyéj ližo'.

12 La' wyaste benne' yižwén', na' beké'e da' góte'le', na' bežoje' lawgak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na'. Bebángekle' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':

—Batkle na' le'elto' da' ki.

Jesús žliže' Lebí
(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

13 Bežój Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wdíe' da' yoble žoa'a nisdon'. Bedobgak benne' zan gan zoe', na' Le' bsedle' légake'.

14 Kate' ne zde Jesusen' ga na', ble'ele' Lebí, zi'n Alfeo, ži'e gan zchizjwe' lo wláz yež zi'to'. Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

La' wzó ža'te Lebín', na' wyéjlene' Jesusen'.

15 Wdé gok da' ni, benne' zan, benne' wechizjw ka' len yebale benne' gaxjw ka' žé'gake' tzen len Jesusen', na' len benne' wsedle chie' ka' gan žáwgake' lo liž Lebín'. Ki goken dan' benne' zan žjáklene' Jesusen'.

16 Kate' benne' yodo' ka', benne' wsedle ka' len benne' fariseo ka', blé'egekle' Le' ži'e žawe' tzen len benne' wechizjw ka', na' len yebale benne' gaxjw ka', naž belyi'e benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—¿Bižen' žone'? Že'j žáwlene' tzen benne' wechizjw ka', na' benne' dola' ka'.

17 Benle Jesusen' da' ni, na' gože' légake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka', san benne' yižwé' ka' žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka'. Za'a neda', kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' dola' ka', nich yeyát láže'gake'.

Zchalj Jesús che yela' žon wbás
(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

18 Kate' ža na' benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás, na' bla'gak bale benne' ka' gan zoa Jesusen', na' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Benne' ka' žónlengake' Zwan' tzen, na' benne' ka' zónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás. ¿Biz chen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen bi žóngake' wbás?

19 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Wak gonle ga gongak wbás benne' ka' nníta'gake' lni che benne' zchag ne'e kate' le' ne zóalene' légake'? Kate' bennen' zchag ne'e ne zóalene' légake', bi góngake' wbás.

20 Žin ža kate' kwas bennen' zchag ne'e, na' biž sóalene' légake'. Ža na' góngake' wbás.

21 'Bi wdá' nitó benne' to laže' kobdo' lo laže' gole nich yeyonen', dan' yedobe laže' koben', na' wžezan' laže' golen', na' chéza'že laže' golen'.

22 Lezka', nitó benne' bi ke'e xis uba kobe lo že'e biž da' naken yid, dan' gak bla'a xis uba koben', na' wlá'a že'e bižen' da' naken yid, na' lalje xis uban', na' gak ditje že'e na' da' naken yid. Žala' ka'žo xis uba kobe lo že'e da' naken yid kobe.

Zká'gake' bisto zoa' stribe ža la'y
(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

23 To ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yele zoa' stribe, na' benne' wsedle chie' ka' wzó láwgake' zká'gake' bisto gan žia zoa' striben', na' žáwgaken'.

24 Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bwia nga. Benne' ka' žónlengake' Le' tzen žóngake' da' bi žala' gonžo ža la'y.

25 Jesusen' gože' légake':

—¿Bi bel-le kan ben Dabí katen' wdone', na' byažje da' gawe' le' len benne' ka' wnníta'lengake' le'?

26 Wyoé'e lo yo'o che Dios katen' gok Abiatar bxoz blo, na' bdawe' yet xtil da' zkó'ogake' law Dios, dan' bi nzi' lo na' no benne' gawen', san toze bxoz ka' nzi' lo ná'gake' gáwgaken'. Lezka' bnezjwe' da' bdawgak benne' ka' wnníta'lengake' le'.

27 Naž Jesusen' gože' légake':

—Dios bene' ža la'y nich yebélengeklen benách ka', kege bene' benách ka' nich góngake' xchin ža la'y.

28 Che len, neda', Benne' Golje' Benách, naka' xane ža la'y.

3

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e
(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

1 Da' yoble wyó'o Jesusen' to yo'o
gan z̲dobgak benne' judío ka' nich
yéngekle' x̲tiža' Dios, na' l̲ezka' zoa to
benne' nžeke' ne'e ga na'.
2 Benne' yodo' ka' bwíagake' Je-
susen' cha' yeyone' bennen' ža la'y,
dan' žénegekle' yesbága'gake' L̲e' z̲ia.
3 Naž Jesusen' gože' bennen'
nžeke' ne'e, na' wnné':
—Wzó ža', na' wzé l̲awgak benne'
ki.
4 Jesusen' wnnable' benne' ka',
na' wnné':
—¿De latje gonžo da' nak chawe'
kate' nak ža la'y, o gonžo da' z̲innj?
¿De latje gape chi'ižo yel̲a' nban
chegak benách ka', o wžía yi'žon?
Wnníta'gak žize benne' ka'.
5 Naž Jesusen', l̲o yel̲a' z̲ža'a chie',
bwie' benne' ka', benne' nníta'gake'
dot kwite', na' gok nyache' l̲aže'e
dan' nak zide yichj l̲ázdo'gake'.
Naž gože' bennen' nžeke' ne'e, na'
wnné':
—Bl̲i no'o.
Bennen' bl̲i ne'e, na' l̲a' beyakten
cháwe'do'.
6 Naž bežojgak benne' yodo'
fariseo ka', na' l̲a' béntegake' tz̲en
diža' l̲en benne' ka' žónl̲engake'
Herodes tz̲en nich gak yesbága'gake'
Jesusen' z̲ia, na' gótgake' L̲e'.

Z̲dobgak benne' zan žoa'a nisdo'

7 Bezá' Jesusen' ga na' tz̲en l̲en
benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en, na'
bžine' žoa'a nisdo', na' benne' zan
jákl̲ene' L̲e', benne' ka' zej nžoje' gan
nbab Galilea, na' gan nbab Judea.
8 L̲ezka' bžingak benne' zan gan
zoa Jesusen', benne' ka' zej nžoje'
Jerusalén, na' gan nbab Idumea,
na' gan nbab yechel̲á'al yego
Jordán, na' yež ka' zej nnitan' dot
kwit gan zej nnita' yež Tiro, na' yež
Sidón. Ki béngake' dan' béngekle'
kan zej nak da' z̲en ka' da' žon
Jesusen'.
9 Che l̲en Jesusen' gože' benne' ka'
žónl̲engake' L̲e' tz̲en wkwéztezegake'
to barkw gan gak kwene', nich bi
wchigak benne' zan ka' L̲e'.
10 Ka' goken dan' ba beyone'
benne' zan, benne' yižwé' ka', na'
wbíga'gak benne' zan ka' gan zoe'
nich kángake' L̲e'.
11 Kate' be' x̲iwe' ka' yo'ogak
benách ka' bl̲é'egeklen Jesusen',
btínnegaken benne' ka' x̲ni'a Je-
susen', na' wžéžeya'agaken, na'
wnnágaken:
—Nako' Le' Z̲i'n Dios.
12 Jesusen' bchi'le' be' x̲iwe' ka',
nich bi wzéngeklen benách ka' No
nake' L̲e'.

Jesús z̲bie' chežinno benne' nich gákgake' wbás chie' ka'
(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

13 Naž wžén Jesusen' to l̲aw
ya'ado', gan bl̲iže' benne' ka'
žénele'. Wbíga'gak benne' ka' dot
kwite'.
14 Wžé Jesusen' chežinno benne'
ki, nich gónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' nich
sel̲e'e l̲égake' chejzéngekle' benách
ka' x̲tiže'e.
15 Bdie' l̲o ná'gake' yel̲a' wnná bia'
nich yeyóngake' benne' yižwé' ka',
na' nich yebéjgake' be' x̲iwe' ka'
yo'ogak benách ka'.
16 Ki lágake':
Smon, (bzoa Jesusen' yetó le',
Bedw),
17 Jakob,
Z̲wa, (benne' biche' Jakob, na'
zej nake' z̲i'n Sebedeo.
Chope' ki, Jesusen' bezóe'
yetó lágake', Boanerjes,
da' zejl̲asen l̲en diža' x̲iža':
Benne' wal̲e ka' ka wzió'),
18 Ndres,
Lip,
Bartol,
Matío,
Mas,
Jakob, (z̲i'n Alfeo),
Tadeo,
Smon, (benne' že' l̲aže'e yež chie'),
19 Judas Iskariote, (benne' wdíe' Je-
susen' l̲o na'gak benne' ka'
gótgake' L̲e').

Ẓnnágake' da' x̱iwe' žónḻenen Jesús tẓen
(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23; 12:10)

Wdé na' bežín Jesusen' ḻen benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tẓen to yo'o.

20 Da' yoble bdobgak benne' zan gan zoa Jesusen', na' biž gota' latje bi da' gaw Jesusen' ḻen benne' chie' ka'.

21 Kate' béngekle benne' bíche'kze Jesusen' ka' kan žak chie', bžíngake' ga na' nich yeché'gake' Ḻe', na' wnnágake': "Žak yaḻ yichje'."

22 Ḻezka' benne' yodo' wsedle ka', benne' zej nžoje' yež Jerusalén, wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Belzebú, x̱angak be' x̱iwe' ka', žónḻenen Ḻe' tẓen, na' ḻen yeḻa' wnná bia' chen žebeje' be' x̱iwe' ka'.

23 Nač Jesusen' bḻiže' benne' yodo' wsedle ka', na' bsaka' ḻebe', na' wnné':

—¿Yebéj da' x̱iwe' ḻa' kwinzen?

24 Cha' benne' ka' nníta'gake' to yež ḻa'a lázgake', na' cha' tíḻ-ḻengake' ljéžgake' ka', bi gak dia' yežen'.

25 Ḻezka' cha' benne' ka' nníta'gake' to yo'o ḻa'a lázgake', na' cha' tíḻ-ḻengake' ljéžgake' ka', bi gak diá'gake'.

26 Che ḻen, cha' da' x̱iwe' tíḻ-ḻenen lježen ka', na' cha' ḻa'a lázgaken, bi gak dia' yeḻa' wnná bia' chen, san za' yeyóž chen.

27 'Bi gak nitó benne' choe'e liž to benne' waḻe, nich kweje' yeḻa' wnni'a chie' cha' bi wcheje' benne' waḻen' zga'ale, na' nač sake'e kweje' da' de liž bennen'.

28 'Da' li žapa' ḻe'e: gak yenít ḻaw Dios benách ka' che yógo'te doḻa' da' zej nbage'e, na' che yógo'te diža' x̱iwe' da' ẓnnágake',

29 san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenít ḻaw Dios bennen'. To chi'ize nbage'e ẓia.

30 Ki wnná Jesusen' dan' benne' yodo' wsedle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake': "Da' x̱iwe' žónḻenen Ḻe' tẓen."

No benne' nake' x̱na' Jesús, na' benne' biche'e
(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

31 Nač benne' biche' Jesusen' ka' ḻen x̱ne'e bžíngake' gan zoe'. Wnníta'gake' ḻa' ḻí'ale, na' bséḻa'gake' to benne' chejḻiže' Jesusen'.

32 To benne' ladjw benne' zan, benne' ka' žé'gake' dot kwit Jesusen' gože' Ḻe', na' wnné':

—Benne' bicho'o ka' ḻen x̱no'o, nníta'gake' ḻa' ḻí'ale, na' žḻižgake' Le'.

33 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':

—¿Nnézlele no benne' nake' x̱na'a, na' no benne' ka' zej nake' bicha'a ka'?

34 Nač bwie' benne' ka' žé'gake' dot kwite', na' wnné':

—Le wia nga. Benne' ki zej nake' ka x̱na'a, na' benne' bicha'a ka'.

35 No benne' žone' kan žénele Dios, benne' ni nake' ka benne' bicha'a, na' ka no'le zana', na' ḻezka' ka x̱na'a.

4

Žsaka' ḻebe Jesús kan nak che benne' žaz
(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

1 Da' yoble wzó ḻaw Jesusen' žsedle' benne' ka' gan nak žoa'a nisdo'. Bdobgak benne' zan gan zoe', na' wžén Jesusen' to ḻo barkw da' žen' ḻo nisen', na' wži'e ga na', na' yógo'te benne' ka' wnníta'gake' ḻo yo žoa'a nisen'.

2 Jesusen' bsedle' ḻégake' da' zan, da' bsaka' ḻebe'. Kate' ne žsedle' ḻégake', wnné':

3 —Le wzé nag da' ni. Bžoj to benne' žaz, zjeze' bínnedo' ka'.

4 Kate' ne zjeze', béx̱jwgak baḻe bínnedo' ka' to ḻo nez las. Bžingak byínnedo' ka', na' bdáwgakban'.

5 Yebaḻe bínnedo' ka' béx̱jwgaken gan že' yej, gan de láte'ze yo. Bayenze bḻa'gak bínnedo' ka' dan' de láte'ze yo ga na'.

6 Naž kate' bla' wbíž, la' wbížtegaken dan' bi nóngaken lwen gže'.
7 Yebale bínnedo' ka' béxjwgaken gan begolgak lba yeche' ka'. Kate' bla'gak bínnedo' ka', lezka' bela'gak lba yeche' ka', na' bdóbgaken da' ka' goze', na' da' ka' bi be bnézjwgaken.
8 Yebale bínnedo' ka' béxjwgaken gan nak yo bebe, na' blá'gaken, na' gól-le'egaken. Bnézjwle'egak da' ka' goze'. To yag da' goze' bnezjwn yechí žoa bínnedo' ka'. Yetón bnezjwn yechonnlalj bínnedo' ka', na' yetón bnezjwn yetó gaywá' bínnedo' ka'.
9 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Zloe'el Jesús biz chen' žsaka' lebe'
(Mt. 13:10-17; Lk. 8:9-10)

10 Kate' Jesusen' ba bga'ne' toze', benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' bžíngake' gan zoe', tzen len chežinno benne' wsedle chie' ka', na' wnnábgekle' Le' biz žsedle dan' bsaka' lebe'.
11 Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Dios žonne' le'e latje chejní'ilele da' ngache' kan znna bi'e, san benne' ka', benne' bi žónlengake' žo'o tzen, yógo'te zcháljlengaka'-ne' da' žsaka' leba'.
12 Ki žona' dan' žak kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Wíagake', san bi lé'egekle'.
Wzé nággake', san bi chejní'igekle',
na' bi yeyát láže'gake' nich gak yenít
lawa' chégake'
dola' da' zej nbage'e.

Zloe'el Jesús da' žsedle dan' bsaka' lebe'
(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

13 Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—¿Bi žejní'ilele dan' bsaka' leba'? ¿Nakx gak chejní'ilele yezika' da' wsaka' leba'?
14 Benne' žazen' nake' benne' zzie' diža'.
15 Zej nak bale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken to lo nez. Želyenle' xtiža' Dios, san kate' želyenlen', la' za'te da' xiwe', na' zka'n dižan' da' béngekle'.
16 Zej nak yebale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken gan že' yej. Želyenle' dižan', na' len yela' žebél chégake' želzi'en.
17 San bi žazen lo yichj lázdo'gake', na' to chí'ido'ze zzí'gaken'. Kate' bi da' žak chégake' o cha' zoa benne' zbia laže'e légake' dan' zze nággaken', la' žsan láže'tegaken'.
18 Zej nak yebale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken gan žegolgak lba yeche' ka'. Želyenle' dižan',
19 san že' láže'gake' da' naken che yežlyó nga. Žon láže'len légake' dan' zej nži'ile' yela' wnni'a, na' zdan láže'gake' yela' gape. Yógo'te da' ki želyazen lo yichj lázdo'gake', na' znitle dižan', na' bi žonen žin lo yichj lázdo'gake'.
20 Zej nak yebale benne' ka' ka bínnedo' ka' béxjwgaken lo yo bebe. Želyenle' dižan', na' zzi' lo ná'gaken', na' žonen žin lo yichj lázdo'gake'. Zej nak bale benne' ki ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yechí žoan. Zej nake' yebale' ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yechónnlaljen, na' zej nak yebale' ka bínnedo' ka' bnézjwgaken yetó gaywán'.

Žsaka' lebe Jesús che to da' zgo'on baní'
(Lk. 8:16-18)

21 Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Kate' zwála'žo yi', ¿zdóse'žon to kak, o zgo'ožon zane gan žáta'žo? Bi žonžo ki, san zzoažon ža'le gan ko'on baní'.
22 Yógo'te da' zej ngachen' yelá' láwgaken, na' yógo'te da' žákgaken gan nak chol žójgaken lo baní'.

23 No benne' zoa nage', na' ženle',
žaḻa' wzé nage'.
24 Ḻezka' gože' ḻégake':
—Le we' ḻaže' che da' žénlele. Kan
nak da' zẕíxele, tḻebe wžíx Dios
chele, na' wnezjwe' yelate' chele.
25 No benne' nzi'e xtiže'e, we'e
yelate' chie', san no benne' bi nzi'e
xtiže'e, da' láte'do'ze da' benle',
yegá'n.

*Žsaka' ḻebe Jesús kan zgole yele zoa'
stribe*

26 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Kan žak yeḻa' wnná bia' che
Dios yežlyó nga naken kan žak kate'
to benne' žaze' zoa' stribe ḻo yežlyó
chie'.
27 Yele ztase', na' žeyase' kate' za'
ža'ní'. Zḻa' yag zoa' striben', na'
zgolen, san ḻe' bi nnezle' nakx žak
zgolen.
28 Ḻa' yežlyón' žzenen da' nazen ḻo
yežlyón'. Zga'ale za' xyazen, naž
za' bisto chen, na' te na' kwia zoa'
stribe waḻe ḻo bisto chen.
29 Kate' ba naḻe zoa' striben', ḻa'
chejtie' chejchoge' bizton' dan' ba
bžin ža si'e zoa' striben'.

*Žsaka' ḻebe Jesús kan žak che
bínnedo' mostasa*
(Mt. 13:31-32; Lk. 13:18-19)

30 Ḻezka' wnná Jesusen':
—¿Biz nnia' kan žak yeḻa' wnná
bia' che Dios yežlyó nga? ¿Biz
wsaka' ḻeba' kan žaken?
31 Žaken kan žak che to bínnedo'
mostasa. Kate' žazen ḻo yo naken
to bínnedo' da' nakžen kwíde'do' ka
yógo'te bínnedo' ka' žé'gaken ḻo yo,
32 san kate' ba nazen, zḻan', na'
žzéntežen ka yógo'te yixe' kwan da'
žé'gaken yežlyó. Kan žon yana' ni'a
nen', gak žingak byínnedo' ka', na'
wžíagakba' xó'ngakba' ḻo zoḻ chen.

Ka zkonle žin Jesús da' žsaka' ḻebe'
(Mt. 13:34-35)

33 Ka' goken, Jesusen' bsedle'
ḻégake', na' da' zanže da' bsaka' ḻebe'
kan gok chejní'igekle'.
34 Yógo'te da' bcháljḻene' benne'
ka', bzaka' ḻeben', na' yógo'te da'
ki bzejni'ile' ḻégakze benne' wsedle
chie' ka'.

Jesús zzoa žie' to be' waḻe
(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

35 Ḻa' ža na'ze, kate' za' žaḻe, Je-
susen' gože' benne' ka' žónḻengake'
Ḻe' tzen, na' wnné':
—Le cho'o, težo yecheḻá'a nisdo'
nga.
36 Naž bkwásgake' gan nníta'gak
benne' zan ka', na' bsá'gake'
barkwn' gan ba že' Jesusen'. Ḻezka'
wnníta'gak yebaḻe barkw ka' ga na',
da' ka' zjákḻenen ḻégake'.
37 Wzó ḻaw žak to be' waḻe ḻo
nisen', na' wdá'a nis ḻo barkwn'. Ka'
goken, zej zcha' nis ḻo barkwn'.
38 Jesusen' die' ztase' ḻo xkogwe'
gan nak ža'le ḻo barkwn', na'
besbángake' Ḻe', na' belyi'e Ḻe':
—Benne' wsedle. ¿Bi žeklo'
cheto'? Gatkzto' zan nis nga.
39 Naž wyase Jesusen', na' bḻiže'
ben' žaken, na' wnné':
—Wzóa ži.
Ḻezka' gože' nisen', na' wnné':
—Žize wzóa.
Wzóa ži ben' goken, na' wžé' ži
nisdon'.
40 Naž Jesusen' gože' benne' ka'
žónḻengake' Ḻe' tzen, na' wnné':
—¿Biz chen' zžébele ki? ¿Bi na'
chejḻe'le che Dios?
41 Ne zžébegake', belyi'e ljéžgake'
toe' yetóe':
—¿Bizkze nak benne' ni? Be'
žaken, na' nisdo' žóngaken kan znna
xtiže'e.

5

*Benne' Gadara, benne' yoe'e be'
xiwe'*
(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

1 Naž bžin Jesusen' ḻen benne' ka'
žónḻengake' Ḻe' tzen yecheḻá'a nisdo'
gan nbab che yež Gadara.
2 Kate' bežój Jesusen' ḻo barkwn',
ḻa' bžinte to benne' ḻawe' Ḻe', benne'

bžoje' to l̲o bloj gan zej ngache'
benne' gat ka', na' yoe'e be' x̲iwe'.
3 Benne' ni z̲zoe' gan zej ngache'
benne' gat ka'. Bi gok nitó benne'
wcheje' l̲e', kege l̲en do ya.
4 Zan chi'i bzóagake' bayw ya yen
ne'e, na' ni'e, na' bchéjgake' l̲e' do ya
ka'. Ble'e do ya ka', na' bzoz̲je' bayw
ya ka'. Bi gok no benne' nna bi'e l̲e'.
5 Z̲dáteze' z̲béžeyi'e dot ža dot yele
gan zej ngache' benne' gat ka', na'
gan nak l̲aw ya'ado' ka', na' žon we'
kwine' l̲o yej ka' zej žen' ga na'.
6 Kate' bl̲e'ele' za' Jesusen' zí'to'le,
taría taría wyeje' gan ze'e, na' bzoa
z̲ibe' l̲awe'.
7 Wnníe' zižje, na' gože' Jesusen':
—¿Biz̲ nbaga'a chio', Jesús, Z̲i'n
Dios, Benne' z̲ente? Ni'a che X̲anžo
Dios žáta'yoela' le', bi wsaka' zi'o
neda'.
8 Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože'
be' x̲iwen':
—Le', be' x̲iwe', bežój l̲o bennen'.
9 Jesusen' wnnablen', na' wnné':
—¿Bi lio'?
Beží'i be' x̲iwen', na' gožen L̲e':
—Da' Zan lia' dan' nakto' be' zan.
10 Wnné yachen' l̲aw Jesusen'
nich bi sel̲e'e be' x̲iwe' ka' zi'to' l̲o
yežlyón'.
11 Zej nnita' koch zan l̲aw ya'ado'
na'ze, želdaba' žáwgakba' ga na'.
12 Be' x̲iwe' ka' wnné yáche'gaken
l̲aw Jesusen', na' wnnágaken:
—Bsel̲a' neto' gan zej nnita'
koch zan ka'. Benn neto' latje
chejžó'ogakto'-ba'.
13 Jesusen' l̲a' be'tie' l̲égaken
latje, na' bežojgak be' x̲iwe' ka',
na' bejžó'ogaken koch zan ka',
na' bx̲íte'gak koch ka', na' be-
jbíx̲jgakba' gan nak žoa'a ya'a,
na' bejcházgakba' l̲o nisdo', gan
wyépegakba' nis, na' gótgakba'.
Gókgakba' ka chop milba'.
14 Naž bz̲onnjgak benne' ka' žape
chí'igake' koch ka', na' bejzéngekle'
benne' yež ka', na' l̲ezka' benách ka'
nníta'gake' yix̲en'. Bžojgak benne'
yež ka', nich chejwíagake' biz̲en' go-
ken ga na'.
15 Kate' bžíngake' gan zoa Je-
susen', bl̲é'egekle' bennen' zga'ale
yoe'e be' x̲iwe' ka'. Že' bennen'
ga na', na' nakwe' laže', na' zoe'
cháwe'do', na' bžébegak benne' ka'.
16 Ki goken dan' benne' ka',
benne' bl̲é'egekle' da' ben Jesusen'
bzéngekle' benne' ka' bžójgake' l̲o
yež kan goken che bennen' zga'ale
yoe'e be' x̲iwe' ka', na' l̲ezka' kan
gok chegak koch ka'.
17 Naž wzó l̲awgak benne' ka'
žáta'yoegekle' Jesusen' yežoje' l̲o
yežlyó chégake'.
18 Kate' bebén Jesusen' l̲o barkw,
bennen' zga'ale yoe'e be' x̲iwe' ka',
góta'yoele' Jesusen' we'e l̲e' latje
chéjl̲ene' L̲e' tz̲en.
19 Jesusen' bi bi'e l̲e' latje, san
gože' l̲e':
—Beyéj ližo'. Bejzenle lježo' ka'
da' z̲en da' bena' chio' neda', naka'
X̲ano', na' ka beyache' l̲áže'la' le'.
20 Beyéj bennen', na' wzíe' diža'
l̲o yež Dekápolis ka' kan nak da'
z̲en da' ben Jesusen' chie', na'
bebán l̲áže'gak yógo'te benne' ka'
nníta'gake' yež ka'.

X̲kwide' no'le che Jairo, na'
no'len' wdane' z̲a Jesús
(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

21 Kate' bežín Jesusen' yechel̲á'a
nisdon', naž bedobgak benne' zan
gan zoe' žoa'a nisdon'.
22 L̲ezka' to benne' lie' Jairo,
benne' blo che yo'o gan z̲dobgak
benne' judío ka' nich yéngekle'
x̲tiža' Dios, bl̲e'e gan zoa Jesusen'.
Katen' bl̲e'ele' L̲e', bzoa z̲ibe' l̲awe'.
23 Góta'yoele' L̲e', na' wnné':
—Za' gat x̲kwide' no'le chia'. Da,
x̲oa no'o l̲ebe' nich yeyakbe', na' bi
gatbe'.
24 Jesusen' wyéjl̲ene' l̲e', na'
benne' zan zjákl̲ene' Jesusen', na'
z̲chígake' L̲e'.

25 Ļezka' zoa to no'le ga na', ba zej
chežinno yiz de'e yižwé'. Bi žebíž žen
chie' che we' chégakkze no'le ka'.
26 Ba wẓáka'ḷi'e ḷo na'gak benne'
zan, benne' ka' žeyóngake' benách
ka'. Dáche'ze ba btie' dot da'
wdape', na' bi be gókḷenen ḷe', san
žyáḷa'žen chie'.
27 Kate' benle' ẓchaḷjgak benách
ka' kan nak che Jesusen', wdíe'
ládjwle benne' zan ka', na' bžine'
zaka' x̱kože'l Jesusen', na' wdane'
laže' da' nakwe'.
28 Ki bene' dan' wnné': "Cha'
kanza' ẓe', yeyaka'."
29 Ļa' bebižte žen chie', na'
gókbe'ele' ba beyake' che da' goken
chie'.
30 Ļa' gókbe'etel Jesusen' ben žin
yeḷa' wak chie', na' beyechje'. Bwie'
benne' zan ka', na' wnné':
—¿Noẓ benne' wdane' neda'?
31 Naž benne' ka' zej nake' toze
ḷen Ļe' góžgake' Ļe', na' wnnágake':
—Ẓḷé'ekzelo' benne' zan ki
ẓchígake' Le', na' ẓnno': "¿Noẓ benne'
wdane' neda'?"
32 Naž bwia Jesusen' dot kwite'
nich ḷe'ele' bennen' wdane' Ļe'.
33 Naž no'len' wbige'e ḷawe'.
Ẓžebe', na' žẓize', dan' nnezle' dan'
goken chie'. Bzoa ẓibe' ḷaw Jesusen',
na' gože' Ļe' dot dan' goken.
34 Naž Jesusen' gože' ḷe':
—Nó'ledo'. Ba beyako' dan' žejḷi'o
chia'. Binlo beyéj ližo'. To chi'ize
beyako' che dan' goken chio'.
35 Kate' ne ẓchaḷj Jesusen' da' ki,
benne' ka' zej nžoje' liž benne' blon'
che yo'o gan želyenle' x̱tiža' Dios,
bžíngake' ga na', na' belyi'e ben-
nen':
—Ba got x̱kwide' no'le chio'. Biž
wpižjo' benne' wsedle.
36 Bi be' ḷaže' Jesusen' dan'
wnnágake', san gože' benne' blon',
na' wnné':
—Bi žebo'. Bejḷe'ze che Dios.
37 Jesusen' bi bnezjwe' yezika'
benne' ka' latje chjákḷene' Ļe', san
ḷégakze Bedw, na' Jakob, na' Ẓwa,
benne' biche' Jakoben'.
38 Katen' bžine' liž benne' blon'
che yo'o gan želyenle' x̱tiža' Dios,
bḷe'ele' žak žax̱to', na' zej nnita'
benne' ka' ẓbéžegake' ga na', na'
ḷezka' benne' ka' ẓbeže nyáche'gake'.
39 Wyó'o Jesusen' ga na', na' gože'
ḷégake':
—¿Biẓ chen' žonle žax̱to', na'
ẓbéžele ki? Bi nat x̱kwide' no'len'.
Ẓtászebe'.
40 Naž ben dítjgekle' Jesusen', san
Ļe' bebeje' yógo'te benne' ka' na'le.
Bchi'e x̱a x̱na' x̱kwide' no'len', na'
ḷezka' benne' ka' žónḷengake' Ļe' tẓen,
na' wyoé'e gan debe'.
41 Bex̱we' na' x̱kwide' no'len', na'
gože'-be':
—Talita, kumi.
Diža' hebreo ni ẓnnan ḷen diža'
x̱iža': "X̱kwide' no'le, wyase."
42 Ļa' wyaste x̱kwide' no'len',
na' beza'be'. Ba zejbe' chežinno
yiz. Bebán ḷáže'gak benne' ka'
nníta'gake' ga na'.
43 Naž Jesusen' bchi'le' ḷégake' bi
wzéngekle' nitó benne' dan' goken.
Na' gože' ḷégake':
—Le gonn da' gaw x̱kwide' no'le
ni.

6

Žežín Jesús yež Nasaret, yežen' naken laže'
(Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

1 Naž bezá' Jesusen' ga na',
na' bežine' laže', na' benne' ka'
žónḷengake' Ļe' tẓen wzá'ḷengake' Ļe'
tẓen.
2 Kate' bžin ža la'y chegak benne'
judío ka', wzó ḷaw Jesusen' žsedle'
benne' ka' gan ẓdóbgake' nich
yéngekle' x̱tiža' Dios. Wnníta'gak
benne' zan ga na', benne' ka'
želyenle' chie'. Bebángekle', na'
wnnágake':
—¿Gaẓ bsedle bennen' da' ki? ¿Biẓ
yeḷa' žejní'il na' da' nape'? ¿Nakx̱
žone' da' ka' zej nak bian', da' ka'
zá'gaken zaka' ya'abá che Dios?
3 Benne' ni nake' benne' ẓkonle'
žin blag ka', ẓi'n Lia. Nake' bíche'gak

Jakob, na' Jwsé, na' Judas, na' Smon. Ḻezka' no'le zane' ka' nníta'ḻengake' žo'o nga.

Che ḻen bzóagake' Ḻe' cheḻa'ale.

4 Naž Jesusen' gože' ḻégake', na' wnné':

—Gáte'teze žápegake' ba la'ne to benne' z̲chaḻje' ḻo wláz Dios, san benne' wláž chie' ka', na' lježe' ka', na' benne' ka' nníta'gake' liže' bi žápegake' ḻe' ba la'ne.

5 Che ḻen Jesusen' bi gok gone' nitó yeḻa' wak z̲en ga na'. Toze beyone' babze benne' yižwé' ka', kate' bx̲oa ne'e ḻégake'.

6 Bebán ḻaže'l Jesusen' dan' bi žejḻé'gake' chie'. Wdé na' wdíe' yežd̲o' ka' zej žen' dot kwit ga na', na' bsedle' benne' ka' ga na'.

Žseḻa' Jesús benne' chie' ka' nich chejzégake' x̲tiže'e

(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

7 Naž Jesusen' bḻiže' benne' chežinno ka', benne' žónḻengake' Ḻe' tz̲en, na' wzó ḻawe' žseḻe'e ḻégake' chope chópegake'. Bdie' ḻo ná'gake' yeḻa' wnná bia' kwéjgake' be' x̲iwe' ka' yo'ogak benách ka'.

8 Bchi'le' ḻégake' bi be wá'gake' ḻo nez, kege yix̲jw, na' kege yet, na' kege mežw bi kó'ogake' ḻo bzode chégake', san toze yagdo' chjwá'gake'.

9 Žaḻa' chjwá'gake' z̲élgake', san kege yetó laže' da' x̲oan yéngake'.

10 Ḻezka' gože' ḻégake':

—Gáte'teze gan cho'ole to yo'o, le soa yo'on' kate' yezá'žele ežen'.

11 Cha' chazle to yež gan benne' ka' bi gápegake' ḻe'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' x̲tíža'le, le yežój ga na', na' le wchínnj bix̲te yo da' dan' lable. Da' ni gak bian' zej nbage'e z̲ia. Da' li žapa' ḻe'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', naž sáka'žegak benne' ka' che ežen' ka sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma, na' benne' ka' che yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.

12 Naž bžojgak benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tz̲en, na' bejzéngekle' benách ka' žaḻa' yeyát ḻáže'gake'.

13 Ḻezka' bebéjgake' be' x̲iwe' zan yo'ogak benách ka'. Wló'ogake' set ḻawgak benne' zan, benne' yižwé' ka', na' beyákgake' cháwe'do'.

Ka bétgake' Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

14 Benle Herodes, benne' z̲nna bi'e, kan nak da' žon Jesusen', dan' z̲ze diža' gáte'teze che yeḻa' wak chie'. Baḻe benne' ka' z̲nnágake':

—Nake' Z̲wa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' ḻo yeḻa' got. Che ḻen nape' yeḻa' wak žone' da' ki.

15 Yebaḻe benne' ka' z̲nnágake':

—Nake' Lías, bennen' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te.

Yebaḻe' z̲nnágake':

—Nake' to benne' z̲chaḻje' ḻo wláz Dios kan gokgak benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te, benne' ka' bcháḻjgake' ḻo wlaze' Ḻe'.

16 Kate' benle Herodes da' ki, wnné':

—Nake' Z̲wa, bennen' bžix̲a' yene'. Ba bebane' ḻo yeḻa' got.

17 Ki wnná Herodes na' dan' ḻekze' bseḻe'e benne' ka' yjéx̲jwgake' Z̲wan', na' bchéjgake' ḻe' ḻen do ya ḻo yo'o liž ya. Ki ben Herodes na' dan' z̲ža' Herodías Z̲wan'. Herodías na' nake' no'len' goke' z̲o'le Lip, benne' biche' Herodes na'. Herodes na' bekwase' Herodías na', na' bchag ná'ḻene' ḻe'.

18 Z̲wan' gože' Herodes na':

—Bi žaḻa' sóaḻeno' z̲o'le benne' bicho'o.

19 Dan' gónele Herodías na' bi da' gone' che Z̲wan' nich gote' ḻe', che ḻen gónele' gata' latje chie', san bi be wz̲áka'le',

20 dan' Herodes na' z̲žebe' Z̲wan', dan' nnézkzele' nak Z̲wan' chawe', na' la'y. Che ḻen wdape chi'e ḻe', na' bze nage' chie' dot ḻaže'e ḻa'kze dan' wnná Z̲wan' benen ga wžé' zedle Herodes na'.

21 Naž bžin to ža wẓáka'le
Herodías na', da' naken ža žon lni
Herodes na' che ža wye'ele' yiz.
Bsí'ni'e da' ye'j gawgak benne' ka'
nzi' l̲o ná'gake' l̲o wlaze' l̲e', na'
benne' ka' ẓché'gake' benne' ka'
žjake' l̲o wdil̲e, na' l̲ezka' benne' ka'
zej nake' blo gan nbab Galilea.
22 Wyáz x̲kwide' no'le che
Herodías na' gan že'j žáwgake',
na' bya'abe' l̲áwgake'. Wyáz
l̲aže' Herodes na' kan žonbe', na'
l̲ezka' wyáz l̲áže'gak benne' ka' že'j
žáwl̲engake' l̲e' tẓen. Naž Herodes
na' gože' x̲kwide' no'len', na' wnné':
—Wnnáb bi da' žénelo' wnez̲jwa'
chio', na' gonan'.
23 Ben choche' x̲tiže'e, na' gože'-
be':
—Ni'a che X̲anžo Dios wnez̲jwa'
chio' bíte'teze da' nnablo' neda', na'
zejte gachje gan ẓnna bi'a.
24 Naž bežojbe', na' gožbe' x̲na'be':
—¿Biẓ nnaba'?
L̲e' gože'-be':
—Yichj Ẓwa, bennen' bezóe'
benách ka' nis, nnabo'.
25 L̲a' beyáztebe' gan zoa Herodes
na', na' gožbe'-ne':
—Žénela' wx̲ó' chia' na'a l̲o ye'n
ẓen yichj Ẓwa, bennen' bezóe'
benách ka' nis.
26 Gok nyache' l̲aže' Herodes
na', san dan' ben choche' x̲tiže'e
ni'a che Dios, na' dan' béngekle
benne' ka' žáwl̲engake' l̲e' tẓen dan'
wnné', na' bi gónele' yinnj x̲tiže'e
da' bchebe l̲aže'e chebe'.
27 Naž Herodes na' l̲a' bsél̲a'tie'
to benne' žeje' l̲o wdil̲e, benne'
zoe' žape chi'e ga na', na' gože' l̲e'
chejx̲i'e yichj Ẓwan'.
28 Bennen' žeje' l̲o wdil̲e wyeje'
liž ya, na' bejžix̲e' yen Ẓwan', na'
bechi'e yichje', dan' bx̲oe' to l̲o ye'n
ẓen. Wdíen' l̲o na' x̲kwide' no'len',
na' l̲ebe' bnéẓjwben' che x̲na'be'.
29 Kate' benne' ka' zej nake' Ẓwan'
toze béngekle' dan' goken, bžíngake'
ga na', na' beché'gake' l̲e', na' be-
jkáche'gake' l̲e'.

Jesús ẓwawe' benne' zanže ka gayo' mile'
(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Wdé na' bel̲a'gak benne' wbás
ka' che Jesusen' gan zoe', na'
bzéngekle' L̲e' yógo'te da' béngake',
na' da' ka' bsédgekle' benách ka'.
31 Benne' zan, benne' ka' zá'gake',
na' benne' ka' zjake', wnníta'gake'
ga na'. Ka' goken na' zejte biž de
latje bi da' gaw Jesusen' l̲en benne'
ka' žónl̲engake' L̲e' tẓen. Che l̲en
Jesusen' gože' l̲égake', na' wnné':
—Le cho'o. Chejžo žo'oze gan nak
latje dach, na' yezí' l̲áže'žo to chi'i.
32 Naž jake' l̲égakze' to l̲o barkw,
na' bžíngake' to latje dach.
33 Bl̲é'egekle benne' zan ka' zjake'
ga na', na' gókbe'egekle' žezá'a Je-
susen'. Che l̲en benne' yógo'te yež
ka' wzá' ní'agake', na' taríaze jake' ga
na'. Bžíngake' ga na' zgá'alegake' ka
Jesusen' l̲en benne' ka' žónl̲engake'
L̲e' tẓen.
34 Kate' bežój Jesusen' l̲o
barkwn', bl̲e'ele' benne' zan ka',
na' beyache' l̲áže'le' l̲égake' dan' zej
nake' ka ẓíla'do' ka' bi zoa benne'
žape chi'e l̲égakba'. Wzó l̲awe' žsedle'
l̲égake' da' zan.
35 Kate' za' žal̲e ža na', benne' ka'
žónl̲engake' Jesusen' tẓen bžíngake'
gan zoe', na' belyi'e L̲e':
—Za' žal̲e, na' latje dach naken
nga.
36 Besel̲a' benne' zan ki, nich ch-
jake' yo'odo' ka', na' yežo' ka' zej
žen' gawze nga, nich chjé'wgake'
yet, dan' bi be de nga da' gáwgake'.
37 Bechebe Jesusen', na' gože'
l̲égake':
—Le wnez̲jw l̲e'ekze da' gáwgake'.
Naž belyi'e L̲e':
—Chela' napto' láẓjwto' che x̲ono'
byo' wen žin, wak chjé'wto' yet x̲til,
na' wnéẓjwto' dan' gáwgake'.
38 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—¿Bal̲ yet x̲til de chele? Le
chejwía.
Kate' ba nnézgekle', belyi'e L̲e':

—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel deba'.
39 Naž wnná Jesusen' góngake' ga kwe'gak benne' zan ka' to kwe' to kwé'gake' gan nak lache' lo daka'.
40 Wžé'gake' to kwe' to kwé'gake', to gaywá' to gaywá'gake', na' chiyón chiyóngake'.
41 Naž bexw Jesusen' da' gáyo'te yet xtil ka', na' da' chope bel ka'. Bwie' ya'abale, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozje' yet xtil ka', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' chegak benne' zan ka'. Lezka' wdise' da' chope bel ka' chegak yógo'te benne' ka'.
42 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'.
43 Naž betóbgake' da' bižjw ka' chegak yet xtil ka', na' chegak bel ka', na' beschá'gake' chežinno xkwite ka'.
44 Benne' ka' bdáwgake' ga na' gókgake' ka gayo' mil benne' byo ka'.

Zda Jesús láwe'le nisdo'
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 La' bente Jesusen' ga wžengak benne' ka' žónlengake' Le' tzen law barkw, nich wnéžwgake' Le', na' chejtégake' lo nisdon', nich žíngake' lo yež Betsaida, katen' Le' yeselе'e benne' zan ka' lížgake'.
46 Kate' beyóž beselе'e légake', wyeje' to law ya'ado', gan bchálјlene' Dios.
47 Katen' ba golen, zej barkwn' gachje láwe'le nisdon', na' zoa Jesusen' toze' lo yo bižen'.
48 Jesusen' ble'ele' légake', na' žejxáke'gekle' žsá'gake' barkwn' dan' žak be' da' za' gan želdíe'. Wdé gachje yele bžin Jesusen' gan nníta'gake', zde' láwe'le nisdon', na' gónele' teze' gan nníta'gake'.
49 Kate' blé'egekle' Le' zde' láwe'le nisdon', gókgekle' to bxin nake', na' wžéžeya'agake',
50 dan' yógo'tegake' blé'egekle' Le', na' bžébegake'. Naž Jesusen' la' bližtie' légake', na' wnné':
—Le gon choch láže'le. Nedkzan'. Bi žébele.
51 Wžén Jesusen' lo barkwn' gan nníta'gake', na' wžé' ži ben' žaken, na' légake' bebánle'egekle'.
52 Bi žejní'igekle' da' zloe'el dan' ben Jesusen' che yet xtilen'. Ne nak zide yichj lázdo'gake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' ka' lo yež Jenesaret
(Mt. 14:34-36)

53 Wdé Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yechelá'a nisdo', na' bžíngake' gan nbab yež Jenesaret. Bžíga'gake' barkwn' lo yo bižen'.
54 Kate' bežójgake' lo barkwn', benne' ka' nníta'gake' ga na' la' beyónbia'tegake' Jesusen'.
55 Taríaze jak benne' ka' yógo'te yeždo' ka' žé'gaken gawze ga na', na' wzó láwgake' žedjwá'gake' yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', benne' dégake' da' žáta'gekle', na' bžíngake' gáte'teze želyenle' zoa Jesusen'.
56 Gáte'teze gan zde Jesusen', lo yeždo' ka', na' yež zen ka', na' yo'odo' ka', bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' chégake' gan nak lo nez, na' gan nak lawe' ya'a. Góta'yoegekle' Le' wnezjwe' légake' latje kángakze' laže' da' nakwe'. Yógo'te benne' ka' wdángaken' la' beyáktegake' cháwe'do'.

7

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' law Dios
(Mt. 15:1-20)

1 Naž bale benne' yodo' fariseo ka' len bale benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' zej nžoje' yež Jerusalén, bdóbgake' gan zoa Jesusen'.
2 Benne' yodo' ki blé'egekle' benne' wsedle ka' che Jesusen' žáwgake' yet, na' bi zej nak chawe'

ná'gake', dan' znnan: bi zej nyiben
kan žónteze žongak benne' yodo' ka'.
Che len wnnégake' chégake'.
3 Benne' yodo' fariseo ka', na'
yezika' benne' judío ka', žóngake'
kan bénteze bengak xa xtó'gake' ka',
na' cha' bi želyibe' ná'gake' zan chi'i
kan žónteze žóngake', bi be žáwgake'.
4 Kate' bi da' žjé'wgake' lawe' ya'a,
na' žežíngake' lížgake', cha' bi želyibe'
da' ka' kan žónteze žóngake', bi be
žáwgake'. Da' zanže da' ka' žóngake',
da' žónteze žóngake', kan želyibe'
ziga' ye'n ka', na' ziga' ya ka', na' da'
ka' žáta'gekle'.
5 Che len benne' yodo' fariseo
ka' len benne' yodo' wsedle
ka' wnnábgekle' Jesusen', na'
wnnágake':
—¿Bi žongak benne' wsedle chio'
ka' kan bénteze bengak xa xto'žo
ka', san žáwgake' yet, bi zej nak
chawe' ná'gake'?
6 Bechebe Jesusen', na' gože'
légake':
—Le'e, benne' zloé'ezele chawe'
kwinle. Nak da' li dan' bzoj Isaías,
bennen' bchalje' lo wláz Dios, kan
nak chele. Bzoje' da' znnan:
Benách ki, len žoá'agakze' žápegake'
xtiža'a ba la'ne,
kege dot láže'gake'.
7 Dáche'ze nak kan zka'n zéngake'
neda'
dan' žsédgekle' da' znnázegak benách
ka',
kege da' wnnikza' neda'.
8 Ki naken, dan' zzoale chela'ale da'
wnná Dios, na' žonle da' ka' nzi'le lo
na'gak benách ka'.
9 Lezka' gože' légake':
—Da' li zka'nle ka'ze dan' wn-
nakze Dios nich gonle kan zej nak
da' ka' žónteze žonle.
10 Ki wnná Dios lo na' Moisés:
"Wdape ba la'ne xa xno'o." Lezka'
wnné': "Nóte'teze benne' nne zi'e
che xa xne'e, le got bennen'."
11 San le'e znnale ki: "Cha' no
benne' yi'e xe' o xne'e: bi gak bi
da' wnezjwa' chele, dan' naken Ko-
rbán" (dan' znnan len diža' xiža':
dan' ba bchebe laza'a wnezjwan'
che Dios),
12 naž znnale: "Bi žon byenen bi
da' gon bennen' chegak xa xne'e."
13 Ki naken, zzoale chela'ale xtiža'
Dios nich gonle dan' žónteze žonle,
da' ka' zdele lo na'gak zi'n za'sóle ka'.
Zanže da' ki žonle.
14 Naž Jesusen' bliže' benne' zan
ka' nníta'gake' ga na', na' gože'
légake':
—Le wzé nag da' nnia', yógo'tele,
na' le chejni'ilen.
15 Bi be de da' žazen lo benne' da'
gak gonen ga bi nake' chawe' law
Dios, san da' žežojen le', da' ni gak
gonen ga bi nake' chawe' law Dios.
16 Cha' zoa nagle, na' cha' žénlele,
le wzé nag.
17 Kate' Jesusen' belá'alene'
benne' zan ka', wyoé'e to yo'o,
na' benne' wsedle chie' ka'
wnnábgekle' Le' kan nak dan'
bsaka' lebe'.
18 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Lezka' žiažje yela' žejní'il chele?
¿Bi žejní'ilele? Yógo'te da' žazen lo
benne', bi gak gonen ga bi nake'
chawe' law Dios.
19 Ki naken dan' bi žazen lo yichj
lázda'we', san le'ze' žazen, na' žežojen
li'e.
Kate' wnná Jesusen' da' ni,
bloe'ele' žo'o zej nak chawe' yógo'te
da' že'j žawžo.
20 Lezka' wnná Jesusen':
—Da' žežojen lo benne' žonen ga bi
nake' chawe' law Dios.
21 Ki naken, dan' lo yichj lázdo'gak
benne' ka' želžój da' kegle ka' da'
zza' láže'gake'. Che len:
Žóngake' dola' ka' da' zej naken
sban.
Zbángake', na' žótgake' benách ka'.
22 Žóngake' dola' da' zka'n ditjen
yela' zchag na'.
Zze láže'gake' da' de che ljéžgake' ka'.
Žóngake' da' kegle ka', na' žon
láže'gake'.
Zgé'egekle' ljéžgake' ka', na'
znnégake' chégake'.

Ẕka'n ẕen kwíngake', na' žon yálẕegake'.
23 Yógo'te da' kegle ki želžojen ḻo yichj ḻáẕdo'w no benne', na' žóngaken ga bi nake' chawe' ḻaw Dios.

To no'le zi'to' žejḻi'e che Jesús (Mt. 15:21-28)

24 Naž Jesusen' bezé'e ga na', na' bžine' gawze gan zej že' yež Tiro, na' yež Sidón. Wyoé'e to yo'o ga na', na' gónele' bi nnezlen nitó benne', san bi gok wkache' kwine'.
25 To no'le, zoa to x̱kwide' no'le chie', na' yo'obe' be' x̱iwe', benle' ba bḻa' Jesusen' ga na', na' ḻa' wyejtie' gan zoe', na' bzoa ẕibe' ḻawe' Ḻe'.
26 No'len' bi nake' benne' judío, san nbabe' benách Sirofenisia ka'. Góta'yoele' Jesusen' yebeje' be' x̱iwen' yo'o x̱kwide' no'le chien'.
27 Naž Jesusen' gože' ḻe', na' wnné':
—Benn latje yéḻjegekle zgá'alegak benne' ka' zej nake' ka ẕi'n x̱an yo'o, dan' bi naken chawe' yeka'žo yet chegak x̱kwide' ka', na' cho'nžon ḻawgak béko'do' ka'.
28 Bechebe no'len', na' gože' Jesusen':
—O', X̱an, san béko'do' ka', bia nníta'gakba' ẕanle gan žáwgakbe', žáwgakba' da' bižjw ka' da' žéx̱jwgaken ẕanle gan žáwgakbe'.
29 Naž Jesusen' gože' ḻe', na' wnné':
—Dan' wnnó' ki, gak yeyejo'. Ba bežój be' x̱iwen' wyó'o x̱kwide' no'le chion'.
30 Kate' no'len' bežine' liže', bḻe'ele' x̱kwide' no'le chien', debe' ḻo da'a, na' ba bežój be' x̱iwen' wyo'obe'.

Žeyón Jesús to benne' kwežw, benne' bi gok nnie'

31 Bežój Jesusen' latjen' da' nbaben yež Tiro, na' wdíe' gan nbab yež Sidón, na' yež Dekápolis ka', na' bžine' žoa'a nisdo' che gan nbab Galilea.
32 Benne' ka' nníta'gake' ga na' bedjwá'gake' to benne' kwežw gan zoa Jesusen', benne' bi žak nnie', na' góta'yoegekle' Ḻe' x̱oa ne'e ḻe'.
33 Naž Jesusen' bebeje' bennen' cheḻa'ale ladjw benne' zan ka', na' bni'e x̱ben ne'e yežw nag bennen'. Bže'e ẕéne'do', na' wdane' lože'e.
34 Naž bwie' ya'abale, na' bka'ḻe'e chi'e, na' wnné':
—Efata.
Diža' hebreo ni ẕnnan ḻen diža' x̱iža': "Beyaljw."
35 Ḻa' beyáljwte nage', na' ḻa' beyitjte lože'e, na' wnnetie' binlo.
36 Naž Jesusen' gože' ḻégake' bi wzéngeklen' nitó benne', san kan bchí'ižele' ḻégake', bzéžegake' diža' che dan' žone'.
37 Bebán ḻáže'gake', na' wnnágake':
—Cháwe'do' žone' yógo'te. Žone' ga žeyéngekle benne' ka' gókgake' kwežw, na' žechaḻjgak benne' ka' bi gok nnégake'.

8

Jesús ẕwawe' benne' zanže ka tape mile' (Mt. 15:32-39)

1 Kate' ža na' bedobgak benne' zan gan zoa Jesusen'. Dan' bi be de da' gáwgake', Jesusen' bḻiže' benne' wsedle chie' ka', na' bcháḻjḻene' ḻégake'.
2 Gože' ḻégake':
—Žeyache' ḻáže'la' benne' zan ki dan' ba zej chonne ža nníta'ḻengake' neda' nga, na' bi be de da' gáwgake'.
3 Cha' yeseḻa'a ḻégake' lížgake' želdonze' ka', yedó ḻáže'gake' ḻo nez, dan' za'gak baḻe' zi'to'.
4 Beži'igak benne' wsedle chie' ka', na' belyi'e Ḻe':
—¿Biẕ wawžo benne' zanḻe'e ki ga ni nak latje dach?
5 Naž Jesusen' wnnable' ḻégake', na' wnné':
—¿Baḻ yet x̱til de chele?
Belyi'e Ḻe':
—Gážeze.

6 Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' l̲o yo. Bex̲we' gaže yet x̲til ka', na' gože' Dios: "Žóx̲keno'". Naž bzoz̲jen', na' bi'en chegak benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' l̲awgak benne' zan ka'.

7 L̲ezka' gota' chégake' chope chonne bel ka'. Naž Jesusen' gože' Dios: "Žóx̲keno'" na' gože' l̲égake' chísgake'-ba' l̲awgak benne' zan ka'.

8 Bdawgak yógo'te benne' ka', na' béljegekle'. Naž betóbgake' da' bižjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže x̲kwite ka'.

9 Benne' ka' bdáwgake' zej nyángake' ka tape mile'. Wdé na' Jesusen' beseL̲e'e l̲égake' lížgake',

10 na' bejžene' l̲o barkw tz̲en l̲en benne' wsedle chie' ka', na' bžíngake' gan nbab yež Dalmanuta.

Z̲nnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' ga benne' L̲e'

(Mt. 16:1-4; Lk. 12:54-56)

11 Naž benne' yodo' fariseo ka' wbíga'gake' gan zoa Jesusen', na' wzó l̲áwgake' z̲dil̲ díža'gake' l̲en L̲e'. Gónegekle' wžíx̲gake' Jesusen'. Che l̲en wnnábgekle' L̲e' gone' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.

12 Bka'l̲e'e chi'i Jesusen', na' wnné':

—Želnnable benne' ki neda' gona' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. Da' li žapa' l̲e'e, bi l̲é'elele nitó da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.

13 Naž bezé'e gan zej nnita' benne' ka', na' bejžene' l̲aw barkw, na' wyeje' yechel̲á'a nisdo'.

Da' žsédgekle benne' yodo' ka' naken ka kwa zichj che yet x̲til

(Mt. 16:5-12)

14 Gol̲ l̲áže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' wá'gake' da' gáwgake', na' toze yet x̲til den l̲o barkwn'.

15 Naž bchi'le Jesusen' l̲égake', na' wnné':

—Le wia binlo. Le gape chi'i kwinle nich bi si'le da' naken ka kwa zichj che yet x̲til chegak benne' yodo' fariseo ka', na' che Herodes.

16 Wzó l̲awgak benne' wsedle chie' ka' z̲chál̲jl̲engake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—Z̲nne' ki dan' bi de yet x̲til da' gawžo.

17 Žákbe'ele Jesusen' dan' z̲nnágake', na' gože' l̲égake':

—¿Biz̲ chen' z̲nnale naken dan' bi de yet x̲til da' gawžo? ¿Bi žejní'ilele, na' bi žákbe'elele? ¿Nak zide yichj l̲áz̲do'le?

18 ¿Žia yej l̲awle san bi z̲l̲é'elele, na' žia yid nagle san bi žénlele? ¿Bi žejsá' l̲áže'le?

19 Katen' bzoz̲ja' gayo' yet x̲til ka', da' ka' bdawgak gayo' mil benne' ka', ¿bal̲ x̲kwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?

Wnnágake':

—Chežinno.

20 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Katen' bzoz̲ja' gaže yet x̲til ka', da' ka' bdawgak tape mil benne' ka', ¿bal̲ x̲kwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?

Wnnágake':

—Gaže.

21 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—¿Bi žejní'ilele na'a, bchal̲ja' che da' žsédgekle benne' ka'?

Jesús žeyone' to benne' l̲o chol̲e, benne' yež Betsaida

22 Kate' bžin Jesusen' l̲en benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en l̲o yež Betsaida, bl̲a'gak bal̲e benne' gan zoe', nwá'gake' to benne' l̲o chol̲e ga na', na' góta'yoegekle' L̲e' kane' bennen'.

23 Jesusen' bex̲we' na' benne' l̲o chol̲en', na' bchi'e l̲e' na'le žoa'a yežen'. Naž bžie' z̲ene' yej l̲awe', na' bx̲oa ne'e l̲e'. Naž wnnable' l̲e', na' wnné':

—¿Z̲l̲e'elo' late'?

24 Bennen' goke' l̲o chol̲e bwie', na' wnné':

—Z̲l̲e'ela' benách ka', na' z̲nná'gake' ka yag ka', san želdá benne' ka'.

25 Da' yoble Jesusen' bxoa ne'e
yej lawe', na' bwia bennen' goke' lo
cholе, na' ba beyakte cháwe'do' yej
lawe'. Na'a zle'ele' binlo yógo'te.
26 Naž Jesusen' beselе'e le' liže',
na' wnné':
—Bi chejo' lawe' yež, na' bi
wzenlo' no benne' lo ježen' dan'
bena'.

Bedw znne' Jesús nake' Benne' Cristo
(Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

27 Wdé na' bezá' Jesusen' len
benne' wsedle chie' ka' ga na', na'
wdégake' ježdo' ka' zej nbaben yež
Sesarea, gan znna bia' Filipo. Kate'
ne yó'ogake' nez, Jesusen' wnnable'
benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿No benne' znnagak benách ka'
naka' neda'?
28 Bechébegake', na' wnnágake':
—Znnagak bale benne' nako'
Zwa, bennen' bezóe' benách ka'
nis. Znnágake' yebale' nako' Lías,
bennen' bchalje' lo wláz Dios ža
ni'te. Znnágake' yebale' nako' yetó
benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.
29 Naž Jesusen' wnnable' légake',
na' wnné':
—¿Chize le'e, no benne' znnale
naka' neda'?
Bechebe Bedw, na' wnné':
—Le' nako' Benne' Criston', ben-
nen' bchebe laže' Dios selе'e nga.
30 Naž Jesusen' bchi'le légake' bi
wzéngekle' nitó benne' no nake'.

Jesús zchalje' kan za' gótgake' Le'
(Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

31 Naž wzó law Jesusen' zzejni'ile'
benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na'
wnné':
—Žon byenen sáka'li'a neda',
Benne' Golje' Benách. Benne' gole
ka', na' bxoz wnná bia' ka' len
benne' yodo' wsedle ka' wzóagake'
neda' chela'ale. Gótgake' neda', san
kate' gak chonne ža yebana'.
32 Kwáselo bcháljlene' légake'. Naž
Bedw bchi'e Jesusen' chela'ale, na'
wzó lawe' zdile' Le'.
33 Byechj Jesusen', na' bwie'
yezika' benne' wsedle chie' ka', na'
bdile' Bedon', na' wnné':
—Bkwas kwita' nga. Nako' ka da'
xiwe'. Da' zza' lažo'o bi naken che
Dios, san kan zza' láže'gak benách
ka' naken.
34 Naž Jesusen' bliže' benne'
wsedle chie' ka' len benne' ka'
nníta'gake' ga na', na' gože' légake':
—Cha' žénele no benne' gónlene'
neda' tzen, žala' wzóe' chela'ale
da' žénekzele', na' gake' ka to
benne' noe'e yag kroze chie' nich
chejté'e le'e yag krozen', na' naž gak
gónlene' neda' tzen.
35 No benne' že' laže'e yela' nban
chie', wniten', san bennen' wnite'
yela' nban chie' dan' žónlene' neda'
tzen, o dan' nzi' lo ne'e diža' chawe'
chian', gata' yela' nban da' zejlí
kanne chie'.
36 ¿Biz da' chawe' gata' che to
benne' cha' wtobe' yógo'te da' že'
ježlyó nga, san wnít kwine'?
37 Bi be gak wnezjw to benne'
nich yeslá kwine'.
38 Cha' no benne' žedoe'ele' chia'
neda', na' che xtiža'a lawgak benách
ki, benne' ka' zbej yíchjgake' Dios,
na' žóngake' dola', lezka' neda',
Benne' Golje' Benách, yedoe'ela'
che bennen' kate' yelá'a len yela'
baní' che Xa', na' gónlengak wbás
che ya'abá ka' neda' tzen.

9

1 Jesusen' bcháljlene' benne' ka'
žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Da' li žapa' le'e, zej nnita' benne'
ka' nga, benne' bi gátgake' kate'
lé'ežegekle' ža yedjnná bia' Dios
ježlyó nga, na' la' law yela' wnná
bia' zen chie'.

Zcha' kan znna' law Jesús
(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

2 Kate' ba wdé xope ža, Jesusen'
bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na'
légakze' jake' to law ya'a sibe, gan
bcha' kan znna' law Jesusen' lawgak
yonne' ka'.

3 Wyép yes baní' laže' da' nakw
Jesusen', na' goken chícheḻe'e.
Ẓíla'do'ze goken, na' no benne' žibe'
laže' yežlyó nga, bi gak gone' laže'
ẓíla'do'ze kan gok ẓen'.
4 Bḻa' ḻawgak Lías, na' Moisés gan
nníta'gake', ẓcháḻjḻengake' Jesusen'.
5 Naž Bedon' gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, ba nez ẓen
naken chežo zoažo nga. Gona'
chonne yo'o laga' nga, to chio', na'
yetó che Moisés, na' yetó che Lías.
6 Ki wnná Bedon' dan' bi nnezle'
dan' ẓnne'. Ka' goken dan' ẓžébegak
benne' wsedle ka' che Jesusen'.
7 Naž wžé' to bejw da' wló'on
ẓoḻ ḻégake', na' benle chi'i to benne'
ẓchaḻje' ḻo bejw na', na' wnné':
—Benne' ni nake' Ẓi'na'. Nži'ila'
Ḻe'. Le wzé nag chie'.
8 Ḻa' bwíategake' san biž no
benne' bḻé'egekle'. Toze Jesusen'
zóaḻene' ḻégake'.
9 Kate' ne yó'ogake' nez, žétjgake'
ḻaw ya'a siben', Jesusen' bchi'le'
ḻégake' bi wzéngekle' no benne' kan
gok dan' bḻé'egeklen', kate' yebanže'
Ḻe', Benne' Golje' Benách, ḻo yeḻa'
got.
10 Che ḻen bzoa chóchzegake' dan'
wnné' ḻo yichj ḻáẓdo'gake', na' ḻa'
ḻégakze' belnnable' ljéžgake' biẓ ze-
jḻás dan' wnné' kate' wnné' yebane'
ḻo yeḻa' got.
11 Wnnábgekle' Jesusen', na'
wnnágake':
—¿Biẓ chen' ẓnnagak benne' yodo'
wsedle ka' žon byenen ḻa' Lías
zga'ale' kate' ḻa' Benne' Criston'?
12 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Da' li ḻa' Líasen' zga'ale', na'
yecá'n chawe'e yógo'te kan žaḻa'
gákgaken. Na'a, ¿biẓ chen' nyejw
ḻe'e yiche la'y da' ẓnna žon byenen
Benne' Golje' Benách sáka'ḻi'e, na'
wzoagak benách ka' Ḻe' cheḻa'ale?
13 Žapa' ḻe'e: ba bḻa' Líasen', na'
béngake' chie' kan gónegekle', kan
nyejw ḻe'e yiche la'y kan žaḻa' gaken
chie'.

Jesús žeyone' to x̱kwide' byo yo'obe' be' x̱iwe'
(Mt. 17:14-21; Lk. 9:37-43)

14 Kate' bežín Jesusen' ḻen benne'
ka' nníta'ḻengake' Ḻe' tẓen gan zej
nnita' yezíka'gak benne' wsedle
chie' ka', bḻé'egekle' zej nnita'
benne' zan ga na', na' benne' yodo'
wsedle ka' želdíḻ diže'e ḻen benne'
wsedle chie' ka'.
15 Kate' benne' zan ka' bḻé'egekle'
Jesusen', bebángekle', na' taríaze
wzá'gake' gan zi'e, na' wdápegake'
Ḻe': "Padiox̱."
16 Naž Jesusen' wnnable' benne'
wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿Biẓ dan' ẓdíḻ-ḻenle ḻégake'?
17 Bechebe to benne' zoe' ladjw
benne' zan ka', na' wnné':
—Benne' wsedle, bedjwá'a
x̱kwide' byodo' chia' chio' Le', dan'
yo'obe' be' x̱iwe' da' žonen ga bi
ẓnnabe'.
18 Kate' žo'o be' x̱iwen' ḻebe', ẓžix̱
ẓḻolen ḻebe' ḻo yo, na' ẓbia bžina' zide'
žoa'abe', na' žẓej láye'be'. Che ḻen
zej ẓžitbe'. Wnnabla' benne' wsedle
chio' ka' yebéjgake' be' x̱iwen', san
bi wẓáke'gekle'.
19 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Ḻe'e, benne' bi žejḻe'le che Dios.
¿Gáka'x̱tekze gon byenen sóaḻena'
ḻe'e? ¿Gáka'x̱tekze gon byenen gaka'
ẓen ḻaže' ḻen ḻe'e? Le yedjwá'-be'
chia'.
20 Zá'gake' zej noe'e-be' gan zoa
Jesusen'. Kate' be' x̱iwen' bḻe'elen
Ḻe', ḻa' bx̱izten ḻebe'. Wže'be' ḻo yo,
na' bžix̱ bḻolen ḻebe', na' wžía bžina'
zide' žoa'abe'.
21 Naž Jesusen' wnnable' x̱a
x̱kwiden', na' wnné':
—¿Gáka'x̱te ba goken žaken ki
chebe'?
Wnná x̱aben':
—Na' náktebe' x̱kwíde'do' žak ki
chebe'.
22 Zan chi'i ẓžen' ḻebe' ḻo yi', na' ẓan
nis nich goten ḻebe'. Che ḻen, cha'
žako' late', beyache' ḻaže'l neto', na'
gokḻen neto'.
23 Jesusen' gože' ḻe':

—Cha' gak chejl̲i'o che Dios, yógo'te waken cha' chejl̲i'o chie'.
24 L̲a' wnnete zižje x̲a x̲kwiden', na' wnné':
—Žejl̲i'a chie'. Gokl̲en neda' nich chejl̲e'ža' chie'.
25 Kate' bl̲e'el Jesusen' za'gak benne' zan ka', z̲chígake' L̲e', gože' be' x̲iwen', na' wnné':
—Le', be' x̲iwe', be' žonen ga bi z̲nnagak, na' bi žéngekle benách ka', na'a z̲chi'la' le' yežojo' l̲o x̲kwiden', na' biž chazo' l̲ebe'.
26 Wžéžeya'a be' x̲iwen', na' bžix̲ bl̲ol-l̲e'en l̲ebe'. Nažl̲a' bežojten, na' bka'nen l̲ebe' ka to x̲kwide' gat. Ka' goken, bchal̲jgak benne' zan ka', na' wnnágake':
—Ba natbe'.
27 Nažl̲ Jesusen' bex̲we' na'be', na' bechise'-be', na' beyás x̲kwiden'.
28 Nažl̲ wyó'o Jesusen' to yo'o, na' l̲a' l̲égakze benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿Biz̲ chen' bi gok yebejto' neto' be' x̲iwen'?
29 Jesusen' gože' l̲égake':
—Bi gak yebejle ka'ze be' x̲iwe' ki, san toze cha' wchál̲jl̲enle Dios, na' gonle wbás.

Jesús z̲l̲oe'ele' da' yoble kan za' gótgake' L̲e'
(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43-45)
30 Kate' bezá' Jesusen' l̲en benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en ga na', wdégake' gan nbab Galilea. Gónele Jesusen' bi nnezle no benne' gan zoe',
31 dan' žsedle' benne' wsedle chie' ka'. Gože' l̲égake':
—Wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, l̲o na'gak benne' ka' gótgake' neda', san te gata', kate' tegak chonne ža, yebana'.
32 Bi bejní'igekle' da' ni da' gože' l̲égake', na' dan' z̲žébegake', bi be wnnábgekle' L̲e'.

Nólgake' gake' benne' blo
(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)
33 Nažl̲ bžin Jesusen' l̲en benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en l̲o yež Kapernaum, na' kate' ne nníta'gake' to yo'o, Jesusen' wnnable' l̲égake', na' wnné':
—¿Biz̲ dan' wdíl̲-l̲enle lježle kate' ne yo'ole nez?
34 Nažl̲ l̲égake' wnníta'gake' žize dan' wdíl̲-l̲engake' ljéžgake' l̲o nezen' cha' nólgake' gake' benne' blo.
35 Nažl̲ wžé' Jesusen', na' bl̲iže' chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' gože' l̲égake':
—No benne' žénele' gake' benne' blo ládjwle l̲e'e žal̲a' gake' ka to benne' kwíde'ze, na' l̲ezka' žal̲a' gake' ka ni'a na'le yógo'tele.
36 Nažl̲ Jesusen' bex̲we' to x̲kwide', na' bzoe'-be' gachje l̲áwe'le gan nníta'gake'. Wdel̲e'e-be', na' gože' l̲égake':
37 —No benne' si' l̲o ne'e to x̲kwide' ki dan' nakbe' chia', l̲ezka' si' l̲o ne'e neda', na' no benne' si' l̲o ne'e neda', kege nedza' si' l̲o ne'e, san l̲ezka' si' l̲o ne'e X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda'.

Cha' bi z̲ži'i to benne' chežo žo'o, žákl̲ene' žo'o
(Mt. 10:42; Lk. 9:49-50)
38 Nažl̲ Z̲wa gože' Jesusen':
—Benne' wsedle, bl̲e'elto' to benne' žebeje' be' x̲iwe' ka' yo'ogak benne' ka', na' z̲konle' žin lo'. Bchi'leto'-ne' biž gonen', dan' bi žónl̲ene' žo'o tz̲en.
39 Nažl̲ Jesusen' gože' l̲e':
—Bi wchí'lele-ne', dan' cha' zoa no benne' žone' to yel̲a' wak da' zan' ya'abá che Dios, na' z̲konle' žin la', bi gak nne zi'e chia'.
40 Ki naken, no benne' bi z̲ži'e chežo, žakl̲en bennen' žo'o.
41 No benne' wnez̲jwe' chele to z̲íga'do' nis da' ye'jle dan' žónl̲enle neda', Benne' Criston', tz̲en, si'kze' da' žeyal̲a' chie'.

Gak chežo da' z̲ia cha' gonžo ga gon no benne' dol̲a'
(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-2)
42 L̲ezka' wnná Jesusen':

—No benne' gone' ga gon to xkwide' ki dola', xkwiden' žejle'be' chia', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yiche žotw yene', na' chejžó'n kwine' lo nisdo'.

43 Cha' to no'o gonen ga gono' dola', bchogen'. Gakže chawe' chio' chejo' gan so' nbano' zoa toze no'o, kege zoa chope no'o, na' chejchó'o lo yi' gabíl, gan bi yole yi' chen.

44 Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen.

45 Lezka', cha' to ni'o gonen ga gono' dola', bchogen'. Gakže chawe' chio', chejo' gan so' nbano' zoa toze ni'o, kege zoa chope ni'o, na' chejchó'o lo yi' gabilen', gan bi yole yi' chen.

46 Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen.

47 Lezka' cha' to yej lawo' gonen ga gono' dola', wlejen. Gakže chawe' chio' chejo' gan znna bia' Dios zoa toze yej lawo', kege zoa chope yej lawo', na' chejchó'o lo yi' gabilen'.

48 Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen.

49 'Nich gape chi'ižo bela' zwázježon zede', na' zgála'žon žoa'a yi', nich bi kwia yin', na' zwázjegake' zede' yógo'te biado' ka' zzéygake'-ba' lo bkog la'y che Dios. Da' ni žsedlen žo'o kan ga'ngak chawe' yógo'te benách chie' ka'.

50 Nak chawe' zede', san cha' yenít yela' sna'a chen, ¿nakx gak yeyonžon sna'a? Le gak la' lé'ezele ka zede' chawe', na' bga'n cháwe'do' tole len yetole.

10

Ka nak che no benne' byo zle'e yela' zchag na' chie'
(Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

1 Bezá' Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wyeje' gan nbab Judea, na' wdíe' yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž, ga na' bedobgak benne' zan gan zoe' da' yoble, na' bsedle' légake' da' yoble kan žónteze žone'.

2 Naž bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' gónegekle' góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' zia. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿De latje no benne' byo, benne' nžag ne'e, wsane' zo'le'?

3 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—¿Biz bchi'le Moisés le'e?

4 Wnnágake':

—Moisés bnezjwe' latje no benne' byo wzoje' to yiche da' znnan zlá'alene' zo'le', na' naž gak wsane' zo'len'.

5 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Moisés bchi'le' le'e da' ni dan' nak zide yichj lázdo'le,

6 san kate' wzó law žata' yežlyó nga, Dios bene' légake' benne' byo, na' no'le.

7 Wnné': "Che len wká'n benne' byo xa xne'e, na' chejgá'nlene' zo'le',

8 na' chope' yeyákgake' ka toze benne'." Che len biž zej nake' chope' san toze' ba zej nake'.

9 Lezka', no benne' nake' benachze bi žala' wlé'e benne' ka' ba ben Dios légake' toze.

10 Kate' Jesusen' beyoé'e yo'o, benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le' kwáselo kan nak dan' bchalje'.

11 Jesusen' gože' légake':

—Cha' to benne' byo zlá'alene' zo'le', na' zchag ná'lene' to no'le yoble, žone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na', na' žesbage'e zo'le' dola', no'len' zóalene' na'a.

12 Lezka' cha' to no'le wsane' benne' byo chie', na' si'e to benne' byo yoble, lezka' gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Jesús žliž chawe'e xkwide' ka'
(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

13 Naž bžingak benne' ka' zej
noe'e x̱kwide' ka' chégake' gan zoa
Jesusen', na' žénegekle' x̱oa ne'e
ḻégakbe', san wzó ḻawgak benne' ws-
edle chie' ka' ẕdíḻgake' benne' ka' zej
noe'e ḻégakbe'.
14 Kate' Jesusen' bḻe'ele' da' ni,
bže'e, na' gože' ḻégake':
—Le we' latje x̱kwide' ki yídgakbe'
chia'. Bi wséjwle x̱nézgakbe', dan'
gata' chegak benne' ka' zej nake' ka
x̱kwide' ki latje gan ẕnna bia' Dios.
15 Da' li žapa' ḻe'e: no benne' bi
si' ḻo ne'e da' ẕnna bia' Dios kan žon
to x̱kwide' ki, bi cho'o bennen' gan
ẕnna bi'e.
16 Naž Jesusen' wdeḻe'e x̱kwide'
ka', na' bx̱oa ne'e ḻégakbe', na' bḻiž
chawe'e ḻégakbe'.

Benne' zeje' babze yiz, na' nápḻi'e
yeḻa' wnni'a
(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

17 Kate' Jesusen' beyoé'e nez,
taríaze bžin to benne' ga na'. Bzoa
ẕibe' ḻawe', na' wnnable' Ḻe', na'
wnné':
—Benne' wsedle, dot chawe', ¿biẕ
žaḻa' gona' nich gata' yeḻa' nban da'
zejlí kanne chia'?
18 Jesusen' wnnable' ḻe', na'
wnné':
—¿Biẕ chen' ži'o neda', ẕnno': dot
chawe'? Bi zoa nitó benne' nake'
dot chawe'. Toze Dios nake' dot
chawe'.
19 Ba nnézkzelo' da' ka' bchi'le
Dios. Wnné':
Bi gono' doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa'
ẕchag na'.
Bi goto' benách ka'.
Bi kwano'.
Bi nnio' che lježo' da' wen ḻaže'.
Bi be kwéjlano'.
Wdape ba la'ne x̱a x̱no'o.
20 Bechebe bennen', na' gože' Je-
susen':
—Benne' wsedle, yógo'te da' ki
žónteza' kate' naktia' x̱kwide'.
21 Jesusen' bwie' ḻe' ḻen yeḻa' nži'il
chie', na' wnné':
—To da' žiažjen chio'. Wyéj, yjete'
yógo'te da' de chio', na' bneẕjw da'
yezi'o chegak benne' yache' ka', na'
gata' yeḻa' wnni'a chio' ya'abá che
Dios. Naž wak ježino' chia', na'
gako' ka to benne' noe'e yag kroze
chie', na' zejté'e ḻe'e yag krozen', na'
ki gónḻeno' neda' tẕen.
22 Kate' benle' diža' ni, gokle', na'
zeyeje'. Gok nyache' ḻaže'e dan'
deḻe'e yeḻa' wnni'a chie'.
23 Naž bwia Jesusen' dot kwite',
na' gože' benne' wsedle chie' ka':
—Zedḻe'e gaken cho'ogak benne'
ka' de yeḻa' wnni'a chégake' gan
ẕnna bia' Dios.
24 Bebán ḻáže'gak benne' wsedle
chie' ka' kan nak x̱tiže'e, na' da'
yoble Jesusen' gože' ḻégake':
—Ḻe'e, ẕí'na'do' ka', zedḻe'e gaken
chegak benne' ka' že' ḻáže'gake' yeḻa'
wnni'a chégake' chó'ogake' gan ẕnna
bia' Dios.
25 Gakže zede cho'o no benne'
de yeḻa' wnni'a chie' gan ẕnna bia'
Dios, ka te to bia nwa'ba' ywa' ḻo
nag yeche'.
26 Kate' béngekle' da' ni,
bebánḻe'egekle', na' wnnágake' ḻa'
ḻégakze':
—¿Noẕkze benne' gak yelé', cha'?
27 Bwia Jesusen' ḻégake', na'
wnné':
—Bi gak gon no benne' da' ni, san
gak Dios, dan' ẕzáka'le Dios yógo'te.
28 Naž Bedw gože' Ḻe':
—X̱an, neto' ba bka'nto' yógo'te,
na' žónḻento' Le' tẕen.
29 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Da' li žapa' ḻe'e, no benne'
wka'ne' liže', o biche'e ka', o zane'
ka', o x̱e', o x̱ne'e, o ẕo'le', o ẕi'ne' ka',
o ježlyó chie', dan' žone' x̱china', o
dan' ẕzenle' benách ka' diža' chawe'
chian',
30 bennen' yezi'e yetó gaywá'teže
ka' ža ni zoažo na'a, liže' ka', na'
biche'e ka', na' zane' ka', na' x̱ne'e
ka', na' ẕi'ne' ka', na' ježlyó chie' ka',
tẕen ḻen da' kwia ḻáže'gak benách ka'
ḻe', na' ḻo ježlyó da' za' gata' yeḻa'
nban da' zejlí kanne chie'.

31 Benne' zan, benne' zej nake' blo na'a, wéxjwgake' ga na', san benne' ka' zej nake' gaxjw na'a, gákgake' benne' blo ka' ga na'.

Da' yoble zloe'el Jesús kan za' gótgake' Le'
(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

32 Kate' ne yó'ogake' nez, želbene' zjake' lo yež Jerusalén, zej Jesusen' lawgak benne' wsedle chie' ka'. Nítgekle', na' lo yela' žzize zjáklene' Le'. Da' yoble Jesusen' bchi'e benne' chežinno ka' cheze. Wzó lawe' zchájlene' légake' ka nak da' žala' gaken chie',

33 na' wnné':

—Zlé'ekzelele zbenžo, zejžo lo yež Jerusalén gan soa to benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak bxoz wnná bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsedle ka'. Chóggake' chia' gata', na' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

34 Gon dítjgekle benne' ka' neda', na' gónle'egake' neda' zi'. Wžé'egake' neda' zene'. Naž gótgake' neda', san kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.

Jakob, na' Zwa znnábgekle' Jesús to da' gone' chégake'
(Mt. 20:20-28)

35 Naž Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, žénelto' gono' cheto' da' nnablto' Le'.

36 Jesusen' gože' légake':

—¿Biz žénelele gona' chele?

37 Naž belyi'e Le':

—Kate' žin ža kwi'o gan nna bi'o, ben ga kwe'to' toto' kwito' li ža, na' yetoto' kwito' yegle.

38 Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi nnézlele da' znnable. ¿Gak si'le' da' žala' si'a neda', da' naken da' sáka'li'a? ¿Gak yezoale nis kan yezóa' neda' nis lo yela' got?

39 Bechébegake', na' wnnágake':

—Gakto'.

Jesusen' gože' légake':

—Da' li, da' saka'a neda', lezka' gaken chele, na' kan yezóa' neda' nis, lezka' yezoale le'e nis,

40 san bi nzi' lo na'a kwia' no benne' kwi'e kwita' li ža, na' no benne' kwi'e kwita' yegle. Dios wnezjwe' chegak benne' ka' ba bkweze' chégake' latje ka'.

41 Kate' yechí benne' wsedle chie' ka' béngekle' da' ni, bžá'agake' Jakob na', na' Zwan'.

42 Naž Jesusen' bliže' légake', na' wnné':

—Nnézkzelele kan žongak benne' ka' znna biá'gake' yež ka', kan zkóngekle' benne' ka' žin, na' benne' ka' zej nake' blo ládjwgake' znna biá'gake' ljéžgake' ka'.

43 Bi gak chele ki, san no benne' yénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' xchinle yezíka'le,

44 na' no benne' ládjwle, benne' yénele' gake' benne' blo, žala' gake' ka to benne' ndo'w chele yógo'tele.

45 Ki žala' gonle dan' bla'a neda', Benne' Golje' Benách, kege nich gon no benne' xchina', san nich gona' xchingak benách ka', na' nich wdía' yela' nban chia', nich yeya'wa' benne' zan.

Jesús žeyone' Bartimeo, benne' lo chole
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)

46 Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerikó. Kate' ne žežój Jesusen' lo yežen', benne' wsedle chie' ka' zjáklene' Le', tzen len benne' zanže ka'. Žoa'a nezen' že' to benne' lo chole, bennen' lie' Bartimeo, zi'n Timeo. Znnable' no benne' bi da' gonnze' chie'.

47 Kate' benle Bartimeon' zde Jesús, benne' Nasaret, ga na', wzó lawe' znnie' zižje, na' wnné':

—Jesús, Za'só Dabí. Beyache' laže'l neda'.

48 Benne' ka' želdíe' ga na' bdílgake' le', na' belyi'e le':

—Wzóa ži.

Naž zižjže wnníe', na' wnné':

—Ẕa'só Dabí. Beyache' ḻaže'l neda'.
49 Naž wzé žize Jesusen', ẕbeze', na' gože' benne' ka':
—Le wḻiže'.
Bḻížgake' benne' ḻo choḻen', na' belyi'e ḻe':
—Ben choch ḻažo'o. Wyase. Ẕnnie' le'.
50 Naž bsie' cheḻa'ale laže' nx̱oa yene'. Ḻa' wzó ẕá'tie', na' wbige'e ḻaw Jesusen'.
51 Jesusen' wnnable' ḻe', na' wnné':
—¿Biẕ žénelo' gona' chio'?
Bechebe benne' ḻo choḻen', na' wnné':
—Benne' wsedle, žénela' gono' ga yeyák yej ḻawa'.
52 Jesusen' gože' ḻe':
—Beyéj ližo'. Ba beyako' dan' žejḻi'o chia'.
Ḻa' beyáljwte yej ḻawe', na' wyéjḻene' Jesusen'.

11

Žaz Jesús ḻo yež Jerusalén
(Mt. 21:1-11, Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Bžin Jesusen' ḻen benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tẕen, gawze gan že' yež Jerusalén, gan zej nnita' yež Betfagé, na' yež Betania, gan že' Ya'a Yag Olibo. Naž Jesusen' bseḻe'e chope benne' wsedle chie' ka',
2 na' gože' ḻégake':
—Le chej yeždo' da' žen' ḻawžo, na' kate' cho'ole ḻo yežen', chejx̱áka'le to burrodo' nžejba' ga na', na' bi na' kwia-ba' no benne'. Le sež-ba', na' le yedjwá'-ba' chia'.
3 Cha' no benne' bi da' yi'e ḻe'e dan' žonle ki, le yi'e: "X̱anžon' žénele'-ba', na' ḻa' yeséḻa'tie'-ba' chio'."
4 Naž jake', na' bejx̱áka'gake' búrrodon', nžejba' gan žo'ogak benách ka' ḻi'a to yo'o da' žen' žoa'a nez, na' bséžgake'-ba'.
5 Benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e ḻégake':
—¿Biẕ da' žonle? ¿Biẕ chen' ẕsežle búrrodon'?
6 Bechébegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' belyi'e ḻégake' kan ba gožkze Jesusen' ḻégake', na' benne' ka' bnéẕjwgake' ḻégake' latje.
7 Naž bché'gake' búrrodon' gan zoa Jesusen'. Bx̱óagake' laže' chégake' x̱kóže'ba', na' Jesusen' wžíe'-ba'.
8 Wnníta'gak benne' zan ga na', na' bchíljgake' laže' chégake' gan nak ḻo nez. Yebaḻe benne' ka' bdíchjgake' zin da' bx̱óagake' ḻo nezen'.
9 Wzó ḻawgak ẕnnegak zižje benne' ka' zjake' ḻaw Jesusen', na' benne' ka' zá'gake' x̱kóže'le', na' wnnágake':
—¡Ga'n ẕen Dios! ¡Dios gon chawe'e Benne' ze'e nga, Bennen' bseḻa' X̱anžo Dios Ḻe'!
10 ¡Dios gon chawe'e Bennen' za' nna bi'e kan wnná bia' x̱a x̱to'žo Dabí! ¡Ga'n ẕen Dios!
11 Ka' goken, bžin Jesusen' ḻo yež Jerusalén, na' wyoé'e ḻa' ḻi'a yodo'. Kate' beyóž bwie' yógo'te da' zej den dot kwitle, bežoje' zaka' yež Betania dan' za' žaḻe, na' zjakḻen benne' wsedle chie' ka' Ḻe'.

Jesús ẕdiḻe' yag higo
(Mt. 21:18-19)

12 Kate' za' ža'ní' yetó ža, na' zežój Jesusen' ḻen benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tẕen, ḻo yež Betania, ẕdone'.
13 Zí'to'le bḻe'ele' to yag higo da' žian x̱lage'. Wbige'e gan zoa yagen' cha' chejx̱ake'e late' da' ẕbian. Kate' bžine' ga na', bi be bejx̱ake'e da' ẕbian. X̱láge'ze žian dan' bi na' žin ža kwian.
14 Naž bdiḻe Jesusen' yagen', na' wnné':
—Biž gaw no benne' da' ẕbia chio'.
Béngekle benne' wsedle chie' ka' da' ni.

Jesús ẕchache' ḻi'a yodo'
(Mt. 21:12-17; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Kate' bžin Jesusen' ḻen benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tẕen ḻo yež

Jerusalén, wyoé'e la' li'a yodo', na' wzó lawe' zbeje' na'le benne' žote' ža'w ka' la' li'a yodo'. Bžixe' blag ka' chegak benne' ka' zchá'gake' mežw che yež zi'to' ka', na' lezka' da' ka' žé'gekle benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'.

16 Lezka' bi bi'e latje no benne' bi da' we'e, na' kege no benne' wzóe' nez la' li'a yodo'.

17 Jesusen' bsedle' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Liža' sin', yo'o gan benne' zá'gake' dot yežlyó nga wcháljlengake' Dios." Le'e ba benlen kan nak ližgak benne' wbán ka'.

18 Kate' bxoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka' béngekle' da' ni, naž wzó láwgake' žíljgake' nakx gótgake' Jesusen', san dan' zžébegake' benne' yež ka', bi be béngake' chie', dan' žebángekle yógo'te benne' ka' kan nak da' žsedle Jesusen'.

19 Kate' za' žale ža na', bežoje' lo yežen'.

Zbiž yag higo dan' bdile Jesús (Mt. 21:20-22)

20 Kate' za' ža'ní' yetó ža, wdé Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gan že' yag higo dan' bdile' Le', na' blé'egeklen', ba nbižen dot lwen.

21 Naž bezá' laže' Bedw dan' goken, na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, bwia nga. Yag higon' da' bdilon' neje, ba nbižen.

22 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le chejlé' che Dios.

23 Da' li žapa' le'e, cha' no benne' yi'e ya'ado' ni: "Bkwas nga, na' bejsóa lo nisdo'" na' cha' bi gak chope laže'e, san dot laže'e chejli'e che Dios gone' kan wnné', na' gaken.

24 Che len žapa' le'e: yógo'te da' nnable kate' wcháljlenle Dios, le chejlé' che Dios ba benne' chele dan' znnable, na' gonnen' chele.

25 Katen' zcháljlenle Dios, cha' zoa no benne' zža'le, bennen' zoa bi da' bene' chele, le yenít law che bennen', nich lezka' Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', yenít lawe' chele le'e dola' da' nbága'le.

26 Cha' bi yenít lawle chegak benách ka', Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi yenít lawe' chele le'e dola' da' nbága'le.

Yela' wnná bia' da' nape Jesús (Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

27 Naž beyéj Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerusalén. Kate' ne zda Jesusen' gan nak lo zchil yodo', bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bžíngake' gan zoe'.

28 Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz yela' wnná bia' nzi' lo no'o žono' da' ki? ¿Noz benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?

29 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Cha' yechébele chia', yapa' le'e bi yela' wnná bia' napa' žona' da' ki.

30 ¿Noz benne' bdie' lo na' Zwa bezóe' benách ka' nis? ¿Dios o to benne'? Le nne na'a.

31 Wzó láwgake' žóngake' xtíža'gake' la' légakze', na' wnnágake':

—Cha' nnažo Dios bselе'e le', yi'e žo'o: "¿Biz chen' bi bejle'le chie'?"

32 ¿Yé'ažo-ne', bséla'gak benne' ka' le'?

Ki bezá' láže'gake' dan' zžébegake' benne' yež ka' nníta'gake' ga na', dan' žékgekle yógo'te benne' ka' bchalj Zwan' lo wláz Dios.

33 Che len belyi'e Jesusen':

—Bi nnezlto'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' napa' žona' da' ki.

12

Žsaka' ḻebe Jesús chegak benne' wen žin ka'
(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

1 Nač wzó ḻaw Jesusen' z̲chálj̲ḻene' benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tz̲en da' žsaka' ḻebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' beyaze' lba uba ka' gan nak ḻo yežlyó chie'. Bzoe' to le'je chen, na' bche'ne' to yežw yej gan wsíe' x̲is uba ka'. Bene' to yo'o gope gan nak ža'le gan wak to benne' wie' da' ka'.

'Nač bdie' yežlyó chien' ḻo na'gak benne' wen žin ka', nich sí'gake' gachje da' wnez̲jwen, na' wyeje' yež zi'to'.

2 Kate' bžin ža wchíbgake' da' z̲bian, bseḻe'e to bi' wen žin chie' chejx̲i'be' ḻo na'gak benne' wen žin ka' dan' žeyaḻa' che x̲anbe' che da' wbíagak lba uba ka'.

3 Nač benne' wen žin ka' béx̲wgake' x̲kwiden', na' béngake'-be' zi'. Beséḻa'gake'-be' ká'zebe'.

4 Nač x̲an yežlyón' bseḻe'e yetó bi' wen žin chie', na' x̲kwide' ni bžé'egake'-be' yej, na' bḻá'gake' yichjbe'. Béngake'-be' zi'.

5 Nač x̲an yežlyón' bseḻe'e yetó bi' wen žin chie', na' x̲kwide' ni bétgake'-be'. Ḻezka' bseḻe'e x̲kwide' zanže bi' wen žin chie' ka', na' bénḻe'egake' baḻbe' zi', na' bétgake' yebaḻbe'.

6 'Biž wzóa no benne' nga'ne' che x̲an yežlyón'. Nga'nze to x̲kwide' byo chie', na' nží'iḻe'ele'-be'. Kate' wzé ḻawte bseḻe'e z̲i'ne', na' wnné': "Gápegake' z̲i'na' ba la'ne."

7 Nač benne' wen žin ka', ḻa' ḻégakze' wnnágake': "X̲kwide' ni žeyaḻa' chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na' ga'n yežlyó nga chežo."

8 Che ḻen bex̲wgake'-be', na' bétgake'-be'. Bžó'ngake'-be' na'le ḻo yežlyón' gan degak lba uba ka'.

9 Nač Jesusen' wnnable' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' wnné':

—¿Nakx̲ gon benne' x̲an yežlyón'? Yide', na' gote' benne' wen žin ka', na' wdíe' yežlyón' ḻo na'gak benne' yoble.

10 '¿Bi beḻ-le da' nyejw ḻe'e yiche la'y? Ki z̲nnan:

Yej na' da' bzoagak benne' wen ze'e
ka' cheḻa'ale,
na'a naken yej ḻen blo che ze'e.

11 X̲anžo Dios bene' ga naken ki,
na' žebán ḻáže'žo kan nak da'
z̲ḻe'elžo.

12 Nač gónegekle' séngake' Jesusen' dan' nnézgekle' bsaka' ḻebe' ki kan nak chégake', san z̲žébegake' benne' yež ka', benne' nníta'gake' ga na', na' che ḻen belka'ne' Ḻe', na' beyéjgake'.

Ka nak da' z̲chíz̲jwgake' benách ka' ḻo wláz benne' Sésar
(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

13 Wdé na' benne' yodo' wnná bia' ka' bséḻa'gake' gan zoa Jesusen' baḻe benne' yodo' fariseo ka' ḻen benne' ka' žónḻengake' Herodes tz̲en, nich góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Ḻe' z̲ia.

14 Benne' ka' bžíngake' gan zoa Jesusen', na' belyi'e Ḻe':

—Benne' wsedle, nnezlto' z̲chaḻjo' da' naken dot da' li. Bi žeklo' da' želnnaze benách ka', dan' bi z̲wíazo' da' z̲ḻoé'ezele kwingak benách ka', na' ḻo da' naken da' li žsedlo' da' žénele Dios gongak benách ka'. ¿Žonn da' bchi'le Moisés neto' latje chiz̲jw lazto' da' z̲chíz̲jwgake' ḻo wláz Benne' Sésar, benne' zi'to', bennen' z̲nná bi'e? ¿Wyíz̲jwton' o bi chíz̲jwton'?

15 Žákbe'ele Jesusen' z̲nnábgekle' Ḻe' ki dan' žénegekle' yesbága'gake' Ḻe' z̲ia, na' gože' ḻégake':

—¿Biz̲ chen' z̲žix̲le neda'? Le wḻoé'el neda' to mežw da' z̲kónlele žin nich ḻe'elan'.

16 Bḻoé'egekle' Ḻe' ton, na' Jesusen' wnnable' ḻégake', na' wnné':

—¿Noz̲ benne' da' ni ḻawe', na' le'?

Beží'igake', na' wnnágake':

—Che benne' Sésar da' ka'.
17 Naž Jesusen' gože' ḻégake', na' wnné':
—Le wnezjw che benne' Sésar da' naken che benne' Sésar, na' che Dios da' naken che Dios.
Bebán ḻáže'gekle' che dan' bechebe Jesusen'.

Kan nak che yeḻa' žebán ḻo yeḻa' got
(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

18 Naž bḻa'gak baḻe benne' yodo' saduseo ka' gan zoa Jesusen'. Benne' ki z̲nnágake' bi yebangak benne' gat ka'. Che ḻen belyi'e Jesusen',
19 na' wnnágake':
—Benne' wsedle, Moisés bzoje' cheto' cha' gat to benne' byo, bi zoa x̲kwide' chie', na' cha' ga'n no'le chie', bi' biche' bennen' žaḻa' wchág ná'ḻenbe' no'le wzeben', nich wzoabe' to x̲kwide' gakbe' x̲kwide' che bíche'ben'.
20 Wnníta'gak gaže bi' bíche'gakbe'. X̲kwide' byo nežw bchag ná'ḻenbe' to no'le, san gotbe', bi wzóa x̲kwide' chebe'.
21 X̲kwide' byo bežope bchag ná'ḻenbe' no'le wzeben', san ḻezka' gotbe', bi wzóa x̲kwide' chebe'. L̲ezka' goken che x̲kwide' byo beyonne.
22 Ka' goken, yógo'tebe' bchag ná'ḻenbe' no'len', na' bi wzóa no x̲kwide' chégakbe'. Kate' ze ḻawte, ḻezka' got no'len'.
23 Na'a, kate' yebangak benne' gat ka', ¿Nózḻgakbe' gak no'len' chebe', dan' gážetebe' bchag ná'ḻengakbe' ḻe'?
24 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—Z̲chíx̲lele dan' bi nónbia'le da' nyejw ḻe'e yiche la'y, na' bi nnézlele kan nak yeḻa' wak che Dios.
25 Kate' yebangak benne' gat ka', bi wchág ná'gake', na' benne' byo ka' bi sóaḻengake' no'le ka', san gákgake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'.
26 Na'a, kan nak chegak benne' gat ka' cha' yebángake', ¿bi na' goḻ-le dan' bzoj Moisés? Z̲chaḻjen kan Dios bḻiže' ḻe' ḻo yag yéche'do' da' žeyen, na' gože' ḻe': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dan' wnné' ki chégake', nak bia' zej nbane' ḻa'kze gótgake' zga'ale.
27 Dios nake' Dios chegak benne' ban ka', kege chegak benne' gat ka', benne' ka' nátgake' to chi'ize. Z̲chíxḻe'elele.

Da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo
(Mt. 22:34-40)

28 L̲ezka' bžin to benne' yodo' wsedle gan zoa Jesusen'. Benle' che Jesusen' dan' bchájḻḻene' ḻégake', na' nnezle' cháwe'do' bechebe'. Che ḻen wnnable' Jesusen', na' wnné':
—¿Biz̲ da' bchi'le Dios žo'o nakžen blo ka yógo'te da' ka' bchi'le' žo'o gonžo?
29 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':
—Da' bchi'le Dios ḻe'e da' nakžen blo ka yógo'te naken da' z̲nnan:
Le yenle, benne' Israel ka'.
X̲anžo Dios, toze' L̲e' nake' X̲anžo.
30 Žaḻa' ži'ilo' X̲ano' Dios dot ḻažo'o,
na' ḻen dot yichj ḻaz̲do'o,
na' ḻen dot yeḻa' žejní'il chio',
na' ḻen dot yeḻa' wak chio'.
Da' ni naken da' bchi'le Dios ḻe'e da' naken blo.
31 Da' bchi'le Dios ḻe'e da' naken bežope, toze kan naken. Ki z̲nnan:
Žaḻa' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'.
Bi zoa yetó da' bchi'le Dios ḻe'e da' nakžen blo ka da' chope ki da' wnnakze' L̲e'.
32 Naž benne' yodo' wsedlen' gože' Jesusen', na' wnné':
—Cháwe'do' wnnó', benne' wsedle. Da' nak dot da' li z̲nno'. Toze nak Dios, na' bi zoa nitože no nak Dios.
33 Na' cha' nži'ilžo Dios dot ḻáže'žo, na' ḻen dot yeḻa' žejní'il chežo, na' ḻen dot yichj ḻáz̲do'žo, na' ḻen dot

yeḻa' wak chežo, na' cha' nži'ilžo lježžo kan nži'il kwinžo, da' ki záka'žegaken ka yógo'te biado' ka' žotžo-ba' ḻo bkog la'y che Dios, na' ḻezka' ka yógo'te biado' ka' ẓzeyžo-ba' ḻo bkogen'.

34 Kate' benle Jesusen' ka cháwe'do' bechebe bennen', gože' ḻe', na' wnné':

—Yeláte'ze žiažje chio' nich si'o da' ẓnna bia' Dios.

Bi bežogle nitože benne' bi da' nnable' Jesusen'.

¿Noẓ benne' nak Benne' Cristo ẓi'ne'?
(Mt. 22:41-46; Lk. 20:41-44)

35 Kate' ne žsedle Jesusen' benách ka' gan nak ḻo ẓchil yodo', wnné':

—¿Biẓ chen' ẓnnagak benne' yodo' wsedle ka' Benne' Criston' nake' ẓa'só Dabí?

36 Ḻekze Dabín' bchaḻje', zoaḻen Dios Be' La'y ḻe', na' wnné':

Xanžo Dios gože' Xana':
"Wžé' kwita' ḻi ža
kate' gonža' ga wzóa ẓibgak ḻawo'
benne' ka' bi ẓḻé'egekle' Le' chawe'."

37 ¿Nak Benne' Criston' ẓa'só Dabí cha' ḻekze Dabín' wnné' nake' Xane'?

Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' wyáz ḻáže'gake' da' ni, na' bze nággake' chie'.

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsedle ka' ẓia
(Mt. 23:1-36; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

38 Kate' ne žsedle Jesusen' benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tẓen, gože' ḻégake':

—Le gape chi'i kwinle chegak benne' yodo' wsedle ka'. Ẓdan ḻáže'gake' ẓdágake' nile na'le, zej nakwe' laže' tonn ka'. Ḻezka' ẓdan ḻáže'gake' wḻižgak benách ka' ḻégake' cháwe'do' gan nak ḻawe' ya'a.

39 Ẓbé'gake' latje blo ka' ḻo yo'o gan ẓdobgak benách ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' gan že'j žawgake' tẓen.

40 Ẓká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wḻoé'ezele chawe' kwíngake', scha ẓcháḻjgake' ḻaw Dios. Benne' ki, wsaka' zi'že Dios ḻégake'.

Da' bneẓjw to no'le wzebe che Dios
(Lk. 21:1-4)

41 Kate' ne že' Jesusen' ḻo ẓchil yodo' gan zoa kak gan ẓgo'ogak benách ka' mežw che yodo', ẓwie' kan žongak benne' ka' ẓgó'ogake' mežw ḻo kaken'. Benne' ka' deḻe'e yeḻa' wnni'a chégake' ẓgó'ogake' mežw zan.

42 Naž bžin to no'le wzebe yache' ga na', na' wloé'e chope mežw lasdo' ḻo kaken', da' ka' záka'gaken láte'do'ze.

43 Naž Jesusen' bḻiže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' ḻégake':

—Da' li žapa' ḻe'e, no'le wzebe yache' ni wlo'ože' ka dan' wlo'ogak yógo'te benne' ka' wló'ogake' mežw ḻo kak che yodo'.

44 Yógo'te benne' ka' ẓgó'ogake' che da' nga'nze chégake', san no'le ni, ḻo yeḻa' yache' chie' wloé'e dot da' do' deze chie', dan' žaḻa' gáwḻene'.

13

Ẓnna Jesús kan za' wchínnjgake' yodo'
(Mt. 24:1-2; Lk. 21:5-6)

1 Kate' bežój Jesusen' ḻo ẓchil yodo', to benne' wsedle chie' gože' Ḻe', na' wnné':

—Benne' wsedle, bwia nga ka ẓen gole zej nak yo'o ki, na' ka ẓen gole zej nak yej ka' zej žian ḻe'e ze'e chégaken.

2 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':

—Ẓḻe'elo' yo'o ẓen ki, san bi ga'n to yej ḻaw lježen nga, dan' wchinnjgak benách ka' ḻégaken.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yeyóž che yežlyó
(Mt. 24:3-28; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

3 Naž wyéj Jesusen' ḻen benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tẓen ḻaw Ya'a Yag Olibo, da' žen' ḻawle gan de yodo'.

Kate' Jesusen' ba ži'e ga na', naž la' légakze Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndres, góžgake' Le',

4 na' wnnágake':

—Wnná neto' batx gak da' ki. ¿Biz gak bian' za' gakgak yógo'te da' ki?

5 Bechebe Jesusen', na' bsedle' légake', na' wnné':

—Le gape chi'i kwinle nich bi gon láže'gekle' le'e.

6 La'gak benne' zan, benne' légake' kan lia' neda', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston'. Ki gon láže'gekle' benne' zan.

7 'Kate' yénlele žak wdile nile na'le, bi žébele. Yógo'te da' ki žala' gákgaken, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'.

8 To yež til-len yetó yež, na' benách ka' to gan znna bia' to benne' chejtíl-lengake' benách ka' yetó gan znna bia' yetó benne'. Da' zan latje xo' lo yo, na' gak wbín. Gongak benách ka' žo'osbé. Da' ki gákgaken da' so law sáka'gak benách ka' nníta'gake' ža ka'.

9 'Naž le gape chi'i kwinle, dan' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka'. Chíngake' le'e gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios. Wzégake' le'e lawgak benne' ka' znna biá'gake' lažle, na' lawgak benne' ka' znna biá'gake' yež zi'to' ka'. Góngake' ki chele dan' žónlenle neda' tzen, san ki gata' latje wzóa lile chia' neda'.

10 Zga'ale kate' žin ža ze lawte ža ka' žon byenen chejzéngekle' benách ka' dot yežlyó nga diža' chawe' chian'.

11 Katen' wché'gake' le'e, na' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka', bi gek zédlele ni'a che da' žala' nnale. La' ža na'ze Dios wnezjwe' chele da' wchaljle, na' dan' nnale. Katen' wchaljle, kege lé'ezele na' nnale, san Dios Be' La'y nne'.

12 Wdegak benách ka' la' bíche'gakkze' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake'. Benne' ka' zej nnita' xkwide' ka' chégake' wdégake' la' zí'ngakkze', na' zí'ngake' ka' wdégakbe' la' xa xná'gakkzbe' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake'.

13 Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, san nólele sóelele da' gaken na' zejte ža ze lawte ža, yelale.

14 'Benne' ka' žólgake' da' ni žala' chejní'igeklen'. Bzoj Daniel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' znnan ki: "Cho'o to da' naken xiwe' da' yesniten gan bi žala' cho'on." Kate' žin ža na', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake', na' chjake' gan nak law ya'a ka'.

15 No benne' zoe' yichjo'o ža na' žala' wzónnjtie', na' bi yetje' zan yo'o nich chejxi'e bi da' de chie' lo yo'on'.

16 No benne' zoe' yixe' žala' wzónnjtie', na' bi yeyeje' liže' nich chejxi'e laže' da' xoa yene'.

17 Da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka' ža na', no'le ka' zej noe'e xkwide' ka', na' lezka' no'le ka' zgáze'gekle' bi' že'n ka'.

18 Le wlíž Dios, na' nnáblele-ne' bi gon byenen wzonnjle kate' nak byo' zag.

19 Kate' ža ka' sáka'žegak benách ka' ka da' gok zga'ale katen' bi na' gata' yežlyó nga, da' ben Dios na' zejte na'a ža, na' ža ka' da' zá'gaken bi gaken ki.

20 Chela' bi gon Dios ga gakgak babze ža ka', bi yelá no benne', san dan' nži'ile' benne' ka' ba wžekze', ba bene' chie' gone' ga gakgak babze ža ka'.

21 'Na'a, cha' no benne' yi'e le'e: "Le wia nga, zoa Benne' Criston' nga" o nnie': "Le wia nga zoe' ga na'" bi chejle'le che bennen'.

22 La'gak benne' zan, benne' ka' gon láže'gekle' benách ka', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' nnágake' zej nake' benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios. Wloé'egekle' da' ka' gak biá'gaken, na' góngake' yela' wak zen ka'. Lezka' gon

láže'gekle' benne' ka' wžekze Dios cha' sáke'gekle'.
23 Na'a le'e, le soa ban laže'. Yógo'te da' ki ba goža' le'e zga'ale ka gákgaken.

Kan gak kate' yelá' Benne' Golje' Benách
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lk. 21:25-36)

24 Lezka' wná Jesusen':
—Kate' ža ka', te gak da' ki, kate' sáka'gak benách ka' ki, chol wbíž, na' bi cha'ní' byo'.
25 Yinnjgak belj ya'abá ka', na' xizgak da' ka' zej nlan', da' ka' zej naken zen ya'abán'.
26 Nač lé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, za'a lo bejw ya'abá, napa' yela' wak zen, na' yela' baní' chia'.
27 Sela'a wbás chia' ka' che ya'abá, na' wtóbgake' benách ka' wžía' nedkza', benne' ka' nníta'gake' dap la'ate yežlyó nga, gan so lawte yo biž, na' zejte gan so lawte ya'abá.
28 'Le chejní'il da' žsedle yag higo le'e. Kate' so law gonen ni'a ne'ndo' ka', na' žebían xlage' že'ndo' ka', nnézlele za' žin byo' wbá ka'.
29 Lezka', kate' lé'elele žakgak da' ki, nnézlele za' žin ža ze lawte ža na', na' za' la' lawn.
30 Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki gákgaken zga'ale kate' gatgak benne' ka', benne' sóagake' nbángake' ža na'.
31 Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a batkle te chen.
32 'Kate' žin ža na' o yel na', bi nnezle nitó benne'. Bi nnézgekle wbás che ya'abá ka', na' bi nnezla' neda', Zi'n Dios. Toze Dios Xa' nnezlen'.
33 Che len, le soa lez, na' le soa ban laže', na' le wchaljlen Dios dan' bi nnézlele bi ža gakgak da' ki.
34 Gaken kan žak kate' chej to benne' zi'to'. Kate' za' wzé'e liže', wdíe' lo na'gak benne' wen žin chie' ka' da' de chie'. Che chégake' we'e xchíngake', na' nne' soa lez benne' zoe' žape chi'e ža yo'o.
35 Le soa lez dan' bi nnézlele batx yelá' xan yo'o, cha' kate' za' žale, o gachje yele, o kate' zbeže leko', o zildo'.
36 Le gon ki, nich bi yedjxake'e le'e ztasle cha' kon yela'kze'.
37 Da' ni da' žapa' le'e, lezka' žapa' yógo'te benách: le soa ban laže'.

14

Benne' yodo' ka' žóngake' xtíža'gake' séngake' Jesús
(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Yechóp ža ka', gak Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gak benne' judío ka' kan ben Dios kate' beslé' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto, da' naken lni kate' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen. Bxoz wná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', wdíljgake' kan séngake' Jesusen' ži žize nich gótgake' Le'.
2 Wnnágake':
—Bi žala' senžo-ne' ža lni dan' gongak benách ka' žo'osbé.

To no'le zlalje' da' zla' zix yichj Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Kate' ža na' wzóa Jesusen' lo yež Betania, lo liž Smon, to benne' wdé'e yižwé' leže. Kate' ne že'j žaw Jesusen', wyáz to no'le, noe'e to béga'do' da' naken yej zaka', na' nža' da' zla' zix che yeje susén las da' naken dot li laže', na' záka'le'en. Ble'e béga'don', na' wloé'e da' zla' zix yichj Jesusen'.
4 Bža'agak bale benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake' la' légakze':
—¿Biz chen' gok ditje da' zixen'?
5 Chela' no benne' gote'en, si'že' ka lázjwžo che to yiz, na' gak chise' mežwn' chegak benách yache' ka'.
Wnnéle'egake' che no'len'.
6 Nač bchalj Jesusen', na' wnné':
—Le we'e latje. ¿Biz chen' znnele chie'? Nak chawe' dan' bene' chia'.

7 Benách yache' ka' nníta'l̲entezgake' l̲e'e, na' bátte'teze yénelele, gak gonle chégake' da' chawe', san neda' bi sóateza' gan zoale.

8 Ben no'le ni ka da' wz̲ake'e. Bl̲alje' da' z̲l̲a' z̲ix̲ ni neda', na' ki bpe'e neda' zga'ale kate' gacha'a l̲o yežw ba.

9 Da' li žapa' l̲e'e, gáte'teze gan wcháljgake' diža' chawe' chian' dot yežlyó nga, l̲ezka' soa no benne' wzóa lie' da' ben no'le ni chia'. Ki gaken nich chejsá' l̲áže'gak benách ka' l̲e'.

Judas z̲chebe l̲aže'e wdíe' Jesús l̲o na'gak benne' yodo' ka'
(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

10 Naž bžoj Judas Iskariote, bennen' nbábl̲ene' benne' chežinno, benne' ka' žónl̲engake' Jesusen' tz̲en, na' wyeje' gan zej nnita' bx̲oz wnná bia' ka' nich wdíe' Jesusen' l̲o ná'gake'.

11 Kate' béngekle' x̲tiža' Júdas na', bebégekle', na' bchebe l̲áže'gake' chízjwgake' l̲e' mežw. Naž wzó l̲aw Judas na' žilje' kan wdíe' Jesusen' l̲o ná'gake'.

Da' že'j žawžo nich chejsá' l̲áže'žo kan got X̲anžo
(Mt. 26:17-29; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)

12 Nak ža z̲zo l̲aw žak lni kate' žáwgake' yet x̲til da' bi nzin' kwa zichj chen, ža na' žótgake' z̲íla'do', bian' žáwgake' Lni Paskon', kate' žejsá' l̲áže'gake' kan ben Dios katen' beslé' benne' judío ka' l̲o yežlyó Egipto. Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':

—¿Gaz̲ žénelo' chejto' chejsí'ni'ato' da' gawžo x̲che' che Lni Pasko'?

13 Naž Jesusen' bsel̲e'e chope benne' wsedle chie' ka', na' gože' l̲égake':

—Le chej l̲o yež, gan chejx̲áka'le to benne' noe'e to že'e nis. Le chéjl̲ene'.

14 Gan choe'e, le ye' x̲an yo'on': "Z̲nna Benne' wsedle: ¿Gaz̲ zoa yo'o gan gáwl̲ena' benne' wsedle chia' ka' x̲che' che Lni Pasko'?"

15 Naž wl̲oe'ele' l̲e'e to yo'o z̲en gan nak da' chope kwia gan ba nba'a. Le wsí'ni'a da' gawžo ga na'.

16 Bžojgak benne' wsedle chie' ka', na' bžíngake' l̲o yež, na' bejx̲áka'gake' yógo'te kan ba gož Jesusen' l̲égake'. Bsí'ni'agake' da' gáwgake' ga na' che Lni Paskon'.

17 Kate' ba gol̲en, bžin Jesusen' ga na', na' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', zá'l̲engake' L̲e' tz̲en.

18 Kate' ne že'j žáwgake', bchal̲j Jesusen', na' wnné':

—Da' li žapa' l̲e'e, zoa to benne' ládjwle l̲e'e, benne' že'j žáwl̲ene' neda' tz̲en. L̲e' wdíe' neda' l̲o na'gak benne' yodo' ka'.

19 Naž gok nyache' l̲áže'gake', na' wzó l̲áwgake' žé'gake' L̲e' to toe':

—¿Naken neda'?

L̲ezka' yetóe' wnné':

—¿Nedan'?

20 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Nake' to benne' ladjw chežínnole ki, bennen' z̲žínl̲ene' neda' tz̲en l̲o ye'n.

21 Cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, kan nyejw l̲e'e yiche la'y kan gaken chia', san da' nyáche'l̲e'e gaken che bennen' wdíe' neda' l̲o na'gak benne' ka' gótgake' neda'. Gakže chawe' che bennen' chéla'kze bi golje'.

22 Kate' ne že'j žáwgake', Jesusen' bex̲we' yet x̲til. Gože' Dios: "Žóx̲keno'." Bzožjen', na' bi'en chégake', na' wnné':

—Le gawn. Da' ni naken bel̲a' žen chia'.

23 L̲ezka' bex̲we' to z̲íga'do', na' gože' Dios: "Žóx̲keno'." Naž bi'en chégake', na' yógo'tegake' wé'jgaken'.

24 Jesusen' gože' l̲égake':

—Da' ni naken x̲chena' da' žon chochen diža' kobe da' z̲ka'nen

chawe', dan' žon Dios len benách ka'. Xchena' na' laljen ni'a chegak benne' zan.
25 Da' li žapa' le'e, biž ye'ja' xis uba ki na' zejte ye'ja' da' kobe gan znna bia' Dios.

Znna Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le'
(Mt. 26:30-35; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Wdé bélgake' da' belwé láwgake' Dios, bžójgake', na' jake' law Ya'a Yag Olibo.
27 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Yógo'tele gak chope láže'le, na' yebéj yichjle neda' na'a že', dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Gota' benne' žape chi'e zila' ka', na' gáslasgakba'."
28 Te yebana' lo yela' got, cha'a gan nbab Galilea zga'ala' ka le'e.
29 Naž Bedw gože' Jesusen', na' wnné':
—La'kze yógo'tegake' gak chope láže'gake', na' yebéj yíchjgake' Le', bi gak chope laža'a neda'.
30 Jesusen' gože' le', na' wnné':
—Da' li žapa' le', la' yel nize, zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'.
31 Naž Bedon' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':
—La'kze gátlentia' Le' tzen, bi nnia' bi nónbi'a Le'.
Lezka' wnnágake' yógo'tegake'.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemaní
(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

32 Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yežlyón' nzin' Jetsemaní, na' gože' légake', na' wnné':
—Le kwe' nga, kate' cha'a neda', chejcháljlena' Dios.
33 Bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' wzó lawe' žekle', na' žak nyache' laže'e.
34 Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Gatkza' lo yela' žak nyache' laže' chia'. Le kwez nga, na' le nna'ze dot yele.
35 Naž Jesusen' wzé'e yeláte'do' na'le, na' bzechw lawe' lo yo, na' bcháljlene' Dios. Wnnable' Le', cha' wak, kwase' chie' da' žala' sáka'li'e ža na'.
36 Kate' ne zcháljlene' Dios, wnné':
—Xe, yógo'te gak gono' Le'. Bekwás da' žala' sáka'li'a, san kege kan žénela' neda', san kan žénelo' Le', gono'.
37 Naž Jesusen' beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' bejxake'e légake' ztásgake'. Gože' Bedon':
—Smon, ¿ztaso' na'a? ¿Bi zbejo' bichgale yej lawo' to chí'ido'ze?
38 Le nna'ze dot yele, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable' bi si' latje da' xiwe' chen' le'e chela'ale. Da' li be' nákkzele zoakzen ban laže', san lo yela' benách chele žedó láže'le.
39 Naž da' yoble wyéj Jesusen', na' bcháljlene' Dios, na' la' tlebe kan wnné'.
40 Kate' beyeje' da' yoble gan nníta'gake', bejxake'e légake' ztásgake' dan' yo'o bichgale yej láwgake'. Bi wnnézgekle' bi da' yé'gake' Le'.
41 Kate' beyeje' da' chonne chi'i gan nníta'gake', gože' légake':
—¿Ztasle? ¿Žezí' láže'le? ¡Ká'teze! ¡Ba bžin ža! Le wia nga, neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' lo na'gak benne' dola' ka'.
42 ¡Le chas! ¡Le cho'o! Le wia nga, za' bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka'.

Želzene' Jesús
(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, bla' Judas, bennen' nbáblene' yechinéj benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' zá'lengak benne' zan le' tzen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bxoz wnná bia' ka' len

benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bsélạ'gake' légake'.

44 Judas na', bennen' zdie' Jesusen' lo ná'gake' ba bloe'ele' légake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen', na' wnné':

—Bennen' wchág lawa'-ne', Lekze' Jesusen'. Le sene', na' le chi'e. Le wia binlo nich bi yelé'.

45 Kate' bžin Judas na' ga na', la' wbíga'tie' gan zoa Jesusen', na' gože' Le':

—Benne' wsedle, Benne' wsedle.

Než bchag lawe' Jesusen'.

46 Než béxwgake' Jesusen', na' bché'gake' Le' nžeje'.

47 Než to benne' žónlene' Jesusen' tzen wleje' ya ntoche', na' bene' we' bi' wen žin che bxoz blo, na' bchoge' yid nagbe'.

48 Jesusen' gože' benne' ka', na' wnné':

—¿Bžojle nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka' nich senle neda', kan žonle kate' zzenle to benne' wbán?

49 Kate' ža ka' wzóalena' le'e, na' bsedla' benne' ka' gan nak lo zchil yodo', bi wzenle neda', san žaken ki nich gak da' nyejw le'e yiche la'y.

50 Než yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' bebéj yíchjgake' Le', na' bzónnjgake'.

Žzonnj to xkwide' byo

51 Lezka' wzóa to xkwide' byo ga na', nawbe' Jesusen', na' nxoaze kwinbe' to laže' laga'. Benne' ka' zej nchi'e Jesusen' béxwgake'-be',

52 san bsanbe' lažen', na' gal yídzebe' bzonnjbe'.

Zché'gake' Jesús lawgak benne' yolawe' blo che yodo'

(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Bché'gake' Jesusen' law bxoz blo, gan zej ndobe yógo'te bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'.

54 Bedw bejnawe' Jesusen' zí'to'le. Wyoé'e la' li'a liž bxoz blon', na' wžé'lene' tzen benne' ni'a na' ka' bxoz blon', na' bche'l kwine' gan nak žoa'a yi'.

55 Bxoz wnná bia' ka' len yógo'te benne' yolawe' blo ka' gónegekle' žélgekle' to da' gak yesbága'gake' Jesusen' zia nich gak chóggake' chie' gate', san bi be bžélgekle'.

56 Benne' zan wnnégake' che Jesusen' da' wen laže', san bi gok tlebe dan' wnnégake' chie'.

57 Než wzegak benne' ka' wnnégake' che Jesusen' da' wen laze', na' wnnágake':

58 —Neto' benlto' da' bchalj bennen', na' wnné': "Wchinnja' yodo' nga, da' benen len ni'a na'gak benne' ka', na' yechonne žaze yechisa' yetó da' bi gonen len ni'a na'gak benne' ka'."

59 Lezka' bi gok tlebe xtíža'gake'.

60 Než wzó ža' bxoz blon' gachje láwe'le benne' ka' nníta'gake' ga na'. Wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Bi be žechebo'? ¿Bizen' da' znnagak benne' ki kan naken chio'?

61 Wzóa žize Jesusen', na' bi be bechebe'. Da' yoble bxoz blon' wnnable' Le', na' wnné':

—¿Nako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios la'y?

62 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Naka'. Lezka' lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, soa' kwi'a kwit li ža che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', katen' yelá'a lo bejw ya'abá.

63 Než bxoz blon', lo yela' zža'a chie' bcheze' laže' da' nakwe', na' wnné':

—Bi žiážjelžo no benne' wloe'ele' zia da' nbage'e.

64 Bénkzelele wnníe' che Dios len da' wnné'. ¿Biz znnale le'e?

Yógo'tegake' bchóggake' che Jesusen' gate'.

65 Než bale' wzó láwgake' zžé'egake' Jesusen' zene'. Bkáche'gake' yej lawe', na' béngake' Le' zi', na' wnnágake':

—Wnné ya'a na'a nolto' bwáwža'ato' Le'.

Benne' ka', benne' ni'a na' bxoz blon', wdápa'gake' žoa'a law Jesusen'.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús
(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Kate' ne zoa Bedw li'a zan yo'o, to xkwide' no'le, bi' wen žin che bxoz blon', wbíga'be' gan zoe'.
67 Kate' ble'elbe' Bedon' gan ži'e zche'l kwine' žoa'a yi', bwíabe' le', na' wnnabe':
—Lezka' le' žónleno' Jesús, benne' Nasaret na', tzen.
68 Beží'i Bedon', na' wnné':
—Bi nónbi'a-ne', na' bi nnezla' bi dan' znno'.
Bežój Bedon', na' bejsóe' gan žázgake' li'a na'. Naž wžeže leko'.
69 Da' yoble to xkwide' no'le wen žin bwíabe' le', na' wzó lawbe' že'be' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnabe':
—Benne' ni žónlene' légake' tzen.
70 Da' yoble bžon Bedon'. Yextido', benne' ka' nníta'gake' ga na' góžgake' Bedon', na' wnnágake':
—Da' li žónleno' légake' tzen, dan' nako' benne' Galilea. La' díža'ze zchaljo' zej nak bi'o, dan' toze kan zchalje.
71 Wzó law Bedon' žzia kwine' zia, zzetje' Dios, na' wnné':
—Bi nónbi'a bennen' zchalje chie'.
72 La' wžéžete leko' da' chope chi'i. Naž bejsá' laže' Bedon' dan' wnná Jesusen', katen' gože' le': "Zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'." Kate' bejsá' laže'e diža' ni, wzó lawe' zbéželi'e.

15

Zché'gake' Jesús law Pilato, benne' wnná bia'
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lk. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Kate' ne nak zildo', bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', na' yógo'te benne' yolawe' blo che yodo', béngake' toze diža'. Naž bché'gake' Jesusen' nžeje', na' bdégake' Le' lo na' Pilato, bennen' wnná bian', nich choge' chie' gate'.
2 Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnné':
—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?
Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Da' li znno'.
3 Bxoz wnná bia' ka' besbága'gake' Jesusen' da' zan da' zia.
4 Naž Pilaton' wnnable' Le' da' yoble, na' wnné':
—¿Bi be žechebo'? Bze nag da' zan da' žesbága'gake' le'.
5 Bi be bechebe Jesusen'. Ka' goken, bebán laže'l Pilaton'.

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-31; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

6 De to da' žónteze žon Pilaton' kate' žak lni na', žsane' to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' želnnáb benne' ka'.
7 Kate' ža ka' to benne' lie' Barrabás nyejwe' liž ya, tzen len yebale lježe' ka', benne' ka' bdíllengake' benne' Roma ka', na' bétgake' bale benách ka'.
8 Kate' bžingak benne' zan ka' gan zoa Pilaton', wzó láwgake' znnábgekle' le' gone' chégake' ka žónteze žone'.
9 Beží'i Pilaton', na' wnné':
—¿Žénelele wsana' bennen' chele, bennen' nna bi'e benne' judío ka'?
10 Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'ele' bxoz wnná bia' ka' bdégake' Jesusen' lo ne'e dan' zgé'egekle' Le'.
11 Bxoz wnná bia' ka' bzejní'igekle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane' Barrabasen' lo ná'gake'.
12 Naž Pilaton' wnnable' légake' da' yoble, na' wnné':
—¿Biz žénelele gona' che bennen' znnale lie' benne' nna bi'e benne' judío ka'?
13 Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':
—¡Bde'e le'e yag kroze!

14 Pilaton' wnnable' ḻégake', na' wnné':
—¿Biẓ da' ẓia nbage'e?
Da' yoble wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':
—¡Bde'e ḻe'e yag kroze!
15 Dan' gónele Pilaton' gone' dan' chaž ḻáže'gak benne' zan ka', bsane' Barrabasen' ḻo ná'gake'. Naž gože' benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe, chíngake' Jesusen', na' bdie' Ḻe' ḻo na'gak benne' ka' nich chejdá'gake' Ḻe' ḻe'e yag kroze.
16 Naž benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe, bché'gake' Jesusen' ḻi'a yolawe', gan btóbgake' ljéžgake' ka'.
17 Bwákwgake' Jesusen' to laže' x̱na, na' béngake' to da' bžíagake' yichj Jesusen', dan' naken ḻen ni'a ne'e yag yeche'.
18 Naž wzó ḻáwgake' žon dítjgekle' Jesusen', na' wnnágake':
—¡Ga'n ẓen le', benne' ẓnna bi'e benne' judío ka'!
19 Bdíngake' ya x̱til yichje', na' bžé'egake' Ḻe' ẓene'. Bzoa zíbgake' ḻawe', na' ḻo yeḻa' žon ditjle bka'n ẓéngake' Ḻe'.
20 Kate' beyóž ben dítjgekle' Ḻe', beká'agake' laže' x̱nan' da' nakwe', na' begákwgake' Ḻe' laže' chekze'. Naž bebéjgake' Ḻe' ḻa' ḻí'ale yolawen' nich chejdá'gake' Ḻe' ḻe'e yag kroze.

Ẓdá'gake' Jesús ḻe'e yag kroze
(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Bex̱wgake' to benne' yež Sirene, benne' ẓdeze' ga na', na' zezé'e yix̱e'. Lie' Smon, na' nake' x̱agak Kantr, na' Rufo. Béngake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.
22 Bché'gake' Jesusen' latjen' nzin' Gólgota, to diža' hebreo da' ẓnnan ḻen diža' x̱iža', Ya'a Žit Yichj Benne'.
23 Bé'gake' da' ye'j Jesusen' x̱is uba da' nžix̱en než sḻa' che mirra, san Ḻe' bi we'jen'.
24 Naž bdá'gake' Ḻe' ḻe'e yag kroze, na' wdísgake' laže' da' gokw Jesusen' ḻo na' to to benne' ka', benne' žjake' ḻo wdiḻe. Bebéjgake' da' gak bian' nich nnézgekle' dan' yeyaḻa' to toe'.
25 Ne nak x̱sile katen' bdá'gake' Ḻe' ḻe'e yag krozen'.
26 Dižan' da' bdá'gake' ḻe'e yag kroze yichjle Jesusen' kan nak da' žesbága'gake' Ḻe' ẓia ẓnnan ki: "Benne' ẓnna bi'e benne' judío ka'."
27 Bdá'gake' chope benne' wbán ka' ḻe'egak yag kroze ka' tẓen ḻen Jesusen', na' de'e toe' kwite' ḻi ža, na' yetóe' kwite' yegle.
28 Ka' goken, gok kan nyejw ḻe'e yiche la'y, da' ẓnnan: "Wbábḻene' benne' wen da' ẓinnj ka'."
29 Benne' ka' želdíe' ga na' bḻiž zí'gake' Jesusen'. Bta yíchjgake', na' wnnágake':
—¡O'! ¿Wchinnjo' yodo' che Dios, na' yechonne žaze yechison'?
30 Beslá kwino' na'a, na' betj ḻe'e yag krozen'.
31 Ḻezka' bx̱oz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka', ben dítjgekle' Ḻe'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—Beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'.
32 Ḻezka' wnnágake':
—¡O'! ¿Nako' Benne' Criston', benne' nna bi'e benne' judío ka'? Betj na'a ḻe'e yag krozen' nich ḻe'elton', na' chejḻe'to' chio'.
Ḻezka' benne' ka' zej de'e ḻe'egak yag kroze ka' tẓen ḻen Ḻe', bḻiž dítjgekle' Ḻe'.

Da' goken kate' got Jesús
(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Kate' bžin wawbíž, bchoḻ dot yežlyó nga, na' goken ki na' zejte žedá chonne.
34 Kate' ne žedá chonne, wžéžeya'a Jesusen', na' wnné':
—Eloi, Eloi, ¿lama sabaktani?
Diža' hebreo ni ẓnnan ḻen diža' x̱iža': "Dios chia', Dios chia', ¿biẓ chen' bsan ḻažo'o neda'?"
35 Benne' ka' nníta'gake' ga na' béngekle' diža' ni, na' wnnágake':

—Le wzé nag. Žliže' Lías.

36 Naž bxite' to benne' zoe' ládjwgake', na' besbise' to da' blole da' že'jen nis lo nop zichj. Bde'en to law ya xtildo', na' bi'en nich xop Jesusen', na' wnné':

—Kwezžo, na' wíažo cha' yid Líasen' nich yetinne' Le'.

37 Wžéžeya'a Jesusen', na' la' gottie'.

38 Wžeza' laže' žeje da' nalan' gachje láwe'le lo yodo', na' bžojen chople, da' wzó lawn yichjlen, na' bžinten xní'alen.

39 Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' zie' law Jesusen', ble'ele' kan goken, kan wžéžeya'a Jesusen', na' la' gottie', na' wnné':

—Da' li benne' ni goke' Zi'n Dios.

40 Lezka' wnníta'gak no'le ka' ga na', na' zí'to'le zwíagake'. Wnníta'gak Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna'gak Jakob kwide', na' Jwsé ládjwgak no'le ka'.

41 No'le ki jáklene' Jesusen' katen' wdé' gan nbab Galilea, na' góklengake' Le', na' bnézjwgake' da' bdawe' Le' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Lezka' wnníta'gak yebale no'le zan ga na', no'le ka' bžínlengake' Le' lo yež Jerusalén.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba
(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Za' žale ža zpá'gake', ža na' za' žin ža la'y chegak benne' judío ka'.

43 Che len bla' Jwsé, benne' yež Arimatea, ga na'. Nake' benne' blo ládjwgak benne' yolawe' blo che yodo', na' lezka' zbeze' ža nna bia' Dios. Dot laže'e wyoé'e gan zoa Pilato, na' wnnable' le' wnezjwe' le' latje yeywé'e Jesusen'.

44 Bebán láže'le Pilaton' kate' wnné' ba got Jesusen', na' bliže' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnnable' le' cha' ba nat Jesusen'.

45 Kate' benle' da' wnná bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bnezjwe' Jwsén' latje yeywé'e Jesusen'.

46 Naž Jwsén' go'we' to laže' da' záka'le'en, na' betinne' Jesusen' le'e yag kroze, na' bchel-le' Le' lažen' da' záka'le'en. Naž wló'ogake' Le' lo yežw ba da' nadjen to lo bloj le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag zen da' besbagan' gan žó'ogake' lo yežw ba na'.

47 Lia Madlen, na' Lia, xna' Jwsé, bwíagake' gan bdégake' Jesusen'.

16

Žebán Jesús lo yela' got
(Mt. 28:1-10; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Kate' ba wdé ža la'y chegak benne' judío ka', da' naken ža gaže ža, naž Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna' Jakob, wzí'gake' da' zla' zix nich chejló'ogake' Jesusen' da' zixen'.

2 Kate' ne nak zildo' ža nežw, jake' žoa'a yežw ba che Jesusen', na' bžíngake' ga na' kate' za' la' wbíž.

3 Belyi'e ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—¿Noz benne' yeké'e yej na' nich gak cho'ožo lo yežw ba chien'?

4 Kate' bžíngake' ga na', bwíagake', na' blé'egekle' ba nkwas yej na', na' naken to yej zen.

5 Wyázgake' lo yežw ba le'e ya'a yej na', na' blé'egekle' to xkwide' byo, wbás che ya'abá ga na'. Že'be' chelá'a li ža lo yežw ban', na' nákwbe' to laže' tonn, laže' zíla'do'ze, na' bžébele'egake'.

6 Naž xkwiden' gožbe' légake', na' wnnabe':

—Biž žébele. Žeyiljle Jesusen', Benne' Nasaret, Bennen' wdé'e le'e yag kroze. Ba bebane'. Biž zoe' nga. Le wia ga ni bxóagake' Le'.

7 Le chej na'a, le chejzenle benne' wsedle chie' ka' da' ni, na' lezka' Bedw, na' ye'le légake': "Chej Jesusen' zga'ale' ka le'e gan nbab Galilea. Yelé'elele-ne' ga na' kan ba gožkze' le'e."

8 Naž bežójgake' ga na', na' bz̲ónnjgake' žoa'a yežw ban' dan' želz̲ize' l̲o yel̲a' z̲žebe chégake'. Bi belyi'e no benne' da' ni dan' z̲žébel̲e'egake'.

Z̲l̲oe'e l̲aw Jesús l̲aw Lia Madlen
(Jn. 20:11-18)

9 Kate' bebán Jesusen' zildo' ža nežwn', bl̲oe'e l̲awe' zga'ale l̲aw Lia Madlen, no'len' bebéj Jesusen' gaže be' x̲iwe' ka' wyoé'e.

10 Wyéj Lian', na' bejzenlen' benne' ka' wdál̲engake' Jesusen'. Benne' ki zej nak nyache' l̲aže'e, na' z̲béžegake'.

11 Kate' béngekle' kan nak da' bchal̲je', na' wnné' zoa nban Jesusen', na' bl̲é'ekzele' L̲e', bi bejl̲é'gake' chie'.

Chope benne' wsedle ka' che Jesús žel̲é'egekle' L̲e'
(Lk. 24:13-35)

12 Wdé na', nža'le bl̲oe'e l̲aw Jesusen' l̲awgak chope benne' wsedle chie' ka', benne' yó'ogake' nez, na' zjake' gan nak nez yix̲e'.

13 Naž beyéjgake', na' bejzéngeklen' yezíka'gake', san bi bejl̲é'gake' x̲tíža'gake'.

Da' bde Jesús l̲o na'gak benne' wbás chie' ka'
(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

14 Kate' ze l̲awte, bl̲oe'e l̲aw Jesusen' l̲awgak benne' chinéj, benne' wbás chie' ka', kate' ne že'j žáwgake'. Bdil̲e' l̲égake' dan' bi žejl̲é'gake' chie', na' dan' nak zide yichj l̲ázdo'gake', na' dan' bi bejl̲é'gake' x̲tíža'gak benne' ka' bl̲é'egekle' L̲e' wdé bebane'.

15 Naž gože' l̲égake', na' wnné':

—Le chej dot yežlyó nga, chejzénlele yógo'te benách diža' chawe' chian'.

16 Nóte'teze benne' chejl̲i'e chia' neda', na' yezóe' nis, yelá bennen', san no benne' bi chejl̲i'e chia', ga'n dol̲a' da' nbage'e.

17 Benne' ka' chejl̲é'gake' chia' neda' góngake' da' gak biá'gaken. Wkóngekle' žin la', na' yebéjgake' be' x̲iwe' ka' yo'ogak benách ka', na' wchál̲jgake' diža' yoble ka'.

18 Cha' góx̲wgake' bele snia ka' l̲en ná'gake', o cha' yé'jgake' da' žoten benách, bi be gonen chégake'. X̲oa ná'gake' benne' yižwé' ka', na' yeyáktegake'.

Jesús žeyepe' ya'abá che Dios
(Lk. 24:50-53; Hch. 1:6-11)

19 Kate' X̲anžon' beyóž bchál̲jl̲ene' l̲égake' da' ki, Dios bechise' L̲e' ya'abá chie', gan wži'e kwit l̲i ža che Dios.

20 Bžójgake' l̲égake', na' bejzéngekle' benách yógo'te yež. X̲anžon' gókl̲enkze' l̲égake', na' bi'e l̲égake' latje béngake' da' zej nak bian' nak dot da' li da' z̲chál̲jgake'. Ka'kze naken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ LUKAS

Diža' da' wló'o Lukas ḻo na' Teófilo

1 Benne' zan ba ben byéngake' bzójgake' gaze ḻo den da' naken dot da' li, dan' goken gan zoažo,
2 káteze bḻé'egeklen' ža ni'te, na' bzéngeklen' žo'o, na' bzégake' diža' kan goken.
3 Žekla' neda' gaken chawe' wzoja' da' ki gaze ḻo den chio', Teófilo, benne' cháwe'do', dan' ba wdilja' binlo kan nak yógo'te dan' goken ža ni'te.
4 Ẓzoja' da' ni chio' nich nnezlo' nak dot da' li da' ba nsedlo'.

Ẓḻoe'el wbás che ya'abá kan galj Ẓwa, benne' yezóe' benách ka' nis

5 Ža ni'te katen' wnná bia' Herodes gan nbab Judea, wzóa to bx̱oz lie' Secría. Nbábḻene' to kwe' bx̱oz, da' naken kwe' dan' ẓnna bia' Abías. Ḻezka' X̱bel, ẓo'le Secrían', nake' ẓa'só Aarón, bennen' goke' bx̱oz blo nežw, na' benne' biche' Moisés.
6 Secrían' ḻen X̱belen', zej nake' chawe' ḻaw Dios, na' dot ḻáže'gake' žóngake' kan ẓnna x̱tiža' Dios, na' ḻezka' da' bchi'le' Ḻe'. Ki goken, bi gok nitó benne' nnie' chégake'.
7 Bi wzóa no x̱kwide' chégake', dan' nak X̱belen' no'le wbíž, na' žoptie' ba ngólgake'.
8 Bžin byo' beyaḻa' che kwe' bx̱oz ka' gan nbab Secrían' góngake' žin ḻaw Dios, ḻo yeḻa' bx̱oz chégake'.
9 Kan žónteze žongak bx̱oz ka', beyaḻa' ḻo wláz Secrían' wyoé'e latje la'y che yodo' nich wzeye' yale ẓix̱ ḻaw X̱anžo Dios.
10 Kate' Secrían' ne ẓzeye' yalen', yógo'te benách ka' wnníta'gake' ḻa' ḻí'ale, na' ẓcháḻjḻengake' Dios.
11 Ḻa' na'ze bḻa' ḻaw to wbás che X̱anžon' gan zoa Secrían', zie' cheḻá'a ḻi ža che bkog la'y gan žey yalen'.
12 Katen' Secrían' bḻe'ele' wbás che ya'abán', gok zedle', na' bžebe'.
13 Naž wbasen' gože' Secrían', na' wnné':
—Secría, bi žebo'. Dios ba benle' da' ẓnnablo'-ne', na' X̱bel, no'le chion', soa to bi' byodo' chie', na' go'o labe' Ẓwa.
14 Gak yeḻa' ba nez ẓen chio', na' yebéḻe'elo'. Benne' zan yebégekle' ni'a che x̱kwiden'.
15 Gakbe' ẓenḻe'e ḻaw Dios. Bi ye'jbe' x̱is uba, na' kege to da' žsožlen benách ka'. Dios Be' La'y yedjsóaḻene'-be' kate' ne yo'obe' ḻo ḻe'e x̱na'be'.
16 Ẓwa ni gonbe' ga yeyakgak benne' zan, benne' Israel ka', che X̱anžo Dios.
17 Ḻezka' cheje' zga'ale' ka X̱anžon', na' Be' ḻa'yen', na' yeḻa' waken', da' ka' wnníta'ḻengaken Lías, bennen' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te, sóaḻengaken ḻe'. Ki gaken che Ẓwan' nich yeyone' toze benne' zej nake' x̱a ḻen ẓí'ngake' ka'. Wzejni'ile' benne' ka' ẓží'igake' che Dios, nich yeyákgake' benne' chawe' ka', na' yesnisle' ḻégake' nich gak ban ḻáže'gake', na' gápegake' X̱anžon' ba la'ne.
18 Naž Secrían' wnnable' wbás che ya'abán', na' wnné':
—¿Biẓe gak bian' gakgak da' ki? Ba ngola' neda', na' ḻezka' ba ngol no'le chian'.
19 Bechebe wbasen', na' wnné':
—Neda' lia' Gabriel. Žona' žin ḻaw Dios. Ḻekze' bseḻe'e neda' nich wcháḻjḻena' le', na' wzenla' le' diža' chawe' ni.
20 Na'a, dan' bi bejḻi'o da' goža' le', wkwežo', na' biž gak nnio' kate' gákžegak yógo'te da' ki, kate' žin ža.
21 X̱ak gokgak da' ki, wnníta'gak benne' ka' ḻa' ḻí'ale, želbeze' Secrían', na' žebángekle' dan' ẓžél-ḻe'ele' ḻo latje ḻa'yen'.
22 Kate' bežój Secrían', bi gok wcháḻjḻene' ḻégake', na' gókbe'egekle'

bḻe'e dáwe'le' to da' bḻoe'el Dios ḻe' ḻo latje ḻa'yen'. Dan' bi gok nne Secrían', bḻoé'ezele' nich bzejni'ile' ḻégake' dan' goken.
23 Kate' bza'a ža ka' žaḻa' gon Secrían' žin ḻaw Dios, naž beyeje' liže'.
24 Wdé ža ka' wyó'o bi'do' ḻo ḻe'e X̱bel, ẕo'le Secrían', na' bga'ne' yo'oze gayo' byo'. Bsa' ḻaže'e,
25 na' wnné':
—X̱anžon' žone' chia' ki. Žonne' to x̱kwide' chia', na' žone' ga biž yedoe'ela' ḻawgak benách ka'.

Wbás che ya'abán' ẕḻoe'ele' kan za' galj Jesús

26 Wdé x̱op byo', bḻa' ḻaw wbasen' che ya'abá, dan' bseḻa' Dios wbás na'kze', Gabriel, nich cheje' ḻo yež Nasaret, dan' nbaben Galilea.
27 Dios bseḻe'e ḻe' ga na', nich chejchálj̱ḻene' to x̱kwide' no'le lebe' Lia. Ḻebe' ba bchebe ḻáže'be' wchág ná'ḻenbe' to benne' byo lie' Jwsé. Ḻe' nbabe' ẕa'só Dabí, bennen' wnná bi'e benách Israel ka' ža ni'te.
28 Kate' wyó'o Gabrielen' gan zoa Lian', gože'-be':
—Padiox̱. Dios že' ḻaže'e le'. X̱anžo Dios zóaḻene' le'. Ḻekze' žone' ga gakže chawe' chio' ka gak chegak yógo'te no'le ka'.
29 Kate' Lian' bḻe'elbe' wbás che ya'abán', wžé' zedlbe' ni'a che dan' bchaḻjen', na' bebanlbe' kan gože'-be'.
30 Naž wbasen' gože'-be', na' wnné':
—Lia, bi žebo', dan' Dios žon chawe'e le'.
31 Na'a, cho'o to bi'do' ḻi'o, na' galj to x̱kwide' byodo' chio', na' go'o labe' Jesús.
32 Jesús ni golbe', na' gake' benne' blo, na' si' le' Ẕi'n Dios, Benne' ẕente. X̱anžo Dios gone' ga nna bi'e kan ben Dabí, x̱a gole wdé che Jesusen', bennen' wnná bi'e ža ni'te.
33 Jesusen' nna biá'teze' benne' Israel ka', na' yeḻa' wnná bia' chien' batkle te chen.
34 Naž Lian' wnnablbe' wbás che ya'abán', na' wnnabe':
—¿Nakx̱kze gak da' ki, dan' bi zóaḻena' benne' byo?
35 Naž wbasen' gože'-be':
—Dios Be' La'y ḻe'e gan zo', na' gone' ga yeḻa' wak che Dios, Benne' ẕente, sóaḻenen le', na' gaken gan zo' ka to ẕoḻ da' ẕgo'o bejw. Che ḻen bi' byodo' na', bi'don' žaḻa' galjbe', cho'obe' ḻo na' Dios, na' si' labe' Ẕi'n Dios.
36 Ḻezka' X̱bel, ẕi'n x̱a x̱to'o wdé, ba yo'o to bi' byodo' ḻi'e ḻa'kze ba ngole'. Wnnégake' chie', na' wnnágake': "Nake' no'le wbíž" san ba zej x̱op byo' yo'o bi'don' ḻi'e.
37 Bi be zoa da' bi gak gon Dios.
38 Naž Lian' wnnabe':
—Nakkza' chie'. To chi'ize naka' wen žin che X̱anžon'. Gak chia' kan bach wnnó' gon Dios chia' neda'.
Naž ḻa' beza'te wbás che ya'abán' gan zoa Lian'.

Lia zejwíabe' X̱bel

39 Ḻa' ža na'ze wyó'o Lia nez, na' taría taría wyejbe' gan nak ḻaw ya'ado' ka', na' bžinbe' to yež da' nbaben Judea.
40 Kate' bžinbe' ga na' wyo'obe' liž Secrían', na' gožbe' X̱belen': "Padiox̱."
41 Kate' benle X̱belen' dan' wnná Lian', ḻa' btate kwin bi'don' yo'obe' ḻi'e, na' Dios Be' La'y bedjsóaḻene' ḻe'.
42 Naž X̱belen' wnníe' zižje, na' wnné':
—Dios ba ben cháwe'že' le' ka yógo'te no'le ka', na' ḻezka' ben chawe'e bi'don' yo'obe' ḻi'o.
43 ¿Noẕkze neda', dan' bḻa' x̱na' X̱ana' ga zoa' ni?
44 Katen' benla' dan' gožo' neda', ḻo yeḻa' žebél chebe' ḻa' btate kwin bi'don' yo'obe' ḻi'a.
45 Ba nez ẕen naken chio' dan' bejḻi'o x̱tiža' wbás che ya'abán', na' gakkze kan gože' le' ḻo wláz X̱anžon'.
46 Naž Lian' wnnabe':
Dot ḻaža'a ẕka'n ẕena' X̱anžon',
47 na' žebéḻenla' Dios, Benne' Weslá chian'.
48 Dios na'kze be' ḻaže'e neda'.

Yoa'a l̲o ne'e L̲e', na' to chi'ize naka'
wen žin chie'.
Na'a so l̲aw, nnágake' chia':
"Ba nez z̲en naken che no'len'."
49 Z̲enl̲e'e nak da' ben Dios, Benne'
z̲ente, chia' neda'.
¡Ga'n z̲en La la'y chie'!
50 L̲e' žeyache' l̲áže'tezle' benne' ka'
z̲žébegake' L̲e',
na'a ža, na' to chi'ize.
51 Da' zan yel̲a' wak z̲en ka' ba bene'
L̲e'.
Bzex̲jwe' benne' ka' bka'n z̲éngake'
yel̲a' žejní'il chégake'.
52 Beké'e yel̲a' wnná bia' chegak
benne' blo ka',
na' bene' ga zej nak blo benne'
gax̲jw l̲aže' ka'.
53 Bwawe' benne' ka' beldone',
na' bka'ne' ka'ze benne' wnni'a ka'.
54 Gókl̲ene' benne' Israel ka', benne'
wen žin chie' ka',
dan' be' l̲aže'e l̲égake', na' beyache'
l̲áže'le' l̲égake'.
55 Bene' da' bchebe l̲aže'e chegak x̲a
x̲to'žo ka', dan' gone' chežo,
dan' bchebe l̲aže'e che Bran, na'
chegak z̲a'sóe' ka'.
56 Lian' bgá'nl̲enbe' X̲belen'
chonne byo', na' wdé na' beyejbe'
ližbe'.

Da' gok kate' golj Z̲wa, bennen'
bezóe' benách ka' nis

57 Kate' bžin ža žal̲a' soa x̲kwide'
che X̲belen', golj to bi' byodo'.
58 Benne' z̲jo'o l̲i'a chie' ka' l̲en
lježe' ka', béngekle' kan Dios bey-
ache' l̲áže'le' l̲e', na' bebél̲engekle' l̲e'.
59 Kate' ba gok x̲ono' ža zoa
x̲kwiden', bl̲a'gak ljéžgake' ka' ga na'
nich chóggake' l̲o bel̲a' che bi' by-
odon' da' nak bian' nbabbe' che
Dios, na' gónegekle' wzóagake' labe'
Secría kan zoa la x̲abe'.
60 Naž beží'i X̲bel, x̲na'be', na'
wnné':
—O'o. Z̲wa si' labe'.
61 Wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake':
—¿Biz̲ chen'? Bi zoa nitó lježle,
benne' lie' Z̲wa.
62 Naž benne' ka' bl̲oé'ezegekle'
nich nnábgekle' x̲abe' biz̲e žénele' si'
labe'.
63 Secrían' wnnabe' to blagdo',
na' bzoje' l̲awn da' z̲nnan: "Z̲wa si'
labe'." Bebángekle' yógo'tegake'.
64 Ka' gaze l̲a' beyáljwte žoa'a Se-
crían', na' gok bechal̲je', na' bka'n
z̲ene' Dios.
65 Naž bebángekle yógo'te benne'
z̲jo'o l̲i'a chégake', na' wzé diža' kan
gok da' ki yógo'te ežďo' zej nnitan'
l̲awgak ya'ado' ka' gan nbab Judea.
66 Bza' l̲áže'gak yógo'te benne' ka'
katen' béngekle' kan goken, na'
wnnágake':
—¿Biz̲kzen' gon bi' byodon'? Da'
likze X̲anžon' zóal̲ene'-be'.

Da' bchal̲j Secría l̲o wláz Dios

67 Naž Dios Be' La'y bedjsóal̲ene'
Secrían', x̲a Z̲wan', na' bchal̲je' l̲o
wláz Dios, na' wnné':
68 ¡Ga'n z̲en Dios, X̲angak benne' Is-
rael ka',
dan' bedjwíe' žo'o, benách chie', na'
beya'we' žo'o!
69 Bsel̲e'e Benne' Weslá chežo ga
zoažo ni,
l̲en yel̲a' wak z̲en chie'.
Nake' X̲kwiden' za' goljbe' ládjwgak
z̲a'só Dabí,
bennen' goke' wen žin che Dios ža
ni'te.
70 Ža ni'te bchebe l̲aže'e gone' da' ki,
dan' wnné' l̲o na'gak benne' ka'
bcháljgake' l̲o wlaze' L̲e'.
71 Bchebe l̲aže'e yeslé' žo'o
l̲o na'gak benne' ka' z̲žá'agake' žo'o,
na' l̲o na'gak benne' ka' bi z̲l̲é'egekle'
žo'o chawe'.
72 Bchebe l̲aže'e yeyache' l̲áže'le'
Dabín', x̲a gole wdé chežon',
na' chejsá' l̲aže'e da' bchebe l̲aže'e,
dan' naken la'y.
73 Ben choche' x̲tiže'e, dan' bchebe
l̲aže'e gonen',
dan' gože' Bran, x̲a gole wdé
chežon',
dan' naken to da' žal̲a' gone' chežo
žo'o.
74 Bchebe l̲aže'e yeslé' žo'o

lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o chawe'
nich biž žébežo gonžo xchine' Le',
75 na' nich gakžo gaxjw laže', na' dot chawe'
lawe' Le' yógo'te ža soažo nbanžo.
76 Le', zí'na'do', si' lo' benne' zchalje' lo wláz Dios, Benne' zente,
dan' chejo' le' zga'alo' ka Xanžon', na' gon chawo'o nez gan tie'.
77 Wzejni'ilo' benách chie' ka' kan wak yelágake'
na' kan yenít law Dios dola' da' zej nbage'e.
78 Ki naken, Dios žeyache' láže'le' žo'o,
na' gone' ga la' law Bennen' nakkze' baní' chežo.
79 Lekze' wza'ni'e chegak benne' ka' nak chol yichj lázdo'gake', na' za' gátgake',
nich yegoé'e žo'o to nez gan ga'n cháwe'žo.
80 Bgole xkwide' byodon', na' gokbe' wale. Wzóazebe' gan nak latje dach kate' bžinže ža bla' lawbe' lawgak benne' Israel ka'.

2

Da' goken katen' golj Jesús (Mt. 1:18-25)

1 La' ža na'ze Augusto, benne' Sésar, bchi'le' yógo'te benách nníta'gake' yežlyó nga yéla'gake' le'e yich.
2 Kate' da' nežw byéla'gake' le'e yichen', wnná bia' to benne' lie' Sirenio gan nbab Siria.
3 Yógo'te benách ka' beyéjgake' yež che chégake' gan zej nbabe' nich yéla'gake' le'e yichen'.
4 Wzá' Jwsé lo yež Nasaret gan nbab Galilea, nich cheje' gan nbab Judea, na' bžine' lo yež Belén, gan golj Dabí ža ni'te. Ki bene' dan' nbablen Jwsén' benne' ka' zej nake' za'só Dabín'.
5 Jwsén' wyeje' ga na' nich yéle'e le'e yichen', tzen len Lia. Lian' nakbe' xkwide' no'len' ba bchebe láže'be' wchág ná'lenbe' Jwsén', na' za' galj bi'do' chebe'.
6 Kate' ne nníta'gake' lo yež Belén, bžin ža žala' galj bi'do' cheben'.
7 Golj to bi' byodo', xkwide' nežw chie'. Bchele'-be' to láže'do', na' bdixjwe'-be' to lo yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez. Ki goken dan' bi bžel latje gan gá'ngake' lo yo'o gan želžín benne' ka' yó'ogake' nez.

Zla' law wbás che ya'abá gan žape chí'igake' zila' ka'

8 Gawze gan že' yež Belén nníta'gak benne' ka' yixe', benne' žape chí'igake' zila' ka' žel.
9 La' bla' lawte to wbás che Xanžon' gan nníta'gake'. Wyó'o yela' baní' che Xanžon' gan nníta'gake', na' bžébegake'.
10 Nažwbás che ya'abán' gože' légake', na' wnné':
—Bi žébele. Na'a zzenla' le'e to da' gonen ga yebélele, na' yebélengeklen yógo'te benách.
11 Na'a ba golj to bi' byodo' lo yež gan golj Dabí, na' gakbe' Benne' Weslá chele. Nake' benne' bsela' Dios, na' nake' Xanžon'.
12 Da' ni gak bia'be' nich gónbia'le-be'. Yežel-lele-be', nželbe' láže'do', na' debe' to lo yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez.
13 Gan wzóa wbás che ya'abán', ka' gaze bla' lawgak wbás zante che ya'abá che Dios, na' zka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':
14 ¡Ga'n zen Dios, Bennen' zoe' ža'te!
Gak da' wká'n chawen' benách yežlyó nga,
benne' ka' Dios žaz laže'e légake'.
15 Kate' beza'gak wbás che ya'abá ka' ga na', zeyéjgake' ya'abá, benne' ka' žape chí'igake' zila' ka' gož ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—Le cho'o lo yež Belén nich le'elžo cha' ba goken kan bzejní'il Xanžon' žo'o.

16 Taría taría la' jaktie' ga na', na'
bejxáka'gake' Lian' len Jwsén', na'
xkwiden', bi'don' debe' to lo yo'odo'
gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka'
chegak benne' ka' yó'ogake' nez.
17 Kate' blé'egekle'-be', bzéngekle'
légake' dan' wnná wbás che
ya'abán', kan nak che xkwiden'.
18 Bebángekle yógo'te benne'
béngekle' dan' wnnagak benne' ka'
žape chí'igake' zila' ka'.
19 Lian' wlo'oze' da' ki lo yichj
lázda'we', na' blab laže'e kan zej
naken.
20 Beyejgak benne' ka' žape
chí'igake' zila' ka', zka'n zéngake', na'
žoe láwgake' Dios ni'a che yógo'te
dan' béngeklen', na' blé'egeklen',
da' ka' gókgaken kan gož wbás che
ya'abán' légake'.

Zgó'ogake' xkwide' Jesús lo na' Dios

21 Kate' ba gok xono' ža wzóa
xkwide' Jesusen', belchoge' lo bela'
chebe' da' nak bian' nbabbe' che
Dios, na' bzóagake' labe' Jesús kan
ba bzoakze wbás che ya'abán'
labe' zga'ale kate' za' cho'obe' le'e
xna'be'.
22 Kate' bza'a ža che da' zpa'
kwingak no'le ka' za' bzóategake'
bi'do' chégake' kan znna da' bchi'le
Moisés, belchi'e xkwide' Jesusen' lo
yež Jerusalén nich kó'ogake'-be' lo
na' Xanžo Dios.
23 Ki béngake', dan' nyejw lo da'
bchi'le Xanžo Dios, dan' znnan:
"Yógo'te bi' byodo', bi' nežw che
xna'be', žala' kwéjgake'-be' cheze
che Xanžo Dios."
24 Che len jake' ga na' nich
gótgake' chope sintr gog, o chope
plomdo' ka', na' kó'ogake'-ba' law
Dios, kan znna xtiža' Xanžo Dios.
25 Ža na'ze zoa to benne' lie' Smon
lo yež Jerusalén, bennen' nake'
chawe', na' žejli'e che Dios. Zbeze'
Bennen' sela' Dios, Bennen' gon
chawe'e benách Israel ka'. Dios Be'
La'y zóalene' Smon na',
26 na' ba bloe'ele' le' bi gatzie' kate'
lé'ežele' Benne' Criston', Bennen'
sela' Xanžo Dios.
27 Bžin Smon na' lo zchil yodo'
dan' bche' Dios Be' La'y le' ga
na'. Katen' xa xna' xkwide' Je-
susen' belchi'e-be' lo zchil yodo'
nich góngake' chebe' kan znna xtiža'
Dios,
28 Smon na' wdele'-be', na' bka'n
zene' Dios, na' wnné':
29 Xan, na'a wak gonno' neda' latje
gata',
na' ga'n ži yichj lázda'wa',
dan' ba gok dan' gožo' neda', wen
žin chio'.
30 Ba ble'ela' bi'don' bzoakzo' Le',
bi'don' gakbe' Bennen' yeslé'
benách ka',
31 Bennen' wloe'elo' law lawgak
yógo'te benách ka'.
32 Nakbe' baní' dan' wza'nín'
chegak benne' zi'to' ka',
na' lezka' baní' chegak benách chio',
benne' Israel ka'.
33 Bebanle Jwsén' len Lian', xna'
xkwide' Jesusen', kan nak dan'
wnná Smon na' kan nak chebe'.
34 Smon na' wnnable' Dios gon
chawe'e légake', na' gože' Lian', xna'
Jesusen', na' wnné':
—Bwia nga. Dios bzoe' Xkwide'
ni nich gakbe' da' gonen ga chix
láže'gekle benne' zan, na' gonbe'
ga yeyakgak chawe' benne' zan
ládjwgak benách Israel. Gakbe'
to da' gak bian', na' benách ka'
nnégake' chebe'.
35 Gaken ki nich la' law dan' zza'
láže'gak benne' zan. Da' ki gaken
chio' ka to ya ntoche' da' chazen
lazdo'o.
36 Lezka' Ana, to no'le zchalje' lo
wláz Dios, wzóe' ga na'. Nake'
zi'n Fanuel, to benne' nbabe' za'só
bennen' lie' Aser, zi'n Israel. Ana
na' wzóalene' benne' byo chie' gaže
yiz wdé goke' xkwide' no'le, na' ba
ngól-li'e.
37 Got benne' byo che Anan', na'
bga'ne' wzebe na' zejte ba zeje'
taplalj tapiz. Bi žežoje' gan nak zchil

yodon'. Dot ža dot yele, z̲ka'n z̲ene' Dios, na' žone' wbás, na' z̲chájlj̲lene' Dios.
38 L̲a' na'ze bl̲e'e ga na', na' gože' Dios: "Žóx̲keno'." Bzejni'ile' yógo'te benách kan nak che x̲kwide' Jesusen', benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, na' želbeze' ža l̲a' Bennen' sel̲a' Dios nich gon chawe'e benách chie' ka'.

Jwsé l̲en Lia zeyéjgake' l̲o yež Nasaret

39 Wdé ben Jwsén' l̲en Lian' yógo'te dan' z̲nna x̲tiža' X̲anžo Dios, beyéjgake' lážgake', yež Nasaret gan nbab Galilea.
40 Bgole x̲kwide' Jesusen', na' gokbe' choch. Góta'že yel̲a' žejní'il chebe', na' z̲en nak da' wló'o Dios l̲o yichj l̲ázdo'be'.

Žežín x̲kwide' Jesús z̲chil yodo'

41 Twiz twiz žjak x̲a x̲na' Jesusen' l̲o yež Jerusalén katen' žak Lni Pasko', kate' žejsá' l̲áže'gak benne' judío ka' kan ben Dios, katen' beslé' x̲a wdé chégake' l̲o yežlyó Egipto.
42 Kate' x̲kwide' Jesusen' ba zejbe' chežinno yiz, jake' l̲o yež Jerusalén kan žónteze žóngake' kate' žak lni na'.
43 Kate' wdé lnin', zezá'gake', na' x̲kwide' Jesusen' nga'nbe' l̲o yež Jerusalén, san Jwsén' l̲en Lian', x̲na' Jesusen', bi gókbe'egeklen'.
44 Žékgekle' zeyo'obe' ladjw benne' zan ka', benne' zesá'kl̲ene' l̲égake', na' che l̲en to ža besa'ke'. Naž beyíljgake'-be' gan zej nnita' ljéžgake', na' gan zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e,
45 na' bi bežél̲gekle'-be'. Che l̲en beyéjgake' l̲o yež Jerusalén, na' beyíljgake'-be' ga na'.
46 Ža chonne ža, bežél̲gekle'-be' gan nak to l̲o z̲chil yodo', že'be' ládjwgak benne' yodo' wsedle ka', na' z̲ze nagbe' dan' žsédgekle', na' z̲nnablbe' l̲égake' da' zan.
47 Bebángekle yógo'te benne' béngekle' dan' bchal̲jbe' l̲en yel̲a' žejní'il chebe', na' kan nak dan' bechebbe'.
48 Kate' x̲a x̲na'be' bl̲é'egekle'-be', bebángekle'. X̲na'be' gože'-be', na' wnné':
—Z̲i'na', ¿biz̲ chen' beno' ki l̲en neto'? Wžé' zedlto', na' beyiljto' le', neda' l̲en x̲on'.
49 Naž Jesusen' gožbe' l̲égake', na' wnnabe':
—¿Biz̲ chen' beyiljle neda'? ¿Bi nnézlele žon byenen we' l̲aža'a da' naken che X̲a'?
50 Bi bejní'igekle x̲a x̲na'be' dan' gožbe' l̲égake'.
51 Jesusen' beyéjl̲enbe' l̲égake', na' bežinbe' l̲o yež Nasaret. Benbe' kan z̲nna x̲tíža'gak x̲a x̲na'be'. Lia, x̲na' Jesusen', wló' cháwe'ze' yógo'te da' ki l̲o yichj l̲ázda'we'.
52 Góta'že yel̲a' žejní'il che x̲kwide' Jesusen', na' bgolbe'. Bežojbe' chawe' l̲aw Dios, na' l̲awgak benách ka'.

3

Da' bchal̲j Z̲wa, benne' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Kate' ba zej chi yiz z̲nna bia' Tiberio, benne' Sésar, dot yežlyó nga, z̲nna bia' Ponsio Pilato gan nbab Judea, na' Herodes z̲nna bi'e gan nbab Galilea, na' Lip, biche' Herodes na', z̲nna bi'e gan nbab Iturea, na' gan nbab Trakonite, na' bennen' lie' Lisanias z̲nna bi'e gan nbab Abilinia.
2 Kate' ža ka' Anás l̲en Kaifás, zej nake' bx̲oz blo ka', na' l̲a' na'ze Dios bchálj̲l̲ene' Z̲wa, z̲i'n Secría, kate' ne zoa Z̲wan' l̲o latje dach.
3 Wdá Z̲wan' do z̲ente žoa'a yego Jordán, na' bchal̲je' kan žal̲a' yezoagak benách ka' nis, benne' ka' žeyát l̲áže'gake' nich yenít l̲aw Dios dol̲a' da' zej nbage'e.
4 Gok da' ki kan nyejw l̲e'e yich la'y, dan' wnná Isaías, benne' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te, dan' z̲nnan:

Benle chi'i to benne' wnníe' zižje l̲o
latje dach, wnné':
“Le wpá' nez nich žin X̲anžo Dios
gan zoale.
Le yebéj li nez las ka' gan tie'.
5 Le yeschá' yógo'te gan zej že' bloj
ka'.
Le gon lache' yógo'te ya'a sibe ka',
na' ya'ado' ka'.
Le yebéj l̲i nez legw ka',
na' le gon chawe' nez yej ka'.
6 Yógo'te benách l̲é'egekle' bennen'
sel̲a' Dios, bennen' yeslé'
l̲égake'.”

7 Kate' bžojgak benne' zan l̲o yež ka' nich yezóagake' nis l̲o na' Z̲wan', l̲e' gože' l̲égake', na' wnné':

—L̲e'e, lježgak bele snia ka'. ¿Biz̲ chen' žénelele yezoale nis? ¿Zoa no benne' gože' l̲e'e bi chog Dios chele gatle cha' yezoale nis?

8 Na'a, le gon da' gak bian' ba beyát l̲áže'le, na' bi sa' l̲áže'le, bi nnale: “Dios bi choge' cheto' gatto' dan' nakto' z̲a'só Bran” dan' žapa' l̲e'e, gak Dios ke'e yej ki, na' gone' ga yeyákgaken z̲a'só Bran na'.

9 Nakle ka yag ka'. Ba z̲bez ya wage nich chogen yag ka'. Bíte'teze yag da' bi z̲bian da' z̲ix̲ chen, chóggaken', na' wzéygaken' l̲o yi'.

10 Naž benách ka' nníta'gake' ga na' wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake':

—¿Nakx̲kze gonto'?

11 Bechebe Z̲wan', na' gože' l̲égake':

—No benne' de chope z̲e' žal̲a' wnez̲jwe' ton che no benne' bi de chie'. No benne' de da' žawe', l̲ezka' žal̲a' chisen' chegak benne' ka' bi de da' gáwgake'.

12 L̲ezka' bal̲e benne' wechiz̲jw ka', benne' z̲chíz̲jwgake' benách ka' l̲o wláz yež zi'to', bžíngake' ga na' nich yezóagake' nis. Wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, ¿biz̲ žal̲a' gonto' neto'?

13 Z̲wan' gože' l̲égake':

—Bi wchíz̲jwžele kan wnná benne' z̲nna bi'e l̲e'e.

14 L̲ezka' bal̲e benne' žjake' l̲o wdil̲e wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake':

—¿Cheze neto', biz̲ žal̲a' gonto'?

Z̲wan' gože' l̲égake':

—Biž wcheble nitó benne' nich ka'le bi da' de chie'. Biž nnale chegak benách ka' da' wen l̲aže' nich gonle ga chíz̲jwgake' l̲e'e, san le chaz l̲aže' ka da' náz̲jwle.

15 L̲ezka' benne' ka' želbeze' Bennen' sel̲a' Dios, wnníta'gake' ga na', na' žsa' l̲áže'gake' cha' nak Z̲wan' Benne' Criston'.

16 Bechebe Z̲wan', na' gože' yógo'tegake', na' wnné':

—Da' li neda' žezóa' l̲e'e nis, da' z̲l̲oe'elen nakle ka benne' ka' ba gótgake', na' zej nzi'e yel̲a' nban da' yoble, san za' Bennen' wchize' l̲e'e Dios Be' La'y, na' da' naken yi' chie', na' Dios Be' La'y na' gonne' l̲e'e yel̲a' nban da' zejlí kanne. Bennen' ze'e napže' yel̲a' wnná bia' ka neda', na' neda' bi naka' zi kweja' z̲ele'.

17 Nox̲e' da' žz̲en yi' chie', na' wlobe' z̲oa' stribe chie', dan' z̲l̲oe'elen kan gaken chegak benách ka'. Wtobe' z̲oa' striben', na' ko'o chawen', san bebe chen wzeyen' l̲o yi' da' batkle yol̲en.

18 Kan zej nak diža' ki, na' yebal̲e diža' zan bzejni'ile' benách ka', na' bzenle' l̲égake' diža' chawen'.

19 Z̲wan' bdil̲ diže'e Herodes, benne' wnná bia', dan' zóal̲ene' Herodías, z̲o'le Lip, benne' biche'e, na' dan' žone' da' zan da' kegle.

20 Naž ben Herodes na' to da' kegle da' z̲enže, bsejwe' Z̲wan' liž ya.

Žezóa Jesús nis
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Kate' ža ka' kate' bi na' nyejw Z̲wan' liž ya, na' žezóe' benách ka' nis, l̲ezka' bezóe' Jesusen' nis. Kate' Jesusen' ne z̲chál̲jl̲ene' Dios, wyaljw ya'abá,

22 na' bl̲a' l̲aw Dios Be' La'y. Z̲nne'e ka to plomdo', bian' betjba', na'

bžinba' gan zoa Jesusen'. Benle' chi'i to Benne' ẕchaḻje' ya'abá che Dios, na' wnné':
—Le' nako' Ẕi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz ḻaža'a Le'.

Kan zej nak x̱a x̱na' wdé ka' che Jesús
(Mt. 1:1-17)

23 Katen' Jesusen' wzó ḻawe' žone' x̱chin Dios, zeje' Ḻe' ka chi žoa yiz.
Žékgekle benách nake' ẕi'n Jwsé. Jesusen' nake' ẕa'só Elí.
Bennen' nake' x̱a Lia, x̱na' Jesusen'.
24 Elí na' goke' ẕi'n Matat.
Bennen' goke' ẕi'n Lebí.
Bennen' goke' ẕi'n Melki.
Bennen' goke' ẕi'n Jana.
Bennen' goke' ẕi'n yetó Jwsé.
25 Jwsé ni goke' ẕi'n Matatías.
Bennen' goke' ẕi'n Amós.
Bennen' goke' ẕi'n Nahum.
Bennen' goke' ẕi'n Esli.
Bennen' goke' ẕi'n Nagai.
26 Nagai na' goke' ẕi'n Maat.
Bennen' goke' ẕi'n yetó Matatías.
Bennen' goke' ẕi'n Semei.
Bennen' goke' ẕi'n yetó Jwsé.
Bennen' goke' ẕi'n Judá.
27 Judá na' goke' ẕi'n Joana.
Bennen' goke' ẕi'n Resa.
Bennen' goke' ẕi'n Sorobabel.
Bennen' goke' ẕi'n Salatiel.
Bennen' goke' ẕi'n Neri.
28 Neri na' goke' ẕi'n yetó Melki.
Bennen' goke' ẕi'n Adi.
Bennen' goke' ẕi'n Kosam.
Bennen' goke' ẕi'n Elmodam.
Bennen' goke' ẕi'n Er.
29 Er na' goke' ẕi'n Josué.
Bennen' goke' ẕi'n Elieser.
Bennen' goke' ẕi'n Jorim.
Bennen' goke' ẕi'n yetó Matat.
30 Matat na' goke' ẕi'n Lebí.
Bennen' goke' ẕi'n Smon.
Bennen' goke' ẕi'n Judá.
Bennen' goke' ẕi'n yetó Jwsé.
Bennen' goke' ẕi'n Jonán.
Bennen' goke' ẕi'n Eliakim.
31 Eliakim na' goke' ẕi'n Melea.
Bennen' goke' ẕi'n Mainán.
Bennen' goke' ẕi'n Matata.
Bennen' goke' ẕi'n Natán.
32 Natán na' goke' ẕi'n Dabí.
Bennen' goke' ẕi'n Isaí.
Bennen' goke' ẕi'n Obed.
Bennen' goke' ẕi'n Boos.
Bennen' goke' ẕi'n Salmón.
Bennen' goke' ẕi'n Naasón.
33 Naasón na' goke' ẕi'n Aminadab.
Bennen' goke' ẕi'n Aram.
Bennen' goke' ẕi'n Esrom.
Bennen' goke' ẕi'n Fares.
Bennen' goke' ẕi'n yetó Judá.
34 Judá na' goke' ẕi'n Jakob.
Bennen' goke' ẕi'n Isaak.
Bennen' goke' ẕi'n Bran.
Bennen' goke' ẕi'n Taré.
Bennen' goke' ẕi'n Nakor.
35 Nakor na' goke' ẕi'n Serug.
Bennen' goke' ẕi'n Ragau.
Bennen' goke' ẕi'n Peleg.
Bennen' goke' ẕi'n Heber.
Bennen' goke' ẕi'n Sala.
36 Sala na' goke' ẕi'n Kainán.
Bennen' goke' ẕi'n Arfaxad.
Bennen' goke' ẕi'n Sem.
Bennen' goke' ẕi'n Noé.
Bennen' goke' ẕi'n Lamek.
37 Lamek na' goke' ẕi'n Matusalén.
Bennen' goke' ẕi'n Enok.
Bennen' goke' ẕi'n Jared.
Bennen' goke' ẕi'n Mahalalel.
Bennen' goke' ẕi'n yetó Kainán.
38 Kainán na' goke' ẕi'n Enós.
Bennen' goke' ẕi'n Set.
Bennen' goke' ẕi'n Adán.
Bennen' goke' ka ẕi'nkze Dios.

4

Gónele da' x̱iwe' gonen ga baga' Jesús doḻa'
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Bezá' Jesusen' žoa'a yego Jordán, zoaḻen Dios Be' La'y Ḻe', na' de chgi' bchi'e Jesusen' ḻo latje dach.
2 Wzóe' ga na' chopḻalj ža, na' gónele da' x̱iwe' gonen ga baga' Jesusen' doḻa'. Bi be bdaw Jesusen' ža ka', na' wdé na' wdone'.

3 Naž da' x̱iwen' gožen Jesusen',
na' wnnán:
—Cha' nakkzo' Le' Ẕi'n Dios,
wnná yeyák yej ni yet x̱til.
4 Bechebe Jesusen', na' gožen':
—Nyejw ḻe'e yich da' ẕnnan:
"Kégeze ḻen yet x̱til zej nban benách
ka', san ḻezka' zej nbánḻene' yógo'te
x̱tiža' Dios."
5 Naž da' x̱iwen' bchen' Jesusen'
gan nak to ḻaw ya'a sibe. To
chí'ido'ze bḻoe'elen Ḻe' yógo'te latje
gan ẕnna bia'gak benne' ka' dot
yežlyó nga.
6 Naž da' x̱iwen' gožen Jesusen',
na' wnnán:
—Yógo'te latje chegak benne'
wnná bia' ka', na' yeḻa' wnni'a
chégake', gonnan' chio', dan' yo'o
ḻo na'a yógo'te da' ki, na' no benne'
žénela' wneẕjwa' da' ka' chie'.
7 Cha' Le' wzóa ẕibo' ḻawa', na'
wká'n ẕeno' neda', yógo'te da' ki
gaken chio'.
8 Naž Jesusen' gožen':
—Kwas na'le, da' x̱iwe', dan'
nyejw ḻe'e yich la'y dan' žen' neto',
dan' ẕnnan: "X̱ano' Dios wká'n ẕeno',
na' toze Ḻe' gono' x̱chine'."
9 Naž da' x̱iwen' bchen' Jesusen'
ḻo yež Jerusalén, na' bžian Ḻe'
yichjo'o yodo', na' gožen Ḻe':
—Cha' nakkzo' Le' Ẕi'n Dios,
bex̱ite' ga ni
10 dan' nyejw ḻe'e yich la'y da'
ẕnnan:
Dios seḻe'e wbás che ya'abá ka', na'
gákḻengake' Le'.
11 Ḻen ná'gake' góx̱wgake' Le'
nich bi chejchego'o yej, na' bi gak
zi' ni'o.
12 Naž Jesusen' gožen':
—Nyejw ḻe'e yich la'y da' žen'
neto': "Bi wkonlo' žin X̱ano' Dios."
13 Kate' da' x̱iwen' bi bžeḻ-len yetó
da' gonen ga baga' Jesusen' doḻa',
na' bebigan' gan zoe' to chi'ido'.

Ẕzo ḻaw Jesús žone' x̱chine' gan nbab Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Beyéj Jesusen' gan nbab
Galilea, na' nzi' ḻo ne'e yeḻa' wak
che Dios Be' La'y. Wzé diža' kan
nak chie', na' benách ka' nníta'gake'
yógo'te yež dot gawze ga na'
béngeklen'.
15 Jesusen' bsedle' benách ka' gan
nak ḻo yo'o ka' gan ẕdobgak benne'
judío ka' nich yéngekle' x̱tiža' Dios,
na' yógo'te benách ka' wdápegake'
Ḻe' ba la'ne.

Da' ben Jesús ḻo yež Nasaret, dan' naken laže'
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Naž bežín Jesusen' ḻo yež
Nasaret gan bgole'. Kate' bžin ža
la'y chegak benne' judío ka', na'
kan žónteze žon Jesusen', wyoé'e ḻo
yo'o gan ẕdobgak benne' judío ka'
nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' wzíe'
nich goḻe' to da' nyejw ḻe'e yich la'y.
17 Bdégake' yichen' ḻo na' Jesusen'
gan nyejw da' wnná Isaías, ben-
nen' bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te.
Kate' bsaljwe' yichen', bežeḻ-le' gan
nyejw da' ẕnnan:
18 Zoaḻen Be' La'y che X̱anžon' neda'
dan' wleje' neda' cheze'
nich wzenla' benách yache' ka'
diža' chawe'.
Bseḻe'e neda' nich yeyona' benne'
ka' žak zi' ḻáẕdo'gake',
na' nich wzenla' benne' ka' zej
nake' ka benne' zej nžeje'
ni'a che doḻa' da' nbága'gake',
kan gak yelágake',
na' nich yeyona' benne' ḻo choḻe ka',
na' nich yeslá' benne' ka' žsaka'
zi'gak benách ka' ḻégake',
19 na' nich wzía' diža' che ža gakḻen
X̱anžo Dios benách ka'.
20 Naž Jesusen' betobe' yichen',
na' bedíen' ḻo na' bennen' žape chi'e
yiche la'y ka', na' bebi'e. Naž
yógo'te benne' zej ndobe' ḻo yo'on',
belwíe' Jesusen'.
21 Wzó ḻaw Jesusen' ẕchaḻje', na'
gože' ḻégake':
—Na'a ža ni zoale ḻe'e, ba bžinkze
dan' nyejw ḻe'e yichen'.

22 Yógo'tegake' wnné cháwe'gake' chie', na' bebángekle' kan nak diža' chawen' da' ẕchaḻje', na' wnnágake':
—¿Kege benne' ni ẕi'n Jwsé?
23 Naž Jesusen' gože' ḻégake', na' wnné':
—Ye'le neda' da' ẕnnan: "Le', benne' žeyón benách ka', beyón kwino'." Ḻezka' ye'le neda': "Da' ka' benlto' beno' Le' ḻo yež Kapernaum, ḻezka' ben ga ni naken lažo'."
24 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Da' li žapa' ḻe'e, cha' zoa no benne' ẕchaḻje' ḻo wláz Dios, benne' wláž chie' ka' bi žápegake' ḻe' ba la'ne.
25 Da' li žapa' ḻe'e, wnníta'gak no'le wzebe zan ža ni'te gan nbab Israel, ža ka' wzóa Lías, bennen' bchaḻje' ḻo wláz Dios. Kate' ža ka' bi gok yejw chonn yiz yo'o gachje, na' gok wbín ḻo yežlyón'.
26 Dios bi bseḻe'e Líasen' gan zej nnita' no'le wzebe ka' wnníta'gake' gan nbab Israel, san bseḻe'e ḻe' gan zoa to no'le wzebe ḻo yež Sarepta, da' nbaben yež Sidón, to yež zi'to'.
27 Ḻezka', wnníta'gak benne' zan ža ni'te gan nbab Israel, benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže ža ka' wzóa Eliseo, bennen' bchaḻje' ḻo wláz Dios. Bi beyák nitó benne' ki ladjw benách Israel ka', san beyák toze Naamán, benne' zi'to' wbabe' ḻo yežlyó Siria.
28 Kate' béngekle benne' ka' da' ni, benne' wnníta'gake' ḻo yo'o gan ẕdóbgake' nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' bžá'agake'.
29 Naž ḻa' wzó žá'tegake', na' bebéjgake' Jesusen' žoa'a yež na'le. Belchi'e Ḻe' gan nak ḻe'e ya'a yej gan že' lážgake' nich wžíx̱jgake' Ḻe' gan nak ḻe'e ya'a yej na'.
30 Wdé Jesusen' gachje ḻáwe'le gan nníta'gake', na' ḻa' beyejtie'.

Žeyón Jesús to benne' yoe'e be' x̱iwe'
(Mr. 1:21-28)

31 Naž wyéj Jesusen' ḻo yež Kapernaum gan nbab Galilea, gan bsedle' benách ka' kate' nak ža la'y ka' chegak benne' judío ka'.
32 Bebángekle' kan nak dan' žsedle Jesusen' ḻégake', dan' ẕchaḻje' ka to benne' de ḻo ne'e yeḻa' wnná bia'.
33 Ḻezka' zoa to benne' yoe'e be' x̱iwe' ḻo yo'o gan ẕdóbgake' nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' wnníe' zižje,
34 na' wnné':
—Bsan neto'. ¿Biẕ nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? ¿Zo'o nga nich wžía yi'o neto'? Nónbia'to' Le' No nako'. Benne' la'y che Dios nako'.
35 Naž Jesusen' bdiḻe' be' x̱iwen', na' gožen':
—Žize wzóa, na' bežój ḻo bennen'.
Naž be' x̱iwen' wžo'nen bennen' ḻo yo ḻawgak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' ḻa' bežojten ḻo bennen', san biž bi benen ḻen ḻe'.
36 Bebángekle' yógo'tegake', na' bchaḻjḻen ljéžgake', na' wnnágake':
—¿Biẕ diža' ni dan' ẕchaḻjen'? Ḻen yeḻa' wnná bia', na' yeḻa' wak ẕen ẕdiḻe' be' x̱iwe' ka', na' ḻa' žežójtegaken.
37 Wzé diža' che da' žon Jesusen', na' béngekle benách nníta'gake' yógo'te yež zej žen' dot gawze.

Jesús žeyone' x̱na' ẕo'le Smon, bennen' ḻezka' lie' Bedw
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Naž Jesusen' ḻa' wzó ža'tie', na' bežoje' ḻo yo'o gan ẕdóbgake' nich yéngekle' x̱tiža' Dios, na' wyoé'e liž Smon. Zoa x̱na' ẕo'le Smon ga na', na' yoe'e da' ḻa. Góta'yoegekle' Jesusen' yeyone' ḻe'.
39 Wbiga' Jesusen' gan die', na' bḻiže' da' ḻa da' yoe'e. Ḻa' bežojten. No'len' ḻa' wyastie', na' bsí'ni'e da' bdáwgake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'
(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Kate' ba ben wbíž ža la'y na', bžingak yógo'te benne' zóalengak benne' yižwé' ka' légake', benne' ka' zej de'e yižwé' ka' che chégake'. Bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na' Le' bxoa ne'e légake', na' beyone' légake'.

41 Lezka' bežojgak be' zan, be' xiwe' ka' yo'ogak benách yižwé' ka'. Belbéžeya'a be' xiwe' ka', na' wnnágaken:

—Le' nako' Zi'n Dios.

Naž Jesusen' bdile' be' xiwe' ka', na' bi bi'e latje nnégaken, dan' nnézgeklen nake' Le' Benne' Criston'.

Zchalj Jesús diža' chawe' gan nbab Galilea
(Mr. 1:35-39)

42 Kate' za' ža'ní' yetó ža, bžoj Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wyeje' to latje dach. Benne' zan beyíljgake' Le'. Kate' bžíngake' gan zoe', gónegekle' wséjwgake' xneze', nich bi yezé'e gan nníta'gake'.

43 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Žon byenen cha'a gan zej nnita' yezika' yež ka', nich wchalja' diža' chawe' ga na' kan gak chó'ogake' gan znna bia' Dios. Che len bselе'e neda' nga.

44 Ki goken, bchalje' diža' chawen' lo yež ka' gan nbab Galilea, na' gan nak lo yo'o ka' gan želyenle benne' judío ka' xtiža' Dios.

5

Želzene' bel zan
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Kate' ne zoa Jesusen' žoa'a nisdo', dan' nzin' Jenesaret, bdobgak benne' zan dot kwite', nich yéngekle' xtiža' Dios.

2 Naž Jesusen' ble'ele' chope barkw zóagaken lawe' nisdon' gan nak gawze gan de yo biž, na' benne' wzén bel ka' zej nžoje' lo barkw ka', na' žeyíbgake' yixjw bel chégake'.

3 Wžén Jesusen' to lo barkwn', dan' naken che Smon Bedw, na' wnnable' le' kweken' yeláte'do' zí'to'le gan de yo bižen'. Naž Jesusen' wži'e lo barkwn', na' že'ze' ka', bsedle' benne' zan ka' nníta'gake' lo yo bižen'.

4 Kate' beyóž bchalj Jesusen', naž gože' Smon, na' wnné':

—Bsa' barkw ni lo nisdo' gan že' zilen, na' le wzala' yixjw bel chele, na' senle bel ka'.

5 Beží'i Smon na', na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, dot yele ba bento' žin, na' nitó bel bi na' sento', san len diža' chio' wzála'to' yixjwn'.

6 Kate' bzála'gake' yixjwn', wzéngake' bel zan, na' ba žekte žeza' yixjwn'.

7 Naž blížgake' ljéžgake' ka', benne' ka' nníta'gake' yetó lo barkwn' nich yídgake', na' gáklengake' légake'. Katen' bžíngake' ga na', beschá'gake' žopte barkw ka' len bel ka', na' ba žek lo'jgak barkw ka' lo nisle.

8 Kate' Smon Bedw ble'elen', naž bzoa zibe' law Jesusen', na' wnné':

—Kwas len neda', Xan, dan' naka' benne' dola'.

9 Ki wnné' dan' zžebe Bedon' ni'a chegak bel zan ka', na' lezka' goken chegak benne' ka' žónlengake' le' tzen.

10 Lezka' bžébegak Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, na' zej nake' lješ Smon Bedon'. Naž Jesusen' gože' Smon na', na' wnné':

—Bi žebo'. Na'a so lawo' yedjó'o benách ka' nich gákgake' chia', gono' kan žono' zzeno' bel ka'.

11 Kate' ba besá'gake' barkw ka' gan nak yo bižen', belka'ne' yógo'ten ga na', na' jáklengake' Jesusen'.

Jesús žeyone' to benne' de'e yižwé' leže
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Kate' wzóa Jesusen' to yež, bžin to benne' de'e yižwé' leže gan zoe'.

Katen' bḷe'ele' Jesusen', byechwe' ḷo yote, na' góta'yoele' Ḷe', na' wnné':

—Xan, cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

13 Naž Jesusen' bḷi ne'e, na' wdane' ḷe'. Gože' ḷe':

—Žénela'. Yeyako' chawe'.

Ḷa' bebižte yižwé' leže da' wdá' bennen'.

14 Naž Jesusen' gože' ḷe' bi wzenle' nitó benne' kan bene'. Gože' ḷe':

—Wyéj, bejḷoé'el kwino' ḷaw bxoz, na' bejnezjw che da' žeyón le' chawe' che yodo' kan znna xtiža' Moisés, dan' wḷoe'elen ḷégake' ba beyako'.

15 Wzéḷe'e diža' che yeḷa' wak che Jesusen', na' bdobgak benne' zan gan zoe' Ḷe' nich yéngekle' xtiže'e, na' nich yeyone' ḷégake', na' yeké'e yižwé' chégake'.

16 Naž Jesusen' bezé'e ga na', na' wyeje' to latje dach, gan bcháḷjḷene' Dios.

Jesús žeyone' to benne' bi žak se'e
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Yetó ža, kate' ne žsedle Jesusen' benách ka', že'gak benne' yodo' fariseo ka' ḷen benne' yodo' wsedle ka', ga na'. Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea, na' ḷo yež Jerusalén. Nak bia' de ḷo na' Jesusen' yeḷa' wak che Xanžo Dios dan' žeyone' benne' yižwé' ka'.

18 Naž benne' ka' zej noe'e to da' del to benne' bi žak se'e bžíngake' ga na', na' wdíljgake' nakze góngake' nich kó'ogake' ḷe' ḷo yo'o, na' chíxjwgake' ḷe' ḷaw Jesusen'.

19 Kate' bi bžéḷgekle' nakze góngaken' dan' zej nnita' benách zan ga na', naž wžéngake' yichjo'o yo'on', na' bsáljwgake' yichjo'on'. Btínnegake' dan' del benne' yižwén', na' belyíxjwe' ḷe' gachje ḷáwe'lgak benách ka', gan nak ḷaw Jesusen'.

20 Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejḷé'gake' chie', gože' benne' yižwén':

—Benne', ba benít ḷawa' doḷa' da' nbago'o.

21 Naž wzó ḷaw zza' ḷáže'gak benne' yodo' wsedle ka' ḷen benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—Benne' ni znne' da' zzoan Dios cheḷa'ale. ¿Nozkze benne' gak yenít ḷawe' doḷa'? Toze Dios gak yenít ḷawe' doḷa'.

22 Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' ḷáže'gake', na' gože' ḷégake':

—¿Biz chen' zza' ḷáže'le da' ki?

23 Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' ni: "Ba benít ḷawa' doḷa' da' nbago'o" san nak zede gone' ga yeyase', na' se'e.

24 Wḷoe'ela' ḷe'e nzi' ḷo na'a neda', Benne' Golje' Benách, yeḷa' wnná bia' yenít ḷawa' doḷa' yežlyó nga.

Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Žapa' le', wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj ližo'.

25 Ḷa' wyaste benne' yižwén' ḷáwgake', na' beké'e dan' góta'len', na' zeyeje' liže', zka'n zene' Dios.

26 Bebángekle' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios. Ḷezka' zžébegake', na' wnnágake':

—Na'a bḷe'elžo to da' žonen ga žebanlžo.

Jesús žḷiže' Lebí, bennen' ḷezka' lie' Matío
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Wdé gok da' ni, Jesusen' bžoje' ga na', na' bḷe'ele' to benne' lie' Lebí, ži'e gan zchizjwe' lazgak benách, na' Jesusen' gože' ḷe':

—Benḷen neda' tzen.

28 Ḷa' wzó ža'te Lebín', na' bka'ne' yógo'te, na' wyéjḷene' Jesusen'.

29 Wdé na', ben Lebín' to yeḷa' waw che Jesusen' gan nak ḷo liže', na' wnníta'gak benne' zan ga na', benne' wechizjw ka' ḷen yebaḷe benne' ka' želbé'ḷene' ḷégake' gan žáwgake'.

30 Naž benne' yodo' wsedle ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka' wnnégake' chegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz̲ chen' že'j žáwl̲enle tz̲en benne' wechiz̲jw ka', na' yezika' benne' dol̲a' ka'?

31 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' l̲aw benne' žeyone' benách ka', san benne' yižwé' ka' žon byenen chjake' l̲aw bennen' žeyone' benách ka'.

32 Bl̲a'a neda', kege nich wl̲iža' benne' chawe' ka', san nich wl̲iža' benne' dol̲a' ka' nich yeyát l̲áže'gake'.

Z̲nnábgekle' Jesús kan nak che yel̲a' žon wbás
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Naž benne' yodo' ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' ka' žónl̲engake' Z̲wa tz̲en, na' benne' ka' žónl̲engake' benne' yodo' fariseo ka' tz̲en, žónteze žóngake' wbás, na' z̲chálj̲l̲engake' Dios. ¿Biz̲ chen' benne' ka' žónl̲engake' Le' tz̲en že'j žáwgake'?

34 Jesusen' gože' l̲égake':

—¿Wak gonle ga gongak benne' ka' wbás, benne' nníta'gake' lni che yel̲a' z̲chag na', kate' benne' z̲chag ne'e ne zóal̲ene' l̲égake'?

35 Žin ža kate' kwas benne' z̲chag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.

36 Naž Jesusen' bsaka' l̲ebe' kan nak da' ki, na' gože' l̲égake':

—Bi chog nitó benne' to laže' kobe dan' ba ndian, nich kweje' x̲taka' dan' yedé'e l̲e'e to laže' gole. Cha' gone' ki, kégeze gak ditj laže' koben', san láže'don' dan' bžojen l̲e'e laže' koben' bi gon l̲eben laže' golen'.

37 L̲ezka', bi z̲ga'a nitó benne' x̲is uba kobe l̲o že'e yid gole. Cha' no benne' gone' ki, x̲is uba koben' wl̲á'an že'e golen' da' naken yid, na' l̲alj x̲is uban', na' cwia yi' že'e yid golen'.

38 Che l̲en žal̲a' ka'ažo x̲is uba kobe to l̲o že'e yid kobe, na' žopten gak chí'igaken.

39 Cha' zoa no benne' že'je' x̲is uba gole, bi yénetele' ye'je' x̲is uba kobe, dan' nne': "Nakže dz̲i' x̲is uba golen'."

6

Benne' wsedle ka' che Jesús z̲ká'agake' bisto z̲oa' stribe ža la'y
(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

1 Kate' nak to ža la'y chegak benne' judío ka', wdá Jesusen' gan de yel z̲oa' stribe, na' benne' wsedle chie' ka' z̲ká'agake' bisto gan žia z̲oa' striben'. Bel z̲oben' l̲o ná'gake', na' bdáwgaken'.

2 Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' l̲égake', na' wnnágake':

—¿Biz̲ chen' žonle da' bi žal̲a' gonžo ža la'y?

3 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—¿Bi bel̲-le kan ben Dabí katen' wdone', na' l̲ezka' beldón benne' ka' wnníta'l̲engake' l̲e'?

4 Wyoé'e l̲o yodo' che Dios, na' wz̲i'e yet x̲til dan' z̲gó'ogake' l̲aw Dios, dan' bi žal̲a' gawžon, san de latje chégakze bx̲oz ka' gáwgaken', na' Dabín' bdawen', na' l̲ezka' bnez̲jwen' chegak benne' ka' bénl̲engake' l̲e' tz̲en.

5 Naž Jesusen' gože' l̲égake', na' wnné':

—Neda', Benne' Golje' Benách, naka' X̲ane ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Yetó ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' l̲o yo'o gan z̲dóbgake' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' bsedle' benne' ka' nníta'gake' ga na'. L̲ezka' zoa to benne' ga na', benne' nžeke' ne'e l̲i ža.

7 Benne' yodo' wsedle ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka' z̲wíagake'

Jesusen', nich ḻé'egekle' cha' yeyone' bennen' kate' nak ža la'y chégake', nich žélgekle' nakle gak yesbága'gake' Ḻe' zia.

8 Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' ḻáže'gake', na' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Wzó ža'. Wzé gachje ḻáwe'le nga.

Ḻa' wzó ža'te bennen', na' wzíe' ga na'.

9 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Nnabla' ḻe'e to diža'. ¿De latje kate' nak ža la'y gonžo da' naken chawe', cha' gonžo da' zinnj? ¿De latje yeslažo yeḻa' nban chegak benách ka', cha' yeka'ažon?

10 Naž Jesusen' bwie' benne' ka' nníta'gake' dot kwite', na' gože' bennen' nžeke' ne'e:

—Bḻi no'o.

Naž bennen' bḻi ne'e, na' ḻa' beyakten.

11 Naž bža'agak benne' yodo' ka', na' béngake' toze diža' ḻa' ḻégakze' nich žélgekle' bi da' góngake' che Jesusen'.

Jesús zbie' chežinno benne' nich gákgake' wbás chie' ka'
(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Kate' ža ka' wyéj Jesusen' gan nak to ḻaw ya'ado'. Katen' bžine' ga na', bḻiže' Dios, na' dot yele bcháḻjḻene' Ḻe'.

13 Kate' za' ža'ní', bḻiže' benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tzen, na' wžíe' chežinnoe' nich gákgake' wbás chie' ka'.

14 Bḻiže':
Smon, (bennen' ḻezka' lie' Bedw),
Ndres, (benne' biche' Bedon'),
Jakob,
Zwa,
Lip,
Bartol,
15 Matío,
Mas,
Jakob, (zi'n Alfeo),
Smon, (benne' že' ḻaže'e yež chie'),
16 Judas, (zi'n to benne' lie' Jakob),
Judas Iskariote, (benne' wdíe' Jesusen' ḻo na'gak benne' ka' gótgake' Ḻe').

Žeyón Jesús benne' zan
(Mt. 4:23-25)

17 Naž Jesusen' bdínneḻene' benne' wbás chie' ka' tzen ḻaw ya'adon', na' bžíngake' to gan nak lache', gan zej nnita' benne' zanže, benne' wsedle chie' ka'. Ḻezka' zej nnita' benne' zan ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Judea, na' ḻo yež Jerusalén, na' ḻo yeždo' ka' zej nnitan' žoa'a nisdo' gan zej nnita' yež Tiro, na' yež Sidón. Benne' ki bžíngake' ga na' nich wzé nággake' xtiža' Jesusen', na' nich yeyákgake' ḻo yižwé' che chégake'.

18 Ḻezka' beyakgak benne' ka' zzáka'gake' dan' yó'ogake' be' xiwe' ka'.

19 Gónegekle yógo'te benne' zan ka' kángake' Jesusen' dan' žeyone' yógo'tegake' ḻen yeḻa' wak chie'.

Yeḻa' ba nez, na' da' nyáche'ḻe'e
(Mt. 5:1-12)

20 Naž bwia Jesusen' benne' wsedle chie' ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' ḻégake':

—Ba nez zen naken chele ḻe'e, nak nyache' ḻáže'le na'a, dan' gata' latje chele gan znna bia' Dios.

21 'Ba nez zen naken chele ḻe'e zdonle na'a, dan' weljle da' naken che Dios.

'Ba nez zen naken chele ḻe'e zbéžele na'a, dan' wzížḻenle neda' tzen.

22 'Ba nez zen naken chele ḻe'e, dan' za' ža katen' benách ka' bi ḻé'egekle' ḻe'e chawe', yebéjgake' ḻe'e gan nníta'gake', na' nnégake' chele, na' gon dítjgekle' lale, na' nnágake' naken to da' dáche'ze dan' žónḻenle neda', Benne' Golje' Benách, tzen.

23 Le soa ḻo yeḻa' ba nez ža na', na' le yebél, dan' nak zen da' gata' chele ya'abá che Dios. Ḻezka' xa xna' golte chégake' ka' béngake' da' zinnj chegak benne' ka' bcháḻjgake' ḻo wláz Dios ža ni'te.

24 'Da' nyáche'le'e gaken chele le'e,
benne' wnni'a ka', dan' ba de da'
yebélenlele.
25 'Da' nyáche'le'e gaken chele le'e,
žéljelele na'a, dan' tonle.
'Da' nyáche'le'e gaken chele le'e,
žzížele na'a, dan' gak nyache' láže'le,
na' kwež nyáche'le.
26 'Da' nyáche'le'e gaken chele le'e,
znnagak yógo'te benách ka' chawe'
chele. Lezka' bengak xa xna' golte
chele ka', dan' wnnágake' chawe'
chegak benne' wen laže' ka', benne'
wnnázegake' bcháljgake' lo wláz
Dios.

Žala' ži'ilžo benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o chawe'
(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 Lezka' wnná Jesusen':
—Žapa' le'e, zoale nga, na' žénlele
chia' neda', znnia':
Le ži'il benne' ka' bi zlé'egekle' le'e
chawe'.
Le nnab da' chawe' chegak benne'
ka' zžá'agake' le'e.
28 Le nnable Dios gon chawe'e
benne' ka' žóngake' le'e zia.
Le nnable' Le' gáklene' benne' ka'
znnégake' chele.
29 Cha' no benne' kape' chelá'a
xago', bze yechelá'a xagon'.
Cha' no benne' ke'e laže' da' zoan
xkožo'o, lezka' be' latje ke'e
zon'.
30 Cha' no benne' nnable' le' da' de
chio', bnezjwn chie'.
Cha' ke'e da' naken chio', bi
yennabon'.
31 Ka žénelele gongak benách ka'
chele, lezka' le gon chégake'.
32 'Cha' nží'izelele benne' ka' zej
nži'ile' le'e, ¿bize da' nakže chawe'
žonlen? Lezka' žongak benne' dola'
ka', zej nži'ile' benne' ka' zej nži'ile'
légake'.
33 Cha' žonle da' naken chawe'
chégakze benne' ka' žóngake' chawe'
chele, ¿bize da' nakže chawe'
žonlen? Lezka' žongak benne' dola'
ka'.
34 Cha' znézjwzele chegak benne'
ka' žéklele yebí'igake' chele, ¿bize
da' nakže chawe' žonlen? Lezka'
žongak benne' dola' ka', zoa bi
da' znézjwgake' chegak benne' ka'
žóngake' dola', dan' zej nnezle'
yebí'igake' dan' bnézjwgake'.
35 Neda' žapa' le'e: le ži'il benne'
ka' bi zlé'egekle' le'e chawe', na' le
gon da' naken chawe' chégake'. Le
wnezjw chegak benách ka' la'kze
bi žéklele yebí'igake' chele. Cha'
ki gonle, zen nak da' yebélenlen,
na' gakle zi'nkze Dios, Benne' zente,
dan' žone' da' naken chawe' chegak
benách ka', benne' bi žaz láže'gake',
na' benne' ka' žóngake' da' kegle.
36 Žala' yeyache' láže'lele benách
ka', kan žon Xale Dios, žeyache'
láže'le' yógo'te benách.

Bi žala' nnežo che lježžo
(Mt. 7:1-5)

37 Lezka' wnná Jesusen':
Bi nnele che lježle, na' bi nne no
benne' chele.
Bi yesbága'le lježle zia, na' bi yes-
baga' no benne' le'e zia.
Le yenít law che lježle, na' Dios
yenít lawe' chele.
38 Le wnezjw che lježle, na' Dios
gonne' chele.
Gónngake' chele da' wžíxgake' len
to kak da' zžixen, dan' nak bia' li,
dan' nyižen, na' nyiten že'lte, na'
zo dí'aten. Kan nak da' zžixle le'e,
ka'kze wžíx Dios chele.
39 Bzaka' lebe Jesusen', na' gože'
légake':
—¿Wak to benne' lo chole chi'e
yetó benne' lo chole? Bi gake', dan'
žoptie' bíxgake' to lo bloj.
40 Lezka', bi gakže blo to benne'
wsedle, ka benne' žsedle' le', san
kate' yeyóž wsedle bennen', na'
gake' kan nak bennen' žsedle' le'.
41 '¿Biz chen' zwio' bébedon' dan'
yo'on yej law lježo', na' bi zle'elo' da'
zen dan' yo'on yej lawo' le'?
42 ¿Wak yi'o lježon': "Bicha'a,
benn latje yebeja' bébedon' dan'

yo'on yej l̲awo'" na' bi z̲l̲e'elo' da' z̲en dan' yo'on yej l̲awo' le'? Le', benne' z̲l̲oé'ezele chawe' kwino'. Zga'ale bebéj da' z̲en dan' yo'on yej l̲awo' le'. Naž l̲e'elo' binlo nich gak yebejo' bébedon' dan' yo'on yej l̲aw lježon'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo
(Mt. 7:15-19; 12:33-37)

43 L̲ezka' wnná Jesusen':

—To yag zaka' bi z̲bian da' bi nak z̲ix̲, na' to yag ka'ze bi gak kwian da' nak z̲ix̲.

44 Ki naken, da' z̲bia to yag nak bian' kan nak yagen'. Bi z̲chibžo da' z̲bia yag higo l̲o yag yeche', na' l̲o yag yeche' bi z̲chibžo da' z̲bia lba uba.

45 Benne' chawe' z̲chal̲je' diža' chawe' dan' yo'o da' chawe' l̲o yichj l̲áz̲da'we', na' benne' bi nake' chawe' z̲chal̲je' da' bi nak chawe' dan' yo'o da' bi nak chawe' l̲o yichj l̲áz̲da'we'. Žoa'ažo z̲nnen kan nak da' yo'on l̲o yichj l̲áz̲do'žo.

Chope kan gak chíx̲jwžo l̲en yo'o
(Mt. 7:24-27)

46 L̲ezka' wnná Jesusen':

—¿Biz̲ chen' žl̲ižle neda', z̲nnale: "X̲anto', X̲anto'" na' bi žonle kan žapa' l̲e'e?

47 Wl̲oe'ela' l̲e'e kan nak bennen' ze'e gan zoa', na' ženle' x̲tiža'a, na' žone' kan z̲nnan.

48 Benne' ni nake' ka to benne', kate' bene' liže', gže' bche'ne', na' bdix̲jwe' l̲en yo'o gan nak l̲o yej x̲e. Kate' wdé nis wbá'a zil, na' bche'nen kwit yo'on', bi gok wchinnjen yo'on', dan' žian l̲o yej x̲e.

49 Na'a, no benne' ženle' x̲tiža'a, na' bi žone' kan z̲nnan, benne' ni nake' ka to benne' bene' liže' gan nak doze yo, na' bi bdix̲jwe' l̲enen. Kate' bche'n nis wbá'a kwit yo'on', l̲a' wžía yi'ten belate ža.

7

Jesús žeyone' bi' wen žin che to benne' yež Roma
(Mt. 8:5-13)

1 Kate' Jesusen' beyóž bchál̲jl̲ene' benne' ka' ki, wyeje' l̲o yež Kapernaum.

2 L̲o yežen' zoa to benne' yež Roma, benne' z̲chi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' zoa to bi' wen žin chie' nží'il̲e'ele'-be'. Yo'o yižwé' x̲kwiden', na' ba žekte gatbe'.

3 Kate' benle bennen' da' z̲chal̲jgak benne' ka' kan nak che Jesusen', l̲a' bsél̲a'tie' bal̲e benne' gole, benne' judío ka', gan zoa Jesusen', nich chjéta'yoegekle' L̲e' yide' yedjyene' bi' wen žin chien', x̲kwiden' yo'obe' yižwé'.

4 Bžingak benne' gole ka' gan zoa Jesusen', na' dot l̲áže'gake' góta'yoegekle' L̲e', na' wnnágake':

—Nak zi bennen' gono' da' ni chie',

5 dan' žape' ba la'ne benne' wláž chežo ka', na' bene' to yo'o chežo gan ženlžo x̲tiža' Dios.

6 Naž Jesusen' wyéjl̲ene' l̲égake'. Kate' za' žíntegake' liž bennen', l̲e' bsel̲e'e bal̲e lježe' gan za' Jesusen', na' góžgake' L̲e':

—X̲an, wnná bennen': "Bi gek zedlo', dan' bi naka' zi cho'o liža'.

7 L̲ezka' bi naka' zi biga'a gan zo'. Che l̲en bi bežogla' l̲a'a gan zo'. To wnnaze, na' yeyakte bi' wen žin chian'.

8 L̲ezka' neda', zoa benne' z̲nna bi'e neda', na' l̲ezka' zej nnita' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, benne' ka' z̲chi'a neda' l̲égake'. Kate' žapa' toe': Wyéj ga na', žeje'. Kate' žapa' yetóe': Da ko' ni, ze'e. L̲ezka' kate' žapa' benne' wen žin chia': Ben žin ni, žonen'."

9 Kate' Jesusen' benle' da' ni, bebán l̲áže'le' che bennen', na' byechje', na' gože' benne' ka' zá'gake' x̲kóže'le', na' wnné':

—Da' li žapa' l̲e'e, bi na' chejx̲aka'a nitó benne' Israel, benne' žejl̲i'e chia' neda' kan žejl̲é' benne' ni chia'.

10 Kate' bežingak benne' ka' gan
zoa bennen' bseḻe'e ḻégake', ben-
nen' ẕchi'e benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe,
na' belyoé'e liže', na' bḻé'egekle' ba
beyák bi' wen žin na'.

Jesús žesbane' x̱kwide' byo che to no'le wzebe

11 Wdé gok da' ni, zej Jesusen'
ḻo yež Naín ḻen benne' wsedle chie'
ka', na' benne' zan zjákḻene' Ḻe' tẕen.
12 Kate' bžine' žoa'a yežen', bḻe'ele'
benne' ka' zej noe'e to x̱kwide'
byo, bi' gat, nich chejkáche'gake'-
be'. Bi'do' gaten' nakbe' x̱kwide'
tlicha' che to no'le wzebe. Benne'
zan, benne' wláž che no'len',
nníta'ḻengake' ḻe'.
13 Kate' X̱anžon' bḻe'ele' no'len',
beyache' ḻáže'le' ḻe', na' gože' ḻe':
—Biž kwežo'.
14 Naž Jesusen' wbige'e ga na',
na' wdane' dan' del bi'do' gaten'.
Wlezgak benne' ka' zej noe'e-be',
na' Jesusen' wnné':
—X̱kwide' byo, žapa' le', beyase.
15 Naž bi'do' gaten' bebanbe', na'
wže'be', na' wzó ḻawbe' ẕchaḻjbe'. Je-
susen' beneẕjwe'-be' ḻo na' x̱na'be'.
16 Kate' bḻé'egekle benne' ka' da'
ni, bžébegake', na' bka'n ẕéngake'
Dios, na' wnnágake':
—Bḻa' to benne' zaka' ga zoažo ni,
benne' ẕchaḻje' ḻo wláz Dios. Dios
na'kze žezá' ḻaže'e chežo, benne'
chie' ka'.
17 Wzé diža' che yeḻa' wak che
Jesusen', na' béngekle benách ka'
nníta'gake' yógo'te yež gan nbab
Judea, na' yógo'te yež zej žen' gawze
ga na'.

Da' wnnáb Ẕwa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 11:2-19)

18 Benne' ka' žónḻengake' Ẕwa tẕen
bzéngekle' ḻe' yógo'te da' ki, da' ka'
žon Jesusen'. Ẕwan' bliže' chope
benne' ka',
19 na' bseḻe'e ḻégake' gan zoa
Jesusen' nich nnábgekle' Ḻe', na'
nnágake': ¿Nako' le' Benne' Criston',
bennen' seḻa' Dios, o žaḻa' kwezto'
benne' yoble?
20 Kate' benne' ka' bseḻa' Ẕwan'
bžíngake' gan zoa Jesusen', góžgake'
Ḻe':
—Ẕwa, bennen' bezóe' benách
ka' nis bseḻe'e neto', nich nnablto'
Le', na' nnato': ¿Nako' le' Benne'
Criston', bennen' seḻa' Dios, o žaḻa'
kwezto' benne' yoble?
21 Ḻa' na'ze žeyón Jesusen' benne'
zan, benne' yižwé' ka', ḻen benne'
yó'ogake' be' x̱iwe' ka', na' ḻezka'
benne' zan, benne' ḻo choḻe ka',
bsaljwe' yej ḻáwgake'.
22 Bechebe Jesusen', na' gože'
chope benne' ka' bseḻa' Ẕwan', na'
wnné':
—Le chej, chejzénlele Ẕwan' kan
nak da' bḻé'elele, na' da' bénlele.
Žeḻé'egekle benne' ka' gókgake' ḻo
choḻe. Žeza'gak benne' ka' bi gok
sá'gake'. Beyakgak benne' ka'
wdá'gake' yižwé' leže. Žeyéngekle
benne' ka' bkwéžjwgake'. Bebangak
benne' gat ka'. Benne' yache' ka'
žéngekle' diža' chawen'.
23 Ba nez ẕen gaken che bennen'
bi gak chope ḻaže'e, na' gónḻene'
neda' tẕen ḻa'kze bi žona' kan žekle'
žaḻa' gona'.
24 Kate' benne' ka' bseḻa' Ẕwan'
bezá'gake' ga na', wzó ḻaw Jesusen'
ẕzejni'ile' benne' ka' kan nak che
Ẕwan', na' wnné':
—¿No benne' bejwíale ḻo latje
dachen'? ¿Bejwíale to benne' nake'
ka to ya x̱til dan' ẕta be'?
25 ¿Noẕkze benne' bejwíale?
¿Bejwíale to benne' nakwe' laže' da'
záka'ḻe'en? Nnézkzelele benne' ka'
zej nakwe' laže' da' záka'ḻe'en, na'
de yeḻa' wnni'a chégake' nníta'gake'
ližgak benne' wnná bia' ka'.
26 ¿Noẕkze benne' bejwíale?
¿Bejwíale to benne' ẕchaḻje' ḻo wláz
Dios? O', žapa' ḻe'e. Ẕwan' nakže' blo
ka to benne' ẕchaḻje' ḻo wláz Dios.
27 Nak Ẕwan' bennen' nyejw ḻe'e
yich la'y kan nak chie' da' ẕnnan:
Bwia nga, žseḻa'a benne' wbás chia'.

Cheje' zga'ale' ka Le' nich wpé'e nez
gan tio'.
28 Neda' žapa' le'e: gan zej nnita'
benách ka', cha' zoa no benne'
zchalje' lo wláz Dios, bi nakže' blo
ka Zwan', bennen' bezóe' benách ka'
nis, san no benne' nakže' nexjw
gan znna bia' Dios, bennen' nakže'
blo ka Zwan'.
29 Kate' benne' gaxjw ka' len
benne' wechizjw ka', béngekle'
da' bchalj Zwan', gókbe'egekle'
da' naken chawe' law Dios, na'
bezóagake' nis lo na' Zwan',
30 san benne' yodo' fariseo ka' len
benne' yodo' wsedle ka', benne' ka'
nzi' lo ná'gake' da' bchi'le Moisés,
bi bezóagake' nis lo na' Zwan', na'
ki goken, belka'ne' ka'ze da' chawe'
da' gónele Dios gone' chégake'.
31 Lezka' wnná Xanžon':
—¿Nakx wsaka' leba' kan zej nak
benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo
na'a? ¿Nakxkze zej nake'?
32 Zej nake' ka xkwide' ka'
želyitjbe'. Želbe'be' lawe' ya'a, na'
želbéžeya'abe'. Želye'be' ljéžgakbe':
"Zkwežto' bžejw lawle, na' bi žia'le.
Žol nyáche'to', na' bi zbéžele."
33 Ki nakle dan' bla' Zwan', ben-
nen' bezóe' benách ka' nis, na' bi
bdawe' yet xtil, na' bi we'je' xis uba,
na' wnnele chie', na' wnnale: "Da'
xiwe' žónlenen le' tzen."
34 Kate' bla'a neda', Benne' Golje'
Benách, na' že'j žawa', znnele chia':
"Bennen' nake' benne' wawle'e, na'
benne' že'je'. Nake' lježgak benne'
wechizjw ka' len yezika' benne'
dola' ka'."
35 Neda' žapa' le'e: zej nak bia'
benne' ka' zej nape' yela' žejní'il che
Dios ni'a che da' žóngake'.

Da' ben Jesús lo liž to benne' yodo'
fariseo

36 To benne' yodo' fariseo bliže'
Jesusen' nich gáwlene' le' tzen.
Wyó'o Jesusen' liž bennen', na'
wži'e, na' wzó lawe' žawe'.
37 Zoa to no'le le'e lo yežen', na'
katen' benle' že'j žaw Jesusen' liž
benne' yodo' fariseon', naž ble'e ga
na', noe'e to bégа'do' da' naken yej
zaka', na' yožen to da' zla' zix.
38 Katen' bžine' zaka' xkóže'le Je-
susen', wži'e xni'e Le', zbeže'. Naž
wzó lawe' žesbise' ni'a Jesusen' len
nis zbeže', na' bezíe' ni'e len yicha'
yichje'. Bnope'e ni'e, na' wloé'e
dan' zla' zix lo ni'e.
39 Kate' benne' yodo' fariseon',
bennen' bliže' Jesusen', ble'ele' da'
ni, wzá' laže'e, na' wnné': "Chela'
nak benne' ni benne' zchalje' lo
wláz Dios, gákbe'ele' da' nak no'le ni
zgane' Le', na' da' žone', dan' nake'
no'le le'e."
40 Naž Jesusen' gože' benne'
fariseon', na' wnné':
—Smon, de to da' žénela' yapa' le'.
Beží'i bennen', na' wnné':
—Wnná, benne' wsedle.
41 Jesusen' gože' le':
—Wzóa to benne' wnni'a, na'
wnníta'gak chope benne' zej
nbage'e mežw chie'. To bennen'
nbage'e chie' lazjwe' che chopiz,
na' yetóen' nbage'e chie' lazjwe' che
chop byo'.
42 Dan' bi de mežw chégake' nich
chízjwgake' dan' zej nbage'e chie',
che len benít lawe' che žoptie' dan'
zej nbage'e chie'. Wnná na'a.
¿Nozle benne' chope' ki ží'ižele' ben-
nen' benít lawe' chégake'?
43 Beží'i Smon na', na' wnné':
—Žekla' neda', bennen' wbága'že'
mežw chie', dan' benít lawe'.
Jesusen' gože' le':
—Da' likze znno'.
44 Naž beyéchj Jesusen', na' bwie'
no'len', na' gože' Smon na':
—¿Zle'elo' no'le ni? Wyoá'a ližo',
na' bi benno' nis da' chibla' ni'a,
san no'le ni besbise' ni'a len nis
zbeže', na' bezíe' ni'a len yicha'
yichje'.
45 Bi bzechw lawo' neda', san
kate' za' bžintia' ližo', bi wzóa ži
no'le ni, znope'e ni'a.

46 Bi wló'o set yichja', san no'le ni
wloé'e dan' zla' zix ni'a.
47 Che len žapa' le', dola' zen
dan' wbaga' no'le ni, ba benít lawa'
chie', na' nží'ile'ele' neda'. No
benne' ženít law Dios chie' láte'do'ze,
láte'do'ze nži'ile' Dios.
48 Nož Jesusen' gože' no'len', na'
wnné':
—Dola' wbago'o ba benít lawa'
chio'.
49 Nož benne' ka' želbé'lene'
Jesusen' tzen gan žáwgake' wzó
láwgake' želyi'e ljéžgake', na'
wnnágake':
—¿Nozkze benne' ni, ženít lawe'
dola'?
50 Nož Jesusen' gože' no'len', na'
wnné':
—Dan' žejli'o chia' neda', ba beló'.
Binlo beyéj ližo'.

8

No'le ka' žáklengake' Jesús len benne' wsedle chie' ka'

1 Wdé gokgak da' ki, wdé Jesusen'
gan zej že' yež zan, yež zen ka',
na' yeždo' ka', gan bchalje' diža'
chawen' kan znna bia' Dios, na'
benne' chežínnote benne' wsedle
chie' ka' zjáklene' Le' tzen.
2 Lezka' bale no'le ka' zjáklene'
Le', no'le ka' beyón Jesusen' légake'
kate' bebeje' be' xiwe' ka' yó'ogake',
na' beké'e yižwé' ka' zej de'e. Lia,
no'len' lezka' lie' Madlen, zoe'
ládjwgake', no'len' bebéj Jesusen'
gaže be' xiwe' wyoé'e.
3 Lezka' Zwan, zo'le Chosa, benne'
žape chi'e da' de liž Herodes, benne'
znna bi'e, zoe' ládjwgake', na' lezka'
zoalen Susana légake'. No'le ki
želsí'ni'e da' žaw Jesusen' len benne'
wsedle chie' ka'. Ki žongak no'le
ka' tzen len yezika' no'le ka', na'
znézjwgake' da' de chégake'.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to benne' žaz ža'ne'
(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

4 Lezka' benne' zan bžójgake' lo
yež ka', na' bžíngake' gan zoa Je-
susen'. Katen' bdóbgake' gan zoe',
Le' bsaka' lebe', na' gože' légake':
5 —Bžoj to benne' žaz ža'ne'
zjeze' bínnedo' ka'. Kate' ne zjeze',
béxjwgak bale bínnedo' ka' gan nak
nez las, na' wdegak benách ka' ga
na', na' bléjgaken'. Lezka' bžingak
byínnedo' ka', na' bdáwgakban'.
6 Béxjwgak yebale bínnedo' ka' lo
yo gan že' yej. Kate' bla'gak bínnedo'
ka', la' belbižten dan' bi ngopa' yon'.
7 Béxjwgak yebale bínnedo' ka'
gan bela'gak lba yeche' ka'. Tzen
belgole lba yeche' ka' len yagdo' ka'.
Lba yeche' ka' beldóbgaken yagdo'
ka' kate' blá'gaken, na' bžia yí'gaken
yagdo' ka'.
8 Béxjwgak yebale bínnedo' ka'
gan nak lo yo beb. Katen' ba
bgólgaken, bnézjwgaken. To ton
bnezjwn yetó gaywá' bínnedo' ka'.
Kate' Jesusen' beyóž wnné' ki,
zižje wnníe':
—No benne' zoa nage', na' ženle',
žala' wzé nage'.

Znna Jesús biz chen' žsaka' lebe'
(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

9 Nož benne' wsedle ka' che
Jesusen' wnnábgekle' Le', na'
wnnágake':
—¿Biz žsedle dan' bsaka' lebo'?
10 Jesusen' gože' légake':
—Dios zzejni'ile' le'e da' ngache'
kan znna bi'e Le', san yezika'
benách ki, zcháljlena' légake' da'
žsaka' leba' nich kate' wíagake', bi
lé'egekle', na' kate' yéngekle', bi
chejní'igekle'.

Zloe'el Jesús da' žsedle da' bsaka' lebe'
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 Lezka' wnná Jesusen':
—Ki nak da' žsedle dan' bsaka'
leba': Bínnedo' ka' zej naken xtiža'
Dios.
12 Bínnedo' ka' béxjwgaken lo
nez las zloé'egeklen kan žak chegak
benne' ka' želyenle' dižan', na' la'

za'te da' xiwe', na' žeká'n dižan' da' wyó'on lo yichj lázdo'gak benne' ka', nich bi chejlé'gaken', na' nich bi yelágake'.

13 Bínnedo' ka' béxjwgaken lo yo gan že' yej zloé'egeklen kan žak chegak benne' ka' želyenle' dižan', na' len yela' žebél želzi'en, san zej nake' ka bínnedo' ka' bi béngaken lwen. To chí'ido'ze žejlé'gaken', dan' nža' lázdogake' da' žak chégake', na' la' žsántegake' dižan'.

14 Bínnedo' ka' béxjwgaken gan bela'gak lba yeche' ka' zloé'egeklen kan žak chegak benne' ka' želyenle' dižan', na' kate' ba béngeklen', na' da' ka' žákgaken chégake' yežlyó nga žóngaken légake' lo'e, da' ka' zej naken yela' wnni'a chen, na' da' ka' zdan láže'gake' da' žákgaken ga ni, na' dižan' bi žonen žin lo yichj lázdo'gake'.

15 Bínnedo' ka' béxjwgaken gan nak lo yo beb zloé'egeklen kan žak chegak benne' ka' dot láže'gake' žéngekle' dižan', na' zgo'o chóchgaken' lo yichj lázdo'gake', na' lo yela' zbez zen laže' chégake' žóngake' kan znna dižan'.

Žsaka' lebe Jesús che da' žsa'ní' ližžo
(Mr. 4:21-25)

16 Lezka' wnná Jesusen':

—Xtiža' Dios naken ka to yi'. Kate' to benne' zgale' yi', bi zdosen' kak, na' bi zgo'en zanle gan žate'e, san zzoen' sibe lo yo'o, na' yin' žsa'nín' benne' ka' žó'ogake' ga na'.

17 La' law yógo'te da' ngache', na' gak bian', na' žoj lawle yógo'te da' žaken ži žize.

18 'Che len, le wzé nag, dan' gata' yelate' che benne' zzoa choche' da' ženle' lo yichj lázda'we', na' si'že' xtiža' Dios, san benne' bi zzoa choche' da' ženle' lo yichj lázda'we', na' yegá'a dižan' dan' benle'.

Da' ben xna' Jesús tzen len benne' biche'e ka'
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Naž bžin xna' Jesusen' tzen len benne' biche'e ka', gan zoe', san bi gok žíngake' lawe' Le' dan' zej nnita' benne' zan ga na'.

20 To benne' zoe' ga na' bliže' Jesusen', na' wnné':

—Xno'o len benne' bicho'o ka' nníta'gake' lí'ale, na' žénegekle' wcháljlengake' Le'.

21 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benne' ki, benne' želyenle' xtiža' Dios, na' žóngake' kan znnan zej nake' ka xna'kza', na' benne' bíche'kza' ka'.

Jesús zbek žie' be' wale
(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 To ža wžén Jesusen' to lo barkw tzen len benne' wsedle chie' ka', na' Le' gože' légake':

—Le cho'o yechelá'a nisdo' nga.

Naž la' zjaktie'.

23 Kate' ne želdíe' lo nisdon', ztas Jesusen'. Naž wzó law žak to be' wale lo nisdon', na' ba žek yetj barkwn' zan nisle, na' de zož chégake'.

24 Naž wbíga'gake' gan de Jesusen', na' besbángake' Le', na' wnnágake':

—¡Benne' wsedle! ¡Benne' wsedle! Ba žek lo'ojžo zan nisle.

Kate' bebán Jesusen', bliže' ben' žaken, na' nisen' da' zgo'nen, na' wzóa ži ben' goken, na' wžé' ži nisdon'.

25 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿Bi na' chejle'le che Dios?

Bžébegake' légake', na' bebángekle'. Gož ljéžgake' toe' yetóe':

—¿Nozkze benne' ni? Zdile' be' dan' žaken, na' nisdo', na' žóngaken dan' znne'.

Benne' yež Gadara, benne' yoe'e be' xiwe'
(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Naž bžin Jesusen' tzen len benne' wsedle chie' ka', gan nbab yež Gadara, da' žen' yechela'ale nisdo' gan nbab Galilea.

27 Kate' Jesusen' bežoje' l̲o barkwn' gan nak l̲o yon', bedjchág to benne' yežen' L̲e'. Ba gok schal̲e'e yoe'e be' x̲iwe', na' biž žakwe' laže', na' biž z̲zoe' l̲o yo'o, san zoaze' l̲o bloj gan z̲káche'gake' benne' gat ka'.
28 Kate' bennen' yoe'e be' x̲iwe' bl̲e'ele' Jesusen', wnníe' zižje. Bzoa z̲ibe' l̲aw Jesusen', na' wnné':
—¿Biz̲ nbaga'a chio', Jesús, Z̲i'n Dios, Benne' z̲ente? Žáta'yoela' Le' bi wsaka' zi'o neda'.
29 Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be' x̲iwen' yežojen l̲o bennen'. Zan chi'i be' x̲iwen' ba bchix̲ bl̲ol-l̲e'en bennen'. Benne' ka' che yežen' bchéjgake' l̲e' do ya, na' bzóagake' bayw ya ni'a ne'e, san bchoge' do ya ka', na' be' x̲iwen' da' yoe'e bchen' l̲e' l̲o latje dach.
30 Naž Jesusen' wnnable' be' x̲iwen', na' wnné':
—¿Bi lio'?
Be' x̲iwen' gožen L̲e':
—Be' Zan lia'.
Ki wnnán dan' yoe'e be' x̲iwe' zan.
31 Naž be' x̲iwe' ka' góta'yoegeklen Jesusen' bi sel̲e'e l̲égaken latje chol̲ chegak benne' gat ka'.
32 L̲ezka' wzóa to kwe' koch zan ga na', želdaba' žáwgakba' l̲aw ya'adon', na' be' x̲iwe' ka' belnnáb nyachen' Jesusen' we'e l̲égaken latje chejžó'ogaken l̲o koch zan ka'. Jesusen' bi'e l̲égaken latje.
33 Bežojgak be' x̲iwe' ka' l̲o bennen', na' bejžó'ogaken l̲o koch zan ka', na' jak koch ka' gan nak to l̲e'e ya'a yej z̲en. Bejbíx̲jgakba' l̲o nisdo', gan belyepba' nis.
34 Kate' benne' ka' žape chí'igake' koch ka', bl̲é'egekle' kan gok chégakba', bžébegake', na' bebángekle'. Bez̲ónnjgake' ga na', zeyéjgake' lážgake', na' bejzéngekle' benne' ka' nníta'gake' yežen', na' l̲ezka' benne' nníta'gake' yix̲en'.
35 Naž bžojgak benne' ka' nníta'gake' yežen', na' bejwíagake' dan' goken. Katen' bžíngake' gan zoa Jesusen', bl̲é'egekle' bennen' wyoé'e be' x̲iwe' ka', ži'e x̲ni'a Jesusen'. Nakwe' laže', na' ba bezóe' cháwe'do', na' bžébegake'.
36 Benne' ka' nníta'gake' ga na' belzenle' l̲égake' kan goken, na' bl̲é'egekle' ba beyák bennen' wyoé'e be' x̲iwe' ka'.
37 Naž yógo'te benne' zan ka', benne' wláž che yež ka' zej nbaben yež Gadara na', góta'yoegekle' Jesusen' yežoje' l̲o yežlyó chégake'. Ki béngake' dan' z̲žébegake'. Bebén Jesusen' l̲o barkwn', na' bezé'e ga na'.
38 Bennen' bežojgak be' x̲iwe' ka' l̲e' góta'yoele' Jesusen' we'e l̲e' latje chéjl̲ene' L̲e' tz̲en. Jesusen' gože' l̲e' ga'ne' ga na', na' wnné':
39 —Beyéj ližo'. Bejzenle benách wláž chio' ka' ka nak da' z̲en da' ben Dios l̲en le'.
Beyéj bennen' liže', na' bzie' diža' dot l̲o yež ka' kan nak da' z̲en da' ben Jesusen' l̲en l̲e'.

X̲kwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane' laže' che Jesús
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Kate' bežín Jesusen' yechel̲á'a nisdon', benne' zan, benne' nníta'gake' ga na', bebégekle' ni'a chie' L̲e' dan' želbeze' yógo'tegake' L̲e'.
41 Naž bžin to benne' lie' Jairo gan zoa Jesusen'. Nake' benne' blo che to yo'o gan žéngekle benne' judío ka' x̲tiža' Dios. Bzoa z̲ibe' l̲aw Jesusen', na' góta'yoele' L̲e' cheje' liže'.
42 Ki bene' dan' zoa to x̲kwide' no'le chie', na' ba žek gatbe'. Nakbe' bi' tlícha'kze chie', na' zejbe' ka chežinno yiz. Kate' ne zej Jesusen' tz̲en l̲en benne' zan ka', z̲chígake' L̲e'.
43 Zej to no'le ladjw benne' zan ka', na' ba gok chežinno yiz z̲záka'l̲i'e, dan' bi z̲bez žen chie', da' žaken chégakkze no'le ka', na' ba bdie' bika' da' de chie', dan' wdiz̲jwe' benne' ka' žeyóngake' benách ka', san nitó benne' bi gok yeyone' l̲e'.

44 Wbige'e zaka' x̱kože'l Jesusen',
na' wdane' laže' da' nakwe', na' ḻa'
wbižte yižwé' žen chien'.
45 Naž Jesusen' wnnable' benne'
zan ka', benne' nníta'gake' ga na',
na' wnné':
—¿Noẕ benne' wdane' neda'?
Nitóe' bi bechebe'. Naž Bedw ḻen
benne' ka' nníta'ḻengake' ḻe', góžgake'
Jesusen', na' wnnágake':
—Benne' wsedle, zej nnita'
benne' zan ga ni, benne' ẕchígake'
Le', na' ẕžíga'gake' Le', na' ẕnno':
"¿Noẕ benne' wdane' neda'?"
46 Naž Jesusen' wnné':
—Zoa no benne' wdane' neda',
dan' gókbe'ela' bžoj yeḻa' wak neda',
dan' žeyonen benách ka'.
47 Kate' gokbe'el no'len' nnezle
Jesusen' dan' bene', ḻo yeḻa' ẕžebe
wẕize'. Bzoa ẕibe' ḻaw Jesusen', na'
gože' Ḻe' ḻawgak benne' zan ka' biẕ
chen' wdane' laže' da' nakwe' Ḻe',
na' kan goken, ḻa' beyaktie'.
48 Naž Jesusen' gože' ḻe':
—Ẕí'na'do', dan' žejḻi'o chia' ba
beyako'. Binlo beyéj ližo'.
49 Kate' ne ẕnna Jesusen' da' ni,
bžin to benne' wzé'e liž benne'
blon', na' gože' bennen':
—Ba got x̱kwide' no'le chio'. Biž
gon ḻelo' benne' wsedle.
50 Kate' Jesusen' benle' da' ni,
bechebe', na' gože' benne' blon':
—Bi žebo'. Bejḻe'ze che Dios, na'
yeyák x̱kwide' no'le chion'.
51 Kate' Jesusen' wyoé'e yo'on', bi
bi'e latje no benne' chó'oḻene' Ḻe'
san ḻégakze Bedw ḻen Jakob, na' Ẕwa,
na' ḻezka' x̱a x̱na' x̱kwide' no'len'.
52 Želbeže benne' ka' nníta'gake'
ga na'. Želbeže nyache'e ni'a che
x̱kwide' no'len', na' Jesusen' gože'
ḻégake', na' wnné':
—Biž kwéžele. Bi nat x̱kwide'
no'len'. Ẕtászebe'.
53 Ben dítjgekle' Ḻe' dan'
nnézgekle' ba natbe'.
54 Naž Jesusen' bex̱we' na'be', na'
wnníe' zižje, na' wnné':
—X̱kwide' no'le, beyase.
55 Naž be' nakkzbe' beyó'on ḻebe',
na' bebanbe', na' ḻa' wyástebe'. Je-
susen' gože' ḻégake' wnézjwgake' da'
gawbe'.
56 Bebángekle x̱a x̱na'be', san Je-
susen' bchi'le' ḻégake' bi wzéngekle'
nitó benne' kan goken.

9

Jesús žseḻe'e benne' wsedle chie'
ka' nich chejségake' x̱tiže'e
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Naž Jesusen' betobe' benne'
chežinno, benne' wsedle chie' ka',
na' bdie' ḻo ná'gake' yeḻa' wak, na'
yeḻa' wnná bia', nich yebéjgake' be'
x̱iwe' ka' yo'ogak benách ka', na'
nich yeyóngake' benne' yižwé' ka'.
2 Bseḻe'e ḻégake' nich chejzéngekle'
benách ka' kan ẕnna bia' Dios, na'
nich yeyóngake' benne' yižwé' ka'.
3 Jesusen' gože' ḻégake':
—Bi be wa'le che ḻo nez, kege
bardo', na' kege yix̱jw, na' kege yet,
na' kege mežw, na' bi x̱oa yenle
chope laže'.
4 Bíte'teze yo'o gan cho'ole, le soa
ga na' kate' yezá'žele ḻo yežen'.
5 Gáte'teze gan bi gápegak benách
ka' ḻe'e ba la'ne, le yežój ḻo yežen',
na' le kwib bix̱te da' dan' lable, dan'
wḻoe'elen ḻégake' zej nbage'e ẕia.
6 Naž zjak benne' wsedle chie'
ka'. Wdégake' yógo'te yeždo' ka',
na' bcháljgake' diža' chawen',
na' beyóngake' benne' yižwé' ka'
nníta'gake' yógo'te yež ka'.

Kan got Ẕwa, bennen' bezóe'
benách ka' nis
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Benle Herodes, bennen' ẕnna
bi'e, kan nak yógo'te da' žon Je-
susen', na' wžé' zedle', dan' ẕnnagak
benách ka':
—Bebán Ẕwa ḻo yeḻa' got.
8 Yebaḻe' ẕnnágake':
—Beḻá' Lías, bennen' bchaḻje' ḻo
wláz Dios ža ni'te.
Yebaḻe' ẕnnágake':

—Ba bebán to benne' wbabe' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te.
9 Herodes na' wnné':
—Zwan' bchoga' yene'. ¿Nozkze bennen', ženla' da' zan ki da' žone'?
Herodes na' žak láže'li'e le'ele' Jesusen'.

Zwaw Jesús gayo' mil benne' ka'
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Kate' bežingak benne' wbás ka' che Jesusen', benne' ka' bselе'e chejségake' xtiže'e, na' bzéngekle' Le' yógo'te da' béngake'. Naž Jesusen' bchi'e légake' cheze. Jake' to latje dach gan nbab yež Betsaida.
11 Kate' wnnézgekle benách ka' da' ni, wnáwgake' Jesusen', na' Le' wdape' légake' ba la'ne, na' bcháljlene' légake' kan znna bia' Dios, na' beyone' benne' yižwé' ka'.
12 Kate' za' žale ža na', wbíga'gak benne' chežinno, benne' wbás ka' che Jesusen', gan zoe', na' góžgake' Le':
—Beselа' benách ki nich chjake' gan zej že' yeždo' ka', na' gan zej že' yo'odo' ka' dot gawze, nich chejtíljgake' gan gá'ngake', na' da' gáwgake', dan' nak latje dach ga zoažo ni.
13 Naž Jesusen' gože' légake':
—Le waw-gake' le'e.
Góžgake' Le':
—Gáyo'ze yet xtildo' de, na' chopze bel cheton' de. ¿Chejto' chjé'wto' da' gawgak benne' zan ki?
14 Zej nnita' ka gayo' mil benne' ka' ga na'. Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le kwek chi-yóngake' to kwe' to kwe'.
15 Ki béngake', na' wže'gak yógo'te benne' ka'.
16 Naž Jesusen' bexwe' gayo' yet xtil ka', na' chope bel ka'. Bchis lawe', zwie' ya'abale, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozje' yet xtil ka', na' bi'en che cheze benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' lawgak benne' zan ka'.
17 Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljgekle'. Wdé na' betóbgake' da' bizjw ka', na' beschá'gake' chežinno xkwit ka'.

Znna Bedw Jesús nake' Benne' Cristo
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 To ža kate' ne zoa Jesusen' cheze gan zcháljlene' Dios, na' žónlengak benne' wsedle chie' ka' Le' tzen, wnnable' légake', na' wnné':
—¿Nozen' znnagak benách ka' naka' neda'?
19 Bechébegake', na' wnnágake':
—Bale' znnágake' nako' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Yebale' znnágake' nako' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, na' yebale' znnágake' nako' to benne' wbabe' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te, na' ba bebane' lo yela' got.
20 Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—Cheze le'e, ¿nozkze znnale naka'?
Bechebe Bedw, na' wnné':
—Nako' Benne' Criston', bennen' bselа' Dios.

Znna Jesús kan za' gótgake' Le'
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

21 Naž Jesusen' besnisle' légake', na' bchi'le' légake' bi wzéngekle' nitó benne' No nake' Le'.
22 Naž gože' légake':
—Žon byenen sáka'li'a neda', Benne' Golje' Benách, na' da' zan da' gaken chia'. Benne' gole ka' len bxoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka', wká'ngake' neda' ka'ze. Gótgake' neda', san kate' te chonne ža, Dios yesbane' neda' lo yela' got.
23 Lezka' gože' yógo'tegake':
—Cha' no benne' žénele' gónlena' neda' tzen, žon byenen wzóe' chela'ale da' naken chie', na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze nich chejté'e le'en. Naž gak gónlene' neda' tzen.

24 No benne' ži'e wnné yoe che yel̲a' nban chie', wniten', san benne' wnite' yel̲a' nban chie' dan' žónl̲ene' neda' tz̲en, gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.
25 Bi be da' chawe' gata' che to benne' cha' gape' yógo'te da' den yežlyó nga, san wnite' to chi'ize yel̲a' nban chie'.
26 No benne' žedoe'ele' neda', na' žedoe'ele' x̲tiža'a, l̲ezka' neda', Benne' Golje' Benách, yedoe'ela' bennen' kate' yel̲á'a l̲en yel̲a' baní' che X̲a', na' l̲en yel̲a' baní' chegak wbás ka' che ya'abá che Dios nich nna bi'a.
27 Da' li žapa' l̲e'e, zej nnita' bal̲e benne' nga, benne' bi na' gátgake' kate' l̲é'egekle' ža yedjnná bia' Dios.

Z̲cha' kan z̲nna' l̲aw Jesús
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Kate' ba wdegak x̲ono' ža wdé bchal̲j Jesusen' da' ki, bchi'e Bedw l̲en Z̲wa, na' Jakob, na' wžene' to l̲aw ya'ado', gan bchál̲jl̲ene' Dios.
29 Kate' ne z̲chál̲jl̲ene' Dios, bža' kan z̲nna' l̲awe', na' laže' da' nakwe' beyaken z̲íla'do'ze, na' wyepen yes baní'.
30 Nač bl̲a' l̲awgak chope benne' ka' gan zoa Jesusen', na' z̲chál̲jl̲engake' Le'. Zej nake' Moisés l̲en Lías, benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te.
31 Žoptie' belyepe' yes baní', na' z̲chál̲jl̲engake' Jesusen' kan za' gate' l̲o yež Jerusalén, na' yezé'e yežlyó nga.
32 L̲a'kze z̲nnal̲e'en tas Bedon', l̲en benne' ka' nníta'l̲engake' l̲e', na' ben byéngake' l̲é'egekle' yel̲a' baní' che Jesusen', na' chegak benne' chope' ka' nníta'l̲engake' L̲e'.
33 Kate' žopte benne' ka' bezá'gake' gan zoa Jesusen', naž Bedon' gože' L̲e':
—Benne' wsedle, gak chawe' ga'nžo nga. Gonto' chonne yo'o laga', to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.
Bi nnezle Bedon' dan' z̲nne'.

34 Kate' ne z̲chal̲je' da' ni, l̲a' wže'te to bejw ga na', dan' bkachen' l̲égake', na' bžébegake' dan' nníta'gake' l̲o bejwn'.
35 Nač benle chi'i benne' z̲chal̲je' l̲o bejwn', na' wnné':
—Benne' ni nake' Z̲i'na'. Nži'ila' L̲e'. Le wzé nag da' yi'e l̲e'e.
36 Kate' beyóž benle chi'i na', toze Jesusen' ngá'nl̲ene' l̲égake'. Benne' wsedle chie' ka' wnníta'gake' žize, na' ža na' bi góžgake' nitó benne' kan nak da' bl̲é'egekle'.

Žeyón Jesús to x̲kwide' byo yo'obe' be' x̲iwe'
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Kate' za' ža'ní' yetó ža, Jesusen' l̲en benne' ka' nníta'l̲engake' L̲e', bedínnegake' l̲aw ya'adon', na' za'gak benne' zan ga na', benne' ka' zedjchággake' Jesusen'.
38 To benne' ladjw benne' zan ka' wnníe' zižje. Bl̲iže' Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle, žáta'yoela' Le' yedjwío' x̲kwide' byo chia', dan' nakbe' tlícha'tekze bi' chia'.
39 Yo'obe' be' x̲iwe' da' z̲kwéžeya'an l̲ebe', na' žz̲iz̲l̲e'en l̲ebe', na' z̲bia z̲ene' zide' žoa'abe'. Z̲chix̲ z̲l̲ol-l̲e'en l̲ebe', na' batkle žsanen l̲ebe'.
40 Góta'yoela' benne' wsedle chio' ka' yebéjgaken', san bi gókgake'.
41 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—L̲e'e, benne' bi žejl̲e'le chia', na' nyal̲ yichjle. ¿Gáka'tega žal̲a' sóal̲ena' l̲e'e, na' gaka' z̲en l̲aže' l̲en l̲e'e? Le yedjwá' x̲kwide' byo chion' ga ni.
42 Kate' ne za'be' z̲bíga'be' gan zoa Jesusen', be' x̲iwen' bchix̲ bl̲ol-l̲e'en l̲ebe'. Jesusen' bdil̲e' be' x̲iwen', na' beyone' x̲kwide' byon'. Naž benez̲jwe'-be' l̲o na' x̲abe'.
43 Bebángekle yógo'te benne' ka' ni'a che yel̲a' wak z̲en che Dios.

Jesús z̲nne' da' yoble kan za' gótgake' L̲e'
(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Kate' ne žebángekle yógo'te
benne' ka' kan nak da' ẕen da' žon
Jesusen', Ḻe' gože' benne' wsedle
chie' ka',
44 na' wnné':
—Le kwek yichjle da' ni, dan'
za' wdégake' neda', Benne' Golje'
Benách, ḻo na'gak benách ka'.
45 Bi bejní'igekle benne' wsedle
chie' ka' da' ni, dan' bi na' wneẕjw
Dios ḻégake' latje chejní'igeklen', san
bi bežóggekle' nnábgekle' Jesusen'
kan nak da' ni.

No benne' nake' blo
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 Naž wzó ḻawgak benne' wse-
dle ka' che Jesusen' ẕdiḻ díža'gake'.
Želnnable ljéžgake' toe' yetóe' nole'
gake' benne' blo.
47 Žákbe'ele Jesusen' da' ẕza'
ḻáže'gake', na' wdele' to x̱kwíde'do',
na' bzoe'-be' kwite'.
48 Naž gože' ḻégake':
—No benne' gape' to x̱kwíde'do' ki
ba la'ne dan' nakbe' chia', nedkzan'
gape' ba la'ne, na' no benne' gape'
neda' ba la'ne, ḻezka' gape' ba la'ne
X̱a', Bennen' bseḻe'e neda'. Che
ḻen, bennen' zoe' ládjwle, na' nakže'
gax̱jw ḻaže', benne' ni nake' blo.

No benne' bi ẕži'e chežo, žákḻene' žo'o
(Mr. 9:38-40)

49 Naž Ẕwa bḻiže' Jesusen', na'
wnné':
—Benne' wsedle, bḻe'elto' to
benne' ẕkonle' žin lo' žebeje' be'
x̱iwe' ka', na' bžonto' biž gonen'
dan' bi žónḻene' žo'o tẕen.
50 Jesusen' gože' ḻe':
—Bi wžonle gonen', dan' no
benne' bi ẕži'e chežo, žákḻene' žo'o.

Jesús ẕdiḻe' Jakob ḻen Ẕwa

51 Kate' za' bawze ža žaḻa' gat Je-
susen', na' yeyepe' ya'abá che Dios,
ben byene' cheje' ḻo yež Jerusalén.
52 Bseḻe'e benne' wbás chie' ka'
nich chjake' zgá'alegake' ka Ḻe', na'
jake' to yeždo' gan nbab Samaria,
nich chejtíḻjgake' gan ga'ne' dot
yele.
53 Benne' ka' che yežen' bi
wdápegake' Jesusen' ba la'ne dan'
zeje' ḻo yež Jerusalén.
54 Kate' Jakob ḻen Ẕwa, benne' ws-
edle ka' che Jesusen', bḻé'egekle' da'
ni, góžgake' Ḻe':
—X̱an, ¿nnablto' dinne yi' da' zan'
ya'abá che Dios nich wžía yin'
ḻégake', gonto' kan ben Lías?
55 Byechj Jesusen', na' bdiḻe'
ḻégake', na' wnné':
—Bi nnézlele biẕ be' yo'ole.
56 Neda', Benne' Golje' Benách,
bḻa'a nga, kege nich wžía yi'a yeḻa'
nban chegak benách ka', san nich
yeslá' ḻégake'.
Naž jake' yež yoble.

Benne' ka', benne' žénegekle' chjénḻengake' Jesús tẕen
(Mt. 8:19-22)

57 Kate' Jesusen' ḻen benne' ka'
žónḻengake' Ḻe' tẕen ne yó'ogake' nez,
bžin to benne' ga na', na' gože' Je-
susen':
—X̱an, žénela' sá'ḻena' Le' gáte'teze
gan chejo'.
58 Jesusen' gože' ḻe':
—Beza' ka', zej že' bloj chégakba',
na' byínnedo' ka', žiagak x̱ó'ngakba'
ka', san neda', Benne' Golje'
Benách, bi de chia' gan gata'a nich
yezí' ḻaža'a.
59 Naž Jesusen' gože' benne'
yoble, na' wnné':
—Benḻen neda' tẕen.
Bennen' gože' Ḻe':
—X̱an, benn latje yeyá'a zga'ale
liža', kate' wkáche'ža' x̱a'.
60 Jesusen' gože' ḻe':
—Be' latje benne' ka' za' gátgake'
wkáche'gake' benne' gat ka'
chégake', san le', wyéj, bejzenle
benách kan ẕnna bia' Dios.
61 Naž bžin yetó benne', na' gože'
Jesusen':
—X̱an, žénela' sá'ḻena' Le', san
benn latje cha'a zga'ale nich
chejzela' diža' lježa' ka'.
62 Jesusen' gože' ḻe':

—No benne' že' laže'e da' de yežlyó nga, nake' ka to benne' zga'ne' bože, na' zwie' xkóže'le'. Cha' no benne' žone' ki, bi nake' zi gone' žin che da' znna bia' Dios.

10

Jesús žselе'e chonnlalj chi benne' nich chejségake' xtiže'e

1 Wdé gok da' ki, Xanžon' wžíe' yechonnlalj chi benne' wsedle chie' ka', na' bselе'e chope wéjgake' nich chjake' zgá'alegake' ka Le' yógo'te yež zen ka', na' yeždo' ka', gan za' tie' Le'.

2 Gože' légake':

—Da' li, delе'e žin chia', da' naken ka to yežlyó zen gan žon byenen lapa', san babze benne' wen žin chia' nníta'gake'. Che len, le gáta'yoele Dios, Bennen' nake' Xan yežlyón', selе'e benne' wen žin ka' gan nak yežlyó chien'.

3 Le chej na'a. Le wia, neda' žselа'a le'e, na' nakle ka zila' ka' zjakba' ládjwgak beko' yixe' snia ka'.

4 Bi wa'le bzod mežw, na' kege yixjw yet, na' bi wa'le yetó kwe' zélele, na' bi žélele lo nez nich wcháljlenle benách ka'.

5 Gáte'teze yo'o gan cho'ole, zga'ale nnale: "Da' zka'n chawe' yichj lázdo'žo gaken chegak benách nníta'gake' yo'o ni."

6 Cha' zoa no benne' ga na', benne' zga'n chawe'e, da' zka'n chawe' yichj lázdo'žo da' nnablen gá'nlenen le', san cha' bi zoa no benne' ki ga na', da' zka'n chawen' da' nnablen gá'nlenen le'e.

7 Le ga'n lo yo'o gan cho'ole, na' le ye'j le gaw bi da' gónngake' le'e, dan' žélkzele benne' wen žin da' gawe'. Bi tele to to yo'o.

8 Gáte'teze yež gan žinle, gan gápegake' le'e ba la'ne, le ye'j le gaw bíte'teze da' gónngake' le'e.

9 Le yeyón benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' lo yežen', na' le ye'-gake': "Ba bla' da' znna bia' Dios gan zoale."

10 Gáte'teze yež gan žinle, cha' bi gápegake' le'e ba la'ne, le yežój ga na', na' le chejzé lo nez che yežen', na' nnale:

11 "Bixte yo che lažle, da' dan' labto' zchinnjton', na' naken da' zloe'elen nbága'le zia, san žala' nnézlele da' ni. Ba bla' da' znna bia' Dios ga zoale ni."

12 Neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žegak benách ka' che yežen' ka sáka'gak benách ka' wnníta'gake' lo yež Sodoma, yežen' bchinnj Dios.

Da' gak chegak benne' ka' bi yeyát láže'gake'
(Mt. 11:20-24)

13 Lezka' wnná Jesusen':

—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách yež Korazín. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách yež Betsaida. Chela' gok lo yež Tiro, na' lo yež Sidón yela' wak zen ka' ka da' ka' bena' gan zoale le'e, ža ni'te yeyát láže'gak benne' yež ka', na' wakw kwíngake' laže' ka'ze, na' kó'ogake' de yíchjgake', da' wloe'elen ba beyát láže'gake'.

14 Che len, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žele le'e ka sáka'gak benne' yež Tiro ka', na' benne' yež Sidón ka'.

15 Le'e, benách ka' zoale lo yež Kapernaum. Gok chele kan wyeple gan cho'ogak benách ka' ya'abá che Dios. Na'a yetjle gan chejžo'ole latje chol chegak benne' gat ka'.

16 Nažž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—No benne' zze nage' chele le'e, lezka' zze nage' chia' neda', na' bennen' zka'ne' le'e ka'ze, lezka' zka'ne' neda' ka'ze, na' bennen' zka'ne' neda' ka'ze, lezka' zka'ne' ka'ze Xa', Bennen' bselе'e neda'.

Žežingak benne' ka' bejségake' xtiža' Jesús

17 Kate' chonnlalj chi benne' ka' bselaʼ Jesusen' nich chejzéngekle' benách diža' chawen' bežíngake' gan zoe', na' wnnágake':

—Xan, be' xiwe' ka' žóngaken kan znnato' kate' zkonlto' žin lo'.

18 Jesusen' gože' légake':

—Neda' ble'ela' da' xiwe', na' wbixen zan ya'abá kan žon yi' wzió', dan' žazen lo yo.

19 Le wia nga, neda' bdia' lo na'le yela' wnná bia' nich gak góxwle bele snia ka', na' goxjní' ka', len na'le, na' bi be gaken chele, na' nich wchinnjle yela' wnná bia' che da' xiwe', dan' bi zle'elen žo'o chawe'.

20 Na'a, le yebél, kégeze dan' žongak be' xiwe' ka' kan znnale, san dan' zej nyejw lale ya'abá che Dios.

Žebél Jesús
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 La' na'ze bebél Jesusen', zoalen Dios Be' La'y Le', na' wnné':

—Zka'n zena' Le', Xe, nako' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga. Ki žona' dan' bkacho'o da' ki lawgak benne' ka' žákgake' da' zenle'e, na' lawgak benne' sina' ka', san bloe'elo' xkwide' ka' kan zej naken. Ka'kze gaken, Xe, dan' ki žaz lažo'o Le'.

22 Než wnné':

—Ba bde Xa' yógo'te lo na'a. Bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' Zi'n Dios, san toze Xažo Dios nnezlen', na' bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' Xažo Dios, san toza' neda', Zi'ne', nnezlan', na' lezka' nnézgekle benne' ka' žénela' neda', Zi'ne', wloe'ela' légake' Xa'.

23 Než Jesusen' bwie' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Ba nez zen naken chegak benne' ka' zlé'egekle' da' zlé'elele le'e,

24 dan' žapa' le'e: benne' zan, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios len benne' wnná bia' ka', gónegekle' lé'egekle' da' zlé'elele le'e san bi blé'egeklen'. Gónegekle' yéngekle' da' žénlele le'e, san bi béngeklen'.

Benne' Samaria, benne' nake' chawe'

25 Než la' wzó ža'te to benne' yodo' wsedle, na' nich si' bi'e Jesusen', wnnable' Le', na' wnné':

—Benne' wsedle, ¿bize žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'?

26 Jesusen' gože' le':

—¿Žejni'ilo' da' nyejw le'e yich, dan' bchi'le Moisés? ¿Nakx xbab žono' le' dan' žolo'?

27 Beží'i bennen', na' wnné':

—Ki znnan: "Bži'il Xano' Dios dot lažo'o, na' len dot yichj lazdo'o, na' len dot yela' žon chio', na' len dot yela' žejní'il chio', na' lezka' žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'."

28 Jesusen' gože' le':

—Da' likze kan wnnó'. Ben ki, na' gata' yela' nban na' chio'.

29 Dan' gónele bennen' yebéj chawe' kwine', gože' Jesusen':

—¿Noz benne' nake' lježa'?

30 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—To benne' wzé'e lo yež Jerusalén, na' bdinne', zeje' yež Jerikó. Lo nezen' béxwgak benne' wbán ka' le'. Btínnegake' ze', na' béngake' le' we'. Než bezá'gake' ga na', na' bká'ngake' le' ba žatkze'.

31 Než wdé to bxoz lo nezen'. Kate' ble'ele' bennen' žie' we', chela'ale wdíe'.

32 Lezka' to benne' nbabe' za'só Lebí, benne' ka' žóngake' žin che yodo', wdíe' ga na'. Kate' ble'ele' le', lezka' wdíe' chela'ale.

33 Lezka' to benne' nbabe' Samaria yoe'e nezen', na' bžine' gawze gan de bennen' žie' we'. Kate' ble'ele' le', beyache' láže'le' le'.

34 Wbige'e gan die', na' bdebe' set, na' xis uba wal lo we' chie', na' bchelen' laže'. Než bžie' le' xkože' bia chie', na' bchi'e le' lo yo'o gan želžín benne' ka' yó'ogake' nez, gan wdape chi'e le'.

35 Yetó ža kate' ba ža'ní', katen' za' yezá' benne' Samaria na' ga na', wleje' lazjwe' che chope ža, na' bka'nen' lo na' benne' xan yo'on',

na' gože' le': "Wdape chi'i benne' ni, na' cha' senžo' mežw, neda' yeyizjwan' le' kate' yelá'a."
36 Na'a, ¿nakx xbab žono' le'? ¿Nole benne' chonne ki goke' lješ bennen' bengak benne' wbán ka' le' zia?
37 Bechebe benne' yodo' wsedlen', na' gože' Jesusen':
—Bennen' beyache' láže'le' le'.
Naž Jesusen' gože' le':
—Wyéj na'a, na' ben ki.

Da' ben Jesús liž Marta len Lia

38 Naž Jesusen' beyoé'e nez, na' bžine' to ježdo' gan zoa to no'le lie' Marta, na' no'len' bchi'e Le' liže'.
39 Martan' zoa no'le bile' lie' Lia, na' Lian' wži'e xni'a Jesusen', na' bze nage' xtiže'e.
40 Martan' wžé' zedle' dan' žónli'e žin. Wbige'e gan zoa Jesusen', na' gože' Le':
—Xan, ¿bi žeyache' láže'lo' neda' dan' bka'n bi' bila' ni neda', na' toza' žona' žin? Gož-be' gáklenbe' neda'.
41 Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—Marta, Marta, že' zedlo', na' da' zan da' že' lažo'o žonon'.
42 Toze da' žon byenen gonžon, na' Lia ni wžebe' dan' nakže chawe', na' dan' wžebe' bi yegá'n.

11

Kan žala' wcháljlenžo Dios
(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 To ža na' Jesusen' zcháljlene' Dios. Katen' beyóž bcháljlene' Le', to benne' wsedle chie' gože' Le', na' wnné':
—Xan, bsedle neto' wcháljlento' Dios, kan ben Zwa, bsedle' benne' ka' žónlengake' le' tzen.
2 Naž Jesusen' gože' légake':
—Kate' wcháljlenle Dios, žala' nnale ki:
Xato', zo' ya'abá, ga'n zen lo'.
Da, nna bi'o nga.
Žénelto' gak yežlyó nga kan žaz lažo'o Le', kan žaken ya'abá chio'.
3 Benn da' gawto' na'a ža.
4 Benít law cheto' dolan' nbága'to'
kan neto' ženít lawto' che no benne' bi da' žone' cheto'.
Bi go'o latje gon da' xiwe' ga bága'to' dola',
san beslá neto' lo da' žonen.
5 Lezka' Jesusen' gože' légake':
—Cha' zoa no benne' ládjwle, benne' zoa lješe', na' cha' žin to benne' liže' gachje yele, naž cheje' gan zoa lješen', na' wliže' le', na' nne': "Bicha'a, benngaž neda' chonne yet xtil,
6 dan' to benne' ze'e zi'to' ba ble'e liža', na' bi be de da' wa'a-ne' gawe'."
7 ¿Yechebe bennen' yoe'e lo yo'on', na' yi'e le' ki? "Bi gon lelo' neda'. Ba nyejw yo'o, na' bi' chia' ka' ba délengakbe' neda'. Bi gak chasa' nich bi da' gonna' chio'."
8 Neda' žapa' le'e: la'kze bi chase' nich bi da' wnezjwe' chie' dan' nake' lješe', san chase', na' wnezjwe' chie' ka da' žiážjele' nich bi gon lelže' le'.
9 Che len žapa' le'e:
Le nnab, na' Dios gonne' chele.
Le chilj, na' žel chele.
Le wlíž ža yo'o, na' yaljwn chele.
10 No benne' bi da' znnabe', zzi'en, na' bennen' bi da' žilje', zžel-len', na' bennen' žliže' ža yo'o, žaljwn chie'.
11 'Cha' zoa no benne' ládjwle, benne' nake' xa xkwide', na' cha' nnablbe' le' yet xtil, ¿wnezjwe' chebe' yej? Cha' nnablbe' le' to bel, ¿wnezjwe'-be' bele?
12 Cha' nnablbe' le' to xchit bežjw, ¿wnezjwe'-be' goxjní'?
13 Ki naken, cha' le'e bi nakle chawe', san nnézlele wnézjwle chegak zi'nle ka' da' naken chawe', wak wxén láže'žele Xale zoe' ya'abá gonne' Dios Be' La'y chele, nol-le nnáblele Le'.

Znnágake' Jesús žone' žin len yela' wak che da' xiwe'
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

14 To ža Jesusen' bebeje' be' xiwe'
da' yo'o to benne', dan' žonen ga bi
žak nnie'. Kate' bežój be' xiwen',
bchalj bennen' bi gok nnie', na'
bebángekle benách ka' wnníta'gake'
ga na'.
15 Bale benne' ka' wnnágake':

—Žebeje' be' xiwe' ka' len yela'
wak che Belzebú da' xiwe', xangak
be' xiwe' ka'.

16 Gónegekle yebale benne' ka' si'
biá'gake' Jesusen', na' belnnable'
Le' gone' to da' gak bian' da' zan'
ya'abá che Dios.
17 Gókbe'ele Jesusen' da'
žénegekle' góngake', na' gože' légake':

—Gáte'teze gan zej nnita' benne'
wnná bia' ka', cha' žoj chóplegak
benne' ka', kwia yí'gake'. Cha' žoj
chóplegak benách ka' nníta'gake' to
yo'o, yeyóž chégake'.
18 Lezka' žak che da' xiwe', dan'
nzin' Belzebú. Cha' žoj chóplegak
benne' ka' yó'ogake' lo nan', ¿nakx
gak dia' yela' wnná bia' chen? ¿Na'a
nnale žebeja' be' xiwe' ka' len yela'
wak che Belzebú?
19 Cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka'
len yela' wak che Belzebú, ¿nozkze
benne' žonne' yela' wak chegak
benne' ka' žónlengake' le'e tzen, nich
žebéjgake' be' xiwe' ka'? Che len,
da' žongak benne' ka' nak bian'
nchíxele le'e.
20 Cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka'
len yela' wak che Dios, da' li ba bla'
da' znna bia' Dios gan zoale.

21 'Kate' to benne' wale nzi' lo ne'e
da' zdíl-lene', na' žape chi'e liže', da'
ka' nape' zej nga'nen chawe'.

22 Na'a, cha' za' yetó benne',
bennen' nakže' wale ka le', wléj
wchochje' le', na' yeké'e yógo'te
da' zdíl-lene', dan' žxen laže'en, na'
chise' da' gota' che bennen'.

23 'Cha' zoa no benne' bi žónlene'
neda' tzen, nake' benne' zži'e chia'
neda'. Cha' zoa no benne' bi
ztóblene' neda', žóslase'.

Kan nak che be' xiwe', da' žežinen latje chen
(Mt. 12:43-45)
24 Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' žežój to be' xiwe' lo
benne', zdan gan nbiže, žiljen gan
yezí' lažen'. Cha' bi žel chen, naž
nnan: "Yeyá'a gan bžoja'."
25 Kate' žežinen ga na', žejxakan'
bennen', nake' ka to yo'o da' ba
nloan, na' ba nba'an nich no benne'
chejsóe' ga na'.
26 Naž chejen, na' chejxín' yegáž
be' xiwe' ka', da' ka' zej nakžen
xiwe', na' chó'ogaken bennen'. Na'a,
da' gaken che bennen' gakžen zi' ka
dan' goken chie' zga'ale.

Yela' ba nez zen da' naken dot li laže'
27 Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni,
to no'le zoe' ladjw benne' zan ka'
wnníe' zižje, na' wnné':

—Ba nez zen naken che no'len'
bi'e Le' lo li'e, na' lezka' naken che
lcho' no'len' gan gožo'o.
28 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Ba nez zenže naken chegak
benne' ka' želyenle' xtiža' Dios, na'
žóngake' kan znnan.

Znnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)
29 Kate' ne želžingak benne' zan
gan zoa Jesusen', wzó lawe' zchalje',
na' wnné':

—Benne' wen da kegle ki
želnnable' neda' gona' to da' gak
bian' gan za' yela' wak chia'. San
bi be da' gak bian' lé'egekle'. Toze
da' gak bian' kan gok che Jonás
lé'egeklen'.
30 Dan' goken che Jonasen' gok
to da' nak bian' lawgak benne' ka'
wnníta'gake' lo yež Nínibe. Lezka'
gaken chia' neda', Benne' Golje'
Benách. Gaka' to da' nak bian'
lawgak benne' ka' nníta'gake' ža ni
zoažo na'a.
31 Kate' žin ža chog Dios chegak
benách ka' da' sáka'gake', katen'
wchi'a laže'e benne' ka' nníta'gake'

ža ni zoažo na'a, Dios yechise' no'len' wzóe' ža ni'te, no'len' wnná bi'e benách ka' che yežlyón' da' žen' cheḷá'a gan ẓde wbíž byo' zag ka'. Da' ben no'len' wḷoe'elen zej nbaga' benne' ki ẓia. Ki gaken dan' bžoj no'len' gan nak zi'to' nich wzé nage' diža' che yeḷa' žejní'il da' bchaḷj Salomón, benne' wnná bi'e benne' Israel ka'. Na'a, zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka gok Salomón na'.

32 Ḷezka', Dios yechise' benne' ka' wnníta'gake' ḷo yež Nínibe kate' žin ža choge' chegak benách ka', katen' wchi'a ḷaže'e benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a. Da' bengak benne' Nínibe ka' wḷoe'elen zej nbaga' benne' ki ẓia. Ki gaken dan' beyát ḷáže'gak benne' ka' wnníta'gake' ḷo yež Nínibe katen' béngekle' da' bchaḷj Jonasen'. Na'a zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka gok Jonasen'.

Da' žsa'ní' ḷo yichj ḷáẓdo'žo
(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 Ḷezka' wnná Jesusen':

—Kate' no benne' ẓzalje' yi', bi ẓgo'en gan ngache', na' bi ẓdosen' ẓan kak, san ẓzoen' sibe gan ḷa'ten, nich wza'nín' chegak benne' ka' želyoé'e ḷo yo'on'.

34 Zej nak yej ḷawžo ka to da' ẓgo'on baní' ḷo yichj ḷáẓdo'žo. Cha' yej ḷawo' zej naken chawe', dotio' nžan' da' naken baní'. San cha' yej ḷawo' bi zej naken chawe', dotio' nžan' da' naken choḷ.

35 Wdape chi'i kwino' cha', nich dan' ẓgo'on baní' ḷo yichj ḷaẓdo'o bi yeyaken choḷ.

36 Ki naken, cha' dotio' nžan' da' naken baní', bi be da' naken choḷ zóaḷenen le', na' ḷe'elo' binlo yógo'te, kan žak kate' ẓza'ní' yi' gan zo'.

Jesús žesbage'e benne' yodo' ka' ẓia
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 20:45-47)

37 Kate' beyóž bchaḷj Jesusen' da' ni, to benne' yodo' fariseo bḷiže' Ḷe' nich chejtáwḷene' ḷe'. Kate' Jesusen' wyoé'e liž benne' yodon', wži'e, na' wzó ḷawe' že'j žawe'.

38 Kate' benne' yodo' fariseon' bḷe'ele' Ḷe', bebanle' dan' bi wdíb Jesusen' ne'e kate' za' gawe'.

39 Naž X̱anžon' gože' ḷe':

—Ḷe'e, benne' yodo' fariseo ka', žib kwinle kan žible ḷawle da' že'j žáwḷenle, san ḷo yichj ḷáẓdo'le nža'le da' kegle ka', na' ẓza' ḷáže'le da' bi naken chawe'.

40 Ḷe'e bi žejní'ilele. ¿Bi nnézlele, Dios, Bennen' ẓḷe'ele' da' zoa ḷawle ḷezka' ẓḷe'ele' da' yo'o ḷo yichj ḷáẓdo'le?

41 Na'a, le wneẓjw benne' yache' ka' che da' naple. Naž yógo'te da' naple yeyaken chawe'.

42 'Da' nyáche'ḷe'e naken chele ḷe'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žíẓjwle che yodo' to kwe' che to chi kwe' da' ẓzi'le che yix̱e' weje, na' che yix̱e' rod, na' chegak yix̱e' kwando', san to ẓdézele da' naken chawe', na' yeḷa' nži'il chele Dios. Da' ki žon byenen gonle, na' bi wka'nle yezika' da ka' žonle.

43 'Da' nyáche'ḷe'e naken chele ḷe'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žénelele kwe'le gan nak blo ḷo yo'o gan žoḷ-le x̱tiža' Dios. Ḷezka' žénelele gápegak benne' ka' ḷe'e ba la'ne ḷawgak benách ka'.

44 'Da' nyáche'ḷe'e naken chele ḷe'e, benne' yodo' wsedle ka', na' ḷe'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' ẓḷoé'ezele chawe' kwinle, dan' nakle kan zej nak yežw ba ka' chegak benne' gat ka', da' ka' bi zej nḷa' ḷawn, na' želdá benách ka' ḷáwlegaken, na' bi žákbe'egeklen'.

45 Naž beží'i to benne' yodo' wsedle, benne' žake' da' bchi'le Moisés, na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, kate' ẓnno' ki, ḷezka' neto' žon zi'o.

46 Jesusen' gože' ḷe':

—Ḷezka' da' nyáche'ḷe'e naken chele ḷe'e, benne' yodo' wsedle ka', žakle da' bchi'le Moisés. Ki naken dan' žesbága'le benách ka' to ywa'

zi'i da' bi gak no benne' we'en, san
l̲e'e ni láte'ze bi z̲dalen' l̲en ni'a na'le.
47 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele
l̲e'e, dan' z̲zoale da' x̲tan ka' l̲awgak
yežw ba ka' gan zej ngache' benne'
ka' bcháljgake' l̲o wláz Dios, na' bet-
gak x̲a wdé chele ka' l̲égake'.
48 Ki naken, z̲zoa lile žónl̲enle tz̲en
da' bengak x̲a wdé chele ka', dan'
betgak x̲a wdé chele ka' l̲égake', na'
l̲e'e z̲zoale da' x̲tan ka' l̲awgak yežw
ba ka' gan zej ngache'e.
49 'Che l̲en, l̲o yel̲a' žejní'il chie',
Dios wnné' ki: "Sel̲a'a benne' ka'
wcháljgake' l̲o wlaza' neda', na'
benne' wbás chia' ka', gan zoale,
na' benne' ki, gotle bal̲e', na' kwia
l̲áže'le yebal̲e'."
50 Ki gon Dios dan' choge' chegak
benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo
na'a gátgake' ni'a che žen chegak
yógo'te benne' ka' bcháljgake' l̲o
wlaze' L̲e'. X̲a wdé chele ka'
bétgake' benne' ka' kate' wzó l̲aw
žata' yežlyó nga,
51 kate' wzó l̲aw wzóa bennen'
bete' Abel, z̲i'n Adán, na' zejte
bétgake' Secría. Bétgake' l̲e' gachje
l̲áwe'le gan de bkog la'y gan
z̲zéygake' bia beždo' ka' l̲aw Dios,
na' gan zoa latje la'y. Che l̲en, žapa'
l̲e'e, Dios choge' chegak benne' ka'
nníta'gake' ža ni zoažo na'a gátgake'
ni'a che žen chegak yógo'te benne'
ka', dan' x̲a wdé chele ka' bétgake'
l̲égake'.
52 'Da' nyáche'l̲e'e naken chele
l̲e'e, benne' yodo' wsedle ka', žakle
da' bchi'le Moisés. L̲a' l̲é'ezele
nzi' l̲o na'le z̲i'n ya che latje gan
z̲žel̲-lžo yel̲a' žejní'il. L̲e'e bi žo'ole,
na' žséjwle x̲nezgak benne' ka'
žénegekle' chó'ogake' ga na'.
53 Kate' beyóž bchaljl̲en Jesusen'
l̲égake' da' ni, benne' yodo' wse-
dle ka' l̲en benne' yodo' fariseo ka'
bžá'al̲e'egake' L̲e', na' wzó l̲áwgake'
želnnable' L̲e' kan nak da' zan da'
žákgaken,
54 nich kwéjgake' L̲e' diža' nich
gak yesbága'gake' L̲e' z̲ia ni'a che da'
yechebe'.

12

Žsedle Jesús kan nak yel̲a' z̲l̲oé'ezele chawe' kwin

1 L̲a' ža na'ze bdobgak zan gaywá'
benách gan zoa Jesusen', na' zejte
wléj ljéžgake'. Nažwzó l̲aw Jesusen'
z̲cháljl̲ene' benne' wsedle chie' ka',
na' wnné':
—Le gape chi'i kwinle che da'
naken ka kwa zichj che yet x̲til
chegak benne' yodo' fariseo ka',
dan' naken yel̲a' z̲l̲oé'ezele chawe'
kwin chégake'.
2 Bi be de da' žaken ži žize dan' bi
l̲a' l̲awlen, na' bi be de da' ngachen'
dan' bi gak bian'.
3 Che l̲en, yógo'te da' ba wnnale
gan nak chol̲, yéngekle benách ka'
gan nak l̲o baní', na' da' bchaljle
ngáche'ze gan wzóa l̲o yo'o nye-
jwn, gaken da' wchaljgak benách
ka' l̲awgak yógo'te benách.

No Benne' žal̲a' žébežo
(Mt. 10:28-31)

4 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Žapa' l̲e'e, z̲í'na'do' ka': bi žébele
benne' ka' žótgake' benách ka', san
te na' biž bi gak góngake' chégake'.
5 Wl̲oe'ela' l̲e'e no benne' žal̲a'
žébele. Le žebe Bennen' gak ke'e
yel̲a' nban chele, na' te na' nape'
yel̲a' wnná bia' cho'ne' l̲e'e l̲o yi'
gabíl. O', žapa' l̲e'e, le žebe Bennen'.
6 'Žóte'gake' gayo' byínnedo' ka' l̲en
chope mežw lasdo', san Dios bi žal̲
l̲aže'e nitoba'.
7 L̲ézka'kzen, yógo'te yicha' yichjle
zej nbaben l̲aw Dios. Che l̲en, bi
žébele. Záka'žele l̲e'e ka byínnedo'
zan.

Benne' ka' z̲nnágake' zej nake' che Jesús
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Žapa' l̲e'e: yógo'te benne' ka'
z̲nnágake' zej nake' chia' neda'

ḻawgak benách, ḻezka' neda', Benne' Golje' Benách, nnia' zej nake' chia' ḻawgak wbás che ya'abá ka'.

9 Benne' ka' z̲nnágake' bi zej nake' chia' neda' ḻawgak benách, ḻezka' neda' nnia' bi zej nake' chia' ḻawgak wbás che ya'abá ka'.

10 'Yógo'te benne' ka', benne' nnégake' chia' neda', Benne' Golje' Benách, wak yenít ḻaw Dios chégake', san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, bi yenít ḻaw Dios che bennen'.

11 'Kate' wché'gake' ḻe'e gan nak ḻo yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' ḻawgak benne' ka' wchi'a ḻáže'gake' ḻe'e, na' ḻawgak benne' wnná bia' ka', bi kwe' zédlele ni'a che da' gonle, o da' yecheble, o da' žaḻa' nnale.

12 L̲a' ža na'ze wḻoé'el Dios Be' La'y ḻe'e da' žaḻa' nnale.

Yeḻa' wnni'a chežo wak gonen ga gaḻ ḻáže'žo Dios

13 To benne' ladjw benne' zan ka' gože' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, gož benne' bicha'a gonne' da' žeyaḻa' chia' che da' gota' che x̲ato'.

14 Jesusen' gože' ḻe':

—Benne'. ¿Zoa no benne' bzoe' neda' nich wchi'a ḻaža'a ḻe'e, o wzoz̲ja' da' de chele?

15 Naž Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Le wia nga. Le gape chi'i kwinle nich bi tonle yeḻa' gape. Kégeze da' nápḻe'ele wzóan ḻe'e ḻo yeḻa' žebele.

16 Naž Jesusen' bchálj̲ḻene' ḻégake' da' bsaka' ḻebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' wdápeḻi'e yeḻa' wnni'a, na' bnéz̲jwḻe'e yežlyó chie'.

17 Naž wzá' ḻaže'e, na' wnné': "¿Nakx̲kze gona'? Bi nžo'o ga gape chi'a da' žonn yežlyó chia'."

18 Naž wnné': "Ki gona'. Wchinnja' yo'o ka' gan žape chi'a da' žata' chia', na' gona' yo'o z̲enže ka', gan gape chi'a da' žata' chia', na' dan' ba de chia'.

19 Naž yapa' kwina': ba nápeḻi'a da' ba btoba', da' ye'j gawa' zante yiz. Yezí' ḻaža'a. Ye'j gawa', na' yebela'."

20 Naž Dios gože' ḻe': "Le' bi be nnezlo'. Na'a yele gato'. Na'a, ¿noz̲e benne' gak chie' dan' ba btobon'?"

21 Ki žaken che bennen' z̲tobe' chekze' yeḻa' wnni'a, na' bi žone' da' zej naken ka yeḻa' wnni'a ḻaw Dios.

Dios žape chi'e benách chie' ka' (Mt. 6:25-34)

22 Wdé na' Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Che ḻen žapa' ḻe'e: bi kwe' zédlele ni'a che da' ye'j gawle, dan' nbánḻenle, o ni'a che laže' da' gákwle.

23 Záka'že yeḻa' nban chele ka da' žawlen, na' záka'že beḻa' žen chele ka laže' da' žákwlen.

24 Le wia kan žak chegak sechj ka'. Bi žázgakba', na' bi žel-ḻapba', na' bi zej nnita' yo'o ka' chégakba' gan gape chí'igakba' da' žata' chégakba', san Dios z̲wawe' ḻégakba'. ¿Bi záka'žele ḻe'e ka byínnedo' ka'?

25 ¿Noz̲ benne' ládjwle ḻe'e gak gone' ga soe' nbane' yetó chí'ido'ze dan' že' zedle' chen?

26 Che ḻen, cha' bi gak gonle da' naken láte'do'ze, ¿biz̲ chen' že' zédlele ni'a che da' naken da' z̲enḻe'e?

27 'Le wia kan z̲gólegak yéjedo' ka'. Bi žóngaken do laže', na' bi žábgaken laže', san žapa' ḻe'e, ḻa'kze góta'ḻe'e yeḻa' wnni'a che Salomón, bennen' wnná bi'e, lažen' da' gokwe' bi gokžen x̲tan ka zej nak yéjedo' ki.

28 Cha' Dios žone' x̲tan yeje yíx̲e'do' ka' da' žé'gaken na'a ḻe'e yix̲e', na' wx̲é wižj chéygaken ḻo yi', ¿bi gone' da' z̲enže chele ḻe'e, ḻe'e na' bi žejḻe'le che Dios dot ḻáže'le?

29 Che ḻen, bi we' ḻáže'le da' ye'j gawle, na' bi kwe' zédlele chen.

30 Yógo'te da' ki žiljgak benách
ka' nníta'gake' yežlyó nga, san ba
nnézkzele X̱ale Dios da' ka' žiážjele.
31 Le we' ḻaže' gonle kan ẕnna
x̱tiža' Dios, na' yógo'te da' ki gonne'
chele.

Yeḻa' wnni'a da' ẕtobžo ya'abá che Dios
(Mt. 6:19-21)

32 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Bi žébele ḻe'e, nakle ẕíla'do' chia'
ka'. Bi nakle benne' zan, san X̱ale
Dios žaz ḻaže'e gonne' ḻe'e latje chej-
soale gan ẕnna bi'e Ḻe'.
33 Le gote' da' naple, na' le
wneẕjw da' si'le chegak benách
yache' ka'. Ki gaken, gonle bzod
mežw chele da' bi kwia yin', na'
wtoble yeḻa' wnni'a da' bi te chen
ya'abá che Dios, gan bi gak žin
benne' wbán, na' bi galj béledo'
chen.
34 Gan že' yeḻa' wnni'a chele, we'
ḻáže'le žinle ga na'.

Žaḻa' gakžo ban ḻaže'

35 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Le gak ban ḻaže', na' le wzálj yi'
da' wza'nín' chele.
36 Le gak ka benne' wen žin ka',
benne' želbeze' ža yeḻá' x̱ángake',
bennen' wyeje' lni che yeḻa' ẕchag
na', nich kate' yežine', wḻiže', na' ḻa'
wsáljwtegake' nich yeyoé'e.
37 Ba nez ẕen gaken chegak
benne' wen žin ka', benne' gak ban
ḻáže'gake' kwézgake' kate' yeḻa'že
x̱ángake'. Da' li žapa' ḻe'e, x̱ángaken'
wpá' kwine', na' kweke' ḻégake'
gan ye'j gáwgake', na' wsí'ni'e dan'
gáwgake'.
38 Ḻa'kze yeḻé'e kate' ba žak choḻ o
gachje yele, cha' yedjx̱ake'e ḻégake'
nníta'gake' želbeze' ḻe', ba nez ẕen
gaken chegak benne' wen žin ka'.
39 Žaḻa' nnézlele da' ni. Chela'
nnezle x̱an yo'o biẕ ža žin benne'
wbán, gak ban ḻaže'e, na' bi we'e
latje bennen' wžíe' ježw liže', nich
bi kwane' da' de liže'.

40 Che ḻen, le gak ban ḻaže' ḻe'e,
dan' yeḻá'a neda', Benne' Golje'
Benách, to ža katen' bi kwezle
neda'.

Benne' wen žin chawe', na' benne' wen žin bi nake' chawe'
(Mt. 24:45-51)

41 Naž Bedw wnnable' Jesusen',
na' wnné':
—X̱an, ¿ži'o néto'ze da' ni da' žsaka'
ḻebo', o ži'o yógo'te benách da' ni?
42 X̱anžon' gože' ḻe', na' wnné':
—¿Noẕkzen' benne' wen žin
chawe', benne' žejni'ile', na' nzi' ḻo
ne'e ḻo wláz x̱ane'? Benne' ni, x̱ane'
wdíe' ḻo ne'e liže', nich kate' gaḻa'
gawgak benne' ka' nníta'gake' liže',
na' wneẕjwe' ḻégake' da' gáwgake'.
43 Ba nez ẕen gaken che benne'
wen žin na' kate' yeḻá' x̱ane', cha'
yedjx̱ake'e ḻe' žone' žin na' da'
bdien' ḻo ne'e.
44 Da' li žapa' ḻe'e, x̱ane' wdíe' ḻo
na' benne' wen žin chawen' yógo'te
da' de chie'.
45 Cha' no benne' wen žin gekle'
bi yeḻá' ze x̱ane', na' so ḻawe' wsaka'
zi'e yezika' wen žin ka', benne' byo
ka', na' no'le ka', na' so ḻawe' ye'j
gawe', na' sožle',
46 naž yeḻá' x̱an benne' wen žin
na' kate' bi kweze' ḻe', o kate' bi
gákbe'ele', na' wsaka' zi'e benne'
wen žin na', benne' bi nake' chawe',
na' choge' chie' kwia yi'e kan nžog
chegak benne' ka' bi žejḻé'gake' che
Dios.
47 'Benne' wen žin na', benne'
nnezle' da' žénele x̱ane', na' bi zoe'
ẕbeze', na' bi žone' kan wnná x̱ane',
benne' ni, wsaka' zi'ḻe'e x̱ane' ḻe'.
48 Cha' to benne' wen žin bi
nnezle' da' žénele x̱ane', na' cha'
gone' da' gonen ga bage'e da' go-
nen ga wsaka' zi' x̱ane' ḻe', wsaka'
zi'e benne' wen žin ni láte'do'ze.
No benne' nzi' ḻo ne'e da' ẕenḻe'e,
da' ẕenḻe'e yennáb x̱ane' ḻo ne'e,
na' bennen' x̱ane' bx̱en ḻaže'e ḻe'
da' ẕenže, ḻezka' da' ẕenže yennáb
x̱anen' ḻo ne'e.

Da' nak Jesús gon choplen benách ka'
(Mt. 10:34-36)

49 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Bḻa'a neda' nich wẕena' yi' yežlyó nga, na' že' zedla' nich ẕen yin'.
50 Na'a, de to da' žaḻa' saka'a neda' da' naken ka to da' yezóa' nis, na' že' zedla' kate' gakžen chia'.
51 ¿Žéklele ḻe'e bḻa'a neda' nich wzóa' žize da' žaken yežlyó nga? Žapa' ḻe'e: O'o. Bḻa'a nich ko'a da' gon chople benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
52 Na'a so ḻaw gayo' benne' ka', benne' nníta'gake' to yo'o gákgake' chope ḻa'a. Chonne' tíḻ-ḻengake' chope benne' ka', benne' zej nzi'e xtiža'a, na' chope' ka' tíḻ-ḻengake' chonne' ka'.
53 No benne' zoa xkwide' byo chie' tíḻ-ḻene' ẕi'nen', na' xkwide' byon' tíḻ-ḻenbe' xaben'. To no'le zoa xkwide' no'le chie' tíḻ-ḻene' ẕi'nen', na' xkwide' no'len' tíḻ-ḻenbe' xna'ben'. No'len' zoa ẕoa' liže' tíḻ-ḻene' ẕoa' ližen', na' ẕoa' ližen' tíḻ-ḻene' to' ẕi'nen'.

Da' žakgak na'a ža da' zej nak bian'
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54-56 Ḻezka' Jesusen' gože' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Nnézkzele dan' ẕnnagak benách ka', ẕnnágake': "Kate' že' bejw kwele wak yejw. Kate' žechj be' bi gak yejw." Žakkzen kan ẕnnágake'. Ḻe'e, benne' bi nnezle ka'. Žak ẕnnéya'ale da' gon ḻawe' ža, san bi žákbe'elele nbága'le ẕia ni'a che da' žónkzele.

Žaḻa' yegá'nḻenžo chawe' no benne' ẕže'e žo'o
(Mt. 5:25-26)

57 Ḻezka' wnná Jesusen':
—¿Biẕ chen' bi ẕchi'a láže'kzle ḻe'e kan nak da' naken chawe'?
58 Cha' zoa no benne' bi da' yennable' le', na' zejle nich žinle yolawe', be' ḻaže' yegá'nḻeno' bennen' chawe' kate' ne yo'ole nez, nich bi yesbage'e le' ẕia ḻaw benne' ẕchi'a ḻaže'e ḻe'e, na' bennen' ẕchi'a ḻaže'e wdíe' le' ḻo na' benne' žsejwe' liž ya, na' bennen' wsejwe' le' liž yan'.
59 Žapa' le', bi yežojo' ga na' kate' chízjwžo' dot da' nbago'o che bennen'.

13

Žon byenen yeyát láže'žo

1 Ḻa' ža na'ze bžingak benne' ka' ga na', na' bzéngekle' Jesusen' kan ben Pilato. Bete' baḻe benne' Galilea, na' wẕi'e žen chégake', na' bchagen' ḻen xchengak bia beže, bia ka' ba bétgake'-ba' nich wžíagake' xchéngakba' ḻaw Dios.
2 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—¿Žéklele ḻe'e wbága'žegak benne' Galilea ka' doḻa' ka yezika' benne' Galilea ka', dan' belzake'e ki?
3 Žapa' ḻe'e: O'o, na' cha' bi yeyát láže'le, ḻezka' kwia yi'le yógo'tele.
4 Ḻezka' goken chegak chino' chonne benne' ka', bejbaga' yo'o zan kwia na', da' nzin' Siloé, ḻégake', na' gótgake'. ¿Žéklele ḻe'e belbága'že benne' ka' ẕia ka yezika' benne' ka' nníta'gake' ḻo yež Jerusalén?
5 Žapa' ḻe'e: O'o, na' cha' bi yeyát láže'le, ḻezka' kwia yi'le yógo'tele.

Žsaka' ḻebe Jesús che yag higo dan' bi be wžían

6 Naž bzaka' ḻebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—Wzóa to benne', na' wzóa to yag higo da' gozen' gan nak ḻo yežlyó chie'. Twiz twiz bejwíe' cha' ẕbia yagen', san bi be bžeḻ-le'.
7 Naž gože' benne' žone' žin ḻo yežlyó chien', na' wnné': "Ba gok chonniz žida' žeyilja' da' kwia yag higo ni, san bi be žežeḻ-lan'. Bchogen. ¿Biẕ chen' kon lanen yežlyó nga?"
8 Naž bechebe benne' wen žin na', na' gože' ḻe': "Xan, bka'nen yetó

yízteze, na' wzacha' yo kwe'j kožen,
na' wžá'n bebe.
9 Cha' kwia yag ni, na' yega'nen
wen, san cha' bi be kwian, naž
chogon'."

*Jesús žeyone' to no'le yižwé' kate'
nak ža la'y*

10 To ža žsedle Jesusen' benách
ka' nníta'gake' l̲o yo'o gan z̲dobgak
benne' judío ka' nich yéngekle'
x̲tiža' Dios kate' nak ža la'y chégake'.
11 Zoa to no'le ga na' ba gok chino'
chonne yiz yoe'e yižwé', dan' yoe'e
be' x̲iwe' da' žonen ga bi zej nnita'
benách ka' chawe', na' nyéchwteze'
z̲de', na' bi žak yel̲í kwine'.
12 Katen' Jesusen' bl̲e'ele' no'len',
bl̲iže' l̲e', na' wnné':
—Nó'ledo', ba beyako'.
13 Naž Jesusen' bx̲oa ne'e l̲e', na'
l̲a' bl̲ite kwin no'len', na' bka'n z̲ene'
Dios.
14 Naž bža'a benne' blo che yo'o
gan želyenle' x̲tiža' Dios. Z̲že'e dan'
beyón Jesusen' no'len' kate' nak ža
la'y. Benne' blon' gože' benne' ka'
nníta'gake' ga na', na' wnné':
—X̲op ža de gonžo žin. De latje l̲o
ža ka' yidle nich no benne' yeyone'
l̲e'e, na' kege ža la'y.
15 Naž beží'i X̲anžon', na' wnné':
—L̲e'e, benne' ka' zl̲oé'ezele
chawe' kwinle, ¿bi žejsežle bia beže
ka' che chele gan dá'gakba' kate'
nak ža la'y, na' chjwá'le-ba' we'j nis?
16 No'le ni nake' z̲a'só Bran, na'
chino' chonne yiz ba gok žsaka' zi'
da' x̲iwe' l̲e'. ¿Bi žal̲a' no benne'
yeslé' l̲e' lo nan' l̲a'kze nak ža la'y?
17 Kate' wnná Jesusen' da' ni,
bedoé'egekle yógo'te benne' yodo'
ka' nníta'gake' ga na', na' belžé'e
L̲e', san bebégekle yezika' benách
ka' nníta'gake' ga na'. Ki béngake'
dan' bl̲é'egekle' da' z̲en ka' da' žon
Jesusen'.

*Žsaka' l̲ebe Jesús che bínnedo'
mostasa*
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Naž wnná Jesusen':
—¿Nakx̲kze žak z̲gole da' z̲nna bia'
Dios, o biz̲e wsaka' l̲ebžon?
19 Žaken kan žak che to bínnedo'
mostasa, dan' wz̲í' to benne', na'
gozen' gan nak l̲o yežlyó chie'.
Bgole yag mostasan', na' goken to
yag z̲en, na' bžingak byínnedo' ka',
na' béngakba' x̲ó'ngakba' l̲o ni'a nen'.

*Žsaka' l̲ebe Jesús che kwa zichj che
yet x̲til*
(Mt. 13:33)

20 L̲ezka' wnná Jesusen':
—¿Biz̲kze wsaka' l̲eba' da' z̲nna bia'
Dios?
21 Naken ka kwa zichj che yet
x̲til, dan' wz̲í' to no'le, na' bchix̲en'
chonne kwe' kwa yet x̲til, na' bgole
dot kwan'.

*To gan žal̲a' težo da' naken to
lchido'*
(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Kate' Jesusen' yoe'e nez zeje'
Jerusalén, wdíe' l̲o yež z̲en ka', na'
yeždo' ka', na' žsedle' benách ka'
nníta'gake' latje ka'.
23 To benne' wnnable' Jesusen',
na' wnné':
—X̲an, ¿babze benne' ka'
yelágake'?
Jesusen' gože' benne' ka'
nníta'gake' ga na',
24 na' wnné':
—Le we' l̲aže' cho'ole zaka' gan
žo'ogak benách ka', da' naken to
lchido', dan' žapa' l̲e'e: yénegekle
benne' zan chó'ogake' ga na', san bi
sáke'gekle'.
25 Te chas x̲an yo'o, na' wsejwe'
yo'o, l̲e'e na' soale l̲a' l̲í'ale, so l̲awle
wl̲ižle ža yo'on', na' ye'le-ne': "X̲an,
x̲an, bsaljw cho'oto'." Naž yeží'i
bennen', na' yi'e l̲e'e: "Bi nnezla'
noz̲ benne' l̲e'e."
26 Naž so l̲awle nnale: "We'j
bdáwl̲ento' Le', na' bsedlo' gan nak
l̲awe' ya'a cheto'."
27 Naž yi'e l̲e'e: "Žapa' l̲e'e, bi nne-
zla' ga benne' l̲e'e. Le kwas ga zoa'
ni, yógo'tele žonle da' kegle."
28 Naž kwež nyáche'le, na' wx̲éj
láye'le kate' l̲é'elele Bran, l̲en Isaak,

na' Jakob, na' yógo'te benne' ka' bcháḷjgake' ḷo wláz Dios, benne' ka' chejnníta'gake' gan ẕnna bia' Dios, san ḷe'e ga'nle ḷa' ḷí'ale.

29 Žingak benne' ka' žójgake' zaka' gan ẕḷa' wbíž, na' zaka' gan ženen, na' zaka' gan za' be' zag, na' zaka' gan ẕde wbíž byo' zag ka', na' kwé'gake' ye'j gáwgake' gan ẕnna bia' Dios.

30 Naž baḷe benne' ka' gákgake' benne' blo, benne' ka' ngá'ngake' ka'ze na'a, na' baḷe benne' ka', benne' zej nake' benne' blo na'a, gá'ngake' ka'ze.

Ẕbež nyache' Jesús ni'a chegak benách Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

31 Ḷa' ža na'ze bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' góžgake' Ḷe':

—¡Bežój! ¡Beẕónnj nga, dan' žénele Herodes gote' Le'!

32 Jesusen' gože' ḷégake':

—Le chej. Le chejzenle bennen' nake' ka to beza', da' ẕnnia': Bwia nga, žebeja' be' x̱iwe' ka', na' žeyona' benách ka' na'a, na' wx̱é, na' wižj, na' yeyóž gona' žin chia'.

33 Žon byenen yá'aḷena' x̱neza' na'a, na' wx̱é, na' wižj, na' žina' ḷo yež Jerusalén, dan' žótgake' benne' ka' ga na', benne' ẕcháḷjgake' ḷo wláz Dios.

34 'Ḷe'e, zoale Jerusalén. Žotle benne' ka' ẕcháḷjgake' ḷo wláz Dios, na' ẕže'ele yej benne' wbás ka' žseḷa' Dios chele. Zan chi'i gónela' wtoba' ḷe'e chia' kan žon ẕkoko', ẕtobba' bríse'do' ka' ẕan x̱ilba', san bi gónelele.

35 Le wia nga, ka'ze ga'n ližle, na' žapa' ḷe'e, biž ḷé'elele neda' na' zejte nnale: "Ba nez ẕen gaken che bennen' ze'e ḷo wláz X̱anžo Dios."

14

Jesús žeyone' to benne' yoe'e yi

1 Kate' nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' liž to benne' wnná bia', benne' yodo' fariseo. Jesusen' ži'e že'j žawe', na' benne' yodo' fariseo ka' nníta'gake' ga na' ẕwíagake' Ḷe'.

2 Ḷezka' zoa to benne' yoe'e yi ga na' ḷaw Jesusen'.

3 Naž Jesusen' wnnable' benne' yodo' wsedle ka' tẕen ḷen benne' yodo' fariseo ka', benne' ka' žsédgekle' da' bchi'le Moisés, na' wnné':

—¿De latje yeyonžo no benne' yižwé' kate' nak ža la'y?

4 Ḷégake' wnníta'gake' žize. Naž Jesusen' bex̱we' benne' yižwén', na' beyone' ḷe', na' ḷa' beséḷa'tie' ḷe'.

5 Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Cha' zoa no benne' ládjwle, zej nnita' bia beže chie' ka', na' cha' bíx̱eba' toba' to ḷo yežw, ¿bi chejleje'-ba', ḷa'kze nak ža la'y?

6 Bi be gok yeží'igake' che dan' wnnén'.

No benne' kwi'e latje blo

7 Kate' Jesusen' bḷe'ele' kan žongak benne' yodo' fariseo ka', kan želbi'e latje blo ka' gan že'j žáwgake', naž bsaka' ḷebe', na' gože' ḷégake':

8 —Kate' no benne' wḷiže' le' nich chejo' ga žak lni che yeḷa' ẕchag na', bi kwi'o latje blo. Cha' bḷiže' to benne' nakže' blo ka le',

9 naž bennen' bḷiže' le' yide' gan zo', na' yi'e le': "Bneẕjw latje kwe' benne' ni gan ži'o" na' ḷo yeḷa' žedoe'ele chio' chejži'o že'lte.

10 Kate' no benne' wḷiže' le', bejžé' že'lte, nich kate' ḷa' bennen' bḷiže' le', na' yi'e le': "Bicha'a, wdé yelate' kile." Naž gakžo' le' blo ḷawgak benne' ka' želbé'ḷene' le' tẕen.

11 No benne' ẕka'n ẕen kwine', góngake' ga yeyex̱jwe', san no benne' zoe' gax̱jw ḷaže', góngake' ga gakže' blo.

12 Ḷezka' Jesusen' gože' bennen' bḷiže' Ḷe', na' wnné':

—Kate' gono' to yeḷa' waw, o lnido', bi wḷižo' lježo' ka', na' benne' bicho'o ka', na' biche' lježo' ka', na'

benne' zjo'o li'a chio' ka', benne' ka' zej nape' yela' wnni'a. Ki žala' gono' dan' lezka' wližgak benne' ka' le', na' ki gaken, yebí'igake' chio'.

13 Kate' gono' to yela' waw, bliž benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole ka'.

14 Naž ba nez zen gaken chio', dan' bi gak bi da' yebi'igak benne' ki chio', san yebí'i chio' kate' žin ža yebangak benne' gat ka', benne' chawe' ka'.

Žsaka' lebe Jesús che to lni zen

15 Zoa to benne' že'j žáwlene' Jesusen' tzen ga na', na' katen' benle' da' ni, gože' Le':

—Ba nez zen gaken che no benne' ye'j gawe' gan znna bia' Dios.

16 Jesusen' gože' le':

—Wzóa to benne' bene' to lni zen, na' bliže' benne' zan.

17 Kate' ba wzí'ni'a yela' waw, bselee benne' wen žin chie' nich chejyeže' benne' ka' ba bliže', na' wnné': "Le da, dan' ba de yógo'te."

18 Wzó law yógo'tegake' znnábgake' latje bi chjake'. Benne' nežwn' wnné': "Za' go'wa' to yežlyó, na' žon byenen chejwían'. Žáta'yoela' le' si' zen chaze' chia'."

19 Yetóen' wnné': "Za' go'wa' gayo' kwe' bež go'n, na' cha'a chejwía' cha' žóngakba' žin. Žáta'yoela' le' si' zen chaze' chia'."

20 Yetóen' wnné': "Za' bchag na'a, na' bi gak yida'."

21 Kate' beyéj benne' wen žin na', bejyeže' xane' yógo'te da' ki. Naž bža'a benne' xan yo'on', na' gože' benne' wen žin na', na' wnné': "Wyéj na'atge gan nak lawe' ya'a, na' gan zej nak lo nez che yež nga, na' bejxí' benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole ka'."

22 Kate' benne' wen žin na' ba bene' da' ki, wnné': "Xan, ba bena' kan gožo' neda', na' ne de latje."

23 Naž xane' gože' benne' wen žin na', na' wnné': "Wyéj gan nak lo nez ka', na' gan nak nez las ka', na' ben byene yidgak benne' ka' nníta'gake' ga na', nich cha'te liža' nga.

24 Žapa' le'e: nitó benne' bliža' zga'ale bi ye'j gawe' yela' waw chia'."

Da' sáka'žo cha' gónlenžo Benne' Cristo tzen

25 Lo ža ka' benne' zan žjáklene' Jesusen', na' Le' beyechje', na' gože' légake':

26 —Cha' no benne' yénele' gónlene' neda' tzen, na' cha' bi ží'ižele' neda' ka nži'ile' xa xne'e, na' zo'le', na' zi'ne' ka', na' bi' biche'e ka', na' bi' zane' ka', na' yela' nban chie', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.

27 No benne' bi gónlene' neda' tzen la'kze gon byenen chejté'e le'e yag kroze, bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.

28 Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, benne' žénele' gone' to yo'o sibe, ¿bi kwi'e zga'ale, na' wlabe' gaka'x mežw žala' senle', nich nnezle' cha' de chie' da' žala' chizjwe' nich yeyóž gone' yo'on'?

29 Cha' bi gone' ki, na' cha' so lawe' kweke' len yo'on', na' cha' bi gak yeyóž gone' yo'o chien', naž so lawgak yógo'te benne' gon dítjgekle' le', benne' ka' lé'egeklen',

30 na' nnágake': "Bennen' wzó lawe' žone' yo'o chien', na' bi gok yeyóž gonen'."

31 Lezka', cha' zoa no benne' wnná bia', na' cha' žon byenen cheje' lo wdile chejtíl-lene' yetó benne' wnná bia', ¿bi kwi'e zga'ale, na' gone' xbab cha' wak chejtíl-lene' bennen' zchi'e galje mil benne' chie', na' le' chi milze benne' zchi'e?

32 Cha' bi gake', naž katen' yetó benne' wnná bian' ne zoe' zi'to', selee to benne' wbás chie' gan zoe', na' nnabe' nakx žala' gone' nich gá'nlengake' chawe' toe' yetóe'.

33 Ki naken, cha' zoa no benne' ládjwle l̲e'e, na' cha' bi wka'ne' yógo'te da' nape', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.

Zede' da' z̲niten yel̲a' sna'a chen
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Nak chawe' zede', san cha' nit yel̲a' sna'a chen, ¿nakx̲ gak yeyonžon sna'a?

35 Biž bi zaka' zeden', kege nich yeyonen yo, na' kege nich yeyonen bebe, san cho'nžon na'le. No benne' zoa nage', na' ženle', žal̲a' wzé nage'.

15

Žsaka' l̲ebe Jesús kan nak che to z̲ila', bia wnitlba'
(Mt. 18:10-14)

1 Bdobgak yógo'te benne' wechiz̲jw ka' l̲en benne' nex̲jw ka' gan zoa Jesusen', nich wzé nággake' chie'.

2 Che l̲en benne' yodo' fariseo ka' l̲en benne' yodo' wsedle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Bennen' žape' benne' dol̲a' ka' ba la'ne, na' že'j žáwl̲ene' l̲égake'.

3 Naž bsaka' l̲ebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

4 —Cha' zoa no benne' ládjwle l̲e'e, zej nnita' to gaywá' z̲ila' chie', na' cha' nitlba' toba', ¿bi wka'ne' bia tapl̲alj to galje ka' gan nak l̲o latje dachen', na' cheje' chejdilje' z̲ilan', bia nnitlba', kate' yežél̲žele'-ba'?

5 Katen' ba bežel̲-le'-ba', l̲o yel̲a' žebél chie' yex̲óe'-ba' ža'a yene',

6 na' kate' yežine' liže', wtobe' lježe' ka' l̲en benne' z̲jo'o l̲i'a chie' ka', na' yi'e l̲égake': "Le yebél tz̲en l̲en neda', dan' ba bežel̲-la' z̲ila' chia', bian' wnitlba'."

7 Žapa' l̲e'e: l̲ezka' gáta'že yel̲a' žebél ya'abá che Dios ni'a che to benne' dol̲a', benne' yeyát l̲aže'e, ka gata' ni'a chegak tapl̲alj to galje benne' chawe' ka', benne' žékgekle' bi žon byenen yeyát l̲áže'gake'.

Žsaka' l̲ebe Jesús che to mežw da' wnitlen

8 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Wzóa to no'le nape' chi mežw plat. Cha' nitle to mežw plat na', ¿bi wzalje' yi', na' wlóe' l̲o yo'o chien', na' yeyiljen' binlo kate' yežél̲želen'?

9 Katen' yežel̲-len', na' wtobe' no'le lježe' ka' l̲en no'le z̲jo'o l̲i'a chie' ka', na' yi'e l̲égake': "Le yebél tz̲en l̲en neda', dan' ba bežel̲-la' mežw plat na' dan' wnitlen."

10 Neda' žapa' l̲e'e: l̲ezka' yebél̲e'egekle wbás che ya'abá ka' ni'a che to benne' dol̲a', benne' yeyát l̲aže'e.

Žsaka' l̲ebe Jesús che to x̲kwide' wnitlbe'

11 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Wzóa to benne' wnníta'gak chope x̲kwide' byo chie'.

12 X̲kwide' nyache' gožbe' x̲abe', na' wnnabe': "X̲e, benn da' žeyal̲a' chia' che da' den chio'." Naž x̲aben' wdise' chégakbe' da' nape'.

13 Wdé na', x̲kwide' nyachen' btobbe' yógo'te da' wz̲i'be', na' wyejbe' to yež zi'to', gan ben ditjlbe' dot da' den chebe'. Benbe' da' kegle.

14 Katen' beyóž bdach dot dan' wz̲i'be', na' gok wbín l̲o yež gan zoabe', na' byážjelbe'.

15 Naž wyejbe' wen žin che to benne' l̲o yežen', na' bennen' bsel̲e'e-be' gan de to yežlyó chie' nich chejwawbe' koch chie' ka'.

16 Gok l̲áže'be' gawbe' yix̲e' ka'ze da' žawgak koch ka', san nitó benne' bi be bnez̲jwen' gawbe'.

17 Naž beyát l̲áže'be', na' wnnabe': "Benne' zan nníta'gake' wen žin liž x̲a', na' del̲e'e da' že'j žáwgake', san neda' žatkza' l̲o yel̲a' z̲don nga.

18 Yezá'a nga, na' yeyá'a gan zoa x̲a', na' yapa'-ne': X̲e, bena' dol̲a' l̲aw Dios, zoe' ya'abá chie', na' l̲awo' le'.

19 Biž naka' neda' zi gaka' z̲i'no'. Ben neda' ka to benne' wen žin chio'."

20 Naž beyo'obe' nez, zeyejbe' gan zoa x̱abe'.
'Kate' ne zeza'be' zi'to', x̱abe' bḻe'ele'-be', na' beyache' ḻáže'le'-be'. Taríaze bejchág x̱abe' ḻebe', na' beyeḻe'e yenbe', na' bnope'e-be'.
21 Naž ẕi'ne' na' gožbe'-ne': "X̱e, bena' doḻa' ḻaw Dios, zoe' ya'abá chie', na' ḻawo' le'. Biž naka' neda' zi gaka' ẕi'no'."
22 Naž x̱abe' gože' benne' wen žin chie' ka', na' wnné': "Le chejléj to laže' da' záka'ḻe'en, na' le wakw-be'. Le ko'o to da' záka'ḻe'e x̱ben na'be', na' le wléj-be' ẕelbe'.
23 Le chejx̱í' to beže, bia ženne', na' le got-ba'. Gawžo-ba', na' gonžo lni.
24 Ki gonžo dan' gok x̱kwide' byo chia' ni ka to bi' gat, na' bebanbe'. Wnitlbe', na' ba beḻa'be' na'a." Naž wzó ḻáwgake' žebégekle'.
25 'Kate' ne žak da' ki, x̱kwide' byo wak che bennen' žonbe' žin yix̱e'. Kate' ne zeza'be', na' bežinbe' gawze ža yo'o, benlbe' ža' we' kwež, na' žak wyá'a ḻo yo'on'.
26 Naž bḻižbe' to benne' wen žin, benne' zoe' ga na', na' wnnablbe' ḻe' biẕen' žaken.
27 Benne' wen žin na' gože'-be': "Bežín bi' bicho'on', na' x̱o' wnné' gótgake' to beže, bia ženne', dan' bežinbe' binlo ḻo ne'e."
28 Naž bža'a bi' waken', na' bi gónelebe' yeyo'obe' ḻo yo'on'. Naž bežój x̱aben', na' góta'yoele'-be' yeyo'obe'.
29 Beží'i bi' waken', na' gožbe' x̱abe', na' wnnabe': "Nnézkzelo' ba bena' x̱chino' zan yiz, na' nitó chi'i bi na' wži'a che x̱tižo'o, na' nitó chi'i bi na' gonno' to ẕíla'do', bia gáwḻena' lježa' ka'.
30 Na'a, kate' beḻá' x̱kwide' chio' ni, na' ben ditjlbe' da' ka' gota' chio', na' wdáḻenbe' no'le ḻe'e ka', beto' to beže, bia ženne', ni'a chebe'."
31 Naž x̱abe' gože'-be', na' wnné': "Ẕi'na', le' zóaḻentezo' neda', na' yógo'te da' den chia', chio' nakkzen.
32 Žon byenen gonžo lni, na' yebelžo, dan' gok bi' bicho'o ni ka to bi' gat, na' bebanbe'. Wnitlbe', na' ba beḻa'be'."

16

Žsaka' ḻebe Jesús che to benne' wen žin bi nake' chawe'

1 Ḻezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónḻengake' Ḻe' tẕen, na' wnné':
—Wzóa to benne' wnni'a, na' wzóa to benne' wen žin chie', benne' nzi' ḻo ne'e da' nape x̱ane'. Bžingak benne' ka' žesbága'gake' benne' wen žin na' ẕia ḻaw x̱ane'. Wnnégake' chie' ẕžia yi'ze' da' nape x̱anen'.
2 Naž x̱an yo'on' bḻiže' benne' wen žin chien', na' gože' ḻe': "¿Biẕe da' ni ženla' kan žono'? Bḻoe'el neda' da' zej nak bian' žin beno', dan' biž yegá'n ḻo no'o da' naken chia'."
3 Naž bezá' ḻaže' benne' wen žin na', na'wnné': "¿Nakx̱kze gona'? Žebéj x̱ana' neda' ga ni žona' žin. Bi gak gona' žin yix̱e', na' yedoe'ela' nnabla' no benne' bi da' gonnze' chia'.
4 Na'a nnezla' da' gona' nich kate' yebéj x̱ana' neda' ga ni žona' žin, gonngak benne' ka' žin gona' lížgake'."
5 Naž benne' wen žin na' bḻiže' benne' ka' zoa da' ẕbága'gake' che x̱ane', na' gože' benne' nežw: "¿Gáka'ẕe ẕbago'o che x̱ana'?"
6 Ḻe' wnné': "To gaywá' že'e ži'a set ẕbaga'a." Benne' wen žin blon' gože' ḻe', na' wnné': "Ni de yich gan nyeḻa' dan' ẕbago'o. Wžé'e, na' bzoj yetó ḻe'e yich da' nnan chi-yon že'e ži'a ẕbago'o."
7 Wdé na' wnnable' yetóe', na' wnné': "Cheẕe le', ¿gáka'ẕe ẕbago'o?" Ḻe' wnné': "To gaywá' da'a ẕoa' stribe." Naž benne' wen žin na' gože' ḻe', na' wnné': "Ni de yich gan nyeḻa' dan' ẕbago'o. Bzoj yetó ḻe'e yich da' nnan tapḻalj da'a ẕbago'o."
8 Gokbe'el x̱ane' bsíne'le benne' wen žin chien', bennen' bi nake'

chawe'. Ki naken, zej nakže benne' yežlyó nga sina' l̲o da' ka' žóngake' l̲a' l̲égakze', ka zej nak benne' ka' želdál̲ene' Dios tz̲en l̲o baní' chie'.

9 'Neda' žapa' l̲e'e: le ga'nl̲en benách ka' chawe', wkónlele žin yel̲a' wnni'a da' den chele yežlyó nga, nich kate' žin ža wka'nle da' ki, gápegake' l̲e'e ba la'ne l̲o latjen' da' zejlí kanne.

10 'No benne' z̲konle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' l̲o ne'e, l̲ezka' wkonle' binlo žin to da' z̲en da' gata' l̲o ne'e. No benne' bi z̲konle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' l̲o ne'e, l̲ezka' bi wkonle' binlo žin to da' z̲en da' gata' l̲o ne'e.

11 Che l̲en, cha' bi z̲kónlele binlo žin yel̲a' wnni'a da' den chele yežlyó nga, ¿noz̲kze benne' wdíe' l̲o na'le yel̲a' wnni'a da' naken l̲i l̲aže'?

12 Cha' bi z̲kónlele binlo žin da' nzi' l̲o na'le da' naken che benne' yoble, ¿noz̲kze benne' wdíe' l̲o na'le da' žal̲a' gaken chekzle?

13 'Nitó benne' wen žin bi gak gone' x̲chingak chope x̲ane', dan' že'e toen', na' ži'ile' yetóen', o gape' ba la'ne toen', na' wzóe' chel̲a'ale yetóen'. Bi gak gonle x̲chin Dios, na' l̲ezka' gonle žin nich gata' yel̲a' wnni'a chele, da' naken che yežlyó nga.

14 Béngekle benne' yodo' fariseo ka' da' ni, na' dan' z̲dan l̲áže'gake' yel̲a' gape, che l̲en ben dítjgekle' Jesusen'.

15 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—L̲e'e z̲l̲oé'ezele chawe' kwinle l̲awgak benách ka', san nnézkzele Dios da' yo'o l̲o yichj l̲áz̲do'le, dan' bi z̲l̲e'el Dios chawe' da' z̲dan l̲áže'gak benách ka'.

Da' bchi'le Moisés, na' da' bchi'le Dios

16 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Bengak žin da' bchi'le Moisés, na' da' bzojgak benne' ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, na' zejte ža wzóa Z̲wa. Naž katen' bl̲a' Z̲wan', wzó l̲aw z̲ze diža' kan gak cho'ogak benách ka' gan z̲nna bia' Dios, na' žon byengak yógo'te benách chó'ogake' ga na'.

17 'L̲a'kze žaken ki, gakže te che ya'abá, na' che yežlyó nga ka kwia yi' to díža'ze da' nyejwn l̲e'e yich da' z̲nna Dios.

Da' z̲l̲a'a laz benne' ka' nžag ná'gake'

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Cha' no benne' byo wsane' z̲o'le', na' cha' wecháǵ ná'l̲ene' no'le yoble, gone' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a' z̲chag na', na' cha' no benne' byo wcháǵ ná'l̲ene' no'len' bsan benne' byo chie' l̲e', l̲ezka' gone' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a' z̲chag na'.

Benne' wnni'a, na' Lásaro

19 Naž bzaka' l̲ebe Jesusen', na' wnné':

—Wzóa to benne' wnni'a. Žakwe' laže' da' záka'l̲e'en, na' tža tža žónteze' lni, na' že'j žáwgake' da' dz̲i'l̲e'e.

20 L̲ezka' wzóa to benne' yáche'do' ga na', benne' lie' Lásaro. Bennen' z̲nnable' no benne' bi da' wnez̲jwe' chie', na' do z̲entie' žie' we', na' ži'e ža yo'o che benne' wnni'a na'.

21 Žak l̲aže' benne' yáche'don' gawe' da' biz̲jw ka' da' žéx̲jwgaken z̲an gan že'j žaw benne' wnni'a na'. L̲ezka' zej nnita' beko' ka' ga na', na' bel-l̲e'eba' l̲o we' ka' che benne' yáche'don'.

22 Bžin ža got benne' yáche'don', na' wbás che ya'abá ka' belchi'e l̲e' nich chejzóal̲ene' Bran gan nak latje x̲tan che Dios. L̲ezka' got benne' wnni'a na', na' bkáche'gake' l̲e' l̲o yežw ba.

23 Kate' ne z̲záka'l̲e'e bennen' góta'l̲e'e yel̲a' wnni'a chie', gan zoe' latje chegak benne' gat ka', na' bchis l̲awe', na' bl̲e'ele' Bran, gan zoe' zí'to'le, na' zoal̲en Lásaron' l̲e'.

24 Naž wnníe' zižje, na' wnné': "X̲e, Bran, beyache' l̲aže'l neda'. Bsel̲a' Lásaro ga zoa' ni nich yesbise'

xben ne'e, na' yedjsbise' lože'a, dan' zzáka'li'a lo yi' nga."
25 Bran na' gože' le', na' wnné': "Zi'na', bejsá' laže' kan gok chio', kan góta'le'e yela' wnni'a chio' katen' wzó' nbano', san Lásaro ni, gok yela' yache' chie', na' na'a, žebél Lásaro nga, na' le' zzako'o ga na'.
26 Lezka', to žoa'a ya'a sibe naken, dan' zoan gachje láwe'le gan zoale le'e, na' ga zoato' neto' ni. Che len benne' ka' nníta'gake' nga, cha' yénegekle' tégake' gan zoale le'e, bi gak tégake', na' lezka' benne' ka' nníta'gake' ga na' bi gak yídgake' kile."
27 Naž bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie' gože' le', na' wnné': "Xe, Bran, žáta'yoela' le' yeselo'o Lásaron' liž xa',
28 dan' zej nnita' gayo' benne' bicha'a ga na'. Beselе'e nich chejzenle' légake' ka nak da' žaken nga, nich bi yídgake' latje ga zzáka'li'a ni."
29 Naž Bran na' gože' le', na' wnné': "Zej de da' bzoj Moisés, na' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' nzi' lo ná'gake'. Žala' wzé nggake' diža' ka'."
30 Beží'i bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie', na' wnné': "Xe, Bran, bi gonen ki, san cha' yebán to benne' lo yela' got, na' cheje' gan nníta'gake', na' yeyát láže'gake'."
31 Bran na' gože' le', na' wnné': "Cha' bi zze nggake' da' bchi'le Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, bi chejlé'gake' la'kze no benne' yebane' lo yela' got."

17

Žala' gon byenžo bi gonžo ga baga' no benne' dola'
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':
—Nníta'tezgak da' ka' žóngaken ga bága'gak benách ka' dola', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' žone' ga no benne' bage'e dola'.
2 Gakže chawe' che bennen' žone' ki cha' wgala' yene' to yej da' žot, na' chejžó'n kwine' lo nisdo', nich bi gone' ga baga' no benne' chia' dola'.
3 Le wia binlo da' žonle. Cha' lježo' gone' le' zia, bzejni'ile', na' cha' yeyát laže'e, benít law chie'.
4 La'kze gaže chi'i to ža gone' le' zia, na' cha' gaže chi'i yide' gan zo', na' yi'e le': "Žeyát laža'a" žala' yenít lawo' chie'.

Yela' wak da' napžo dan' žejle'žo che Benne' Cristo

5 Naž benne' wbás ka' che Xanžon' góžgake' Le', na' wnnágake':
—Ben ga chejlé'žeto' che Dios.
6 Xanžon' gože' légake', na' wnné':
—Chela' nak láte'ze kan žejle'le che Dios, na' nakzen ka to bínnedo' mostasa, gak ye'le yag zen ni: "Kwas ga ni, na' bejsóa lo nisdo'" na' gonen kan že'len.

Kan žala' gon no benne' nake' wen žin

7 Lezka' wnná Jesusen':
—Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, na' zoa to benne' ndo'w chie', benne' zga'ne' beže o zlape', na' kate' yeyóž gone' xchin xane', ¿žéklele ye' xane' le', na' nne': "Da, wžé' ye'j gawo'"?
8 O'o. Ki yi'e le': "Bsí'ni'a da' gawa' neda'. Wzóa kwezo' wžío' da' ye'j gawa'. Teže na' gak ye'j gawo' le'."
9 ¿Yi'e benne' ndo'w chie' na': "Žóxkeno'" dan' bene' kan gože' le'? Žekla' neda', bi gone' ki.
10 Lezka' gaken chele le'e. Kate' ba benle yógo'te da' bchi'le Dios le'e gonle, žala' nnale: "Nakto' wen žin bi be záka'to', dan' bénzeto' da' žon byenen gonto'."

Chi benne' zej de'e yižwé' leže

11 Kate' ne yo'o Jesusen' nez zeje' lo yež Jerusalén, wdíe' gan že'gak yeždo' ka' zej nbaben gan nbab Samaria, na' gan nbab Galilea.

12 Kate' bžine' to yeždo', bžojgak
chi benne' zej de'e yižwé' leže zed-
jchággake' L̲e', na' bgá'ngake' zí'to'le.
13 Zižje bl̲ížgake' L̲e', na'
wnnágake':
—Jesús, benne' wsedle, beyache'
l̲aže'l neto'.
14 Kate' bl̲e'el Jesusen' l̲égake',
gože' l̲égake':
—Le chej, chejl̲oé'el kwinle l̲awgak
bx̲oz ka'.
Kate' ne zjake', beyákgake'
chawe'.
15 Naž to benne' ládjwgake',
katen' gókbe'ele' ba beyake' chawe',
beyeje' gan zoa Jesusen'. Wnníe'
zižje, na' bka'n z̲ene' Dios.
16 Byechwe', na' bzechw l̲awe'
l̲o yo l̲aw Jesusen', na' gože' L̲e':
"Žóx̲keno'."
Bennen' nbabe' Samaria.
17 Naž Jesusen' gože' l̲e':
—¿Bi nnita' chi benne' beyákgake'
chawe'? ¿Gaz̲e zej nnita' yezika'
benne' ka'?
18 ¿Bi zoa no benne' yedjká'n z̲ene'
Dios, san toze benne' zi'to' ni?
19 Naž Jesusen' gože' bennen', na'
wnné':
—Beyase, na' beyéj ližo'. Ba
beyako' chawe' dan' žejl̲i'o chia'.

Kan l̲a' dan' z̲nna bia' Dios
(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Kate' benne' yodo' fariseo ka'
wnnábgekle' Jesusen' batz̲e l̲a' dan'
z̲nna bia' Dios, L̲e' bechebe', na'
gože' l̲égake':
—Kan l̲a' dan' z̲nna bia' Dios, bi
naken to da' l̲é'elelen.
21 Bi gak no benne' nne': "Bl̲an'
nga" o nne': "Bžinen ga na'." Le wia
nga. Z̲nna bia' Dios l̲o yichj l̲ázdo'gak
benách ka'.
22 Naž Jesusen' gože' benne' wse-
dle chie' ka', na' wnné':
—Žin ža kate' yénelele l̲é'elele ža
yel̲á'a neda', Benne' Golje' Benách,
san bi l̲é'elelen.
23 L̲a'gak benne' yé'gake' l̲e'e: "Zoe'
ga ni" o nnágake': "Zoe' ga na'." Bi
chejle ga na', na' bi gónl̲enle l̲égake'
tz̲en.
24 Kan žak kate' žep yes, na'
z̲za'nín' dot ya'abá, l̲ezka' gaken
kate' žin ža yel̲á'a neda', Benne'
Golje' Benách.
25 Zga'ale kate' gak da' ni, žon
byenen saka'a neda', na' benne'
ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a
wzóagake' neda' chel̲a'ale.
26 Kan gok ža na' katen' wzóa Noé,
l̲ezka' gaken kate' žin ža yel̲á'a neda',
Benne' Golje' Benách.
27 Ža ni'te na' we'j bdáwgake'.
Bchag ná'gake', na' bdégake'
z̲í'ngake' ka' l̲o yel̲a' z̲chag na', na'
zejte wyó'o Noé na' l̲o barkw z̲en
na' da' nzin' arka, na' l̲a' gokte yejw
da' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia
yin' yógo'tegake'.
28 L̲ezka' goken ža na' katen' wzóa
Lot. We'j bdáwgake'. Gó'wgake',
na' béte'gake'. Gózgake' yežlyó che
chégake', na' béngake' yo'o che
chégake'.
29 Kate' bžin ža na' katen' bežój
Lot na' l̲o yež Sodoma, ka to nis
yejw bex̲jw da' z̲zalj yi', na' bžia yin'
yógo'tegake'.
30 L̲ezka' gaken kate' žin ža l̲a' l̲awa'
neda', Benne' Golje' Benách.
31 'Kate' žin ža na', cha' zoa to
benne' yichjo'o, na' da' de chie'
yo'on l̲o yo'on', bi žal̲a' yetje' nich
chejx̲i'e dan' den chie'. L̲ezka' no
benne' zoe' yix̲e' bi žal̲a' yeyeje'
liže'.
32 Le yesá' l̲aže' kan gok che z̲o'le
Lot na', bwie' x̲kóže'le', na' beyake'
yej zede'.
33 No benne' že' l̲áže'ze' yel̲a' nban
chie', wniten', san bennen' wsane'
yel̲a' nban chie' ni'a chia' neda',
gape chi'en'.
34 'Žapa' l̲e'e: kate' žin yelen', cha'
z̲tasgak chope benne' tz̲en, toen'
yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen'
wka'na'-ne'.
35 Cha' chope no'le yelgote' tz̲en,
toen' yechi'a-ne' latje chia', na'

yetóen' wka'na'-ne'.

36 Cha' chope benne' góngake' žin yixe', toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.

37 Kate' béngekle benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ki, wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Xan, ¿gaz gak da' ki?

Jesusen' gože' légake':

—Gan de to da' gat, dóbgakkze lab ka' ga na'.

18

To no'le wzebe, na' benne' wechi'a laže'

1 Nož bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake' kan žon byenen wlížtezžo Dios, na' bi gak chope láže'žo.

2 Wnné':

—To yež wzóa to benne' wechi'a laže', na' bi zžebe' Dios, na' bi žape' no benne' ba la'ne.

3 La' yež na'ze wzóa to no'le wzebe, na' bžine' gan zoa benne' wechi'a lažen', na' wnné': "Bchi'a laže' che da' žon to benne', žone' chia' da' zia."

4 Scha bi gónele' bi da' gone' chie', san wdé na' wzá' laže'e, na' wnné': "La'kze bi zžeba' Dios, na' bi žapa' no benne' ba la'ne,

5 san dan' zá'teze no'le wzebe ni, na' žon lele' neda', che len wchi'a laža'a da' žaken chie', nich bi yídteze' ga ni, na' nich bi tetle gon lele' neda'."

6 Nož Xanžon' gože' légake', na' wnné':

—Le wzé nag kan wnná bennen' wechi'a lažen', bennen' bi nake' chawe'.

7 ¿Bi wchi'a laže' Dios da' žak chegak benne' ka' wžekze' chie', benne' ka' žližgake' Le' dot ža dot yele? ¿Wžele' gáklene' légake'?

8 Žapa' le'e: la' wchi'a láže'tie' légake'. Kate' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, ¿wežella' benne' ka' žejlé'gake' chia' yežlyó nga?

To benne' yodo' fariseo, na' benne' wechizjw

9 Bzaka' lebe Jesusen' kan nak chegak benne' ka' zloé'ezegekle' chawe' kwíngake', na' zká'ngake' ka'ze yezika' benách ka'.

10 Ki wnné':

—Bžingak chope benne' gan nak lo zchil yodo' nich wlížgake' Dios. To bennen' nake' benne' yodo' fariseo, na' yetóen' nake' benne' zchizjwe' benách ka' lo wláz yež zi'to'.

11 Wzeze benne' yodo' fariseon', na' ki bliže' Dios, na' wnné': "Dios, žapa' Le': žóxkeno', dan' bi naka' ka zej nak yezika' benne' ka', benne' zej nake' wbán, na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' ka' zka'n dítjgake' yela' zchag na'. Lezka' bi naka' ka benne' wechizjwn'.

12 Neda' žona' wbás chope chi'i žak xono' ža weje, na' znezjwa' che yodo' to kwe' che chi kwe' che yógo'te da' žata' chia'."

13 Benne' wechizjwn' wzíe' zí'to'te, na' bi bežogle' wchís lawe' nich wie' ya'abá, san wdape' lcho'e, na' wnné': "Dios, beyache' laže'l neda', benne' dola'."

14 Nož wnná Jesusen':

—Neda' žapa' le'e: beyéj benne' wechizjwn' liže', na' ba beyake' chawe' law Dios, kege ka benne' fariseon'. No benne' zka'n zen kwine', gon Dios ga yexjwe', san no benne' zoe' gaxjw laže', gon Dios ga gake' benne' zaka'.

Jesús žliž chawe'e xkwíde'do' ka'
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Nož bžingak benne' byo ka' len no'le ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e xkwíde'do' ka' chégake' nich xoa na' Jesusen' légakbe'. Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen' blé'egeklen', bdílegake' légake'.

16 Nož Jesusen' bliže' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Le we' xkwíde'do' ki latje yídgakbe' gan zoa', na' bi wséjwle xnézgakbe', dan' gata' latje chegak

benne' ka' zej nake' ka xkwíde'do' ki gan znna bia' Dios.
17 Da' li žapa' le'e: no benne' bi si' lo ne'e da' znna bia' Dios, kan žon to xkwíde'do', bi cho'o bennen' gan znna bi'e.

To benne' dele'e yela' wnni'a chie'
(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 To benne' wnná bia' wnnable' Jesusen', na' wnné':
—Benne' wsedle dot chawe'. ¿Bize žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'?
19 Jesusen' gože' le':
—¿Biz chen' ži'o neda': "Dot chawe'"? Bi zoa no benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'.
20 Nnézkzelo' da' ka' bchi'le Dios le'e:
Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.
Bi goto' benách ka'.
Bi kwano'.
Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.
Wdape xa xno'o ba la'ne.
21 Bennen' gože' Jesusen', na' wnné':
—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó law naka' xkwide'.
22 Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' le':
—Yetó da' žiažje gono'. Bete' yógo'te da' den chio', na' dan' si'o bnezjwn chegak benách yache' ka', na' gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž da, benlen neda' tzen.
23 Kate' benle bennen' da' ni, gok nyache' laže'e, dan' dele'e yela' wnni'a chie'.
24 Kate' ble'el Jesusen' kan gok bennen' nyache' laže', wnné':
—Zédele'e gaken cho'ogak benne' ka' dele'e yela' wnni'a chégake' gan znna bia' Dios.
25 Gakže zede cho'o to benne' dele'e yela' wnni'a chie' gan znna bia' Dios, ka te to bia zbiagak benne' ka' to lo nag yeche'.
26 Naž benne' ka' béngekle' da' ni wnnágake':
—¿Nozkze benne' gak yelé', cha'?
27 Jesusen' gože' légake':
—Dios gak gone' da' bi gak gongak benne' ka'.
28 Naž Bedw gože' Jesusen':
—Bwia nga, neto' bka'nto' yógo'te da' den cheto', na' žónlento' Le' tzen.
29 Naž Jesusen' gože' légake':
—Da' li žapa' le'e, no benne' wka'ne' liže', o xa xne'e, o biche' lježe' ka', o zo'le', o zi'ne' ka', dan' že' laže'e nna bia' Dios gáte'teze,
30 si'že bennen' da' ka' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za' gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.

Jesús znne' da' yoble za' gótgake' Le'
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Jesusen' bchi'e benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', cheze, na' gože' légake':
—Le wia nga, zejžo lo yež Jerusalén, gan gak yógo'te da' nyejw le'e yich la'y, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, kan žala' gak chia' neda', Benne' Golje' Benách.
32 Benne' Jerusalén ka' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka', na' gon dítjgekle' neda', na' wlíž zí'gake' neda', na' wžé'egake' neda' zene'.
33 Chíngake' neda', na' te na' gótgake' neda', na' kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.
34 Bi wyejní'igekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, na' bi wnnézgekle' bi da' zcháljlene' légake' chen, dan' naken da' bi na' gak chejní'igekle'.

Jesús žeyone' to benne' Jerikó, benne' lo chole
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Kate' za' žin Jesusen' lo yež Jerikó, zoa to benne' lo chole ga na'. Ži'e žoa'a nez, znnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie'.
36 Bennen' benle' želdé benne' zan ga na', na' wnnabe' bizen' žaken.
37 Benne' ka' góžgake' le':
—Jesús, benne' Nasaret, zdie' nga.
38 Naž benne' lo cholen' wnníe' zižje, na' wnné':

—Jesús, za'só Dabí, beyache' laže'l neda'.
39 Benne' ka' zjake' law Jesusen' bdílegake' benne' lo cholen' nich kwi'e žize, san le' wnníe' zížježe, na' wnné':
—Za'só Dabí, beyache' laže'l neda'.
40 Naž wzé Jesusen' žize, zbeze', na' bselee to benne' chejliže' benne' lo cholen' nich žine' lawe'. Kate' bžine' lawe', Jesusen' wnnable' le',
41 na' wnné':
—¿Bize žénelo' gona' chio'?
Benne' lo cholen' wnné':
—Žénela' yeyaljw yej lawa'.
42 Jesusen' gože' le':
—Ba beyaljw yej lawo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'.
43 La' belé'etele', na' wyéjlene' Jesusen', zka'n zene' Dios. Lezka' yógo'te benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' dan' goken, na' bka'n zéngake' Dios.

19

Jesús len Sakeo

1 Naž wyoé'e Jesusen' lo yež Jerikó, zdie' lo yežen'.
2 Wzóa to benne' lie' Sakeo ga na'. Nake' benne' blo ládjwgak benne' wechizjw ka', na' delee yela' wnni'a chie'.
3 Benne' ni žak laže'e le'ele' Jesusen', san bi wzáke'le' dan' zej nnita' benne' zan ga na', na' nake' benne' bi ntonne'.
4 Naž taría taría wnežwe' lawgak benne' zan ka', na' wžene' to lo yag nich gak le'ele' Jesusen', dan' žala' tie' ga na'.
5 Kate' bžin Jesusen' ga na', bchis lawe', na' bwie' gan žia Sakeon', na' gože' le':
—Zakeo, bedinne lo yagen', dan' žon byenen chejga'na' ližo' na'a.
6 Naž la' bedínnete Sakeon' lo yagen', na' lo yela' žebél chie' bchi'e Jesusen' liže'.
7 Kate' benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' da' ni, wzó láwgake' znnégake' che Jesusen', na' wnnágake':
—Wyoé'e nich gá'nlene' benne' dola'.
8 Naž wzé Sakeon', na' gože' Xanžon':
—Xan, bwia nga. Gachje da' den chia' wnezjwa' chegak benne' yache' ka', na' cha' bi wdetle bchižjwa' benách ka', yenezjwa' chégake' tape chi'ile.
9 Jesusen' gože' le':
—Na'a ža ni bla' yela' žeslá chegak benne' ka' nníta'gake' lo yo'o nga, dan' lezka' benne' ni nake' za'só Bran.
10 Bla'a neda', Benne' Golje' Benách, nich zedjdilja', na' yeslá' benne' ka' zej nnitle'.

Žsaka' lebe Jesús che chi kwe' mežw

11 Kate' ne zze naggak benne' ka' da' zchalj Jesusen', gože' légake' to da' bsaka' lebe', dan' za' žíngake' lo yež Jerusalén, na' žékgekle' za' la' dan' znna bia' Dios.
12 Ki wnná Jesusen':
—Wzóa to benne' blo, na' za' cheje' to yež zi'to' nich si' lo ne'e yela' wnná bia', na' te na' yelé'e laže'.
13 Kate' za' cheje' ga na', bliže' chi benne' wen žin chie' ka', na' bnezjwe' che chégake' to kwe' weje mežw, na' gože' légake': "Le chiljlen mežw ni kate' yela'ža'."
14 Benne' wláž ka' che benne' blon', benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe', bséla'gake' benne' wbás chégake' ka' gan cheje', nich nnágake': "Bi žénelto' nna bia' bennen' neto'."
15 Naž benne' blon' wzí' lo ne'e yela' wnná bia', na' bežine' laže'. Naž bselee to benne' chejliže' benne' wen žin ka', benne' ka' bdie' lo ná'gake' mežw ka', nich nnezle' balze mežw wdíljlenen' to toe'.

16 Kate' bžin benne' nežw ga na',
wnné': "Xan, to kwe' mežw chion'
ba ben yichjen yechí kwe' ka'."
17 Xanen' gože' le': "Chawe' beno'.
Nako' benne' wen žin chawe'. Dan'
binlo bkonlo' žin láte'ze da' gota' lo
no'o, na'a gona' ga nna bi'o chi yež
ka'."
18 Naž yetó benne' wen žin
bžine' ga na', na' wnné': "Xan, to
kwe' mežw chion' ba ben yichjen
yegayo' kwe' ka'."
19 Xanen' gože' le': "Nna bi'o gayo'
yež ka'."
20 Naž yetóe' bžine' ga na', na'
wnné': "Xan, ni de to kwe' mežw
chion'. Btoban' laže', na' wdape
chi'an.
21 Ki bena' dan' bžeba' le', dan'
nako' benne' snia. Žono' kan
znnagak benách ka': žezi'o da' bi
bdixjo', na' zlapo' gan bi gozo'."
22 Naž xanen' gože' le': "Nako'
benne' wen žin bi nake' chawe'.
Ni'a che da' wnnó' wchi'a laža'a
le'. Žákbe'elo' naka' benne' snia, na'
žezi'a da' bi bdixjwa', na' zlapa' gan
bi goza'.
23 Na'a, ¿biz chen' bi bejló'o mežw
chian' gan gon yichjen, nich kate'
yelá'a, yezi'an len yichjen?"
24 Naž gože' benne' ka' nníta'gake'
ga na', na' wnné': "Le yeká'a
mežwn' lo ne'e, na' le wnezjwn che
bennen' bezi'e chi kwe' mežwn'."
25 Naž góžgake' le': "Xan, ba yo'o lo
ne'e chi kwe' mežw."
26 Naž bechebe xángake', na'
wnné': "Žapa' le'e: no benne'
wkonle' binlo žin da' do' yo'on lo
ne'e, wxén láže'gake' le' yelate', san
no benne' bi zkonle' binlo žin da'
do' yo'on lo ne'e, yennábgake' dan'
wyó'on lo ne'e.
27 Kan nak chegak benne' ka'
bi zlé'egekle' neda' chawe', na'
bi gónegekle' nna bi'a légake', le
chejxí'-gake', na' le got-gake' lawa'
neda' nga."

Žo'o Jesús lo yež Jerusalén len yela' zen
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Kate' beyóž bchalj Jesusen', be-
yoé'e nez zeje' zaka' yež Jerusalén.
29 Kate' bžíngake' gawze gan že'
yež Betfagé, na' yež Betania, gan
nak ya'adon' nzin' Ya'a Yag Olibo,
bselа' Jesusen' chope benne' wse-
dle chie' ka',
30 na' gože' légake':
—Le chej yeždon' da' žen'
yeláte'do' wnežw gan zoažo, na'
katen' žinle lo yežen', chejxáka'le to
búrrodo' da'ba' yag, na' nitó benne'
bi na' kwie'-ba'. Le sež-ba', na' le
yedjwá'-ba' nga.
31 Cha' no benne' nnable' le'e, na'
nne': "¿Biz chen' žsežle-ba'?" ye'le-
ne': "Xanžon' žiážjele'-ba'."
32 Jak benne' wsedle chie' ka',
benne' ka' bselе'e, na' bejxáka'gake'-
ba' kan ba gož Jesusen' légake'.
33 Katen' beséžgake' búrrodon',
benne' xanba' ka' góžgake' légake':
—¿Biz chen' žsežle búrrodon'?
34 Beží'igake', na' wnnágake':
—Xanžon' žiážjele'-ba'.
35 Belchi'e-ba' gan zoa Jesusen'.
Kate' ba bxóagake' laže' chelá'a ka'
chégake' xkože' búrrodon', bžíagake'
Jesusen' xkóže'ba' law laže' ka'.
36 Belchiljwe' laže' chégake' lo nez
gan žala' te Jesusen'.
37 Kate' ba bžíngake' gawze gan
zoa ldinne che Ya'a Yag Olibo,
benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen,
lo yela' žebél chégake', wzó láwgake'
znnégake' zižje, na' bka'n zéngake'
Dios ni'a che yela' wak zen ka' da'
blé'egekle', da' ka' ben Jesusen'.
38 Wnnágake':
—¡Ga'n zen benne' wnná bia' ni,
benne' ze'e lo wláz Xanžo Dios! ¡Za'
ya'abá che Dios da' zbek ži yichj
lázdo'žo! ¡Ga'n zen Dios!
39 Naž benne' yodo' fariseo ka',
benne' nníta'gake' ládjwgak benách
zan ka', góžgake' Jesusen', na'
wnnágake':

—Benne' wsedle, bdile benne' wsedle chio' ka'.

40 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Žapa' le'e: cha' yelnnita' benne' ka' žize, yej ki nnégaken zižje.

41 Katen' bžin Jesusen' gawze gan že' yež Jerusalén, na' ble'elen', wžeže' chen.
42 Wnné':

—Žak laža'a nnézlele na'a ža da' gak gonen ga ga'n ži yichj lázdo'le law Dios, san na'a ba ngachen' lawle le'e, nich bi lé'elelen.

43 Žingak ža ka' chele kate' benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe', kwékgake' to ze'e kwe'j kože' gan zoale, na' wséjwgake' le'e, na' yógo'te latje dot gawze gónlengake' le'e wdile.

44 Wchínnjgake' ze'e da' žape chi'in yež chele, na' gótgake' benne' ka' nníta'gake' yež nga. Bi ga'n to yej law lježen. Yógo'te da' ki gaken chele dan' bi gókbe'elele ža bla' Dios bedjwíe' le'e.

Jesús žwe' lbie' li'a yodo'
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Naž Jesusen' wyoé'e la' li'a yodo', na' wzó lawe' žebeje' lí'ale yógo'te benne' ka', benne' wete' ka' len benne' ža'w ka', benne' nníta'gake' gan nak la' li'a yodon'.

46 Gože' légake':

—Nyejw le'e yich la'y da' znnan: "Liža' naken yo'o gan wližgak benách ka' Dios" san le'e ba benlen ka to yo'o chegak benne' wbán ka'.

47 Tža tža Jesusen' bsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodon', na' bxoz wnná bia' ka', len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' blo ka' che yež gónegekle' gótgake' Le'.

48 Bi bžélgekle' nakle gótgake' Le', dan' yógo'te benách ka' zze nággake' xtiže'e dot láže'gake'.

20

Yela' wnná bia' da' nape Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

1 To ža, kate' Jesusen' ne žsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodo', na' zchalje' diža' chawen', bxoz wnná bia' ka', len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bžíngake' gan zoe',

2 na' góžgake' Le':

—Wnná neto'. ¿Bize yela' wnná bia' žónleno' da' ki? ¿Nozkze benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?

3 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Le yeží'i, na' nnale.

4 ¿Noz benne' bsele'e Zwa nich bezóe' benách ka' nis? ¿Dios, cha' to benne'?

5 Benne' yodo' ka' bcháljgake' la' légakze', na' wnnágake':

—Cha' nnažo: Dios bsele'e le', yi'e žo'o: "¿Biz chen' bi wyejle'le chie'?"

6 Cha' ye'žo-ne': To benne' bsele'e le', benne' yež ki wžé'egake' žo'o yej, dan' žékgekle' Zwan' bchalje' lo wláz Dios.

7 Naž beží'igake', na' wnnágake':

—Bi nnezlto' no benne' bsele'e Zwan'.

8 Naž Jesusen' gože' légake':

—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' žónlena' da' ki.

Benne' wen žin ka', benne' bi zej nake' chawe'
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Naž la' wzó lawte Jesusen' zcháljlene' benách ka' nníta'gake' ga na'. Bsaka' lebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' beyaze' lba uba ka' lo yežlyó chie', na' bdie' yežlyón' lo na'gak benne' wen žin ka' nich góngake' gachje len le' da' sí'gake', na' wyeje' zi'to' gan bga'ne' scha.

10 Kate' bžin ža chíbgake' da' zžía lba uba ka', bsele'e to benne' wbás chie' gan zej nnita' benne' wen žin ka' nich si'e da' žeyala' chie', san benne' wen žin ka' béngake' le' zi', na' beséla'gake' le' ka'ze.

11 Da' yoble bseḻe'e yetó wbás
chie', na' ḻezka' béngake' chie' da' z̲ia,
na' beséḻa'gake' ḻe' ka'ze.
12 Da' yoble bseḻe'e benne' bey-
onne' wbás chie' gan nníta'gake', na'
ḻezka' bžíagake' ḻe' we', na' bebéjgake'
ḻe' na'le ḻo yežlyón'.
13 'Naž x̲an yežlyón' wzá' ḻaže'e,
na' wnné': "¿Nakx̲kze gona'? Seḻa'a
z̲i'nkza', bi' byodon' nži'ila', gan
nníta'gake'. Katen' ḻé'egekle'-be',
gápegake'-be' ba la'ne."
14 San katen' benne' wen žin
ka' bḻé'egekle'-be', bcháljgake' ḻa'
ḻégakze', na' wnnágake': "X̲kwide'
ni gak chebe' yežlyó nga. Le cho'o,
gotžo-be', nich da' yeyaḻa' chebe'
gaken chežo."
15 Bebéjgake'-be' na'le ḻo yežlyón',
na' bétgake'-be'.
Naž Jesusen' gože' ḻégake':
—Na'a, ¿nakx̲kze gon x̲an yežlyón'
chégake'?
16 Yide', na' gote' benne' wen žin
ka', na' wdíe' yežlyó chien' ḻo na'gak
benne' yoble ka'.
Kate' benne' ka' nníta'gake' ga na'
béngekle' da' ni, wnnágake':
—Dios bi nne' gaken ki.
17 Naž Jesusen' bwie' ḻégake', na'
wnné':
—¿Biz̲e žsedle dan' nyejw ḻe'e yich
la'y? Z̲nnan:
Yej da' belká'n benne' wen yo'o ka'
ka'ze,
na'a naken yej blo skin ze'e.
18 No benne' bix̲e' ḻaw yej na',
chichjw kwine', na' no benne'
chejbaga' yej na' ḻe', wzoz̲jen ḻe'.

Kan nak da' z̲chízjwgake' ḻo wláz benne' Sésar
(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

19 Ḻa' ža na'ze, bx̲oz wnná bia'
ka' ḻen benne' yodo' wsedle ka',
gónegekle' góx̲wgake' Jesusen', dan'
žákbe'egekle' wnné' dan' bsaka' ḻebe'
kan nak chégake', san bžébegake'
benne' zan ka' nníta'gake' ga na'.
20 Bwíatezgake' Jesusen', na'
bséḻa'gake' benne' ka' nich
kwéjgake' Ḻe' diža', benne' ka'
wḻoé'el kwíngake' ka benne' chawe'
ka', nich góngake' ga bi da' nna
Jesusen', nich gak wdégake' Ḻe' ḻo
na' bennen' z̲nna bi'e ḻégake'.
21 Nich góngake' ki, wnnábgekle'
Jesusen', na' wnnágake':
—Benne' wsedle, nnezlto' z̲nno'
da' li, na' žsedlo' da' li, na' bi
z̲chi'a ḻažo'o kan nak da' z̲ḻoé'ezele
kwingak benne' ka', san kan žsedlo'
dan' wnnakze Dios naken dot ḻi
ḻaže'.
22 Bḻoe'el neto'. ¿Žon byenen
chíz̲jwto' lazto' che benne' Sésar,
benne' Roma z̲nna bi'e, o bi
chíz̲jwton'?
23 Žákbe'ele Jesusen' da' žénegekle'
góngake' chie', na' gože' ḻégake':
—¿Biz̲ chen' z̲bejle neda' diža'?
24 Le wḻoé'el neda' to mežw da'
z̲date. ¿Noz̲ benne' da' ḻawe' ḻe'e da'
ni, na' noz̲ benne' žia le' nga?
Beží'igake', na' wnnágake':
—Che benne' Sésar da' ka'.
25 Naž Jesusen' gože' ḻégake':
—Le wnez̲jw benne' Sésar da'
naken che benne' Sésar, na' Dios da'
naken che Dios.
26 Bi gok góngake' ga bi da' nna
Jesusen' nich gak yesbága'gake'
Ḻe' z̲ia ḻawgak benne' zan ka', na'
bebángekle' kan nak da' bechebe',
na' wnníta'gake' žize.

Kan gak chegak benne' ka' yebángake' ḻo yeḻa' got
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Naž bḻa'gak benne' yodo'
saduseo ka', benne' ka' z̲nnágake'
bi yebangak benne' gat ka', na'
wnnábgekle' Jesusen',
28 na' wnnágake':
—Benne' wsedle, Moisés bzoje'
chežo da' z̲nnan: "Cha' gat to benne'
byo, na' ga'n z̲o'le', na' cha' bi zoa
nitó x̲kwide' chie', naž bi' biche'e
žaḻa' wchág ná'ḻenbe' no'le wzeben',
nich gata' z̲a'só benne' bíche'be',
bennen' ba gote'."
29 Wnníta'gak gaže x̲kwide' byo
zej nakbe' bíche'be'. X̲kwide'

nežwn' bchag ná'l̲enbe' to x̲kwide' no'le, na' gotbe', bi wzóa x̲kwide' chebe'.
30 Naž x̲kwide' bežope bchag ná'l̲enbe' no'len', na' l̲ezka' got x̲kwiden', bi wzóa x̲kwide' chebe'.
31 Naž x̲kwide' beyonne bchag ná'l̲enbe' no'len', na' ka'kze bengak bi' gaže ka'. Gótgakbe', bi wzóa x̲kwide' chégakbe'.
32 Kate' ze l̲awte, l̲ezka' got no'len'.
33 Na'a, katen' yebangak benne' gat ka', ¿nolbe' gak no'len' chebe', dan' bchag ná'gakbe' gážtebe' l̲en no'len'?
34 Naž bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Z̲chag na'gak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' z̲nézjwgake' z̲í'ngake' ka' nich wchág ná'gakbe'.
35 Na'a, benne' ka' nákgake' zi yebángake' l̲o yel̲a' got, na' chejnníta'gake' yežlyó da' gatan', bi góngake' yel̲a' z̲zoal̲en no'le, na' bi wchág ná'gake'.
36 Ki gaken, dan' biž gatgak benne' ka' yebángake' l̲o yel̲a' got, san gákgake' kan zej nak wbás che ya'abá ka', na' gákgake' z̲i'nkze Dios.
37 Cha' yebangak benne' gat ka', bl̲oé'ekzele Moisés žo'o gan nyejw kan nak che yag yeche' da' wyeyen, gan bchal̲j X̲anžon', na' wnné' nake' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob.
38 Dios nake' Dios, kege chegak benne' gat ka', benne' nátgake' to chi'ize, san nake' Dios chegak benne' ka' nníta'gake' nbángake', dan' zej nnita' nbangak yógo'te benách ka' l̲awe' L̲e', l̲a'kze gótgake' yežlyó nga.
39 Naž bal̲e benne' yodo' wsedle ka' bechébegake', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, cháwe'do' wnnó'.
40 Biž bežóggekle' bi da' nnábgekle' L̲e'.

¿Noz̲ benne' nak Benne' Cristo z̲i'ne'?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)
41 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—¿Biz̲ chen' z̲nnágake': "Benne' Criston' nake' z̲i'n Dabí"?
42 Dabí na'kze bchal̲je' da' nyejw l̲e'e yich la'y gan zej nyejw salmo ka', da' z̲nnan:
X̲anžo Dios gože' X̲ana':
"Wžé' kwita' l̲i ža,
43 kate' gonža' ga wzóa z̲ibgak benne' ka' l̲awo', benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' Le' chawe'."
44 Dabí na'kze wnné' nak Benne' Criston' X̲ane'. ¿Nakx̲kze naken, z̲nnale l̲e'e nake' z̲i'ne'?

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsedle ka' z̲ia
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54)
45 Kate' yógo'te benách ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', ne z̲ze nággake' che Jesusen', L̲e' gože' benne' wsedle chie' ka':
46 —Le gape chi'i kwinle chegak benne' yodo' wsedle ka', dan' žaz l̲áže'gake' želdé' zej nakwe' laže' tonn, na' žénegekle' wl̲íž z̲engak benách ka' l̲égake' gan nak l̲awe' ya'a, na' l̲ezka' žaz l̲áže'gake' želbi'e latje blo gan z̲dóbgake' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' gan že'j žáwgake' tz̲en.
47 Z̲ká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wl̲oé'ezele chawe' kwíngake' žl̲ižgake' Dios scha. Benne' ki, Dios gon zi'že' l̲égake'.

21

Mežw da' bde to no'le yache' l̲aw Dios
(Mr. 12:41-44)
1 Kate' ne zoa Jesusen' l̲o z̲chil yodo', bwie', na' bl̲e'ele' benne' ka' de yel̲a' wnni'a chégake', z̲gó'ogake' mežw l̲o kak che yodo'.
2 L̲ezka' bl̲e'ele' to no'le yache' wzebe, na' wloé'e chope mežw lasdo', da' ka' záka'gaken láte'do'ze.
3 Naž wnná Jesusen':

—Da' li žapa' le'e, da' zenže wló'o no'le yache' wzebe ni ka da' wlo'ogak yezika' benne' ka', benne' zgó'ogake' mežw lo kaken'.

4 Yógo'tegake', ka da' nga'nze chégake', wló'ogake' mežw che yodo', san no'le ni, lo yela' yache' chie', wloé'e dot da' nape', da' žala' gawlen'.

Znna Jesús wchínnjgake' yodo'
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' zchájgake' kan nak che yodo' na', kan naken xtando', na' kan zej naken yej ka' da' zej naken zenle'e, na' yezika' da' ka' zej naken xtan. Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

6 —Zlé'elele yógo'te da' ki, san žin ža katen' biž ga'n nitó yej ki law lježen, dan' wchinnjgak benách ka' yodo' nga.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' žin ža ze lawte ža ka'
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Naž wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, ¿batze gak da' ki? ¿Bize gak bian' katen' za' gaken ki?

8 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le gape chi'i kwinle, nich bi gon laže'l no benne' le'e, dan' la'gak benne' zan, benne' ka' wzóa lágake' kan lia' neda'. Nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' nnágake': "Ba zoažo ža ze lawte ža ka'." Neda' žapa' le'e: bi gónlenle légake' tzen.

9 Kate' yénlele žak wdile, na' želží'i benách ka' chegak benne' yolawe' ka', bi žébele, dan' žon byenen gak-gak da' ki zga'ale, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'.

10 Lezka' gože' légake':

—Tile to yež len yetó yež, na' benách ka' gan zoa to benne' znna bi'e tíl-lengake' benách ka' gan zoa yetó benne' znna bi'e.

11 Naž xo'le'e law yežlyó nga, na' nize na'ze gak wbín, na' gáta'le'e yižwé' ka'. La' lawgak da' ka' ya'abá, da' góngaken ga žébegak benách ka', na' da' ka' gak biá'gaken.

12 'Zga'ale kate' za' gak da' ki, góxwgak benne' ka' le'e, na' kwia láže'gake' le'e. Wché'gake' le'e gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios. Ki góngake' nich wžía yí'gake' le'e, na' wséjwgake' le'e liž ya. Wché'gake' le'e lawgak benne' wnná bia' ka', na' lawgak benne' blo ka', dan' žónlenle neda' tzen.

13 Ki gaken chele nich gata' latje wchaljle ka nak chia' neda'.

14 Le gon choch láže'le, na' bi kwek yichjle zga'ale nakx nnale chezle,

15 dan' gonna' neda' chele diža' da' wži'ile, na' lezka' yela' žejní'il, nich bi gak benne' ka', benne' bi lé'egekle' le'e chawe', wzégake' le'e žize, na' bi gak bi da' nnégake' che xtíža'le.

16 Naž xakzle ka', na' benne' bíche'kzle ka', na' lježkzle ka', wdégake' le'e lo na'gak benne' ka', na' gótgake' bálele.

17 Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen,

18 san bi nitl nitó yicha' yichjle.

19 Cha' soale choch, gata' yela' nban da' zejlí kanne chele.

20 'Kate' lé'elele benne' ka' žjake' lo wdile zej ngo'e le'je yež Jerusalén, nnézlele ba bžin ža kwia yi' yežen'.

21 Naž benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žala' wznnjgake', na' chjake' lawgak ya'a ka'. Benne' ka' nníta'gake' lo yežen' žala' žójgake' ga na', na' benne' ka' nníta'gake' wen yixe', bi žala' yeyéjgake' yežen'.

22 Kate' ža ka' Dios wsaka' zi'e benne' ka' nníta'gake' yežen', na' gak yógo'te da' nyejwn le'e yich la'y kan žala' gaken chégake'.

23 Katen' žin ža na', da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka' zej noe'e xkwide' lé'egake', na' lezka' chegak no'le ka' zgáže'gake' bi'do' že'n ka', dan' sáka'le'egak benách ka'

nníta'gake' ga na', dan' Dios wsaka' zi'že' benne' ka'.
24 Gatgak benne' zan lo wdilen', na' wché'gake' bale' zej nžeje' gan žíngake' dot yežlyó nga, na' benne' zi'to' ka' nna biá'gake' lo yež Jerusalén nga na' zejte za'a ža chégake'.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yelá' Cristo
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 Lezka' wnná Jesusen':
—Gakgak da' ka' gak biá'gaken lo wbíž, na' lo byo', na' lo belj ya'abá ka'. Lo yežlyó nga gak žej láže'gak benách ka', na' žébele'egake', dan' yéngekle' chi'i zižje che nisdo', dan' tale'e nisen'.
26 Yedó láže'gake' lo yela' zžebe chégake' dan' sa' láže'gake' chegak da' žala' gákgaken yežlyó nga, na' dan' xizgak da' zej nla' ya'abá.
27 Naž lé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, la'a lo bejw ya'abá, nzi' lo na'a yela' wnná bia', na' la' law yela' baní' chia'.
28 Kate' so law gakgak da' ki, le gon choch kwinle, na' le wia ža'le, dan' ba zezá'a neda', nich yechi'a le'e.
29 Jesusen' gože' légake' to da' bzaka' lebe', na' wnné':
—Le wia nga kan žak che yag higo, na' che bíte'teze yag yoble.
30 Kate' zlé'elele žiagak ni'a ne'n že'ndo', na' nnézkzelele ba zžin byo' wbá ka'.
31 Lézka'kze, kate' lé'elele ba žakgak da' ki, nnézlele za' žin ža yedjnná bia' Dios yežlyó nga.
32 'Da' li žapa' le'e, bi gatgak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, kate' gakže yógo'te da' ki.
33 Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a, bi ten ka'ze, san gakkze kan znnan.
34 'Le gape chi'i kwinle nich bi we'le latje da' wžía yin' le'e chazen lo yichj lázdo'le, dan' naken yela' wawle'e, na' yela' zzožle, na' yela' že' zedle, nich kate' žin ža na', bi yedó láže'le,
35 na' nich bi gaken chele ka to da' wžía yin' benách ka', da' gaken chegak yógo'te benách nníta'gake' dot yežlyó nga.
36 Che len, le soa ban laže', na' le wchájjlenteze Dios, nich gak yelale lo da' žala' gaken, na' nich bi yedoé'elele katen' la'le le'e lawa' neda', Benne' Golje' Benách.
37 Te ža wzóa Jesusen' lo zchil yodo', gan bsedle' benách ka', na' kate' za' žale bežoje' ga na', na' wyeje' law ya'adon' nzin' Ya'a Yag Olibo.
38 Yógo'te benách ka' bžíngake' zzile gan zoa Jesusen' lo zchil yodo' nich wzé nággake' xtiže'e.

22

Benne' yodo' ka' žon xtíža'gake' nakze gótgake' Jesús
(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

1 Kate' za' gak lni katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, lnin' nzin' Pasko',
2 naž bdobgak bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka'. Ben xtíža'gake' nakze gótgake' Jesusen', san bi wzáke'gekle', dan' zžébegake' da' gongak benách yež ka'.
3 Naž da' xiwe' yjénlenen Judas tzen. Judas na' lezka' lie' Iskariote, na' nbáblene' benne' chežinno wbás ka' bsela' Jesusen',
4 Wyéj Judas na', na' bejchájjlene' bxoz wnná bia' ka' len benne' ka' yo'o lo ná'gake' che yodo', nakze gak gone' nich wdíe' Jesusen' lo ná'gake'.
5 Bebégekle benne' yodo' ka', na' bchebe láže'gake' wnézjwgake' le' mežw.
6 Bchebe laže' Judas na', na' gónele' wdíe' Jesusen' lo ná'gake' ži žize.

Da' žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Kor. 11:23-26)

7 Bžin ža katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, katen' žala' gótgake' zíla'do' ka', bia ka' žáwgake' xche' Lni Pasko'.
8 Jesusen' bsele'e Bedw len Zwa, na' wnné':
—Le chej, na' le chejsí'ni'a da' gawžo xche' Lni Pasko'.
9 Góžgake' le':
—¿Gaz žénelo' chejkwezton'?
10 Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Le wia nga, kate' žinle lo yež nga, žoj to benne' yedjchage' le'e, noe'e to že'e nis. Le chéjlene' ga žíntele yo'o gan choe'e.
11 Le ye' xan yo'on': "Benne' wsedle ži'e le': ¿Gaze zoa yo'o zen na' gan gáwlena' benne' wsedle chia' ka' xche' Lni Pasko'?"
12 Naž wloe'ele' le'e to yo'o zen da' zoan ža'le gan ba nba'a. Le wsí'ni'a dan' gawžon ga na'.
13 Naž jake', na' bejxáka'gake' kan ba gož Jesusen' légake', na' belsí'ni'e da' gáwgake' xche' Lni Pasko' ga na'.
14 Kate' gole ža na', wžé' Jesusen' gan gáwgake', na' wbás chie' ka' wžé'lengake' Le' tzen.
15 Naž Jesusen' gože' légake':
—Gok láže'li'a gáwlena' le'e tzen xche' ni zga'ale kate' saka'a, na' gata'.
16 Žapa' le'e: biž gawa' ki kate' žinže ža gak da' zloé'ezele xche' ni, da' gaken gan znna bia' Dios.
17 Bexw Jesusen' to zíga'do', na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž gože' légake':
—Le sin', na' le ye'j late' wejen,
18 dan' žapa' le'e: biž ye'ja' xis uba kate' žinže ža na' nna bia' Dios.
19 Naž bexwe' to yet xtil, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Wdé na' bzozjen', na' bi'en che chégake', na' wnné':
—Da' ni naken bela' žen chia' da' zdian' lo wlazle le'e. Le gon ki nich chejsá' láže'le neda'.
20 Kate' beyóž bdáwgaken', lezka' bchalje' che zíga'don', na' wnné':
—Zíga'do' ni zloe'elen kan nak diža' kob da' zka'n chawen', na' žen chia' žon chochen, žen na' laljen ni'a chele.
21 'Na'a, bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka' že'j žáwlene' neda' tzen.
22 Da' li cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, na' gak chia' kan nyejw le'e yich la'y kan žala' gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda'.
23 Naž wzó láwgake' znnábgekle' Le' to weje to weje', na' wnnágake':
—¿Nolton'?

Znnábgake' nólgake' gake' benne' blo

24 Naž wnnábgake' la' légakze' nólgake' gake' benne' blo.
25 Jesusen' gože' légake':
—Benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga znnágake' žon cháwe'gake' benách ka', san zkóngekle' žin yela' wnná bia' chégake' nich gak chégakkze' da' chawe',
26 san le'e bi žala' gonle ki. No benne' nake' blo ládjwle le'e žala' gake' ka to benne' nakže' gaxjw, na' bennen' znna bi'e žala' gake' ka benne' ndo'w chegak lježe' ka'.
27 ¿Noz benne' nakže' blo, bennen' že'j žawe', o bennen' zžie' yela' waw? ¿Kege bennen' že'j žawe' nakže' blo? Neda' zóalena' le'e ka to benne' zžie' yela' waw.
28 'Le'e wzóalenkzele neda' katen' gokgak da' ka' chia', da' ka' wzí' biá'gaken neda'.
29 Che len wdía' lo na'le to gan nna bia'le, kan ben Xa', bdie' lo na'a gan nna bi'a neda'.
30 Ki gona' nich gak kwe'le gan ye'j gáwlenle neda' tzen gan nna bi'a, na' kwe'le latje chekzle gan wchi'a láže'le chežinno kwe' benne' ka' zej nake' za'só Israel.

Znna Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le'
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 Lezka' wnná Xanžon':
—Smon, Smon. Bwia nga. Ba wnnáb da' xiwe' cho'ole le'e lo nan', nich wchíx lažen' le'e kan žon to benne' žsoe' zoa' stribe,
32 san ba bliža' Dios, na' wnnabla' Le' gáklene' le', nich bi yeyóž yedó yela' žejlé' chio'. Naž, katen' yeyako' chia', ben choch lježo' ka'.
33 Bedon' gože' Le':
—Xan, ba zoa' sá'lena' Le', kégeze liž ya, san lezka' ga gátlentia' Le'.
34 Jesusen' gože' le':
—Bedw, žapa' le': zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' nno' chonne chi'i bi nónbi'o neda'.

Da' ben Jesús katen' za' gótgake' Le'

35 Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—Kate' bselа'a le'e, na' bi bia'le yixjw yet, na' kege bzod mežw, na' kege chope kwe' zel-le, ¿bize byážjelele?
Légake' wnnágake':
—Bi be byážjelto'.
36 Naž gože' légake':
—Na'a, no benne' de yixjw yet chie' žala' we'en, na' lezka' žala' gon no benne' de bzod mežw chie', na' no benne' bi de ya ntoche' chie' žala' gote'e laže' žxoa yene', na' ga'we' to ya ntoche'.
37 Žapa' le'e: žon byenen gak chia' kan nyejw le'e yich la'y, da' znnan: "Béngake' chie' kan žóngake' chegak benne' wen da' zinnj ka'." Ki gaken, na' gak yógo'te da' zej nyejwn le'e yichen' kan žala' gaken chia'.
38 Naž légake' wnnágake':
—Xan, ni de chope ya ntoche' ka'.
Le' gože' légake':
—Ná'teze.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemaní
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Naž bžoj Jesusen', na' kan žonkze' wyeje' law Ya'a Yag Olibo, na' benne' wsedle chie' ka' bénlengake' Le' tzen.
40 Katen' bžíngake' ga na', Jesusen' gože' légake', na' wnné':
—Le wlíž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bága'le dola'.
41 Naž Jesusen' wzé'e gan nníta'gake', na' wdíe' yelate' na'le ka to ga žin to yej da' žsežon, gan bzoa zibe', na' bcháljlene' Dios.
42 Wnné':
—Xe, cha' žénelo', bkwas len neda' dan' žala' saka'a, san kege kan žénela' neda', san ka žénelo' Le' gono'.
43 Naž bla' law to wbás che ya'abá, na' ben choche' Jesusen'.
44 Naž Jesusen', lo yela' žekle chie', dot laže'e bliže' Dios, na' nis yes chie' goken ka žen, da' zžonten lo yo.
45 Kate' beyóž bcháljlene' Dios, bezó že'e, na' beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' bedjxake'e légake' ztásgake' lo yela' nyache' laže' chégake'.
46 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Ztasle? Le chas, na' le wlíž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bága'le dola'.

Želzene' Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, la' bžíntegak benne' zan ga na', na' Judas žónlene' légake' tzen. Judas na' nbáblene' benne' chežinno wsedle ka' che Jesusen', na' zeje' lawgak benne' zan ka'. Wbige'e gan zoa Jesusen' nich wchág lawe' Le'.
48 Naž Jesusen' gože' le':
—Judas, ¿zchag lawo' neda', Benne' Golje' Benách, nich wdío' neda'?
49 Kate' benne' ka' nníta'lengake' Jesusen' blé'egekle' kan žak chie', góžgake' Le':
—Xan, ¿wyíngakto'-ne' ya ntoche'?
50 To benne' wsedle che Jesusen' bene' we' nag benne' wen žin che bxoz blo. Bžixe' nage' li ža.

51 Jesusen' wnné':
—Ná'teze.
Wdán Jesusen' nag benne' wen žin na', na' beyonen'.
52 Než gože' bx̱oz wnná bia' ka', na' benne' ka' yo'o ḻo ná'gake' che yodo', na' benne' gole ka', benne' ka' bi ẕlé'egekle' Ḻe' chawe', na' wnné':
—¿Za'le, na' nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka', nich senle neda' kan žonle kate' ẕzenle benne' wbán ka'?
53 Tža tža wzóaḻenkza' ḻe'e ḻo ẕchil yodo', na' bi be benle chia', san na'a wẕáke'le dan' nak ža nzi' ḻo na' bennen' zoe' latje choḻ.

Ẕnna Bedw bi nónbi'e Jesús
(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Než benne' ka' béx̱wgake' Jesusen', na' belchi'e Ḻe' liž bx̱oz blo. Bedw wnawe' Jesusen' zi'to' zí'to'le.
55 Kate' ni'a na' bx̱oz blon' ba bẕéngake' yi' ḻa' lí'ale liž bx̱oz blon', wžé'gake' kwit yin'. Než Bedon' wžé'ḻene' ḻégake' tẕen.
56 Kate' to x̱kwide' no'le wen žin bḻe'elbe' Bedon', že'ze' žoa'a yin', bwíabe'-ne', na' wnnabe':
—Benne' ni žónḻene' Jesusen' tẕen.
57 Beží'i Bedon', na' wnné':
—No'le, bi nónbi'a bennen'.
58 Yextido' yetó benne' bḻe'ele' Bedon', na' wnné':
—Le' žónḻeno' benne' ka' tẕen.
Bedon' wnné':
—Benne', kege neda'.
59 Yextido' wnná yetó benne':
—Da' li benne' ni žónḻene' Jesusen' tẕen, dan' nake' benne' Galilea.
60 Než Bedon' wnné':
—Benne', bi nnezla' biẕ chen ẕchaḻjo'.
Kate' ne ẕchaḻje' da' ni, ḻa' wžéžete leko'.
61 Než byechj X̱anžon', na' bwie' Bedon'. Bejsá' ḻaže' Bedon' da' wnná X̱anžon', kan gože' ḻe': "Zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' yeži'o chia' chonne chi'i, na' nno' bi nónbi'o neda'."
62 Než Bedon' bežoje' na'le, na' wžéžtekze' gže'te.

Žon dítjgekle' Jesús
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Benne' ka', benne' wẕéngake' Jesusen', ben dítjgekle' Ḻe', na' bdíngake' Ḻe'.
64 Než bséjwgake' ḻaw Jesusen', na' belgape'e ḻawe'. Wnnábgekle' Ḻe', na' wnnágake':
—Wnnéya'a. ¿Noẕ bennen' wdape'e Le'?
65 Da' zan da' wnnégake' chie', na' belsaka' zi'e Ḻe'.

Ẕžin Jesús ḻawgak benne' yodo' wchi'a ḻaže' ka'
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Kate' za' ža'ní' ža na', bdobgak benne' gole ka' ḻen bx̱oz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Belchi'e Jesusen' ḻawgak benne' yodo' wchi'a ḻaže' ka', na' wnnábgekle' Ḻe',
67 na' wnnágake':
—Wnná neto'. ¿Nako' le' Benne' Criston'?
Jesusen' gože' ḻégake':
—Cha' yapa' ḻe'e naka' Benne' Criston', bi chejḻe'le chia',
68 na' cha' bi da' nnabla' ḻe'e, bi be yeži'ile, na' bi wsanle neda'.
69 Na'a so ḻawa' neda', Benne' Golje' Benách, kwi'a kwit ḻi ža che Dios, Bennen' nape' dot yeḻa' wnná bia'.
70 Wnnábgekle' Ḻe' yógo'tegake', na' wnnágake':
—¿Nakkzo' le' Ẕi'n Dios?
Ḻe' gože' ḻégake':
—Da' likze ẕnnale.
71 Než wnnágake':
—¿Noẕže žiážjelžo benne' wḻoe'ele' ẕia da' nbage'e Ḻe'? Ḻa' žo'oze ba benlžo wnníe' che Dios.

23

Ẕžin Jesús ḻaw Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Naž belzó ža' yógo'te benne' zan
ka', na' belchi'e Jesusen' ḻaw Pilato.
2 Naž wzó ḻáwgake' žesbága'gake'
Ḻe' z̲ia, na' wnnágake':
—Benne' ni, bḻe'elto' da' z̲ia da'
žone'. Žone' ga z̲ži'igak benách wláž
cheto' ka' chegak benne' yolawe'
ka', na' žsejwe' x̲nezgak benne'
ka' žíz̲jwgake' da' z̲chiz̲jw benne'
Sésar, na' z̲nne' ḻekze' nake' Benne'
Criston', benne' žaḻa' nna bi'e.
3 Naž Pilaton' wnnable' Jesusen',
na' wnné':
—¿Nako' le' benne' nna bi'e
benne' judío ka'?
Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Da' likze z̲nno'.
4 Naž Pilaton' gože' bx̲oz wnná
bia' ka', ḻen benne' ka' nníta'gake' ga
na', na' wnné':
—Bi be z̲žeḻ-la' da' z̲ia da' nbaga'
benne' ni.
5 Naž ben chóchgake' x̲tíža'gake',
na' wnnágake':
—Žone' ga žongak benách ka'
žo'osbé, na' žsedle' benách ka' do
z̲ente gan nbab Judea. Wzó ḻawe'
bene' ki gan nbab Galilea, na' ḻezka'
žonen' nga.

Z̲žin Jesús ḻaw Herodes

6 Kate' benle Pilato da' ni,
z̲cháḻjgake' che gan nbab Galilea,
wnnable' ḻégake' cha' nbab Jesusen'
Galilea.
7 Katen' wnnezle' nbab Jesusen'
gan z̲nna bia' Herodes, bseḻe'e Ḻe'
ḻaw Herodes na', dan' ḻezka' zoe' ḻe'
ḻo yež Jerusalén ža ka'.
8 Kate' Herodes na' bḻe'ele' Je-
susen', bebele', dan' ba gok scha
žénele' ḻe'ele' Ḻe', dan' ba benle' da'
zan kan nak che Jesusen', na' žak
ḻaže'e ḻe'ele' to yeḻa' wak da' gone'.
9 Herodes na' wnnable' Jesusen'
da' zan, san Ḻe' bi be bechebe'.
10 Ḻezka' zej nnita' bx̲oz wnná bia'
ka' ḻen benne' yodo' wsedle ka' ga
na', na' besbága'gake' Jesusen' z̲ia.
11 Naž Herodes na' ḻen benne'
chie' ka', benne' žjake' ḻo wdiḻe,
belka'ne' Jesusen' ka'ze, na' nich
gon dítjgekle' Ḻe', bwákwgake' Ḻe'
laže' da' zaka', ka dan' žakw to
benne' wnná bia', na' da' yoble
belchi'e Ḻe' ḻaw Pilaton'.
12 Kate' ža na' Pilaton', na'
Herodes na' benníta'gake' chawe',
dan' zga'ale bi bḻé'egekle' ljéžgake'
chawe' toe' yetóe'.

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39—19:16)

13 Naž Pilato btobe' bx̲oz wnná
bia' ka' ḻen benne' blo ka', na'
benne' yež ka',
14 na' gože' ḻégake':
—Bedjwa'le benne' ni ḻawa' neda',
na' z̲nnale žone' ga žongak benách
ka' žo'osbé, san kate' wnnabla'-ne'
binlo, na' wnníta'kzele ḻe'e ga ni, bi
be bžeḻ-la' da' z̲ia da' nbage'e, da' ka'
žesbága'le-ne'.
15 Kate' bseḻa'a-ne' ḻaw Herodes, bi
be z̲ia bžeḻ-le' da' nbaga' benne' ni
nich chogž̲o chie' gate'.
16 Na'a wsaka' zi'a-ne', na' te na'
wsana'-ne'.
17 Zoa to da' žon byenen gon Pi-
laton' kate' žak lni na', da' žónteze
žone', žsane' to benne' nyejwe' liž ya
ḻo na'gak benách ka'.
18 Naž yógo'te benne' ka'
nníta'gake' ga na', wnnégake' zižje,
na' wnnágake':
—Bet bennen', na' bsan Barrabás.
19 Barrabás na' nyejwe' liž ya
dan' bdíḻ-ḻene' benne' wnná bia' ka',
na' dan' bete' to benne'.
20 Pilaton' bcháḻjḻene' ḻégake' da'
yoble, dan' žénele' wsane' Jesusen',
21 san da' yoble wnnégake' zižje,
na' wnnágake':
—¡Bde'e ḻe'e yag kroze! ¡Bde'e ḻe'e
yag kroze!
22 Naž Pilaton' gože' ḻégake' da'
chonne chi'i, na' wnné':
—¿Biz̲kze da' z̲innj ben bennen'?
Bi be bžeḻ-la' da' bene' da' žonen ga
nbage'e z̲ia gate'. Wsaka' zi'a-ne',
na' te na' wsana'-ne'.
23 Zížježe wnnégake', na'
wnnábgake' ta' Jesusen' ḻe'e yag

kroze. Dan' wžéžeya'agak benne' ka' l̲en bx̲oz wnná bia' ka', scha, na' goken kan žénegekle'.

24 Naž Pilaton' bchoge' che Jesusen' gak chie' kan z̲nnábgake'.

25 Bsane' bennen' wnnábgake' l̲o ná'gake', bennen' nyejwe' liž ya dan' bdíl̲-l̲ene' benne' wnná bia' ka', na' dan' bete' to benne', na' bdie' Jesusen' nich gak chie' kan žénegekle'.

Z̲dá'gake' Jesús l̲e'e yag kroze (Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Kate' ne želchi'e Jesusen' nich chejdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze, béx̲wgake' Smon, to benne' yež Sirene, benne' zezé'e yix̲e', na' belx̲óe' yag krozen' ža yene' nich we'en, na' cheje' x̲kóže'le Jesusen'.

27 Benne' zan, benne' byo ka' l̲en no'le ka', zejnáwgake' Jesusen', na' želbeže', na' želbeže nyache'e chie'.

28 Naž byechj Jesusen', na' bwie' l̲égake', na' gože' l̲égake':

—L̲e'e, no'le Jerusalén ka'. Bi kwéžele ni'a chia' neda', san le kweže ni'a chekzle, na' ni'a chegak z̲i'nle ka',

29 dan' žin ža nnágake': "Ba nez z̲en naken chegak no'le wbíž ka', na' chegak no'le ka' bi zej noe'e bi'do' ka', na' no'le ka' bi z̲gáže'gake' bi' že'n ka'."

30 Naž benách ka' so l̲áwgake' yé'gake' ya'a sibe ka', na' nnágake': "Le yedjbaga' neto'" na' l̲ezka' yé'gake' ya'ado' ka': "Le wkache' neto'."

31 Cha' ki žóngake' chia' neda', naka' ka to yag nban, ¿nakx̲kze góngake' chele l̲e'e, nakle ka yag biž ka'?

32 L̲ezka' belchi'e chope benne' wen da' z̲innj ka', nich wdá'gake' l̲égake' l̲e'egak yag kroze ka' tz̲en l̲en Jesusen'.

33 Kate' bžíngake' l̲aw Ya'a Kalabera, da' z̲nnan l̲en diža' x̲iža': "Ya'a Žit Yichjžo" bdá'gake' Jesusen' l̲e'e yag kroze. L̲ezka' bdá'gake' chope benne' ka' l̲e'egak yag kroze ka', benne' wen da' z̲innj ka'. Toe' bdá'gake' kwit l̲i ža che Jesusen', na' yetóe' bdá'gake' kwite' yegle.

34 Naž Jesusen' wnné':

—X̲e, benít l̲aw chégake', dan' bi nnézgekle' da' žóngake'.

Naž benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, benne' nníta'gake' ga na', belé'egekle' l̲aže' dan' nakw Jesusen', na' bebéjgake' da' gak bia' l̲awlen.

35 Benne' ka' nníta'gake' ga na', na' z̲wíagakze', ben dítjgekle' Jesusen', na' l̲ezka' bengak benne' wnná bia' ka', na' wnnágake':

—Benne' ni beslé' benne' yoble ka'. Na'a žal̲a' yeslá kwine' cha' nake' Benne' Criston', bennen' bsel̲a' Dios.

36 L̲ezka' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e ben dítjgekle' Jesusen'. Wbíga'gake' gan zoe', na' byé'jgake' L̲e' nop zichj,

37 na' wnnágake':

—Cha' nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka', beslá kwino'.

38 L̲ezka' zoa to da' dan' l̲e'e yag kroze yichjle Jesusen', da' nyejwn l̲en diža' griego, na' l̲en diža' latín, na' l̲en diža' hebreo, dan' z̲nnan: "Benne' z̲nna bi'e benách judío ka'."

39 To benne' wen da' z̲innj na', benne' de'e l̲e'e yag kroze, bl̲iž ditje' Jesusen', na' wnné':

—Cha' nako' le' Benne' Criston', beslá kwino', na' l̲ezka' neto'.

40 Beží'i yetó benne' wen da' z̲innj na', na' wdil̲e' lježen', na' wnné':

—¿Bi z̲žebo' Dios? L̲ezka' le' nžog chio' gato'.

41 Da' li žo'o, da' žál̲a'kze gaken chežo z̲záka'žo, kan žal̲a' chog che no benne' wen da' z̲innj, san benne' ni, bi be da' z̲innj bene'.

42 Naž bennen' gože' Jesusen':

—Bejsá' l̲aže' neda' kate' žino' gan nna bi'o.

43 Jesusen' gože' l̲e':

—Da' li žapa' le', na'a ža sóal̲eno' neda' latje x̲tan chia'.

Žat Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Kate' bžin wawbíž, bechól dot
yežlyó nga ga bžinte žedá chonne.
45 Bechól lo wbíž, na' laže' da' zen
lo yodo' wžezan' chope chogle.
46 Naž Jesusen' wnníe' zižje, na'
wnné':
—Xe, zdia' be' nakkza' lo no'o.
Kate' beyóž wnné' ki, la' bežojte
be' nakkze', na' gote'.
47 Kate' bennen' zchi'e benne' ka'
žjake' lo wdile ble'ele' kan goken,
bka'n zene' Dios, na' wnné':
—Da' likze bennen' goke' benne'
chawe'.
48 Yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga
na', na' zwíagakze', katen' blé'egekle'
dan' goken, beyéjgake' lo yež,
želgapa' lchó'gake' dan' že' zédgekle'.
49 Zí'to'le bga'ngak yógo'te benne'
ka', benne' zej nónbi'e Jesusen',
len no'le ka' bénlengake' Le' tzen
katen' wzóe' gan nbab Galilea, na'
blé'egekle' dan' goken.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Lezka' to benne' yež Arimatea,
ježen' nbaben Judea, zoe' ga na'.
Lie' Jwsé, na' nake' chawe', na' dot
li laže', na' nbáblene' benne' yodo'
ka', benne' wchi'a laže' ka'.
51 Bi bénlene' tzen benne' ka'
belchoge' che Jesusen' gate', dan'
zbezkze Jwsén' ža na' nna bia' Dios.
52 Naž wyéj Jwsén' law Pilato, na'
wnnabe' latje yeyoé'e Jesusen'.
53 Kate' ba betinne' Le', bchele'
Le' laže', na' bkáche'gake' Le' lo ježw
ba, da' ba bché'ngake' le'e ya'a yej,
na' lo ježw ba na', nitó benne' gat
bi na' wkáche'gake'.
54 Ža na' nak ža zkwézgake' che ža
la'y chegak benne' judío ka', dan'
za' žin ža la'y na'.
55 Lezka' jak no'le ka' ga na',
no'le ka' wdálengake' Jesusen' tzen,
katen' wzóe' gan nbab Galilea, na'
blé'egekle' ježw ba na', na' kan
bkáche'gake' Le' ga na'.
56 Kate' beyéjgake' lo yo'o,
bkwézgake' nežw da' zla' zix, na' set
da' zla' zix. Naž bezí' láže'gake' ža
la'y chegak benne' judío ka', kan
znna xtiža' Dios.

24

Žebán Jesús lo yela' got
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Kate' bžin ža nežw, na' ne nak
zildo', bžingak no'le ka' žoa'a ježw
ba che Jesusen'. Zej noe'e da' ka'
zla' zix, da' ka' bkwézgaken', na'
yebale no'le ka' žónlengake' légake'
tzen.
2 Katen' bžíngake' ga na',
bejxáka'gake' ba nga'a yej na' dan'
bžíagake' gan žó'ogake' lo ježw ba
chien'.
3 Kate' belyoé'e lo ježw ban', bi
blé'egekle' Xanžo Jesusen' ga na'.
4 Kate' ne zžébegake' ni'a che da'
žaken, la' blá'tegak chope benne' zej
nakwe' laže' da' žepen yes baní', na'
wzégake' gan nníta'gak no'le ka'.
5 Naž bžébžegake', na' bzexjw
yíchjgake' zwíagake' lo yole. Wbás
che ya'abá ka' góžgake' légake', na'
wnnágake':
—¿Biz chen' žeyiljle to benne' zoe'
nbane' ga nak latje chegak benne'
gat ka'?
6 Biž yoe'e ga ni, dan' ba bebane'.
Le yesá' laže' dan' gožkze' le'e katen'
wzóe' gan nbab Galilea.
7 Wnné': "Žon byenen soa no
benne' wdíe' neda', Benne' Golje'
Benách, lo na'gak benne' dola' ka'.
Wdá'gake' neda' le'e yag kroze, na'
yebana' kate' gak chonne ža."
8 Naž bejsá' láže'gake' dan' wnná
Jesusen',
9 na' bezá'gake' žoa'a ježw ban',
na' bejzéngekle' benne' chinéj wbás
ka' che Jesusen', len yezika' benne'
ka', kan nak dan' goken.

10 No'le ka' bejzéngekle' benne' wbás ka' da' ni, zej nake' Lia Madlen, na' Zwan, na' Lia, xna' Jakob, na' yebale no'le ka', no'le bénlengake' légake' tzen.
11 Benne' wbás ka' gókgekle' nžix xtíža'gake', na' bi bejlé'gake' chégake'.
12 Naž la' wzó ža'te Bedw, na' taría taría wyeje' žoa'a yežw ban'. Katen' bwie' lo yežw ban', ble'ele' láže'ze zej nnitan' ga na', na' naž beyeje' liže' žebanle' kan nak dan' goken.

Da' gok lo nez da' zžinten lo yež Emaús
(Mr. 16:12-13)

13 La' ža na'ze zjak chope benne' ka' yó'ogake' nez da' zžinten lo yež Emaús, da' žen' ka chope hora žezá'gake' yež Jerusalén.
14 Lo nezen' zcháljgake' che dan' goken.
15 Kate' ne zcháljgake' la' légakze', bžinkze Jesusen' ga na', na' zéjlene' légake' tzen.
16 Bi beyónbia'gake' Le' dan' gok to da' zcholen yej láwgake'.
17 Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Biz chen zchaljle la' lé'ezele yo'ole nez? ¿Biz chen' žak nyache' láže'le?
18 Beží'i bennen' lie' Kleofas, na' gože' Le':
—¿Nako' benne' zi'to' lo yež Jerusalén, na' tozo' le' bi nnezlo' dan' goken neje nase' ga na'?
19 Naž Jesusen' gože' légake':
—¿Bizen' goken?
Góžgake' Le':
—Dan' goken che Jesús, benne' Nasaret na'. Goke' benne' bchalje' lo wláz Dios, na' len yela' wak zen bene' žin, na' bchalje' law Dios, na' lawgak yógo'te benách.
20 Bxoz wnná bia' ka' len benne' wnná bia' cheto' ka' bdégake' Le', na' bchóggake' chie' gate', na' bdá'gake' Le' le'e yag kroze.
21 Neto' gok láže'to' gake' bennen' žala' yeslé' benách Israel ka' lo na'gak benne' Roma ka', san na'a ba gok chonne ža kate' gokgak da' ka'.
22 Lezka', bale no'le ka', no'le wnníta'gake' ládjwto', béngake' ga wžé' zedlto'. Jake' žoa'a yežw ba chien' kate' bla' wbíž na'a ža,
23 na' katen' bi blé'egekle' Le', na' beyéjgake', na' góžgake' neto' blé'egekle' wbás che ya'abá ka', wbás ka' góžgake' légake' zoa Jesusen' nbane'.
24 Naž bale benne' lježto' ka' jake' žoa'a yežw ban', na' bejxáka'gaken' kan wnnagak no'le ka', san bi blé'egekle' Jesusen'.
25 Naž Jesusen' gože' légake':
—Le'e, benne' bi žejní'il ka'. Nzižje yichj lázdo'le nich bi gak chejle'le yógo'te da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.
26 ¿Bi ben byenen saka' Benne' Criston' da' ki, na' choe'e gan gake' benne' blo?
27 Naž wzó law Jesusen' zloe'ele' légake' yógo'te da' žsedle kan nak chie' da' zej nyejwn le'e yich la'y, kate' wzó law da' bchalj Moisés, na' zejte da' ka' wnnagak yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.
28 Katen' bžíngake' lo yeždo' gan zjake', na' ben Jesusen' kan žon to benne' zejže' zi'to'.
29 Ben byéngake' gá'nlene' légake', na' wnnágake':
—Bga'nlen neto', dan' za' gale na'a, na' ba žale.
Naž wyó'o Jesusen' lo yo'o, na' bgá'nlene' légake'.
30 Kate' Jesusen' ne že'j žáwlene' légake', bexwe' yet xtil, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Naž bzozjen', na' bnezjwen' chégake'.
31 La' na'ze bnitle dan' bcholen yej láwgake', na' beyónbia'gake' Jesusen', na' Le' benitle' láwgake'.
32 Naž góžgake' ljéžgake' toe' yetóe':

—Beyáḷa'tekze ḷázdo'žo katen' bcháljḷene' žo'o ḷo nez, na' katen' bzejni'ile' žo'o da' nyejwn ḷe'e yich la'y.

33 Ḷa' na'ze belzó že'e, na' beyéjgake' ḷo yež Jerusalén, na' bejxáka'gake' zej ndobe benne' chinéj wbás ka' che Jesusen', tzen ḷen benne' ka' nníta'ḷengake' ḷégake'.

34 Naž benne' ka' nníta'gake' ga na' góžgake' chope' ka', na' wnnágake':

—¡Ba bebankze Xanžon'! ¡Bḷa' ḷawe', na' Smon bḷe'ele' Ḷe'!

35 Naž benne' chope' ka' bzéngekle' ḷégake' dan' goken chégake' ḷo nezen', na' kan beyónbia'gake' Jesusen' katen' bzozje' yet xtilen'.

Benne' wsedle ka' che Jesús žeḷé'egekle' Ḷe'
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Kate' ne zcháljgake' kan zej nak da' ki, Jesusen' ḷa' bedjsoatie' gachje ḷáwe'le gan nníta'gake', na' gože' ḷégake':

—Le ga'n ži yichj ḷázdo'le.

37 Naž bžébegake' dan' žékgekle' zḷé'egekle' to bxin.

38 Jesusen' gože' ḷégake':

—¿Biz chen' že' zédlele? ¿Biz chen' zza' ḷáže'le da' ki?

39 Le wia ni'a na'a. Nedkzan'. Le kan neda', na' le wia neda', dan' to bxin bi dan' beḷa', na' bi yo'on žit kan zḷé'ekzelele naken chia' neda'.

40 Kate' ne zchaḷje' da' ni, bḷoe'ele' ḷégake' ni'a ne'e.

41 Ḷo yeḷa' žebél chégake' bi bejḷé'gake', na' bebángekle'. Che ḷen Jesusen' gože' ḷégake':

—¿De da' gawa'?

42 Naž bnézjwgake' Ḷe' láte'do' bel, bia weye', na' china' bezdo'.

43 Jesusen' wzi'en, na' bdawen' ḷáwgake'.

44 Naž gože' ḷégake':

—Dan' goken chia' goken kan gožkza' ḷe'e katen' wzóaḷena' ḷe'e, na' wnnía': "Žon byenen gak yógo'te da' nyejw ḷe'e yich, da' bsedle Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' ḷo wláz Dios, na' da' nyejw ḷe'e yich da' nzin' Salmo Ka', da' ka' zcháljgaken kan žaḷa' gaken chia' neda'."

45 Naž bzejni'ile' ḷégake' da ka' zej nyejwn ḷe'e yich la'y,

46 na' gože' ḷégake':

—Ki nyejw ḷe'e yich kan žon byenen gaken che Benne' Criston', znnan sáka'ḷi'e, na' yebane' ḷo yeḷa' got kate' gak chonne ža,

47 na' dot yežlyó nga žaḷa' wzégake' diža' kan nak chia' neda' nich yeyát ḷáže'gak benách ka', na' yenít ḷaw Dios doḷa' da' zej nbage'e. Ḷo yež Jerusalén so ḷawle wchaḷjle chia',

48 dan' ḷe'ekze bḷé'elele da' ki, na' žaḷa' wzele diža' dan' goken.

49 Le wia nga, neda' seḷa'a chele da' bchebe ḷaže' Xa' gonne' chele. Che ḷen le ga'nze ḷo yež Jerusalén kate' sí'žele yeḷa' wak, dan' zan' ya'abá che Dios.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios
(Mr. 16:19-20; Hch. 1:6-11)

50 Naž Jesusen' bchi'e benne' ka' žónḷengake' Ḷe' tzen, na' jake' ḷo yež Betania, gan bchis ne'e, na' bḷiž chawe'e ḷégake'.

51 Kate' ne žḷiž cháwe'ze' ḷégake', ḷa' beza'tie' gan nníta'gake', na' beyepe' ya'abá che Dios.

52 Wdé bka'n zéngake' Ḷe', ḷo yeḷa' žebél chégake' beyéjgake' Jerusalén.

53 Wnníta'gakze' ḷo zchil yodo' zka'n zéngake' Dios, na' žoe ḷáwgake' Ḷe'. Ka'kze naken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ ẔWA

Bennen' lie' Diža' golje' benách

1 Kate' wzó law, kate' bi na' gata' yežlyó nga, ba zoakze Bennen' lie' Diža', na' Bennen' nake' Diža' wzóalene' Dios, na' Benne' Dižan' nakkze' Dios.
2 Bennen' nake' Diža' wzóalene' Dios katen' wzó law žata' yežlyó nga.
3 Lo na' Benne' ni, Dios bene' yógo'te da' zej nnita', na' bi be zoa da' ben Dios da' bi bene' lo na' Bennen'.
4 Napkze Bennen' yela' nban, na' yela' nban na' naken ka to baní' da' ẕza'nín' lo yichj lázdo'gak benách ka'.
5 Baní' na' wza'nín' gan nak chol che yela' got, san bi gok da' chol na' wsolen baní' na'.
6 Dios bsele'e to benne' lie' Ẕwa ga ni.
7 Benne' ni ble'e nga nich wzóa lie' che Bennen' nake' baní', nich chejle'gak yógo'te benách ka' che Bennen' ni'a che dan' wchalje'.
8 Ẕwan' bi nake' banín', san bla'ze' nich wzóa lie' che Bennen' nake' baní'.
9 Kate' ža ka' Bennen' nake' baní' da' naken li laže' ba ze'e yežlyó nga, na' ẕza'ni'e lo yichj lázdo'gak yógo'te benách ka'.
10 Bennen' nake' baní' ble'e yežlyó nga, na' lo ne'e Le' Dios bene' yežlyó nga, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi beyónbia'gake' Le'.
11 Ble'e gan nak chie', san benne' ka' nbáblene' bi wzí' lo ná'gake' Le'.
12 Benne' ka' bejlé'gake' che Jesusen' wzí' lo ná'gake' Le', na' yógo'te benne' ki, Le' bene' ga wzí' lo ná'gake' gákgake' zi'nkze Dios.
13 Benne' ki zej nake' zi'n Dios, kege dan' zej nake' zi'ngak benách chie' ka', na' kege dan' náljgake' ni'a che da' zdan láže'gakkze', o dan' žénele no benne' gaken ki, san zej nake' ki dan' naken da' žénekzele Dios.
14 Bennen' nake' Diža' golje' benách, na' to chí'i'do'ze wdálene' žo'o, na' yela' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li wzóalengaken Le'. Ble'elto' yela' zen chie', na' yela' zen chien' naken da' bnezjw Xe' chie' dan' nake' bi' byo tlicha' chie'.
15 Ẕwan' bzoa lie' che Bennen'. Wnníe' zižje, na' wnné':

—Benne' ni nake' Bennen' bchalja' chie' katen' wnnía': "Benne' za' ze'e ka neda' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' Le' zga'ale' ka neda'."

16 Yógo'težo zzi'žo da' chawe' da' naken chie', da' žonnze' chežo, na' gonnže' da' zenže chežo.
17 Da' bchi'le Dios blan' chežo lo na' Moisés, san yela' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li blá'gaken chežo lo na' Jesús, Benne' Criston'.
18 Nitó benne' bi na' le'ele' Dios, san bi' byo tlicha' che Dios, Bennen' nži'il Xažo Dios Le', Benne' ni bene' ga nónbia'žo Dios.

Da' wnná Ẕwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, che Jesús

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:7-8; Lk. 3:1-17)

19 Da' ni naken da' bzoa li Ẕwa, katen' benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, bséla'gake' bxoz ka' gan zoa Ẕwan', tzen len benne' ka' zej nake' za'só Lebí, benne' ka' zej nake' ni'a na'gak bxoz ka', nich nnábgekle' Ẕwan', na' wnnágake':

—¿Nozkze benne' le'?

20 Kwáselo bchalj Ẕwan', na' bi bkache'e da' nake', san bchalje' káteze naken, na' wnné':

—Bi naka' Benne' Criston', Bennen' bchebe laže' Dios sele'e chežo.

21 Naž wnnábgekle' le' da' yoble, na' wnnágake':

—¿Nozkze le'? ¿Cha' len' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te?

Ẕwan' wnné':

—Kege nedan'.

Naž wnnábgekle' le':

—¿Cha' len' bennen' žaḷa' yide' nich wchaḷje' ḷo wláz Dios?

Bechebe Ẕwan', na' wnné':

—Kege nedan'.

22 Naž wnnábgekle' ḷe':

—¿Noẕkze le'? Wnná neto' nich gak wzenlto' benne' ka' bséḷa'gake' neto'. ¿Biẕ ẕnno' le' non' nako'?

23 Bechebe Ẕwan', na' gože' ḷégake':

—Neda' naka' bennen', nyejw ḷe'e yiche la'y ka nak chie', dan' ẕnnan: "Ženle chi'i to benne' žḷiže' ḷo latje dach, ẕnne': Le yeyón chawe' yichj ḷáẕdo'le dan' za' ḷa' X̱anžon' gan zoale." Ki wnná Isaías, bennen' bchaḷje' ḷo wláz Dios.

24 Benne' ka' bséḷa'gak benne' judío wnná bia' ka' zej nake' benne' yodo' fariseo ka'.

25 Wnnábgekle' Ẕwan', na' belyi'e ḷe':

—¿Biẕ chen' žezó' benách ka' nis cha' bi nako' le' Benne' Criston', na' bi nako' Lías, na' bi nako' bennen' žaḷa' yedjchaḷje' ḷo wláz Dios?

26 Bechebe Ẕwan', na' gože' ḷégake':

—Neda' žezóa' benách ka' nis ḷo nis, san zoa to benne' gachje ḷáwe'le gan zoale, bennen' bi nónbia'le-ne'.

27 Benne' ni nake' Bennen' za' ze'e ka neda', na' nakže' blo ka neda', na' bi naka' neda' zi kweja' ẕele'.

28 Yógo'te da' ki gókgaken gan nbab yež Betábara, gan nak yecheḷá'a yego Jordán, zaka' gan zḷa' wbíž, gan bezóa Ẕwan' benách ka' nis.

Jesús nake' ka ẕíla'do', bia žótgake'-ba' ḷaw Dios

29 Ža chope ža Ẕwa bḷe'ele' za' Jesusen', na' wnné':

—Le wia ga na'. Bennen' nake' ẕíla'do' che Dios, na' žeké'e doḷa' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

30 Ḷe' nake' Bennen' wnnía' chie': "Za' za' to Benne' ka neda', na' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' zga'ale' ka neda'."

31 Bi bénbi'a-ne' zga'ale, san bḷa'a, na' žezóa' benách ka' nis nich gónbia'gak benách Israel ka' Ḷe'.

32 Ẕwan' bzoa lie' chie', na' wnné':

—Bḷe'ela' Dios Be' La'y, bžoje' ya'abá che Dios, na' betje', na' wnné'e kan ẕnna' to plomdo'. Bḷe'e gan zoa Jesusen', na' bgá'nḷene' Ḷe'.

33 Bi bénbi'a-ne' zga'ale. Bennen' bseḷe'e neda' nich yezóa' benách ka' nis gože' neda', na' wnné': "Kate' ḷe'elo' yetj Dios Be' La'y, chejsóaḷene' to Benne', na' gá'nḷene' Ḷe', Bennen' gone' da' zḷoé'ezele yeḷa' žezóa nis ni, dan' wchize' benách ka' Dios Be' La'y."

34 Na'a, ba bḷe'elan', na' ẕzoa lia' che Bennen', ẕnnia' nake' Ẕi'n Dios.

Benne' nežw ka', benne' bénḷengake' Jesús tẕen

35 Yetó ža na', da' yoble wzóa Ẕwa ga na', na' chope benne' ka', benne' žónḷengake' ḷe' tẕen, wnníta'ḷengake' ḷe'.

36 Kate' Ẕwan' bḷe'ele' Jesusen', ẕde' ga na', gože' benne' ka' žónḷengake' ḷe' tẕen, na' wnné':

—Le wia ga na'. Bennen' ze'e ga na' nake' ẕíla'do' che Dios.

37 Chope benne' ka', benne' žónḷengake' Ẕwan' tẕen, béngekle' dan' wnné', na' bejnáwgake' Jesusen'.

38 Naž beyéchj Jesusen', na' bḷe'ele' chope benne' ki zej nawe' Ḷe', na' gože' ḷégake':

—¿Biẕen' žiljle?

Belyi'e Ḷe':

—Benne' wsedle, ¿gaẕe zo'?

39 Bechebe Jesusen', na' gože' ḷégake':

—Le da, na' ḷé'elelen.

Naž jákḷene' Ḷe', na' bḷé'egekle' gan zoe', na' bgá'nḷene' Ḷe' ža na', dan' ba žaḷe.

40 Ndres, benne' biche' Smon Bedw, nake' to benne' chope' ka' béngekle' da' bchaḷj Ẕwan', na' bejnáwgake' Jesusen'.

41 Ndrezen' bejdilje' zga'ale
benne' biche'e, bennen' lie' Smon,
na' gože' l̲e':
—Ba bl̲a' Benne' Mesías.
Mesías naken to diža' hebreo da'
z̲nnan l̲en diža' griego: "Benne'
Criston'" na' l̲en diža' x̲iža': "Benne'
bsél̲a'kze Dios."
42 Naž Ndrezen' l̲a' bche'tie'
Smon na' gan zoa Jesusen'. Katen'
Jesusen' bl̲e'ele' l̲e', gože' l̲e':
—Le' nako' Smon, z̲i'n Jonás. Na'a,
si' lo' Sefas.
Sefas naken to diža' hebreo da'
z̲nnan: "Pedro" l̲en diža' x̲til, na' l̲en
diža' x̲iža': "Bedw" da' z̲nnan: "Yej."

Jesús žl̲iže' Lip, na' Natanael

43 Kate' za' ža'ní' yetó ža, gónele
Jesusen' cheje' gan nbab Galilea.
Bejx̲ake'e Lip, na' gože' l̲e':
—Benl̲en neda' tz̲en.
44 Lipen' nake' benne' yež Bet-
saida, da' naken lažgak Ndres, na'
Bedon'.
45 Lipen' bejdilje' Natanael, na'
gože' l̲e':
—Ba bžel̲-lto' Bennen' bzoj
Moisés kan nak chie' gan nyejw da'
bchi'le Dios, na' l̲ezka' benne' ka'
bcháljgake' l̲o wláz Dios bzójgake'
kan nak chie'. Benne' ni Jesús, z̲i'n
Jwsé, benne' yež Nasaret.
46 Natanael na' gože' l̲e':
—¿L̲a' to da' naken chawe' l̲o yež
Nasaret?
Lipen' gože' l̲e':
—Da, na' l̲e'elon'.
47 Kate' Jesusen' bl̲e'ele' za'
Natanael na' gan zoe', wnné':
—Le wia nga to benne' nake' da'
li benne' Israel, na' kwáselo z̲chal̲je'.
48 Naž Natanael na' wnnable' Je-
susen', na' gože' L̲e':
—¿Nakz̲kzen' nónbi'o neda'?
Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Kate' ne žl̲iž Lipen' le', katen'
wzó' z̲an yag higon', bl̲e'ela' le'.
49 Naž bechebe Natanael, na'
gože' L̲e':
—¡Benne' wsedle, Le' nako' Z̲i'n
Dios! ¡Le' nako' Benne' Nna Bi'e
Benne' Israel Ka'!
50 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—¿Žejl̲i'o chia', dan' goža' le':
"Bl̲e'ela' le' z̲an yag higon'"? L̲e'elo'
da' z̲énl̲e'ože ka' ka da' ni.
51 L̲ezka' Jesusen' gože' l̲égake', na'
wnné':
—Da' li žapa' l̲e'e, l̲é'elele nyaljw
ya'abá, na' wbás che ya'abá ka'
želyetje', na' želbene' gan zoa' neda',
Benne' Golje' Benách.

2

Lni che yel̲a' z̲chag na' da' goken l̲o yež Kaná

1 Wdé chonne ža, gok lni che yel̲a'
z̲chag na' l̲o yež Kaná gan nbab
Galilea, na' zoa x̲na' Jesusen' ga na'.
2 L̲ezka' wzóa no benne' bl̲iže' Je-
susen' l̲en benne' wsedle chie' ka',
nich yídgake' lni na'.
3 Kate' bebíž x̲is uba, dan'
yé'jgake', x̲na' Jesusen' gože' L̲e', na'
wnné':
—Biž de x̲is uban' da' žé'jgaken'.
4 Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Nó'ledo'. ¿Biz̲ chen' z̲nnio'
neda'? Bi na' žin ža wl̲oe'ela' l̲aw
yel̲a' wak chia'.
5 Naž x̲na' Jesusen' gože' benne'
wen žin ka', benne' z̲kwá'gake' da'
že'j žáwgake', na' wnné':
—Le gon yógo'te da' yi'e l̲e'e.
6 Wnníta'gak x̲ope yeso' yej ga
na', da' ka' z̲kóngekle benne' judío
ka' žin kate' žíbgake' ni'a ná'gake'
kan žónteze žóngake', na' žože chope
chonne že'e nis to to yeso' ka'.
7 Jesusen' gože' benne' wen žin
ka', na' wnné':
—Le yescha'te yeso' ki nis.
Naž beschá'gake' yeso' ka' nis.
8 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Le gachen' na'a, na' le chjwan'
l̲aw benne' z̲nnabe' bi da' žiažjen.
Yjwá'gaken' ga na'.
9 Bennen' z̲nnabe' bi da' žiažjen
bwien' cha' nak dz̲i' nisen' da' ba
beyaken x̲is uba, san bi nnezle'
gan zan'. Nnézgekle benne' wen žin
ka', benne' belgache'e nisen'. Naž

bennen' ẕnnabe' bi da' žiažjen bl̲iže' bennen' ẕchag ne'e,
10 na' gože' l̲e':
—Yógo'te benne' ẕnézjwgake' zga'ale x̲is uba dan' nakžen dẕi', na' kate' ba né'jgake', naž ẕnézjwgake' da' bi naken dẕi'. Le', na' zejte na'a wdape chi'o x̲is uba da' nakžen dẕi'.
11 Ben Jesusen' yel̲a' wak ni, da' gok bian', l̲o yež Kaná gan nbab Galilea, na' nak yel̲a' wak ni da' nežw da' bene'. Ka' goken, bl̲oe'ele' l̲aw yel̲a' wak ẕen chie', na' benne' wsedle chie' ka' bejl̲é'gake' chie'.
12 Wdé na' Jesusen' wyeje' l̲o yež Kapernaum, tẕen l̲en x̲ne'e, na' benne' biche'e ka', na' benne' wsedle chie' ka', na' wnníta'gake' l̲o yež Kapernaum na' zan ža.

Jesús žebeje' benne' ka' l̲i'a yodo'
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lk. 19:45-46)

13 Kate' za' žin Lni Pasko' kate' žejsá' l̲áže'gak benne' judío ka' kan ben Dios katen' bebeje' x̲a x̲tó'gake' ka' l̲o yežlyó Egipto, na' Jesusen' wyeje' l̲o yež Jerusalén.
14 Bejx̲ake'e benách ka' l̲o yežen', benne' ka' nníta'gake' l̲i'a yodo', na' žóte'gake' bež ka', na' ẕila' ka', na' plomdo' ka', bia ka' žótgake'-ba' l̲aw Dios. L̲ezka' že'gak benne' ka' ga na', benne' ẕchá'gake' mežw ka' da' zá'gaken dot yežlyó nga.
15 Katen' bl̲e'el Jesusen' da' ni, na' bchoke' do l̲as ka' nich chinne' benne' ka', na' bechache' yógo'te benne' ka' na'le gan nak l̲i'a yodo', na' l̲ezka' blage' na'le ẕila' ka', na' bež ka'. Besdinnje' x̲mežw benne' ka' ẕchá'gake' mežwn', na' bžix̲e' blag ka' chégake'.
16 Naž Jesusen' gože' benne' ka', benne' žóte'gake' plomdo' ka', na' wnné':
—Le yeká'a da' ki. Bi gonle liž X̲a' ka to l̲awe' ya'a.
17 Naž bejsá' l̲áže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' da' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' ẕnnan: "Dan' žéke'l̲e'ela' che ližo', na' žeye ẕl̲a l̲áẕda'wa'."
18 Naž beži'igak benne' judío wnná bia' ka' nníta'gake' ga na', na' belyi'e Jesusen':
—¿Biẕ yel̲a' wak wl̲oe'elo' neto' da' gak bian' nzi' l̲o no'o žono' da' ki?
19 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Le wžía yi' yodo' ni, na' yechonne žaze yechisan'.
20 Naž benne' judío ka' belyi'e L̲e', na' wnnágake':
—X̲ope-yon yiz ba zej žóngake' yodo' nga, na' Le', ¿chonne žaze yechison'?
21 Yodon', dan' bchal̲j Jesusen' chen, naken l̲a' kwinkze'.
22 Che l̲en, katen' bebán Jesusen' l̲o yel̲a' got, bejsá' l̲áže'gak benne' wsedle chie' ka' kan wnné', na' bejl̲é'gake' da' nyejw l̲e'e yiche la'y, na' l̲ezka' da' bchal̲j Jesusen'.

Jesús nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'

23 Kate' ne zoa Jesusen' l̲o yež Jerusalén, kate' žak Lni Pasko', benne' zan bejl̲é'gake' chie' L̲e', dan' bl̲é'egekle' yel̲a' wak ka' da' žone'.
24 Jesusen' bi bx̲en l̲aže'e l̲égake', dan' nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'.
25 Bi žon byenen no benne' wl̲oe'ele' Jesusen' kan zej nak benách ka', dan' nnézkzele' da' yo'o l̲o yichj l̲áẕdo'gak benách ka'.

3

Jesús ẕchál̲jl̲ene' Nikodemo

1 Nikodemo, to benne' yodo' fariseo, nbábl̲ene' benne' judío wnná bia' ka'.
2 Benne' ni bl̲e'e gan zoa Jesusen' to xe'le, na' gože' L̲e':
—Benne' Wsedle. Nnezla' Dios bsel̲e'e Le' nich wsedlo' neto'. Bi zoa no benne' gak gone' yel̲a' wak ka', da' zej nak bian', kan zej nak da' ka' žono' Le', cha' bi zoal̲en Dios l̲e'.
3 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':

—Da' li žapa' le', no benne' bi galje' da' yoble, bi gak l̲e'ele' latjen' gan z̲nna bia' Dios.
4 Nikodemon' wnnable' L̲e', na' wnné':
—¿Nakx̲kze gak to benne' galje' da' yoble katen' ba ngole'? ¿Wak yeyoé'e l̲e'e x̲ne'e, na' galje' yetó?
5 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Da' li žapa' le'. No benne' bi galje' ni'a che nis, na' ni'a che Dios Be' La'y, bi gak choe'e gan z̲nna bia' Dios.
6 Bennen' nalje' l̲o ni'a l̲o na' benách, benachze nake', san no benne' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, Be' La'y nbánl̲ene'.
7 Bi yebanlo' dan' žapa' le', žon byenen galjo' da' yoble.
8 Gáte'teze žak be', na' ženlo' z̲nne ben', san bi nnezlo' galen' zan', o galen' zejen. L̲ezka' žak chegak benne' ka' zej nalje' ni'a che Dios Be' La'y.
9 Naž Nikodemon' wnnable' Jesusen', na' wnné':
—¿Nakx̲kzen' gak da' ni, cha'?
10 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—¿Žsedlo' benách Israel ka', na' bi nnezlo' da' ki?
11 Da' li žapa' le', da' nnezlto' z̲chal̲jto' chen, na' da' bl̲e'elto' z̲l̲oe'elto' l̲e'e, san bi z̲zi' l̲o na'le dan' žsedlto'.
12 Cha' bi žejl̲e'le chia' kate' z̲chálj̲l̲ena' l̲e'e kan zej nak da' ka' žákgaken yežlyó nga, ¿nakx̲kze gak chejl̲e'le chia' cha' wchálj̲l̲ena' l̲e'e che da' ka' žákgaken ya'abá che Dios?
13 'Batkle wžén no benne' ya'abá che Dios, san toza' neda', Benne' Golje' Benách, dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, san zoakza' ya'abá che Dios.
14 Kan ben Moisés l̲o latje dach, bchise' ža'le to bele ya, bian' bde'eba' l̲e'e yag, l̲ezka' žon byenen gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, wchísgake' neda' to l̲e'e yag.
15 Ki gaken chia', nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejl̲é'gake' chia', san gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake'.

Dios nží'il̲e'ele' benách ka'

Naž wnná Jesusen':
16 —Dan' nží'il̲e'el Dios benách yežlyó nga, bdie' tlícha'tekze Z̲i'ne' l̲o yel̲a' got, nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejl̲é'gake' chie', san gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake'.
17 Dios bsel̲e'e Z̲i'ne' yežlyó nga, kege nich choge' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kwia yí'gake', san nich yelágake' ni'a chie' L̲e'.
18 'Nóte'teze benne' žejl̲i'e che Bennen' nake' Z̲i'n Dios, bi nžog chie' kwia yi'e, san no benne' bi žejl̲i'e chie', ba nžog chie' gate' dan' bi žejl̲i'e che Bennen' nake' tlícha'tekze Z̲i'n Dios.
19 Che l̲en ba nžog chegak benách ka' gátgake', dan' bl̲a' Bennen' nake' baní' yežlyó nga, san benách ki žaz l̲áže'gake' da' nak chol̲, na' kege Bennen' nake' baní'. Ki žóngake' dan' bi nak chawe' da' žóngake'.
20 Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' da' z̲innj, bi žaz l̲áže'gake' baní', na' bi z̲l̲á'gake' l̲o baní', nich bi nna' da' žóngake'.
21 Benne' ka' žóngake' da' nak dot da' li, z̲l̲á'gake' l̲o baní' nich gak bia' žóngake' ni'a che Dios da' žóngake'.

Ẕwa, benne' žezóe' benách ka' nis, z̲chal̲je' che Jesús

22 Wdé na', Jesusen' wyéjl̲ene' benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en, na' bžíngake' gan nbab Judea, na' wzóal̲ene' l̲égake' gan žezóagake' benách ka' nis.
23 L̲ezka' Z̲wa žezóe' benách ka' nis l̲o latjen' nzin' Enón, gawze gan že' yež Salim, dan' de nis zil ga na'. Belžín benne' ka' latjen' nich yezóagake' nis.
24 Ki goken kate' Z̲wan' bi na' yejwe' liž ya.
25 Naž bal̲e benne' ka', benne' žónl̲engake' Z̲wan' tz̲en, wzó l̲áwgake' z̲díl̲ díža'gake' l̲en benne' judío ka'

kan nak che yeḻa' žeyón kwin chawe' chegak benne' yodo' ka'.
26 Bžíngake' gan zoa Ẕwan', na' belyi'e ḻe':
—Benne' wsedle. Bwia nga. Bennen' wzóaḻene' le' yecheḻá'a yego Jordán, bennen' bzoa lio' chie', žezóe' benách ka' nis, na' želžín yógo'te benách ka' gan zoe'.
27 Naž bechebe Ẕwan', na' gože' ḻégake':
—Cha' zoa no benne' zoa da' nzi' ḻo ne'e, naken da' ba bde Dios ḻo ne'e.
28 Bénkzelele dan' bchaḻja' katen' wnnía': "Bi naka' neda' Benne' Criston'" san Dios bseḻe'e neda' nich wzenla' benách ka' za' ze'e Ḻe'.
29 Benne' byo, bennen' ẕzi'e x̱kwide' no'le ẕchag na'be', nake' benne' ẕchag ne'e, san ljež bennen' ẕchag ne'e, na' žónḻene' ḻe' tẕen, ẕze nage' chie', na' žebele' dan' ženle' da' ẕchaḻj bennen' ẕchag ne'e. Ḻezka' žebéḻe'ela' neda' dan' žaken chie' ki.
30 Žon byenen gakže blo Benne' Criston', san žon byenen yéx̱jwža' neda'.

Bennen' bžoje' ya'abá che Dios

31 Ḻezka' wnná Ẕwan':
—Bennen' ze'e zaka' ya'abale nakže' blo ka yógo'te benách. No benne' nake' che yežlyó nga, che yežlyó nga nakze', na' ẕchaḻjze' che da' žaken yežlyó nga, san Bennen' ze'e zaka' ya'abá che Dios nakže' blo ka yógo'te benách ka'.
32 Benne' ni ẕchaḻje' che da' bḻe'ele', na' che da' benle', san bi zoa no benne' ẕzi' ḻo ne'e dan' ẕchaḻje'.
33 Nóte'teze benne' ẕzi' ḻo ne'e dan' ẕchaḻje', ẕḻoe'ele' ḻaw žejḻi'e nak dot da' li da' ẕnna Dios.
34 Bennen' bseḻa' Dios, ẕchaḻje' diža' che Dios, dan' Dios na'kze dot ḻaže'e bseḻe'e Dios Be' La'y ḻen Bennen'.
35 X̱ažo Dios nži'ile' Ẕi'ne', na' ba bdie' ḻo na' Ẕi'nen' yógo'te da' de.
36 Nóte'teze benne' žejḻi'e che Ẕi'n Dios, ba de yeḻa' nban da' zejlí kanne chie', san bennen' bi žejḻi'e che Ẕi'nen', bi gata' yeḻa' nban na' chie', san nbage'e ẕia ḻaw Dios.

4

Jesús ẕcháḻjḻene' to no'le nbabe' Samaria

1 Béngekle benne' yodo' fariseo ka' kan benne' ka' žónḻengake' Jesusen' tẕen zej nyanže' ka benne' ka' žónḻengake' Ẕwa tẕen, na' ḻezka' žezóa Jesusen' zanže benách nis ka benách ka' žezóa Ẕwan' nis.
2 Jesús na'kze bi žezóe' benách ka' nis, san benne' wsedle chie' ka' žezóagake' benách ka' nis.
3 Kate' wnnezle Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Judea, na' zejdé' da' yoble gan nbab Galilea.
4 Gan zeje', žon byenen tie' gan nbab Samaria.
5 Ka' goken, bḻa' Jesusen' to ežđo' gan nbab Samaria, da' nzin' Sikar, dan' žen' gawze gan de yežlyón' da' bnezjw Jakob che Jwsé chie' ža ni'te.
6 Ḻo latjen' Jakoben' bche'ne' to yežw nis gže'. Kate' bḻa' Jesusen' ga na', wži'e žoa'a yežw nisen' dan' bejx̱áke'le' yoe'e nez, ne naken wawbíž.
7 Naž bžin to no'le Samaria ga na' nich si'e nis. Jesusen' gože' ḻe', na' wnné':
—Benn da' ye'ja'.
8 Jesusen' zoe' toze' dan' ba zjak benne' wsedle chie' ka' ḻo yežen' nich chejx̱í'gake' bi da' gáwgake'.
9 Naž no'le Samaria na' gože' Jesusen', na' wnné':
—¿Ẕnnablo' Le' neda' da' ye'jo', na' nako' benne' judío? Neda' naka' no'le Samaria.
Ki wnné' dan' benne' judío ka' bi de chawe' benách Samaria ka'.
10 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':
—Chela' nónbi'o da' žonn Dios, na' no Bennen' ži'e le': "Benn da' ye'ja'" na' le' nnablo' Ḻe', na' Ḻe' gonne' chio' nis da' gonnen yeḻa' nban.
11 Naž no'len' gože' Ḻe', na' wnné':

—Benne', bi no'o da' kwéjḷeno' nis, na' že'lte žia nis ni. ¿Gaẓ za' nisen' dan' žonnen yeḷa' nban?

12 ¿Nakžo' Le' ẓen ka Jakob, x̱a wdé chežo, bennen' benne' cheto' yežw nis ni, ga ni wẓi'e nis da' we'je', na' da' we'jgak ẓi'ne' ka', na' da' we'jgak bia beže chie' ka'?

13 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—No benne' ye'je' nis ni, da' yoble nnan ye'jen',

14 san nóte'teze benne' ye'je' nisen' da' wneẓjwa' neda', biž nnan ye'jen', dan' wneẓjwa' chie' nisen' da' gaken ḷo yichj ḷáẓda'we' ka to gan žal nis, da' gonnen yeḷa' nban da' zejlí kanne chie'.

15 Naž no'len' gože' Ḷe', na' wnné':

—Benne', benn chia' nisen', nich biž bil-la', na' biž yedjx̱i'a nis nga.

16 Jesusen' wnné':

—Wyéj, bejḷíž benne' byo chio', na' le da ga zoa' ni.

17 Beží'i no'len', na' gože' Ḷe':

—Bi zoa benne' byo chia'.

Naž Jesusen' wnné':

—Da' likze ẓnno': "Bi zoa benne' byo chia'"

18 dan' ba wzóaḷeno' gayo' benne' byo ka', na' benne' byon' zóaḷeno'-ne' na'a, bi nake' benne' byo chio'. Da' ni ẓnno', da' likze ẓnno'.

19 Naž no'len' gože' Ḷe', na' wnné':

—Benne', žekla' neda' nako' benne' ẓchaḷje' ḷo wláz Dios.

20 X̱a x̱to'to' ka' bka'n ẓéngake' Dios ḷaw ya'a nga, san ẓnnale ḷe'e yež Jerusalén naken ga žaḷa' wká'n ẓengak benách ka' Dios.

21 Jesusen' wnné':

—No'le, bejḷé' da' ẓnnia'. Za' ža katen' wká'n ẓenle X̱ažo Dios ḷa'kze bi yedjsoale ḷaw ya'ado' ni, na' ḷezka' bi chejsoale ḷo yež Jerusalén.

22 Ḷe'e ẓka'n ẓenle Bennen' bi nónbia'le-ne', san neto' nónbia'to' Bennen' ẓka'n ẓento', dan' ben Dios chie' gata' yeḷa' žeslá ni'a chegak benne' judío ka'.

23 Na'a, za' ža, na' ba zoažo ža na', kate' benne' ka' da' li wká'n ẓéngake' Dios, wká'n ẓéngake' Ḷe', zoaḷen Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, ḷégake', dan' žénele X̱ažo Dios wká'n ẓengak benne' ka' Ḷe' ki.

24 Dios nake' Be', na' benne' ka' ẓka'n ẓéngake' Ḷe', žon byenen wká'n ẓéngake' Ḷe', zoaḷen Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, ḷégake'.

25 Naž no'len' gože' Ḷe', na' wnné':

—Nnezla' žaḷa' ḷa' Benne' Mesías, (da' ẓnnan: "Benne' Criston'"). Kate' ḷe'e Ḷe', wḷoe'ele' žo'o yógo'te.

26 Jesusen' wnné':

—Ḷekze' ẓcháḷjḷene' le'.

27 Ḷa' na'ze bežingak benne' wsedle ka' che Jesusen' ga na', na' bebán ḷáže'gekle' dan' ẓcháḷjḷene' to no'le, san nitóe' bi bežogle' nnable' Ḷe', bi nne': "¿Biẓ ẓnnablo' ḷe'?" o "¿Biẓ da' ẓcháḷjḷeno' ḷe'?".

28 Naž no'len' bka'ne' že'e chie' ga na', na' beyeje' ḷo yež, na' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na',

29 na' wnné':

—Le da, ḷé'elele to benne' gože' neda' yógo'te da' ba bena'. ¿Nakkze' Ḷe' Benne' Criston'?

30 Naž bžojgak benne' ka' ḷo yežen', na' bžíngake' gan zoa Jesusen'.

31 Kate' ne zej no'len', benne' wsedle ka' che Jesusen' ben byéngake', na' belyi'e Ḷe':

—Benne' Wsedle, bdaw.

32 Jesusen' gože' ḷégake':

—De to da' žawa', da' bi nónbia'le.

33 Naž benne' wsedle chie' ka' belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Noẓ benne' ba bedjwé'e da' bdawe'?

34 Naž Jesusen' gože' ḷégake':

—Da' nbánḷena' naken gona' da' žénele X̱a', Bennen' bseḷe'e neda', na' yeyóž gona' x̱chine'.

35 Ki ẓnnale ḷe'e: "Yetáp byo' žin ža ḷapžo." Neda' žapa' ḷe'e: le wía na'le, na' wíale benách ka' zej nake' ka gan goz Dios, da' ba nbižen nich chejḷapžon.

36 Bennen' ẓlape' ẓzi'e laẓjwe', na' dan' ẓlapen', naken nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chegak benách ka', nich gak yebégekle tẓen benne' žazen', na' benne' ẓlapen'.
37 Nak dot da' li da' ẓnnan: "To benne' žaze', na' yetóe' ẓlape'."
38 Neda' bsela'a le'e chejlaple gan bi gozle. Benne' yoble gozen', na' le'e ẓzi'le da' žonn žin na' da' bene'.
39 Benne' zan, benne' Samaria ka', benne' nníta'gake' lo yež Sikar na', bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che xtiža' no'len', dan' bchalje' kan nak chie', na' wnné': "Gože' neda' yógo'te da' ba bena'."
40 Kate' bžingak benne' Samaria ka' gan zoa Jesusen', góta'yoegekle' Le' gá'nlene' légake'. Yechóp ža bga'n Jesusen' ga na'.
41 Ka' goken, benne' zanže bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che da' bchaljkze' Le'.
42 Naž benne' ka' belyi'e no'len', na' wnnágake':
—Na'a žejle'to' chie', kégeze ni'a che da' bchaljo' le', san lezka' dan' benlto' neto' chie' Le', na' nnezlto' da' li Bennen' nake' Benne' Criston', Bennen' žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

Žeyón Jesús xkwide' byo che to benne' wnná bia'

43 Yechóp ža ka', bezá' Jesusen' gan nbab Samaria, na' wyeje' gan nbab Galilea.
44 Ki bene', dan' bchaljkze Jesusen', na' wnné': "Benne' wláž ka' che to benne' ẓchalje' lo wláz Dios bi žápegake' le' ba la'ne."
45 Kate' belá' Jesusen' gan nbab Galilea, wdápegak benne' Galilea ka' Le' ba la'ne dan' lezka' jake' lo yež Jerusalén katen' gok Lni Pasko', na' blé'egekle' da' ka' ben Jesusen' ga na'.
46 Naž beyéj Jesusen' lo yež Kaná gan nbab Galilea, gan beyone' nis xis uba. Lo yež Kapernaum na' zoa to benne' wnná bia', benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' lo wláz benne' ẓnna bi'e, na' xkwide' byo chie' da'be' yižwé'.
47 Kate' bennen' benle' ba bezá' Jesusen' gan nbab Judea, na' ba bežine' gan nbab Galilea na', naž wyeje' gan zoa Jesusen', na' góta'yoele' Le' yide' liže', nich yeyone' xkwide' byo chien', dan' ba žek gatbe'.
48 Naž Jesusen' gože' le':
—Bi chejle'le chia' cha' bi lé'elele da' ka' zej nak bian', na' yela' wak ka' da' gona'.
49 Naž bennen' nzi' lo ne'e lo wláz benne' ẓnna bi'e gože' Jesusen', na' wnné':
—Benne', date ná'tege nich bi gat xkwide' byo chian'.
50 Naž Jesusen' gože' le':
—Beyéj ližo'. Nban xkwide' byo chion'.
Bennen' bejli'e da' wnná Jesusen', na' zeyeje'.
51 Kate' ne yoe'e nez zeyeje', bale benne' wen žin chie' bedjchággake' le', na' bzéngekle' le', na' wnnágake':
—Nban xkwide' byo chion'.
52 Wnnable' légake' batx wzó law žeyakbe'. Belyi'e le':
—Bache', ka gachje ža bežój-be' da' lan'.
53 Naž wnnezle xa xkwide' byon', beyakbe' kate' Jesusen' ne ẓchálljlene' le', na' gože' le': "Nban xkwide' byo chion'." Che len bejli'e che Jesusen', na' lezka' benách ka' nníta'gake' liže' bejlé'gake' chie'.
54 Yela' wak ni naken da' bežopen da' ben Jesusen' katen' wzóe' gan nbab Galilea, da' goken wdé bezé'e gan nbab Judea.

5

Žeyón Jesús to benne' die' ga nzi' Betesda

1 Wdé gok da' ni, gok to lni chegak benne' judío ka' lo yež Jerusalén, na' Jesusen' wyeje' ga na'.
2 Lo yežen', gawze gan žo'ogak ẓila' ka', že' to bej nis ẓen, da' nzin'

Betesda ḻen diža' hebreo, na' zej nnita' gayo' ẕchil ẕen chen.
3 Ḻo ẕchil ka' degak benne' zan, benne' ka' zej de'e yižwé', benne' ḻo choḻe ka', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' žak sá'gake'. Želbeze' bate ta nisen'.
4 Ki žaken dan' žetj to wbás che ya'abá to chi'i weje, na' žaze' ḻo nisen', na' ẕte' nisen'. Benne' nežw, benne' chejchoé'e ḻo nisen' kate' ẕdan, yeyaktie' kan nak bíte'teze yižwé' da' de'e.
5 Zoa to benne' ga na', ba zej chino' chonne žoa yiz de'e yižwé'.
6 Katen' Jesusen' bḻe'ele' benne' yižwén' die' ga na', wnnezle' ba zej zan yiz de'e yižwén', na' wnnable' ḻe', na' wnné':
—¿Žénelo' yeyako'?
7 Bechebe benne' yižwén', na' gože' Jesusen':
—Benne', bi zoa no benne' wtinne' neda' ḻo nisen' kate' ẕdan. Kate' ne zeyá'a neda', žo'o benne' yoble zga'ale' ka neda'.
8 Jesusen' gože' ḻe':
—Wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj.
9 Ḻa' beyakte bennen', na' beywé'e da' góta'len', na' beyeje'. Ža na' gok da' ni naken ža la'y chegak benne' judío ka'.
10 Naž benne' judío wnná bia' ka' belyi'e bennen' beyake', na' wnnágake':
—Ža la'y naken na'a. Bi žaḻa' go'o da' žáte'lon'.
11 Bechebe bennen', na' gože' ḻégake':
—Bennen' beyone' neda' gožkze' neda', na' wnné': "Beywá' dan' delon', na' beyéj."
12 Naž wnnábgekle' ḻe', na' wnnágake':
—¿Noẕ bennen' gože' le': "Beywá' da' delon', na' beyéj"?
13 Bennen' beyake' bi nnezle' noẕen', dan' ba bezá' Jesusen' ḻo latjen' dan' zej nnita' benne' zan ga na'.
14 Wdé gok da' ni, Jesusen' bejx̱ake'e bennen' gan nak ḻo ẕchil yodo', na' gože' ḻe':
—Bwia nga. Ba beyako'. Biž gono' doḻa', nich bi gak chio' to da' nakže zi' ka dan' goken chio'.
15 Wyéj bennen', na' bejzenle' benne' judío wnná bia' ka', Jesusen' beyone' ḻe'.
16 Che ḻen bwíagak benne' judío wnná bia' ka' da' žon Jesusen', na' gónegekle' gótgake' Ḻe', dan' žone' da' ki kate' nak ža la'y chégake'.
17 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—X̱a' žónteze' žin, na' ḻezka' neda' žona' žin.
18 Che ḻen gónežegekle benne' judío wnná bia' ka' gótgake' Jesusen', kégeze dan' bi žape' ža la'y chégake' ba la'ne, san ḻezka' dan' wnné' nak Dios X̱akze', na' ki naken, žon kwine' Dios.

Yeḻa' wnná bia' da' nzi' ḻo na' Ẕi'n Dios

19 Naž bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—Da' li žapa' ḻe'e. Bi be gak gona' neda', Ẕi'n Dios, žakze chia', san toze dan' ẕḻe'ela' žon X̱ažo Dios. Yógo'te da' žon X̱ažo Dios, ḻezka' žona' neda', Ẕi'ne'.
20 X̱ažo Dios nži'ile' neda', Ẕi'ne', na' ẕḻoe'ele' neda' yógo'te da' žone', na' da' ẕénḻe'eže ka' ka da' ni wḻoe'ele' neda', da' ka' góngaken ga yebán ḻáže'le ḻe'e.
21 Kan žon X̱ažo Dios, žesbane' benne' gat ka', na' žonne' yeḻa' nban chégake', ḻezka' žona' neda', Ẕi'ne', ẕneẕjwa' yeḻa' nban chégake' kan žénekzela'.
22 X̱ažo Dios bi ẕchi'a ḻaže'e nitó benne', san ba bdie' ḻo na'a neda', Ẕi'ne', yógo'te yeḻa' wnná bia' nich wchi'a ḻaža'a benách ka'.
23 Ki naken nich gápegak yógo'te benách ka' neda', Ẕi'ne', ba la'ne, kan žápegake' X̱ažo Dios ba la'ne. Nóte'teze benne' bi žape' neda',

Ẕi'ne', ba la'ne, bi žape' ba la'ne X̱ažo Dios, Bennen' bseḻe'e neda', Ẕi'nen'.
24 'Da' li žapa' ḻe'e. Nóte'teze benne' ženle' da' ẕchaḻja', na' žejḻi'e che X̱ažo Dios, Bennen' bseḻe'e neda', benne' ni de yeḻa' nban da' zejlí kanne chie', na' bi nžog chie' gate', san nake' ka to benne' ba bebane' ḻo yeḻa' got dan' ba de yeḻa' nban da' zejlí kanne chie'.
25 Da' li žapa' ḻe'e, za' ža, na' ba ẕžin ža na', kate' benne' gat ka' yéngekle' chi'a neda', Ẕi'n Dios, na' benne' ka' yéngekle' x̱tiža'a, na' góngake' kan ẕnnan, gata' yeḻa' nban chégake'.
26 Kan yo'o ḻo na' X̱ažo Dios wneẕjwe' yeḻa' nban chegak benách ka', ḻezka' bdie' ḻo na'a neda', Ẕi'ne', wneẕjwa' yeḻa' nban chegak benách ka'.
27 Ḻezka' bdie' ḻo na'a yeḻa' wnná bia' nich wchi'a ḻaža'a benách ka' dan' naka' Benne' Golje' Benách.
28 Bi yebán ḻáže'le kan nak da' ni, dan' za' ža kate' yógo'te benne' gat ka' yéngekle' chi'a,
29 na' yežójgake' ḻo yežw ba ka'. Yebangak benne' ka', benne' béngake' da' nak chawe', na' gata' yeḻa' nban chégake', san benne' ka' béngake' da' ẕinnj, yebángake', na' chog Dios chégake' gátgake' to chi'ize.

Da' ka' zej nak bian' da' nak Jesús

30 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Bi be gak gona' nedza'. Kan nak da' ženla' da' ẕchaḻj X̱a', ki ẕchi'a ḻaža'a, na' kan ẕchi'a ḻaža'a naken chawe', dan' bi žona' kan žénezela' neda', san kan žénekzele X̱a', Bennen' bseḻe'e neda'.
31 Cha' neda' ẕchaḻja' chia' kwinza', bi zaka' dan' ẕchaḻja'.
32 Zoa Benne' yoble, Benne' ẕzoa lie' kan naka' neda', Bennen' nake' X̱a', na' nnezla' zaka' da' ẕzoa lie' kan nak chia'.
33 Ḻe'e bséḻa'le benne' ka' bejnnábgekle' Ẕwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' dan' bzoa lie' kan nak chia' naken dot da' li.
34 Neda' bi žiážjela' no benne' wzóa lie' kan nak chia', san ẕnnia' da' ki nich yelale ḻe'e.
35 Da' bchaḻj Ẕwan' goken ka to yi' yež, da' wyeyen, na' wza'nín', na' ḻe'e, to chí'ido'ze wyáz ḻáže'le si'le baní' chien'.
36 Na'a, zoa da' ẕzoa li kan nak chia' neda' da' záka'žen ka dan' bzoa li Ẕwan' kan nak chia'. Da' ka' bde X̱ažo Dios ḻo na'a gona', da' ka' žona', na' da' ka' ẕzoa lígaken kan nak chia', na' zej nak bian' X̱ažo Dios bseḻe'e neda'.
37 Ḻezka' X̱ažo Dios, Bennen' bseḻe'e neda' ẕzoa lie' kan nak chia'. Batkle bénlele chi'e, na' batkle bḻé'elele ḻawe',
38 na' bi nzi' ḻo na'le x̱tiže'e, dan' bi žejḻe'le chia' neda', Bennen' bseḻe'e Ḻekze'.
39 Žsédtezle ḻe'e da' nyejw ḻe'e yiche la'y, dan' žéklele gata' yeḻa' nban da' zejlí kanne chele ni'a che dan' nyejwn ḻe'e yiche la'y, na' dan' nyejwn ḻe'e yiche la'y na' ẕzoa lin kan nak chia' neda'.
40 Bi žénelele gónḻenle neda' tẕen nich gata' yeḻa' nban chele.

41 'Bi žilja' yeḻa' ba la'ne da' gape no benne' neda'.
42 Neda' nónbi'a ḻe'e, na' nnezla' bi nží'ilele Dios.
43 Bḻa'a nga ḻo wláz X̱ažo Dios, na' ḻe'e bi ẕzi' ḻo na'le neda', san cha' ḻa' benne' yoble, benne' yide' žakze chie', si' ḻo na'le bennen'.
44 ¿Nakx̱kze gak chejḻe'le che Dios cha' ẕzi'le yeḻa' ba la'ne da' žaple lježle tole yetole, na' bi žiljle yeḻa' ba la'ne da' gape Dios tlicha' ḻe'e?
45 Bi wzóa yichjle yesbaga'a ḻe'e ẕia ḻaw X̱a'. Bennen' yesbage'e ḻe'e ẕia nake' ḻekze Moisés, bennen' žx̱en ḻáže'le-ne', ḻa'kze gote' ža ni'te.
46 Chela' žejḻe'le che Moisés na', ḻezka' chejḻe'le chia' neda', dan' bzoj Moisés na' kan nak chia' neda'.
47 Na'a, ¿nakx̱kze gak chejḻe'le da' ẕchaḻja' neda' cha' bi žejḻe'le da' ka' bzoj Moisés na'?

6

Jesús ẓwawe' gayo' mil benne' ka'
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17)

1 Wdé gok da' ni, wyéj Jesusen' yechelá'a nisdo' che gan nbab Galilea, dan' nzin' Nisdo' Che Tiberias, benne' Sésar.
2 Benne' zan bejnáwgake' Jesusen' dan' blé'egekle' yela' wak ka' da' bene', katen' beyone' benne' yižwé' ka'.
3 Naž Jesusen' wžene' to law ya'ado', gan wžé'lene' benne' wsedle chie' ka'.
4 Za' žin Lni Pasko' kate' benne' judío ka' žejsá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto.
5 Kate' Jesusen' bchis lawe', ble'ele' benne' zan, benne' zá'gake' gan zoe', na' gože' Lip:
—¿Gaẓ žel-lžo yet xtil dan' gawgak benne' zan ki?
6 Ki wnná Jesusen' nich nnezle' da' nna Lipen', dan' nnézkzele' Le' da' gone'.
7 Bechebe Lipen', na' wnné':
—Chela' si'žo yet xtil len laẓjw to benne' che xono' byo', benne' zan ki bi geklen gáwgake' láte'do' wejen.
8 Naž to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Ndres, benne' biche' Smon Bedw, gože' Le', na' wnné':
9 —Zoa to xkwide' byo nga, nwa'be' gayo' yet xtil ka' da' zej naken ẓoa' sebada, na' chope bel ka'. ¿Wak wawžo benne' zan ki len da' láte'do'ze ni?
10 Naž Jesusen' gože' légake':
—Le ye' benne' zan ki kwé'gake' lo yo.
Lo latjen' yo'o daka', na' wže'gak ka gayo' mil benne' ka' ga na'.
11 Naž Jesusen' bexwe' yet xtil ka'. Kate' beyóž gože' Dios "Žóxkeno'" bdisen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' légake' belyisen' chegak yógo'te benne' ka' žé'gake' gan yo'o daka'. Lezka' béngake' chegak bel ka', na' bdáwgake' kan gónegekle' gáwgake'.
12 Kate' ba béljegekle', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le yetób da' bizjw ka' da' zej nga'nen, nich bi be nitlen.
13 Betóbgaken', na' beschá'gake' chežinno xkwit da' bizjw ka' chegak gayo' yet xtil ka' zej naken ẓoa' sebada, dan' bega'nen chegak benne' ka' bdáwgaken'.
14 Kate' benne' ka' blé'egekle' yela' wak dan' ben Jesusen', na' wnnágake':
—Da' li benne' ni nake' Bennen' ẓchalje' lo wláz Dios, Bennen' žala' yide' yežlyó nga.
15 Dan' nnezle Jesusen' žénegekle' ché'gake' Le' de chgi' nich góngake' ga nna bi'e légake', che len bezé'e latjen', na' wyeje' toze' to law ya'a.

Jesús ẓze'e lo nisdo'
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Kate' ba žale, jak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' bžíngake' žoa'a nisdo'.
17 Belbene' to lo barkw, na' zjake' lo nisdon', nich žíngake' lo yež Kapernaum. Kate' ba nak chol, Jesusen' bi na' žine' gan nníta'gake'.
18 Wzó law žak be' wale lo nisdon', na' nisen' ẓgó'anen.
19 Kate' ba bsá'gake' barkwn', na' wzán' ka to ga ẓza'žo to hora, naž blé'egekle' Jesusen' ẓze'e lo nisdon', na' ze'e ẓbige'e gan zej barkwn', na' bžébegake'.
20 Naž Jesusen' gože' légake':
—Nedkzan'. Bi žébele.
21 Naž len yela' žebél wzí'gake' Le' lo barkwn', na' la' bžinte barkwn' lo yo biž gan zjake'.

Benne' zan žeyíljgake' Jesús

22 Ža chope ža, gókbe'egekle benne' zan ka', benne' zej nga'ne' yechelá'a nisdon', da' goken, dan' toze barkw bžinen ga na', na' Jesusen' bi wžénlene' benne'

wsedle chie' ka' l̲o barkwn', san l̲égakze' jake'.
23 Naž bžojgak yebal̲e barkw ka' l̲o yež Tiberias, na' bžíngaken to latje da' žen' gawze gan bdáwgake' yet x̲til, katen' X̲anžo Jesusen' gože' Dios: "Žóx̲keno'" chen.
24 Dan' bl̲é'egekle' biž zoa Jesusen' ga na', na' bi zej nnita' benne' wsedle chie' ka' ga na', che l̲en belbene' l̲aw barkw ka', na' bžíngake' l̲o yež Kapernaum, gan bejdíljgake' Jesusen'.

Jesús nake' yet x̲til da' z̲nez̲jwn yel̲a' nban l̲i l̲aže'

25 Kate' bžingak benne' zan ka' yechel̲á'a nisdon', bejx̲áka'gake' Jesusen', na' belyi'e L̲e':
—Benne' wsedle, ¿batx̲ bel̲ó'o nga?
26 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Da' li žapa' l̲e'e: žeyiljle neda', kege dan' bl̲é'elele yel̲a' wak ka' da' bena', san dan' bdawle yet xtilen', na' béljelele.
27 Le gon žin, kege nich si'le yel̲a' waw da' z̲de chen, san nich si'le yel̲a' waw da' gáta'tezen, na' gonnen yel̲a' nban da' zejlí kanne chele. Yel̲a' waw ki naken da' wnez̲jwa' neda', Benne' Golje' Benách, chele, dan' X̲ažo Dios bl̲oe'ele' l̲aw naka' Z̲i'ne'.
28 Naž wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿Biz̲ da' žon byenen gonto' nich gonto' da' žaz l̲aže' Dios?
29 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Da' žaz l̲aže' Dios naken chejl̲e'le chia' neda', naka' Bennen' bsel̲e'e L̲e'.
30 Naž wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿Biz̲ da' nak bia' gono', da' l̲e'elton' nich chejl̲e'to' chio' Le'? ¿Biz̲ yel̲a' wak gono'?
31 X̲a gole chežo ka' bdáwgake' yet x̲til da' nzin' maná l̲o latje dach, kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: "Moisés benne' chégake' yet x̲til che ya'abá, dan' bdáwgaken'."
32 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Da' li žapa' l̲e'e: kege Moisés na' benne' chele yet x̲til che ya'abá, san X̲ažo Dios žonne' chele yet x̲tilen'.
33 Yet x̲til dan' žonn Dios chegak benách ka' naka' neda', dan' bžojen ya'abá, na' z̲nez̲jwn yel̲a' nban chegak benách ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga.
34 Naž belyi'e L̲e':
—X̲an, bénnteze yet x̲tilen' cheto'.
35 Jesusen' gože' l̲égake':
—Neda' naka' yet x̲til da' zej nban l̲en benách ka' to chi'ize. Nóte'teze benne' gónl̲ene' neda' tz̲en, wéljele' to chi'ize da' naken che Dios, na' nóte'teze benne' chejl̲i'e chia' neda', ba we'je' to chi'ize da' naken che Dios.
36 Naken kan ba gožkza' l̲e'e, l̲a'kze z̲l̲é'elele neda', bi žejl̲e'le chia'.
37 Yógo'te benne' ka' žonn X̲a' chia', gónl̲engake' neda' tz̲en, na' benne' ka' gónl̲engake' neda' tz̲en, bi yesbí'igaka'-ne'.
38 Ki naken dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, kege nich gona' kan žénela' nedkza', san nich gona' kan žénele X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda'.
39 Da' žénele X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', naken bi kwia yi' nitó benne', bennen' benn Dios chia', na' yesbana'-ne' ža ze l̲awte ža.
40 Da' žénele X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda', naken gata' yel̲a' nban chegak yógo'te benne' ka' l̲é'egekle' neda', Z̲i'ne', na' chejl̲é'gake' chia' neda', na' neda' yesbángaka'-ne' ža ze l̲awte ža na'.
41 Naž benne' judío wnná bia' ka' wnnégake' che Jesusen', dan' wnné': "Neda' naka' yet x̲tilen' da' zan' ya'abá."
42 Che l̲en wnnágake':
—¿Kege benne' ni Jesusen', z̲i'n Jwsé? Nónbia'žo x̲a x̲ne'e. ¿Nakx̲

chen', ẕnna benne' ni: “Bžoja' ya'abá che Dios?”

43 Nač bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Bi nnele chia' l̲a' l̲e'eze.

44 Bi gak nitó benne' gónl̲ene' neda' tẕen, cha' X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', bi yedjwé'e bennen' chia' neda', na' neda' yesbana'-ne' ža ze l̲awte ža na'.

45 Nyejw l̲e'e yiche la'y kan wnnagak benne' ka' bcháljgake' l̲o wláz Dios, da' ẕnnan ki: “Dios wsedle' yógo'te benách.” Che l̲en, yógo'te benne' ka', benne' želyenle' chi'i X̲a', na' nsédgekle' l̲o ne'e L̲e', gónl̲engake' neda' tẕen.

46 ’Bi zoa no benne' bl̲e'ele' X̲ažo Dios, san toze Bennen' bžoje' gan zoa Dios. Bennen' ẕl̲e'ekzle' X̲ažo Dios.

47 Da' li žapa' l̲e'e: nóte'teze benne' žejl̲i'e chia' neda' de yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.

48 Neda' naka' yet x̲til da' zej nbanl̲en benách ka' to chi'ize.

49 X̲a x̲to'le ka' bdáwgake' yet x̲tilen' dan' nzin' maná l̲o latje dach, na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'.

50 Neda' naka' yet x̲til da' ẕžojen ya'abá che Dios, na' nóte'teze benne' gawen', bi gate' to chi'ize.

51 Nedkza' naka' yet x̲tilen' da' zej nbanl̲en benách ka', dan' bžojen ya'abá che Dios, na' cha' nóte'teze benne' gawe' yet xtilen', na' gak bane' to chi'ize. Yet x̲tilen' da' ẕneẕjwa' neda' naken x̲pel̲a'a, da' ẕneẕjwan' nich gata' yel̲a' nban chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

52 Nač benne' judío wnná bia' ka' belchíx̲ ljéžgake', na' wnnágake':

—¿Nakx̲ gak gonn benne' ni x̲pel̲e'e nich gawžon?

53 Che l̲en Jesusen' gože' l̲égake':

—Da' li žapa' l̲e'e: cha' bi gawle x̲pel̲a'a neda', Benne' Golje' Benách, na' cha' bi ye'jle x̲chena', bi de yel̲a' nban na' chele.

54 Nóte'teze benne' gawe' x̲pel̲a'a, na' ye'je' x̲chena', de yel̲a' nban da' zejlí kanne chie', na' neda' yesbana'-ne' ža ze l̲awte ža na'.

55 Ki naken dan' nak x̲pel̲a'a yel̲a' waw da' li, na' x̲chena' naken to da' li da' ye'jen no benne'.

56 Nóte'teze benne' gawe' x̲pel̲a'a, na' ye'je' x̲chena', sóal̲enteze' neda', na' neda' sóal̲enteza' l̲e'.

57 Kan zoa nban X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda', na' neda' nbánl̲ena' L̲e', l̲ezka' nóte'teze benne' gawe' neda', soe' nbánl̲ene' neda'.

58 Da' ni naken yet x̲til da' bžojen ya'abá che Dios, na' bi naken ka yet x̲tilen' dan' nzin' maná, dan' bdawgak x̲a x̲to'le ka', na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'. Nóte'teze benne' gawe' yet x̲til ni gak bane' to chi'ize.

59 Da' ni bchalj Jesusen' gan nak to l̲o yo'o gan ẕdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' gok da' ni kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' l̲o yež Kapernaum.

Da' žonnen yel̲a' nban da' zejlí kanne chežo

60 Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen' béngekle' da' ki, benne' zan ládjwgake' wnnégake' chen, na' wnnágake':

—Zédel̲e'e nak diža' ni. ¿Nox̲kze benne' gak si' l̲o ne'en?

61 Wnnezle Jesusen' ẕnnegak benne' wsedle chie' ka' che x̲tiže'e, na' wnnable' l̲égake', na' wnné':

—¿Žon diža' ni l̲e'e zede?

62 ¿Nakx̲kze gaken cha' l̲é'elele neda', Benne' Golje' Benách, yeyepa' gan wzóa' zga'ale?

63 Da' nak che Dios Be' La'y naken da' žonnen yel̲a' nban chele. Da' nakze bel̲a' žen bi gak gon chawen' l̲e'e. Diža' da' bcháljl̲ena' l̲e'e naken che Dios Be' La'y, na' žonnen yel̲a' nban chegak benách ka'.

64 Na'a, bál̲ele l̲e'e bi žejl̲e'le chia'.

Wnná Jesusen' ki dan' nnézkzele' L̲e' ža ni'te no benne' ka' bi žejl̲é'gake' chie', na' l̲ezka' bennen'

wdíe' L̲e' l̲o na'gak benne' ka' gótgake' L̲e'.
65 Che l̲en wnné':
—Che l̲en ba gožkza' l̲e'e bi gak no benne' gónl̲ene' neda' tẕen, cha' bi we' X̲ažo Dios l̲e' latje.
66 Gok chope l̲áže'gak benne' zan ža na', benne' wsedle chie' ka', na' biž wdál̲engake' L̲e' tẕen.
67 Naž Jesusen' wnnable' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—¿L̲ezka' l̲e'e yekwasle?
68 Bechebe Bedw, na' gože' L̲e':
—X̲an, ¿noẕ benne' chéjl̲ento'? Le' napo' diža' da' žonnen yel̲a' nban da' zejlí kanne cheto'.
69 Neto' žejl̲e'to' chio', na' nónbia'to' Le', nako' Benne' Criston', Bennen' bsel̲a' Dios, na' nako' Ẕi'nkze Dios ban.
70 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Wžekza' neda' l̲e'e chežínnole ki, san to benne' ládjwle l̲e'e žonl̲en da' x̲iwe' l̲e' tẕen.
71 Da' ni bchal̲j Jesusen' che Judas Iskariote, ẕi'n to benne' lie' Smon, dan' nak Judas na' bennen' wdíe' L̲e' l̲o na'gak benne' ka' gótgake' L̲e', na' nbábl̲ene' yechinéj benne' wsedle chie' ka'.

7

Bi žejl̲e'gak benne' biche' Jesús chie' L̲e'

1 Wdé gok da' ni, wdé Jesusen' gan nbab Galilea. Bi gónele' cheje' gan nbab Judea dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' ga na', gótgake' L̲e'.
2 Ža na' za' žin lni chegak benne' judío ka' kate' žejsá' l̲áže'gake' ka x̲a wdé chégake' wnníta'gake' gan besbíngake' ẕan yo'o lága'do'.
3 Che l̲en benne' biche' Jesusen' ka' belyi'e L̲e', na' wnnágake':
—Bžoj ga ni, na' wyéj gan nbab Judea nich l̲é'egekle benne' wsedle chio' ka', benne' nníta'gake' ga na', yel̲a' wak ka' da' žono'.
4 Cha' žénele no benne' gónbia'gak benách ka' l̲e', bi žone' ngáche'ze da' žone'. Dan' žono' yel̲a' wak ẕen ki, bl̲oe'el kwino' l̲awgak yógo'te benách ka' nich l̲é'egekle' da' žono'.
5 Ki wnnagak benne' biche'e ka' dan' bi na' chejl̲é'gake' chie' L̲e'.
6 Naž Jesusen' gože' l̲égake':
—Bi na' žin ža chia' nich wl̲oe'ela' dan' naka' l̲awgak benách ka', san ža ni naken nich bi da' gonle l̲e'e.
7 Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi ẕzóagake' l̲e'e chel̲a'ale, san ẕzóagake' neda' chel̲a'ale dan' ẕl̲oe'ela' l̲aw kan zej nake', na' da' ẕnnia' nak bian' bi nak chawe' da' žóngake'.
8 Le chej l̲e'e lni na'. Bi cha'a neda' lni na' na'a dan' bi na' žin ža chia'.
9 Kate' beyóž gože' l̲égake' da' ki, bga'ne' gan nbab Galilea.

Jesús žeje' lni chegak benne' judío ka'

10 Wdé jak benne' biche' Jesusen' ka' lni na', l̲ezka' wyeje' L̲e', kege kwáselo, san ngáche'ze wyeje'.
11 Gan žak lni na', wdiljgak benne' judío wnná bia' ka' Jesusen', na' wnnágake':
—¿Gaẕ zoa bennen'?
12 Benne' zan bchál̲jgake' da' zanl̲e'e kan nak che Jesusen'. Bal̲e' wnnágake':
—Nake' chawe'.
Yebal̲e' wnnágake':
—Bi nake' chawe' dan' žon l̲áže'le' benách ka'.
13 Nitó benne' bi bchal̲je' kwáselo kan nak che Jesusen', dan' benne' zan ka' ẕžébegake' benne' judío wnná bia' ka'.
14 Kate' ba bžin gachje lni na', bl̲a' Jesusen' l̲i'a yodo', na' bsedle' benách ka' nníta'gake' ga na'.
15 Bebán l̲áže'gak benne' judío ka', na' wnnágake':
—¿Nakx̲ chen', žakl̲e'e bennen', na' bi nsedle' che yodo'?
16 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Da' žsedla' neda', kege chezan', san naken che X̱ažo Dios, Bennen' bseḻe'e neda'.
17 Cha' žénele no benne' gone' kan
žénele Dios, na' gákbe'le' cha' nak
che Dios da' žsedla' benách ka' o cha'
žakze chia' ẕchaḻja'.
18 Nóte'teze benne' ẕchaḻje' žakze
chie', žone' ki nich gápegak benách
ka' ḻe' ba la'ne, san bennen' žénele'
gápegak benách ka' ba la'ne ben-
nen' bseḻe'e ḻe', benne' ni ẕchaḻje' da'
naken dot da' li, na' bi žon ḻaže'e.
19 'Moisés bdie' ḻo na'le da' bchi'le
Dios, san nitole ḻe'e bi žonle kan
ẕnna x̱tiže'e. ¿Biẕ chen' žénelele go-
tle neda'?
20 Beži'igak benne' zan ka', na'
belyi'e Ḻe':
—Da' x̱iwe' žónḻenen le' tẕen.
¿Noẕkze benne' žénele' gote' le'?
21 Bechebe Jesusen', na' gože'
ḻégake':
—To yeḻa' wak bena', na' žebán
ḻáže'le yógo'tele.
22 Da' li Moisés benne' chele dan'
nžogen ḻo beḻa' chele dan' nak bian'
nzi'le x̱tiža' Dios. Kege Moisés
na'kze bennen' chele, san wẕi'en ḻo
na'gak x̱a x̱ta'we' ka'. Na'a, ḻa'kze
nak ža la'y, ẕchogle ḻo beḻa' chegak
x̱kwide' byo chele ka' dan' nak
bian' zej nbabbe' che Dios.
23 Cha' želzi'be' ḻo beḻa' chégakbe'
dan' nak bian' kate' nak ža la'y, nich
bi wka'nle ca'ze da' ẕnna da' bchi'le
Moisés, ¿ẕža'le neda' dan' beyona'
to benne', nich beyake' cháwe'do'
kate' nak ža la'y?
24 Bi žaḻa' kon wchi'a ḻáže'le, san le
wchi'a ḻaže' kan nak da' li.

Jesús ẕḻoe'ele' gan bžoje'

25 Naž bchaḻjgak baḻe benne' ka'
nníta'gake' ḻo yež Jerusalén, na'
wnnágake':
—¿Kege benne' ni bennen'
žeyiljgak benne' judío wnná bia' ka'
nich gótgake' Ḻe'?
26 Le wia nga. Kwáselo ẕchaḻje',
na' bi be žé'gake' Ḻe'. ¿Žákbe'egekle
benne' ka', benne' ẕnna biá'gake'
žo'o, da' li benne' ni nake' Benne'
Criston', Bennen' žaḻa' nna bi'e žo'o?
27 Benne' ni, nnezlžo ga benne'
Ḻe'. Kate' yid Benne' Criston', bi
nnezle nitó benne' ga benne' Ḻe'.
28 Wzóa Jesusen' ẕsedle' benách
ka' ḻo ẕchil yodo', na' katen' benle'
da' ni, wnníe' zižje, na' wnné':
—¿Nónbia'le neda', na' nnézlele ga
benne' neda'? Bḻa'a yežlyó nga,
kege žakze chia', san Dios na'kze
bseḻe'e neda', na' Ḻe', bi nónbia'le-
ne'.
29 Neda' nónbi'a-ne', dan' za'a ḻo
wlaze' Ḻe', na' Ḻekze' bseḻe'e neda'.
30 Naž ben byéngake' séngake' Ḻe',
san nitó benne' bi bex̱we' Ḻe', dan'
bi na' žin ža chie' nich choe'e ḻo
ná'gake'.
31 Benne' zan bejḻé'gake' chie', na'
wnnágake':
—Kate' ḻa' Benne' Criston', ¿gone'
da' zanže yeḻa' wak ka' ka da' žon
Benne' ni?

Benne' yodo' ka' želseḻe'e benne' ka' nich séngake' Jesús

32 Béngekle benne' yodo' fariseo
ka' da' ẕchaḻjgak benách ka' kan
nak che Jesusen', na' bx̱oz wnná
bia' ka' ḻen benne' yodo' fariseo
ka', bséḻa'gake' ni'a ná'gake' nich
chejx̱éngake' Ḻe'.
33 Naž Jesusen' wnné':
—Yetó chí'ido'ze sóaḻena' ḻe'e, na'
naž yeyá'a gan zoa X̱a', Bennen'
bseḻe'e neda'.
34 Yeyiljle neda', san bi yežéḻ-lele
neda'. Gan chejsóa' neda' bi gak
yidle ḻe'e.
35 Naž benne' judío ka' belyi'e
ljéžgake' ka', na' wnnágake':
—¿Gaẕ chej benne' ni, gan bi
yežéḻ-lžo-ne'? ¿Cheje' gan zej nnita'
benne' judío ka', benne' zej náslase'
dot yežlyó nga, na' wsedle' benne'
zi'to' ka'?
36 ¿Biẕ zejḻás dan' wnné': "Yeyiljle
neda', na' bi yežéḻ-lele neda'" na'
ḻezka': "Gan chejsóa' neda' bi gak
yidle ḻe'e"?

Nis yego da' žonnen yeḻa' nban chežo

37 Kate' nak ža ze ḻawte ža che lni na', ža na' naken blo, wzó ža' Jesusen'. Wnníe' zižje, na' wnné':

—Cha' zoa no benne' ẕbiž yichj ḻáẕda'we', žaḻa' yide' gan zoa', na' ye'je'.

38 Nóte'teze benne' žejḻi'e chia' neda', gak chie' kan nyejw ḻe'e yiche la'y, da' ẕnnan: "Ḻo yichj ḻáẕdo'w bennen' galj da' gaken ka to nis yego" dan' gon chawen' benách ka', na' gata' yeḻa' nban chégake'.

39 Bchalj Jesusen' da' ni kan nak che Dios Be' La'y, Bennen' žaḻa' yedjsóaḻene' benne' ka' chejḻé'gake' che Jesusen'. Ki wnné' dan' bi na' žin Dios Be' La'y na', dan' bi na' yeyepe Jesusen' gan gake' Benne' blo.

Žak chóplegak benách ka'

40 Kate' benne' zan ka' béngekle' da' ki, baḻe' wnnágake':

—Da' li benne' ni nake' bennen' ẕchaḻje' ḻo wláz Dios, bennen' bchebe ḻaže' Dios seḻe'e chežo.

41 Yebaḻe' wnnágake':

—Benne' ni nake' Benne' Criston'. Wnnagak yebaḻe benách ka':

—¿Galj Benne' Criston' gan nbab Galilea?

42 Nyejw ḻe'e yiche la'y da' ẕnnan: "Galj Benne' Criston' ladjw ẕi'n ẕa'só Dabí ka', na' gake' benne' yež Belén, da' goken laž Dabín'."

43 Ka' goken, gok chóplegak benne' ka' ni'a che Jesusen'.

44 Gónegekle' baḻe' séngake' Jesusen', san nitó benne' bi be bene' chie'.

Benne' wnná bia' ka' bi žejḻé'gake' che Jesús

45 Naž ni'a na'gak bẋoz wnná bia' ka' ḻen ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', bežíngake' gan zej nnita' benne' yodo' wnná bia' ka', na' benne' ki belyi'e ni'a ná'gake' ka', na' wnnágake':

—¿Biẕ chen' bi žedjwa'le-ne'?

46 Naž bechébegak ni'a ná'gake', na' wnnágake':

—Bi ẕchalj nitó benne' kan ẕchalj bennen'.

47 Naž beži'igak benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—¿Be'le latje ben ḻáže'le' ḻe'e?

48 ¿Zoa no benne' wnná bia', o no benne' yodo' fariseo, bejḻi'e chie'?

49 Benne' ki, benne' bi žákgake' ẋtiža' Dios, zej nbage'e ẕia.

50 Ḻezka' zoa Nikodemo ga na', bennen' bḻe'e gan wzóa Jesusen' to xe'le. Nikodemon' nake' benne' yodo' fariseo, na' gože' ḻégake':

51 —¿Ẕchogžo che to benne' gate' ni'a che da' bchi'le Dios žo'o cha' bi yénležo chie' zga'ale nich nnézležo biẕ bene'?

52 Naž beží'igake' yebaḻe' ka', na' belyi'e ḻe':

—¿Nako' le' benne' Galilea? Beḻ da' nyejw ḻe'e yich la'y, na' wio' batkle bžoj nitó benne' ẕchaḻje' ḻo wláz Dios gan nbab Galilea.

53 Naž che chégake' beyéjgake' lížgake'.

8

1 Jesusen' wyeje' gan nak ḻaw Ya'a Yag Olibo.

No'len' bene' doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa' ẕchag na'

2 Kate' za' ža'ní', bḻa' Jesusen' ḻi'a yodo', na' bžingak yógo'te benách ka' gan zoe'. Jesusen' wži'e ga na', na' bsedle' ḻégake'.

3 Naž benne' yodo' wsedle ka' ḻen benne' yodo' fariseo ka' bché'gake' to no'le gan zoa Jesusen', no'len' bḻé'egekle' žone' doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa' ẕchag na'. Bzégake' ḻe' gachje ḻáwe'le benách ka' ẕze nággake' che Jesusen',

4 na' belyi'e Ḻe':

—Benne' wsedle, no'le ni wẕento'-ne' žone' doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa' ẕchag na'.

5 Ḻo da' bchi'le Moisés, gože' žo'o wže'ežo yej to no'le žone' da' ki, nich gate'. ¿Na'a Le', biẕ ẕnno'?

6 Ki wnnágake' nich bi da' nna
Jesusen' nich gak yesbága'gake' L̲e'
z̲ia. Naž byechw Jesusen', na' bwie'
l̲o yo, na' bzoje' l̲o yon' l̲en x̲ben
ne'e.
7 Kate' wnnábl̲e'egekle' L̲e', naž
bezé Jesusen', na' gože' l̲égake':
—Nólele l̲e'e bi naple dol̲a' wak so
l̲awle wže'ele-ne' yej.
8 Da' yoble beyechw Jesusen', na'
bwie' l̲o yo, na' wzó l̲awe' z̲zoje' da'
yoble l̲o yon'.
9 Kate' béngekle' da' ni, na'
l̲ázdo'gake' bcheben l̲égake', na'
bežojgak to tógake'. Zgá'alegak
benne' gole ka' bezá'gake', na'
wdé na' benne' kwide' ka'. Toze
Jesusen' bga'ne' l̲en no'len', ga na'
zoe' gachje l̲áwe'le benne' ka' z̲ze
nággake' chie' L̲e'.
10 Naž Jesusen' bezíe' da' yoble,
na' bi bl̲e'ele' nitó benne' žesbage'e
no'len' z̲ia, san toze no'len', na'
gože' l̲e':
—No'le, ¿gaz̲ zej nnita' benne' ka'
besbága'gake' le' z̲ia? ¿Bi zoa no
benne' z̲choge' chio' gato'?
11 No'len' wnné':
—Nitóe'.
Naž Jesusen' gože' l̲e':
—L̲ezka' neda', bi z̲choga' chio'
gato'. Beyéj ližo', na' biž gono' dol̲a'.

Jesús nake' baní' chegak benne' ka'

12 Da' yoble Jesusen' bchál̲j̲l̲ene'
l̲égake', na' wnné':
—Neda' naka' baní' chegak
benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
Nóte'teze benne' sá'l̲ene' neda' tz̲en,
bi te' gan nak chol̲, san soal̲en baní'
l̲e', nich l̲e'ele' kan gata' yel̲a' nban
da' zejlí kanne chie'.
13 Naž benne' yodo' fariseo ka'
belyi'e L̲e', na' wnnágake':
—Le' z̲zoa lio' chio' kwinzo'. Bi
zaka' da' z̲zoa lion'. Dáche'ze naken.
14 Bechebe Jesusen', na' gože'
l̲égake':
—L̲a'kze z̲zoa lian' chia' kwinza',
dot da' li nak da' z̲zoa lian' dan'
nnezla' gan bžoja', na' gan cha'a,
san l̲e'e bi nnézlele gan za'a, na' gan
yeyá'a.
15 L̲e'e z̲chi'a l̲áže'le kan zej nak
da' ka' žákgaken yežlyó nga, san
neda', žakze chia' bi z̲chi'a l̲aža'a nitó
benne'.
16 L̲a'kze wchi'a l̲aža'a, ka nak da'
li wchi'a l̲aža'a, dan' kege nedza'
wchi'a l̲aža'a, san X̲a', Bennen'
bsel̲e'e neda', gónl̲ene' neda' tz̲en.
17 L̲ezka' da' bsedle Moisés nyejw
l̲e'e yich la'y, na' z̲nnan: "Da' z̲zoa
ligak chope benne', naken dot da'
li."
18 Neda' z̲zoa lia' chia' kwinza',
na' X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', l̲ezka'
z̲zoa lie' chia' neda'.
19 Naž benne' yodo' fariseo ka'
wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':
—¿Gaz̲ zoa X̲o'?
Bechebe Jesusen', na' gože'
l̲égake':
—Bi nónbia'le neda', na' bi
nónbia'le X̲a'. Chela' nónbia'le neda',
l̲ezka' X̲a' gónbia'le-ne'.
20 Bchal̲j Jesusen' da' ni kate' ne
zoe' žsedle' benách ka' l̲o z̲chil yodo',
gan zej nnita' kak ka' gan z̲gó'ogake'
mežw che yodo', san nitó benne' bi
bex̲we' L̲e', dan' bi na' žin ža chie'
choe'e l̲o ná'gake'.

Z̲nna Jesús: "Gan cha'a neda', bi gak yidle l̲e'e"

21 Da' yoble Jesusen' gože' l̲égake',
na' wnné':
—Yezá'a yežlyó nga, na' yeyiljle
no benne' yeslé' l̲e'e, san ga'n dol̲a'
da' nbága'le, na' gatle. Gan cha'a
neda', bi gak yidle l̲e'e.
22 Naž bchal̲j̲gak benne' judío
wnná bia' ka', na' wnnágake':
—¿Got kwine'? Wnné': "Gan
cha'a neda', bi gak yidle l̲e'e."
23 Jesusen' gože' l̲égake':
—Nakle l̲e'e che yežlyó da' žen'
že'le nga, san neda' za'a ya'abá che
Dios da' žen' ža'le. Nakle l̲e'e benách
che yežlyó nga, san neda' bi naka'
benne' che yežlyó nga.
24 Che l̲en gožа' l̲e'e: "Ga'n dol̲a'
da' nbága'le, na' gatle." Cha' bi

chejḷe'le nakkza' Benne' Weslá, ga'n doḷa' da' nbága'le, na' gatle.

25 Naž wnnábgekle' Ḷe', na' wnnágake':

—¿Noẓkze benne' nako'?

Jesusen' gože' ḷégake':

—Naka' kan ba goža' ḷe'e ža ni'te.

26 Da' zan da' žaḷa' yapa' ḷe'e, na' wchi'a ḷaža'a da' nak chele. Diža' dot da' li ẓchaḷj X̱a', Bennen' bseḷe'e neda', na' da' ženla' ẓchaḷje' Ḷe', ẓcháḷjḷenan' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

27 Bi bejní'igekle' ẓcháḷjḷene' ḷégake' kan nak che Dios, X̱e'.

28 Che ḷen Jesusen' gože' ḷégake':

—Kate' žin ža wchisle neda', Benne' Golje' Benách, nich gotle neda', naž gákbe'elele nakkza' Benne' Weslá, na' bi be žona' žakze chia', san da' bḷoe'el X̱a' neda' ẓchaḷjan'.

29 X̱a', Bennen' bseḷe'e neda', zóaḷene' neda'. X̱a' bi bka'ne' neda' toza', dan' žónteza' da' žaz ḷaže'e Ḷe'.

30 Kate' bchaḷj Jesusen' da' ni, benne' zan bejḷé'gake' chie'.

No benne' nake' che Dios, na' no benne' nake' wen ḷaže'

31 Naž Jesusen' gože' benne' judío ka', benne' žejḷé'gake' chie', na' wnné':

—Cha' góntezele kan ẓnna x̱tiža'a, da' li gakle benne' wsedle chia' ka'.

32 Gónbia'le da' nak dot da' li, na' dan' naken dot da' li yeslán ḷe'e.

33 Beží'igake', na' belyi'e Ḷe':

—Ẓa'só Bran nakto', na' bi zoa no benne' bene' neto' benne' ndo'w ka'. ¿Biẓ chen' ẓnno': "Yeslán ḷe'e"?

34 Jesusen' gože' ḷégake':

—Da' li žapa' ḷe'e: Yógo'te benne' wen doḷa' ka', yó'ogake' ḷo na' doḷa'.

35 To benne' ndo'w bi gá'nteze' liž x̱an yo'o, san bennen' nake' ẓi'n x̱an yo'on' gá'nteze' liž bennen' nake' x̱an yo'on'.

36 Ki naken, cha' Bennen' nake' Ẓi'n Dios yeslé' ḷe'e, da' li yelale.

37 Nnezla' nakle ẓa'só Bran, san žénelele gotle neda', dan' bi nzi' ḷo na'le x̱tiža'a.

38 Neda' ẓchaḷja' che da' bḷe'ela' gan zoa X̱a', san ḷe'e žonle da' benl-le gan zoa x̱akzle.

39 Beží'igake', na' belyi'e Ḷe':

—Bran nake' x̱a gole wdé cheto'.

Naž Jesusen' gože' ḷégake':

—Chela' da' li nakle ẓa'só Bran, gonle kan ben Bran na'.

40 Na'a, žénelele gotle neda', ḷa'kze ẓcháḷjḷena' ḷe'e da' nak dot da' li, dan' benla' bchaḷj Dios. Bi ben Bran na' ki.

41 Ḷe'e žonle kan žon x̱akzle.

Naž belyi'e Ḷe':

—Neto' bi nakto' ẓi'n zi' ka'. Toze Dios nake' X̱ato'.

42 Naž Jesusen' gože' ḷégake':

—Chela' da' li nak Dios X̱ale, si' ḷo na'le neda', dan' bžoja' gan zoa Dios, na' bḷa'a yežlyó nga. Kege žakze chia' bḷa'a, san Dios na'kze bseḷe'e neda'.

43 ¿Bi nnézlele biẓ chen' bi gak chejní'ilele da' ẓnnia'? Naken dan' bi žénelele wzé nagle x̱tiža'a.

44 X̱akzle naken da' x̱iwe'. Nakle che da' x̱iwen', na' žénelele gonle da' žaz ḷaže' x̱alen'. Ža ni'te da' x̱iwen' naken benne' wetw benách ka', na' bi nzi' ḷo nan' da' nak dot da' li, dan' bi ẓchaḷjen da' li. Kate' žon ḷaže' da' x̱iwe', ka nakkzen ẓchaḷjen, dan' naken benne' wen ḷaže', na' naken ka x̱ágakkze benne' wen ḷaže' ka'.

45 Dan' ẓchaḷja' neda' da' li, bi žejḷe'le chia'.

46 ¿Nózlele ḷe'e gak yesbága'le neda' doḷa'? Cha' ẓchaḷja' da' li, ¿biẓ chen' bi žejḷe'le chia'?

47 No benne' nake' che Dios, ẓze nage' x̱tiža' Dios, san ḷe'e, dan' bi nakle che Dios, bi ẓze nagle x̱tiže'e.

Benne' Criston' zoakze' zga'ale' ka Bran

48 Naž beži'igak benne' judío ka', na' belyi'e Jesusen':

—Káteze wnnato' kate' wnnato' nako' benne' Samaria, na' žonl̲en da' x̲iwe' Le' tẕen.

49 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Bi žonl̲en da' x̲iwe' neda' tẕen. Neda' žapa' X̲a' ba la'ne, na' l̲e'e ẕzoale neda' chel̲a'ale.

50 Bi ẕka'n ẕen kwina'. Zoa No Benne' ẕka'n ẕene' neda', na' L̲e' ẕchi'a l̲aže'e žo'o.

51 Da' li žapa' l̲e'e: nóte'teze benne' si' l̲o ne'e x̲tiža'a, bi gat bennen'.

52 Naž benne' judío ka' belyi'e L̲e', na' wnnágake':

—Na'a nnezlto' žonl̲en da' x̲iwe' Le' tẕen. Bran gote', na' l̲ezka' gotgak benne' ka' bcháljgake' l̲o wláz Dios, san Le' ẕnno': "Nóte'teze benne' si' l̲o ne'e x̲tiža'a, bi gat bennen'."

53 ¿Nakžo' Le' ẕen ka x̲ažo Bran? Gote' l̲e', na' gotgak benne' ka' bcháljgake' l̲o wláz Dios. ¿Noẕkzen' žon kwino'?

54 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Cha' neda' wká'n ẕen kwina', yel̲a' ẕen na' bi be zakan'. X̲a' ẕka'n ẕene' neda', na' l̲e'e ẕnnale nake' Dios chele.

55 Bi nónbia'le X̲ažo Dios, san neda' nónbi'a-ne'. Chela' nnia': bi nónbi'a-ne', na' gaka' benne' wen l̲aže' kan nakle l̲e'e. Nakle benne' wen l̲aže' ka'. Na'a, da' li nónbi'a-ne', na' nzi' l̲o na'a x̲tiže'e.

56 X̲ale Bran bebele' dan' žal̲a' l̲e'ele' ža soa' neda' yežlyó nga, na' l̲a'kze gote' ža ni'te, bl̲e'el̲en', na' bebél̲e'ele'.

57 Naž benne' judío ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bi na' gono' chi-yon yiz. ¿Bl̲e'elo' Bran na'?

58 Jesusen' gože' l̲égake':

—Da' li žapa' l̲e'e: katen' bi na' soa Bran na', neda' ba zoakza'.

59 Naž béx̲wgake' yej ka' nich wžé'egaken' Jesusen', san L̲e' bkache' kwine' l̲áwgake', na' bežoje' l̲a' l̲i'a yodon'. Wdíe' gachje l̲áwe'le gan nníta'gake', na' beyeje'.

9

Jesús žeyone' to benne' golje' l̲o chol̲e

1 Kate' ne ẕda Jesusen' to latje, bl̲e'ele' to benne' golje' l̲o chol̲e.

2 Benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' L̲e', na' wnnágake':

—Benne' Wsedle, ¿noẕ ben dol̲a', dan' golje' l̲o chol̲e? ¿Benne' ni, cha' x̲a x̲ne'e?

3 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Bi naken dan' ben benne' ni dol̲a', na' kege dan' bengak x̲a x̲ne'e dol̲a', san naken nich l̲a' l̲aw yel̲a' wak ẕen che Dios ni'a che benne' ni.

4 Žon byenen gonžo x̲chin X̲a', Bennen' bsel̲e'e neda', kate' ne nak ka te ža. Žin ža gak chol̲ che yel̲a' got, katen' bi gak nitó benne' gone' žin.

5 Kate' ne zoa' yežlyó nga, naka' baní' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

6 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni, bži'e ẕene' l̲o yo, na' bene' góna'do' l̲en ẕene' na', na' wdeben' yej l̲aw benne' l̲o chol̲en'.

7 Naž gože' l̲e':

—Wyéj, na' bejtíb l̲awo' l̲o bej nis da' nzin' Siloé. (Siloé naken to diža' hebreo da' ẕnnan: nsel̲a'.)

Naž benne' l̲o chol̲en' wyeje' ga na', na' bejtibe' l̲awe'. Kate' bezé'e ga na', ba ẕl̲e'ele'.

8 Naž bebán l̲áže'gak benne' ẕjo'o l̲i'a ka', l̲en benne' ka' bl̲é'egekle' l̲e' zga'ale katen' goke' l̲o chol̲e, na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni bennen' wži'e, na' wnnabl̲e' no benne' bi da' wnẕjwe' chie'?

9 Bal̲e' wnnágake':

—L̲ekze'.

Yebal̲e' wnnágake':

—Kegen', san kan ẕnna' l̲aw bennen', l̲ezka' ẕnna' l̲aw benne' ni.

L̲e' wnné':

—Nedan'.

10 Naž wnnábgekle' l̲e', na' wnnágake':

—¿Nakxkze goken, byaljw yej lawo'?
11 Bechebe bennen', na' gože' légake':
—Bennen' lie' Jesús bene' góna'do', na' wdeben' yej lawa', na' gože' neda': "Wyéj žoa'a bej nis da' nzin' Siloé, na' bejtíb lawo'." Wyá'a ga na', na' bejtiba' lawa', na' la' byáljwte yej lawa'.
12 Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—¿Gaẕ zoa bennen'?
Le' gože' légake':
—Bi nnezla'.

Benne' yodo' ka' ẕnnábgekle' binlo bennen' byaljw yej lawe'

13 Naž bché'gake' bennen' goke' lo chole, na' bejzégake' le' lawgak benne' yodo' fariseo ka'.
14 Dan' nak ža la'y chégake' kate' ben Jesusen' góna'don', na' bsaljwe' yej law bennen' goke' lo chole,
15 che len benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' le' da' yoble nakx goken byaljw yej lawe'. Le' gože' légake':
—Bdebe' góna'do' yej lawa', na' bejtiban', na' zle'ela'.
16 Naž bchaljgak bale benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':
—Bennen' bi nake' che Dios, dan' bi žape chi'e ža la'y.
Yebale' wnnágake':
—¿Wak to benne' dola' gone' yela' wak ka' kan zej nak da' ka' žon bennen'?
Ka' goken, bžoj chóplegake'.
17 Da' yoble wnnábgekle' bennen' goke' lo chole, na' wnnágake':
—¿Biẕ ẕnno' le' che bennen', ẕnno' bsaljwe' yej lawo'?
Le' wnné':
—Nake' benne' ẕchalje' lo wláz Dios.
18 Benne' judío wnná bia' ka' bi bejlé'gake' cha' goke' lo chole katen' golje', na' byaljw yej lawe'. Che len blížgake' xa xna' bennen' byaljw yej lawe'.
19 Wnnábgekle' légake', na' wnnágake':
—¿Nak benne' ni zi'nle, ẕnnale golje' lo chole? ¿Nakxkze naken zle'ele' na'a?
20 Bechébegak xa xne'e ka', na' belyi'e légake':
—Nnezlto' benne' ni nake' zi'nto', na' golje' lo chole,
21 san nakx goken, zle'ele' na'a, bi nnezlto', na' noẕ bennen' bsaljwe' yej lawe', bi nnezlto'. Le nnable' le', dan' ba nake' benne' wak. Lekze' nne'.
22 Ki wnnagak xa xna' bennen' goke' lo chole, dan' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka', dan' ba ben xtíža'gake' cha' nóte'teze benne' nne' nak Jesusen' Benne' Criston', to chi'ize kwéjgake' bennen' lo yo'o gan ẕdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios.
23 Che len wnnagak xa xne'e: "Le nnable' le', dan' ba nake' benne' wak."
24 Naž benne' judío wnná bia' ka' da' yoble blížgake' bennen' goke' lo chole, na' belyi'e le':
—Ni'a che Xanžo Dios wnné da' likze. Neto' nnezlto' nak bennen' benne' dola'.
25 Naž bechebe bennen' goke' lo chole, na' wnné':
—Cha' nake' benne' dola' bi nnezla'. To da' nnezla'. Zga'ale goka' lo chole, na' na'a zle'ela'.
26 Wnnábgekle' le' da' yoble, na' wnnágake':
—¿Biẕ bene' chio'? ¿Nakx bene' nich bsaljwe' yej lawo'?
27 Bechebe bennen', na' gože' légake':
—Ba gožkza' le'e, san bi gónelele si' lo na'le xtiža'a. ¿Biẕ chen' žénelele yénlele da' yoble? ¿Žénelele gónlenle Le' tẕen?
28 Naž bká'ngake' le' ka'ze, na' wnnágake':
—Le' žónleno' bennen' tẕen, san neto' žónlento' Moisés tẕen.
29 Neto' nnezlto' Dios bcháljlene' Moisés na', san kan nak che benne'

ni, bi nnezlto' noẓ benne' bseḷe'e
Ḷe'.
30 Naž bechebe bennen', na' gože'
ḷégake':
—Da' ni žonen ga žebán ḷaža'a. Ḷe'e
bi nnézlele noẓ benne' bseḷe'e ben-
nen', na' Ḷe' bsaljwe' yej ḷawa'.
31 Nnezlžo Dios bi ženle' chegak
benne' doḷa' ka', san ženle' che no
benne' ẓka'n ẓene' Ḷe', benne' žone'
ka žénele' Ḷe'.
32 Ža ni'te na' zejte na'a bi ženle
cha' no benne' bsaljwe' yej ḷaw to
benne' golje' ḷo choḷe.
33 Chela' bi nak bennen' che Dios,
bi be gak gone'.
34 Naž beži'igak benne' yodo' ka',
na' belyi'e ḷe':
—Kan goljo' nak bian' nbago'o
doḷa'. ¿Žénekzlo' le' wsedlo' neto'?
Naž bebéjgake' ḷe' na'le.

No benne' ka' zej nchóḷgekle'

35 Benle Jesusen' kan ben-
gak benne' judío wnná bia' ka',
bebéjgake' bennen' goke' ḷo choḷe.
Kate' bežage' ḷe', gože' ḷe':
—¿Žejḷi'o che Ẓi'n Dios?
36 Bechebe' ḷe', na' gože' Jesusen':
—¿Noẓen', nich chejḷi'a chie'?
37 Jesusen' gože' ḷe':
—Ba bḷe'elo' ḷe', na' neda' nga
ẓcháḷjḷena' le', naka' Ẓi'n Dios.
38 Naž bennen' byaljw yej ḷawe',
bka'n ẓene' Jesusen', na' gože' Ḷe':
—Yoa'a ḷo no'o, žejḷi'a chio' Le'.
39 Jesusen' wnné':
—Nich wchi'a ḷaža'a benách ka',
bḷa'a yežlyó nga, nich ḷé'egekle
benne' ka' zej nchóḷgekle', na'
gakgak ka benne' ḷo choḷe benne'
ka' žékgekle' ẓḷé'egekle'.
40 Kate' benne' yodo' fariseo ka',
benne' nníta'gake' gan zoa Jesusen',
béngekle' da' ni, naž belyi'e Ḷe':
—¿Nakto' benne' nchóḷgekle'?
41 Bechebe Jesusen', na' gože'
ḷégake':
—Chela' nchoḷze yej ḷawle, bi
nbága'le doḷa'. Na'a ẓnnale:
"Ẓḷé'elto'." Che ḷen nbága'le doḷa'.

10

Žsaka' ḷebe Jesús che le'je chegak ẓila' ka'

1 Ḷezka' wnná Jesusen':
—Da' li žapa' ḷe'e: no benne'
bi choe'e gan žo'ogak ẓila' ka' ḷo
le'je chégakba', san žoe'e ga yoble,
benne' ni nake' wbán, na' ẓbankze'.
2 Bennen' žoe'e gan žo'ogak ẓila'
ka' nake' benne' žape chi'ikze'
ḷégakba'.
3 Nich cho'o benne' ni, žsaljw
benne' zoe' žape chi'e gan žo'ogak
ẓila' ka', na' ḷégakba' žéngeklba' chi'e,
na' žeyónbia'gakba'-ne'. Ḷe' žḷižgake'-
ba' to toba' kan nzi' lágakba', na'
žebeje' ḷégakba'.
4 Kate' ba wleje' yógo'te ẓila'
ka', bia zej nakba' chie', ẓnežwe'
ḷáwgakba', na' ḷégakba' žejnáwgakba'
ḷe', dan' žeyónbia'gakba' chi'e.
5 Bi chejnáwgakba' benne' yoble,
san wẓónnjgeklba' ḷe', dan' bi
nónbia'gakba' chi'igak benne' yoble
ka'.
6 Jesusen' bcháḷjḷene' ḷégake' da' ni
da' bsaka' ḷebe', san bi bejní'igekle'
dan' gože' ḷégake'.

Jesús nake' Bennen' žape chi'e ẓila' ka'

7 Naž Jesusen' bcháḷjḷene' ḷégake'
da' yoble, na' wnné':
—Da' li žapa' ḷe'e: neda' naka' ka to
gan žo'ogak ẓila' ka'.
8 Ba bḷa'gak benne' zan, benne'
ka' wnnágake' zej nake' Benne'
Criston', san yógo'te benne' ka'
bžíngake' zgá'alegake' ka neda',
zej nake' benne' wbán ka', na'
želbankze', na' bi wzé naggak ẓila'
ka' chégake'.
9 Neda' naka' ka to gan žo'ogak
benách ka'. Nóte'teze benne'
chó'oḷene' neda', yelá bennen', na'
gake' ka to ẓila' žo'oba', na' žežojba',
na' žéḷ-lba' da' žawba'.
10 'Ẓa'ze benne' wbán nich
kwane'-ba', na' gote'-ba', na' wžía
yi'e-ba'. Neda' bḷa'a nich gata' yeḷa'
nban da' zejlí kanne chegak benách

ka' zej nake' ka ẓila' chia' ka', na' gáta'teze yeḷa' nban da' zejlí kanne chégake'.
11 Neda' žape chi'a benách chia' ka' kan žon bennen', ḷo yeḷa' ži'i ḷaže' chie' žape chi'e ẓila' chie' ka'. Bennen' žape chi'e ẓila' ka' ki ba zoakze' wdíe' yeḷa' nban chie' ni'a chegak ẓila' chie' ka'.
12 Benne' naẓjwe', benne' žape chi'e ẓila' ka', ẓḷe'ele' za' beko' yixe' snia, na' ẓka'ne' ẓila' ka', na' žẓonnje', na' beko' yixe' snia na' žejtáwya'aba' ẓila' ka', na' žesḷásba' ḷégakba'. Ki žon benne' naẓjwen', benne' žape chi'e ẓila' ka', dan' bi nakkze' benne' wape ẓila' ka', na' ẓila' ka' bi zej nakba' chekze'.
13 Žẓonnj benne' naẓjwen' dan' žape chi'e ẓila' ka' nich si'ze' mežw, na' bi že' ḷaže'e ḷégakba'.
14-15 'Neda', ḷo yeḷa' ži'i ḷaže' chia' žape chi'a ẓila' ka'. Kan nonbia' Xažo Dios neda', na' neda' nónbi'a Xan', ḷezka' benách chia' ka', benne' zej nake' ka ẓila' chia' ka', zej nónbi'e neda', na' ẓdia' yeḷa' nban chia' ni'a chegak ẓila' ka', na' ẓila' ka', bia zej nakba' chia' nónbia'gakba' neda'.
16 Ḷezka' zej nnita' ẓila' yoble chia' ka', bia ka' bi zej nbabba' nga. Lezka' žaḷa' chejxí'gaka'-ba'. Bia ka' yéngeklba' chi'a, na' gákgakba' toze ḷen yebaḷe ẓila' chia' ka', na' nedkza' gape chi'a ḷégakba'.
17 'Che ḷen Xan' nži'ile' neda', dan' ẓdia' yeḷa' nban chia', na' yezi'an da' yoble, da' zejḷás: wa'a latje benne' ka' gótgake' neda', na' yebana' ḷo yeḷa' got.
18 Nitó benne' bi sáke'le' gote' neda', san nedkza' ẓdia' yeḷa' nban chia', na' gata'. Nzi' ḷo na'a wdían', na' nzi' ḷo na'a yezi'an da' yoble. Ki naken dan' ki gož Xan' neda' gona'.
19 Kate' béngekle benne' judío ka' da' ki, da' yoble bel-ḷá'a lázgake' kan žékgekle' che Jesusen'.
20 Benne' zan ládjwgake' wnnágake':

—Yoe'e be' xiwe', na' nyaḷ yichj ḷázda'we'. ¿Biẓ chen' ẓze nagle chie' Ḷe'?
21 Yebaḷe' wnnágake':

—To benne' yoe'e be' xiwe' bi ẓchaḷje' ki. ¿Wak to be' xiwe' wsaljwn yej ḷawgak benne' ḷo choḷe ka'?

Benne' judío wnná bia' ka' ẓzóagake' Jesús cheḷa'ale

22 Žak byo' zag ka', na' nak ža žóngake' lni ḷo yež Jerusalén, kate' žejsá' ḷáže'gake' ka bdégake' yodo' chégake' ḷo na' Dios.
23 Ẓda Jesusen' ža yo'o yodo' gan nak ḷo ẓchil chen, dan' nzin' Ẓchil Che Salomón.
24 Benne' judío wnná bia' ka' belyéchjgake' Jesusen', na' belyi'e Ḷe':

—¿Batxkze wsano' žono' ga žek zedlto'? Cha' nako' Benne' Criston', kwáselo bḷoe'el neto'.
25 Jesusen' gože' ḷégake':

—Ba gožkza' ḷe'e, san bi žejḷe'le chia'. Žin ka' da' žona', da' ka' bde Xa' ḷo na'a gona', zej nak bian' no naka'.
26 Ḷe'e bi žejḷe'le chia', dan' bi nbábḷenle benne' ka' zej nake' ẓila' chia' ka', kan ba gožkza' ḷe'e.
27 Ẓila' chia' ka' žéngeklba' chi'a, na' žeyónbia'gakba' neda', na' neda' nónbia'gaka'-ba', na' zá'ḷengakba' neda' tẓen.
28 Neda' ẓneẓjwa' yeḷa' nban da' zejlí kanne chégakba', na' bi kwia yí'gakba', na' nitó benne' bi sáke'le' kwéjgake'-ba' ḷo na'a neda'.
29 Xažo Dios bénngake'-ba' chia', na' Ḷe' napže' yeḷa' wak ka yógo'te benách ka', na' bi gak nitó benne' kwéjgake'-ba' ḷo na' Xan'.
30 Neda', na' Xažo Dios, toze nakto'.
31 Da' yoble benne' judío wnná bia' ka' béxwgake' yej ka' nich wžé'egaken' Jesusen'.
32 Jesusen' gože' ḷégake':

—Da' zan da' zej naken chawe' bena' ḷawle, dan' nzi' ḷo na'a che

Xan'. ¿Ni'a che bizle žin chawe' ka' wže'ele neda' yej?
33 Beži'igak benne' judío wnná bia' ka', na' belyi'e Le':
—Ni'a che žin chawe' ka' bi wže'eto' le' yej, san dan' bi zchaljo' chawe' che Dios. Le' nako' benachze, na' žon kwino' Dios.
34 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' znnan: "Neda' znnia': nakle dios ka'."
35 Nnézkzelžo da' nyejw le'e yiche la'y nyéjwkzen to chi'ize. Le'e yiche la'y na' benne' ka' bchaljlen Dios légake' nzi' lágake' dios ka'.
36 Diosen' bebeje' neda' chekze', na' bselee'e neda' yežlyó nga. ¿Na'a znnele chia': "Le' bi zchaljo' chawe' che Dios" dan' wnnía': "Zi'n Dios naka'"?
37 Cha' bi žona' žin da' bde Xažo Dios lo na'a gona', bi žala' chejle'le chia'.
38 Cha' žona' žin da' bde Dios lo na'a gona', la'kze bi žejle'le chia' nedkza', le chejlé' da' zej nak bia' žin ka' da' žona', nich gákbe'le žonlen Xažo Dios neda' tzen, na' neda' žónlena' Xan' tzen.
39 Da' yoble gónegekle' séngake' Jesusen', san Le' belé' lo ná'gake'.
40 Naž wyéj Jesusen' da' yoble yechelá'a yego Jordán, gan wdá Ẕwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Jesusen' bga'ne' ga na'.
41 Benne' zan bžíngake' gan zoa Jesusen', na' wnnágake':
—Da' li bi ben Ẕwa nitó yela' wak zen, san yógo'te da' wnná Ẕwan' kan žala' gak che benne' ni, dot da' li naken.
42 Che len benne' zan bejlé'gake' che Jesusen' gan zoe'.

11

Da' gok katen' got Lásaro

1 Kate' ža ka' Lásaro, benne' Betania, die' yižwé'. Betania na' naken lažgak Lia, na' Marta. Nak Marta na' no'le bile Lian'.
2 Nak Lian' no'le zan Lásaron', bennen' die' yižwé', na' lezka' nake' no'len' wloé'e da' zla' zix ni'a Xanžon', na' besbiže' ni'e len yicha' yichje'.
3 Belsela' no'le zan Lásaron' to benne' bejliže' Jesusen', na' wnné':
—Xan, bwia nga, Lásaro, bennen' nži'ilo'-ne', die' yižwé'.
4 Kate' Jesusen' benle' da' ni, gože' benne' ka' nníta'lengake' Le', na' wnné':
—Yižwé' ni bi naken da' goten le' to chi'ize, san naken nich la' law yela' zen che Dios, na' ni'a che yižwé' ni lezka' la' law yela' zen chia' neda', Zi'n Diosen'.
5 Jesusen' nži'ile' Martan', na' no'le bile Martan', na' Lásaron'.
6 La'kze Jesusen' nži'ile' légake', kate' benle' de' Lásaron' yižwé', bga'ne' gan zoe' yechóp ža ka'.
7 Wdé chope ža ka', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le cho'o da' yoble gan nbab Judea.
8 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':
—Benne' Wsedle, gónegekle benne' judío wnná bia' ka' wžé'egake' Le' yej. ¿Chejo' da' yoble ga na'?
9 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':
—Zej de chežinno hora te ža. No benne' zde' te ža, bi chejchegwe', dan' zle'ele', dan' baní' da' zoan yežlyó nga zóalenen le'.
10 Cha' bennen' zde' žel, na' chejchegwe', dan' bi zoalen banín' le'.
11 Kate' Jesusen' beyóž bchalje' da' ni, naž gože' légake':
—Ztas Lásaro, benne' ljeżžon', na' cha'a neda' ga na' nich yesbana'-ne'.
12 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':
—Xan, cha' ztase', yeyake'.
13 Jesusen' wnné' ki dan' ba got Lásaron', san légake' žékgekle' wnné': "Ztasze Lásaron'."

14 Naž Jesusen' gože' l̲égake' kwáselo, na' wnné':
—Ba got Lásaron'.
15 Žebela' dan' bi wzóa' ga na', dan' gak na'a to da' gon chawen' l̲e'e, dan' gonen ga chejl̲e'le chia'. Le cho'o na'a gan de Lásaron'.
16 Naž Mas, to benne' žónl̲ene' Jesusen' tẕen, bennen' l̲ezka' lie' Benne' Kwach, gože' yezika' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
—Le cho'o, gátl̲enžo L̲e' tẕen.

Jesús žesbane' benne' gat ka', na' nbánl̲enžo-ne'

17-19 Yež Betania na' žen' gawze gan že' yež Jerusalén, na' nga'nzen ka ẕza'žo to hóraze. Che l̲en ba bžingak benne' zan, benne' judío ka', gan zej nnita' Marta, na' Lia, nich yeyón ẕéngake' l̲égake', dan' ba got benne' zángake'. Kate' Jesusen' bžine' ga na', benle' ba gok tape ža yo'o Lásaron' l̲o yežw ba.
20 Katen' benle Martan' za' Jesusen', naž bžoje' l̲o yo'o, na' bejchage' L̲e', san Lian' bga'nze' l̲o yo'o.
21 Martan' gože' Jesusen':
—X̲an, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'.
22 L̲ezka' na'a, nnezla' yógo'te da' nnablo' Dios, L̲e' gonnen' chio'.
23 Jesusen' wnné':
—Yebán benne' zano'.
24 Martan' gože' L̲e':
—Nnezla' yebane' kate' žin ža ze l̲awte ža na' katen' yebangak benne' gat ka'.
25 Naž Jesusen' wnné':
—Nedkza' naka' Benne' žesbane' benne' gat ka', na' l̲ezka' naka' Benne' zej nbanl̲en benách ka'. Nóte'teze benne' chejl̲i'e chia' neda', l̲a'kze gate', yebankze',
26 na' yógo'te benne' ka' nníta'gake' nbángake', na' žejl̲é'gake' chia', bi gátgake' to chi'ize. ¿Žejl̲i'o da' ni?
27 Martan' gože' L̲e':
—O', X̲an. Žejl̲i'a nako' Le' Benne' Criston', Ẕi'n Dios, Bennen' bchebe l̲aže' Dios sel̲e'e yežlyó nga.

Ẕbeže Jesús dan' žeyache' l̲áže'le' no'le zan Lásaro ka'

28 Kate' Marta beyóž bchal̲je' da' ni, beyeje' yo'o, na' bejliže' Lia, no'le bile', na' ži žize gože' l̲e':
—Benne' Wsedle zoe' nga, na' ẕnnie' le'.
29 Kate' benle Lian' da' ni, l̲a' wzó ža'tie', na' wyeje' gan zoa Jesusen'.
30 Bi na' cho'o Jesusen' yeždon', san zoaze' gan bejcháǵ Martan' L̲e'.
31 Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' l̲o yo'on', na' žeyón ẕéngake' no'le ka', bl̲é'egekle' wzó ža' Lian', na' taríaze bžoje', naž bejnáwgake' l̲e', na' wnnágake':
—Cheje' žoa'a yežw ba nich chejcheže' ga na'.
32 Naž bžin Lian' gan zoa Jesusen'. Kate' bl̲e'ele' L̲e', byechwe' x̲ni'e, na' gože' L̲e':
—X̲an, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'.
33 Kate' bl̲e'el Jesusen' ẕbeže', na' l̲ezka' ẕbéžegak benne' judío ka' zej nníta'l̲engake' l̲e', naž gok nyache' l̲aže'e, na' bka' chi'e,
34 na' wnné':
—¿Gaẕ bkáche'le-ne'?
Belyi'e L̲e':
—Da wio'.
35 Wžeže Jesusen'.
36 Naž bchal̲jgak benne' judío ka', na' wnnágake':
—Le wia nga kan nží'il̲e'ele' l̲e'.
37 Bal̲e' wnnágake':
—Ben Benne' ni ga ẕl̲e'el bennen' goke' l̲o chol̲e. ¿Gok bene' ga bi got Lásaron'?

Žebán Lásaro l̲o yel̲a' got

38 Da' yoble Jesusen' bka' chi'e, na' bžine' gan de yežw ban'. Ba na' yo'on to bloj l̲e'e ya'a yej gan nadjw yežw ban', na' da' to yej blag da' nsejwn gan žo'o no benne' l̲o blojen'.

39 Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':
—Le yeká'a yej blagen'.
Naž Marta, no'le zan benne' gaten', gože' Ḷe':
—Xan, ba zḷe'e zgot dan' ba gok tap ža nate'.
40 Jesusen' wnné':
—¿Kege gožkza' le' cha' žejḷi'o, ḷe'elo' yeḷa' wak ẓen che Dios?
41 Naž beká'agake' yej blagen' da' nsejwn gan žo'o no benne' ḷo blojen' gan yo'o benne' gaten'. Bwia Jesusen' ya'abale, na' wnné':
—Xe, žapa' Le': "Žóxkeno'" dan' ženlo' chia' neda'.
42 Neda' nnezla' žéntezelo' chia' neda', san ẓchaḷja' ki nich gak da' chawe' chegak benne' zan ki, na' nich chejḷé'gake' Le' bséḷa'kzo' neda'.
43 Kate' beyóž bchaḷj Jesusen' da' ni, wnníe' zižje, na' wnné':
—Lásaro, bežój kile.
44 Bežój benne' gaten' ḷo yežw ban', zej nžej ni'a ne'e ḷen láže'do' ka', na' ngache' ḷawe' ḷen yetó láže'do'. Naž Jesusen' gože' ḷégake':
—Le yeséž laže' ka' ḷo ni'a ne'e, na' le we' latje yezé'e.

Žon xtíža'gak benne' wnná bia' ka' nich gótgake' Jesús
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2)

45 Benne' zan, benne' judío ka', jákḷene' Lia tẓen, na' bḷé'egekle' dan' ben Jesusen'. Naž bejḷé'gake' chie'.
46 Baḷe' jake' gan zej nnita' benne' yodo' fariseo ka', na' bzéngekle' ḷégake' kan ben Jesusen'.
47 Naž bdobgak tẓen benne' yodo' wchi'a ḷaže' ka' ḷen benne' yodo' fariseo ka', na' bxoz wnná bia' ka', na' wnnágake':
—¿Nakxkze gonžo? Žon bennen' da' zan yeḷa' wak ẓen.
48 Cha' wnézjwžo Ḷe' latje gonže' kan žone', yógo'te benách chejḷé'gake' chie', na' yídegak benne' Roma ka' nga, na' wchínnjgake' yodo' la'y chežo, na' yež chežo nga.

49 Naž bchaḷj Kaifás, bennen' nake' bxoz blo yizen', na' žónḷene' ḷégake' tẓen, na' gože' ḷégake':
—Ḷe'e bi be nnézlele,
50 na' bi žákbe'elele žon byenen gat to benne' ni'a chegak benách ka', nich bi kwia yi'gak yógo'te benne' judío ka'.

51 Kege žakze chie' bchaḷje' da' ni, san dan' nake' bxoz blo yizen', che ḷen bchaḷje' ḷo wláz Dios kan žaḷa' gat Jesusen' ni'a chegak benne' yežen'.
52 Gat Jesusen', kégeze ni'a che yežen', san ḷezka' gate' nich wtobe' zi'n Dios ka', benne' zej náslase', nich gákgake' toze.
53 Ka' goken, ḷa' ža na'ze ben xtíža'gake' gótgake' Jesusen'.
54 Che ḷen biž wdá Jesusen' kwáselo gan zej nnita' benne' judío ka', san bezé'e ga na', na' wyeje' to latje gawze gan nak latje dach, na' bḷe'e ḷo yež Efraín, gan bga'ne' tẓen ḷen benne' wsedle chie' ka'.

55 Kate' ža na' za' gawze Lni Pasko' chegak benne' judío ka' kate' žejsá' ḷáže'gake' kan ben Dios katen' bebeje' benách chie' ka' ḷo yežlyó Egipto. Bžojgak benne' zan ḷo yež ka', na' jake' ḷo yež Jerusalén kate' za' žin lni na', nich chejpá' kwíngake' kan nak che yodo'.
56 Benne' ka' nníta'gake' ḷo yež Jerusalén beyíljgake' Jesusen', na' katen' wnníta'gake' ḷo ẓchil yodo', belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—¿Biẓ ẓnnale ḷe'e? ¿Wide' lni, cha' bi yide'?

57 Ba wnnagak bxoz wnná bia' ka' ḷen benne' yodo' fariseo ka', cha' no benne' nnezle' gan zoa Jesusen', žaḷa' yedjzenle' ḷégake' nich gak chejxéngake' Ḷe'.

12

To no'le lie' Lia ẓgo'e da' ẓla' ẓix ni'a Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Kate' ne zej nga'n yexóp ža žin Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto, bla' Jesusen' lo yež Betania, gan zoa Lásaro, bennen' gote', na' besbán Jesusen' le' lo yela' got.

2 Naž bsí'ni'agake' to yela' waw ga na' da' gaw Jesusen'. Lia, no'le zan Lásaron', wloé'e yela' wawn', na' že' Lásaron' ladjw benne' ka' žé'lengake' Jesusen' tẓen, gan že'j žáwgake'.

3 Naž Lian' bexwe' ka to ya da' ẓla' ẓix che yeje susén las, da' záka'le'en, na' wloé'en lo ni'a Jesusen'. Besbiže' ni'e len yicha' yichje'. Dot lo yo'on' wžé' be' ẓixen'.

4 Naž bchalj to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Judas Iskariote, ẓi'n to benne' lie' Smon, na' nake' bennen' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' yodo' ka', na' wnné':

5 —¿Biẓ chen' bi wdó'w da' ẓla' ẓixen', da' zakan' lázjwžo che to yiz, na' gak no benne' chise' mežwn' chegak benne' yache' ka'?

6 (Wnné' ki, kege dan' že' laže'e benne' yache' ka', san nake' wbán, na' lekze' noe'e bzod mežw chégake', na' ẓká'lane' mežwn' da' ẓgó'ogake' lo bzoden'.)

7 Naž Jesusen' gože' le':

—Le we'e latje, dan' nak da' ni da' bene' to da' ẓpe'en che ža gacha'a lo yežw ba.

8 Benne' yache' ka' zej nníta'lenteze' le'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale.

Benne' judío wnná bia' ka' žénegekle' gótgake' Lásaro

9 Kate' béngekle benne' judío ka' zoa Jesusen' lo yež Betania, benne' zan žjake' ga na', kégeze dan' zoa Jesusen' ga na', san lezka' dan' žénegekle' lé'egekle' Lásaro, bennen' besbán Jesusen' lo yela' got.

10 Naž bxoz wnná bia' ka' ben xtíža'gake' lezka' gótgake' Lásaron'.

11 Ka' goken dan' benne' zan, benne' judío ka', žejlé'gake' che Jesusen', na' ba wléj yíchjgake' bxoz wnná bia' ka' ni'a che Lásaron'.

Ẓka'n ẓéngake' Jesús kate' žoe'e yež Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40)

12 Bžingak benne' zan lo yež Jerusalén ža Lni Pasko', na' ža chope ža béngekle' za' Jesusen' lo yežen'.

13 Naž wdíchjwgake' zin ka', na' bžójgake' nich chejchággake' Jesusen', na' wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—¡Ga'n ẓen Dios! ¡Ga'n ẓen Benne' ni ze'e lo wláz Xanžon', na' nna bi'e benách Israel ka'!

14 Jesusen' bžel-le' to búrrodo', na' wžíe'-ba' kan nyejw le'e yiche la'y, da' ẓnnan:

15 Bi žébele le'e, zoale yež Sión.
Le wia nga, za' Benne' nna bi'e le'e.
Žie' to búrrodo'.

16 Kate' gok da' ni, bi bejní'igekle benne' wsedle ka' che Jesusen', san wdé na', kate' bebane' Le' lo yela' got, na' beyepe' ya'abá che Dios, naž bejsá' láže'gake' da' ni da' nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken chie', na' ki goken chie'.

17 Lezka' benne' ka' wnníta'lengake' Jesusen' katen' bliže' Lásaro, bennen' bgache'e lo yežw ba, na' besbane' le' lo yela' got, bzoa lígake' che da' bene'.

18 Lezka' che len bžojgak benne' ka', na' bejchággake' Jesusen', dan' béngekle' kan nak yela' wak ẓen na' da' bene' Le'.

19 Naž benne' yodo' fariseo ka' bcháljgake' la' légakze', na' wnnágake':

—Nak bia' bi be sáke'lžo gonžo. Le wia kan žónlengak yógo'te benách Le' tẓen.

Benne' zi'to' ka' žíljgake' Jesús

20 Bal̲e benne' zi'to' ka' zej nžage' benne' ka' bžíngake' l̲o yež Jerusalén ža Lni Paskon' nich wká'n z̲éngake' Dios.

21 Benne' zi'to' ka' bejchággake' Lip, benne' Betsaida, yežen' nbaben Galilea, na' góta'yoegekle' l̲e', na' wnnágake':

—Benne', žénelto' l̲e'elto' Bennen' lie' Jesús.

22 Wyéj Lipen', na' bzenle' Ndres da' ni. Naž Ndrezen' l̲en Lipen' bejzéngeklen' Jesusen'.

23 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Za' žin ža gata' neda', Benne' Golje' Benách, na' yeyá'a latje chia' ya'abá che Dios.

24 Da' li žapa' l̲e'e: ga'n toze to bínnedo' cha' bi gachen' l̲o yo, na' te chen. Cha' te che bínnedon', l̲an', na' wnez̲jwn bínnedo' zánl̲e'eže.

25 No benne' že' l̲áže'ze' yel̲a' nban chie', wniten', dan' gat to chi'ize bennen'. No benne' bi že' l̲áže'ze' yel̲a' nban da' nape' yežlyó nga gape chi'en, na' gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chie'.

26 Cha' žénele no benne' gone' x̲china', žal̲a' gónl̲ene' neda' tz̲en, na' gan chejsóa' neda', chejsóa bennen' žone' x̲china'. Cha' žon to benne' x̲china', X̲ažo Dios gape' l̲e' ba la'ne.

Jesús z̲l̲oe'ele' kan za' gótgake' L̲e'

27 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Na'a žek zédl̲e'ela'. ¿Biz̲kze nnia'? ¿Nnia': X̲e, beslá neda' l̲o da' žal̲a' gaken chia' na'a? Che l̲en bl̲a'a, nich soela' da' žal̲a' gaken chia' na'a.

28 X̲e, ben ga l̲a' l̲aw yel̲a' z̲en chio'.

Naž benle chi'i to Benne' z̲chal̲je' ya'abá che Dios, na' wnné':

—Ba bena' ga nl̲a' l̲aw yel̲a' z̲en chia', na' da' yoble gona' ga l̲a' l̲awn.

29 Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na', béngekle' chi'i na', na' wnnágake':

—¡Wzió' wnnén!

Yebal̲e benne' ka' wnnágake':

—To wbás che ya'abá che Dios bchál̲jl̲ene' L̲e'.

30 Naž bechebe Jesusen', na' gože' l̲égake':

—Benle chi'i na', kege ni'a chia' neda', san ni'a chele l̲e'e.

31 Ba bžin ža wchi'a l̲aže' Dios benách yežlyó nga. Na'a Dios cho'ne' da' x̲iwe' na'le, dan' z̲nna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

32 Na'a, cha' benne' ka', benne' gótgake' neda', wchísgake' neda', Benne' Golje' Benách, ža'le, gona' ga dobgak yógo'te benách ka' gan soa' neda'.

33 L̲en da' ni da' bchal̲j Jesusen' bl̲oe'ele' l̲aw kan gate'.

34 Benne' zan ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Neto' benlto' chegak benne' ka', benne' bél̲gake' x̲tiža' Dios, da' z̲nnan: "Sóateze Benne' Criston'."

¿Biz̲ chen' z̲nno' Le': "Žon byenen wchísgake' Benne' Golje' Benách?"

¿Noz̲kzen' Benne' Golje' Benách?

35 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Yetó chí'ido'ze sóal̲ena' l̲e'e, na' naka' baní' chele. Le da kate' ne zóal̲ena' l̲e'e, na' de banín' chele, nich bi gak chol̲ nitle. Nóte'teze benne' z̲de' gan nak chol̲ bi nnezle' gan zeje'.

36 Kate' ne zóal̲ena' l̲e'e, naka' baní' chele. Le chejl̲é' chia' neda', naka' baní' chele nich gakle z̲i'n Bennen' nake' banín' da' naken l̲i l̲aže'.

Kate' beyóž bchal̲j Jesusen', beyeje', na' benít l̲awe' gan nníta'gake'.

Da' žonen ga bi žejl̲e'gak benne' judío ka' che Jesús

37 L̲a'kze ben Jesusen' da' zan yel̲a' wak z̲en l̲awgak benne' judío ka', bi bejl̲é'gake' chie'.

38 Ka' goken, bžin dan' bzoj Isaías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

X̲an, ¿noz̲kze benne' bejl̲i'e da' bchal̲jto'?

¿Noẓkze benne' bḷoe'el X̱anžo Dios
ḷe' yeḷa' wak chie'?
39 Ka' goken, bi gok chejḷé'gake' che
Jesusen'. Goken kan wnná Isaíasen'
katen' wnné':
40 Dios bene' ga gok choḷ yichj
ḷázdo'gake',
na' gok choch ḷázdo'gake'
nich bi ḷé'egekle' ḷen yej ḷáwgake',
na' nich bi chejní'igekle' ḷo yichj
ḷázdo'gake'.
Na' wnná Dios:
Bi yeyákgake' chia' nich yeyona'
ḷégake'.
41 Bchalj Isaíasen' da' ni dan' bḷe'ele'
yeḷa' ẓen che Benne' Criston', na'
bchalje' kan gak chie' Ḷe'.
42 Ḷa'kze goken ki, bejḷe'gak
benne' zan che Jesusen'. Ḷezka'
bejḷe'gak baḷe benne' wnná bia' ka'
chie', san dan' ẓžébegake' benne'
yodo' fariseo ka', bi bzoa lígake'
chie' kwáselo. Ki béngake' nich
bi kwéjgake' ḷégake' to chi'ize gan
ẓdóbgake' nich yéngekle' x̱tiža' Dios.
43 Ḷezka' béngake' ki dan' že'
ḷáže'gakže' gápegak benách ka'
ḷégake' ba la'ne, ka že' ḷáže'gake'
gape Dios ḷégake' ba la'ne.

*Kwia yí'gake' dan' bi žejḷé'gake' da'
bchalj Jesús*

44 Jesusen' wnníe' zižje, na'
wnné':
—No benne' žejḷi'e chia' neda',
kege chia' nedza' žejḷi'e, san ḷezka'
žejḷi'e che X̱a', Bennen' bseḷe'e
neda'.
45 Ḷezka', no benne' ẓḷe'ele' neda',
ḷezka' ẓḷe'ele' X̱an', Bennen' bseḷe'e
neda'.
46 Neda' naka' baní', na' bḷa'a
yežlyó nga, nich bi ga'ngak benne'
ka' ḷo choḷe, yógo'te benne' ka'
chejḷé'gake' chia' neda'.
47 Cha' ženle no benne' x̱tiža'a,
na' bi žapen' ba la'ne, kege neda'
choga' che bennen' kwia yi'e, dan'
bḷa'a nga, kege nich choga' chegak
benách ka' nníta'gake' yežlyó nga
kwia yí'gake', san nich yeslá'
benách ki.
48 No benne' ẓzoe' neda' cheḷa'ale,
na' bi ẓzi' ḷo ne'e x̱tiža'a, ba zoa da'
chogen chie' kwia yi'e. Dižan' dan'
bcháljḷena' ḷe'e naken da' chogen
che bennen' kwia yi'e ža ze ḷawte ža
na'.
49 Ki naken dan' ẓchalja', kege
žakze chia', san X̱a', Bennen' bseḷe'e
neda', gože' neda' da' žaḷa' nnia', na'
ḷezka' kan žaḷa' wchalja'.
50 Nnezla' gož Dios neda' gona'
ki nich gata' yeḷa' nban da' ze-
jlí kanne chegak benách ka'. Ki
naken, ẓchalja' kan ba gožkze X̱an'
neda'.

13

*Jesús žibe' ní'agak benne' wsedle
chie' ka'*

1 Bžin ža za' žin Lni Pasko' kate'
žejsá' ḷáže'gake' kan ben Dios, katen'
bebeje' benách chie' ka' ḷo ježlyó
Egipto. Jesusen' nnézkzele' za' žin
ža chie' gate', katen' wzé'e ježlyó
nga, na' yeyeje' gan zoa X̱e'. Kan
nži'ile' benách chie' ka', benne' ka'
nníta'gake' ježlyó nga, na'a nži'ile'
ḷégake' na' zejte gate' ḷo wláz ḷégake'.
2 Da' x̱iwe' ba ngo'o yeḷan' Judas
Iskariote, ẓi'n to benne' lie' Smon,
nich wdíe' Jesusen' ḷo na'gak benne'
ka' gótgake' Ḷe'.
3 Jesusen' nnézkzele' kan nak,
bžoje' gan zoa Dios, na' yeyeje' gan
zoa Dios, na' Dios, X̱e', ba bdie' ḷo
ne'e Ḷe' dot yeḷa' wnná bia' chie'.
4 Che ḷen, kate' ne že'j žáwgake',
wzó ža' Jesusen', na' beké'e lažen'
žx̱oa x̱kože'e. Bex̱we' to laže' da'
žesbížḷenžon na'žo, da' bde'en ḷi'e.
5 Naž wdé'e nis to ḷo ẓiga' ya, na'
wzó ḷawe' žibe' ní'agak benne' wse-
dle chie' ka', na' žesbiže' ní'agake' ḷen
lažen' da' dan' ḷi'e.
6 Kate' bžin Jesusen' gan že' Smon
Bedw, Bedon' gože' Ḷe':
—X̱an, bi žaḷa' chibo' Le' ni'a.
7 Bechebe Jesusen', na' gože' ḷe':
—Da' ni da' žona', bi žejni'ilon'
na'a, san te na'a chejni'ilon'.
8 Naž Bedon' gože' Ḷe':

—Bi chibkzo' Le' ni'a.
Jesusen' gože' l̲e':
—Cha' neda' bi chiba' le', bi
sáke'lo' gónl̲eno' neda' tẓen.
9 Naž Smon Bedon' gože' L̲e':
—X̲an, kégeze ni'a chibo', san
l̲ezka' chibo' na'a, na' yichja'.
10 Jesusen' gože' l̲e':
—No benne' nyaže', ní'aze' žon
byenen chažen, dan' ba nakkze'
chawe' dotie', na' l̲e'e nakle chawe',
san kege yógo'tele.
11 Ki wnná Jesusen': "Kege
yógo'tele nakle chawe'" dan'
nnézkzele' no benne' ládjwgake'
wdíe' L̲e'.
12 Beyóž wdíb Jesusen' ní'agake',
na' beyakwe' lažen' bx̲oa x̲kože'e.
Bebi'e gan že'j žáwgake', na' gože'
l̲égake':
—¿Žejní'ilele dan' za' bena' chele?
13 L̲e'e že'le neda': "Benne' Wsedle" na': "X̲an." Da' li nak da' ẓnnale,
dan' ki naka'.
14 Na'a, cha' neda' naka' X̲anle,
na' Benne' Wsedle chele, na' wdiba'
ní'ale, l̲ezka' žal̲a' gonle l̲e'e, chible
ni'a lježle tole yetole.
15 To da' bl̲oe'elan' l̲e'e nich gonle
l̲e'e kan bena' neda'.
16 Da' li žapa' l̲e'e: to benne' wen
žin bi nakže' blo ka X̲ane', na' to
benne' wbás bi nakže' blo ka bennen' bsel̲e'e l̲e'.
17 Cha' žejní'ilele yógo'te da' ki, ba
nez ẓen gaken chele l̲e'e cha' gonle
ki.
18 Da' ni da' ẓnnia' bi žapa'
yógo'tele. Nónbia'kza' benne' ka'
wžekza' neda', san žon byenen gak
dan' nyejwn l̲e'e yiche la'y, dan'
ẓnnan: "To benne' že'j žáwl̲ene'
neda' tẓen wži'e chia' neda'."
19 Na'a zl̲oe'ela' l̲e'e zga'ale kan
gaken, nich katen' gaken ki, na'
chejl̲e'le zoakza' neda'.
20 Da' li žapa' l̲e'e: no benne' gape'
to benne' wbás ba la'ne, benne'
sel̲a'a neda', l̲ezka' gape' neda' ba
la'ne, na' no benne' gape' neda' ba
la'ne, l̲ezka' gape' X̲a' ba la'ne, Bennen' bsel̲e'e neda'.

Jesús ẓnne' wdé Judas L̲e' l̲o na'gak benách ka'
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lk. 22:21-23)

21 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da'
ni, gok nyache' l̲aže'e, na' kwáselo
wnné':
—Da' li žapa' l̲e'e: to benne' zoe'
ládjwle l̲e'e nga wdíe' neda'.
22 Naž benne' wsedle chie' ka'
bwíagake' l̲aw ljéžgake' toe' yetóe',
na' gok zédgekle', na' wzá' l̲áže'gake'
nólegake' bchal̲j Jesusen' chie'.
23 To benne' wsedle chie', bennen' Jesusen' nži'ile' l̲e', zoe' kwite'.
24 Smon Bedw bl̲oé'ezele' bennen' nich nnable' Jesusen' nólegake'
bchal̲je' chie'.
25 Naž bennen' zoe' kwit Jesusen'
gože' L̲e':
—X̲an, ¿nozen' bchal̲jo' chie'?
26 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Bennen' wa'a-ne' yet x̲til da'
nbisen.
Naž besbise' yet x̲tilen', na' bi'en
che Judas Iskariote, ẓi'n to benne'
lie' Smon.
27 Beyóž bdaw Judas na' yet
x̲tilen', wyáz da' x̲iwe' l̲o yichj
l̲áẓda'we'. Naž Jesusen' gože' l̲e':
—Dan' yo'o l̲ažo'o gono', bentgan
na'a.
28 Yezika' benne' wsedle ka' che
Jesusen', benne' žé'gake' ga na',
na' že'j žáwgake', bi žejní'igekle' biẓ
chen' gože' l̲e' ki.
29 Dan' nwa' Judas na' bzod mežw
chégake', che l̲en gókgekle' bal̲e' Jesusen' gože' l̲e': "Bejx̲í' da' gawžo"
o wnné': "Bia' late' chegak benne'
yache' ka'."
30 Katen' Judas na' beyóž bdawe'
yet x̲tilen', na' l̲a' bžojtie', ne nak žel.

Jesús ẓchi'le' žo'o to da' kobe da' žon byenen gonžon

31 Kate' ba bžoj Judas, wnná Jesusen':
—Na'a za' l̲a' l̲aw yel̲a' ẓen chia'
neda', Benne' Golje' Benách, na'
l̲ezka' l̲a' l̲aw yel̲a' ẓen che Dios.
32 Cha' l̲a' l̲aw yel̲a' ẓen che Dios
ni'a chia' neda', Ẓi'ne', l̲ezka' gonkze

Dios ga la' law yela' zen chia' neda', Ẓi'ne', na' la' gontie' ki.

33 Le'e, zí'na'do' ka', yetó chí'ido'ze zóalena' le'e. Yeyiljle neda', na' kan ba goža' benne' judío ka', lezka' žapa' le'e na'a: gan cha'a neda', bi gak yidle žakze chele.

34 To da' kobe zchi'la' le'e: le ži'il lježle tole yetole. Kan neda' nži'ila' le'e, lezka' žala' ží'ilele lježle tole yetole.

35 Cha' ží'ilele lježle tole yetole, gékbe'egekle yógo'te benách žónlenle neda' tzen.

Jesús znne' nna Bedw bi nónbi'e Le' (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lk. 22:31-34)

36 Naž Smon Bedw wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, ¿gazkzen' chejo'?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Gan cha'a neda', bi gak sá'leno' neda' na'a, san te na'a yido' gan cha'a neda'.

37 Bedon' gože' Le':

—Xan, ¿biz chen' bi gak sá'lena' Le' na'a? Zoakza' wdía' yela' nban chia', na' gata' dan' nži'ila' Le'.

38 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Wdío' yela' nban chio' dan' nži'ilo' neda'? Da' li žapa' le', zga'ale kate' kweže leko', wži'o chia' chonne chi'i, na' nno' bi nónbi'o neda'.

14

Jesús nake' nez da' chéjlenžo nich žinžo gan zoa Xažo Dios

1 Wnná Jesusen':

—Bi gek zédlele. Le chejlé' che Dios, na' le chejlé' chia' neda'.

2 Latje zan zej den liž Xa'. Chela' bi naken ki, neda' ba gožkza' le'e. Cha'a neda' na'a, chejkweza' latje chele gan chejsoale.

3 Cha' chejkweza' latje chele gan chejsoale, na' yelá'a da' yoble, nich yechi'a le'e latje chian', nich gan chejsóa' neda', lezka' le'e chejsoale ga na'.

4 Nnézkzelele gan cha'a, na' lezka' nónbia'le nez.

5 Mas gože' Le':

—Xan, bi nnezlto' gan chejo'. ¿Nakxkze gak gónbia'to' nezen'?

6 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Neda' nakkza' nez li, na' naka' da' nak dot da' li, na' naka' Benne' zej nbanlen benách ka'. Ni'a chia' nedza' gak la' no benne' gan zoa Xažo Dios.

7 Chela' nónbia'le neda', lezka' nónbia'le Xan'. Na'a, nónbia'le-ne' na' ba blé'elele-ne'.

8 Naž Lip gože' Le':

—Xan, bloe'el neto' Xon', ná'teze.

9 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Lip, scha ba goken zóalena' le'e. ¿Bi nónbi'o neda'? No benne' zle'ele' neda', lezka' zle'ele' Xan'. ¿Na'a nno': "Bloe'el neto' Xon'"?

10 ¿Bi žejli'o zóalenkza' Xa', na' Xan' zóalenkze' neda'? Da' ki da' zcháljlena' le'e, kege žakze chia' zchaljan', san Xa' zóalenkze' neda', na' Lekze' žone' žin ki.

11 Le chejlé' chia', zóalenkza' Xa', na' Xan' zóalenkze' neda'. Cha' bi gak gonle ki, le chejlé' chia' neda' ni'a che žin da' žona'.

12 Da' li žapa' le'e: da' ka' žona' neda', lezka' gon bennen' žejli'e chia' neda', na' da' zenže ka' gone' dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios.

13 Yógo'te da' nnáblele Xažo Dios, na' wkónlele žin la' neda', neda' gona' dan' nnable, nich wloe'ela' law neda', Ẓi'n Dios, yela' baní' zen che Xažo Dios.

14 Bíte'teze dan' nnable, na' wkónlele žin la' neda', neda' gonan'.

Jesús selе'e Dios Be' La'y yedjsóalene' benách chie' ka'

15 Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' nží'ilele neda', le gon da' žapa' le'e,

16 na' neda' gáta'yoela' Xažo Dios, na' Le' selе'e Benne' yoble, Benne' gáklene' le'e, Benne' gon choche' le'e, na' sóalenteze' le'e. Bennen'

nake' Dios Be' La'y, Benne' ẕnnakze' da' l̲i.
17 Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi gak si' l̲o ná'gake' L̲e', dan' bi gak l̲é'egekle' L̲e', na' bi gak gónbia'gake' L̲e', san zóal̲enkze' l̲e'e, na' soe' l̲o yichj l̲ázdo'le.
18 Bi wka'na' l̲e'e ka x̲kwide' wzéb ka'. Yel̲á'a, na' yedjsóal̲ena' l̲e'e.
19 Yetó chí'ido'ze, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga biž l̲é'egekle' neda', san l̲e'e yel̲é'elele neda'. Dan' zoakza' nbana' neda', l̲ezka' l̲e'e, to chi'ize soale nbanle.
20 Ža na' katen' Dios Be' La'y na' yedjsóal̲ene' l̲e'e, nnézkzelele zóal̲enkza' X̲ažo Dios, na' l̲e'e zóal̲enle neda', na' neda' zóal̲enkza' l̲e'e.
21 Nóte'teze benne' ẕzi' l̲o ne'e x̲tiža'a, na' žone' kan ẕnnan, nak bia' nži'ile' neda'. X̲ažo Dios ži'ile' bennen' nži'ile' neda', na' neda' ži'ila' bennen', na' wl̲oé'e l̲awa' l̲awe' l̲e'.
22 Judas gože' L̲e', (kege Judas Iskariote), na' wnné':
—X̲an, ¿nakx̲kze gak wl̲oé'e l̲awo' l̲awto' neto', na' bi wl̲oé'e l̲awo' l̲awgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga?
23 Bechebe Jesusen', na' gože' l̲e':
—Nóte'teze benne' nži'ile' neda' gone' kan ẕnna x̲tiža'a, na' X̲ažo Dios ži'ile' l̲e', na' yedjsóal̲ento' l̲e' l̲o yichj l̲ázda'we'.
24 Nóte'teze benne' bi nži'ile' neda' bi žone' kan ẕnna x̲tiža'a. Da' bénlele, da' bchal̲ja' neda', kege chia' nedzan', san naken che X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda'.
25 'Žapkza' l̲e'e da' ki kate' ne zóal̲ena' l̲e'e,
26 san Dios Be' La'y, Bennen' sel̲a' X̲ažo Dios chele, gákl̲ene' l̲e'e, na' gon choche' l̲e'e dan' wkónlele žin la' neda'. Wsedle' l̲e'e yógo'te, na' wsé'e l̲áže'le kan nak yógo'te da' ba goža' l̲e'e.
27 'Wka'na' da' wká'n ži yichj l̲ázdo'le. Dan' wká'n ži yichj l̲ázdo'le da' gonna' chele, bi naken ka da' ẕnézjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Bi gek zédlele, na' bi žébele.
28 Ba bénlele da' ba goža' l̲e'e, wnnía': yeyá'a, na' yel̲á'a, na' yedjsóal̲ena' l̲e'e. Chela' nží'ilele neda', na' yebélele katen' goža' l̲e'e yeyá'a gan zoa X̲ažo Dios, dan' nakže blo X̲ažo Dios ka naka' neda'.
29 Na'a, ba goža' l̲e'e zga'ale kate' gaken, nich kate' gaken ki, chejl̲e'le chia' neda'.
30-31 'Biž wchál̲jl̲ena' l̲e'e da' zan, dan' za' da' x̲iwe', dan' ẕnna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. L̲a'kze bi de l̲o nan' bi da' gonen chia' neda', ki žal̲a' gaken nich nnézgekle benách ka' nníta'gake' yežlyó nga nži'ila' X̲ažo Dios, na' žona' kan ba gože' neda' gona'. Le so ža', na' le cho'o.

15

Kan nak che lba uba, na' chegak ni'a nen' ka'

1 L̲ezka' Jesusen' gože' l̲égake':
—Naka' neda' ka to lba uba da' naken l̲i l̲aže', na' X̲a' nake' ka benne' žaz ža'n, benne' žape chi'e lban'.
2 Choge' bíte'teze ni'a na' lban', dan' naka' neda', da' ka' bi be želbían, na' wchi'e yógo'te ni'a nen' ka', da' želbían, nich gákgaken chawe', na' kwíagaken yelate'.
3 L̲e'e ba nakle chawe' ni'a che dižan' da' ba bchál̲jl̲ena' l̲e'e.
4 Le gónl̲enteze neda' tẕen, kan neda' žónl̲enteza' l̲e'e tẕen. Kan nak che ni'a na' lban', bi be gak kwian žakze chen, cha' bi gónl̲entezen lban' tẕen, l̲ezka' naken chele, bi be gak gonle cha' bi gónl̲entezle neda' tẕen.
5 'Naka' neda' ka lban', na' l̲e'e nakle ka ni'a nen' ka'. No benne' gónl̲enteze' neda' tẕen, kan neda' žónl̲enteza' l̲e' tẕen, benne' ni nake' ka ni'a na' lban' dan' ẕbian da' ẕenl̲e'e, dan' cha' yekwasle l̲en neda', bi be gak gonle.
6 No benne' bi gónl̲enteze' neda' tẕen, gak chie' kan žak chegak ni'a na' lban', da' ka' bi zej naken

chawe', Ẓchóggake' ni'a nen' ka', na' bížgaken. Katen' ba nbižgak ni'a nen' ka', na' wtóbgaken', na' chó'ngaken' l̲o yi', na' chéygaken.

7 'Cha' gónl̲entezle neda' tẒen, na' cha' gonle kan ẓnna x̲tiža'a, wake nnable bi da' yénelele, na' neda' gonan'.

8 Gaple l̲e'e X̲ažo Dios ba la'ne katen' gonle x̲chine', na' gakle ka ni'a na' lban', da' ka' želbían, na' ki gak bia' da' li nakle benne' ka' žónl̲engake' neda' tẒen.

9 Kan X̲ažo Dios nži'ile' neda', l̲ezka' nži'ila' l̲e'e. Le gónteze kan žal̲a' gon no benne' nži'ila'-ne'.

10 Cha' gonle kan žapa' l̲e'e, gonle kan žal̲a' gon no benne' nži'ila'-ne', kan neda' žona' kan X̲ažo Dios ba gože' neda' gona', na' žónteza' da' žaz l̲aže' Dios, Bennen' nži'ile' neda'.

11 'Da' ki žapa' l̲e'e nich yebélele tẒen l̲en neda', na' gaken dot l̲i l̲aže' kan yebélele.

12 Da' ni naken da' Ẓchi'la' l̲e'e gonle: le ži'il lježle tole yetole, kan neda' nži'ila' l̲e'e.

13 Bi gak no benne' ží'ižele' lježe' ka gon bennen' wdíe' yel̲a' nban chie', na' gate' nich gákl̲ene' lježe' ka' dan' nži'ile' l̲égake'.

14 L̲e'e nakle ljéža'do' ka' cha' gonle kan bchi'la' l̲e'e gonle.

15 Biž nnia' chele nakle wen žin chia' ka', dan' bi nnezle benne' wen žin da' gon x̲ane'. Neda' wnnía' chele nakle ljéža'do' ka', dan' bena' ga nnézlele yógo'te da' gož X̲a' neda' gona'.

16 Kege l̲e'e wžele neda', san neda' wžekza' l̲e'e, na' bnnita'a l̲e'e nich chejle bi da' chjenle, kan žongak ni'a na' lban', da' ka' želbían da' ẒenL̲e'e, na' gá'nteze dan' gonle. Ki gaken, X̲ažo Dios gonne' chele yógo'te da' nnáblele-ne', katen' wkónlele žin la' neda'.

17 Da' ni naken da' Ẓchi'la' l̲e'e gonle. Le ži'il lježle tole yetole.

Góngake' chegak benách che Jesús kan béngake' chie'

18 L̲ezka' wnná Jesusen':

—Cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga Ẓzóagake' l̲e'e chel̲a'ale, nnézlele ba bzóagake' neda' chel̲a'ale zga'ale kan Ẓzóagake' l̲e'e chel̲a'ale na'a.

19 Chela' nakle toze l̲en benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, ží'igekle' l̲e'e kan zej nži'ile' ljéžgake' ka', san Ẓzóagake' l̲e'e chel̲a'ale dan' bi nakle toze l̲en l̲égake'. Ki žaken dan' wžekza' neda' l̲e'e, na' wleja' l̲e'e ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

20 Le chejsá' l̲aže' dižan' da' goža' l̲e'e, katen' wnnía': "Benne' wen žin bi nakže' blo ka x̲ane'." Cha' wžía l̲áže'gak benách ka' neda', l̲ezka' kwia l̲áže'gake' l̲e'e. Cha' zej nnita' benne' ka' žóngake' kan ẓnna x̲tiža'a, l̲ezka' góngake' kan ẓnna x̲tíža'le l̲e'e.

21 Yógo'te da' ki gongak benách ka' chele dan' žónl̲enle neda' tẒen, na' dan' bi zej nónbi'e X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda'.

22 'Chela' bi bl̲a'a, na' chela' bi bchál̲jl̲ena' l̲égake', bi bága'gake' dol̲a', san na'a dan' bl̲a'a nga, bi be zoa da' gak nnágake' che dol̲a' da' zej nbage'e nich yebéj chawe' kwíngake'.

23 No benne' Ẓzoe' neda' chel̲a'ale, l̲ezka' Ẓzoe' X̲ažo Dios chel̲a'ale.

24 Chela' bi bena' yel̲a' wak ẒEn ka' gan nníta'gake', da' ka' bi ben nitó benne' kan gókgaken, bi bága'gake' dol̲a'. Na'a, bl̲é'egekle' da' ka' bena', na' Ẓzóagake' neda' chel̲a'ale, na' l̲ezka' Ẓzóagake' X̲a' chel̲a'ale.

25 Ki goken, bžin da' ẓnna x̲tiža' Dios, dan' wẒí' l̲o ná'gake', dan' ẓnnan: "Ẓzóagake' neda' chel̲a'ale na' bi zoa biẒ chen'."

26 'Kate' yedjsoal̲en Dios Be' La'y l̲e'e, Ben' ẓchal̲je' da' li, L̲en' gákl̲ene' l̲e'e, na' gon choche' yichj l̲áẒdo'le. Nake' Ben' sel̲a'a chele l̲o wláz X̲ažo Dios. Be' La'y ni wzóa lie' chia' neda'.

27 L̲ezka' l̲e'e wzóa lile chia', dan' wzóal̲enkzle neda' tẒen ža ni'te, na'

zejte na'a.

16

1 'Da' ki goža' l̲e'e, nich bi gak chope l̲áže'le.
2 Žin ža kate' kwéjgake' l̲e'e to chi'ize gan ẓdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' ža na' gékgekle' cha' gótgake' l̲e'e góngake' x̲chin Dios.
3 Ki góngake' dan' bi zej nónbi'e X̲ažo Dios, na' dan' bi zej nónbi'e neda'.
4 Žapa' l̲e'e da' ki, nich kate' žin ža na', chejsá' l̲áže'le da' ni da' žapkza' l̲e'e, na' bi gak chope l̲áže'le.

Da' gon Dios Be' La'y

L̲ezka' wnná Jesusen':
—Da' ki bi goža' l̲e'e ža ni'te, dan' zóal̲enkza' l̲e'e.
5 Na'a yeyá'a, na' chejsóal̲ena' X̲ažo Dios, Bennen' bsel̲e'e neda', na' bi nnáblele nitole l̲e'e neda', bi nnale: "¿Gaẓ chejo'?"
6 Na'a, dan' žapa' l̲e'e da' ni, žak nyache' l̲áže'le.
7 Neda' žapa' l̲e'e da' naken dot da' li. Gakže chawe' chele cha' yeyá'a. Cha' bi yeyá'a, bi yedjsóal̲en Dios Be' La'y l̲e'e. Cha' yeyá'a, na' sel̲a'a-ne', na' yedjsóal̲ene' l̲e'e. L̲e' gákl̲ene' l̲e'e, na' gon choche' yichj l̲áẓdo'le.
8 Kate' yide' L̲e', yesnisle' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zej nbage'e dol̲a', na' bi zej nónbi'e da' naken chawe', na' Dios choge' chégake' kwia yí'gake'.
9 Zej nbage'e dol̲a' dan' bi žejl̲é'gake' chia' neda'.
10 Bi zej nónbi'e da' naken chawe' dan' gótgake' neda', na' yeyá'a gan zoa X̲ažo Dios, Benne' chawe', na' biž l̲é'egekle' neda'.
11 Dios choge' chégake' kwia yí'gake' dan' ba bchoge' che da' x̲iwe' kwia yin', dan' ẓnna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
12 'Da' zanže žénela' wchájl̲jl̲ena' l̲e'e, san bi gak chejní'ilelen na'a.
13 Ẓchal̲j Dios Be' La'y da' naken dot da' li. Kate' l̲e'e L̲e', wsedle' l̲e'e yógo'te da' naken dot da' li, dan' bi wchal̲je' žakze chie', san wchal̲je' yógo'te da' yenle' dan' nna X̲a', na' wzejni'ile' l̲e'e yógo'te da' žal̲a' gaken.
14 L̲e' gape' neda' ba la'ne, dan' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' l̲e'e.
15 Yógo'te da' naken che X̲ažo Dios zej naken chia'. Che l̲en wnnía' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' l̲e'e.

Yel̲a' nyache' l̲aže' yeyaken yel̲a' žebele

16 L̲ezka' wnná Jesusen':
—Yetó chí'ido'ze, biž l̲é'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel̲é'elele neda', dan' yeyá'a gan zoa X̲ažo Dios.
17 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':
—¿Biẓ zejl̲ás dan' gože' žo'o? Wnné': "Yetó chí'ido'ze, na' biž l̲é'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel̲é'elele neda', na' naken dan' yeyá'a gan zoa X̲ažo Dios."
18 Naž wnnágake':
—¿Biẓkze zejl̲ás da' ni, dan' wnné': "Yetó chí'ido'ze"? Bi žejni'ilto' dan' wnné'.
19 Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' nnábgekle' L̲e', na' gože' l̲égake':
—¿Ẓnnáblele lježle kan nak che dan' wnnía': yetó chí'ido'ze, na' biž l̲é'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel̲é'elele neda'?
20 Da' li žapa' l̲e'e: kwéžele, na' gak nyache' l̲áže'le, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga yebégekle' katen' gótgake' neda'. Naž l̲a'kze gak nyache' l̲áže'le, yel̲a' nyache' l̲aže' chelen' yeyaken yel̲a' žebél katen' yel̲é'elele neda'.
21 To no'le kate' za' galj bi'do' chie', ẓzáka'l̲i'e, dan' ba bžin ža chie', san kate' ba zoa to x̲kwide' byodo' chie', biž žejsá' l̲aže'e dan' wẓake'e, san žebele' dan' ba golj to x̲kwide' byodo' yežlyó nga.

22 Ḻezka' žaken chele. Nak nyache' ḻáže'le na'a, san yeḻá'a neda', na' yedjwía' ḻe'e, na' naž yebélele, na' bi sáke'le no benne' yeké'e yeḻa' žebél chelen'.
23 'Ža na' bi be nnáblele neda'. Da' li žapa' ḻe'e: yógo'te da' nnáblele X̱ažo Dios, na' wkónlele žin la' neda', Ḻe' gonnen' chele.
24 Na' zejte na'a ža bi ẕkónlele žin la' neda' kate' bi da' ẕnnáblele X̱ažo Dios. Le nnable' ki, na' gata' chele da' nnáblele-ne', nich gak dot ḻi ḻaže' yeḻa' žebél chele.

Jesús, Benne' Criston', bežoje' chawe' ḻo da' gok chie'

25 Ḻezka' wnná Jesusen':
—Bsaka' ḻeba' katen' bcháḻjḻena' ḻe'e. Žin ža kate' biž wcháḻjḻena' ḻe'e da' wsaka' ḻeba', san kwáselo wcháḻjḻena' ḻe'e kan nak che X̱ažo Dios.
26-27 Ža na' nnáblele Dios, na' wkónlele žin la' neda', na' žapa' ḻe'e, bi gon byenen gáta'yoela' X̱ažo Dios ḻo wlazle ḻe'e, dan' X̱ažo Dios nži'ile' ḻe'e. Nži'ile' ḻe'e dan' nží'ilele neda', na' žejḻe'le bžoja' gan zoe' Ḻe'.
28 Bžoja' gan zoa X̱ažo Dios, na' bḻa'a yežlyó nga. Yetó da' gaken, yezá'a yežlyó nga, na' yeyá'a gan zoakze' Ḻe'.
29 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Ḻe', na' wnnágake':
—Na'a kwáselo ẕchaḻjo', na' biž žsaka' ḻebo'.
30 Na'a žákbe'elto' nnézkzelo' Le' yógo'te, na' bi žon byenen no benne' bi da' nnable' Le', dan' ẕḻoe'elo' neto' da' za' nnabton'. Che ḻen žejḻe'to' bžojo' gan zoa Dios.
31 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻégake':
—¿Žejḻe'le chia' neda' na'a?
32 Le wia, za' žin ža, na' ba zoažo ža na', katen' gáslasle che chele, na' wka'nle neda' toza', san bi soa' toza', dan' X̱ažo Dios zóaḻenkze' neda'.
33 Da' ki goža' ḻe'e nich ga'n ži yichj ḻáẕdo'le, dan' nakle chia' neda'. Gak da' wsaka' zin' ḻe'e yežlyó nga, san le gak choch. Neda' ba bežoja' chawe' ḻo da' žak yežlyó nga.

17

Jesús ẕnnable' Dios gákḻene' benách chie' ka'

1 Kate' beyóž bchaḻj Jesusen' da' ki, bchis ḻawe', na' bwie' ya'abale, na' wnné':
—Dios, X̱e, ba bžin ža. Ben ga ḻa' ḻaw yeḻa' ẕen chia' neda', Ẕi'no', nich gak gona' ga ḻa' ḻaw yeḻa' ẕen chio' Le'.
2 Ben ki dan' ba bdio' ḻo na'a yeḻa' wnná bia' nich nna bi'a yógo'te benách ka', na' wa'a yeḻa' nban da' zejlí kanne chegak yógo'te benne' ka' benno' chia'.
3 Ki gata' yeḻa' nban da' zejlí kanne chégake', cha' zej nónbi'e Le', nako' Dios tlicha', na' ḻezka' zej nónbi'e neda', Jesús, Benne' Criston', na' nnézgekle' Le' bseḻo'o neda'.
4 'Neda' ba bena' ga nḻa' ḻaw yeḻa' ẕen chio' yežlyó nga, na' ba beyóž bena' žin da' bdio' ḻo na'a gona'.
5 Na'a, X̱e, ben ga ḻa' ḻaw yeḻa' ẕen da' napa' tẕen ḻen Le', na' gata' chia' yeḻa' ẕen' da' gota' chia' tẕen ḻen Le' ža ni'te zga'ale kate' gota' yežlyó nga.
6 'Ba bḻoe'ela' da' nako' Le' ḻawgak benne' ki benno' chia', benne' ka' wlejo' ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Benne' ki gókgake' chio', na' Le' bénngako'-ne' chia', na' žóngake' kan ẕnna x̱tižo'o.
7 Na'a nnézgekle' yógo'te da' ka' benno' chia' zá'gaken ḻo no'o Le',
8 dan' ba bdia' ḻo ná'gake' dižan' da' bdio' Le' ḻo na'a neda', na' ḻégake' nzi' ḻo ná'gaken', na' žákbe'egekle' bžoja' gan zo' Le', na' žejḻé'gake' bseḻo'o Le' neda'.
9 'Neda' žáta'yoela' Le' gákḻengako'-ne'. Žáta'yoela' Le', kege gákḻeno' yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san gákḻeno' benne' ki benno' chia', dan' zej nake' chio' Le'.

10 Yógo'te benne' ka', benne' zej nake' chia', l̲ezka' zej nake' chio', na' benne' ka' zej nake' chio' l̲ezka' zej nake' chia', na' kan zej nak benne' ka' z̲loe'e l̲awn yel̲a' z̲en chia'.

11 'Na'a, biž ga'na' yežlyó nga, san benne' ki gá'ngake' yežlyó nga, na' neda' yedjsóal̲ena' Le'. Z̲nnabla' Le', X̲e la'y, l̲en yel̲a' wak chio' gape chi'o benne' ki benno' chia', nich gákgake' toze, kan nakžo žo'o toze.

12 Katen' wzóal̲engaka'-ne' l̲o yežlyó nga, wdape chí'igaka'-ne', na' bkonla' žin yel̲a' wak che La la'y chio'. Benne' ka' benno' chia', wdape chí'igaka'-ne', na' bi bnita' nitóe', san toze bennen' nake' ka z̲i'n da' x̲iwe', bennen' wnitle' to chi'ize. Ki goken, gok da' nyejw l̲e'e yiche la'y.

13 'Na'a yedjsóal̲ena' Le', san kate' ne zoa' yežlyó nga, z̲chal̲ja' ki nich gata' yel̲a' žebél chégake' kan žata' chia' neda' yel̲a' žebél.

14 Neda' ba bdia' l̲o ná'gake' x̲tižo'o, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga z̲zóagake' benne' ki chel̲a'ale dan' bi žónl̲engake' l̲égake' tz̲en, kan nak chia' neda', bi žónl̲ena' benách yežlyó ka' tz̲en.

15 Žáta'yoela' Le', kege kwejo' benne' ki yežlyó nga, san gape chí'igako'-ne', nich bi chó'ogake' l̲o na' da' x̲iwe'.

16 Bi žónl̲engake' benách yežlyó ka' tz̲en, kan nak chia' neda', bi žónl̲ena' benách ka' tz̲en.

17 Bebéj-gake' cheze chio', wkonlo' žin da' nak dot da' li. Da' nak dot da' li na' naken x̲tižo'o.

18 Kan beno' Le', bsel̲o'o neda' ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, l̲ezka' žona' neda', žsél̲a'gaka'-ne' ládjwgak benách ka'.

19 Dan' nží'igekla'-ne' z̲de kwina' l̲o no'o, nich gákgake' cheze chio' dan' nzi' l̲o ná'gake' da' naken dot da' li.

20 'Žáta'yoela' Le', kege chégakze benne' ki, san l̲ezka' chegak benne' ka' chejl̲é'gake' chia' neda' ni'a che da' wchal̲jgak benne' ki.

21 Žáta'yoela' Le' gono' ga gákgake' toze yógo'tegake', na' l̲ezka' gákgake' toze l̲en žo'o, kan nako' Le', X̲e, nako' toze l̲en neda', na' neda' naka' toze l̲en Le'. Ki žal̲a' gákgake' nich chejl̲e'gak benách yežlyó ka', bsél̲a'kzo' Le' neda'.

22 Yel̲a' ži'i l̲ažen' da' benno' chia', neda' bnez̲jwan' chégake', nich gákgake' toze, kan nakžo žo'o toze.

23 Le' nako' toze l̲en neda', na' neda' gaka' toze l̲en l̲égake', nich gak dot l̲i l̲aže' kan zej nake' toze, na' nich gónbia'gak benách yežlyó ka', bsél̲a'kzo' Le' neda', na' nži'ilo' benne' ki kan nži'ilo' neda'.

24 'X̲e, žénela' yedjsóal̲engak benne' ki neda', benne' ka' benno' chia', gan chejsóa', nich l̲é'egekle' yel̲a' z̲en na' da' benno' chia' dan' nži'ilo' neda' ža ni'te, katen' za' gono' yežlyó nga.

25 X̲e chawe', benách yežlyó ka' bi zej nónbi'e Le', san neda' nónbia'kza' Le', na' benne' ki nnézgekle' bsél̲a'kzo' Le' neda'.

26 Bena' ga nnézgekle' da' nakkzo' Le', na' gonža' ga nnézgekle' da' ni, nich kan nži'ilo' Le' neda', l̲ezka' ží'igekle' ljéžgake' ka', na' nich gakkza' neda' toze l̲en l̲égake'.

18

Želgox̲e' Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53)

1 Kate' beyóž bchal̲j Jesusen' da' ni, bžoje' ga na', na' benne' wsedle chie' ka' wyéjl̲engake' L̲e' tz̲en. Wdíe' yechel̲á'a yego Sedrón, na' bžine' gan de to yežlyó, na' wyó'ol̲ene' benne' wsedle chie' ka' latjen'.

2 L̲ezka' Judas, bennen' z̲die' Jesusen', nónbi'e latjen' dan' btob Jesusen' benne' wsedle chie' ka' ga na' zan chi'i.

3 Naž Judas na' bchi'e to kwe' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, na' benne' ni'a na'gak bx̲oz wnná bia' ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo'

fariseo ka', na' jake' gan zoa Jesusen', zej noe'e yi' yež ka', na' ya ntoche' chégake' ka'.

4 Dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te da' žaḷa' gaken chie', bžoje' gan zoe', na' gože' ḷégake':

—¿Noẓ benne' žeyiljle?

5 Beží'igake', na' belyi'e Ḷe':

—Jesús, benne' Nasaret, žeyiljto'-ne'.

Jesusen' gože' ḷégake':

—Nedkzan'.

(Ḷezka' Judas na', bennen' ẓdie' Jesusen' ḷo ná'gake', žónḷene' benne' ka' tẓen.)

6 Kate' Jesusen' gože' ḷégake': "Nedkzan'" naž bebíga'gake', na' wbíxgake' ḷo yo.

7 Jesusen' wnnable' ḷégake' da' yoble, na' wnné':

—¿Noẓ benne' žeyiljle?

Belyi'e Ḷe':

—Jesús, benne' Nazaret, žeyiljto'-ne'.

8 Naž bechebe Jesusen', na' wnné':

—Ba goža' ḷe'e, nedkzan'. Cha' žeyiljle neda', le gonn latje yeyejgak benne' ki.

9 Ki wnná Jesusen' nich bžin da' bchaḷje', katen' wnné': "Benne' ki benno' chia', bi bnita' nitóe'."

10 Naž, dan' nwa' Smon Bedw to ya ntoche', wlejen', na' ḷa' bentie' we' Malko, benne' wen žin che bxoz blo, na' bchoge' yid nage' ḷi ža.

11 Naž Jesusen' gože' Bedon':

—Begó'o ya ntoche' chio' ližen. ¿Bi žaḷa' saka'a dan' wnná Xan' gaken chia'?

Ẓžin Jesús ḷaw bxoz blo
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lk. 22:54)

12 Benne' ka' žjake' ḷo wdiḷe ḷen bennen' ẓchi'e ḷégake', na' benne' ni'a na'gak benne' judío wnná bia' ka', béxwgake' Jesusen', na' bchéjgake' Ḷe'.

13 Naž bché'gake' Ḷe' ḷaw Anás, dan' nake' xto' ẓi'n Kaifás, bennen' nake' bxoz blo yizen'.

14 Kaifás na' nake' bennen' bzejni'ile' benne' judío wnná bia' ka', na' bḷoe'ele' ḷégake' gakže chawe' gat toze benne', na' kege kwia yi' dot yež chégake'.

Ẓnna Bedw bi nónbi'e Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lk. 22:55-57)

15 Smon Bedw ḷen yetó benne' wsedle che Jesusen', jake' xkóže'lgak benne' ka' ẓché'gake' Jesusen', na' bejnáwgake' Ḷe'. Benne' wsedle ni wyó'oḷene' Jesusen' ḷa' ḷi'a liž bxoz blo, dan' nonbia' bxoz blon' ḷe'.

16 Bedon' bga'ne' na'le gan žo'ogak benách ka' ḷa' ḷi'a na'. Che ḷen bežój benne' wsedlen' nonbia' bxoz blon' ḷe', na' bcháḷjḷene' no'len' žape chi'e gan žo'ogak benách ka' ḷa' ḷi'a na', na' bene' ga wyó'o Bedon' ga na'.

17 Naž no'len' žape chi'e gan žo'ogak benách ka' ḷa' ḷi'a na' gože' Bedon', na' wnné':

—¿Ḷezka' le' žónḷeno' Bennen' tẓen?

Beží'i Bedon', na' wnné':

—Kege neda'.

18 Dan' žak da' zag, benne' wen žin ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', ba bẓéngake' yi', na' zégake' žoa'a yin', na' žeché'l kwíngake'. Ḷezka' Bedon' zéḷene' ḷégake' tẓen, na' žeché'l kwine'.

Bxoz blo ẓbeje' Jesús diža'
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lk. 22:66-71)

19 Naž bxoz blo wleje' Jesusen' diža' nich nnezle' no benne' ka' žónḷengake' Ḷe' tẓen, na' bi da' žsedle Jesusen' benách ka'.

20 Bechebe Jesusen', na' gože' ḷe':

—Kwáselo bcháḷjḷena' yógo'te benách ka'. Bsédtezegekla'-ne' gan nak ḷo yo'o gan ẓdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' ḷezka' ḷo ẓchil yodo', gan ẓdobgak yógo'te benne' judío ka', na' bi be bchaḷja' ngáche'ze.

21 ¿Biẓ chen' ẓbejo' neda' diža'? Wléj diža' benne' ka' béngekle'

da' bchálj̱ḻengaka'-ne'. Bwia nga, nnézgekle benne' ka' dan' bchálj̱ḻengaka'-ne'.

22 Kate' beyóž bchaḻj Jesusen' da' ni, na' to benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', benne' zoe' ga na', wdape'e žoa'a ḻaw Jesusen', na' wnné':

—¿Ki žebi'o ḻaw bx̱oz blon'?

23 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':

—Cha' bi wnnía' chawe', bḻoe'el biẓ da' wnnía' da' bi naken chawe', na' cha' gok chawe' da' wnnía', ¿biẓ chen' wdapo'o neda'?

24 Naž Anás na' beseḻe'e Jesusen' nžeje', na' bejzégake' Ḻe' ḻaw Kaifás, bennen' nake' bx̱oz blo.

Da' yoble ẓnna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lk. 22:58-62)

25 Kate' ne ze Bedw žoa'a yi', žeché'l kwine', benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e ḻe', na' wnnágake':

—¿Ḻezka' le' žónḻeno' Jesusen' tẓen?

Beží'i Bedon', na' wnné':

—Kege neda'.

26 Zoa to benne' wen žin che bx̱oz blo ga na', na' nake' ljež bennen' bchog Bedon' yid nage', na' benne' wen žin ni gože' Bedon':

—Bḻe'ela' le' ḻo yežlyón', žónḻeno' Jesusen' tẓen.

27 Da' yoble beží'i Bedon', na' ḻa' wžéžete leko'.

Ẓché'gake' Jesús ḻaw Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lk. 23:1-5)

28 Naž bché'gake' Jesusen', na' bezá'gake' liž Kaifás, na' bžíngake' yolawe' che benne' wnná bia', dan' nzin' Pretorio. Dan' ba ža'ní' ža na', na' benne' judío ka' bi wyó'ogake' yolawen' dan' žékgekle' bága'gake' ẓia cha' chó'ogake' ga na', da' gonen ga bi gak gáwgake' x̱che' Lni Pasko', lnin' žejsá' ḻáže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benne' Israel ka' ḻo yežlyó Egipto.

29 Naž bžoj Pilato, benne' wnná bian', na' bḻe'e gan nníta'gake', na' gože' ḻégake':

—¿Biẓ ẓia žesbága'le benne' ni?

30 Beží'igake', na' belyi'e ḻe':

—Chela' bi nbaga' benne' ni ẓia, bi wdeto'-ne' ḻawo'.

31 Naž Pilaton' gože' ḻégake', na' wnné':

—Ḻe'ekze le chi'e, na' le wchi'a ḻaže'e Ḻe' kan ẓnna da' žsédlele ḻe'e.

Benne' judío ka' belyi'e ḻe', na' wnnágake':

—Bi nzi' ḻo na'to' gotto' no benne'.

32 Ka' goken, bžin x̱tiža' Jesusen', da' wnníe' kan gate'.

33 Naž Pilaton' beyoé'e yolawen', na' bḻiže' Jesusen', na' gože' Ḻe':

—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

34 Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':

—¿Žakze chio' ẓnno' ki, o gožgak benách ka' le' ki naken chia'?

35 Pilaton' gože' Ḻe':

—¿Žeklo' naka' benne' judío? Benne' wláž chio' ka', na' bx̱oz wnná bia' ka', bdégake' Le' ḻo na'a. ¿Biẓkze beno'?

36 Naž bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':

—Ẓnna bi'a neda', san kege kan ẓnna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Chela' ẓnna bi'a kan ẓnna bia'gak benách ka', na' tiḻgak benne' ka' žónḻengake' neda' tẓen, nich bi wé'gake' latje no benne' wdíe' neda' ḻo na'gak benne' judío ka'. Kan ẓnna bi'a neda' bi naken kan ẓnna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

37 Naž Pilaton' gože' Ḻe':

—¿Nako' benne' ẓnna bi'e?

Bechebe Jesusen', na' gože' ḻe':

—Naka' kan ẓnno'. Che ḻen golja' yežlyó nga, nich wzóa lia' che da' naken dot da' li. Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' da' naken dot da' li, ẓze nággake' da' ẓnnia'.

38 Pilaton' gože' Ḻe':

—¿Biẓen' da' naken dot da' li?

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25)

Kate' beyóž wnná Pilato ki, bežoje' ga na', na' bḷe'e da' yoble gan zej nnita' benne' judío wnná bia' ka', na' gože' ḷégake':

—Bi be da' ẓia bžeḷ-la' da' nbaga' benne' ni.

39 Ḷe'e de to da' žónteze žonle kate' žak Lni Pasko' ni, ẓnnáblele neda' wsana' ḷo na'le to benne' nyejwe' liž ya. ¿Žénelele wsana' ḷo na'le benne' ẓnna bi'e benne' judío ka'?

40 Naž wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':

—Kege benne' ni, san Barrabás wsano'-ne' ḷo na'to'.

Barrabásen' nake' benne' wen da' ẓinnj.

19

1 Naž Pilaton' bchi'e Jesusen', na' gože' benne' ka' žjake' ḷo wdiḷe chíngake' Ḷe'.

2 Benne' ka' žjake' ḷo wdiḷe béngake' to da' naken ni'a na' yag yeche' kan nak da' naken oro da' žia yichj benne' wnná bia', na' bžíagaken' yichj Jesusen', na' bwákwgake' Ḷe' to laže' tonn x̱na kan nak da' žákwgak benne' wnná bia' ka'.

3 Naž wbíga'gake' ḷaw Jesusen', na' belyi'e Ḷe':

—¡Ga'n ẓeno' le', benne' ẓnna bi'e benne' judío ka'!

Naž wdápa'gake' žoa'a ḷawe'.

4 Naž Pilaton' bežoje' da' yoble, na' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':

—Le wia nga, yebeja' bennen' ḷawle ḷe'e nich nnézlele bi bžeḷ-la' nitó da' ẓia da' nbage'e.

5 Naž bžoj Jesusen', na' žia yichje' da' naken ni'a na' yag yechen', na' nakwe' laže' tonn x̱na na'. Pilaton' gože' ḷégake':

—Nga zoa bennen'.

6 Kate' bx̱oz wnná bia' ka', na' benne' ni'a ná'gake' ka' bḷé'egekle' Jesusen', zižje wžéžeya'agake' da' yoble, na' wnnágake':

—¡Bde'e ḷe'e yag kroze! ¡Bde'e ḷe'e yag kroze!

Pilaton' gože' ḷégake':

—Ḷe'ekze le chi'e, na' le chejdé'e ḷe'e yag kroze. Neda' bi be da' ẓia bžeḷ-la' da' nbaga' benne' ni.

7 Naž benne' judío ka' belyi'e ḷe':

—De cheto' to da' wnnakze Dios da' žsedlen neto', da' ẓnnan žaḷa' gat benne' ni dan' wnné' nake' Ẓi'n Dios.

8 Kate' benle Pilaton' da' ni, bžébeže'.

9 Da' yoble beyoé'e ḷo yolawen', na' gože' Jesusen':

—¿Gaẓkze benne' Le'?

Bi be bechebe Jesusen'.

10 Naž Pilaton' gože' Ḷe':

—¿Bi žechebo', na' bi wḷoe'elo' neda' da' žono'? ¿Bi nnezlo' nzi' ḷo na'a wdá'a Le' ḷe'e yag kroze, na' nzi' ḷo na'a wsana' Le'?

11 Bechebe Jesusen', na' gože' ḷe':

—Bi be nzi' ḷo no'o gono' chia' chela' bi bde Dios ḷo no'o yeḷa' wnná bia' na'. Che ḷen, bennen' bdie' neda' ḷo no'o nbága'že' ẓia ka le'.

12 Ḷa' na'ze gónele Pilaton' wsane' Jesusen', san wžéžeya'agak benne' judío wnná bia' ka', na' wnnágake':

—Cha' wsano' benne' ni, bi nžago' chawe' benne' Sésar, bennen' ẓnna bi'e dot yežlyó nga. No benne' žon kwine' benne' wnná bia', ẓži'e che benne' Sésar na'.

13 Kate' benle Pilaton' da' ni, gože' ni'a ne'e ka' chejx̱í'gake' Jesusen', na' wži'e latje chie' gan ẓchi'a ḷaže'e, latjen' nzin' Ḷi'a Ga Ẓoagak Yej Blag Ka', na' ka nak diža' hebreo nzin' Gabata.

14 Ža na' naken ža za' žin Lni Pasko', na' nak wawbíž. Naž Pilaton' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':

—Nga zoa bennen' ẓnna bi'e ḷe'e.

15 Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—¡Bete'! ¡Bete'! ¡Bde'e ḷe'e yag kroze!

Pilaton' gože' l̲égake':

—¿Ẕnnáblele neda' wdá'a bennen' ẕnna bi'e l̲e'e l̲e'e yag kroze?

Beži'igak bx̲oz wnná bia' ka', na' wnnágake':

—Bi zoa yetó benne' ẕnna bi'e neto'. Toze benne' Sésar ẕnna bi'e neto'.

16 Che l̲en Pilaton' bdie' Jesusen' l̲o ná'gake', nich chejdá'gake' L̲e' l̲e'e yag kroze. Naž béx̲wgake' Jesusen', na' bché'gake' L̲e' na'le.

Ẕdá'gake' Jesús l̲e'e yag kroze
(Mt. 27:32-56; Mr. 15:21-41; Lk. 23:26-49)

17 Bžoj Jesusen' ga na', na' noe'e yag kroze chie', nich cheje' latjen' dan' nzin' Latje Che Žit Yichjžo, na' kan nak diža' hebreo nzin' Gólgota.

18 L̲o latjen' bdá'gake' Jesusen' l̲e'e yag krozen', na' bdá'gake' yechope benne' l̲e'e yag kroze ka' ga na'. Chel̲á'a weje zej de'e, na' Jesusen' de'e gachje l̲áwe'le gan da'gak chope benne' ka'.

19 Pilaton' bsel̲e'e to benne' bzoje' to da' bde'e l̲e'e yag kroze yichjle Jesusen', da' ẕnnan ki: "Jesús, benne' Nasaret, benne' ẕnna bi'e benne' judío ka'."

20 Benne' zan, benne' judío ka', bel̲gake' dižan', dan' naken gawze žoa'a yež gan bdá'gake' Jesusen' l̲e'e yag krozen', na' dižan' nyejwn l̲en diža' hebreo, na' l̲en diža' griego, na' l̲en diža' latín.

21 Bx̲oz wnná bia' ka' chegak benne' judío ka' belyi'e Pilaton', na' wnnágake':

—Bi wzojo': "Benne' ẕnna bi'e benne' judío ka'." Bzoj ki: "L̲e' wnné' nna bi'e benne' judío ka'."

22 Beží'i Pilaton', na' gože' l̲égake':

—Da' ba bzoja', to chi'ize bzojan'.

23 Kate' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, beyóž bdá'gake' Jesusen' l̲e'e yag krozen', na' béx̲wgake' laže' da' gokwe'. Wléjgaken' tápele, na' goken to kwe' weje da' gota' che chégake'. L̲ezka' béx̲wgake' lažen' da' bx̲oa yen Jesusen', na' lažen' bi ndian, san naken to wl̲ize.

24 Naž benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—Bi chogžon, san gakže chawe' kwejžo da' gak bian', nich nnezlžo nolžo gaken chežo.

Ka' goken, bžin dan' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' ẕnnan:

Wdísgake' laže' nakwa' che chégake', na' che laže' chia' wléjgake' da' nak bian'.

Ki bengak benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e.

25 Gawze gan da' Jesusen' l̲e'e yag krozen' wnníta'gak no'le ka'. Zej nake' x̲ne'e, na' no'le bile x̲ne'e, na' Lia, ẕo'le Kleofas, na' Lia Madlen.

26 Kate' Jesusen' bl̲e'ele' x̲ne'e, na' l̲ezka' bl̲e'ele' benne' wsedle chie', bennen' nži'ile', zoe' ga na', gože' x̲ne'e:

—Nó'ledo', bwia ẕi'no' zoe' kwito' le'.

27 Naž gože' benne' wsedle chie' na':

—Bwia, x̲no'o zoe' kwito' le'.

L̲a' ža na'ze benne' wsedlen' bchi'e l̲e' nich chejsóe' liže'.

28 Wdé na', dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te ba goken, na' nich žin da' nyejw l̲e'e yiche la'y, wnné':

—Ẕbil̲a' nis.

29 De to že'e ga na', da' yožen nop zichj. Naž to benne' žeje' l̲o wdil̲e besbise' to da' bl̲ol l̲en nop zichjen', na' bzoen' l̲aw to ya x̲til, na' bde'en žoa'a Jesusen' nich x̲open'.

30 Beyóž we'j Jesusen' nop zichjen', na' wnné':

—Ba nakten.

Naž bzechwe' yichje'. Bežojte be' nakkze', na' gote'.

Benne' žeje' l̲o wdil̲e žadwe' yag ntoche' l̲e'el sina' Jesús

31 Naž, dan' nak ža za' žin Lni Pasko', na' dan' bi žal̲a' ga'ngak benne' gat ka' l̲e'e yag kroze ka' kate' nak ža la'y chégake', na' naken to ža la'y ẕente, che l̲en benne' judío ka' góta'yoegekle' Pilaton'

yi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, chejtíchjwgake' x̲kachjgak benne' ka' dá'gake' l̲e'e yag kroze ka', na' wetíngake' l̲égake' l̲e'e yag kroze ka'.
32 Che l̲en benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e wbíga'gake' ga na', na' bdíchjwgake' x̲kachje benne' nežw, na' l̲ezka' béngake' che yetó bennen' dá'l̲ene' Jesusen' l̲e'e yag kroze.
33 Kate' bžíngake' gan da' Jesusen', bl̲é'egekle' ba gote', na' bi bdíchjwgake' x̲kachje'.
34 Nač to benne' žeje' l̲o wdil̲e godwe' yag ntoche' chie' l̲e'el sina' Jesusen', na' l̲a' bžojte žen, na' nis.
35 Neda', Ẕwa, bl̲e'ela' da' ni, na' ẕzoa lian', na' da' ẕnnia' naken dot da' li. Nnézkzela' ẕchal̲ja' da' naken dot da' li, nich l̲ezka' l̲e'e chejl̲e'le che Jesusen'.
36 Ki goken, bžin da' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' ẕnnan: "Bi gachjw nitó žit yoe'e."
37 Yetó da' nyejw l̲e'e yiche ẕnnan ki: "Wíagake' bennen' godwe' L̲e' yag ntoche'."

Ẕkáche'gake' Jesús l̲o yežw ba
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56)

38 Wdé gokgak yógo'te da' ki, Jwsé, to benne' yež Arimatea, benne' žónl̲ene' Jesusen' tẕen, san ngáche'ze dan' ẕžebe' benne' judío wnná bia' ka', wyeje', na' wnnable' Pilato we'e l̲e' latje yeké'e Jesusen'. Pilaton' bi'e l̲e' latje. Nač bl̲a' Jwsén' gan da' Jesusen' l̲e'e yag krozen', na' beké'e L̲e'.
39 L̲ezka' Nikodemo, bennen' zga'ale bejwíe' Jesusen' žel, bl̲e'e ga na', na' noe'e to nežw sl̲a' che yag mirra, da' nchix̲en to da' ẕl̲a' ẕix̲, da' naken ka to gaywá' ya.
40 Nač Jwsén' l̲en Nikodemon' betínngake' Jesusen', na' bchél̲gake' L̲e' láže'do' ka', na' bdébgake' l̲awn nežw sl̲an' che mirra, da' nchix̲en da' ẕl̲a' ẕix̲. Béngake' kan žónteze žongak benne' judío ka' kate' ẕkáche'gake' benne' gat ka'.
41 Gawze gan bdá'gake' Jesusen' l̲e'e yag kroze de to yežlyó, na' gachje l̲áwe'le yežlyón' zoa to yežw ba kobe da' nádjwgaken' l̲e'e ya'a yej, na' l̲o yežw ban' bi na' gache' nitó benne'.
42 Wló'ogake' Jesusen' l̲o yežw ban' dan' žen' gawze, na' dan' nak ža ẕkwezgak benne' judío ka' che Lni Paskon'.

20

Jesús žebane' l̲o yel̲a' got
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12)

1 Kate' ba nak zildo' ža nežw, na' ne nak chol̲, wyéj Lia Madlen žoa'a yežw ban', na' bl̲e'ele' ba bkwas yej blag da' bsejwn gan žo'o no benne' l̲o yežw ban'.
2 Nač taría taría beyéj Lian' gan zoa Smon Bedw, na' zoal̲en yetó benne' wsedle l̲e', bennen' Jesusen' nži'ile' l̲e', na' gože' l̲égake':
—¡Bebéjgake' X̲anžon' l̲o yežw ban', na' bi nnezlto' gan wló'ogake' L̲e'!
3 Nač bžoj Bedon' l̲en yetó benne' wsedlen', na' jake' žoa'a yežw ban'.
4 Tẕen wzá'l̲e'egake', san yetóen' taríaže wzé'e ka Bedon', na' zga'ale' l̲e' bžine' žoa'a yežw ban'.
5 Byechwe', na' bwie' l̲o yežw ban', na' bl̲e'ele' láže'do' ka' da' bchél̲gaken' Jesusen', da' ka' zej nnitan' ga na', san bi wyoé'e l̲o yežw ban'.
6 Wdé na' bl̲a' Smon Bedon' x̲kóže'le benne' wsedlen', na' wyoé'e l̲e' l̲o yežw ban', na' bl̲e'ele' láže'do' ka' zej nnitan' ga na'.
7 L̲ezka' bl̲e'ele' láže'don' da' bchél̲gaken' yichj Jesusen', na' bi žé'l̲enen yezika' láže'do' ka', san chel̲a'ale ndoben.
8 Nač wyó'o benne' wsedlen', bennen' bžine' zga'ale' žoa'a yežw ban', na' bl̲e'ele' kan naken, na' bejl̲i'e da' wnná Jesusen'.
9 Ka' goken, dan' bi na' chejni'ile' da' nyejw l̲e'e yiche la'y kan žon

byenen gaken che Jesusen', da' ẕnnan yebane' ḻo yeḻa' got.
10 Naž žopte benne' wsedle ka' beyéjgake' lížgake'.

Ẕḻoe'e ḻaw Jesús ḻaw Lia Madlen
(Mr. 16:9-11)

11 Bga'n Lia kwitle yežw ban', na' ẕbeže'. Kate' ne ẕbeže', byechwe', na' bwie' ḻo yežw ban'.
12 Bḻe'ele' chope wbás che ya'abá che Dios nníta'gake' ga na', na' zej nakwe' laže' chich. Žé'gake' ga na', toe' yichjle yežw ban', na' yetóe' x̱ní'ale yežw ban' gan wló'ogake' Jesusen'.
13 Wbás che ya'abá ka' belyi'e ḻe', na' wnnágake':

—Nó'ledo', ¿biẕ chen' ẕbežo'?

Lian' gože' ḻégake':

—Dan' beká'agake' X̱ana', na' bi nnezla' gan wló'ogake' Ḻe'.

14 Kate' beyóž wnné' ki, bwie' x̱kóže'le', na' bḻe'ele' Jesusen', zoe' ga na', san bi gókbe'ele' cha' Jesusen'.
15 Naž Jesusen' gože' ḻe':

—Nó'ledo', ¿biẕ chen' ẕbežo'? ¿Noẕ benne' žeyiljo'?

Dan' žekle Lian' nake' Ḻe' benne' žape chi'e yežlyón', na' gože' Ḻe':

—Benne', cha' le' bebejo'-ne', bḻoe'el neda' gan wló'o-ne', na' neda' yeyoá'a-ne'.

16 Naž Jesusen' gože' ḻe':

—Lia.

Naž byechj Lian', na' ḻen diža' hebreo gože' Ḻe':

—Raboní.

Diža' hebreo ni ẕnnan: "Benne' Wsedle chia'."
17 Jesusen' gože' ḻe':

—Bi kano' neda', dan' bi na' yeyepa' gan zoa X̱a'. Na'a, wyéj gan zej nnita' benne' ljéža'do' ka', na' gož-gake': "Ki wnná Jesusen': yeyepa' gan zoa X̱a', na' ḻezka' nake' X̱ale. Nake' Dios chia', na' Dios chele."
18 Naž wyéj Lia Madlen', na' bejzenle' benne' wsedle ka' che Jesusen' ba beḻe'ele' X̱anžon', na' kan nak dan' wnné'.

Ẕḻoe'e ḻaw Jesús ḻawgak benne' wsedle chie' ka'
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49)

19 Kate' ba goḻe ža na', da' naken ža nežw, zej ndobe benne' wsedle ka' che Jesusen', na' nyejw yo'o gan nníta'gake' dan' ẕžébegake' benne' judío wnná bia' ka'. Naž bḻoe'e ḻaw Jesusen' gachje ḻáwe'le gan nníta'gake', na' gože' ḻégake':

—Ga'n ži yichj ḻáẕdo'le.

20 Kate' beyóž gože' ḻégake' da' ni, bḻoe'ele' ḻégake' ne'e, na' ḻe'el sine'e. Naž bebégekle benne' wsedle chie' ka' dan' žeḻé'egekle' X̱anžon'.
21 Naž Jesusen' gože' ḻégake' da' yoble, na' wnné':

—Ga'n ži yichj ḻáẕdo'le. Kan ben X̱a', bseḻe'e neda', ḻezka' žseḻa'a ḻe'e chjenle x̱china'.

22 Kate' beyóž wnné' da' ni, blobe' ḻáwgake', na' gože' ḻégake':

—Le si' ḻo na'le Dios Be' La'y.

23 No benne' yenít ḻawle, bennen' ben doḻa', ba yo'o yeḻa' ženít ḻaw chie', na' no benne' bi yenít ḻawle ḻe', ga'n doḻa' da' nbaga' benne' wen doḻan'.

Bi žejḻé' Mas bebán Jesús

24 Mas bi wzóaḻene' ḻégake' katen' Jesusen' bedjwíe' ḻégake'. Nak Masen' to benne' chežinnoe' ka', na' ḻezka' lie' Benne' Kwach.
25 Wdé na' yezika' benne' wsedle ka' belyi'e Masen', na' wnnágake':

—Ba bḻe'elto' X̱anžon'.

Masen' gože' ḻégake':

—Cha' bi ḻe'ela' ne'e gan bdin bdidjwn', na' wdía' x̱ben na'a gan bdin bdidjwn', na' wdía' na'a ḻe'el sine'e gan bdin yag ntochen', bi chejḻi'a.

26 Kate' ba gok yex̱ono' ža, benne' wsedle chie' ka' zej ndobe' da' yoble ḻo yo'on', na' zoaḻen Masen'

l̲égake'. L̲a'kze nyejw yo'o gan nníta'gake', bl̲oe'e l̲aw Jesusen' gachje l̲áwe'le gan nníta'gake', na' gože' l̲égake':

—Ga'n ži yichj l̲ázdo'le.

27 Naž Jesusen' gože' Masen', na' wnné':

—Bde x̲ben no'o nga, na' bwia na'a nga. Bde no'o l̲e'el sina'a nga, na' biž gak chope l̲ažo'o, san bejl̲é' chia'.

28 Naž bechebe Masen', na' gože' L̲e':

—X̲ána'do', na' Dios chia'.

29 Jesusen' gože' l̲e':

—Mas, dan' bl̲e'elo' neda', žejl̲i'o. Ba nez z̲en gaken chegak benne' ka' chejl̲é'gake' chia' l̲a'kze bi l̲é'egekle' neda'.

Da' žénele gon da' nyejw l̲e'e yiche ni

30 Ben Jesusen' da' zanže yel̲a' wak z̲en ka' l̲awgak benne' wsedle chie' ka', da' ka' bi zej nyejwn l̲e'e yiche ni.

31 Da' ki bzoja' l̲e'e yiche nich chejl̲e'le nak Jesusen' Benne' Criston', Bennen' bsel̲a' Dios, na' nake' Z̲i'nkze Dios, na' kate' chejl̲e'le chie', gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chele dan' žejl̲e'le chie' L̲e'.

21

Z̲l̲oe'e l̲aw Jesús l̲awgak gaže benne' wsedle chie' ka'

1 Wdé gok da' ki, bl̲oe'e l̲aw Jesusen' da' yoble l̲awgak benne' wsedle chie' ka' gan nak žoa'a nisdo' da' nzin' Nisdo' Che Tiberias, na' ki goken kan bl̲oe'e l̲awe' l̲áwgake'.

2 Zej ndobe Smon Bedw, na' Mas, bennen' l̲ezka' lie' Benne' Kwach, na' Natanael, benne' yež Kaná, yežen' nbaben Galilea, na' l̲ezka' z̲i'n Sebedeo ka', na' yechope benne' wsedle ka' che Jesusen'.

3 Smon Bedwn' gože' l̲égake':

—Cha'a chejx̲ena' bel ka'.

Yezika' benne' ka' belyi'e l̲e', na' wnnágake':

—Sá'l̲ento' le'.

Naž jake', na' wžéngake' to l̲o barkw, na' yelen' nitó bel bi wz̲éngake'.

4 Kate' za' ža'ní', bejsé Jesusen' žoa'a nisdon', na' benne' wsedle chie' ka' bi gókbe'egekle' cha' Jesusen'.

5 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Z̲í'na'do' ka', ¿bi de bel chele?

Beží'igake', na' belyi'e L̲e':

—Nitoba'.

6 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Le wsé yix̲jw bel chele chel̲á'a l̲i ža barkwn', na' senle-ba'.

Naž bségaken', na' biž gok yeká'agaken', dan' nža'te yix̲jw na' bel ka'.

7 Naž benne' wsedle, bennen' nži'il Jesusen', gože' Bedon', na' wnné':

—¡X̲anžon'!

Kate' benle Smon Bedon', "X̲anžon'" beyakwe' laže' gokwe', da' beké'en zga'ale, na' wyaze' l̲o nis.

8 Yezika' benne' wsedle ka' bsá'gake' barkwn', na' bedjz̲óbgake' yix̲jwn' dan' nža'ten bel ka'. Bi nak zi'to' gan de yo biž, da' nakze ka to gaywá' lka' ní'ažo.

9 Katen' bžíngake' l̲o yo bižen', na' bl̲é'egekle' že' to yi' balje ga na', na' z̲oa to bel l̲awen', na' l̲ezka' de yet ga na'.

10 Jesusen' gože' l̲égake':

—Le yedjwá' bel ka' ba wz̲éngakle-ba' ga zoa' ni.

11 Bebén Bedon' l̲o barkwn', na' wz̲obe' yix̲jwn' zaka' l̲o yo bižle, na' nža'ten bel ži'a ka', to gaywá' chonne-yonba'. L̲a'kze zej nak bel zanl̲e'e, bi bžeza' yix̲jwn'.

12 Naž Jesusen' gože' l̲égake':

—Le da gawle.

Nitó benne' wsedle chie' bi bežogle' nnable' L̲e', bi nne': "¿Noz̲ Le'?" Nnézkzegekle' nake' X̲anžon'.

13 Naž wbiga' Jesusen', na' bex̲we' yet ka', na' l̲ezka' bel na', na' bi'en chégake'.

14 Da' ni naken da' chonne chi'i bl̲oe'e l̲aw Jesusen' l̲awgak benne'

wsedle chie' ka' wdé bebane' l̲o yel̲a' got.

Jesús z̲chálj̲l̲ene' Smon Bedw

15 Kate' beyóž bdáwgake', Jesusen' gože' Smon Bedw:
—Smon, z̲i'n Jonás, ¿nžíʼiželo' neda' kan zej nži'il benne' ki neda'?
Bechebe Bedon', na' gože' L̲e':
—O', X̲an. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.
Jesusen' gože' l̲e':
—Bwaw z̲íla'do' chia' ka'.
16 Jesusen' gože' l̲e' da' chope chi'i, na' wnné':
—Smon, z̲i'n Jonás, ¿nži'ilo' neda' dot l̲ažo'o?
Bechebe Bedon', na' gože' L̲e':
—O', X̲an. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.
Jesusen' gože' l̲e':
—Bwaw z̲ila' chia' ka'.
17 Jesusen' gože' l̲e' da' chonne chi'i:
—Smon, z̲i'n Jonás, ¿nži'ilo' neda'?
Gok nyache' l̲aže' Bedon' dan' chonn chi'i wnnable' l̲e', na' wnné': "¿Nži'ilo' neda'?" na' bechebe Bedon', na' gože' L̲e':
—X̲an, yógo'te nnézkzelo' Le'. Nnezlo' nži'ila' Le'.
Jesusen' gože' l̲e':
—Bwaw z̲ila' chia' ka'.
18 Da' li žapa' le', katen' goko' x̲kwide', žakze chio' bwakw kwino', na' kan z̲nnazen chio' wdó'. Kate' golo', wl̲ío' no'o, na' benne' yoble wakwe' le' laže', na' chi'e le' gan bi yénelo' chejo'.
19 Da' ni wnná Jesusen' nak bian' kan gat Bedon', dan' chejté'e l̲e'e yag kroze, nich ga'n z̲en Dios. Kate' beyóž wnná Jesusen' ki, yetó da' wnné':
—Benl̲en neda' tz̲en.

Z̲chal̲j Jesús kan gak che benne' wsedlen', bennen' nži'ile'

20 Byechj Bedon', na' bl̲e'ele' benne' wsedlen' Jesusen' nži'ile' l̲e', zedjnawe' l̲égake'. Nake' benne' wsedlen' wži'e kwit Jesusen' katen' bdáwgake', na' gože' Jesusen': "X̲an, ¿noz̲ bennen' wdíe' Le'?"
21 Kate' Bedon' bl̲e'ele' l̲e', gože' Jesusen':
—X̲an, ¿biz̲ gon benne' ni?
22 Jesusen' gože' l̲e':
—Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yel̲a'ža', bi žal̲a' gek zedlo'. Benl̲en neda' tz̲en le'.
23 Wzé diža' ni gan zej nnita' ljeżžo ka', benne' ka' žejl̲é'gake' che Jesusen'. Žékgekle' bi gat benne' wsedlen'. Jesusen' bi gože' l̲e' bi gate', san ki wnné': "Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yel̲a'ža', bi žal̲a' gek zedlo'."
24 Benne' wsedlen' naka' neda', Z̲wa. Z̲zoa lia' da' ki, na' bzoja' l̲e'e yiche da' ki, na' nnézlele da' z̲nnia' naken dot da' li.
25 Ben Jesusen' da' zanže ka'. Chela' no benne' wzoje' l̲égaken l̲e'e yiche to ton, žekla' bi gata' latje yežlyó nga ga kwa'gak yiche ka' žal̲a' wzojen'. Ka'kze naken.

DA' BENGAK BENNE' WBÁS KA' CHE CRISTO

Dios žone' da' bchebe laže'e, žsele'e Dios Be' La'y

1 Kate' bzoja' chio' le' zga'ale, Teófilo, benne' zaka', neda', Lukas, bzoja' yógo'te da' wzó law Jesusen' žone', na' žsedle',
2 na' zejte beyepe' ya'abá che Dios. Kate' za' yeyepe' ya'abán', ne zoalen Dios Be' La'y Le', wnné' kan žala' gongak benne' wbás chie' ka', benne' ka' wžekze' Le'.
3 Wdé wzaka' Jesusen', na' gote'. Naž bebane', na' bloe'e lawe' lawgak benne' wbás chie' ka'. Bloe'ele' légake' da' zan da' gok biá'gaken zoe' nbane', da' ka' bi gak no benne' wži'e chégaken. Zan chi'i bloe'e lawe' láwgake' dot choplalj ža, na' bcháljlene' légake' kan znna bia' Dios.
4 Katen' wnníta'gake' tzen, gože' légake' bi yekwásgake' lo yež Jerusalén, na' wnné':
—Le kwez ga na' da' bchebe laže' Xa' selе'e chele, kan ba bzenla' le'e.
5 Lezka' wnné':
—Da' li Zwa bezóe' benách ka' nis lo nis, na' bi de yeschá gak chele da' zloe'el yela' žezóa nisen', dan' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios

6 Naž benne' ka' zej ndobe' gan zoa Jesusen' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':
—Xan, ¿gono' ga nna bia'gak benách Israel ka' da' yoble ža ni zoažo na'a?
7 Jesusen' gože' légake':
—Bi nak chele nnézlele bi ža o bi yel gon Dios Xa', da' yo'on lo na'kze'.
8 Si'le le'e yela' wak kate' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e. Naž wchaljle kan nak chia' neda' lo yež Jerusalén, na' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Samaria, na' ga žíntele dot yežlyó nga.
9 Kate' beyóž bcháljlene' légake' da' ni, na' kate' ne zwíagake' Le', la' beyeptie' lo be'ze gan že' to bejw da' bkachen' Le', na' biž blé'egekle' Le'.
10 Kate' ne zwíagake' ya'abale kate' ne žeyepe Jesusen', bla'gak chope wbás che ya'abá ka' gan nníta'gake', wbás ka' zej nakwe' laže' zíla'do'ze.
11 Zoptie' góžgake' légake', na' wnnágake':
—Benne' Galilea ka', ¿biz chen' zwíale ya'abale? Yela'kze Jesusen' da' yoble kan ba blé'elele-ne' katen' bezé'e gan zoale nga, na' beyepe' ya'abá che Dios.

Zbégake' Matías nich chaze' latje che Judas

12 Naž benne' ka', benne' bénlengake' Jesusen' tzen, bezá'gake' gan zoa ya'adon' da' nzin' Ya'a Yag Olibo, na' beyéjgake' lo yež Jerusalén. Ya'adon' zoan gawze gan že' yež Jerusalén na', da' naken kan zej nzi'e latje želzé'e ža la'y chégake'.
13 Kate' bežíngake' lo yežen', bel-bene' gan nak da' chope kwia lo yo'o, gan zej nnita' Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndres, na' Lip, na' Mas, na' Bartol, na' Matío, na' Jakob, zi'n Alfeo, na' Smon, bennen' že' laže'e yež chie', na' lezka' Judas, biche' Jakoben'.
14 Yógo'te benne' ki bcháljlengake' Dios tzen. Benne' biche' Jesús ka' len Lia, xna' Jesusen', na' yebale no'le ka', bénlengake' légake' tzen.
15 La' ža na'ze wzé Bedon' gachje láwe'le gan zej nnita' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Gokgak ka xoplalj benne' ka' zej ndobe' ga na'.
16 Bedon' gože' légake', na' wnné':
—Ljéža'do' ka'. Ben byenen gok da' nyejw le'e yiche la'y, kan wnná Dios Be' La'y zgá'atele, dan' bzoj Dabí kan gok che Judas, bennen'

bchi'e benne' ka' wẕéngake' Jesusen'.
17 Judas na' wbábl̲ene' žo'o, na' bénl̲ene' žo'o tẕen žin ni.
18 Wẕí'gake' to yežlyó l̲en laẕjw che da' ẕia da' ben bennen'. Judas na' wbixẋe', na' wžeza' l̲i'e, na' bžojgak yógo'te da' zej že' l̲i'e.
19 Kate' benne' ka', benne' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén béngekle' da' ni, naž bé'gake' la yežlyón' Aséldama, to diža' hebreo da' ẕnnan l̲en diža' xiža': "Yežlyó Che Žen."
20 Ka' goken che Judas na', kan nyejw l̲e'e yiche la'y da' nzin' Salmo Ka', da' ẕnnan:
Bga'n liže' ka'ze,
na' bi bžel̲ no benne' zoe' l̲o yo'on'.
L̲ezka' ẕnnan:
Benne' yoble yedíe' l̲o wlaze'.
21-22 'Na'a žon byenen kwežo to benne' gónl̲ene' žo'o tẕen nich wzóa lie' che Jesusen', kan bebane' l̲o yel̲a' got. Žal̲a' gake' to benne' nbabe' benne' ka' bénl̲engake' žo'o tẕen ža ni'te katen' X̲anžo Jesusen' wdál̲ene' žo'o, benne' ka' wnníta'l̲engake' žo'o katen' Ẕwa bezóe' benne' ka' nis, na' zejte ža beyepe Jesusen' ya'abá che Dios, katen' bezé'e gan zoažo.
23 Naž wléjgake' chope benne' ka', Jwsé, na' Matías. Jwsén' l̲ezka' lie' Sabás, na' zoa yetó l̲e' Justo.
24 Naž bcháljl̲engake' Dios, na' wnnágake':
—X̲anto' Dios, nónbia'kzo' yichj l̲áẕdo'gak yógo'te benách. Bl̲oe'el neto' nole benne' chope' ki ba wžekzo' Le',
25 nich gone' žin ni, na' gake' wbás chio', nich chaze' latje che Judas, bennen' bnite' latje chie' dan' bene' dol̲a', na' wyeje' latje chekze' l̲o latje chol̲.
26 Naž bzójgake' lágake' l̲e'e yiche ka', to che Jwsé, na' yetó che Matías. Bchíxegake' da' ka', na' bebéjgake' ton, gan nyejw la Matías. Ka' goken, Matíasen' wbábl̲ene' yechinéj benne' wbás ka' che Benne' Criston'.

2

Dios Be' La'y žedjsóal̲ene' benne' ka' che Benne' Cristo

1 Kate' ba bžin ža Pentecostés, zej ndobe tẕen yógo'te benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston'.
2 Chol̲ze benle žak žax̲to' da' bžojen ya'abá, da' benlen kan ženle kate' žak to be' wal̲e, na' benlen dot l̲o yo'o gan žé'gake'.
3 Bl̲a' l̲awgak yi'do' ka' l̲o be'ze l̲áwgake', na' wdísgaken che chégake', na' bejsóal̲engaken l̲égake'.
4 Dios Be' La'y bedjsóal̲ene' yógo'tegake', na' wzó l̲áwgake' ẕcháljgake' diža' yoble ka', kan nak da' bneẕjw Dios Be' la'y che chégake'.
5 Kate' ža na' wnníta'gak benne' judío ka' l̲o yež Jerusalén, benne' ka' ẕka'n ẕéngake' Dios, na' zej nžoje' yógo'te yež dot yežlyó nga.
6 Kate' benne' zan ka' béngekle' žak žax̲ton', bdóbgake' ga na', na' gok zédgekle', dan' béngekle' ẕchal̲jgak benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston' l̲en diža' che chégake'.
7 Yógo'tegake' béngeklen', na' bebángekle', na' wnnágake':
—Le wia nga. ¿Kege benne' Galilea ka' yógo'te benne' ki ẕcháljgake'?
8 ¿Nakx̲kzen' ženlžo ẕcháljgake' x̲tíža'žo da' ẕchal̲jžo to tožo?
9 Žo'o nga nakžo benne' yež zan, benne' zej nžoje':
Gan nbab Partia, na' gan nbab Media.
Gan nbab Elam, na' gan nbab Mesopotamia.
Gan nbab Judea, na' gan nbab Kapadosia.
Gan nbab Ponto, na' gan nbab Asia.
10 Gan nbab Frijia, na' gan nbab Panfilia.
Gan nbab l̲o yežlyó Ejipto.

Gan nbab Áfrika, gan zoaže zi'to' gan nbab Cirene.
Ḻezka' zej nnita' benne' yež Roma
ka' nga. Baḻe' zej nake' benne' judío
ka', na' yebaḻe' nzi' ḻo ná'gake' da'
žejḻe'gak benne' judío ka' che Dios.
11 Ḻezka' zej nnita' benne' ka' nga,
benne' zej nžoje' yežlyó Creta, na'
gan nbab Arabia. Ženlžo ẕcháḻjgake'
diža' che chežo, na' želzenle' žo'o da'
ẕen ka' da' ben Dios, da' žóngaken ga
žebán ḻáže'žo.
12 Ka' goken, bebángekle'
yógo'tegake', na' benne' zanḻe'e ka'
gok zédgekle'. Belyi'e ljéžgake' toe'
yetóe', na' wnnágake':
—¿Biẕkzen' da' žaken?
13 Baḻe' ben dítjgekle' benne'
ka' ẕcháḻjgake' diža' yoble ka', na'
wnnágake':
—Želzóžele'.

Da' bchaḻj Bedw ḻawgak benách ka'

14 Naž Bedw wzéḻene' yechinéj
benne' wbás ka' bseḻa' Benne'
Criston', na' wzó ḻawe' ẕnnie' zižje,
na' gože' ḻégake':
—Ḻe'e, benne' ka' che gan nbab
Judea, na' yógo'tele zoale ḻo yež
Jerusalén nga. Da' ni žaḻa' nnézlele.
Le wzé nag da' yapa' ḻe'e.
15 Neto' bi ẕzóžleto' kan žéklele
ḻe'e, dan' ne zoažo x̱sile, na' bi ẕzožle
nitó benne' ka na'a.
16 Da' ni da' žaken naken dan'
wnná Joel, bennen' bchaḻje' ḻo wláz
Dios ža ni'te, katen' wnné':
17 Ki wnná Dios:
Da' ni gaken ža ze ḻawte ža ka'.
Seḻa'a Be' La'y chia'.
Chejsóaḻene' yógo'te benách ka'.
Ẕi'nle ka', benne' byo ka', na' no'le ka', wcháḻjgake' ḻo wlaza' neda'.
Ḻe'e dáwe'gekle x̱kwide' ka' da' wḻoe'ela' ḻaw,
na' benne' gole ka' nnégekle' yele.
18 Kate' žin ža na' chisa' Be' La'y chia',
na' chejsóaḻene' wen žin chia' ka', benne' byo ka', na' no'le ka',
na' wcháḻjgake' ḻo wlaza' neda'.
19 Wḻoe'ela' ḻaw ya'abá ža'le da' ka' góngaken ga yebángekle benách ka',
na' ḻo yežlyó že'le wḻoe'ela' ḻaw da' ka' zej nak bian',
da' ka' zej naken žen che we', na' yi', na' žen che yin'.
20 Choḻ wbíž, na' gak byo' x̱na kan nak žen.
Ki gaken kate' za' žin ža na' Dios ba bḻoe'elen'.
Gak ža na' ka da' batkle bḻe'el-len.
21 Yelagak yógo'te benne' ka' wḻížgake' La X̱anžon'
cha' chejḻé'gake' chie' Ḻe'.
22 'Le wzé nag da' ni da' žapa' ḻe'e, benne' Israel ka'. Dios na'kze wdape' Jesús, benne' Nasaret, ba la'ne, ḻawle ḻe'e. Dios bi'e Ḻe' latje bene' da' ka' žóngaken ga žebán ḻáže'žo, da' zej naken yeḻa' wak ka', na' da' ka' zej nak bian'. Yógo'te da' ki ben Dios ḻo na' Jesusen', kan ba nnézkzelele ḻe'e.
23 Ḻezka', Dios bi'e to benne' latje bdie' Jesusen' ḻo na'le. Ka' goken, kan gónekzele Dios gaken, na' kan nak da' bkweze' ža ni'te. Ḻe'ekze wẕenle Jesusen', na' bdelene' ḻo na'gak benne' wen da' ẕinnj ka', benne' ka' bétgake' Ḻe' katen' bdá'gake' Ḻe' ḻe'e yag kroze.
24 Naž Dios na'kze besbane' Jesusen', na' beslé' Ḻe' ḻo yeḻa' got, dan' bi gok ga'ne' to chi'ize ḻo yeḻa' goten'.
25 Kan nak da' ni, Dabí bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te kan nak che Jesusen', na' wnné':
Bḻé'etezela' X̱anžon', na' wzóe' ḻawa'.
Ḻe' zoe' kwita' ḻi ža, na' nox̱e' neda',
nich bi gak no benne' bi da' gone' chia'.
26 Che ḻen bebéḻe'ela',
na' ḻo yeḻa' žebél chia' beḻa'.
Che ḻen wx̱én ḻaža'a Ḻe'
na' zejte ža gata'.
27 X̱ana' Dios, nnezla' bi wka'no' neda' latje choḻ chegak benne' gat ka'.
Bi go'o latje kwia yi' beḻa' žen chia'.
Naka' benne' nží'ikzelo' Le'.

28 Bzejni'ilo' neda' kan žaḻa' gona'
nich gata' yeḻa' nban da' zejlí kanne
chia'.
Gono' ga yebela' dan' zóaḻenkzo'
neda'.
29 'Na'a, ljéža'do' ka'. Nak bia' got
x̱a gole chežo Dabín', na' bgache'e
ḻo yežw ba, na' ba chien' žen' gan
zoažo na' zejte na'a ža.
30 Dabín' bchaḻje' ḻo wláz Dios,
na' wnnezle' ben choch Dios da'
bchebe ḻaže'e gone' chie', gone' ga
galj Benne' Criston' ladjw ẕa'sóe'
ka', na' Ḻe' nna bi'e latje che Dabín'.
31 Bḻe'el Dabín' da' ni zga'ale, na'
bchaḻje' kan bebán Benne' Criston',
na' kan goken, bi bga'ne' latje choḻ
chegak benne' gat ka', na' bi wžía
yi' beḻa' žen chie'.
32 Dios besbane' Jesusen' ḻo yeḻa'
got, na' kan gok da' ni yógo'teto' ẕzoa
lito' chen.
33 Ka' goken, Dios, ḻen yeḻa' wak
chie', bchise' Ḻe' ža'le gan nápeḻi'e
yeḻa' wnná bia'. Na'a, Jesusen',
Benne' Criston', ba bseḻe'e Dios Be'
La'y ga ni, na' žaken kan bchebe
ḻaže' Dios gone' ḻo na' Benne'
Criston', na' Dios Be' La'y na' žone'
da' ki da' ẕḻé'elele, na' žénlele.
34 Bi beyepe Dabín' ya'abá che
Dios, san Dabí na'kzen' wnné':
X̱anžo Dios gože' X̱ana':
"Wžé' kwita' ḻi ža gan nak blo
35 kate' gonža' ga benne' ka' bi
ẕḻé'egekle' Le' chawe' wzóa
ẕíbgake' ḻawo' Le'."
36 'Na'a, benne' Israel ka', žaḻa'
nnézlele da' nakkzen. Jesús nikze,
Bennen' bda'le-ne' ḻe'e yag kroze,
Dios bene' ga nake' X̱anžo, na'
Benne' Weslá chežo.
37 Kate' benne' ka' béngekle'
da' ni, gok zédgekle', na' belyi'e
Bedon', na' yezika' benne' wbás
ka' che Jesús, Benne' Criston', na'
wnnágake':
—Lježto' ka', ¿nakx̱kzen' gonto'?
38 Naž Bedon' gože' ḻégake':
—Le yeyát ḻaže', na' le yezóa nis to
tole ḻo la Jesús, Benne' Criston', nich
yenít ḻaw Dios doḻa' da' nbága'le, na'
Dios Be' La'y, Bennen' seḻa' Dios
chele, yedjsóaḻene' ḻe'e.
39 Da' bchebe ḻaže' Dios naken
chele ḻe'e, na' chegak ẕi'nle ka', na'
ḻezka' chegak yógo'te benách zi'to'
ka', yógo'te benne' ka' wḻíž X̱anžo
Dios ḻégake'.
40 Da' ki, na' da' zan da' ki
bchaḻj Bedon', da' bzejni'ile' ḻégake'
kwáselo, na' wnné':
—Le gon da' gon ga yelale, na' le
kwas gan zej nnita' benne' wen da'
ẕinnj ka', benne' ka' nníta'gake' ža ni
zoažo na'a.
41 Ka' goken, benne' ka', benne'
wẕí' ḻo ná'gake' da' bchaḻj Bedon',
bezóagake' nis. Kate' ža na' ka
chonn mil benne' ka' wzó ḻáwgake'
žónḻengake' ḻégake' tẕen.
42 Yógo'tegake' béngake' dot da'
bsédgekle benne' wbás ka' bseḻa'
Benne' Criston'. Gókgake' toze toe'
ḻen yetóe', na' we'j bdáwgake' tẕen
da' žesá' ḻáže'žo kan got Jesusen',
na' tẕen bcháḻjḻengake' Dios.

*Kan bengak benne' ka' žejḻé'gake'
che Benne' Cristo*

43 Benne' wbás ka' che Benne'
Criston' béngake' da' zan da'
žóngaken ga žebán ḻáže'žo, na' da'
zan da' zej nak bian', san bžébegak
yezika' benách ka'.
44 Yógo'te benne' ka', benne'
žejḻé'gake' che Benne' Criston',
gókgake' toze, na' beyóngake' toze
yógo'te da' zej nape'.
45 Kate' bḻé'egekle' zej nnita'
benne' ka' zoa bi da' želyážjele',
benne' ka' žónḻengake' ḻégake' tẕen,
naž benne' ka' zoa bi da' nápegake',
béte'gaken', na' belyise' mežwn' da'
wẕí'gake' che chegak benne' ka'
želyážjele'.
46 Tža tža bdóbgake' tẕen ḻo ẕchil
yodo', na' gan nak ḻo lížgake' ka' gan
we'j bdáwgake' da' žesá' ḻáže'žo kan
got X̱anžon'. We'j bdáwgake' tẕen,
na' bebégekle', na' gókgake' dot ḻi
ḻaže'.

47 Bka'n ẕéngake' Dios, na' yógo'te benách ka' wdápegake' ḻégake' ba la'ne. Tža tža X̱anžon' bzane' benne' ka' ẕdóbgake' chie', benne' ka' želágake'.

3

Žeyák to benne' bi žak se'e

1 Kate' ža na' Bedw ḻen Ẕwa jake' tẕen ḻo ẕchil yodo', katen' ẕdobgak benách ka' ga na', nich wcháljḻengake' Dios, ne naken žedá chonne.

2 Gan želdíe' zoa to benne' bi žak se'e kate' wzó ḻaw ža ni'te katen' nake' x̱kwide'. Tža tža žjwa'gak benne' ka' ḻe' ga na', na' želbeke' ḻe' žoa'a yodo' gan nzin' Da' X̱tan Gan Žo'ožo. Ki béngake' chie' nich nnable' no benne' bi da' wneẕjwe' chie', bennen' zoe' ladjw benne' ka' želyoé'e ḻo ẕchil yodon'.

3 Benne' ni, katen' bḻe'ele' Bedon' ḻen Ẕwan', benne' ka' zjake' gan žo'ogak benách ka' ḻo ẕchil yodon', na' góta'yoele' ḻégake' bi da' wnéẕjwgake' chie'.

4 Naž Bedon' ḻen Ẕwan' bwíagake' ḻe', na' Bedon' gože' ḻe':

—Bwia neto'.

5 Naž bennen' bze nage' chégake' dan' žx̱en ḻaže'e bi da' wnéẕjwgake' chie'.

6 Bedon' gože' ḻe':

—Bi de mežw plat, na' mežw oro chia', san da' dezen chia' gonna' chio'. Ni'a che yeḻa' wak che la Jesús, Benne' Criston', Benne' yež Nasaret, wzó ža', na' wzá'.

7 Naž Bedon' bex̱we' ne'e ḻi ža, na' bchise' ḻe', na' ḻa' beyakte ni'e, na' beyitjte bechj ni'e.

8 Naž wzá' bennen', na' wx̱ite', na' wzíe'. Wyázḻene' Bedon' na' Ẕwan' tẕen ḻo ẕchil yodo', na' ẕze'e, na' žx̱ite', na' ẕka'n ẕene' Dios.

9 Yógo'te benách ka', benne' nníta'gake' ga na', bḻé'egekle' ḻe' ẕze'e, na' ẕka'n ẕene' Dios.

10 Ka' goken, bžébegake', na' bebángekle' kan nak dan' goken, dan' beyónbia'gake' ḻe', nake' bennen' ẕbi'e žoa'a yodo' gan nzin' Da' X̱tan Gan Žo'ožo, na' ẕnnabe' no benne' bi da' wneẕjwe' chie'.

Da' bchaḻj Bedw ḻo ẕchil yodo'

11 Bennen' bi gok se'e, na' beyake', bex̱we' na' Bedw ḻen na' Ẕwa. Naž bdobgak yógo'te benách ka' gan nníta'gake' ḻo ẕchil yodo' da' nzin' Ẕchil Che Salomón, na' žebángekle'.

12 Kate' bḻe'el Bedon' da' ni, gože' benne' ka':

—Ḻe'e, benne' Israel ka', ¿biẕ chen' žebánlele che da' ni? ¿Biẕ chen' ẕwíale neto', na' žéklele ḻen yeḻa' wak chezto', o ni'a che da' žejḻe'to' che Dios, néto'ze beyonto' benne' ni, na' bento' ga ẕze'e?

13 Nak da' ni da' ben Dios, Bennen' nake' Dios chegak x̱a wdé chežo ka', Bran, na' Isaak, na' Jakob. Dios na'kze wdápeḻi'e Ẕi'ne', Jesusen', ba la'ne. Jesusen', ḻe'ekze bdele-ne' ḻo na'gak benne' ka' ẕnna biá'gake' ḻe'e. Kate' gónele Pilato wsane' Jesusen', bžonle-ne'.

14 Bzoale cheḻa'ale Benne' Chawen', Benne' la'y, na' wnnáblele Pilaton' wsane' chele to benne' wetw benách ka'.

15 Ka' goken, bétkzele Bennen' žonnkze' yeḻa' nban da' zejlí kanne chežo. Naž Dios besbane' Ḻe' ḻo yeḻa' got, na' kan nak da' ni ẕzoa lito' chen ḻawle ḻe'e.

16 Dan' bejḻé' benne' ni che Jesusen', beyák ni'e, na' ẕḻé'elele-ne', na' nónbia'le-ne'. Dan' žejḻi'e che Jesusen', Ḻe' kate' gabí beyone' benne' ni, na' ẕḻé'ekzelele yógo'tele kan nake' na'a.

17 'Na'a, ljéža'do' ka', nnezla' benle da' ka', na' betle Jesusen' dan' bi bejní'ilele, na' bi bejní'igekle benne' ka' ẕnna biá'gake' ḻe'e.

18 Ki be' Dios latje nich gak da' wnné' zga'ale, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' ḻo wlaze' Ḻe' kan žaḻa' saka' Benne' Criston'.

19 Che ḻen, le yeyát ḻaže', na' le
yeyák che Dios, nich yeké'e doḻa' da'
nbága'le, na' gone' ga yeyák ḻáže'le.
20 Naž seḻe'e Jesusen' da' yoble,
Bennen' ža ni'te bzoe' chie' gake'
Benne' Criston', Bennen' nna bi'e
ḻe'e.
21 Na'a, žon byenen ga'ne' ya'abá
che Dios kate' žinže ža yeyone'
chawe' yógo'te da' žaken, na' gaken
kan ba wnnakze Dios, da' wnnagak
benne' ka' bcháḻjgake' ḻo wlaze' Ḻe'
ža ni'te.
22 Ḻezka' Moisés gože' x̱a x̱to'žo
ka', na' wnné': "X̱anžo Dios seḻe'e
chele to benne' galje' ládjwgak
biche' lježle ka'. Gake' benne'
wchaḻje' ḻo wláz Dios. Seḻe'e Ḻe'
chele kan bseḻe'e neda'. Žon byenen
wzé nagle-ne' kan nak yógo'te da'
yi'e ḻe'e.
23 Yógo'te benne' ka', benne' bi
wzé nággake' che Bennen' wchaḻje'
ḻo wláz Dios, kwia yí'gake', na'
kwásḻengake' benách ka' che Dios."
24 'Kan nak ža ni zoažo na'a,
bḻoé'egekle yógo'te benne' ka'
bcháḻjgake' ḻo wláz Dios kate' wzó
ḻaw zoa Samuel, na' wdé na'.
25 Ḻe'e nakle ẕa'sógak benne' ka'
bcháḻjgake' ḻo wláz Dios, na' diža'
ẕka'n chawe', da' bchebe ḻaže' Dios
chegak x̱a x̱to'žo ka', naken chele.
Ki ben Dios katen' gože' Bran: "Ni'a
che da' gon ẕa'só' gon chawa'a
yógo'te benách ka' nníta'gake' dot
yežlyó nga."
26 Katen' Dios besbane' Ẕi'ne' ḻo
yeḻa' got, na' bseḻe'e Ḻe' nežw chele
ḻe'e nich gak gon chawe'e ḻe'e, na'
nich gone' ga wsanle da' kegle da'
žonle.

4

*Želžín Bedw ḻen Ẕwa ḻawgak benne'
yodo' wchi'a ḻaže' ka'*

1 Kate' Bedw ḻen Ẕwa ne
ẕcháḻjḻengake' benách ka', bx̱oz
judío ka' ḻen benne' yodo' saduseo
ka', na' benne' ẕchi'e ni'a na'gak
benne' yodo' ka', ḻa' bžíntegake' gan
nníta'gake'.
2 Bža'agak benne' ki dan' žsédgekle
Bedon' ḻen Ẕwan' benách ka', na'
ẕzéngekle' ḻégake' yebangak benne'
gat ka' dan' ba bebán Jesusen'.
3 Naž béx̱wgake' Bedon' ḻen Ẕwan',
na' bséjwgake' ḻégake' liž ya kate'
žinže ža yoble dan' ba za' žaḻe ža na'.
4 Benne' zan bejḻé'gake' che
Benne' Criston' dan' béngekle' da'
bchaḻjgak Bedon' ḻen Ẕwan'. Na'a,
ḻégakze benne' byo ka', benne'
žejḻé'gake' che Benne' Criston' zej
nake' ka gayo' mile'.

5 Ža chope ža benne' wnná bia'
ka' ḻen benne' gole ka', na' benne'
yodo' wsedle ka', bdóbgake' ḻo yež
Jerusalén.
6 Ḻezka' Anás, bx̱oz blo, na' Kaifás,
na' Ẕwa, na' Kantr, na' yógo'te ljež
bx̱oz blon', bdóbgake' ga na'.
7 Naž bché'gake' Bedon' ḻen
Ẕwan', na' bzégake' ḻégake' gachje
ḻáwe'le gan nníta'gake'. Wnnábgekle'
ḻégake', na' wnnágake':

—¿Biẕ yeḻa' wnná bia' nzi' ḻo na'le
žonle da' ki? ¿Noẕ benne' bdie' ḻo
na'le yeḻa' wnná bian'?

8 Naž Bedon' gože' ḻégake', zoaḻen
Dios Be' La'y ḻe', na' wnné':

—Ḻe'e, benne' ka' ẕnna bia'le
neto', benách Israel ka', na' ḻe'e,
benne' gole ka'.
9 ¿Ẕnnáblele neto' na'a kan nak da'
chawe' da' bento' che benne' yižwé'
ni, na' nakx̱ beyake' chawe'?
10 Ẕzejni'ilton' ḻe'e nich nnézgeklen
yógo'te benách Israel ka'. Beyák
benne' ni zoe' ḻawle dan' ben
žin yeḻa' wak che Jesús, Benne'
Criston', Benne' yež Nasaret. Ḻe'e
bda'le-ne' ḻe'e yag kroze, san Dios
besbane' Ḻe' ḻo yeḻa' got.
11 Dios bchaḻje' che Jesusen',
katen' wnné': "Yej na' da' bzoale
ḻe'e cheḻa'ale, ḻe'e, benne' wen ze'e
ka', na'a naken yej da' wžekza'
neda' nich gaken yej blo che ze'e."

12 Bi zoa no benne' yoble, benne'
gak yeslé' benách ka', dan' bi zoa
nitó benne' yoble yežlyó nga, ben-
nen' bzoa Dios, nich yeslé' žo'o.
13 Kate' blé'egekle' zej nak Bedon',
na' Zwan', benne' wechóg laže'
ka', gókbe'egekle' bi nsédgekle'
che yodo', na' zej nake' benne'
gazjw ka', na' bebángekle', na'
besá' láže'gake' Bedon' len Zwan'
wnníta'lengake' Jesusen'.
14 Lezka' blé'egekle' zoa bennen'
ga na', bennen' beyake', na' zie'
láwgake', na' bi be gok nnégake'
chégake'.
15 Naž góžgake' benne' ni'a
ná'gake' ka' yebéjgake' Bedon' len
Zwan' lí'ale che yo'o gan zej ndobe',
na' ben xtíža'gake' la' légakze'.
16 Wnnágake':
—¿Nakxkzen' gonžo chegak
benne' ki? Da' li béngake' to da'
žonen ga žebángekle benách ka',
na' yógo'te benách ka', benne'
nníta'gake' Jerusalén, nnézgekle' da'
ki. Bi gak wži'ižo che da' ki.
17 Na'a, nich bi seže diža' ni,
na' nich bi yéngeklen benne' zanže,
na'a žala' wchi'lžo benne' ki nich
biž wchájjlengake' benách ka' kan
nak che Jesusen'.
18 Naž blížgake' Bedon' len Zwan',
na' bchí'igekle' légake' nich biž
wchájjlengake' benách ka', na' biž
wsédgekle' légake' kan nak che
Jesusen'.
19 Naž beží'i Bedon' len Zwan', na'
belyi'e légake':
—Le wchi'a laže' le'e cha' nak
chawe' law Dios wzé nágžeto'
xtíža'le le'e ka xtiža' Dios.
20 Bi gak kwe'to' žize. Žon byenen
wzóa lito' che da' ble'elto', na' da'
benlto'.
21 Naž benne' yodo' wchi'a laže'
ka' bchí'igekle' légake', na' naž
bsane' légake' dan' bi bžélgekle'
nakle wsaka' zí'gake' légake'. Ki
béngake' dan' bžébegake' benne'
wláž ka', dan' yógo'tegake' zka'n
zéngake' Dios ni'a che dan' goken.
22 Bennen' beyake', na' gok chie'
da' žonen ga žebán láže'žo, ba zeje'
ka chopalj yiz.

Znnábgekle' Dios gone' ga gákgake'
wechóg laže'

23 Kate' bsángake' Bedon' len
Zwan', na' benne' ki bežíngake' gan
zej nnita' ljéžgake' ka', na' bzéngekle'
légake' yógo'te da' wnnagak bxoz
wnná bia' ka' len benne' gole ka'.
24 Kate' béngekle' da' ni, tzen
bchájjlengake' Dios, na' wnnágake':
—¡Xanto' Dios, ga'n zen Lo'! Le'
nako' Dios, na' beno' ya'abá. Beno'
yežlyó nga. Beno' nisdo'. Beno'
yógo'te da' zej nnitan' to to latje ka'.
25 Lo wlazo' Le' bchalj Dabí,
benne' wen žin chion', na' wzoalen
Dios Be' La'y le', na' wnné':
¿Biz chen' žongak benách ka' žo'osbé,
na' zza' láže'gake' da' bi zej naken
chawe'?
26 Bengak benne' wnná bia' ka'
žo'osbé lo yežlyó nga,
na' gokgak toze benne' blo ka'.
Bží'igake' chio' Le', Xanto' Dios,
na' lezka' che Benne' Criston', Ben-
nen' wžekzo' Le'.
27 'Da' li Herodes len Ponsio Pi-
lato, na' benne' zi'to' ka', na' benne'
Israel ka', gókgake' toze lo yež nga.
Bzóagake' Jesús, Zi'no' la'y, chela'ale,
Bennen' bzoakzo' cheto'.
28 Béngake' yógo'te da' wnnó' Le'
zga'ale kan góngake', na' goken kan
ben chocho' xtižo'o kan žala' gaken.
29 Na'a, Xanto', bwia da'
zchí'igekle' neto', na' ben ga gakto'
wechóg laže', nich wchaljto' xtižo'o,
neto' benne' wen žin chio' ka'.
30 Ben ga gak yeyonto' benne'
yižwé' ka', na' ben ga soalen yela'
wak zen chio' neto', na' ben ga gak
gonto' da' ka' góngaken ga yebán
láže'to', na' da' ka' gak biá'gaken. Ki
gaken dan' Jesús, Zi'no' la'y, zóalene'
neto'. Ka'kze gaken.
31 Kate' beyóž bchájjlengake' Dios,
wzíz latjen' gan wnníta'gake', na'
Dios Be' La'y wzóalene' yógo'tegake',

na' len yela' wechóg laže' chégake' bcháljgake' xtiža' Dios.

Žeyóngake' toze da' ka' nápegake'

32 Benne' zan, benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', toze kan že' yichj lázdo'gake', na' toze kan béngake'. Nitó benne' ládjwgake' bi wnné' nak cheze' da' nape', san beyóngake' toze da' nápegake'.

33 Len yela' wak zen, benne' wbás ka' bsela' Xanžo Jesusen', bzoa lígake' kan bebane' Le', na' yela' ži'i laže' che Dios wzóalenen yógo'tegake'.

34 Nitó benne' bi be byážjele', benne' zoe' ládjwgake'. Yógo'te benne' ka' zoa bi da' nápegake', yežlyó chégake', o lížgake', béte'gaken', na' mežw chen yjwá'gaken',

35 na' bdégaken' lo na'gak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' légake' belyisen' chegak benne' ka', benne' zoa bi da' žiažjen chégake'.

36 Jwsé, bennen' bzoagak wbás ka' bsela' Benne' Criston' yetó le', Bernabé, da' znnan len diža' xiža', Benne' Žeyón Zene', zoe' ga na'. Nbáblene' za'só Lebí ka', na' golje' lo yežlyó Chipre, da' žen' gachje láwe'le nisdo'.

37 Bernabén' bete'e to kwe' yežlyó chie', na' yjwe' mežw chen, na' bdien' lo na'gak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'.

5

Dola' da' ben Ananías tzen len Safira, zo'le'

1 Zoa to benne' yoble lie' Ananías, na' bete'e to kwe' yežlyó chie'. Zo'le', Safira, bénlene' le' tzen.

2 Bkache' Ananíasen' late' mežw che yežlyón', na' nnezle zo'le' dan' bene'. Da' bega'nzen yjwen', na' wloé'en lo na'gak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' wnné':

—Kíte'ze wzi'a.

3 Bedw gože' le':

—Ananías, ¿wyó'o da' xiwe' lo yichj lazdo'o, na' benen ga žénelo' gon láže'lo' Dios Be' La'y, na' bkacho'o che mežw che yežlyó chion'?

4 Katen' bga'n yežlyón' lo no'o, ¿bi goken chekzo'? Kate' beyóž beto'on, ¿bi wyó'o mežwn' lo na'kzo'? ¿Biz chen' wžé' yichjo' gono' da' ni? Dios na'kze gónelo' gon láže'lo', kege bénne'ze.

5-6 Kate' benle Ananíasen' da' ni, la' wbíxtie' lo yo ba nate'. Naž belbíga'te xkwide' ka', na' bchéljgakbe' le' laže', na' bebéjgakbe' le', na' bejkáche'gakbe' le'. Bžébegak yógo'te benne' ka' béngekle' kan gok da' ni.

7 Ka chonne hora wdé na', bžin zo'le Ananíasen' ga na', na' bi nnezle' dan' goken che benne' byo chien'.

8 Naž Bedon' gože' le':

—Wnná neda'. ¿Kíte'ze wzi'le che yežlyó chelen'?

No'len' wnné':

—O', kíte'ze wzi'to'.

9 Naž Bedon' gože' le':

—¿Biz chen' ben toze xtíža'le, na' gónelele gon láže'le Dios Be' la'y? Bwia nga. Ná'tege yela'gak xkwide' ka', bi' ka' bejkáche'gakbe' benne' byo chion', na' lezka' yebéjgakbe' le'.

10 Naž no'len' la' wbíxtie' xni'a Bedon', ba nate'. Katen' beyo'ogak xkwide' ka', na' blé'egeklbe'-ne' ba nate'. Naž bebéjgakbe'-ne', na' bejkáche'gakbe'-ne' kwit benne' byo chien'.

11 Che len yógo'te benách ka' che Dios bžébegake', na' lezka' bžébegak yógo'te benne' ka' béngekle' kan gok da' ni.

Benne' wbás ka' žóngake' yela' wak zan

12 Benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' béngake' da' zan da' zej nak bian', na' yela' wak zen ka' lawgak benne' ka'. Bdóbgake' tzen yógo'tegake' lo zchil yodo' da' nzin' Zchil Che Salomón.

13 Ladjw benne' ka', benne' bi
žejḻé'gake' che Benne' Criston',
bi bežogle nitó benne' gónḻene'
ḻégake' toze, na' benne' wláž ka'
wdápegake' ḻégake' ba la'ne.
14 Naž yebaḻe benne' zan, benne'
byo ka', na' no'le ka', bejḻé'gake' che
Benne' Criston'.
15 Kate' bḻé'egekle benách ka' da'
ka' žongak benne' ka' žejḻé'gake'
che Benne' Criston', belx̱óe' benne'
yižwé' ka' ḻo blag ka', na' yebaḻe' ḻo
da'aze ka', na' yjwá'gake' ḻégake' gan
nak kwit nez nich kate' te Bedon' ga
na', z̲oḻze chie' cheḻen baḻe benne'
yižwé' ka', nich yeyákgake'.
16 Ḻezka' bžojgak benách yež
gawze ka', na' bžíngake' ḻo yež
Jerusalén, zej noe'e benne' yižwé'
ka', na' benne' ka' želzake'e dan' zej
yoe'e be' x̱iwe' ka', na' beyákgake'
yógo'tegake'.

Benne' yodo' ka' žsaka' zí'gake'
benne' wbás ka'

17 Che ḻen bx̱oz blo ḻen benne'
yodo' saduseo ka', benne' ka'
žónḻengake' bx̱oz blon' tz̲en,
béx̱wgake' Bedw.
18 Naž bx̱oz blon' ḻen benne' ka'
žónḻengake' ḻe' tz̲en, ḻezka' béx̱wgake'
wbás ka' bseḻa' Benne' Criston', na'
bséjwgake' ḻégake' liž ya.
19 Naž ḻa' yel na'ze bḻa' to
wbás che ya'abá che X̱anžon', na'
bsaljwe' liž yan', na' bebeje' ḻégake'.
20 Wbasen' gože' ḻégake', na'
wnné':
—Le chej, na' le chejsé ḻo z̲chil
yodo', na' le wchaḻjḻen benách ka'
nníta'gake' ga na', na' le wzenle
ḻégake' kan nak che yeḻa' nban da'
zejlí kanne, na' kan gak sí'gaken'.
21 Kate' béngekle' da' wnná
wbasen', na' kate' za' ža'ní' zildo',
belyoé'e ḻo z̲chil yodo', na' bsédgekle'
benne' ka' nníta'gake' ga na'.
Ḻa' na'ze bx̱oz blon' ḻen benne'
ka' žónḻengake' ḻe' tz̲en bdóbgake'.
Btóbgake' benne' gole ka' ḻen benne'
yodo' wchi'a ḻaže' ka', na' bséḻa'gake'
ni'a ná'gake' ka' chjake' liž yan',
nich chejx̱í'gake' benne' wbás
ka' bseḻa' Benne' Criston', dan'
žékgekle' ne nníta'gake' ga na'.
22 Kate' bžingak ni'a na'gak
benne' yodo' ka' ga na', bi
bejx̱áka'gake' ḻégake' ḻo liž yan',
na' naž beyéjgake', na' bzéngekle'
benne' yodo' ka' da' žaken.
23 Belyi'e benne' yodo' wchi'a
ḻaže' ka', na' wnnágake':
—Da' li bejx̱áka'to' nyéjwte liž
yan', na' benne' ka' žape chí'igaken'
wnníta'gake' ga na', san kate'
bsáljwton', bi bejx̱áka'to' nitó benne'
ḻo yo'on'.
24 Naž bx̱oz blon' ḻen bx̱oz wnná
bia' ka', na' bennen' z̲chi'e ni'a
na'gak benne' yodo' ka', kate'
béngekle' da' ni, gok zédgekle' dan'
bi nnézgekle' gate žin da' žaken.
25 Naž bḻa' to benne' ga na'.
Bzenle' ḻégake', na' wnné':
—Le wia nga. Benne' ka' bséjwle
liž ya nníta'gake' ḻo z̲chil yodo', na'
žsédgekle' benách ka'.
26 Naž wyéj bennen' z̲chi'e ni'a
na'gak benne' yodo' ka' tz̲en ḻen ni'a
ná'gake' ka', na' béx̱wgake' benne'
wbás ka' bseḻa' Benne' Criston', san
bi be da' z̲ia béngake' chégake', dan'
bžébegake' benách ka' nníta'gake' ga
na' wžé'egake' ḻégake' yej.
27 Kate' ba bedjché'gake' benne'
wbás ka', bzégake' ḻégake' ḻawgak
benne' yodo' wchi'a ḻaže' ka', na'
bx̱oz blon' wnnable' ḻégake',
28 na' wnné':
—¿Bi bchi'leto' ḻe'e biž wsédlele
benách ka' kan nak che bennen'?
Na'a, ba wdisle da' žsédlele dot
ḻo yež Jerusalén, na' žénelele
yesbága'le neto' z̲ia ni'a che yeḻa' got
che bennen'.
29 Naž Bedon' ḻen yezika' benne'
wbás ka' bseḻa' Benne' Criston',
bechébegake', na' wnnágake':
—Žon byenen wzé nágžeto' x̱tiža'
Dios ka x̱tíža'gak benách ka'.
30 Ḻe'e betle Jesusen' katen'
bda'le-ne' ḻe'e yag kroze, san Dios
chegak x̱a x̱to'žo ka' besbane' Ḻe'.

31 Jesusen', Dios bzoakze' Le' gan
nak blo kwitkze' li ža, nich gake'
Benne' Blo, na' Benne' Weslá, na'
nich gone' ga yeyát láže'gak benne'
Israel ka', nich gak yenít lawe' dola'
da' zej nbage'e.
32 Kan nak da' ni, neto' zzoa liton',
na' lezka' Dios Be' La'y zzoa lien'.
Dios Be' La'y na' nake' Bennen'
žsela' Dios nich sóalene' benne' ka'
žóngake' kan znna xtiže'e.
33 Kate' béngekle benne' yodo'
wchi'a laže' ka' da' ni, bžá'agake', na'
gónegekle' gótgake' benne' wbás ka'.
34 Naž Gamaliel, to benne' yodo'
fariseo, wzíe' lawgak benne' yodo'
wchi'a laže' ka'. Benne' ni žákli'e da'
bchi'le Moisés, na' yógo'te benách
ka' žápegake' le' ba la'ne. Gože' ni'a
ná'gake' ka' yebéjgake' benne' wbás
ka' bsela' Benne' Criston' lí'ale to
chi'ido'.
35 Naž gože' benne' yodo' wchi'a
laže' ka', na' wnné':
—Le'e, benne' Israel ka', le gape
chi'i kwinle kan nak da' žénelele
gonle chegak benne' ki.
36 Žala' chejsá' láže'le kan gok
zgá'atele kate' bžin ža ni zoažo. Bla'
Teudas, na' ben kwine' ka to benne'
blo. Benne' ka' bénlengake' le' tzen
wbábgake' ka tape gaywá' benne'
byo ka'. Benne' ka' žjake' lo wdile
bétgake' le', na' góslasgak yógo'te
benne' ka' bénlengake' le' tzen, na'
wzía yi' yógo'te da' ben bennen'.
37 Wdé gok dan', bla' Judas,
benne' Galilea. Ki bene' katen' gok
ža byéla'gak yógo'te benách ka' le'e
yiche nich chízjwgake' lázgake', na'
bénlengak benne' zan le' tzen. Lezka'
bétgake' bennen', na' góslasgak
yógo'te benne' ka' bénlengake' le'
tzen.
38 Che len žapa' le'e: le wsán
benne' ki, na' bi be gonle chégake'.
Cha' dan' znnágake' o dan' žóngake'
naken chégakze benách ka', na'
kwia yin',
39 san cha' zej naken che Dios,
bi gak wchinnjlen. ¡Le gape chi'i
kwinle bi tíl-lenle Dios!
40 Naž béngake' toze diža' len
le'. Blížgake' benne' wbás ka'
bsela' Benne' Criston', na' bdíngake'
légake'. Bchí'igekle' légake' nich bi
wzénžegekle' benách ka' kan nak
che Jesusen'. Naž bsángake' légake'.
41 Benne' wbás ka' bsela'
Benne' Criston' bžójgake' lawgak
benne' yodo' wchi'a laže' ka', na'
žebéle'egekle' dan' be' Dios légake'
latje wzáka'gake' dan' zej nake' che
Jesusen'.
42 Tža tža bsédtezgekle' benách ka',
na' bzoa lígake' che Jesús, Benne'
Criston', gan nak lo zchil yodo', na'
gan nak lo ližgak benách ka'.

6

Zbégake' gaže benne' nich gáklengake' benách yache' ka'

1 Kate' ža ka', belyán benách
ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.
Benne' judío ka', benne' žejlé'gake'
che Benne' Criston', na' zcháljgake'
diža' griego, wnnégake' chegak
benne' judío ka' zcháljgake' diža'
hebreo. Ka' goken dan' bi be
bnezjw no benne' chegak no'le
wzebe ka', no'le ka' zcháljgake' diža'
griego, katen' bdísgake' da' gawgak
no'le wzebe ka'.
2 Naž benne' chežinno wbás ka'
bsela' Benne' Criston' btóbgake'
yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie',
na' belyi'e légake':
—Bi nak chawe' soato' žize, na'
bi wzóa lito' che xtiža' Dios, nich
gonto' žin wawto' benách ka'.
3 Che len, lježto' ka', žala' kwele
gaže benne' byo ka' ládjwle le'e nich
ko'ožo lo ná'gake' žin ni. Benne' byo
ka', žon byenen gákgake' benne' ka'
žápegak yógo'te benách ka' légake'
ba la'ne. Žala' gákgake' benne'
žejní'il ka', na' nak bia' Dios Be' La'y
zóalene' légake'.
4 Neto' wcháljlentezto' Dios, na'
wsedlto' benách ka' xtiže'e.
5 Wyáz láže'gak yógo'tegake' da'
ni, na' wžégake' Esteban, to benne'

dot l̲aže'e žejl̲i'e che Benne' Criston', na' zoal̲en Dios Be' La'y l̲e'. L̲ezka' wžégake' Lip, na' Prókoro, na' Nikanor, na' Timón, na' Parmenas, na' Nikolás, to benne' yež Antiokía, benne' zga'ale bche'e kan žone' nich wká'n z̲ene' Dios kan žongak benne' judío ka'.

6 Naž bzégake' benne' ka' wžégake' l̲awgak benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston'. Benne' wbás ka' bx̲oa ná'gake' l̲égake', na' wnnábgekle' Dios gákl̲ene' l̲égake'.

7 Wzeže x̲tiža' X̲anžon', na' belyanl̲e'e benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén. L̲ezka' benne' zan, bx̲oz judío ka', wz̲í' l̲o ná'gake' da' žejl̲e'žo che Benne' Criston'.

Želzene' Esteban

8 Naž Esteban, zoal̲en yel̲a' wak che Dios l̲e', dan' bde Dios l̲o ne'e, bene' da' ka' žóngaken ga žebán l̲áže'žo, na' da' ka' zej nak bian', da' ka' bene' l̲awgak benne' wláž ka'.

9 Naž bžojgak bal̲e benne' ka' zej nbabe' yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, yo'on' nzin' Yo'o Chegak Benne' Ka' Biž Zej Ndo'e. L̲ezka' benne' ka' zej nžoje' yež Sirene, na' yež Alejandría, na' gan nbab Silisia, na' gan nbab Asia, béngake' benne' ka' tz̲en. Benne' ki wdíl̲ díža'gake' l̲en Esteban na'.

10 Bi bzoele x̲tíža'gake', dan' bchal̲j Esteban na' l̲en yel̲a' žejní'il dan' bnez̲jw Dios Be' La'y l̲e'.

11 Naž bdíz̲jwgake' benne' wen l̲aže' ka', nich nnágake': "Neto' benlto' da' z̲nna Esteban na', z̲nnie' che Moisés, na' che Dios."

12 Ka' goken, benne' ki béngake' ga bža'agak benne' wláž ka'. L̲ezka' béngake' ga bža'agak benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Yógo'te benne' ki belbía di'e Esteban na'. Bex̲wgake' l̲e', na' bché'gake' l̲e' l̲awgak benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka'.

13 L̲ezka' bnníta'gake' l̲áwgake' bal̲e benne' ka' nich nnágake' da' wen l̲aže', na' wnnágake':

—Bi zoa ži benne' ni z̲nnie' che yodo' la'y nga, na' che da' bchi'le Dios žo'o.

14 Benlto' da' wnná benne' ni kan gon Jesús, benne' Nasaret. Wnné' wchinnje' yodo' ni, na' wché'e da' ka' žónteze žonžo, da' ka' bchi'le Moisés žo'o.

15 Naž benne' yodo' wchi'a l̲aže' ka' l̲en yógo'te benne' ka' žé'gake' ga na', bwíagake' Esteban na', na' bl̲é'egekle' l̲awe', da' z̲nnan' kan z̲nna' l̲aw to wbás che ya'abá che Dios.

7

Da' bchal̲j Esteban l̲awgak benne' yodo' ka'

1 Naž bx̲oz blo wnnable' Esteban, na' wnné':

—¿Nakkze ki?

2 Bechebe Esteban, na' wnné':

—L̲e'e, benne' gole ka', na' l̲e'e, ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' l̲e'e. Dios, Benne' z̲ente, bl̲oe'e l̲awe' gan wzóa Bran, x̲ažo wdé na', katen' wzóe' gan nbab Mesopotamia, zga'ale kate' bejsóe' l̲o yež Harán.

3 Dios gože' l̲e': "Bžoj lažo', na' bkwasl̲en biche' lježo' ka', na' wyéj l̲o yežlyó da' wl̲oe'elan' le'."

4 Naž bžoj Bran na' gan nbab Mesopotamia, da' naken yežlyó chegak benne' Kaldea ka', na' bejsóe' l̲o yež Harán. L̲o yežen' got x̲a Bran na', na' l̲e' bekwase' ga na', na' Dios bchi'e l̲e' l̲o yežlyó nga, gan zoažo na'a.

5 Dios bi bi'e l̲e' latje gak yežlyó nga chie'. Bi bnez̲jwe' L̲e' ni láte'ze gan soe' l̲o yežlyó nga, san Dios bchebe l̲aže'e wnez̲jwe' L̲e' yežlyó nga, na' te gat Bran na', na' gaken chegak z̲a'sóe' ka', l̲a'kze bi na' soa nitó x̲kwide' chie'.

6 L̲ezka' Dios gože' Bran na': "Chjak z̲a'só' ka' gan nak l̲o yežlyó chegak benne' zi'to' ka', na' z̲a'só'

ka' gákgake' ka benne' zi'to' ka' ga
na'. Benne' yežlyón' ka' góngake'
z̲a'só' ka' benne' ndo'w ka'. Wsaka'
zí'gake' l̲égake' tape gaywá' yiz.”
7 L̲ezka' Dios gože' l̲e': “Neda'
wsaka' zi'a benne' yežlyón' ka' gan
z̲a'só' ka' gákgake' benne' ndo'w ka',
na' te na' žójgake' ga na', na' wká'n
z̲éngake' neda' l̲o yežlyó nga.”
8 Dios bénl̲ene' Bran na' to diža'
da' z̲ka'n chawen', na' gože' l̲e'
choge' l̲o bel̲a' chegak benne' byo
ka' nníta'gake' liže' to da' gak bian'
nzi' l̲o ná'gake' dižan' da' z̲ka'n
chawen'. Wdé na' gok Bran na'
x̲a Isaak, x̲kwide' byo chien', na'
katen' ba zejbe' x̲ono' ža, bchoge'
l̲o bel̲a' chebe' dan' nak bian'.
Isaak na', l̲ezka' bene' che Jakob,
x̲kwide' byo chie', na' l̲ezka' ben
Jakob chegak chežínnote x̲kwide'
byo chie', benne' ka' gókgake' x̲a
wdé chegak chežinno kwe' lježgak
benne' Israel ka'.
9 ’X̲a wdé chežo ka', l̲o yel̲a' z̲ge'el
chégake', béte'gake' x̲kwide' Jwsé,
bi' bíche'gake', l̲o na'gak benne' ka'
bejché'gake'-be' l̲o yežlyó Ejipto.
Dios wzóal̲ene' x̲kwide' Jwsén',
10 na' beslé'-be' l̲o da' goken
chebe'. Dios bnezjwe' yel̲a' žejní'il
chebe', da' benen ga wyáz l̲aže'
benne' Faraón l̲ebe'. Benne' Faraón
wnná bi'e lo yežlyó Ejipto, na' l̲e'
bdie' l̲o na' x̲kwide' Jwsén' yel̲a'
wnná bia', nich nna bia'be' benách
Ejipto ka' l̲en yógo'te benne' ka'
wnníta'gake' ližkze Benne' Faraón
na'.
11 ’Naž gokl̲e'e wbín dot l̲o yežlyó
Ejipton', na' gan nbab Kanaán nga,
na' wz̲áka'gak yógo'te benne' ka'
wnníta'gake' ža na'. Bi bžel̲ da' gaw-
gak x̲a wdé chežo ka'.
12 Kate' benle Jakob de z̲oa' stribe
l̲o yežlyó Ejipton', bsel̲e'e z̲i'ne' byo
ka' ga na', benne' ka' zej nake' x̲a
wdé chežo ka'. Ka' goken da' nežw
chi'i jake' ga na'.
13 Kate' da' chope chi'i jake' l̲o
yežlyó Ejipton', ben Jwsé na' ga
beyónbia'gak benne' biche'e ka'
l̲e'. Ka' goken, wnnezle benne'
Faraón no benne' ka' zej nake'
biche' Jwsén'.
14 Naž Jwsén' bsel̲e'e diža', na'
bene' ga bl̲a' Jakob, benne' nake'
x̲e', ga na', tz̲en l̲en biche' lježe' ka',
benne' ka' gókgake' chonnl̲alj chi
benne' ka'.
15 Ka' goken, wzóa Jakob l̲o yežlyó
Ejipto, gan gote' l̲e', na' l̲ezka' gotgak
x̲a wdé chežo ka' ga na' kate' bza'a
ža chégake'.
16 Katen' got to to x̲a wdé chežo
ka', na' z̲a'sógake' ka' yjwá'gake'
l̲égake' l̲o yežlyó che bennen' lie'
Sikem, na' bkáche'gake' l̲égake' l̲o
yežw ba ka' l̲o blojen' da' go'w Bran
l̲o na'gak z̲i'n Hemor, benne' nake'
z̲i'n Sikem na'.
17 ’Kate' ba wdé yiz zan, na' bžin
ža žal̲a' gak da' bchebe l̲aže' Dios,
dan' ben choche' x̲tiže'e gone' che
Bran na'. Belyán benne' ka' zej
nbabe' chežinno kwe' z̲a'só Israel,
na' gókgake' benne' zanl̲e'e katen'
wnníta'gake' l̲o yežlyó Ejipton'.
18 Naž bl̲a' benne' yoble, benne'
wnná bi'e l̲o yežlyó Ejipton', na'
batkle benle' kan nak da' ben Jwsé,
bennen' gókl̲ene' benne' Ejipto ka'.
19 Benne' wnná bian' ben l̲áže'le'
x̲a x̲to'žo ka'. Bsaka' zi'e l̲égake', na'
bene' ga bsángake' x̲kwide' byodo'
ka' chégake', nich gátgakbe'.
20 L̲a' ža na'ze golj x̲kwide'
Moisés, na' wyáz l̲aže' Dios l̲ebe'. Dot
chonne byo' x̲a x̲na'be' besgole'-be'
lo yo'o lížgake'.
21 Kate' bžin ža žal̲a' wsangak
x̲a x̲na' x̲kwide' Moisés na' l̲ebe'
nich gatbe', na' bl̲a' bi' no'le che
benne' Faraón gan belka'ne'-be',
na' bejx̲i'e-be', na' besgole'-be' ka
x̲kwide' chekze'.
22 Ka' goken, bsedle x̲kwide'
Moisés na' yógo'te da' žakgak benne'
Ejipto ka', na' gókl̲e'ebe' z̲en l̲o da'
wnnabe', na' l̲o da' benbe'.
23 ’Kate' ba zej x̲kwide' Moisés
na' chopl̲alj yiz, wnná l̲áže'be'

chejwíabe' benne' wláž chebe' ka',
benne' Israel ka'.
24 Kate' bžinbe' gan nníta'gake',
bl̲e'elbe' to benne' Ejipto, žsaka'
zi'e to benne' wláž chebe'. Naž
gókl̲enbe' benne' wláž cheben',
na' betbe' benne' Ejipton'. Ka'
goken, x̲kwide' Moisés na' bezi'be'
wzón bennen' l̲o wláz benne' wláž
cheben'.
25 Gokle Moisés na' chejní'igekle
benne' lježbe' ka' gon Dios ga
yeslabe' l̲ekzbe' l̲égake', san l̲égake'
bi bejní'igekle'.
26 Ža chope ža na' bejx̲áka'be'
yechope benne' Israel ka', na'
želdil̲e', na' gónelbe' wzóa žibe'
l̲égake', na' gožbe' l̲égake': "L̲e'e nak
biche' lježle. ¿Biz̲ chen' žsaka' zi'le
biche' lježle?"
27 Naž bennen' žone' lježe' da'
z̲ia bžige'e x̲kwide' Moisés na', na'
wnné': "¿Noz̲kze benne' bzoe' le'
nich nna bi'o neto', na' wchi'a l̲ažo'o
da' žonto'?
28 ¿Žénelo' goto' neda' kan beno'
neje, beto' benne' Ejipton'?"
29 Kate' benle x̲kwide' Moisés
na' da' ni, naž bz̲onnjbe' ga na',
na' bejsoabe' l̲o ježlyó Madián gan
wzoabe' ka to benne' zi'to'. L̲o
ježlyó Madián na' bchag ná'l̲enbe'
to x̲kwide' no'le l̲o ježen', na' golj-
gak chope x̲kwide' byo chie'.
30 'Kate' ba wdé chopl̲alj yiz wzóe'
ga na', na' kate' zoe' gan nak l̲o latje
dach, da' zoan l̲aw ya'a da' nzin'
Sinaí, na' bl̲oe'e l̲aw to wbás che
ya'abá l̲o yi' che yag yéche'do' da'
žeyen.
31 Kate' Moisés na' bl̲e'ele' yin',
bebanle', na' wbige'e gawze nich
l̲e'elen' binlo, na' benle' chi'i
X̲anžon'.
32 X̲anžon' gože' l̲e': "Neda' naka'
Dios chegak x̲a wdé chio' ka'. Naka'
Dios che Bran, na' Dios che Isaak,
na' Dios che Jakob." Naž Moisés na',
l̲o yel̲a' z̲žebe chie' wz̲ízel̲i'e, na' biž
bežogle' wien'.
33 X̲anžon' gože' l̲e': "Wléj z̲elo'
ni'o, dan' nak la'y gan zo' dan'
zoakza' neda', Dios, nga.
34 Da' li ba bl̲e'ela' da' želzaka'
benách chia' ka', benne' Israel ka'
nníta'gake' l̲o ježlyó Ejipto, na' ba
benla' želbeže nyáche'gake'. Betja',
na' zoa' nga nich yeslá' l̲égake'. Da
na'a, sel̲a'a le' l̲o ježlyó Ejipton'."
35 'L̲a'kze benne' wláž ka' che
Moisés na' bzóagake' l̲e' chel̲a'ale, na'
wnnágake': "¿Noz̲kze benne' bzoe'
le' nich nna bi'o neto', na' wchi'a
l̲ažo'o da' žonto'?" san Dios bsel̲e'e
l̲e' nich gake' benne' wnná bia',
na' benne' weslá, kan wbás che
ya'abán' gože' Moisés na' gan wzóe',
katen' bl̲oe'e l̲awe' l̲o yag yéche'don'
da' žeyen.
36 Moisés nikze bebeje' benne'
wláž chežo ka' l̲o ježlyó Ejipton'.
Ka' goken, bene' da' ka' béngaken
ga bebán l̲áže'gekle benách ka', na'
l̲ezka' da' ka' gok biá'gaken, da' ka'
bene' l̲o ježlyón'. L̲ezka' bene' l̲o
nisdo' da' nzin' Nisdo' X̲na, na'
l̲ezka' bene' l̲áwgake' chopl̲alj yiz gan
nak l̲o latje dach.
37 Moisés na'kze gože' benne' Is-
rael ka', na' wnné': "X̲anžo Dios
sel̲e'e to Benne' chele, Benne' galje'
ladjw biche' lježle ka', na' gake'
Benne' wchal̲je' l̲o wláz Dios. Sel̲e'e
L̲e' chele kan bsel̲e'e neda'. L̲ekze'
žon byenen wzé nagle-ne'."
38 L̲ezka' Moisés na'kze wzóal̲ene'
benne' ka' bdóbgake' che Dios
l̲o latje dach, na' benl̲en wbás
che ya'abán' l̲e' tz̲en, wbasen'
bchál̲jl̲ene' l̲e' l̲aw Ya'a Sinaí na'.
Moisés na' wzóal̲ene' x̲a x̲to'žo ka',
na' Dios bdie' l̲o ne'e diža' la'y
chie', da' z̲loe'elen kan gak gata'
yel̲a' nban chegak benách ka', na'
bde Moisés na' dižan' l̲o na'gak
z̲a'sógake' ka' na' zejte ža zoažo na'a.
39 'Bi gónegekle x̲a x̲to'žo ka'
góngake' da' bchi'le Moisés na'
l̲égake', san bzóagake' l̲e' chel̲a'ale,
na' gónegekle' yeyéjgake' l̲o ježlyó
Ejipton'.

40 Katen' wzóa Moisés na' ḻaw
Ya'a Sinaí na', ḻégake' belyi'e Aarón,
benne' biche' Moisés na', na'
wnnágake': "Žénelto' gono' dios ka'
cheto', lo'a ka', nich chjaken ḻawto'.
Bi nnezlto' bi gok che Moisés,
bennen' bebeje' neto' ḻo yežlyó
Ejipto."
41 Naž béngake' to bežďo' da'
naken ya oro, na' bétgake' to ẕíla'do',
na' bdégake'-ba' ḻaw bože oron',
na' béngake' lni ḻaw bežen' dan'
béngake'.
42 Che ḻen Dios bsane' ḻégake',
na' wléj yichje' ḻégake'. Naž bka'n
ẕéngake' yi' ka' da' zej nnitan'
ya'abá. Kan nak da' ni nyejw ḻe'e
yiche kan wnnagak benne' ka'
bcháḻjgake' ḻo wláz Dios, da' ẕnnan:
Ḻe'e, benne' Israel ka',
¿wlo'ole ḻawa' neda' bia bože ka',
bia ka, betle-ba', na' bzeyle-ba',
dan' benle ḻo latje dach chopḻalj yiz?
43 Bi wlo'ole-ba' ḻawa' neda',
san bia'le Molok, lo'a chelen'.
Ḻezka' bia'le to da' naken ka belj
ya'abá da' nzin' Dios Refán,
dan' bzoale ka dios chele.
Da' ka' gókgaken lo'a chele ka'.
Ḻe'ekze béngaklen nich bka'n ẕenle
ḻégaken.
Che ḻen, yebeja' ḻe'e ḻo yežlyó chele,
na' wchi'a ḻe'e zí'to'že gan že' yežlyó
Babilonia.
44 'Katen' wnníta'gak x̱a x̱to'žo ka'
ḻo latje dach, na' gota' to yo'o laže'
chégake' gan wdape chí'igake' da'
bchi'le Dios, dan' gok bian' Dios
wzóaḻene' ḻégake'. Béngake' yo'o
lažen' kan Dios gože' Moisés gonen',
katen' gože' ḻe' gonen' kan nak dan'
bḻe'ele', da' bḻoe'el Dios ḻe' ḻaw ya'a
na'.
45 Ḻezka' bdégake' yo'o lažen' ḻo
na'gak ẕí'ngake' ka' na' zejte ža
na' x̱a x̱to'žo ka' bedjwá'gaken' ḻo
yežlyó nga, katen' wzoaḻen Josué
ḻégake', na' beká'agake' yežlyón' ḻo
na'gak benách zi'to' ka', benne' ka'
blag Dios ḻawgak x̱a x̱to'žo ka'. Ki
béngake' yiz zan kate' bžinte ža wzóa
Dabí.
46 Dios wyáz ḻaže'e Dabín', na'
ḻe' wnnable' Diosen' we'e ḻe' latje
gone' to yo'o gan soa Dios che
Jakob.
47 Diosen' bi bi'e ḻe' latje, san Sa-
lomón, ẕi'n Dabín', bene' to yo'o che
Diosen'.
48 Ki bene', ḻa'kze bi zoa Dios,
Benne' wak ẕenḻe'e, to ḻo yodo' da'
bengak benách ka'. Kan nak da'
ni wnná to benne' bchaḻje' ḻo wláz
Dios, katen' wnné':
49 Ya'abá chia' naken ga ži'a ẕnna
bi'a
na' yežlyó naken ga ẕzoa' ni'a.
Ki wnná X̱anžon': ¿Gonkzle ḻe'e to
liža'?
¿Zoakze to latje gan žon byenen yezí'
ḻaža'a?
50 ¿Kege ḻen na'kza' bena' yógo'te da'
ki?
51 Naž Esteban na' gože' benne'
yodo' wchi'a ḻaže' ka', na' wnné':
—Ḻe'e, benne' choch ḻaže' ka',
bi be žazen ḻo yichj ḻáẕdo'le. Nak
zižje yichj ḻáẕdo'le kan žak chegak
benách ka' bi zej nónbi'e Dios.
Ẕží'itezle che Dios Be' La'y. Kan
bengak x̱a x̱to'le ka', ḻezka' žonle ḻe'e.
52 X̱a x̱to'le ka' wžía ḻáže'gake'
yógo'te benne' ka' bcháḻjgake' ḻo
wláz Dios. Ḻezka' bétgake' benne'
ka' wnnágake' zga'ale kan žaḻa' ḻa'
Benne' Criston', Benne' Chawe', na'
na'a, katen' bḻa' Benne' Chawen',
ḻe'ekze betle-ne' ḻen na'gak benne'
ka' bdá'gake' Ḻe' ḻe'e yag kroze.
53 Ḻe'ekze nzi' ḻo na'le da' bsedle
Dios, dan' bdegak wbás che ya'abá
ka' ḻo na'gak x̱a x̱to'le ka', san bi
žonle kan ẕnnan.

Žótgake' Esteban

54 Kate' benne' yodo' wchi'a
ḻaže' ka' béngekle' da' ki, naž
bžá'aḻe'egake' Esteban, na' ḻo yeḻa'
ẕža'a chégake' ḻe' bx̱ej láygake'.
55 Naž Esteban na' bwie'
ya'abale, na' zoaḻen Dios Be' La'y
ḻe', bḻe'ele' latje baní' gan zoa Dios,

na' lezka' Jesusen', zie' kwit li ža che Dios gan nak blo.

56 Naž wnné':

—Le wia nga. Zle'ela' nyaljw ya'abá, na' ze Benne' Golje' Benách kwit li ža che Dios.

57 Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka' bséjwgake' nággake', na' wžéžeya'agake' zižje, na' tzen belbága'gake' le'.

58 Wléjgake' le' na'le žoa'a ježen', na' bžé'egake' le' yej. Benne' ka' besbága'gake' Esteban na' zia bségake' laže' želxóa yéngake' gan nak xni'a to benne' lie' Saulo katen' bžé'egake' Esteban na' yej.

59 Kate' ne zžé'egake' Esteban na' yej, le' bliže' Dios, na' wnné':

—Xana' Jesús. Wzí' be' nakkza'.

60 Naž byechwe', na' bzoa zibe'. Wnníe' zižje, na' wnné':

—Xan. Bi yesbago'o légake' dola' ni.

Kate' beyóž bchalje' da' ni, na' gote'.

8

Saulo zbia laže'e benách ka' che Benne' Cristo

1-3 Saulo bénlene' tzen benne' ka' bétgake' Esteban.

La' na'ze benne' ka' zka'n zéngake' Dios, na' žejlé'gake' che Jesusen', biá'gake' Esteban, na' bejkáche'gake' le'. Belbéželi'e chie'.

Kate' ža ka' benne' judío ka', benne' ka' bi žejlé'gake' che Jesusen', belbía láže'li'e benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' zej nnite'e lo yež Jerusalén. Lezka' Saulo wžía laže'e benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'. Wyoé'e lížgake' ka', na' bexwe' benne' byo ka', na' no'le ka', na' bsejwe' légake' liž ya.

Naž yeláte'ze ka bdachgak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', belgáselase' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Samaria, na' légakze benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' bgá'ngake' lo yež Jerusalén.

Zžin diža' chawe' gan nbab Samaria

4 Benne' ka' belgáselase' jake' yógo'te latje, na' bzégake' diža' chawen'.

5 Naž Lip, to benne' žónlene' tzen benne' ka' belgáselase', wyeje' gan nbab Samaria, na' bzoa lie' che Benne' Criston'.

6 Bdobgak benách Samaria ka', na' dot láže'gake' bze nággake' da' wnná Lipen', dan' béngekle' xtiže'e, na' blé'egekle' da' zej nak bia' ka' da' žone'.

7 Ka' goken, dan' bene' ga bežojgak be' zan, be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' belbéžeya'an zižje, na' beyakgak benne' zan, benne' yižwé' ka', benne' ka' bi gok sá'gake', na' benne' ka' gok nyokgak ni'a ná'gake'.

8 Ka' goken, bebégekle benne' ka' nníta'gake' lo ježen'.

9 Wzóa to benne' lie' Smon ga na'. Nake' benne' zga'ale goke' benne' wžá' wnné ya'a lo ježen', na' ben láže'le' benne' Samaria ka', na' lekze' wnné' nake' benne' wak zente.

10 Yógo'te benne' ka' bze nággake' che benne' ni, gan zzo law benne' gaxjw ka', na' zejte benne' blo ka', na' wnnágake': "Benne' ni, nzi' lo ne'e yela' wak zen che Dios."

11 Ka' goken, wdápegake' le' ba la'ne, dan' scha ba ben láže'le' légake' len yela' wžá' wnné ya'a chie'.

12 Kate' bejlé'gake' da' bzoa li Lipen' che diža' chawen' kan znna bia' Dios, na' kan nak che Jesús, Benne' Criston', naž bezóagake' nis, benne' byo ka', na' no'le ka'.

13 Lezka' Smon na' bejli'e che Jesusen', na' bezóe' nis, na' wdáteze' tzen len Lipen'. Kate' ble'ele' yela' wak zen ka' da' zej nak bian' da' žon Lipen', bebanle Smon na'.

14 Kate' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, béngekle' kan goken, benne' ka' zej

nbabe' Samaria ba nzi' ḻo ná'gake'
x̱tiža' Dios, naž bséla'gake' Bedw ḻen
Ẕwa ga na'.
15 Kate' Bedon' ḻen Ẕwan' bžíngake'
ga na', naž góta'yoegekle' Dios ḻo
wláz benne' ka' žejḻé'gake' che
Benne' Criston', nich yedjsoaḻen
Dios Be' La'y ḻégake'.
16 Kate' bžinte ža na', bi na'
yedjsoaḻen Dios Be' La'y ḻégake'.
Bezóazegake' nis nich gákgake' toze
ḻen X̱anžo Jesusen'.
17 Naž Bedon' ḻen Ẕwan' belx̱óa
ná'gake' benne' Samaria ka'.
Góta'yoegekle' Dios, na' bedjsoaḻen
Dios Be' La'y ḻégake'.
18 Kate' bḻe'el Smon, bennen'
goke' wžá', dan' goken katen'
benne' wbás ka' bseḻa' Benne'
Criston' belx̱óa ná'gake' benách ka',
bedjsoaḻen Dios Be' La'y ḻégake', na'
gónele' chiẕjwe' ḻégake' mežw,
19 na' gože' ḻégake':
—Benn yeḻa' wak ni chia', nich
kate' x̱oa na'a nóte'teze benne', yed-
jsoaḻen Dios Be' La'y ḻe'.
20 Naž Bedon' gože' ḻe', na' wnné':
—Kwia yi' mežw chion' tẕen ḻen
le', dan' žeklo' ḻen mežw si'o yeḻa'
wak che Dios.
21 Bi nako' zi gónḻeno' da' ni tẕen,
dan' yichj ḻaẕdo'o bi naken chawe'
ḻaw Dios.
22 Beyát ḻaže' che da' kegle da'
žono', na' góta'yoele Dios, cha' yenít
ḻawe' chio' da' ni da' ẕza' ḻažo'o.
23 Ẕḻe'ela' nbago'o ẕia, na' nžejo' ḻo
yeḻj che da' x̱iwe'.
24 Naž beží'i Smon na', na' gože'
ḻégake':
—Le wḻíž Dios, na' le gáta'yoele
X̱anžon' ni'a chia' neda' nich bi gak
chia' nitó da' ba wnnale.
25 Kate' Bedon' ḻen Ẕwan' beyóž
bzoa lígake' che Benne' Criston', na'
bsédgekle' x̱tiža' Dios ḻo yežen', naž
ḻezka' bcháḻjgake' che diža' chawen'
gan zej nnita' da' zan lažgak benne'
Samaria ka', na' wdé na' beyéjgake'
ḻo yež Jerusalén.

*Lip ẕcháḻjḻene' to benne' nbabe'
yežlyó Etiopía*

26 Naž to wbás che ya'abá
bcháḻjḻene' Lip, na' gože' ḻe':
—Wzó ža', na' wyéj zaka' gan ẕde
wbíž byo' zag ka'. Žino' gan ẕḻa' nez
da' zejen Jerusalén, na' zejten yež
Gasa, nezen' ẕden latje dach.
27 Naž wyó'o Lipen' nez, na' zeje'
ḻo nezen', na' bejchage' to benne'
nbabe' yežlyó Etiopía, benne' wbíž.
Ḻo yežlyó Etiopía na' nake' benne'
blo ḻaw Kandase, no'len' ẕnna bi'e
benách Etiopía ka', na' žape chi'i
benne' ni yógo'te yeḻa' wnni'a che
no'len', dan' žen' liže'. Wyéj benne'
ni ḻo yež Jerusalén nich bka'n ẕene'
Dios.
28 Na'a, zeyeje' laže', na' ži'e ḻo
karret chie', na' žoḻe' da' nyejw
ḻe'e yiche kan wnná Isaías, bennen'
bchaḻje' ḻo wláz Dios ža ni'te.
29 Naž Dios Be' La'y gože' Lipen',
na' wnné':
—Wbiga' gan zej karreten', na'
wyéjḻenen.
30 Kate' ba wbiga' Lipen' ga na',
benle' che benne' wbižen'. Žoḻe'
da' nyejw ḻe'e yiche dan' wnná
Isaíasen'. Lipen' gože' ḻe':
—¿Žejni'ilo' dan' žoḻo'?
31 Beží'i benne' Etiopía na', na'
wnné':
—¿Nakx̱ gak chejni'ilan' cha' bi
zoa no benne' wzejni'ile' neda'?
Naž góta'yoele' Lipen' kwene', na'
kwé'ḻene' ḻe' tẕen ḻo karreten'.
32 Dan' nyejw ḻe'e yiche dan' žoḻe',
ẕnnan ki:
Ka to ẕíla'do',
bché'gake' Ḻe' nich gótgake' Ḻe',
na' ka ẕíla'do',
bia bi ẕbéžeba' kate' ẕchóggake'
yícha'ba',
ḻezka' ben Ḻe', bi bsaljw žoe'e, na' bi
be wnné'.
33 Bzóagake' Ḻe' cheḻa'ale,
na' bi biá'gake' latje no benne'
wchi'a ḻaže'e Ḻe'.

¿Nozkze benne' gak wloe'ele' zia da'
zej nbaga' benne' wláž chie'
ka'?
Légakkze' bétgake' Le'.
34 Naž benne' wbižen' wnnable'
Lipen', na' gože' le':
—Žáta'yoela' le' wzejni'ilo' neda'.
¿Noz benne' wnná bennen' bchalje'
lo wláz Dios da' ni kan nak chie'?
¿Bchalje' chekze', o che benne'
yoble?
35 Naž len la' diža' nize wzó
law Lipen', na' bzejni'ile' le' diža'
chawen' kan nak che Jesusen'.
36 Katen' zej yoe'e nez zjake',
bžíngake' gan de nis. Naž benne'
wbižen' gože' Lipen', na' wnné':
—Bwia nga. Že' nis nga. ¿Wakkze
yezóa' nis?
37 Lipen' gože' le':
—Cha' žejli'o dot lažo'o, gak yezó'
nis.
Le' beži'e, na' wnné':
—Žejli'a che Jesús, Benne'
Criston', nake' Zi'n Dios.
38 Naž wleke' karret chien' žize,
na' žoptie' bétjgake', na' wyázgake' lo
nisen'. Naž Lipen' bezóe' benne'
wbižen' nis.
39 Kate' bežójgake' lo nisen', Dios
Be' La'y bechi'e Lipen', na' biž ble'el
benne' wbižen' le'. Naž beyoé'e
nezen', zeyeje', na' žebele'.
40 Kate' ba žakbe'el Lipen', ba zoe'
lo yež Asoto. Wdíe' yógo'te yež ka'
zej nnitan' ga na', na' bchalje' diža'
chawen' ga bžintie' lo yež Sesarea.

9

Saulo žeyake' che Benne' Cristo

1 Xakte na' bi bsan Saulo zbia
laže'e benne' ka' žejlé'gake' che
Xanžon', na' gónele' gote' légake'.
Nich gone' ki wyeje' law bxoz blo,
2 na' wnnable' le' gone' to yiche
wnná bia' da' chjo'e lawgak benne'
wnná bia' ka' chegak yo'o ka'
gan zdobgak benne' judío ka' nich
yéngekle' xtiža' Dios, benne' ka'
nníta'gake' lo yež Damasko, na' cha'
chejxake'e benne' byo ka', o no'le
ka' ga na', benne' žejlé'gake' che
Jesusen', na' gak yechi'e légake' zej
nžeje' lo yež Jerusalén.
3 Kate' Saulon' len benne' ka'
žónlengake' le' tzen, ne zej yoe'e
nezen' zjake', na' kate' za' žíngake' lo
yež Damaskon', ka' gaze wza'ni'le'e
to baní' da' zan' ya'abá, dan'
wza'nín' gan zjake'.
4 Naž Saulon' bgo'ne' lo yo, na'
benle' chi'i to benne' ži'e le':
—Saulo, Saulo, ¿biz chen' zbia
lažo'o neda'?
5 Saulo wnnable' Le', na' wnné':
—¿Noz Le', Xan?
Le' wnné':
—Naka' Jesús na'kze, Bennen'
zbia lažo'o. Žsaka' zi' kwino', dan'
zži'o chia'. Žak chio' kan žak che
beže, bia žsaka' zi' kwinba' kate'
zlibba' yag ntoche' da' žóngekle'-ba'
zi'.
6 Naž Saulon' wzízli'e, na' bžebe'.
Wnné':
—Xan, ¿biz žénelo' gona'?
Xanžon' gože' le':
—Wyase, na' wyáz lo yežen', na'
sela'a to benne' gan so', benne'
wzenle' le' da' žala' gono'.
7 Bžébegak benne' ka' zjáklene'
Saulon' tzen, dan' béngekle' chi'in',
la'kze bi blé'egekle' nitó benne'.
8 Naž beyás Saulon', na' kate' bxá'
yej lawe', bi be zle'ele'. Che len
béxwgake' ne'e, na' bché'gake' le' lo
yež Damaskon'.
9 Saulon' wzóe' ga na' chonne
ža nchol yej lawe', na' bi be we'j
bdawe'.
10 Lezka' Ananías, to benne' žejli'e
che Benne' Criston', zoe' lo yež
Damaskon', na' Xanžon' bloe'e lawe'
gan zoe' lo da' ble'e dáwe'le', na'
gože' le':
—Ananías.
Le' bechebe', na' wnné':
—Zoa' nga, Xan.
11 Xanžon' gože' le':
—Wzó ža', na' wyéj gan nak
nezen' nzin' Nez Li, na' lo liž Judas
wnnáb cha' zoa Saulo, benne'

Tarso, ga na'. Žáta'yoele' Dios l̲o yo'on'.

12 Ba bl̲e'e dáwe'le' za' to benne' lie' Ananías, na' choe'e gan zoe', na' x̲oa ne'e l̲e' nich yeyaljw yej l̲awe'.

13 Naž beží'i Ananías na', na' gože' L̲e':

—X̲an, benne' zan ba bzéngekle' neda' kan žon bennen', dan' benl̲e'e da' z̲ia chegak benne' ka' žejl̲é'gake' chio', benne' ka' nníta'gake' Jerusalén.

14 L̲ezka' ze'e nga, na' l̲o wláz bx̲oz wnná bia' ka' nzi' l̲o ne'e yel̲a' wnná bia' gox̲we' yógo'te benne' ka' z̲chálj̲l̲engake' Dios ni'a che Lo'.

15 Naž X̲anžon' gože' Ananíasen', na' wnné':

—Wyéj, dan' wžekza' neda' bennen' nich wzóa lie' chia' neda' l̲awgak benách zi'to' ka', na' l̲awgak benne' ka' z̲nna biá'gake' l̲égake', na' l̲ezka' l̲awgak benách Israel ka'.

16 Wl̲oe'ela' l̲e' da' zan da' sáka'l̲i'e l̲o wlaza' neda', katen' gone' x̲china'.

17 Naž Ananíasen' wyeje' ga na', na' wyoé'e yo'on'. Bx̲oa ne'e Saulon', na' gože' l̲e':

—Bicha'a Saulo, X̲anžo Jesús, Bennen' bl̲oe'e l̲awe' l̲o nez gan zo'o, bsel̲e'e neda' nich yeyaljw yej l̲awo', na' nich yedjsoal̲en Dios Be' La'y le'.

18 L̲a' na'ze da' zej naken ka z̲eza' bel ka' béx̲jwgaken l̲o yej l̲awe', na' l̲a' beyáljwte yej l̲awe'. Naž wzó ža' Saulon', na' bezóe' nis.

19 Wdé na' we'j bdawe', na' beyák l̲aže'e. Ka chope chonne ža wzóal̲ene' benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Damasko.

Saulo z̲zoa lie' che Benne' Cristo l̲o yež Damasko

20 L̲a' wzó l̲awte Saulo z̲zoa lie' che Benne' Criston' gan nak l̲o yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' wnné':

—Jesús na'kze nake' Z̲i'n Dios.

21 Bebán l̲áže'gak yógo'te benne' ka', benne' želyenle' chie', na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni bennen' bžia yi'e benne' ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, benne' ka' z̲chálj̲l̲engake' Dios l̲o la Jesusen'? Nich gone' ki bl̲e'e ga ni, nich wchi'e l̲égake' zej nžeje' l̲awgak bx̲oz wnná bia' ka' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén.

22 Saulon' gok chochže', na' bene' ga wžé' zédgekle benne' judío ka' nníta'gake' l̲o yež Damasko, dan' bl̲oe'ele' l̲égake' Jesús na'kze nake' Benne' Criston', Bennen' žx̲en l̲áže'gake' yedjnná bi'e l̲égake'.

Želá Saulo l̲o na'gak benne' judío ka'

23 Kate' ba gok zan ža, naž benne' judío ka' béngake' toze diža' gótgake' Saulon'.

24 Dot ža dot yele benne' judío ka' wžé' náwgake' l̲e' gan z̲dégake' l̲o ze'e da' žape chi'in yežen', nich gótgake' l̲e', san gókbe'ele Saulon' da' žénegekle' góngake' chie'.

25 Naž benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston' bché'gake' Saulon' žel, na' belwé'e l̲e' to l̲o x̲kwit z̲en da' nžejen do, na' btínnegake' l̲e' na'le l̲o ze'en' dan' žape chi'in yežen'.

Žežín Saulo l̲o yež Jerusalén

26 Kate' bežín Saulo l̲o yež Jerusalén, gónele' gónl̲ene' tz̲en benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', san yógo'tegake' bžébegake' l̲e', dan' bi žejl̲é'gake' žejl̲é' Saulon' che Benne' Criston'.

27 Naž Bernabé bchi'e Saulon' gan zej nnita' benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston'. Bzenle' l̲égake' kan gok che Saulon', na' kan bl̲e'ele' X̲anžon' l̲o nez, na' X̲anžo na'kze bchálj̲l̲ene' l̲e', na' kan ben Saulon' l̲o yež Damasko, l̲en yel̲a' wechóg l̲aže' bzoa lie' che Jesusen'.

28 Naž Saulon' wzóal̲ene' l̲égake' l̲o yež Jerusalén, na' bénl̲ene' l̲égake' tz̲en.

29 Ḻen yeḻa' wechóg ḻaže' Saulon'
bzoa lie' che X̱anžon', na' bdiḻ diže'e
ḻen benne' judío ka', benne' ka'
ẕcháḻjgake' diža' griego, na' ḻégake'
gónegekle' gótgake' ḻe'.
30 Kate' ljeżżo ka', benne'
žejḻé'gake' che Benne' Criston'
gókbe'egekle' da' ni, na' bché'gake'
Saulon' ḻo yež Sesarea, na'
bséḻa'gake' ḻe' ḻo yež Tarso, da'
naken laž Saulon'.
31 Naž gok chawe' chegak
yógo'te kwe' benách ka' che Benne'
Criston', benne' ka' nníta'gake' dot
gan nbab Judea, na' gan nbab
Galilea, na' gan nbab Samaria, na'
gok chóchgake'. Bžébegake' X̱anžon',
na' belyane' dan' gokḻen Dios Be'
La'y ḻégake'.

Bedw žeyone' Eneas

32 Yetó da' goken, kate' Bedw ne
žejwíe' ljeżżo ka', bḻe'e gan zej nnita'
benne' ka' žejḻé'gake' che Jesusen' ḻo
yež Lida.
33 Bejx̱ake'e to benne' lie' Eneas
ga na', na' ba gok x̱ono' yiz die' ḻo
da'a dan' de'e yižwé', na' bi žak se'e.
34 Bedon' gože' ḻe':
—Eneas, Jesús, Benne' Criston',
žeyone' le'. Wyase, na' betób da'a
chion'.
Ḻa' wyaste Enéasen'.
35 Yógo'te benne' ka' nníta'gake'
ḻo yež Lida, na' ḻo yež Sarón,
bḻé'egekle' ḻe', na' bejḻé'gake' che
X̱anžon', na' beyákgake' chie'.

Žat Dorkas, na' žebane'

36 Yetó da' goken, ḻo yež Jope
wzóa to no'le žejḻi'e che Benne'
Criston', no'len' lie' Tabita, na' kan
nak diža' griego lie' Dorkas. No'len'
bene' zan da' zej naken chawe', na'
da' žákḻengaken benne' yache' ka'.
37 Da' goken ža na', wdá'
Dorkasen' yižwé', na' gote'. Wdé
bdíbgake' ḻe', bdíx̱jwgake' ḻe' to ḻo
yo'o gan nak da' chope kwia.
38 Dan' že' yež Jopen' gawze
gan že' yež Lida gan zoa Bedon',
benne' Jope ka', benne' žejḻé'gake'
che Benne' Criston', béngekle'
zoa Bedon' ga na'. Che ḻen
bséḻa'gake' chope benne' gan zoe'.
Góta'yoegekle' ḻe', na' belyi'e ḻe':
—Bi želo' sá'ḻeno' neto'.
39 Naž ḻa' wzó ža'te Bedon', na'
wyéjḻene' ḻégake'. Katen' bžine' ga
na', ḻa' belche'tie' ḻe' gan nak ḻo
yo'o gan de no'le gat na'. Naž
no'le wzebe ka' bdóbgake' dot
kwite', na' želbeže'. Bḻoé'egekle' ḻe'
laže' ka' chegak benne' byo ka',
na' laže' chegak no'le ka', da' ka'
ben Dorkasen' kate' ne wzóaḻene'
ḻégake'.
40 Naž Bedon' bebeje' yógo'te
benne' ka' nníta'gake' ga na' na'le.
Naž bzoa ẕibe', na' bcháḻjḻene' Dios.
Byechje' gan de Dorkasen', na'
wnné':
—Tabita, wyase.
Ḻa' bx̱a'te yej ḻaw Dorkasen'.
Kate' bḻe'ele' Bedon', ḻa' wyastie',
na' wži'e.
41 Bedon' bex̱we' ne'e, na' bchise'
ḻe'. Naž bḻiže' benne' ka' žejḻé'gake'
che Jesusen', na' ḻezka' no'le wzebe
ka', na' bejzíe' Dorkasen' ḻáwgake',
ba bebane'.
42 Kan gok da' ni wzé diža' chen
dot ḻo yež Jope, na' bejḻe'gak benne'
zan che X̱anžon'.
43 Zan ža bga'n Bedon' ḻo yež
Jopen' ḻo liž Smon, to benne' žon
chawe'e yid ẕa beže.

10

Da' ben Bedw ḻo liž Kornelio

1 Wzóa to benne' yež Roma lie'
Kornelio ḻo yež Sesarea, na' ẕchi'e
to gaywá' benne' žjake' ḻo wdiḻe,
benne' ka' légake' Benne' Italia
Žjake' Ḻo Wdiḻe.
2 Kornelion' ẕka'n ẕene' Dios,
na' ẕžebe' Ḻe'. Yógo'te benne' ka'
nníta'gake' liže' žónḻengake' ḻe' tẕen.
Kornelion' ẕneẕjwe' mežw zan da'
žákḻenen benne' yache' ka', na'
ẕcháḻjḻenteze' Dios.

3 Žedá chonne Kornelion' bḷe'e
dáwe'le' wyó'o to wbás che ya'abá
gan zoe'. Wbasen' gože' ḷe':
—Kornelio.
4 Bžebe Kornelion'. Bwie' wbás
che ya'abán', na' gože' ḷe':
—¿Biẓ yi'o neda' X̱an?
Wbás che ya'abán' gože' ḷe', na'
wnné':
—Dios ženle' da' ẓchálj̱ḷeno'-ne',
na' nnézkzele' da' žono', kan žákḷeno'
benne' yache' ka'.
5 Na'a, žaḷa' seḷo'o benne' ka' ch-
jake' ḷo yež Jope, nich chejlížgake'
to benne' lie' Smon, na' ḷezka' lie'
Bedw.
6 Bennen' zoe' liž to benne' žon
chawe'e yid ẓa beže, na' ḷezka' lie'
Smon, na' zoa liže' žoa'a nisdo'.
Bedon' wzenle' le' da' žaḷa' gono'.
7 Kate' ba bezá' wbás che
ya'abán', wbasen' bcháljḷene' ḷe',
naž Kornelion' bḷiže' chope bi' wen
žin chie' ka', na' to benne' žeje' ḷo
wdiḷe, benne' ẓka'n ẓene' Dios, na'
žónḷene' tẓen benne' ka' nníta'gake'
liž Kornelion'.
8 Kate' beyóž bzenle' ḷégake'
yógo'te dan' goken, bseḷe'e ḷégake'
ḷo yež Jopen'.
9 Ža chope ža, katen' zej yoe'e nez,
na' za' žíngake' gan že' yež Jopen',
ḷa' na'ze wžén Bedon' yíchjo'ole nich
wcháljḷene' Dios, ne nak wawbíž.
10 Ḷa' na'ze wdón Bedon', na'
gónele' gawe'. X̱ak žsi'ní'agake' da'
gawe', bḷe'e dáwe'le'.
11 Bḷe'ele' nyaljw ya'abá, na' to da'
naken ka to laže' žeje ẓen žetjen gan
zoe', na' nžejen dap kwe'te.
12 Žiagak bia yix̱e' ka' ḷaw lažen',
na' zan kan zej nakba', bia ka' zej
nnita' tape ni'a ná'gakba', na' bia ka'
želẓobe kwíngakba' ḷo yo, na' bia ka'
zoa x̱ílgakba'.
13 Naž benle' chi'i to benne' ži'e
ḷe':
—Bedw, wzó ža'. Bet-ba', na'
bdaw-ba'.
14 Beží'i Bedon', na' wnné':
—O'o, X̱an. Batkle bdawa' da' bi
žaḷa' gawto' o da' bi naken chawe'.
15 Da' bežope chi'i benle' chi'i ben-
nen', na' gože' ḷe':
—Da' ben chawe' Dios, bi nnio'
chen: "Bi naken chawe'."
16 Chonne chi'i gok da' ki, na' naž
laže' ẓen na' ḷa' beyepten ya'abá.
17 Kate' ne žek zedle Bedon',
na' žezá' ḷaže'e biẓ zejḷás dan'
bḷe'e dáwe'le', benne' ka' bseḷa'
Kornelion' bžíngake' ga na', na'
wnnábgake' gan zoa liž Smon na'.
18 Kate' bžíngake' ža yo'on',
bḷížgake' benne' ka' nníta'gake' ga
na', na' wnnábgekle' ḷégake' cha' zoa
to benne' lie' Smon ga na', bennen'
ḷezka' lie' Bedw.
19 Kate' ne žezá' ḷaže' Bedon' kan
nak dan' bḷe'e dáwe'le', Dios Be' La'y
gože' ḷe', na' wnné':
—Bwia nga. Ba bžingak chonne
benne' ka' nga, na' žíljgake' le'.
20 Wzó ža' na'a. Betj ẓan yo'o.
Bi gak chope ḷažo'o chéjḷeno' ḷégake',
dan' bseḷa'a nedkza' ḷégake'.
21 Naž betj Bedon' ẓan yo'o gan zej
nnita' benne' ka' bseḷa' Kornelion',
na' gože' ḷégake':
—Neda' bennen' žiljle. ¿Biẓ chen'
za'le nga?
22 Bechébegake', na' belyi'e ḷe':
—Kornelio, bennen' ẓchi'e benne'
ka' žjake' ḷo wdiḷe, bseḷe'e neto'.
Nake' benne' chawe', na' zžebe'
Dios. Yógo'te benne' judío ka'
žápegake' bennen' ba la'ne, na' zej
nži'ile' ḷe'. Yetó da' goken, to wbás
che ya'abá bcháljḷene' ḷe', na' gože'
ḷe' seḷe'e benne' ka' yedjlížgake' le'
yido' liže' nich yenle' da' nno'.
23 Naž Bedon' wḷoé'e ḷégake' ḷo
yo'o, na' bi'e gan gá'ngake'. Kate'
za' ža'ní' yetó ža, wyase Bedon',
na' wyéjḷene' ḷégake'. Baḷe ljeżżo
ka' bénḷengake' ḷe' tẓen, benne' ka'
nníta'gake' ḷo yež Jopen'.
24 Ža chonne ža, bžíngake' ḷo yež
Sesarea. Ba zoa Kornelion' ẓbeze'
ḷégake', na' ba btobe' biche'e ka', na'
lježe' ka', benne' ka' nží'ižele', gan
nak liže'.

25 Kate' wyáz Bedon' li'a, bžoj Kornelion' lo yo'on', na' bejchage' le'.
Bzoa zibe' xni'a Bedon', na' bka'n
zene' le' kan žonžo che Dios na'kze.
26 Bedon' besó že'e le', na' gože' le':
—Wzó ža'. Lezka' benne' yežlyó
nga naka' kan nako' le'.
27 Kate' ne zchalje' da' ni, wyo'ote
Bedon' lo yo'on', na' bejxake'e zej
ndobe benne' zan ga na'.
28 Naž Bedon' gože' légake', na'
wnné':
—Le'e nnézkzelele da' bchi'le
Moisés, dan' znnan bi žala' gonlen
to benne' judío tzen o chó'olene' to
benne' zi'to'. Na'a, Dios ba bloe'ele'
neda' bi žala' nnia' che nitó benne'
nake' ka'ze o bi nake' chawe'.
29 Che len, kate' bližle neda', la'
bidtia', na' bi gok chope laža'a. Na'a
znnaba', ¿biz chen' wnnele neda'?
30 Naž bechebe Kornelion', na'
wnné':
—Ba gok tape ža ka zoažo na'a,
žedá chonne, kate' ne žona' wbás,
na' žliža' Dios lo liža' nga, ble'ela'
to xkwide' byo. Bloe'e lawbe' lawa'
neda', nákwbe' laže' da' žákti'ten.
31 Gožbe' neda', na' wnnabe':
"Kornelio. Dios ženle' da' znnablo'-
ne', na' nnezle' da' žono', kan
žákleno' benne' yache' ka'.
32 Na'a, bsela' benne' ka' lo yež
Jope nich chejnnégake' to benne'
lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. Ben-
nen' zoe' gan nak liž to benne' žon
chawe'e yid za beže, na' lezka' lie'
Smon. Zoa liž bennen' žoa'a nisdo'.
Kate' la' Bedon' ga zo' ni, wzenle' le'
diža' chawen'."
33 Ka' goken, la' bséla'tia' benne'
ka' chejtíljgake' le', na' chawe' beno'
bido' gan zoato' ni. Che len zoato'
yógo'teto' nga, na' ndobto' law Dios
nich wzé nagto' yógo'te da' ye' Dios
le' wzenlo' neto'.

Da' wnná Bedw liž Kornelio

34 Naž wzó law Bedw zchalje', na'
wnné':
—Da' li žejni'ila' na'a, Dios bi zwíe'
yela' znneze chegak benách ka', san
tlebe kan zle'ele' žo'o.
35 Žaz laže' Dios benách ka'
nníta'gake' dot yežlyó nga, benne'
ka' zžébegake' Le', na' žóngake' da'
naken chawe'.
36 Dios bdie' xtiže'e lo na'gak
benne' Israel ka', na' bsele'e to
benne' bzoa lie' che diža' chawen'
chie', da' žonen ga zga'n chawe'
benách ka', na' bžinen chežo lo na'
Jesús, Benne' Criston'. Lekze' nake'
Xanžo yógo'težo.
37 Le'e nnézkzelele da' goken gan
nbab Judea, dan' wzó law goken
gan nbab Galilea wdé bchalj Zwa
nich yezóagak benách ka' nis.
38 Nnézkzelele kan ben Dios che
Jesusen', Benne' Nasaret. Bsele'e
Dios Be' La'y len yela' wak zen
chie', na' Le' bénlene' Jesusen' tzen.
Nnézkzelele kan wdé', na' kan bene'
da' naken chawe', na' beyone'
yógo'te benne' ka' belzake'e lo na'
da' xiwe'. Ki bene', dan' wzoalen
Dios Le'.
39 Na'a, neto' zzoa lito' che yógo'te
da' ben Jesusen' gan nbab Judea,
na' lo yež Jerusalén, na' kan goken,
bétgake' Le', katen' bdá'gake' Le' le'e
yag kroze.
40 Naž Dios besbane' Le' kate' gok
chonne ža nate', na' bene' ga bloe'e
lawe' gan wzoato' neto'.
41 Bi bloe'e lawe' lawgak yógo'te
benách ka', san láwzeto' neto' bloe'e
lawe'. Dios wžekze' neto' ža ni'te
nich wzóa lito' che Jesusen', na'
we'j bdáwlento' Le' tzen wdé be-
bane' lo yela' got.
42 Dios gože' neto' wzóa lito' chie'
Le' lawgak benách ka', na' zzoa lito'
che Benne' Criston', na' znnato'
nake' Bennen' bzoakze Dios nich
wchi'a laže'e benne' ban ka', na'
benne' gat ka'.
43 Lezka' yógo'te benne' ka',
benne' bcháljgake' lo wláz Dios
ža ni'te, bzoa lígake' che Jesusen',
na' wnnágake': "Yógo'te benne' ka'
chejlé'gake' chie' Le', Dios yenít
lawe' dola' da' zej nbage'e ni'a che
da' bene' Le'."

Dios Be' La'y žedjsóaḻene' benne' zi'to' ka'

44 Kate' ne ẕchaḻj Bedw da' ni, ḻa' bžinte Dios Be' La'y, na' bedjsóaḻene' ḻégake', yógo'te benne' ka' belyenle' dan' bchaḻj Bedon'.

45 Bebán ḻáže'gekle benne' judío ka', benne' ka' žejḻé'gake' che Benne' Criston', na' bžíngake' ga na' tẕen ḻen Bedon', dan' Dios Be' La'y, Benne' bseḻa' X̱ažo Dios, bedjsóaḻene' benne' ka' bi zej nake' judío.

46 Ki béngake' dan' béngekle' ẕchaḻjgak benne' zi'to' ka' diža' yoble, na' ẕka'n ẕéngake' Dios.

47 Naž bchaḻj Bedon', na' wnné':

—¿Wak no benne' wžóngake' benne' ki nich bi yezóagake' nis? Nak bia' Dios Be' La'y bedjsóaḻene' ḻégake', kan bedjsóaḻene' žo'o, benne' judío ka'.

48 Wnná Bedon' yezóagake' nis dan' nzi' ḻo ná'gake' X̱anžo Jesús. Naž benne' ka' góta'yoegekle' Bedon' gá'nḻene' ḻégake' chope chonne ža ka'.

11

Da' wnná Bedw ḻawgak benne' judío ka', benne' ka' che Jesús ḻo yež Jerusalén

1 Béngekle benne' wbás ka' bseḻa' Benne' Criston' ḻen ljeżżo ka' nníta'gake' gan nbab Judea, kan benne' ka' bi zej nake' judío wẕí' ḻo ná'gake' x̱tiža' Dios.

2 Kate' bežín Bedw ḻo yež Jerusalén, na' ljeżżo judío ka', benne' žejḻé'gake' che Benne' Criston', bdiḻ díža'gake' ḻen ḻe'.

3 Belyi'e Bedon':

—¿Biẕ chen' wyó'oḻeno' benne' ka' bi zej nake' judío, na' bdáwḻeno' ḻégake' tẕen?

4 Naž wzó ḻaw Bedon' ẕzejni'ile' ḻégake' kan nak dot dan' goken,

5 na' wnné':

—Wzóa' ḻo yež Jope, na' kate' ne ẕchájḻjḻena' Dios, bḻe'e dáwe'la' to da' bḻoe'el Dios neda'. Bḻe'ela' to da' naken ka to laže' žeje ẕen, dan' nžejen dap kwe'te. Betjen ẕan ya'abá, na' bžinen gan zoa'.

6 Katen' bwian', nich ḻe'ela' da' žian ḻawlen, bḻe'ela' bia yix̱e' ka' zej nnita' tape ni'a ná'gakba', bia yix̱e' snia ka', na' bia ka' želẕobe kwíngakba' ḻo yo, na' bia ka' zoa x̱ílgakba'.

7 Benla' chi'i to benne' gože' neda': "Bedw, wzó ža'. Bet-ba', na' bdaw-ba'."

8 Naž goža'-ne': "O'o, X̱an. Batkle bdawa' da' bi žaḻa' gawto', o da' bi naken chawe'."

9 Naž da' bežope chi'i bḻiž benne' ya'abán' neda', na' gože' neda': "Da' ben chawe' Dios, bi nno' chen: bi naken chawe'."

10 Chonne chi'i gok da' ni, na' naž dot dan' bḻe'ela' ḻa' beyepten ya'abá.

11 Ḻa' na'ze bžíntegak chonne benne' ža yo'o gan zoa', benne' ka' zej nžoje' ḻo yež Sesarea. Bseḻa' to benne' lie' Kornelio ḻégake', na' bedjdíljgake' neda'.

12 Dios Be' La'y gože' neda': "Wyejḻen ḻégake', na' bi gak chope ḻažo'o." Ḻezka' wzá'ḻengak žopte ljeżżo ki neda' tẕen, na' wyejto' ḻo yež Sesarea gan wyo'oto' liž to benne' zoe' ga na'.

13 Bennen' bzenle' neto' da' bḻe'ele' kate' bḻa' to wbás che ya'abá ḻo liže'. Wzíe' ḻawe', na' gože' ḻe': "Na'a bseḻa' benne' ka' chjake' ḻo yež Jope, nich chejnnégake' to benne' lie' Smon, na' ḻezka' lie' Bedw.

14 Bennen' wẕenle' le' diža' chawen' kan gak yeló' le', na' ḻezka' yelagak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ližo'."

15 Katen' wzó ḻawa' ẕcháḻjḻena' ḻégake', na' Dios Be' La'y bedjsóaḻene' ḻégake' kan bedjsóaḻene' žo'o zga'ale.

16 Naž bejsá' ḻaža'a da' wnná X̱anžon', katen' wnné': "Da' li Ẕwa bezóe' benách ka' nis ḻo nis, san ḻe'e, gak chele da' ẕḻoé'ezele yeḻa'

žezóa nisen', dan' Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e."

17 Che len, cha' Dios bselе'e Dios Be' La'y nich bedjsóalene' légake', tlebe kan bene' chežo žo'o, nolžo žejle'žo che Xanžo Jesús, Benne' Criston', ¿nozkze neda' wži'a che Dios?

18 Nač, kate' béngekle' da' ni wnníta'gake' žize, na' bka'n zéngake' Dios. Wnnágake':

—Ki naken, Dios žwe'e latje benne' ka' bi zej nake' judío, žeyát láže'gake' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'.

Benne' yež Antiokía ka' žejlé'gake' che Benne' Cristo

19 Katen' benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bétgake' Esteban, na' belbía láže'gake' yezika' benne' ka' žejlé'gake' chie', nač bzonnjgak benne' ki, na' góslasgake'. Bejnníta'gake' yež zan gan nbab Fenisia, na' lo yežlyó Chipre, na' lo yež Antiokía, gan bzoa lígake' che xtiža' Dios, san láwgakze benne' judío ka'.

20 Lezka' yezika' benne' ka' bénlengake' légake' tzen, benne' ka' zej nbabe' yežlyó Chipre, na' benne' yež Sirene ka'. Benne' ki, kate' bžíngake' lo yež Antiokía, lezka' bcháljlengake' benne' zi'to' ka', na' bzoa lígake' che diža' chawen' kan nak che Xanžo Jesús.

21 Yela' wak che Xanžon' wzóalenen légake', na' benne' zan bejlé'gake' che Xanžon', na' beyákgake' chie' Le'.

22 Kate' bžin diža' kan gok da' ni, benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, béngeklen', na' bséla'gake' Bernabé nich cheje' lo yež Antiokía na'.

23 Kate' Bernabén' ble'e lo yež Antiokía, ble'ele' da' žonn Dios chégake', na' bebele'. Goze' légake' žala' chejlé'tezgake' che Xanžon' dot láže'gake'.

24 Bernabén' nake' benne' chawe', na' Dios Be' La'y zóalene' le', na' dot laže'e žejli'e che Benne' Criston'. Ni'a che da' bchalj Bernabén', benne' zan lo yežen' bejlé'gake' che Xanžon'.

25 Wdé na', wyéj Bernabén' lo yež Tarso, na' bejdilje' Saulo. Kate' bežel-le'-ne', bchi'e le' lo yež Antiokían'.

26 Dot to yiz wnníta'gake' ga na', na' bénlengake' tzen benne' ka' zej nake' che Benne' Criston', na' bsédgekle' benne' zan ka'. Lo yež Antiokían', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen' wzí lágake' da' nežw chi'i Benne' Cristiano ka', da' zejlás Benne' Zej Yoe'e Benne' Criston'.

27 Kate' ža ka' bale benne' ka', benne' zcháljgake' lo wláz Dios, bžójgake' lo yež Jerusalén, na' bžíngake' lo yež Antiokían'.

28 Wzé Agabo, to benne' žónlene' benne' ka' tzen, na' lo wláz Dios Be' La'y bzejni'ile' légake', na' wnné':

—Za' gak wbín dot yežlyó nga.

Gok wbín na' katen' znna bia' Klaudio, benne' Roma.

29 Nač bchebe láže'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' lo yež Antiokía, séla'gake' ka da' nápegake', da' gáklenen lježžo ka' nníta'gake' gan nbab Judea.

30 Ki béngake', na' dan' bnézjwgake', bdégaken' lo na'gak Bernabén', na' Saulon' nich chjwá'gaken' lawgak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' gan nbab Judea.

12

Žótgake' Jakob, na' žséjwgake' Bedw liž ya

1 Kate' ža ka' Herodes, benne' znna bi'e, bene' ga béxwgake' bale benne' ka' che Benne' Criston', nich wsaka' zí'gake' légake'.

2 Herodes na' bseḻe'e benne' ka',
na' bétgake' Jakob, benne' biche'
Ẕwa. Bé'gake' ḻe' ya ntoche'.
3 Kate' gókbe'ele Herodes na'
wyáz ḻáže'gak benne' judío ka' da'
ni, na' bene' ga béẋwgake' Bedw.
Gok da' ni ža ka' kate' žak lni katen'
žáwgake' yet ẋtil da' bi nzi' kwa zichj
chen.
4 Wdé béẋwgake' Bedon', na'
bséjwgake' ḻe' liž ya, na' bdégake' ḻe'
ḻo na'gak tape kwe' benne' žjake'
ḻo wdiḻe Wnníta'gake' tape' to to
kwe' ka'. Ka' béngake' nich gape
chí'igake' ḻe'. Bžia ḻaže' Herodes na'
yebeje' Bedon' ḻawgak benách ka'
te Lni Pasko', lni na' žejdínnegekle'
kan ben Dios katen' bebeje' benách
judío ka' ḻo yežlyó Ejipto.
5 Ka' goken, wdape chí'igake'
Bedon' ḻo liž ya na', san
benne' ka' che Benne' Criston'
bcháljḻentezegake' Dios, na'
wnnábgekle' Ḻe' gákḻene' Bedon'.

Dios žebeje' Bedw liž ya

6 Kate' za' žin ža žia ḻaže' Herodes
yebeje' Bedw liž ya na' nich gote'
ḻe', ḻa' že' na'ze de Bedon' ẕtase',
na' zej nnita' chope benne' žjake'
ḻo wdiḻe kwit Bedon', na' nžeje' ḻen
chope do ya. Wnníta'gak yebaḻe
benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe ža yo'o liž
ya na', na' žape chí'igaken'.
7 Ḻa' na'ze to wbás che ya'abá che
Ẋanžo Dios bḻoe'e ḻawe' ga na', na'
wza'ni'ḻe'e baní' liž ya na'. Wbás
che ya'abán' wdane' ḻe'el sina'
Bedon', na' besbane' ḻe', na' gože'
ḻe':
—Wyase.
Naž beyéž do yan' dan' nžejen na'
Bedon'.
8 Wbás che ya'abán' gože' ḻe', na'
wnné':
—Bchej ḻi'o, na' blej ẕelo'.
Ḻa' bente Bedon' da' ni. Naž wbás
che ya'abán' gože' ḻe', na' wnné':
—Bẋoa laže' yeno', na' da ḻen
neda'.
9 Bežój Bedon', na' wyéjḻene'
wbás che ya'abán', san bi žákbe'ele'
cha' da' žon wbasen' naken da' li.
Gokle' yele ẕnnele'.
10 Katen' ba wdégake' gan zej
nnita' benne' nežw ka', na' benne'
bežope' ka', benne' žjake' ḻo wdiḻe,
benne' ka' žape chí'igake', na'
bžíngake' gan zoa da' naken ya,
da' nbagan' gan žó'ogake' liž ya
na', gan žežójgake' ḻo nez che
yež. Gan žó'ogake', žakze chen
wyaljwn. Kate' bžójgake', belzé'e
gan bžíngake' yetó nez, na' wbás che
ya'abán' ḻa' bezá'aḻentie' Bedon'.
11 Naž gókbe'ele Bedon', na' ḻo
yichj ḻáẕdo'ze' wnné':
—Na'a nnezla' da' li bseḻa' Ẋanžo
Dios to wbás che ya'abá chie', na'
beslé' neda' ḻo na' Herodes, na' ḻo
yógo'te da' gónegekle benne' judío
ka' góngake' chia'.
12 Kate' ne yo'o nez Bedon', žesá'
ḻaže'e kan nak da' goken, na' bḻe'e
ža yo'o liž Lia, ẋna' Ẕwa, ẋkwiden'
zoa yetó labe' Markos. Ḻo yo'on'
zej ndobe benne' zan, benne'
žejḻé'gake' che Benne' Criston', na'
ẕcháljḻengake' Dios.
13 Katen' bḻiž Bedon' gan žó'ogake'
ḻi'a, bžoj to ẋkwide' no'le lebe' Rode
nich nnezlbe' noẕen'.
14 Katen' beyónbia'be' chi'i
Bedon', ḻo yeḻa' žebél chebe' bi
bsáljwben', san taríaze beyejbe' ḻo
yo'on', na' bejzenlbe' benne' ka'
nníta'gake' ga na', na' wnnabe':
—Zoa Bedon' ža yo'o.
15 Naž belyi'e-be':
—Nak yaḻ yichjo'.
Ḻebe' chochže ben ẋtíža'be' naken
ki. Naž wnnágake':
—Kege ḻe'. Bxin chelgen'.
16 Ẋak na' bi wzóa ži Bedon',
žḻiže' benne' ka' nníta'gake' ḻo yo'on'.
Kate' bsáljwgake' yo'o, to belnítzele'
katen' bḻé'egekle' ḻe'.
17 Naž Bedon' bchis ne'e nich
nníta'gake' žize, na' bzenle' ḻégake'
kan ben Ẋanžon', bebeje' ḻe' liž yan'.
Gože' ḻégake':
—Le chejzenle Jakob, na' ljeżžo
ka' kan goken.

Naž bežój Bedon' ga na', na' wyeje' ga yoble.

18 Kate' za' ža'ní' ža na', wžé' zédgekle benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe kan goken, dan' biž yo'o Bedon' liž yan'.

19 Naž bseḻa' Herodes benne' ka' chejx̱í'gake' Bedon'. Katen' bi bžélgekle' ḻe', wnnable' benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe, benne' ka' wdape chí'igake' Bedon', dot da' goken. Wdé na' Herodes na' gože' ni'a ne'e ka' gótgake' benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe. Naž bezá' Herodes na' gan nbab Judea, na' wyeje' ḻo yež Sesarea, gan bga'ne'.

Kan got Herodes

20 Kate' ža ka' benne' yež Tiro ka', na' benne' yež Sidón ka' ẕdiḻ díža'gake' ḻen Herodes. Zga'ale benne' ka' nníta'gake' ḻo yežlyó che Herodes na' belseḻe'e da' žiažje chegak benne' ka' nníta'gake' ḻo yež Tiro, na' ḻo yež Sidón, san dan' ẕža'a Herodes na' ḻégake', biž bi želseḻe'e chégake'. Naž benne' Tiro ka', ḻen benne' Sidón ka', gókgake' toze, na' béngake' ga bcháḻj Blasto ḻo wláz ḻégake' ḻaw Herodes na'. Nak Blaston' wen žin blo ḻaw Herodes na'. Benne' Tiro ka', ḻen benne' Sidón ka', gónegekle' žíngake' ḻaw Herodes na', nich nnábgekle' ḻe' ga'n chawe' diža' bizjw chégake'.

21 Naž Herodes na' bžia bi'e to ža yenle' chégake', na' ža na' wži'e latje chie' gan ẕchi'a ḻaže'e bi da' žaken, nakwe' to laže' da' zakan', na' bchaḻje' ḻáwgake'.

22 Naž wžéžeya'agak benne' ka', na' wnnágake':

—¡Kege bénne'ze nga! ¡Dios na'kze ẕchaḻje'!

23 Ḻa' na'ze to wbás che ya'abá che x̱anžo ḻa' be'tie' ḻe' dan' ḻekze' wẕi'e yeḻa' ẕka'n ẕen da' žaḻa' gaken che Dios. Naž golj bzoga' ḻe'e Herodes na', na' gote' dan' žáwgakba' ḻe'.

24 Naž wzé diža' kan nak che x̱anžon', na' belyán benne' ka' nzi' ḻo ná'gaken'.

Bernabé ḻen Saulo žejcháḻjgake' diža' chawe' da' nežw chi'i

25 Kate' Bernabé ḻen Saulo ba bdégake' mežwn' da' btobgak benne' ka' che Benne' Criston' ḻo na'gak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ḻo yež Jerusalén, na' bezá'gake' ga na', na' beyéjgake' ḻo yež Antiokía. Ḻezka' bché'gake' ẕwa, x̱kwiden' zoa yetó labe' Markos.

13

1 Ḻa' ža na'ze wnníta'gak benne' ka' ẕcháḻjgake' ḻo wláz Dios, na' benne' wsedle ka', ḻo yež Antiokía, benne' ka' zej nbábḻene' benne' ka' che Benne' Criston' ḻo yežen'. Ki lágake':

Bernabé,
Smon, (ḻezka' lie' Benne' Gasj),
Lusio, (benne' yež Sirene),
Saulo,
Manaén, (benne' bgól-ḻene' tẕen Herodes, benne' ẕnna bi'e gan nbab Galilea).

2 Katen' zej ndobe benne' ki ḻaw x̱anžon', na' žóngake' wbás, Dios Be' La'y gože' ḻégake', na' wnné':

—Le kwej Bernabé ḻen Saulo cheze chia' nich chjéngake' žin na' dan' bḻiža' ḻégake' góngaken'.

3 Katen' beyóž béngake' wbás, na' bcháḻjḻengake' Dios, naž bx̱oa ná'gake' chope' ki, na' bséḻa'gake' ḻégake'.

Wbás ka' ẕcháḻjgake' diža' chawe' ḻo yežlyó Chipre

4 Naž Bernabé ḻen Saulo jake' ḻo yež Seleusia dan' bseḻa' Dios Be' La'y ḻégake' ga na', na' belbene' to ḻo barkw da' bchen' ḻégake' gan nak to yežlyó ḻo nisdo' da' nzin' Chipre.

5 Kate' bžíngake' ḻo yež Salamina, bcháḻjgake' x̱tiža' Dios ga nak ḻo yo'o ka' gan ẕdobgak benne' judío ka'

nich yéngekle' xtiža' Dios. Zej nchi'e
xkwide' Zwa nich gákłenbe' łégake'.
6 Kate' beyóž wdégake' yógo'te
ježdo' ka' zej nnitan' ło ježłyó
Chipren', da' zoan ło nisdo',
naž bžíngake' ło jež Pafos gan
bejxáka'gake' to benne' judío lie'
Barjesús. Nake' benne' wžá' wen
łaže', na' znne' zchałje' ło wláz Dios.
7 Benne' ni zóałene' Serjio Paulo,
to benne' wnná bia', benne'
žejni'ile'. Benne' wnná bian' błiže'
Bernabén' łen Saulon', dan' gónele'
yenle' xtiža' Dios.
8 Naž benne' wžán' beži'e chegak
Bernabén', na' Saulon', dan' gónele'
gone' ga bi chejłé' benne' wnná
bian' che Dios. Benne' wžán' łezka'
lie' Elimas łen xtíža'gak benne' zi'to'
ka'.
9 Naž Saulon', bennen' łezka' lie'
Pablo, bzóa choch ławe', na' zoałen
Dios Be' La'y łe', bwie' Elímasen',
10 na' gože' łe':
—Le', benne' wen łaže', na' benne'
wen da' kegle. Nako' ka zi'nkze da'
xiwe', na' bi złe'elo' chawe' yógo'te
da' naken chawe'. ¿Bi wsano' da'
žono', zži'o che diža' chawen' che
Xanžon', na' žsejo' xnez no benne'
žénele' chejłi'e chie' Łe'?
11 Na'a, Xanžo na'kze wsaka' zi'e
le', na' choł yej ławo', na' bi łe'elo'
wbíž bałe ža ka'.
Ła' wchołte yej ław Elímasen', na'
wdé' nile na'le, žilje' no benne'
goxwe' ne'e, nich wchi'e łe'.
12 Katen' benne' wnná bian'
błe'ele' da' goken, na' bebanle' kan
nak xtiža' Xanžon', na' bejłi'e che
Benne' Criston'.

Da' ben Pablo łen Bernabé ło jež Antiokía gan nbab Pisidia

13 Naž Pablo łen benne' ka'
žónłengake' łe' tzen wžéngake' to ło
barkw, na' bezá'gake' ło jež Pafos,
na' bžíngake' ło jež Perje gan nbab
Panfilia. Ło ježen' xkwide' Zwa
błá'ałenbe' łégake', na' beyejbe' ło
jež Jerusalén.
14 Wdé na' bezá'gake' ło jež Per-
jen', na' jake' ło jež Antiokía gan
nbab Pisidia. Ło ježen', katen' nak
ža la'y chegak benne' judío ka', be-
lyoé'e ło yo'o gan zdóbgake' nich
yéngekle' xtiža' Dios, na' ło yo'on'
wžé'gake'.
15 Naž to benne' zoe' ga na' bełe'
to da' bsedle Moisés, na' łezka' to
da' wnná to benne' bchałje' ło wláz
Dios. Wdé na' benne' wnná bia'
che yo'on' bsełe'e to benne', na'
bcháłjłene' Saulon', na' Bernabén',
na' wnné':
—Łe'e, lježto' ka'. Cha' nche'le to
da' nnale da' wzejni'ilen neto', le
nnan.
16 Naž wzó ža' Pablon', na' bchis
ne'e nich kwé'gake' žize, na' wnné':
—Le wzé nag da' yapa' łe'e,
benne' Israel ka', na' łe'e, nole
zžébele Dios.
17 Xanžo Dios, Bennen' zka'n
zengak benne' Israel ka', wžekze' xa
xto'žo ka', na' bene' ga belyánłi'e
katen' gókgake' benne' zi'to' ka' ło
ježłyó Ejipto. Wdé na' łen yeła' wak
zen chie' bebeje' łégake' ło ježłyón'.
18 Chopłałj yiz Dios goke' zen łaže'
łen łégake' katen' wdágake' dot ło yo
biž ło latje dach.
19 Kate' beyóž bchinnje' gaže
kwe' jež ka' wnníta'gaken ło ježłyó
Kanaán, na' bnezjwe' xa xto'žo ka'
ježłyó chegak benne' ka'.
20 Wdé na', da' goken tape gaywá'
chi yon yiz, Dios bnnite' benne' ka'
nich wchi'a łaže'e łégake' na' zejte
wzóa Samuel, bennen' bchałje' ło
wláz Dios.
21 Naž belnnable' Dios wzóe' to
benne' nich nna bi'e łégake', na'
Dios bzoe' Saúl, zi'n Sis, to benne'
nbábłene' za'só Benjamín ka' nich
nna bi'e łégake', na' ki ben Saúl na'
chopłałj yiz.
22 Wdé na' Dios beké'e Saúl na',
na' bzoe' Dabí nich nna bi'e łégake'.
Dios błoe'ele' kan nak Dabín', katen'
wnné': "Nnezla' Dabí, zi'n Isaí,
žone' da' žaz łaža'a neda', na' gone'
yógo'te da' žénela' gone'."

23 Ladjw z̲a'só Dabín', Dios bene'
ga golj Jesusen' nich yeslé' benne'
Israel ka', kan zga'ale bchebe l̲aže'
Dios gone'.
24 Zga'ale kate' bl̲a' Jesusen',
bchal̲j Z̲wa l̲awgak yógo'te benne'
Israel ka' nich yeyát l̲áže'gake', na'
yezóagake' nis.
25 Katen' za' yeyóž wchál̲j Z̲wan',
na' wnné': "¿Noz̲kze žéklele naka'
neda'? Bi naka' Benne' Criston',
Bennen' žal̲a' yide'. Le wia nga. Za'
l̲a' Bennen' ga zoa' ni, na' neda' bi
naka' zi kweja' z̲ele' da' žleje'."

26 'L̲e'e, ljéža'do' ka', l̲e'ekzle nakle
z̲a'só Bran l̲en nole l̲e'e zoale nga,
na' z̲žébele Dios. Dios na'kze bsel̲e'e
diža' ni chele nich yelale.
27 Benne' ka' wnníta'gake' l̲o yež
Jerusalén l̲en benne' ka' wnná
biá'gake' l̲égake', bi gókbe'egekle'
Jesusen' nake' Benne' Criston',
na' bi bejní'igekle' da' nyejw l̲e'e
yiche dan' wnnagak benne' ka'
bcháljgake' l̲o wláz Dios, žsedlen kan
nak che Jesusen', l̲a'kze žól̲gaken'
ža la'y ka', san l̲o yel̲a' bi žejní'il
chégake' béngake' da' benen ga bžin
dan' z̲nna dižan' katen' belchoge'
che Jesusen' gate'.
28 L̲a'kze bi bžél̲gekle' bi da' nbaga'
Jesusen' nich chóggake' chie' gate',
san belnnable' Pilato yi'e benne'
ka' gótgake' L̲e'.
29 Kate' beyóž béngake' yógo'te da'
nyejw l̲e'e yiche kan žal̲a' gaken
chie', belétjgake' L̲e' l̲e'e yag kroze,
na' belkache'e L̲e' l̲o yežw ba.
30 Naž Dios besbane' L̲e' l̲o yel̲a'
got,
31 na' zan ža bl̲oe'e l̲aw Jesusen'
l̲awgak benne' ka' wdál̲engake' L̲e'
tz̲en katen' wdé' gan nbab Galilea,
na' bl̲e'e l̲o yež Jerusalén. Na'a,
z̲zoa ligak benne' ka' chie' L̲e' l̲awgak
benách ka'.
32 'Ka' naken, l̲ezka' neto'
z̲cháljl̲ento' l̲e'e diža' chawen' kan
nak dan' bchebe l̲aže' Dios gone'
chegak x̲a x̲to'žo ka'.

33 Dan' bchebe l̲aže' Dios gone'
chégake', L̲ekze' bene' ga goken
l̲awžo žo'o, nakžo z̲a'sógake' ka'. Ki
bene' katen' besbane' Jesusen', na'
goken kan nyejw l̲e'e yiche gan zoa
salmo da' chopen', dan' z̲nnan ki:
"Le' nako' Z̲i'na'. Neda' bzoakza'
Le'."
34 Ka naken, Dios besbane' L̲e'
l̲o yel̲a' got nich bi kwia yi' bel̲a'
žen chie', Dios na'kze wnné' ki:
"Wnez̲jwa' chio' da' ba nez z̲en da'
bchebe l̲aža'a che Dabí."
35 Che l̲en l̲ezka' nyejw l̲e'e yiche,
gan zoa yetó salmo, da' z̲nnan ki:
"Bi go'o latje ga'n benne' la'y chio'
gan kwia yi' bel̲a' žen chie'."
36 Da' goken che Dabín' nak bian'.
Wdé bene' žin l̲awgak benne' wláž
chie' ka', kan Dios gože' l̲e' gone',
naž gote', na' wló'ogake' l̲e' l̲o yežw
ba gan wnníta'gak x̲a x̲ta'we' ka',
na' wz̲ía yi' bel̲a' žen chie'.
37 Na'a, kan nak che Jesusen',
Dios besbane' L̲e', na' bi wz̲ía yi'
bel̲a' žen chie' l̲o yežw ba.
38 L̲e'e, ljéža'do' ka', žal̲a' nnézlele
da' ni da' z̲zenla' l̲e'e. Ni'a che da'
ben Jesusen' Dios ženít l̲awe' chele
l̲e'e dol̲a' da' nbága'le.
39 Na'a, Dios žeyón chawe'e
yógo'te benne' ka' žejl̲é'gake' che
Jesusen', na' žeké'e dol̲a' ka' da' bi
gok yeká'a da' wnná x̲tiža' Dios,
dan' bde Moisés chežo.
40 Le gape chi'i kwinle na'a
nich bi gak chele da' nyejw l̲e'e
yiche dan' wnnagak benne' ka'
bcháljgake' l̲o wláz Dios, da' z̲nnan
ki:
41 Le wia nga, l̲e'e, benne' ka' bi
žaple neda' ba la'ne.
Yebán l̲áže'le, san l̲o yel̲a' bi žejl̲é'
chele gatle.
Neda' gona' to žin ža ni zoale l̲e'e,
na' l̲a'kze no benne' wl̲oe'ele' l̲e'e
da' zejl̲ás žin na', bi chejl̲e'le
chie'.
42 Kate' Pablon' l̲en benne' ka'
žónl̲engake' l̲e' tz̲en bežójgake' l̲o
yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka'
nich yéngekle' x̲tiža' Dios, naž

góta'yoegekle benne' ka' l̲égake' wzéngekle' l̲égake' da' ki kate' žin yetó ža la'y chégake'.
43 Kate' benne' ka' zej ndobe' l̲o yo'on', bežójgake' ga na', benne' zan, benne' judío ka', l̲en benne' ka' beyákgake' judío, benne' ka' z̲ka'n z̲éngake' Dios, bénl̲engake' Pablon' l̲en Bernabén' tz̲en. Chope' ki bcháljl̲engake' l̲égake', na' ben chóchgake' l̲égake' nich gá'nteze chóchgake', na' nich wx̲én l̲áže'gake' da' gonnze Dios chégake'.
44 Yex̲ono' ža ka' katen' bžin yetó ža la'y chégake', na' bdobgak yeláte'ze ka bdachgak benne' ka' che yežen' nich yéngekle' x̲tiža' Dios.
45 Naž bgé'egekle benne' judío ka', benne' bi žejl̲é'gake' che Jesusen', kate' bl̲é'egekle' benne' zan ka', na' che l̲en wnnégake' che da' z̲nna Pablon', na' beží'igake' chen.
46 Naž Pablon' l̲en Bernabén', l̲en yel̲a' wechóg l̲aže' chégake', belyi'e benne' judío ka', na' wnnágake':

—Ben byenen wzenlto' l̲e'e néžwle x̲tiža' Dios, san dan' z̲zoale chel̲a'ale diža' ni, da' žonle nak bian' bi nakle zi gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne ni chele, che l̲en, na'a chejto' gan zej nnita' benne' zi'to' ka'.

47 L̲ezka' gož X̲anžo Dios neto' gonto' ki, na' wchal̲jto' che Benne' Criston' l̲awgak benne' zi'to' ka'. Ki z̲nna da' wnná Dios kan nak che Benne' Criston', katen' wnné':

Bzoa' Le' nich gako' baní' chegak benne' zi'to' ka',
na' gako' Benne' yeslé' benách ka' dot yežlyó nga.

48 Kate' benne' zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', béngekle' da' ni, na' bebégekle', na' bka'n z̲éngake' X̲anžon' ni'a che x̲tiže'e. Yógo'te benne' ka' ba ben Dios chégake' gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chégake', bejl̲é'gake' che Benne' Criston'.
49 Ka' goken, wzé x̲tiža' X̲anžon', na' benne' yógo'te yež zej nnitan' yežlyón', béngeklen'.
50 Naž benne' judío ka', benne' bi žejl̲é'gake' che Jesusen', belkó'o yel̲e'e benne' blo ka' che yežen' nich bi l̲é'egekle' Pablon', na' Bernabén' chawe'. L̲ezka' belkó'o yel̲e'e no'le blo ka', no'le z̲ka'n z̲éngake' Dios. Ka' goken, béngake' ga belbía l̲áže'gake' Pablon', na' Bernabén', na' blággake' chope' ki na'le l̲o yežlyó chégake'.
51 Naž Pablon' l̲en Bernabén', bechínnjgake' bix̲te yo da' dan' lábgake', dan' z̲l̲oe'elen nga'n z̲ia da' zej nbaga' benne' ka' che yežen', na' jake' l̲o yež Ikonio.
52 Bebégekle benne' ka' che yež Antiokía, benne' žejl̲é'gake' che X̲anžon', na' Dios Be' La'y wzóal̲ene' l̲égake'.

14

Da' ben Pablo tz̲en l̲en Bernabé l̲o yež Ikonio

1 Kate' bžin Pablo l̲en Bernabé l̲o yež Ikonio, belyoé'e tz̲en l̲o yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, na' bcháljgake' diža' chawen' ga na'. Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka' l̲en benne' zi'to' ka', bejl̲é'gake' che Benne' Criston'.
2 Naž benne' judío ka', benne' bi žejl̲é'gake' chie', belkó'o yel̲e'e bal̲e benne' zi'to' ka' nich bi chejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' nich bi l̲é'egekle' chawe' lježžo ka', benne' žejl̲é'gake' chie' L̲e'.
3 Dan' bejl̲e'gak benne' zan ka' che Benne' Criston', Pablon' l̲en Bernabén' wnníta'gake' ga na' zan ža, na' l̲o yel̲a' wechóg l̲aže' bcháljgake' x̲tiža' Dios, dan' žx̲en l̲áže'gake' X̲anžon'. X̲anžo na'kze bl̲oe'ele' da' wnnágake' kan nži'il Dios benách ka' naken dot da' li, na' Dios bi'e l̲égake' latje béngake' da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebángekle benách ka'.
4 Naž benne' ka' nníta'gake' l̲o yežen' gok chópelegake'. Bal̲e' bénl̲engake' benne' judío ka' tz̲en,

benne' ka' bi žejlé'gake' che Jesusen', na' yebale' bénlengake' Bernabén' len Pablon', benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', tzen.

5 Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' chie' len benne' zi'to' ka', bénlengake' tzen benne' ka' znna biá'gake' légake', na' bdóbgake' nich góngake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' zia, na' nich wžé'egake' légake' yej.

6 Kate' Pablon' len Bernabén' gókbe'egekle' da' ni, bzónnjgake' ga na', na' jake' lo yež Listra, na' lo yež Derbe, yež ka' zej nbaben Likaonia, gan wdégake' yógo'te yeždo' ka', da' zej nnitan' gawze.

7 Lo yež ka' bcháljgake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'.

Zžé'egake' Pablo yej lo yež Listra

8 Lo yež Listra wzóa to benne' bi žak se'e. Že'ze' ga na' dan' bi zza'kze' katen' golje', na' batkle wzé'e ni'e.

9 Benne' ni wzé nage' da' wnná Pablo. Pablon' bwie' le', na' gókbe'ele' žejli'e che Benne' Criston' nich yeyake'.

10 Naž wnné zižje Pablon', na' gože' le':

—Wzé.

La' bxíte'te bennen', na' wzé'e ni'e.

11 Kate' benne' Listra ka' blé'egekle' dan' ben Pablon', wzó láwgake' znnégake' zižje len xtíža'gak benne' Likaonia ka', na' wnnágake':

—¡Dios ka' benne' ki! Bétjgake' ga ni zoažo, na' zloe'el kwíngake' kan znna'gak benne' ka'.

12 Wnnágake' Bernabén' nake' Júpiter, kan nak la dios blo chégake', na' wnnágake' Pablon' nake' Merkurio, yetó dios chégake'. Ki wnnágake' dan' zchalj Pablon' kan znnágake' žon Merkurion'.

13 Gan nníta'gake' zoa yodo' che Júpiter, da' žen' kwit nez gan žo'ogak benách ka' lo yežen'. Bxoz che Júpiter na' la' bžintie' ga na', na' nchi'e beže ka', na' lezka' noe'e yeje ka', na' žónlengak benne' zan le' tzen. Gónegekle' gótgake' beže ka' lawgak Pablon' len Bernabén' nich wká'n zéngake' légake' kan žóngake' chegak dios ka' chégake'.

14 Kate' Bernabén', na' Pablon', benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', gókbe'egekle' da' ni, na' belcheze'e laže' da' zej nakwe'. Gok nyache' láže'gake' dan' žongak benne' ka' da' bi žala' góngake', na' belxite' Pablon', na' Bernabén', na' bejcházgake' gachje láwe'le benne' zan ka'. Wnnégake' zižje,

15 na' gózgake' légake':

—Le'e, benne' ka'. ¿Biz chen' žonle da' ki? Lezka' bénne'ze nakto' kan nakle le'e, na' zzenlto' le'e da' nikze žala' wsanle žonle, dan' bi be zakan', nich gakle che Dios ban. Dios ni bene' ya'abá, na' yežlyó nga, na' nisdo', na' yógo'te da' zej nnitan' to to latje ka'.

16 Yiz ka' da' wdégaken, bengak yógo'te benách ka' kan nak da' znnazen chégake', na' Dios bi bsejwe' xnézgake',

17 san bene' ga nak bia' da' nake', ni'a che da' chawe' da' žone' chégake'. Žsele'e nis yejw gan zoažo, na' žone' ga želgole da' žazžon. Zwawe' žo'o, na' žone' ga žebelžo.

18 La'kze Bernabén' len Pablon' góžgake' légake' da' ki, kánneze bzóegekle' bséjwgake' xnezgak benne' zan ka', nich bi gótgake' beže ka' láwgake'.

19 Naž bale benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bžíngake' ga na', benne' ka' zej nžoje' lo yež Antiokía, na' lo yež Ikonio, na' belkó'o yele'e benne' zan ka'. Naž yógo'tegake' bžé'egake' Pablo yej, na' bzóbgake' le' na'le žoa'a yežen', dan' žékgekle' ba nate'.

20 Naž kate' benne' ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bdóbgake' dot kwit gan de Pablon', na' wyase', na' beyaze' lo yežen'. Kate' za' ža'ní' yetó ža, Pablon'

bežójlene' Bernabén', na' jake' lo yež Derbe.

21 Lo yežen' bchálǰgake' diža' chawen' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' benne' zan bejlé'gake' chie' Le'. Wdé na' beyéjgake' lo yež Listra, na' lo yež Ikonio, na' lo yež Antiokía.

22 Kate' Bernabén' len Pablon' wdégake' lo yež ka', ben chóchgake' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' besá'gake' láže'gake' nich ga'n chóchgake' kan žejlé'gake' chie' Le'. Belyi'e légake':

—Cho'ožo žo'o gan znna bia' Dios, san žon byenen sáka'žo da' zan da' gaken chežo.

23 Gan zoa to kwe' to kwe' benách ka' che Benne' Criston', Pablon' len Benabén' bnníta'gake' benne' gole ka' nich gape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston'. Kate' ba bchálǰlengake' Dios, na' béngake' wbás, naž bdégake' légake' lo na' Xanžo, Bennen' žejlé'gake' chie'.

Pablo len Bernabé žežíngake' lo yež Antiokía gan nbab Siria

24 Naž Pablo len Bernabé wdégake' gan nbab Pisidia, na' bžíngake' gan nbab Panfilia.

25 Kate' beyóž bchálǰgake' xtiža' Benne' Criston' lo yež Perje, na' jake' lo yež Atalia.

26 Bezá'gake' ga na', na' belbene' to lo barkw, na' bežíngake' lo yež Antiokía, gan zej nnita' benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' bséla'gake' légake' nich chejzégake' xtiža' Dios, katen' wló'ogake' légake' lo na' Dios, Bennen' žon chawe'e légake' nich góngake' xchine', žin na' da' ba beyóž béngake'.

27 Katen' bežíngake' lo yež Antiokía, na' bdobgak benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na'. Naž Pablon' len Bernabén' bzéngekle' légake' kan zej nak da' zen ka' da' ben Dios lo ná'gake', na' lezka' kan ben Dios, bi'e benách zi'to' ka' latje žejlé'gake' che Benne' Criston'.

28 Zan ža Pablon' len Bernabén' bgá'nlengake' benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' lo yežen'.

15

Benne' ka' che Benne' Cristo žon xtíža'gake' lo yež Jerusalén

1 Naž bale benne' ka', benne' zej nžoje' gan nbab Judea, bžíngake' lo yež Antiokía. Bsédgekle' lježžo ka', na' wnnágake':

—Le'e, benne' byo ka', cha' bi chog lo bela' chele kan žónteze žonto', kan bchi'le Moisés, bi gak yelale.

2 Naž Pablo len Bernabé beldíl diže'e len légake', na' goklе'e žo'osbé. Wdé na', benne' Antiokía ka' wžégake' Pablon' len Bernabén', na' yebale lježžo ka', nich chjake' lo yež Jerusalén, nich lá'gake' lawgak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' lezka' lawgak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wchálǰlengake' légake' kan nak da' ni da' žaken, na' kan nak da' yalze da' žsédgekle benne' ka'.

3 Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' Antiokía ka', wló'ogake' légake' nez. Wdégake' gan nbab Fenisia, na' gan nbab Samaria, na' bzéngekle' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', kan goken, beyakgak benne' zi'to' ka' che Benne' Criston'. Da' ni benen ga bebégekle yógo'te lježžo ka'.

4 Pablon' len Bernabén' bžíngake' lo yež Jerusalén. Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na' len benne' wbás ka' bselе'e Le', na' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', wdápegake' légake' ba la'ne. Pablon' len Bernabén' bzéngekle' légake' yógo'te da' ben Dios lo ná'gake'.

5 Naž bale benne' yodo' fariseo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', belzó ži'e, na' wnnágake':

—Žon byenen chog l̲o bel̲a' chegak benne' byo ka', benne' zi'to' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' wchi'ilžo l̲égake' góngake' kan z̲nna da' bchi'le Moisés žo'o.

6 Nač benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston' l̲en benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', bdóbgake' nich wchi'a l̲áže'gake' da' ni da' žaken.

7 Wdé bchál̲jgake' scha, na' wzé Bedw, na' gože' l̲égake':

—Ljéža'do' ka'. Nnézkzelele kan gok ža ni'te, kan Dios wžekze' neda' nich wchal̲ja' x̲tiže'e l̲awgak benách zi'to' ka' nich yéngekle' diža' chawen', na' chejl̲é'gake' che Benne' Criston'.

8 Dios, Bennen' nónbia'kze' da' yo'o l̲o yichj l̲ázdo'gak benách ka', bzoe' da' nak bia' žape' l̲égake' ba la'ne, dan' bsel̲e'e Dios Be' La'y chégake', kan bsel̲e'e L̲e' chežo žo'o.

9 Bi bche'e kan bene' chégake', na' chežo, na' l̲ezka' beyón chawe'e yichj l̲ázdo'gake' dan' žejl̲é'gake' che Benne' Criston'.

10 Na'a, ¿biz̲ chen' z̲ži'ile che Dios, na' žesbága'le to ywa' zi'i yengak ljeżžo ka'? Ywa' na', da' naken da' bchi'le Moisés, bi gok wa'žon žo'o, na' bi gok wá'gaken x̲a x̲to'žo ka'.

11 Žejl̲e'žo yelažo ni'a cheze da' ben X̲anžo Jesús l̲o wláz žo'o, na' kan yelažo žo'o, l̲ezka' yelágake' l̲égake'.

12 Katen' beyóž bchal̲j Bedon' da' ni, na' yógo'tegake' wnníta'gake' žize, na' bze nággake' da' bchal̲jgak Bernabén', na' Pablon'. Benne' ki bzéngekle' l̲égake' da' ka' da' zej nak bian' da' žóngaken ga žebángekle benách ka', da' ka' ben Dios l̲o ná'gake' gan zej nnita' benách zi'to' ka'.

13 Katen' beyóž wnnagak Bernabén', na' Pablon' da' ni, bechebe Jakob, na' wnné':

—Ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' l̲e'e.

14 Smon Bedw ba bzenle' žo'o kan ben Dios, bl̲oe'ele' l̲aw yel̲a' wak chie' da' nežw chi'i l̲awgak benách zi'to' ka' nich bebeje' benách ka' che L̲eze', benne' ka' nníta'gake' ládjwgake'.

15 Kan nak da' ni naken tl̲ebe l̲en x̲tíža'gak benne' ka' bcháljgake' l̲o wláz Dios, kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan:

16 Kate' ža ka' te ža ki yel̲á'a, na' wchisa' to Benne' nna bi'e,
Bennen' chaze' latje che Dabí, bennen' wnná bi'e.
Gona' kan žon to benne' žechise' to yo'o nyinnj.
L̲ezka' yechisa' benne' z̲a'sóe' ka', benne' ka' zej nga'ne'.
Gona' kan žon to benne' žechise' to ze'e gole.
Ki gona' nich yechisa' da' wnná bia' Dabín',

17 na' nich chiljgak yezika' benách ka' X̲anžon'.
Benách zi'to' ka' chíljgake' L̲e',
na' si' lágake': Benách Ka' Che Dios.

18 Ki wnnakze X̲anžo, Bennen'
ža ni'te bene' ga zej nak bia' yógo'te da' ki.

19 'Che l̲en žekla' neda' bi žal̲a' wséjwžo x̲nezgak benách zi'to' ka', benne' ka' žeyákgake' che Dios.

20 Žal̲a' wzojžo chégake' nich wká'ngake' da' ka' da' bi žal̲a' gáwgake', da' bdegak benách ka' l̲awgak lo'a ka', na' bi góngake' da' sban ka', na' bi gáwgake' bel̲a' chegak bia yix̲e' ka' l̲en x̲chéngakba', na' bi gáwgake' x̲chen nóte'teze bia yix̲e'.

21 Ža ni'te, na' zejte na'a ža zej nnita' benne' ka' z̲cháljgake' l̲o yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios yógo'te yež ka', na' z̲cháljgake' che da' bzoj Moisés. Žól̲gakkzen' ža la'y ka'.

22 Nač benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Criston' l̲en benne' gole ka', na' yógo'te benne' ka' che Benne' Criston', wyáz l̲áže'gake' wžégake' bal̲e benne' ka' ládjwgake' nich

séḻa'gake' ḻégake' ḻo yež Antiokía, tẓen ḻen Pablon', na' Bernabén'. Chope' ka' wžégake' zej nake' Judas ḻen Silas. Judas na' ḻezka' lie' Barsabás. Chope' ki zej nake' benne' blo ládjwgak lježžo ka'.

23 Bzójgake' to ḻe'e yiche da' bdégake' ḻo ná'gake', nich chjwá'gaken', dan' ẓnnan ki: "Neto', benne' wbás ka' bseḻa' Benne' Criston' ḻen benne' gole ka', na' lježžo ka', žapto' ḻe'e: "Padioẋ" lježto' ka', nakle benách zi'to' ka', na' zoale ḻo yež Antiokía, na' ḻo yež ka' zej nbaben Siria, na' Silicia.

24 Benlto' kan žongak baḻe benne' ka', benne' bžójgake' ga ni zoato', san bi bséḻa'to' ḻégake'. Žedjchá'gake' ḻe'e ḻen da' ka' ẓnnágake', na' ẓchíẋgake' yichj ḻáẓdo'le, dan' ẓnnágake' žon byenen chog ḻo beḻa' chele, benne' byo ka', na' žaḻa' gonle kan ẓnna da' bchi'le Moisés.

25 Che ḻen wyáz ḻáže'to' katen' ba ben toze ẋtíža'to', wžeto' chope benne', na' séḻa'to' ḻégake' nich yedjwíagake' ḻe'e. Yídḻengake' tẓen Bernabé ḻen Pablo, benne' ka' nži'ilžo.

26 Bernabén', na' Pablon' ba jake' gan wzóa da' ben ẓož gátgake' dan' zej nži'ile' X̱anžo Jesús, Benne' Criston'.

27 Ki naken, žséḻa'to' Judas ḻen Silas gan zoale. Chope' ki wzejní'igekle' ḻe'e da' ni da' ẓzojto' chele ḻe'e yiche ni.

28 Dios Be' La'y bḻoe'ele' neto' da' žaz ḻaže'e, na' ḻezka' žaz ḻáže'to' neto', bi yesbága'žeto' ḻe'e ywa', da' naken da' bchi'le Moisés, san toze da' ki da' žon byenen gonlen.

29 Bi gawle da' wdé ḻawgak lo'a ka'.
Bi gawle žen.
Bi gawle beḻa' chegak bia yiẋe' ka'
ḻen ẋchéngakba'.
Bi gonle da' sban ka'.
Cha' gape chi'i kwinle, nich gonle kan ẓnnagak da' ki, na' gonle da' naken chawe'."

30 Ka' goken, benne' ka' bséḻa'gake' bžíngake' ḻo yež Antiokía. Katen' bḻá'gake' ga na', btóbgake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wló'ogake' yichen' ḻo ná'gake'.

31 Katen' beyóž béḻgaken', bebégekle' ni'a che da' nyejw ḻe'e yichen', da' žeyón ẓenen ḻégake'.

32 Judas na' ḻen Sílasen' ḻezka' zej nake' benne' ẓcháḻjgake' ḻo wláz Dios. Che len bkóngekle' žin diža' zan, da' ka' bcháḻjḻengake' lježžo ka', nich beyón ẓéngake' ḻégake', na' ben chóchgake' ḻégake'.

33 Wdé bžégekle' chope' ka' ga na' baḻe ža, naž lježžo ka' bzégake' ḻégake' diža' nich yeyéjgake' ḻo yež Jerusalén gan zej nnita' benne' ka' bséḻa'gake' ḻégake'.

34 Wyáz ḻaže' Sílasen' bga'ne' ḻo yež Antiokían'.

35 Ḻezka' Pablon', na' Bernabén' bgá'ngake' ḻo yežen', na' bsédgekle' benách ka', na' bzoa lígake' che ẋtiža' X̱anžon'. Ḻezka' bengak benách zanže ka'.

Ẓzo ḻaw Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chope chi'i

36 Kate' ba wdé baḻe ža Pablo gože' Bernabé:

—Le cho'o chejžo da' yoble nich chejwíažo lježžo ka' nníta'gake' yógo'te yež ka' gan ba bchaḻjžo ẋtiža' X̱anžon', nich ḻe'elžo kan žak chégake'.

37 Gónele Bernabén' wché'gake' ẋkwide' Ẓwa Markos, nich chéjḻenbe' ḻégake',

38 san bi wyáz ḻaže' Pablon' wché'gake'-be' nich chéjḻenbe' ḻégake' dan' bḻá'aḻenbe' ḻégake' gan nbab Panfilia, na' biž yjénḻenbe' ḻégake' žin che X̱anžon'.

39 Bi gok toze ẋtíža'gak Bernabén', na' Pablon', ga bžinte bḻa'a ḻázgake' toe' yetóe'. Bernabén' bchi'e ẋkwide' Markos, na' belbene' to ḻo barkw, na' jake' ḻo yežlyó Chipre.

40 Pablon' wžíe' Silas nich chéjḻene' ḻe' tẓen. Naž lježžo ka' wló'ogake' ḻégake' ḻo na' X̱anžon',

na' wnnábgekle' Le' gon chawe'e légake'. Naž Pablon' len Sílasen' wyó'ogake' nez.
41 Wdégake' lo yež ka' gan nbab Siria, na' gan nbab Silisia, na' ben chóchgake' benách ka' che Benne' Criston' nníta'gake' lo yež ka'.

16

Xkwide' Timoteo žónlenbe' Pablo len Silas tzen

1 Wdé na' bžin Pablo len Silas lo yež Derbe, na' lo yež Listra. Wzóa to xkwide' byo lebe' Timoteo ga na', na' žejle'be' che Benne' Criston'. Nakbe' zi'n to no'le judío žejli'e che Benne' Criston', san xabe' bi nake' judío.
2 Lješšo ka', benne' nníta'gake' lo yež Listra, na' lo yež Ikonio znnágake' žon Timoteon' da' naken chawe'.
3 Gónele Pablon' chejlen xkwiden' le'. Bchi'e-be', na' bchoge' lo bela' chebe' kan žongak benne' judío ka'. Ki bene' nich bi nnegak benne' judío ka' chebe', dan' nnézgekle' yógo'tegake' bi nak xabe' benne' judío.
4 Kate' Pablon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen wdégake' gan zej nnita' yež ka', na' to to yež ka' bdégake' lo na'gak lješšo ka' nníta'gake' ga na' da' bzojgak benne' wbás ka' bselа' Benne' Criston' len benne' gole ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Bdégake' yichen' lo ná'gake' nich góngake' kan znnan.
5 Ka' goken, gok chochgak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' kan nak da' žejle'žo chie' Le', na' belyane' tža tža.

Benne' Masedonia žliže' Pablo lo da' ble'e dáwe'le'

6 Pablo len benne' ka' žónlengake' le' tzen wdégake' gan nbab Frijia, na' gan nbab Galasia. Ki béngake' dan' bsejw Dios Be' La'y xnézgake', nich bi chejchálјgake' xtiža' Xanžon' gan nbab Asia.
7 Kate' bžíngake' gan nbab Misia, gónegekle' chjake' gan nbab Bitinia, san Dios Be' La'y, Bennen' žselа' Jesusen' chežo, bi bi'e légake' latje.
8 Naž wdégake' chela'ale gan nbab Misia, na' jake' lo yež Troas. Neda', Lukas, zzoja' chio' da' ni, wzóa' lo yež Troasen', gan wzó lawa' žónlena' Pablon' tzen.
9 Lo yežen' Dios bloe'ele' Pablon' to da' ble'e dáwe'le'. To benne' byo, benne' Masedonia, bloe'e lawe' gan zoe', na' góta'yoele' Pablon', na' wnné': "Da lažto', gan nbab Masedonia, na' goklen neto'."
10 Kate' Pablon' ble'ele' da' ni, dan' ble'e dáwe'le', la' be' láže'teto' chejto' gan nbab Masedonia, dan' gókbe'elto' Dios ba bliže' neto' nich chejchaljto' diža' chawen' chie' lawgak benách ka' nníta'gake' lo yežlyón'.

Da' bengak Pablo, na' Silas lo yež Filipos

11 Naž wžento' to lo barkw, na' wza'to' lo yež Troas. Wdeto' ga bžínteto' lo yež Samotrasia, na' wdé yetó ža bžinto' lo yež Neápolis.
12 Beza'to' ga na', na' bžinto' lo yež Filipos, yežen' nakžen blo ka yógo'te yež ka' zej nbaben chelá'a na' che gan nbab Masedonia. Lo yežen' zej nnita' benách wláž ka' chegak benne' Roma ka'. Wzoato' lo yežen' bale ža.
13 Kate' bžin to ža la'y, bžojto' lo yež, na' wyejto' žoa'a yego gan zdóbgakkze benne' ka' che yežen' nich wchálјlengake' Dios, na' wže'to' ga na', na' bchálјlento' no'le ka' zej ndobe' ga na', kan nak xtiža' Xanžon'.
14 Zoa Lidia ládjwgake', to no'le che yež Tiatira. Nake' no'le žóti'e laže' xna da' záka'le'en. No'le ni zka'n zene' Dios, na' bze nage' da' bchalj Pablon', na' Xanžon' góklene' no'len' nich wzí' lo ne'e dan' wnná Pablon'.
15 Naž bezóe' le' nis, na' lezka' belzóa nis benách ka' nníta'gake'

liže'. Wdé na' góta'yoele' neto', na' wnné':

—Cha' žákbe'elele žejlí'a che Xanžon', le cho'o liža', na' le soa ga na'.

Ben byene' bga'nto' ga na'.

16 Yetó da' goken to ža kate' ne zejto' gan zcháljlento' Dios, bedjchág to xkwide' no'le neto', na' yo'obe' be' da' žonen ga znnéya'abe'. Len yela' wnnéya'a chebe' benbe' ga benne' xanbe' ka' belzí'li'e mežw.

17 Xkwide' no'len' bejnawbe' Pablon', na' neto'. Wnnebe' zižje, na' wnnabe':

—Benne' ki žóngake' xchin Dios, Benne' wak zente. Zloé'egekle' le'e kan gak yelale.

18 Ki benbe' zan ža. Katen' biž wyáz laže' Pablon', byechje', na' bliže' ben' yo'obe', na' wnné':

—Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', žapa' le': bežój lo yichj lázdo'w xkwide' no'le ni.

La' na'ze bežojte ben'.

19 Kate' xanbe' ka' gókbe'egekle' ba bežój ben' da' benen ga wnnéya'abe', na' biž sí'gake' mežw ni'a chebe', che len béxwgake' Pablon' len Silas, na' bché'gake' légake' lawgak benne' yolawe' ka', benne' ka' zej ndobe' gan nak lawe' ya'a.

20 Bzégake' légake' lawgak benne' yolawe' ka', na' wnnágake':

—Benne' ki zej nake' benne' judío ka', na' žóngake' ga žongak benne' wláž chežo ka' žo'osbé.

21 Žsédgekle' da' bi žala' si' lo na'žo, na' da' bi žala' gonžon, dan' nbabžo yež Roma.

22 Benne' zan ka' bží'igake' che Pablon' len Sílasen'. Naž benne' yolawe' ka' góžgake' ni'a ná'gake' ka' yeká'gake' laže' da' zej nakw Pablon', na' Sílasen', na' chíngake' légake' yid.

23 Wdé belyínli'e légake', na' bséjwgake' légake' liž ya. Góžgake' benne' žsejwe' liž yan' gape chi'e légake'.

24 Benne' ni, kate' ba góžgake' le' ki, bsejwe' légake' lo liž yan' ni'te, na' wloé'e ní'agake' lo bloj yag ka'.

25 Gachje yele Pablon' len Sílasen' zcháljlengake' Dios, na' žólgake' da' žoe láwgake' Le'. Benne' ka' zej nyejwe' liž yan' bze nággaken'.

26 Naž wzó'le'e yežlyó. Ka' goken ga bžinte wzize len ze'e liž yan', na' la' belyáljwte yógo'te gan želyoé'e lo yo'on', na' beyéž do ya ka' da' zej nžejen benne' ka' zej yoe'e ga na'.

27 Bebán bennen' žsejwe' liž yan'. Kate' ble'ele' zej nyaljw gan želyoé'e liž yan', bleje' ya ntoche' chie' nich got kwine'. Ki gónele' gone' dan' žekle' ba bzonnjgak benne' ka' zej nyejwe' liž yan'.

28 Naž wnné zižje Pablon', na' bliže' le', na' wnné':

—Bi be gon kwino', dan' zoato' yógo'teto' nga.

29 Naž bennen' wnnabe' yi', na' la' wyo'otie' liž yan'. Wzízli'e lo yela' zžebe chie', na' bzoa zibe' xní'agak Pablon', na' Sílasen'.

30 Kate' ba bebeje' légake' lo liž yan', gože' légake':

—Le'e, benne' ka', ¿biz žala' gona' nich yelá'?

31 Légake' belyi'e le':

—Bejlé' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' yeló' le', na' lezka' yelagak benách ka' nníta'gake' ližo'.

32 Bcháljlengake' le' tzen len yógo'te benách ka' nníta'gake' liže', kan nak che xtiža' Xanžon'.

33 La' na'ze, kate' ne nak žel, bennen' žsejwe' liž yan' la' bche'tie' légake', na' bejtibe' légake' gan zíagake' we'. Wdé na', la' bezoatie' nis, na' lezka' belzóa nis yógo'te benách ka' nníta'gake' liže'.

34 Naž bchi'e légake' liže', na' bi'e da' we'j bdáwgake'. Žebele' tzen len yógo'te benách ka' nníta'gake' liže' dan' žejlé'gake' che Dios.

35 Kate' za' ža'ní' ža na', benne' yolawe' ka' bsélа'gake' ni'a ná'gake',

na' belyi'e bennen' žsejwe' liž yan', na' wnnágake':

—Bsan benne' ka'.

36 Naž bennen' žsejwe' liž yan' bzenle' Pablo da' ni, na' wnné':

—Benne' yolawe' ka' góžgake' neda' wsana' le'e. Na'a, le žoj, na' binlo le yeyéj gan zoale.

37 Naž bžoj Pablon', na' gože' ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' wnné':

—Ba wdíngake' neto' lawgak benách ka' la'kze bi bchi'a láže'gake' neto' kan znna benne' Roma, benne' wnná bia'. Bséjwgake' neto' liž ya, na' neto' nbabto' yež Roma na'. ¿Na'a wsángake' neto' ži žize? ¡Bi gaken ki! Žala' yedjsángake' légakkze' neto'.

38 Beyejgak ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' bzéngekle' légake' da' ni, na' légake' bžébegake' kate' béngekle' zej nbab Pablon', na' Sílasen' yež Roma.

39 Kate' bžíngake' liž yan', góta'yoegekle' Pablon' len Sílasen' bi yesbága'gake' légake' zia. Naž belbeje' légake' liž yan', na' góta'yoegekle' légake' žójgake' lo yežen'.

40 Naž Pablon' len Sílasen' bžójgake' liž yan', na' wyó'ogake' liž Lidia. Katen' ba blé'egekle' ljeżžo ka', benne' nníta'gake' ga na', beyón zéngake' légake', na' la' bezá'tegake' ga na'.

17

Benne' yež Tesalónika ka' žóngake' žo'osbé

1 Wdé Pablo len Silas lo yež Anfípolis, na' lo yež Apolonia, na' bžíngake' lo yež Tesalónika, gan zoa to yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios.

2 Bga'n Pablon' lo yežen' galj ža, na' ka žónteze žone', wyoé'e yo'on' kate' nak ža la'y chegak benne' judío ka', na' bchálj̲lene' légake' xtiža' Dios.

3 Bzejni'ile' légake', na' bloe'ele' légake' žsedle da' nyejw le'e yiche la'y žon byenen saka' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' yide', na' gate' nich yeslé' légake', na' te gate', na' yebane' lo yela' got. Naž Pablon' gože' légake', na' wnné':

—Ka' goken che Bennen' lie' Jesús, Bennen' zzenla' le'e kan nak chie'. Benne' ni nake' Benne' Criston'.

4 Naž bale' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' bénlengake' Pablon' len Sílasen' tzen. Lezka' benne' zan, benne' zi'to' ka', benne' zka'n zéngake' Dios, bejlé'gake' che Benne' Criston'. Lezka' no'le zan, no'le blo ka', bejlé'gake' chie' Le'.

5 Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', lo yela' zge'el chégake' Pablo, btóbgake' benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' kon želdaze' ga na'. Kate' ba btóbgake' benne' zan ka', béngake' žo'osbé dot lo yežen', na' de chgi' belyoé'e liž Jasón nich kwéjgake' Pablon' len Sílasen' lawgak benách ka', benne' ka' žóngake' žo'osbé.

6 Kate' bi bžélgekle' Pablon' len Sílasen', naž belbeje' Jasón, na' yezika' ljeżžo ka', benne' nníta'gake' ga na', na' bché'gake' légake' lawgak benne' yolawe' ka'. Wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Ba bžingak benne' ka' nga, benne' ka' zchíxgake' benách ka' dot yežlyó nga.

7 Jasón ni wloé'e légake' liže'. Zzí'igake' che da' znna benne' Sésar, bennen' znna bi'e žo'o, na' znnágake' zoa yetó benne' znna bi'e, bennen' lie' Jesús.

8 Kate' benne' wláž ka', na' benne' yolawe' ka', béngekle' da' ni, wžé' zédgekle'.

9 Naž, benne' yolawe' ka' wzí'gake' mežw da' bka'ngak Jasón na', na' yezika' benne' ka', nich wsángake' légake'.

Da' bengak Pablo ḻen Silas ḻo yež Berea

10 Nač lježžo ka', benne' Tesalónika ka', ḻa' belséḻa'tie' Pablo ḻen Silas kate' ne nak žel, na' jake' ḻo yež Berea. Katen' bžíngake' ga na', belyoé'e ḻo yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' che yežen' nich yéngekle' x̲tiža' Dios.

11 Benne' ki gókgakže' chawe' ka zej nak benne' judío ka' nníta'gake' ḻo yež Tesalónika, dan' wz̲í' ḻo ná'gake' x̲tiža' X̲anžon' dot ḻáže'gake'. Tža tža béḻgake' da' nyejw ḻe'e yiche la'y, nich nnézgekle' cha' nak dot da' li dan' z̲nna Pablon'.

12 Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka', bejḻé'gake' che Benne' Criston'. L̲ezka', benne' zan, benne' zi'to' ka', no'le blo ka', na' benne' byo ka', bejḻé'gake' chie' L̲e'.

13 Nač kate' gókbe'egekle benne' judío ka', benne' ka' nníta'gake' ḻo yež Tesalónika, ḻezka' z̲chaḻj Pablon' x̲tiža' Dios ḻo yež Berea, nač jake' ga na', na' béngake' ga bengak benne' zan žo'osbé ga na'.

14 Nač lježžo ka' ḻa' belséḻa'tie' Pablon', nich cheje' žoa'a nisdo', san Sílasen', na' x̲kwide' Timoteo, bgá'ngakze' ḻo yež Berea na'.

15 Benne' Berea ka' bché'gake' Pablon' ḻo yež Atenas. Nač ḻa' beyéjtegake' ḻo yež Berea na', na' biá'gake' x̲tiža' Pablon', nich yé'gake' Sílasen' ḻen x̲kwide' Timoteon' chjaktie' gan zoa Pablon'.

Da' ben Pablo ḻo yež Atenas

16 Kate' ne zoa Pablo z̲beze' Silas ḻen x̲kwide' Timoteo, ḻo yež Atenas, gok nyache' ḻaže'e dan' bḻe'ele' kan žongak yógo'te benne' ka' che yežen', z̲ka'n z̲éngake' lo'a ka'.

17 Che ḻen bcháḻjḻene' benne' judío ka' ḻen benne' zi'to' ka', benne' z̲ka'n z̲éngake' Dios. Ki bene' gan nak ḻo yo'o gan z̲dóbgake' nich yéngekle' x̲tiža' Dios. L̲ezka' tža tža bcháḻjḻene' benne' ka' z̲dágake' ḻawe' ya'a kan nak x̲tiža' Benne' Criston'.

18 Pablon' bcháḻjḻene' baḻe benne' ka' nzi' ḻo ná'gake' da' žsédgekle benne' epikúreo ka', na' da' žsédgekle benne' estoiko ka'. Baḻe' wnnágake':

—¿Biz̲ chen z̲chaḻj benne' wnneḻe'e ni?

Yebaḻe' wnnágake':

—Žeklto' z̲chaḻje' chegak dios zi'to' ka'.

Ki wnnágake' dan' z̲chaḻj Pablon' ḻáwgake' diža' chawen' che Jesusen', na' che yeḻa' yebán.

19 Nač béx̲wgake' na' Pablon', na' bché'gake' ḻe' ḻaw Ya'a Areópago, gan z̲dóbgake' nich wcháḻjgake', na' wnnágake':

—¿Wak yenlto' da' kobe ni da' z̲chaḻjo' chen?

20 Z̲zenlo' neto' da' ka' žóngaken ga žebán ḻáže'to'. Na'a, žénelto' nnezlto' biz̲en' dan' z̲chaḻjo' chen.

21 Biž bi žaz ḻáže'gak gongak benne' Atenas ka', na' benne' zi'to' ka' nníta'gake' ga na', san žénzegekle', na' z̲cháḻjzegake' che to da' kobe.

22 Nač wzé Pablon' gachje ḻáwe'le ḻi'a Areópagon', na' wnné':

—Benne' Atenas ka', yógo'te da' z̲ḻe'ela' zej nak bian' z̲ka'n z̲énḻe'ele dios ka' chele.

23 Katen' wdía' ḻo yež nga bḻe'ela' da' zan da' z̲ka'n z̲enle, na' ḻezka' bejx̲aka'a to nichw gan nyejw da' z̲nnan ki: "To Dios, Bi Nonbia' Nitó Benne' L̲e'." Dios na' z̲ka'n z̲enlene' ḻa'kze bi nónbia'le-ne', Dios na' z̲chaḻja' ḻawle kan nak chie'.

24 'Dios ni bene' yežlyó nga, na' yógo'te da' zej nnitan' yežlyó nga. Nake' X̲an ya'abá, na' X̲an yežlyó nga, na' bi zoe' to ḻo yodo' da' zej non benách ka'.

25 Bi be žiážjele' da' gak wnéz̲jwgak benne' ka' chie', dan' L̲ekze' z̲nez̲jwe' chegak yógo'te benách yeḻa' nban, na' yógo'te da' žiážjegekle'.

26 'L̲e' bene' toze benne' byo gan za'gak yógo'te kwe' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, na'

bl̲oe'ele' ža žal̲a' nníta'gake', na' gan žal̲a' nníta'gake'.
27 Dios bzoakze' chégake' nich chíljgake' L̲e', cha' nákteze wžél̲gekle' L̲e' l̲a'kze kángakze'. Ki žaken l̲a'kze bi zoe' zi'to' gan zoažo to tožo.
28 L̲ekze' žone' ga zoažo nbanžo, na' da' gak gonžo, na' da' nakžo. Naken kan wnnagak bal̲e benne' ka' wnníta'gake' ládjwle l̲e'e, benne' ka' bzójgake' da' ka' žol̲-le, na' wnnágake': "Lješ Dios nakžo."
29 Na'a, cha' nakžo lješ Dios, bi žal̲a' nnažo nak Dios ka to lo'a da' naken ya oro, o ya plat, o da' naken yej, da' ka' zej non benne' ka' kan nak to da' yo'ozen l̲o yichj l̲ázdo'gake'.
30 Dios bzoe' chel̲a'ale da' ka' béngake' l̲o yel̲a' bi žejní'il chégake' yiz ka' da' ba wdégaken, san na'a žénele' yeyát l̲áže'gak yógo'te benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
31 Dios ba bl̲oe'ele' to ža kate' wchi'a l̲aže'e yógo'te benách ka'. Nak dot chawe' kan wchi'a l̲aže'e l̲égake' l̲o na' Jesús, Bennen' bzoakze' L̲e', na' l̲awgak yógo'te benách ben choche' gaken ki dan' besbane' L̲e' l̲o yel̲a' got.
32 Katen' bénge kle' da' ni dan' wnná Pablo kan goken, wzóa to benne' bebane' l̲o yel̲a' got, na' bal̲e' ben dítjgekle' L̲e', na' yebal̲e' wnnágake':

—Wak yenlto' da' z̲chal̲jo' chen ža yoble.

33 Naž bežój Pablon' gachje l̲áwe'le gan nníta'gake', na' beyeje'.
34 Bal̲e' bejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' bénl̲engake' Pablon' tz̲en. Zoa Dionisio ládjwgake'. Nake' benne' bénl̲ene' tz̲en benne' ka' z̲dóbgake' l̲aw ya'a Areópago. L̲ezka' to no'le lie' Dámaris, na' yebal̲e benne' ka' bejl̲é'gake' che Benne' Criston'.

18

Da' ben Pablo l̲o yež Korinto

1 Wdé gok da' ni, bezá' Pablo l̲o yež Atenas, na' wyeje' l̲o yež Korinto.
2 Bejx̲ake'e Akila, to benne' byo judío, ga na'. Golj bennen' gan nbab Ponto, na' ba zoakze' l̲o yež Korinton'. Zga'ale bezé'e gan nbab Italia tz̲en l̲en z̲o'le', no'len' lie' Prisila. Ki bene' dan' bchi'le Klaudio, benne' Roma wnná bia', žojgak benne' judío ka' l̲o yež Roma. Wyéj Pablon' gan zoa Akilan' l̲en Prisilan'.
3 Dan' l̲ébeze nak žin da' žongak Akilan', na' Pablon', che l̲en bgá'nl̲ene' l̲égake', na' tz̲en béngake' žin, žóngake' yo'o láže'do' ka'.
4 Kate' zej nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Pablon' l̲o yo'o gan z̲dóbgake' nich yéngekle' x̲tiža' Dios, gan bchál̲jl̲ene' l̲égake' diža' chawen'. Gónele' wl̲oe'ele' benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', benne' nníta'gake' ga na', nak dot da' li da' z̲zenle' l̲égake' kan nak che Jesús, Benne' Criston'.
5 Silas l̲en x̲kwide' Timoteo bezá'gake' gan nbab Masedonia, na' bl̲á'gake' gan z̲chal̲jkze Pablon' x̲tiža' Dios l̲awgak benne' judío ka'. Pablon' wnné':

—Jesusen' nake' Benne' Criston', Bennen' žx̲en l̲áže'gak benne' judío ka' yide' yeslé' l̲égake'.

6 Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' ga na', beží'igake' che x̲tiže'e, na' wnnégake' chie', naž wžíb Pablon' laže' da' nakwe', dan' zl̲oe'elen z̲bej yichje' l̲égake' dan' z̲zí'igake' che x̲tiža' Dios, na' gože' l̲égake':

—L̲a' kwínzele nbága'le z̲ia che yel̲a' got chele, kege neda' nbaga'an. Na'a, cha'a gan zej nnita' benách zi'to' ka'.
7 Naž Pablon' bežoje' ga na', na' wyeje' liž Justo, to benne' z̲ka'n z̲ene' Dios, na' zoa liže' gawze gan že' yo'o gan z̲dobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̲tiža' Dios.

8 Crispo nake' benne' blo che
yo'on'. Bejli'e che Xanžo Jesús,
na' bénlengak le' tzen yógo'te benne'
ka' nníta'gake' liže'. Benne' zan,
benne' Korinto ka', bejlé'gake' che
Benne' Criston', katen' béngekle'
xtiža' Dios, na' bezóagake' nis.
9 Naž Xanžon' na'kze gože'
Pablon' lo da' ble'e dáwe'le', na'
wnné':
—Bi žebo', na' bi wsano' zchalj o'
xtiža'a,
10 dan' zóalenkza' neda' le', na' bi
wlapa' na' nitó benne' le' nich bi da'
gone' chio', dan' benne' zan lo yež
nga zej nake' chia'.
11 To yiz yo'o gachje bga'n
Pablon' ga na', na' bsedle' légake'
xtiža' Dios.
12 Kate' bžin ža znna bia' Galión
gan nbab Akaya, benne' judío ka',
benne' bi žejlé'gake' che Jesusen',
ben toze xtíža'gake', na' béxwgake'
Pablon', na' bché'gake' le' gan zchi'a
laže' Galión na'.
13 Belyi'e Galión na':
—Benne' ni zko'o yele'e benách ka'
nich wká'n zéngake' Dios, kan bi
nak tlebe len da' nzi' lo na'to' neto'.
14 Kate' za' wchálj Pablon', Galión
na'kze gože' benne' judío ka', na'
wnné':
—Le'e, benne' judío ka', chela'
gak to da' bi nak tlebe len da' znna
benne' Sésar, o to da' zinnj da' bene',
soela' wzé naga' xtíža'le kan žala'
gona',
15 san dan' nak diža' bizjw che
díža'ze, na' che lagak benách ka',
na' kan nak da' žsédlele lé'ezele,
le wká'n chawen' lé'ekzele, dan' bi
žénela' wchi'a laža'a da' ki.
16 Naž Galión na' bchache' légake'
lo yolawe'.
17 Naž yógo'te benne' wláž ka'
béxwgake' Sóstenes, benne' blo
che yo'o gan zdobgak benne' judío
ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na'
belyine' le' yid la' li'a yolawe',
san Galión na' bzoe' chela'ale da'
žóngake'.
18 Bga'n Pablon' lo yežen' ža zan,
na' wdé bzele' diža' lježžo ka', na'
wyeje' lo yež Senkrea, gan bene'
yidze yichje', dan' de to da' bchebe
laže'e law Dios gone'. Naž wžene'
to lo barkw, nich cheje' gan nbab
Siria, na' wyéjlengak Prisila len Ak-
ila le'.
19 Kate' bžíngake' lo yež Éfeso,
wlá'a lázgake'. Wyó'o Pablon' lo yo'o
gan zdobgak benne' judío ka' nich
yéngekle' xtiža' Dios, na' bcháljlene'
benne' ka' nníta'gake' ga na'.
20 Benne' ka' góta'yoegekle'
Pablon' gá'nlene' légake' yelate'
scha, san le' bi gónele'.
21 Bzele' diža' légake', na' wnné':
—Žon byenen soa' lena' lni da' za'
gaken lo yež Jerusalén, na' te na' da'
yoble yelá'a ga ni zoale, cha' Dios
nne'.
Naž wžén Pablon' to lo barkw, na'
bezé'e lo yež Éfeson'.

Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chonne chi'i

22 Wdé bla' Pablo lo yež Sesarea,
na' wyeje' lo yež Jerusalén, gan
bejwíe' benách ka' che Benne'
Criston', na' naž bezé'e ga na', na'
wyeje' lo yež Antiokía.
23 Wdé wzóe' ga na' bale ža, na'
bžoje' ga na', na' wyeje' to to yež
ka' zej nnitan' gan nbab Galasia,
na' gan nbab Frijia. Ben choche'
lježžo ka' nníta'gake' ga na', lo da'
žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Zchalj Apolo che Benne' Cristo lo yež Éfeso

24 To ža na' bla' Apolo lo yež Éfeso.
Nake' benne' judío, na' golje' lo yež
Alejandría lo yežlyó Ejipto. Žákli'e
zchalje', na' nsedle' da' nyejw le'e
yiche la'y.
25 Lezka' nsedle' kan nak da'
žejle'žo che Xanžon'. Dot laže'e
bchalje', na' kwáselo bsedle' benách
ka' kan nak che Jesusen', la'kze
nónbia'ze' da' žezóa benách ka' nis
kan ben Zwa.

26 Wzó ḻaw Apolon' ẕchaḻje' dot
ḻaže'e gan nak ḻo yo'o gan ẕdobgak
benne' judío ka' nich yéngekle'
x̱tiža' Dios. Kate' béngekle Prisila
ḻen Akila da' ẕchaḻj Apolon', na'
bché'gake' ḻe' cheze, na' bzej-
jní'igekle' ḻe' kwáselo kan nak x̱tiža'
Dios.
27 Kate' Apolon' gónele' cheje'
gan nbab Akaya, na' lježžo ka',
benne' nníta'gake' ḻo yež Éfeso, ben
chóchgake' ḻe'. Bzójgake' to ḻe'e
yiche da' chjwe'e ḻo na'gak benne'
ka' žejḻé'gake' che Benne' Criston'
gan nbab Akaya na', nich gápegake'
Apolon' ba la'ne. Kate' bḻa' Apolon'
ḻo ježlyón', da' bchaḻje' gókḻe'eḻenen
benne' ka' žejḻé'gake' che Benne'
Criston', dan' wzoaḻen Dios ḻégake'.
28 Ki goken dan' Apolon' bzoa
žie' benne' judío ka' ḻawgak yógo'te
benách ka', bkonle' žin da' nyejw
ḻe'e yiche la'y, na' bḻoe'ele' ḻégake'
Bennen' lie' Jesús nake' Benne'
Criston'.

19

Da' ben Pablo ḻo yež Éfeso

1 Katen' wzóa Apolo ḻo yež Kor-
into, wdé Pablo gan zej nnita' yež
ka' zej žen' yelate' ža'le, na' bḻe'e ḻo
yež Éfeso. Ḻo yežen' bejx̱ake'e baḻe
benne' ka' žejḻé'gake' che Benne'
Criston'.
2 Pablon' wnnable' ḻégake', na'
wnné':
—¿Bedjsoaḻen Dios Be' La'y ḻe'e
katen' bejḻe'le che Benne' Criston'?
Belyi'e ḻe':
—Bi na' yenlto' cha' zoa Dios Be'
La'y.
3 Naž Pablon' wnnable' ḻégake',
na' wnné':
—¿Nakx̱ gok da' bezoale nis?
Na' wnnágake':
—Kan bezóa Ẕwa benách ka' nis.
4 Pablon' wnné':
—Ẕwan' bezóe' benách ka' nis,
benne' ka' beyát ḻáže'gake', na'
Ẕwa na'kzen' gože' ḻégake' žaḻa'
chejḻé'gake' che Bennen' za' ze'e ka
ḻe', Bennen' lie' Jesús, na' nake' Ḻe'
Benne' Criston'.
5 Kate' benne' ka' béngekle' da'
ni dan' ẕnna Pablon', bezóagake' nis
dan' ba žejḻé'gake' che X̱anžo Jesús.
6 Kate' Pablon' bx̱oa ne'e ḻégake',
na' wnnable' Dios ḻo wlázgake', na'
Dios Be' La'y bedjsóaḻene' ḻégake',
na' bcháḻjgake' diža' yoble, na'
bcháḻjgake' ḻo wláz Dios.
7 Gokgak benne' ki chežinnoe'.
8 Wzóa Pablon' ga na' ka chonne
byo', na' žó'oteze' ḻo yo'o gan
ẕdobgak benne' judío ka' nich
yéngekle' x̱tiža' Dios, na' ḻo yeḻa'
wechóg ḻaže' bchaḻje' ḻáwgake'.
Bcháḻjḻene' ḻégake', na' gónele'
wḻoe'ele' ḻégake' nak da' li da' ẕnne'
kan ẕnna bia' Dios.
9 Baḻe' ben chóchgake' yichj
ḻáẕdo'gake', na' bi bejḻé'gake' che
Benne' Criston', na' wnnégake' che
x̱tiža' X̱anžon' gan zej nnita' benne'
zan ka'. Naž Pablon' bekwase' ḻen
benne' judío ka', na' bebeje' benne'
ka' na'le, benne' ka' žejḻé'gake' che
Benne' Criston'. Tža tža bcháḻjḻene'
benne' ka' žejḻé'gake' chie' Ḻe' gan
ẕdóbgake' ḻo yo'o gan žsedle Tiranno
benách ka'.
10 Ki bénteze Pablon' ka chopiz,
na' ka' goken, yógo'te benách ka'
nníta'gake' ḻo yež ka' gan nbab Asia,
benne' judío ka', na' benách zi'to'
ka', béngekle' kan nak che X̱anžo
Jesusen'.
11 Dios bene' da' zan yeḻa' wak ẕen
ḻo na' Pablon'.
12 Ka' goken, baḻe benne' ka'
béx̱wgake' láže'do' ka' da' bchej
Pablon' yichje', na' laže' cheḻá'a ka'
da' bde'e ḻi'e, na' yjwá'gake' ḻégaken
gan zej nnita' benne' yižwé' ka'.
Beyákgake' kan zej nak yižwé' ka'
che chégake', na' bežojgak be' x̱iwe'
ka' zej yo'o benne' ka'.
13 Naž baḻe benne' judío, benne'
wdá žag ka', benne' ẕbéjgake' be'
x̱iwe' ka', gónegekle' wkóngekle' žin
la X̱anžo Jesusen' nich yebéjgake'

be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' wnnágake':

—Ni'a che la Jesús, Bennen' zchalj Pablon' kan nak chie', že'to' le'e yežojle.

14 Ki bengak gaže benne' byo zi'n Eseba, to benne' judío, benne' blo ládjwgak bxoz wnná bia' ka'.

15 Beží'i be' xiwen', na' wnnán:

—Nónbi'a Jesusen', na' nnezla' no benne' nake' Pablon', san le'e, ¿noz benne' le'e?

16 Naž bxite' bennen' yoe'e be' xiwe', na' bsaka' zi'e légake'. Blej bchochje' yógo'tegake', dan' wzáke'že' ka légake'. Ka' goken bzonnjgak benne' gaže ka' lo yo'on', zej nak gale yídzegake', na' wé'zegake'.

17 Kan gok da' ni wzé diža' chen, na' yógo'te benne' ka' nníta'gake' lo yež Éfeso, benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', béngeklen', na' yógo'tegake' bžébegake' Dios. Che len bka'n zéngake' la Xanžo Jesusen'.

18 Lezka' bžingak benne' zan, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bexóalapagake' dola' da' zej nbage'e, na' bloé'egekle' da' kegle ka' da' ba béngake'.

19 Lezka' bengak benne' zan, benne' ka' zga'ale béngake' yela' wžá'. Bžíngake' zej noe'e yiche wžá' chégake' ka', na' bzéygake' da' ka' lawgak yógo'te benách ka'. Blábgake' kan záka'gak yiche ka', na' goken chi yon mil mežw plat.

20 Ka' goken, wzéle'e diža', na' xtiža' Xanžon' benen ga beyakgak benách zan chie' Le'. Dot láže'gake' bejlé'gake' che Benne' Criston'.

21 Wdé gok da' ki, Pablon' ben byene' cheje' lo yež Jerusalén, san gónele' tie' zga'ale yež ka' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya. Wnné':

—Te cha'a lo yež Jerusalén, žon byenen cha'a lo yež Roma.

22 Naž bsele'e chope xkwide' byo ka' gan nbab Masedonia, bi' ka' žónlengakbe' le' tzen, na' légakbe' Timoteo, na' Erasto, san lekze' bga'ne' bale ža gan nbab Asia na'.

Benne' Éfeso ka' žóngake' žo'osbé lo yežen'

23 Kate' ža ka' bengak benne' Éfeso ka' žo'osbé, na' beží'igake' che xtiža' Xanžon'.

24 Demetrio, to benne' wen da' zej naken ya plat, bene' ga béngake' žo'osbé na'. Demetrion' žonkze' liž lo'a ka' da' zej naken ya plat, da' ka' zej naken che dios no'le chégake' lie' Diana. Benne' ka' žóngake' žin ni zzí'gake' mežw zan.

25 Demetrion' btobe' yezika' benne' ka' žóngake' la' žin nize, na' gože' légake':

—Le'e, ljéža'do' ka', nnézkzelele kan nak žin da' žonžo, žonnen mežw chežo.

26 Zlé'elele, na' žénlele kan žon Pablon'. Kégeze lo yež Éfeso nga, san dot gan nbab Asia, ba bene' ga beyakgak benne' zan che Benne' Criston', na' ba bche'e kan žóngake', dan' ži'e légake' da' ka' žongak benách ka' bi zej naken dios.

27 Kégeze ga'n ka'ze žin ni da' žonžo, san lezka' ga'n ka'ze yodo' che dios no'le zen lie' Diana. Ki gaken, ga'n ka'ze yela' zen che dios no'le ni, diosen' zka'n zengak benách dot gan nbab Asia, na' lezka' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.

28 Kate' béngekle benne' ka' da' ni, belžé'e, na' wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—¡Ga'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!

29 Ka' goken, bengak benách ka' žo'osbé dot lo yežen', na' tzen jake' taríaze la' li'a yolawe'. Bzóbgake' Gayo len Aristarko ga na', benne' ka' zej nbabe' Masedonia, na' žónlengake' Pablon' tzen.

30 Gónele Pablon' choe'e gan zej nnita' benne' zan ka', san benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' bi bé'gake' le' latje.

31 Ḻezka' bengak baḻe benne' yolawe' ka' che gan nbab Asia, benne' ka' zḻé'egekle' Pablon' chawe'. Bséḻa'gake' benne' ka' góta'yoegekle' ḻe' bi choe'e ḻa' ḻi'a yolawen'.

32 Gan žóngake' žo'osbé, na' zbéžeya'agake', to da' znnágake' baḻe', na' yetó da' znnágake' yebaḻe'. Ka' goken dan' zej nchixe benne' zan ka' žóngake' žo'osbé, na' yeláte'ze ka ndachgak benne' ka' bi nnézgekle' biz chen' zej ndobe' ga na'.

33 Naž benne' judío ka' bebéjgake' Kantr, to benne' judío, ladjw benne' zan ka', na' bzégake' ḻe' ḻáwgake'. Bḻoe'el Kantren' ḻen ne'e, nich kwé'gake' žize, dan' gónele' nne' da' gákḻenen benne' judío ka' ḻawgak yógo'te benne' ka'.

34 Katen' gókbe'egekle' nake' benne' judío, na' tzen wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake' ka chope hora, na' wnnágake':

—¡Ga'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!

35 Naž benne' wzój che yolawe' bene' ga wže'gak benne' zan ka' žize, na' wnné':

—Benne' Éfeso ka', nnézgekle yógo'te benách zoa yodo' che Diana nga, dios no'le zen, na' žo'o ni, benne' Éfeso ka', žape chi'ižo yodon', na' ḻezka' yej na' da' naken lo'a Diana na', dan' bžojen ya'abá, na' bexjwn ga zoažo ni.

36 Bi gak nitó benne' wži'e che da' ni. Che ḻen žon byenen soale žize, na' bi be ka gónzele.

37 Bche'le benne' ki nga, na' bi želbane' da' že' yodo', na' bi wnné zí'gake' che dios no'le chele.

38 Che ḻen, cha' zoa diža' bizjw chegak Demetrion', na' chegak benne' wen da' zej naken ya plat, benne' ka' nníta'ḻengake' ḻe', ḻen nóte'teze benne', de latje gan wzé nagto' chégake', na' de gan zoa benne' wchi'a ḻaže'e ḻégake', ga na' gak yesbága'gake' ljéžgake' zia toe' yetóe'.

39 Na'a, cha' de yetó da' nnable, wak wká'n cháwe'žon kate' dobgak benne' yolawe' ka', kan znna yolawe' che yež Roma.

40 Wak no benne' yesbage'e žo'o zia ni'a che žo'osbé da' goken na'a, na' nne' zži'ižo che yolawen'. Bi be zoa da' gak nnažo biz chen' gok žo'osbé na'.

41 Kate' beyóž bchaḻje' da' ni, beseḻe'e benne' zan ka' lížgake', benne' ka' zej ndobe' ga na'.

20

Pablo zeje' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Gresia

1 Kate' wžé' ži žo'osbé na' dan' goken ḻo yež Éfeso, naž Pablo bḻiže' benne' ka' žejḻé'gake' che Benne' Criston', na' kwáselo bzejni'ile' ḻégake'. Wdé na' bzele' diža' ḻégake', na' ḻa' bkwastie' ḻen ḻégake'. Bžoje' ga na', na' wyeje' gan nbab Masedonia.

2 Wdíe' ḻo yež ka' zej nbaben ga na', na' bzejni'ile' benne' lježžo ka' nníta'gake' to to yež ka', na' wdé na' wyeje' gan nbab Gresia.

3 Wzóa Pablon' ga na' ka chonne byo'. Kate' za' kwene' to ḻo barkw nich cheje' gan nbab Siria, na' gókbe'ele' žénegekle benne' judío ka' góxwgake' ḻe'. Che ḻen wyoé'e nez, na' beyeje' gan nbab Masedonia, na' bžine' ḻo yež Filipos.

4 Sópater, zi'n Pirro, benne' Berea, ḻen Aristarko, na' Segundo, benne' Tesalónika ka', na' Gayo, benne' Derbe, na' ḻezka' xkwide' Timoteo, na' Tíkiko, na' Trófimo, benne' Asia ka', bénḻengake' ḻe' tzen.

5 Naž benne' ki jake' zgá'alegake' ka Pablon', na' bžíngake' ḻo yež Troas, gan belbeze' ḻe'.

6 Ḻo yež Filipos na', neda', Lukas, bejchaga' Pablon'. Kate' ba wdé lnin' kate' žawgak benne' judío ka' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, na' wžento' to ḻo barkw, na' beza'to'

lo yež Filipos na'. Wdé gayo' ža
bžagto' benne' ka' jake' zgá'alegake'
ka Pablon', na' zbézgake' le' lo yež
Troas, gan bga'nto' gaže ža.

Da' ben Pablo lo yež Troas

7 Ža nežw bdobgak benne' ka'
žejlé'gake' che Benne' Criston' nich
ye'j gáwgake' da' žsa' láže'žo kan got
Jesús, Benne' Criston'. Na' bsedle
Pablo légake', na' dan' žala' yezé'e
ga na' kate' za' ža'ní' ža na', che len
scha bchalje', ga bžinte wdé gachje
yele.
8 Gan zej ndobe' naken lo yo'o
ža'le, na' zej nnita' da' zan da'
zgó'ogaken baní' ga na'.
9 Wzóa xkwide' Eutiko ga na', na'
že'be' gan žo'o baní' che yo'on', na'
znnale'en tasbe' dan' ztonn Pablon'
da' zchalje'. Gan že' ztas xkwiden'
naken da' chonne kwia lo yo'on',
na' ztászebe' wbíxtebe', na' bžíntebe'
lo yo že'le. Náttebe' bechísgake'-be'.
10 Betj Pablon' zan yo'on', na'
bejxóe' lebe', na' beyele'e-be'. Naž
gože' benne' ka' nníta'gake' ga na',
na' wnné':
—Bi žébele. Nbanbe'.
11 Kate' ba bebén Pablon' ža'le,
bexwe' yet xtil, na' bdawen'. Naž
Pablon' bcháljlene' légake' ga bžinte
chbal-le. Wdé na' bežoje' ga na'.
12 Xkwide' byon', bin' wbixbe',
nbanbe' beché'gake'-be', na' beyák
zénle'egake'.

Kan gok bžinto' lo yež Mileto

13 Bejchento' lo barkw, na'
wdeto' ga bžinto' lo yež Asón nich
chejchagto' Pablo ga na', kan ba
ben xtíža'to', dan' gónele Pablon'
cheje' ga na' sa'ze ni'e.
14 Kate' ba bžagto'-ne' lo yež Asón
na', wžene' lo barkwn' gan yo'oto',
na' wyejto' gan že' yež Mitilene.
15 Bezá' barkwn' ga na', na' ža
chope ža bžinto' to li gan zoa to
yežlyó lo nisdon' da' nzin' Chio, na'
yetó ža wdeto' to li gan de yetó
yežlyó da' nzin' Samos, na' bžinto'
lo yež Trojilio gan bga'nto' to chi'i.
Yetó ža bžinto' lo yež Mileto.
16 Ki bento' dan' Pablon' ba ben
choche' teze' yež Éfeso, nich bi žele'
gan nbab Asia, dan' žak láže'li'e soe'
lo yež Jerusalén kate' žin ža Pente-
costés cha' sáke'le'.

Da' bchalj Pablo lawgak benne' Éfeso ka' lo yež Mileto

17 Kate' ne zoa Pablo lo yež
Mileto, bsele'e to benne' bejliže'
benne' gole ka', benne' žape
chí'igake' benách ka' che Benne'
Criston', benne' ka' nníta'gake' lo
yež Éfeso.
18 Kate' bžíngake' gan zoa Pablon',
le' gože' légake':
—Le'e ba nnézkzelele kan bénteza'
gan zoale kate' wzó law bla'a gan
nbab Asia.
19 Tža tža bena' xchin Xanžon' lo
yela' gaxjw laže'. Ki bena' ga bžinte
wžeža' ni'a chele, na' da' zan da'
goken chia' da' ka' wzí' biá'gaken
neda' ni'a che da' zia da' bengak
benne' judío ka' chia', benne' ka' bi
žejlé'gake' che Benne' Criston'.
20 Bcháljteza' gan zoale yógo'te da'
žóngaken ga žak chawe' chele, na'
kwáselo bsedla' le'e gan zdóbele che
Benne' Criston', na' gan nak lo ližle
ka'.
21 Bzoa lia' lawgak benne' judío
ka', na' lawgak benne' zi'to' ka',
nich yeyát láže'gake', na' yeyákgake'
che Dios, na' nich chejlé'gake' che
Xanžo Jesús, Benne' Criston'.
22 Na'a, Dios Be' La'y ba bene'
chia' cha'a lo yež Jerusalén, na' bi
nnezla' biz gaken chia' ga na'.
23 Yógo'te yež gan zda', Dios
Be' La'y zloe'ele' neda', na' ži'e
neda' kan gongak benne' judío ka',
benne' bi žejlé'gake' che Benne'
Criston', znne' wséjwgake' neda' liž
ya, na' gon zí'gake' neda'.
24 Bi be žekla' neda' ni'a che da'
gaken, la'kze gata' o bi gata', san
žénezela' yeyóž gona' da' ne žona',
nich gona' žin da' bde Xanžo Jesús

lo na'a, da' naken wchalja' diža' chawen' kan nak da' žonnze Dios chežo. Ki gona' len yela' žebél.

25 'Ba bchalja' lawle le'e kan znna bia' Dios. Na'a, nnezla' biž lé'elele neda'.
26 Che len, žapa' le'e da' naken dot da' li na'a ža. Bi be nbaga'a neda' che nitole le'e.
27 Bi be zoa da' bi bsedla' le'e, san bzenla' le'e yógo'te da' wnnakze Dios.
28 Che len, le gape chi'i kwinle, na' le gape chi'i yógo'te benách ka' che Benne' Criston', dan' Dios Be' La'y bnnite' le'e nich gáklenle, na' gape chi'ile benách ka' che Xanžo, Bennen' gote' lo wláz légake', na' blalje' xchene' da' beyá'wle' légake'.
29 Ba nnezla', te yezá'a gan zoale, chazgak benne' ka' gan zoale, benne' yénegekle' wchíxgake' benách ka' che Benne' Criston'. Góngake' kan žongak beko' yixe' snia ka', bia ka' zbia yí'gakba' zila' ka'.
30 Žojgak benne' ka' nníta'gake' ládjwle, na' wcháljgake' da' wen laže' nich kwéjgake' chégakze' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' žónlengake' le'e tzen.
31 Che len, le gak ban laže', na' le yesá' laže' kan bena' neda' chonniz, dan' dot ža dot yele kwáselo bzejni'ila' le'e to tole na' zejte wžeža' ni'a chele.
32 'Na'a, zí'na'do' ka', zgo'a le'e lo na' Dios. Znnabla' Le' gon chawe'e le'e, na' gone' kan znna xtiže'e. Dios gon choche' le'e, na' gone' ga gak gónlenle tzen benne' ka' ba wleje' cheze'.
33 Batkle wdán laža'a da' naken chegak lježa' ka'. Bi wdán laža'a mežw, o laže' chégake'.
34 Nnézkzelele, len na' kwinkza' bena' žin nich gak ga'wa' da' byažjen chia', na' da' byažjen chegak benne' ka' bénlengake' neda' tzen žin.
35 Len yógo'te da' bena', bloe'ela' le'e kan žala' gonžo žin nich gak gáklenžo benne' ka' želyážjele'. Žala' chejsá' láže'žo dan' wnná Xanžo Jesús na'kze, katen' wnné': "Gakže chawe' che bennen' bi da' znezjwe' ka da' gaken che bennen' bi da' zzi'e."
36 Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ni, naž bzoa zibe', na' bénlene' tzen yógo'tegake', bcháljlengake' Dios.
37 Naž yógo'tegake' belbeže', na' byéla'gake' yen Pablon', na' bchag láwgake' le'.
38 Ki béngake' dan' gok nyache' láže'gake' ni'a che dan' wnná Pablon', katen' wnné': "Biž lé'elele neda'." Jáklene' le' tzen, na' bžíngake' ga bebene' le' lo barkw.

21

Pablo zeje' lo yež Jerusalén

1 Wdé beza'to' gan wnníta'gak benne' Éfeso ka', barkw da' yo'oto' la' wyo'oten nez, na' to liža wdeto' gan zoa yežlyodon' nzin' Kos. Ža chope ža, bžinto' yetó latje da' nzin' Rodas. Beza'to' ga na', na' bžinto' lo yež Pátara.
2 Lo yežen' bejxáka'to' to barkw yoble da' zejen gan nbab Fenisia. Wžento' lo barkwn', na' la' wyo'oten nez.
3 Wdeto' gan zla' yežlyó Chipre, da' wzóan chelá'a yegle, na' bžinto' gan nbab Siria. Wyáz barkwn' latjen' gan že' yež Tiro, dan' žala' chejká'ngake' ywa' da' nwa' barkwn' ga na'.
4 Lo yež Tiro na' bejxáka'to' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bgá'nlento' légake' gaže ža. Dan' ba bloe'el Dios Be' La'y légake' da' žala' gak che Pablon', belyi'e le' bi cheje' lo yež Jerusalén.
5 Wdé na' katen' za' yežojto' ga na', yógo'tegake' wzá'lengake' neto' tzen len no'le ka' chégake', na' xkwide' ka' chégake', na' bžinto' na'le žoa'a yežen'. Naž bzoa zibto' žoa'a nisdo', na' bcháljlento' Dios.

6 Beyóž wdéla'to' lježto' toto' yetoto', na' bebento' lo barkwn', na' légake' beyéjgake' lížgake'.
7 Naž la' wza'te barkwn' lo yež Tiron', na' ga ze lawte bžinen lo yež Tolemaida. Lo yežen' bežojto' lo barkwn'. Wdapto' "Padiox" benne' lježžo ka' nníta'gake' ga na', na' bgá'nlento' légake' to ža.
8 Kate' za' ža'ní' yetó ža, bežój Pablon' ga na', na' neto' bénlento'-ne' tzen, na' wyejto' lo yež Sesarea, gan wyo'oto' liž Lip, na' bgá'nlento' le'. Lipen' zchalje' diža' chawen', na' bénlene' tzen gaže benne' ka' wžégake' ža ni'te nich gáklengake' benách ka' che Benne' Criston'.
9 Zej nnita' tape xkwide' no'le che Lipen', na' zchálgakbe' lo wláz Dios.
10 Wdé wzoato' ga na' chope chonne ža, naž bla' Agabo, benne' bžoje' gan nbab Judea, na' zchalje' lo wláz Dios.
11 Benne' ni bedjwíe' neto', na' bexwe' yid nžejen le'e Pablon'. Bcheje' ni'a na' kwine', na' wnné':
—Ki znna Dios Be' La'y: "Ki gongak benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Wchéjgake' bennen' nak yid ni chie', na' wdégake' le' lo na'gak benne' zi'to' ka'."
12 Kate' benlto' da' ni, neto' len benne' ka' nníta'gake' ga na' góta'yoelto' Pablon' nich bi cheje' lo yež Jerusalén.
13 Beží'i Pablon', na' wnné':
—¿Biz da' ni žonle, zbéžele, na' žonle ga žak nyache' lažа'a? Neda' ba zoakza', kégeze wchéjgake' neda', san lezka' gata' lo yež Jerusalén ni'a che Xanžo Jesús.
14 Dan' bi gok wcha'to'-ne', biž bi gožto'-ne', na' wnnato':
—Gak kan nna Xanžon'.
15 Kate' ba wdegak ža ka', bkwezto' dan' nwa'to', na' wyejto' lo yež Jerusalén.
16 Bale benne' ka' che yež Sesarea na', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', wzá'lengake' neto', na' Mnasón, to benne' Chipre, bénlene' légake' tzen. Žejli'e che Benne' Criston' ža ni'te, na' žala' chejga'nto' liž benne' ni.

Pablo zejwíe' Jakob

17 Katen' bžinto' lo yež Jerusalén, benne' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', len yela' žebél chégake' wdápegake' neto' ba la'ne.
18 Ža chope ža, Pablo wyó'olene' neto' lo yo'o, gan bejwíato' Jakob, na' zej ndobe yógo'te benne' gole ka' ga na', benne' ka' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.
19 Kate' Pablon' ba wdape' légake' "Padiox" bzenle' légake' yógo'te da' ben Dios lo ne'e le' gan zej nnita' benách zi'to' ka'.
20 Kate' béngekle' da' ni, bka'n zéngake' Dios. Naž belyi'e Pablon', na' wnnágake':
—Zlé'ekzelo', lježto', benne' zante gaywá', benne' judío ka', žejlé'gake' che Benne' Criston', na' yógo'tegake' žápele'egake' ba la'ne da' bchi'le Moisés.
21 Ba béngekle' da' ka' znnagak benách ka' kan naken chio', znnágake' zzejni'ilo' yógo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' ladjw benách zi'to' ka', nich wká'ngake' da' bchi'le Moisés benách Israel ka', na' ži'o légake' bi chóggake' lo bela' chegak xkwide' byo chégake' ka', na' bi gápegake' ba la'ne da' ka' žónteze žonžo žo'o, benne' judío ka'.
22 ¿Nakx gonžo na'a? Dobgak benne' zan kate' yéngekle' ba belo'o nga.
23 Na'a, ben da' ni da' ye'to' le'. Nníta'lengak tape benne' byo ka' neto' nga, benne' ka' ba bchebe láže'gake' law Dios to da' góngake'.
24 Bche' benne' ki len le', na' benlen légake' tzen nich gon chawe' kwinle kan nak che yodo', na' wdizjw le' da' žala' chízjwgake' nich góngake' yidze yíchjgake', nich

nnézgekle yógo'te benne' judío ka' bi nakkze dan' znnégake' chio', san lezka' le' žono' da' naken chawe', na' žapo' ba la'ne da' bchi'le Moisés.

25 Kan nak chegak benách zi'to' ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', ba bento' chawe' diža', na' ba bzojto' kan žala' góngake'. Bi žon byenen gape chí'igake' da' ki da' žónteze žongak benne' judío ka', san toze:

Bi ye'j gáwgake' da' wlo'ogak benách ka' lawgak lo'a ka'.

Bi gáwgake' žen.

Bi gáwgake' bela' chegak bia yixe' ka' len xchéngakba'.

Bi góngake' da' sban.

Žóxwgake' Pablo la' li'a yodo'

26 Naž Pablo bchi'e tape benne' ka' len le', na' ža chope ža ben chawe' kwine' tzen len légake' kan nak che yodo'. Naž wyaze' la' li'a yodo', nich gak bia' biz ža yeyóž góngake' da' gon chawe' kwíngake', ža na' žala' chjwá'gake' da' kó'ogake' law Dios to toe'.

27 Kate' za' yeyožgak gaže ža ka', bale benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, blé'egekle' Pablon' la' li'a yodo'. Béngake' ga bengak benne' zan žo'osbé, na' béxwgake' Pablon'.

28 Wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Le gaklen neto', le'e, benne' Israel ka'. Benne' ni žsedle' yógo'te benách yógo'te latje nich wká'ngake' ka'ze yež chežo, na' da' bchi'le Moisés, na' yodo' chežo nga. Na'a, ba wloé'e benne' zi'to' ka' lo yodo' nga. Ki žone', zka'n ditjle' latje la'y nga.

29 Ki wnnágake' dan' zga'ale blé'egekle' Pablon' lo yež tzen len Trófimo, benne' Éfeso, na' žékgekle' bchi'e bennen' lo yodon'.

30 Ka' goken, bdobgak yógo'te benne' ka' che yežen', na' bžíngake' ga na'. Naž wzéngake' Pablon', na' wzóbgake' le', na' bebéjgake' le' na'le la' li'a yodon', na' la' bséjwtegake' gan žó'ogake' la' li'a yodon'.

31 Kate' za' gótgake' Pablon', bžin diža' law benne' blo, benne' žeje' lo wdile. Benle' žongak yógo'te benách nníta'gake' lo yež Jerusalén žo'osbé.

32 Naž benne' blon' la' btobtie' benne' ka' žjake' lo wdile, tzen len benne' ka' zché'gake' légake', na' taríaze wyéjlene' légake' gan žongak benne' ka' žo'osbé. Katen' blé'egekle' benne' blon' len benne' ka' žjake' lo wdile, naž bsángake' zwaw zžá'agake' Pablon'.

33 Wbiga' benne' blon' ga na', na' bexwe' Pablon'. Gože' benne' ka' žjake' lo wdile wchéjgake' le' len chope do ya. Wdé na' wnnable' benne' zan ka', na' wnné':

—¿Nozkze benne' ni, na' biz bene'?

34 Benne' zan ka' belbéžeyi'e, na' che chégake' kan wnnágake'. Ka' goken, benne' blon' bi be gok chejni'ile', dan' žongak benne' ka' žo'osbé. Che len gože' benne' ka' žjake' lo wdile ché'gake' Pablon' lo yo'o zen gan zdóbgake'.

35 Katen' bžíngake' gan nak nepe' che yo'o zen na', yjwa'gak benne' ka' žjake' lo wdile Pablon', dan' žíadi'igak benne' zan ka' légake'.

36 Za'gak benne' ka' xkóže'lgake'. Želbéžeyi'e, na' znnágake':

—¡Le gote'!

Da' bchalj Pablo lawgak benne' zan ka'

37 Kate' wzó láwgake' kó'ogake' Pablo lo yo'o zen na', le' gože' benne' blon', bennen' žeje' lo wdile, na' wnné':

—¿Gonno' neda' latje yapa' le' to diža'?

Benne' blon' gože' Pablon':

—¿Žako' diža' griego?

38 ¿Kege le' benne' Ejipto na' ža nize btobe' benne' wen da' zinnj ka', na' bchi'e ka tape mil benne' wetw benne' ka' lo latje dach?

39 Naž Pablon' gože' le', na' wnné':

—Da' li naka' neda' benne' judío. Golja' l̲o yež Tarso, to yež blo gan nbab Silisia. Žáta'yoela' le' gonno' neda' latje wchal̲ja' l̲awgak benách ki.

40 Benne' blon' bi'e l̲e' latje, na' Pablon' wzíe' gan nak nepe', na' bchis ne'e nich kwe'gak benách zan ka' žize. Kate' ba wnníta'gake' žize, naž Pablon' bchálj̲l̲ene' l̲égake' l̲en diža' hebreo.

22

1 Ki wnná Pablon':

—L̲e'e, benne' gole ka', na' l̲e'e, ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' l̲e'e kan nak da' žona'.

2 Kate' béngekle' z̲chal̲je' diža' hebreo, wnníta'gakže' žize. Pablon' gože' l̲égake', na' wnné':

3 —Nakkza' neda' benne' judío. Golja' l̲o yež Tarso gan nbab Silisia, san bgola' l̲o yež nga, na' bsedle Gamaliel neda' dot kan nak da' bsédgekle x̲a x̲to'žo ka'. Be' l̲áže'teza' bka'n z̲ena' Dios kan žonle l̲e'e na'a.

4 Zga'ale wžía l̲aža'a benne' ka' nzi' l̲o ná'gake' x̲tiža' Benne' Criston', na' bchi'a l̲égake' gan gátgake'. Wz̲éngaka'-ne', na' bséjwgaka'-ne' liž ya, benne' byo ka' l̲en no'le ka'.

5 L̲ezka' wak wzóa ligak bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka' da' béngake'. Bzójgake' to yiche wnná bia' da' chjwa'a gan zej nnita' ljeżžo judío ka' l̲o yež Damasko. Wyá'a ga na' nich chejx̲ena' benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', nich yedjchi'a l̲égake' zej nžeje' l̲o yež Jerusalén nga, nich gonto' l̲égake' z̲ia.

Z̲l̲oe'el Pablo kan beyake' che Benne' Cristo

6 Naž wnná Pablo:

—Katen' zeyá'a l̲o nez, na' za' žina' l̲o yež Damaskon', katen' goken wawbíž, ka' gaze wyép yes baní' da' zan' ya'abá, na' bsa'nín' gan zeyá'a.

7 L̲a' bgo'ntia' l̲o yo, na' benla' chi'i to Benne' gože' neda': "Saulo, Saulo, ¿biz̲ chen' z̲bia l̲ažo'o neda'?"

8 Naž wnnabla' L̲e', na' wnnía': "¿Noz̲ Le', X̲an?" L̲e' gože' neda': "Neda' Jesús, benne' Nasaret. Nedkza' z̲bia l̲ažo'o."

9 Benne' ka' wnníta'l̲engake' neda' bl̲é'egekle' banín', na' bžébegake', san bi béngekle' chi'i Bennen' bchálj̲l̲ene' neda'.

10 Naž goža'-ne': "¿Biz̲ žal̲a' gona', X̲an?" X̲anžon' gože' neda': "Beyás, na' wyéj l̲o yež Damasko gan zoa to benne' yi'e le' yógo'te da' žal̲a' gono'."

11 Dan' biž bi bl̲e'ela' dan' bdi'i yes baní' na' yej l̲awa', che l̲en benne' ka' zéjl̲engake' neda' tz̲en béx̲wgake' na'a, na' bché'gake' neda' gan bžintia' l̲o yež Damaskon'.

12 'L̲o yežen' zoa Ananías, to benne' žone' dot kan z̲nna da' bchi'le Dios, na' benne' judío ka' nníta'gake' l̲o yež Damaskon' žápegake' l̲e' ba la'ne.

13 Ananíasen' bl̲e'e gan wzóa', na' gože' neda': "Saulo, bicha'a, yeyaljw yej l̲awo'." L̲a' na'ze beyaljw yej l̲awa', na' bl̲e'ela' l̲e'.

14 L̲e' gože' neda': "Dios chegak x̲a x̲to'žo ka', wžekze' le' ža ni'te nich nnezlo' da' žénekzele' L̲e', na' nich l̲e'elo' Benne' Chawe', Bennen' nake' Z̲i'nkze', na' nich yenlo' da' ye'kze' le'.

15 Ki naken dan' žal̲a' wzóa lio' chie' L̲e' l̲awgak yógo'te benách ka', na' wzenlo' l̲égake' da' ba bl̲e'elo', na' da' ba benlo'.

16 Na'a, ¿biz̲ chen' želo'? Wzó ža', na' bezóa nis. Wnnable X̲anžon' yeyone' le' chawe', na' yeké'e dol̲a' da' nbago'o."

Jesús bsel̲e'e Pablo nich wzóa lie' chie' L̲e'

17 L̲ezka' wnná Pablo:

—Wdé na', katen' bel̲á'a l̲o yež Jerusalén nga, na' kate' ne z̲chálj̲l̲ena' Dios l̲o z̲chil yodo', na' bl̲e'e dáwe'la'.

18 Bḷe'ela' X̱anžon', na' gože' neda': “Taríaze wyéj. Bežojte ḷo yež Jerusalén nga, dan' benne' ki bi gápegake' ba la'ne da' wchaḷjo' chia'.”
19 Neda' goža'-ne': “X̱an, nnézgekle' kan bena' neda'. Wyoá'a gan nak ḷo yo'o gan ẕdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̱tiža' Dios. Wdina' benne' ka' žejḷé'gake' chio' Le', na' bséjwgaka'-ne' liž ya.
20 Katen' bétgake' Esteban, bennen' bzoa lie' chio', ḷezka' neda' wzóa' ga na', na' bénḷena' tẕen benne' ka' bétgake' ḷe', na' ben chi'a laže' da' bx̱oa yengak benne' ka' bžé'egake' ḷe' yej.”
21 Naž X̱anžon' gože' neda': “Wyéj, dan' žseḷa'a le' ḷawgak benách zi'to' ka'.”

Pablo ẕchálj̱ḷene' benne' blo, benne' žeje' ḷo wdiḷe

22 Nize ze ḷaw bze naggak benne' judío ka' che Pablo, na' naž wžéžeya'agake'. Wnnégake' zižje, na' wnnágake':
—Le got bennen'. Bi žaḷa' soe' nbane'.
23 Naž, dan' belbéžeyi'e, na' ḷo yeḷa' ẕža'a chégake', bchézgake' laže' da' zej nakwe', na' belgo'ne' gox̱o',
24 che ḷen benne' blon', bennen' žeje' ḷo wdiḷe, gože' benne' ka' žjake' ḷo wdiḷe wché'gake' Pablon' ḷo yo'o ẕen na'. Ḷezka' gože' légake' chíngake' Pablon' nich nne' da' nakkzen, nich nnezle' biẕ chen' želbéžeya'a ki benne' judío ka' che Pablon'.
25 Kate' ne ẕchéjgake' ni'a na' Pablon' ḷen yid ka' nich chíngake' ḷe', Pablon' gože' to benne' ẕchi'e benne' ka' žjake' ḷo wdiḷe, benne' zoe' ga na', na' wnné':
—¿De latje chinle neda'? Neda' nbaba' Roma, na' bi bchi'a ḷaže' nitó benne' neda' cha' nbaga'a ẕia.
26 Kate' benle bennen' da' ni, wyeje', na' bejzenle' benne' blon', bennen' žeje' ḷo wdiḷe. Gože' ḷe':
—¿Biẕkze žonžo? Benne' ni nbabe' Roma.
27 Naž benne' blon' bḷe'e gan zoa Pablon', na' gože' ḷe':
—Wnná cha' nbabkzo' Roma.
Pablon' gože' ḷe':
—O', nbabkza'.
28 Beží'i benne' blon', na' wnné':
—Neda' wdíẕjwkza' mežw zan nich baba' Roma.
Naž Pablon' gože' ḷe':
—Neda' wbaba' Roma katen' golja' dan' zej nbab x̱a x̱na'a Roma.
29 Kate' béngekle benne' ka' da' ni, benne' ka' za' chíngake' Pablon', naž bebíga'gake' gan zoe'. Ḷezka' bžebe benne' blon' katen' wnnezle' nbab Pablon' Roma, dan' ba wnné' wchéjgake' ḷe'.

Ẕḷa' Pablo ḷawgak benne' yodo', benne' wchi'a ḷaže' ka'

30 Ža chope ža, gónele benne' blon' nnezle' kwáselo biẕen' da' žesbága'gak benne' judío ka' Pablo ẕia. Wnné' beseže' do yan' da' nžejen Pablon', na' wnné' dobgak bx̱oz wnná bia', bx̱oz judío ka' ḷen yógo'te benne' yodo', benne' wchi'a ḷaže' ka'. Naž bebeje' Pablon' gan bséjwgake' ḷe', na' bzie' ḷe' ḷáwgake'.

23

1 Naž Pablon' bwie' ḷawgak benne' yodo', benne' wchi'a ḷaže' ka', na' wnné':
—Ḷe'e, ljéža'do' ka'. Na' zejte na'a žonkza' da' chawe'. Ki naken, bi zoa da' žesbaga' ḷáẕda'wa' neda' ẕia ḷaw Dios.
2 Naž Ananías, bx̱oz blo, gože' benne' ka' nníta'gake' dot kwit Pablon' kápa'gake' žoe'e.
3 Pablon' gože' ḷe':
—Ḷezka' Dios yebi'e chio' le', benne' ẕḷoé'ezele chawe' kwino'. ¿Že'kzo' ẕchi'a ḷažo'o neda' kan bchi'le Moisés, san ẕdetle žono' kan bchi'kzle Moisesen', ẕnno' kápa'gake' neda'?
4 Benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e Pablon':
—¿Žḷiž zi'o bx̱oz blo che Dios?
5 Pablon' gože' ḷégake':

—Ḻe'e, ljéža'do' ka'. Nyejw ḻe'e yiche da' ẕnnan: “Bi wḻíž zi'o benne' ẕnna bi'e benách wláž chio' ka'” san neda' bi gókbe'ela' nake' bx̱oz blo.

6 Naž gókbe'ele Pablon' baḻe' zej nake' benne' yodo' saduseo ka', na' yezíka'gake' benne' yodo' fariseo ka'. Wnníe' zižje ḻawgak benne' yodo', benne' wchi'a ḻaže' ka', na' wnné':

—Ḻe'e, ljéža'do' ka'. Naka' benne' fariseo, na' naka' ẕi'n to benne' fariseo. Na'a ẕchi'a ḻáže'le neda' dan' žx̱en ḻaža'a yebangak benne' gat ka'.

7 Kate' wnná Pablon' da' ni, bžoj chóplegak benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka', na' beldíḻ diže'e ḻa' ḻégakze'.

8 Ki béngake' dan' ẕnnagak benne' saduseo ka' bi yebangak benne' gat ka', na' bi zej nnita' wbás che ya'abá ka', na' bi zej nnita' be' nákgakkze benách ka', san benne' yodo' fariseo ka' žejḻé'gake' zej nnita' yógo'te da' ki.

9 Che ḻen wžéžeya'agake'. Naž wzó ža'gak benne' wsedle, benne' yodo' fariseo ka'. Beldíḻ diže'e, na' wnnágake':

—Žeklto' neto' bi be da' ẕia nbaga' benne' ni, dan' cha' bchaḻjḻen to be' nakkze no benne' ḻe', o cha' bchaḻjḻen to wbás che ya'abá ḻe', bi žaḻa' wži'ižo che Dios.

10 Kate' ba beldíḻ díža'ḻe'e benne' judío ka', na' bžebe benne' blon', benne' žeje' ḻo wdiḻe, dan' žekle' wzózj tiḻe' Pablon'. Naž wnné' ch-jak benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe, nich chejbéjgake' Pablon' ladjw benne' judío ka', na' yeché'gake' ḻe' ḻo yo'o ẕen gan ẕdobgak benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe.

11 Kate' ba nak žel ža na'ze, bḻoe'e ḻaw X̱anžon' gan zoa Pablon', na' gože' ḻe':

—Ben choch ḻažo'o, Pablo. Kan ba bchaḻjo' chia' neda' ḻo yež Jerusalén nga, ḻezka' žon byenen wchaḻjo' chia' ḻo yež Roma.

Žóngake' toze diža' gótgake' Pablo

12 Kate' za' ža'ní' yetó ža, baḻe benne' judío ka' béngake' toze diža', na' ben choch x̱tíža'gake', na' wnnágake' Dios wsaka' zi'e ḻégake' cha' bi góngake' dan' bchebe ḻáže'gake'. Wnnágake' bi be ye'j gáwgake' na' zejte gótgake' Pablon'.

13 Nníta'gakže ka chopḻalj benne' ka', benne' ben choch x̱tíža'gake' ki.

14 Jak benne' ki gan zej nnita' bx̱oz wnná bia' ka', na' benne' gole ka', benne' judío ka', na' wnnágake':

—Ba ben choch x̱tíža'to', na' ẕnnabto' wsaka' Dios neto' zi' cha' bi gonto' ki, na' bi be ye'j gawto' na' zejte gotto' Pablon'.

15 Na'a, ḻe'e ḻen benne' yodo' wchi'a ḻaže' ka', le ye' benne' blon', benne' žeje' ḻo wdiḻe, nich yedjwá'gake' Pablon' wx̱é, nich žine' gan ndoble, na' nnale žénelele nnáblele Pablon' to diža' gaze ḻo de. Neto' kwe' nawto'-ne' ḻa' nez, na' gotto'-ne' zga'ale kate' žine' nga.

16 Benle x̱kwide' byo che no'le zan Pablon' kan kwe' náwgake' Pablon', na' wyejbe', na' wyo'obe' yo'o ẕen na', na' bejzenlben' Pablon'.

17 Pablon' bḻiže' to benne' ẕchi'e benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe, na' gože' ḻe':

—Bche' x̱kwide' ni ḻaw benne' blo, dan' nwa'be' to diža' ye'be'-ne'.

18 Naž bennen' bchi'e-be' gan zoa benne' blon', na' gože' ḻe':

—Pablo, bennen' nyejwe' liž ya, bḻiže' neda', na' góta'yoele' neda' yedjwá'a x̱kwide' ni ḻawo', dan' žénelbe' wcháḻjḻenbe' le'.

19 Benne' blon' bex̱we' na'be', na' bchi'e-be' cheze, na' wnnable'-be', na' wnné':

—¿Biẕen' žénelo' yi'o neda'?

20 Ḻebe' gožbe'-ne':

—Benne' judío ka' ba ben toze x̱tíža'gake' gáta'yoegekle' le' chi'o Pablo wx̱é, nich žine' ḻawgak benne' yodo' wchi'a ḻaže' ka'. Yé'gake' le'

žénegekle' nnábgekle' le' to diža' gaze
lo de,
21 san le', bi chejli'o dan' nnágake',
dan' nníta'gakže ka chóplaljgake'
kwe' náwgake' Pablon'. Ba ben
choch xtíža'gak benne' ka', na'
wnnágake' wsaka' Dios légake' zi'
cha' bi gótgake' Pablon', na' bi be
ye'j gáwgake' na' zejte gótgake' le'.
Na'a, ba nníta'gake' ban laže', na'
želbeze' wchebe lažo'o gono' dan'
nnábgekle' le'.
22 Naž benne' blon', benne' žeje'
lo wdile, gože'-be' bi ye'be' nitó
benne' dan' ba gožbe' le', na' naž
besele'e xkwiden'.

Zla' Pablo law Féliks, benne' blo wnná bia'

23 Naž benne' blon' bliže' chope
benne' zché'gake' to gaywá' benne'
ka' žjake' lo wdile to toe', na' gože'
légake' wkwézgake' chope gaywá'
benne' ka' žjake' lo wdile, benne'
želzá' ní'agake', na' chonnlalj chi
benne' ka' žjake' lo wdile, benne'
žíagake' bia ka', na' chope gaywá'
benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zej
noe'e yag ntoche' ka', nich chjake'
lo yež Sesarea te xche'.
24 Lezka' gože' légake' wkwézgake'
to bia, da' kwia Pablon', na'
ché'gake' le' binlo, nich bi be gaken
chie', nich žine' law Féliks, benne'
blo wnná bia'.
25 Lezka' bselе'e to yiche da' znnan
ki:
26 "Neda', Klaudio Lisias, žapa' le':
Padiox Féliks, benne' blo wnná bia'.
27 Benne' ni žsela'a-ne' lawo',
wzengak benne' judío ka' le',
na' gónegekle' gótgake' le'. Kate'
gókbe'ela' nbabe' Roma, bchi'a
benne' ka' žjake' lo wdile, na' beslá'-
ne' lo na'gak benne' judío ka'.
28 Gónela' nnezla' biz bene', dan'
žesbága'gak benne' judío ka' le' zia,
na' bchi'a-ne' lawgak benne' yodo'
ka', benne' wchi'a laže' chégake' ka'.
29 Kate' bchi'a laža'a dižan'
kwáselo, wnnezla' žesbága'gake' le'
zia kan nak da' znna da' žsédgekle',
na' bi be zia nbaga' benne' ni, nich
no benne' gote' le', o wsejwe' le' liž
ya.
30 Naž bla' to benne' bzenle' neda'
že' nawgak benne' judío ka' le' nich
gótgake' le', na' che len žsela'a le'
gan zo', na' goža' benne' ka', benne'
žesbága'gake' le' zia lá'gake' lawo' le',
nich wloé'egekle' le' bi diža' zej
nape' le'. Dios gon chawe'e le'."
31 Naž benne' ka' žjake' lo wdile
béxwgake' Pablon', na' béngake'
kan ba gož benne' blon' légake', na'
bché'gake' le' lo yež Antípatris, ne
nak žel.
32 Kate' za' ža'ní' yetó ža
benne' ka' žjake' lo wdile, benne'
želzá' ní'agake', beyéjgake' lo yež
Jerusalén, na' benne' ka' žjake' lo
wdile, benne' ka' žíagake' bia ka',
beyó'ogake' nez, zché'gake' Pablon'.
33 Kate' benne' ka' zché'gake'
Pablon' bžíngake' lo yež Sesarea,
bdégake' yichen' lo na' benne' blo
wnná bian', na' bzégake' Pablon'
lawe'.
34 Kate' beyóž bel benne' blo
wnná bian' yichen', na' wnnable'
Pablon' gaz benne' le'. Kate'
gókbe'ele' nbabe' gan nbab Silisia,
35 gože' le':
—Yenla' da' nno' kate' benne' ka'
žesbága'gake' le' zia lá'gake' ga ni.
Naž gože' benne' ka' gape
chí'igake' le' lo yolawe' gan zchi'a
laže' Herodes, benne' znna bi'e ga
na'.

24

Pablo zchalje' law Féliks

1 Wdé gayo' ža, bla' Ananías, bxoz
blo, ga na', tzen len bale benne'
gole, benne' judío ka', na' lezka'
len Tértolo, to benne' žákli'e diža'.
Blá'gake' law benne' blo wnná bian',
na' besbága'gake' Pablo zia.
2 Katen' ba blížgake' Pablon',
na' ble'e ga na', wzó law Tértolon'
žesbage'e le' zia, na' wnné':
—Benne' blo wnná bia', Féliks.
Ni'a chio' le' žak chawe' cheto', dan'

lo yela' žejní'il chio' cháwe'do' znna bi'o benách wláž cheto' ka'.
3 Yógo'te da' ki žonen ga žak chawe' gáte'teze, na' dot láže'to' že'to' le': "Žóxkeno'."
4 Na'a, nich bi gon lelto' le', žáta'yoela' le' gon zen lažo'o, na' yenlo' cheto' to chi'ido'.
5 Gókbe'elto' benne' ni zko'o yele'e benách ka', na' žone' ga benne' judío ka' nníta'gake' dot yežlyó zží'igake' che yolawe', na' nake' benne' blo ládjwgak benne' ka' zej nzi'e da' bsedle benne' Nasaret na'.
6 Lezka' gónele' wká'n ditje' yodo' cheto'. Che len wzento'-ne', na' gónelto' wchi'a láže'to' le' kan znna da' žsedlto'.
7 Naž Lisias, benne' blo, benne' žeje' lo wdile, ble'e gan zoato', na' len yela' snia zen beké'e benne' ni lo na'to'.
8 Naž gož Lisias na' benne' ka' žesbága'gake' le' zia, yídgake' lawo' le'. Na'a, le'kzo', kate' nnablo' Pablo ni binlo, gak nnezlo' kwáselo yógo'te da' ki da' žesbága'to'-ne' zia.
9 Lezka' wnnagak benne' judío ka', na' wnnágake' da' likzen'.
10 Naž benne' blo wnná bian' btaze ne'e nich wchálj Pablon', na' le' bechebe', na' wnné':
—Dot laža'a zchalja' kan nak da' žona', dan' ba zej nak yiz zan zchi'a lažo'o da' žak chegak benách lažto' ka'.
11 Da' bena' wak nnabo'. Bi na' gak chežinno ža wyá'a lo yež Jerusalén nich wká'n zena' Dios.
12 Bi bejxáka'gake' neda' zdil diža'a len no benne', na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé gan nak lo zchil yodo', o lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, o lo yež.
13 Lezka' bi gak kwej lígake' da' ki da' žesbága'gake' neda' zia.
14 Da' nize žexóalapa' lawo'. Kan žona' xchin Dios chegak xa xto'to' ka' naken tlebe len da' žsédgekle benne' ki, san légake' znnágake' naken da' zži'in che Dios, dan' žejli'a yógo'te da' znna xtiža' Dios, na' lezka' yógo'te da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.
15 Kan légake' žxen láže'gake' Dios, lezka' neda' žxen laža'a Le', yesbane' benne' gat ka', benne' chawe' ka', na' benne' ka' bi zej nake' chawe'.
16 Che len žon byena' bi baga'a da' gonen ga yesbaga' lázda'wa' neda' zia law Dios o lawgak benách ka'.
17 'Wdé wzóa' ga yoble chope chonne yiz, na' bela'a gan zej nnita' benách wláž chia' ka' nich wnezjwa' mežw da' gáklenen benách yache' ka', na' nich bi da' wdía' law Dios.
18 Kate' ne žona' da' ki, bale benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia bedjxáka'gake' neda'. Wzóa' la' li'a yodo', na' ba wléj chawe' kwina' kan nak che yodo', na' bi ntoba' benách zan, na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé.
19 Benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, žala' lá'gake' lawo' le', na' yesbága'gake' neda' zia cha' zej nape' diža' bizjw len neda'.
20 Žala' nnagak benne' judío ki cha' bi da' bžélgekle' da' zinnj da' bena' katen' bla'a lawgak benne' yodo' ka', benne' zchi'a láže'gake' légake'.
21 Toze katen' wzóa' láwgake', zižje wžežia', wnnía': "Zchi'a láže'le neda' na'a dan' žxen laža'a yebangak benne' gat ka'."
22 Kate' benle Féliks na' da' ni, na' dan' kwáselo ba nnezle' kan nak che da' žsedle Pablon', bzoe' chela'ale diža' bizjw ni, na' wnné':
—Kate' la' Lisias, benne' blon', benne' žeje' lo wdile, na' yeyóž yenla' kan nak diža' bizjw chele.
23 Naž Féliks na' gože' benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zoe' ga na', gape chi'e Pablon', san we'e le' latje te' la' lí'ale, na' bi wsejwe' xnezgak lježe' ka' yedjwíagake' le', nich bi da' góngake' chie'.
24 Chope chonne žaze wdé na', da' yoble bla' Féliks na' ga na' tzen len Drusila, zo'le'. No'len' nake'

judío. Féliks na' bliže' Pablon', na' bze nage' chie' kan nak da' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'.

25 Kate' bchalj Pablon' kan žala' gakžo chawe', na' nna bia' kwinžo, na' la'žo law Dios gan wchi'a laže'e žo'o ža da' za' za', naž bžebe Féliks na', na' gože' Pablon':

—Beyéj na'a. Kate' gapa' latje, wliža' le' yetó.

26 Lezka' gónele Féliks na' si'e mežw da' wnezjw Pablon' nich wsane' le', na' che len, zan chi'i bliže' Pablon', na' bcháljlene' le'.

27 Kate' gok chopiz, wyáz Porsio Festo latje che Féliks na', na' dan' gónele Féliks na' gone' da' žaz láže'gak benne' judío ka', na' bka'ne' Pablon' nyejwe' liž ya.

25

Zla' Pablo law Festo

1 Bla' Festo lo yež Sesarea nich chaze' latje chie', gan gake' benne' blo wnná bia'. Wdé chonne ža bezé'e lo yežen', na' wyeje' lo yež Jerusalén.

2 Naž bla'gak bxoz wnná bia' ka' len benne' blo ka' chegak benne' judío ka' law Feston', nich yesbága'gake' Pablo zia. Góta'yoegekle' Feston'

3 gone' da' žénegekle', na' sele'e benne' ka' chejxí'gake' Pablon', nich yežine' lo yež Jerusalén. Gónegekle' kwe' náwgake' le' lo nez nich gótgake' le'.

4 Beží'i Feston', na' gože' légake':

—Nžej Pablon' lo yež Sesarea, na' žala' cha'a neda' ga na' wxé wižj nize.

5 Che len, nóte'tezlele le'e nzi' lo na'le, žala' sá'lenle neda', na' cha' nbaga' bennen' zia, na' gak yesbága'le-ne' zia.

6 Bga'n Feston' lo yež Jerusalén xono' ža. Naž beyeje' lo yež Sesarea. Kate' za' ža'ní' yetó ža, wži'e gan zchi'a laže'e, na' gože' benne' ka' chejxí'gake' Pablon'.

7 Kate' bla' Pablon' ga na', benne' judío ka', benne' ka' zej nžoje' lo yež Jerusalén, wbíga'gake' gan zoe', na' zan da' wnnégake' chie'. Besbága'gake' le' zia, san bi gok kwej lígake' da' ka' wnnégake' chie'.

8 Naž wnná Pablon' lo wlaze', na' wnné':

—Bi be bena' da' zži'i che da' žsédgekle benne' judío ka', na' kege bi da' bena' che yodo' chégake', na' kege che benne' Sésar, bennen' znna bi'e žo'o.

9 Gónele Feston' gone' da' žaz láže'gak benne' judío ka', na' gože' Pablon':

—¿Žénelo' chejo' lo yež Jerusalén, gan soa no benne' wchi'a laže'e le' kan zej nak da' ki da' znnégake' chio'?

10 Beží'i Pablon', na' gože' le':

—Zoakza' gan že' benne' zchi'a laže'e lo wláz benne' Sésar, gan žala' wchi'a laže'e neda'. Bi be da' zinnj bena' chegak benne' judío ka', na' ba nnézkzelo' da' ni.

11 Chela' bena' to da' zinnj, o bíte'teze da' gonen ga baga'a zia gata', na' bi wžona' gata'. Na'a, cha' bi bena' kan znnegak benne' ki chia', bi nzi' lo na' no benne' wdíe' neda' lo ná'gake'. Znnaba' cha'a law benne' Sésar gan wchi'a laže'e neda'.

12 Kate' Feston' ba bcháljlene' benne' yolawe' ka', gože' Pablon':

—Ba wnnabo' chejo' law benne' Sésar. Law Sésar na' chejo'.

Zchalj Pablo law Agripa, benne' znna bi'e

13 Wdé chope chonne ža, Agripa, benne' znna bi'e, ble'e lo yež Sesarea, tzen len Berenise, zo'le'. Bedjwíagake' Festo.

14 Kate' ba wnníta'gake' ga na' zan ža, Feston' bzenle' Agripan', benne' znna bi'e, kan nak che Pablon'. Gože' le':

—Zoa to benne' nga, bka'n Féliks le' liž ya.

15 Kate' wzóa' l̲o yež Jerusalén, bl̲a'gak bx̲oz wnná bia' ka' l̲en benne' gole ka' l̲awa', na' wnnégake' che benne' ni. Wnnábgekle' neda' choga' chie' gate'.
16 Neda' becheba', na' goža' l̲égake' bi z̲choggak benne' Roma ka' che to benne' gate' cha' bi žingak benne' ka' z̲nnégake' chie' l̲awe', benne' ka' žesbága'gake' l̲e' z̲ia, nich gak yechebe' chen.
17 Che l̲en, kate' bžíngake' l̲égake' ga ni, bi wžela', san kate' bžin yetó ža, wži'a gan z̲chi'a l̲aža'a, na' bsel̲a'a benne' ka' bejx̲í'gake' Pablon'.
18 Kate' ne nníta'gak benne' ka' nga, benne' ka' žesbága'gake' l̲e' z̲ia, bi be wnnégake' chie' kan gokla' nnágake'.
19 Wnnégake' chie' bal̲e diža' biz̲jw kan nak da' žejl̲é'gake' che Dios, na' kan nak che to benne' lie' Jesús, bennen' gote', san Pablon' žon choch x̲tiže'e z̲nne' zoe' nbane' da' yoble.
20 Dan' bnitla' kan zej nak da' ki, wnnabla' Pablon' cha' žénele' cheje' l̲o yež Jerusalén, gan soa no benne' wchi'a l̲aže'e l̲e' kan zej nak da' ki.
21 Naž kate' wnnáb Pablon' cheje' l̲aw Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a l̲aže'e l̲e', na' goža' benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e gape chí'igake' l̲e' na' zejte sel̲a'a-ne' l̲aw benne' Sésar.
22 Naž Agripan' gože' Feston':
—L̲ezka' neda' žénela' yenla' da' nna bennen'.
Feston' gože' l̲e':
—Wx̲é yenlo' da' nne'.
23 Kate' za' ža'ní' yetó ža, l̲en yel̲a' z̲en bel̲á' Agripan' l̲en Berenise ga na'. Belyaze' gan žal̲a' wchál̲jgake', tz̲en l̲en benne' wnná bia' ka'. Naž bsél̲a'gake' benne' ka' chejx̲í'gake' Pablon'.
24 Naž Feston' gože' Agripan', bennen' z̲nna bi'e, na' wnné':
—Benne' wnná bia', Agripa, na' yógo'tele l̲e'e zoale nga tz̲en l̲en neto'. Na'a zoa bennen' l̲awle l̲e'e, na' z̲l̲é'elele-ne'. Yógo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, na' l̲o yež nga, z̲nnégake' chie'. Žé'gake' neda' žal̲a' gate'.
25 Žekla' neda' bi be bene' da' nbage'e z̲ia gate', san dan' wnnable' l̲ekze' cheje' l̲aw Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a l̲aže'e l̲e', che l̲en ba bena' chia' sel̲a'a-ne' l̲aw Augusto'.
26 Dan' bi nnezla' bi žal̲a' wzoja' l̲e'e yiche da' nbaga' benne' ni, dan' sel̲a'a l̲o na' X̲ana', benne' Sésar, che l̲en z̲chi'a-ne' l̲awle l̲e'e, na' da' nakže blo, z̲chi'a-ne' l̲awo' le', Agripa, benne' wnná bia', nich kate' yeyóž z̲nnablo'-ne', nnezla' bi žal̲a' wzoja' l̲e'e yiche kan nak che benne' ni.
27 Žekla' neda' bi nak chawe' sel̲a'a to benne' nžeje' ga na' cha' bi gak wl̲oe'ela' z̲ia da' nbage'e.

26

Da' bchal̲j Pablo l̲aw Agripa

1 Naž Agripan' gože' Pablo:
—De latje wchal̲jo'.
Bl̲i na' Pablon' l̲aw Agripan', na' wzó l̲awe' z̲chal̲je', na' wnné':
2 —Benne' wnná bia', Agripa. Žaz l̲aža'a dan' de latje na'a wchal̲ja' l̲o wlaza' neda' l̲awo' le' kan nak yógo'te da' žesbága'gak benne' judío ka' neda' z̲ia.
3 Žaz l̲áže'ža' dan' nónbi'o yógo'te da' žónteze žongak benne' judío ka', na' l̲ezka' da' ki da' z̲dil̲ díža'to' chen.

Da' ka' ben Pablo zga'ale

4 L̲ezka' wnná Pablon':
—Nnézkzegekle yógo'te benne' judío ka' kan bena' katen' gok yiz kwide' chia' gan zej nnita' benách wláž chia' ka', na' l̲ezka' l̲o yež Jerusalén.
5 L̲ezka' nnézkzegekle', na' wak nnágake' kan bena' ža ni'te. Goka' benne' fariseo. Benne' fariseo ka' žon byéngake' z̲ka'n z̲éngakže' Dios ka žongak yezika' benne' judío ka'.
6 Na'a, zoa' nga l̲awle l̲e'e nich no benne' wchi'a l̲aže'e neda' dan' žx̲en l̲aža'a Dios, na' dan' žejl̲i'a chie'

yesbane' benne' gat ka', na' gone' kan bchebe ḻaže'e ḻawgak x̱a x̱to'to' ka'.
7 Žx̱en ḻáže'gak benne' chežinno kwe' lježto' ka' sí'gake' dan' bchebe ḻaže' Dios chégake'. Che ḻen ẕka'n ẕéngake' Dios, na' žóngake' x̱chine' te ža, na' žel. Dan' žx̱en ḻaža'a da' ni, žesbága'gak benne' judío ka' neda' ẕia. Ki naken, benne' wnná bia', Agripa.
8 Na'a, ¿žéklele ḻe'e bi nak da' chejḻe'žo, yesbane' Dios benne' gat ka'?

Pablo wžía ḻaže'e benách ka' che Benne' Cristo

9 Ḻezka' wnná Pablo:
—Ḻezka' neda', zga'ale gokla' da' zan žaḻa' gona' nich wži'a che Jesús, benne' Nasaret.
10 Ki bena' ḻo yež Jerusalén. Bsejwa' benne' zan liž ya, benne' ka' žejḻé'gake' che Jesusen', dan' bdegak bx̱oz wnná bia' ka' yeḻa' wnná bia' ḻo na'a. Katen' bétgake' benne' ka', bénḻengaka'-ne' tẕen.
11 Zan chi'i bsaka' zi'a benne' ka', nich wsángake' kan žejḻé'gake' che Benne' Criston'. Ki bena' gan nak ḻo yo'o gan ẕdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' x̱tiža' Dios. Bžá'aḻe'egaka'-ne', na' wžía ḻáže'gaka'-ne' na' zejte wyá'a gan zej nnita' yež zi'to' ka' nich bejx̱éngaka'-ne'.

Pablo ẕḻoe'ele' kan beyake' che Benne' Cristo

12 Ḻezka' wnná Pablo:
—Nich gona' ki wyá'a ḻo yež Damasko, na' bx̱oz wnná bia' ka', benne' ka' bséḻa'gake' neda', bdégake' yeḻa' wnná bia' ḻo na'a.
13 Ka' goken, benne' wnná bia', Agripa. Kate' ne zeyá'a ḻo nez, ne nak wawbíž, bḻe'ela' to baní' ya'abá da' wza'ni'žen ka wbíž. Wza'nín' gan zeyá'a, na' gan zjak benne' ka' zá'ḻengake' neda' tẕen.
14 Naž yógo'teto' bgo'nto' ḻo yo, na' benla' chi'i to benne' bḻiže' neda'. Bchaḻje' diža' hebreo, na' wnné': "Saulo, Saulo, ¿biẕ chen' ẕbia ḻažo'o neda'? Žon zi' kwino', ẕži'o chia' neda'. Žak chio' kan žak che beže, bia žon zi' kwinba', kate' ẕlibba' yag ntoche' da' žóngekle'-ba' zi'."
15 Naž goža'-ne': "¿Noẕ le', X̱an?" X̱anžon' gože' neda': "Neda' Jesús, Bennen' ẕbia ḻažo'o.
16 Na'a, beyás, na' wzé, dan' bḻoe'e ḻawa' na'a, nich wzóa' le' gono' x̱china', na' wzóa lio' kan nak che da' ni da' ba bḻe'elo', na' chegak da' ka' wḻoe'ela' le', katen' wḻoé'e ḻawa' gan zo'.
17 Yeslá' le' ḻo na'gak benne' wláž chio' ka', na' ḻo na'gak benne' zi'to' ka'. Na'a žseḻa'a le' ḻawgak benne' ka'.
18 Žseḻa'a le' gan nníta'gake' nich gono' ga yeyaljw yej ḻáwgake', na' yeyákgake' che Dios, na' kwásgake' ḻen da' zej nak che da' choḻ, na' tágake' ḻo baní'. Yežójgake' ḻo na' da' x̱iwe', na' cházgake' ḻo na' Dios. Cha' chejḻé'gake' chia' neda', Dios yenít ḻawe' chégake', na' yeké'e doḻa' da' zej nbage'e, na' gata' chégake' latje bábḻengake' benách ka', benne' ka' Dios ba wleje' cheze'."

Ben Pablo kan nak da' bḻoe'el X̱anžo ḻe'

19 Ḻezka' wnná Pablon':
—Che ḻen, benne' wnná bia', Agripa, bi bži'a gona' da' bḻoe'el Dios, Bennen' zoe' ya'abá, neda'.
20 Bzejni'ila' benne' ka' nníta'gake' ḻo yež Damasko, na' wdé na' benne' ka' nníta'gake' ḻo yež Jerusalén, na' benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea, na' benách ka' che yež zi'to' ka', nich yeyát ḻáže'gake', na' yeyákgake' che Dios, na' góngake' da' gak bia' ba beyát ḻáže'gake'.
21 Dan' bena' ki, wẕengak benne' judío ka' neda' katen' wzóa' ḻa' ḻi'a yodo', na' gónegekle' gótgake' neda'.
22 Naž Dios gókḻene' neda', na' na' zejte na'a ža, dot ḻaža'a ẕchaḻja' ḻawgak benne' gax̱jw ka', na' ḻawgak benne' blo ka'. Bi ẕchaḻja' che da'

yoble, san toze kan belnná zga'ale benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' kan wnná Moisés kan žala' gaken.

23 Wnnágake': “Benne' Criston' sáka'li'e, na' te gate' gake' Benne' nežw yebane' lo yela' got, nich wloe'ele' law gak wxén láže'gak benách ka' žíngake' lo latje baní' chie', na' soa no benne' wzóa lie' che da' ki lawgak benne' wláž cheto' ka', na' lezka' lawgak benách zi'to' ka'.”

Pablo zzejni'ile' Agripa nich chejli'e che Benne' Cristo

24 Kate' ba bchalj Pablo da' ki, dan' wnné' lo wlaze', naž Festo wnníe' zižje, na' wnné':

—Žak yal yichjo', Pablo. Dan' bsédli'o, ba gok yal yichjo'.

25 Naž Pablon' gože' le':

—Bi nak yal yichja', žapa' le', Festo, na' da' znnia' naken dot da' li, na' naken da' zakan'.

26 Agrípakze', benne' ni znna bi'e, nnézkzele' da' ni, na' che len, dot laža'a zchalja' lawe' le'. Nnézkzele' da' ni, dan' bi goken bagáche'ze.

27 Benne' wnná bia', Agripa. ¿Žejli'o da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios? Nnezla' žejli'o da' ni.

28 Naž Agripan' gože' Pablon':

—Yeláte'ze žek gono' neda' che Benne' Criston'.

29 Pablon' gože' le':

—Ni'a che Xanžo Dios žénela', la'kze yeláte'ze o da' zenle'e, kégeze le', san lezka' yógo'te benne' ki, benne' želyenle' chia', gakle dot kan naka' neda', naka' che Benne' Criston', san kege chejle do ya kan nžeja' neda'.

30 Kate' beyóž bchalj Pablon' ki, na' wzó ža' benne' blo wnná bian', na' lezka' wzó ža'gak bennen' znna bi'e, na' Berenise, na' benne' ka' žé'lengake' légake' tzen.

31 Katen' bžójgake' cheze, na' ben chawe' xtíža'gake', na' wnnágake':

—Bi be ben benne' ni da' gonen ga bage'e zia gate', o yejwe' le' liž ya.

32 Agripan' gože' Feston':

—Wak no benne' wsán benne' ni chela' bi wnnable' cheje' law benne' Sésar nich wchi'a laže'e le'.

27

Želsele'e Pablo lo yež Roma

1 Katen' ba ben toze xtíža'gake' séla'gake' neto' to lo barkw nich chejto' lo yež Roma, gan nbab Italia, béxwgake' Pablo, na' yebale benne' ka' zej nžeje'. Bdégake' légake' lo na' Julio, benne' zchi'e to kwe' benne' žjake' lo wdile, da' nzin': Benne' Ka' Che Augusto, bennen' nake' benne' Sésar.

2 Wžento' to lo barkw che gan nbab Adramitio, dan' žala' ten gan zej nnita' yež ka' gan želžín barkw ka', yež ka' zej nbaben lo yežlyó Asia, na' yó'ozeto' lo barkwn', wza'to' lo yež Sesarea. Lezka' žonlen Aristarko neto' tzen. Nake' benne' Tesalónika, to yež nbaben Masedonia.

3 Kate' za' ža'ní' yetó ža, bžinto' lo yež Sidón, na' Julio, bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, lo yela' ži'i laže' chie', bi'e Pablon' latje cheje' gan zej nnita' benne' lježžo ka' nich wnézjwgake' le' bi da' žiážjele'.

4 Wdé na', bebento' lo barkwn', na' wza'to' ga na'. Wdeto' chelá'a gan že' yežlyó Chipre gan že' ži ben' da' žaken. Ki béngake' dan' ben' da' žaken lo nisdo', zan' zaka' lawto'.

5 Naž wdeto' lo nisdon' gan nla' gan nbab Silisia, na' gan nbab Panfilia, na' bžinto' lo yež Mira, to yež nbaben yežlyó Lisia.

6 Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' yo'oto' lo ne'e, bejxake'e to barkw ga na' da' nžojen lo yež Alejandría, na' zejen gan nbab Italia. Lo barkwn' wló'ogake' neto'.

7 Wzá' barkwn' cho laže' zan ža, na' len yela' zzáka'le'e bžinto' gan nla' to yežlyó da' nzin' Gnido, na'

dan' ben' da' žaken bžiga' neto',
na' wdeto' cheḻá'a yežlyó da' nzin'
Creta gan že' ži ben' da' žaken, na'
wdeto' gan nḻa' yež Salmón.
8 Ḻen yeḻa' ẕzáka'ḻe'e wdeto'
cheḻá'a gan že' yežlyó Cretan', na'
bžinto' to latje gan želžín barkw ka',
da' nzin' Buenos Puertos, dan' žen'
gawze gan zoa yež Lasea.
9 Dan' ba wžél-ḻe'eto', ba bžin ža
žon ẕož gak ditje bíte'teze barkw
cha' ẕzan' ḻo nisdo' ḻo ža ka', dan' ba
wdé ža ka' kate' žóngake' wbás, na'
za' žin byo' zag ka' kate' žakḻe'e be'.
Che ḻen Pablon' bzejni'ile' ḻégake',
10 na' wnné':
—Ḻe'e, benne' ka', žákbe'ela' gan
chej barkw ni, gon ẕož kwia yin',
tẕen ḻen da' ka' nwan', na' ḻezka' gon
ẕož gatžo žo'o.
11 Bennen' ẕchi'e benne' ka' žjake'
ḻo wdiḻe bejḻe'že' da' wnnagak ben-
nen' nzi' ḻo ne'e barkwn', na' benne'
x̱ankzen, ka dan' wnná Pablon'.
12 Dan' latjen' gan želžín barkw
ka', dan' nzin' Buenos Puertos,
bi naken ga gá'ngake' byo' zag
ka', che ḻen yeláte'ze ka bdachgak
benne' ka' nníta'gake' ḻo barkwn'
ben toze x̱tíža'gake' yekwásgake' ga
na', cha' wak žíngake' gan želžín
barkw ka' ḻo yež Fenise, to yež ḻezka'
žen' ḻo yežlyón' da' nzin' Creta, na'
zoan cheḻa'ale gan žen wbíž, na'
gónegekle' gá'ngake' ga na' byo' zag
ka'.

Žak to be' waḻe ḻo nisdo'

13 Dan' žaken to be'do' da' za'
zaka' cheḻa'ale gan ẕde wbíž byo'
zag ka', gókgekle' wak góngake' kan
žénegekle', na' bechísgake' ya zi'i
da' nžejen do ya da' ẕzoan žize
barkwn', na' wdé barkwn' gawze
kwit yežlyón' nzin' Creta.
14 Yetó chí'ido'ze, gok to be'
waḻe da' zan' ḻawto', dan' nzin'
Euroklidón.
15 Dan' ben' da' žaken ẕzejen
cheḻa'ale barkwn', na' dan' bi gok
chej barkwn' gan za' ben', naž
bé'gake' ben' latje bchen' barkwn'.
16 Kate' wdé barkwn' ga bžinten
cheḻa'ale to yežlyodo' nzin' Kauda,
bžinen cheḻa'ale gan bi žakḻe'e ben',
na' ḻen yeḻa' ẕzáka'ḻe'e bchísgake'
bárkwdon', da' žẕoben barkw ẕen na',
na' bzóagaken' ḻawle barkwn' gan
yo'oto'.
17 Wdé bžéngaken' ḻo barkw ẕen
na', naž bchej chóchgake' barkw
ẕen na'. Bdégake' do ka' ẕanle
barkwn', nich bi kwia yin' ḻo
nisdo'. Dan' bžébegake' te barkwn',
na' chejche'ten ḻo yož da' žen'
ẕan nisen', che ḻen btíngake' laže'
chen, da' ẕtoben be' nich wsán'
barkwn'. Naž bé'gake' ben' latje
bchen' barkwn'.
18 Kate' za' ža'ní' yetó ža, dan' be'
waḻe da' žaken ẕche'ḻe'en barkwn',
bžó'ngake' baḻe ywa' da' nwa'
barkwn' ḻo nisdo'.
19 Ža chonne ža, ḻen na' kwinto'
bžo'nto' da' ẕkóngekle' žin ḻo
barkwn' ḻo nisdon'.
20 Kate' ba gok zan ža bi ẕḻe'elto'
wbíž o belj ka', na' dan' žakḻe'e ben'
da' ẕchen' barkwn' gan yo'oto', biž
bx̱en ḻáže'to' yelato'.
21 Kate' ba gok zan ža bi be
bdawto', wzé Pablon' gachje
ḻáwe'legake', na' gože' ḻégake':
—Ḻe'e, benne' ka', gokžen chawe'
chela' bze nagle chia', na' bi wza'žo
ḻo yežlyó Creta, na' bi yedjchagžo
da' ni da' ẕzáka'žo, na' da' žaken che
barkw ni.
22 Na'a, žapa' ḻe'e: le gon choch
ḻáže'le, dan' bi gatle nitole ḻe'e zoale
nga, ḻa'kze kwia yi' barkw ni.
23 Ki gaken dan' wdé yele bḻa'
to wbás che ya'abá che Dios ḻawa'
neda'. Diosen' naka' chie', na' žona'
x̱chine'.
24 Wbás che ya'abán' gože' neda',
na' wnné': "Pablo, bi žebo'. Žon
byenen žino' ḻaw benne' Sésar. Dan'
nži'il Dios le', yeslé' yógo'te benách
ka' nníta'ḻengake' le' ḻo barkw ni."
25 Che ḻen, le gon choch ḻáže'le,
dan' žx̱en ḻaža'a Dios, gone' kan ba
gož wbás che ya'abá chie' neda'.

26 Ki gaken la'kze žon byenen kwia yi' barkw ni to lo yežlyodo', gan chejka'nen žo'o.
27 Kate' ba wdé xda' ža, ben' da' žaken zchen' barkwn' lo nisdo' da' nzin' Adriátiko, na' gachje yele gókgekle benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' za' žin barkwn' gawze gan že' to yežlyó.
28 Belžo'ne' to do lo nisdon', na' belnnezle' galje wes naken ga bžinten zante nisen'. Kate' wdé barkwn' yeláte'do', na' belžo'ne' don' da' yoble lo nis, na' belnnezle' ba nakzen chi wes.
29 Dan' bžébegake' chejžé' barkwn' lo yej ka', che len, zaka' chelá'a xkóže'le che barkwn' belžo'ne' tape ya zi'i lo nis, da' ka' zej nžejen do ya, na' zzóagaken žize barkw. Len yela' žek zedle chégake' belbeze' cha'ní'.
30 Naž benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' gónegekle' wzónnjgake' lo barkwn'. Blétjgake' bárkwdon' da' žian lo barkw zen na' lo nisdo'. Béngake' ka žénegekle' kó'ogake' ya zi'i na' yelate' zi'to', da' nžejen do ya, na' zzoan žize barkwn', dan' zoan zaka' chelá'a lawle.
31 Naž Pablon' gože' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile tzen len benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnné':
—Cha' bi ga'ngak benne' ki lo barkw nga, bi gak yelale.
32 Naž benne' ka' žjake' lo wdile belchoge' do ka' da' zej nžejen bárkwdon', na' bé'gake' latje wbixen lo nisdo'.
33 Kate' za' ža'ní', Pablon' góta'yoele' légake' gáwgake' late'. Gože' légake':
—Na'a ba gok xda' ža znna'le dot yele, na' žonle wbás, na'bi be bdawle.
34 Che len, žáta'yoela' le'e gawle late' nich yeyák láže'le, dan' bi gatle nitole le'e.
35 Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ni, bexwe' yet xtil, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Ki bene' lawgak yógo'tegake'. Naž bzozje' yet xtilen', na' wzó lawe' žawe'.
36 Naž yógo'tegake' gok choch láže'gake', na' bdáwgake'.
37 Ka wyo'oto' lo barkwn', wbabto' chope gaywá' chonnlalj chino' toto'.
38 Wdé bdáwgake', na' béljegekle', naž belžo'ne' zoa' stribe da' nwa' barkwn' lo nis, nich góngake' láte'že ywa' da' nwa' barkwn'.

Zbia yi' barkw lo nisdo'

39 Kate' ba nak te ža, na' benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' bi bénbia'gake' yežlyón'. Blé'egekle' to gan zžin nisdon' yelate' gachje láwe'le yežlyón', na' de gan nak lache' žoa'a nisdo' lo latjen'. Gónegekle' góngake' ga cho'o barkwn' ga na'.
40 Naž beséžgake' do ya ka' da' zej nžejen ya zi'i ka' da' zzóagaken barkwn' žize, na' bsángake' légaken, na' belbixen lo nisdo'. Lezka' beséžgake' do da' nžejen ne'e yag da' zzechjen barkwn' ki ka'le. Naž bechísgake' laže' che barkwn', da' ztoben be', dan' zoan chelá'a lawle che barkwn', na' wzó law zde barkwn' zaka' gan zžin nisdo' yelate' gachje láwe'le yežlyodon'.
41 Kate' bžin barkwn' to latje gan zchaggak chope nis, na' bejché' chelá'a lawle che barkwn' lo yož zan nisdon', na' bga'nze barkwn' ga na'. Biž gok tan, na' chelá'a xkóže'le che barkwn', wzó law nisdon' zchinnjen len yela' zza' chen.
42 Naž gónegekle benne' ka' žjake' lo wdile gótgake' benne' ka' zej nžeje', nich bi xóagake' lo nis, na' bi wzónnjgake'.
43 Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile gónele' yeslé' Pablon', na' gože' légake' bi góngake' kan žénegekle'. Naž gože' benne' ka' žak xóagake' lo nis, zgá'alegake' cházgake' lo nis nich žíngake' lo yo biž.
44 Lezka' gože' benne' ka' zej nga'ne' xóagake' lo blag ka', na'

yezíka'gake' l̲awgak blagdo' ka' che barkwn'. Ka' goken, belágake' yógo'tegake', na' bžíngake' l̲o yo biz̲en'.

28

Da' ben Pablo l̲o yežlyó da' nzin' Malta

1 Kate' ba bžinto' yógo'teto' l̲o yo biže, na' wnnezlto' yežlyón' gan zoato' nzin' Malta.
2 Benne' x̲iža' ka', benne' nníta'gake' l̲o yežlyón', l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chégake' wdápegake' neto' ba la'ne. Bz̲éngake' yi', na' bl̲ížgake' neto' yógo'teto' yeché'l kwinto', dan' žak yejw, na' žakl̲e'e zag.
3 Naž Pablo bex̲we' chelén z̲is wage biždo', na' katen' wloé'en l̲o yin', bžoj to bele snia ladjw z̲is wagen', bia žz̲onnjlba' da' l̲a che yin', na' wka'aba' yen na' Pablon'.
4 Kate' benne' x̲iža' ka' bl̲é'egekle' belen', bia nál̲a'ba' yen na' Pablon', naž belyi'e ljéžgake':
—Da' li benne' ni nake' benne' wetw benách ka'. L̲a'kze belé' l̲o nisdo', diosen' lie' Chāwe' bi we'e l̲e' latje soe' nbane'.
5 Pablon' bžíbesise' ne'e, na' beyex̲jw bele snia na'. Bejx̲óateba' l̲o yin', na' l̲e' bi be gokle'.
6 Benne' x̲iža' ka' nníta'gake' ga na' bwíagake' Pablon'. Z̲bézgake' batz̲e kwi'e yi, o bix̲e' gate'. Naž kate' ba belbeze' scha, na' bl̲é'egekle' bi be gokle', gókgekle' yetó, na' wnnágake' nake' to dios.
7 L̲o latje na'ze že' yežlyó che Publio, benne' wnná bia' l̲o yežlyón', na' wdape' neto' ba la'ne. L̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chie' bnnite' neto' liže' chonne ža.
8 Kate' ža ka' x̲a Publio na' de'e yižwé'. Yoe'e da' l̲a, na' de'e yižwé' žen. Wyáz Pablon', zejwíe' l̲e', na' wdé bchál̲jl̲ene' Dios, bx̲oa ne'e benne' yižwén', na' beyake'.
9 Dan' ben Pablon' da' ni, l̲ezka' benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' l̲o yežlyón', bžíngake' gan zoe', na' beyákgake'.
10 Benne' ka' wdápegake' neto' ba la'ne, na' béngake' da' zan da' gókl̲engaken neto'. Kate' za' yeza'to' l̲o yežlyón', bénngake' cheto' da' ka' byážjelto'.

Z̲žin Pablo l̲o yež Roma

11 Kate' gok chonne byo' zoato' ga na', wžento' to l̲o barkw che yež Alejandría, da' bga'nen l̲o yežlyón' byo' zag ka'. Chel̲á'a l̲awle che barkwn' zej da'gak lo'a ka' zej nzin' Kástor l̲en Póluks, dios kwach ka' chegak benne' Alejandría ka'.
12 Bezá' barkwn' ga na', na' bžinen l̲o yež Sirakusa, gan bga'nto' chonne ža.
13 Beza'to' ga na', na' wdeto' chel̲a'ale yežlyón', na' bžinto' l̲o yež Rejio. Kate' za' ža'ní' yetó ža, na' žak be' da' zan' zaka' gan z̲de wbíž byo' zag ka', na' beza'to' ga na', na' ža chope ža l̲a' bžínteto' l̲o yež Puteoli.
14 L̲o yežen' bejx̲áka'to' bal̲e benne' ljeżżo ka', benne' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' góta'yoegekle' neto' gá'nl̲ento' l̲égake' x̲ono' ža. Kate' wdé ža ka', beza'to' ga na' nich chejto' l̲o yež Roma, na' bezá' ní'ato'.
15 Benne' ljeżżo ka' nníta'gake' l̲o yež Roma ba béngekle' za' žinto' ga na', na' bžójgake' bedjchággake' neto'. Bžíngake' to yeždo' nzin' Ga z̲do'w Apio. Yebal̲e' bžíngake' to latje nzin' Chonne Yo'o Gan z̲ga'ngak Benne' Ka' Zej Yoe'e Nez. Kate' Pablon' bl̲e'ele' l̲égake', bdip l̲aže'e, na' gože' Dios: "Žóx̲keno'."
16 Kate' bžinto' l̲o yež Roma, na' bennen' z̲chi'e benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, bchi'e benne' ka' zej nžeje', na' bdie' l̲égake' l̲o na' to benne' blo žeje' l̲o wdil̲e. Benne' ni bi'e Pablo latje soe' cheze', san to benne' žeje' l̲o wdil̲e wzóal̲ene' l̲e', bennen' žape chi'e l̲e'.

Da' bchalj Pablo l̲o yež Roma

17 Ža chonne ža, Pablon' bl̲iže' benne' blo ka' chegak benne' judío ka', benne' nníta'gake' l̲o yež Roma.

Kate' ba zej ndobe' gan zoa Pablon',
le' gože' légake':

—Le'e, ljéža'do' ka', la'kze bi be
bena' chegak benne' wláž chežo
ka', na' kege chegak da' žónteze
žonžo kan bengak xa xto'žo ka',
benne' judío ka' nníta'gake' lo
yež Jerusalén bdégake' neda' lo
na'gak benne' Roma ka', benne'
ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, nich
wséjwgake' neda' liž ya.

18 Naž kate' ba wnnábgekle
benne' Roma ka' neda', gónegekle'
wsángake' neda', dan' gókbe'egekle'
bi nbaga'a zia gata'.

19 Benne' judío ka' bséjwgake'
xnezgak benne' ka' gónegekle'
wsángake' neda', na' ben byenen
wnnaba' cha'a law benne' Sésar
nich wchi'a laže'e neda', na' kege
nich yesbaga'a benne' wláž chežo
ka' zia.

20 Che len bliža' le'e nich le'ela' le'e,
na' wcháljlena' le'e, dan' nžeja' do ya
ni dan' žxen laža'a da' žxen láže'žo
žo'o, benne' Israel ka', gon Dios da'
bchebe laže'e gonne' chežo.

21 Naž légake' belyi'e Pablon':

—Bi na' si'to' nitó diža' da' zan'
gan nbab Judea kan nak che da'
žaken chio', na' bi na' la' nitó benne'
lježžo nga, benne' judío, nich
wloe'ele' neto' cha' zoa no benne'
bi da' znnie' chio'.

22 Na'a, žénelto' yenlto' da' nno',
da' žejli'o, dan' nnezlto' yógo'te latje
znnegak benách ka' chegak benne'
ka' zej nzi' lo ná'gake' diža' koben'.

23 Ka' goken, Pablon' bžie' bia' to
ža, na' ža na' benne' zan bdóbgake'
gan zoe'. Wzó law Pablo zildo',
na' gólltele', bzejni'ile' légake', na'
bzenle' légake' kwáselo kan znna
bia' Dios. Gónele' wloe'ele' légake'
nak dot da' li da' zchalje' kan nak
che Jesusen'. Nich gone' ki bkonle'
žin da' bchi'le Moisés, na' da' wn-
nagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz
Dios.

24 Balle' wzí' lo ná'gake' da'
bchalj Pablon', san yezíka'gake' bi
bejlé'gaken'.

25 Dan' gok chóplegake', wzó
láwgake' žezá'gake' ga na', na'
Pablon' gože' légake', na' wnné':

—Nakkze da' li da' wnná Dios Be'
La'y lo na' Isaías, bennen' bchalje' lo
wláz Dios, dan' bzejni'ile' xa xto'žo
ka', katen' wnné':

26 Wyéj lawgak benne' ka', na'
yé'gako'-ne':
Wzé nagle, san bi chejní'ilele.
Wíale, san bi lé'elele.

27 Benne' ki nak zide yichj
lázdo'gake'
na' bi be žazen lo yichj lázdo'gake'.
Žóngake' kan žongak benne' lo cholle
ka'.
Bi zlé'egekle' len yej láwgake'
na' bi žéngekle nággake',
na' bi žejní'il yichj lázdo'gake'
na' bi žénegekle' yeyákgake' che Dios
nich gak yeyóngaka'-ne'.

28 Na'a, žala' nnézlele da' ni. Dios
žselle'e neto' lawgak benách zi'to'
ka' nich yelágake', katen' yéngekle'
xtiže'e.

29 Kate' beyóž bchalj Pablon' da'
ki, naž bežojgak benne' judío ka', na'
želdíl díža'gake' la' légakze'.

30 Pablon' bga'ne' ga na' chopiz,
na' wzóe' to lo yo'o gan žizjwe', na'
wdape' ba la'ne yógo'te benne' ka'
bedjwíagake' le'.

31 Len yela' wechóg laže' bchalje'
kan znna bia' Dios. Bsedle' benách
ka' kan nak che Xanžo Jesús, Benne'
Criston', na' bi wzóa no benne' wse-
jwe' xneze'. Ka'kze naken.

DIŽA' DA' BSEḶA' PABLO Ḷo YEŽ ROMA

Pablo žape' "Padiox̱" benách ka' che Jesús ḷo yež Roma

1 Neda', Pablo, naka' benne' ndo'w che Jesús, Benne' Criston', na' wbás chie', dan' bḷiž Dios neda', na' wžekze' neda' nich wchaḷja' diža' chawe' chien'.
2 Bchebe ḷaže' Dios ža ni'te seḷe'e diža' chawen' chežo. Bene' ki ḷo na'gak benne' ka' bcháḷjgake' ḷo wlaze' Ḷe', na' ḷégake' bzójgake' x̱tiže'e ḷe'e yiche la'y che Dios.
3 Bzójgake' yógo'te da' žaḷa' gon ẕí'nkze Dios, Bennen' nake' X̱anžo Jesús, Benne' Criston'. Ḷo yeḷa' benách chie' nake' ẕa'só Dabí, bennen' wnná bi'e benách Israel ka',
4 san kan nak be' nakkze', da' naken la'y, nak bia' nake' Ẕi'n Dios, na' nape' dot yeḷa' wak. Nak bia' naken ki dan' bebane' ḷo yeḷa' got.
5 Ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', ẕzi'žo da' žonn Dios chežo ḷo yeḷa' ži'i ḷaže' chie', na' bzoe' neda' wbás chie' nich ḷo wlaze' Ḷe' gona' ga benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga chejḷé'gake' chie' Ḷe', na' góngake' kan ẕnna x̱tiže'e.
6 Benle ḷe'e da' ẕinnj tẕen ḷen benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san na'a ba bḷiž Dios ḷe'e nich gakle che Jesús, Benne' Criston'.
7 Dios nži'ile' ḷe'e, na' bḷiže' ḷe'e nich gakle che Ḷeze'. Ẕnnabla' X̱ažo Dios ḷen X̱anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e ḷe'e, na' wká'n žie' yichj ḷáẕdo'le.

Žénele Pablo chejwíe' benách ka' che Jesús ḷo yež Roma

8 Ẕzo ḷawa' ẕzoja' chele da' ni. Dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston', žapa' Dios: "Žóx̱keno'" kan nak chele yógo'tele, dan' ẕchaḷjgak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga kan žejḷe'le chie' Ḷe'.
9 Dot ḷaža'a žona' x̱chin Dios, na' ẕchaḷja' diža' chawen' kan nak che Ẕi'ne'. Nnézkzele Dios ẕchálḷenteza'-ne', na' ẕnnabla'-ne' gon chawe'e ḷe'e.
10 Ẕnnábtezla' Dios, cha' naken da' žénele' Ḷe', gonne' neda' latje yedjwía' ḷe'e.
11 Ki ẕnnabla'-ne' dan' žak ḷaža'a ḷe'ela' ḷe'e nich gak gona' ga gata' chele to da' wneẕjw Dios Be' La'y chele, da' gonen ga gólele ḷo da' nak che X̱anžon'.
12 Dan' žénela' naken gon chochžo tožo yetožo, dan' žejḷe'žo to tožo che Jesús, Benne' Criston'.
13 Ẕí'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni. Gok ḷaža'a zan chi'i yida' gan zoale, san na' zejte na'a bi na' gonnen chia'. Žénela' yida' gan zoale nich gona' ga yebéḷenlele da' ẕchaḷja', kan žebéḷengeklen yezika' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
14 Zoa da' nbaga'a chegak yógo'te benách, chegak benách ka' nníta'gake' yež gawze ka', na' chegak benách ka' nníta'gake' yež zi'to' ka', chegak benách ka' zej nsedle', na' chegak benách ka' bi zej nsedle'.
15 Che ḷen, kan sáke'la' gona', ba zoa' wchaḷja' diža' chawen' gan zoale ḷe'e ḷo yež Roma.

Yeḷa' wak ẕen che diža' chawen'

16 Bi žedoe'ela' ẕchaḷja' diža' chawen', dan' napen yeḷa' wak che Dios nich yeslán yógo'te benne' ka' žejḷé'gaken'. Gan ẕzo ḷaw, žénele Dios yéngeklen benne' judío ka', na' te na' yéngeklen benách zi'to' ka'.
17 Diža' chawen' ẕḷoe'elen žo'o Dios gone' ga yeyakžo chawe' ḷawe' Ḷe', cha' chejḷe'žo chie' Ḷe', na' bi gak chope ḷáže'žo. Kan nak da' ni nyejw ḷe'e yiche la'y, da' ẕnnan: "No benne' nake' chawe' dan' žejḷi'e che Dios, gata' yeḷa' nban chie'."

Ẕia da' zej nbaga' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga

18 Dios, Bennen' zoe' ya'abá, bl̲oe'ele' l̲aw bi z̲l̲e'ele' chawe' yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle, na' wsaka' zi'e l̲égake', benne' ka', l̲o yel̲a' bi nak chawe' chégake' z̲zóagake' chel̲a'ale da' naken dot da' li.

19 Ki naken chégake' dan' bl̲a' da' nak bian' zoakze Dios l̲awgak yógo'te benách ka', dan' Dios na'kze bl̲oe'elen' l̲aw gan nníta'gake'.

20 Ža ni'te katen' wzó l̲aw gota' yežlyó nga, na' zejte na'a ža, da' ka' ben Dios zej nak bian' da' bi gak l̲e'elžo che Dios, kan zej nak yel̲a' wak z̲en chie', na' da' nakkze' L̲e'. Che l̲en, bi gak nnágake' bi zej nbage'e z̲ia.

21 Katen' bénbia'gake' Dios, bi bka'n z̲éngake' l̲e' kan žal̲a' wká'n z̲enžo-ne', na' bi belyi'e L̲e': "Žóx̲keno'." Che l̲en dáche'ze beyák da' z̲za' l̲áže'gake', na' bchol̲ yichj l̲áz̲do'gake' dan' béngake' zide yichj l̲áz̲do'gake'.

22 L̲a'kze gókgekle' žejní'il̲e'egekle', beyákgake' benne' bi nnezle ka',

23 dan' bká'ngake' yel̲a' z̲en che Dios, Benne' zóateze', na' bka'n z̲éngake' lo'a ka', da' ka' zej naken ka benne' ka' žátgakkze', na' ka bia ka' zoa x̲ílgakba', na' ka bia yix̲e' ka' želdaba' l̲o yo, na' ka bele ka' žz̲ob kwíngakba' l̲o yo.

24 Che l̲en Dios bebéj yichje' l̲égake' nich góngake' da' kegle ka' da' z̲ze l̲áže'gake', na' ki goken, bka'n sto' kwíngake' toe' l̲en yetóe'.

25 Goken ki dan' bká'ngake' x̲tiža' Dios, da' naken dot da' li, na' wz̲í' l̲o ná'gake' to da' wen l̲aže'. Wdápegake' ba la'ne, na' bka'n z̲éngake' da' ka' ben Dios, na' kege Dios na'kze, Bennen' žal̲a' wká'n z̲éntezžo. Ka'kze gaken.

26 Che l̲en Dios bebéj yichje' l̲égake' nich góngake' da' ka' z̲ze l̲áže'gake' da' žóngaken ga žedoe'elžo. No'le ka' bká'ngake' yel̲a' z̲zoal̲en benne' byo, nich góngake' da' zej naken sban.

27 L̲ezka' bengak benne' byo ka', bká'ngake' yel̲a' z̲zoal̲en no'le, na' wzé l̲áže'gake' da' zej nak sban da' žóngake' toe' l̲en yetóe', na' béngake' da' žóngaken ga žedoe'elžo, dan' wnníta'l̲engake' l̲a' lješ benne' byógakze'. Benne' ka' béngake' ki z̲záka'gake' l̲o bel̲a' žen chégake' dan' bebí'i Dios chégake' da' naken tl̲ebe l̲en dol̲an' da' béngake' dan' bká'ngake' Dios.

28 Dan' bi gónegekle' gápegake' Dios ba la'ne, che l̲en bebéj yichje' l̲égake' nich sa' l̲áže'gake' da' wen l̲aže', na' góngake' da' bi zakan'.

29 Žóntezgake' yógo'te da' bi zej nak chawe'.
Žóngake' yel̲a' sto' ka'.
Žóngake' da' kegle.
Z̲dan l̲áže'gake' yel̲a' gape.
Bi z̲l̲é'egekle' ljéžgake' ka' chawe'.
Z̲gé'egekle' ljéžgake' ka'.
Žótgake' ljéžgake' ka'.
Z̲díl̲-l̲engake' ljéžgake' ka'.
Žon l̲áže'gekle' benách ka'.
Žónl̲e'egake' da' z̲innj.
Z̲nnégake' che ljéžgake' ka'.

30 Z̲nnágake' da' wen l̲aže' che ljéžgake' ka'.
Bi z̲l̲é'egekle' Dios chawe'.
Zej nake' benne' biz̲jw ka'.
Žon kwíngake' benne' blo ka'.
Z̲ka'n z̲en kwíngake'.
Žíljgake' da' z̲innj da' góngake'.
Žeží'igake' che x̲a x̲ná'gake'.

31 Zej nake' benne' bi žejní'il ka'.
Bi žóngake' da' bchebe l̲áže'gake' góngake'.
Bi zej nake' ži'i l̲aže' kan žal̲a' gákgake'.
Bi ženít l̲áwgake' che ljéžgake' ka'.
Bi žeyache' l̲áže'gekle' ljéžgake' ka'.

32 Nnézkzegekle' da' bzoa Dios to chi'ize kan žal̲a' gak chegak benne' ka' žóngake' da' ki, gátgake' to chi'ize. L̲a'kze nnézgeklen', kégeze

žóngake' ki, san žaz láže'gake' benne' ka' žóngake' da' ki.

2

Chog Dios chegak benne' wen da' zinnj ka' gátgake'

1 Che len, bi gak gon kwino' chawe', no benne' nako', cha' znnio' che lježo'. Katen' znnio' che lježo', žesbaga' kwino' zia, dan' znnio' che lježo', na' lezka' žono' le'.

2 Nnézkzelžo kan zchi'a laže' Dios. Lo da' naken dot da' li zchi'a laže'e benne' wen da' zinnj ka'.

3 Le' znnio' chegak benne' ka' žóngake' da' kegle, na' lezka' žono' le'. ¿Žeklo' wdé gónzele Dios kate' wchi'a laže'e le'?

4 ¿Zka'no' ka'ze yela' ži'i laže' che Dios, na' yela' zbez zen laže' chie', na' kan žone', zžele' nich že'e le'? ¿Bi nnézkzelo' Dios žónlene' le' lo yela' ži'i laže' chie' nich gata' chio' latje yeyát lažo'o?

5 Lo yela' lazdo' zižje chio' bi beyát lažo'o. Che len ztobo' yela' zzaka' da' yebí'i Dios chio' kate' wchi'a laže'e benne' ka', na' gak bia' naken kan žala' gon Dios kate' choge' chegak benne' wen da' zinnj ka' gátgake'.

6 La' ža na'ze yebi'ikze Dios che to to benne' kan zej nak da' béngake' to toe'.

7 Wnezjwe' yela' nban da' zejlí kanne chegak benne' ka' žóntezgake' da' naken chawe', na' že' láže'gake' sí'gake' da' chawe' da' znezjw Dios, na' žénegekle' yežójgake' chawe' lawe' Le', nich sóagake' nbángake' to chi'ize.

8 Dios, lo yela' zža'a chie', wsaka' zi'e benne' ka' zží'igake' che xtiže'e, benne' ka' bi žénegekle' góngake' kan znna da' naken dot da' li, san žóngake' da' bi naken chawe'.

9 Sáka'gak yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle, na' gak nyache' láže'gake'. Ga zzo law gaken ki chegak benne' judío ka', na' lezka' gaken chegak benách zi'to' ka'.

10 Dios gon chawe'e yógo'te benne' ka' žóngake' da' naken chawe', na' gape' légake' ba la'ne, na' wká'n žie' yichj lázdo'gake'. Ga zzo law gone' ki chegak benne' judío ka', na' lezka' gone' chegak benách zi'to' ka'.

11 Ki wchi'a laže' Dios benách ka', na' Le' zle'ele' yógo'te benách ka' ka zej nakkze'.

12 Gatgak yógo'te benách ka' žóngake' dola', la'kze bi žákbe'egekle' zží'igake' che xtiža' Dios dan' bi na' yéngekle' xtiže'e. Lezka', ka nak da' znna xtiža' Dios, Le' wchi'a laže'e yógo'te benne' ka' zej nzi'e xtiže'e, san žóngakkze' dola'.

13 Ki gaken dan' benne' ka' žénzegekle' xtiža' Dios bi zej nake' chawe' lawe' Le', san yeyakgak chawe' benne' ka' žóngake' kan znna xtiže'e na'.

14 Ka nak chegak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', san žóngakkze' kan znna xtiža' Dios la'kze bi na' yéngeklen', zoa to da' bzoa Dios lo yichj lázdo'gake' da' žsedlen légake'.

15 Benne' ki zloé'egekle' law žon žin xtiže'e da' yo'on lo yichj lázdo'gake'. Da' žon da' yo'on lo yichj lázdo'gake' nak bian' naken ki. Kan zza' láže'gake', žesbága'gake' ljéžgake' ka' zia, o žebéj ljéžgake' ka' chawe' toe' yetóe'.

16 Ki yebí'i Dios chégake' ža na' katen' wchi'a laže'e yógo'tegake' lo na' Jesús, Benne' Criston', kan zej nak da' béngake', na' kan nak da' wzá' láže'gake'. Ki žsedle diža' chawen' da' zchaljan'.

Da' žongak benne' judío ka', na' da' wnnakze Dios

17 Le'e znnale nakle benne' judío ka', na' žxen láže'le yelale dan' žonle kan znna xtiža' Dios, na' zka'n zen kwinle dan' žéklele nónbia'le Le',

18 na' nnézkzelele da' žénele Dios gonle, na' da' wnnakze' Le', da' žsédlele le'e, na' žákbe'elele da' naken dot chawe'.

19 Zej nnita' benne' ka' zdágake'
ga yoble, kan žongak benne' lo cholе
ka'. Žéklele wak wzejní'ilele benne'
ka' zej nchol yichj lázdo'gake'.
20 Žéklele wak wsédlele benne'
ka' bi žejní'igekle', na' benne' ka'
žejní'igekle' láte'do'ze, dan' nzi' lo
na'le xtiža' Dios da' žsedlen benách
ka' kan nak yela' žejní'il da' naken
dot li laže', na' da' naken dot da' li.
21 Na'a, le'e žsédlele yezika'
benách ka'. ¿Bi žala' wsédl kwinle?
Le'e znnale: "Bi kwano'". ¿Zbanle
le'e?
22 Lezka' znnale: "Bi gono' dola' da'
zka'n ditjen yela' zchag na'". ¿Žonle
le'e dola' da' zka'n ditjen yela' zchag
na'? Le'e bi zlé'elele chawe' lo'a
ka'. ¿Zbanle le'e da' zej že' lo yodo'
chégaken?
23 Zka'n zen kwinle dan' nzi' lo
na'le xtiža' Dios. ¿Zka'nle le'e Dios
ka'ze, dan' zzoale da' wnnakze' Le'
chela'ale?
24 Nyejw le'e yiche la'y kan žonle,
dan' znnan: "Ni'a che da' žonle le'e,
benne' ka' bi zej nake' benne' judío
ka' znne zí'gake' che Dios."
25 Wak yebélenlele da' nžogen lo
bela' chele, benne' byo ka', dan'
nak bian' nzi' lo na'le xtiža' Dios,
cha' žonle kan znna xtiže'e, san cha'
zzoale da' wnnakze' Le' chela'ale, ba
beyakle ka zej nak benne' ka' bi zej
nake' che Dios.
26 Che len, benne' byon', benne'
bi nžog lo xpele'e dan' nak bian'
no benne' byo nzi' lo ne'e xtiža'
Dios, san žone' dot kan znna xtiže'e,
benne' ni nake' law Dios ka to
benne' byo nžog lo xpele'e dan'
nak bian', la'kze bi nžogen lo bela'
chekze'.
27 Benne' byon' bi nžog lo xpele'e
da' nak bian' no benne' nzi' lo ne'e
xtiža' Dios, san žone' dot da' znna
xtiže'e, ka žon benne' ni zloe'elen
nbága'le le'e zia, la'kze nzi' lo na'le
xtiža' Dios, na' nžog lo bela' chele
dan' nak bian' naken ki, san bi žonle
kan znna xtiže'e na'.
28 Cha' to benne' judío nakzen' lo
bela' žen chie', bi nakkze' benne'
judío, na' da' nak bian' da' nžogzen
lo bela' chie' bi naken li laže'.
29 Bennen' nake' ki lo yichj
lázda'we' nake' da' li benne' judío,
benne' nake' che Dios, na' da' nak
bia' nzi' lo ne'e xtiža' Dios da' naken
li laže' naken to da' yo'on lo yichj
lázda'we'. Da' nak bian' da' naken
li laže' naken che be' nakkzžo, na'
kege che yela' benachze chežo.
Bennen' nake' che Dios ki, bi
žápegak benách ka' le' ba la'ne, san
Dios na'kze žape' le' ba la'ne.

3

1 Cha' ki naken, ¿biz da' chawe'
žaken che to benne' dan' nake'
benne' judío? ¿Biz da' chawe' žaken
che benne' byo, benne' judío, dan'
nžog da' nak bian' lo xpele'e?
2 Da' cháwe'le'e naken chie', na'
da' zan kan zej naken. Da' naken
blo, Dios bdie' diža' la'y chie' lo
na'gak benne' judío ka'.
3 Bale' bi žejlé'gake' che Dios.
¿Žeklo' bi gon Dios kan znna xtiže'e
dan' bi žejlé'gake' chie' Le'?
4 Bi gaken ki. Žala' gákbe'elžo
žónteze Dios kan znna xtiže'e, la'kze
žon láže'gak yógo'te benách ka'. Kan
nak chie' nyejw le'e yiche la'y, da'
znnan:

Gak bia' nako' chawe' dan' žono'
kan znno',
na' yežojo' chawe' cha' no benne'
wchi'a laže'e Le'.

5 Kate' žonžo da' kegle, Dios znne'
bi nak chawe' da' žonžo. Da' ni nak
bian' Dios nake' chawe'. Zej nnita'
benne' ka' znnágake': "Da' kegle da'
žonžo nak bian' Dios nake' chawe',
na' che len bi žala' wsaka' zi'e žo'o."
6 Bi naken ki. Chela' ga'n zen
Dios ni'a che da' kegle da' žonžo,
¿nakxkze gak wchi'a laže'e benách
ka' nníta'gake' yežlyó nga?
7 Kate' no benne' žon laže'e, Dios
znne' bi zchalj bennen' da' naken
dot da' li kan žone' Le'. Da' ni
nak bian' nak dot da' li da' znnakze
Dios. Zej nnita' benne' ka' znnágake'

da' žon ḻáže'gake' ḻégake' žonen ga
ga'n ẕen Dios, na' bi žaḻa' choge'
chégake', bi nne' zej nbage'e doḻa'.
Ki ẕnnágake'.
8 ¿Nnažo: "Gonžo da' kegle nich
gak da' nak chawe'?" Benne' ka'
ẕnne zí'gake' chežo ẕnnágake' žsedlžo
da' ki, na' naken chawe' chog Dios
chégake' gátgake'.

Yógo'težo nbága'žo doḻa'

9 ¿Biẕkze nnažo na'a? Kan nak
cheto' neto', benne' judío ka',
¿nákžeto' chawe' ka yezika' benách
ka'? Bi nakto', dan' ba bḻoe'elto' nga,
zej nbaga' benách judío ka' doḻa',
na' ḻezka' zej nbaga' benách zi'to'
ka' doḻa'. Yógo'težo nbága'žo doḻa'.
10 Nyejw ḻe'e yiche la'y da' ẕnnan:
Bi zoa nitó benne' nake' chawe',
nitóe'.
11 Nitó benne' žejni'ile'.
Nitó benne' žilje' Dios.
12 Yógo'tegake' ẕdágake' ga yoble;
yógo'tie' zej nnitle'.
Nitó benne' žone' da' nak chawe',
nitóe'.
13 Lbá'gake' zej naken ka yežw ba
ka' da' zej nyaljwn.
Ḻen da' ẕnnágake' žon ḻáže'gekle'
ljéžgake' ka'.
Diža' da' žežojen žoá'agake' naken ka
da' yožen laye' bele snia ka'.
14 Ḻen da' ẕnnágake', ẕnne zí'gake'
chegak benne' ka'.
15 Nníta'gake' ẕbézgake' nich gótgake'
benách ka'.
16 Ẕbía yí'tezgake', na' žsaka'
zí'tezgake' ljéžgake' ka'.
17 Bi gak gá'nḻengake' ljéžgake' ka'
cháwe'do'.
18 Bi ẕžébegake' Dios.
19 Nnezlžo bchaḻj Dios yógo'te da'
ki, da' ži'e benne' ka' nzi' ḻo ná'gake'
x̱tiže'e. Che ḻen bi gak nitó benne'
nne' bi nbage'e doḻa', na' yógo'te
benách, benne' ka' nníta'gake' dot
yežlyó nga, Dios wchi'a ḻaže'e
ḻégake'.
20 Že' ḻáže'gak benne' judío ka'
góngake' da' ẕnna x̱tiža' Dios nich
yeyákgake' chawe', san bi gak
nitó benne' yeyake' chawe' ki,
dan' bzoa Dios da' wnnakze' nich
gákbe'elžo nbága'žo doḻa', dan' bi
žonžo dot da' wnnakze' Ḻe'.

Yelažo dan' žejḻe'žo che Jesús, Benne' Cristo

21 Na'a, ba bḻa' ḻaw kan gak
yeyakžo chawe' ḻaw Dios. Bi gak
yeyakžo chawe' ḻawe' Ḻe' cha'
žónzežo kan ẕnna x̱tiže'e, ḻa'kze
nyejw ḻe'e yiche la'y da' wnnagak
benne' ka' bcháḻjgake' ḻo wláz Dios,
dan' ẕḻoe'elen kan gak yeyakžo
chawe' ḻawe' Ḻe'.
22 Dios žonkze' ga žeyakžo chawe'
ḻawe' Ḻe' dan' žejḻe'žo che Jesús,
Benne' Criston', na' gone' ga
yeyakgak chawe' yógo'te benne' ka'
chejḻé'gake' chie' Ḻe'. Tḻebe zej nak
yógo'te benách,
23 dan' yógo'tie' béngake' doḻa', na'
bi zej nake' chawe' kan nak Dios
dot chawe'.
24 Dios, ḻo yeḻa' ži'i ḻaže' chie',
žonze' ga žeyakžo chawe' ḻawe' Ḻe',
na' beyone' žo'o chawe' dan' Jesús,
Benne' Criston', beya'we' žo'o.
25 Ki goken dan' Dios bdie' Jesús,
Benne' Criston', ḻo yeḻa' got ḻo
wlazžo žo'o. Ḻe' bḻalje' x̱chene', da'
žeká'n doḻa', dan' žaken chežo cha'
žejḻe'žo chie' Ḻe'. Ki ben Dios nich
gak bia' Ḻe' nake' chawe', ḻa'kze
ḻo yeḻa' ẕbez ẕen ḻaže' chie' bzoe'
cheḻa'ale doḻa' ka' da' benžo ža ni'te.
26 Ki ben Dios, na' bḻoe'el kwine'
chawe' ža ni zoažo na'a, na' ẕga'ne'
chawe' ḻa'kze žeké'e doḻa' da' zej
nbaga' benách ka', na' žone' ga
žeyákgake' chawe' cha' žejḻé'gake'
che Jesús, Benne' Criston'.
27 ¿Wak wká'n ẕen kwinžo dan'
nakžo chawe' ḻaw Dios? Bi gakžo.
¿Biẕ chen'? Naken dan' belažo, kege
dan' žonžo kan ẕnna x̱tiža' Dios,
san dan' žejḻé'zežo che Jesús, Benne'
Criston'.
28 Na'a, nnezlžo žeyák chawe' to
benne' ḻaw Dios dan' žejḻi'e che

Jesús, Benne' Criston', na' kege dan' žone' kan znna xtiža' Dios.
29 ¿Nak Dios Dios chégakze benne' judío ka'? ¿Bi nake' lezka' Dios chegak benách zi'to' ka'? O', lezka' nake' Dios chegak benách zi'to' ka',
30 dan' zoa toze Benne' nake' Dios. Dios na' žone' ga žeyakgak chawe' benne' judío ka' lawe' Le', benne' byo ka' nžog lo bela' chégake' dan' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiže'e. Ki žone' Le' dan' žejlé'gake' che Jesús, Benne' Criston', na' lezka' gone' ga yeyakgak chawe' benne' zi'to' ka' lawe' Le', benne' byo ka' bi nžog lo bela' chégake' dan' nak bian'.
31 Na'a, cha' belažo dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', ¿wak nnažo biž zaka' da' bchi'le Dios žo'o? Bi gakžo, san yela' žejlé' chežo zloe'elen nak choch xtiže'e na'.

4

Da' ben Bran žsedlen žo'o

1 ¿Bizkze nnažo na'a? ¿Nakx beyák Bran, xa wdé cheto', benne' judío ka', chawe' law Dios?
2 Chela' beyák Bran chawe' law Dios dan' wzóa da' benkze' le', wak wká'n zen kwine', san kege law Dios.
3 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bran bejli'e che Dios, na' che len Dios ble'ele' le' ka benne' chawe' lawe' Le'."
4 Cha' zoa no benne' žone' xchinžo, da' žízjwžo-ne' bi naken to da' žonnžo chie', san naken to da' nbága'žo chie'.
5 Lezka' cha' to benne' žejle'ze' che Dios, la'kze bi be žin bene', Dios, Bennen' žone' ga žeyakgak chawe' benne' ka' lawe' Le', benne' ka' bi zej nake' chawe', znne' nake' chawe' lawe' le' dan' žejli'e chie' Le'.
6 Lezka' bchalj Dabí kan žaken da' chawe' che no benne', Dios znne' nake' chawe' lawe' Le' la'kze bi be žin bene'.
7 Ki wnná Dabín':
Ba nez zen naken che bennen' Dios
ženít lawe' chie' ka nak da'
kegle da' bene'.
Na' žeké'e dola' da' nbage'e.
8 Ba nez zen naken che bennen',
Dios bi žesbage'e le' zia ni'a
che dola' da' bene'.
9 ¿Žak da' chawe' ni chégakze benne' byo ka' nžog lo bela' chégake' dan' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, o lezka' žaken chegak benne' byo ka' bi nžog ki lo bela' chégake'? Ba wnnákzežo beyák chawe' Bran na' law Dios dan' bejli'e chie' Le'.
10 ¿Batx beyák chawe' Bran na'? ¿Goken katen' ba nžog lo xpele'e dan' nak bian', o goken zga'ale? Bi goken kate' ba nžogen lo xpele'e, san zga'ale goken.
11 Bran na' bejli'e che Dios katen' bi na' chog lo xpele'e dan' nak bian'. Wdé na' bchog lo xpele'e dan' nak bian', dan' zloe'elen ba beyake' chawe' law Dios. Goken ki nich gak Bran na' ka xagak benne' ka' chejlé'gake' che Dios, la'kze bi nžog lo xpéla'gake' dan' nak bian'. Dan' žejlé'gake' che Dios, gak nna Dios zej nake' chawe' lawe' Le'.
12 Nak Bran na' xa wdé chegak benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Dios. Kégeze nake' xagak benne' byo ka' nžog lo bela' chégake' dan' nak bian', san lezka' nake' xagak benne' ka' žóngake' kan ben Bran na', dan' žejlé'gake' che Dios kan ben Bran na' kate' bi na' chog lo xpele'e dan' nak bian'.

Da' wnnacze Dios gata' chežo dan' žejle'žo chie' Le'

13 Bchebe laže' Dios bi da' wnezjwe' che Bran na', na' chegak za'sóe' ka', gata' chégake' yežlyó ngakze. Gaken ki, kege dan' žóngake' kan znna xtiža' Dios, san dan' beyákgake' chawe' lawe' Le' dan' žejlé'gake' chie'.
14 Chela' yežlyó nga gata' chégakze benne' ka' žóngake' kan znna xtiža' Dios, bi gon byenen chejle'žo chie', na' gak da' bchebe laže' Dios to da' bi zaka'.

15 Xtiža' Dios zloe'elen žo'o
nbága'žo zia, da' žonen ga chog
Dios chežo gatžo. Gan bi na' žin
da' wnnakze Dios, bi gak bága'gak
benách ka' zia dan' bi béngake' kan
wnnakze' Le'.
16 Che len žebelžo dan' žala' si'žo
dan' bchebe laže' Dios dan' žejle'žo
chie' Le', dan' nak bian' naken to
da' žonnze' chežo. Ki naken nich
gak bia' gata' dan' bchebe laže' Dios
gonne' chegak yógo'te za'só Bran
na', kégeze chegak benne' ka' nzi'
lo ná'gake' da' wnnakze Dios, san
lezka' chegak benne' ka' žejlé'gake'
che Dios kan bejlé' Bran na' che
Dios. Bran na' nake' ka xažo
yógo'težo žo'o, nolžo žejle'žo che
Dios.
17 Ki naken kan nyejw le'e yiche
la'y kan Dios gože' Bran na', dan'
znnan: "Bzoa' le' ka xagak benách
ka' nníta'gake' dot yežlyó."
Ki naken, law Dios, Bennen' bejlé'
Bran na' chie', nak Bran na' ka xažo
yógo'težo. Dios na' žesbane' benne'
gat ka', na' zchalje' che to benne' bi
na' soe' kan ba zoakze bennen' bi
na' soe'.
18 Ki naken dan' Dios gože' Bran
na': "Benne' zante gakgak za'só'
ka'." Bran na' bejli'e che Dios, na'
bxen laže'e Dios gone' dan' bchebe
laže'e wnezjwe' chie', la'kze bi gok
le'ele' dan' žxen laže'e si'e, na' ka'
goken, wyó'o lo ne'e gake' xagak
benách ka' nníta'gake' dot yežlyó
nga.
19 Bran na' bi gok chop laže'e kan
žejli'e che Dios, la'kze ba zeje' ka to
gaywá' yiz, na' bejsá' laže'e kan nak
che bela' žen chie', da' ba natkzen
dan' ba ngóleli'e, na' lezka' kan nak
che Sara, zo'le', nake' no'le wbíž.
20 Bi gok chop laže'e, na' bi goke'
benne' bi žejlé' kan nak da' bchebe
laže' Dios gone' chie', san gokže'
choch dan' bejli'e che Dios, na'
bka'n zene' Dios.
21 Dot laže'e bxen laže'e Dios,
nape' yela' wak gone' dot dan'
bchebe laže'e gone'.
22 Che len, Dios bzoe' che Bran na'
nake' chawe' lawe' Le' dan' bejli'e
chie' Le'.
23 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:
"Dios bzoe' chie' nake' chawe' lawe'
Le'." Ki nyejwn le'e yichen', kégeze
nich yebélenlen Bran na',
24 san nich yebélenlžon lezka' žo'o.
Dios gone' ga yeyakžo chawe' lawe'
Le' cha' chejle'žo chie' Le', besbane'
Xanžo Jesusen' lo yela' got.
25 Jesusen', Dios bdie' Le' nich
gote' ni'a che dola' da' nbága'žo žo'o,
na' besbane' Le' lo yela' got, nich
gak gone' ga yeyakžo žo'o chawe'
lawe' Le'.

5

Da' žata' chežo dan' ba beyakžo chawe' law Dios

1 Na'a, znna Dios ba beyakžo
chawe' lawe' Le' ni'a che da' ben
Xanžo Jesús, Benne' Criston', cha'
žejle'žo chie' Le', na' che len ba
begá'nlenžo Le' cháwe'do'.
2 Dan' žejle'žo che Jesús, Benne'
Criston', žebélenlžo da' žonn Dios
chežo, dan' žon chochen lázdo'žo.
Žebelžo dan' žxen láže'žo gata' chežo
yela' baní' che Dios.
3 Kégeze ki žebelžo, san lezka'
žebelžo kate' zzáka'žo, dan' nnezlžo
da' zzáka'žo žsedlen žo'o kwezžo zen
laže'.
4 Kate' zbezžo zen laže' žežojžo
chawe' law Dios, na' kate' ba
bežojžo chawe' lawe' Le' žxen láže'žo
Lekze' gáklene' žo'o.
5 Kate' žxen láže'žo Le', bi žak
chope láže'žo. Ki naken dan' yela'
nži'il che Dios len žo'o yo'on yichj
lázdo'žo. Dios Be' La'y, Bennen'
bsela' Dios chežo, žone' ga žaken
chežo ki.
6 Katen' bi gok yelažo žakze chežo,
kate' bžin ža, Benne' Criston' gote' lo
wlazžo žo'o, kate' ne gokžo benne'
dola' ka'.
7 Bi yénele no benne' gate' lo wláz
to benne' chawe'. Wak no benne'

wechógḷaže'e gate' ḷo wláz to benne' nake' dot chawe'.
8 Dios zḷoe'ele' žo'o kan nží'iḷe'ele' žo'o, dan' got Benne' Criston' ḷo wlazžo žo'o kate' ne gokžo benne' doḷa' ka'.
9 Ba beyakžo chawe' ḷaw Dios dan' got Benne' Criston' ḷo wlazžo žo'o, katen' bḷalje' xchene'. Che ḷen žxen ḷáže'žežo Ḷe' yeslé' žo'o ḷo ža chog Dios chegak benne' doḷa' ka' gátgake' to chi'ize.
10 Katen' bi bḷe'elžo Dios chawe', Zi'nkze Dios gote' ḷo wlazžo žo'o nich gak yeyakžo toze ḷen Dios. Na'a, dan' zoa nban Bennen' bene' ga ba beyakžo toze ḷen Diosen', žxen ḷáže'žežo yelažo to chi'ize.
11 Ḷezka' žebelžo ḷaw Dios ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' ba beyakžo toze ḷen Diosen' ni'a che da' bene' Ḷe'.

Da' ben Adán, na' da' ben Benne' Cristo

12 Bḷa' doḷa' ḷo yežlyó nga ni'a che da' ben toze benne', Adán, na' dan' bene' doḷa', ḷezka' wyó'o yeḷa' got. Che ḷen gatgak yógo'te benách ka' dan' yógo'tegake' zej nbage'e doḷa'.
13 Zga'ale kate' bḷa' da' bchi'le Dios ḷo yežlyó nga, bengak benách ka' doḷa', benne' ka' wnníta'gake' yežlyó nga, na' gótgake', san Dios bi besbage'e benne' ka' zia dan' bi béngake' ka znna xtiže'e. Ki goken dan' bi na' žin da' bchi'le' Ḷe' gan wnníta'gake'.
14 Kate' wzó ḷaw zoa Adán, na' zejte ža wzóa Moisés gotgak yógo'te benách ka' dan' wbága'gake' doḷa', ḷa'kze bi bzóagake' cheḷa'ale to da' wnnakze Dios kan ben Adán na'. Yógo'te benách ka' zej nake' toze ḷen Adán na' dan' zej nake' za'sóe' ka'. Da' ni zḷoe'elen žo'o kan gakgak yógo'te benách ka' toze ḷen Benne' Criston', benne' ka' chejḷé'gake' chie' Ḷe'.
15 Da' žonnze Dios chežo bi naken ka da' goken chežo ni'a che doḷan' da' ben Adán na'. Ni'a che doḷan' da' ben toze bennen', gatgak yógo'te benách ka'. Da' zénḷe'eže naken da' žonnze Dios chežo, dan' naken yeḷa' nban da' zejlí kanne. Žonne' chežo da' ni ni'a che da' ben yetoze Benne', Jesús, Benne' Criston'.
16 Da' žonnze Dios chežo bi naken tḷebe ka da' goken chežo ni'a che doḷan' da' ben toze bennen'. Da' bchog Dios che Adán na' ni'a che doḷan' da' bene', ḷezka' bchog Dios chegak yógo'te benách ka'. Dan' žonnze Dios chežo naken nich gak yeyakžo chawe' ḷawe' Ḷe' ḷa'kze nbága'žo doḷa' zan.
17 Wyó'o yeḷa' got yežlyó nga ni'a che doḷan' da' ben toze bennen'. Ni'a che da' ben yetoze Bennen', Jesús, Benne' Criston', gata' yeḷa' nban da' zejlí kanne chegak benne' ka' yeyákgake' chawe' ḷaw Dios, dan' naken da' žonnze Dios chežo.
18 Dios bchoge' chegak yógo'te benách ka' gátgake' ni'a che doḷan' da' ben toze bennen'. Ḷezka' yógo'te benách ka' gak yeyákgake' chawe' ḷawe' Ḷe' ni'a che da' nak chawe' dan' ben yetoze Bennen', na' gata' yeḷa' nban da' zejlí kanne chégake'.
19 Beyakgak benne' zan wen doḷa' ka' dan' bi ben toze bennen' kan znna xtiža' Dios. Ḷezka' benne' zan yeyákgake' chawe' ḷaw Dios dan' ben yetoze Bennen' kan znna xtiža' Dios.
20 Wyó'o da' wnnakze Dios ḷo yežlyó nga nich gak bia' zej nbaga' benách ka' doḷa'. Dan' gok bia' zej nbage'e doḷa', ḷezka' gok bia' zénḷe'eže nak da' žonnze Dios chegak benách ka'.
21 Gota' yeḷa' wak che doḷa' goten žo'o. Ḷezka' da' žonn Dios chežo napen yeḷa' wak gonen ga yeyakžo chawe' ḷawe' Ḷe' ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' gonen ga gata' yeḷa' nban da' zejlí kanne chežo.

6

Zoažo nbanžo ni'a che Jesús, Benne' Cristo

1 ¿Bizkze nnažo na'a? ¿Žala' gonžo dola' nich lo yela' nži'il che Dios Le' yenít lawe'e chežo da' zanže?
2 ¡Bi gónkzežon! Nak chežo ka ba gotžo to chi'ize nich biž gonžo dola'. ¿Nakxkze gak gónžežo dola'?
3 ¿Bi nnézlele kan naken chežo? Cha' bezoažo nis nich yeyakžo toze len Benne' Criston', dan' bezoažo nis zloe'elen žo'o ba wdežo lo yela' got tzen len Le'.
4 Kan goken, gótlenžo-ne' tzen, lezka' bgáche'lenžo-ne' tzen lo yežw ba katen' bezoažo nis. Kan ben Dios, len yela' wak zen chie' besbane' Benne' Criston' lo yela' got, lezka' bene' ga bebánlenžo tzen Jesusen' nich gakžo benách kobe chie' ka'.
5 Cha' bénlenžo tzen Benne' Criston', na' gotžo kan gote' Le', lezka' gónlenžo-ne' tzen, yebanžo lo yela' got kan bebane' Le'.
6 Ba nnézkzelžo da' ni: yela' benách chežo da' wzóan zga'ale, wdá'lenen Le' tzen le'e yag kroze nich kwia yi' yela' benách chežo da' bénlenžon dola', nich biž nna bia' da' nak dola' žo'o.
7 Cha' nakžo toze len Bennen' gote' ni'a che dola', na' ba beyakžo chawe' law Dios, biž nbága'žo dolan', na' biž yo'ožo lo na' dola'.
8 Na'a, cha' nátlenžo tzen Benne' Criston', žejle'žo yebánlenžo-ne' tzen,
9 dan' nnezlžo ba bebán Benne' Criston' lo yela' got, na' biž gate'. Che len biž bi gak gon yela' got na' chie' Le'.
10 Kan goken, gote' Le', toze chi'i gote' ni'a che dola' da' wbága'žo žo'o, san kan naken, zoe' nbane', nbánlene' Dios.
11 Lezka' žala' géklele le'e naken chele ka ba nátkzele nich biž gonle dola', san zoale nbanle nich gonle kan znna xtiža' Dios, dan' nakle toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.
12 Che len, bi we'le latje da' naken dola', nich bi gonen ga gonle dola' lo bela' žen chele da' gatkzen. Biž gonle kan nak da' zze láže'le da' kegle lo bela' žen chele.
13 Bi wdé kwinle lo na' da' naken dola', na' bi gonle da' kegle, san le wdé kwinle lo na' Dios dan' ba bebanle lo yela' got, na' le wdé bela' žen chele lo ne'e nich gónlenen' da' naken chawe'.
14 Bi we'le latje da' naken dola', nich bi gonen ga gonle dola', dan' bzoa Dios le'e nich gonle kan znna da' chawe' chie' Le', na' kege gónžele kan znna da' bchi'le' benách dola' ka'.

Da' žsaka' lebe kan nak che benne' ndo'w

15 ¿Bizkze nnažo na'a? ¿Žala' gonžo dola' dan' biž yo'ožo lo na' da' bchi'le Dios benách dola' ka', san žonžo kan znna da' chawe' che Dios? ¡Bi gonžon!
16 Ba nnézkzelele cha' wdé kwinle lo na' to benne' nich gakle benne' ndo'w chie' ka', na' nich gonle kan znna xtiže'e, to chi'ize nakle benne' ndo'w ka' che bennen' žonle kan znna xtiže'e. Lezka' gaken cha' wdé kwinle nich gonle dola' da' gonen ga gatle, o cha' wdé kwinle nich gonle kan znna xtiža' Dios, Bennen' gone' ga yeyakle chawe' lawe' Le'.
17 Na'a, žoxken Dios. La'kze zga'ale gokle benne' ndo'w ka' lo na' dola', na'a dot láže'le žonle kan znna xtiža' Dios, dan' bde kwinle lo nan'.
18 Dan' ba belale lo na' dola', ba beyakle ka benne' ndo'w ka' lo na' da' naken chawe'.
19 Zcháljlena' le'e kan žak chegak benách ndo'w ka', dan' bi žejní'ilele kwáselo lo yela' benachze chele. Zga'ale bde kwinle tzen len bela' žen chele lo na' da' kegle, na' lo na' da' bi naken chawe', na' gokle ka benne' ndo'w ka' chen, na' benle xchin da' bi naken chawe'. Na'a, le wdé bela' žen chele lo na' da' naken chawe', nich gakle ka benne' ndo'w ka' chen, na' gonle xchin da' naken chawe' nich gakle benne' ka' zej nake' che Dios.

20 Katen' gokle ka benne' ndo'w
ka' l̲o na' dol̲a', bi benle x̲chin da'
naken chawe'.
21 Na'a, ¿gok chawe' chele ni'a che
da' benle zga'ale? Na'a dan' benle
žonen ga žedoé'elele, na' žonen ga gat
to chi'ize no benne' žonen'.
22 Na'a ba belale l̲o na' dol̲a', na'
nakle ka benne' ndo'w ka' che Dios,
dan' žonen ga žak da' chawe' chele
dan' žonen ga nakle che Dios, na'
žonen ga naple yel̲a' nban da' zejlí
kanne.
23 Laz̲jw no benne' žone' dol̲a'
naken yel̲a' got, san da' žonnze Dios
chežo naken yel̲a' nban da' zejlí
kanne, dan' napžo dan' nakžo toze
l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

7

Da' žsaka' l̲ebe yel̲a' z̲chag na'

1 Z̲í'na'do' ka', nólele l̲e'e nzi' l̲o
na'le da' bchi'le Dios benách judío
ka'. Nnézkzelele yo'o l̲o na' x̲tiže'e
na' no benne' kate' ne zoe' nbane'.
2 L̲ezka' to no'le nžag ná'l̲ene' to
benne' byo yoe'e l̲o na' benne' byo
chien' kate' ne zoa nban benne' byo
chien', dan' ki z̲nna da' bsedle Dios
kan nak che yel̲a' z̲chag na', san
cha' ba got benne' byo chien', na'
nžoj no'len' l̲o na' x̲tiža' Dios dan'
bchagen l̲égake'.
3 Ki naken, kate' ne zoa nban
benne' byo chien', cha' no'len'
wchág ná'l̲ene' no benne' byo
yoble, gone' dol̲a' da' wká'n ditjen
yel̲a' z̲chag na', san cha' ba got
benne' byo chien', na' nžoj no'len'
l̲o na' x̲tiža' Dios na', na' na'a, cha'
wchág ná'l̲ene' to benne' byo yoble,
bi gone' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a'
z̲chag na'.
4 L̲ezka' žaken chele, z̲í'na'do' ka'.
Dan' nžagle Benne' Criston', naken
ka ba nátkzele l̲e'e, na' biž yo'ole
l̲o na' da' bchi'le Moisés žo'o, nich
gak gakle che Benne' yoblen'. Na'a
nakle che Benne' Criston', Bennen'
bebane' l̲o yel̲a' got. Ki naken nich
gak gonžo da' žaz l̲aže' Dios.
5 Katen' wyo'ožo l̲o na' yel̲a' be-
nachze chežo, da' z̲nna x̲tiža' Dios
benen ga gok bia'gak da' ka' wzé
l̲áže'žo da' bi zej naken chawe', da'
ka' béngaken žin l̲o bel̲a' žen chežo
nich góngaken ga gatžo.
6 Na'a ba belažo l̲o na' da' bchi'le
Moisés žo'o dan' nátkzežo kan nak
da' z̲nna x̲tiže'e, dan' bchi'len žo'o
zga'ale. Ki naken nich gak gonžo
x̲chin Dios l̲o yel̲a' nban kobe da'
žonn Dios Be' La'y chežo, na' kege
gonžon l̲o da' ba wdé chen, dan'
naken dan' bchi'le Moisés žo'o.

Zoal̲en neda' da' naken dol̲a'

7 ¿Biz̲kze nnažo na'a? ¿Žon da' wn-
nakze Dios ga žona' dol̲a'? Bi žonen
ki, san chela' bi bzejní'il neda' da'
z̲nna x̲tiže'e, bi wnnezla' nak dol̲a'
da' žona'. Chela' bi zoa l̲o da' wn-
nakze' L̲e' da' z̲nnan: "Bi se l̲ažo'o da'
de che lježo'" bi nnezla' nak dol̲a'
yel̲a' z̲ze l̲aže' da' de che lježa'.
8 Kate' benla' x̲tiže'e, na' gókbe'ela'
da' nak dol̲a' žonen žin l̲o bel̲a' žen
chia', na' benen ga gókbe'ela' z̲ze
l̲aža'a yógo'te da' kegle. Gan bi na' l̲a'
x̲tiže'e, bi nak bia' da' naken dol̲a'.
9 Ža ni'te, kate' bi na' yenla' x̲tiža'
Dios, gokla' zoa' nbana', san kate'
benla' x̲tiže'e, gókbe'ela' nbaga'a
dol̲a', na' goka' ka to benne' gat l̲aw
Dios.
10 Dios bdix̲jwe' da' z̲nna x̲tiže'e
nich gonen ga gata' yel̲a' nban
chežo, san benen ga gókbe'ela' ba
natkza'.
11 Gok bia' nchíx̲ela' kan nak
dol̲a', dan' ben x̲tiže'e ga gókbe'ela'
nbaga'a dol̲a', na' žal̲a' gata'.
12 Che l̲en, la'y nak x̲tiža' Dios, na'
la'y, na' chawe', na' x̲tan nak da'
bchi'le' žo'o.
13 ¿Ben da' naken chawe' ga goka'
ka to benne' gat? Bi naken ki,
san da' nak dol̲a' gok bian' ni'a che
da' naken chawe', na' benen ga
gókbe'ela' ba natkza' nich gak bia'
nak dol̲a' da' žona'. Ki goken nich
gak bia' ni'a che x̲tiža' Dios yógo'te

da' zej naken dola' zej nakle'en da' zinnj.

14 Nnezlžo Dios Be' La'y benne' chežo xtiža' Dios, san neda' naka' benachze, na' yoa'a lo na' dola' ka to benne' ndo'w chen.

15 Na'a, bi žejni'ila' da' žona'. Žénela' gona' kan znna xtiža' Dios, san bi žona' dan' žénela' gona'. Da' žona' naken dola' da' bi zle'ela' chawe'.

16 Žona' dola' la'kze bi žénela' gona' dolan'. Ki naken dan' xtiža' Dios žsedlen neda' bi naken chawe' da' žona'. Che len nak bia' nak chawe' da' znna xtiže'e.

17 Ki naken, kege nedza' žona' dolan', san dola' da' zoalen neda' žonen ga žona' dolan'.

18 Nnezla' da' nak chawe' bi zóalenen neda', o žala' nnia', dan' naken chawe' bi zóalenen da' nak yela' benachze chia'. Žénela' gona' dan' naken chawe', san la' nedza' bi gak gonan'.

19 Bi žona' da' naken chawe' da' žénela' gona', san žónteza' da' kegle da' bi žénela' gona'.

20 Che len, cha' žona' dola' da' bi žénela' gona', kege nedkza' žonan', san dola' da' zóalenen neda' žonen ga žona' dolan'.

21 Ki nak da' žaken chežo yógo'težo. Kate' žénelžo gonžo da' naken chawe', zoalen žo'o da' žonen ga žonžo da' kegle.

22 Lo yichj lázda'wa' žaz laža'a xtiža' Dios,

23 san žákbe'ela' zoa da' znna bia' neda' da' zoalen bela' žen chia', na' to da' zži'i che xtiža' Dios yo'on lo yichj lázda'wa'. Dan' zóalenen bela' žen chia' žonen ga žona' dola'.

24 ¡Da' nyáche'le'e naken chia' neda'! ¿Nozkze benne' gak yeslé' neda' lo yela' benachze chia' da' žonen ga žona' dola'?

25 ¡Žoxken Dios, ba belažo na'a ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Che len, kan nak da' yo'on lo yichj lázda'wa' žona' kan znna xtiža' Dios, la'kze yela' benachze chia' žonen ga žénela' gona' dola'.

8

Da' gak gonžo dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o

1 Che len, benne' ka' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston', biž bi zia zej nbage'e, benne' ka' biž žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', san žóngake' kan žénele Dios Be' La'y.

2 Dan' naka' toze len Jesusen', Dios Be' La'y, Bennen' nbánlenžo, žáklene' neda'. Che len, ba belá' lo da' benen ga bena' dola', na' lezka' lo yela' got.

3 Ba ben Dios da' bi gok gon da' bchi'le' žo'o. Bi be gok gonen da' gáklenen žo'o dan' nakžo benachze. Che len Dios bselе'e Zi'nkze', Bennen' beyake' benách kan nakžo žo'o, nakžo benách dola' ka', san Le' bi be dola' bene'. Besbaga' kwine' dola' da' wbága'žo žo'o, na' ka' goken, Dios bchoge' chie' gote' ni'a che dola' da' žonžo lo yela' benachze chežo nich biž ga'nžo lo na' dolan'.

4 Ki bene' nich gak gonžo da' zej naken chawe' da' že' xtiža' Dios žo'o gonžo, nolžo biž žonžo kan žénele yela' benachze chežo, san žonžo kan žénele Dios Be' La'y.

5 Benne' ka', benne' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', že' láže'gake' da' naken che yela' benachze chégake', san benne' ka' žóngake' kan žénele Dios Be' La'y, že' láže'gake' da' naken che Dios Be' La'y.

6 Cha' že' láže'zežo da' naken che yela' benachze chežo, gatžo to chi'ize, san cha' že' láže'žo da' naken che Dios Be' La'y, ba napžo yela' nban da' zejlí kanne, na' zga'n ži yichj lázdo'žo.

7 No benne' že' láže'ze' da' naken che yela' benachze chie', bi zchage' Dios chawe', dan' bi žon bennen' kan znna xtiža' Dios, na' bi gak gonen'.

8 Che l̲en, benne' ka' žóngake' kan
žénele yel̲a' benachze chégake', bi
gak góngake' da' žaz l̲aže' Dios.

9 Na'a, l̲e'e biž žonle kan žénele
yel̲a' benachze chele, san žonle kan
žénele Dios Be' La'y dan' zóal̲enkze'
L̲e' l̲e'e. Benne' Criston' bsel̲e'e Dios
Be' La'y chežo. No benne' bi zoal̲en
Dios Be' La'y l̲e', bi nake' toze l̲en
Benne' Criston'.
10 Cha' Benne' Criston' zóal̲ene'
l̲e'e, l̲a'kze gat yel̲a' benachze chele
ni'a che dol̲a', soale nbanle ni'a che
Dios Be' La'y dan' ben Dios ga nakle
chawe' l̲awe' L̲e'.
11 Be' La'y che Dios, Bennen' bes-
bane' Jesusen' l̲o yel̲a' got, zóal̲ene'
l̲e'e. Dios, Bennen' besbankze'
Jesús, Benne' Criston', l̲o yel̲a' got,
gone' ga yebanle l̲e'e l̲o bel̲a' žen
chele da' žatkzen. Ki gone' dan'
zoal̲en Dios Be' La'y l̲e'e.

12 Che l̲en, z̲í'na'do' ka', zoa to
da' nbága'žo, san kege che yel̲a' be-
nachze chežo, nich bi gonžo kan
žénele yel̲a' benachze chežo na'.
13 Cha' žonle kan žénele yel̲a' be-
nachze chele, gatle to chi'ize, san
cha', l̲en yel̲a' wak che Dios Be' La'y,
žonle ga kwia yi' da' žonle l̲o yel̲a' be-
nachze chele, na' gaple yel̲a' nban
da' zejlí kanne.

14 Zej nak z̲i'nkze Dios yógo'te
benne' ka' žóngake' ka žénele Dios
Be' La'y.
15 Dios Be' La'y na', Bennen'
zóal̲ene' l̲e'e, bi bnnite'e l̲e'e da'
yoble ka benne' ndo'w ka' nich
žébele, san ba bene' l̲e'e z̲i'nkze Dios,
na' L̲ekze' žone' ga žl̲iižžo Dios, na'
z̲nnažo: "X̲e."
16 Dios Be' La'y na' z̲zejní'ikzele'
be' nakkzžo, na' žone' ga nnezlžo
nakžo z̲i'n Dios.
17 Cha' ba nakžo z̲i'n Dios, l̲ezka'
da' zej naken che X̲ažo Dios gata'
chežo tz̲en l̲en Benne' Criston'. Ki
gaken chežo cha' sáka'l̲enžo tz̲en
Benne' Criston' nich tz̲en l̲en L̲e'
soažo l̲o yel̲a' baní' chie'.

18 Žekla' neda', da' z̲záka'žo na'a
bi be naken kan nak yel̲a' baní' da'
gata' chežo ža da' ba za'.
19 Z̲bezgak yógo'te da' ben Dios,
na' žak l̲áže'gaken žinte ža na' katen'
Dios wl̲oe'ele' l̲aw zej nak z̲i'nkze'
benne' ka' žejl̲é'gake' chie' L̲e'.
20 Yógo'te da' ben Dios wdégaken
l̲o na' da' žonen ga kwia yí'gaken,
kege dan' gónegeklen gaken ki, san
ki goken dan' ben Dios ga naken ki.
L̲ezka' bene' ga gak wx̲én l̲áže'gak L̲e'
da' ka' bene',
21 na' yelagak yógo'te da' ka' ben
Dios l̲o da' žonen ga z̲bia yí'gaken.
Ki naken, l̲ezka' yebégeklen l̲o yel̲a'
žeslá da' záka'l̲e'en da' yebél̲engekle
benne' ka' zej nake' z̲i'n Dios.
22 Nnezlžo yógo'te da' ben Dios
z̲záka'gaken na' zejte na'a ža, kan
z̲zaka' to no'le za' galj bi'do' chie'.
23 Kégeze yežlyó nga z̲zakan', san
l̲ezka' z̲záka'žo žo'o, l̲a'kze Dios Be'
La'y zóal̲ene' žo'o. L̲e' nake' chežo
da' z̲l̲oe'elen žo'o kan gákkzežo.
Z̲záka'žo kate' ne z̲bezžo ža na'
katen' Dios wl̲oe'ele' l̲aw nakžo
z̲i'nkze' ka', ža na' l̲ezka' yeskobe'
bel̲a' žen chežo.
24 Dan' žx̲en l̲áže'žo gone' da' ni,
belažo žo'o, san cha' gak l̲e'elžo dan'
žx̲en l̲áže'žo, bi naken to da' z̲bez
l̲áže'žon. Bi z̲bezžo da' ba z̲l̲e'elžon.
25 Na'a, cha' žx̲en l̲áže'žo to da'
bi z̲l̲e'elžo, na' l̲o yel̲a' z̲bez z̲en l̲aže'
z̲bezžon.
26 L̲ezka' Dios Be' La'y žákl̲ene' žo'o
kate' žedó l̲áže'žo, dan' bi nnezlžo bi
žal̲a' nnablžo Dios, san Dios Be' La'y
z̲dekze' x̲tíža'žo l̲aw Dios, na' l̲o yel̲a'
z̲nnab chie' z̲beže l̲áže'l̲i'e, kan bi gak
no benne' nne'.
27 Dios z̲wie' da' yo'o l̲o yichj
l̲ázdo'gak benách ka', na' nnezle' da'
žénele nna Dios Be' La'y na', na' L̲e',
kan žénekzele Dios, z̲die' x̲tíža'gak
benne' ka' l̲aw Dios, benne' ka' zej
nake' toze l̲en Benne' Criston'.

Ba belažo dan' yo'ožo Benne' Cristo

28 Nnezlžo yógo'te da' žak chegak
benne' ka' zej nži'ile' Dios žon
cháwe'gaken l̲égake', benne' ka' bl̲iž
Dios l̲égake' kan wnnakze' gone'.
29 Benne' ka' wžekze Dios zga'ale,
l̲ezka' bzoe' chégake' zga'ale gákgake'
tl̲ebe kan nak Z̲i'nkze', nich gak blo
Z̲i'nen' ladjw benne' zan, benne'
lježe ka'.
30 Benne' ka' bzoa Dios chégake'
zga'ale kan žal̲a' gákgake', l̲ezka'
bl̲iže' l̲égake', na' benne' ka' bl̲iže',
bene' l̲égake' chawe' l̲awe' L̲e', na'
benne' ka' bene' l̲égake' chawe',
l̲ezka' ba bzoe' chégake' sí'gake' yel̲a'
baní' chie'.
31 ¿Biz̲kze nnažo na'a kan zej nak
da' ki? Cha' Dios žákl̲ene' žo'o, bi
žal̲a' žébežo l̲a'kze soa da' gongak
benách ka' chežo.
32 Dios, dot l̲aže'e benne' chežo
Z̲i'nkzen'. Bdie' L̲e' nich gote' l̲o
wlazžo žo'o. Cha' ki ben Dios, ¿bi
gónnl̲i'e chežo tz̲en l̲en Z̲i'nen' yógo'te
da' žiážjelžo?
33 ¿Noz̲kze benne' gak yesbage'e
benne' ka' z̲ia, benne' ka' wžekze
Dios? Bi gak nitó benne' dan'
benkze Dios ga ba beyakžo chawe'
l̲awe' L̲e'.
34 ¿Noz̲kze benne' gak choge'
chežo gatžo to chi'ize? Bi gak nitó
benne' dan' gotkze Benne' Criston'
l̲o wlazžo žo'o, na' da' nakže z̲en,
bebane' l̲o yel̲a' got, na' na'a zoe'
kwit l̲i ža che Dios gan nzi' l̲o ne'e
yel̲a' wnná bia', na' z̲nne chawe'e l̲o
wlazžo žo'o l̲aw Dios.
35 L̲a'kze zoa bi da' žaken chežo,
nnézkzelžo Benne' Criston' nži'ile'
žo'o. Nnezlžo nži'ile' žo'o
l̲a'kze z̲záka'žo, o l̲a'kze nak nyache'
l̲áže'žo,
l̲a'kze z̲bia l̲áže'gak benách ka' žo'o, o
l̲a'kze z̲donžo,
o l̲a'kze žiažje da' gákwžo, o l̲a'kze žon
z̲ož chežo,
o l̲a'kze gotgak benách ka' žo'o.
36 Kan zej nak da' ki nyejw l̲e'e yiche
la'y da' z̲nnan:
Dan' nakžo chio' Le',
žóntezgak benách ka' ga gatžo.
Nakžo ka z̲ila' ka',
bia ka' ndégakba' l̲o na' benne' gote'
l̲égakba'.
37 Na'a, dan' Bennen' nži'ile' žo'o
zóal̲ene' žo'o, žx̲en l̲áže'žo soelžo l̲o
da' žaken chežo.
38-39 Che l̲en žekla' neda':
Bi be sáke'le gonen ga biž ži'il Dios
žo'o.
Nži'ile' žo'o dan' nakžo toze l̲en
X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
Bi sáke'le gon yel̲a' got o yel̲a' nban
ga biž ži'ile' žo'o,
na' kege wbás che ya'abá ka',
o benne' wnná bia' ka', o yel̲a' wak
che da' x̲iwe',
o bíte'teze da' zoan, o bíte'teze da'
zan',
o to da' že' ža'le, o to da' že' že'le,
o bíte'teze da' ben Dios.

9

Dios wžekze' benne' Israel ka' nich gákgake' chie'

1 Z̲chal̲ja' da' naken dot da' li dan'
naka' che Benne' Criston', na' da'
z̲nnia' naken tl̲ebe l̲en da' z̲nnakze
Dios Be' La'y l̲o yichj l̲ázda'wa'. Bi
žon l̲aža'a.
2 Žakl̲e'e nyache' l̲aža'a, na'
žéktezela',
3 dan' žak l̲aža'a gona' ga
yelagak lježa' ka', benne' wláž
chia' ka'. Chela' gakl̲en l̲égake',
yénekzela' yebéj yichj Dios neda',
na' kwásl̲ena' Benne' Criston'.
4 Benne' wláž chia' ka' zej nake'
z̲a'só Israel, na' Dios bi'e l̲égake'
latje gákgake' z̲i'nkze' ka'. Yel̲a'
baní' che Dios wzóal̲enen l̲égake',
na' Dios bdie' l̲o ná'gake' diža' chie'
da' z̲ka'n chawen', na' l̲ezka' da'
bchi'le' žo'o. Bl̲iže' l̲égake' nich
wká'n z̲éngake' L̲e', na' bchebe l̲aže'e
gon chawe'e yógo'te benách zi'to'
ka' ni'a chégake'.
5 Zej nake' z̲a'ságak x̲a wdé cheto',
Bran, na' Isaak, na' Jakob, na' ladjw
ljéžgake' ka', kan nak yel̲a' benách
chie', golj Benne' Criston', Bennen'
nakkze' Dios, na' z̲nna bi'e yógo'te.
¡Ga'n z̲énteze' L̲e'! Ka'kze gaken.

6 Ḻa'kze yógo'te benne' wláž
chia' ka' bi nzi' ḻo ná'gake' Benne'
Criston', bi žaḻa' nnažo: "Beyák
x̱tiža' Dios dáche'ze." Kege yógo'te
ẕa'só Israel zej nake' da' li benne'
Israel ka', benne' ka' zej nake' che
Dios.
7 Ḻa'kze goljgak benne' zan ẕa'só
Bran, kege yógo'tegake' gókgake' da'
li ẕa'só Bran na', san naken kan
nyejw ḻe'e yiche la'y da' ẕnnan:
"Ẕa'só Isaak ka' gákgakze' da' li ẕa'só'
ka'."
8 Ki naken, benne' ka' zej nake'
ẕi'n to benne', bennen' nake' che
Dios, kege yógo'tegake' zej nake'
ẕi'nkze Dios. Na'a, benne' ka'
náljgake' ni'a che da' bchebe ḻaže'
Dios zej nakze' da' li ẕa'só Bran na'.
9 Dan' bchebe ḻaže' Dios bi da'
wneẕjwe' che Bran na' ẕnnan ki:
"Yetó yiz na'a ža yeḻá'a, na' Sara,
ẕo'lo', galje to bi' byodo' chie'."
10 Kégeze da' ni goken ki, san
ḻezka' katen' Rebeka ne noe'e bi' by-
odo' ka' che Isaak, x̱a wdé cheto', ḻo
ḻi'e,
11-13 katen' bi na' gáljgakbe', na'
bi na' góngakbe' da' nak chawe' o
da' kegle, Dios gože' Rebeka na',
na' wnné': "X̱kwide' nežw chio'
gonbe' x̱chin x̱kwide' bežopen'." Da'
ni naken tḻebe ḻen da' nyejw ḻe'e
yiche kan wnná Dios, dan' ẕnnan:
"Bži'ila' Jakob, na' kege Esaú." Ka'
goken, bga'n choch da' bzoa Dios to
chi'ize kan nak chegak benne' ka'
ba wžekze' Ḻe'. Che ḻen bi žaken ki
ni'a che to da' gak gongak benách
ka', san naken ki dan' ẕbekze Dios
no benne' žḻiže'.
14 ¿Biẕkze nnažo na'a? ¿Žon Dios
da' kegle? Bi žonen'.
15 Dios gože' Moisés, na' wnné':
"Yeyache' ḻáže'la' no benne' žénela'
yeyache' ḻáže'la'-ne', na' we' ḻaža'a
no benne' žénela' we' ḻaža'a-ne'."
16 Che ḻen, bi žaken ki ni'a che
da' žénegekle benách ka', o dan' žon
byene to benne', san naken dan'
žénekzele Dios, Bennen' žeyache'
ḻáže'le' benách ka'.
17 Kan nak da' ni nyejw ḻe'e yiche
la'y kan Dios gože' Benne' Faraón,
katen' wnné': "Che ḻen bzoa' le' gan
ẕnna bi'o nich wḻoe'ela' ḻaw yeḻa' wak
ẕen chia' ni'a chio' le', na' gona' ga
gónbia'gak benách ka' nníta'gake' dot
yežlyó da' nakkza' neda'."
18 Ki naken, Dios žeyache' ḻáže'le'
no benne' žénekzele', na' ḻezka' žone'
zižje yichj ḻáẕdo'w no benne' žénele'
gone' zižje yichj ḻáẕda'we', kan bene'
che Benne' Faraón na'.
19 Na'a ye'le neda': "Cha' ki
naken, ¿biẕ chen' žesbaga' Dios
benách ka' ẕia? ¿Noẕkze benne' gak
wsejwe' x̱nez Dios nich bi gone' da'
žénekzele' Ḻe'?"
20 Bi naken ki. ¿Noẕkze le' ẕnnio'
che Dios? ¿Wak to yeso' da' naken
yo yen' benne' wen že'e, na' nnan:
"¿Biẕ chen' beno' neda' ki?"
21 ¿Bi nzi' ḻo na' benne' wen že'e
gone' che gona' na' to yeso' da'
wkonlžon žin ga nḻa' ḻaw, na' che
ḻa' gona' na'ze gone' yetó yeso' da'
wkonlžon žin ga bi nḻa' ḻaw?
22 Gónekzele Dios wḻoe'ele' ḻaw
kan wsaka' zi'e no benne' wen da'
kegle, na' gone' ga gak bia' yeḻa'
wak ẕen chie', san ḻo yeḻa' ẕbez ẕen
ḻaže' chie' bzoele' benne' ka' žaḻa'
choge' chégake' gátgake', benne' ka'
zej nbage'e ẕia, da' žon byenen wžía
yi'e ḻégake'.
23 Ki ben Dios nich gak bia'
záka'ḻe'e yeḻa' baní' chie', dan'
ẕḻoe'ele' ḻaw ḻawgak benne' ka'
žeyache' ḻáže'le', benne' ka' bzoe'
chégake' zga'ale sóagake' ḻo yeḻa'
baní' chien'.
24 Dios bḻiže' benách ki. Kégeze
bḻiže' neto', benne' judío ka', san
ḻezka' bḻiže' benách zi'to' ka'.
25 Kan nak da' ni nyejw ḻe'e yiche
la'y da' bchaḻj Oseas ḻo wláz Dios,
katen' wnné':

Benne' ka' bi zej nake' benách chia'
ka',
go'a lágake': "Benách chia' ka'."
Na' benne' ka' bi bži'ila',
go'a lágake': "Benne' ka' nži'ila'."

26 Ḻa' na'ze gan wnnía' kan nak
chégake':
"Bi nakle benách chia' ka'"
go'a lágake': "Ẓi'nkze Dios ban."
27 Na'a, kan nak chegak ẓa'só Israel
ka', Isaías wnné':
Ḻa'kze yangak ẓa'só Israel ka',
na' nníta'gake' kan že' yox̱ žoa'a to
yego ẓen,
nbábzegake' yelágake'.
28 X̱anžo Dios ḻa' gontie' ga ḻa' ḻawte
da' bchoge' chegak benách ka'
nníta'gake' yežlyó nga.
29 Ḻezka' Isaías na' bchaḻje' zga'ale,
na' wnné':
X̱anžo Dios, Bennen' nape' dot yeḻa'
wnná bia',
chela' bi bka'ne' chežo ẓa'sóžo ka',
ga'nžo kan zej nak yež Sodoma, na'
yež Gomorra,
yež ka' bchinnj Dios.

Benách Israel ka', na' diža' chawe'

30 ¿Biẓkze nnažo na'a? Benne'
ka' bi zej nbabe' Israel, na' bi
be' ḻáže'gake' yeyákgake' chawe' ḻaw
Dios, ba beyákgake' chawe' ḻawe' Ḻe',
san beyákgake' chawe' ḻawe' Ḻe' dan'
žejḻé'gake' chie'.
31 Na'a, ḻa'kze be' ḻáže'gak benne'
Israel ka' góngake' kan ẓnna x̱tiža'
Dios, da' žaḻa' gonen ga gákgake'
chawe' ḻawe' Ḻe', bi gota' chégake'
da' žaḻa' gata' chégake' dan' žóngake'
kan ẓnna x̱tiže'e.
32 ¿Biẓ chen' goken ki? Ki
goken dan' bi béngaken' ḻo yeḻa'
žejḻé' chégake' che Dios, san žakze
chégake' gónegekle' góngake' kan
ẓnna x̱tiže'e, na' che ḻen bchíx̱gekle',
o wak nnažo: bejchégwgake' ḻo da'
nzin': Yej Gan Žejchégo'gak Benách
Ka'.
33 Kan nak da' ni nyejw ḻe'e yiche
la'y da' ẓnnan:
Le wia nga, wdix̱jwa' ḻo yež Sión to
benne' byo,
bennen' gake' ka to yej gan
chejchégo'gak benách ka',
yej na' gonen ga wchíx̱gekle'.
No benne' chejḻi'e chie' Ḻe', bi ye-
doe'ele'.

10

1 Ẓí'na'do' ka', da' žak ḻaža'a, na' da'
ẓnnabla' Dios gone' chegak benách
Israel ka', naken gone' ga yelágake'.
2 Ẓzoa lia' chégake', dot ḻáže'gake'
že' ḻáže'gake' Dios, san kege ḻen yeḻa'
žejní'il ḻi ḻaže'.
3 Bi nnézgekle' kan žon Dios,
žonze' ga nakžo chawe' ḻawe' Ḻe',
san žénegekle' gon kwíngake' chawe'
ḻaw Dios žakze chégake', na' bi
nníta'gake' gax̱jw ḻaže' ḻaw Dios nich
gak gone' Ḻe' ḻégake' chawe' ḻawe'
Ḻe'.
4 Beyóž ben Benne' Criston' da'
žénele gon da' bchi'le Moisés gonžo.
Ben benne' Criston' ga gak yeyak-
gak yógo'te benách ka' chawe' ḻaw
Dios, benne' ka' chejḻé'gake' chie'
Ḻe'.
5 Kan nak che no benne' cha'
yeyake' chawe' ḻaw Dios dan' žone'
kan ẓnna x̱tiža' Dios, bzoj Moisés da'
ẓnnan ki: "Bennen' gone' dot kan
ẓnna x̱tiže'e, soe' nbane' dan' žone'
ki."
6 Na'a, kan nak che no benne'
yeyake' chawe' ḻaw Dios dan' žejḻi'e
chie' Ḻe', ẓnnan ki: "Bi nno' ḻo yichj
ḻaẓdo'o, bi nno': ¿Noẓkze benne'
kwene' ya'abá che Dios? (dan'
naken: nich gone' ga yetj Benne'
Criston'),
7 na' bi nno': ¿Noẓkze benne'
yetje' gan de latje che benne' gat
ka'? (dan' naken, nich gone' ga
kwen Benne' Criston', na' yežoje' ḻo
yeḻa' got)."
8 Na'a, ¿biẓkze ẓnnan? Ki ẓnnan:
"Gawze gan zo' zoakze x̱tiža' Dios.
Ḻo žo'o, na' ḻo yichj ḻaẓdo'o zoa
x̱tiže'e na'." Da' ni naken diža' che
da' žejḻe'žo che Dios dan' ẓchaḻjton',
na' ẓnnato':
9 "Cha' da' ẓnno' nak bian' Je-
susen' nake' X̱ano', na' cha' žejḻi'o
dot ḻažo'o Dios besbane' Ḻe' ḻo yeḻa'
got, yeló' le'."

10 Ḻo yichj ḻázdo'žo žejḻe'žo che
Jesusen' nich yeyakžo chawe',
na' ni'a che da' z̲chaḻjžo, z̲ḻoe'elžo
dan' nak Jesusen', Benne' Criston',
chežo nich yelažo.
11 Nyejw ḻe'e yiche la'y da' z̲nnan:
"Bi yedoé'egekle yógo'te benne' ka'
žejḻé'gake' chie' Ḻe'."
12 Dios, tḻebe kan že' ḻaže'e benne'
judío ka', na' benne' zi'to' ka',
benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó
nga, dan' X̲anžo na'kze nake'
X̲angak yógo'tegake', na' nápḻi'e bi
da' wnez̲jwe' chegak yógo'te benne'
ka' z̲nnábgekle' Ḻe'.
13 Kan nak da' ni nyejw ḻe'e yiche
la'y da' z̲nnan: "Yelagak yógo'te
benne' ka' wḻížgake' La X̲anžon'."
14 ¿Nakx̲ gak wḻížgake' Ḻe' cha'
bi žejḻé'gake' chie' Ḻe'? ¿Nakx̲ gak
chejḻé'gake' chie' Ḻe' cha' batkle
béngekle' kan nak chie'? ¿Nakx̲ gak
yéngekle' chie' cha' bi zoa no benne'
wzenle' ḻégake' x̲tiže'e?
15 ¿Nakx̲kze gak wzéngekle' x̲tiže'e
cha' bi seḻa' no benne' ḻégake'? Kan
nak da' ni nyejw ḻe'e yiche da'
z̲nnan: "Ba nez z̲en gaken chegak
benne' ka' žingak benne' ka' gan
nníta'gake', benne' ka' z̲cháḻjgake'
da' z̲ka'n ži yichj ḻázdo'žo." Ki z̲nna
diža' chawe' che Benne' Criston'.
16 Na'a, kege yógo'tegake' wz̲í' ḻo
ná'gake' diža' chawen'. Kan nak
da' ni, Isaías wnné': "X̲an, ¿noz̲kze
benne' bejḻi'e da' bchaḻjton'?"
17 Ki naken, benne' ka' yéngekle'
chejḻé'gake' chie' Ḻe', na' dan' žaḻa'
yéngeklen' naken x̲tiža' Benne'
Criston'.
18 Na'a z̲nnia': "¿Bi béngeklen'?"
Da' li béngeklen', kan nyejw ḻe'e
yiche la'y da' z̲nnan:

Benle chí'igake' dot yežlyó nga.

Yógo'te latje bžingak x̲tíža'gake'.

19 Ḻezka' z̲nnaba': "¿Bi gókbe'egekle
benne' Israel ka' da' ni?" Da' li
gókbe'egeklen'. Gan wzó ḻaw, bchaḻj
Moisés ḻo wláz Dios, na' wnné':

Gonkza' ga gé'elele ḻe'e,
dan' ži'ila' benách ka' bi zej
nbábḻene' ḻe'e.
Ni'a chegak benách ka' bi
žejní'igekle' gona' ga ža'ale.

20 Wdé na' Isaías na' gókḻi'e benne'
wechóg ḻaže', na' bchaḻje' ḻo wláz
Dios, na' wnné':

Benne' ka', benne' bi bdíljgake'
neda', bžéḻgekle' neda'.
Bḻoe'e ḻawa' ḻawgak benne' ka' bi be
wnnábgekle' neda'.

21 Na'a, kan nak chegak benne' Is-
rael ka', bchaḻj Isaías na' ḻo wláz
Dios, na' wnné': "Tža tža bḻi na'a,
na' bḻiža' benách ka' bi žóngake'
kan z̲nna x̲tiža'a, na' z̲zóagake' neda'
cheḻa'ale."

11

No benne' ka' yelágake' ladjw benách Israel ka'

1 Na'a z̲nnaba': ¿Bebéj yichj Dios
benách Israel ka' to chi'ize? Bi
naken ki. Nedkza' naka' benne'
Israel. Naka' z̲a'só Bran, na' nbaba'
ljež Benjamín ka', z̲i'nkze Israel na'.
2 Dios bi bebéj yichje' benách
chie' ka', benne' ka' wžekze' Ḻe' ža
ni'te nich gákgake' che Ḻeze'. ¿Bi
nnézlele dan' nyejw ḻe'e yiche la'y
kan ben Lías, bennen' bchaḻje' ḻo
wláz Dios? Bḻiže' Dios, na' bes-
bage'e benách Israel ka' z̲ia, na'
wnné':
3 "X̲an, ba bétgake' benne' ka'
bcháḻjgake' ḻo wlazo' Le', na'
bchínnjgake' bkog la'y chio' ka'
gan bzeyto' bia beždo' ka' ḻawo'
Le'. Toza' neda' nga'na' chio', na'
žénegekle' gótgake' neda'."
4 Na'a, ¿biz̲ bechebe Dios? Ki
wnné': "Žape chi'a chonnḻalj chi
gaywá' benne' chia' ka', benne' ka'
bi z̲zoa z̲íbgake' ḻawgak lo'a ka' zej
nzin' Baal."
5 Ḻezka' naken ža ni zoažo
na'a, zej nga'n baḻe benne' Israel
ka', benne' ka' wžekze Dios nich
gákgake' chie' Ḻe'. Ḻe' žape chi'ikze'
ḻégake'.
6 Cha' naken da' žonze' Ḻe' ni'a
chégake', bi naken ni'a che to da'

gak góngake'. Chela' goken ni'a che
to da' gak gonžo, dan' žonze Dios
ni'a chežo biž gaken to da' žonze'
ni'a chežo.
7 ¿Bizkze nnažo na'a? Bi wzi'gak
benne' Israel ka' dan' bdíljgake',
san ba wzí'gaken benne' ka' wžekze
Dios nich gákgake' chie' Le', na'
yezíka'že' ka', Dios bene' zižje yichj
lázdo'gake'.
8 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche
la'y da' znnan: "Dios bene' ga zej
nake' chol laže'." Ki bene', na'
la'kze gak lé'egekle' da' žone' Le', na'
yéngekle' xtiže'e, bi žejní'igekle'. Ki
naken chégake' na' zejte ža ni zoažo
na'a.
9 Kan nak da' ni lezka' bchalj Dabí,
katen' wnné':
Lni ka' chégake' yeyákgaken da'
séngaken légake',
na' ka to do yelj gan chéjgake'.
Lezka' góngaken ga chíxgekle',
na' Dios wsaka' zi'e légake'.
10 Cholgak yej láwgake', nich bi
lé'egekle',
na' to chi'ize yéchwgake' nich
wá'gake' ywa'.

Kan gak yelagak benách ka' bi zej nake' benne' judío

11 Na'a znnia': ¿Bchíxgekle benne'
judío ka' ga bžinte wnítgekle' to
chi'ize? Bi goken ki, san bzóagake'
xtiža' Dios chela'ale, na' na'a Dios
žoe'e latje yelagak benne' ka' bi zej
nake' benne' judío nich gone' ga
gé'egekle benne' judío ka' légake'.
12 Dan' bengak benne' judío ka',
bchíxgekle', benen ga bžin da'
naken ka to yela' wnni'a zen chegak
benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
Cha' ki goken, gota' to yela' wnni'a
zen chegak benne' ka' bi zej nake'
benne' judío dan' wnítgekle benne'
judío ka', na' da' zenle'eže gata'
chegak benách ka' nníta'gake'
yežlyó nga kate' yeyakgak benne'
judío ka' che Dios.
13 Na'a žapa' le'e, benne' ka' bi
nakle benne' judío, znnia': dan'
naka' wbás bsela' Dios nich wzenla'
benne' ka' bi zej nake' benne' judío
ka' xtiže'e, zkónle'ela' žin dan' nzi' lo
na'a,
14 nich gak gona' ga gé'egekle
benne' wláž chia' ka' le'e, na' nich
gona' ga yelágake' bale'.
15 Cha' gota' latje chegak benách
ka' nníta'gake' dot yežlyó nga
yeyákgake' che Dios dan' wnítgekle
benne' judío ka' latje chégake',
na' da' zénle'eže gata' chegak
benách ka', kate' benne' judío
ka' yeyázgake' lo latje chégakkze'
na'. Gaken kan žak kate' žebangak
benne' gat ka'.
16 Cha' znézjwžo che Dios kwa
nildo' da' žebejžon néžwle, lezka'
kwa dan' nga'nen naken che Leze',
na' cha' nnažo nak che Dios lwe
yag, lezka' ni'a nen zej naken che
Leze'.
17 Zej nak bale benne' judío ka'
ka ni'a na' to yag olibo chawe'
da' ka' zej nžogen, na' le'e, ka ni'a
na' to yag olibo yixe', bejda'le yag
olibo chawen', na' beyazle lo latje
chegak benne' ka' wžóggake', na'
zzi'le da' žonn lwen, na' xis yag olibo
chawen'.
18 Che len, bi wká'n zen kwinle,
bi wzoale chela'ale benne' ka' zej
nake' ka ni'a nen ka', da' zej nžogen.
Cha' zka'n zen kwinle, žala' nnézlele
kege le'e zwawle lwe yagen', san lwe
yagen' zwawn le'e.
19 Wak nno': "Wžoggak ni'a na'
yagen' nich gak chaza' neda' lo latje
chégaken."
20 Da' znno' naken dot da' li, san
wžóggake' dan' bi bejlé'gake' che
Dios, na' bejdó'o le' yagen' dan'
žejli'o che Dios. Che len, bi žala'
wká'n zen kwino', san žala' žebo'
Dios.
21 Cha' bsaka' zi'i Dios benne' ka',
benne' ka' zej nakkze' ni'a na' yag
chawen', lezka' wsaka' zi'e le'.
22 Na'a, bwia nga kan nak Dios ži'i
laže', na' lezka' kan žsaka' zí'li'e no
benne'. Da' li žsaka' zí'li'e benne' ka'
bchíxgekle', san nake' ži'i laže' len

le'. Che ḻen, žaḻa' góntezo' da' naken tḻebe ḻen yeḻa' ži'i ḻaže' chie' na', nich bi choge' ḻezka' le' ḻo yag chien'.
23 Ḻezka' gaken chégake' cha' bi gá'ngake' ḻo yeḻa' bi žejḻé' chégake', na' chejtá'gake' da' yoble ḻo yagen', dan' nap Dios yeḻa' wak gone' ga chejtá'gaken' da' yoble.
24 Nako' le' ka ni'a na' yag olibo yixe' da' bchogen', na' bejtó'o yag olibo chawen' gan nitó benne' wdé' ni'a na' to yag yixe'. Bi gakže zede chegak benne' ka' zej nakkze' ka ni'a na' yag chawen', chejtá'gake' da' yoble ḻo yag chégakkzen'.

Kan gak yelagak benách Israel ka'

25 Ẕí'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni da' bgachen', nich bi wká'n ẕen kwinle ni'a che yeḻa' žejní'il chele. Baḻe benne' Israel ka' beyákgake' zižje ḻaže', na' ki gákgake' ga žinže ža yógo'te benách ka', benne' bi zej nake' benne' judío ka', benne' ka' žaḻa' yelágake', ba zej nbabe' gan ẕnna bia' Dios.
26 Te na' gata' latje yelagak yógo'te benne' Israel ka', kan nyejw ḻe'e yiche la'y, da' ẕnnan:

Žoj Benne' Weslá ḻo yež Sión,
na' yeké'e da' kegle da' bengak ẕa'só Jakob ka'.
27 Da' ni naken diža' žag da' gónḻena' ḻégake'
katen' yeká'a doḻa' da' zej nbage'e.
28 Ki naken, bzóagake' diža' žag da' ben Dios cheḻa'ale, na' Dios wléj yichje' ḻégake' nich gak yelale ḻe'e, san ḻezka' nži'il Dios ḻégake', dan' wžekze' Ḻe' xa xtó'gake' ka'.
29 To chi'ize ẕneẕjw Dios da' ẕneẕjwe', na' to chi'ize ẕbie' benách ka'.
30 Kan nak chele, zga'ale bi benle kan ẕnna xtiža' Dios, na' na'a Dios žeyache' ḻáže'le' ḻe'e dan' bi bengak benne' judío ka' kan wnnakze' Ḻe'.
31 Ḻezka' žaken chégake' na'a, bi žóngake' kan wnná Dios, san ki gakzen na' zejte Dios yeyache' ḻáže'le' ḻégake', kan žeyache' ḻáže'le' ḻe'e na'a.
32 Dios wléj yichje' yógo'te benách ka' bzóagake' xtiže'e cheḻa'ale, nich gak yeyache' ḻáže'le' yógo'tegake'.
33 Ẕenḻe'e nak yeḻa' wnni'a che Dios, dan' naken yeḻa' wak ẕen chie', na' yeḻa' žejní'il chie'. Bi gak nitó benne' chejni'ile' da' bzoa Dios gone', na' bi gak no benne' nnezle' da' ka' žon Dios.
34 ¿Noẕkze benne' žejni'ile' da' ẕza' ḻaže' Xanžon'? ¿Noẕkze benne' gak wzejni'ile' Ḻe'?
35 ¿Noẕkze benne' zoa da' bneẕjwe' che Dios nich gon byenen bi da' yebí'i Dios chie'?
36 Yógo'te da' zej den zej nžojen ḻo na' Dios, na' zej nnitan' ni'a chie' Ḻe', na' zej nnitan' nich yebéḻenle' Ḻe' ḻégaken. ¡Ga'n ẕen Dios to chi'ize! Ka'kze gaken.

12

Žaḻa' wdé kwinžo ḻo na' Dios

1 Ẕí'na'do' ka'. Dios žeyache' ḻáže'le' žo'o. Che ḻen žáta'yoela' ḻe'e wdé kwinle ḻo na' Dios, na' gakle ka to da' nak ban da' ẕdežo ḻaw Dios, nich gakle che Ḻeze', dan' naken to da' žaz ḻaže' Dios. Da' ni žaḻa' gonle, da' naken tḻebe ḻen da' ẕka'n ẕenžo Dios.
2 Biž gonle tḻebe kan žongak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, san le gak benách kobe ka' dan' ba bkob Dios yichj ḻáẕdo'le. Le gon ki nich gak nnézlele da' chawe' da' žénele Dios gonle, dan' žaz ḻaže'e Ḻe', na' da' naken dot li ḻaže'.
3 Na'a, dan' zoa da' bde Dios ḻo na'a, žapa' yógo'tele: bi wká'n ẕen kwinle, da' bi žaḻa' gonle, san žaḻa' gakle gaxjw ḻaže' kan ẕza' ḻáže'le, na' kan nak yeḻa' žejḻé' chele da' benn Dios che chele.
4 Kan nak toze beḻa' žen chežo, ḻa'kze da' zan da' ka' zej dan', na' kege toze žin žon to to da' ka',
5 ḻezka' naken chežo. Ḻa'kze benne' zan nakžo, nakžo ka toze beḻa' žen dan' nžagžo žo'o Benne'

Criston', na' che ḻen yógo'težo nakžo toze tožo ḻen yetožo.
6 To tožo nzi' ḻo na'žo to da' benn Dios chežo, na' nža' to ton kan nak da' benne' che chežo.
No benne' Dios bnezjwe' chie' wchaḻje' ḻo wlaze' Ḻe', ḻen yeḻa' žejḻé' chie', žaḻa' wchaḻje'.
7 No benne' Dios bnezjwe' chie' gone' x̱chine', cháwe'do' žaḻa' gonen'.
No benne' Dios bnezjwe' chie' wsedle' benách ka', cháwe'do' žaḻa' wsedle' ḻégake'.
8 No benne' Dios bnezjwe' chie' wzejni'ile' benách ka', na' cháwe'do' žaḻa' wzejni'ile' ḻégake'.
No benne' bi da' wnezjwe' che no benne' yoble, dot ḻaže'e žaḻa' wnezjwen'.
No benne' znna bi'e benách ka', ḻo yeḻa' gax̱jw ḻaže' žaḻa' gonen'.
No benne' žákḻene' lježe' ka', ḻen yeḻa' žebél žaḻa' gonen'.

Kan žaḻa' gon no benne' nake' toze ḻen Jesús

9 Žaḻa' ží'ilele lježle ka' dot ḻáže'le.
Le wzóa da' kegle cheḻa'ale.
Le we' ḻaže' gonle da' naken chawe'.
10 Le ži'il lježle ka' kan nži'il kwinkzle.
Kan žaple ba la'ne lježle žaḻa' gonle ga gakže' benne' blo.
11 Le gon chóchteze ḻáže'le, na' bi wedle.
Le gon x̱chin X̱anžon' dot ḻáže'le.
12 Le yebél dan' zoa da' žx̱en ḻáže'le.
Le kwez zen ḻaže' kate' bi zzáka'le.
Le wcháḻjḻenteze Dios.
13 Le wnezjw benách ka' che Jesusen' da' žiážjegekle'.
Le we' gan chejnníta'gak benne' ka' zḻá'gake' ližle.
14 Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' zbia ḻáže'gake' ḻe'e.
Le nnab gak chawe' chégake', na' bi wžiale ḻégake' zia.
15 Le yebél tzen ḻen benne' ka' žebégekle'.
Le kwéžeḻen benne' ka' zbéžegake'.
16 Le gak toze ḻen lježle ka'.
Bi wká'n zen kwinle, san le gonḻen tzen benne' gax̱jw ḻaže' ka'.
Bi gekle ba naple dot yeḻa' žejní'il.
17 Bi yebi'ile che nitó benne', bi gonle da' zia che no benne' žone' chele da' zia.
Le gon da' nak chawe' chegak yógo'te benách.
18 Cha' sáke'le, le kwez chawe' ḻen yógo'te benách.
19 Zí'na'do' ka', bi yezi'le wzón benách ka' ḻa' ḻe'eze, san le we' latje yebí'i Dios chegak benne' ka', dan' nyejw ḻe'e yiche la'y da' znnan: "Nedkza' yezi'a wzón. Neda' yebi'a chegak benách ka'." Ki wnná X̱anžo Dios.
20 Ḻezka' znnan: "Cha' zoa no benne' bi zḻe'ele' le' chawe', na' cha' zdone', bnezjw da' gawe'. Cha' zbiḻe' nis, bnezjw da' ye'je'." Kate' gono' ki, gono' ga yedoé'el bennen'.
21 Bi go'o latje nna bia' da' kegle le', san wnná bia' da' keglen', wkonlo' žin da' naken chawe'.

13

1 Yógo'tele žaḻa' gonle kan znnagak benne' yolawe' ka'. Dios bdekze' ḻo ná'gake' yeḻa' wnná bia' da' zej nzi'e, na' wak nnažo bnníta'kze' Ḻe' benne' ka' ḻo latje chégake'.
2 Che ḻen, no benne' zzoe' no benne' yolawe' cheḻa'ale, zzoe' cheḻa'ale to da' bzoa Dios, na' benne' ka' žóngake' ki, choge' chégake' kwia yí'gake'.
3 Zej nnita' benne' yolawe' ka', kege nich wchébegake' no benne' žone' da' naken chawe', san nich wchébegake' no benne' žone' da' zinnj. Cha' žénelo' gono' ga bi wchébegake' le', ben da' naken chawe', na' yežojo' chawe' gan zchi'a ḻáže'gake'.
4 Benne' yolawen' nake' ni'a na' Dios nich gákḻene' le', san cha' žono' da' zinnj, na' žaḻa' žebo', dan' bi noe'e dáche'ze bar che yolawe'. Nake' ni'a

na' Dios nich yebi'e da' žeyaḻa' no benne' žone' da' ẕinnj.
5 Che ḻen žon byenen gonle kan ẕnna bennen' nzi' ḻo ne'e yeḻa' wnná bia', kégeze dan' bde Dios ḻo ne'e wsaka' zi'e ḻe'e, san ḻezka' nich kwe' ži yichj ḻáẕdo'le ḻaw Dios.
6 Che ḻen žízj̱wle lazle che yolawe', dan' zej nak benne' yolawe' ka' ni'a na' Dios, na' žóngake' da' bdie' Ḻe' ḻo ná'gake'.
7 Le chiẕjw yógo'te benne' ka' da' nbága'le chégake'. Le chiẕjw lazle ḻo na' no benne' žaḻa' wchiẕjwe' lazle. Le chiẕjw mežw no benne' žaḻa' chíẕjwlen. Le žebe no benne' žaḻa' žébele, na' le gape ba la'ne no benne' žaḻa' gaple ḻe' ba la'ne.
8 Bi be žaḻa' bága'le che nitó benne', san toze žaḻa' ží'ilele lježle ka', da' nbága'le chegak yógo'te benách ka', dan' no benne' nži'ile' lježe' ba bene' dot da' ẕnna x̱tiža' Dios.
9 Ki ẕnna x̱tiže'e:
Bi gono' doḻa' da' ẕka'n ditjen yeḻa' ẕchag na'.
Bi goto' benách ka'.
Bi kwano'.
Bi nnio' che lježo' da' wen ḻaže'.
Bi dan ḻažo'o da' de che lježo'.
Da' wnné' ki, na' yógo'te da' yezika' da' wnné', yeyóž gon no benne' žone' kan ẕnna da' ẕnnan ki: "Bži'il lježo' kan nži'il kwino'."
10 Bennen' nži'ile' lježe' bi be žone' che lježe' da' kegle. Ki naken, bennen' nži'ile' lježe' žone' dot da' ẕnna x̱tiža' Dios.
11 Le gon ki dan' nnézlele kan žak ža ni zoažo na'a, na' ḻezka' nnézlele ba bžin ža žaḻa' gakle ban ḻaže' kan žebán no benne' ẕtase', dan' ba zoaže gawze ža yelažo ḻo da' kegle ka goken katen' wzó ḻawžo žejḻe'žo che Benne' Criston'.
12 Gan zoažo na'a naken ka yele, na' za' te yelen', na' gan zoa Benne' Criston' naken ka te ža, na' za' chejsoažo ga na'. Che ḻen žaḻa' kwásḻenžo da' žongak benách ka' gan nak choḻ. Kan žon to benne' žeje' ḻo wdiḻe, ẕwakw kwine' da' žape chi'in ḻe' ḻo wdiḻe, ḻezka' žaḻa' tažo ḻo baní' che Dios, dan' gape chi'in žo'o nich bi cho'ožo ḻo na' da' x̱iwe'.
13 Nich gonžo ki žaḻa' gonžo da' chawe' kan žaḻa' gon no benne' ẕde' te ža.
Bi žaḻa' sožlžo, na' bi gáwḻe'ežo.
Bi žaḻa' gonžo da' kegle, na' kege da' gon ditjen žo'o.
Bi žaḻa' tíḻ-ḻenžo lježžo ka', na' bi gé'elžo ḻégake'.
14 Na'a, žaḻa' yeyón kwinle ḻo yichj ḻáẕdo'le kan nak X̱anžo Jesús, Benne' Criston', na' bi we' ḻáže'le gonle da' ẕdan ḻáže'le ḻo yeḻa' benachze chele.

14

Bi žaḻa' nnežo chegak lježžo ka'

1 Le we' latje no benne' gónḻene' ḻe'e tẕen, benne' žejḻi'e che Benne' Criston', ḻa'kze bi nak dot ḻi ḻaže' kan žejḻi'e chie' Ḻe'. Bi tíḻ-ḻenle-ne' kan nak da' žéklele ḻe'e žaḻa' gone'.
2 Kan nak da' ni, zej nnita' benne' ka' žékgekle' wak gáwgake' bíte'teze da' žawgak benách ka', san yebaḻe benne', benne' ka' bi nak dot ḻi ḻaže' kan žejḻé'gake' che Benne' Criston', žáwgake' toze da' žazžo.
3 Na'a, bennen' žawe' yógo'te bi žaḻa' wzóe' cheḻa'ale no benne' bi žawe' yógo'te, na' ḻezka', bennen' bi žawe' yógo'te bi žaḻa' nnie' che bennen' žawe' yógo'te, dan' nzi' ḻo na' Dios bežope benne' ka' žejḻé'gake' che Benne' Criston'.
4 ¿Noẕkze le', ẕnnio' che benne' wen žin che benne' yoble? Ḻaw X̱ankze yežój chawe' o bi yežój chawe' no bennen' nake' wen žin che Dios. Yežoje' chawe' ḻaw Dios, dan' gonkze X̱anžo Dios ga yežoje' chawe'.
5 Zoalja to benne' ẕka'n ẕenže' to ža ka ẕka'n ẕene' yezika' ža ka', na' benne' yoble, toze kan ẕka'n ẕene' yógo'te ža. To tožo žaḻa' wíažo cha' nak chawe' da' žonžo.

6 Bennen' z̲ka'n z̲ene' to ža, z̲ka'n z̲enen' nich wká'n z̲ene' X̲anžon', na' bennen' bi z̲ka'n z̲ene' ža na', nich wká'n z̲ene' X̲anžon' bi z̲ka'n z̲enen'. L̲ezka', bennen' žawe' yógo'te, žawe' ki nich wká'n z̲ene' X̲anžon', dan' ži'e Dios: "Žóx̲keno'" na' bennen' bi žawe' yógo'te, bi žawen' nich wká'n z̲ene' X̲anžon', na' l̲ezka' ži'e Dios: "Žóx̲keno'."

7 Nitó benne' ládjwžo žo'o bi nak bane' cheze', na' nitó benne' bi žate' cheze'.

8 Cha' zoažo nbanžo, nich ga'n z̲en X̲anžon' zoažo nbanžo, na' cha' gatžo, nich ga'n z̲en X̲anžon' gatžo. Ki naken, cha' zoažo nbanžo o cha' gatžo, nakžo che X̲anžon'.

9 L̲ezka' che l̲en got Benne' Criston', na' bebane', nich gake' X̲angak benne' gat ka', na' X̲angak benne' ban ka'.

10 Na'a le', ¿biz̲ chen' z̲nnio' che lježo'? ¿Biz̲ chen' z̲zo' lježon' chel̲a'ale? Žon byenen l̲a'žo yógo'težo l̲aw Benne' Criston' gan wchi'a l̲aže'e žo'o.

11 Kan nak da' ni nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:

Z̲nna X̲anžo: "Ni'a chia' nedkza',
wzóa z̲ibgak yógo'te benách ka' l̲awa' neda'.
Nnágake' kwáselo naka' Dios."

12 Ki naken, Dios wchi'a l̲aže'e yógo'težo.

Bi žal̲a' gonžo da' gonen ga chíx̲gekle lježžo ka'

13 Che l̲en, biž žal̲a' nnežo che lježžo ka', san žal̲a' we' l̲áže'žo bi gonžo bi da' gonen ga chíx̲gekle', o bi da' gonen ga góngake' dol̲a'.

14 Nnézkzela' bi be zoa da' žawžon da' gak gonen ga biž nakžo chawe' l̲aw Dios, na' da' bchal̲j X̲anžo Jesusen' naken tl̲ebe l̲en da' ni. Cha' žekle no benne' zoa bi da' gak gonen ga biž nake' chawe' l̲aw Dios, che bennen', naken ki.

15 Cha' žono' le' ga gak lježo' nyache' l̲aže'e, dan' žawo' le' da' žekle' l̲e' bi žal̲a' gawžon, bi žono' kan žal̲a' gon no benne' nži'ile' lježe'. Bi be žal̲a' gawžo da' gonen ga gak chope l̲aže' no benne', bennen' got Benne' Criston' ni'a chie'.

16 Che l̲en, bi be gonle da' gonen ga nne zi'gak benách ka' che da' žéklele l̲e'e nzi'le latje gonlen.

17 Kate' z̲nna bia' Dios žo'o, bi že' l̲áže'žo da' ye'j gawžo, san že' l̲áže'žo gakžo chawe' l̲awe' L̲e', na' ga'n ži yichj l̲áz̲do'žo, na' yebelžo, da' ka' gak gonžo dan' zoal̲en Dios Be' La'y žo'o.

18 No benne' žone' x̲chin Benne' Criston' kan zej nak da' ki, žone' da' žaz l̲aže' Dios, na' yežoje' chawe' l̲awgak benách ka'.

19 Che l̲en žal̲a' gonžo chegak benách ka' da' góngaken ga gata' da' wká'n ži yichj l̲áz̲do'žo, na' da' gon chochen l̲áz̲do'žo kan žejl̲e'žo che Benne' Criston'.

20 Bi be žal̲a' gawžo da' gonen ga gak chope l̲aže' bennen' bzoa Dios l̲e'. Nak dot da' li dan' z̲nnagak benách ka': "Yógo'te de latje gawžon" san gonžo da' kegle cha' gonžo ga chix̲le ljeżžo ni'a che da' žawžo.

21 Gakže chawe' cha' bi gawo' bel̲a', na' bi ye'jo' x̲is uba, na' bi be gono' da' wchix̲en lježo', o da' gonen ga gak chope l̲aže'e, o da' gonen ga biž žejl̲i'e che Benne' Criston' dot l̲aže'e.

22 Cha' žejl̲i'o de latje bi da' gono', žal̲a' gonon' l̲aw Dios gan zo' tozo'. Ba nez z̲en gaken che bennen' bi z̲chebe l̲áz̲da'we' l̲e' ni'a che da' žekle' de latje gone',

23 san bennen' žak chope l̲aže'e ni'a che da' žawe', nbage'e z̲ia, dan' žone' da' bi žekle' de latje gone'. Cha' žonžo da' žeklžo bi žal̲a' gonžon, z̲bága'žo dol̲a'.

15

Žal̲a' gonžo da' žaz l̲áže'gak lježžo ka'

1 Che l̲en, cha' nakžo choch kan žejl̲e'žo che Benne' Criston', žal̲a'

soelžo benne' ka' bi žejlé'gake' chie'
Le' dot láže'gake'. Bi žala' gonžo da'
žaz láže'zežo žo'o.
2 Yógo'težo žala' gonžo da' žaz
láže'gak lježžo ka' nich gak chawe'
chégake', na' gak choch láže'gake'
kan žejlé'gake' che Benne' Criston'.
3 Ki žala' gonžo, dan' bi ben
Benne' Criston' da' wyáz láže'ze',
san gok chie' kan nyejw le'e yiche
la'y, da' znnan: "Bedjbága'gak neda'
diža' zi' ka' da' wnnegak benne' ka',
da' wnné zí'gake' chio' Le', Dios."
4 Yógo'te da' bzójgake' le'e yiche
la'y ža ni'te, bzójgaken' nich ws-
edlen žo'o. Dan' nyejw le'e yiche
la'y žonen ga zbezžo zen laže', na'
žeyón zenen žo'o. Che len zoa da'
žxen láže'žo.
5 Znnabla' Dios, Bennen' žone' ga
zbezžo zen laže', na' žeyón zene' žo'o,
gone' ga gakle toze kan žonle le'e,
na' gakle kan Jesús, Benne' Criston',
žénele' gakle.
6 Ki žala' gonle nich gakle toze,
na' tzen wká'n zenle Dios, Xa Xanžo
Jesusen'.
7 Che len, nich ga'n zen Dios, le
si' lo na'le tole yetole kan Benne'
Criston' wzí' lo ne'e žo'o.
8 Ki žala' gonle, dan' žapa' le'e: bla'
Jesús, Benne' Criston', na' góklene'
benne' judío ka' nich bloe'ele' law
nak dot da' li da' zchalj Dios, na'
bene' ga bžin da' bchebe laže'e
wnezjwe' chegak xa wdé che'to' ka'.

Benách zi'to' ka' yéngekle' diža' chawe'

9 Lezka' bla' Benne' Criston' nich
bene' ga benne' ka' bi zej nake'
benne' judío yéngekle' xtiža' Dios
dan' žeyache' láže'le' légake'. Kan
nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da'
znnan:
Che len, wká'n zena' da' nako' Le',
lawgak benách ka' nníta'gake' dot
yežlyó nga,
na' gola' da' we lawa' Le'.
10 Ga yoble nyejw le'e yiche la'y da'
znnan:
Le'e, benách ka' zoale dot yežlyó
nga,
le yebél tzen len benách ka' che
Dios.
11 Ga yoble nyejw le'e yiche la'y da'
znnan:
¡Le wká'n zen Xanžon',
yógo'tele bi nakle benne' judío ka'!
¡Le gole da' we lawn Le',
yógo'tele zoale dot yežlyó nga!
12 Lezka' bzoj Isaías da' znnan:
La' law Benne' nbáblene' benne' ka'
zej nake' za'só Isaí, xa Dabí.
Gak blo Bennen' nich nna bi'e
benne' ka' bi zej nake'
benne' judío ka'.
Benne' ki wxén láže'gake' Le'.
13 Znnabla' Dios, Bennen' žone'
ga žxen láže'žo Le', gone' ga
yebéle'elele, na' ga'n ži yichj lázdo'le
dan' žejle'le chie' Le', na' gone' ga
gak dot li laže' kan žxen láže'le Le',
dan' zoalen yela' wak che Dios Be'
La'y le'e.
14 Zí'na'do' ka', ba nnézkzela'
žóntezle da' ka' naken chawe',
na' náple'ele yela' žejní'il nich gak
wzejní'ilele lježle ka'.
15 Na'a naka' wechóg laže', na'
zzoja' chele le'e le'e yiche ni, zí'na'do'
ka', na' žsa'a láže'le dan' zoa da' bes-
baga' Dios neda' gona' dan' nži'ile'
le'e.
16 Che len žona' xchin Jesús,
Benne' Criston', lawgak benách
ka' bi zej nake' benne' judío ka',
na' zchalja' diža' chawe' che Dios,
nich gak wdía' benách ka' bi zej
nake' benne' judío ka' lo na' Dios,
benne' ka' wžekze Dios Be' La'y nich
gákgake' che Leze'. Gákgake' ka to da'
wdekza' lo na' Dios, da' chaz laže'e
Le'.
17 Na'a, dan' žónlena' tzen Jesús,
Benne' Criston', žin, nzi' lo na'a
chaz laža'a kan nak da' bena' lo
xchin Dios.
18 Lezka' naka' wechóg laže'
wchalja' kan nak da' ben Benne'
Criston' lo na'a neda', na' kege
da' bena' nedza'. Bene' ga žongak
benách ka' bi zej nake' benne' judío

ka' kan znna xtiža' Dios. Da' ni bene' Lekze', na' bkonle' žin da' bchalja' neda', na' žin da' bena' neda'.
19 Lezka' bkonle' žin da' ka' zej nak bian' da' bloe'ele' law Le' lo na'a neda', na' yela' wak zen ka' da' bene', na' yela' wak che Dios Be' La'y da' wzóalenen neda'. Ka' goken, wzó lawa' zchalja' lo yež Jerusalén, na' dot gawze na' zejte gan nbab Ilíriko, ba bchalja' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'.
20 Be' laža'a bchalja' diža' chawen' gan bi na' yéngekle benách ka' kan nak che Benne' Criston'. Chela' wchalja' ga ba béngekle benách ka', na' gona' neda' ka žon to benne' žone' to yo'o law len ze'e da' ba bdixjw benne' yoble.
21 Ka bena' neda' naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Lé'egekle benne' ka' nníta'gake' gan bi benle nitó benne' kan nak chie' Le',
na' chejní'igekle benne' ka' batkle béngekle' kan nak chie'.

Žénele Pablo cheje' lo yež Roma

22 Che len, la'kze zan chi'i gónela' yida' gan zoale, bi na' gak yida'.
23 Na'a, dan' ba beyóž bena' žin che Dios latje ki, na' zan yiz ba žénela' yida' gan zoale,
24 che len, kate' cha'a lo yežlyó España, tia' gan zoale le'e, dan' žxen laža'a yedjwía' le'e, na' yebélenla' le'e. Te na' gak yego'ole neda' nez.
25 Na'a žala' cha'a lo yež Jerusalén, nich chjwa'a to da' gáklenen benne' ka' che Benne' Criston' nníta'gake' ga na'.
26 Ki gona' dan' wyáz láže'gak benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya, btóbgake' mežw da' znézjwgake' chegak benách yache' ka' zej nbabe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.
27 Wyáz láže'gak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', béngake' da' ni. Da' li naken to da' zej nbage'e chegak benne' judío ka'. Cha' zzi'gak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' da' naken che Dios ni'a che da' bengak benne' judío ka', na' žala' gáklengake' benne' judío ka' len da' nápgake'.
28 Che len, kate' yeyóž wdía' dan' bnézjwgak benne' ki lo na'gak benne' judío ka', naž tia' gan zoale le'e kate' cha'a lo yežlyó España.
29 Kate' la'a gan zoale, žxen laža'a žínlena' yógo'te da' žebélenlžo ni'a che diža' chawe' che Benne' Criston'.
30 Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' ni'a che yela' nži'il da' zchiz Dios Be' La'y lo yichj lázdo'žo, neda' žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', nich wcháljlenle Dios tzen len neda', na' nnáblele-ne' gáklene' neda'.
31 Le nnable' gone' ga yelá' neda' lo na'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea, na' gone' ga chaz láže'gak benne' ka' zej nake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, sí'gake' dan' chjwa'a ga na'.
32 Lezka' le nnable', cha' nak da' znna Dios, wnezjwe' neda' latje la'a gan zoale lo yela' žebél chia', nich yezí' láže'lena' le'e tzen.
33 Na'a znnabla' Dios, Bennen' zka'n žie' yichj lázdo'žo, sóalene' yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

16

Benne' ka' che Jesús žápegake' "Padiox" ljéžgake' ka'

1 Le si' chawe' Febe, no'le zanžon' nake' toze len Xanžon'. Nake' no'le wen žin che Dios, na' nbáblene' benne' ka' che Benne' Criston' lo yež Sencrea.
2 Lo wláz Xanžon' le si' lo na'le no'len', kan žala' gongak benách ka' che Benne' Criston'. Le gáklene', na' le gonn chie' bíte'teze da' žiážjelen'. Lekze' góklene' benne' zan, na' lezka' góklene' neda'.

3 Le gape “Padioẋ” Prisila, na' Akila, benne' byo chie'. Benne' ki bénḷengake' neda' tẓen žin che Jesús, Benne' Criston'.
4 Žopte benne' ki wdégake' gan ben ẓož gátgake' nich béngake' ga bi gata' neda', na' žápegaka'-ne': “Žóẋkenle” na' kege nedza', san ḷezka' yógo'te lježžo ka' zej nbabe' gan zej nnita' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', žé'gake' ḷégake': “Žóẋkenle.”
5 Le gape “Padioẋ” benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' ẓdóbgake' ḷo ližgak Prisilan', na' Akilan'. Le gape “Padioẋ” Epeneto, bennen' nži'ila'. Ḷe' bejḷi'e che Benne' Criston' zga'ale' ka yógo'te benne' ka' nníta'gake' gan nbab Akaya.
6 Le gape “Padioẋ” Lia, no'len' bene' žin ẓen che Benne' Criston' gan ẓdoble ḷe'e.
7 Le gape “Padioẋ” Andróniko ḷen Junias, benne' wláž chia' ka'. Benne' ki byéjwḷengake' neda' tẓen liž ya, na' benne' wbás ka' bseḷa' Benne' Criston' žápegake' ḷégake' ba la'ne. Ḷezka' bejḷé'gake' che Benne' Criston' zgá'alegake' ka neda'.
8 Le gape “Padioẋ” Amplias, bennen' nži'ila' dan' nake' che Ẋanžon'.
9 Le gape “Padioẋ” Urbano, bennen' bénḷene' neto' tẓen žin che Jesús, Benne' Criston'. Ḷezka' le gape “Padioẋ” Estakis, bennen' nži'ila'.
10 Le gape “Padioẋ” Apeles, bennen' nak bia' žejḷi'e che Benne' Criston'. Ḷezka' le gape “Padioẋ” benne' ka' nníta'gake' liž Aristóbulo.
11 Le gape “Padioẋ” Herodión, benne' wláž chia'. Ḷezka' le gape “Padioẋ” benne' ka' nníta'gake' liž Narsiso, na' žejḷé'gake' che Ẋanžon'.
12 Le gape “Padioẋ” Trifena ḷen Trifosa, no'le ka' žóngake' žin che Ẋanžon'. Ḷezka' le gape “Padioẋ” Pérsida, no'len' bene' žin ẓen che Ẋanžon', na' nži'ilžo-ne'.
13 Le gape “Padioẋ” Rufo, benne' wžekze Ẋanžon'. Ḷezka' le gape “Padioẋ” ẋna' Rufo na', no'len' nake' ka ẋna'kza' neda'.
14 Ḷezka' le gape “Padioẋ” Asíncrito, na' Flegonte, na' Hermas, na' Patrobas, na' Hermes, na' ḷezka' lježžo ka' zej nake' toze ḷen Ẋanžon', na' nníta'ḷengake' benne' ka'.
15 Ḷezka' le gape “Padioẋ” Filólogo ḷen Julia, na' Nereo ḷen no'le zane', na' ḷezka' Olimpas, na' yógo'te lježžo ka' žejḷé'gake' che Benne' Criston', na' nníta'ḷengake' benne' ka'.
16 Le gape “Padioẋ” lježle ka', na' le cheḷa' lježle ka' ḷo yeḷa' nži'il chele. Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga, na' zej nbábḷene' benách ka' che Benne' Criston', žápegake' ḷe'e “Padioẋ”.
17 Na'a, žáta'yoela' ḷe'e, ẓí'na'do' ka', le gon ga gak bia'gak benne' ka' žóngake' ga žoj chóplele, na' ẓchíẋgake' ḷe'e, dan' žsédgekle' da' bi naken tḷebe ḷen da' nsedle ḷe'e. Le kwas gan zej nnita' benách ki,
18 dan' bi žóngake' ẋchin Jesús, Benne' Criston'. Žóngake' žin nich gata' yeḷa' wnni'a chégake', na' žon ḷáže'gekle' benne' gaẋjw ḷaže' ka', ẓkóngekle' žin diža' gaẋjw ḷaže' ka', na' diža' chejḷe'žo da' wen ḷaže'.
19 Ẓze diža' žonle kan ẓnna ẋtiža' Ẋanžon', na' žéngekle yógo'te benách ka' da' ni. Che ḷen žebela' ni'a che da' žonle ḷe'e. Na'a, žénela' soale gonle da' nak chawe', na' kege gonle da' kegle.
20 Dios, Bennen' ẓka'n žie' yichj ḷáẓdo'žo, za' gone' ga wléj wchochjle da' ẋiwe'. Ẓnnabla' Ẋanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e ḷe'e.
21 Ẋkwide' Timoteo, ẋkwiden' žónḷenbe' neda' tẓen žin, žápebe' ḷe'e “Padioẋ.” Ḷezka' Lusio ḷen Jasón, na' Sosípater, benne' wláž chia' ka', žápegake' ḷe'e “Padioẋ.”
22 Neda', Tersio, ẓzoja' da' ẓnna Pablo ḷe'e yiche ni, ḷezka' žapa' ḷe'e “Padioẋ” na' zoaḷen Ẋanžon' neda'.

23 Ḻezka' Gayo, bennen' žonne' neda' latje zoa' liže' nga, žape' ḻe'e "Padioẋ." Ḻezka' žonne' latje yógo'te benách ka' che Benne' Criston' ẓdóbgake' nga. Erasto, benne' yo'o ḻo ne'e mežw che yež nga žape' ḻe'e "Padioẋ." Ḻezka' Kuarto, benne' lježžo, žape' ḻe'e "Padioẋ."

24 Ẓnnabla' Ẋanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e ḻe'e. Ka'kze gaken.

¡Ga'n ẓen Dios!

25 Na'a, ¡ẓka'n ẓento' Dios, Bennen' gak gone' ḻe'e choch ni'a che diža' chawe' da' ẓchaḻjan', na' ni'a che da' ẓchaḻja' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' ni'a che da' bḻoe'e ḻaw Dios che da' bgache' chie', dan' bkache'e Ḻe' ža ni'te ga bžinte na'a ža!

26 Na'a ba bḻa' da' ni ḻe'egak yiche ka' da' bzojgak benne' ka' bcháḻjgake' ḻo wláz Dios, Bennen' zóateze', kan wnnakze' Ḻe'. Na'a zej nnita' benne' ka' ẓcháḻjgaken' gan že'gak yógo'te benách ka' nich gak chejḻé'gake' che Benne' Criston', na' nich gak góngake' kan ẓnna ẋtiže'e.

27 ¡Ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', ga'n ẓen to chi'ize Dios tlícha'kze, Bennen' napkze' dot yeḻa' wak! Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSEL̲A' PABLO L̲O YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1 Dios bl̲iže' neda', Pablo, kan žénekzele' L̲e', nich gaka' wbás che Jesús, Benne' Criston'. Lježžo Sóstenes žónl̲ene' neda' tz̲en.

2 Žapa' l̲e'e "Padiox̲" z̲í'na'do' ka', z̲doble che Dios l̲o yež Corinto, na' nakle che L̲eze' dan' nakle toze l̲en Jesús, Benne' Criston'. Dios na'kze bl̲iže' l̲e'e nich gakle che L̲eze' tz̲en l̲en yógo'te benne' ka' nníta'gake' gáte'teze, na' z̲chálj̲l̲engake' Dios, z̲kóngekle' žin la X̲anžo Jesús, Benne' Criston', X̲ángake', na' l̲ezka' X̲anžo.

3 Žáta'yoela' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.

Da' napžo dan' nakžo toze l̲en Jesús

4 Žápeteza' Dios: "Žóx̲keno'" kan nak chele l̲e'e, dan' zoa da' chawe' da' bennze' chele dan' nakle toze l̲en Jesús, Benne' Criston'.

5 Dan' nakle toze l̲en Benne' Criston', Dios ba bénnl̲i'e chele da' zej naken chie'. Žákl̲ene' l̲e'e l̲o yógo'te da' z̲nnale, na' žone' ga žejní'il̲e'elele.

6 Ki naken dan' dot l̲áže'le wzí' l̲o na'le da' z̲chal̲jto' kan nak che Benne' Criston'.

7 Che l̲en, bi be žiážjelele che da' žonn Dios Be' La'y chežo, kate' ne z̲bezle ža na' yel̲á' l̲aw X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

8 L̲ekze' gon choche' l̲e'e nich gak sóelele yógo'te kate' žinže ža ze l̲awte ža na', nich bi gak no benne' bi da' nnie' chele ža na' yel̲á' l̲aw X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

9 Dios žone' kan z̲nne', na' L̲ekze' bl̲iže' l̲e'e nich gakle toze l̲en Z̲i'ne', X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

Zej nžoj chople benách Corinto ka'

10 Ni'a che X̲anžo Jesús, Benne' Criston', žáta'yoela' l̲e'e, z̲í'na'do' ka', nich gonle toze x̲tíža'le yógo'tele. Bi žoj chóplele, san le gak toze kan z̲za' l̲áže'le, na' kan žonle l̲e'e.

11 Ki žapa' l̲e'e, z̲í'na'do' ka', dan' benne' ka' nníta'gake' liž Kloé bzéngekle' neda' kan žonle, na' wnnágake' z̲dil̲ díža'le.

12 Z̲nnia' da' ni: zej nža' da' z̲nnale to tole. Bál̲ele z̲nnale žónl̲enle Pablo tz̲en. Yebál̲ele z̲nnale žónl̲enle Apolo tz̲en. Yebál̲ele z̲nnale žónl̲enle Sefas tz̲en, na' yebál̲ele z̲nnale žónl̲enle Benne' Criston' tz̲en.

13 ¿Bžoj chople Benne' Criston'? ¿Wdá' neda', Pablo, l̲e'e yag kroze l̲o wlazle l̲e'e? ¿Bezoale l̲e'e nis nich gakle toze l̲en neda'?

14 Žapa' Dios: "Žóx̲keno'" dan' bi bezóa' nis nitóžele l̲e'e, san chopze Crispo l̲en Gayo.

15 Che l̲en bi gak nnale bezoale nis nich gakle toze l̲en neda'.

16 L̲ezka' bezóa' nis Estéfanas l̲en benne' ka' nníta'gake' liže'. Bi žejsá' l̲aža'a cha' bezóa' nis no benne' yoble ga na'.

17 Benne' Criston' bsel̲e'e neda', kege nich yezóa' benách ka' nis, san nich wzenla' benách ka' diža' chawe' chie'. Z̲chal̲jan', san kege l̲en yel̲a' žejní'il chekza', nich bi wka'na' ka'ze yel̲a' wak che da' ben Benne' Criston' katen' gote' l̲e'e yag kroze.

Jesús napkze' yel̲a' wak, na' yel̲a' žejní'il che Dios

18 Žékgekle benne' ka', benne' zej nchol̲ yichj l̲áz̲do'gake', da' z̲chal̲jžo kan nak che Jesús, kan gote' l̲e'e yag kroze, naken to da' dáche'ze, san žo'o, dan' ba belažo, žákbe'elžo dan' z̲chal̲jžon napen yel̲a' wak che Dios nich yeslán benách ka'.

19 Ki naken dan' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:

Wl̲oe'ela' l̲aw nak dáche'ze yel̲a' žejní'il

chegak benne' ka' zej nnezle' da' zenle'e.
Wzóa' chela'ale yela' žejní'il
chegak benne' ka' žejní'igekle' da' zenle'e.
20 ¿Bizkze yebélenle no benne' žejni'ile' da' zenle'e?
¿Bizkze yebélenle no benne' nsédli'e?
¿Bizkze yebélenle no benne' žákli'e zchalje'?
Dios ba bloe'ele' law nak yela' žejní'il chegak benách ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga, to da' dáche'ze.
21 Dios, lo yela' žejní'il chie', bi bi'e latje benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga gónbia'gake' Le' ni'a che yela' žejní'il chégakkze'. Dios wyáz laže'e beslé' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' ni'a che dan' zchaljžon, la'kze žékgekle benách ka' naken to da' dáche'ze.
22 Žénegekle benne' judío ka' lé'egekle' yela' wak ka' da' zej nak bian', na' benne' zi'to' ka' žénegekle' yéngekle' da' wzejni'ilen légake'.
23 Žo'o zchaljžo che Benne' Criston', kan gote' le'e yag kroze. Da' li, dan' zchaljžon kan got Benne' Criston', žonen ga zchíxgekle benne' judío ka', na' yezika' benách ka' žékgekle' naken to da' dáche'ze.
24 Benne' ka' bliž Dios légake', la'kze zej nake' benne' judío ka', o benne' zi'to' ka', žákbe'egekle' napkze da' ben Benne' Criston' le'e yag kroze dot yela' wak che Dios, na' dot yela' žejní'il chie'.
25 Žékgekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga da' ben Dios nak bian' nake' benne' bi nnezle, san dan' bene' nápežen yela' žejní'il ka da' zej nape benách ka'. Žékgekle' da' ben Dios nak bian' bi nake' wale, san dan' bene' nápežen yela' wak ka da' zej nape benách ka'.
26 Na'a, zí'na'do' ka', le chejsá' laže' kan gokle le'e katen' bliž Dios le'e. Bi gokle zanle benne' ka' žejní'igekle' lo yela' benachze chégake', na' bi gokle zanle benne' wnná bia' ka', na' kege zanle gokle benne' blo ka'.
27 Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga žékgekle' benne' ka' wžekze Dios zej nake' benne' bi nnezle ka'. Ki ben Dios nich gone' ga yedoé'egekle benne' yežlyó ka', benne' žejní'igekle'. Lezka' wžé Dios benne' ka' bi zej nake' wale yežlyó nga nich gone' ga yedoé'egekle benne' wale ka'.
28 Lezka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga žékgekle' benne' ka' wžekze Dios zej nake' ka'ze, na' bi be záka'gake', na' bi zej nake' wale. Ki ben Dios nich gone' ga ga'ngak ka'ze da' ka' zka'n zengak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga.
29 Che len, bi gak nitó benne' wká'n zen kwine' law Dios.
30 Dios na'kze bene' ga nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', na' bene' ga napžo yela' žejní'il chie'. Dan' nak Benne' Criston' toze len žo'o, ba beyakžo chawe', na' nakžo che Dios na'kze, na' belažo.
31 Nak chežo kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Cha' zoa no benne' žénele' bi da' wká'n zene', žala' wká'n zene' Xanžo Dios."

2

Zchaljžo kan bda' Jesús le'e yag kroze

1 Ki goken, zí'na'do' ka', katen' bla'a gan zoale. Bchalja' xtiža' Dios lawle, kege len yela' žejní'il chekza', na' bi be bena' len yela' wak chekza'.
2 Katen' wzóalena' le'e, be' laža'a bi wchalja' da' yoble, san toze kan nak che Jesús, Benne' Criston', kan bde'e le'e yag kroze.
3 Wzóalena' le'e lo yela' bi nak wale chia', na' lo yela' zžebe wzízeli'a.
4 Bcháljlena' le'e xtiža' Dios, kege kan zchaljgak benách ka' lo yela' žejní'il chégakkze', san goklen Dios

Be' La'y neda', na' yeḻa' wak che Dios wzóaḻenen neda', da' gok bian' nak dot da' li da' wnnía'.
5 Ki bena' nich gak chejḻe'le che Dios, kege dan' bénlele yeḻa' žejní'il chegak benách ka', san dan' bḻé'elele yeḻa' wak che Dios.

Dios Be' La'y žone' ga nónbia'žo Dios

6 Ẓchálj̱ḻento' benne' ka' ba nakže dot ḻi ḻaže' kan žejḻé'gake' che Dios ḻen yeḻa' žejní'il cheto'. Yeḻa' žejní'il ni bi naken ka da' zej nape benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' bi naken ka da' zej nape benne' ka' ẓnna biá'gake' ža ni zoažo na'a, benne' ka' kwia yí'gake'.
7 Ẓchalj̱to' ḻen yeḻa' žejní'il da' bi gak no benne' žeḻ-len', dan' ẓneẓjw Dios, dan' bgache' yeḻa' žejní'il ni da' bzoa Dios ža ni'te nich yebéḻenlžon.
8 Benne' ka' ẓnna biá'gake' ža ni zoažo na'a bi bénbia'gake' yeḻa' žejní'il ni. Chela' bénbia'gaken', bi bdá'gake' X̱anžon', Benne' ze'e ya'abá, ḻe'e yag kroze.
9 Naken kan nyejw ḻe'e yiche la'y, da' ẓnnan:
Ba bkwez Dios da' ka' si'gak benne' ka' zej nži'ile' Ḻe',
da' ka' bi bḻe'el nitó benne', na' bi benle' chégaken,
na' bi wzá' ḻáže'gak benách ka' kan zej naken.
10 Na'a, Dios ba bzejni'ile' žo'o da' ki ḻo na' Dios Be' La'y, dan' ẓwíakze Dios Be' La'y yógo'te, na' ḻezka' da' yo'o ḻo yichj ḻáẓdo'w Dios na'kze.
11 ¿Nnezle no benne' da' yo'o ḻo yichj ḻáẓdo'w yetó benne'? Toze be' nakkze bennen' nnezlen. Ḻezka', bi nnezle nitó benne' da' yo'o ḻo yichj ḻáẓdo'w Dios. Toze Dios Be' La'y nnezlen'.
12 Bi yo'ožo to be' da' ẓdazen yežlyó nga, san zoaḻen Dios Be' La'y žo'o, Bennen' ẓchiz Dios yichj ḻáẓdo'žo nich gak gónbia'žo da' ka' bennkze' Ḻe' chežo.
13 Ẓchalj̱žo ka zej nak da' ka' benn Dios chežo, kege ḻen diža' da' žsédgekle benne' ka' žo'o ḻen yeḻa' žejní'il chégakkze', san ḻen diža' ka' da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. Ki naken, ẓzejni'ilžo benne' ka' zoaḻen Dios Be' La'y ḻégake' kan nak da' žsedle Dios Be' La'y žo'o.
14 No benne' bi zoaḻen Dios Be' La'y ḻe', bi ẓzi' ḻo ne'e da' žsedle Dios Be' La'y žo'o, dan' žekle' naken to da' yaḻze. Bi gak chejní'il bennen' da' ni, dan' toze bennen' zoaḻen Dios Be' La'y ḻe' gak gákbe'ele' da' zaka' da' ni.
15 No benne' zoaḻen Dios Be' La'y ḻe' gak gákbe'ele' da' zej zaka' yógo'te, san bi gak nitó benne' yoble gákbe'ele' da' záka'kze bennen'.
16 Nyejw ḻe'e yiche la'y da' ẓnnan:
¿Noẓkze benne' nnezle' da' ẓza' ḻaže' X̱anžo?
¿Noẓkze benne' gak wzejni'ile' Ḻe'?
San da' ẓza' ḻaže' Benne' Criston' yo'on ḻo yichj ḻáẓdo'žo žo'o.

3

Nakžo wen žin tẓen ḻen Dios

1 Che ḻen, ẓí'na'do' ka', bi gok wchálj̱ḻena' ḻe'e kan ẓchálj̱ḻena' to benne' zoaḻen Dios Be' La'y ḻe', san bchálj̱ḻena' ḻe'e kan ẓchálj̱ḻena' no benne' nake' benachze, na' bi zoaḻen Dios Be' La'y ḻe'. Nakle ka bi' že'n ka', dan' bi nakle choch kan žejḻe'le che Benne' Criston'.
2 Bsedla' ḻe'e da' bi naken zede, da' naken ka niže' da' we'jle. Bi bsedla' ḻe'e da' naken zede ka beḻa' da' gawlen. Bi gok chejní'ilele da' naken ka beḻa' da' gawlen, na' bi na' gakle na'a.
3 Ki naken dan' nakle ka no benne' nake' benachze na' zejte na'a ža. Kate' ne ẓgé'elele lježle ka', na' ẓdiḻe díža'le, na' žežój chóplele, nakle ka no benne' nake' benachze, na' žonle tḻebe kan žongak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga.
4 Kate' ne zoaḻen to benne' ḻe'e, benne' ẓnne' žónḻene' Pablo tẓen, na' yetó benne' ẓnne' žónḻene' Apolo

tz̲en, ne nakle ka no benne' nake' benachze.

5 ¿Biz̲kze naka' neda', Pablo? ¿Biz̲kzen' Apolo? Nakto' wen žin che Dios, na' ni'a che da' bento' neto' bejl̲e'le che Benne' Criston'. To toto' žonto' žin da' benn x̲anžon' che cheto'.

6 Žin da' bento' l̲o yichj l̲ázdo'le naken ka žin da' žon to benne' žaz ža'ne'. Neda' goza' bínnedo' ka', na' Apolo bx̲oen' nis, san Dios bene' ga bl̲a', na' ga bgole bínnedon' da' wyazen l̲o yichj l̲ázdo'le.

7 Ki naken, láte'ze zaka' benne' žaz, na' láte'ze zaka' benne' žx̲oen' nis, san záka'l̲e'e Dios, Bennen' žone' ga z̲la', na' ga z̲gole bínnedon'.

8 Tl̲ebe kan zej nak bennen' žazen', na' bennen' žx̲oen' nis. Dios yebi'e che chégake' kan nak žin da' žóngake'.

9 Nakto' neto' wen žin tz̲en l̲en Dios, na' l̲e'e nakle ka to yežlyó che Dios gan žonto' žin.

L̲ezka' nakle l̲e'e ka to yo'o da' žon Dios.

10 L̲o da' benn Dios chia', naka' ka to benne' blo wen ze'e. Neda' bdix̲jwa' l̲en ze'e, na' benne' yoble z̲chise' ze'en'. To tožo žal̲a' wíažo kan z̲chisžo ze'e l̲aw l̲en ze'en'.

11 Dios ba bdix̲jwe' to l̲en ze'e da' naken Jesús, Benne' Cristo na'kze, na' bi gak no benne' wdix̲jwe' yetó l̲en ze'e.

12 Žin da' žonžo che Benne' Criston' naken ka z̲chisžo ze'e l̲aw l̲en ze'en'. L̲aw l̲en ze'en' wak no benne' gone' žin da' naken ka z̲chise' ze'e da' naken oro, o da' naken plat, o da' naken yej zaka' ka', o wak no benne' gone' žin da' naken ka z̲chise' ze'e da' naken yag, o da' naken yix̲, o da' naken yix̲e' ka'ze.

13 Gak bia' kan nak žin da' žon to to benne'. Kate' žin ža wchi'a l̲aže' Dios benách ka', na' l̲a' l̲aw kan nak žin da' benžo to tožo, dan' te žin na' l̲o yi', na' yin' si' bian' žin da' ben to to benne'.

14 Cha' žin da' ben no benne', da' naken ka to ze'e da' bchise', yežojen chawe' l̲o yin', na' Dios yebi'e chie' kan nak tl̲ebe l̲en žin da' bene'.

15 Cha' chey žin da' ben no benne' da' naken ka to ze'e da' bchise', na' wnite' da' gónele Dios yebi'e chie', san yelakze' l̲e', da' gaken chie' kan žak che to benne' želé' to l̲o yi' z̲en.

16 ¿Bi nnézlele nákkzele l̲e'e yodo' che Dios, na' zoa Dios Be' La'y l̲o yichj l̲ázdo'le?

17 Cha' no benne' wká'n ditje' yodo' che Dios, na' Dios wžía yi'e l̲e', dan' nak la'y yodo' che Dios, na' l̲e'ekze nakle yodon'.

18 Bi gon l̲aže'l kwinle. Cha' no benne' ládjwle l̲e'e žekle' žejní'il̲e'ele' kan žejní'igekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, žal̲a' yeyák bennen' ka to benne' bi be nnezle' da' naken che yežlyó nga, nich gata' yel̲a' žejní'il chie' da' naken dot l̲i l̲aže'.

19 No benne' napze' yel̲a' žejní'il che yežlyó nga nake' l̲aw Dios ka to benne' bi be nnezle'. Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan: "Dios žone' ga z̲chíx̲gekle benne' sina' ka', z̲konle' žin yel̲a' žejní'il chégake'."

20 L̲ezka' z̲nnan: "X̲anžo nnezle' da' z̲za' l̲áže'gak benne' sina' ka' naken to da' dáche'ze."

21 Che l̲en, bi žal̲a' wká'n z̲enle no benne' ni'a che da' wsedle' l̲e'e. Yógo'te yo'on l̲o na'le.

22 Yo'ogak l̲o na'le Pablo, na' Apolo, na' Sefas, na' yežlyó nga, na' yel̲a' nban, na' yel̲a' got, na' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za'. Yógo'te yó'ogaken l̲o na'le,

23 na' l̲e'e yo'ole l̲o na' Benne' Criston', na' Benne' Criston' yoe'e l̲o na' Dios.

4

Da' žongak benne' wbás ka' bsel̲a' Benne' Cristo

1 Che l̲en, žal̲a' géklele l̲e'e nakto' neto' wen žin che Benne' Criston', na' nzi' l̲o na'to' da' naken dot da' li,

da' ngache' che Dios, da' bi gak no benne' chejni'ile' žakze chie'.
2 Benne' ka', Dios bdie' ḻo ná'gake' wkóngekle' žin da' nak chie', žon byenen góngake' binlo da' žóngake'.
3 Bi že' zedla' cha' wchi'a ḻáže'le neda', o cha' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga wchi'a ḻáže'gake' neda'. Bi ẓchi'a ḻaža'a kwina'.
4 Bi ẓchebe ḻáẓda'wa' neda'. Da' ni bi nak bian' bi nbaga'a ẓia. X̱anžon' nake' Benne' ẓchi'a ḻaže'e neda'.
5 Che ḻen, bi žaḻa' wchi'a ḻáže'le nitó benne' zga'ale kate' žin ža chen. Le kwez ža na' yeḻá' X̱anžon', na' Ḻe' wḻoe'ele' ḻaw dan' ngache' gan nak choḻ, na' ḻezka' da' yo'o ḻo yichj ḻáẓdo'gak yógo'te benne' ka'. Nažž Dios yebi'e che to to benne' da' gapen ḻe' ba la'ne kan žaḻa' gone' chie'.
6 Na'a, ẓí'na'do' ka', kan nak da' ni, bchaḻja' che da' žonto' neto', Apolo, na' neda'. Gak wíale ḻe'e kan žonto' neto' nich gak gonle kan nyéjwze ḻe'e yiche la'y, na' bi wká'n ẓenle to benne', na' bi wzoale cheḻa'ale yetóe'.
7 ¿Ben no benne' ga nako' le' benne' blo? ¿Nzi' ḻo no'o to da' bi benn Dios chio'? Cha' Ḻe' bennze' chio' dan' nzi' ḻo no'o, ¿biẓ chen' ẓka'n ẓen kwino', na' žeklo' žakze chio' wẓí' ḻo no'on?
8 ¿Žéklele ḻe'e nákžele benne' blo ka'? ¿Žéklele naple yeḻa' wnni'a che-zle? ¿Žéklele ẓnna bia'le, ḻa'kze bi ẓnna bia'to' neto'? Ni'a che X̱anžo Dios žak ḻaža'a nna bia'le ḻe'e nich gak nna biá'ḻento' ḻe'e tẓen.
9 Žekla' neda' nak cheto', benne' wbás ka' che Dios, kan bzoe' neto' zejto' ẓante kan žak chegak benne' ka' ba nžog chégake' gátgake' ḻawgak benách ka'. Nakto' ka to da' ẓwiagak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' ḻezka' ka to da' ẓwiagak wbás che ya'abá ka'.
10 Dan' žénelto' gonto' x̱chin Benne' Criston', žwe'to' benách ka' latje žékgekle' nakto' benne' bi nnezle ka', san ḻe'e žéklele žakle da' ẓenḻe'e dan' nakle che Benne' Criston'. Ḻe'e žéklele ba nakle benne' waḻe ka', san žékgekle benách neto' bi nakto' benne' waḻe ka'. Ẓzoagak benách ka' neto' cheḻa'ale, san žápegake' ḻe'e ba la'ne.
11 Na' zejte na'a ža, ẓdonto', na' ẓbiḻto'. Bi de laže' da' gákwton'. Žon zi'gak benne' ka' neto', na' bi zoa ližto'.
12 Žsaka' zi' kwinto', ḻa' néto'ze žonto' žin. Žḻiž zi'gak benách ka' neto', san neto' ẓnnablto' Dios gon chawe'e ḻégake'. Ẓbia ḻáže'gak benách ka' neto', san ẓzoelton'.
13 Ẓnnégake' cheto', san ḻo yeḻa' gax̱jw ḻaže' ẓchálj̱lento' ḻégake'. Na' zejte na'a ža nakto' ka bebe che yežlyó nga, na' ka to da' ẓžo'ngak yógo'te benách ka' na'le.
14 Ẓzoja' chele da' ki, kege dan' žénela' gona' ga yedoé'elele, san žénela' wzejni'ila' ḻe'e, žona' kan žon to benne' ẓzejni'ile' ẓi'nkze' ka', x̱kwide' ka' nži'ile'.
15 Ḻa'kze gak nníta'gak zan gaywá' benne' ka' wsédgekle' ḻe'e kan nak che Benne' Criston', san toze benne' zoe', benne' nake' ka x̱akzle, bennen' bene' ga nakle che Benne' Criston'. Ḻo yeḻa' nban kobe da' naple dan' nakle toze ḻen Benne' Criston', nedkza' naka' ka x̱ale dan' zga'ala' neda' bzenla' ḻe'e diža' chawe' da' wẓí' ḻo na'le.
16 Che ḻen, žáta'yoela' ḻe'e we' ḻáže'le gonle kan žona' neda'.
17 Che ḻen žseḻa'a x̱kwide' Timo-teo gan zoale. Dan' scha bénḻenbe' neda' tẓen žin che X̱anžon' nakbe' ka ẓi'nkza', na' nakbe' dot ḻi ḻaže', na' nži'ila'-be'. Gon x̱kwide' Timoteon' ga chejsá' ḻáže'le da' ka' žsedla' dan' naka' wbás che Benne' Criston', da' ka' žsedla' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' gáte'teze gan ža'a.
18 Báḻele ḻe'e ẓka'n ẓen kwinle dan' žéklele biž yeḻá'a gan zoale.
19 Na'a, ḻa' yeḻá'tia' gan zoale cha' gonn X̱anžon' neda' latje.

Naž gákbe'ela', kege da' znnágakze benne' ka' zka'n zen kwíngake', san gákbe'ela' cha' zoalen yela' wak che Dios légake'.

20 Cha' nzi' lo na'le nna bia' Dios le'e, bi nak bia' naken ki dan' znnázelen. Nak bia' naken ki cha' zoalen yela' wak che Dios le'e.

21 ¿Bizle žénelele? ¿Žénelele yelá'a gan zoale len to bar nich sela' snia le'e, o len yela' nži'il, na' lo yela' gaxjw laže'?

5

Pablo zchi'a laže'e to benne' žone' da' kegle

1 Zze diža' zoalen to benne' le'e, benne' žone' da' kegle, dan' zóalene' zo'le xe'. Da' kegle ki bi žongak benách ka' bi zej nónbi'e Dios.

2 Le'e zka'n zen kwinle, san žala' gak nyache' láže'le, na' yekwasle bennen' žone' dolan' gan zoale.

3 La'kze bi zóalena' le'e lo bela' žen chia', da' li zóalena' le'e lo be' nakkza'. Kan zóalenkza' le'e ba bchi'a laža'a bennen' žone' dolan'.

4 Kate' doble che Xanžo Jesús, Benne' Criston', neda' gona' le'e tzen lo be' nakkza'. Naž, len yela' wak che Xanžo Jesusen',

5 le wdé bennen' lo na' da' xiwe' nich kwia yi' da' žénele bela' žen chie', san yelá be' nakkze' ža na' yelá' Xanžon'.

6 Bi žala' wká'n zen kwinle kan nak da' žonle. ¿Bi nnézlele da' znnan: "Láte'do'ze kwa zichj che yet xtil gonen ga chaž dot kwa da' nzin' kwa zichjen'?"

7 Na'a, le yekwás dolan' gan zoale da' naken ka to kwa gole, nich gakle chawe'. Naž gakle ka to kwa kobe da' bi nzin' kwa zichj, kan da' li ba nakle. Nak chežo ka ba zoažo Lni Pasko' kate' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj, na' ba bétgake' lo wlazžo žo'o zila' che Lni Paskon', zilan' nakkze Benne' Criston'.

8 Che len žala' gonžo lni na', kege zoalen kwa gole žo'o, da' zloe'elen da' kegle da' bi zakan', san žala' wkonlžo žin yet xtil da' bi nzin' kwa zichj, yet xtilen' da' zloe'elen da' nak dot chawe', na' da' nak dot da' li.

9 Katen' bzoja' chele le'e yiche nežwn', gožkza' le'e bi gónlenle tzen benne' ka' žóngake' da' kegle.

10 Goža' le'e ki, kege nich kwasle to chi'ize gan zej nnita' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' žóngake' da' kegle, na' gan zej nnita' benne' ka' zze láže'gake' da' de che ljéžgake' ka', na' gan zej nnita' benne' wbán ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'. Nich gonle ki gon byenen žojle yežlyó nga.

11 Da' znna da' bzoja' chele, le'e yichen', naken nich bi gónlenle tzen no benne' znne' nake' che Benne' Criston', san žone' da' kegle, o zze laže'e da' de che lježe', o zka'n zene' lo'a ka', o znne zi'e, o zzožle', o zbane'. Bi gáwlenle tzen benne' ki.

12-13 Bi nak chia' neda' wchi'a laža'a benne' ka' bi zej nake' toze len žo'o. Dios wchi'a laže'e légake'. Le'ekze žala' wchi'a láže'le benne' ka' zej nake' toze len le'e. Che len, le yekwás bennen' žone' da' keglen' gan zoale.

6

Bi žala' che'žo no lježžo law benne' zchi'a laže'e

1 Kate' zdile díža'le tole len yetole, ¿nakxkze žežogle chejle yolawe' gan wchi'a láže'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston' le'e? Gakže chawe' chejle lawgak benách ka' che Benne' Criston' nich wchi'a láže'gake' le'e.

2 ¿Bi nnézlele da' gongak benne' ka' zej nake' che Benne' Criston'? Žin ža kate' wchi'a láže'gake' yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Cha' le'ekze wchi'a láže'le benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, ¿bi naple yela' žejní'il nich wchi'a láže'le diža' bizjw ki?

3 ¿Bi nnézlele wchi'a láže'žo wbás che ya'abá ka'? Žon byenžen wchi'a

láže'žo da' žakgak yežlyó ga ni zoažo
na'a.
4 Na'a, cha' žak to da' žon byenen
no benne' wchi'a laže'en, dan'
žaken yežlyó nga, ¿biz chen' žejle
lawgak benne' ka' wchi'a láže'gaken',
benne' ka' bi be nzi' lo ná'gake'
ládjwgak benne' ka' che Benne'
Criston'?
5 Zchalja' ki nich gona' ga
yedoé'elele. ¿Bi zoalen no benne'
le'e, benne' žake' late' nich gak
wchi'a laže'e da' žak chegak lježle
ka'?
6 ¿Nakxkze gak to benne' nake'
che Benne' Criston' chi'e lježe'
yolawe' gan wchi'a láže'gak benne'
ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston'
légake'?
7 Da' li zchíxlele le'e kate' zdile
díža'le. ¿Biz chen' bi sóelele kate'
no benne' žone' chele da' kegle?
¿Biz chen' bi sóelele kate' no benne'
zbéjlane' da' den chele?
8 Le'e žonle da' kegle, na' zbéjlanle,
na' žonle ki chegak lježle ka', benne'
zej nake' toze len Benne' Criston'.
9-10 ¿Bi nnézlele bi chazgak
benách ka' bi zej nake' chawe' gan
znna bia' Dios? Bi gon laže'l kwinle.
Bi chaz nitó benne' wen da' zinnj
gan znna bia' Dios,
na' nitó benne' zka'n zene' lo'a ka',
na' nitó benne' zka'n ditje' yela'
zchag na',
na' nitó benne' byo, benne' žon
kwine' ka to no'le,
na' nitó benne' byo zóalene' la' lježž
benne' byoze',
na' nitó benne' wbán,
na' nitó benne' zdan laže'e yela'
gape,
na' nitó benne' že'je',
na' nitó benne' wnné le'e,
na' nitó benne' zbéjlane'.
Nitó benne' žone' da' ki bi chaze'
gan znna bia' Dios.
11 Ki benle bálele le'e, san na'a
ba bekwasle kan zej nak dola' da'
wbága'le, na' ba nakle che Dios
na'kze, na' ba beyakle chawe' law
Dios ni'a che da' ben Xanžo Je-
susen'. Be' la'y che Dios žone' ga
žaken ki chele.

Bela' žen chežo naken che Dios

12 Znnagak benách ka': "Yo'o lo
na'žo gonžo yógo'te." La'kze da'
ni naken dot da' li, bi žala' gonžo
yógo'ten. La'kze de latje gona'
yógo'te, bi go'a latje bi da' nna bian'
neda'.
13 Lezka' znnagak benách ka':
"Yela' waw nakzen da' chazen
le'žo, na' le'žo nakzen da' zzin' yela'
waw." Da' ni naken dot da' li,
san žin ža wžía yi' Dios yela' waw,
na' lezka' le'žo. Dios bene' bela'
žen chežo, kege nich wkonlžon žin
nich gonžo da' kegle. Naken nich
yebélenlen Xanžon', na' Xanžon'
nake' nich yebélenle bela' žen chežo
Le'.
14 Dios besbane' Xanžon' lo yela'
got. Lezka', len yela' wak zen chie'
yesbane' žo'o.
15 ¿Bi nnézlele, lo bela' žen chele
nakle toze len da' nakkze Benne'
Criston'? ¿Nakxkze gak yekwasle to
da' naken toze len Benne' Criston'
nich gonle ga gaken toze len to no'le
le'e? Bi žala' gonle ki.
16 ¿Bi nnézlele cha' to benne' byo
zóalene' to no'le le'e, nake' toze len
le'? Kan nak da' ni nyejw le'e yiche
la'y, da' znnan: "Chope' gákgake' ka
toze benne'."
17 Na'a, no benne' nake' toze len
Xanžon', nake' toze len Le' lo be'
nakkze'.
18 Che len, bi gonle dola' da'
naken da' sban. Bíte'teze dola'
yoble da' žon no benne', na'le lo da'
nakkze' žone' dolan'. San no benne'
žone' dola' da' naken da' sban, žone'
dola' da' nžagen lekze'.
19 ¿Bi nnézlele bela' žen chele
naken yodo' che Dios Be' La'y? Dios
na'kze bchize' le'e Dios Be' La'y na',
na' Le' zoe' lo yichj lázdo'le. Che
len bela' žen chele bi naken chezle.
Na'a, naken che Dios.
20 Dios beya'we' le'e, na' to da' zen
wdizjwe'. Le wkonle žin bela' žen

chele, na' l̲ezka' be' nákkzele nich wká'n z̲enle Dios, dan' zej nak bel̲a' žen chele, na' be' nákkzele che Dios.

7

Pablo žsedle' kan nak che yel̲a' z̲chag na'

1 Na'a, yecheba' che da' ka' wnnáblele neda', da' ka' bzojle chia' l̲e'e yichen'. Gak chawe' che no benne' byo cha' bi sóal̲ene' no'le.

2 Dan' žónl̲e'egak benách ka' da' kegle gan zoale, yógo'te benne' byo, benne' zej nbábl̲ene' l̲e'e žal̲a' nníta'l̲engake' no'le che chégake', na' yógo'te no'le ka' žal̲a' nníta'l̲engake' benne' byo che chégake'.

3 No benne' byo, benne' zoa z̲o'le', žal̲a' gone' che z̲o'le' kan nak yel̲a' žon che yel̲a' z̲chag na', na' tl̲ebe kan žal̲a' gon no'len' l̲en benne' byo chien'.

4 Bel̲a' žen che no no'le bi yo'on l̲o na'ze', san benne' byo chien' nzi' l̲o ne'en. L̲ezka', bi yo'o l̲o na'ze no benne' byo bel̲a' žen chie', san z̲o'le' nzi' l̲o ne'en.

5 No benne' byo l̲en no no'le, benne' ka' zej nžag ná'gake', bi žal̲a' wžóngake' toe' yetóe'. Wak góngake' da' ni toze cha' góngake' toze diža' bi chággake' to chí'ido'ze nich gak wchálj̲engake' Dios dot l̲áže'gake'. Te na', da' yoble benne' byon' žal̲a' sóal̲ene' z̲o'le', nich bi sáke'le da' x̲iwe' gonen ga chó'ogake' nez dol̲a' dan' bi gak nna bia' kwíngake'.

6 Da' ni da' žapa' l̲e'e naken to da' žonn X̲anžon' l̲e'e latje. Bi naken to da' z̲chi'le' l̲e'e.

7 Žekla' neda' gakže chawe' ga'ngak toze yógo'te benne' ka', kan zoa' toza' neda'. To to benne' nzi' l̲o ne'e ka da' bnez̲jw Dios chie' gone'. Toe' nzi'e to da' bnez̲jwen', na' yetóe' nzi'e yetó da' bnez̲jwen'.

8 Na'a, žapa' benne' ka' nníta'gake' toze, na' l̲ezka' no'le wzebe ka', z̲nnia': gak chawe' chégake' gá'ngake' toze kan zoa' toza' neda'.

9 Cha' bi gak nna bia' kwíngake', wak wchág ná'gake', dan' gakže chawe' wchág ná'gake', na' bi se l̲áže'gake' da' kegle.

10 Žápgaka' benne' ka' ba nžag ná'gake', na' kege X̲anžon' z̲nnia' da' ni, san X̲anžon' z̲nnakzen', na' x̲tiže'e z̲nnan: "To no'le bi žal̲a' kwásl̲ene' benne' byo chie'."

11 Cha' no no'le kwásl̲ene' benne' byo chie', žal̲a' ga'ne' toze', o yeyake' toze l̲en benne' byo chien'. L̲ezka' benne' byo bi žal̲a' wka'ne' z̲o'le'.

12 Na'a, nedza' žápgaka' yezika' benne' ka', na' kege X̲anžon' wnné' ki, na' z̲nnia': cha' zoa no ljeżżo, benne' žejl̲i'e che Benne' Criston', na' z̲o'le' bi žejl̲i'e che X̲anžon', na' cha' z̲o'le' žénele' gá'nl̲ene' l̲e', bi žal̲a' kwásl̲ene' z̲o'len'.

13 L̲ezka' z̲nnia': cha' zoa no no'le zanžo, no'len' žejl̲i'e che Benne' Criston', na' benne' byo chie' bi žejl̲i'e che X̲anžon', na' cha' benne' byo chien' žénele' gá'nl̲ene' l̲e', na' no'len' bi žal̲a' kwásl̲ene' l̲e'.

14 Ki žal̲a' góngake'. Benne' byon', benne' bi žejl̲i'e che Benne' Criston', Dios z̲l̲e'ele' l̲e' ka to benne' nake' che L̲eze' dan' nake' toze l̲en z̲o'le', no'len' žejl̲i'e che Benne' Criston', na' no no'le bi žejl̲i'e che Benne' Criston', Dios z̲l̲e'ele' l̲e' ka to no'le nake' che L̲eze' dan' nake' toze l̲en benne' byo chie', bennen' nake' ljeżżo, benne' žejl̲i'e che Benne' Criston'. Chela' bi naken ki, gakgak z̲i'nle ka' ka z̲i'n zi' ka' l̲aw Dios. San na'a, zej nakbe' che Dios.

15 No benne' byo, o no'le, bennen' bi žejl̲i'e che Benne' Criston', cha' žénele' kwásl̲ene' bennen' nžag ná'l̲ene', waken. Benne' ljeżżo na', o no'le zanžo na', bennen' žejl̲i'e che Benne' Criston', bi žon byenen gá'nl̲ene' bennen' bi žejl̲i'e chien', dan' bl̲iž Dios žo'o nich gá'nl̲enžo ljeżżo cháwe'do'.

16 Ki žal̲a' gaken. Le', no'le, wak gono' ga yelá benne' byo chion', na'

le', benne' byo, wak gono' ga yelá
no'le chion'.
17 Žaḻa' gonžo to tožo kan nak da'
bnezjw X̱anžon' che chežo, na' ḻezka'
ga'nžo kan gokžo katen' bḻiž Dios
žo'o nich gakžo chie'. Žsedla' yógo'te
kwe' benách ka' che Benne' Criston'
da' ni.
18 Cha' Dios bḻiže' no benne' byo,
bennen' nžog ḻo x̱peḻe'e da' nak bia'
nzi' ḻo ne'e x̱tiža' Dios, žaḻa' ga'ne'
ki, zoa ḻo x̱peḻe'e dan' nak bian'.
Ḻezka', cha' Dios bḻiže' no benne'
byo, bennen' bi nžog ḻo x̱peḻe'e dan'
nak bian', bi žaḻa' chogen' ḻo x̱peḻe'e.
19 Bi be zaka' dan' nžog ḻo x̱peḻa'
no benne' byo, na' cha' bi nžog ḻo
x̱peḻe'e dan' nak bian', bi be zakan'.
Da' záka'ḻe'en naken gonžo kan ẕnna
x̱tiža' Dios.
20 To benne' žaḻa' ga'ne' kan goke'
katen' bḻiž Dios ḻe'.
21 Cha' bḻiže' le' katen' nako'
benne' ndo'w, bi kwe' zedlo' dan'
nako' ki, san cha' gata' chio' latje
žojo' ḻo na' x̱ano', žaḻa' si'o latjen' da'
gatan' chio' žojo'.
22 Cha' bḻiž X̱anžon' no benne'
kate' ndo'e, ḻaw X̱anžon' nake' ka
to benne' bžoje' ḻo na' x̱ane' na',
nich gone' x̱chin X̱anžon'. Ḻezka',
cha' bḻiž X̱anžon' no benne' kate'
ba nžoje' ḻo na' x̱ane' na', benne'
ni nake' ka to benne' ndo'w che
Benne' Criston'.
23 Da' ẕenḻe'e naken da' wdiẕjw
Dios, nich beya'we' ḻe'e. Che ḻen bi
žaḻa' gote' kwinle ḻo na'gak benách
ka'.
24 Che ḻen, ẕí'na'do' ka', žaḻa' soale
ḻaw Dios kan gokle to tole katen'
bḻiže' ḻe'e.

25 Kan nak chegak benne' ka' bi
nžag ná'gake', bi be bchi'le X̱anžon'
neda'. Ki žekla' neda', na' gak wx̱én
ḻáže'le neda' dan' beyache' ḻaže'l
X̱anžon' neda'.
26 Dan' žakgak da' zan da' žaken
chežo ža ni zoažo na'a, žekla' neda'
gak chawe' cha' yógo'te benne' ka'
gá'ngake' kan zej nake' na'a.
27 Le', benne' byo, cha' nžag
ná'ḻeno' to no'le, bi žaḻa' kwásḻeno'-
ne'. Ḻezka', cha' zo' tozo', bi žaḻa'
wchág ná'ḻeno' to no'le.
28 Na'a, cha' wchág ná'ḻeno' to
no'le, bi gono' doḻa', na' cha' to
x̱kwide' no'le wchág ná'ḻenbe' to
benne' byo, bi gonbe' doḻa', san
benne' ka' nžag ná'gake' sáka'gake' ḻo
yežlyó nga, na' žénela' yelale ḻo yeḻa'
ẕzaka' na'.
29 Na'a, ẕí'na'do' ka', žapa' ḻe'e
da' ni: za' žin ža ze ḻawte ža na'.
Che ḻen, benne' byo ka', benne' ka'
nžag ná'ḻengake' no'le ka', žaḻa' we'
ḻáže'gake' Dios kan žon no benne'
byo bi nžag ná'ḻene' to no'le.
30 Ḻezka', benne' ka' ẕbeže
nyáche'gake' žaḻa' yebégekle' ḻen
Dios kan žon to benne' bi ẕbeže',
na' benne' ka' žebégekle' žaḻa'
nníta'gake' gax̱jw ḻaže' ḻaw Dios kan
žon no benne' bi žebele', na' benne'
wete' ka' žaḻa' gákgake' ka to benne'
bi be de chie'.
31 Benne' ka' ẕkóngekle' žin da'
de yežlyó nga žaḻa' gákgake' ka to
benne' bi že' ḻaže'e da' ka', dan' te
chegak da' ka' ẕḻe'elžo yežlyó nga.

32 Žénela' bi kwe' zédlele. To
benne' bi zoa ẕo'le', že' ḻaže'e da' nak
che X̱anžon', ka gak gone' da' žaz
ḻaže' X̱anžon'.
33 Benne' byon', benne' nžag
ná'ḻene' to no'le, že' ḻaže'e da' de
yežlyó nga, ka gak gone' da' žaz ḻaže'
ẕo'le'.
34 Ḻezka' žaken che to no'le nžag
ná'ḻene' to benne' byo, na' che to
no'le zoe' toze'. No'len' zoe' toze'
že' ḻaže'e da' nak che X̱anžon', ka
gak soe' che Dios ḻo beḻa' žen chie',
na' ḻo be' nakkze'. No'len' nžag
ná'ḻene' to benne' byo že' ḻaže'e da'
de yežlyó nga, ka gak gone' da' žaz
ḻaže' benne' byo chien'.

35 Žapa' ḻe'e da' ki nich
yebéḻenlelen, na' kege nich wsejwa'
x̱nezle. Žénela' gonle da' žaḻa'
gonle, nich gonle x̱chin X̱anžon' dot
ḻáže'le.

36 Cha' zoa no benne' žekle' bi
nak chawe' ga'n toze x̱kwide'
no'le chie', na' ba zoa yiz chebe',
na' žénel̲e'elbe' wchág ná'l̲enbe' to
benne' byo, wak wchág ná'l̲enbe'-
ne'. Bi gonbe' dol̲a'.
37 Cha' bennen' ba ben choche'
x̱tiže'e, na' bi žon byenen gone' ki,
na' yo'o l̲o ne'e ka gone', na' ba ben
choche' x̱tiže'e ga'nbe' tozbe', gone'
da' naken chawe'.
38 Ki naken, no benne' žoe'e
latje x̱kwide' no'le chie' wchág
ná'l̲enbe' to benne' byo, žone' da'
naken chawe', san no benne' žone'
ga ga'nbe' tozbe' žone' da' nakže
chawe'.
39 To no'le nžag ná'l̲ene' to benne'
byo, yoe'e l̲o na' da' nak che yel̲a'
z̲chag na' kate' ne zoa nban benne'
byo chien'. Cha' gat benne' byo
chien', na' gata' l̲o na' no'len' wchág
ná'l̲ene' no benne' byo žénele', cha'
benne' byon' žejl̲i'e che X̱anžon'.
40 Žekla' neda' gakže chawe' che
no'len' cha' ga'ne' toze', na' žekla'
žon Be' La'y che Dios neda' tz̲en.

8

Da' z̲degak benách ka' l̲awgak lo'a ka'

1 Na'a, wchal̲ja' kan nak che da'
že'j žawžo, dan' bdegak benách ka'
l̲awgak lo'a ka'. Z̲nnagak benách ka':
"Yógo'težo napžo yel̲a' žejní'il." Da'
ni naken dot da' l̲i. Yel̲a' žejní'il
ki žonen ga z̲ka'n z̲en kwinžo, san
yel̲a' nži'il chežo l̲en lježžo žonen ga
žákl̲enžo lježžon'.
2 Cha' zoa no benne' žekle' ba
žejni'ile' yógo'te, bi na' chejni'ile'
kan žal̲a' chejni'ile',
3 san no benne' nži'ile' Dios, Dios
na'kze zóal̲ene' bennen'.
4 Na'a, kan nak che da' že'j žawžo,
dan' bdegak benách ka' l̲awgak lo'a
ka', nnezlžo bi be záka'gak lo'a ka'
da' zej nnitan' yežlyó nga, na' bi zoa
yetó benne' nake' Dios.
5 L̲a'kze zej nnita' da' ka' žékgekle
benách ka' zej naken dios ka', da'
ka' zej nnitan' ya'abá, na' da' ka'
zej nnitan' yežlyó nga, na' da' zan
da' žl̲ižgak benách ka', na' z̲nnágake'
zej naken dios chégake', na' l̲ezka'
x̱ángake',
6 san chežo žo'o:
Toze Benne' nake' Dios, Bennen'
nake' X̱ažo.
L̲e' bene' yógo'te da' zl̲e'elžo,
na' zoažo nbanžo nich wká'n z̲enžo
L̲e'.
Toze Benne' nake' X̱anžo, Bennen'
lie' Jesús, Benne' Criston'.
L̲o ne'e L̲e', Dios bene' yógo'te da' ka'
zej nnitan',
na' nbánl̲enžo L̲e'.
7 Kege yógo'te lježžo ka'
žejní'igekle' da' ni. Bal̲e', benne'
ka' zga'ale bka'n z̲éngake' lo'a ka',
na' zejte na'a ža že'j žáwgake' da'
z̲degak benách ka' l̲awgak lo'a ka',
na' žékgekle' da' že'j žáwgake' napen
yel̲a' wak chegak lo'a ka'. Dan' bi
nak dot l̲i l̲aže' kan žejl̲é'gake' che
Benne' Criston', che l̲en nbága'gake'
z̲ia dan' že'j žáwgaken'.
8 Da' že'j žawžo bi gonen ga gape
Dios žo'o ba la'ne, dan' cha' gawžon,
bi gákžežo chawe', na' cha' bi
gawžon, bi gá'nžežo ka'ze.
9 Yo'o l̲o na'le ye'j gawle bíte'teze.
Le gape chi'i kwinle nich bi gonle
ga chíx̱gekle benne' ka' bi nak dot
l̲i l̲aže' kan žejl̲é'gake' che Benne'
Criston'.
10 Le' žeklo' napo' yel̲a' žejní'il kan
nak da' ni, na' gak gawo' bíte'teze.
Cha' kwi'o latje chegak lo'a ka',
na' ye'j gawo' da' bdegak benách
ka' l̲awgak lo'a ka', na' cha' lježo',
benne' bi nak dot l̲i l̲aže'e kan žejl̲i'e
che Benne' Criston', l̲e'ele' le', kate'
ne že'j žawo' ga na', na' wak gono' ga
ye'j gawe' dan' bdegak benách ka'
l̲awgak lo'a ka'.
11 Cha' gono' ki, gono' ga chix̱le
lježo', bennen' bi nak dot l̲i l̲aže' kan
žejl̲i'e che Benne' Criston'. Ki gaken
dan' žeklo' le' napo' yel̲a' žejní'il.
¿Gono' ki che lježo', na' got Benne'
Criston' ni'a che bennen'?

12 Cha' ki gono', gono' dola' da' yesbagan' lježo' zia, na' gono' ga chixle' dan' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston', na' lezka' gono' dola' da' zzoan Benne' Criston' chela'ale.
13 Che len, cha' da' ye'j gawa' gonen ga chixle to lježa', biž gawa' bela' na', nich bi gona' ga gon lježan' dola'.

9

Da' yo'o lo na' to benne' wbás bselа' Jesús

1 Neda' naka' benne' wbás bsela' Benne' Criston'. Le' beslakze' neda'. Neda' ble'ekzla' Xanžo Jesusen'. Nakkzle le'e toze len Benne' Criston' ni'a che žin da' bena' neda' lo wláz Xanžon'.
2 Yezika' benách ka' gak gékgekle' bi naka' benne' wbás bsela' Benne' Criston', san le'e žon byenen géklele naka' benne' wbás chien'. Dan' nakle le'e toze len Xanžon', da' nákkzele nak bian' naka' benne' wbás bsela' Xanžon'.
3-4 Zej nnita' benne' ka' zesbága'gake' neda' zia. Ki žebi'a, na' žápgaka'-ne': nzi' lo na'a nnaba' da' ye'j gawa' dan' žona' žin ni.
5 Lezka' de lo na'a wchág ná'lena' to xkwide' zanžo, xkwiden' žejle'be' che Benne' Criston', nich gónlenbe' neda' tzen gan zda', kan žongak yezika' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' kan žongak benne' bíche'kze' ka', na' lezka' Bedon'.
6 ¿Žéklele le'e toza' neda' len Bernabé žala' gonto' žin te ža, nich gata' da' gawto'?
7 Bi zoa no benne' cheje' lo wdile, cha' bi zoa no benne' chizjwe' le'. Bi zoa no benne' gaze' lba uba ka', cha' bi gak gawe' da' zbiagak lba ka'. Bi zoa no benne' gape' zila' ka', cha' bi gak ye'je' niže' chégakba'.
8 Bi géklele la' nedza' zchalja' ki. Lezka' znna da' nyejw le'e yiche lo da' bsedle Moisés.
9 Lo dan' bsedle Moisés na' nyejw le'e yiche da' znnan: "Bi ko'o do yixjw žoa'a bože kate' zlejba' zoa' stribe." Bchalj Dios da' ni, kégeze dan' že' laže'e bože ka',
10 san nich yebélenlžon žo'o. Che len nyejwn le'e yichen', na' benne' zga'ne' bože, na' lezka' benne' žone' ga zlej bože zoa' striben', žoptie' žala' wxén láže'gake' sí'gake' che da' zla' lo yežlyón'.
11 Na'a, cha' bento' neto' žin gan zoale le'e, dan' naken ka žin žaz, dan' naken che Dios Be' La'y, ¿žéklele bi žala' yebélenlto' to da' do' da' den chele kan žebélenle to benne' žaz ža'n da' zlape'?
12 Yezika' benne' ka', benne' zzejní'igekle' le'e, žebélengekle' da' den chele. ¿Bi žála'že neto' yebélenlton'?

Batkle bebélenlto' da' ni da' nzi' lo na'ton', san bzoelto' yógo'te da' ki nich gak wchaljto' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'.
13 Nnézkzelele kan žak chegak benne' ka' žóngake' žin che yodo', žebélengekle' da' ka' znézjwgak benách che yodo'. Lezka' bxoz ka', benne' zdégake' žen chegak bia bože ka' lo bkog la'y che Dios, žáwgake' bela' chegak bia bože ka'.
14 Lezka' bdixjw Xanžon' kan žala' gak chegak benne' ka' zcháljgake' diža' chawe'. Benne' ka' žebélengekle' da' zcháljgake' žala' wáwgake' légake'.
15 Neda' batkle bebélenla' da' ni da' nzi' lo na'a, na' da' ni da' zzoja' le'e yiche ni, bi naken nich nnabla' no benne' bi da' wnezjwe' chia'. Zka'n zen kwina' dan' bi be zzi'a kate' zchalja' diža' chawen'. Yénežela' gata' ka go'a latje no benne' nnie' chia' zchalja' diža' chawen' dan' nazjwa'.
16 Bi yo'o lo na'a wká'n zen kwina' dan' zchalja' diža' chawen', dan' žon byenen wchaljan'. Da' nyáche'le'e gaken chia' neda' cha' bi wchalja' diža' chawen'.

17 Chela' zchalja' diža' chawen' dan' žénekzela', gak nnaba' lazjwa', san žon byenen wchaljan', dan' naken to da' besbaga' Dios neda' gona'.

18 ¿Bizkze yebélenla' cha'? Žebela' dan' bi nazjwa' kate' zchalja' diža' chawen'. Bi žebélenla' dan' yo'o lo na'a dan' zchalja' diža' chawen'.

19 Na'a, la'kze bi nak nitó benne' xana', ba ben kwina' ka to benne' ndo'w chegak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak bale benách ka'.

20 Kate' zchálljlena' benne' judío ka', žon kwina' ka to benne' judío nich gak gona' ga yelagak benne' judío ka'. Benne' judío ka' žóngake' kan znna da' bsedle Moisés. Che len žon kwina' ka to benne' žone' kan znna xtiže'e na', la'kze bi yoa'a lo na' xtiže'e na'. Ki žona' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' žóngake' kan znna xtiže'e na'.

21 Kate' zchálljlena' benách zi'to' ka', benne' ka' bi yó'ogake' lo na' da' bsedle Moisés, žon kwina' ka to benne' zi'to' na', nich gak gona' ga yelágake'. Bi zka'na' ka'ze da' wnná Dios. Neda' žona' kan znna xtiža' Benne' Criston'.

22 Žon kwina' ka to benne' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' bi nak dot li laže' kan žejlé'gake' chie' Le'. Žon kwina' kan zej nak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak bale benne' ka'.

23 Lo yógo'te da' žona', žona' ga gak yéngekle benách ka' diža' chawen', nich gak yebélenla' légake' tzen diža' chawen'.

24 Ba nnézkzelele kan žongak benne' ka' žítjgake' lo witje. Žxíte'gake' yógo'tegake', san toze benne' yebélenle' latje blo. Lezka' žala' gonle le'e xchin Dios, gonle kan žongak benne' ka' žítjgake' lo witje, nich gak yebélenlele da' yebí'i Dios chele.

25 Yógo'te benne' ka', kate' zpa' kwíngake' nich gak chítjgake' lo witje, znna bia' kwíngake' lo yógo'te da' žóngake'. Žóngake' ki nich sí'gake' to da' naken zin da' nitlen, san si'žo žo'o to da' yebélentezelžon.

26 Che len, naka' neda' ka to benne' dot laže'e žxíti'e. Lezka' naka' ka to benne', dot laže'e zdile', na' bi zdi'a da' nitze.

27 Kan žon to benne' žliže' benne' ka' nich chejtítjgake' lo witje, lezka' žona' neda', na' zchalja' nich yelagak benách ka'. Bennen' žitje' lo witje žone' ga gak bela' žen chie' wale, na' znna bi'en. Lezka' žona' neda', nich bi wnita' latje chia' lo žin che Dios.

10

Bi žala' wká'n zenžo lo'a ka'

1 Žénela' wzejni'ila' le'e, zí'na'do' ka', kan gok chegak xa wdé cheto' ka'. Dios bzoe' to bejw da' wló'on zol yógo'tie' katen' Moisés bchi'e légake' nich žójgake' lo yežlyó Ejipto. Lezka', yógo'tie' wdégake' gachje láwe'le nisdo' tzen len Moisés na'.

2 Lo bejw na', na' lo nisdon', gok chégake' kan žak che to benne' žezóe' nis. Dan' goken chégake' gok bian' gókgake' toze len Moisés na'.

3 Lezka' yógo'tie' bdáwgake' yet xtildon', dan' bnezjw Dios Be' La'y chégake' lo latje dach.

4 Yógo'tie' wé'jgake' nisen' dan' bnezjw Dios Be' La'y chégake', dan' wé'jgake' nisen' dan' bžojen le'e yej na' da' bloe'e law Dios Be' La'y, yej na' wbánlengake' légake'. Kan gok yej na' nakkze Benne' Criston', dan' nbánlenžo Le'.

5 La'kze goken ki, bi wyáz laže' Dios yógo'tie'. Che len gótgake' lo latje dach na'.

6 Yógo'te da' ki naken to da' žsedlen žo'o, nich bi se láže'žo da' kegle, kan wzé láže'gaken' légake'.

7 Bi žala' wká'n zenžo lo'a ka', kan bengak bale benne' ka'. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Wže'gak benne' ka' nich we'j bdáwgake', na'

bezó žá'gake', na' béngake' lni che lo'a na'."
8 Bi žaḻa' gonžo da' kegle, kan bengak baḻe benne' ka' da' kegle, na' to žaze gótgake' chonne-žoa mile'.
9 Bi žaḻa' si' bia'žo X̱anžon', kan wẓí' bia'gak baḻe benne' ka' Ḻe', na' gótgake' dan' bdáwya'agak bele snia ka' ḻégake'.
10 Ḻezka', bi žaḻa' nnežo che Dios kan wnnegak baḻe benne' ka' chie' Ḻe', na' to wbás che ya'abá bžia yi'e ḻégake'.
11 Yógo'te da' ki da' gókgaken chegak x̱a wdé cheto' ka', žsédgeklen žo'o, na' zej nyejwn ḻe'e yiche la'y nich wchébegaken žo'o, dan' ba zoažo ža kate' za' yesyóž Dios che yežlyó nga.
12 Che ḻen, no benne' žekle' nake' benne' waḻe, žaḻa' gape chi'i kwine', nich bi chix̱le'.
13 Kan nak da' ẓzi' bia' ḻe'e, ḻezka' žaken chegak yógo'te benách ka'. Dios žone' kan ẓnne', na' bi we'e latje bi da' si' bian' ḻe'e da' bi gak sóelelen, san kate' bi da' si' bian' ḻe'e, na' wḻoe'ele' ḻe'e kan žojle ḻo na' da' x̱iwe', nich gak sóelelen.
14 Che ḻen, zí'na'do' ka', bi wká'n ẓenle lo'a ka'.
15 Ẓchálj̱ḻena' ḻe'e kan ẓchálj̱ḻena' benne' ka' žejní'igekle'. Le wchi'a ḻaže' da' nnia' na'a.
16 Kate' ẓnnablžo Dios gon la'ye' da' že'jžo kate' žezá' ḻáže'žo kan got Benne' Criston', dan' že'jžon ẓḻoe'elen nakžo toze ḻen Benne' Criston', na' žebéḻenlžo da' bene' katen' blalje' x̱chene', na' gote' ḻe'e yag kroze. Ḻezka', yet x̱tilen' da' ẓzoẓjžon, na' žawžon, ẓḻoe'elen žónḻenžo Benne' Criston' tẓen, dan' žebéḻenlžo da' bene' katen' bdie' beḻa' žen chie' ḻo wlazžo žo'o.
17 Ḻa'kze benne' zan nakžo, yógo'težo žawžo toze yet x̱tilen', da' ẓḻoe'elen nakžo toze ḻen toze Bennen', na' che ḻen nakžo ka toze benne'.
18 Le wia nga kan žongak benne' Israel ka'. Žáwgake' ḻaw Dios da' ẓdégake' ḻo bkog la'y chie', na' dan' žáwgake' ẓḻoe'elen zej nake' toze ḻen Dios.
19 ¿Biẓkze zejḻás da' ẓnnia' nga? Bi ẓnnia' zej nape lo'a ka' yeḻa' wak, na' da' ẓdegak benách ka' ḻo bkog chegak lo'a ka' bi napen yeḻa' wak.
20 Ki ẓnnia': benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, da' ẓdégake' ḻawgak lo'a ka', ẓdégaken' ḻawgak be' x̱iwe' ka', na' kege ḻaw Dios. Žénela' bi gakle toze ḻen be' x̱iwe' ka'.
21 Bi gak ye'jle dan' ẓḻoe'elen nakžo toze ḻen X̱anžon', na' ḻezka' dan' wḻoe'elen nakle toze ḻen be' x̱iwe' ka'. Bi gak gawle dan' ẓḻoe'elen žónḻenžo X̱anžon' tẓen, na' ḻezka' dan' wḻoe'elen žónḻenle be' x̱iwe' ka' tẓen.
22 ¿Gonžo ga ge'ele X̱anžon' žo'o? ¿Žéklele nápžele yeḻa' wak ka da' nape' Ḻe'?

Da' žaḻa' gonžo dan' nži'ilžo lježžo ka'

23 Nak dot da' li da' ẓnnan: "Yógo'te nzi' ḻo na'žo gonžon." Na'a, neda' ẓnnia': kege yógo'ten žaḻa' gonžon. Yógo'te nzi' ḻo na'žo gonžon, san kege yógo'ten gonen ga gakže dot ḻi ḻaže' kan žejḻe'žo che Benne' Criston'.
24 Žaḻa' we' ḻáže'žo gonžo da' gonen ga gak chawe' chegak lježžo ka', na' kégeze da' gonen ga gak chawe' che ḻa' kwínzežo.
25 Bíte'teze da' žóte'gak benách ka' ḻawe' ya'a, wak gawlen, na' bi be žaḻa' nnable chen, nich bi kwe' zede ḻáẓdo'le.
26 Nyejw ḻe'e yiche da' ẓnnan: "Che X̱anžon' nak yežlyó nga, na' ḻezka' yógo'te da' zej nnita' yežlyó nga."
27 Cha' to benne' wḻiže' ḻe'e, benne' bi žejḻi'e che Dios, nich yidle liže', na' yénelele chejle, le ye'j le gaw bíte'teze da' wkoé'e ḻawle, na' bi be nnable chen, nich bi kwe' zede ḻáẓdo'le.
28 Cha' no benne' yi'e ḻe'e: "Da' ni bdégake' ḻawgak lo'a ka'" bi gawlen

nich gak chawe' che bennen' bl̲oe'elen' l̲e'e, na' nich bi kwe' zede l̲ázda'we'.
29 Znnia': "Nich bi kwe' zede l̲ázdo'w bennen' bl̲oe'elen' l̲e'e" na' kege nich bi kwe' zede l̲ázdo'le l̲e'ekze.
Wak no benne' nnable' neda', na' nne': "¿Biz chen' žal̲a' wzóa' chel̲a'ale da' nzi' l̲o na'a gona' dan' zbe' zeden l̲ázdo'w benne' yoble?"
30 L̲ezka' gak nna bennen': "Cha' yapa' Dios: žóx̲keno', ni'a che da' žawa', ¿biz chen' yesbaga' no benne' neda' zia ni'a che da' žawan'?"
31 Ka nak bi da' ye'j gawle, o bíte'teze da' gonle, le gon yógo'ten nich ga'n zen Dios.
32 Bi be gonle da' gonen ga chíx̲gekle benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonen ga chíx̲gekle benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonen ga chíx̲gekle benne' ka' zej nake' che Dios.
33 Le gon kan žona' neda', kan že' l̲aža'a gona' da' chaz l̲áže'gak yógo'te benách ka', na' bi že' l̲aža'a gona' da' yebél̲enla' nedza', san da' yebél̲engekle yezika' benách ka' nich yelágake'.

11

1 Le gon kan žona' neda', kan neda' l̲ezka' žona' kan ben Benne' Criston'.

Da' žal̲a' gongak no'le ka' zej nake' che Jesús

2 Žapa' l̲e'e ba la'ne, zí'na'do' ka', dan' žejsá' l̲áže'tezle neda', na' nzi' l̲o na'le x̲tiža' Dios da' bdia' l̲o na'le.
3 Na'a, žénela' chejní'ilele nak Benne' Criston' X̲angak yógo'te benne' byo ka', na' benne' byon' nake' x̲an zo'le', na' X̲ažo Dios nake' X̲an Benne' Criston'.
4 Cha' no benne' byo zcháljlene' Dios, o zchal̲je' l̲o wláz Dios, na' nx̲oe' zl̲ape'e, zka'ne' Benne' Criston' ka'ze.
5 Na'a, cha' to no'le zcháljlene' Dios, o zchal̲je' l̲o wláz Dios, na' bi be nx̲oe' yichje', zka'ne' benne' byo chie' ka'ze, na' naken chie' kan nak che to no'le l̲e'e, no'len' nžog yicha' yichje'.
6 Cha' bi be nx̲oa no'len' yichje', žal̲a' chog yicha' yichje'. Cha' gon ga yedoe'ele no'len' cha' no benne' choge' yicha' yichje', na' žal̲a' bi x̲oe' yichje'.
7 To benne' byo bi be žal̲a' x̲oe' yichje' kate' zl̲e'e l̲aw Dios, dan' nake' lo Dios, na' dan' nak benne' byon' zl̲oe'e l̲awn yel̲a' zen che Dios, san da' nak no'len' zl̲oe'e l̲awn yel̲a' zen che benne' byo chien'.
8 Katen' Dios bene' benne' ka', bi wleje' benne' byon' l̲o no'le. No'len', l̲o benne' byon' wleje' l̲e'.
9 L̲ezka', bi ben Dios benne' byon' nich yebél̲enle no'len' l̲e', san bene' no'len' nich yebél̲enle benne' byo chie' l̲e'.
10 Che l̲en, no'len' žal̲a' x̲oe' yichje' da' zl̲oe'elen zoa no benne' byo nake' x̲ane' dan' zwíagak wbás che ya'abá ka' žo'o.
11 Na'a, l̲aw X̲anžon', žon byenen soa to no'le che benne' byo, na' l̲ezka' soa to benne' byo che no'le.
12 Kan ben Dios, wleje' no'len' l̲o benne' byon', l̲ezka' na'a, benne' byo nálj l̲ene' no'le, na' yógo'te zžójgaken l̲o na' Dios.
13 Le wchi'a l̲aže' l̲a' l̲e'eze. ¿Žal̲a' wchal̲jl̲en to no'le Dios, na' bi be x̲oe' yichje'?
14 ¿Bi žsedle yel̲a' nakze che benách, žal̲a' yedoe'ele benne' byon', cha' žoe'e latje tonn yicha' yichje'?
15 Na'a, cha' ntonn yicha' yichj no'len', naken yel̲a' x̲tan chie', dan' benn Dios yicha' yichje' nich yesbinen yichje'.
16 Cha' zoa no benne' yénele' wži'e che da' ni, kíte'ze nzi' l̲o na'to' žonto', na' tl̲ebe kan žongak yógo'te kwe' benách ka' che Dios.

Da' že'j žawžo nich yesá' l̲áže'žo kan got X̲anžo

17 Bi žapa' le'e ba la'ne kan nak da' wzejni'ila' le'e na'a. Da' žonle katen' zdoble che Benne' Criston', bi žonen ga žak chawe' chele, san žonen ga žak chele da' zinnj.

18 Zzo lawa' zzejni'ila' le'e da' ni da' zzéngekle benách ka' neda', na' znnágake' kate' zdoble che Benne' Criston', nžoj chóplele, na' žejli'a ki naken.

19 Žon byenen nníta'lengak benne' ka' le'e, benne' ka' žsédgekle' da' wen laže', nich gak bia'gak benne' ka' zej nake' da' li benne' ka' che Benne' Criston'.

20 Che len, kate' zdoble, dan' že'j žawle tzen bi naken da' že'j žawžo nich yesá' láže'žo kan got Xanžon'.

21 Ki naken dan' žon byenle to tole že'j žawle da' nwa'le che chele kate' že'j žawle tzen, na' che len zdonle bálele, na' yebálele že'j žawle na' zejte zzóžlele.

22 ¿Bi zoa ližle gan gak ye'j gawle? Kan žonle, zka'nle benách ka' che Dios ka'ze, na' žonle ga žedoé'egekle benne' ka' bi be de chégake'. ¿Bizkze yapa' le'e? ¿Gapa' le'e ba la'ne? Bi žapa' le'e ba la'ne kan nak da' ni da' žonle.

23 Xanžo na'kze bdie' lo na'a dan' bsedla' le'e, kan ben Xanžo Jesusen' yelen' katen' to benne' bdie' Le' lo na'gak benne' ka' bétgake' Le'. Bexwe' yet xtil,

24 na' wdé gože' Dios: "Žóxkeno'" na' bzozjen', na' wnné': "Le gawn. Da' ni naken xpela'a da' nzozjen lo wlazle le'e. Le gon ki nich chejsá' láže'le kan gak chia' neda'."

25 Lezka', wdé bdáwgaken', bexwe' to zíga'do', na' wnné': "Da' yožen zíga'do' ni naken xchena', da' žon chochen diža' kobe da' zka'n chawen'. Le gon ki yógo'te chi'i ye'jlen nich chejsá' láže'le kan gak chia' neda'."

26 Ki žala' gonle na' zejte ža yelá' Xanžon'. Yógo'te chi'i gawle yet xtil ki, na' ye'jle che zíga'do' ki, wloé'elele law kan got Xanžon'.

27 Che len, kate' no benne' gawe' yet xtil ni, o ye'je' che zíga'do' ni che Xanžon', cha' bi žapen' ba la'ne, nbage'e zia dan' žone' dola', zka'ne' xpela', na' xchen Xanžon' ka'ze.

28 Che len, žala' wchi'a láže'žo la' kwínzežo to tožo, na' naž gak gawžo yet xtil ni, na' ye'jžo che zíga'do' ni.

29 No benne' že'j žawen', bi žapen' ba la'ne cha' bi žákbe'ele' zloe'elen da' gok che bela' žen che Xanžon', na' žesbaga' kwine' dola' ni'a che da' že'j žawe'.

30 Che len da'gak benne' zan ka' yižwé', benne' žónlengake' le'e tzen, na' zkwíde'gekle', na' benne' zan ba gótgake'.

31 Chela' wchi'a láže'žo la' kwínzežo, bi gon byenen wchi'a laže' Xanžon' žo'o.

32 Cha' gon byenen wchi'a laže' Xanžon' žo'o, na' wsaka' zi'e žo'o, nich bi gon byenen choge' chežo gatžo katen' choge' chegak benne' ka' gátgake', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga.

33 Che len, zí'na'do' ka', kate' doble nich ye'j gawle nich chejsá' láže'le kan got Xanžon', le kwez tole yetole.

34 Cha' zoa no benne' zdone', žala' gawe' gan nak lo yo'o liže', nich bi gon byenen wchi'a laže' Dios le'e kate' doble. Zej nnita' yebale da' ka' žonle, san wká'n chawa'a da' ka' katen' yedjwía' le'e.

12

Yela' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo

1 Na'a, zí'na'do' ka', žénela' chejní'ilele kan zej nak yela' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo.

2 Nnézkzelele kan goken katen' bi na' chejle'le che Benne' Criston', be'le latje bche'gak benách ka' le'e ga yoble. Bka'n zenle lo'a ka', da' ka' bi znnégaken.

3 Che len, zzejni'ila' le'e ki, na' znnia': ladjw yógo'te benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios Be' La'y, bi

gak nitó benne' nne zi'e che Jesús, na' bi gak nitó benne' nne': "Jesús nake' Xanžo" cha' bi zoaḷen Dios Be' La'y ḷe'.

4 Na'a, nža'gak to to da' ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo, san toze nak Be' La'y na'.

5 Ḷezka', nža'gak to to žin ka' da' zde Xanžon' ḷo na'žo, san toze nak Xanžon'.

6 Ḷezka' nža'gak to to yeḷa' wak ka' da' napžo da' žónḷenžo xchin Dios, san toze nak Xažo Dios, Bennen' žonne' chežo yeḷa' wak ka' nich gonžo xchine'.

7 Dios žonne' che chežo to da' nak bian' napžo yeḷa' wak che Dios Be' La'y, da' žebéḷenlžon yógo'težo.

8 Dios Be' La'y zneẓjwe' yeḷa' wak che to benne' nich wchaḷje' ḷen yeḷa' žejní'il, na' Be' La'y na'kze zneẓjwe' yeḷa' wak che yetó benne' nich wchaḷje' ḷo yeḷa' sina'.

9 Ḷezka', Dios Be' La'y na'kze zneẓjwe' yeḷa' žejḷé' che Benne' Criston' che yetó benne' nich bi da' gone', na' zneẓjwe' yeḷa' wak che yetó benne' nich yeyone' benne' yižwé' ka'.

10 Zneẓjwe' yeḷa' wak che yetó benne' nich gone' yeḷa' wak ka' che ya'abá che Dios, na' žoe'e yetó benne' latje wchaḷje' ḷo wláz Dios, na' zneẓjwe' yeḷa' wak che yetó benne' nich gákbe'le' cha' be' da' yo'o to benne' naken che Dios o cha' naken che da' xiwe'. Zneẓjwe' yeḷa' wak che yetó benne' nich wchaḷje' diža' yoble da' bi nsedle', na' zneẓjwe' yeḷa' wak che yetó benne' nich wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle'.

11 Yógo'te da' ki žon Dios Be' La'y na'kze, dan' zneẓjwe' yeḷa' wak ka' che to to benne' kan žénekzele' Ḷe'.

Yógo'težo nakžo ka toze benne'

12 Kan nak toze beḷa' žen chežo, ḷa'kze da' zan da' ka' zej žian ḷo beḷa' žen chežo, san da' zan ka' da' zej žian ḷo beḷa' žen chežo zej naken toze ḷen beḷa' žen chežo, ḷezka' naken che Benne' Criston'.

13 Dan' zoaḷen Dios Be' La'y žo'o, da' ni naken chežo ka to da' bezoažo nis, da' nak bian' nakžo ka toze benne', ḷa'kze nakžo benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', na' ḷezka' benne' ndo'w ka', na' benne' ka' bi zej ndo'e. Yógo'težo, Dios bi'e žo'o latje si'žo da' zneẓjw Dios Be' la'y na'kze chežo.

14 Na'a, ka nak beḷa' žen chežo, da' zan da' zej žian ḷo beḷa' žen chežo, na' kege tozen.

15 Chela' gak wcháḷj ní'ažo, wak nnan: "Dan' bi naka' na' benne' ni, bi naka' chie'" da' ni bi gonen ga bi naken chie'.

16 Chela' gak wcháḷj nagžo, wak nnan: "Dan' bi naka' yej ḷawe', bi naka' che benne' ni" da' ni bi gonen ga bi naken chie'.

17 Chela' nak dot beḷa' žen chežo yej ḷawžo, ¿nakxkze gak yenlžo? Chela' nak doten nagžo, ¿nakxkze gak ḷe'el zína'žo?

18 Na'a, Dios bzoe' yógo'te da' ka' da' zej žian ḷo beḷa' žen chežo kan gónekzele' Ḷe'.

19 Chela' nak toze da' žian ḷo beḷa' žen chežo, na' biž soa beḷa' žen chežo.

20 Na'a, kan nakžo, da' zan da' zej žian ḷo beḷa' žen chežo, san toze beḷa' žen nakžo.

21 Che ḷen, yej ḷawžo bi gak yen' na'žo, na' nnan: "Bi žon byenen sóaḷeno' neda'." Ḷezka', yichjžo bi gak yen' ní'ažo, na' nnan: "Bi žon byenen sóaḷenle neda'."

22 Na'a, da' ka' da' zej žian ḷo beḷa' žen chežo, da' ka' žeklžo zej nkwíde'žen, da' ki žon byénežen kwiágaken ḷo beḷa' žen chežo.

23 Ḷezka', da' ka' da' zej žian ḷo beḷa' žen chežo, da' ka' žeklžo zej nakžen ka'ze, da' ki zwákwžežon chawe', na' da' ka' žeklžo bi žaḷa' ḷa' ḷáwgaken, zwákwžežon xtan.

24 Bi žon byenen gonžo ki che da' ka' zej nakže xtan che da' ka' da' zej žian ḷo beḷa' žen chežo. Dios bene'

bel̲a' žen chežo, na' bene' ga záka'že
da' žeklžo žo'o nakžen ka'ze.
25 Ki bene', na' bi nžoj chóplegak
da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen chežo,
dan' žape chí'igaken ljéžgaken ton
yetón.
26 Cha' gak zi' to da' žian l̲o bel̲a'
žen chežo, gakgak zi' tz̲en l̲en dan'
yógo'te da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a'
žen chežo, na' cha' to da' žian l̲o bel̲a'
žen chežo, zoa bi da' žebél̲enlen, na'
yógo'te da' ka' da' zej žian l̲o bel̲a' žen
chežo žebél̲engeklen tz̲en l̲en dan'.
27 Na'a, l̲e'ekze nakle toze l̲en bel̲a'
žen che Benne' Criston', na' to tole
nakle ka to da' ka' da' zej žian l̲o
bel̲a' žen chien'.
28 L̲ezka', ladjw benách ka' che
Benne' Criston', Dios bnnite'
benne' ka' žóngake' x̲chine'.
Ga nežw bnnite' benne' wbás ka'
che Benne' Criston'.
Ga bežope bnnite' benne' ka'
z̲cháljgake' l̲o wlaze' L̲e'.
Ga beyonne bnnite' benne' ka'
žsédgekle' benne' chie' ka'.
Naž bnnite' benne' ka' žóngake'
yel̲a' wak che ya'abá ka'.
Naž bnnite' benne' ka' žeyóngake'
benne' yižwé' ka'.
Naž bnnite' benne' ka' žákl̲engake'
ljeżžo ka'.
Naž bnnite' benne' ka' z̲l̲oé'egekle'
žo'o žin da' gonžon.
Naž bnnite' benne' ka' z̲cháljgake'
diža' yoble da' bi zej nsedle'.
29 Kege yógo'tie' zej nake' benne'
wbás ka' che Benne' Criston'. Kege
yógo'tie' z̲cháljgake' l̲o wláz Dios.
Kege yógo'tie' žsédgekle' benne'
chie' ka'. Kege yógo'tie' žóngake'
yel̲a' wak che ya'abá ka'.
30 Kege yógo'tie' nzi' l̲o ná'gake'
yeyóngake' benne' yižwé' ka'. Kege
yógo'tie' z̲cháljgake' diža' yoble da' bi
zej nsedle'. Kege yógo'tie' z̲dégake'
diža' yoble da' bi zej nsedle'.
31 Le we' l̲aže' si' l̲o na'le yel̲a' wak
ka' da' záka'gakžen. Na'a, wl̲oe'ela'
l̲e'e to da' záka'žen ka yógo'te da' ki.

13

Žal̲a' ži'ilžo ljeżžo kan Jesús nži'ile' žo'o

1 L̲a'kze z̲chal̲ja' x̲tíža'gak benách
ka' da' bi nsedla', na' l̲ezka' x̲tíža'gak
wbás che ya'abá ka', san cha'
bi nži'ila' lježa', dan' z̲chal̲jan' bi
záka'žen ka žax̲to' da' žon to bžejw
da' z̲kweżżon o da' žon to ya da'
z̲til̲žon l̲en lježen.
2 L̲a'kze nzi' l̲o na'a wchal̲ja'
l̲o wláz Dios, na' nich chejni'ila'
yógo'te da' zej ngachen', na' yógo'te
diža' che yel̲a' žejní'il, na' l̲a'kze nak
dot l̲i l̲aže' kan žejl̲i'a che Dios, na'
zejte gak yeká'a ya'a z̲en ka', san
cha' bi nži'ila' lježa', bi be zaka'a
neda'.
3 L̲a'kze chisa' dot da' de chia' nich
wawa' benách yache' ka', na' l̲a'kze
wdía' bel̲a' žen chia' ga wzeygak
benách ka' l̲en dan' naka' toze l̲en
Benne' Criston', san cha' bi nži'ila'
lježa', bi yebél̲enla' dan' žona'.
4 No benne' nži'ile' lježe':
Z̲beze' z̲en l̲aže', na' nake' ži'i l̲aže'.
Bi z̲ge'ele' lježe'.
Bi z̲ka'n z̲en kwine', na' bi žon
kwine' benne' blo.
5 Bi žone' da' kegle, na' bi z̲dan l̲aže'e
yel̲a' gape.
Bi z̲ža'atie', na' bi žejsá' l̲aže'e da'
z̲innj da' ben no benne' chie'.
6 Bi žebele' kate' no benne' žone' da'
kegle.
Žebele' kate' no benne' z̲nne' da' nak
dot da' li.
7 Z̲zoele' bíte'teze da' gon lježe' chie'.
Žejl̲é'teze' che lježe', na' žx̲en
l̲áže'teze' gon lježe' da' nak
chawe'.
Z̲bézteze' z̲en l̲aže'.
8 Yel̲a' nži'il batkle te chen. Te
che da' nzi' l̲o na'gak benách ka'
wchál̲jgake' l̲o wláz Dios. Žin ža
katen' biž gata' l̲o na'gak benách ka'
wchál̲jgake' diža' yoble da' bi zej ns-
edle', na' te che yel̲a' žejní'il chegak
benách ka'.
9 Láte'ze žejni'ilžo na'a, na' láte'ze
z̲chal̲jžo l̲o wláz Dios.

10 Kate' žin da' naken dot li laže', naž yeyóž che da' naken láte'ze.
11 Katen' goka' xkwide', bchalja' ka to xkwide', na' wlék yichja' ka to xkwide', na' wzá' laža'a ka to xkwide'. Kate' bgola', na' bka'na' da' zej naken che bi' kwide' chia'.
12 Na'a da' zle'elžo nakzen ka da' zle'elžo kate' zwia kwinžo to lo yej wan. Bi zle'elžo dot kan naken. Ža da' za' le'elžo yógo'te dot kan zej naken. Na'a nónbi'a láte'ze. Ža da' za' gónbi'a yógo'te kan Dios na'kze nónbi'e neda'.
13 Na'a, nníta'tezgak yela' žejlé' che Dios, na' yela' žxen laže' Dios, na' yela' nži'il. Zej nnita' da' chonne ki, san da' záka'že naken yela' nži'il.

14

Yela' wak da' žonn Dios Be' La'y chežo da' záka'žen

1 Le gon byene ží'ilele lježle ka', na' le we' laže' si'le yela' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo, na' da' naken blo, yela' wak wchaljle lo wláz Dios.
2 No benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', kege benách ka' zcháljlene'. Dios zcháljlenze', dan' bi zoa nitó benne' žejni'ile' da' znne'. Dios Be' La'y žoe'e bennen' latje zchalje' kan zej nak da' ka' zej ngache' che Dios.
3 Bennen' zchalje' lo wláz Dios, zcháljlene' benách ka' nich gakže dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Žon choche' légake', na' žeyón zene' légake'.
4 Bennen' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle' žon choche' la' kwinze', san no benne' zchalje' lo wláz Dios žon choche' yógo'te benách ka' che Benne' Criston'.
5 Žak laža'a wchaljle yógo'tele diža' yoble da' bi nsédlele, san da' žénežela' naken wchaljle lo wláz Dios. Žebélenželžo da' znna to benne' zchalje' lo wláz Dios ka žebélenlžo da' znna to benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', cha' bi zoa no benne' gak wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle', nich gon choche' benách ka' che Benne' Criston'.
6 Che len, zí'na'do' ka', kate' la'a gan zoale, cha' wcháljlena' le'e diža' yoble da' bi nsedla', bi be yebélenlelen. Yebélenlele toze dižan' da' wcháljlena' le'e da' bloe'el Dios neda', o diža' da' wzejni'ilen žo'o, o diža' da' wchalja' lo wláz Dios, o diža' da' wsedlen žo'o.
7 Lezka' žaken che da' ka' žóngaken žaxto', da' ka' bi zej nnita' nbángaken, kan nak bžejw da' zkweżżon, o kan nak gitarra. Cha' bi žólgaken kan žala' gólgaken, ¿nakxkze gónbia'žo biz da' žólgaken, dan' žol bžejw na', o gitarra na'?
8 Cha' bi kwež kan žala' kwež lozban' da' žližen benne' ka' lo wdile, ¿nozkze benne' wpá' kwine' nich cheje' lo wdilen'?
9 Lezka' žaken chele. Cha' len lóže'le zchalje diža' da' bi zej nsedle benách ka', bi chejní'igekle' da' wchalje. Ki gaken, dáche'ze wchalje.
10 Da' li zej nnita' da' zan diža' yoble yežlyó nga da' ka' zchaljgak da' zan kwe' benách zi'to' ka', na' zej nnita' benách ka' žejní'igekle' to to diža' yoble ka'.
11 Na'a, cha' bi žejni'ila' diža' da' zchalj to benne', gaka' ka to benne' zi'to' law bennen' zchalje', na' le' gake' lawa' neda' ka to benne' zi'to'.
12 Lezka' naken chele. Že' láže'le'ele si'le da' žonn Dios Be' La'y chežo. Che len, le we' laže' si'le da' ka' góngaken ga gákgakže choch benách ka' che Benne' Criston'.
13 Che len, no benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle' žala' nnable' Dios wnezjwe' le' yela' wak wdíe' diža' yoble dan' zchalje'.
14 Kate' žliža' Dios, cha' zchalja' diža' yoble da' bi nsedla', lo be' nakkza' cháwe'do' žliža' Dios, san dan' bi žejni'ila' da' znnia', lo yela' žejní'il chia' bi žebélenla' dan' zchalja'.

15 ¿Nakxkze žala' gona' cha'? Wliža' Dios lo be' nakkza', na' lezka' lo yela' žejní'il chia' wliža'-ne'. Gola' da' we lawa' Dios lo be' nakkza', na' lezka' lo yela' žejní'il chia' gola' da' we lawa'-ne'.

16 Cha' toze lo be' nakkzo' žliž la'yo' Dios, na' cha' zoa to benne' žénzele' chio', san cha' bi žejni'ile' dan' zchaljo', ¿nakxkze gak nne': "Ka'kze gaken" ni'a che dan' zchaljo', kate' ži'o Dios: "Žóxkeno'?"

17 Wákelja cháwe'do' zchaljo', kate' ži'o Dios: "Žóxkeno'." Cha' bi žejní'il bennen' ženle' da' zchaljo', bi be yebélenlen'.

18 Žapa' Dios: "Žóxkeno'" dan' zchaljža' diža' yoble da' bi nsedla' ka yógo'tele.

19 Lawgak benách ka' che Dios yénežela' wchalja' gáyo'ze diža' da' gak chejní'igekle benách ka' ka da' zan gaywá' diža' yoble da' bi nsedla', na' da' bi gak chejní'il nitó benne'. Gak wsedla' yezika' benách ka' toze cha' chejní'igekle' dan' wchalja'.

20 Zí'na'do' ka', bi gakle ka xkwide' ka' kan nak da' zza' láže'le. Le gak ka xkwide' ka' nich bi gonle da' kegle, san le gak benne' ka' ba zej ngole' kan nak da' zza' láže'le.

21 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Len diža' yoble, na' len žoá'agak benách zi'to' ka' wcháljlena' benách ki. La'kze gona' ki, bi wzé nággake' xtiža'a." Ki znna Xanžon'.

22 Ki naken, Dios žoe'e žo'o latje zchaljžo diža' yoble da' bi nsedlžo nich gaken to da' nak bian' lawgak benách ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kege lawgak benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'. Žoe'e žo'o latje zchaljžo lo wlaze' Le' da' žala' si'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kege benne' ka' bi žejlé'gake' chie'.

23 Che len, kate' doble tzen, yógo'tele le'e, nole nakle che Benne' Criston', cha' wchaljle diža' yoble da' bi nsédlele, na' cha' chazgak benne' ka' zej nsedle' láte'ze, o benne' ka' bi na' chejlé'gake' che Benne' Criston', ¿bi nnágake': "Nyal yichjle"?

24 San cha' yógo'tele wchaljle lo wláz Dios, na' cha' cho'o to benne' bi žejli'e che Benne' Criston', o to benne' nsedle' láte'ze, na' gákbe'ele' nbage'e zia, na' Dios wchi'a laže'e le'. Ki gákbe'ele' dan' yenle' diža' da' wchaljle yógo'tele.

25 Gákbe'ele' kan nak da' zza' laže'e, dan' bgachen', na' wzóa zibe', na' wká'n zene' Dios, na' nne': "Da' li Dios zóalene' le'e."

Kan žala' gonžo gan zdobžo che Jesús

26 Che len, zí'na'do' ka', kate' zdoble che Benne' Criston', to benne' zóalene' le'e žole' to salmo, na' yetóe' žsedle' le'e to da' nsedle', na' yetóe' zloe'ele' le'e to da' bloe'el Dios le', na' yetóe' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', na' yetóe' zdie' diža' yoblen' da' bi nsedle'. Yógo'te da' gonle žala' gaken da' yebélengekle benne' ka' zdóbgake' che Benne' Criston'.

27 Kate' nníta'gak benne' ka' ga na', benne' ka' zcháljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle', bi žala' wchaljgak ki benne' zanže ka chope chónnzele. Gak wchálj toze bennen', na' te na' gak wchalje' yetóe', san žon byenen soa no benne' wdíe' diža' yoblen' da' bi nsédlele.

28 Cha' bi gak no benne' wdíe' diža' yoblen' da' bi nsédlele, na' bennen' zchalje' diža' yoblen' da' bi nsédlele, žala' soe' žize gan ndoble, na' gak wchálljlene' Dios len dižan' lo yichj lázda'we'.

29 Lezka', benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios žala' wchálljgake' chope chonnze', na' yezika' benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios žala' wchi'a láže'gake' da' zchalj bennen'.

30 Cha' Dios wloe'ele' to benne' ži'e ga na' da' znna xtiže'e dan' zchalj

bennen', na' žaḻa' soa žize bennen' ẓchaḻje'.
31 Yógo'tele gak wchaḻjle ḻo wláz
Dios to tole nich wsédlele yógo'tele,
na' gakle choch yógo'tele.
32 Benne' ka' ẓcháḻjgake' ḻo wláz
Dios gak nna biá'gake' kwíngake',
na' kwé'gake' žize.
33 Kege Dios žone' ga žonžo
žo'osbé, dan' žénele' Ḻe' gá'nḻenžo
lježžo ka' cháwe'do', kan žone' gan
zej nnita' yógo'te kwe' benách ka'
che Benne' Criston'.
34 No'le chele ka' žaḻa' kwé'gake'
žize gan ẓdoble. Bi nzi' ḻo ná'gake'
wcháḻjgake' ga na'. Žaḻa' kwé'gake'
gaxjw ḻaže' kan ẓnna xtiža' Dios.
35 Cha' žénegekle' chejní'igekle'
yelate', žaḻa' nnábgekle' benne' byo
che chégake' kate' ne nníta'gake'
lížgake'. Bi žaḻa' wchaḻjgak no'le ka'
gan ẓdóbgake' che Dios.
36 ¿Žéklele ḻe'e Dios bnezjwe'
xtiže'e ḻo na'le ḻe'eze? ¿Žéklele ḻe'e
bžin xtiža' Dios chezle ḻe'e?
37 Cha' zoa to benne' ládjwle,
benne' žekle' ẓchaḻje' ḻo wláz Dios, o
žekle' zoaḻen Dios Be' La'y ḻe', benne'
ni žaḻa' si' ḻo ne'e nak da' ẓzoja' chele
ḻe'e yiche ni da' bsedle Xanžon'.
38 San cha' bi wzé nage' diža' ni,
bi žaḻa' wzé nagle ḻe'e che bennen'.
39 Che ḻen, zí'na'do' ka', le we' ḻaže'
wchaḻjle ḻo wláz Dios, na' bi wséjwle
xnez no benne' ẓchaḻje' diža' yoble
da' bi nsedle'.
40 Žaḻa' gonžo yógo'te kan nak
chawe', na' kan žaḻa' gaken.

15

Kan gok, bebán Benne' Cristo ḻo yeḻa' got

1 Na'a, zí'na'do' ka', wzenla' ḻe'e
kan nak diža' chawen' da' bchaḻja'
gan zoale, dan' wzí' ḻo na'le, na'
žonen ga nakže ḻi ḻaže' kan žejḻe'le
che Benne' Criston'.
2 Ni'a che dižan' yelale, cha'
gonle kan ẓnna diža' chawen' dan'
bchaḻjan' gan zoale, cha' da' li
bejḻe'le che Benne' Criston'.
3 Kate' bžina' gan zoale da' nežw
chi'i bdia' ḻo na'le da' bde Dios
ḻo na'a neda'. Ki ẓnnan: "Got
Benne' Criston' ḻo wlazžo žo'o dan'
wbága'žo doḻa'." Kan nak da' ni
nyejw ḻe'e yiche la'y, na' ẓnnan ben
byenen benen'.
4 Ḻezka' ẓnnan: "Bgache'e ḻo ežw
ba, na' kate' bza'a chonne ža, na'
bebane' ḻo yeḻa' got" kan ḻezka'
nyejw ḻe'e yiche la'y, na' ẓnnan ben
byenen goken chie'.
5 Wdé bebane' bḻoe'e ḻaw Benne'
Criston', na' Bedon' bḻe'ele' Ḻe', na'
wdé na', benne' chežinno wbás
chie' ka' bḻé'egekle' Ḻe'.
6 Nač Benne' Criston' bḻoe'e
ḻawe' ḻawgak benne' zanže ka
gayo' gaywá' lježžo ka', benne'
ka' žejḻé'gake' chie' Ḻe', kate' ne
zej ndobe' tẓen. Yógo'te lježžo ki
nníta'gake' nbángake' na'a, ḻa'kze
baḻe' ba gótgake'.
7 Nač Jakob bḻe'ele' Ḻe', na' wdé
na' bḻoe'e ḻawe' ḻawgak yógo'te benne'
wbás chie' ka'.
8 Kate' ze ḻawte ḻezka' bḻoe'e ḻawe'
ḻawa' neda'. Kan gok da' ni, naka'
ka to xkwide' goljbe' kate' ba wdé
ža žaḻa' galjbe'.
9 Ki naken dan' nexjwa' neda' ka
yógo'te benne' wbás chie' ka', na'
bi naka' neda' zi gaka' wbás chie',
dan' wžía ḻaža'a benách ka' che Dios.
10 Na'a, ni'a che da' besbaga' Dios
neda', naka' da' naka' na'a, na' kege
da' nitze bene' chia' ki. Benža'
neda' xchine' ka yezika' wbás chie'
ka', ḻa'kze kege žakze chia' bena' žin
na'. Dios na'kze, ḻo yeḻa' ži'i ḻaže'
chie', bkonle' neda' žin.
11 Na'a, cha' bchaḻja' neda' o cha'
bchaḻjgak yebaḻe benne' ka', da' ni
naken da' ẓchaḻjton', na' da' bejḻe'le
ḻe'e.

Yebanžo ḻo yeḻa' got

12 Ẓzoa lito' che Benne' Criston'
kan bebane' ḻo yeḻa' got. Cha' ki
naken, ¿nakxkze ẓnnale báḻele ḻe'e:
"Bi yebangak benne' gat ka'?"

13 Chela' bi yebangak benne' gat
ka', bi bebán Benne' Criston',
14 na' chela' bi bebán Benne'
Criston', dáche'ze nak da' z̲zoa lito',
na' dáche'ze nak yel̲a' žejl̲é' chele
chie' L̲e'.
15 L̲ezka', chela' bi bebán Benne'
Criston', žon l̲áže'to' kate' z̲zoa lito'
kan nak che Dios, na' z̲nnato' bes-
bane' Benne' Criston'. Chela' bi
yesbane' benne' gat ka', Dios bi bes-
bane' Benne' Criston'.
16 Chela' bi yebangak benne' gat
ka', bi bebán Benne' Criston',
17 na' chela' bi bebán Benne'
Criston', dáche'ze nak yel̲a' žejl̲é'
chele chie' L̲e', na' zej nga'n dol̲a'
da' nbága'le.
18 L̲ezka', benne' ka' ba gótgake',
na' bejl̲é'gake' che Benne' Criston',
to chi'ize gótgake' cha' bi bebane'
L̲e'.
19 Cha' toze kate' ne zoažo nbanžo
gak yebél̲enlžo Benne' Criston',
nakže da' nyache' chežo ka da' nak
chegak yógo'te benách ka'.
20 Na'a, da' li bebán Benne'
Criston' l̲o yel̲a' got, na' nake'
Benne' nežw, bennen' bebane' to
chi'ize ládjwgak yógo'te benne' ka'
yebángake' to chi'ize l̲o yel̲a' got.
21 Kan bl̲a' yel̲a' got ni'a che da'
ben to benne', l̲ezka', ni'a che da'
ben yetó benne' bl̲a' yel̲a' yebán
chegak benne' gat ka'.
22 Kan žatgak yógo'te benách ka'
dan' zej nake' z̲a'só Adán, l̲ezka'
yebangak yógo'te benne' ka' zej
nake' toze l̲en Benne' Criston'.
23 To toe' yebane' kan žal̲a' gaken.
Zga'ale bebán Benne' Criston', na'
te na'a yebangak benne' ka' zej
nake' chie' L̲e' katen' yel̲é'e.
24 Naž žin ža ze l̲awte ža kate' yeká'
Benne' Criston' dot da' yo'o l̲o na'
da' x̲iwe', na' dot yel̲a' wnná bia'
chen, na' dot yel̲a' wak chen, na'
wdíe' da' z̲nna bi'e L̲e' l̲o na' X̲ažo
Dios.
25 Žon byenen nna bia' Benne'
Criston' na' zejte ža ba bzoa Dios
kate' yógo'te benne' ka', benne'
z̲ží'igake' chie' L̲e', wzóa z̲íbgake'
l̲awe' L̲e'.
26 Da' z̲dá'baga' L̲e', da' wchinnje'
kate' ze l̲awte, naken yel̲a' got.
27 Dios ba bdie' yógo'te l̲o na'
Z̲i'nen' nich nna bi'en. Nyejw l̲e'e
yiche la'y da' z̲nnan: "Bdie' yógo'te
l̲o ne'e nich nna bi'en." Na'a, nak
bia' bi bde kwine' l̲o na' Z̲i'nen', dan'
nakkze' L̲e' Bennen' z̲die' yógo'ten l̲o
na' Z̲i'nen'.
28 Kate' žin ža na' kate' wdé Dios
yógo'ten l̲o na' Benne' Criston' nich
nna bi'en, naž Z̲i'nen' wdé kwine' l̲o
na' X̲ažo Dios, Bennen' bdie' l̲o na'
Z̲i'nen' yógo'ten, na' kate' ze l̲awte,
Dios nna bi'e to chi'ize yógo'ten.
29 Bál̲ele l̲e'e žezoale nis l̲o wlaz-
gak benne' gat ka'. Cha' žéklele bi
yebangak benne' gat ka', ¿biz̲ chen'
žezoale nis l̲o wlazgak benne' gat
ka'?
30 Žon z̲ož cheto' gatto' yógo'te ža.
¿Biz̲ chen' žwe'to' latje gaken ki cha'
bi yebanžo l̲o yel̲a' got?
31 Yógo'te ža žon z̲ož gata'. Z̲zenla'
l̲e'e da' ni, ljéža'do' ka', dan' žaz
l̲aža'a da' bena'. Bena' ga žejl̲e'le che
X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
32 Cha' bdíl̲-l̲ena' bia snia ka'
l̲o yež Éfeso dan' wnnazen chia',
¿biz̲kze yebél̲enla'? Cha' bi yeban-
gak benne' gat ka', žal̲a' gonžo kan
z̲nnagak benách ka': "Ye'j gawžo
dan' gatžo wx̲é wižj."
33 Bi we'le latje no benne' gon
l̲áže'le' l̲e'e. Cha' si' l̲o na'le láte'ze da'
wen l̲aže', na' dotle yechól̲ele.
34 Le yeyát l̲aže', na' biž gonle
dol̲a' dan' bál̲ele l̲e'e bi nónbia'le
Dios. Z̲chal̲ja' ki nich gona' ga
yedoé'elele.

Kan gakžo kate' yebanžo l̲o yel̲a' got

35 Wákelja no benne' nne':
"¿Nakx̲kze yebangak benne' gat
ka'? ¿Nakx̲kze gak bel̲a' žen chégake'
kate' yel̲á'gake'?"
36 Le', benne' bi nnezle. Da' žazo'
l̲o yo bi l̲an' cha' bi nitlen.

37 Da'žazo' l̲o yo naken to
bínnedo'ze, cha' che z̲oa' stribe, o
che yetó yix̲e' kwando'. Dan' žazo'
bi naken yix̲e' kwando' da' žal̲a' l̲an'.
38 Dios žone' ga gak to to yix̲e'
kwando' kan nonkze' chen. Kan
nak to to bínnedo' ka' žone' ga gak
yix̲e' kwando' chen.
39 L̲ezka', bi nak toze kan nak
bel̲a' che chegak yógo'te bia yix̲e'
ka'. Zoa to bel̲a' chegak benne' ka',
na' yetó kan nak bel̲a' chegak bia
yix̲e' ka'. Yetó kan nak bel̲a' chegak
byinne ka', na' yetó kan nak bel̲a'
chegak bel ka'.
40 L̲ezka' nža' bel̲a' žen chegak
benne' ka' nníta'gake' ya'abá che
Dios ka nak bel̲a' žen chegak benne'
ka' zej nnite'e yežlyó nga. Zoa to
yel̲a' x̲tan chegak benne' ka' zej
nnite'e ya'abá che Dios, na' yetó
kan nak yel̲a' x̲tan chegak benne'
ka' nníta'gake' yežlyó nga.
41 Zoa to yel̲a' x̲tan che wbíž, na'
yetó che byo', na' yetó chegak belj
ya'abá ka'. Yel̲a' x̲tan che to belj
ya'abá nžan' kan nak yel̲a' x̲tan che
yetó belj ya'abá.
42 L̲ezka' gaken kate' yebangak
benne' gat ka'. Kate' z̲gache' to
benne' l̲o yežw ba nake' to bel̲a' žen
da' kwia yin'. Kate' yebane', naž
gake' to da' soan to chi'ize.
43 Kate' z̲gache'e l̲o yežw ba nake'
to bel̲a' žen ka'ze, na' da' z̲kwíde'len.
Kate' yebane', naž gake' to da' x̲tan,
na' da' wal̲e.
44 Kate' z̲gache'e l̲o yežw ba nake'
to bel̲a' žen che yežlyó nga. Kate'
yebane', naž gake' to da' soan to
chi'ize ya'abá che Dios. Zoa to bel̲a'
žen che yežlyó nga, na' yetó kan gak
da' cho'o be' nakkzžo.
45 Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
"Benne' nežw, benne' wzóe' yežlyó
nga, bennen' lie' Adán, Dios bene'
l̲e' benne' ban" san Bennen' wyaze'
latje che Adán na', Benne' Criston',
Dios bene' ga nake' Be' nbánl̲enžo.
46 Bi bl̲a' zga'ale Benne' nake' Be'.
Bl̲a' zga'ale bennen' wdape' yel̲a'
benachze chežo, na' naž bl̲a' Benne'
nake' Be'.
47 Bennen' wzóe' zga'ale', goke'
yo. Bennen' bežope', Bennen' nake'
X̲anžon', bžoje' ya'abá che Dios.
48 Benne' ka' nníta'gake' yežlyó
nga zej nake' kan gok bennen'
goke' yo, na' benne' ka' žal̲a'
chejnníta'gake' ya'abá che Dios
gákgake' kan nak Bennen' bžoje'
ya'abá na' che Dios.
49 Kan de chežo na'a to bel̲a'
žen da' naken kan gok bel̲a' žen
che bennen' goke' yo, l̲ezka' žal̲a'
yeyakžo kan nak Bennen' bžoje'
ya'abá na' che Dios.
50 Ki z̲nna da' ni da' žapa' l̲e'e,
zí'na'do' ka', z̲nnia': da' naken bel̲a'
žen bi chazen gan z̲nna bia' Dios, na'
l̲ezka', da' kwia yin' bi sin' da' zoan
to chi'ize.
51 Le wia nga, žapa' l̲e'e to da'
bgachen': bi gatžo yógo'težo, san
Dios wché'e kan nakžo yógo'težo.
52 To chí'ido'ze gaken, kan nak
to da' z̲daze yej l̲awžo, kate' kwež
lozban' da' z̲ze l̲awten. Kwež
lozban', na' yebangak benne' gat
ka', na' gákgake' to da' soan to
chi'ize, na' Dios wché'e da' nakžo
yógo'težo žo'o.
53 Da' nakžo da' kwia yin' žal̲a'
yeyaken to da' soan to chi'ize, na'
da' nakžo, dan' žal̲a' gaten, yeyaken
to da' batkle gaten.
54 Katen' dan' kwia yin' ba
beyaken to da' soan to chi'ize, na'
l̲ezka' dan' žal̲a' gaten ba beyaken
to da' batkle gaten, naž gak dan'
nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:

Begá'a to chi'ize yel̲a' got.

Ben Benne' Criston' da' ni.
55 Biž bi gak gon yel̲a' got chežo.

Biž gak gon ga gatžo.
56 Wak bi gon yel̲a' got chežo dan'
nbága'žo dol̲a', na' nbága'žo dol̲a'
dan' z̲ži'ižo che x̲tiža' Dios.
57 Žox̲ken Dios. L̲e' benkze' ga be-
ležo l̲o yel̲a' got ni'a che da' ben
X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

58 Che l̲en, z̲í'na'do' ka', le soa choch. Le gak dot l̲i l̲aže' nich góntezle x̲chin X̲anžon' dan' nnézkzelele žin da' žonle che X̲anžon' bi naken dáche'ze.

16

Wnézjwgak benne' Corinto ka' da' žiážjegac ljéžgake' ka'

1 Na'a, kan nak che mežwn' da' wnézjwle dan' gákl̲enen lježžo ka', benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' nníta'gake' l̲o yež Jerusalén, le gon na'a kan goža' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Galasia.

2 Tža tža nežw, to tole žal̲a' ko'o cháwe'le late' mežw, kan nak da' žonn Dios chele. Le gape chi'in, nich bi gon byenen wtoblen katen' l̲a'a gan zoale.

3 Katen' l̲a'a gan zoale, sel̲a'a benne' ka' kwele l̲e'e nich chjake' l̲o yež Jerusalén. Wzoja' l̲e'e yiche da' gonen ga gak biá'gake', na' chjwá'gake' mežwn' da' wnézjwlen.

4 Cha' žal̲a' cha'a neda' ga na', na' wak sá'kl̲ene' neda'.

Da' žénele Pablo gone'

5 L̲a'a gan zoale kate' yeyóž tia' l̲o yež ka' gan nbab Masedonia, dan' žon byenen tia' l̲o yež ka'.

6 Žekla' gá'nl̲ena' l̲e'e to chi'i, o ga'nlja' ga na' byo' zag ka'. Nač gak gákl̲enle neda', na' yego'ole neda' nez gáte'teze gan žal̲a' cha'a.

7 Kate' l̲a'a yedjwía' l̲e'e bi žénela' teza' ga na'. Žx̲en l̲aža'a sóal̲ena' l̲e'e scha, cha' X̲anžon' we'e neda' latje.

8 Ga'na' nga l̲o yež Éfeso kate' žinže ža Pentecostés,

9 dan' de latje gona' to žin z̲en che X̲anžon' nga, l̲a'kze benne' zan žon byéngake' wséjwgake' x̲neza'.

10 Cha' x̲kwide' Timoteo l̲a'be' gan zoale, le we' l̲aže'-be', nich bi gak nyache' l̲áže'be' katen' sóal̲enbe' l̲e'e. Ki žal̲a' gonle dan' žonbe' x̲chin X̲anžon' kan žona' neda' x̲chine'.

11 Che l̲en, bi žal̲a' no benne' wzóe'-be' chel̲a'ale. Le gakl̲en-be', na' binlo le yegó'o-be' nez, nich yel̲a'be' ga zoa' neda' ni, dan' z̲beza'-be', na' l̲ezka' lježžo ka' žónl̲engake'-be' tz̲en žin.

12 Kan nak che lježžo Apolo, góta'yoel̲e'ela'-ne' cheje' chejwíe' l̲e'e tz̲en l̲en lježžo ka'. Bi žénele' cheje' na'a. Cheje' kate' sáke'le'.

Da' bchalj Pablo kate' ze l̲awte

13 Le gak ban l̲aže', na' le gak choch kan žejl̲e'le che Benne' Criston'. Le gak wechóg l̲aže', na' le gon choch l̲ázdo'le.

14 L̲en yel̲a' nži'il le gon bíte'teze da' gonle.

15 Na'a, z̲í'na'do' ka', ba nnézkzelele kan nak Estéfanas, na' l̲ezka' kan nakgak lježe' ka'. Zej nake' benne' nežw ka' bejl̲é'gake' che Benne' Criston' ladjw benách ka' nníta'gake' gan nbab Akaya. Benne' ki bde kwíngake' nich góngake' x̲chingak benách ka' che Dios.

16 Žáta'yoela' l̲e'e, z̲í'na'do' ka', gaple ba la'ne benne' ka' zej nake' ka nakgak lježžo ki, na' l̲ezka' kan zej nak benne' ka' žónl̲engake' l̲égake' tz̲en žin, na' žákl̲engake' lježžo ka'.

17 Žebela' dan' bžingak Estéfanas, na' Fortunato, na' Akaiko ga zoa' ni, dan' gókl̲engake' neda' l̲o wlazle l̲e'e.

18 Beyón z̲éngake' neda' kan l̲ezka' beyón z̲éngake' l̲e'e. Le gape ba la'ne benne' ki.

19 Yógo'te kwe' benách ka' che Dios, benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia nga žápegake' l̲e'e "Padiox̲." Akila l̲en z̲o'le', Prisila, na' l̲ezka' benne' ka' z̲dóbgake' che Dios gan nak l̲o lížgake', žápegake' l̲e'e "Padiox̲."

20 Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga žápegake' l̲e'e "Padiox̲." Le gape "Padiox̲" tole yetole, na' le chel̲a' lježle ka'.

21 Neda', Pablo, l̲en na' kwinkza'
z̲zoja' da' ni, na' z̲nnia': žapa' l̲e'e
“Padiox̲.”
22 No benne' bi nži'ile' X̲anžo
Jesús, Benne' Criston', ba nbage'e
z̲ia.
Da, X̲an.
23 Z̲nnabla' X̲anžo Jesús, Benne'
Criston', gon chawe'e l̲e'e.
24 Nži'ila' yógo'tele l̲e'e dan'
nakžo toze l̲en X̲anžo Jesús, Benne'
Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO LO YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox",
le'e zdoble che Dios lo yež Corinto,
na' lezka' yógo'tele nakle che Dios
gan nbab Acaya. Neda' naka' wbás
che Jesús, Benne' Criston', dan'
žénele Dios gaka' ki. Bi' lježžo Tim-
oteo žónlenbe' neda' tzen.
2 Znnabla' Xažo Dios len Xanžo
Jesús, Benne' Criston', we' laže'e
le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' ka' wzaka' Pablo

3 ¡Ga'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús,
Benne' Criston', dan' nake' Xažo,
Bennen' žeyache' láže'le' žo'o, na'
žeyón zénteze' žo'o!
4 Dios žeyón zene' žo'o kate' bi da'
žaken chežo, nich gak yeyón zenžo
benne' ka' zoa bi da' žaken chégake'.
Žeyón zenžo légake' kan Dios žeyón
zene' žo'o.
5 Kan žan da' zzáka'žo kan wzaka'
Benne' Criston', lezka' žan da' žeyón
zenen žo'o, dan' nakžo toze len
Benne' Criston'.
6 Che len, cha' zoa bi da' zzáka'to',
žaken ki cheto' nich gak yeyón zento'
lježto' ka', na' gonto' ga yelale le'e.
Cha' Dios žeyón zene' neto', žaken
ki nich gak yeyón zento' le'e, na'
lo yela' zbez zen laže' chele, gak
sóelele da' ka' zzáka'le, kan lezka'
žaken cheto'.
7 Žxen láže'to' ga'nle choch kan
žejle'le che Dios, dan' nnezlto' cha'
sáka'le le'e tzen len neto', lezka'
yebélele tzen len neto' dan' Dios
žeyón zene' žo'o.
8 Žénelto' nnézlele, zí'na'do' ka',
kan nak da' zan da' goken cheto'
gan nbab Asia. Wdetlen dan' go-
ken cheto', na' gokžen zi' ka da' gok
soelto'. Ki goken, biž bxen láže'to'
soato' nbanto'.
9 Goklto' goken cheto' kan žak
chegak benne' ka' ba nžog chégake'
gátgake'. Goken ki cheto' nich
bi wxén láže'to' la' kwínzeto', san
wxén láže'to' Dios, Bennen' žesbane'
benne' gat ka'.
10 Dios beslé' neto' lo da' benen
ga ben zož gatto', na' žeslé' neto' tža
tža. Žxen láže'to' Le' yeslé' neto' ki
da' yoble,
11 cha' gáklenle neto', na'
wcháljlenle Dios, na' nnáblele-ne'
gáklene' neto'. Dios gone' kan
nnáblele-ne' tzen len benne' zan,
na' gon chawe'e neto', na' légake'
yé'gake' Dios: "Žóxkeno'" ni'a
cheto'.

Biz chen' zžele Pablo nich cheje' yež Corinto

12 Da' ni žonen ga žebelto'. Be'
nakkzto' zloe'elen neto', len yela' li
laže' cheto', na' dot láže'to' žonto' da'
žonto' yežlyó nga, na' lezka' bento'
gan zoale le'e. Ki bento', dan' benn
Dios cheto' da' góklenen neto', na'
kege len yela' žejní'il chezto' bento'
ki.
13 Zzojto' chele le'e toze da' gak
gol-le, na' da' gak chejní'ilele. Žak
laža'a chejní'ilele dot zen
14 dan' žejní'ilele late'. Naž kate'
žin ža yelá' Xanžo Jesús, Benne'
Criston', na' gak gaple neto' ba la'ne
kan neto' žapto' le'e ba la'ne na'a.
15-16 Dan' bxen laža'a da' ni, wzá'
laža'a yedjwía' le'e zga'ale katen'
wdía' gan nbab Masedonia, na'
yedjwía' le'e da' yoble kate' yezá'a
nga, nich yebélenlele neda' chope
chi'i. Te na' gak gáklenle neda', na'
yego'ole neda' nez nich cha'a gan
nbab Judea. Ki gónela' gona'.
17 ¿žéklele ben laža'a dan' bcha'a
kan bena'? ¿žéklele lo yela'
benachze chia' žona' da' znnaze
chia', na' bchaljza' katen' wnnía':
ki gona'?

18 Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' žone' dot zen kan znna xtiže'e, bi bchaljza' katen' bzenla' le'e xtiža' Dios.
19 Bi zchalje Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios, Bennen' bzenlto' le'e kan nak chie', neda' len Silbano, na' Timoteo. Jesusen' zchalje' da' naken dot da' li.
20 Benne' Criston' žonkze' ga nakkzen yógo'te da' bchebe laže' Dios, na' ni'a chie' Le' gak nnažo: "Ka'kze gaken" nich ga'n zen Dios.
21 Dios na'kze žone' ga žxen láže'to' tzen len le'e nakžo che Benne' Criston', na' bdie' lo na'to' žin chie' da' žonto'.
22 Le' benne' chežo da' nak bia' nakžo chie', dan' bchize' Dios Be' La'y lo yichj lázdo'žo. Dios Be' La'y na' nake' chežo da' žonen ga nnezlžo si'žo yógo'te da' gonn Dios chežo.
23 Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' nnézkzele' da' zza' laža'a, zchalja' da' naken dot da' li. Nnézkzele' Le' bi bedjwía' le'e lo yež Corinto, nich bi gon byenen gona' ga gak nyache' láže'le le'e.
24 Bi žénelto' wchi'ilto' le'e kan žejle'le che Benne' Criston', dan' ba nakle choch kan žejle'le chie'. Žénelto' gonto' da' gonen ga yebélele.

2

1 Che len be' laža'a bi yedjwía' le'e da' yoble bayén, nich bi gona' ga gak nyache' láže'le.
2 Cha' gona' neda' ga gak nyache' láže'le le'e, ¿nozkze benne' gone' ga yebela' neda'? ¿žala' gona' ga gak nyache' laže' bennen' žala' gone' ga yebela' neda'?
3 Che len bzoja' chele le'e yiche da' nežw. Bi gónela' yedjwía' le'e, nich bi gonle le'e ga gak nyache' laža'a neda', dan' le'ekze žala' gonle ga yebela' neda'. Dan' žxen laža'a le'e, nnezla' yebélele yógo'tele cha' yebela' neda'.
4 Katen' bzoja' chele diža' nežwn', wžé' zedla', na' goklе'e nyache' laža'a na' zejte wžeža'. Bzoja' da' ka' le'e yichen', kege nich gona' ga gak nyache' láže'le le'e, san nich nnézlele kan nží'ile'ela' le'e.

Žala' yenít lawžo che no benne' žone' da' kegle

5 Bennen' bene' da' kegle, bennen' zoe' ga na', kege bene' ga gok nyache' laža'a nedza', san bene' late' ga gok nyache' láže'le yógo'tele le'e. Znnia' late' nich bi tetlen yesbaga'a bennen' zia.
6 Ka'ze da' ba bsáka'le bennen' yeláte'ze ka bdachle le'e.
7 Na'a, žala' yenít lawle bennen', na' gon chochle le', nich bi tetlen gak nyache' laže'e, na' nich bi yeyale' to chi'ize.
8 Che len žáta'yoela' le'e gonle da' gak bia' nží'ilele-ne' dot láže'le.
9 Lezka' che len bzoja' chele, le'e yichen'. Gónela' si' bi'a le'e nich nnezla' cha' žóntezle kan znna xtiža'a.
10 Kate' ženít lawle le'e che no benne', lezka' neda' ženít lawa' chie'. Kate' ženít lawa' che no benne', zoa bi da' bene', žonan' lo wláz Benne' Criston' nich gak chawe' chele le'e.
11 Ki žona' nich bi sáke'le da' xiwe' bi da' gonen chežo, dan' ba nnezlžo da' žénelen gonen chežo.

Wžé' zedle Pablo lo yež Troas

12 Katen' bla'a lo yež Troas nich wchalja' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston', na' Xanžon' bénnli'e neda' latje wchalja' ga na'.
13 La'kze goken ki, wžé' zedla' dan' bi bejxaka'a bi' lježžo Tito ga na'. Che len bkwáslena' benne' ka', na' wyá'a gan nbab Masedonia.

Da' nzi' lo na'žo dan' nakžo toze len Jesús

14 Žoxken Dios, Bennen' zché'teze' žo'o ka to da' nak bian' beyóž beslá Benne' Criston' žo'o. Dios zkonle' žo'o žin nich zloe'ele' law kan gak gónbia'gak benách ka' Benne' Criston'. Nakžo ka to da' zla' zix, da' žisen gáte'teze.

15 Nakžo ka to da' zla' zix, da' zzey
Benne' Criston' law Dios, na' zchisen'
lawgak benne' ka' ba belágake', na'
lawgak benne' ka' zej nnitle'.
16 Lawgak benne' ka' zej nnitle'
nakžo ka to da' zla' zgot da' nak
bian' gátgake', san lawgak benne' ka'
ba belágake' nakžo ka to da' zla'
zix da' nak bian' sóatezžo nbanžo.
¿Nozkze benne' nake' zi gone' ki?
17 Bi žonto' kan žongak benne'
zan, benne' zkóngekle' xtiža' Dios
žin ka to da' žóte'gaken', na'
žá'wgaken', san dan' bsela' Dios
neto', dot láže'to' zchaljto' lawe' Le',
dan' nakto' toze len Benne' Criston'.

3

Diža' da' žeyonen žo'o toze len Dios

1 ¿Žéklele le'e zka'n zen kwinto'
katen' zchaljto' ki? ¿Žon byenen
wloe'elto' le'e to yiche da' nak bian'
da' nakto'? ¿Žon byenen nnablto'
le'e gonnle to yiche ki cheto' kan
žongak bale benách ka'?
2 Le'ekze nakle ka to yiche da'
nak bian' da' nakto', dan' nyejwn
lo yichj lázdo'žo, na' yógo'te benách
gak gólgaken', na' chejní'igeklen'.
3 Da' nakle nla' law ka to yiche da'
bzoj Benne' Criston', dan' bsele'e lo
na'to' neto'. Bi nyejw to le'e yiche,
san Be' La'y che Dios ban bzojen',
kege to lo yej blag, san lo yichj
lázdo'le bzojen'.
4 Ki zchaljto' dan' žxen láže'to'
Dios dan' nakto' toze len Benne'
Criston'.
5 Bi žeklto' zoa bi da' gak gonto'
néto'ze, san Dios žonne' yela' wak
cheto' nich bi da' gonto'.
6 Dios bennkze' yela' wak cheto'
nich gonto' xchine' lo diža' koben',
da' žeyonen žo'o toze len Dios. Diža'
ni bi naken to da' zchi'le žo'o da'
nyejwn to le'e yiche, san naken to
da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. Xtiže'e
da' nyejwn le'e yichen' zchogen
chežo gatžo, san Dios Be' La'y žone'
ga zoažo nbanžo.
7 Da' ka' bchi'le Dios neto' da'
zej nyejwn le'e yiche, Dios na'kze
bzojen' lo yej blag ka', na' bla' law
yela' zen chie' katen' bdien' lo na'
Moisés. La'kze wdé chen, wyeple'e
yes banín' law Moisés na'. Ka' go-
ken, bi gok wíagak benách Israel ka'
law Moisés na'. Cha' yela' baní' ki
wzóalenen xtiža' Dios, na' xtiže'e na'
zchogen chegak benách ka' gátgake',
8 da' zénle'eže nak yela' baní' da'
zóalenen da' ka' žon Dios Be' La'y.
9 Wzóa to yela' baní' da'
wzóalenen dan' benen ga nžog
chegak benách ka' gátgake'. Da'
zénle'eže nak yela' baní' che da'
žonen ga znna Dios zej nak benách
ka' chawe' lawe' Le'.
10 Dan' záka'le'e yela' baní' da' nla'
lawn na'a, láte'do'ze nga'n yela' baní'
da' bla' lawn katen' Dios bnezjwe'
da' bchi'le' benách ka'.
11 Cha' wzóa yela' baní' che da'
wzóan to chí'ido'ze, da' zénle'eže nak
yela' baní' che da' zoan to chi'ize.
12 Dan' napto' da' ni da' žxen
láže'to', zchaljto' lo yela' wechóg laže'
cheto'.
13 Bi žonto' kan ben Moisés,
bkache'e lawe' len to láže'do', nich
bi lé'egekle benách Israel ka' yela'
baní' da' zej znitlen.
14 Bcholgak yichj lázdo'gak benne'
ka'. Na' zejte na'a ža katen' žólgake'
yiche che diža' golen' da' žeyonen
benách ka' toze len Dios, naken
chégake' kan zkache' láže'don' yej
láwgake', da' gak yeká' toze Benne'
Criston'.
15 Na' zejte na'a ža, katen' žólgake'
yichen' gan nyejw diža' che Moisés,
zoa ka to láže'do' yej láwgake' dan'
žonen ga nchol yichj lázdo'gake'.
16 Kate' no benne' žeyake' che
Xanžon', žegá'a dan' žonen ga nchol
yichj lázdo'w bennen'.
17 Katen' znnato' "Xanžo" zchaljto'
che Dios Be' La'y. Gan zoa Be' La'y
che Xanžon', zoakze yela' weslá ga
na'.
18 Yógo'težo žo'o bi be zoa yej
lawžo, san nakžo ka to yej wan gan

zla' law yela' baní' che law Xanžon', na' yela' baní' na' che Xanžon', Bennen' nake' Be' La'y, zchan' žo'o, na' žonen ga zej žákžežo kan nak Benne' Cristo na'kze, na' žáta'že yela' baní' chie' len žo'o.

4

1 Dios beyache' láže'le' neto', na' bdie' lo na'to' žin da' žonto', na' che len bi žak chope láže'to'.

2 Ba bka'nto' da' ka' žongak benne' ka' ngáche'ze, da' ka' žóngaken ga žedoe'elžo. Bi žon láže'lto' nitó benne', na' bi zcha'to' xtiža' Dios. Dan' zchaljto' che da' nak dot da' li, že' láže'to' gonto' da' ka' gónbia'gekle yógo'te benách ka' zej naken chawe' law Dios.

3 Cha' zej nnita' benne' ka' bi žejní'igekle' diža' chawen' da' zchaljto', zej nakze benne' ka' zej nchol yichj lázdo'gake' bi žejní'igeklen'.

4 Bi žejle'gak benne' ka', dan' ben da' xiwe' ga naken ki. Da' xiwe' žon kwinen ka dios, na' znna bian' benách ka' zej nnite'e ža ni zoažo na'a, na' benen ga zej nchol yichj lázdo'gake' nich bi lé'egekle' yela' baní' che diža' chawen' kan nak yela' baní' che Benne' Criston', Bennen' znne'e dot kan znna' Dios na'kze.

5 Bi zchaljto' che la' kwínzeto', san zchaljto' che Jesús, Benne' Criston', na' zzenlto' benách ka' Le' nake' Xanžo, na' neto' nakto' wen žin chele dan' nži'ilto' Jesusen'.

6 Dios, Bennen' bene' ga wza'ní' baní' gan gok chol, nake' Bennen' žsa'ni'e lo yichj lázdo'žo, na' zzejni'ile' žo'o nich gónbia'žo yela' baní' che Dios, da' zza'nín' žoa'a law Jesús, Benne' Criston'.

Dan' žejle'žo che Dios žonžo kan žénele' Le'

7 Yela' wnni'a che Dios ni yo'on lo yichj lázdo'žo žo'o, na' nakžo ka to yeso' da' naken yo, nich gak bia' yela' wak zen na' naken che Dios, na' kege chézežo.

8 Žsaka' zí'gake' neto', san bi zkwide' láže'to'.

Že' zedlto', san bi žak chope láže'to'.

9 Zbia láže'gake' neto', san bi žebéj yichj Dios neto'.

Zžó'ngake' neto' lo yo, san bi zbía yí'gake' neto'.

10 Lo bela' žen cheto' žáttezto' tzen len Jesús,

san nak bia' lo bela' žen cheto' zoato' nbánlento' Le' tzen.

11 Kate' ne zoato' nbanto', žónteze zož gatto' dan' nakto' che Jesusen' nich gak bia' zoato' nbánlento' Le' tzen lo bela' žen cheto', da' znitlen.

12 Ki naken, žon zož gatto' neto', san ni'a che da' ni žata' yela' nban chele le'e.

13 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bejli'a che Dios, na' che len bchalja'." Lezka' žaken cheto', žejle'to' che Dios, na' che len zchaljto'.

14 Nnezlto' kan gon Dios, Bennen' besbane' Xanžo Jesús, lezka' yesbane' neto' tzen len Jesusen', na' chejzíe' neto' tzen len le'e lawe' Le'.

15 Yógo'te da' ki žákgaken ki nich gak chawe' chele le'e, na' cha' da' žonn Dios chežo gatan' chegak benách zanže ka', na' yé'gake' Dios: "Žóxkeno'" na' ga'n zen Dios.

16 Che len, bi žak chope láže'to'. La'kze zbia yi' bela' žen cheto', yógo'te ža zkobe Dios da' nakto' lo yichj lázdo'to'.

17 Da' láte'do'ze da' zzáka'žo na'a to chí'ido'ze žonen ga gata' chežo to da' yebéle'elenlžo da' soan to chi'ize, dan' záka'le'ežen kan gak gónbia'žo.

18 Bi že' láže'žo da' zle'elžo yežlyó nga, san da' bi gak le'elžo že' láže'žon. Dan' zle'elžo, to chí'ido'ze zoan, san dan' bi gak le'elžo soan to chi'ize.

5

1 Nnezlžo kate' kwia yi' bel̲a' žen chežo, da' naken ka to yo'o láže'do' yežlyó nga, Dios ba bkweze' to da' kobe chežo, da' naken ka to yo'o, dan' zoan to chi'ize ya'abá che Dios, na' naken dan' benkze' L̲e'.

2 Che l̲en z̲beže l̲áže'žo dan' žénelžo cho'ožo da' koben', dan' naken ka to ližžo ya'abá che Dios.

3 Cho'ožo da' koben' kan žákwžo to laže', nich bi soažo gan bi yo'ožo l̲o bel̲a' žen chežo.

4 Kate' ne zoažo l̲o bel̲a' žen chežo, da' naken ka to yo'o láže'do', z̲beže l̲áže'žo l̲o yel̲a' nyache' l̲aže' chežo. Bi žonžo ki dan' žénelžo wka'nžo bel̲a' žen chežo, san žénelžo cho'ožo to chi'ize da' koben'. Ki gaken, wka'nžo bel̲a' žen chežo da' z̲bia yin', na' chazžo l̲o yel̲a' nban da' zejlí kanne.

5 Dios ba bkweze' yógo'te da' ki chežo, na' bchize' Dios Be' La'y žo'o, Bennen' nake' chežo da' nak bian' sí'kzežo dan' bkweze' chežo.

6 Che l̲en zoažo choch. Kate' ne yo'ožo l̲o bel̲a' žen chežo, nnezlžo zoažo zi'to' gan zoa liž X̲anžon'.

7 Žonžo kan žonžo dan' žejl̲e'žo che Dios, na' kege dan' zoa bi da' z̲l̲e'elžon.

8 Dan' žx̲en l̲áže'žo da' ni, žénelžo wka'nžo bel̲a' žen chežo nga nich chejsóal̲enžo X̲anžon'.

9 Che l̲en že' l̲áže'žo gonžo da' žaz l̲aže' X̲anžon', cha' ga'nžo l̲o bel̲a' žen chežo nga, o cha' chejsóal̲enžo X̲anžon' ga na'.

10 Ki žonžo dan' žon byenen l̲a'žo yógo'težo l̲aw Benne' Criston' gan ži'e z̲chi'a l̲aže'e. Nač yebi'e che chežo kan zej nak da' benžo kate' ne yo'ožo l̲o bel̲a' žen chežo nga, cha' benžo da' zej naken chawe' o da' kegle.

Da' žeyón žo'o toze l̲en Dios

11 Che l̲en, dan' z̲žébeto' Dios, že' l̲áže'to' wzejni'ilto' benách ka'. Dios nnézkzele' kan zej nak da' ka' yo'o l̲o yichj l̲áz̲do'to', na' žx̲en l̲aža'a l̲ezka' l̲e'e nnézlele binlo dan' yo'on l̲o yichj l̲áz̲do'to'.

12 Bi žebéj kwinto' chawe' l̲awle l̲e'e, san žénelto' gata' latje chele gaple neto' ba la'ne, nich gak yecheble, bi da' ye'le benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake' kan z̲l̲oé'eze l̲aw kwíngake', na' kege kan zej nake' l̲o yichj l̲áz̲do'gake'.

13 Cha' nyal̲ yichjto', naken nich ga'n z̲en Dios, na' cha' bi nyal̲ yichjto', naken nich gak da' chawe' chele l̲e'e.

14 Žon byenen bi da' gonto' dan' nži'il Benne' Criston' žo'o, dan' nnezlžo toze' L̲e' gote' l̲o wlazgak yógo'te benách, na' che l̲en nak chegak yógo'te benách ka' kan nátl̲engake' L̲e' tz̲en.

15 L̲e' gote' l̲o wlazgak yógo'te benách ka' nich biž bi gongak benne' ka' zej nnita' nbane' da' naken chégakze', san da' naken che Bennen' gote' l̲o wlázgake', na' bebane' l̲o yel̲a' got.

16 Che l̲en, biž gónbia'to' benách ka' kan zej nakze' l̲o bel̲a' žen chégake', na' l̲a'kze kíte'ze bénbia'to' Benne' Criston', bi nónbia'to'-ne' ki na'a.

17 Cha' ba beyák nóte'teze benne' toze l̲en Benne' Criston', ba nake' benne' kobe. Ba wdé che da' gokgak zga'ale, na' ba zej nkoben yógo'ten.

18 Yógo'te da' ki ben Dios, Bennen' beyone' žo'o toze l̲en L̲ekze' l̲o na' Benne' Criston', na' bdie' l̲o na'to' wchal̲jto' kan gak yeyakgak yógo'te benách ka' toze l̲en L̲e'.

19 Da' z̲chal̲jto' z̲nnan ki: "Dios wzóal̲ene' Benne' Criston' tz̲en, na' bene' ga gak yeyakgak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga toze l̲en L̲ekze', na' bi žejsá' l̲aže'e dol̲a' da' wbága'gake'." Bdie' l̲o na'to' diža' chawe' ni, kan gak yeyakgak benách ka' toze l̲en L̲e'.

20 Na'a, nakto' wbás ka' che Benne' Criston', na' žak na'a ka Dios na'kze žáta'yoele' l̲e'e l̲o na'to'

neto'. Che ḻen žáta'yoelto' ḻe'e ḻo wláz
Benne' Criston', le yeyák toze ḻen
Dios.
21 Benne' Criston' bi be doḻa'
bene', san Dios bdie' Ḻe' ka to
benne' doḻa' ḻo wlazžo žo'o nich
gata' latje chežo gakžo chawe' kan
nak Dios na'kze, dan' nakžo toze ḻen
Benne' Criston'.

6

1 Dan' žónḻento' Dios tẓen žin,
žáta'yoelto' ḻe'e, na' ẓnnato' bi wdele
ka'ze da' chawe' da' žénele Dios
gone' chele.
2 Nyejw ḻe'e yiche la'y kan wnná
Dios, da' ẓnnan:
To ža wžé' ḻaža'a le', benla' chio',
na' ža bena' ga gak yeló', gókḻena' le'.
Le wia nga. Na'a naken ža že' ḻaže'e
žo'o. Na'a naken ža gak yelažo.
3 Bi žénelto' bi da' gonto' da' go-
nen ga wchixḻe no benne', nich bi
soa no benne' wka'ne' ka'ze žin da'
žonto'.
4 Ni'a che yógo'te da' žonto', že'
ḻáže'to' gak bia' nakto' wen žin che
Dios. Che ḻen, ḻen yeḻa' ẓbeze ẓen ḻaže'
ẓzoelto' da' ka' ẓzáka'to', na' da' ka'
žiážjelto', na' da' ka' žóngaken ga že'
zedlto'.
5 Ki bento' ḻa'kze bdingak benne'
ka' neto' ḻo yo, na' bséjwgake' neto'
liž ya, na' wžía ḻáže'gake' neto'.
Wdetle bento' žin, na' bi gota' cheto'
latje tasto' o bi da' gawto'.
6 Be' ḻáže'to' gak bia' nakto' wen
žin che Dios. Gok bia' da' ni
dan' nakto' ḻaẓdo' yaž,
na' dan' napto' yeḻa' žejní'il,
na' dan' ẓbezto' ẓen ḻaže',
na' dan' nakto' ži'i ḻaže',
na' dan' zoaḻen Dios Be' La'y neto',
na' dan' nak ḻi ḻaže' kan nži'ilto'
lježto' ka'.
7 Ẓchaḻjto' da' naken dot da' li,
na' zoaḻen yeḻa' wak che Dios neto'.
Da' nak chawe' naken ka to da' ẓdíḻ-
ḻento' ḻo wdiḻe,
na' ḻezka' da' žape chi'in neto' ḻo
wdiḻen'.
8 Zej nnita' benne' ka' žápegake'
neto' ba la'ne,
na' ḻezka' benne' ka' ẓzóagake' neto'
cheḻa'ale.
Zej nnita' benne' ka' žḻiž zí'gake'
neto',
na' ḻezka' benne' ka' žḻiž cháwe'gake'
neto'.
Ḻa'kze benách ka' ẓnnágake' žon
ḻáže'to', ẓchaḻjto' da' naken
dot da' li.
9 Ḻa'kze zej nnita' benách ka' bi zej
nónbi'e neto',
ḻezka' zej nnita' benne' ka' zej
nónbi'e neto'.
Ẓdato' gan žon ẓož gatto', san ne
zoato' nbanto'.
Žóngake' neto' da' ẓia, san bi žótgake'
neto'.
10 Žóngake' neto' nyache' ḻaže', san
žebétezelto'.
Nakto' benne' yache' ka', san
žonnto' yeḻa' wnni'a ḻi ḻaže'
chegak benne' zan ka'.
Ḻa'kze bi be de cheto', yógo'te da' de
naken cheto'.
11 Dot ḻáže'to' ẓcháḻjḻento' ḻe'e,
zí'na'do' ka', ḻe'e zoale ḻo yež
Corinto. Bḻoe'elto' ḻe'e kan da' li že'
ḻáže'to' ḻe'e.
12 Cha' bi nakžo toze bi naken
dan' bi že' ḻáže'to' ḻe'e, san ḻe'ekze bi
že' ḻáže'le neto'.
13 Na'a, ẓcháḻjḻena' ḻe'e kan žon to
benne' ẓcháḻjḻene' ẓi'nkze' ka', na'
ẓnnia': le yebí'i cheto' kan žónḻento'
ḻe'e. Le we' ḻaže' neto'.

Nakžo ka to yodo' gan yo'o Dios ban

14 Bi gónḻenle tẓen benách ka' bi
žejḻé'gake' che Dios.
Bi gak gak toze da' nak chawe' ḻen
da' kegle.
Bi gak gak toze da' nak choḻ ḻen da'
nak baní'.
15 Bi gak gak toze Benne' Criston'
ḻen da' xiwe'.
Bi gak gak toze to benne' žejḻi'e che
Benne' Criston' ḻen to benne'
bi žejḻi'e chie'.
16 Bi gak gak toze yodo' che Dios ḻen
lo'a ka'.
Ḻe'ekze nakle ka to yodo' gan yo'o
Dios ban. Kan nak da' ni, Dios
na'kze wnné':

Sóalena' légake', na' tálena' légake'.
Gaka' Dios chégake',
na' légake' gákgake' benách chia' ka'.
17 Che len, lezka' wnné' ki:
Le yežój ládjwgake', na' le kwas gan nníta'gake'.
Wnná Xanžo: "Bi gónlenle légake' tzen da' kegle,
na' si' lo na'a le'e.
18 Neda' gaka' Xakzle,
na' le'e gakle zi'na' ka', benne' byo ka', na' no'le ka'."
Ki znna Xanžo, Bennen' napkze' dot yela' wak.

7

1 Da' ki da' bchebe laže' Dios zej naken chežo, ljéža'do' ka'. Che len žala' yeyón kwinžo chawe', na' yekwaszo bíte'teze da' zka'n ditjen bela' žen chežo, na' be' nakkzžo. Lo yela' zžebe Dios chežo žala' gakžo che Leze'.

Beyát láže'gak benne' Corinto ka'

2 Le si' lo na'le neto'. Bi bento' no benne' ládjwle le'e zia. Bi bento' ga chixle no benne'. Bi ben láže'lto' no benne'.
3 Zchalja' ki, kege nich yesbaga'a le'e zia, san naken ka wnnía' zga'ale, na' da' yoble znnia': zoa' ban laže' soa' nbánlena' le'e o gátlena' le'e dan' že' laža'a le'e.
4 Žxenle'e laža'a le'e, zí'na'do' ka', na' žapa' le'e ba la'ne. La'kze da' zan da' zzáka'to', zóali'a choch, na' žebéle'ela'.
5 Katen' bžinto' gan nbab Masedonia, na' zejte na'a ža, bi žata' cheto' latje yezí' láže'to', san da' zan da' žaken cheto'. Benách ka' zdíllengake' neto', na' lo yichj lázdo'to' zej yo'o da' ka' zchébegaken neto'.
6 Nač Dios, Bennen' žon choche' no benne' za' gak chope laže'e, ben choche' neto' dan' bežín xkwide' Tito ga zoato' ni.
7 Bi gokzen dan' bežinbe' ga zoato' ni, san dan' lezka' bzenlbe' neto' kan le'e ben chochle lázdo'be'. Bzenlbe' neto' kan žénele'elele yelé'elele neda', na' kan nak nyache' láže'le ni'a che da' goken ga na', na' lezka' kan že' láže'le neda'. Yógo'te da' ki žóngaken ga žebéle'ela'.
8 La'kze da' bzoja' chele le'e le'e yiche nežwn' benen ga gok nyache' láže'le le'e, bi nak nyache' laža'a na'a. Zga'ale gok nyache' laža'a kate' gókbe'ela' benen ga gok nyache' láže'le le'e to chi'ido',
9 san na'a žebela', kege dan' gok nyache' láže'le, san dan' ben yela' nyache' laže' chele na' ga beyát láže'le. Dios bkonle' žin yela' nyache' laže' chele na', nich bi wchíxelele le'e ni'a che da' bento' neto'.
10 Yela' nyache' laže' da' zkonle Dios žin žonen ga yeyát laže' no benne' nich yelé', na' che len bi žala' gak nyache' láže'žo ni'a chen, san yela' nyache' laže' da' naken che yežlyó nga žonen ga žatgak benách ka'.
11 Le wia nga kan bkonle Dios žin yela' nyache' laže' chele na':
Benen ga že' láže'le Dios.
Benen ga gónelele yežojle chawe'.
Benen ga bža'ale bennen' bene' dolan'.
Benen ga zžébele Dios.
Benen ga be' láže'le gonle kan znna xtiža' Dios.
Benen ga nží'ilele Dios dot láže'le.
Benen ga gónelele gonle zia bennen' bene' dolan'.
Benle da' nak bia' bi be dola' nbága'le ni'a che dan' goken.
12 Che len, la'kze bzoja' ki le'e yichen', bi gokzen ni'a che bennen' bene' dolan', na' kégeze ni'a che bennen' wzake'e, san lezka' nich gak bia' law Dios da' li že' láže'le neto'.
13 Da' ni ben chochen lázdo'to'. Kégeze beyák choch lázdo'to' san žebéle'elto' dan' žebél xkwide' Tito ni'a che da' benle le'e, na' ben chochle lázdo'be'.
14 Bka'n zena' le'e law xkwide' Titon', na' bi benle ga bedoe'ela'. Bcháljlentezto' le'e da' nak dot da' li, na' lezka' nak dot da' li da'

bchálj̱ḻento' x̱kwide' Titon' katen' wdapto' ḻe'e ba la'ne.
15 Zej žakže dot ḻi ḻaže' kan nži'il x̱kwide' Titon' ḻe'e kate' žejsá' ḻáže'be' kan benle kan ẕnna x̱tíža'to', na' kan wdaple-be' ba la'ne ḻo yeḻa' zžebe Dios chele, na' ḻo yeḻa' gax̱jw ḻaže' chele.
16 Žebéḻe'ela' dan' gak wx̱én ḻaža'a ḻe'e dot ḻaža'a.

8

Kan žaḻa' wnéẕjwžo da' napžo

1 Na'a, ẕí'na'do' ka', žénelto' wzenlto' ḻe'e kan nak da' benn Dios chegak kwe' ka' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia.
2 Ḻa'kze da' ẕenḻe'e wẕáka'gake' ḻo da' ka' gókgaken chégake', da' ẕenḻe'e bebégekle', na' dot ḻáže'gake' bnéẕjwgake' da' ẕenḻe'e ḻa'kze zej nake' benách yache' ka'.
3 Neda' ẕzoa lia' kan nak chégake', dot ḻáže'gake' bnéẕjwgake' yógo'te da' gok wnéẕjwgake', na' bnéẕjwgakže' ka da' gókgake'.
4 De chgi' wnnábgekle' neto', na' góta'yoeḻe'egekle' neto' we'to' ḻégake' latje tẕen ḻen neto' gákḻengake' ljeżžo ka' žejḻé'gake' che Benne' Criston'.
5 Béngakže' kan wlék yichjto' góngake', dan' zga'ale bde kwíngake' ḻo na' X̱anžon', na' ḻezka' ḻo na'to' neto', na' naken da' žaz ḻaže' Dios.
6 Che ḻen wnnablto' x̱kwide' Titon' yeyóž gonbe' x̱chinbe' gan zoale ḻe'e, nich wtobbe' mežw da' ẕnéẕjwle ḻe'e ḻo yeḻa' ži'i ḻaže' chele, kan wzó ḻawbe' benbe' zga'ale.
7 Nakle benne' blo ka' kan nak yógo'te da' žonle,
kan žejḻe'le che Benne' Criston', na'
kan žejní'ilele, na'
kan ẕzejní'ilele benách ka', na'
kan že' ḻáže'le gonle da' naken chawe', na'
kan nží'ilele neto'.
Ḻezka' žaḻa' gakle benne' blo ka' kan gákḻenle ljeżle ka', na' ḻo yeḻa' ži'i ḻaže' chele soa bi da' wnéẕjwle chégake'.
8 Bi žon byena' gonle ḻe'e ki. Ẕchaḻja' kan žongak yebaḻe benách ka', kan dot ḻáže'gake' bi da' ẕnéẕjwgake'. Ki žona' nich gona' ga gonle da' gak bia' nak dot ḻi ḻaže' kan nží'ilele ljeżle ka'.
9 Nnézkzelele da' benn X̱anžo Jesús, Benne' Criston', chežo. Gota' yeḻa' wnni'a ẕen chie', san nich gákḻene' ḻe'e beyake' benne' yache' nich gata' yeḻa' wnni'a chele, dan' goke' Ḻe' yache'.
10 Ki žekla' neda': gakže chawe' chele cha' yeyóž gonle da' wzó ḻawle žonle ba gok to yiz. Gokle benne' blo ka', kégeze kan bnéẕjwle, san ḻezka' kan gónelele wnéẕjwle.
11 Na'a, dot ḻáže'le le yesyóž gonle dan' wzó ḻawle žonle, na' dot ḻáže'le bnéẕjwle. Le wneẕjw na'a kan sáke'le.
12 Cha' žénelele bi da' wnéẕjwle, Dios žape' ba la'ne da' ẕnéẕjwle kan nak da' deze chele. Bi ẕnnabe' wnéẕjwžele ka da' deze chele.
13 Bi žénela' gona' ga wnéẕjwle ḻe'e da' gákḻenen yezika' benách ka' na' zejte yážjelele ḻe'e.
14 Žénela' gak tḻebe kan de chele, na' chégake'. Na'a da' ẕenḻe'e de chele da' gak wnéẕjwle nich soa da' gata' chegak benne' ka' žiážjegekle'. Naž kate' yážjelele ḻe'e, ḻégake' gak bi da' wnéẕjwgake' chele nich ki gak tḻebe kan de chele, na' chégake'.
15 Ḻezka' nyejw ḻe'e yiche la'y, da' ẕnnan: "Bennen' btobe' da' ẕenḻe'e, bi be bga'nze chie', na' bennen' btobe' láte'ze, bi be byážjele'."

Kan žongak x̱kwide' Tito, na' ljeżbe' ka'

16 Žox̱ken Dios, Ḻe' bene' ga že' ḻaže' x̱kwide' Tito ḻe'e kan že' ḻaža'a neda' ḻe'e.
17 Kégeze žonbe' kan ẕnna x̱tiža'a da' wnnabla'-be', san dan' že' ḻáže'kzbe' ḻe'e, žakze chebe' gónelbe' chejwíabe' ḻe'e.

18 Žsélạ'to' to lježžo tẓen lẹn
lẹbe', lježžon' žápegak yógo'te kwe'
benách ka' che Benne' Criston' lẹ'
ba la'ne, dan' žone' binlo žin che
diža' chawen'.
19 Lẹzka' yógo'te kwe' benách
ka' che Benne' Criston' wžegak
benne' ni nich sá'lẹne' neto' tẓen
chjwa'to' dan' ẓnézjwle lẹ'e nich
ga'n ẓen Xanžon', na' lẹzka' gak bia'
že' láže'žo lježžo ka', benne' ka'
žejlé'gake' che Benne' Criston'.
20 Ki gaken, gónlẹne' neto' tẓen
nich bi gak no benne' bi da' nnie'
cheto' kan žónlẹnto' mežwn' da'
ẓenlẹ'e da' ẓnézjwle lẹ'e, da' gáklẹnen
benách yache' ka'.
21 Že' láže'to' gonto' da' naken
chawe', kégeze law Xanžon', san
lẹzka' lawgak benách.
22 Lẹzka' žsélạ'to' yetó lježžo tẓen
lẹn légake', bennen' blẹ'elto' zan
chi'i kan žone' lẹ', na' nak bia' dot
lạže'e žénele' gónlẹne' neto' tẓen žin.
Lẹzka', dan' žxen lạže'e lẹ'e, žénežele'
gáklẹne' neto' lẹo žin ni.
23 Cha' no benne' nnable' kan
nak xkwide' Titon', nakbe' lježa',
na' žónlẹnbe' neda' tẓen žin nich
gáklẹnto' lẹ'e. Cha' no benne'
nnable' kan zej nak yezika' lježžo
ki, bséla'gak yógo'te kwe' benách ka'
che Benne' Criston' légake', na' zka'n
ẓéngake' Benne' Criston'.
24 Le gon ga gak bia' nží'ilele
légake' nich gákbe'egekle yógo'te
kwe' benách ka' che Benne' Criston'
žonle ki, na' nich nnézgekle' nak dot
da' li da' chawe' da' ẓnnato' kan nak
chele.

9

Mežw da' ẓtobžo da' gáklẹnen lježžo ka'

1 Kan nak da' ẓnézjwle da'
gáklẹnen lježžo ka', benne'
žejlé'gake' che Benne' Criston', bi
žon byenen wzoja' chele lẹ'e, lẹ'e
yiche ni.
2 Ba nnezla' kan žénelele gonle
da' ni, na' ẓchalja' lawgak benách
ka' žejlé'gake' che Benne' Criston',
benne' ka' nníta'gake' gan nbab
Masedonia nga, kan nak da' chawe'
da' žonle. Ẓzenla' légake' kan nak
chele lẹ'e, zoale gan nbab Acaya,
kan ba gok to yiz ba zoale gonle
da' ni, na' dan' že' láže'le gonle da'
ni, ben chochen lázdo'gak yeláte'ze
bdachgak benách ki, benne' ka'
žejlé'gake' che Benne' Criston'.
3 Na'a, žselạ'a lježžo ki gan zoale
nich gak bia' nak dot da' li da'
ẓnnato' kan nak chele, na' nak kan
ba wnnía' chele, ba zoale gonle
dan' gáklẹnen lježžo ka'.
4 Cha' balẹ benách Masedonia ki,
benne' ka' žejlé'gake' che Benne'
Criston', yídlẹngake' neda' tẓen, na'
cha' gak bia' bi zoale gonlen, nač
yedoe'elto' dan' bxen láže'to' lẹ'e,
na' lẹzka' lẹ'ekze žalạ' yedoé'elele.
5 Che lẹn gokla' žalạ' selạ'a
lježžo ki nich žíngake' gan zoale
zgá'alegake' kate' lạ'a neda', na'
gáklẹngake' lẹ'e nich yeyóž wtoble
dan' bchebe láže'le wnézjwlen.
Ki gaken, yeyóž wtoble mežwn'
zga'ale kate' lạ'a, na' gak bia'
ẓnézjwlen dan' žénekzelele, na' kege
dan' žon byéneto' bi da' wnézjwle.
6 Le chejsá' laže' da' ẓnnan:
No benne' žaze' láte'ze, láte'ze
yelạpe'.
No benne' žaze' da' ẓenlẹ'e, da'
ẓenlẹ'e yelạpe'.
7 To tole žalạ' wnézjwle kan ba wn-
nale lẹo yichj lázdo'le, na' kege lẹo
yelạ' nyache' laže' chele o dan' zoa
no benne' žon byene', dan' nži'il
Dios no benne' dot lạže'e ẓnezjwe'.
8 Dios gak yebi'e chele da' ẓenlẹ'e
kan žiážjelele nich gata' chele
yógo'te dan' žiážjelele, na' ga'n chele
nich gak gáklẹnle no benne' zoa da'
žiážjele'.
9 Lẹzka' nyejw lẹ'e yiche la'y kan
nak che to benne' wzóa bi da'
bnezjwe', da' ẓnnan:
Dot lạže'e bnezjwe' chegak benách
yache' ka'.
Nak biá'teze yelạ' ži'i lạže' chie'.

10 Dios, Bennen' žonne' chežo bi da'
gazžo, na' ḻezka' bi da' ye'j gawžo,
wnezjwe' chele da' gak wnézjwle
ḻe'e, dan' naken ka da' žaz to benne',
na' ḻezka' gone' ga chan da' yeḻaple,
da' naken da' chawe' da' žonlen.
11 Dios gone' ga gáta'ḻe'eže yeḻa'
wnni'a chele nich gak wnézjwle da'
zenḻe'e. Ki gaken, dan' wnézjwle,
dan' chiston' ḻo wlazle ḻe'e, go-
nen ga ye'gak benne' zan Dios:
"Žóxkeno'."
12 Da' znézjwle dan' gákḻenen ljeżžo
ka', kégeze gonnen chégake' da'
žiážjegekle', san gonen ga yé'gake'
Dios: "Žóxkeno'."
13 Kate' gonle ki, na' wká'n zéngake'
Dios dan' gak bia' žonle kan znna
diža' chawen' che Benne' Criston'
kan znnale žonle. Ḻezka' we ḻáwgake'
Ḻe', dan' nakle ḻe'e ži'i ḻaže', na'
znézjwle chégake', na' ḻezka' chegak
yezika' benách ka'.
14 Wcháljḻengake' Dios, na'
nnábgekle' Ḻe' gon chawe'e ḻe'e dan'
zej nži'ile' ḻe'e dan' Dios že' ḻáže'ḻi'e
ḻe'e.
15 ¡Žoxken Dios, Bennen' benne'
chežo to da' záka'ḻe'en!

10

Yeḻa' wnná bia' da' nzi' ḻo na' Pablo

1 Znnagak báḻele ḻe'e naka' gaxjw
ḻaže' kate' ne zóaḻena' ḻe'e, san kate'
zoa' zi'to' gan zoale žseḻa' ḻe'e snia
kan zzoja' chele ḻe'e yiche. Dan' nak
Benne' Criston' gaxjw ḻaže', na' ži'i
ḻaže', neda', Pablo, žáta'yoela' ḻe'e
2 nich bi gonle ga gon byenen
seḻa' ḻe'e snia katen' ḻa'a gan
zoale. Ba zoa' seḻa' snia benne'
ka' znnágake' žonto' žin ni ḻo yeḻa'
benachze cheto'.
3 Da' li nakto' benách, san kege
žakze cheto' žonto' xchin Dios.
4 Da' ka' zdíḻ-ḻento' ḻo wdiḻe, bi zej
naken ka da' ka' zdíḻ-ḻengak benne'
ka' nníta'gake' yežlyó nga, san da'
ka' zdíḻ-ḻenton' zej napen yeḻa' wak
che Dios, dan' zkonlto' žin nich wžía
yi'to' da' waḻe ka' che da' xiwe'. Zžia
yi'to' da' wen ḻaže' ka' da' znna da'
xiwe' kan nak cheto',
5 na' yógo'te da' ka' zkonlen žin
nich gonen ga wká'n zen kwinžo,
nich gonen ga bi gak gónbia'žo Dios.
Žonto' ga zej nak bia' yógo'te da' zza'
ḻáže'gak benách ka', da ka' žóngaken
ga zží'igake' che Dios, nich gak
gonto' kan znna Benne' Criston'.
6 Te gonle da' gak bia' dot
ḻáže'le žonle kan znna xtiža' Benne'
Criston', soato' seḻto' snia yógo'te
benne' ka' zží'igake' che xtiže'e.
7 Zwíale da' nḻa' ḻawze. Cha' zoa
no benne' ládjwle ḻe'e, benne' žekle'
nake' che Benne' Criston', ḻezka'
žaḻa' gákbe'le' da' ni: kan ḻe' nake'
che Benne' Criston', ḻezka' neto'
nakto' chie'.
8 Bi žedoe'ela' ḻa'kze wdetlen bka'n
zen kwina' kan nak yeḻa' wnná bia'
da' bde Xanžon' ḻo na'to'. Da' nzi'
ḻo na'to' naken nich gak gónžeto'
ḻi ḻaže' kan žejḻe'le che Benne'
Criston', na' kege nich wžía yi'to'
ḻe'e.
9 Bi žénela' géklele žénela' wcheba'
ḻe'e ḻen da' zzoja' chele ḻe'e yiche ni.
10 Zej nnita' benne' ka' ga na',
benne' ka' nnágake': "Kan zej nak
da' ka' zzoj Pablo chežo, žseḻe' žo'o
snia, na' žesbage'e žo'o zia, san kate'
zóaḻene' žo'o žon kwine' gaxjw ḻaže',
na' diža' zen ḻaže' zchaḻje'."
11 Bennen' znnie' cheto' ki žaḻa'
gákbe'ele' da' ni: kan nakto' kate'
zzojto' chele ḻe'e yiche kate' zoato'
zi'to' gan zoale, ḻezka' gakto' ḻo da'
gonto' katen' sóaḻento' ḻe'e.
12 Da' li bi žežoglto' nnato' nakto'
tḻebe kan zej nak benne' ka' zka'n
zen kwíngake'. Benne' bi nnezle
ka' zej nak benne' ka'. Ḻo da' zza'
ḻáže'gake' znnágake' kan žaḻa' gakgak
benách ka', na' zchi'a ḻáže'gake' ḻa'
ḻégakze' kan nak dan' zza' ḻáže'gake'.
13 Neto' bi wka'nže zen kwinto'
kan žaḻa' gonto', san toze kan nak
žin da' bde Dios ḻo na'to', na' ḻo žin
na', žaḻa' gonton' gan zoale ḻe'e.

14 Cha' bde Dios lo na'to' žin da' gonto' gan zoale, bi wdetle ben-ton' katen' bžinto' gan zoale, katen' bchálj̱lento' le'e diža' chawen'.
15 Bi zka'n zen kwinto' kan nak žin da' bengak yezika' benách ka', san toze kan nak žin da' bde Dios lo na'to'. Žxen láže'to' gakže li laže' kan žejle'le che Benne' Criston' nich gak gonto' žin gan zoale da' záka'žen, kan nak da' bde Dios lo na'to' gonton'.
16 Naž gak wchalj̱to' diža' chawen' gan zej nnita' yež ka' žé'gaken zí'to'že gan zoale. Ki gaken, bi gon byenen wká'n zen kwinto' ni'a che žin da' bengak yezika' benách ka', dan' bde Dios lo ná'gake'.
17 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: No benne' žénele' bi da' wká'n zene', da' benkze Xanžon' žala' wká'n zenen'.
18 Ba bežój chawe' to benne' kate' znna Xanžon' ba bežoje' chawe', na' kege kate' znne' ki che la' kwinze'.

11

Pablo, na' benne' ka' žon kwíngake' wbás ka' che Jesús

1 Žénela' gakle zen laže' len neda' kate' ne zchalja' lo yela' bi nnezle chia'. Le we' láže'le neda'.
2 Že' laža'a le'e kan Dios na'kze že' laže'e le'e, dan' nakle kan nak to xkwide' no'le nakbe' dot li laže', no'len' bezía'-be' kwit Benne' Criston' nich wchág ná'lenbe' Lekze'.
3 Zžeba' la' no benne' gan zoale, na' gon láže'le' le'e, na' gone' ga wsanle kan dot láže'le nží'ilele Benne' Criston', kan ben Eba, zo'le Adán katen' da' xiwe', lo yela' sina' chen, ben láže'len le'.
4 Ki znnia' dan' dot láže'le žwe'le no benne' latje ze'e gan zoale, na' zchalje' kan nak che xtiža' Jesús, da' nžan' kan nak da' bsedlto' le'e, na' zzi' lo na'le to be', na' to diža' chawe', da' ka' zej nžan' kan nak Be' La'y na', na' diža' chawen' dan' wzí' lo na'le da' bchalj̱to' neto'.
5 Žekla' bi nakža' neda' ka'ze kan zej nak benne' ka', benne' žéklele le'e zej nákli'e zen, na' znnágake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston'.
6 La'kze naka' ka'ze kan zchalja', bi naka' ka'ze kan nak yela' žejní'il da' napan'. Zan chi'i, na' da' zan kan bloe'elto' le'e kan nak yela' žejní'il da' napton'.
7 ¿Bi gok chawe' da' bena' katen' bi be bchixjwa' le'e katen' bchalj̱a' diža' chawen' gan zoale? Bka'n kwina' ka'ze, san bka'n zena' le'e.
8 Bkonla' žin da' gok chegak yezika' kwe' ka' benách ka' che Benne' Criston', dan' wzi'a mežw da' bnézjwgake' chia' nich gok bena' žin gan zoale le'e.
9 Katen' wzóalena' le'e, cha' wzóa da' byážjela', bi bsaka' zi'a nitole le'e, san lježžo ka', benne' ka' bžójgake' gan nbab Masedonia, bnézjwgake' chia' dan' byážjelan'. Batkle bsaka' zi'a le'e, na' tlebe kan gona'.
10 Ni'a che da' nak dot da' li kan nak che Benne' Criston' da' zóalenen neda', bi soa' žize, san wká'n zen kwina' kan nak da' ki dot gan nbab Acaya.
11 ¿Žéklele bi nži'ila' le'e dan' znnia' ki? Nnézkzele Dios nži'ila' le'e.
12 Gónteza' kan žona' na'a, nich bi gata' latje chegak benne' ka' zka'n zen kwíngake', benne' ka' znnágake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston', na' znnágake' žóngake' xchine' Le' kan žonton' neto'.
13 Bi zej nake' wbás ka' bsela' Benne' Criston'. Žon láže'gake' kan nak žin da' žóngake', na' žonze kwíngake' wbás ka' che Benne' Criston'.
14 Bi žala' yebánležo kan žongak benne' ka'. Lezka' da' xiwe' na'kze zloe'el kwinen ka to wbás che ya'abá, wbasen' zde' lo baní'.
15 Che len bi žala' yebánležo cha' wen žin ka' che da' xiwen' zloe'el kwíngake' ka benne' ka' žóngake'

xchin Bennen' nake' chawe'. Kwia yí'gake' kan nak tlebe len da' žóngake'.

Da' ka' wzaka' Pablo

16 Da' yoble žapa' le'e: bi žala' no benne' gekle' nyal yichja'. San cha' žéklele nyal yichja', le gonn neda' latje wchalja' ka to benne' nyal yichje', nich wká'n zen kwina' to chi'ido'.

17 Da' ni da' znnia' bi naken to da' gož Xanžon' neda' gona', san zchalja' ka to benne' nyal yichje', na' wká'n zen kwina'.

18 Zej nnita' benne' zan zka'n zen kwíngake' kan zej nak da' žóngake' žakze chégake'. Che len, lezka' neda' wká'n zen kwina'.

19 Dan' žéklele žakle da' zenle'e, dot láže'le žwe'le latje wchaljgak benne' ka' nyal yíchjgake'.

20 Lezka' žwe'le no benne' latje gone' le'e benne' ndo'w ka', o no benne' ke'e da' den chele, o no benne' nna bi'e le'e, o no benne' wka'ne' le'e ka'ze, o no benne' kape'e žoa'ale.

21 Žedoe'ela' znnia' da' ni: bi bento' ki chele dan' wdetle gokto' gaxjw laže'.

Cha' zoa no benne' žežogle' wká'n zen kwine', lezka' neda' yežoglan', na' wchalja' ka to benne' nyal yichje'.

22 ¿Zej nake' benne' hebreo ka'? Lezka' naka' neda'.
¿Zej nake' benne' Israel ka'? Lezka' naka' neda'.
¿Zej nake' za'só Bran? Lezka' naka' neda'.

23 ¿Zej nake' wen žin ka' che Benne' Criston'? Lezka' nakža' neda'.
(Zchalja' ka to benne' nyal yichje' kate' zchalja' ki.)
Benža' neda' žin ka béngake' légake'.
Byejwa' liž ya da' zanže chi'i ka byéjwgake' légake'.
Bdingak benách ka' neda' lo yo da' zanže chi'i kan gok chégake'.
Ben zož gata' da' zanže chi'i ka goken chégake'.

24 Gayo' chi'i bdingak benne' judío ka' neda' yid.
(To to chi'i ka' bdíngake' neda' to galje žoa chi'i.)

25 Chonne chi'i bdíngake' neda' yag.
To chi'i bžé'egake' neda' yej.
Chonne chi'i wyoá'a to lo barkw da' wzía yin' lo nisdo'.
To chi'i wyoá'a to yele, na' to ža lo nis lo nisdon'.

26 Zan chi'i katen' wyoá'a nez,
wdía' gan ben zož chia' che lo yego ka',
na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wbán ka',
na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wláž chia' ka',
na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' zi'to' ka',
na' gan ben zož chia' lo yež,
na' gan ben zož chia' lo latje dach,
na' gan ben zož chia' lo nisdo',
na' gan ben zož chia' lo na'gak benne' wen laže' ka', benne' ka' znnázegake' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

27 Žin zen bena', na' bedó laža'a.
Zan chi'i bi gota' chia' latje tasa'.
Wdona', na' wbila'.
Zan chi'i bi gota' chia' da' gawa', o gan wché'l kwina', o laže' da' gakwa'.

28 Yógo'te ža gok zedla' dan' že'le'e laža'a yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston'.

29 Kate' no benne' zkwide' laže'e, lezka' neda' zkwide' laža'a.
Kate' no benne' žone' ga wchixle to ljeżžo, zža'a bennen' žone' ki.

30 Cha' žon byenen wká'n zen kwina', wká'n zen kwina' kan zej nak da' ka' zej nak bian' zkwíde'la'.

31 ¡Ga'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Le' nnézkzele' zchalja' da' nak dot da' li.

32 Katen' wzóa' lo yež Damasko, benne' lie' Aretas, bennen' gota' lo ne'e lo wláz benne' znna bi'e gan nbab Roma, bnnite'e benne' ka' wžé' náwgake' nich séngake' neda',

33 san ljeżžo ka' bdégake' neda' to ga žo'o baní' che yo'o, ne yoa'a to xkwite zen, na' btínnegake' neda' na'le lo ze'e da' žape chi'in yežen'. Ka' goken, belá' lo na'gak benne' ka' wžé' náwgake' neda'.

12

Da' ble'e dáwe'le Pablo, na' da' bloe'el Dios le'

1 Da' li bi žala' wká'n zen kwina'. La'kze ki naken, na'a wchalja' kan zej nak da' ka' ble'e dáwe'la', na' da' ka' bloe'el Xanžon' neda'.

2 Nónbia'kza' to benne' žejli'e che Benne' Criston', na' ba gok xda' yiz wzóa no benne' bchi'e le' ya'abá che Dios. Bi nnezla' cha' wyeje' ga na' lo bela' žen chie', o lo be' nakkze'. Toze Dios nnezle'.

3 Nnézkzela' wyaze' latje xtan che Dios, da' nzin' paraíso. Bi nnezla' cha' wyeje' ga na' lo bela' žen chie', o bi. Toze Dios nnezle'.

4 Katen' wzóe' ga na', benle' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, da' ka' bi de latje no benne' wchalje' chégaken.

5 Gak wká'n zena' bennen', san bi wká'n zen kwina'. Toze wká'n zen kwina' kan nak da' nak bia' zkwíde'la'.

6 La'kze yénela' wká'n zen kwina', bi gaka' benne' bi nnezle, dan' nnia' da' nak dot da' li. Na'a, bi wká'n zen kwina' dan' bi žénela' gapže no benne' neda' ba la'ne kan zej nak da' ka' ble'ela' neda', o kan nak da' benla' neda'.

7 Nač, nich bi tetle wká'n zen kwina' dan' ble'ela' da' ka' da' žóngaken ga žebanlžo, Dios bzoe' to yižwé' da' žlale'en lo xpela'a kan žla gan zga'a to yeche'. Yižwén' goken ka to da' bkonle žin da' xiwe', nich bsaka' zin' neda'. Ki goken chia' nich bi tetle wká'n zen kwina'.

8 Chonne chi'i góta'yoela' Xanžon', na' wnnabla' Le' yeké'e xwi'a na'.

9 Xanžon' gože' neda': "Nakte chio' da' že' laža'a le'. Yebélenželo' da' že' laža'a le' kate' zkwíde'lo'." Che len, žebéle'ela' dan' zkwíde'la'. Dan' žaken ki chia', na' žáklenže yela' wak che Benne' Criston' neda'.

10 Che len, dan' nži'ila' Benne' Criston', žebela' kate' zkwíde'la', na' kate' no benne' žliž zi'e neda', na' kate' zoa da' žiážjela', na' kate' no benne' zbia laže'e neda', na' kate' zoa bi da' žaken chia'. Kate' zkwíde'la', napža' yela' wak chie' Le'.

Pablo že' laže'e benách Corinto ka' zej nake' che Jesús

11 Naka' benne' bi nnezle dan' bchalja' kan zej nak da' chawe' ka' da' bena' neda'. Le'ekze ben byenle bena' ki. Le'e žala' wká'n zenle neda', na' la'kze bi be naka' neda', bi nakža' ka'ze kan zej nak benne' ka' žéklele le'e zej náklie' zen, benne' ka' znnázegake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston'.

12 Da' ka' bena' lo yela' zbez zen laže' chia' gan zoale le'e zej nak bian' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Blé'elele da' ka' bena', da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, na' yela' wak zen che ya'abá che Dios.

13 Toze da' bi bena' gan zoale le'e da' bena' gan zej nnita' yezika' kwe' benách ka' che Benne' Criston'. Bi bsaka' zi'a le'e nich bi da' gonnle da' ye'j gawan'. Le si' zen chia' dan' bi bena' ki chele.

14 Za' la'a neda' gan zoale da' beyonne chi'i. Bi be nnaba' da' gonnle chia'. Žénela' gonnle le'e kwinkzle chia', na' kege bi da' den chele. Bi' že'n ka', bi žon byenen wáwgakbe' xa xná'gakbe'. Xa xná'gakbe' ka' žala' wáwgake' zí'ngake' ka'.

15 Dot laža'a wkonla' žin yógo'te da' den chia', na' wdé kwina' ni'a chele nich gak da' chawe' chele, la'kze žekla' neda' kate' nží'ižela' le'e, zej žeyache' yela' nži'il chele len neda'.

16 Nnézkzelele bi bsaka' zi'a le'e. Na'a, bálele nnale goka' sina', na' len da' wen laže' bebélenla' da de chele.

17 ¿Žéklele ben láže'la' le'e katen' bselaʼa benne' wbás chia' ka' gan zoale?
18 Góta'yoela' xkwide' Titon' yidbe' gan zoale, na' bselaʼa lježžon' tzen len lebe'. ¿Žéklele ben láže'le xkwide' Titon' le'e? ¿Bi bento' tlebe kan žonto' xkwide' Titon', na' neda', na' lezka' tlebe kan nak dan' bchaljton'?

19 ¿Žéklele le'e, zí'na'do' ka', žebéj kwinto' chawe' lawle le'e? Law Dios zchaljto' lo wláz Benne' Criston', na' yógoʼte da' žonto' zej naken nich gakže dot li laže' yelaʼ' žejlé' chele che Benne' Criston'.
20 Zžeba' bi gakle le'e kan žénelaʼ gakle kate' laʼa gan zoale, na' neda' bi gaka' kan žénelele le'e gaka'. Zžeba' zdílele, na' zgé'elele lježle ka', na' zžaʼle lježle ka', na' žliž dítjele lježle ka', na' znnele che lježle ka', na' zkaʼn zen kwinle, na' žonle žo'osbé.
21 Kate' laʼa gan zoale, cha' ki žaken chele, zžeba' gon Dios ga ye-doe'ela' kan nak chele, na' gon byenen kweža' ni'a chegak benne' zan, benne' ka' béngake' dolaʼ, na' bi beyát láže'gake' kan zej nak da' kegle da' béngake', na' da' ka' wzé láže'gake' da' kegle.

13

Da' gož Pablo benne' Corinto ka' ga ze lawte

1 Da' beyonne chi'i ni laʼa neda' gan zoale. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Žon byenen nníta'gak chope chonne benne' ka', benne' wzóa lígake' cha' no benne' žesbage'e lježe' zia."
2 Ba bchi'la' benne' ka' béngake' dolaʼ katen' wzóalena' le'e da' bežope chi'i, na' naʼa zchi'la' légake' da' yoble', na' lezka' yógoʼte benne' ka' žóngake' dolaʼ, laʼkze zoa' zi'to' nga, znnia': cha' laʼa gan zoale da' yoble, bi gaka' gaxjw laže' katen' tílegaka'-ne'.
3 Znnable le'e to da' gak bian' zchalja' lo wláz Benne' Criston'. Da' ka' gona' gak biá'gaken zchalja' ki. Bi zkwíde'le Benne' Criston' kate' bi da' žone' chele, san lo yelaʼ wak zen chie' žone' bi da' žone' chele.
4 Da' li bde'e le'e yag kroze ka to benne' zkwíde'le', san zoe' nbane' dan' zoalen yelaʼ wak che Dios Le'. Lezka' neto' zkwíde'lto' tzen len Le', san dan' nakto' toze len Le' zoato' nbanto', na' zoalen yelaʼ wak che Dios neto' nich bi da' gonto' gan zoale.
5 Le wia kwinle chaʼ žejle'le che Benne' Criston' o bi. Le si' biaʼ laʼ kwínzele. ¿Bi nnézlele zoalen Jesús, Benne' Criston', le'e, cha' da' li žejle'le chie'?
6 Žxen láže'to' nnézkzelele da' li neto' žejle'to' che Benne' Criston'.
7 Žližto' Dios, na' znnablto'-ne' gáklene' le'e, nich bi gonle da' kegle, kege nich yežojto' chawe' neto', san nich gonle le'e da' naken chawe', laʼkze géklele zchíxelto' neto'.
8 Bi gak wži'ito' che da' nak dot da' li, san gak gónzeto' da' naken tlebe len da' naken dot da' li.
9 Che len žebelto' kate' zkwíde'lto', na' le'e žak chochle. Žlížtezto' Dios, na' znnablto'-ne' gone' ga gak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'.
10 Che len zzoja' chele le'e da' ni kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Naž kate' laʼa gan zoale bi gon byenen wsaka' zi'a le'e, na' bi wkonla' žin yelaʼ wnná bia' da' bde Xanžon' lo naʼa, da' naken nich gon chocha' le'e, na' kege nich wžía yi'a le'e.
11 Naʼa, zí'na'do' ka', le gak choch. Le we' laže' gak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Lezka' le we' laže' da' ni da' žapa' le'e. Le gak toze len lježle ka', na' le ga'nlen lježle ka' cháwe'do'. Znnabla' Dios sóalene' le'e. Le' nži'ile' žo'o, na' zkaʼn žie' yichj lázdo'žo.
12 Le gape "Padiox" lježle ka', tole yetole, na' le chelaʼ lježle ka'.

13 Yógo'te ljeżžo ka' nníta'gake'
nga žápegake' ḻe'e “Padioẋ.”
14 Ẓnnabla' Dios ḻen Xanžo Jesús,
Benne' Criston', we' ḻaže'e ḻe'e, na'
ži'ile' ḻe'e, na' gone' ga gakle toze ḻen
Dios Be' la'y. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEL̲A' PABLO GAN NB̲AB GALASIA

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús gan nbab Galasia

1-2 Neda', Pablo, žapa' l̲e'e "Padiox̲" nbable yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Cristo gan nbab Galasia, na' lježžo ka' nníta'gake' nga, žónl̲engake' neda' tz̲en. Neda' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Bi belsel̲a' benách ka' neda'. Jesús, Benne' Criston', bsél̲a'kze' neda', na' X̲ažo Dios, Bennen' besbane' Jesusen' l̲o yel̲a' got, bénl̲ene' L̲e' tz̲en.

3 Z̲nnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.

4 Jesús na'kze, Benne' Criston', bde kwine' l̲o yel̲a' got ni'a che dol̲a' da' wbága'žo, na' beslé' žo'o l̲o da' kegle da' žaken ža ni zoažo na'a. Bene' ki dan' goken da' gónekzele X̲ažo Dios.

5 ¡Ga'n z̲énteze Dios! Ka'kze gaken.

Toze nak diža' chawe' kan nak che Jesús, Benne' Cristo

6 Žebánl̲e'ela' kan žonle l̲e'e, dan' l̲a' z̲ká'ntele Dios. L̲e' bl̲iže' l̲e'e nich gakle che L̲eze' dan' Jesús, Benne' Criston', be' l̲aže'e žo'o, san na'a žénelele si' l̲o na'le to diža' chawe' yoble.

7 Da' li bi zoa yetó diža' chawe' san z̲chal̲ja' ki dan' zej nnita' benne' ka' z̲chíx̲gake' lježžo ka', na' žénegekle' wchá'gake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'.

8 Cha' zoa no benne' z̲chal̲je' to diža' chawe' da' bi naken tl̲ebe l̲en dan' bchal̲jto' neto' l̲awle l̲e'e, z̲nnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'. Žal̲a' wsaka' zi'e nedkza' cha' gona' ki, na' cha' to wbás che ya'abá gone' ki, Dios na'kze wsaka' zi'e l̲e'.

9 Ba wnnikza' ki zga'ale, na' na'a z̲nnia' ki da' yoble: cha' zoa no benne' z̲chal̲je' to diža' chawe' da' bi naken tl̲ebe l̲en dan' ba wz̲í' l̲o na'len, z̲nnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'.

10 ¿Žéklele žénela' gaple neda' ba la'ne kate' z̲chal̲ja' ki? O'o. Žénela' yežoja' chawe' l̲aw Dios. ¿Žéklele žénela' chaz l̲áže'gak benách ka' neda'? Chela' yénela' chaz l̲áže'gak benách ka' neda', bi gaka' wen žin che Benne' Criston'.

Ka beyák Pablo benne' wbás che Benne' Cristo

11 Na'a, žal̲a' nnézlele da' ni, z̲í'na'do' ka'. Diža' chawen' dan' z̲chal̲ja' bi zan' l̲o yichj l̲áz̲do'gak benách ka'.

12 Kege no benne' bdie' diža' chawen' l̲o na'a, na' kege no benne' bsedl̲en' neda'. Jesús, Benne' Criston', bzejní'ikzele' neda' kan nak diža' chawe' chien'.

13 Ba bénkzelele kan bena' neda' zga'ale katen' nzi' l̲o na'a kan z̲ka'n z̲engak benne' judío ka' Dios. Nnézkzelele kan bena', katen' wžía l̲áže'l̲i'a benách ka' che Dios, benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' gónela' wžía yi'a l̲égake'.

14 Kan z̲ka'n z̲engak benne' judío ka' Dios, benža' neda' ka yeláte'ze bdachgak lježa' benne' judío ka', benne' ka' zjake' yiz ka zeyá'a neda', dan' wz̲í'že l̲o na'a neda' ka l̲égake' da' bdegak x̲a wdé cheto' ka' l̲o na'to' kan bénteze béngake'.

15 Ki goka' neda', san dan' nak Dios ži'i l̲aže', wžekze' neda' zga'ale kate' bi na' galja', na' bl̲iže' neda' nich gona' x̲chine'.

16 Nač, katen' gónekzele Dios, bene' ga bénbi'a Z̲i'ne', Bennen' bsel̲e'e neda' nich chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen' kan nak chie' L̲e'. Katen' bene' da' ni, bi bejtil̲ja' no benne' nake' benachze nich wsedle' neda',

17 na' bi wyá'a l̲o yež Jerusalén nich chejwía' benne' ka' gókgake' wbás ka' che Benne' Criston'

zgá'alegake' ka neda', san wyá'a gan nbab Arabia, na' wdé na' beyá'a l̲o yež Damasko.

18 Ka' goken, katen' ba wdé chonne yiz wyá'a l̲o yež Jerusalén, na' bejwía' Bedw, na' bgá'nl̲ena' l̲e' x̲da' ža.

19 Katen' wzóa' ga na' bi bl̲e'ela' yetože benne' wbás che Benne' Criston'. Toze Jakob, biche' X̲anžon' bl̲e'ela'-ne'.

20 Da' ni da' z̲zoja' chele naken dot da' li. Nnézkzele Dios bi žon l̲aža'a.

21 Wdé na' wyá'a, na' wdía' l̲o yež ka' da' zej nbaben Siria, na' da' ka' zej nbaben Silisia.

22 Kate' ža ka' lježžo ka' zej nake' che Benne' Criston' gan nbab Judea bi bénbia'gake' neda'.

23 Belyenle' toze dan' bchal̲jgak yezika' benách ka' kan nak chia' neda', na' wnnágake': "Bennen' wžía l̲aže'e žo'o zga'ale, z̲ze diže'e na'a che da' žejl̲e'žo, dan' gónele' wžía yi'e."

24 Ka' goken, bka'n z̲éngake' Dios ni'a che da' žona' neda'.

2

Yezika' benne' wbás ka' che Jesús z̲zi' l̲o ná'gake' Pablo

1 Kate' ba gok x̲da' yiz, wyá'al̲ena' Bernabé, na' bel̲á'a l̲o yež Jerusalén, na' bchi'a x̲kwide' Tito, bin' bénl̲enbe' neda' tz̲en žin.

2 Wyá'a ga na' dan' bl̲oe'el Dios neda' žal̲a' cha'a ga na'. Katen' bl̲a'a ga na', na' chel̲a'ale bchál̲jl̲ena' benne' ka' nzi' l̲o ná'gake' žin che Benne' Criston', na' bzenla' l̲égake' kan nak diža' chawen' da' z̲zenla' benách zi'to' ka'. Ki bena' dan' gónela' bi ga'n dáche'ze žin da' ba bena', na' žin da' žona' na'a.

3 L̲a'kze x̲kwide' Titon', bi' lježan', bi nakbe' benne' judío, bi ben byéngake' chog l̲o x̲pél̲a'be' dan' nak bian' no benne' byo nzi' l̲o ne'e x̲tiža' Dios kan žónteze žongak benne' judío ka'.

4 Da' li, bal̲e benách ka' wnníta'gake' ga na', benne' žilj l̲aže' ka', na' wnnágake' zej nake' lježžo ka', gónegekle' gon byéngake' chog l̲o bel̲a' che x̲kwide' Titon' dan' nak bian'. Benne' ki z̲bíga'gake' gan zoažo žo'o, na' z̲wíagake' kan žonžo nich nnézgekle' kan belažo l̲o na' da' bchi'le Moisés. Belažo dan' nakžo toze l̲en Jesús, Benne' Criston'. Gónegekle' gon byéngake' yeyakžo da' yoble ka benne' ka' zej ndo'e l̲o na' x̲tiža' Moisés na'.

5 Nitó chí'ido'ze, bi be'to' l̲égake' latje. Ki bento' nich gape chi'ito' da' nak dot da' li che diža' chawen' nich gak yebél̲enlžon.

6 Benne' ka' žeklžo nzi' l̲o ná'gake' žin che Benne' Criston' bi bchí'igekle' neda' nitó da' kobe. Bi že' l̲aža'a kan zej nake', dan' bi z̲chi'a l̲aže' Dios žo'o kan z̲chi'a l̲áže'gak benách ka' žo'o.

7 Bi bchí'igekle' neda' nitó da' kobe, dan' gókbe'egekle' Dios bdie' l̲o na'a žin chie' da' žona', nich chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen', tl̲ebe kan bde Dios l̲o na' Bedon' žin chie', na' z̲zenle' benne' judío ka' diža' chawen'.

8 Dios, l̲en yel̲a' wak chie', bene' neda' wbás chie' nich wsedla' benách zi'to' ka', tl̲ebe kan bene' Bedon' wbás chie' nich wsedle' l̲e' benne' judío ka'.

9 Jakob l̲en Bedon', na' Z̲wa, benne' ka' žeklžo nzi' l̲o ná'gake' žin che Benne' Criston', gókbe'egekle' bde Dios l̲o na'a žin ni. Che l̲en wz̲í' l̲o ná'gake' neda' l̲en Bernabé, na' bento' toze diža' chjento' x̲chin Dios gan nníta'gak benách zi'to' ka', neda' l̲en Bernabé, na' l̲égake' góngake' x̲chin Dios gan nníta'gak benne' judío ka'.

10 Góta'yoegekle' neto' toze chejsá' l̲áže'to' gákl̲ento' benách yache' ka', na' da' ni že' l̲áže'teza' žona'.

Pablo bdil̲e' Bedw l̲o yež Antiokía

11 Naž kate' bla' Bedon' lo yež Antiokía, bdila'-ne', dan' bchixle' kan bene'.
12 Ka' goken dan' zga'ale bdáwlene' benách zi'to' ka' tzen, na' bene' ki na' zejte bžingak bale benne' ka' zej nake' toze len Jakob. Naž wzó lawe' žebige'e, na' biž bdáwlene' benách zi'to' ka' tzen dan' bžebe' bi da' gongak benne' ka' nzi' lo ná'gake' žóngake' ga chog lo bela' chegak benne' byo, benne' zi'to' ka', kan znna da' bchi'le Moisés.
13 Naž yebale benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bénlengake' Bedon' tzen kan žone' lo yela' zžebe chie', na' ka' goken ga bžinte lezka' bžebe Bernabé, na' le' bénlene' légake' tzen.
14 Naž kate' ble'ela' bi žóngake' kan znna da' naken dot da' li da' žsedle diža' chawen' žo'o, na' goža' Bedon' lawgak yógo'te benne' ka' che Benne' Criston' wnníta'gake' ga na', na' wnnía': "Nako' le' benne' judío, san žono' le' kan žongak benách zi'to' ka', na' kege kan žongak benne' judío ka'. ¿Biz chen' žénelo' gon byeno' gongak benách zi'to' ka' kan žongak benne' judío ka'?"

Želagak benne' judío ka' dan' žejlé'gake' che Jesús kan želagak benách zi'to' ka'

15 Lezka' goža' Bedon': "Žo'o nakžo benne' judío ka' dan' xa xna'žo ka' zej nake' benne' judío ka', na' kege nakžo benách zi'to' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios.
16 Nnézkzelžo nitó benne' bi yeyake' chawe' law Dios dan' žone' kan znna da' bchi'le Moisés. Toze yeyák chawe' lawe' Le' no benne' žejli'e che Jesús, Benne' Criston'. Lezka' žo'o bejle'žo che Jesusen', nich beyakžo chawe' law Dios, na' kege dan' žonžo kan znna da' bchi'le Moisés na'. Bi yeyák nitó benne' chawe' law Dios dan' žone' kan znna da' bchi'le Moisés na'.
17 Na'a, žeklžo beyakžo chawe' law Dios dan' žejle'žo che Benne' Criston', san cha' nak bia' nakžo benne' dola' kan zej nak benách zi'to' ka', ¿žala' nnažo žon Benne' Criston' ga žonžo dola'? O'o.
18 Cha' že' laža'a yechisa' da' bchi'le Moisés da' ba wdé chen, da' ni nak bian' zka'n ditja' da' znnakze Dios."
19 Dan' bi gok gona' kan znna da' bchi'le Moisés na', gok chia' ka ba nata'. Dan' naken ki, ba belá' na'a lo na' da' bchi'le Moisés nich soa' nbana', na' nich gona' kan znnakze Dios.
20 Nak chia' ka ba gótlena' Benne' Criston' tzen le'e yag kroze gan gote' Le'. Che len kege nedkza' zoa' nbana', san zoa nban Benne' Criston' lo yichj lázda'wa'. Kan naken, zoa' nbana' na'a, naken dan' žejli'a che Zi'n Dios, Bennen' bží'ile'ele' neda', na' bde kwine' lo yela' got lo wlaza' neda'.
21 Bi žénela' wzóa' chela'ale da' žonnze Dios chežo. Chela' gak to benne' yeyake' chawe' law Dios, dan' žone' da' znna da' bchi'le Moisés na', naž dáche'ze got Benne' Criston'.

3

Da' znna da' bchi'le Moisés, na' da' žejle'žo che Benne' Cristo

1 ¡Le'e, benne' bi nnezle ka'! ¡Le'e, benne' Galasia ka'! ¿Wzóa no benne' bene' chele yela' wžá' nich biž gonle kan znna da' naken dot da' li? Gaze lo de bzenlto' le'e da' žata' chežo dan' got Jesús, Benne' Criston', le'e yag kroze.
2 Le wchebe neda' da' ni. ¿Bedjsoalen Dios Be' La'y le'e dan' benle kan znna da' bchi'le Moisés na' o dan' bejle'le diža' chawen' da' bénlele?
3 ¿Nakxkze goken nakle benne' bi nnezle ki? Wzó lawle nakle che Dios dan' zoalen Dios Be' La'y le'e. ¿Žéklele žakze chele gak gonle ga gak dot li laže' kan nakle che Dios?

4 ¿Dáche'ze gok chele yógo'te dan'
wẓáka'le? ¡Bi goken ki!
5 Kate' Dios žseḷe'e Dios Be' La'y
nich yedjsóaḷene' ḷe'e, na' žonne' ḷe'e
latje gonle yeḷa' wak che ya'abá ka',
¿žone' ki dan' žonle kan ẓnna da'
bchi'le Moisés na' o dan' žejḷé'zele
diža' chawen' da' bénlele?
6 Nyejw ḷe'e yiche la'y da' ẓnnan:
"Bran bejḷi'e che Dios, na' Dios
wnné' nake' chawe' ḷawe' Ḷe' dan'
bejḷi'e chie'."
7 Che ḷen žaḷa' nnézlele, benne'
ka' žejḷé'gake' che Dios, légakze' zej
nake' da' li ẓa'só Bran na'.
8 Nyejw ḷe'e yiche la'y, da' bḷa'
ḷawn zga'ale kan gon Dios, dan'
ẓnnan, benne' zi'to' ka', benne'
chejḷé'gake' chie' Ḷe', gákgake'
chawe' ḷawe' Ḷe'. Che ḷen Dios
bḷoe'ele' Bran na' zga'ale kan nak
diža' chawen', na' wnné': "Ḷo na'
Ẓa'só' gon chawa'a benách ka'
nníta'gake' dot yežlyó nga."
9 Ki naken, Bran na' bejḷi'e che
Dios, na' Dios wnné' nake' chawe'.
Ḷezka' na'a, Dios žone' chawe'
yógo'te benne' ka' žejḷé'gake' chie'
Ḷe'.
10 Zej nbaga' ẓia benne' ka' žx̱en
ḷáže'gake' yeyákgake' chawe' ḷaw
Dios dan' žóngake' kan ẓnna da'
bchi'le Moisés. Ki naken dan'
nyejw ḷe'e yiche la'y da' ẓnnan: "Zej
nbaga' ẓia yógo'te benne' ka' bi
žóngake' dot da' ẓnna x̱tiže'e."
11 Na'a, nak bia' bi yeyák nitó
benne' chawe' ḷaw Dios dan' žone'
da' ẓnna x̱tiže'e, dan' nyejw ḷe'e
yiche la'y da' ẓnnan: "Soa nban ben-
nen' beyake' chawe' ḷaw Dios dan'
žejḷi'e chie' Ḷe'."
12 Kan žeyák chawe' ḷaw Dios no
benne' žejḷi'e che Benne' Criston'
nžan' kan nak che benne' žx̱en
ḷaže'e yeyake' chawe' ḷawe' Ḷe' dan'
žone' kan wnná Moisés na'. Nyejw
ḷe'e yiche la'y da' ẓnnan: "Soa nban
no benne' žone' dot da' ẓnna x̱tiže'e."
13 Benne' Criston' beslé' žo'o ḷo
na' da' ẓchogen chežo gatžo da' nye-
jwn ḷe'e x̱tiža' Moisés na', dan' bi'e
latje wžóg chie' gate' ḷo wlazžo žo'o.
Ki naken, dan' nyejw ḷe'e yiche la'y
da' ẓnnan: "Zej nbaga' ẓia yógo'te
benne' ka' zej de'e to ḷe'e yag."
14 Ka' goken che Benne' Criston'
nich gak gon Dios kan bchebe ḷaže'e
gone' che Bran, katen' wnné' gon
chawe'e benách zi'to' ka' ḷo na'
Jesús, Benne' Criston', nich gak
gone' ga yedjsoaḷen Dios Be' La'y
žo'o cha' chejḷe'žo chie' Ḷe', kan
bchebe ḷaže' Dios gone'.

*Da' bchi'le Moisés žo'o, na' da'
bchebe ḷaže' Dios gone'*

15 Na'a, ẓí'na'do' ka', žapa' ḷe'e to
da' žsaka' ḷeba', to da' žaken chežo,
na' ẓnnia': Kate' chope benne' ka'
ba béngake' toze x̱tíža'gake', na' ba
ben chóchgake' dižan', nač bi gak
nitó benne' wché'en, na' bi gak no
benne' wzanen'.
16 Dios bchebe ḷaže'e to da' gone'
che Bran, na' che Ẓa'sóe'. Gan
nyejw ḷe'e yiche da' ni, bi ẓnnan:
"Ẓa'sóe' ka'", da' ẓchaḷjen chegak
benne' zan, san ẓnnan: "che Ẓa'sóe'."
Da' ni ẓchaḷjen che toze Benne',
Benne' Criston'.
17 Da' ni žénela' nnia': Dios bene'
toze diža' ḷen Bran na', na' bchebe
ḷaže'e gone' kan ẓnna da' wnné'.
Na'a, da' nyejw ḷe'e x̱tiža' Dios, da'
bchi'le Dios benne' judío ka' tape
gaywá' chi žoa yiz wdé katen' gože'
Bran na' dan', bi gak yeká'an dan'
bchebe ḷaže' Dios gonen', na' bi gak
wsoḷen.
18 Na'a, cha' žaḷa' gonžo kan ẓnna
x̱tiža' Moisés na' nich si'žo da'
bchebe ḷaže' Dios gonze', biž naken
to da' bchebe ḷaže'e gonze'. Dios
žonze' ki dan' bchebe ḷaže'e gone' ki
che Bran na'.
19 Cha' ki naken, ¿biẓ chen' bchi'le
Dios benách ka' da' nyejwn ḷo da'
bzoj Moisés na'? Dios bchi'le'
benách ka' ki nich gak bia' ẓia da'
zej nbage'e, san goken ki toze kate'
bžinte ža na' bḷa' ḷaw Ẓa'só Bran na',
Bennen' bchebe ḷaže' Dios wnezjwe'
chie'. Da' nyejwn ḷo x̱tiža' Dios

bseḻe'en yežlyó nga ḻo na'gak wbás che ya'abá ka', na' Moisés bdie' dižan' ḻawgak benách ka'.

20 Kate' toze benne' zoa da' ẕchebe ḻaže'e gonen', bi žon byenen soa no benne' wdíe' dižan', na' Dios, toze' nake'.

Biẕ chen' gož Dios benách ka' góngake' da' zej nyejw ḻo da' bzoj Moisés

21 Na'a, kan nak da' nyejwn ḻo x̱tiža' Dios, ¿naken tḻebe ḻen dan' bchebe ḻaže' Dios gone'? O'o. Chela' bchi'le Dios žo'o gonžo da' gak gonen ga soažo nbanžo to chi'ize, nač gak yeyakžo chawe' ḻaw Dios cha' gonžo kan ẕnna x̱tiže'e.

22 San da' nyejwn ḻe'e yiche la'y ẕnnan yógo'težo nbága'žo doḻa'. Ki naken nich gak si'žo dan' bchebe ḻaže' Dios gata' chežo cha' chejḻe'žo che Jesús, Benne' Criston'.

23 Kate' bi na' žin ža gak chejḻe'žo che Benne' Criston', da' ẕnna x̱tiže'e bchi'len žo'o, kan zoa da' ẕchi'len to benne' nyejwe' liž ya. Ka' goken na' zejte ža gok bia' gak yeyakžo chawe' ḻaw Dios cha' chejḻe'žo chie' Ḻe'.

24 Ki naken, da' ẕnna x̱tiža' Dios bchi'len žo'o, na' goken chežo ka to benne' bsedle' žo'o na' zejte ža bḻoe'e ḻaw Jesús, Benne' Criston', nich gak yeyakžo chawe' ḻaw Dios cha' chejḻe'žo chie' Ḻe'.

25 Na'a, dan' ba bžin ža gak yeyakžo chawe' ḻaw Dios cha' chejḻe'žo che Benne' Criston', dan' bsedlen žo'o biž ẕchi'len žo'o.

26 Yógo'tele ḻe'e nakle ẕi'nkze Dios dan' žejḻe'le che Jesús, Benne' Criston', na' ba nakle toze ḻen Ḻe'.

27 Yógo'te benne' ka', benne' bezóagake' nis nich yeyákgake' toze ḻen Jesús, Benne' Criston', ba beyákgake' kan nakkze' Ḻe'.

28 Biž zej nžoj chople benne' judío ka' ḻen benne' zi'to' ka', na' biž zej nžoj chople benne' ndo'w ka' ḻen benne' ka' bi zej ndo'e, na' biž zej nžoj chople benne' byo ka' ḻen no'le ka'. Kate' beyakle toze ḻen Jesús, Benne' Criston', yógo'tele ḻezka' beyakle toze ḻen lježle tole yetole.

29 Na'a, cha' nakle che Benne' Criston', ḻezka' nakle ẕa'só Bran, na' nzi'le dan' bchebe ḻaže' Dios wneẕjwe' che Bran na'.

4

1 Da' ni naken da' žénela' nnia': Kate' ne ẕbez to x̱kwide' byo ža wḻoé'e ḻaw x̱abe' ba žeyáḻa'be' si'be' da' žaḻa' wka'ne' chebe', ne nakbe' ka to bi' ndo'w, ḻa'kze da' li yógo'te gaken chebe'.

2 Kate' ne zejbe' yiz kwide' chebe', zej nnita' benne' ka' ẕchí'igekle' ḻebe', na' ẕkóngekle' žin da' žaḻa' gaken chebe' na' zejte ža ba bdix̱jw x̱abe' chebe'.

3 Ḻezka' žaken chežo. Katen' gokžo ka x̱kwide' ka', da' žónteze žongak benách ka' che yežlyó nga bchí'igeklen žo'o.

4 Naž kate' bza'a ža, Dios bseḻe'e Ẕi'nkze' nga. Goke' ẕi'n to no'le kan nakžo žo'o, na' da' žsédgekle benne' judío ka' bchí'igeklen Ḻe'.

5 Ka' goken chie' nich gok beslé' benne' ka' ẕchi'le x̱tiža' Moisés na' ḻégake', nich gak yeyakžo žo'o ẕi'nkze Dios.

6 Nich gak bia' ba nakle ẕi'nkze Dios, Ḻe' bchize' Dios Be' La'y ḻo yichj ḻáẕdo'le, na' Ḻekze' ẕchájḻene' Dios ḻo wlazle ḻe'e, na' ẕnne': "X̱e."

7 Ki naken, ba nakle ẕi'nkze Dios, na' biž nakle ka benne' ndo'w ka'. Na'a, dan' nakle ẕi'nkze' Ḻe', Dios na'kze ba bchebe ḻaže'e gonne' chele da' naken chie', dan' nakle toze ḻen Benne' Criston'.

Pablo že' ḻaže'e benne' Galasia ka' žejḻé'gake' che Jesús

8 Katen' bi na' gónbia'le Dios, gokle ka benne' ndo'w ka', na' bka'n ẕenle lo'a ka'. Bi zej nak lo'a ka' dios ka'.

9 Na'a, dan' nónbia'le Dios, o wak nnažo: dan' nonbia' Dios ḻe'e, ¿biẕ chen' žénelele yeyo'ole ḻo na' x̱tiža'

Moisés na', da' bi žákl̲enen nitó
benne'? ¿Žénelele gakle da' yoble
benne' ndo'w ka', nich gonle kan
z̲nna x̲tiže'e?
10 Z̲ka'n z̲enle to yetó ža, na' to yetó
byo', na' to yetó da' žaken, na' to
yetó yiz.
11 Z̲žeba' da' gak chele. Bena'
žin gan zoale l̲e'e nich gónbia'le da'
naken dot da' li. ¿Beyák dáche'ze žin
da' bena'?
12 Žáta'yoela' l̲e'e, z̲í'na'do' ka',
gakle kan naka' neda', dan' ba belá'
l̲o na' dan' wnná Moisés na'. Ki žal̲a'
gonle dan' beyaka' neda' kan gokle
l̲e'e. Bi be da' z̲ia benle chia' neda'.
13 Ba nnézkzelele biz̲ chen' wzó
l̲awa' z̲chal̲ja' diža' chawen' gan
zoale l̲e'e. Bchal̲jan' ga na' dan'
gókl̲i'a yižwé'.
14 Bi bka'nle neda' ka'ze, na'
bi bzoale neda' chel̲a'ale l̲a'kze
bgótelele ni'a che yižwé' chian'.
Wdaple neda' ba la'ne, toze kan
gaple ba la'ne to wbás che ya'abá,
o kan gaple ba la'ne Jesús na'kze,
Benne' Criston'.
15 Bebél̲e'elele ža na'. ¿Biz̲kze go-
ken chele dan' biž žaken ki chele?
Da' ni gak nnia' kan goken chele:
Chela' gok to da' sáke'le gonle, na'
kwejle yej l̲awkzle, na' gonnlen chia'
neda'.
16 Na'a, ¿žéklele beyaka' to benne'
bi z̲l̲e'ele' l̲e'e chawe' dan' goža' l̲e'e
káteze naken?
17 Benne' ka' z̲chíx̲gake' l̲e'e že'
l̲áže'gake' l̲e'e, san kege nich gaken
chawe' chele. Žénegekle' góngake'
ga kwej yichjle neto', na' we' l̲áže'le
l̲égake'.
18 Na'a, chawe' naken soa no
benne' že' l̲aže'e l̲e'e, san toze cha'
naken nich gak chawe' chele. Ki
že' l̲áže'teza' l̲e'e, na' kégeze kate' ne
zóal̲ena' l̲e'e.
19 L̲e'e, z̲í'na'do' ka', kan žak che to
no'le za' galj bi' že'n chie', z̲záka'l̲i'e,
l̲ezka' z̲záka'l̲i'a neda' da' yoble ni'a
chele l̲e'e kate' žinže ža gakle dot
kan nak Benne' Criston'.
20 Žak l̲áže'l̲i'a sóal̲ena' l̲e'e na'a
nich gak wchálj̲l̲ena' l̲e'e to diža'
nža', dan' že' zedla' ni'a chele.

Da' žsedle da' goken che Agar, na' che Sara, z̲o'le Bran

21 Na'a, nólele l̲e'e žénelele wdé
kwinle l̲o na' da' bchi'le Moisés na',
le wia da' ni da' nnia'. ¿Batkle bze
nagle da' z̲nna x̲tiža' Moisés na'?
22 L̲o x̲tiže'e z̲nnan ki: "Wnníta'gak
chope x̲kwide' byo ka' che Bran.
Tobe' gokbe' z̲i'n to no'le ndo'w, na'
yetobe' gokbe' z̲i'n to no'le bi ndo'e.
23 Z̲i'n no'le ndo'w na' goljbe' l̲o
ni'a l̲o na' to benne' kan žaljgak
yógo'te x̲kwide' ka', san z̲i'n no'le bi
ndo'e na' goljbe' dan' bchebe l̲aže'
Dios gone' ga galjbe'."
24 Da' ni naken to da' žsaka' l̲eben.
Kan gok chegak chope no'le ki
žsedlen kan zej nak chope diža'
nžag, da' ka' Dios bénl̲ene' benách
ka'. To diža' nžag na' naken da'
ben Dios l̲aw ya'a Sinaí, na' da' go-
ken che Agar, no'le ndo'w che Sara
z̲l̲oe'elen kan naken. Benne' ka' zej
nzi' diža' nžag ni zej nake' ka z̲i'n
Agar na', na' zej nake' ka benne'
ndo'w ka' l̲o na' diža' nžag na'.
25 Da' gok Agar na' l̲ezka' z̲l̲oe'elen
kan nak ya'a Sinaí, dan' žen' gan
nbab Arabia, na' l̲ezka' z̲l̲oe'elen kan
nak yež Jerusalén dan' žen' na'a ža,
dan' naken ka to benne' ndo'w tz̲en
l̲en benne' ka' zej nnite'e l̲o yežen'.
26 San bi ndo'gak benách ka' che
Jerusalén na' da' žen' ya'abá che
Dios, na' žo'o ni nakžo benách wláž
ka' che yežen'.
27 Nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
Bebél, no'le wbíž, bi zoa z̲i'no'.
L̲o yel̲a' žebél chio' wžéžeya'a,
l̲a'kze batkle gok chio' da' z̲záka'kze
to no'le
za' galj bi' že'n chie'.
Bebél l̲a'kze nbej yichjgak benách
ka' le',
dan' Dios gone' ga yánl̲e'eže z̲i'no'
ka'
ka x̲kwide' ka' che no'len' zóal̲ene'
benne' byo chie'.

28 Ẓí'na'do' ka', žo'o ni nakžo kan
gok Isaak, ẓi'n Bran. Nakžo ka ẓa'só
Bran na', xkwide' ka' bchebe laže'
Dios gáljgakbe' chie'.
29 Kate' ža ka', xkwiden' goljbe'
kan žaljgak yógo'te xkwide' ka',
wžía láže'be' xkwiden', bin' goljbe'
ni'a che yela' wak che Dios Be'
La'y. Lezka' žaken chežo na'a,
želbía láže'gak benách ka' nníta'gake'
ježlyó nga žo'o.
30 Na'a, ¿bizkze znna da' nyejw le'e
yiche la'y? Ki znnan: "Bebéj no'le
ndo'w na' na'le tzen len zi'ne', dan'
bi gak si' zi'n no'len' tzen len zi'n
no'le bi ndo'e da' bchebe laže' Dios
gatan' che zi'n no'le bi ndo'e na'."
31 Ki naken, zí'na'do' ka', bi nakžo
kan gok zi'n no'le ndo'w na'. Žo'o
nakžo ka zi'n no'le bi ndo'e na'.

5

Le gape chi'i kwinle, nich ga'nle lo yela' želá

1 Ba belažo dan' beslá Benne'
Criston' žo'o. Le soa choch cha', na'
le ga'n lo yela' želá na'. Bi wzóa
kwinle da' yoble lo na' da' bchi'le
Moisés na', nich bi gakle ka benne'
ndo'w ka' chen.
2 Le wzé nag da' znnia'. Neda',
Pablo, žapa' le'e cha' gonnle no
benne' latje choge' lo bela' chele
kan znna da' bchi'le Moisés na', bi
yebélenlele da' ben Benne' Criston'.
3 Da' yoble žénela' yapa' no
benne' byo žwe'e latje no benne'
choge' lo xpele'e da' ni, žon byenen
gone' dot da' znna da' bchi'le Moisés
na'.
4 Nólele le'e žéklele yeyakle
chawe' law Dios dan' žonle kan znna
xtiža' Moisés na', ba bkwáslenle
Benne' Criston'. Ba bsanle da' žonn
Dios chežo.
5 Žo'o ni žxen láže'žo yeyakžo
chawe' law Dios ni'a che yela' wak
che Dios Be' La'y dan' žejle'žo che
Benne' Criston'.
6 Cha' nakžo toze len Jesús, Benne'
Criston', bi be zaka' cha' nžog lo
bela' chežo kan znna xtiža' Moisés
na', o cha' bi nžog ki lo bela' chežo.
Da' záka'že naken chejle'žo che
Benne' Criston', da' gonen ga ži'ilžo
ježžo ka'.
7 Cháwe'do' gok kan wzó lawle
žonle ža na'. ¿Nakxkze goken
bka'nle da' naken dot da' li?
8 Dios, Bennen' bliže' le'e, bi ben
byene' benle ki.
9 Bi gal láže'le da' znnan: "Láte'ze
kwa zichj che yet xtil žonen ga chaž
dot kwa da' nzin' kwa zichjen'."
10 Dan' nakžo toze len Xanžon',
žxen laža'a kan nak chele, sa' láže'le
tlebe kan zza' laža'a neda', na' Dios
wsaka' zi'e bennen' zchixe' le'e,
nóte'teze benne' nake'.
11 Na'a, kan nak chia' neda',
zí'na'do' ka', zej nnita' benne' ka'
znnágake' žsedla' benách ka' žala'
chog lo bela' chegak benne' byo
ka' kan znna da' bchi'le Moisés
na'. Cha' žona' ki, ¿biz chen' želbía
láže'gak benne' judío ka' neda'?
Chela' žsedla' ki, bi ža'a nitó benne'
neda' dan' zchalja' kan got Benne'
Criston' le'e yag kroze.
12 Kan nak chegak benne' ka'
zchíxgake' le'e, benne' ka' žénegekle'
chog lo bela' chele, žak laža'a
chóggake' to chi'ize kwíngake'.
13 Kan nak chele, zí'na'do' ka',
Dios bliže' le'e nich gakle benách
nla ka'. Bi wkónlele žin yela' želá na'
nich gonle kan zdan láže'zele, san
nich gonle žin che ježle tole yetole,
dan' nží'ilele ježle ka'.
14 Yógo'te da' znna xtiža' Dios žon
bennen' žone' kan znna xtiža' Dios
da' znnan: "Žala' ži'ilo' ježo' kan
nži'il kwino'."
15 Na'a, cha' znnele che ježle
tole yetole, da' žonle naken kan
žongak beko' yixe' snia ka', bia
ka' žáwya'agakba', na' žáwgakba'
ljéžgakba' ka'. Cha' ki žonle, le gape
chi'i kwinle nich bi wžía yi'le ježle
tole yetole.

Da' žonžo žakze chežo, na' da' žon Dios Be' La'y lo yichj lázdo'žo

16 Da' ni žapa' le'e: le we' laže' gonle da' žénele Dios Be' La'y, na' naž biž gonle kan žénelele lo yela' benachze chele.
17 Da' žénelžo gonžo lo yela' benachze chežo bi naken tlebe len da' žénele Dios Be' La'y gonžon, na' da' žénele Dios Be' La'y bi naken tlebe len da' ka' žénelžo gonžo lo yela' benachze chežo. Da' chopen ki, bi zej naken tlebe, na' che len bi gak gonle kan žénekzelele.
18 Na'a, cha' žonle kan žénele Dios Be' La'y, biž yo'ole lo na' da' bchi'le Moisés na'.
19 Zej nak bia' da' žongak benách ka', benne' ka' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake':
Zka'n dítjgake' yela' zchag na'.
Žóngake' da' zinnj, na' da' kegle, na' da' bi naken chawe'.
20 Zka'n zéngake' lo'a ka', na' žóngake' yela' wžá'.
Bi zlé'egekle' ljéžgake' ka' chawe', na' želdíl-lene' légake'.
Zgé'egekle' ljéžgake' ka', na' želžé'e.
Zze láže'gake' da' kegle.
Želžój chóplegake', na' zbéjgake' chela'ale benách ka'.
21 Zdan láže'gake' yela' gape, na' žótgake' benách ka'.
Želzožle', na' žáwle'egake'.
Zdetlen žóngake' da' ka' žóngake'.
Da' zan da' ki žóngake'. Neda' zchi'la' le'e na'a nich bi gonle ki, kan bchi'la' le'e zga'ale, znnia': benne' ka' žóngake' ki bi gak cházgake' gan znna bia' Dios.
22 Na'a, nak bia' Dios Be' La'y žone' žin lo yichj lázdo'žo dan' žonžo ki:
Nži'ilžo ljeżžo ka', na' žebéle'elžo.
Zga'n ži yichj lázdo'žo, na' zbezžo zen laže'.
Že' láže'žo ljeżžo ka', na' nakžo ži'i laže'.
Žonžo kan znnažo.
23 Nakžo gaxjw laže', na' znna bia'žo kwinžo.
Da' bchi'le Moisés žo'o bi zži'il che da' ki.
24 Benne' ka' zej nake' che Benne' Criston' biž žóngake' kan žénekzegekle', na' bi žóngake' da' zdanze láže'gake' lo yela' benachze chégake'.
25 Dios Be' La'y nbánlenžo. Lekze' žala' nna bi'e žo'o kan nak yógo'te da' žonžo.
26 Bi žala' wká'n zen kwinžo, na' bi wcha'žo ljeżžo tožo yetožo, na' bi ge'elžo ljeżžo tožo yetožo.

6

Žala' gáklenžo ljeżžo ka'

1 Na'a, zí'na'do' ka', cha' lé'elele žon to lježle dola', naž nólele le'e zoalen Dios Be' La'y le'e, žala' gonle ga yeyát laže' bennen', san žon byenen gonle ki lo yela' gaxjw laže' chele, na' le gape chi'i kwinle nich bi gon da' xiwe' ga bága'le dola'.
2 Le gaklen lježle tole yetole kan nak ywa' da' nbága'le. Cha' gonle ki, na' gonle kan znna da' gož Benne' Criston' žo'o gonžo.
3 Cha' zoa no benne' žekle' nake' benne' zen, san bi be nake', benne' ni žon láže'le' la' kwinze'.
4 To to benne' žala' wie' binlo da' žonkze'. Naž cha' yežoje' chawe', gak wká'n zen kwine' kan nak da' ba bene', na' bi gon byenen wie' kan bengak yezika' benách ka' cha' bene' le' da' nakže chawe' o bi bene' ki.
5 To to benne' žala' we'e da' besbaga' Dios le'.
6 Cha' zoa no benne' žsedle' le'e diža' chawen', žala' wnézjwle bennen' žsedle' le'e late' da' den chele.
7 Bi gon laže'l kwinle, dan' bi gak gon láže'lele Dios. Yelaple kan nak da' gozle.
8 Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan zdanze láže'le lo yela' benachze chele, na' da' yelaple gaken yela' got. Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan žaz laže' Dios Be' La'y, na' yelaple da' gonn Dios Be' La'y chele, da' naken yela' nban da' zejlí kanne.

9 Ki naken, bi žaḷa' wsanžo gonžo
da' naken chawe', na' cha' bi yek-
waszo, žin ža yeḷapžon.
10 Che ḷen, bátteze gata' latje
chežo, žaḷa' gonžo da' nak chawe'
chegak yógo'te benách ka', na' da'
naken blo, žaḷa' gonžo ki chegak
ljeżżo ka', benne' žejḷé'gake' che
Benne' Criston'.

Da' bzoj Pablo kate' ze ḷawte

11 Le wia kato da' ẓen diža' ni da'
ẓzoja' nga chele ḷen na' kwina'.
12 Benne' ka' žénegekle' góngake'
ga chog ḷo beḷa' chele kan ẓnna da'
bchi'le Moisés na', žóngake' ki nich
yežójgake' chawe' ḷawgak benne'
judío ka', nich bi kwia ḷáže'gake'
ḷégake' dan' ẓcháḷjgake' kan got
Benne' Criston' ḷe'e yag kroze.
13 Na'a, benne' byo ka' nžog ḷo
beḷa' chégake' kan ẓnna da' bchi'le
Moisés na', bi žóngake' dot kan
ẓnna da' bchi'le'. Žénegekle' góngake'
ga chog ḷo beḷa' chele nich gak
wká'n ẓen kwíngake' dan' gata' latje
chégake' nna biá'gake' ḷe'e.
14 Kan nak chia' neda', wká'n
ẓena' toze da' ben X̱anžo Jesús,
Benne' Criston', katen' gote' ḷe'e yag
kroze. Ni'a che da' ben Benne'
Criston' ḷe'e yag kroze, da' žen'
ježlyó nga naken chia' neda' ka
to da' ba naten, na' bi že' ḷaža'an,
na' neda' naka' chegak benách ka'
nníta'gake' ježlyó nga ka to benne'
gat, na' bi gak yekwásgake' neda'.
15 Cha' nakžo toze ḷen Jesús,
Benne' Criston', bi be zaka' cha'
nžog ḷo beḷa' chežo kan ẓnna x̱tiža'
Moisés na', o cha' bi nžog ki ḷo beḷa'
chežo. Da' záka'kze naken gakžo
benách kobe ḷo yichj ḷáẓdo'žo.
16 Yógo'te benne' ka', benne'
žóngake' kan ẓnna da' žsedla' nga,
na' yógo'te benne' ka' zej nake'
che Dios, ẓnnabla' Dios wká'n žie'
yichj ḷáẓdo'gake', na' yeyache' ḷaže'e
ḷégake'.
17 Na'a so ḷaw, biž gak no benne'
gone' ga kwe' zedla' neda', dan' zej
že' ḷo x̱peḷa'a yiž ka' da' zej nak bian'
naka' wen žin che X̱anžo Jesusen'.
18 Na'a, ẓí'na'do' ka', ẓnnabla'
X̱anžo Jesús, Benne' Criston', gon
chawe'e ḷe'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEḶA' PABLO Ḷo YEŽ ÉFESO

Pablo žape' "Padiox̱" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' ḷe'e "Padiox̱",
nakle che Dios, na' žejḷe'le che Jesús,
Benne' Criston', na' zoale ḷo yež
Éfeso. Naka' neda' wbás bseḷa'
Jesús, Benne' Criston', dan' Dios
na'kze gónele' gaka' ki.
2 Ẕnnabla' X̱ažo Dios ḷen X̱anžo
Jesús, Benne' Criston', we' ḷaže'e
ḷe'e, na' wká'n žie' yichj ḷáẕdo'le.

Da' žonn Dios chežo dan' nakžo toze ḷen Jesús

3 ¡Ga'n ẕen Dios, X̱a X̱anžo Jesús,
Benne' Criston'! Dan' nakžo toze
ḷen Benne' Criston', Dios ba benne'
chežo yógo'te da' naken chawe' che
ya'abá chie', dan' bseḷe'e Dios Be'
La'y nich yedjsóaḷene' žo'o.
4 Zga'ale kate' ben Dios yežlyó
nga, wžekze' žo'o nich gakžo che
Ḷeze' ni'a che Benne' Criston', na'
nich gakžo benách la'y chie' ka', na'
nich gakžo chawe' ḷawe' Ḷe'.
5 Dios bkweze' zga'ale si' ḷo ne'e
žo'o ka ẕi'nkze' ka' ni'a che da' gon
Jesús, Benne' Criston', dan' wyáz
ḷaže'e Ḷe' gone' ki, na' dan' naken
da' gónekzele' gone'.
6 Žaḷa' wká'n ẕéntezžo Dios ni'a
che da' benne' chežo, dan' bennze'
chežo dan' nakžo toze ḷen Ẕi'ne',
Bennen' nži'ile'.
7 Benne' Criston' beya'we' žo'o
katen' gote' ḷo wlazžo žo'o nich
gak yenít ḷaw Dios žo'o che doḷa'
da' nbága'žo. Ki ben Dios dan'
nží'iḷe'ele' žo'o.
8 Bḷoe'ele' ḷaw kan nži'ile' žo'o dan'
benne' chežo yeḷa' sina' chie', na'
yeḷa' žejní'il chie'
9 nich gak gónbia'žo da' bkweze'
chežo, na' bḷoe'ele' žo'o da' bgache',
dan' bzoakzen' zga'ale gonen' ḷo na'
Benne' Criston'.
10 Dan' bzoakze Dios gonen' kate'
žinte ža, naken gone' ga gakgak
toze, na' chazgak ḷo na' Benne'
Criston' yógo'te da' de, da' ka' zej
nnitan' ya'abá che Dios, na' da' ka'
zej nnitan' yežlyó nga.
11 Dan' nakžo toze ḷen Benne'
Criston', Dios wžekze' žo'o zga'ale
nich gak chežo da' naken che X̱ažo
Dios, dan' bkwezen' chežo kan nak
da' gónekzele' Ḷe'. Nake' Ḷe' Bennen'
žone' yógo'te kan žénekzele' Ḷe'.
12 Ki ben Dios nich wká'n ẕenžo-
ne' kan nak yeḷa' ẕen chie', žo'o
ni žx̱en ḷáže'žo Benne' Criston'
zgá'aležo ka yezika' benách ka'.
13 Ḷezka' goken chele ḷe'e. Katen'
bénlele diža' da' naken dot da' li,
diža' chawen' kan gak yelažo, na'
bejḷe'le che Benne' Criston', na' Dios
bzoe' chele da' nak bian' nakle
chie', katen' bchize' Dios Be' La'y
ḷo yichj ḷáẕdo'le. Dios Be' La'y na'
nake' Bennen' bchebe ḷaže' Dios
seḷe'e chežo.
14 Dan' zoaḷen Dios Be' La'y žo'o,
nak bia' gak chežo da' naken che
X̱ažo Dios kate' yeyóž yeya'we' žo'o,
žo'o na' ba nakžo chie' Ḷe'. Ki naken
nich ga'n ẕen yeḷa' baní' chie'.

Pablo ẕnnable' Dios wzejni'ile' benách ka' che Jesús

15 Che ḷen, katen' benla' kan
žejḷe'le che X̱anžo Jesusen', na' kan
nží'ilele yógo'te benách ka' che Dios,
na' zejte na'a ža
16 bi žsana' žapa' Dios: "Žóx̱keno'"
ni'a chele. Žejsá' ḷaža'a ḷe'e kate'
ẕchájḷena' Dios,
17 Bennen' nake' Dios che X̱anžo
Jesús, Benne' Criston', na' nake'
X̱ažo, na' nape' dot yeḷa' wak.
Ẕnnabla'-ne' seḷe'e Dios Be' La'y
chele, nich gone' ga gónbia'le Dios
dot kan nake'. Dios Be' La'y
na' žonne' chežo yeḷa' žejní'il, na'
ẕḷoe'ele' žo'o da' nakkze Dios.
18 Ẕnnabla' Dios wzejni'ile' ḷe'e ḷo
yichj ḷáẕdo'le nich gak nnézlele kan
nak da' žx̱en ḷáže'žo, dan' bḷiže' ḷe'e
nich yebéḷenlelen, na' nich nnézlele

kan nak yela' wnni'a che ya'abá
che Dios da' gaken chegak benne'
ka' zej nake' chie' Le',
19 na' nich nnézlele kato da' zen
nak yela' wak chie', dan' žáklenen
žo'o, nolžo žejle'žo chie' Le'. Yela'
wak zen ni naken da' bloe'el law
Dios
20 katen' besbane' Benne'
Criston' lo yela' got, na' bene' ga
wži'e kwit li ža chie' Le' gan nake'
blo ya'abá che Dios,
21 ga na' znna bi'e benne' wnná
bia' ka', na' benne' ka' nzi' lo
ná'gake' yela' wnná bia', na' benne'
blo ka', na' benne' ka' zej nake'
xangak benách ka'. Benne' Criston'
nakže' blo ka yógo'te benne' ka' nzi'
lo ná'gake' yela' wnná bia' yežlyó
nga, na' lo yežlyó da' zan'.
22 Dios bdie' lo na' Benne' Criston'
yógo'te da' den nich nna bi'en, na'
bzoe' Le' chegak benách chie' ka'
nich gake' Xanžo lo yógo'te da' zej
naken chežo.
23 Benách ka' che Benne' Criston'
zej nake' ka bela' žen chekze', na'
žake' Le' dot zen lo bela' žen chie' na'.
Žonkze' Le' ga zgólegak dot chawe'
yógo'te da' den.

2

Belažo dan' nži'il Dios žo'o

1 Dios ba benne' yela' nban da' ze-
jlí kanne chele, la'kze zga'ale gokle
ka benne' gat ka' ni'a che dola' da'
wbága'le, na' ni'a che da' zinnj da'
benle.
2 Ža na' benle tlebe kan žongak
benách ka' bi zej nake' chawe',
benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga,
na' benle kan gónele da' xiwe', dan'
znna bian' lo be'ze, na' zkonlen žin
benne' ka' bi žóngake' kan znna
xtiža' Dios.
3 Lezka' gokžo yógo'težo žo'o,
dan' benžo kan wzeze láže'žo, na'
kan wyáz láže'žo lo yela' benachze
chežo. Che len wbága'žo dola' law
Dios, dan' žonen ga choge' chežo
gatžo kan gone' chegak yezika'
benách ka'.
4-5 Naž katen' gokžo ka benne'
gat ka' ni'a che dolan' da' wbága'žo,
Dios besbane' žo'o lo yela' got tzen
len Benne' Criston' dan' beyache'
láže'le' žo'o, na' bží'ile'ele' žo'o. Be-
lale le'e dan' že' laže' Dios le'e.
6 Dios besbane' žo'o tzen len
Benne' Criston' nich gone' ga
kwe'žo tzen len Le' gan znna bi'e
ya'abá chie' Le'.
7 Katen' ben Dios ki, bloe'ele'
benách ka' zá'gake' kan nak
yela' wnni'a che da' bennze'
chežo, katen' bselee Jesús, Benne'
Criston', nich gáklene' žo'o, da' nak
bian' kan nží'ile'ele' žo'o.
8 Belale le'e dan' že' laže' Dios
le'e dan' žejle'le che Benne' Criston'.
Beslé' le'e, kege dan' zoa da' chawe'
da' benle le'e, san dan' naken da'
žonze Dios.
9 Bi gak nitó benne' wká'n zen
kwine' dan' belé', dan' bi belé' ni'a
che da' chawe' da' benkze' le'.
10 Da' nakžo naken da' benkze
Dios. Dan' nakžo toze len Jesús,
Benne' Criston', bzoe' žo'o nich
gonžo da' naken chawe', da'
bkweze' zga'ale nich gonžon.

Že' ži yichj lázdo'žo law Dios ni'a che da' ben Jesús

11 Le chejsá' laže' kan gokle
zga'ale. Gokle benách zi'to' ka',
na' che len benne' judío ka', benne'
želchoge' lo bela' chegak benne' byo
ka' da' nak bian' nzi' lo ná'gake'
xtiža' Dios, na' znnágake' zej nake'
benne' nžog lo bela' chégake',
znnágake' nakle le'e benne' bi nžog
lo bela' chégake'.
12 Ža na' wzoale zi'to' gan zoa
Benne' Criston'. Gokle benne' zi'to'
ka' lawgak benách Israel ka', na' bi
wzi'le da' chawe' che diža' da' ben
choch Dios, dan' bchebe laže'e gata'
chegak benách chie' ka'. Wzoale
yežlyó nga, na' bi wzóa da' žxen
láže'le, na' bi bénbia'le Dios.
13 Na'a, nakle toze len Jesús,
Benne' Criston'. Zga'ale wzoale
zi'to' gan zoa Dios, san na'a Dios ba

bnnite' le'e gawze dan' got Benne' Criston' lo wlazžo žo'o.
14 Benne' Cristo na'kze zka'n žie' yichj lázdo'žo law Dios. Le' bene' ga beyakgak benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', ka toze benách, na' bsole' yela' zža'a dan' bebejen légake' chople, dan' goken ka to ze'e sibe.
15 Da' ni ben Benne' Criston' katen' gote' lo wlazžo žo'o, na' bsole' da' ka' zchí'igeklen benne' judío ka', da' ka' zej nyejwn lo da' bzoj Moisés na', na' chope kwe' benne' ka', beyone' légake' toze benách kobe, benne' ka' zej nake' toze len Lekze'. Ki bene', na' bka'n žie' yela' zža'a na'.
16 Dan' got Benne' Criston' le'e yag kroze, bsole' yela' zža'a na', na' chope kwe' benách ka', beyone' légake' ka toze benách, na' bzoa žie' yichj lázdo'gake' law Dios.
17 Ka' goken, zí'na'do' ka', bla' law Benne' Criston', na' bchalje' diža' chawen' kan gak ga'ngak cháwe'do' yógo'te benách ka', le'e na' nakle benách zi'to' ka', na' wzoale zi'to' gan zoa Dios, na' lezka' benne' judío ka', benne' ka' nníta'gake' gawze.
18 Na'a, ni'a che da' ben Benne' Criston', gak bíga'žo law Xažo Dios, dan' zóalenkze Dios Be' La'y žo'o, la'kze nakžo benne' judío ka' o benách zi'to' ka'.
19 Che len, le'e, benne' zi'to' ka', biž nakle ka benách zi'to' ka', na' biž zoale to yežlyó da' bi naken chele, san nbáblenle benách ka' che Dios. Ba nakle ljež Dios na'kze.
20 Le'e nakle ka to yo'o da' zoan to chi'ize. Nakle ka yej ka' da' zej zoan law len ze'e, da' wlo'ogak benne' wbás ka' che Benne' Criston' len benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Jesús na'kze, Benne' Criston', nake' ka yej blo che len ze'e na'.
21 Dot yo'on' da' nakle le'ekze žasen law len ze'e na', dan' nakkze Benne' Criston', na' yej chen ka' zej nnita' binlo, nich gaken to yodo' la'y che Xanžon' gan zoakze' Le'.
22 Le'ekze nakle toze len Benne' Criston', Bennen' bnnite' le'e nich gakle ka to yo'o gan yo'o Dios, dan' zoalen Dios Be' la'y le'e.

3

Nak Pablo wen žin nich wchalje' diža' chawe'

1 Che len, neda', Pablo, nyejwa' liž ya nga dan' zchalja' che Jesús, Benne' Criston', nich si'le le'e da' chawe' chie', le'e, benách zi'to' ka'.
2 Žekla' ba nnézkzelele kan ben Dios, bdie' lo na'a žin da' žona' nich yebélenlele da' žonne' chežo.
3 Dios bloe'ele' da' bgache' che da' žone' Le', na' bzejni'ile' neda' kan naken. Kan nak da' ni ba bzoja' chele le'e láte'do'ze.
4 Kate' gol-le diža' ni, na' gónbia'le da' žejni'ila' kan nak da' bgache' kan nak che Benne' Criston'.
5 Ža ni'te bi bzejní'il Dios nitó benne' kan nak da' bgache' na', san na'a, lo na' Dios Be' La'y, Dios ba bloe'ele' law kan naken. Bzejni'ile' benne' wbás ka', benne' ka' bebeje' cheze chie', na' lezka' benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.
6 Ki znna da' bgachen': "Ni'a che diža' chawen' si'gak benách zi'to' ka' tzen len benne' judío ka', da' ka' zej naken che Dios, na' yeyákgake' ka toze benách, na' lezka' gata' yela' žebél chégake' tzen len benne' judío ka', da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake' dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'."
7 Dios, lo yela' ži'i laže' chie', bdien' lo na'a neda'. Lo yela' wak zen chie', bene' neda' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawe' chien'.
8 Néxjwža' neda' ka yógo'te benách ka' che Dios, san Le' benne' neda' latje gaka' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawen' gan nníta'gak benách zi'to' ka' kan nak yela' wnni'a che Benne' Criston', da' záka'le'en.
9 Dios bdie' lo na'a gona' ga gónbia'gekle yógo'te benách ka' kan

nak da' bzoakze Dios ža ni'te, dan' naken to da' bgache' che Dios, Bennen' bene' yógo'te da' zḻe'elžo.

10 Ka' goken nich gónbia'gekle yógo'te benne' ka' na'a, benne' ka' z̲nna biá'gake' ḻen benne' ka' nzi' ḻo ná'gake' yeḻa' wnná bia' ya'abá che Dios, dot kan nak yeḻa' žejní'il che Dios, kate' ḻé'egekle' kan zej nak benách ka' che Benne' Criston'.

11 Dios bene' da' ni katen' bene' dan' bzoakze' Ḻe' ža ni'te, dan' bene' ḻo na' X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

12 Dan' nakžo toze ḻen Benne' Criston', ba nzi'žo latje bíga'žo dot ḻáže'žo ḻaw Dios, dan' žejḻe'žo chie' Ḻe'.

13 Che ḻen žáta'yoela' ḻe'e bi gak chope ḻáže'le ni'a che da' z̲zaka'a neda' nich gákḻena' ḻe'e, dan' gonen ga gak chawe' chele.

Kan nak yeḻa' nži'il che Jesús

14 Che ḻen z̲zoa z̲iba' ḻaw X̲a X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

15 Kan lie' Ḻe' ḻezka' nzi' lagak yógo'te benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios ḻen benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga.

16 Z̲nnabla' X̲ažo Dios, ḻo yeḻa' wnni'a da' z̲enḻe'e chie', wnez̲jwe' chele yeḻa' wak che Dios Be' La'y, na' gone' ga gólele ḻo yichj ḻáz̲do'le.

17 Z̲nnabla' Benne' Criston' sóateze' ḻo yichj ḻáz̲do'le dan' žejḻe'le chie' Ḻe'. Z̲nnabla' Ḻe' gone' ga soale to chi'ize ḻo yeḻa' nži'il chie', na' bi yechá' yichj ḻáz̲do'le kan nží'ilelene',

18 nich gak chejní'ilele tz̲en ḻen yógo'te benách ka' che Benne' Criston' kan nží'iḻe'ele' žo'o gáte'teze na' to chi'ize.

19 Z̲nnabla' Dios gone' ga gónbia'le yeḻa' nži'il na', da' bi gak gónbia'žo dot kan naken, nich soa dot da' nakkze Dios ḻen ḻe'e.

20 Na'a, ¡ga'n z̲en Dios, Bennen' gak gónḻe'eže' kan gak nnablžo-ne' o kan gak sa' ḻáže'žo, na' wkonle' žin yeḻa' wak chie' ḻo yichj ḻáz̲do'žo!

21 ¡Ga'n z̲énteze Dios ḻawgak benách ka' che Benne' Criston', na' ḻaw Jesús na'kze, na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

4

Dios Be' La'y žone' žo'o toze ḻen lježžo ka'

1 Na'a, neda' žáta'yoela' ḻe'e, ne nyejwa' liž ya nga dan' z̲zoa lia' che Benne' Criston'. Z̲nnabla' ḻe'e gonle dot kan žaḻa' gongak benne' ka' bḻiž Dios nich gákgake' che Ḻeze', kan ḻezka' bḻiže' ḻe'e.

2 Le gak gax̲jw ḻaže', na' ži'i ḻaže'. Le kwez z̲en ḻaže', na' le we' ḻaže' lježle tole yetole ḻo yeḻa' nži'il chele.

3 Le we' ḻaže' gáktezle toze kan ba ben Dios Be' La'y ḻe'e, na' gonle ki ḻo yeḻa' z̲ga'n cháwe'do' chele da' zóaḻenen ḻe'e.

4 Toze nak beḻa' žen che Benne' Criston' da' nžagžo žo'o.

Toze nak Dios Be' La'y, Bennen' zóaḻene' žo'o.

Toze nak da' žx̲en ḻáže'žo, dan' bḻiž Dios žo'o nich yebéḻenlžon.

5 Toze nak X̲anžon', na' toze da' žejḻe'žo, na' toze da' bezoažo nis.

6 Toze nak Dios, Bennen' nake' X̲ažo yógo'težo.

Ḻe' z̲nna bi'e yógo'težo, na' z̲konle' žin yógo'težo,

na' zoakze' Ḻe' ḻo yichj ḻáz̲do'žo yógo'težo.

7 To tožo nzi'žo to yeḻa' wak che Dios kan nak da' benn Benne' Criston' che chežo.

8 Naken ki kan nyejw ḻe'e yiche la'y, da' z̲nnan:

Beyepe' ya'abá che Dios, na' bchi'e benne' zan, benne' ka' beslé' ḻo na' da' x̲iwe'.

Bdise' chegak benách ka' da' žonnze' chégake'.

9 ¿Biz̲kze zejḻás dan' z̲nnan: "beyepe'?" Žsedlen žo'o betje' zga'ale, na' bḻe'e že'le ḻo yežlyó nga.

10 Bennen' betje' nake' Bennen'
beyepe' žá'teže ya'abale nich
besché'e yógo'te ḻen da' nakkze' Ḻe'.
11 Benne' Criston' bennkze' che
chežo yeḻa' wak chie' ka':

Bi'e baḻe benne' ka' latje gákgake'
wbás chie' ka'.

Bene' ga z̲chaḻjgak yebaḻe benne' ka'
ḻo wláz Dios.

Bseḻe'e yebaḻe benne' ka'
chejcháḻjgake' diža' chawen'.

Bnnite' yebaḻe benne' ka' nich gape
chí'igake' benách chie' ka'.

Wžíe' yebaḻe' nich wsédgekle'
benách chie' ka'.
12 Benne' Criston' bpa'kze' benách
chie' ka' nich gak góngake' x̲chine',
nich góngake' ga gakgak dot ḻi ḻaže'
benne' ka' zej nake' ka beḻa' žen
chekze' Ḻe'.
13 Ki gaken na' zejte yeyakžo
toze yógo'težo kan žejḻe'žo che
Benne' Criston', Z̲i'n Dios, na' kan
nónbia'žo-ne'. Gakžo waḻe, na'
yeyakžo dot kan nakkze Benne'
Criston'.
14 Biž gakžo ka x̲kwide' ka', kan
zej nak benne' ka' ḻa' z̲chá'tegake'
kan žóngake', na' zej nake' ka to
da' zejen ḻaw nis yego, o ka to da'
z̲che' bíte'teze be' žaken, na' z̲zi' ḻo
ná'gake' bíte'teze diža' da' žsedle no
benne' ḻégake', bennen' žon ḻáže'le'
ḻégake' ḻen yeḻa' sina' chie', na' žone'
ga z̲chíx̲gekle benách ka'.
15 Na'a, dan' nži'ilžo žo'o ljeżžo ka',
žaḻa' wchaḻjžo da' naken dot da'
li nich gak yeyakžo dot kan nak
Benne' Criston', na' gakžo toze ḻen
Ḻe', Bennen' nake' X̲ane dot beḻa'
žen chie', da' nakžo žo'o.
16 Benne' Criston' žonkze' ga nžag
chawe' beḻa' žen chie', da' nakžo
žo'o, na' dot beḻa' žen chien' nžagen
tz̲en ni'a che da' žon toze beḻa' žen
chien'. Kate' žonžo x̲chinžo to tožo
žo'o, žo'o na' nžagžo beḻa' žen chien',
na' doten z̲golen, na' žaken dot ḻi
ḻaže', kan zej žakže dot ḻi ḻaže' kan
nži'ilžo ljeżžo ka'.

Yeḻa' nban kobe da' napžo dan' nakžo che Jesús

17 Ḻo wláz X̲anžon' žapa' ḻe'e da' ni,
na' z̲dian' ḻo na'le, z̲nnia': biž gonle
kan žongak benne' ka' bi zej nónbi'e
Dios, benne' ka' žóngake' kan želzá'
ḻáže'gakze',
18 na' zej nchoḻ yichj ḻáz̲do'gake'.
Dan' zej nake' benne' bi nnezle ka',
na' zej non zižje ḻáz̲do'gake', che ḻen
bi zej nzi'e yeḻa' nban da' žonn Dios
chežo.
19 Bi žedoé'egekle'.

Bde kwíngake' nich góngake' da'
z̲innj.

Dot ḻáže'gake' žóngake' yógo'te da'
kegle.

20 Benne' ka' bsédgekle' ḻe'e kan nak
che Benne' Criston', bi bsédgekle'
ḻe'e gonle kan žongak benách ki.
21 Da' naken dot da' li da' bénlele
kan nak che Benne' Criston', na'
da' nakle chie' Ḻe', žsédgeklen ḻe'e
da' naken dot da' li da' zóaḻenen
Jesusen'.
22 Le nna bia' yeḻa' benachze chele
da' gokle zga'ale, dan' z̲nitlen ni'a
che yeḻa' z̲ze ḻaže' chele da' kegle
dan' ben ḻáže'len ḻe'e.
23 Le yeyák kobe ḻo yichj ḻáz̲do'le, na'
ḻo be' nákkzele.
24 Le si' yeḻa' benách kobe da' žon
Dios kan nakkze' Ḻe', dan' z̲ḻa'
ḻawn dan' žonen ga žonle da' naken
chawe', na' da' naken ḻi ḻaže'.
25 Che ḻen, biž gon ḻáže'le.
Yógo'težo žaḻa' wcháḻjḻenžo ljeżžo ka'
da' naken dot da' li, dan' nžagžo
yógo'težo beḻa' žen che Benne'
Criston'.
26 Cha' ža'le, bi žaḻa' gonle doḻa'. Bi
ža'le scha.
27 Bi be gonle da' wnné x̲jon latje
da' x̲iwe' nna bian' ḻe'e.
28 No benne' z̲bane' žaḻa' wsane'
yeḻa' wbán chie', na' cheje' wen
žin nich gata' chie' bi da' wnez̲jwe'
chegak benách yache' ka'.
29 Bi nne zi'le, san le nna da'
naken chawe', da' gákḻenen no
benne' yenlen', na' gonen ga gak
chawe' che bennen'.

30 Bi gonle nyache' laže' Dios Be'
La'y, dan' nak bia' nakle che Dios
dan' zoalen Dios Be' La'y na' le'e, na'
žin ža yeyóž yeslé' le'e lo na' dola'.
31 Le kwas ládjwle le'e:
Yela' zge'el, na' yela' zža'a,
na' yela' zze laže',
na' yela' zdile diža', na' yela' wnné
zi',
na' yógo'te da' kegle.
32 Žala' gakle ži'i laže', na' yeyache'
láže'lele ležle tole yetole, na' yenít
lawle che ležle tole yetole, kan ben
Dios, benít lawe' chele le'e dan'
nakle toze len Benne' Criston'.

5

Kan žala' gakgak benne' ka' zej nake' zi'n Dios

1 Dan' nakle zi'nkze Dios, na' Le'
nži'ile' le'e, le we' laže' gakle kan
nake' Le'.
2 Kan nak yógo'te da' žonle, žala'
ží'ilele ležle ka', kan Benne' Criston'
bží'ile'ele' žo'o, na' bde kwine' lo
yela' got lo wlazžo žo'o. Ben kwine'
ka to biado' žotžo-ba' law Dios ni'a
che dola' da' nbága'žo. Lezka' goke'
ka to da' zla' zix, da' žaz laže' Dios,
dan' zko'žo lo bkog la'y chie'.
3 Dan' nakle che Dios, bi gonle da'
sban, na' bi gonle da' kegle, na' bi
dan láže'le yela' gape. Naž bi gak
nitó benne' bi da' nnie' chele.
4 Bi nnale da' sban o da' wen
laže' o diža' ka'ze, da' ka' bi žala'
gonle, san gakže chawe' ye'le Dios:
"Žóxkeno'."
5 Ba nnézkzelele bi chaz nitó
benne' gan znna bia' Benne'
Criston' tzen len Dios, bennen' žone'
da' sban, o bennen' žone' da' kegle,
o bennen' zdan laže'e yela' gape.
Bennen' zdan laže'e yela' gape nake'
ka to benne' zka'n zene' lo'a ka'.
6 Bi we'le latje no benne' gon
láže'le' le'e len da' bi naken dot da'
li. Ni'a che dola' ki Dios gone'
zia benne' ka' bi žóngake' kan znna
xtiže'e.
7 Bi gónlenle tzen benách ki.
8 Zga'ale wyo'ole le'e da' nak chol,
san na'a yo'ole baní' che Dios, dan'
nakle toze len Xanžon'. Le gon da'
naken che banín',
9 dan' žon banín' ga gakžo ži'i laže',
na' ga wchaljžo da' naken dot da' li,
na' ga gakžo chawe'.
10 Le we' laže' nnézlele da' žaz laže'
Xanžon'.
11 Bi gónlenle tzen benne' ka'
žóngake' da' zinnj, dan' žóngake' gan
nak chol, san le yebéj lawe' law dan'
žóngake'.
12 Yedoé'elžo wchaljžo kan nak
da' žongak benne' ka' ngáche'ze.
13 Kate' bi da' yebejžo lawe' law,
gak bia' yógo'te kan zej naken,
dan' gon da' nak baní' ga gak bia'
yógo'ten.
14 Che len nyejw le'e yiche da'
znnan:
Bebán, le' na' ztaso'.
Wyase ladjw benne' gat ka'.
Benne' Criston' wza'ni'e chio'.
15 Le wia kwinle kan žonle. Bi
gakle benne' bi žejní'igekle', san le
gak benne' žejní'igekle'.
16 Le wkonle žin latje da' den
chele dan' ba zoažo ža bi žak chawe'
chežo.
17 Bi gakle benne' bi nnezle ka'.
Le we' laže' chejní'ilele da' žénele
Xanžon' gonlen.
18 Bi sóžlele, dan' gon yela' zzožle
ga nítlele to chi'ize. Le we' latje nna
bia' Dios Be' La'y le'e.
19 Le wchaljlen ležle tole yetole,
wkónlele žin salmo ka', na' da' ka'
žol-le che Dios, na' da' ka' žol-le ni'a
che Dios Be' La'y. Dot láže'žo žala'
golžo che Dios da' wká'n zenen Le'.
20 Le wkonle žin la Xanžo Jesús,
Benne' Criston', na' le ye' Xažo
Dios: "Žóxkeno'" ni'a che yógo'te
da' žaken.

Kan žala' gonžo chegak ležžo ka'

21 Le gon kan znna xtiža' ležle tole
yetole nich ki wká'n zenle Dios.
22 Le'e, no'le ka', le gon kan znna
xtíža'gak benne' byo che chele, kan
žala' gonle kan znna xtiža' Xanžon'.

23 Ki žaḻa' gonle dan' ẕnna bia' to
benne' byo ẕo'le' kan žon Benne'
Criston', ẕnna bi'e benách chie' ka'.
Benne' Criston' nake' Benne' žeslé'
benách chie' ka', benne' ka' zej
nžage' beḻa' žen chie' Ḻe'.
24 Kan žongak benách ka' che
Benne' Criston' kan ẕnna x̱tiže'e,
ḻezka' žaḻa' gongak no'le ka' kan ẕnna
x̱tíža'gak benne' byo che chégake' ḻo
yógo'te da' žaken.
25 Ḻe'e, benne' byo ka', le ži'il
no'le che chele kan Benne' Criston'
nži'ile' benách chie' ka', na' bde
kwine' nich gote' ḻo wlázgake'.
26 Ki got Benne' Criston' nich wn-
nite'e benách chie' ka' ḻo na' Dios,
na' zej nyaže' to ḻo nis da' naken
x̱tiže'e.
27 Got Benne' Criston' ḻo wlázgake'
nich gak wzíe' ḻégake' ḻaw Dios, zej
nake' ka to laže' x̱tan, da' bi naken
sban, na' bi x̱onjen, na' bi zoa
nitó da' ẕchinnjen, dan' žone' ga
gákgake' dot chawe', na' ga bi gak
nitó benne' bi da' nnie' chégake'.
28 Le ži'il no'le che chele kan nži'il
kwinle. No benne' byo nži'ile' ẕo'le,
nži'il kwine'.
29 Bi zoa no benne' žon zi' kwine',
san ẕwaw kwine', na' žape chi'i
kwine', kan žon Benne' Criston' ḻen
benách chie' ka',
30 benne' ka' zej nžage' beḻa'
žen chie', na' žo'o nžagžo beḻa' žen
chien'. Nakžo žo'o ka x̱peḻe'e, na' žit
chie' ka'.
31 Ḻezka' nyejw ḻe'e yiche la'y da'
ẕnnan: "Che ḻen benne' byo žaḻa'
wka'ne' x̱a x̱ne'e nich chejsóaḻene'
no'le chie', na' da' chope' yeyákgake'
ka toze benne'."
32 Da' ni da' nyejwn ḻe'e yiche
ẕḻoe'elen ḻaw to da' naken dot da' li,
na' neda' žekla' ḻezka' ẕchaḻjen kan
nak che Benne' Criston', na' chegak
benách chie' ka'.
33 Ḻezka' ẕchaḻjen kan nak chele.
Yógo'tele ḻe'e, benne' byo ka', žaḻa'
ží'ilele no'le che chele kan nži'il
kwinle, na' ḻe'e, no'le ka', žaḻa' gaple
ba la'ne benne' byon' che chele.

6

1 Ḻe'e, x̱kwide' ka', žaḻa' gonle
kan ẕnna x̱tíža'gak x̱a x̱na'le nich ki
gonle kan ẕnna x̱tiža' X̱anžon'. Žaḻa'
gonle da' naken chawe'.
2 Da' bchi'le Dios da' naken blo,
dan' ẕchen' to da' bchebe ḻaže'e
gone', naken da' ẕnnan: "Wdape ba
la'ne x̱a x̱no'o,
3 na' gak chawe' chio', na' scha so'
nbano' yežlyó nga."
4 Ḻe'e, benne' ka' nakle x̱agak
x̱kwide' ka', bi gonle ga ža'agak
ẕi'nle ka', san le yesgól ḻégakbe', na'
le seḻ-gakbe' snia, na' le wsedle-
gakbe' kan žaz ḻaže' X̱anžon'.
5 Ḻe'e, nólele ḻe'e nakle benne'
ndo'w ka', le gon dot ḻáže'le kan
ẕnna x̱tíža'gak x̱anle ka', benne' ka'
nníta'gake' yežlyó nga, na' le gape-
gake' ba la'ne ḻo yeḻa' ẕžebe chele,
na' le gon x̱chíngake' kan žaḻa' gonle
x̱chin Benne' Criston'.
6 Le gon x̱chíngake', kégeze kate'
ne ẕwíagake' ḻe'e, nich yežójzele
chawe' ḻáwgake', san dot ḻáže'le
le gon x̱chíngake' kan žaz ḻaže'
Dios, kan žaḻa' gonle x̱chin Benne'
Criston'.
7 Dot ḻáže'le le gon x̱chíngake', na'
ki gaken, gonle x̱chin X̱anžon', na'
kégeze x̱chingak benách ka'.
8 Nnézkzelele kan gon X̱anžon'.
Yebi'e che chežo kan zej nak da'
chawe' da' žonžo cha' nakžo benne'
ndo'w ka', o cha' bi ndo'žo.
9 Ḻe'e, benne' ka' zej yo'o benne'
ndo'w ka' ḻo na'le, le gon chawe'
chegak wen žin chele ka', na' bi
wchébele ḻégake'. Le chejsá' ḻaže'
kan nak chele, yo'ole ḻo na' X̱anžo,
Bennen' zoe' ya'abá che Dios, tḻebe
kan nak chégake', na' Ḻe' bi ẕche'e
kan žone' che to to benne' ka'.

Dios žonne' chežo da' ka' žon chóchgaken žo'o

10 Na'a, ẕí'na'do' ka', le gak choch
dan' nakle toze ḻen X̱anžon', na'
zoaḻen yeḻa' wak ẕen chie' ḻe'e.
11 Le gape chi'i kwinle, wkónlele
žin da' ka' žonn Dios chežo, da' ka'

žape chí'igaken žo'o, nich gak soale
choch katen' yénele da' x̱iwe' gonen
ga bága'le dola'.
12 Bi ẕdíḻ-ḻenzežo benách ka',
benne' zej nake' bela', na' žit, san
ẕdíḻ-ḻenžo yela' wnná bia' chegak
be' x̱iwe' ka', be' ka' želdán ḻo be'ze,
na' žónḻengaken tẕen benne' ka'
ẕnna biá'gake', na' benne' ka' nzi' ḻo
ná'gake' yela' wnná bia', na' benne'
blo ka', be' ka' zej nnitan' yežlyó
nga gan nak choḻ.
13 Che ḻen:
Le si' yógo'te da' ka' žonn Dios
chežo, da' ka' žape chí'igaken žo'o,
nich kate' žin ža katen' gak da'
bi naken chawe' chežo, na' gak
sóelelen, na' kate' yeyóž gonle ki, na'
ga'nle choch.
14 Le soa choch.
Le si' da' naken dot da' li, da'
gaken chele ka to yid da' nžejen ḻe'le.
Le gak chawe', na' da' naken
chawe' gape chi'in ḻe'e kan žon to
laže' žeje da' žape chi'in lcho'w to
benne' žeje' ḻo wdiḻe.
15 Le soa ban ḻaže' nich gak
wchaḻjle diža' chawen' da' ẕka'n žin
yichj ḻáẕdo'žo ḻaw Dios, kan zoa ban
ḻaže' to benne' žeje' ḻo wdiḻe, na'
ẕleje' ẕele' ni'e.
16 Da' naken blo, yela' žejḻé' chele
che Benne' Criston' gaken chele
ka to da' naken choch da' wzele
ḻawle, nich bi gala' da' ka' wsé da'
x̱iwe' ḻe'e, da' ka' zej naken ka yag
ntóche'do' ka' da' žia yi' ḻáwe'gaken.
17 Yela' žeslá gaken chele ka to lo'o
ya da' gape chi'in yichjle.
X̱tiža' Dios gaken chele ka to
ya ntoche' da' žonn Dios Be' la'y
chežo, nich wtíḻ-ḻenžon da' bi naken
chawe'.
18 Le gon yógo'te da' ki, na' le
wchaḻjḻen Dios, na' le nnable-ne'
gákḻene' ḻe'e.
Le wcháḻjḻenteze Dios, zoaḻen Dios
Be' La'y ḻe'e.
Nich gonle da' ki, žaḻa' soale ban
ḻaže', na' bi yedó ḻáže'le, na' nnáblele
Dios gákḻene' benne' ka' zej nake'
chie' Ḻe'.
19 Lewchaḻjḻen Dios, na' le
nnable-ne' gákḻene' neda', na'
wzejni'ile' neda' da' nnia' katen'
žaḻa' wchaḻja', na' gone' ga gaka'
wechóg ḻaže' katen' wchaḻja', nich
gak wzejni'ila' benách ka' kan nak
da' ngache' che diža' chawen'.
20 Dios bdie' ḻo na'a diža' chawen'
nich wchaḻjan', na' dan' bena' ki
nyejwa' liž ya nga. Le wchaḻjḻen
Dios cha', na' le nnable-ne' gone'
ga gaka' wechóg ḻaže' nich wchaḻja'
diža' chawen', kan žaḻa' gona'.

Da' bchaḻj Pablo kate' ze ḻawte

21 Tíkiko, lježžo na' nži'ilžo-ne',
na' žone' x̱chin X̱anžon' dot ḻaže'e,
wḻoe'ele' ḻe'e dot kan žak chia' nga,
na' kan žona'.
22 Che ḻen, seḻa'a-ne' gan zoale, na'
wḻoe'ele' ḻe'e kan žaken cheto', na'
gon choche' ḻe'e.
23 Ẕnnabla' X̱ažo Dios ḻen X̱anžo
Jesús, Benne' Criston', wká'n žie'
yichj ḻáẕdo'le, na' gone' ga gata'
chele yeḻa' nži'il da' nžagen yeḻa'
žejḻé' chele che Benne' Criston',
yógo'tele na' nakle chie' Ḻe'.
24 Dios gon chawe'e ḻe'e, yógo'tele
na' nží'ilele X̱anžo Jesús, Benne'
Criston', na' nak ḻi ḻaže' yeḻa' nži'il
chele Ḻe'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEĻA' PABLO ĻO YEŽ FILIPOS

Pablo žape' "Padioẋ" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' ļe'e "Padioẋ",
ļe'e na' žejļe'le che Jesús, Benne'
Criston', na' nólele žákļenle benách
chie' ka', na' nólele ļe'e žape chi'ile
ļégake'. Zoale yež Filipos, na' nakle
che Dios, na' nakle toze ļen Je-
susen'. Ẋkwide' Timoteo žónļenbe'
neda' tẓen, na' nakto' wen žin che
Jesusen'.
2 Ẓnnabla' Ẋažo Dios ļen Ẋanžo
Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e
ļe'e, na' wká'n žie' yichj ļázdo'le.

Pablo ẓnnable' Dios gákļene' benách ka' che Jesús

3 Žapa' Dios: "Žóẋkeno'" kate' ẓza'
ļaža'a chele ļe'e.
4 Žebela' kate' ẓcháljļena' Dios, na'
ẓnnabla'-ne' gákļene' ļe'e
5 dan' žejsá' ļaža'a kan bénļenle
neda' tẓen žin che diža' chawen'.
Wzó ļawle žonle žin na' ža na'
bénlelen, na' žonlen na' zejte na'a
ža.
6 Dios wzó ļawe' žone' to da' naken
chawe' ļo yichj ļázdo'le. Žẋen ļaža'a
Ļe' gónteze' ki na' zejte ža yelá'
Jesús, Benne' Criston'.
7 Kan ẓza' ļaža'a chele naken
kan žaļa' gona' dan' nží'iļe'ela' ļe'e.
Yógo'tele žebéļenlele da' žonn Dios
chežo, na' ļo be' nakkzle žónļenle
neda' tẓen kate' ne nyejwa' liž ya
nga, na' ki gonle kate' žina' ļawgak
benne' yolawe' ka' nich wļoe'ela'
ļaw, na' gon chi'a diža' chawen' che
Benne' Criston'.
8 Nnézkzele Dios kan nží'iļe'ela'
ļe'e. Naken kan Jesús, Benne'
Criston', nží'iļe'ekzele' žo'o.
9 Ẓnnabla' Dios gone' ga ží'iželele
lježle ka', na' gónnļi'e yeļa' sina', na'
yeļa' žejní'il chele,
10 nich gak kwele da' nákļe'eže
chawe'. Cha' gaken ki chele, na'
gakle dot chawe', na' bi gak nitó
benne' bi da' nnie' chele ža na' yeļá'
Benne' Criston'.
11 Da' nakle nak bian' da' naken
chawe' da' žon Benne' Criston' ļo
yichj ļázdo'le nich ļa' ļaw yeļa' baní'
che Dios, na' nich ga'n ẓene' Ļe'.

Zoažo nbanžo nich gakžo kan nak Jesús

12 Ẓí'na'do' ka', žénela' nnézlele da'
ni: yógo'te da' goken chia' gókļenen
neda' nich gota' latje chia' bchaļja'
diža' chawen'.
13 Ka' goken, yógo'te ni'a na'gak
benne' yolawe' ka' ļen yezika'
benne' ka', nnézgekle' nyejwa' liž
ya nga dan' žona' ẋchin Benne'
Criston'.
14 Dan' nyejwa' neda' liž ya
nga, yeláte'ze ndachgak lježžo
ka', benne' ka' nníta'gake' nga, zej
nakže' benne' wechóg ļaže' ka',
na' žẋen ļáže'gake' Ẋanžon', na' biž
ẓžébegake' ẓcháljgake' ẋtiža' Dios.
15 Da' li baļe' ẓcháljgake' che
Benne' Criston' dan' ẓgé'egekle'
neda', na' želdíļ diže'e, san yebaļe'
ẓcháljgake' chie' dot ļi ļáže'gake'.
16 Benne' ka' ẓgé'egekle' neda'
ẓcháljgake' che Benne' Criston' ļo
yeļa' ẓka'n ẓen kwíngake', na' kege
dot ļi ļáže'gake'. Žénegekle' wsaka'
zí'gake' neda' kate' ne nyejwa' liž ya
nga.
17 Benne' dot ļaže' ka', ļo yeļa'
nži'il chégake' ẓcháljgake' chie' Ļe',
dan' nnézgekle' Dios na'kze bdie'
ļo na'a žin da' žona', ẓchaļja' diža'
chawen'.
18 Bi žonen ga že' zedla'. Žebela'
dan' ẓcháljgake' che Benne' Criston'
nákteze, cha' ẓcháljgake' dot
ļáže'gake' o cha' bi žóngaken' ki.

Na'a, žebéžela'

19 dan' nnezla' yelá' neda' ļo da'
žaken chia', nyejwa' liž ya nga, dan'
ẓnnáblele ļe'e Dios gaken ki, na' dan'
žakļen Dios Be' La'y neda'. Nake'

Le' Bennen' žsela' Jesús, Benne' Criston', chežo.
20 Ki žénela', na' žxen laža'a Dios, gone' ga bi yedoe'ela', na' gone' ga gak wchalja' lo yela' wechóg laže', na' lo na'a neda' gá'nteze zen Benne' Criston' na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken, cha' gon byenen la' gattia' o cha' soa' nbana'.
21 Kan žekla' neda', cha' zoa' nbana', naken nich gaka' kan nak Benne' Criston', na' cha' gata', gaken to da' nakžen chawe'.
22 Cha' gak gona' žin da' gáklenen diža' chawen' che Benne' Criston' cha' soaza' nbana', bi nnezla' bile žala' kwian'.
23 Nak zede kwian'. Žénela' gata' nich chejsóalena' Benne' Criston', da' gakžen chawe' chia',
24 san žonže byenen soaza' nbana' nich gak gáklena' le'e.
25 Dan' nnezla' naken ki, lezka' nnezla' gá'nlena' le'e nich gáklena' le'e nich gakže li laže' kan žejle'le che Benne' Criston', na' yebéželele dan' žejle'le chie' Le'.
26 Ki naken, yedjsóalena' le'e da' yoble, da' gonen ga chaz láže'le Jesús, Benne' Criston', ni'a che da' gone', gáklene' neda'.
27 Le we' láže'ze gakle kan naken tlebe len diža' chawen' che Benne' Criston'. Ki gaken, cha' yedjwía' le'e o cha' soa' zi'to', yenla' nakle choch, na' nakle toze kan žonle tzen žin che da' žejle'žo, dan' zan' chežo ni'a che diža' chawen'.
28 Bi we'le latje benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe' nich bi wchébegake' le'e. Da' ni wloe'elen légake' kwia yí'gake', san yelale le'e, dan' gak bia' Dios žáklenkze' le'e.
29 Dios žonne' le'e latje gonle xchin Benne' Criston', kégeze kan žejle'le chie', san lezka' kan zzáka'le katen' žonle xchinen'.
30 Na'a, gak gónlenle neda' tzen we' láže'žo wchaljžo diža' chawen'. Blé'ekzelele kan wzaka'a katen' bena' ki zga'ale, na' žénlele kan lezka' zzaka'a na'a.

2

Jesús goke' gaxjw laže', na' wzi'e yela' zen

1 Dan' Benne' Criston' žon choche' le'e, na' lo yela' nži'il chie' žeyache' láže'le' le'e, na' nakle toze len Dios Be' La'y, na' nží'ilele lježle ka', na' žeyache' láže'lele lježle tole yetole,
2 le gon ga yebéle'ežela'. Nich gonle ki, žala' gakle toze len lježle ka', na' gak toze kan nží'ilele lježle tole yetole. Lezka' žala' gakle toze lo be' nákkzele, na' kan zza' láže'le.
3 Kan nak da' žonle, bi be žala' gonle lo yela' zdan yela' gape chele o nich wká'n zen kwinle, san cháwe'do' žala' gonle yógo'te, na' bi géklele nákžele le'e blo ka lježle ka'.
4 Lezka' le we' laže' gak chawe' chegak lježle ka', na' kege chele le'eze.
5 Žala' gakle gaxjw laže' kan gok Jesús, Benne' Criston', gaxjw laže'.
6 Le' nake' tlebe kan nak Dios na'kze, san bi gokle' žala' gon byene' ga'ne' tlebe kan nak Dios.
7 Bzoakze' chela'ale yógo'te da' wdape', na' ben kwine' ka to benne' ndo'w. Golje' kan žaljgak benách ka', na' goke' benách.
8 Katen' goke' benne', goke' gaxjw laže', na' bene' kan znna xtiža' Dios, na' gote'. Wdé'e le'e yag kroze kan žak che to benne' wen da' zinnj.
9 Che len Dios bechise' Le', na' bene' ga nake' blo ya'abá chie', na' bzoe' chie' to la da' záka'žen ka yógo'te lagak benách ka'.
10 Ki ben Dios nich wzóa zibgak yógo'te benne' ka', benne' nníta'gake' ya'abá chie', na' yežlyó nga, na' lo latje chol, katen' yéngekle' la Jesusen'.
11 Yógo'tegake' nnágake' kwáselo nak Jesús, Benne' Criston', Xángake' nich ga'n zen Xažo Dios.

Žaḷa' gakžo ka da' ka' zgó'ogaken baní' yežlyó nga

12 Che ḷen, zí'na'do' ka', kan bénlele
da' wnnía' katen' wzóaḷena' ḷe'e,
na'a žon byenžen gonle kan znnía'
kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Le gon
xchin Xanžon' na' zejte yeyóž yeslé'
ḷe'e. Le gon ki ḷo yeḷa' zžebe chele
Ḷe', na' ḷo yeḷa' žzize.
13 Dios žonkze' žin ḷo yichj ḷázdo'le,
na' žone' ga žénelele gonle da' žaz
ḷaže'e Ḷe', na' ḷezka' žonne' yeḷa' wak
chele nich gak gonlen.
14 Le gon yógo'te da' žaḷa' gonle,
na' bi be nnele chen, na' bi tiḷ
díža'le.
15 Ki žaḷa' gonle, nich bi gak nitó
benne' bi da' nnie' chele, san nich
gakle ḷi ḷaže' zi'n Dios, na' gakle dot
chawe' yežlyó nga, gan zoale ladjw
benách ka' bi zej nake' chawe', na'
zzóagake' Dios cheḷa'ale. Ḷe'e zgo'le
baní' ládwjgake' kan zgo'ogak belj
ya'abá ka' baní' katen' nak choḷ
nga.
16 Žonle ki kate' zchaḷjle diža' da'
zbánḷenžo ḷáwgake'. Cha' ki gonle,
na' gak yebéḷe'ela' ni'a che da'
nákkzele ḷe'e ža na' yeḷá' Benne'
Criston', dan' nnezla' kege dáche'ze
wdía' gan ben zož gata', na' bénḷi'a
žin.
17 Yeḷa' žejḷé' chele che Benne'
Criston' naken to da' žaz ḷaže' Dios.
Cheḷa' gon byenen gata' neda' nich
gak ḷi ḷaže' yeḷa' žejḷé' chele chie'
Ḷe', yebela', na' gak da' chawe' chia'
neda' tzen ḷen yógo'tele ḷe'e.
18 Ḷezka' žaḷa' yebélele ḷe'e, lježto'
ka', dan' gak da' chawe' chele ḷe'e
tzen ḷen neda'.

Kan žongak xkwide' Timoteo, na' xkwide' Epafrodito

19 Cha' ki žénele Xanžo Jesusen',
žxen ḷaža'a ḷa' séḷa'tia' xkwide' Tim-
oteo gan zoale, nich gak yebela'
katen' yeḷa'be' nga, na' yedjloé'elbe'
neda' kan žaken chele.
20 Tozbe' ḷebe' zza' ḷáže'be' kan zza'
ḷaža'a neda', na' že' ḷáže'ḷe'ebe' ḷe'e.
21 Yógo'te benne' yezika' že'
ḷáže'gake' da' naken chégakze'. Bi
že' ḷáže'gake' xchin Benne' Criston'.
22 Nnézkzelele kan ben xkwide'
Timoteon', bežojbe' chawe'.
Bénḷenbe' neda' tzen žin che diža'
chawen', na' nakbe' chia' ka to
xkwide' byo, žónḷenbe' xabe' tzen
žin.
23 Seḷa'a xkwide' Timoteon' gan
zoale katen' nnezla' bi da' gaken
chia' nga,
24 ḷa'kze žxen ḷaža'a Xanžon' gone'
ga ḷa' yedjwíatia' ḷe'e.
25 Ḷezka' žekla' žon byenen seḷa'a
bi' lježžo Epafrodito gan zoale.
Xkwide' ni bénḷenbe' neda' tzen žin
che Benne' Criston', na' wdíḷ-ḷento'
da' xiwe'. Ḷe'e bséḷa'kzele-be' ga zoa'
ni nich gákḷenbe' neda'.
26 Ḷebe' žénekzelbe' yedjwíabe' ḷe'e,
lježto' ka', dan' že' ḷáže'ḷe'ebe' ḷe'e
dan' nnézlele wda'be' yižwé'.
27 Da' li wda'be' yižwé', na' gok
gatbe', san Dios beyache' ḷáže'le'-
be', na' kégeze ḷebe', san ḷezka' bey-
ache' ḷáže'le' neda', nich bi gakže
nyache' ḷaža'a ka naka' na'a.
28 Che ḷen, gónežela' seḷa'a-be' gan
zoale nich gak yebélele da' yoble
katen' yeḷé'elele-be', na' biž gak ny-
ache' ḷaža'a neda'.
29 Le si' ḷo na'le-be' ḷo yeḷa' žebél
chele, dan' nakbe' bi' lježžo žejḷe'be'
che Benne' Criston'. Le gape ba
la'ne yógo'te benách ka' zej nake'
kan nakbe' ḷebe',
30 dan' ben zož chebe' gatbe' dan'
benbe' xchin Benne' Criston', na'
dan' gókḷenbe' neda' ḷo wlazle ḷe'e.

3

Da' naken dot chawe'

1 Na'a, zí'na'do' ka', le yebél dan'
nakle toze ḷen Xanžon'. Bi že' zedla'
wzoja' chele da' yoble kan nak dan'
bzoja' chele zga'ale, dan' gákḷenen
ḷe'e.
2 Le gape chi'i kwinle chegak
benne' ka' žóngake' da' zinnj. Zej
nake' ka bia yixe' snia ka', benne'

ka' žon byéngake' chog l̲o bel̲a'
chegak benne' byo ka' da' nak bia'
nzí'gake' x̲tiža' Dios.
3 Da' nak bian' nzi'žo x̲tiža' Dios,
dan' naken dot l̲i l̲aže', zóal̲enen žo'o.
Dan' žejl̲e'žo che Dios, yo'o Dios
Be' La'y yichj l̲ázdo'žo, na' žebelžo
dan' nakžo toze l̲en Jesús, Benne'
Criston'. Bi žx̲en l̲áže'žo to da' žiazen
l̲o bel̲a' žen chežo.
4 L̲a'kze žx̲en l̲áže'žo naken ki,
l̲ezka' neda' de chia' to da' gak wx̲én
l̲aža'a. Cha' zoa no benne' žekle'
yelé' dan' zoa da' chawe' da' bene',
neda' ba benža' ka da' ben bennen':
5 Wžóg l̲o x̲pel̲a'a dan' nak bian'
katen' goka' x̲ono' ža.
Golja' ladjw biche' ljež benne' Is-
rael ka'.
Nbábl̲ena' z̲a'só Benjamín, z̲i'nkze Is-
rael na'.
X̲a x̲na'a zej nake' benne' hebreo
ka'.
Goka' benne' yodo' fariseo kan
bka'n z̲ena' Dios.
6 Be' l̲áže'l̲i'a x̲tiže'e ga bžinte wžía
l̲aža'a benách ka' che Benne'
Criston'.
Cha' wak to benne' gake' chawe'
l̲aw Dios dan' žone' kan z̲nna
x̲tiža' Dios, bi gok no benne'
bi da' nnie' chia'.
7 Na'a, da ka' bx̲en l̲aža'a zga'ale,
ba bzoan' chel̲a'ale dan' naka' che
Benne' Criston'.
8 Kégeze da' ki, san l̲ezka' bnnita'
chel̲a'ale yógo'te da' zej den, nich
gak gónbi'a X̲anžo Jesús, Benne'
Criston', dan' záka'težen ka yógo'te
da' ka'. Nich gónbi'a L̲e' bnnita'
chel̲a'ale yógo'te da' ka', na' žekla' zej
naken ka bebe, nich gata' chia' da'
žonn Benne' Criston' chežo,
9 na' nich gaka' toze l̲en L̲e'. Beyaka'
chawe', kege dan' žona' kan z̲nna
x̲tiže'e, san Dios na'kze beyone'
neda' chawe' dan' žejl̲i'a che Benne'
Criston', kan žeyone' chawe' yógo'te
benne' ka' žejl̲é'gake' chie' L̲e'.
10 Žénezela' gónbi'a Benne' Criston',
na' soal̲en yel̲a' wak che Dios neda',
dan' bkonle' žin katen' besbane'
Benne' Criston' l̲o yel̲a' got, na' nich
gónl̲ena' L̲e' tz̲en, saka'a neda' kan
wz̲ake'e L̲e', na' nich soa' gata' kan
gote' L̲e',
11 dan' žx̲en l̲aža'a Dios, yesbane'
neda' l̲o yel̲a' got.

Da' žonžo nich l̲a'žo latje chežo

12 Bi z̲nnia' ba napa' yógo'te da'
ki da' gonn Dios chia', na' bi žekla'
ba naka' dot chawe' l̲awe' L̲e'. Na'a,
žon byena' gata' chia' yógo'te da' ka'
dan' ba wz̲í' l̲o na' Jesús, Benne'
Criston', neda'.
13 L̲e'e, z̲í'na'do' ka', bi na' gapa'
da' ki, san toze da' žon byena'. Z̲zal̲
l̲aža'a da' ba napa', na' žon byena'
gata' chia' da' za'.
14 Žona' kan žon to benne' taría
taría žitje' l̲o witje nich gata' chie'
to da' yebél̲enle'. Ki žona' nich gata'
chia' da' bl̲iž Dios žo'o nich gatan'
chežo ya'abá chie' dan' nakžo toze
l̲en Jesús, Benne' Criston'.
15 Ki žal̲a' gonžo yógo'težo žo'o,
nak dot l̲i l̲aže' kan žejl̲e'žo che
Benne' Criston'. Cha' žéklele bál̲ele
žal̲a' gonle to da' yoble, z̲nnabla'
Dios wzejni'ile' l̲e'e.
16 Na'a, kan nak da' ba nzi' l̲o
na'žo, žal̲a' gónteze žon.
17 L̲e'e, z̲í'na'do' ka', le gon kan
žona' neda'. Ba bsedlto' l̲e'e kan
žal̲a' gonle. Le wia kan žongak
benne' ka' žóngake' kan bento'
neto'.
18 Ba gožkza' l̲e'e zan chi'i, na'
žapa' l̲e'e da' yoble l̲en yel̲a' z̲beže
chia', z̲nnia': da' žongak benne' zan
žonen ga zej nake' ka benne' ka' bi
z̲l̲é'egekle' Benne' Criston' chawe',
dan' z̲zóagake' chel̲a'ale da' benkze'
L̲e' l̲e'e yag kroze.
19 Chjak benne' ka' žóngake' ki l̲o
yi' gabíl dan' dios chégake' naken
da' z̲zeze l̲áže'gake', na' z̲ka'n z̲en
kwíngake' ni'a che da' žóngake', da'
ka' žal̲a' gonen ga yedoé'egekle'. Že'
l̲áže'zegake' da' de yežlyó nga,
20 san žo'o že' l̲áže'žo da' de ya'abá
che Dios gan nbabžo, na' z̲bezžo ža
yel̲á' X̲anžo Jesús, Benne' Criston',

Bennen' žeslé' žo'o, katen' yežoje' ya'abá che Dios.
21 Le' wché'e bela' žen chežo, da' kwia yi'kzen, na' gone' ga yeyaken kan nak bela' žen chekze' Le', da' soan to chi'ize. Ki gone' len yela' wak zen chie' da' wkonle' žin nich nna bi'e yógo'te.

4

Žala' yebétezelenlžo Xanžo

1 Che len, zí'na'do' ka', le gak choch kan žejle'le che Xanžon'. Nží'ile'ela' le'e, na' žénela' yedjwía' le'e. Žonle le'e ga žebela', na' nakle chia' ka to da' chawe' da' benn Dios chia'.
2 Le'e, Ebodia len Síntike, žáta'yoela' le'e gakle toze kan žala' gakgak benne' ka' zej nake' che Xanžon'.
3 Na'a, lježa' li laže', žénela' gákleno' chope' ka', dan' bénlengake' neda' tzen žin, bchaljto' diža' chawen', na' bénlengak Klemente len yezika' lježa' ka', neto' tzen. Ba zej nyejw lágake' ya'abá che Dios gan zej nyejw lagak benne' ka' ba de yela' nban da' zejlí kanne chégake'.
4 Le yebétezelenle Xanžon'. Da' yoble, znnia': Le yebél.
5 Le gak ži'i laže' len yógo'te benách ka'. Za' yelá' Xanžon'.
6 Bi kwe' zedle, san le nnable Dios da' žiažjen chele, na' le yi'e: "Žóxkeno'" ni'a che yógo'te dan' znnable.
7 Dios wká'n žie' yichj lázdo'le, kan zdetlen ka da' gak chejní'igekle benách ka'. Dan' zzoa žin yichj lázdo'žo gape chi'in yichj lázdo'le, na' da' zza' láže'le, dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'.

Žala' sa' láže'žo da' naken chawe'

8 Da' žapa' le'e kate' ze lawte, zí'na'do' ka', le sa' láže'le che:
Da' ka' zej naken chawe'.
Da' ka' žon cháwe'gaken benách ka'.
Da' naken dot da' li.
Da' naken li laže'.
Da' žebélenlžo.
Da' naken dot laže'.
Da' naken xtan.
Da' žala' gapžon ba la'ne.
9 Le gon kan bsedla' le'e, dan' wzí' lo na'le, kan bcháljlena' le'e, na' kan bena' gan zoale. Dios, Bennen' žonne' chežo da' zka'n žin yichj lázdo'žo sóalene' le'e.

Da' chawe' da' bengak benne' yež Filipos ka' che Pablo

10 Žebélenla' Xanžon' dan' že' láže'le le'e neda' da' yoble. Bi znnia' gol láže'le neda', san bi na' gata' latje chele gáklenle neda'.
11 Lezka', bi znnia' ki dan' zoa bi da' žiážjela', dan' ba nsedla' chaz laža'a da' dezen chia'.
12 Ba wdía' lo yela' yache', na' lo yela' wnni'a. Nsedla' soa' nákteze, cha' neljla' o zbil zdona', na' cha' de chia' da' zenle'e o zoa bi da' žiážjela'.
13 Yógo'te zzáke'la' dan' Benne' Criston' žon choche' neda'.
14 Benle le'e da' chawe' katen' góklenle neda', na' beyón zenle neda' katen' wzaka'a.
15 Le'e, benne' yež Filipos ka', nnézkzelele kan gok chia' ža na' katen' bezá'a gan nbab Masedonia, nich bejchalja' diža' chawen'. Ládwjgak benách ka' che Benne' Criston', bi wzóa no benne' góklene' neda', san lé'ezele góklenle neda'. Bséla'le chia' dan' bnézjwlen, dan' wzí' lo na'le da' bzenla' le'e.
16 Katen' wzóa' lo yež Tesalónika, to chope chi'i bséla'le dan' bnézjwlen chia' katen' byážjelan'.
17 Bi že' laža'a bi da' si'an, san žénela' gáta'že chele da' yebélenlelen ya'abá che Dios.
18 Žapa' le'e: ba wzi'a yógo'te dan' bséla'le chia', na' wdetle ka da' byážjela'. Dan' bséla'le lo na' xkwide' Epafroditon' benen ga goken ki. Dan' bnézjwlen naken ka to da' zla' zix da' zla'ten law Dios, na' ka to da' zgo'ožon law Dios da' žaz laže'e Le'.

19 Dios wnezjwe' chele yógo'te da' žiážjelele, kan nak yela' wnni'a da' žen' ya'abá chie', dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'.
20 ¡Ga'n zénteze Xažo Dios! Ka'kze gaken.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padiox" ljéžgake' ka'

21 Lo wlaza' neda', le gape "Padiox" benne' ka' zej nake' che Dios ga na', dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'. Ljeżžo ka' nníta'gake' nga, benne' ka' žónlengake' neda' tzen, žápegake' le'e "Padiox."
22 Lezka' yógo'te benne' ka' nníta'gake' nga, benne' ka' zej nake' che Dios, žápegake' le'e "Padiox." Lezka' benne' wen žin ka' nníta'gake' liž benne' znna bi'e dot gan nbab Roma žápegake' le'e "Padiox."
23 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEḶA' PABLO ḶO YEŽ COLOSAS

Pablo žape' "Padioẋ" benách ka' che Jesús

1-2 Neda', Pablo, žapa' ḷe'e "Padioẋ", nakle che Dios, na' nakle lježto' ka' žejḷe'le che Benne' Criston', na' zoale ḷo yež Colosas. Ẓnnabla' X̱ažo Dios gon chawe'e ḷe'e, na' wká'n žie' yichj ḷáẓdo'le. Naka' wbás che Jesús, Benne' Criston', dan' žénele Dios gaka' ki. Bi' lježžo Timoteo žónḷenbe' neda' tẓen.

Pablo ẓcháljḷene' Dios, na' ži'e Ḷe': "Žóẋkeno'"

3 Kate' ẓcháljḷento' Dios, X̱a X̱anžo Jesús, Benne' Criston', žé'tezto'-ne': "Žóẋkeno'" ka nak chele, na' ẓnnablto'-ne' gon chawe'e ḷe'e

4 dan' benlto' kan žejḷe'le che Jesús, Benne' Criston', na' kan nží'ilele yógo'te benne' ka' zej nake' che Dios.

5 Ki žonle dan' žẋen ḷáže'le da' bchebe ḷaže' X̱anžon' gonne' chele, Bennen' zoe' ya'abá che Dios, dan' bénlelen katen' bžin chele ḷe'e da' naken dot da' li che diža' chawen'.

6 Diža' chawen' bžinen chele kan ẓžinen dot yežlyó nga. Žonen žin, na' ẓze diža' chen dot yežlyó nga, tḷebe kan žaken gan zoale ḷe'e. Ki žaken ža ni'te katen' bénlelen, na' zejte na'a ža, na' da' li bénbia'le kan žon chawe' Dios žo'o.

7 Epafras bsedle' ḷe'e da' ni. Nake' benne' nži'ilžo-ne', na' žónḷene' neto' tẓen žin, na' ḷezka' nake' wen žin ḷi ḷaže' che Benne' Criston', na' žákḷene' ḷe'e.

8 Benne' ni bzenle' neto' kan nží'ilele lježle ka', da' gak gonlen dan' zoaḷen Dios Be' La'y ḷe'e.

9 Che ḷen ḷezka' neto', ža ni'te katen' gókbe'elto' da' ni, na' zejte na'a ža bi žsento' ẓcháljḷento' Dios, na' ẓnnablto'-ne' gákḷene' ḷe'e, na' gone' ga gónbia'le dot da' žénekzele' Ḷe', na' wnezjwe' chele dot yeḷa' žejní'il, na' yeḷa' sina' da' ẓgo'o Dios Be' La'y ḷo yichj ḷáẓdo'žo.

10 Ki ẓnnablto'-ne' nich gak gonle kan žaḷa' gongak benne' ka' zej nake' che X̱anžon', na' nich gak gonle yógo'te da' žaz ḷaže'e Ḷe', na' nich gak gonle yógo'te da' naken chawe', na' gakže ḷi ḷaže' kan nónbia'le Dios.

11 Ẓnnablto'-ne' gon choche' ḷe'e, na' wnezjwe' chele yeḷa' wak chawe' chie', nich gak sóelele yógo'te da' žaken, na' nich gakle ẓen ḷaže', na' yebéḷe'elele.

12 Ḷo yeḷa' žebél chele le ye' X̱ažo Dios: "Žóẋkeno'" dan' bdie' ḷo na'žo gata' chežo latje ḷo baní' chie', nich gónḷenžo tẓen benne' ka' zej nake' che Ḷeze'.

13 X̱ažo Dios na'kze beslé' žo'o ḷo na' da' ẋiwe', dan' ẓnna bian' latje choḷ, na' bdie' žo'o gan ẓnna bia' Ẓi'nkze', Bennen' nži'ile'.

14 Ẓi'ne' na' beya'we' žo'o, katen' gote' ḷo wlazžo žo'o, na' benít ḷawe' chežo doḷa' da' wbága'žo.

Beyakžo toze ḷen Dios dan' got Jesús ḷo wlazžo žo'o

15 Benne' Criston' nake' tḷebe kan nak Dios na'kze, Bennen' bi gak ḷe'elžo. Wzoakze Benne' Criston' zga'ale' ka yógo'te da' ben Dios.

16 Ḷo na' Benne' Criston' ben Dios yógo'te da' zej den, da' ka' zej nnitan' ya'abá, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, da' ka' zḷe'elžon, na' da' ka' bi gak ḷe'elžon, da ka' zej naken latje blo ka', na' yeḷa' wnná bia', na' da' ka' nzi' ḷo ná'gaken yeḷa' ẓen, na' yeḷa' wak che ya'abá che Dios, na' che yežlyó nga. Ben Dios yógo'te da' ka' ḷo na' Benne' Criston' nich yebéḷenle' Ḷe' ḷégaken.

17 Benne' Criston' wzoakze' zga'ale' ka yógo'te da' zej den, na' yógo'ten nníta'gaken ni'a che yeḷa' wak chie' Ḷe'.

18 Benne' Criston' nake' Xangak
benách chie' ka', na' znezjwe' yela'
nban chégake'. Lezka' nake' Ben-
nen' nežw bebane' to chi'ize lo yela'
got. Zga'ale' Le' bebane' to chi'ize
lo yela' got nich gake' blo lawgak
yógo'te da' zej den.
19 Ka' goken dan' wyáz laže' Xažo
Dios soa dot da' nakkze' Le' len
Benne' Criston'.
20 Ni'a che da' ben Benne'
Criston', Dios bene' ga gak
gá'nlengak Le' chawe' yógo'te da'
zej den, da' ka' zej nnitan' yežlyó
nga, na' da' ka' zej nnitan' ya'abá.
Beyone' légaken toze len Lekze' dan'
blalj Benne' Criston' xchene' katen'
gote' le'e yag kroze.
21 Le'e, zga'ale bkwáslenle Dios,
na' gokle ka benne' ka' bi zlé'egekle'
Dios chawe' lo yichj lázdo'le ni'a che
zia da' wbága'le, san na'a ba beyone'
le'e toze len Lekze'.
22 Ka' goken dan' Benne' Criston'
bde kwine', na' gote' lo wlazle le'e
nich gak wzíe' le'e law Dios, nakle
che Leze', na' nakle dot chawe', na'
bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele.
23 Ki gaken cha' ga'nle choch
kan žejle'le che Benne' Criston', na'
gakle ka to yo'o da' že' lenen gže', na'
cha' bi cha' lázdo'le kan žxen láže'le
diža' chawen' dan' bénlele, dan' zze
diža' chen dot yežlyó nga dan' ben
Dios zan ya'abá. Dios bzoe' neda',
Pablo, nich gaka' wen žin che diža'
chawen'.

Žin da' bde Dios lo na' Pablo

24 Žebela' na'a ni'a che da' zzaka'a
nich gáklena' le'e, na' lo bela' žen
chia' zzáka'lena' Benne' Criston'
tzen lo wláz bela' žen chie' Le', da'
naken benách chie' ka'.
25 Dios bene' ga naka' neda' wen
žin chegak benách ka' che Benne'
Criston', na' žona' xchin Dios, dan'
bdie' lo na'a gona' nich gáklena' le'e,
na' wzenla' le'e dot kan nak xtiža'
Dios.
26 Zzejni'ila' benách ka' da'
ngache', dan' bgachen' ža ni'te, na'
nitó benne' bi gok gónbi'en, san na'a
Dios ba bzejni'ile' benách ka' zej
nake' che Leze' kan nak chen.
27 Dios gónekzele' gone' ga
gónbia'gak benách zi'to' ka' kan nak
yela' wnni'a che dan' bgachen'.
Ki znna dan' bgachen': "Benne'
Criston' nake' toze len le'e, na' nake'
da' nak bian' gak chazle le'e lo baní'
chie'."
28 Zchaljto' che Benne' Criston',
na' žsa'to' láže'gak yógo'te benách
ka', na' žsedlto' légake' len yela'
žejní'il che Dios, nich gak wzeto'
yógo'te benách ka' law Dios, zej
nake' dot chawe' dan' zej nake' toze
len Jesús, Benne' Criston'.
29 Nich gaken ki žona' žin, na' že'
laža'a yeyóž gona' da' ni, zkonla' žin
dot yela' wak, na' yela' wnná bia',
da' ka' žonn Benne' Criston' chia'.

2

1 Ljéža'do' ka', žénela' nnézlele
že' láže'li'a gona' da' gáklenen le'e
len benách ka' nníta'gake' lo yež
Laodisea, na' lezka' yógo'te benne'
ka' bi na' lé'egekle' neda'.
2 Žona' ki nich gon chocha'
yógo'tele le'e nich gakle toze lo yela'
nži'il, na' gata' yela' žebél chele,
na' gaple dot yela' wnni'a che yela'
žxen laže' da' naken li láže', da' žonn
yela' žejní'il chežo. Ki žaken nich
gónbia'le da' bgache' che Xažo Dios,
dan' nakkzen Benne' Criston'.
3 Lo na' Benne' Criston' žebélenlžo
dot yela' wnni'a che yela' žejní'il, na'
yela' sina' che Dios.
4 Da' ni žapa' le'e nich bi gak
no benne' gon láže'le' le'e, bennen'
yénele' chejle'žo da' wen laže'.
5 La'kze zoa' zi'to' gan zoale le'e
lo bela' žen chia', lo be' nakkza'
žónlena' le'e toze, na' žebela' dan'
ženla' že' cháwe'le, na' nakle choch
kan žejle'le che Benne' Criston'.
6 Che len, kan wzí' lo na'le Xanžo
Jesús, Benne' Criston', lezka' žala'
gonle yógo'te da' gonle, zóalene' Le'
le'e.

7 Kan žon to yag, z̲zoan lwen
gže', na' l̲ezka' kan nyas to ze'e
l̲o l̲enen, le soal̲en Benne' Criston'.
Le soa choch kan žejl̲e'le chie' L̲e',
kan ba bsédlele. Le yé'teze Dios:
"Žóx̲keno'."

Da' kobe da' nakžo dan' nakžo toze l̲en Jesús

8 Le gape chi'i kwinle nich bi
we'le no benne' latje gon l̲áže'le'
l̲e'e, bennen' wkonle' žin yel̲a'
žejní'il chegak benách ka', na' diža'
ka' z̲nnázegake' zej naken dot da' li,
kan nak da' žónteze žongak benách
ka', na' kan nak da' žsédgekle
benách ka', da' naken che yežlyó
nga, na' kege da' naken x̲tiža'
Benne' Criston'.
9 Dot da' nakkze Dios zóal̲enen
Benne' Criston' l̲a'kze beyake'
benách,
10 na' l̲e'e naple dot da' nak Dios
dan' nakle toze l̲en Benne' Criston',
Bennen' z̲nna bi'e yógo'te benne'
wnná bia' ka', na' benne' ka' bi da'
nzi' l̲o ná'gake'.
11 Nžog l̲o bel̲a' chegak benne'
judío, benne' byo ka', da' z̲l̲oe'elen
nzi' l̲o ná'gake' x̲tiža' Dios, san l̲e'e,
dan' nakle toze l̲en Benne' Criston',
zoal̲en l̲e'e da' z̲l̲oe'elen Dios nzi'
l̲o ne'e l̲e'e, da' bi naken to da'
nonen l̲o ni'a l̲o na'gak benách ka'.
Benne' judío ka' z̲chóggake' to yiddo'
chegak bi' byodo' ka', san l̲e'e, ba
nde che dot yel̲a' benách chele da'
bénl̲enlen dol̲a'. Ki naken chele dan'
bénl̲enle Benne' Criston' tz̲en katen'
gote' l̲e'e yag kroze.
12 Katen' bezoale l̲e'e nis
bgáche'l̲enle Benne' Criston' tz̲en
l̲o yežw ba, na' bebánl̲enle-ne' tz̲en
dan' bejl̲e'le che Dios, l̲en yel̲a' wak
chie' besbane' Benne' Criston' l̲o
yel̲a' got.
13 Zga'ale gokle l̲e'e ka benne' gat
ka' ni'a che dol̲a' da' wbága'le, na'
bi wzoal̲en l̲e'e da' z̲l̲oe'elen Dios nzi'
l̲o ne'e l̲e'e, san na'a Dios ba bene'
ga zoale nbanle tz̲en l̲en Benne'
Criston', na' benít l̲awe' chele l̲e'e
yógo'te dol̲a' ka' da' wbága'le.
14 Dios bsol̲e' da' ka' wbága'žo,
da' ka' zej nyejwn l̲e'e yiche l̲o da'
bchi'le Moisés, da' ka' žesbága'gaken
žo'o z̲ia. Beké'e da' ka' wbága'žo,
na' bde'en l̲e'e yag kroze ka to da'
wbaga' Benne' Criston'.
15 Katen' got Benne' Criston' l̲e'e
yag krozen', beké'e yel̲a' wnná bia'
chegak be' x̲iwe' wnná bia' ka', na'
chegak be' ka' nzi' l̲o ná'gaken yel̲a'
wak che da' x̲iwe', dan' bl̲oe'ele'
dan' zej nakkze be' x̲iwe' ka', na'
beké'e yel̲a' wnná bia' chégaken,
katen' gote' l̲e'e yag kroze na'.

Žal̲a' we' l̲áže'žo da' naken che ya'abá che Dios

16 Che l̲en, bi we'le no benne'
latje yesbage'e l̲e'e z̲ia ni'a che da'
že'j žawle, o dan' bi žápele ža lni
da' žápegak benne' Israel ka', da'
žápegake' kate' zoa byo' že'n ka', na'
ža la'y ka' chégake'.
17 Yógo'te da' ki zej naken ka
to bxin che da' žal̲a' gaken, na'
z̲l̲oé'ezegeklen da' napžo ni'a che
Benne' Criston'.
18 Bi we'le no benne' latje gone'
ga wnitle l̲e'e da' žeyal̲a' chele,
bennen' žon byénl̲i'e gakgak benne'
ka' gax̲jw l̲aže', na' wka'n z̲éngake'
wbás che ya'abá ka'. Z̲nnágake'
bl̲oe'el Dios l̲égake' da' ka' bi
bl̲é'egeklen', na' z̲ka'n z̲en kwíngake'
kan nak da' že'ze yíchjgake' l̲o yel̲a'
benachze chégake'.
19 No benne' žone' ki bi nake' toze
l̲en Benne' Criston', Bennen' nake'
X̲anžon', na' L̲e' z̲zoa choche' bel̲a'
žen chie', da' nakžo žo'o. Z̲wawen',
na' žone' ga naken toze ni'a che da'
zej l̲o žit l̲o bin, na' z̲gole bel̲a' žen
chie' na' kan žénele Dios wz̲enen'.
20 L̲e'e ba nátl̲enle Benne' Criston'
tz̲en nich biž wchí'igekle da' wsedle
ka' che yežlyó nga l̲e'e. ¿Biz̲ chen'
žonle kan ne nakle che yežlyó nga,
na' žo'le latje z̲chí'igekle da' wsedle
ka' chen l̲e'e?
21 Ki z̲nnagak da' wsedle ka' che
yežlyó nga:
Bi wkonle žin da' ni.

Bi gawo' dan'.
Bi kano' yetó da' den.
22 Yógo'te da' ki kwia yí'gaken katen'
ba bkonlžo légaken žin. Ki zej nak
da' ka' zchí'igekle benách ka', da'
wsedle ka' nzi' lo ná'gake'.
23 Da' li, da' wsedle ki, žékgekle
benách ka' zej napen yela' žejní'il.
Žóngaken ga zloe'el kwíngake' ka
benne' yodo' ka', na' ka benne'
gaxjw laže' ka', na' žsaka' zí'gake'
bela' žen chégake', san da' wsedle ki
bi žáklengaken légake' nich gak nna
biá'gake' da' ka' zze láže'gake' lo yela'
benachze chégake'.

3

1 Na'a, cha' le'e bebánlenle Benne'
Criston' tzen, le we' laže' da' naken
che ya'abá che Dios gan že' Benne'
Criston' kwit li ža che Dios, gan
nake' blo.
2 Le sa' laže' da' žaken ža'le, na'
kege da' žaken yežlyó ngaze.
3 Naken chele ka ba natle, na'
yela' nban chele žape chi'i Benne'
Criston' gan zoakze Dios.
4 Le'e nbánlenle Benne' Criston'
tzen. Kate' la' lawe' Le', naž la' lawle
le'e tzen len Le' lo baní' chie'.

Yela' nban gole, na' yela' nban kobe

5 Che len, le gon ga kwia yi'gak da'
zej zoalen le'e, da ka' zej naken che
yežlyó nga, da ka' zej naken:
Da' kegle, na' da' zinnj,
na' da' zze láže'le da' kegle,
na' da' zze láže'le da' naken sban,
na' yela' zdan yela' gape.
Ki žala' gonle dan' no benne' zdan
laže'e yela' gape nake' tlebe ka to
benne' zka'n zene' lo'a ka', dan' ben-
nen' zdan laže'en bi zdan laže'e Dios,
na' bi gak wká'n zene' Le' dot laže'e.
6 Dan' žongak benách ka' da' ki,
Dios gone' zia yógo'te benne' ka' bi
žóngake' kan znna xtiže'e.
7 Lezka' benle le'e dola' ki katen'
wyo'ole lo ná'gaken.
8 Na'a, biž gonle da' ki:
Biž ža'ale, na' biž gekle lježle ka' zi'.
Biž gonle da' zia che no benne'.
Biž nne xíwe'le, na' biž wchaljle da'
kegle.
9 Bi gon láže'le lježle tole yetole dan'
ba bka'nle da' gokle zga'ale, na' da'
ka' benle zga'ale.
10 Ba nakle le'e benách kobe ka',
na' Dios žekobe' yichj lázdo'le nich
yeyákžele kan nak Bennen' beyone'
le'e. Ki žala' gonle nich gónbia'le Le'
dot kan nake' Le'.
11 Dan' ba nakžo toze len Benne'
Criston':
Biž nakžo benne' zi'to' ka', na'
benne' judío ka'.
Biž nakžo benne' ka' nžog lo bela'
chégake' da' nak bian' zej
nzi'e xtiža' Dios, na' benne'
ka' bi nžog lo bela' chégake'
dan' nak bian'.
Biž nakžo benne' ka' žejní'igekle',
na' benne' ka' bi žejní'igekle'.
Biž nakžo benne' ndo'w ka', na'
benne' bi zej ndo'e.
Na'a, Benne' Criston' nake' dot da'
zakan', na' nake' toze len yógo'težo.
12 Dios nži'ile' le'e, na' wžekze' le'e
nich gakle che Leze'. Che len, žala':
We' láže'le lježle ka', na' gakle ži'i
laže',
na' gaxjw laže', na' kwide' laže', na'
zen laže'.
13 Cha' žak diža' bizjw tole len
yetole, le soele len lježle tole yetole,
na' le yenít law che lježle tole yetole
kan ben Benne' Criston', benít lawe'
chele le'e.
14 Da' nakže blo ka yógo'te da' ki,
žala' ží'ilele yógo'te benách ka', dan'
nak yela' nži'il da' žonen žo'o toze,
na' li laže'.
15 Le we' latje da' zka'n ži yichj
lázdo'žo nna bian' yichj lázdo'le.
Dan' zka'n žin yichj lázdo'žo žonn
Dios chežo. Che len bliže' le'e, nich
gakle toze lo bela' žen che Benne'
Criston'. Le ye' Dios: "Žóxkeno'."
16 Le si' lo na'le xtiža' Benne'
Criston' da' gaken chele ka to yela'
wnni'a zen. Dan' zoalen yela' žejní'il
che Dios le'e, le wsedle, na' le wze-
jni'ile lježle tole yetole. Dot láže'le

le goḻ che Dios salmo ka', na' da' ka' žoḻ-le nich we ḻawle Ḻe', na' da' la'y ka' da' žoḻ-le, na' le ye' Dios: "Žóẋkeno'."

17 Kan nak yógo'te da' žonle, da' naken da' ẓchaḻjlen o žin da' žonlen, le gon yógo'ten ḻo la X̱anžo Jesusen', na' le ye' X̱ažo Dios: "Žóẋkeno'" dan' nak Benne' Criston' toze ḻen ḻe'e.

Da' žaḻa' gonžo che lježžo ka' dan' nakžo che Jesús

18 Ḻe'e, no'le ka' nžag ná'ḻenle benne' byo ka', le gon kan ẓnna ẋtíža'gak benne' byo che chele, kan žaḻa' gonle, dan' nakle che X̱anžon'.

19 Ḻe'e, benne' byo ka' nžag ná'ḻenle no'le ka', le ži'il no'le che chele, na' bi wchébele-ne'.

20 Ḻe'e, ẋkwide' ka', le gon kan ẓnna yógo'te ẋtíža'gak ẋa ẋna'le. Da' ni žaz ḻaže' X̱anžon'.

21 Ḻe'e, nólele nakle ẋagak ẋkwide' ka', bi tetle seḻ-le ẓi'nle ka' snia, nich bi yeẋjw ḻáže'gakbe'.

22 Ḻe'e, nólele nakle benne' ndo'w ka', le gon kan ẓnna yógo'te ẋtíža'gak benne' ẋanle yežlyó nga. Kégeze gonle ki katen' ẓwíagake' ḻe'e kan žongak benne' ka' žénezegekle' góngake' ga chaz ḻáže'gak benách ka', san dot ḻáže'le le gon ẋchíngake' kan žaḻa' gongak benne' ka' ẓžébegake' Dios.

23 Kan nak yógo'te da' žonle, le gonen dot ḻáže'le, dan' gaken kan žonle ẋchin X̱anžon', na' kege kan žónzele ẋchingak benách ka'.

24 Ba nnézkzelele yebí'i X̱anžon' chele, na' wneẓjwe' chele da' ba bkwez Dios chegak benne' ka' zej nake' ka ẓi'nkze' ka'. Ki gaken dan' žonle ẋchin X̱anžo Jesús, Benne' Criston'.

25 No benne' žone' da' kegle, yebí'i X̱anžon' che bennen' kan nak da' kegle da' bene', dan' bi wchá' Dios kan žaḻa' yebi'e che chegak benách ka'.

4

1 Ḻe'e, nólele nakle ẋangak benách ka', le gon da' naken chawe', na' da' naken ḻi ḻaže', kan ẓkónlele žin benne' wen žin chele ka'. Le chejsá' ḻaže' ḻezka' zoa X̱anle ya'abá che Dios.

2 Ḻe'e, yógo'tele, le wcháḻjḻenteze Dios. Le sóateze wcháḻjḻenle-ne', na' le yi'e: "Žóẋkeno'."

3 Kate' ne ẓcháḻjḻenle Dios, ḻezka' le nnable' gákḻene' neto', nich wneẓjwe' neto' latje wchaḻjto' ẋtiža' X̱anžon', nich gak wzejni'ilto' benách ka' da' ngache' kan nak che Benne' Criston'. Dan' žona' ki nyejwa' liž ya nga.

4 Ḻezka' le nnable Dios wneẓjwe' neda' latje wzejni'ila' benách ka' da' ngachen' kan žaḻa' gona'.

5 Ḻo yeḻa' žejní'il chele, le gon da' žonle ḻawgak benne' ka' bi žejḻé'gake' che Benne' Criston'. Le wkonle binlo žin ža ka' gonn Dios chele nich gonle ẋchine'.

6 Žaḻa' wchaḻjle diža' cháwe'do' ka' nich sí'gaken benách ka', kan ẓži'ižo beḻa' zede' nich gaken dẓi', na' ki nnézlele kan žaḻa' yecheble, bi da' ye'le to to benne'.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padioẋ" ljéžgake' ka'

7 Tíkiko wzenle' ḻe'e da' žaken chia' nga. Nake' lježžo nži'ilžo-ne'. Ḻezka' nake' wen žin ḻi ḻaže' che X̱anžon', na' žónḻene' neda' tẓen žin chie' Ḻe'.

8 Che ḻen žseḻa'a-ne' gan zoale, nich wzenle' ḻe'e da' žaken chia', na' gon choche' ḻe'e.

9 Onésimo, lježžon' nbábḻene' ḻe'e chéjḻene' ḻe' tẓen. Ḻezka' nake' lježžo nži'ilžo-ne', na' žejḻi'e che X̱anžon'. Chope' ki wzéngekle' ḻe'e yógo'te da' žaken nga.

10 Aristarko, benne' nyéjwḻene' neda' tẓen liž ya nga žape' ḻe'e "Padioẋ." Ḻezka' ẋkwide' Markos, bi' byo che no'le zan Bernabé, žápebe' ḻe'e "Padioẋ." Ba goža' ḻe'e da' žaḻa' gonle nich gákḻenle ẋkwide' Markos

na'. Cha' la'be' gan zoale, le gape-be'
ba la'ne.
11 Lezka' bennen' zoe' nga,
bennen' lie' Jesús, na' zoa yetó
le' Justo, žape' le'e "Padiox."
Zej
nnita' benne' zan, benne' judío ka',
žejlé'gake' che Benne' Criston', san
chonnze' ki ladjw benne' judío ka'
žónlengake' neda' tzen žin che xtiža'
Dios, na' žeyón zénle'egake' neda'.
12 Epafras, bennen' nbabe' le'e,
na' nake' wen žin che Benne'
Criston', žape' le'e "Padiox."
Dot laže'e zcháljlene' Dios, na'
žáta'yoetezle' Le' gon chawe'e le'e
nich gakle li laže', na' sóatezle gonle
yógo'te da' žénekzele Dios.
13 Zzoa lia' kan nak che Epafras
na', že' laže'e le'e, na' lezka' benne'
ka' nníta'gake' lo yež Laodisea, na' lo
yež Hierápolis.
14 Demas žape' le'e "Padiox"
na' lezka' Lukas, bennen' žeyone'
benách ka', žape' le'e "Padiox" na'
nži'ilžo-ne'.
15 Le gape "Padiox" lježžo
ka' nníta'gake' lo yež Laodisea,
na' lezka' Ninfas len benne' ka'
che Benne' Criston', benne' ka'
zdóbgake' liže'.
16 Kate' yeyóž golle yiche ni gan
zoale, le gon ga gólgaken benách ka'
che Benne' Criston' nníta'gake' lo
yež Laodisea. Le gol le'e yichen'
séla'gak benách Laodisea ka' chele.
17 Le ye' Arkipo: "Be' laže' gono'
žin da' bde Xanžon' lo no'o."
18 Neda', Pablo, zzojkza' díža'do' ni
le'e yiche, znnia': žapa' le'e "Padiox."
Le chejsá' laže' kan žak chia' ga nye-
jwa' liž ya ni. Znnabla' Dios gon
chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSEL̲A' PABLO L̲O YEŽ TESALÓNIKA

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' l̲e'e "Padiox̲", nakle che Benne' Criston', na' zoale l̲o yež Tesalónika. Nakle toze l̲en Dios, na' l̲ezka' l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston'. Silbano l̲en x̲kwide' Timoteo žónl̲engake' neda' tz̲en. Z̲nnabla' X̲ažo Dios, na' X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲ázdo'le.

Da' nak bia' žejl̲e'gak benne' Tesalónika ka' che Dios

2 Žé'tezto' Dios: "Žóx̲keno'" kate' žejsá' l̲áže'to' kan nak chele yógo'tele. Žejsá' l̲áže'tezto' l̲e'e, na' zoa da' z̲nnablto' Dios ni'a chele katen' z̲chál̲jl̲ento'-ne'.

3 Žejsá' l̲áže'tezto' l̲aw X̲ažo Dios kan nak da' žonle dan' žejl̲e'le che Benne' Criston', na' kan nak žin da' žonle dan' nží'ilele-ne', na' kan náktezle choch dan' žx̲en l̲áže'le X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

4 L̲e'e, lježto' ka', Dios nži'ile' l̲e'e, na' nnezlto' wžekze' L̲e' l̲e'e.

5 Ki naken dan' wz̲í' l̲o na'le diža' chawen', da' z̲chal̲jton'. Kege l̲en díža'ze, san l̲ezka' l̲en yel̲a' wak bžinen chele, na' Dios Be' La'y ben chochen', na' dot l̲áže'le bx̲en l̲áže'len. Nnézkzelele kan gokto' gan zoale l̲e'e dan' nži'ilto' l̲e'e.

6 L̲e'e bcha' kwinle, na' žonle kan žonto' neto', na' l̲ezka' kan ben X̲anžon', dan' wz̲í' l̲o na'le x̲tiže'e, na' l̲a'kze wz̲áka'l̲e'ele, bebélele dan' yo'ole Dios Be' La'y.

7 Ki naken, ba nakle to da' nak bian' l̲awgak yógo'te benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya.

8 Ki naken dan' wzé x̲tiža' X̲anžon' l̲o na'le l̲e'e. Kégeze gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya, san l̲ezka' yógo'te latje wzé diža' kan žejl̲e'le che Dios. Ki naken, bi žon byenen bi da' nnato',

9 dan' l̲a' l̲égakze benne' ka' z̲zéngekle' neto' kan wdaple neto' ba la'ne, na' kan bcha' kwinle, na' wléj yichjle lo'a ka', na' beyakle che Dios nich gonle x̲chin Dios ban, Bennen' nakkze' Dios.

10 Na'a, z̲bezle ža yel̲á' Z̲i'n Dios, yežoje' ya'abá che Dios. Dios na'kze besbane' L̲e' l̲o yel̲a' got. Benne' ni nake' Jesusen', Bennen' žeslé' žo'o l̲o dol̲a', nich bi soa da' gonen ga gon Dios žo'o z̲ia ža da' zan'.

2

X̲chin Dios da' ben Pablo l̲o yež Tesalónika

1 L̲e'e, lježto' ka', nnézkzelele žin che Dios da' benton' katen' wzóal̲ento' l̲e'e bi goken dáche'ze.

2 Nnézlele kan gok cheto' l̲o yež Filipos, kan wz̲áka'to', na' bengak benne' ka' neto' z̲ia. Naž katen' bl̲a'to' gan zoale l̲e'e gokto' wechóg l̲aže' dan' wzoal̲en Dios chežo neto', na' bzenlto' l̲e'e diža' chawen' da' bde Dios l̲o na'to'. Ki bento' l̲a'kze benne' wláž chele ka' bží'igake' che x̲tíža'to'.

3 Katen' bzenlto' l̲e'e x̲tiža' Dios, bchal̲jto', kege dan' nchíx̲elto', na' kege dan' gónelto' si'to' bi da' den chele, na' bi ben l̲áže'lto' l̲e'e.

4 Dan' žx̲en l̲aže' Dios neto', bdie' l̲o na'to' wchal̲jto' diža' chawe' chien', na' kíte'ze z̲chal̲jton'. Bi benton' nich chaz l̲áže'gak benách ka' da' žonto' san nich chaz l̲ažen' Dios, Bennen' z̲chi'a l̲aže'e da' yo'on yichj l̲ázdo'žo.

5 Nnézkzelele batkle bchál̲jl̲ento' l̲e'e da' wká'n z̲enen l̲e'e, na' bi bebéj chawe' kwinto' kan žon no benne' žénele' si'e da' de chele. Nnézkzele Dios naken ki.

6 Bi wdiljto' yel̲a' z̲en da' naken che yežlyó nga, dan' wka'nle l̲e'e

neto', na' kege da' wka'ngak benách
ka' neto'. Ḻa'kze nzi' ḻo na'to' ye'to'
ḻe'e bi da' gonle dan' nakto' wbás ka'
bseḻa' Benne' Criston',
7 wzóaḻento' ḻe'e ḻo yeḻa' ži'i ḻaže',
na' bento' kan žongak x̱na'gak bi'
že'ndo' ka', no'le ka' žape chí'igake'
ḻégakbe' ḻo yeḻa' ži'i ḻaže'.
8 Ka' goken, bží'iḻe'elto' ḻe'e,
na' zejte gónelto' wdeto' ḻo na'le,
kégeze diža' chawen' che Dios, san
yeláte'ze bi goken wdekzto' ḻo na'le
yeḻa' nban cheto', dan' nží'iḻe'elto'
ḻe'e.
9 Žejsá' ḻáže'le, lježto' ka', kan
goken katen' bzenlto' ḻe'e diža'
chawen' che Dios, kan béntezto' žin
zede, na' ḻawe' ža, na' yele bento' žin
nich bi wsaka' zi'to' nitole ḻe'e.
10 Ḻe'e, lježto' ka' žejḻe'le che
Benne' Criston', gak wzóa lile ḻe'e
kan bento', na' nnézkzele Dios kan
wdáḻento' ḻe'e dot kan žaz ḻaže' Dios,
na' dot cháwe'do', na' kan bi gak
nitó benne' nnie' chen.
11 Ḻezka' nnézlele kan bento'
kan žon to x̱a x̱kwide' ka' chegak
ẕi'ne' ka', bcháḻjḻento' ḻe'e, na' ben
chochto' ḻe'e to tole.
12 Bsa'to' ḻáže'le gonle kan žaḻa'
gon no benne' nake' che Dios.
Ḻekze' bḻiže' ḻe'e nich gak chazle gan
ẕnna bi'e Ḻe' ḻo baní' chie'.
13 Che ḻen ḻezka' žé'tezto' Dios:
"Žóx̱keno'." Ki žonto' dan' wẕí' ḻo
na'le x̱tiža' Dios da' bénlele, dan'
bzenlto' ḻe'e. Wẕí' ḻo na'len, kege
ka x̱tiža' benachze, san kan da' li
naken, x̱tiža' Dios naken. X̱tiže'e
na' žonen žin ḻo yichj ḻáẕdo'le ḻe'e, ḻe'e
na' žejḻe'le che Benne' Criston'.
14 Ḻe'e, lježto' ka', žaken chele
kan žaken chegak benách ka' che
Dios, benne' ka' zej nake' che Jesús,
Benne' Criston', na' nníta'gake' gan
nbab Judea. Ki naken dan' ba
wẕáka'ḻe'ele ḻo na'gak benách wláž
chele ka', tḻebe kan wẕáka'gake'
ḻégake' ḻo na'gak benách wláž
chégake' ka', benne' ka' zej nake'
benne' judío ka'.
15 Benne' judío ka' bétgake' X̱anžo
Jesusen', na' ḻezka' bétgake' benne'
ka' bcháḻjgake' ḻo wláz Dios. Ḻezka'
belbía ḻáže'gake', na' blággake' neto'.
Bi žóngake' da' žaz ḻaže' Dios, dan'
bi ẕḻé'egekle' chawe' yógo'te benách
zi'to' ka'.
16 Ḻezka' žséjwgake' x̱nezto' neto',
nich bi wcháḻjḻento' benách zi'to'
ka', benne' ka' bi zej nbábḻene'
ḻégake'. Ki žóngake' dan' ẕcháḻjḻento'
ḻégake' nich yelágake'. Ki žaken,
ẕzántezgake' doḻa' ka' da' zej
nbage'e, na' ba zej nbage'e ẕia da'
gonen ga chog Dios chégake' kwia
yí'gake'.

Pablo žénele' chejwíe' lježžo ka' ḻo yež Tesalónika

17 Na'a, lježto' ka', žak nyache'
ḻáže'to' kan žaken che to benne'
wzebe dan' ben byene soato' zi'to'
gan zoale ḻe'e to chi'ido', san ḻa'kze
bi ẕḻe'elto' ḻe'e, bi na' gaḻ ḻáže'to' ḻe'e.
Che ḻen, žéneželto' yeḻe'elto' ḻe'e, dan'
žak ḻáže'ḻe'eto' gonton'.
18 Che ḻen ḻezka' gónelto' yidto' gan
zoale, na' neda', Pablo, da' li be'
ḻaža'a yida' ga na' chope chonne
chi'i, san bsejw da' x̱iwe' x̱nezto'.
19 ¿Biẕkze da' žonen ga žx̱en
ḻáže'to', o da' žon ga žebelto', o
da' chawe' da' žaḻa' gapto', da'
yebéḻenlto' ḻaw X̱anžo Jesús, Benne'
Criston', katen' yeḻé'e? ¿Kege ḻe'ekze
na'?
20 Ḻe'ekze nakle da' žonen ga žak
cheto' yeḻa' ba nez ẕen, na' da' žonen
ga žebelto'.

3

1 Che ḻen, kate' biž gok soelton',
na' ben x̱tíža'to' ga'nto' chopto' ḻo
yež Atenas,
2 na' bséḻa'to' bi' lježžo, Timo-
teo, gan zoale. Nakbe' bi' wen žin
che Dios, na' žónḻenbe' neda' tẕen
ẕchaḻjto' diža' chawen' che Benne'
Criston'. Bséḻa'to'-be' gan zoale nich
gon chochbe' ḻe'e, na' wzejni'ilbe'
ḻe'e kan žaḻa' chejḻe'le che Benne'
Criston',

3 nich bi gak chope ḻaže' no
benne' ládjwle ḻe'e ni'a che da'
žsaka' zi'gak benách ki neto', dan'
nnézkzelele zoažo yežlyó nga nich
soelžo da' ki.
4 Ḻezka' katen' wzóaḻento' ḻe'e,
bzenlto' ḻe'e kan za' gak chežo da'
wsaka' zí'gake' žo'o kan ba goken
cheto', na' nnézkzelelen.
5 Che ḻen, katen' biž gok soelan',
na' bseḻa'a x̱kwide' Timoteon' gan
zoale nich yedjzenlbe' neda' kan
nak chele, kan žejḻe'le che Benne'
Criston', na' cha' da' x̱iwe', ben'
žonen ga bága'gak benách ka' doḻa',
bi bden ḻe'e nez doḻa', na' cha' žin da'
bento' gan zoale bi beyák dáche'ze.

6 Kate' bezá' x̱kwide' Timoteon'
gan zoale, na' bežinbe' ga zoato'
neto' ni, bzenlbe' neto' da' chawe',
dan' gožbe' neto' kan žejḻe'le che
Benne' Criston', na' kan nží'ilele
lježžo ka', na' kan ḻo yeḻa' ži'i ḻaže'
chele žejsá' ḻáže'tezle neto', na' ḻezka'
kan žak ḻáže'le yeḻé'elele neto', kan
neto' ḻezka' žak ḻáže'to' yeḻe'elto' ḻe'e.
7 Che ḻen, lježto' ka', katen'
wẕáka'to' yógo'te da' ka', na' da'
zan da' goken cheto', naž gok da'
beyón ẕenen neto' katen' benlto'
kan žejḻe'le ḻe'e che Benne' Criston'.
8 Na'a, beyák ḻáže'to' dan' ženlto'
zoale choch ḻo da' žejḻe'le che
X̱anžon'.
9 ¿Nakx̱kze gak ye'to' Dios:
"Žóx̱keno'" kan žaḻa' gonto' ni'a
che yógo'te da' ka' žóngaken ga
žebéḻe'elto' ḻaw Dios chežo ni'a che
da' nakle ḻe'e?
10 De chgi' žḻižto' Dios, ẕnnablto'-
ne' ḻawe' ža, na' yele, nich gak
yeḻe'elto' ḻe'e, nich gak wsa'to' da'
žiážjelele kan nak da' žejḻe'le che
Benne' Criston'.

11 Na'a ẕnnablto' X̱ažo Dios ḻen
X̱anžo Jesús, Benne' Criston', ko'e
neto' nez nich yidto' gan zoale.
12 Ḻezka' ẕnnablto' X̱anžon' gone'
ga gole, na' gak ḻi ḻaže' kan nží'ilele
lježle tole yetole, na' kan nží'ilele
yógo'te benách ka', kan neto' ḻezka'
nži'ilto' ḻe'e.
13 Ḻezka' ẕnnablto'-ne' gone' ga gak
choch, na' dot chawe' yichj ḻáẕdo'le
ḻaw X̱ažo Dios kan naken tḻebe ḻen
da' nak la'y, na' gone' ki na' zejte ža
yeḻá' X̱anžo Jesús, Benne' Criston',
tẕen ḻen benách la'y chie' ka'.

4

Da' žonžo da' žaz ḻaže' Dios

1 Yetó da' žon byenen, lježto' ka',
ni'a che X̱anžo Jesusen' žáta'yoelto'
ḻe'e, na' ẕchí'leto' ḻe'e nich gonle kan
nak da' ba bsedlto' ḻe'e kan žaḻa'
gonle da' žaz ḻaže' Dios. Kan ba
žonle, ka'kze žaḻa' góntezle.
2 Ba nnézkzelele da' ka' gožto' ḻe'e
gonle, dan' wnnato' ḻo wláz X̱anžo
Jesusen'.
3 Da' žénele Dios naken gakle che
Ḻeze', na' biž gonle da' kegle.
4 Nnézlele to tole kan žaḻa' sóaḻenle
no'le che chele kan naken tḻebe ḻen
da' nak la'y, na' gaple ḻégake' ba
la'ne.
5 Bi žaḻa' sóaḻenle no'le chele ḻo
yeḻa' ẕze ḻaže' da' sban, kan žongak
benách ka' bi zej nake' che Dios, na'
bi zej nónbi'e Dios.
6 Kan zej nak da' ki, bi žaḻa' nitó
benne' tetle gone', na' bi gon ḻáže'le'
lježe' ngáche'ze, dan' chog X̱anžo
na'kze chegak yógo'te benne' ka'
žóngake' da' ki kwia yí'gake', dan'
gone' kan ba gožto' lježto' ka', na'
bzenlton' ḻe'e.
7 Dios bḻiže' žo'o, nich biž gonžo
da' kegle, na' nich gakžo dot chawe'
ḻawe' Ḻe'.
8 Ki naken, no benne' ẕzoe'
cheḻa'ale da' ni, kege benachze
ẕzoe' cheḻa'ale, san Dios na'kze ẕzoe'
cheḻa'ale, dan' bseḻa' Dios Dios Be'
La'y nich sóaḻene' žo'o, na' Ḻekze'
ẕnne' da' ni.
9 Bi žon byenen wzoja' chele ḻe'e
ḻe'e yiche kan žaḻa' ží'ilele lježle ka',
dan' Dios na'kze ba bsedle' ḻe'e kan
žaḻa' ží'ilele lježle tole yetole.

10 Da' li nží'ilele yógo'te lježžo
ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab
Masedonia. Na'a, žáta'yoelto' le'e,
lježto' ka', nich ží'iželele yógo'te
ležle ka'.
11 Lezka' žáta'yoelto' le'e we' láže'le
kwezle cháwe'do', na' gonle da' ka'
bde Dios lo na'kzle, na' gonkzle žin
kan ba gožto' le'e žala' gonle.
12 Gožto' le'e ki nich gak gonle da'
naken cháwe'do' lawgak benne' ka'
bi zej nbáblene' le'e, na' ki gaken, bi
be yážjelele le'e.

Kan gak katen' yelá' Xanžo Jesús

13 Lezka', lježto' ka', žénelto'
nnézlele kan nak chegak benne'
gat ka', nich bi gak nyache' láže'le
kan žaken chegak yezika' benách
ka', benne' ka' bi žxen láže'gake'
yebangak benne' gat ka'.
14 Cha' žejle'žo got Jesusen', na'
bebane', lezka' žala' wxén láže'žo
Dios, gone' ga benne' gat ka'
yelá'gake' tzen len Jesusen', benne'
ka' bejlé'gake' chie' Le'.
15 Che len zzenlto' le'e xtiža'
Xanžon' da' znnan ki: "Žo'o, benne'
ka' ne zoažo nbanžo, na' nga'nžo
kate' žinže ža yelá' Xanžo Jesús,
Benne' Criston', bi chejchagžo
Benne' Criston' zgá'aležo kate'
góngaken benne' ka' ba gótgake'."
16 Ki gaken dan' Xanžo na'kze
žoje' ya'abá che Dios, na' yetje' nga,
na' yenle chi'e dan' len yela' wnná
bia' wliže', na' lezka' yenle chi'i
wbás blo che ya'abá, na' lezka' yenle
lozba' na' che Dios, na' yebangak
benne' ka' ba gótgake', benne' ka'
bejlé'gake' che Benne' Criston'.
17 Naž žo'o, benne' ka' ne zoažo
nbanžo, na' nga'nžo yežlyó nga,
wchise' žo'o tzen len légake' lo bejw
ya'abá nich chejchagžo Xanžon'
lo be'ze. Ki gaken, sóalentezžo
Xanžon'.
18 Che len, le yeyón zen lježle tole
yetole kan zej nak da' ki.

5

1 Na'a, kan nak ža na' o yelen'
katen' gakgak da' ki, bi žon byenen
wzoja' chele le'e le'e yiche, lježto'
ka'.
2 Le'e ba nnézkzelele kan gak ža
kate' yelá' Xanžon'. Katen' yežine',
kon yela'kze' kan zla' to benne'
wbán žel.
3 Kate' nnagak benách ka': "Zga'n
cháwe'žo, na' bi be gaken chežo"
naž la' žinte da' wžía yin' légake',
dan' gaken chégake' kan zla' da'
zzaka' to no'le za' galj bi' že'n
chie', na' bi yelá nitó benne' ladjw
benách ka' nníta'gake' yežlyó nga
katen' gak dan' žala' gaken.
4 Na'a, lježto' ka', bi nchol-le, na'
che len bi žin ža na' chele ngáche'ze
kan zla' benne' wbán.
5 Yógo'tele nakle benách ka' che
baní', na' che te ža. Bi nakžo benách
ka' che žel, na' kege che da' naken
chol.
6 Che len, bi žala' te yele lawžo
kan žak chegak benne' ka' bi zej
nbáblene' žo'o, san žala' soato' ban
laže', na' kwezžo cháwe'do'.
7 Benne' ka' ztásgake', ztásgake'
žel, na' benne' ka' zzóžgekle', lezka'
zzóžgekle' žel.
8 Na'a, žo'o nakžo che te ža, na'
žala' kwezžo cháwe'do', dan' ba
nákwžo zažo da' žape chi'in žo'o, da'
naken yela' žejlé' che Dios, na' yela'
nži'il, na' da' žxen láže'žo yelažo
naken ka to lapa' ya da' žape chi'in
yichjžo.
9 Ki naken dan' bzoa Dios žo'o
nga, kege nich la'žo gan choge'
chežo gatžo, san nich yelažo dan'
žxen láže'žo Xanžo Jesús, Benne'
Criston',
10 dan' got Jesusen' lo wlazžo
žo'o nich soažo nbanžo tzen len Le'
katen' yelé'e, la'kze ba natžo o soažo
nbanžo ža na'.
11 Che len žala' wsá' láže'le lježle
tole yetole, na' gon chochle lježle
tole yetole kan ba žonle.

Pablo zzejni'ile' ježe' ka' žejlé'gake'

che Jesús

12 Žáta'yoelto' ḻe'e, lježto' ka', si' ḻo na'le benne' ka' žóngake' x̱chin X̱anžon' gan zoale ḻe'e, benne' ka' ẕnna biá'gake' ḻe'e ḻo wláz X̱anžon', na' ẕzejní'igekle' ḻe'e.

13 Ḻezka' žáta'yoelto' ḻe'e, gaple ḻégake' ba la'ne ḻo yeḻa' nži'il chele, dan' žóngake' žin na'. Le ga'nḻen lježle ka' cháwe'do' tole yetole.

14 Ḻezka' ẕzejni'ilto' ḻe'e, lježto' ka', nich wsa'le ḻáže'gak benne' ka' bi žóngake' žin, na' gon chochle benne' ka' žedó ḻáže'gake', na' gákḻenle benne' ka' bi nak choch kan žejḻé'gake' che Benne' Criston', na' žaḻa' gakle gax̱jw ḻaže' ḻawgak yógo'te benách ka'.

15 Le gape chi'i kwinle nich bi yebéj ḻáže'le lježle ka', na' bi be yebi'ile che no benne' bi da' gone' cheḻe, san le we' ḻaže' góntezle da' naken chawe' che lježle tole yetole, na' chegak yógo'te benách ka'.

16 Le yebétezle,

17 na' le wcháḻjḻenteze Dios,

18 na' le yi'e Ḻe': "Žóx̱keno'." Ki žaḻa' gonle ni'a che yógo'te da' žaken chele, dan' zej nak da' ki da' žénele Dios gonle dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'.

19 Bi wzóa žile da' ẕchi'le Dios Be' La'y ḻe'e,

20 na' bi wzoale cheḻa'ale x̱tiža' no benne' ẕchaḻje' ḻo wláz Dios,

21 san le si' bia' yógo'ten. Le si' ḻo na'le da' naken chawe',

22 na' bi be gonle da' kegle.

23 Dios na'kze, Bennen' ẕka'n žie' yichj ḻáẕdo'žo, gone' ga gakle dot chawe', na' gape chi'e be' nákkzele, na' yichj ḻáẕdo'le, na' beḻa' žen chele, na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele ža na' yeḻá' X̱anžo Jesús, Benne' Criston'.

24 Dios žone' kan ẕnne', na' nake' Bennen' bḻiže' ḻe'e. Ḻekze' gone' da' ki.

Pablo ẕgo'e lježe' ka' ḻo na' Dios

25 Ḻe'e, lježto' ka', le wchaḻjḻen Dios, na' le nnable' gákḻene' neto'.

26 Le gape "Padiox̱" yógo'te lježžo ka', na' le cheḻa' ḻégake' ḻo yeḻa' nži'il chele.

27 Ni'a che X̱anžo Dios ẕchi'la' ḻe'e goḻ-le yiche ni ḻawgak yógo'te lježžo ka' zej nake' che Benne' Criston'.

28 Ẕnnabla' X̱anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e ḻe'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSEL̲A' PABLO L̲O YEŽ TESALÓNIKA

Pablo žape' "Padiox̲" benách ka' che Jesús

1 Neda', Pablo, žapa' l̲e'e "Padiox̲."
Nakle che X̲ažo Dios, na' che X̲anžo
Jesús, Benne' Criston', na' zoale l̲o
yež Tesalónika. Žónl̲engak Silbano,
na' x̲kwide' Timoteo neda' tz̲en.
2 Z̲nnablto' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo
Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e
l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲ázdo'le.

Dios choge' chegak benách dol̲a' ka' gátgake'

3 Žal̲a' yé'tezto' Dios: "Žóx̲keno'"
kan nak chele l̲e'e, lježto' ka', na'
nak chawe' gonto' ki, dan' zej žakže
dot l̲i l̲aže' kan žejl̲e'le che Dios, na'
kan nží'ilele lježle tole yetole.
4 Che l̲en, l̲en yel̲a' žebél z̲zenlto'
benách ka' che Diosen' kan nak
chele, dan' nakle z̲en l̲aže', na'
žejl̲e'le che Dios l̲a'kze želbía l̲áže'gak
benne' ka' l̲e'e, na' z̲záka'l̲e'ele, san
z̲zóelelen.
5 Da' ki zej nak bian' nak chawe'
kan z̲chi'a l̲aže' Dios benách ka'.
Žwi'e latje z̲záka'le l̲e'e na'a, nich gak
chazle gan z̲nna bi'e L̲e'.
6 Nak chawe' kan gon Dios, yebi'e
chegak benne' ka' žsaka' zí'gake' l̲e'e,
na' gone' ga sáka'gak benne' ka'.
7 Yetó da' gaken, l̲e'e z̲záka'le
na'a, na' yebí'i Dios chele, gone'
ga yezí' l̲áže'le tz̲en l̲en neto', ža
na' yel̲oé'e l̲aw X̲anžo Jesús, Benne'
Criston'. Yežoje' ya'abá che Dios,
na' gónl̲engak wbás che ya'abá ka'
L̲e' tz̲en. Zej nake' ni'a ne'e ka', na'
wl̲oé'egekle' l̲aw yel̲a' wak z̲en chie'.
8 L̲a' l̲aw Benne' Criston' ža na'
ka to yi' z̲en katen' yebi'e chegak
benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, na' bi
žóngake' kan z̲nna diža' chawen' che
X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
9 Benách ki, yebi'e chégake', na'
to chi'ize chejchó'ogake' l̲o yi' gabíl.
To chi'ize kwásgake' l̲aw X̲anžon', na'
gan nl̲a' l̲aw yel̲a' baní' chie', na'
yel̲a' wak z̲en chie'.
10 Ki gaken ža na' katen' yel̲é'e,
na' wká'n z̲engak benách la'y chie'
ka' L̲e', na' yógo'te benne' ka'
žejl̲é'gake' chie' L̲e' yebán l̲áže'gekle
chie'. L̲ezka' gonle l̲e'e dan' bejl̲e'le
da' bzenlto' l̲e'e kan nak che
Jesusen'.
11 Che l̲en z̲chálj̲l̲entezto' Dios
chežo, na' z̲nnablto'-ne' gon
chawe'e l̲e'e, na' gákl̲ene' l̲e'e nich
sáke'lele si'le dan' bl̲iže' l̲e'e nich
yebél̲enlelen. L̲ezka' z̲nnablto'-ne'
gone' ga gak dot l̲i l̲aže' yógo'te da'
že' l̲áže'le gonle da' naken chawe',
na' yógo'te žin žonle l̲o yel̲a' žejl̲é'
chele chie' L̲e'. Gak gonle da' ki l̲en
yel̲a' wak che Dios.
12 Ki gaken, ga'n z̲en la X̲anžo
Jesús, Benne' Criston' ni'a che da'
žonle l̲e'e, na' gak chele yel̲a' ba nez
z̲en ni'a che da' gone' L̲e'. Gaken ki
dan' nži'il Dios l̲e'e tz̲en l̲en X̲anžo
Jesús, Benne' Criston'.

2

L̲a' l̲aw benne' yoe'e da' x̲iwe'

1 Na'a, kan nak che ža na' katen'
yel̲á' X̲anžo Jesús, Benne' Criston',
na' kan gak, yedjtobe' žo'o chie' L̲e',
žáta'yoelto' l̲e'e, lježto' ka',
2 nich bi we'le latje no benne'
wchix̲e' l̲e'e kan nak da' wz̲í' l̲o
na'le. Bi kwek zede yichj l̲ázdo'le
ni'a che bi da' nnagak benne' wen
l̲aže' ka', cha' nnázegake' zoal̲en Dios
Be' La'y l̲égake', o ni'a che bi da' gon
chochgak benách ka', o ni'a che bi
da' nyejw to l̲e'e yiche da' nnágake'
neto' bsél̲a'ton', cha' nnágake': "Ba
wdé ža na' kate' yel̲á' X̲anžon'."
3 Bi we'le latje no benne' gon
l̲áže'le' l̲e'e, dan' bi žin ža na' kate'
yel̲á' Jesusen' cha' bi l̲a' l̲awgak
benne' zan zga'ale, benne' ka'
wží'igake' che Dios, na' l̲a' l̲aw

bennen' yoe'e da' x̱iwe', bennen' wsé Dios ḻo yi' gabíl.
4 Bennen', ḻo yeḻa' ẕka'n ẕen kwine', wsejwe' x̱nezgak, na' wži'e chegak yógo'te da' zej naken che Dios o da' ẕka'n ẕengak benách ka' ḻo yeḻa' žape Dios ba la'ne chégake'. Ki gon bennen' na' zejte kwi'e ka Dios na'kze ḻo yodo' gan zoa latje che Dios, na' gon kwine' ka Dios.
5 ¿Bi žejsá' ḻáže'le bzenla' ḻe'e da' ki katen' wzóaḻena' ḻe'e?
6 Na'a, nnézlele no Benne' žsejwe' x̱nez bennen' yoe'e da' x̱iwe', nich bi ḻa' ḻawe' zga'ale kate' žinže ža chien'.
7 Ba žon žin da' ngache' che da' naken che da' x̱iwe', san ne zoa Bennen' žsejwe' x̱nez bennen' yoe'e da' x̱iwe' ga žinže ža yekwás kwin Bennen' žsejwe' x̱neze'.
8 Nač ḻa' ḻaw benne' yoe'e da' x̱iwe', na' X̱anžo Jesús, Benne' Criston', wléj wchochje' ḻe' ḻen be' da' ẕžojen žoe'e, na' wžía yi'e ḻe' ḻen yeḻa' baní' che ža yeḻé'e.
9 Katen' ḻa' ḻaw bennen' yoe'e da' x̱iwe', ḻen yeḻa' wak che da' x̱iwe' ḻa' ḻawe'. Ḻen yeḻa' wak che da' wen ḻaže' gone' da' zan yeḻa' wak ẕen, na' da' zan da' gak biá'gaken, na' da' zan da' góngaken ga yebángekle benách ka'.
10 Ḻen yeḻa' wak che da' wen ḻaže' gone' ki ḻawgak benne' ka' kwia yí'gake' dan' bi wẕí' ḻo ná'gake' dot ḻáže'gake' da' naken dot da' li, nich yelágake'.
11 Che ḻen Dios we'e latje gaken chégake' to da' žonen yeḻa' wak da' gon ḻáže'len ḻégake' nich chejḻé'gake' da' wen ḻažen'.
12 Ki gaken nich bága'gak ẕia yógo'te benne' ka' bi bejḻé'gake' da' naken dot da' li, san wyáz ḻáže'gake' da' kegle.

Benne' ka' wžekze Dios nich yelágake'

13 Ḻe'e, lježto' ka', na' nži'il X̱anžon' ḻe'e, žaḻa' yé'tezto' Dios: "Žóx̱keno'" ni'a che da' naken chele, dan' ba wžekze Dios ḻe'e ža ni'te nich yelale ni'a che da' žon Dios Be' La'y, nich gakle dot chawe' ḻaw Dios, dan' žejḻe'le da' naken dot da' li.
14 Nich gaken ki chele, Dios na'kze bḻiže' ḻe'e, nich gak gónḻenle X̱anžo Jesús, Benne' Criston' tẕen ḻo baní' chie'. Ki gaken ni'a che diža' chawen' da' ẕchaḻjton'.
15 Che ḻen, lježto' ka', le soa choch, na' le gape chi'i diža' da' bsédlele, dan' bcháḻjḻento' ḻe'e, na' bzojton' chele ḻe'e yiche.
16-17 Ẕnnablto' X̱anžo Jesús, Benne' Criston' ḻen X̱ažo Dios, gon chawe'e ḻe'e, na' gone' ga gakle choch kan zej nak yógo'te da' zej naken chawe', da' ka' žonle, na' kan zej nak yógo'te diža' chawen' da' ẕchaḻjle. Ḻekze' nži'ile' žo'o, na' benne' chežo da' žeyón ẕénteze žo'o, na' da' zej naken chawe' da' žx̱en ḻáže'žo si'žo, da' ka' gonnze Dios chežo.

3

Da' žaḻa' nnablžo Dios

1 Yetoze, lježto' ka', le wchaḻjḻen Dios, na' le nnable' gákḻene' neto', nich gak wchaḻjto' che Benne' Criston' nga, nich se x̱tiža' X̱anžon', na' gápegak benách ka' dižan' ba la'ne, na' nich gaken nga kan goken gan zoale ḻe'e.
2 Ḻezka' le nnable' yeslé' neto' ḻo na'gak benne' wen da' ẕinnj ka', dan' bi žejḻe'gak yógo'te benách ka' che Dios.
3 Na'a, dan' žon X̱anžon' kan ẕnne', gon choche' ḻe'e, na' gape chi'e ḻe'e, nich bi cho'le ḻe'e ḻo na' da' x̱iwe'.
4 Žx̱en ḻáže'to' X̱anžon' kan nak chele, gonle da' ki da' ba wnnablto' ḻe'e, kan ba žonlen.
5 Ẕnnablto' X̱anžon' wsé'e ḻáže'le nich ží'iželele Dios, na' gakle ẕen ḻaže' kan gok Benne' Criston'.

Kan žon byenen gonžo žin

6 Ni'a che la Xanžo Jesús, Benne'
Criston', zchí'leto' le'e, lježto' ka',
nich kwasle gan zej nnita' lježžo ka'
kon želdaze' bi be žin žóngake'. Le
gon kan nak da' bsedlto' le'e.
7 Nnézkzelele žala' gonle kan
žonto' neto', dan' bi wdázeto' bi be
žin žonto' neto' gan zoale.
8 Bi bdawto' da' bénnzele cheto',
san lo yela' že' zede, na' lo yela' žedó
laže', bento' žin lawe' ža, na' yele,
nich bi wsaka' zi'to' nitole le'e.
9 Ki bento' nich gakto' lawle le'e ka
to da' zloe'elen le'e kan žala' gonle
le'e, la'kze nzi' lo na'to' nnablto' le'e
bi da' gonle cheto'.
10 Lezka' katen' wzóalento' le'e,
bchi'leto' le'e ki, da' znnan: "Cha'
bi žénele no benne' gone' žin, bi
gonnle da' gawe'."
11 Kíte'ze znnato' dan' ženlto'
nníta'lengak benne' ka' le'e, benne'
ka' kon želdaze', bi be žin žóngake'.
12 Ni'a che Xanžo Jesús, Benne'
Criston', zchí'leto' benne' ka'
žóngake' ki, na' zzejni'ilto' légake'
góngake' žin lo yela' zbez cháwe'do',
nich gak gáwgake' da' naken
chégakkze'.
13 Na'a, lježto' ka', bi soa žile,
góntezle da' nak chawe'.
14 Cha' no benne' bi gone' kan
znna xtíža'to', da' zzojto' le'e yiche ni,
le gon ga gak bia' bennen', na' bi
gónlenle le' tzen nich yedoe'ele'.
15 Bi žala' géklele nake' benne' bi
zle'ele' le'e chawe', san le wsá' laže'e
le' ka lježkzle.

Pablo znnable' Dios gon chawe'e lježe' ka'

16 Znnablto' Xanžon' wká'n žíteze'
yichj lázdo'le lo yógo'te da' žonle, na'
sóalene' yógo'tele. Lekze' zzoa žie'
yichj lázdo'žo.
17 Neda', Pablo, len na'kza' zzoja'
da' ni le'e yiche: žapa' le'e "Padiox"
na' naken to da' nak bian' yógo'te
yiche ka' žsela'a. Kíte'ze zzoja' le'e
yiche.
18 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne'
Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e.
Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDE' TIMOTEO

Pablo ži'e "Padiox" xkwide' Timoteo

1-2 Neda', Pablo, Žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Timoteo. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Dios. Naka' wbás bsela' Jesús, Benne' Criston' dan' naken da' wnnakze Dios, Bennen' žeslé' žo'o, na' lezka' da' wnnakze Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žxen láže'žo. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', lo yela' ži'i laže' chie' gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj lazdo'o.

Pablo zchalje' che da' žsédgekle benne' wen laže' ka'

3 Žáta'yoela' le' gono' na'a kan góta'yoela' le' katen' wyá'a gan nbab Masedonia, nich ga'no' lo yež Éfeso, na' wchi'lo' bale benne' ka' ga na' nich bi wsédgekle' to da' nyalen,

4 na' nich bi gápegake' ba la'ne diža' ka'ze ka', na' lagak da' zan kwe' xa xto'gak benách ka', da' ka' žóngaken ga že' láže'gak benách ka' da' dáche'ze. Da' ki bi žon chóchgaken benách ka' che Dios lo da' žejlé'gake' chie' Le'.

5 Da' žénela' gon da' ni da' žapa' le', naken nich ží'igekle lježžo ka' ljéžgake' ka' dot láže'gake', na' gak chawe' da' zza' láže'gake', na' gak dot li laže' kan žejlé'gake' che Dios.

6 Kan zej nak da' ki, bale benne' ka' bi bežójgake' chawe', san wyó'ogake' nez yoble, na' nzi' lo ná'gake' da' bi naken da' li.

7 Žénegekle' wsédgekle' benách ka' kan zej nak da' žsedle da' wnnakze Dios, la'kze bi žejní'igekle' da' ka' znnázegake', na' da' žon chóchgake'.

8 Žo'o nnezlžo da' wnnakze Dios naken chawe', cha' zkonlžon žin kan žala' gonžo.

9 Lezka' nnezlžo Dios bdixjwe' da' wnnakze', kege nich nna bian' benách chawe' ka', san nich nna bian' benne' ki:

Benne' ka' zží'igake' che xtiža' Dios,
benne' ka' bi žóngake' da' bsedle' Le',
benne' ka' zzóagake' Dios chela'ale,
benne' ka' žóngake' da' zinnj,
benne' ka' bi zka'n zéngake' Dios,
benne' ka' zká'ngake' ka'ze da' naken che Dios,
benne' ka' žótgake' xa xná'gake',
benne' ka' žótgake' benách ka',

10 benne' ka' žóngake' da' kegle,
benne' byo ka' nníta'lengake' la' ljež benne' byoze' ka',
benne' ka' zbángake' xkwide' ka' nich góte'gake' légakbe',
benne' ka' žon láže'gake',
benne' ka' žon chóchgake' xtíža'gake' kate' žon láže'gake',
benne' ka' zží'igake' che da' chawe' da' žsedlžo.

11 Nnezlžo naken ki dan' bžin diža' chawen' chežo, da' benn Dios, Benne' la'y, chežo lo yela' ži'i laže' chie', dan' bdie' lo na'a wchaljan'.

Pablo ži'e Benne' Criston': "Žóxkeno'"

12 Žapa' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žon choche' neda': "Žóxkeno'" dan' bxen laže'e neda', na' bzoe' neda' nich gona' xchine'.

13 Ki bene' la'kze neda' wnné zi'a chie' zga'ale, na' wžía laža'a benách chie' ka', na' da' zan da' zia bena' chégake', san Benne' Criston' beyache' láže'le' neda', dan' benan' lo yela' bi žejní'il chia' katen' bi na' chejli'a chie' Le'.

14 Na'a, da' zenle'e nak da' bnezjw Xanžon' chia' lo yela' ži'i laže' chie', dan' žonen ga žejle'žo chie' Le', na' lezka' žonen ga nži'ilžo Jesús, Benne' Criston'.

15 Diža' dot da' li da' ni, da' za-
kan' si' l̲o na'gak yógo'te benách,
na' z̲nnan: "Jesús na'kze, Benne'
Criston', bl̲e'e yežlyó nga nich beslé'
benách dol̲a' ka'" na' beslé' neda'
l̲a'kze nakža' neda' benne' dol̲a' ka
yógo'te benách yezika' ka'.
16 Che l̲en beyache' l̲aže'l Jesús,
Benne' Criston', neda', benne' dol̲a',
na' bl̲oe'ele' l̲aw kan nak yel̲a' z̲en
l̲aže' z̲en chie', nich gaka' to da'
z̲l̲oe'elen benách ka' kan gata' yel̲a'
nban da' zejlí kanne chégake', cha'
chejl̲é'gake' chie' L̲e'.
17 Na'a z̲nnia': ¡Ga'n z̲en Dios! ¡L̲e'
z̲nna biá'teze', na' batkle te chie'!
Bi gak l̲e'elžo-ne'. Nake' tlícha'tekze
Dios, Bennen' nnézkzele' yógo'te.
¡Chie' L̲e' gákteze yel̲a' žape ba la'ne,
na' yel̲a' z̲en, na'a ža, na' yógo'te ža
da' zá'gaken! Ka'kze gaken.
18 Z̲í'na'do' Timoteo, z̲dia' l̲o no'o
le' da' ni da' žsedla' nich gono' x̲chin
Dios ka to benne' dot l̲aže'e žeje' l̲o
wdil̲e, ka zej nak da' ka' wnnagak
benne' ka' zga'ale kan gak chio',
benne' ka' bchálj̲gake' da' bl̲oe'el
Dios l̲égake'.
19 L̲o yel̲a' žejl̲é' chio' che Benne'
Criston' žal̲a' gono' ki, nak dot
chawe' yichj l̲az̲do'o, dan' ba
bchíx̲gekle bal̲e benách ka', benne'
ka' bzóagake' da' žejl̲e'žo che Benne'
Criston' chel̲a'ale.
20 Ki bengak Himeneo l̲en Kantr,
benne' ka' bdia' l̲o na' da' x̲iwe' nich
wsédgekle' kan žal̲a' góngake', nich
biž nne zí'gake' che da' naken che
Dios.

2

Da' žsedlen žo'o kan žal̲a' wchálj̲l̲enžo Dios

1 Che l̲en da' naken blo da'
z̲zejni'ila' benách ka' naken kan
žal̲a' wchálj̲l̲enžo Dios, na' kan
žal̲a' gáta'yoelžo L̲e', na' kan žal̲a'
nnablžo-ne' bi da' žiážjelžo, na' kan
žal̲a' ye'žo-ne': "Žóx̲keno'." Da'
ki žal̲a' gonžo l̲o wlazgak yógo'te
benách ka'.
2 L̲ezka' žal̲a' gonžo l̲o wlazgak
benne' wnná bia' ka', na' l̲o wlaz-
gak yógo'te benne' blo ka'. Ki žal̲a'
gonžo nich gak chawe' chežo, na'
nich gak kwezžo cháwe'do'. Žal̲a'
gonžo ki l̲o yel̲a' žejl̲é' chežo che
Dios, na' l̲o yel̲a' l̲i l̲aže' chežo.
3 Da' ni naken chawe', na' da' žaz
l̲aže' Dios, Bennen' žeslé' žo'o.
4 Dios na'kze žénele' yelagak
yógo'te benne' ka', na' žénele'
gónbia'gake' da' naken dot da' li.
5 Toze Benne' nake' Dios, na' toze
Benne' žeyone' benách ka' toze l̲en
Dios, Jesús, Benne' Criston', Ben-
nen' golje' benách.
6 L̲ekze' bde kwine' l̲o yel̲a' got,
katen' besbaga' kwine' da' z̲ia da'
wbága'gak yógo'te benách ka' ni'a
che dol̲a' da' wbága'gake'. Dios
bl̲oe'ele' l̲aw kan gok da' ni che Je-
susen' katen' bžin ža chie' gote'.
7 Kan nak da' ni, Dios bzoe' neda'
nich wchal̲jan', na' nich gaka' wbás
bsel̲a' Benne' Criston', nich wsedla'
benách zi'to' ka' kan nak da' žejl̲e'žo
chie' L̲e', na' kan nak da' naken dot
da' li. Z̲chal̲ja' da' li, na' bi žon l̲aža'a.
8 Na'a, žénela' wchálj̲l̲engak
benne' ka' Dios, na' gáta'yoegekle'
L̲e' gáte'teze, zej nake' dot chawe',
na' bi z̲žá'agake' ljéžgake' ka', na' bi
z̲dil̲ díža'gake'.
9 L̲ezka', žénela' gákwgak no'le ka'
da' naken binlo. Da' zej nak x̲tan
da' žal̲a' wl̲oé'egekle' l̲aw zej naken
yel̲a' gax̲jw l̲aže', na' yel̲a' nak l̲i
l̲aže', na' kege da' z̲pá'gake' yichj
l̲áwgake', na' da' ka' zej naken oro,
na' bga ka', na' laže' da' záka'l̲e'en.
10 Da' chawe' da' žóngake'
wl̲oé'elen da' zej nake', kan žon da'
žákwgake' da' naken binlo. Ki žal̲a'
gongak no'le ka' zej nónbi'e Dios.
11 Žal̲a' ga'ngak no'le ka' žize kate'
no benne' byo ne žsedle' l̲égake', na'
gákgake' gax̲jw l̲aže'.
12 Bi žonna' no'le ka' latje
wsédgekle', na' bi nna biá'gake'
benne' byo ka'. Žal̲a' gá'ngake'

žize gan zej ndobe benách ka' che
Benne' Criston'.
13 Ki žala' gaken dan' bzoa Dios
zga'ale Adán, na' wdé na' bzoe' Eba.
14 Adán na', bi ben láže'le da'
xiwe' le', san zo'len', ben láže'len
le'. Ka' goken, bži'i no'len' che da'
bchi'lekze Dios légake',
15 san yelá no no'le cha' znnite'e
xkwide' ka', na' cha' gónteze' kan
nak tlebe len da' žejle'žo che Dios,
na' gonen' len yela' nži'il, na' cha'
gake' dot chawe', na' dot li laže'.

3

Kan žala' gakgak benne' ka' žape chí'igake' žo'o

1 Nak dot da' li dižan' dan' znnan:
"Cha' že' laže' to benne' gake'
benne' žape chi'e benách ka' che
Benne' Criston', zdan laže'e to žin
chawe'."
2 No benne' žape chi'e benách ka'
che Benne' Criston':
Žon byenen bi soa no benne' gak bi
da' nnie' chie'.
Žala' soa toze zo'le.
Žala' gake' ban laže'.
Žala' gake' dot li laže'.
Žala' gake' gaxjw laže'.
Žala' wi'e latje gan ga'ngak ljeżžo
ka' žíngake' liže'.
Žala' sáke'le' wsedle' benách ka'.
3 Bi žala' gake' benne' že'je'.
Bi žala' gake' benne' snia.
Bi žala' dan láže'ze' si'e mežw.
Žala' gake' ži'i laže'.
Žala' gake' zen laže'.
Žala' gake' benne' bi zdan laže'e yela'
gape.
4 Žala' nna bi'e cháwe'do' benách ka'
nníta'gake' liže'.
Zi'ne' ka' žala' góngakbe' kan znna
xtiže'e.
Žala' gápegakbe' xágakben' ba la'ne.
5 (¿Nakxkze gak to benne' gape chi'e
benách ka' che Dios cha' bi žak nna
bi'e cháwe'do' benách ka' nníta'gake'
liže'?)
6 Bi žala' gake' benne' la' wzó lawtie'
nake' tzen len Benne' Criston', nich
bi tetle wká'n zen kwine', na' bi gak
chie' kan gok che da' xiwe', dan'
bka'n zen kwinen, na' Dios bchoge'
chen kwia yin'.
7 Benne' ka' bi zej nbáblene' benách
ka' che Benne' Criston', žala' nne
cháwe'gake' chie' nich bi soa no
benne' wzóe' le' chela'ale, nich bi
chejžeje' lo yelj che da' xiwe'.

Kan gakgak benne' ka' nzi' lo ná'gake' gáklengake' žo'o

8 Lezka' benne' ka' nzi' lo ná'gake'
gáklengake' benách ka' che Benne'
Criston':
Žala' gákgake' dot li laže'.
Žala' góngake' kan znnágake'.
Žala' gákgake' benne' bi že'j ka'.
Žala' gákgake' benne' ka' bi
zdángake' yela' gape.
9 Žala' gape chí'igake' da' žejle'žo che
Benne' Criston'.
Žala' gak dot chawe' yichj
lázdo'gake'.
10 Žala' si' bia'le légake' zga'ale, na'
naž si' lo ná'gake' gákgake' benne'
ka' gáklengake' benách ka' che
Benne' Criston', cha' bi zoa no
benne' gak bi da' nnie' chégake'.
11 Lezka', no'le che chégake' žala'
gákgake' dot li láže'gake', na' bi
gákgake' benne' wenné che lježe'.
Žala' gákgake' zen laže', na' gákgake'
dot chawe' lo yógo'te da' žóngake'.
12 Benne' ka' nzi' lo ná'gake'
gáklengake' benách ka' che Benne'
Criston':
Žala' soa toze no'le che chégake'.
Žala' nna biá'gake' binlo zí'ngake'
ka', na' benne' ka' nníta'gake'
lížgake' ka'.
13 Žon byenen gaken ki, dan' nzi'
lo ná'gake' latje gan gápegak benách
ka' xtíža'gake' ba la'ne, cha' žóngake'
binlo žin da' žóngake' žáklengake'
benách ka' che Benne' Criston', na'
gákgakže' benne' wechóg laže' kate'

z̲cháḷjgake' kan nak da' žejḷe'žo che Jesús, Benne' Criston'.

Da' bgache' che da' z̲ka'n z̲enžo Dios

14 Z̲zoja' diža' ki chio' le', ḷa'kze žx̲en ḷaža'a yedjwía' le' bayente.

15 Cha' wžela', z̲zoja' da' ki chio' nich nnezlo' kan žaḷa' gono' ḷawgak benách ka' nníta'gake' liž Dios, benne' ka' zej nake' che Dios ban, na' zej nake' choch, na' z̲cháḷjgake' da' naken dot da' li. Zej nake' ka yag ka' da' žóx̲gaken yo'o, na' ka da' ka' žon chóchgaken ze'e.

16 Da' li, z̲enḷe'e nak da' bgache' che da' z̲ka'n z̲enžo Dios, kan nyejw ḷe'e yiche da' z̲nnan:

Dios bḷoe'e ḷawe', na' goke' benách.
Gok bia' nake' chawe' dan' wyoé'e Dios Be' La'y.
Bḷé'egekle wbás ka' che ya'abá che Dios Ḷe'.
Wzé diža' kan nak chie' ḷawgak benách zi'to' ka'.
Bejḷe'gak benách ka' chie' Ḷe' ḷo yežlyó nga.
Dios bchise' Ḷe' ža'le gan nake' blo.

4

Benne' ka' kwej yíchjgake' da' žejḷe'žo che Jesús

1 Kwáselo z̲chaḷj Dios Be' La'y, z̲nne': "Ža ze ḷawte ža ka' baḷe benách ka' wží'igake' che Benne' Criston'." Kwej yíchjgake' da' žejḷe'žo chie' Ḷe'. Wzé nággake' x̲tíža'gak benne' ka' yó'ogake' be' wen ḷaže' ka', na' wzé nággake' da' wsédgekle be' x̲iwe' ka'.

2 Wzé nággake' x̲tíža'gak benách ka' z̲ḷoé'ezele chawe' kwíngake', benne' ka' z̲cháḷjgake' da' wen ḷaže'. Ba nzid ḷáz̲do'gake' nich bi yesbagan' ḷégake' z̲ia.

3 Ki naken, wséjwgake' x̲nezgak benne' ka' žénegekle' wchág ná'gake', na' wchí'igekle' benách ka' nich bi gáwgake' da' bnez̲jw Dios nich yebéḷenlžon, da' gak gawgak benne' ka' žejḷé'gake' che Dios, benne' ka' zej nónbi'e da' naken dot da' li, na' žé'gake' Dios: "Žóx̲keno'" kate' žáwgaken'.

4 Chawe' zej nak yógo'te da' ben Dios, na' bi be žaḷa' wzoažo cheḷa'ale cha' že'žo Dios: "Žóx̲keno'" kate' žawž̲on.

5 Žsedle x̲tiža' Dios žo'o, Ḷe' yeyone' chawe' yógo'te da' žaḷa' gawžo cha' wcháḷjḷenžo-ne', na' nnablžo-ne' gon chawe'e da' gawžo.

Kan žežój chawe' benne' wen žin che Jesús

6 Cha' wsedlo' lježžo ka' da' ki, na' yežojo' chawe', na' gako' benne' wen žin ḷi ḷaže' che Jesús, Benne' Criston', na' gak bia' nsedlo' binlo kan nak che da' žejḷe'žo chie' Ḷe', na' kan nak da' chawe' da' žsedlžo, da' žape chi'on.

7 Bzoa cheḷa'ale diža' ka'ze ka' che yežlyó nga kan zej nak da' z̲chaḷjgak no'le gole ka'. Bénteze da' gonen ga gako' choch nich gono' kan žénele Dios.

8 Láte'ze yebéḷenlo' da' gono' da' gonen ga gakže waḷe ni'a no'o, san da' z̲en da' yebéḷenlo' da' gono' nich gako' waḷe ḷo da' naken che Dios. Da' ni naken da' yebéḷenlžo yežlyó nga, na' ḷezka' da' yebéḷenlžo ža ka' te yeza'žo yežlyó nga.

9 Diža' ni naken dot da' li, na' zakan' si' ḷo ná'gaken yógo'te benách ka'.

10 Che ḷen, da' z̲enḷe'e žsaka' zi' kwinžo žonžo žin, dan' žx̲en ḷáže'žo Dios ban. Benne' Criston' gote' nich yeslé' yógo'te benách ka'. Žeslé' benne' ka' žejḷé'gake' chie' Ḷe'.

11 Bchi'le, na' bsedle benách ka' nich góngake' da' ki.

12 Bi žaḷa' no benne' wzóe' le' cheḷa'ale dan' nako' x̲kwide', san žaḷa' gono' da' wḷoe'elen benne' ka' žejḷé'gake' che Dios žaḷa' góngake' kan žono' le'. Ki wḷoe'elo' ḷégake':

Ḷen da' z̲chaḷjo', na' ḷen da' žono',
kan nži'ilo' lježo' ka', na' kan yo'o Dios Be' La'y,
kan žono' kan z̲nno', na' kan nako' dot chawe'.

13 Kate' ne z̲bezo' na' zejte l̲a'a neda'
gan zo', be' l̲áže'teze golo̲' yiche la'y
l̲awgak benách ka' nníta'gake' gan
zo'. Bzejní'i-gekle' da' ni, na' bs-
edlen l̲égake'.
14 Bi wdío' ka'ze da' benn Dios
chio', dan' benne' chio' kan wnna-
gak benne' ka' bcháljgake' l̲o wláz
Dios kan gaken chio', katen' bx̲oa
ná'gake' le', na' benne' gole ka',
benne' žape chí'igake' benách ka'
che Benne' Criston', wnnábgekle'
Dios gon chawe'e le'.
15 Bénteze da' ki. Be' l̲áže'teze
gono' ki, nich l̲é'egekle yógo'te
benách ka' kan zej žata' chio' da' ka'
zej naken che Benne' Criston'.
16 Wdape chi'i kwino', na' wdape
chi'i da' žsedlžo. Bénteze da' ki, na'
cha' žono' ki, na' yeló' le', na' yela-
gak benne' ka' yéngekle' le'.

5

Kan žal̲a' gon x̲kwide' Timoteo

1 Bi til̲o' benne' byo gole ka',
san bzejní'i-gekle' ka x̲akzo' ka'.
Bzejní'il x̲kwide' byo ka' ka bi'
bíche'kzo' ka'.
2 Bzejní'il no'le gole ka' ka
x̲na'kzo' ka'. Bzejní'il x̲kwide' no'le
ka' ka bi' zankzo' ka', nak dot
chawe' da' z̲za' l̲ažo'o.
3 Wdape ba la'ne no'le wzebe ka',
no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe
ka'.
4 Cha' zoa to no'le wzebe zej
nnita' x̲kwide' chie' ka', o z̲a'sóe'
ka', žal̲a' wsédgeklbe' góngakbe' kan
žénele Dios, na' gákl̲engakbe' zga'ale
benách ka' nníta'gake' lížgakbe'
ka', na' yebí'igakbe' chegak x̲a
x̲ná'gakbe'. Da' ni naken chawe',
na' da' žaz l̲aže' Dios.
5 Na'a, no'len' da' li nake' no'le
wzebe, na' nga'ne' toze', žx̲en l̲aže'e
Dios, na' dot ža dot yel z̲cháljl̲ene'
L̲e', na' z̲nnábtezle' L̲e' ni'a chegak
benách chie' ka',
6 san no'le wzebe na', no'len'
žone' kan nak da' z̲dan l̲aže'e, nake'
ka to no'le gat kate' ne zoe' nbane'.
7 L̲ezka', bchi'le benách ka'
nníta'gake' gan zo', nich góngake'
kan nak tl̲ebe l̲en da' ki, nich bi gak
nitó benne' bi da' nnie' chégake'.
8 Cha' zoa no benne' bi z̲wawe'
lježe' ka', na' da' nakže blo, cha' bi
z̲wawe' benách ka' nníta'gake' liže',
na' z̲ži'e che da' žejl̲e'žo che Benne'
Criston', na' nbága'že' z̲ia ka to
benne' bi žejl̲i'e che Dios.
9 Toze no'le wzebe na', no'len'
ba zejže' ka chonnlalj yiz, gak
bábl̲ene' benne' ka' žákl̲engakle-ne',
cha' bi bka'ne' benne' byo chie'
nich sóal̲ene' yetó benne' byo.
10 Žon byenen soa no benne'
wzóa lie' kan nak che no'le wzebe
na' kan nak da' chawe' da' žone'.
Gákl̲enle-ne' cha' besgole' x̲kwide'
ka', na' cha' z̲wi'e gan ga'ngak ljeżžo
ka' zá'gake' yež zi'to', na' z̲žíngake'
liže', na' cha' z̲nez̲jwe' da' ye'j gaw-
gak benách ka' che Dios, na' cha'
žákl̲ene' benne' ka' z̲záka'gake', na'
cha' žónteze' da' naken chawe'.
11 No'le wzebe ka' bi na' zéjgake'
chonnlalj yiz, bi žal̲a' bábl̲engake'
no'le ka' žákl̲engakle-ne', dan'
góngake' kan z̲dan l̲áže'zegake', na'
wží'igake' che Benne' Criston', na'
yénegekle' wchág ná'gake' da' yoble.
12 Cha' góngake' ki, na' bága'gake'
dol̲a' dan' wzóagake' chel̲a'ale da' be-
jl̲é'gake' che Benne' Criston' zga'ale.
13 L̲ezka' gákgake' no'le z̲a'wed ka',
na' no'le kon želdaze' bi be žin
žóngake', na' kégeze gákgake' z̲a'wed,
san l̲ezka' gákgake' no'le wenné che
ljéžgake' ka', na' gákgake' benne'
wedil̲e ka', na' nnágake' da' kegle.
14 Che l̲en, žénela' wchág na'gak
no'le wzebe ka' da' yoble, no'le ka'
bi nápegake' zan yiz, na' yesgólgake'
x̲kwide' ka', na' wsédgekle' binlo
x̲kwide' ka' nníta'gakbe' yo'o che
chégake', nich bi wé'gake' latje no
benne' nnie' chežo, bennen' z̲ži'e
chežo žo'o, nolžo žejl̲e'žo che Benne'
Criston'.
15 Ki žal̲a' gaken, dan' ba
beyálgake' bal̲e', na' žóngake' kan

žénele da' xiwe'.
16 Cha' zej nnita' no'le wzebe ka' liž no benne' byo o no no'le, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' žala' gáklene' légake', nich bi wsaka' zí'gake' benách ka' che Benne' Criston'. Ki gaken, benách ka' che Benne' Criston' gak gáklengake' no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe ka'.
17 Wdápeže ba la'ne benne' gole' ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', na' znna biá'gake' binlo, na' wdápele'eže ba la'ne benne' gole ka' žóngake' žin, benne' zzégake' diža' chawen', na' žsédgekle' benách ka'.
18 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bi ko'o do žoa' bežen' zlejba' zoa' stribe." Lezka' znnan: "Benne' wen žin nake' zi si'e lazjwe'."
19 Bi si' lo no'o da' znna no benne' žesbage'e zia no benne' gole, benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston', cha' bi zej nnita' chope chonne benne' ka' zzoa lígake' dan' bene'.
20 Benne' ka' žóntezgake' dola', bdil-gake' lawgak yógo'te benách ka' che Benne' Criston' nich žébegak yezika' benne' ka' Dios.
21 Ni'a che Xažo Dios, na' ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' ni'a chegak wbás che ya'abá ka', wbás ka' wžé Dios, zchi'la' le' gono' kan znnagak diža' ki. Tlebe kan žala' wchi'a lažo'o benách ka', na' bi gapo' ba la'ne toze benne'.
22 Bi wxoate no'o nitó benne', bi gono' le' wen žin che Benne' Criston', nich bi bago'o tzen len le' dola' ni'a che da' žone' cha' gone' dola'.
23 Biž ye'jo' nisze. Dan' zdia' li'o žala' ye'jo' láte'do' xis uba wal nich ga'nen chawe'.
24 Dola' ka' da' zej nbaga' bale benách ka' la' láwgaken zga'ale kate' žíngake' gan wchi'a laže' Dios légake', na' te na' la' law dola' da' zej nbaga' yezika' benách ka'.
25 Lezka', la' law žin chawe' da' bengak benách ka', na' cha' bi nla' lawn, bi gak nitó benne' wkache'e to chi'ize žin na' da' bene'.

6

1 Yógo'te benne' ndo'w ka' žala' gápele'egake' ba la'ne benne' xángake' ka' nich bi gak no benne' nne xiwe'e che La Dios, na' che da' bsedle' Le'.
2 Benne' ndo'w ka' cha' žejle'gak xángake' ka' che Benne' Criston', bi žala' wká'ngake' légake' ka'ze dan' zej nake' ljéžgake' ka'. Žala' góngakže' binlo xchíngake' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' yebélengekle' žin chawen', na' Benne' Cristo na'kzen' nži'ile' légake'. Bsedle benách ka' nníta'gake' ga na' kan nak da' ni, na' bzejní'i-gekle'.

Da' zka'n zenžo Dios da' žebélenlžon

3 Cha' zoa no benne' žsedle' da' yoble, na' bi žsedle' diža' chawen' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' žsedlen žo'o kan žala' gonžo kan žénele Dios,
4 zka'n zen kwin bennen', na' bi be nnezle'. Zdan laže'e diža' ka'ze ka' kan zej nak diža' zede ka', na' diža' bizjw ka', da' ka' žóngaken ga zgé'egekle benách ka' ljéžgake' ka', na' zdíl-lengake' légake'. Lezka' diža' ki žóngaken ga znne zí'gake' chegak ljéžgake' ka', na' zza' láže'gake' chégake' da' kegle.
5 Lezka' žóngaken ga zdil díža'gak benách ka', benne' ka' bi žejní'igekle', na' bi nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li. Žékgekle' gak sí'gake' mežw zen cha' gónlengake' tzen benne' ka' zka'n zéngake' Dios. Bkwas gan zej nnita' benne' ki.
6 Da' zente naken da' žebélenlžon kate' len yela' zen laže' zka'n zenžo Dios.
7 Bi be bia'žo žo'o katen' bla'žo yežlyó nga, na' lezka', bi be yeywa'žo katen' yeza'žo yežlyó nga.

8 Che l̲en, cha' de da' gawžon, na' da' gákwžon, žal̲a' chaz l̲áže'žon.
9 Benne' ka' z̲dan l̲áže'gake' yel̲a' gape, gak chégake' da' gonen ga bága'gake' dol̲a', na' chéjgake' l̲o yel̲j che da' x̲iwe', na' l̲o yel̲a' bi nnezle chégake' dan l̲áže'gake' da' zan da' den, da' ka' gon dítjgaken l̲égake'. Da' ki wžía yí'gaken l̲égake', na' góngaken ga gátgake' to chi'ize.
10 Dan' z̲dan l̲áže'gake' yel̲a' gape, da' ni žonen ga žóngake' yógo'te da' kegle. Bal̲e benne' ka', dan' z̲dan l̲áže'gaken', ba bsángake' da' bejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' ba žak chégake' da' zan da' žsaka' zí'gaken l̲égake'.

Benne' žone' x̲chin Jesús nake' ka benne' žeje' l̲o wdil̲e

11 Na'a le', benne' che Dios, bkwas gan žak da' kegle ki. Be' l̲áže'teze gono' da' naken chawe', na' da' žénele Dios. Bejl̲é'teze che Benne' Criston', na' bži'il lježo' ka'. Be' l̲aže' gako' z̲en l̲aže', na' gax̲jw l̲aže'.
12 Kan žon bennen' dot l̲aže'e žeje' l̲o wdil̲e, ben žin che da' žejl̲e'žo che Benne' Criston', na' be' l̲aže' bi wnito' yel̲a' nban da' zejlí kanne. Bl̲iž Dios le' nich si'on. Chawe' gok da' bzoa lio' kan žejl̲i'o che Benne' Criston', dan' wnnón' l̲awgak benne' zan, benne' z̲zoa lígake' dan' wnnón'.
13-14 Ni'a che x̲anžo Dios, Bennen' zej nban l̲en yógo'te da' zej nnitan', na' l̲ezka' ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' bzoa lie' da' nak chawe', da' wnné' kwáselo l̲aw Ponsio Pilato, z̲chi'la' le' gape chi'o da' ka' gož Benne' Criston' žo'o. Žal̲a' gako' dot chawe', na' bi be gono' da' gonen ga no benne' nnie' chio'. Ki žal̲a' gono' na' zejte ža l̲a' l̲aw x̲anžo Jesús, Benne' Criston'.
15 Kate' žin ža yel̲á' Jesusen', Dios wl̲oe'ele' l̲aw L̲e'.
Dios nake' la'y. Toze' L̲e' yo'o l̲o ne'e dot yel̲a' wnná bia', na' z̲nna bi'e yógo'te benne' ka' z̲nna biá'gake', na' nake' x̲angak yógo'te benne' ka' zej nake' x̲angak benách ka'.
16 Toze' L̲e' zóateze', na' zoe' l̲o baní' gan bi gak žin no benne' žakze chie'. Batkle bl̲e'el no benne' L̲e', na' bi gak no benne' l̲e'ele' L̲e'. Chie' L̲e' gáta'teze da' žape L̲e' ba la'ne, na' yel̲a' wnná bia'. Ka'kze gaken.
17 Bchi'le benne' ka' zej nape' yel̲a' wnni'a ža ni zoažo na'a, nich bi wká'n z̲en kwíngake', na' nich bi wx̲én l̲áže'gake' yel̲a' wnni'a na' dan' bi sóatezen. Žal̲a' wx̲én l̲áže'gake' Dios ban, Bennen' žónnl̲i'e yógo'te da' žebél̲enlžon.
18 Bchí'i-gekle' góngake' da' naken chawe', nich chanže žin chawe' da' žóngake', da' naken to yel̲a' wnni'a l̲i l̲aže'. Žal̲a' wnéz̲jwgake' late' chegak benách yache' ka', na' we' l̲áže'gake' l̲égake'.
19 Cha' góngake' ki, na' wtóbgake' yel̲a' wnni'a da' naken l̲i l̲aže', da' yebél̲engekle' ža ka' da' zá'gaken, na' gata' yel̲a' nban l̲i l̲aže' chégake'.

Da' bchi'le Pablo x̲kwide' Timoteo

20 Ljéža'do' Timoteo, wdape chi'i da' nzi' l̲o no'o, na' bkwas gan zej nnita' benne' ka' z̲chal̲jgake' da' ka'ze, na' diža' ka' da' bi zej zakan', na' diža' biz̲jw ka', da' ka' z̲chal̲jgak benne' ka' z̲nnázegake' žákgake' da' z̲enl̲e'e, na' žon l̲áže'gake' kan zej nak da' ka' žóngake'.
21 Bal̲e benách ka', benne' wzí' l̲o ná'gake' diža' ki, bchíx̲gekle' kan nak da' žejl̲e'žo che Benne' Criston'.
Z̲nnabla' Dios gon chawe'e le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDE' TIMOTEO

Pablo žape' "Padiox" xkwide' Timoteo

1-2 Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Timoteo. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Benne' Criston', na' nži'ila' le'. Naka' wbás bsela' Benne' Criston' dan' žénele Dios gaka' ki, nich gak da' bchebe laže'e, wnezjwe' yela' nban da' zejlí kanne chežo, dan' zoalen Jesús, Benne' Criston'. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj lazdo'o.

Timoteo žala' wzóa libe' che Jesús

3 Kate' zchájljlena' Dios žapa' Le' "žóxkeno'" kan nak chio' le'. Bi žsana' znnaba' ni'a chio' dot ža dot yel, law Dios, Bennen' žona' xchine' dot laža'a kan bengak xa wdé chia' ka'.

4 Kate' žejsá' laža'a kan wžežo', na' žak laža'a yele'ela' le', nich gak yebela' dot laža'a.

5 Žapa' Dios: "Žóxkeno'" dan' bžin chia' diža' da' žonen ga žejsá' laža'a kan žejli'o che Benne' Criston' dot lažo'o. Xna' golo' Loida, na' xno'o Eunise, bejlé'gake' chie' Le' zgá'alegake' ka le', na' nnézkzela' lezka' le' žejli'o chie' Le' na'a.

6 Dan' naken ki, žsa'a lažo'o yesbano' da' benn Dios chio', dan' wzi'o katen' neda' bxoa na'a le', na' wnnabla' Dios bi da' gonne' chio'.

7 Dios Be' La'y, Bennen' benn Dios chežo, bi nake' to be' da' gonen ga žébežo, san bennkze' Le' Be' La'y chie' chežo. Dios Be' La'y na' žone' ga napžo yela' wak, na' ga nži'ilžo ljeżžo ka', na' ga znna bia' kwinžo.

8 Che len, bi yedoe'elo' wchaljo' che Xanžon', na' bi yedoe'elo' kan žak chia' neda', nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Xanžon', san benlen tzen benne' ka' zzáka'gake' dan' zzéngekle' benách ka' diža' chawen'. Dios wnezjwe' yela' wak chio' nich gak gono' ki.

9 Dios na'kze beslé' žo'o, na' bliže' žo'o nich gakžo dot chawe'. Bi bliže' žo'o dan' zoa da' chawe' da' benžo žo'o, san bliže' žo'o dan' gónekzele' Le', na' dan' be' laže'e žo'o. Ža ni'te bzoe' ki chežo zga'ale kate' bi na' soa yežlyó nga, dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston'.

10 Na'a, ba bla' dan' žonn Dios chežo, dan' bla' law ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o. Beké'e yela' wak che yela' got, na' bloe'ele' law gak gápežo yela' nban da' zejlí kanne, da' bi kwia yin', dan' nápežo ni'a che diža' chawen'.

11 Benne' Criston' wžíe' neda' nich wchalja' diža' chawen', na' nich gaka' wbás chie' nich wsedla' benách zi'to' ka'.

12 Che len zzaka'a da' ka' da' žákgaken chia' nga, san bi žedoe'ela', dan' nónbi'a Bennen' žejli'a chie'. Nnézkzela' Le' nape' yela' wak nich gape chi'e da' bdia' lo ne'e na' zejte ža yelé'e.

13 Diža' chawen' dan' benlon', dan' bchaljan', žala' gaken chio' to da' zloe'elen kan žala' wloe'elo' benách ka' kan žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', na' kan nži'ilžo-ne'.

14 Wdape chi'i da' nak chawe', dan' nzi' lo no'o. Gak gono' ki len yela' wak che Dios Be' La'y, Bennen' zóalene' žo'o.

15 Ba nnézkzelo' kan bengak yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia, wléj yíchjgake' neda'. Fijelo, na' Hermójenes zej nbáblene' benne' ka'.

16-17 Znnabla' Xanžo Dios yeyache' láže'le' benne' ka' nníta'gake' liž Onesíforo, dan' ben choche' neda' zan chi'i. Katen' bla'a neda' lo yež Roma, dot laže'e beyilje' neda', na'

bežel-le' neda'. Bi bedoe'ele' ni'a chia' neda' dan' nyejwa' liž ya nga, nžeja' do ya.

18 Znnabla' Xanžon' yeyache' láže'le' le' ža na' žine' law Dios. Ba nnézkzelo' kan góklene' žo'o, katen' wzoažo lo yež Éfeso.

2

Timoteo žala' gakbe' ka to benne' žeje' lo wdile

1 Na'a, zí'na'do', ben choch lazdo'o lo da' žonn Jesús, Benne' Criston', chio'.

2 Da' benlo' da' bchalja' neda' lawgak benne' zan, benne' ka' zzoa lígaken', bden lo na'gak benne' ka' žóngake' kan znnágake', benne' ka' gak wsédgekle' yezika' benách ka'.

3 Žala' soelo' da' wsaka' zi'gak benách ka' le' kan zzoelen to benne' nake' che Jesús, Benne' Criston', na' dot laže'e žeje' lo wdile.

4 No benne' žeje' lo wdile, bi chejchaze' da' ka' žongak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, nich chaz laže' bennen' wžíe' le' nich gake' benne' chie' žeje' lo wdile.

5 Lezka', no benne' chaze' lo witje, bi be si'e cha' bi žitje' kan žala' gone'.

6 Benne' žaz ža'ne', zga'ale' le' si'e che da' yelape'.

7 Bsa' laže' da' ni da' žapa' le', na' Xanžo na'kze gone' ga chejni'ilo' yógo'ten.

8 Bejsá' laže' kan goken che Jesús, Benne' Criston'. Golje', na' goke' za'só Dabí, na' wdé gote', bebane' lo yela' got. Ki znna diža' chawen' da' zchaljan'.

9 Dan' zchalja' diža' chawen', zzaka'a da' žaken chia', na' zejte nyejwa' liž ya nga ka to benne' wen da' zinnj, san bi nyejw xtiža' Dios.

10 Che len zzoela' yógo'te da' ki dan' nži'ila' benne' ka' wžekze Dios, nich yelágake'. Jesús na'kze, Benne' Criston', žone' ga želagak benne' ka' nich sí'gake' baní' li laže' chie'.

11 Naken káteze znna da' ni:
Cha' nátlenžo Le', sóalenžo-ne' nbanžo.

12 Cha' soelžo da' sáka'žo, nna biá'lenžo Le' tzen.
Cha' nnažo bi nónbia'žo-ne', Le' nne' bi nónbi'e žo'o.

13 La'kze bi žonžo kan znnažo, Le' žónteze' kan znne'.
Le' bi gak wché'e da' nakkze' Le'.

Benne' wen žin che Jesús, benne' žežoje' chawe'

14 Bsa' láže'gak benne' ka' nníta'gake' gan zo' kan zej nak da' ki, na' ni'a che Xanžo Dios bchí'i-gekle' nich bi til díža'gake' kan zej nak diža' ka'ze ka'. Diža' ki žóngaken ga kwia yi'gak benne' ka' zzi' lo ná'gake' légaken.

15 Be' láže'teze yežojo' chawe' law Dios nich gako' benne' wen žin bi žedoe'ele' ni'a che žin da' bene'. Žala' wkonlo' binlo žin diža' da' naken dot da' li.

16 Na'a, bkwas gan zej nnita' benne' ka' zcháljgake' da' bi zaka', na' diža' ka'ze ka', dan' žongak diža' ki ga góngakže' da' bi žénele Dios.

17 Segak diža' ka' da' zcháljgake' kan žzen yižwé' nozo' da' žlan. Himeneo len Fileto zej nbáblene' benne' ka' zcháljgake' ki.

18 Benne' ki bchíxgekle' kan nak da' naken dot da' li, dan' znnágake' ba wdé ža žala' yebangak benne' gat ka', na' bže' zédgekle' bale benách ka' na' zejte biž žejlé'gake' che Benne' Criston'.

19 Da' ben choch Dios zóatezen, na' zoa to da' nak bian', dan' znnan: "Dios nónbi'e benne' ka' zej nake' chie'." Lezka' znnan: "Le kwas gan žak da' kegle, yógo'tele le'e nakle che Benne' Criston'."

20 To lo yo'o zen zej yo'o da' zej naken, kégeze oro, na' plat, san lezka' da' zej naken yag, na' yo. Zkonlžo balen žin kwáselo, na' yebalen ga bi nak kwáselo.

21 Nich gakžo kan zej nak da' ka' zkonlžo žin kwáselo, na' nich gak gonžo da' naken chawe', na' gakžo da' wkonle Xanžon' žin, žala'

kwaszo gan žak da' kegle. Cha' gonžo ki, gakžo zi gonžo yógo'te žin chawe'.
22 Bzoa cheła'ale da' ka' žóngaken ga se łaže' no benne' da' kegle kan nak da' žaken chegak xkwide' ka'. Be' łaže' gako' chawe'. Ben da' žonen ga žejłi'o che Benne' Criston', na' da' žonen ga nži'ilo' lježo' ka', na' da' žonen ga zgá'nlenžo' ljeżžo ka' cháwe'do'. Kan zej nak da' ki, benłen tzen benne' ka' zchálłjłengake' Xanžon', ne nak dot chawe' yichj łázdo'gake'.
23 Na'a, łezka' bzoa cheła'ale diža' ka'ze ka', na' diža' da' bi zej zakan', dan' nnézkzelo' žóngaken ga zdił díža'gak benách ka'.
24 Benne' wen žin che Xanžon' bi žała' tił díža'łene' benách ka', san žała' gake' gaxjw łaže' ławgak yógo'te benách. Žała' gak wsedle' benách ka', na' gake' zen łaže'.
25 Ło yela' gaxjw łaže' chie' žała' wzejni'ile' benne' ka' zží'igake' che da' zchałje'. Cha' gone' ki, Dios gak wnezjwe' łégake' latje yeyát łáže'gake' nich gónbia'gake' da' naken dot da' li.
26 Ki yelágake' ło yelj che da' xiwe' gan zej nžeje', na' yeyákgake' chawe' nich góngake' kan žénele Dios.

3

Kan gakgak benách ka' ža se ławte ža ka'

1 Łezka' žała' nnezlo' da' ni: ža se ławte ža ka' sáka'łe'egak benách ka'.
2 Kate' ža ka' nníta'gak benne' ka' góngake' ki:
Ží'igekle' ła' kwíngakze', na' dan łáže'gake' yela' gape.
Wká'n zen kwíngake', na' gon kwíngake' benne' blo ka'.
Nne zí'gake' che da' ka' zej naken la'y.
Wží'igake' che xa xná'gake'.
Gákgake' benne' bi chaz łaže' ka'.
Bi góngake' kan žénele Dios.
3 Bi ží'igekle' kan žała' góngake'.
Gákgake' benne' zižje łaže' ka'.
Nnégake' che ljéžgake' ka'.
Bi nna bia' kwíngake', na' gákgake' benne' ža'a ka'.
Bi łé'egekle' chawe' da' naken chawe'.
4 Gákgake' benne' wdé ljéžgake' ka', na' bi gá'ngake' chawe'.
Włoé'el kwíngake' ka benne' zen ka'.
Ží'igekle' da' dan łáže'gakze', na' kege Dios.
5 Włoé'el kwíngake' ka benne' ka' zej nónbi'e Dios,
san bi soałen yeła' wak che Dios łégake'.
Bkwas gan zej nnita' benách ka'.
6 Łezka', ło yela' wen łaže' chégake' chó'ogake' yo'o ka', na' gon łáže'gekle' no'le bi nnezle ka' nich si' ło na'gak no'le ka' da' žsédgekle'. No'le ka' bága'gake' doła' zan, na' we' łáže'gake' da' ka' dan łáže'gakze', da' ka' bi zej zakan'.
7 Yéntezgekle no'le ka' diža' ka' da' wchałjgak benne' ka', san bi chejní'igekle' da' naken dot da' li.
8 Kan gokgak Janes len Jambres, benne' ka' bží'igake' che Moisés, łezka' gakgak benne' ki, wží'igake' che da' naken dot da' li. Gákgake' benne' choł łaže' ka', na' chíxgekle' kan nak da' žejłe'žo che Benne' Criston'.
9 Bi be sí'gakže', san gak bia' zej nake' benne' bi nnezle ka' ławgak yógo'te benách ka', na' gak chégake' kan gok chegak Janes len Jambres, benne' ka' bžia yi' Dios.

Da' bsa' łaže' Pablo Timoteo

10 Nnézkzelo' le' kan nak da' žsedla' neda' benách ka', na' da' žona'. Nnezlo' da' že' łaža'a gona', na' kan žejłi'a che Benne' Criston', na' kan naka' gaxjw łaže', na' kan nži'ila' lježa' ka', na' kan zzoela' da' žak chia'.
11 Łezka' nnezlo' kan wžía łáže'gak benách ka' neda', na' da' ka' wzaka'a, da' ka' gókgaken chia' ło yež Antiokía, na' ło yež Ikonio, na' ło yež Listra. Da' ka' wžía

láže'gak benne' ka' neda' bzoelan', na' Xanžo Jesusen' beslé' neda' lo yógo'te da' ka'.
12 Yógo'te benne' ka', benne' žénegekle' gákgake' dot chawe' dan' zej nake' che Jesús, Benne' Criston', lezka' sáka'gake' da' ka' kwia láže'gak benách ka' légake'.
13 Na'a, benne' wen da' zinnj ka', na' benne' wen laže' ka', góngakže' ki. Gon láže'gekle' benách ka', na' benách ka' gon láže'gekle' légake'.
14 Na'a, wdape chi'i da' ka' nsedlo', na' da' wzí' lo no'o, dan' nónbia'kzo' benne' ka' bsédgekle' le'.
15 Katen' goko' xkwide', na' zejte na'a ža, nónbi'o da' ka' zej nyejwn le'e yiche la'y, da' ka' gak wzejní'igeklen le' nich yeló' dan' žejli'o che Jesús, Benne' Criston'.
16 Yógo'te da' ka' zej nyejwn le'e yiche la'y Dios bzejni'ile' benách chie' ka', benne' ka' bzójgake' da' bchalj Dios. Da' ka' zej nyejwn le'e yiche zej zakan' nich wsédgeklen žo'o, na' wloé'egeklen da' gonžo, na' yegó'ogaken žo'o nez chawe', na' wzejní'igeklen žo'o nich gakžo chawe'.
17 Ki žóngaken, nich gak ban laže' no benne' nake' che Dios, na' nich gak gone' yógo'te da' naken chawe'.

4

1-2 Ni'a che Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchi'la' le' wzenlo' benách ka' xtiža' Xanžon'. Lekze' wchi'a laže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka', ža na' katen' yelé'e nich nna bi'e. Be' laže' gono' da' ni, cha' žak chawe' chio' o bi žak chawe'. Lo yela' zen laže' chio', bloe'el dan' žongak benách ka', na' bsa' láže'gake', na' bzejní'i-gekle' kan nak dan' žsedlžo žo'o.
3 Ki žala' gono' dan' žin ža katen' bi wzé nággake' da' chawe' da' žsedlžo, san yénegekle' yéngekle' da' žaz láže'zegake'. Wtóbgake' chégake' benne' ka' wsédgekle' légake' da' zdan láže'zegake'.
4 Wzóagake' chela'ale da' naken dot da' li, na' si' lo ná'gake' diža' ka'ze ka'.
5 Na'a, žala' gako' zen laže' lo yógo'te da' žono'. Bzóel da' wsaka' zí'gake' le'. Bzenle benách ka' diža' chawen'. Dot lažo'o ben žin dan' wló'o Benne' Criston' lo no'o gono'.
6 Kan nak chia' neda', ba bde kwina' lo na' Dios, na' za' gótgake' neda' dan' žona' xchin Dios, na' ža yezá'a yežlyó nga za' žinen.
7 Kan žon no benne' dot laže'e žeje' lo wdile, lezka' bena' neda' žin, na' ba beyóž bena' neda' dan' wló'o Benne' Criston' lo na'a gona', dan' bena' kan nak tlebe len da' žejle'žo chie' Le'.
8 Na'a za' si'kza' da' žala' si'gak benne' chawe' ka', dan' gonn Xanžon' chia' neda' ža na', na' nak chawe' kan zchi'a laže'e žo'o. Kege chia' nedza' gonnen', san lezka' gonnen' chegak yógo'te benne' ka' zej nži'ile' Le', na' dot láže'gake' želbeze' ža yelé'e.

Da' bzoj Pablo kan žala' gon Timoteo

9 Be' laže' yidtio' ga zoa' ni,
10 dan' bsan laže' Demas neda', dan' nži'ile' da' žebélenle' yežlyó nga, na' wyeje' lo yež Tesalónika. Ben byenen wyéj Cresente gan nbab Galasia, na' lezka' wyéj xkwide' Tito gan nbab Dalmasia.
11 Toze Lukas zóalene' neda'. Bche' xkwide' Markos nich yídlenbe' le' tzen, dan' nakbe' gónlenbe' neda' tzen xchin Benne' Criston'.
12 Bsela'a xkwide' Tíkiko lo yež Éfeso.
13 Katen' yido', bedjwá' laže' yichan' dan' bka'na' lo yež Troas lo liž Karpo, na' lezka' bedjwá' yiche ka', na' da' nakže blo, yichen' da' naken yid.
14 Kantr, benne' wen yeso' ya ka', bene' chia' da' zan da' zia. Xanžo na'kze yebi'e chie' kan nak da' bene' chia' neda'.

15 Wdape chi'i kwino' che ben-
nen', dan' zží'ili'e che da' zchaljžo.
16 Kate' da' nežw chi'i bla'a neda'
lawgak benne' yolawe' ka', bi goklen
nitó benne' neda', san bsan láže'gak
yógo'te benách ka' neda'. Bi žénela'
yebéj yichj Dios légake'.
17 Xanžon' wzóalene' neda', na'
ben choche' neda' nich yeyóž
wchalja' xtiže'e nich yéngeklen
yógo'te benách zi'to' ka'. Ki goken,
Xanžo na'kze beslé' neda'. Goken
chia' ka belá' lo na'gak bože yixe'
ka'.
18 Xanžo na'kze yeslé' neda' lo
yógo'te da' kegle ka', na' gape chi'e
neda' kate' žintia' gan znna bi'e Le'
ya'abá che Dios. ¡Ga'n zen Le' to
chi'ize! Ka'kze gaken.

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

19 Wdape "Padiox" Prisila len Ak-
ila, na' lezka' benách ka' nníta'gake'
liž Onesíforo.
20 Bga'n Erasto lo yež Korinto, na'
bka'na' Trófimo gan nbab Mileto
dan' žake' yižwé'.
21 Be' laže' yido' ga zoa' ni zga'ale
kate' žin byo' zag ka'. Eubulo, na'
Pudente, na' Lino, na' Klaudia, na'
yógo'te lježžo ka' nníta'gake' nga,
žápegake' le' "Padiox."
22 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne'
Criston', sóalene' le'. Dios gon
chawe'e le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEL̲A' PABLO CHE X̲KWIDE' TITO

Pablo žape' "Padiox̲" x̲kwide' Tito

1 Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox̲" ljéža'do' Tito. Nako' ka z̲i'nkza' dan' bénl̲eno' neda' tz̲en žin che Benne' Criston'. Naka' wen žin che Dios, na' benne' wbás bsel̲a' Jesús, Benne' Criston'. Bsel̲e'e neda' nich gona' ga chejl̲e'gak benách ka' chie' L̲e', benne' ka' wžekze Dios, nich gónbia'gake' da' naken dot da' li kan žal̲a' gon no benne' nónbi'e Dios.

2 Ki naka' neda' dan' žx̲en l̲ažа'a ba nzi'a yel̲a' nban da' zejlí kanne da' bchebe l̲aže' Dios wnez̲jwe' chežo žo'o ža ni'te kate' bi na' gata' yógo'te da' zej nnitan', na' L̲e' žonkze' da' bchebe l̲aže'e gonen'.

3 Kate' bžin ža chen, Dios bl̲oe'ele' l̲aw x̲tiže'e, da' bdien' l̲o na'a neda' wchal̲jan'. Dios na'kze gože' neda' gona' ki. Nakkze' L̲e' Benne' Weslá chežo.

4 Z̲nnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' beslé' žo'o, gon chawe'e le', na' yeyache' l̲áže'le' le', na' wká'n žie' yichj l̲az̲do'o.

Žin che Jesús da' žon Tito l̲o yežlyó Creta

5 Bka'na' le' l̲o yežlyó Creta, nich wsó'o da' žiážjegekle benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', nich gákgake' dot l̲i l̲aže', na' nich wnnito'o benne' gole ka' yógo'te yež ka', benne' ka' gape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' to to yež ka', kan ba goža' le' gono'.

6 To benne' gole, benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston':

Žal̲a' gake' benne' bi žone' da' gak no benne' nnie' chen.

Žal̲a' soa toze z̲o'le'.

Žal̲a' chejl̲e'gak z̲i'ne' ka' che Benne' Criston'.

(Bi žal̲a' góngakbe' da' gak no benne' nnie' chen, bi nne' bi žóngakbe' žin, o z̲zí'igakbe' che x̲a x̲ná'gakbe'.)

7 Bi žal̲a' gone' da' gak no benne' nnie' chie' kan žone' x̲chin Dios.

Bi žal̲a' gake' benne' zide, o benne' ža'a,

o benne' že'je', o benne' wedil̲e diža',

o benne' z̲dan l̲aže'e yel̲a' gape.

8 Žal̲a' wnez̲jwe' gan ga'ngak ljeżžo ka' želžine' liže'.

Žal̲a' dan l̲aže'e gone' da' naken chawe'.

Žal̲a' gake' benne' žejni'ile'.

Žal̲a' gake' benne' chawe'.

Žal̲a' žebe' Dios, na' nna bia' kwine'.

9 Žal̲a' gape chi'e diža' da' li kan ba nsedle', nich gak wzejni'ile' benách ka' kan naken tl̲ebe l̲en da' chawe' da' žsedlžo, na' nich gak wzóa žie' benne' ka' z̲zí'igake' chen.

10 Ki žal̲a' gak gone' dan' z̲zi'igak benne' zan che x̲tíža'žo, benne' ka' z̲cháljgake' da' bi zakan', na' žon l̲áže'gekle' benách ka'. Benne' zan, benne' žóngake' ki, zej nake' benne' judío ka', benne' ka' z̲nnágake' žon byenen chog l̲o x̲pél̲a'gak benne' byo ka' da' nak bian' zej nzi'e x̲tiža' Dios.

11 Benne' ki, žon byenen wzóa žio' l̲égake', dan' z̲chíx̲gake' yógo'te benách ka' nníta'gake' bíte'teze yo'o gan želyoé'e, na' žsédgekle' da' bi žal̲a' wsédgekle'. Ki žóngake' nich sí'gakze' mežw.

12 To benne' wbábl̲ene' benách Creta ka' gan zo', bennen' bchal̲je' l̲o wláz yodo' chégake', wnné':

Žon l̲áže'tezgak benne' Creta ka'.

Zej nake' ka beko' yix̲e' snia ka'.

Zej nake' benne' z̲a'wed, benne' wawl̲e'e ka'.

13 Da' ni da' bchal̲je' kan zej nake' naken dot da' li. Che l̲en bdíl̲-gake' nich gak l̲i l̲aže' kan žejl̲é'gake' che Benne' Criston',

14 na' nich bi wzé nággake' diža'
ka'ze ka' da' ẕchaḻjgak benne'
judío ka', na' bi góngake' kan ẕnna
benách ka' žaḻa' góngake', benne' ka'
bzóagake' cheḻa'ale da' naken dot da'
li.
15 Yógo'te da' non Dios naken
chawe' chegak benne' chawe' ka',
san chegak benne' ka' bi zej nake'
chawe', benne' ka' bi žejḻé'gake' che
Dios, bi be zoaḻen ḻégake' da' naken
chawe', san dot da' zej nake' naken
sban, na' zejte da' ẕbek yíchjgake',
na' da' ẕza' ḻáže'gake'.
16 Ẕnnágake' zej nónbi'e Dios, san
da' žóngake' bi naken tḻebe ḻen dan'
ẕnnágake', dan' zej nake' benne'
bi žaz ḻaže' ka'. Bi žóngake' kan
ẕnnágake', na' bi gak góngake' nitó
da' naken chawe'.

2

Žaḻa' wsedlžo da' naken chawe'

1 Na'a, da' ẕchaḻjo' žaḻa' gaken tḻebe
ḻen da' chawe' da' žsedlžo.
2 Bsedle benne' byo, benne' gole
k̲a':
Žaḻa' wcháḻjgake' diža' chawe' ka'.
Žaḻa' gákgake' benne' chawe' ka'.
Žaḻa' gákgake' benne' žejní'igekle'.
Žaḻa' chejḻé'gake' che Benne'
Criston' dot ḻáže'gake'.
Žaḻa' ží'igekle' ljéžgake' ka'.
Žaḻa' sóegekle' da' gak chégake'.
3 Bsedle no'le gole ka':
Žaḻa' góngake' da' žaz ḻaže' Dios.
Bi žaḻa' nnégake' che ljéžgake' ka'.
Bi žaḻa' yé'jgake'.
Da' žóngake' žaḻa' wsedlen da' nak
chawe'.
4 Bsedle x̱kwide' no'le ka'.
Žaḻa' ží'igeklbe' benne' byo che
chégakbe', na' ẕí'ngakbe' ka'.
5 Žaḻa' gákgakbe' no'le žejni'ile.
Žaḻa' gákgakbe' no'le chawe' ka'.
Žaḻa' gape chí'igakbe' da' de lížgakbe'.
Žaḻa' gákgakbe' ži'i ḻaže'.
Žaḻa' gápegakbe' ba la'ne benne' byo
che chégakbe'.
Žaḻa' bi góngakbe' da' gonen ga no
benne' nnie' che x̱tiža' Dios.
6 Bsedle x̱kwide' byo ka':
Žaḻa' gákgakbe' x̱kwide' žejni'ile.
7 Žaḻa' góntezo' da' naken chawe',
na' ki wḻoe'elo' ḻégakbe' kan žaḻa'
góngakbe'. Kan žsedlo' žaḻa' wḻoe'elen
nako' ḻi ḻaže', na' gax̱jw ḻaže'.
8 Žaḻa' wchaḻjo' diža' chawe' ka' nich
bi soa da' gak no benne' nnie'
chen, nich yedoe'ele no benne'
wži'e chen, na' bi gak nnie' chele
ḻe'e.
9 Bsedle ljeżžo ka', benne' žejḻé'gake'
che Benne' Criston', na' zej nake'
benne' ndo'w ka':
Žaḻa' gákgake' gax̱jw ḻaže' ḻen
x̱ángake' ka'.
Žaḻa' góngake' yógo'te da' žaz ḻáže'gak
x̱ángake' ka'.
Bi žaḻa' wží'igake' che x̱ángake' ka'.
10 Bi žaḻa' wkache' lángake' da'
naken che x̱ángake' ka'.
Žaḻa' wḻoé'el kwíngake' chawe' ḻo
yógo'te da' žóngake'.
Yógo'te da' žóngake' žaḻa' wḻoe'elen
nak chawe' x̱tiža' Dios, Ben-
nen' beslé' žo'o.
11 Yeḻa' ži'i ḻaže' che Dios ba bḻa'
ḻawn ḻawgak yógo'te benách ka' nich
yelágake'.
12 Ḻen žsedlen žo'o biž žaḻa' gonžo
da' bi žaz ḻaže' Dios, na' bi dan
ḻáže'žo da' naken che yežlyó nga,
san žaḻa' gakžo ẕen ḻaže', na' gakžo
chawe' ža ni zoažo na'a, na' gonžo
kan žénekzele Dios.
13 Žaḻa' kwezžo da' žx̱en ḻáže'žo
gonen ga gak yeḻa' ba nez ẕen chežo,
dan' gaken ža na' katen' ḻa' ḻaw
Jesús, Benne' Criston', ḻo baní' ẕen
chie'. Nake' Dios ẕen, na' Ben-
nen' žeslé' žo'o. Ḻekze' bchebe ḻaže'e
gone' da' ni.
14 Ḻekze' bde kwine' ḻo wlazžo
žo'o, nich beya'we' žo'o ḻo yógo'te
da' bi naken chawe', na' žeyone' žo'o
chawe' nich gakžo benách chie' ka',
na' nich yénelžo gonžo da' naken
chawe'.

15 Bsedle da' ki, na' bzejni'ilen benne' ka', na' l̲en yel̲a' wnná bia' bdil̲-gake'. Bénteze ki, nich bi gak no benne' wka'ne' x̲tižo'o ka'ze.

3

Da' žal̲a' gongak benách ka' žejl̲é'gake' che Jesús

1 Bsa' l̲áže'gak lježžo ka' nich góngake' kan z̲nnagak benne' ka' nzi' l̲o ná'gake' yel̲a' wnná bia', na' benne' yolawe' ka', nich góngake' kan z̲nna x̲tíža'gake'. Žal̲a' sóatezgake' góngake' da' naken chawe'.

2 Bi žal̲a' nnégake' chegak ljéžgake' ka', na' bi žal̲a' til̲ díža'gake' len l̲égake', san žal̲a' gákgake' gax̲jw l̲aže', na' dot l̲i l̲aže' l̲awgak yógo'te benách ka'.

3 L̲ezka' žo'o, zga'ale gokžo benne' bi žejni'ile ka', na' bži'ižo che Dios. Wdažo wnitlžo, na' gokžo ka benne' ndo'w ka', dan' benžo da' bdan l̲áže'žo, da' bi naken chawe', na' yezika' da' wyáz l̲áže'žo. L̲ezka' benžo žo'o da' kegle, na' bge'elžo lježžo ka'. Bi bl̲é'egekle benách ka' žo'o chawe', na' žo'o bi bl̲e'elžo lježžo ka' chawe' tožo yetožo.

4 Naž bl̲a' l̲aw Dios, Bennen' žeslé' žo'o, na' nak bia' nake' dot chawe', na' nži'ile' yógo'te benách ka'.

5 Beslé' žo'o, kege dan' zoa bi da' naken chawe' da' benžo žo'o, san dan' beyache' l̲áže'le' žo'o. Beyone' žo'o chawe', na' bene' ga nakžo benne' kobe ka'. Napžo yel̲a' nban kobe dan' zoal̲en Dios Be' La'y žo'o.

6 Dios bsel̲e'e Dios Be' La'y chežo dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o.

7 Be' l̲aže'e chežo, na' beyone' žo'o chawe' nich gata' yel̲a' nban da' zejlí kanne chežo, dan' žx̲en l̲áže'žo gonne' chežo.

8 Da' ni da' z̲zoja' chio' le' naken dot da' li. Žénela' wsedlo' benne' ka' žejl̲é'gake' che Dios, da' ki, nich we' l̲áže'gake' góntezgake' da' naken chawe'. Da' ni naken chawe', na' záka'l̲e'en nich si' l̲o na'gak yógo'te benách.

9 Na'a, bi go'o no benne' latje wchal̲je' da' bi zakan', o we' l̲aže'e kan zej nak lagak da' zan kwe' x̲a x̲to'gak benách ka', o wchal̲je' diža' biz̲jw ka', o til̲ diže'e kan nak che da' bchi'le Moisés. Da' ki bi zej zakan', na' bi gákl̲engaken nitó benne'.

10 Cha' zoa no benne' ga na', benne' žone' chope l̲a'a benách ka' che Benne' Criston', te wsó'o l̲aže'e to yetó chi'i, cha' bi yenle' chio', na' žal̲a' yebejle-ne' gan z̲doble.

11 Nnézkzelo' to benne' žone' ki ba beyake' benne' bi nake' chawe', na' žone' dol̲a'. Ba nbage'e z̲ia ni'a che dan' žone'.

Da' bzoj Pablo da' žal̲a' gon Tito

12 Kate' sel̲a'a Artemas o Tíkiko gan zo', ben byen yido' ga zoa' ni l̲o yež Nikópolis, dan' ba besyožan' ga'na' nga byo' zag ka'.

13 Senas, bennen' z̲die' diža' da' z̲nna benne' yolawe', na' Apolo, žíngake' gan zoale l̲e'e. Begó'o l̲égake' nez l̲en yel̲a' žakl̲en, nich bi be yážjegekle'.

14 Bsedle lježžo ka' góntezgake' da' naken chawe', nich gata' bi da' wnézjwgake' chegak benne' ka' zoa bi da' žiážjegekle', nich gak bia' ki zej nake' che Benne' Criston'.

Pablo l̲en lježe' ka' z̲zélgake' diža' benách ka'

15 Yógo'te benne' ka' nníta'l̲engake' neda' žápegake' le' "Padiox̲." Wdape "Padiox̲" benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' zej nži'ile' žo'o dan' žejl̲é'gake' che Dios. Z̲nnabla' Dios gon chawe'e yógo'tele l̲e'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEL̲A' PABLO CHE FILEMÓN

Pablo žape' "Padiox̲" Filemón

1-2 Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox̲" Filemón. Lježžo, Timoteo žonl̲enbe' neda' tz̲en, na' nži'ilto' le'. Žono' le' x̲chin Benne' Criston' kan žonton' neto'. L̲ezka' žapa' "Padiox̲" z̲o'lo', Apia. Nake' no'le zanžo žejl̲i'e che Benne' Criston'. L̲ezka' žapa' "Padiox̲" z̲i'no', Arkipo. Nakbe' che Jesús, Benne' Criston', ka to benne' žeje' l̲o wdil̲e, na' žonbe' x̲chine' L̲e' kan neto' žonton'. L̲ezka' žapa' "Padiox̲" benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' z̲dóbgake' l̲o ližo'. Nyejwa' liž ya nga dan' žona' x̲chin Jesús, Benne' Criston'.

3 Z̲nnabla' X̲ažo Dios l̲en X̲anžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.

Kan žon Filemón dan' žejl̲i'e che Jesús

4 Žejsá' l̲áže'teza' le' kate' z̲chál̲jl̲ena' Dios chežo, na' žápeteza' L̲e': "Žóx̲keno'."

5 Ki žona' dan' z̲žin diža' ga zoa' ni kan nži'ilo' X̲anžo Jesusen', na' kan žejl̲i'o chie' L̲e', na' kan nži'ilo' yógo'te benách ka' ba wžíe' L̲e'.

6 Z̲nnabla' Dios gone' ga gonl̲e'e žin da' z̲chal̲jo' kan nak da' žejl̲i'o che Benne' Criston', nich si'gak benne' ka' nníta'gake' ga na' yógo'te da' naken chawe', da' žonn Jesús, Benne' Criston', chežo l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chie'.

7 Žebela', na' z̲zi' z̲ena' dan' nži'ilo' lježžo ka', na' beno' le', bicha'a, ga beyák l̲áže'gak benne' ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston'.

Filemón žal̲a' yenít l̲awe' Onésimo, x̲kwide' ndo'w chie'

8 Che l̲en, l̲a'kze nzi' l̲o na'a, dan' naka' wbás bsel̲a' Benne' Criston', wchi'la' le' kan žal̲a' gono',

9 žáta'yoela' le' l̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chia', na' naka' benne' gole, na' nyejwa' liž ya nga dan' žona' x̲chin Jesús, Benne' Criston'.

10 Žáta'yoela' le' l̲o wláz x̲kwide' Onésimo, x̲kwiden' bena' ga beyakbe' che Benne' Criston', na' che l̲en nakbe' ka z̲i'nkza' ga nyejwa' liž ya ni.

11 X̲kwide' ni, zga'ale bi be wzáka'be' chio', san na'a záka'be' chio' le', na' l̲ezka' chia' neda'.

12 X̲kwide' ni žesel̲a'a-be' gan zo'. Na'a, wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne, dan' nži'ila'-be'.

13 Gónela' gá'nl̲enbe' neda' nga, nich l̲o wlazo' le' gonbe' x̲china' kate' ne nyejwa' liž ya nga dan' z̲chal̲ja' diža' chawen',

14 san bi be žénela' gona' da' bi naken da' žak l̲ažo'o le', nich bi gon byena' gákl̲eno' neda', san gak gákl̲eno' neda' dan' žénekzelon'.

15 Bkwasljga x̲kwide' Onésimo gan zo' to chi'ido' nich yežinbe' to chi'ize gan zo'.

16 Na'a, biž gakbe' chio' ka to x̲kwide' ndo'w, san gakbe' chio' ka to bi' lježkzo', dan' nakbe' bi' lježžo žejl̲e'be' che Benne' Criston', na' nži'ilžo-be'. Nakbe' ki chia' neda', na' žal̲a' gákžebe' ki chio' le', kege ka lježzo', san ka bi' bicho'o žejl̲e'be' che X̲anžo Jesús, Benne' Criston'.

17 Che l̲en, cha' nako' toze l̲en neda', wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne.

18 Cha' bi da' z̲ia benbe' chio' o cha' bi da' nbága'be' chio', wnnáteze neda' nbaga'an.

19 Neda', Pablo, l̲en na'kza' z̲zoja' da' ni chio', z̲nnia': nedkza' chiz̲jwa' bi da' nbága'be', na' kege yapa' le': l̲ezka' nbago'o le' chia' neda' yógo'te da' napo' dan' bena' neda' ga napo' le' yel̲a' nban da' zejlí kanne.

20 Ka'kze gaken, bicha'a. Cha' zoa da' yebél̲enlo' dan' nakžo che

Xanžon', ben da' ba góta'yoela' le' dan' naka' bicho'o žejli'a che Benne' Criston', na' nich gono' ga yeyák laža'a.
21 Zzoja' da' ni chio', dan' žxen laža'a le', gono' kan znna xtiža'a, na' nnezla' gono' yelate' ka da' ba góta'yoela' le'.
22 Lezka' znnabla' le' wkwezo' gan soa' ližo', dan' žxen laža'a yežoja' liž ya nga, na' la'a gan zoale le'e dan' zcháljlenle Dios, na' znnáblele-ne' lo wlaza' neda'.

Pablo zzoje' da' žápegake' "Padiox" Filemón

23 Epafras žape' le' "Padiox." Nyéjwlene' neda' tzen liž ya nga dan' žone' xchin Jesús, Benne' Criston'.
24 Lezka' Markos, na' Aristarko, na' Demas, na' Lukas, žápegake' le' "Padiox." Benne' ki žónlengake' neda' tzen žin che Benne' Criston'.
25 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' ẒZEJNI'ILEN BENÁCH HEBREO KA'

Dios bchálj̱lene' žo'o ḻo na' Ẓi'nkze'

1 Zan chi'i, na' da' zan kan ben
Dios, bchálj̱lene' x̱a x̱to'žo ka' ža
ni'te ḻo na'gak benne' ka' bchálj̱gake'
ḻo wlaze' Ḻe'.
2 Ža ni zoažo na'a, kate' ze ḻawte,
Dios bchálj̱lene' žo'o ḻo na' Ẓi'nkze'.
Dios wnnakze' gape Ẓi'ne' na'
yógo'te da' zej naken chie' Ḻe', na'
ḻo na' Ẓi'ne' na', Dios bene' yežlyó
nga.
3 Ẓi'ne' na' nake' ka to da' žsa'ní'
ḻen yeḻa' baní' che Dios, na' kan
nak Ẓi'ne' na' zḻoe'elen ḻaw dot da'
nakkze Dios. Ẓi'ne' na' žonkze'
ga nníta'tezgak yógo'te da' zej den,
ẒKonle' žin da' ẒNne' ḻen yeḻa' wak ẒEn
chie'. Katen' beyóž bene' da' žeyón
žo'o chawe' ḻaw Dios dan' beké'e
doḻa' da' nbága'žo, na' bejži'e kwit ḻi
ža che Dios, Bennen' ži'e ẒNna bi'e
ža'le.

Ẓi'n Dios nakže' blo ka wbás che ya'abá ka'

4 Ẓi'n Dios nakže' blo ka wbás che
ya'abá ka' che Dios, dan' nakže blo
da' lie' ka zej nak lagak wbás la'y
chie' ka', kan bzoa Dios le' dan'
nake' Ẓi'nkze'.
5 Dios batkle gože' to wbás che
ya'abá chie' kan gože' Ẓi'ne', katen'
wnné':
Nako' Le' Ẓi'na'.
Bḻoe'ela' ḻaw na'a naka' X̱o'.
Batkle bchaḻje' che to wbás che
ya'abá kan bchaḻje' che Ẓi'ne',
katen' wnné':
Neda' naka' X̱e',
na' Ḻe' nake' Ẓi'na'.
6 Ḻezka', katen' Dios bzoe' Ẓi'nkzen'
ḻo ježlyó nga, na' wnné':
Yógo'te wbás che ya'abá yéngekle'
x̱tiža' Ḻe'.
7 Kan zej nak wbás che ya'abá chie'
ka', wnné':
Zej nak wbás che ya'abá ka' ka be'
da' žaken.
Zej nak wbás wen žin chia' ka' ka
yi'.
8 Na'a, kan nakkze Ẓi'ne', wnné':
Gan ži'o ẒNna bi'o, nna biá'tezo',
Dios.
Nak chawe' kan ẒNna bi'o.
9 Nži'ilo' da' nak chawe', na' kege
da' bi nak chawe'.
Che ḻen neda', Dios chio', bdia' ḻo
no'o yeḻa' wnná bia',
na' bena' ga napžo' Le' yeḻa' žebél
ka da' napgak lježo' ka'.
10 Ḻezka' wnné':
Le', X̱an, katen' wzó ḻaw, beno'
yežlyó nga,
na' ḻen na'kzo' beno' ya'abá.
11 Te chégaken, san Le', zoakzo' to
chi'ize.
Yógo'te da' ka' tébgaken kan ẒNteb to
laže',
12 na' ka to laže' wtobo' ḻégaken,
na' chó'ngakon' ka to laže' teb,
san Le', batkle wchá' kwino'
na' batkle te chio'.
13 Dios batkle gože' to wbás che
ya'abá chie' kan gože' Ẓi'ne', katen'
wnné':
Wžé' kwita' ḻi ža
kate' gonža' ga wzóa ẒIbgak ḻawo'
benne' ka' bi zḻé'egekle' Le' chawe'.
14 Yógo'te wbás che ya'abá ka' che
Dios zej nake' be' wen žin ka'
che Dios, na' bseḻe'e ḻégake' nich
gákḻengake' benne' ka' želágake'.

2

Bi žaḻa' wzoažo cheḻa'ale yeḻa' žeslá

1 Che ḻen, žaḻa' we' ḻáže'ḻe'ežo da'
ba benlžo, nich bi wzoažo x̱tiža'
Dios cheḻa'ale.
2 Dižan' da' bžinen chežo ža ni'te
ḻo na'gak wbás ka' che ya'abá che
Dios, naken dot da' li, na' yógo'te
benne' ka', benne' bi béngake' kan
ẒNna dižan', Dios bsaka' zi'e ḻégake'
kan nak tḻebe ḻen da' béngake'.
3 Ḻezka' bi yelažo žo'o ḻo da'
wsaka' zi' Dios žo'o cha' wzoažo
cheḻa'ale yeḻa' žeslá ni. X̱anžo na'kze
bchaḻjen' zga'ale, na' benne' ka'

béngekle' chie' Le' bloé'egekle' žo'o
naken dot da' li.
4 Lezka' Dios na'kze bloe'ele' žo'o
naken dot da' li, dan' bene' da' ka'
zej nak bian', na' da' ka' žóngaken
ga žebanlžo, na' da' zan yela' wak
zen ka', na' benne' chežo da' ka'
zej naken che Dios Be' La'y kan
gónekzele' Le'.

Dios bene' ga beyák Jesús kan nakžo žo'o

5 Dios bi bdie' lo na'gak wbás ka'
che ya'abá chie' yežlyó da' zan',
dan' zchaljto' chen.
6 Na'a, kan nak da' ni, nyejw le'e
yiche la'y da' wnná to benne' bzoa
lien', katen' wnné':
Dios, žebanla' dan' že' lažo'o benách
ka'.
Žebánle'ela' dan' žákleno' légake'.
7 Beno' légake' to chí'ido'ze yelate'
gaxjw
ka zej nak wbás ka' che ya'abá
chio'.
Bzo' chegak benách ka' yela' zen, na'
yela' ba la'ne.
8 Bdio' lo ná'gake' yógo'te nich nna
biá'gaken'.
Ka' naken, katen' bdie' lo ná'gake'
yógo'te, bi be bka'ne' da' bi bdien'
lo ná'gake', san na' zejte na'a ža, bi
zle'elžo yo'o yógo'ten lo ná'gake'.
9 Nnezlžo da' goken che Jesusen'.
Dios bene' ga goke' to chí'ido'ze
yelate' gaxjw ka zej nak wbás ka'
che ya'abá chien', dan' goke' be-
nachze nich gote', na' wzake'e lo
yela' got lo wlazgak yógo'te benách
ka', dan' be' laže' Dios žo'o nich go-
ken ki. Dan' ben Jesusen' da' ni,
Dios bene' ga nape' yela' zen, na'
yela' ba la'ne.
10 Dios bene' yógo'te da' zle'elžo,
na' žone' ga zej nnitan'. Dios bene'
kan žala' gone' katen' bene' ga nak
bia' nak Benne' Criston' Benne'
Weslá li laže' ni'a che da' wzake'e.
Ki ben Dios che Benne' Criston',
Bennen' bene' yela' žeslá nich gak
yechi'e benne' zan ya'abá che Dios.
11 Le' žeyón chawe'e benách ka'
nich gákgake' che Dios. Benne' ka'
žeyón chawe' Benne' Criston', toze
nak Xágake', na' Xakze'. Che len,
Zi'n Dios bi žedoe'ele' katen' znne'
zej nake' biche'e ka'.
12 Ka nak da' ni nyejw le'e yiche
la'y, da' znnan:
Wcháljlena' bicha'a ka' kan nako'
Le', Dios.
Ga zej ndobe benách chio' ka' gola'
da' we lawa' Le'.
13 Lezka' wnné':
Wxén laža'a Dios.
Ga yoble wnné':
Le wia neda' len zi'na' ka',
Benne' ka' benn Dios chia'.
14 Che len, dan' zej nak zi'ne' ka'
bela' žen, lezka' Benne' Criston' ben
kwine' kan zej nake', na' golje' bela'
žen. Ki bene' nich gok gote', na' ka'
goken beké'e yela' wnná bia' che
da' xiwe', dan' wzí' lo nan' goten
benách ka'.
15 Ki ben Benne' Criston' nich gok
beslé' yógo'te benne' ka' gókgake'
ka benne' ndo'w ka' kate' ne zej
nnite'e nbángake', dan' bžébegake'
yela' got.
16 Nak bia' bi bene' ki nich
gáklene' wbás che ya'abá ka' che
Dios, san nich góklene' benne' ka'
zej nake' za'só Bran.
17 Che len, ben byenen gok
Benne' Criston' kan zej nak lježe'
ka', nich gake' law Dios to bxoz blo,
benne' žone' kan znne', na' žeyache'
láže'le' benách ka', na' lezka' nich
gone' da' gon ga gata' lo ne'e yeké'e
dola' da' zej nbaga' benách ka'.
18 Na'a, dan' wzáka'kze Benne'
Criston', na' dan' ben da' xiwe' da'
gónelen gon ga bage'e Le' dola', che
len nape' yela' wak gáklene' benne'
ka', žon da' xiwe' da' žénelen gonen
ga bága'gake' dola'.

3

Jesús nakže' blo ka Moisés

1 Che len, zí'na'do' ka', le'e na'
nakle che Dios dan' bliže' le'e, le
wia binlo kan nak Jesús, Benne'

Criston'. Nake' wbás bseḷa' Dios, na' ḷezka' bx̱oz blo che da' nzi' ḷo na'žo.
2 Jesusen' žone' kan ẕnna x̱tiža' Dios, Bennen' bzoe' Ḷe' latje chie', na' žone' kan ben Moisés, benne' bene' kan ẕnna x̱tiža' Dios, da' bene' ḷawgak yógo'te benách ka' che Dios.
3 Jesusen' nakže' blo ka Moisés na', nich ga'n ẕene' Ḷe', kan nakže blo to benne' nak chie' to yo'o ka no benne' wen žin zoe' ḷo yo'on'.
4 Yógo'te yo'o, zoa no benne' benen', san Dios bene' yógo'te da' ẕḷe'elžo.
5 Da' li Moisés na' bene' kan ẕnna x̱tiža' Dios ḷawgak benách ka' che Dios, san goke' ka to benne' wen žin, nich bdie' da' ka' wnnakze Dios ḷawgak benách ka'.
6 San Benne' Criston' nake' Ẕi'nkze Dios, na' žone' kan ẕnna x̱tiža' Dios. Na'a benách ka' che Dios zej yoe'e ḷo ne'e Ḷe'. Žo'o nakžo benách ka' che Dios cha' ga'nžo choch na' zejte ža ze ḷawte ža ka', kan žon chochžo ḷáẕdo'žo, na' kan žebéḷenlžo da' žx̱en ḷáže'žo.

De latje gan yezí' ḷáže'gak benách ka' che Dios

7 Che ḷen, nyejw ḷe'e yiche kan wnná Dios Be' La'y, da' ẕnnan:
Na'a, cha' žénlele da' ẕchaḷj Dios,
8 bi gonle zide ḷáẕdo'le
kan bengak benne' ka' bží'igake' che Dios
katen' gónegekle' si' biá'gake' Ḷe' ḷo latje dach.
9 Gónegekle x̱a x̱to'le ka' si' biá'gake' neda'
ḷa'kze bḷé'egekle' da' ka' bena' chopḷalj yiz.
10 Che ḷen bža'a benách ka' wnníta'gake' ža na',
na' wnnía': "Ẕchíx̱tezgekle' kan ẕza' ḷáže'gake'.
Bi žénegekle' yéngekle' da' žénela' gónga'."
11 Che ḷen bža'a ḷégake', na' ben chocha' x̱tiža'a, na' wnnía':
Bi chó'ogake' gan yezí' ḷáže'gake' tẕen ḷen neda'.
12 Le gape chi'i kwinle, ẕí'na'do' ka', nich bi gonle zide yichj ḷáẕdo'le nitole ḷe'e, na' bi kwásḷenle Dios ban, na' bi wsanle žejḷe'le che Dios.
13 Na'a, le wzejní'il tole yetole yógo'te ža, kate' ne naken ža ni zoažo na'a, nich bi gon ḷaže'l da' nak doḷa' ḷe'e, na' bi gonle zide yichj ḷáẕdo'le nitole ḷe'e.
14 Yógo'težo gónḷenžo Benne' Criston' tẕen cha' ga'nžo choch na' zejte ža ze ḷawte ža ka', kan wzó ḷaw žon chochžo kwinžo.
15 Ki žaḷa' gonžo kate' ne ẕnna x̱tiža' Dios:
Na'a, cha' žénlele chi'i Dios,
Bi gonle zide yichj ḷáẕdo'le,
Kan bengak benne' ka' bží'igake' che Dios.
16 ¿Noẕ benne' ka' béngekle' x̱tiža' Dios, na' bží'igake' chie' Ḷe'? Yógo'te benne' ka' bebéj Moisés ḷo yežlyó Egipto béngake' ki.
17 ¿Noẕ benne' ka' bža'a Dios ḷégake' chopḷalj yiz? Gokgak benne' ka' béngake' doḷa', na' gótgake' ḷo latje dach.
18 ¿Noẕ benne' ka' Dios ben choche' x̱tiže'e, na' wnné' bi chó'ogake' gan yezí' ḷáže'gake' tẕen ḷen Ḷe'? Gokgak benne' ka' bi béngake' kan ẕnna x̱tiža' Dios.
19 Na'a, žákbe'elžo bi gok chó'ogake' ga na' dan' bi bejḷé'gake' che Dios.

4

1 Na'a, kate' ne nga'n da' bchebe ḷaže' Dios, gone' ga gak cho'ožo latje chie' gan yezí' ḷáže'žo, žaḷa' žébežo wnitžo latje cho'ožo ga na'.
2 Benlžo žo'o diža' chawen' kan béngekle' ḷégake', san dižan' da' béngekle' bi gókḷenen ḷégake', dan' bi bejḷé'gake' che Dios katen' béngeklen'.
3 Žo'o žejḷe'žo che Dios, na' cho'ožo latje chie' gan yezí' ḷáže'žo. Naken kan wnná Dios:
Che ḷen bža'a ḷégake'
na' ben chocha' x̱tiža'a, wnnía':
"Bi chó'ogake' gan yezí' ḷáže'gake' tẕen ḷen neda'."

De latje cho'ožo gan yezí' láže'lenžo Dios tzen, la'kze beyóž ben Dios xchine' ža ni'te katen' bene' yežlyó nga, na' ba bezí' láže'e.
4 Nyejw le'e yiche la'y da' zchaljen kan nak che ža gaže ža, da' znnan: “Bezí' láže' Dios ža gaže ža lo žin da' bene'.”
5 Ga yoble znnan: “Bi chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len neda'.”
6 Benne' ka' béngekle' diža' chawen' zga'ale, bi wyó'ogake' ga na' dan' bi béngake' kan znna xtiža' Dios. Che len, žala' cho'ogak benách yoble ka' ga na'.
7 Che len, lezka' bloe'el Dios to ža yoble, na' wnné': “na'a ža.” Ka' goken, kate' ba wdé yiz zan, na' bchalj Dios lo na' Dabí, kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Na'a ža, cha' žénlele da' zchalj Dios,

bi gonle zide lázdo'le.
8 Chela' ben Josué ga bezí' láže'gake', bi bchalj Dios wdé na' che yetó ža katen' yezí' láže'gak benách ka' tzen len Le'.
9 Che len, nga'n latje chegak benách ka' che Dios nich yezí' láže'lengake' Le' tzen.
10 Benne' ka' chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len Dios, yezí' láže'gake' lo žin da' žóngake', kan bezí' láže' Diosen' lo žin da' bene' Le'.
11 Che len, žala' we' láže'žo cho'ožo gan yezí' láže'lenžo Diosen' tzen. Bi žala' wží'ižo che xtiže'e kan bengak benne' ka' bi bejlé'gake' che Dios, na' bi wyó'ogake' ga na'.

12 Xtiža' Dios nakkzen ban, na' napkzen yela' wak. Zchogžen ka žon to ya ntoche' da' ntochen' bežope la'al. Zchogen gan zej nžag be' nakkzžo, na' da' zoa lo yichj lázdo'žo, ka nak to da' chazen ga žinten lo žit lo bin. Žonen ga nak bia' da' zbek yichjžo, na' da' zza' láže'žo.
13 Bi be gak wkáche'žo gan bi gak Dios le'elen'. Yógo'te da' benkze Dios nla' lawn, na' nžojen lawe' law law Dios. Lawe' Le' žon byenen wloe'elžo da' ka' da' benžo.

Jesús nake' Bxoz Blo, Benne' zente

14 Zoa chežo to Bxoz Blo, Benne' zente, Bennen' beyepe' ya'abá che Dios. Bennen' nake' Jesús, Zi'n Dios. Che len žala' ga'nžo choch lo da' nzi' lo na'žo.
15 Zoa chežo to Bxoz Blo, Bennen' gak yeyache' láže'le' žo'o kan nak da' žaken chežo, dan' ben da' xiwe' da' gónelen gon ga baga' Lekze' dola' dot kan žonen da' žénelen gonen ga bága'žo žo'o dola', san Jesusen', bi be dola' bene'.
16 Che len, dot láže'žo žala' bíga'žo gawze gan že' znna bia' Dios, Bennen' žáklene' žo'o, na' nnablžo-ne' yeyache' láže'le' žo'o, na' lo yela' ži'i laže' chie', gáklene' žo'o kate' bi da' gaken chežo.

5

1 Dios zbekze' no benne' žénele' ladjw benách ka', nich gake' bxoz blo, na' zzoe' le' nich gone' da' ka' žone' law Dios lo wlazgak benách ka', na' nich wdíe' law Dios da' ka' znézjwgake', na' bia yixe' ka' žótgake' lo bkog la'y ni'a che dola' da' zej nbage'e.
2 Bxoz blon', dan' žak chie' tlebe kan žaken chegak yógo'te benách ka', gak gake' zen laže' len benne' bi nnezle ka', benne' ka' zchíxgekle'.
3 Dan' nak bxoz blon' benachze, che len žala' wdíe' law Dios to bia yixe', bian' gote' lo bkog la'y, ni'a che dola' da' nbága'kze' le', kan žone' ni'a che dola' da' zej nbaga' benách ka'.
4 Bi gak nitó benne' gon kwine' bxoz blo, san Dios zbie' no benne' žala' gake' bxoz blo, kan wžíe' Aarón, bennen' goke' bxoz blo nežw.
5 Lezka' goken che Benne' Criston', bi ben kwine' Bxoz Blo, san Dios bzoe' Le' Bxoz Blo. Kan nak da' ni, Dios gože' Le':

Le' nako' Zi'na'.
Bzoa' Le' na'a.

6 Ḻezka' gože' Ḻe' kan nyejw ga
yoble, katen' wnné':
Le' náktezo' Bx̱oz,
kan gok Melkisedek bx̱oz.
7 Benne' Criston', katen' wzoakze'
ježlyó nga, bcháljlene' Dios, na'
góta'yoele' Ḻe'. Wžéžeyi'e, na' wžeže'
ḻaw Dios, Bennen' gok yeslé' Ḻe' ḻo
yeḻa' got, na' Dios benle' chie' dan'
bžebe' Dios dot ḻaže'e.
8 Ḻa'kze goke' Ẕi'n Dios, bsedle' gone'
kan ẕnna x̱tiža' Dios ni'a che da' ka'
gókgaken chie', da' ka' wẕake'e.
9 Katen' ba gok Benne' Criston' dot
kan žaḻa' gak Bx̱oz Blo, na' Dios
bene' Ḻe' Benne' žeslé' to chi'ize
yógo'te benne' ka' žóngake' kan ẕnna
x̱tiže'e.
10 Naž Dios bzoe' Ḻe' Bx̱oz Blo kan
gok Melkisedek na' bx̱oz blo.

Žon ẕož chežo wži'ižo che Benne' Cristo

11 Kan nak da' ni, žaḻa'
wcháljlento' ḻe'e da' zan, dan' naken
zede wzejni'ilto' ḻe'e, dan' bi na'
chejní'ilele.
12 Ba wdé ža žaḻa' gak wsédlele
ḻe'e benách ka' x̱tiža' Dios, dan' ba
bénlele scha, san žon byenen no
benne' wsedle' ḻe'e da' yoble da' bi
naken zede dan' ba nzi' ḻo na' no
benne' ẕzo ḻawe' žejḻi'e che Benne'
Criston'. Nga'nle ka to x̱kwide'
že'ndo', bi'don' ne žáẕe'be' niže', na'
bi gak gawbe' yeḻa' waw choch.
13 No benne' žon byenen soa no
benne' wsedle' ḻe' da' bi naken
zede, nake' ka to x̱kwide' ne
žáẕe'be' niže'. Bi nsedle' kan nak
tḻebe ḻen da' naken chawe'.
14 Yeḻa' waw choch naken da'
žawgak benne' ka' ba zej nake'
benne' waḻe ka', benne' ka'
žónbia'gekle' da' naken chawe',
na' da' bi naken chawe', dan' ba
bkóngekle' žin yeḻa' žejní'il chégake'.

6

1 Che ḻen, bi žaḻa' wsédtezlžo da'
ka' ba bsedlžo katen' wzó ḻawžo
ženlžo kan nak che Benne' Criston'.
Žaḻa' gólžežo ḻo yichj ḻáẕdo'žo nich
gakžo dot ḻi ḻaže' benách chie' ka'.
Bi žon byenen wsedlžo da' yoble da'
ka' bi zej naken zede:
kan žaḻa' yeyát ḻáže'žo, na'
kan biž žaḻa' gonžo da' kegle ka', na'
kan žaḻa' chejḻe'žo che Dios, na'
2 da' ka' žsedlžo kan žaḻa' yezoažo
nis, na'
kan žaḻa' x̱oa na'žo benách
ka' žejḻé'gake' che Benne'
Criston', na'
kan yebangak benne' gat ka', na'
kan chog Dios chegak benne'
wen da' ẕinnj ka' gátgake' to
chi'ize.
Cha' ba nsedlžo yógo'te da' ki bi žon
byenen wsédželžon.
3 Ki gonžo cha' Dios gonne' žo'o
latje.
4-6 ¿Wak gonžo ga yeyát ḻáže'gak
da' yoble benne' ka' žebéj yíchjgake'
Dios, na' ẕzí'igake' chie' Ḻe'?
Cha' bžin baní' che Dios ḻo yichj
ḻáẕdo'gake', na' cha' wẕí'gake' da'
ẕneẕjw Dios, na' gókgake' toze ḻen
Dios Be' La'y, na' cha' wẕí'gake' diža'
chawen' che Dios, na' yeḻa' wak che
da' za', na' cha' naž yebéj yíchjgake'
Dios, na' wží'igake' chie' Ḻe', bi gak
gonžo ga yeyát ḻáže'gake' da' yoble,
dan' gaken kan wdá'gake' Ẕi'n Dios
ḻe'e yag kroze da' yoble, na' gon
dítjgekle' Ḻe' ḻawgak yógo'te benách
ka'.
7 Benne' ka' žóngake' ki zej nake'
ka ježlyón' da' ẕzin' nis yejw
da' ẕbix̱en ḻawlen zan chi'i. Cha'
ježlyón' ẕneẕjwn da' yebéḻengekle
benne' ka' žá'ngaken', na' Dios žaz
ḻaže'en,
8 san cha' ẕzoazen lba yeche', na'
bisgá', na' nga'n ditjen, na' nbaga'n
ẕia, na' ba naken da' wzeyžon.

Da' žx̱en ḻáže'žo da' žonen ga ẕga'nžo choch

9 Ḻa'kze ẕchaljto' ki, lježto' ka',
nži'ilto' ḻe'e, na' žeklto' nakle
ka ježlyón' da' ẕnézjwḻe'en, na'
žebéḻenlele yeḻa' weslá da' ba nzi'le.

10 Dios nake' chawe', na' bi gal
laže'e žin chawe' da' benle, na' da'
ka' benle dan' nží'ilele-ne', na' kan
góklenle benne' ka' che Dios, na' zej
žáklenle légake'.
11 Na'a, žénelto' we' láže'le lježle
tole yetole, na' gonle ki na' zejte ža
ze lawte ža ka', nich gata' chele dot
da' žxen láže'le.
12 Žénelto' bi gakle za'wed, san
gonle kan žongak benne' ka'
žejlé'gake' che Dios, na' kwezle zen
laže', na' si'le da' ka' bchebe laže'
Dios gonne' chežo.
13 Ki naken dan' ben choch Dios
xtiže'e katen' bchebe laže'e bi da'
wnezjwe' che Bran. Dan' bi zoa
no benne' nakže' blo ka Dios, che
len ben choche' xtiže'e ni'a che la'
kwinze'.
14 Ki wnná Dios: "Da' li gon
chawa'a le', na' gona' ga chanle'e
za'só' ka'."
15 Bran na' wleze' zen laže', na'
gota' chie' da' bchebe laže' Dios
wnezjwe' chie'.
16 Kate' to benne' žon choche'
xtiže'e, žon chochen' ni'a che to
benne' nakže' blo ka le', na' da' ni
zzoa žin yógo'te diža' bizjw, dan' ben
choche' xtiže'e.
17 Che len katen' Dios ben
choche' da' bchebe laže'e gone', ben
chochen' ni'a che la' kwinze'. Bene'
ki dan' gónele' wloe'ele' benne'
ka' žala' sí'gake' da' bchebe laže'e
wnezjwe' chégake', nakkzen, na' to
chi'ize že' da' bzoa lawe' gone'.
18 Dan' bchebe laže' Dios, na' dan'
ben chochen', da' chopen ki batkle
chá'gaken, na' kan nak chegak da'
chopen ki, bi gak gon laže' Dios.
Ki ben Dios nich gakkzen chežo to
da' yeyón zen žo'o. Žxen láže'žo
Le', gata' chežo da' zbez láže'žo dan'
bzoen' chežo.
19 Dan' žxen láže'žon zzoa
chóchtezen yichj lázdo'žo, na' naken
ka to do ya da' zzoa žin to barkw
zen. Dan' žxen láže'žon žape chi'i
Benne' Criston' ni'a chežo gan zoa
Dios ya'abá, na' žen' lo latje la'y
dan' zoan xkóže'le laže' da' nalan'
lo yodon' da' zoan ya'abá che Dios.
20 Wyó'o Jesusen' lo wlazžo žo'o
gan zoa Dios ka to benne' zloe'ele'
žo'o nez, na' Dios bzoe' Le' Bxoz Blo
to chi'ize kan gok Melkisedek bxoz
blo.

7

Jesús nake' Bxoz Blo kan gok Melkisedek

1 Melkisedek goke' benne' wnná
bi'e lo yež Salem, na' lezka' goke'
bxoz che Dios, Bennen' zente. Kate'
ne zezá' Bran, zeyeje' wdé gok
wdile katen' blej bchochje' benne'
wnná bia' ka', na' bžoj Melkisedek
na', na' bejchage' Bran na', na'
wnnable' Dios gon chawe'e Bran
na'.
2 Bran na' bnezjwe' Melkisedek
na' to kwe' che to chi kwe' che
yógo'te da' wzi'e lo wdilen'. Da' ze-
jlás la Melkisedek na' znnan len diža'
xiža': "Benne' Wnná Bia' Chawe'"
na' lezka' nake' benne' znna bi'e lo
yež Salem, da' znnan len diža' xiža':
"Benne' Wnná Bia' Zka'n Žie'."
3 Bi nyejw le'e yiche da' znnan
wnníta'gak xa xne'e, o xa xta'we'
ka', na' bi nyejw ža golje' o ža gote',
san nake' kan nak Zi'n Dios dan'
nake' to chi'ize bxoz blo.
4 Le wia nga, kan gok Melkisedek
na' zen, dan' xažo Bran na'kze
bnezjwe' chie' to kwe' che to chi
kwe' che da' wlejen' lo na'gak
benne' wnná bia' ka', benne' ka'
blej bchochje' lo wdilen'.
5 Lo da' bzoj Moisés, Dios wnné'
benne' ka' zej nake' za'só Lebí,
benne' ka' zej nake' bxoz ka',
sí'gake' to kwe' che to chi kwe'
che da' zzi'gak benách Israel ka',
la'kze zej nake' ljéžgake' ka', dan'
yógo'tegake' zej nake' za'só Bran na'.
6 Melkisedek na' bi nake'
ljéžgake', san wzi'e to kwe' che to
chi kwe' lo na' Bran na', bennen'
wzi'e da' ka' bchebe laže' Dios
wnezjwe' chie'. Lezka' Melkisedek

na' wnnable' Dios gon chawe'e
Bran na',
7 na' bi gak nitó benne' wži'e che
da' ẕnnan: "Bennen' nakže' blo ḻaw
Dios ẕnnable' Dios gon chawe'e ben-
nen' nakže' gax̱jw."
8 Na'a, ža ni zoažo na'a, benne'
ka' ẕzí'gake' to kwe' che to chi kwe'
ḻo na'gak benách ka' ḻezka' zej nake'
benách žátgakkze', san Melkisedek
na', zoa da' ẕnnan kan nak chie', da'
ẕnnan zoe' nbane'.
9 Na'a, gak nnažo kan nak che
Lebí, na' chegak ẕa'sóe' ka', benne'
ka' ẕzí'gake' to kwe' che to chi
kwe' ḻo na'gak benách ka', ḻezka'
wdíẕjwgake' to kwe' che to chi kwe'
katen' Melkisedek na' wẕi'e to kwe'
che to chi kwe' ḻo na' Bran na', x̱a
gole wdé chégake'.
10 Ki naken dan' gak nnažo Bran
na' ne noe'e Lebín', na' ẕa'sóe' ka' ḻi'e
katen' Melkisedek na' bejchage' ḻe',
dan' bi na' gáḻjgake'.
11 Benách Israel ka' ẕzí'gake' x̱tiža'
Moisés ḻo na'gak bx̱oz ka', benne'
ka' zej nake' ẕa'só Lebín', gan ḻezka'
nbab Aarón, bennen' goke' bx̱oz
blo nežw. Na'a, chela' gak yeyakgak
benách ka' dot chawe' ḻaw Dios dan'
žóngake' kan ẕnna da' bchi'le Moisés
na', bi gon byenen soa yetó bx̱oz
kan gok Melkisedek na', na' kege
kan gok Aarón na'.
12 Cha' bcha' Dios kan žaḻa' gak
bx̱oz, na' žon byenen wché'e da'
ẕchi'le' benách ka'.
13 X̱anžon', Bennen' nyejw ḻe'e
yiche da' ki kan nak chie', nbabe'
yetó kwe' ẕa'só Israel ka naken
da' nbab Lebín', na' che kwe' ẕa'só
ka' gan nbab X̱anžon', nitó benne'
goke' bx̱oz ḻaw Dios.
14 Naken ki dan' nak bia' golj
X̱anžon' ḻo kwe' lješ ka' Judá, na'
Moisés na' bi bchaḻje' che Judá na'
katen' bchaḻje' chegak benne' ka'
žaḻa' gákgake' bx̱oz ka'.
15 Nak bia' da' ni ni'a che da' žaken
na'a. Kan gok Melkisedek na' bx̱oz,
ba bḻoe'e ḻaw yetó Bx̱oz, Jesusen'.
16 Benne' ni, bi nake' Bx̱oz dan'
ẕnna da' bsedle Moisés na' kan zej
nak lješe' ka', san nake' Bx̱oz dan'
nape' yeḻa' wak che yeḻa' nban da'
batkle yeyožen.
17 Nyejw ḻe'e yiche la'y da' ẕzoa lin
chie' Ḻe', da' ẕnnan:
To chi'ize nako' Le' Bx̱oz
kan gok Melkisedek bx̱oz.
18 Na'a, ba wdé che diža' golen' ka
žaḻa' gak bx̱oz, dan' bi wdapkzen
yeḻa' wak, na' bi be gok gonen.
19 Dan' bchi'le Moisés bi gok yey-
onen dot chawe' benách ka' ḻaw
Dios. Na'a, ba wyó'o to da' žx̱en
ḻáže'žo da' nakžen chawe', da' žonen
ga gak bíga'žo ḻaw Dios.
20 Katen' ben Dios ga nak Jesusen'
Bx̱oz, ben choche' x̱tiže'e.
21 Bi ben choch Dios x̱tiže'e katen'
wžíe' benne' ka' nich gákgake' bx̱oz
ka', san katen' wžíe' Jesusen' nich
gake' Bx̱oz, na' ben choche' x̱tiže'e,
na' wnné':
Ben chocha' x̱tiža'a neda', X̱ano',
wnnía':
"Bi wchá'a kan gona'.
To chi'ize nako' Le' Bx̱oz
kan gok Melkisedek bx̱oz."
22 Che ḻen, Benne' Criston' nake'
Bennen' žone' ga nakkze dižan' da'
ẕka'n chawe' dan' nakžen chawe' ka
gok da' nežwn'.
23 Bx̱oz ka' gókgake' benne' zan,
dan' bi gok gá'ngake' nga dan'
gótgake',
24 san dan' zóateze Jesusen', to
chi'ize nake' Bx̱oz, na' batkle gon
byenen chaz no benne' latje chie'
nich gake' bx̱oz.
25 Che ḻen, to chi'ize gak Jesusen'
yeslé' benne' ka' ẕbíga'gake' ḻaw
Dios, ni'a che la Jesusen', dan'
zóateze' nbane', na' ẕnne chawe'e
ḻo wlázgake' ḻaw Diosen'.
26 Ben byenen soa to Bx̱oz Blo ki
chežo. Nake' la'y, na' dot chawe',
na' bi žónḻene' benne' doḻa' ka' tẕen,
san nakže' ẕen ka yógo'te da' žen'
ya'abá che Dios.

27 Jesusen' bi nake' kan zej nak
bxoz blo ka', benne' ka' nníta'gake'
yežlyó nga, dan' ben byenen
wdégake' žen law Dios tža tža.
Bétgake' bia yixe' ka' lawe' Le' ni'a
che dola' da' zej nbága'kze', na' wdé
na' tlebe béngake' ni'a che dola'
da' zej nbaga' benách ka'. Na'a,
Jesusen', toze chi'i bdie' žen law
Dios, katen' bde kwine' law Dios,
na' blalje' xchenkze' ni'a che dola'
da' zej nbaga' yógo'te benách ka'.
28 Lo da' bchi'le Moisés, benách
ka' bi zej nake' dot chawe', zej
nake' bxoz, san wdé bžin da' bchi'le
Moisés ga ni, Dios ben choche'
xtiže'e, na' bene' ga nak Zi'nkze'
Bxoz Blo, dan' nake' dot chawe' kan
žala' gak to bxoz che Dios.

8

Jesús nake' Bxoz Blo chežo

1 Na'a, kan nak da' ba wnnía',
znnan ki: zoa to Bxoz Blo ki chežo,
Bennen' wži'e kwit li ža che Dios
gan ži'e, znna bi'e ya'abá.
2 Le' žone' žin ka Bxoz Blo lo lat-
jen' dan' naken dot la'y, dan' naken
yodon' dan' bchis Xanžo Dios, na'
kege benne' ka'.
3 Dios zbie' yógo'te bxoz blo ka'
nich wdégake' lawe' Le' da' ka'
znézjwgak benách ka', na' lezka'
xchengak bia yixe' ka'. Che len ben
byenen soa da' wdé Benne' Criston'
law Dios.
4 Chela' zoe' yežlyó nga, bi gake'
bxoz, dan' zej nníta'teze bxoz ka'
nga, benne' ka' zdégake' law Dios da'
ka' znézjwgak benách ka' kan znna
da' bchi'le Moisés.
5 Bxoz ki žóngake' žin che to da'
zloé'ezelen, dan' naken ka to bxin
che dan' zoan ya'abá che Dios.
Ki naken dan' wnná Dios katen'
gože' Moisés gone' yo'o yiddon', na'
wnné': "Bwia nga, ben yógo'te dot
kan nak dan' bloe'ela' le' law ya'a
na'."
6 Na'a, Bxoz Blo chežo ni, žone'
žin che da' záka'žen, na' ni'a che da'
bene' Le' zoa chežo to diža' da' zka'n
chawe' da' záka'žen, dan' zchaljen
che to da' záka'žen, dan' bchebe
laže' Dios gatan' chežo.
7 Chela' wdape dižan' da' zka'n
chawe' da' nežwn' dot yela' wak, bi
ben byenen soa to diža' bežope da'
zka'n chawen'.
8 Na'a, Dios zloe'ele' bi beyak-
gak benne' ka' dot chawe' lawe' Le'
katen' bchalje' dan' nyejw le'e yiche
la'y, da' znnán:
Le wia nga, znna Xanžo Dios: "Za'gak ža ka'
katen' wzóa' to diža' kobe da' wká'n chawen',
dan' gónlena' benne' Israel ka', na' benne' Judá ka'.
9 Bi gaken kan gok dižan' da' zka'n chawen',
dan' bénlena' xa xtó'gake' ka',
ža na' bexwa' ná'gake',
na' bebéjgaka'-ne' lo yežlyó Egipto.
Dan' wléj yíchjgake' diža' chia' da' zka'n chawen',
neda' wléj yíchjgaka'-ne'." Ki znna Xanžo Dios:
10 "Che len, ki gak diža' da' wká'n chawen'
dan' gónlena' benách Israel ka'
te ža ki." Ki znna Xanžo Dios:
"Wchiza' lo yichj lázdo'gake' da' wchi'la'
na' wzojan' lo yichj lázdo'gake'.
Naž gaka' Dios chégake'
na' légake' gákgake' benách chia' ka'.
11 Bi gon byenen no benne' wsedle' lježe', na' nne':
Benbia' Xanžo Dios.
Ki gaken dan' gónbia'gake' yógo'tegake' neda',
gan so law no benne' nake' gaxjw,
na' zejte no benne' nake' blo.
12 Yeyache' láže'la' légake',
na' yenít lawa' da' kegle da' béngake',
na' biž chejsá' laža'a dola' da' zej nbage'e."
13 Katen' bchalj Dios che to diža'
kobe da' zka'n chawen', naken dan'
ba bgole diža' nežwn', na' za' te che
dan' ba ngolen, na' ba naken da' ba
wdén.

9

Latj la'y da' žen' ngaze, na' Latj La'y da' žen' ya'abá

1 Na'a, kan nak dižan' da' zka'n
chawe' da' nežwn', wnníta'gak da'
zchi'l ka' kan žala' wká'n zenžo Dios,
da' ka' bžággaken dižan'. Latje la'y,
da' bžagen dižan', goken che yežlyó
nga.
2 Ki gok yo'o la'y na' da' goken
yid. Lo latjen' da' wžén' law le, dan'
nzin' latje la'y, wnníta'gak da' ka'
nwá'gaken yi', na' bkog la'y gan
bkwá'gake' yet xtildo' ka' law Dios.
3 Xkóže'le laže' bežope dan' nalan'
lo yo'on', wzóa latjen' da' nzin' latje
la'yte,
4 na' lo latjen' wzóa to bkog da'
goken oro gan bzéygake' yale, na'
lezka' wzóa to kak ga na', gan
wyó'o dižan' da' zka'n chawen', na'
gokw kak na' oro, na' loe'ele kak
na' wnníta'gak zíga'don' da' goken
oro, gan wyó'o yet xtildo' da' nzin'
maná, len bar che Aarón, dan'
beyeklen ni'a ne'ndo', na' lezka' yej
blag ka', gan nyejw dižan' da' zka'n
chawen'.
5-6 Law kak na' wnníta'gak chope
wbás che ya'abá ka', da' ka'
gókgaken oro, na' zej nzin' kerubín
che latje gan bloe'e law Dios, na'
zoagak xílgaken lawle latje gan bde
bxoz blo žen che to zíla'do' ni'a che
dola'. Ki bnnita' cháwe'gake' da'
ki. Žáztezgak bxoz ka' lo latjen' da'
žen' lawle, gan žóngake' žin chégake'
che da' zka'n zéngake' Dios. Bi gak
wchalja' na'a dot kan gokgak da' ki.
7 Lo latje bežopen', toze bxoz
blo wyoé'e toze chi'i twiz twiz,
na' bi'e žen, da' bdien' law Dios
ni'a che dola' da' nbága'kze' le', na'
lezka' ni'a che dola' da' zej nbaga'
benách ka', dola' ka' béngake' da' bi
gókbe'egeklen'.
8 Dios Be' La'y zzejni'ile' žo'o bi
gok la'žo law Dios na'kze kate' ne
zkóngekle' žin lo latje la'yen' da' žen'
lawle lo yo'o la'y da' goken yid,
da' bžagen diža' nežwn' da' zka'n
chawen'.
9 Da' ki zej naken to da' zloé'ezelen
da' žaken na'a ža. Da' ka' bdégake'
law Dios len žen chegak bia yixe'
ka', bia ka' bétgake' law Dios, bi gok
yeyóngaken yichj lázdo'gak benne'
ka' dot chawe', benne' ka' bka'n
zéngake' Dios ki.
10 Da' ki bloé'ezegeklen kan nak
chegak da' we'j bdáwgake', na' kan
žala' gon chawe' kwíngake', na' che
da' bsedle Dios kan žala' gak che
bela' žen chégake'. Dios bnnite' da'
ki chégake' na' zejte ža žala' wché'e
yógo'te da' ka'.
11 Na'a, ba bedjlá' law Benne'
Criston', Bennen' nake' Bxoz Blo
che da' naken dot chawe', dan' bla'
lawn ni'a che da' bene' Le'. Latje
La'y gan wyoé'e Le' naken blo, na'
naken dot chawe', na' bi naken da'
bengak benách ka', na' bi naken
che yežlyó nga.
12 Na'a, ba wyó'o Benne' Criston'
lo Latje La'yen', da' žen' ža'le,
kege len xchengak beždo' ka', na'
xchengak chibo ka', san len žen
chekze'. Toze chi'i wyoé'e lo Latje
La'yten', na' ka' goken, bene' ga
belažo to chi'ize.
13 Da' li, xchengak bože ka', na'
chibo ka', na' de chegak beždo' ka',
bia bzéygake'-ba' law Dios, da' ka'
bchébgake' lo yichjgak benne' ka'
zej nbage'e dola', gok yeká'gaken
dola' ka' da' zej nbaga' benách ka'
nich yeyóngaken légake' chawe' lo
bela' žen chégake' kan nak che yela'
yodo' chégake'.
14 Na'a, xchen Benne' Criston'
gónle'ežen ki, dan' bde kwine' law
Dios, na' goke' dot chawe', na' Dios
Be' La'y, Bennen' zóateze', wzóalene'
Le'. Na'a, xchen Benne' Criston'
žeyonen yichj lázdo'žo dot chawe' lo
da' ka' wbága'žo, da' ka' žóngaken ga
gatgak benách ka'. Ki bene' nich
gak bíga'žo nich gonžo žin law Dios
ban.
15 Che len Jesús, Benne' Criston',

nake' Bennen' ben choche' diža' koben' da' ẕka'n chawe', dan' gote' L̲e', na' beké'e dol̲a' da' wbága'gak benách ka' kate' ne zoa diža' nežwn' da' ẕka'n chawen'. L̲ezka' gote' nich gak sí'gake' da' ka' bchebe l̲aže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' wžíe', da' ka' zóatezgaken.

16 Kate' žat to benne', na' cha' ba bzoje' l̲e'e yiche kan žal̲a' chísgake' da' ka' wdape', žon byenen gak bia' ba nat bennen' nich gak góngake' kan ẕnna dan' bzojen'.

17 Kate' ba nat bennen', nač gak góngake' kan ẕnna dižan', san kate' ne zoe' nbane', bi gak góngake' kan ẕnnan.

18 Che l̲en, diža' nežwn' da' ẕka'n chawen' wzakan' dan' gok chochen ni'a che žen, da' ẕl̲oe'elen zoa no benne' gote'.

19 Katen' Moisés bl̲oe'ele' benne' ka' kan zej nak yógo'te x̲tiža' Dios, na' bex̲we' žen chegak beždo' ka', na' chegak chibo ka', dan' nchix̲en nis, na' bex̲we' to yíx̲e'do' da' nzin' hisopo, na' yicha' ẕila' da' ne'jen x̲na, na' l̲en da' ki bx̲ite' žen dan' nchix̲en nisen' l̲aw yiche gan nyejw x̲tiže'e, na' l̲ezka' l̲awgak benách ka'.

20 Nač gože' l̲égake': "Da' ni naken žen da' žon chochen dižan' da' ẕka'n chawe' da' bchi'le Dios žo'o gonžo kan ẕnnan."

21 L̲ezka' Moisés bx̲ite' žen na' l̲o latje la'y da' goken yid, na' l̲awgak yógo'te da' bkóngekle' žin l̲o latje la'y nich bka'n ẕéngake' Dios.

22 Kan ẕnna x̲tiža' Dios, yeláte'ze ka dachgak yógo'te žal̲a' yeyón žen l̲égaken chawe', na' cha' bi wlál̲jgake' žen, bi yegá'a dol̲a'.

X̲chen Jesús, Benne' Cristo, žeká'an dol̲a'

23 Ki naken, ben byenen wzóa da' beyonen chawe' yodo' da' žen' yežlyó nga da' naken to da' ẕl̲oé'ezelen kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, san kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, ben byenen soa to da' yeyonen chawe' benne' ka' chó'ogake' ga na', dan' záka'žen ka x̲chengak bia beždo' ka'.

24 Bi wyó'o Benne' Criston' l̲o latje l̲a'yen' da' bengak benách ka', dan' naken to da' ẕl̲oé'ezelen kan nak dan' naken dot l̲i l̲aže', san wyoé'e L̲e' ya'abá na'kze nich gak l̲a' l̲awe' na'a l̲aw Dios l̲o wlazžo žo'o.

25 Bx̲oz blo, bennen' zoe' yežlyó nga, žoe'e latje l̲a'yte twiz twiz l̲en žen chegak bia beže ka', san bi žon byenen cho'o Benne' Criston' zan chi'i nich got kwine' l̲aw Dios.

26 Chela' goken ki, na' gon byenen saka' Benne' Criston', na' gate' zan chi'i ža ni'te kate' ne žata' yežlyó, na' zejte na'a ža, san na'a, kate' nak ža ze l̲awte ža ka', toze chi'i bl̲a' l̲awe', na' to chi'ize bde kwine' l̲aw Dios, na' gote' nich beké'e dol̲a' chežo.

27 Kan žon byenen gatgak yógo'te benách ka' toze chi'i, na' te na' Dios wchi'a l̲aže'e l̲égake',

28 l̲ezka', toze chi'i got Benne' Criston', na' bde kwine' l̲aw Dios nich beké'e dol̲a' da' zej nbaga' benne' zan. Na'a, l̲a' l̲awe' da' bežope chi'i, kege nich yeké'e dol̲a', san nich yeslé' to chi'ize benne' ka' ẕbézgake' L̲e'.

10

1 Da' bchi'le Moisés žo'o goken to da' ẕl̲oé'ezelen kan nak da' chawe' da' zan', na' bi goken dot kan naken. Che l̲en, dan' bchi'le Moisés góngake' bi gok yeyonen benne' ka' dot chawe', benne' ka' bl̲á'gake' l̲aw Dios twiz twiz, na' biá'gake' žen chegak bia beždo' ka', dan' bdétezegaken' l̲aw Dios.

2 Chela' gok yeyonen l̲égake' dot chawe', na' bi bdétezgake' žen na' l̲aw Dios, dan' benne' ka' ba beyákgake' dot chawe' biž gákbe'egekle' zej nbage'e dol̲a'.

3 Žen na' da' bdégake' l̲aw Dios twiz twiz benen ga bejsá' l̲áže'gake' zej nbage'e dol̲a'.

4 Ka' goken dan' xchengak bože
ka', na' chibo ka', bi gok yeká'an dola'.
5 Che len, kate' bla' Benne'
Criston' ežlyó nga, gože' Dios kan
nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
Bi žénelo' wdé no benne' žen chegak
bia bože ka' lawo' Le',
san beno' ga naka' neda' benachze.
6 Bi žaz lažo'o wzéy no benne' bia
bože ka' lawo',
o wdé no benne' xchéngakba' lawo'
ni'a che dola'.
7 Nož wnnía': "Zoa' neda' nga nich
gona' kan žénelo' Le', Dios.
Naken kan nyejw le'e yiche la'y kan
gaken chia'."
8 Dan' nyejw zga'ale znnan: "Bi
žénele Dios wdé no benne' žen
chegak bia bože ka' lawe' Le'." Da' ni
zloe'elen žo'o biž žaz laže' Dios da' ni,
la'kze lo da' bchi'le Moisés gož Dios
légake' góngake' ki.
9 Wdé na' znnan: "Zoa' neda' nga
nich gona' kan žénelo' Le', Dios."
Da' ni zloe'elen žo'o žeká' Dios dan'
bdégake' lawe' Le' zga'ale, na' zzoe'
latje chen da' bde Zi'nkze' lawe'.
10 Na'a, Dios žeyone' žo'o dot chawe'
dan' ben Benne' Criston' kan žénele
Dios katen' bde kwine' lawe' Le' lo
wlazžo žo'o, na' gote' toze chi'i.
11 Da' li yógo'te bxoz ka', benne'
ka' nníta'gake' ežlyó nga, zzégake'
tža tža, na' žóngake' xchíngake', na'
tlebe kan žóngake', na' zan chi'i
zdégake' xchengak bia bože ka' law
Dios, dan' bi gak yeká'an dola'.
12 Na'a, Benne' Criston', toze chi'i,
to da' bdie' to chi'ize law Dios ni'a
che dola', na' nož bejži'e kwit li ža
che Dios,
13 ga na' zbeze' ža gon Dios ga
benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'
wzóa zíbgake' lawe' Le'.
14 Ni'a che toze da' bdie' law
Dios, to chi'ize bene' ga zej nak
benne' chie' ka' dot chawe', na'
bdie' légake' lo na' Dios.
15 Lezka' Dios Be' La'y zzoa lie'
da' wnné' zga'ale, na' nyejwn le'e
yiche, znne':
16 Ki gak dižan' da' wká'n chawen'
da' gónlena' légake'
Te ža ki. Znna Xanžo Dios:
"Wchiza' xtiža'a lo yichj lázdo'gake',
na' wzojan' lo yichj lázdo'gake'."
17 Wdé na' wnné':
Biž chejsá' laža'a dola' da'
wbága'gake',
na' zia da' béngake'.
18 Che len, cha' ba begá'a dola', biž
žon byenen bi da' wdežo law Dios
ni'a che dola'.

Gak bíga'žo law Dios

19 Na'a, zí'na'do' ka', gak bíga'žo
law Dios dot láže'žo ni'a che xchen
Jesús, Benne' Criston'.
20 Chéjlenžo to nez kobe, da'
naken li laže', dan' bzoa Benne'
Criston', dan' zžinen xkóže'le lažen'
da' bsejwen gan gak chó'ogake'
latjen' da' nakten la'y, dan' nnažo,
nezen' dan' bsaljwe' chežo dan'
bdie' bela' žen chekze'.
21 Jesusen' nake' Bxoz zente
chežo, na' znna bi'e benách ka' che
Dios.
22 Che len gak bíga'žo law Dios dot
láže'žo, na' lo yela' žxen laže' chežo,
dan' žejle'žo che Benne' Criston',
dan' ba beyone' yichj lázdo'žo dot
chawe', nich bi yesbaga' lázdo'žo
žo'o zia, na' beyone' bela' žen chežo
dot chawe' len to nis da' záka'le'en.
23 Žala' soa chochžo, na' bi gak
chope láže'žo kan nak da' žxen
láže'žo che da' nzi' lo na'žo, da'
bchebe laže' Dios gonne' chežo, na'
Le' žone' kan znne'.
24 Žala' gon chochžo tožo yetožo,
na' gonžo ga ži'ilžo lježžo ka', na'
gonžo da' naken chawe'.
25 Bale benách biž zdóblengake'
žo'o. Bi žala' gonžo žo'o kan žongak
benách ka', san žala' gon chochžo
tožo yetožo, na' gónžežo ki dan'
zle'elžo za' žin ža yelá' Xanžon'.
26 Cha' zéjlenžo žonžo dola' kate'
ba nónbia'žo da' naken dot da' li, bi
be zoa da' gak wdežo law Dios da'
yeká'an dolan'.

27 Benne' ka' žóngake' ki, l̲o yel̲a'
z̲žebe chégake' želbeze' ža chog Dios
chégake' chó'ogake' l̲o yi' gabíl, dan'
wzéytezen benne' ka' z̲ží'igake' che
Dios.
28 Kate' to benne' bzoe' chel̲a'ale
da' bchi'le Moisés, bétgake' l̲e' cha'
chope chonne benne' ka' bzoa
lígake' da' bene', na' nitó benne'
beyache' l̲áže'le' l̲e'.
29 Na'a, cha' no benne' wzóe'
chel̲a'ale Z̲i'n Dios, wzóe' chel̲a'ale
x̲chene' da' žon chochen dižan' da'
z̲ka'n chawen', dan' žeyonen žo'o
chawe', na' bága'že' z̲ia. No benne'
gone' ki wka'ne' ka'ze Dios Be' La'y,
Bennen' žonne' chežo da' žiážjelžo.
30 Ki gaken dan' nónbia'žo Dios,
Bennen' wnné': "Chia' neda' nak
yel̲a' žezí' wzón. Neda' yebi'a
chegak benách ka'." Ki wnná X̲anžo
Dios. L̲ezka' wnné': "X̲anžon' wchi'a
l̲aže'e benách chie' ka'."
31 Žal̲a' žebe no benne' žal̲a'
wsaka' zi'i Dios ban l̲e'.
32 Le chejsá' l̲aže' ža ka' da' ba
wdégaken katen' za' bžin baní'
chele, na' bzóelele da' zan da' bsaka'
zí'gake' l̲e'e.
33 Bl̲iž zí'gak benách ka' l̲e'e, na'
besbága'gake' l̲e'e z̲ia l̲awgak benách
ka', na' l̲e'e bénl̲enle tz̲en benne' ka'
wz̲áka'gake' ki.
34 Ka' goken dan' beyache'
l̲áže'lele benne' ka' zej nyejwe' liž
ya, na' l̲o yel̲a' žebél chele bzóelele
benne' ka' wléjgake' ližle da' ka'
gota' chele. Ki benle dan' nnézlele
da' nakžen chawe', na' da' zóatezen
ya'abá che Dios zej naken chele.
35 Na'a, bi wka'nle dan' žx̲en
l̲áže'le, dan' noan to da' z̲en da'
yebí'i Dios chele.
36 Žon byenen kwezle z̲en l̲aže',
nich kate' ba benle kan žénele Dios
gonle, na' si'le da' bchebe l̲aže'e
gonne' chele, kan nyejw l̲e'e yiche
la'y, kan wnná Dios, da' z̲nnan:
37 Yetó chí'ido'ze
l̲a' Bennen' žal̲a' yide',
na' bi žel̲e'.
38 Naž no benne' nake' chawe' l̲awa'
neda',
yelá bennen' dan' žejl̲i'e chia' neda'.
Cha' yekwase', na' wzóe' neda'
chel̲a'ale,
biž chaz l̲aža'a-ne'.
39 Na'a, žo'o ni bi nakžo ka benne'
ka' z̲kwásgake', na' z̲zóagake' Dios
chel̲a'ale, na' kwia yí'gake', san
žejl̲e'žo che Benne' Criston', na' ba
nzi'žo yel̲a' žeslá.

11

Kan žal̲a' chejl̲e'žo che Dios

1 Na'a, dan' žejl̲e'žo che Dios, nnezlžo si'žo da' žx̲en l̲aže'žo, na' nak
bia' da' bi na' l̲e'elžo.
2 Ki bejl̲e'gak x̲a wdé chežo ka' che
Dios, na' che l̲en nyejw l̲e'e yiche
la'y kan goken chégake', da' z̲nnan:
"Bežójgake' chawe' l̲aw Dios."
3 Dan' žejl̲e'žo che Dios, nnezlžo
bene' L̲e' yežlyó nga l̲en to díža'ze.
L̲ezka', katen' ben Dios yógo'te da'
z̲l̲e'elžo, bkonle' žin da' bi na' soan.
4 Dan' bejl̲é' Abel, z̲i'n Adán, che
Dios, na' bdie' žen che bia yíx̲e'do'
ka' l̲aw Dios, to da' záka'žen ka da'
bde Kaín, bi' bíche'be' Abel na' l̲aw
Dios, na' che l̲en Dios bchal̲je' che
Abel na', na' wnné' nake' chawe',
na' wdape' ba la'ne dan' bdie' l̲awe'
L̲e'. L̲a'kze ba nat Abel na', na' zejte
na'a ža, naken kan ne z̲chal̲je', dan'
bejl̲i'e che Dios.
5 Dan' bejl̲é' Enok, z̲a'só Adán na'
che Dios, wdíe' ya'abá che Dios,
na' bi gote', na' biž bl̲é'egekle' l̲e',
dan' Dios bechi'e l̲e', na' nyejw l̲e'e
yiche la'y kan nak chie', da' z̲nnan:
"Zga'ale kate' Dios bechi'e l̲e', Enok
na' bene' da' žaz l̲aže' Dios."
6 Na'a, cha' bi žejl̲e'žo che Dios,
bi gak gonžo da' žaz l̲aže'e L̲e', na'
nich bíga'žo l̲aw Dios, žon byenen
chejl̲e'žo zoakze' L̲e', na' žechebe'
che no benne' z̲nnable' L̲e' gákl̲ene'
l̲e'.
7 Katen' Dios bzejni'ile' Noé kan
žal̲a' gakgak da' bi na' gekle Noé
na', dan' bejl̲i'e che Dios, ben Noé

na' kan znna xtiža' Dios, na' bene' barkw zen na' da' nzin' Arka, na' lo barkwn' belagak lježe' ka' tzen len le'. Dan' bejli'e che Dios, bene' ga nak bia' nžog chegak benách ka' nníta'gake' ježlyó nga gátgake', na' belé' lo nisen' dan' bejli'e che Dios.

8 Katen' Dios bliže' Bran, dan' bejlé' Bran na' che Dios, na' bene' kan znna xtiža' Dios na', na' bezé'e laže' nich cheje' lo latjen' da' žala' si'e ka to da' gaken chie' to chi'ize, na' bžoje' laže' la'kze bi wnnezle' gan žala' cheje'.

9 Dan' bejlé' Bran na' che Dios, goke' ka to benne' zi'to' lo ježlyón' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. Wzóe' to lo yo'o láže'do', na' lezka' ben Isaak, zi'n Bran na', na' lezka' ben Jakob, za'só Bran na', benne' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake' dan' bchebe laže'e wnezjwe' che Bran na'.

10 Ki ben Bran na', dan' bxen laže'e gata' chie' ježen' da' zoan to chi'ize len ze'e chen, dan' ben Dios.

11 Lezka' Sara, zo'le Bran na', la'kze goke' no'le wbíž, bejli'e che Dios, na' Le' bnezjwe' chie' yela' wak nich golj to bi' že'n chie'. Golj to xkwide' byodo' chie' la'kze ba wdé yiz chie', dan' bejli'e che Dios gone' kan znna xtiže'e da' bchebe laže'e chie'.

12 Che len, la'kze Bran na' ba bgóll'e, goljgak zanle'e za'sóe' ka', na' gókgake' kan zej nak belj ya'abá ka', na' kan že' yož žoa'a to yego zen, na' nitó benne' bi gak wlabe' légake'.

13 Yógo'te benne' ki gótgake', na' bi wzí'gake' dan' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake', san bejlé'gake' che Dios, na' zí'to'ze blé'egekle' dan' žala' sí'gake'. Bejlé'gake' che Dios, na' bcháljgake' chen. Ka' goken, bloé'egekle' zej nake' ka benne' zi'to' ka', benne' ka' želdaze' ježlyó nga.

14 Benne' ka' zcháljgake' ki, zloé'egekle' želyilje' to latje da' gaken lážgake'.

15 Chela' belzá' láže'gake' ki che ježlyó gan bžójgake', na' gok yeyéjgake' ga na',

16 san belzá' láže'gake' che to ježlyó da' nakžen chawe', dan' zoan ya'abá che Dios. Che len bi žedoé'el Dios kate' znnágake' nake' Le' Dios chégake', na' ba bkweze' to yež chégake'.

17 Dan' bejlé' Bran na' che Dios, katen' Dios wzí' bi'e le', bdie' xkwide' Isaak chie' law Dios kan zdégake' bia ka' žótgake'-ba' lawe' Le'. Ba wzóa Bran na' wdíe' xkwide' byo nežw chie' law Dios la'kze nakbe' xkwiden' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'.

18 Ki bene' la'kze Dios gože' le', na' wnné': "Lona' xkwide' Isaak chio' gona' ga nníta'gak za'só' ka'."

19 Ki ben Bran na' dan' gókbe'ele' nap Dios yela' wak yesbane'-be' lo yela' got, na' ka to da' žsaka' lebžo, wak nnažo bezi'e-be' lo yela' got la'kze bi gotbe'.

20 Dan' bejlé' Isaak na' che Dios, wnnable' Dios gon chawe'e xkwide' Jakob, na' xkwide' Esaú, kan zej nak da' sí'gakbe' ža ka' da' zá'gaken.

21 Dan' bejlé' Jakob na' che Dios, katen' za' gate' wnnable' Dios gon chawe'e to to zi'n Jwsé, na' bka'n zene' Dios, kate' ne nyechwe' lo bar chie'.

22 Dan' bejlé' Jwsén' che Dios, katen' za' gate', bchalje' che ža katen' za'só Israel ježójgake' lo ježlyó Egipto, na' gože' légake' kan žala' chjwá'gake' žit chie' lo ježlyón' gan chejnníta'gake'.

23 Dan' bejle'gak xa xna' xkwide' Moisés che Dios, katen' golj xkwiden', na' bkáche'gake'-be' chonne byo', dan' blé'egekle' xkwide' byodon' nakbe' xtan, na' bi bžébegake' bennen' znna bi'e lo ježlyó Egipto, bennen' gože' légake' gótgake' xkwide' byodo' ka'.

24 Dan' bejlé' Moisés na' che Dios, kate' bgolbe', biž be'be' latje wzóagake' labe' xkwide' byo che zi'n

no'le Benne' Faraón, bennen' wnná
bi'e l̲o yežlyó Egipto na'.
25 Ki benbe' dan' goklbe' gakže
chawe' sáka'be' tz̲en l̲en benách ka'
che Dios ka yebél̲enlbe' to chí'ido'ze
da' ka' žebél̲engekle benne' ka'
žóngake' dol̲a'.
26 Goklbe' záka'že wl̲íž zi'gak
benách ka' l̲ebe', kan gok che
Benne' Criston', ka gata' chebe'
yel̲a' wnni'a chegak benách Egipto
ka', dan' wzá' l̲áže'be' che da' yebí'i
Dios chebe'.
27 Wdé na', dan' bejl̲é' Moisés na'
che Dios, bžoje' l̲o yežlyó Egipto,
na' bi bžebe' yel̲a' z̲ža'a che bennen'
wnná bi'e l̲o yežlyó Egipto na', na'
bzoele' kan žon to benne' z̲l̲e'ele'
Dios, Bennen' bi gak l̲e'elžo-ne'.

28 Dan' bejl̲é' Moisés na' che
Dios, bene' Lni Pasko' kan gož
Diosen' l̲e' gone', na' btope' žen
gan žó'ogake' lížgake' ka', nich teze
wbás che ya'abá ga na', bennen'
žal̲a' gote' x̲kwide' byo nežw ka'
chegak benách Egipto ka', na' bi
gote' z̲i'ngak benne' Israel ka'.
29 Dan' bejl̲e'gak benne' Israel ka'
che Dios, wdégake' l̲o yo biž gachje
l̲áwe'le nisdo' da' nzin' Nisdo' X̲na.
Katen' gónegekle benne' Egipto ka'
tégake' ga na', na' gótgake' l̲o nisen'.

30 Dan' bejl̲e'gak benne' Israel ka'
che Dios, kate' beyóž wdégake' dot
kwit yež Jerikó tža tža gaže ža, na'
byinnj ze'e da' wdape chi'in yežen'.
31 Dan' bejl̲é' Rahab che Dios,
no'len' bnez̲jwe' benách ka' latje,
bi gote' tz̲en l̲en benách Jerikó
ka', benne' ka' bi béngake' kan
z̲nna x̲tiža' Dios. Ka' goken chie'
dan' wdape' ba la'ne benne' Israel
ka', benne' ka' bedjwíalangake' da'
žákl̲enen benách Jerikó ka'.

32 ¿Bíz̲aže žal̲a' nnia'? Žiažje latje
wchal̲ja' kan bengak Jedeón, na'
Barak, na' Sansón, na' Jefté, na'
Dabí, na' Samuel, na' benne' ka'
bchál̲jgake' l̲o wláz Dios.

33 Dan' bejl̲é'gake' che Dios, blej
bchóchgake' da' zan yež z̲en ka',
na' béngake' da' naken chawe',
na' wz̲í'gake' da' ka' bchebe l̲aže'
Dios wnez̲jwe' chégake'. Bséjwgake'
žoá'agak beže yix̲e' ka'.
34 Belágake' l̲o yi' z̲en ka'. Belágake'
l̲o na'gak benne' ka' gónegekle'
gótgake' l̲égake' l̲en ya ntoche'
ka'. Dios beyón choche' l̲égake'
kate' bedó l̲áže'gake', na' beyák
chóchgake' l̲o wdil̲e. Blággake'
benne' zan chegak yež zi'to' ka',
benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e.
35 No'le chégake', no'le ka'
wnníta'gake' ža ka', bezí'gake'
x̲kwide' ka' che chégake' katen'
bebángakbe' l̲o yel̲a' got.

Yebal̲e benne' ka' gótgake' l̲o
na'gak benne' ka' bsaka' zí'gake'
l̲égake', na' dan' bi gónegekle'
kwásl̲engake' Dios, bi wz̲í'gake'
latje wsangak benách ka' l̲égake',
nich gata' yel̲a' yebán l̲o yel̲a' got
chégake', dan' gókgekle' záka'žen.
36 Yebal̲e' bzóegekle' yel̲a' žon
ditjle, na' yel̲a' zi' che yid, na'
byéjwgake' liž ya, gan bžéjgake' do
ya.
37 Bže'egak benách ka' bal̲e' yej,
na' bchéza'gake' yebal̲e'. Bsaka'
zí'gake' l̲égake', na' bétgake' bal̲e'
l̲en ya ntoche'. Wdégake' nile na'le,
na' gókwgake' yid z̲agak z̲ila' ka', na'
chibo ka'. Gókgake' benne' yache',
na' belzáka'l̲i'e, na' besbága'gak
benách ka' l̲égake' z̲ia.
38 Ki gokgak benne' ka', na'
benách ka' wnníta'gake' yežlyó nga
bi gókgake' zi sí'gake' yel̲a' ba nez
z̲en chégake'. Wdágakze' l̲o latje
dach ka', na' l̲aw ya'a ka', na'
wnníta'gakze' l̲o bloj ka', na' l̲o yežw
ka' z̲an yo.
39 Yógo'tegake' bežójgake' chawe'
l̲aw Dios dan' bejl̲é'gake' chie'
L̲e', l̲a'kze bi wz̲í'gake' yežlyón'
da' bchebe l̲aže' Dios wnez̲jwe'
chégake'.
40 Ka' goken, dan' ba bkwez Dios

chežo to da' nakžen chawe' nich katen' yeyone' ḻégake' dot chawe', žo'o ni gónḻenžo ḻégake' tẕen.

12

Žaḻa' wíažo Benne' Cristo

1 Ḻezka' žo'o, dan' zej nnita' dot kwitžo benne' zanḻe'e, benne' ka' ẕḻoé'egekle' kan žejḻé'gake' che Dios, che ḻen žaḻa' wzoažo cheḻa'ale yógo'te da' kegle ka' da' zej naken ka to da' nak zi'i da' nwa'žo, na' ḻezka' yógo'te doḻa' ka' da' nzéngaken žo'o, na' ḻo yeḻa' ẕbez ẕen ḻaže' chežo, žaḻa' gonžo x̱chin Dios, da' naken ka sá'ḻe'ežo ḻo witje gan nyazžo.

2 Žaḻa' wíažo Jesús, Bennen' žone' ga gak chejḻe'žo che Dios, na' žone' ga žak dot ḻi ḻaže' yeḻa' žejḻé' chežo. Jesusen' wẕake'e ḻe'e yag kroze, na' bzoele' yeḻa' žedoé'el chen, dan' gónele' si'e yeḻa' žebél da' gata' chie', na' bejži'e kwit ḻi ža che Dios, gan ži'e ẕnna bi'e.

3 Le wia Jesusen', kan wẕáka'ḻi'e katen' bsaka' zi'gak benne' doḻa' ka' Ḻe', nich bi yedó ḻáže'le, na' nich bi gak chope ḻáže'le.

4 Na' zejte na'a ža, bi na' sóelele na' zejte no benne' gone' ḻe'e we' dan' ẕdíḻ-ḻenle da' naken doḻa'.

5 ¿Goḻ ḻáže'le dan' ẕzejní'il Dios ḻe'e? Nakle ka ẕi'nkze' ka', dan' nyejw ḻe'e yiche da' wnné':

Ẕi'na', bi wzó' cheḻa'ale da' gon X̱ano' Dios,
katen' wsedle wzejni'ile' le',
na' bi yebéj yichjo' Ḻe' katen' seḻe' le' snia.

6 X̱anžo Dios ẕzeḻe' snia no benne' nži'ile',
na' žsedle ẕzejni'ile' yógo'te benne' ka' nzi' ḻo ne'e gákgake' ẕi'nkze' ka'.

7 Žaḻa' sóelele da' seḻ Dios ḻe'e snia, dan' žone' ki chele dan' nakle ẕi'nkze' ka'. Bi zoa to x̱kwide' bi seḻ x̱abe' ḻebe' snia.

8 Na'a, cha' bi ẕzeḻ Dios ḻe'e snia, kan žone' chegak yógo'te ẕi'nkze' ka', naž nakle ka ẕi'n zi' ka', na' bi nakle ẕi'nkze Dios.

9 Yetó, katen' gokžo x̱kwide' ka' wnníta'gak x̱a x̱na'žo yežlyó nga, na' bzéḻgake' žo'o snia, san žapžo ḻégake' ba la'ne. Ki naken, žaḻa' gónžežo kan ẕnna x̱tiža' X̱ažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nich soažo nbanžo.

10 X̱a x̱na'žo ka' bzéḻgake' žo'o snia to chí'ido'ze ka da' gókgekle' naken chawe', san kate' Dios ẕzeḻe' žo'o snia, naken to da' gákḻenen žo'o, nich gakžo la'y kan nakkze' Ḻe'.

11 Da' li bi nḻa' ḻaw na'a da' chawe' da' si'žon che da' ẕzeḻe' žo'o snia, san žonen ga gak nyache' ḻáže'žo. Cha' we'žo latje da' ẕzeḻe' žo'o snia wsedlen žo'o, na' gonen ga gakžo ẕen ḻaže', na' ga gakžo chawe'.

De ẕož chežo cha' bi wzé nagžo che Dios

12 Che ḻen le yeyón choch na'le ka' na' ẕible ka', nich gakle choch gonle da' naken chawe'.

13 Le cho'o to nez chawe', na' bi gonle ga wká'n no benne' nezen', benne' žedó ḻaže'e, san le gon ga yeyák choche'.

14 Le we' ḻaže' gá'nḻenle yógo'te benách ka' chawe', na' gakle ḻi ḻaže' ẕi'nkze X̱anžo Dios. Cha' bi gakle chawe' ḻaw X̱anžon', bi gak ḻé'elele-ne'.

15 Le gape chi'i kwinle nich bi wsán no benne' da' žonnze Dios chežo, na' nich bi gak no benne' ka to yix̱e' sḻa', da' wká'n ditjen ḻe'e, nich bi gone' ga bi gakle chawe'.

16 Le gape chi'i kwinle nich bi gonle nitole ḻe'e da' bi naken chawe' o da' ẕka'n ka'ze da' naken la'y, kan ben Esaú, ẕi'n Israel, bennen' nich si'e to da' gawze' bete'e da' žaḻa' si' ḻo ne'e dan' goke' x̱kwide' byo waḻe che x̱abe'.

17 Ba nnézkzelele kan gok che Esaú na' wdé na' katen' gónele' gata' chie' da' nnab x̱ágake' ḻaw Dios nich gon chawe'e ḻe'. Beyache' ḻaže'l x̱e' ḻe', san bi gota' latje yeyát ḻaže'

Esaú na' la'kze wnnaben' len yela' zbeže chie'.

18 Kan žak chele bi naken kan gok chegak benne' Israel ka'. Wbíga'gake' légake' zanle to ya'a da' gak kanžo, da' wyeyen, na' beyák chol te ža dan' wžé' bejw gasj, na' gokle'e be'.

19 Béngekle' belbeže lozba' ka', na' lezka' chi'i Dios, Bennen' bchalje'. Katen' béngekle' da' ki, na' góta'yoegekle' Moisés biž wchaljlen Dios légake'.

20 Ki béngake' dan' bi gok sóegekle' da' gož Dios légake', katen' wnné': "Cha' chejléj to bia yíxe'do'ze ya'a nga, žala' wžé'egake'-ba' yej, o wdégake'-ba' yag ntoche'."

21 Dan' blé'egekle' bcheble'en légake', na' Moisés wnné': "Žžébeli'a, na' žzízeli'a."

22 Na'a, žala' žébežele le'e dan' zbíga'le zanle to ya'a da' nzin' Sión, na' gan zoa laž Dios ban, dan' nzin' Jerusalén che ya'abá, gan zej nnita' wbás zanle'e che Dios.

23 Zbíga'le gawze gan zej ndobe zi'nkze Dios, benne' ka' zej nyejw lágake' le'e yiche da' zoan ya'abá che Dios, na' lezka' gan zoa Dios, Bennen' zchi'a laže'e yógo'te benách ka', na' gan zej nnita' be' ka', be' gókgakkzen benne' chawe' ka', benne' ka' Dios beyone' légake' chawe'.

24 Zbíga'le law Jesús, Bennen' ben choche' diža' koben' da' zka'n chawen', na' lezka' gan bde Jesusen' žen chie' da' žonen ga ženít law Dios žo'o, da' nakžen chawe' ka da' ben xchen Abel, zi'n Adán, dan' ben ga bzoa Dios Kaín, bi' bíche'be' Abel na' chela'ale.

25 Che len, le gape chi'i kwinle nich bi wzoale chela'ale Bennen' zchalje'. Bi belagak benne' ka' bží'igake' che bennen' bliže' légake' lo yežlyó nga. Lezka' gaken chežo, bi yelažo cha' wži'ižo che Bennen' žliže' žo'o, Bennen' zoe' ya'abá che Dios.

26 Ža na' wzíz yežlyó nga dan' benle chi'i Dios, san na'a ba bchebe laže'e, na' wnné': "Yetoze chi'i, na' kege yežlyoze wxiza', san lezka' ya'abá wxiza'."

27 Katen' wnné': "Yetoze chi'i" da' ni žsedlen žo'o žala' yega'agak da' ka' gak zízegaken, da' ka' zej žen' yežlyó nga, na' ga'ngak da' ka' bi gak zízegaken, da' ka' zej žen' ya'abá che Dios.

28 Che len, dan' žala' gata' to latje chežo gan nna bia'žo, da' bi zizen, žala' ye'žo Dios: "Žóxkeno'" na' lo yela' zen laže', na' lo yela' zžebe Le' žala' wká'n zenžo-ne' kan žaz laže'e Le',

29 dan' nak Dios chežo ka to yi' da' wžía yin' da' kegle.

13

Da' žala' gonžo dan' žaz laže' Dios

1 Žala' ží'itezlele ležle tole yetole.

2 Le chejsá' laže' žala' wzoale ližle no benne' ležle, benne' zi'ton' le'e gan zoale. Kate' bale benách ka' béngake' ki, bnníta'gake' wbás che ya'abá ka' lížgake', la'kze bi gókbe'egekle' gókgake' wbás che ya'abá ka'.

3 Le we' laže' benne' ka' zej nyejwe' liž ya ka žónlenle légake' tzen, na' gekle lezka' nyéjwle liž yan'. Le we' laže' benne' ka' želbía láže'gak benách ka' légake', kan zzáka'le le'e tzen len légake'.

4 Žala' gaple ba la'ne yela' zchag na', na' benne' byo lo yela' li laže' chie' žala' sóalene' zo'le', dan' chog Dios chegak benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake' to chi'ize, na' lezka' gone' chegak benne' ka' zka'n dítjgake' yela' zchag na'.

5 Bi dan láže'le yela' gape, san le chaz laže' ka da' den chele na'a, dan' ba wnná Dios: "Batkle wka'na' le', na' bi kwej yichja' le'."

6 Ka' naken, gak nnažo dot láže'žo dan' znnan:

Xanžo Dios nake' Bennen' žáklene' neda'.

Bi žeba' bi da' gak gon no benne' chia'.
7 Le we' laže' benne' ka' žape chí'igake' le'e, benne' ka' žsédgekle' le'e xtiža' Dios. Le wia da' chawe' da' žóngake', na' le gon kan žóngake' lo yela' žejlé' chégake'.
8 Toze kan nak Jesús, Benne' Criston', neje, na' na'a, na' to chi'ize.
9 Bi we'le latje benne' ka' žsédgekle' da' yoble, na' da' nžan' ka da' ba nzi' lo na'le, nich bi ché'gake' le'e ga yoble. Nak chawe' gon chochle yichj lázdo'le kan nak da' žonnze Dios chele, na' kege da' žsédgekle' kan zej nak da' že'j žawžo, da' bi gáklenen benne' ka' že' láže'gaken'.
10 Zoa to bkog la'y chežo, gan bi de latje benne' ka' žóngake' žin che bkogen' da' zoalen diža' nežwn' da' zka'n chawe' dan' blan' zga'ale.
11 Bxoz blo che yo'o la'y na' bdie' xchengak bia bože ka' lo latje la'yte ni'a che dola', san bzéygake' bela' ka'ze chégakba' gan nak na'le žoa'a yež.
12 Lezka' wzaka' Jesusen' na'le žoa'a yež nich beyone' benách ka' chawe' len xchenkze'.
13 Le cho'o chjénlenžo Jesusen' tzen, la'kze kwejgak benách ka' žo'o lo yež, na' si'žo tzen len Le' dan' ben dítjgekle benách ka' Le'.
14 Bi zoa to yež chežo lo yežlyó nga da' zoan to chi'ize, san zbezžo to da' zan'.
15 Che len, žala' wká'n zéntezžo Dios, na' wkonlžo žin la Jesús, Benne' Criston'. Da' zka'n zenžo Dios naken ka to da' zdežo lawe' Le'. Žala' ye'žo Dios: "Žóxkeno'" ni'a che da' nake' Le'.
16 Bi gal laže' gonle da' naken chawe', na' gáklenle lježle tole yetole, dan' nak da' ni ka to da' zdežo law Dios da' žaz laže'e Le'.
17 Le gon kan znna xtíža'gak lježžo ka', benne' ka' žape chí'igake' le'e, na' le we' latje wchí'igekle' le'e, dan' žape chí'igake' yichj lázdo'le, kan žongak benne' ka' žala' wloé'egekle' law Dios da' béngake'. Le gon ki nich góngake' žin na' lo yela' žebél chégake', na' kege lo yela' nyache' laže' chégake', dan' bi yebélenlele žin da' góngake' lo yela' nyache' laže' chégake'.
18 Le wchaljlen Dios, na' le nnable' gáklene' neto', dan' žxen láže'to' soa ži yichj lázdo'to', na' bi yesbagan' neto' zia, na' že' láže'to' góntezto' da' naken chawe'.
19 Da' nakže blo, žáta'yoela' le'e nnáblele Dios yegoé'e neda' to nez nich yelá'a gan zoale bayenže.

Dios žonne' chežo da' gáklenen žo'o

20 Na'a, zcháljlento' Dios, Bennen' zka'n chawe'e žo'o, na' nake' Bennen' besbane' Xanžo Jesús, Benne' Criston' lo yela' got, Bennen' nake' Benne' Blo Wia Zila', dan' blalje' žen chie', da' žon chochen dižan' da' zka'n chawen', da' zoan to chi'ize.
21 Znnablto'-ne' gone' ga gakle dot chawe' nich gak góntezle da' naken chawe', na' gonle kan žénele' Le', nich gone' ga gakle kan žénele' Le', dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'. ¡Gá'nteze zen Benne' Criston'! Ka'kze gaken.
22 Žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', si' lo na'le diža' ni da' zzejni'ilen le'e, dan' láte'do'ze nak da' ni da' zzoja' chele.
23 Žala' nnézlele ba bežój xkwide' Timoteo, bi' lježžon', liž ya, na' cha' lá'tebe' ga zoa' ni, na' gónlenbe' neda' tzen yedjwíato' le'e.
24 Le gape "Padiox" lježžo ka' žape chí'igake' le'e, na' lezka' yógo'te benne' ka' Dios ba bebeje' che Leze'. Benne' ka' nníta'gake' yežlyó Italia nga, na' žejlé'gake' che Benne' Criston', žápegake' le'e "Padiox."
25 Znnabla' Dios gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BZOJ ŽEDW

Žedw žape' "Padiox" benne' judío ka' žej nake' che Jesús

1 Neda', Žedw, žapa' le'e "Padiox."
Le'e na' nbáble'nle chežinno kwe'
lježgak benách Israel ka', na'
náslasle dot yežlyó nga. Naka' wen
žin che Dios, na' che Xanžo Jesús,
Benne' Criston'.

Dios žonne' yela' žejní'il chežo

2 Zí'na'do' ka', kate' gak bi da'
gaken chele dan' si' bian' le'e, žala'
yebélele dot láže'le
3 dan' nnézkzelele, kate' bi da'
žaken chele da' zzi' bian' le'e kan
žejle'le che Benne' Criston', da' ni
žsedlen le'e gakle zen laže' kate'
zzáka'le.
4 Le we' laže' gak dot li laže' yela'
zen laže' chele, nich gakle benne'
žejní'igekle', na' bi be yážjelele che
da' ki.
5 Cha' zoa no benne' ládjwle
le'e, benne' bi žejni'ile' da' ki,
žala' nnable' Dios, na' Dios na'kze
wnezjwe' yela' žejní'il chie', dan'
znezjwe' dot laže'e chegak yógo'te
benách ka', na' bi žek zi'le' gonnen'
chežo.
6 Na'a, no benne' bi da' znnable'
Dios, žon byenen chejli'e chie' Le',
na' bi gak chope laže'e. No benne'
žak chope laže'e, žaken chie' kan
žak che bebe da' zejzen law nisdo'
katen' žak be' da' ztan nisen', na'
nisen' zchen' nile na'le.
7 No benne' žaken chie' ki bi gak
wxén laže'e bi da' si'e da' wnezjw
Xanžon' chie'.
8 Bennen' zda laže'e bi zžel-le'
nakle gone'.
9 Cha' zoa no benne' ljeżžo,
benne' žejli'e che Benne' Criston',
na' no no nake' yežlyó nga, žala'
yebele' dan' ba nake' benne' zaka'
law Dios.
10 Benne' ljeżžon', benne' nape'
yela' wnni'a, žala' yebele' kate' žon
Dios ga biž žxen laže'e dan' nape'.
No benne' žxen laže'e yela' wnni'a
chie', gak chie' kan žak che yeje
yíxe'do', la' zdete chen.
11 Ki naken, dan' gak che bennen'
kan žak che yeje yíxe'don', katen'
zla' wbíž, na' zzeyle'en, na' la' zbižte
yixen', na' zyinnj yéjedo' chen, na'
znitle yela' xtan chen. Lezka' gaken
che bennen' nape' yela' wnni'a, ni-
tle' kate' ne žone' žin žilje' yela'
wnni'a na'.

Da' zzi' bia' žo'o

12 Ba nez zen gaken che bennen'
zzoele' da' zzi' bia' le'. Kate' ba
bežoje' chawe', na' gata' yela' nban
da' zejlí kanne chie', da' bchebe
laže' Dios wnezjwe' chegak benne'
ka' zej nži'ile' Le'.
13 Kate' bi da' žak chežo da' žonen
ga yénelžo gonžo da' kegle, bi žala'
nnažo: "Dios zzi' bi'e žo'o nich
gonžo da' kegle." Dios bi zzi' bi'e
nitó benne' nich gone' da' kegle.
14 Na'a, cha' no benne' zoa bi da'
žak chie' da' zzi' bian' le' nich gone'
da' kegle, žaken ki dan' zze laže'e da'
kegle, na' da' ni benen ga gónele'
gone' da' kegle.
15 Da' zze láže'žo da' kegle žonen
ga žonžo dola', na' kate' ba benžo
dolan', la' dola' na'ze žesbagan' žo'o
zia, da' gonen ga gatžo.
16 Zí'na'do' ka', bi gon laže'l
kwinle.
17 Yógo'te da' naken chawe', na'
yógo'te da' naken dot da' li, da'
ka' zzi'žo, zá'gaken zaka' ža'le, na'
zžójgaken gan zoa Xažo Dios, Ben-
nen' bene' da' ka' želyép yes ya'abá,
da' ka' zchá'gaken, san Le' bi zcha'
kwine', na' bi zche'e kan žone', na'
žónnteze' da' naken chawe' chežo.
18 Kan žénekzele Dios, bene'
ga nakžo benách kobe chie' ka'.
Bkonle' žin diža' chien' da' naken
dot da' li, nich gakžo ka to weláp
nežw chie' ladjw yógo'te benne' ka'
benkze' Le'.

Da' zka'n zenžo Dios da' naken dot li laže'

19 Che l̲en žapa' l̲e'e, z̲í'na'do' ka', yógo'tele žal̲a' soale yénlele, san bi žal̲a' nnétele, na' bi žá'atele.
20 Bennen' l̲a' z̲žá'atie' bi žone' da' naken chawe' l̲aw Dios.
21 Che l̲en, le wzóa chel̲a'ale yógo'te da' bi naken chawe', na' yógo'te da' kegle da' nyanl̲e'en yežlyó nga, na' l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' le gon choch dižan' da' yo'on l̲o yichj l̲ázdo'le, dan' gak gonen ga yelale.
22 Na'a, le gon kan z̲nna diža' ni, na' kege chejzé nágzelen. Cha' yénzelele diža' ni, l̲a' kwínzele gon l̲áže'lele.
23 No benne' žénzele' diža' ni, na' bi žone' kan z̲nnan, benne' ni nake' ka to benne' z̲wie' l̲awe' l̲o yej wan,
24 dan' z̲wia kwine', na' zeyeje', na' l̲a' žal̲ l̲áže'tie' kan z̲nne'e.
25 Na'a, no benne' bi žal̲ l̲aže'e da' ženle', san z̲zi' l̲o ne'e da' wnnakze Dios da' naken dot da' li, da' gak gonen ga yelažo, na' cha' ga'ne' choch, na' gónteze' kan z̲nna x̲tiža' Dios na', gak chawe' che bennen' l̲o yógo'te da' žone'.
26 Cha' no benne' ládjwle l̲e'e žekle' nak l̲i l̲aže' kan z̲ka'n z̲ene' Dios, san cha' bi žape chi'e lože'e nich bi nnaze' ka', bennen' žon l̲aže'l kwine', na' bi žaz l̲aže' Dios kan z̲ka'n z̲en bennen' L̲e'.
27 Da' z̲ka'n z̲enžo Dios, da' naken dot da' li, na' da' naken l̲i l̲aže', naken gákl̲enžo x̲kwide' wzebe ka', na' no'le wzebe ka', katen' želzaka' benne' ka', na' nich bi gakžo toze l̲en da' kegle da' naken che yežlyó nga.

2

Žal̲a' gak tl̲ebe kan gapžo benách ka' ba la'ne

1 Z̲í'na'do' ka', cha' žejl̲e'le che X̲anžo Jesús, Benne' Criston', Benne' z̲ente, bi žal̲a' wcha'le kan gaple ba la'ne to to benne'.
2 Cha' chaz to benne' gan ndoble l̲e'e, na' ngo'e x̲ben ne'e da' naken oro, na' nakwe' laže' da' záka'l̲e'en, na' cha' chaz yetó benne' yáche'do', na' nakwe' laže' ka'ze,
3 na' cha' gaple ba la'ne bennen' nakwe' laže' da' záka'l̲e'en, na' ye'le-ne': "Wže'l̲en neto' ga nak chawe' ni" san ye'le benne' yáche'don': "Na'ze wzé" o ye'le-ne': "Wžé' l̲o yo nga."
4 Cha' ki gonle, na' wcha'le kan žaple ba la'ne to to lježle, na' gon kwinle ka to benne' z̲chi'a l̲aže'e lježe' ka', na' bi gak chawe' kan sa' l̲áže'le.
5 Z̲í'na'do' ka', le wzé nag da' ni. Dios wžekze' benne' ka' zej nake' yache' yežlyó nga, nich gata' yel̲a' wnni'a chégake' l̲awe' L̲e' dan' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' gata' latje chégake' gan z̲nna bi'e L̲e'. Gata' chégake' dan' bchebe l̲aže' Dios wnez̲jwe' chegak benne' ka' zej nži'ile' L̲e'.
6 L̲e'e z̲ka'nle benách yache' ka' ka'ze, na' žaple ba la'ne benne' wnni'a ka'. Benne' wnni'a ka' žsaka' zí'gake' l̲e'e, na' z̲kóngekle' l̲e'e žin. L̲ezka' z̲dégake' l̲e'e l̲o na'gak benne' yolawe' ka'.
7 Benne' wnni'a ka' l̲ezka' z̲nne zí'gake' che la Jesús, Benne' Criston', dan' záka'l̲e'en, na' kan nzi' le' Z̲i'n Dios l̲ezka' l̲e'e nzi' lale z̲i'n Dios dan' nakle toze l̲en L̲e'.
8 Žonle da' chawe' cha' žonle dot kan nak da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo, dan' nyejwn l̲e'e yiche, na' z̲nnan: "Žal̲a' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'."
9 Na'a, cha' z̲cha'le kan žaple ba la'ne to to benne', žonle dol̲a', na' nbága'le z̲ia l̲o x̲tiža' Dios, dan' bi žonle kan z̲nna x̲tiže'e.
10 Cha' žon to benne' dot kan z̲nna x̲tiža' Dios, san cha' wchix̲le' kan nak toze da' z̲nna x̲tiže'e, ba nbage'e z̲ia che dot da' z̲nna x̲tiže'e.
11 Dios na'kze wnné': "Bi gono' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a' z̲chag na'" na' l̲ezka' wnné': "Bi goto' benách ka'." Na'a, cha' bi žono' dol̲a' da' z̲ka'n ditjen yel̲a' z̲chag na', san žoto'

benách ka', nbago'o z̲ia che dot da' wnnakze Dios.
12 Kan nnale, na' kan gonle, žal̲a' gonle dot kan žal̲a' gongak benne' ka' wchi'a l̲aže' Dios l̲égake' kan z̲nna x̲tiže'e, da' bchal̲je' nich yelažo.
13 Benne' ka' bi žeyache' l̲áže'gekle' ljéžgake' ka', wchi'a l̲aže' Dios l̲égake', na' bi yeyache' l̲áže'le' l̲égake', san benne' ka' žeyache' l̲áže'gekle' ljéžgake' ka' yežójgake' chawe' kate' Dios wchi'a l̲aže'e l̲égake'.

Da' žal̲a' gonžo dan' žejl̲e'žo che Jesús

14 Z̲í'na'do' ka', bi be zaka' cha' to benne' nnaze': "Žejl̲i'a che Benne' Criston'" san bi žone' da' naken chawe'. Bi gak yelá bennen' cha' nnaze' žejl̲i'e chie' L̲e'.
15 Cha' zej nnita' ljeżžo ka' žejl̲é'gake' che Benne' Criston', na' cha' bi de da' gákwgake', na' bi de da' gáwgake',
16 na' cha' to benne' ládjwle l̲e'e ye'ze' l̲égake': "Binlo le yeyéj ližle; ba beljle" san cha' bi be wnezjwe' chégake' dan' želyážjele', bi gókl̲ene' l̲égake'.
17 L̲ezka' žaken che no benne' z̲nnaze' žejl̲i'e che Benne' Criston'. Cha' bi žone' da' zej nak bian' nak l̲i l̲aže' kan žejl̲i'e chie' L̲e', bi be zaka' yel̲a' žejl̲é' chien'.
18 Wak no benne' yi'e lježe': "Le' z̲nno' žejl̲i'o che Benne' Criston', na' neda' žona' da' naken chawe'. Bi gak wl̲oe'elo' neda' žejl̲i'o che Benne' Criston' cha' bi zoa da' naken chawe' da' žono'. Neda' wl̲oe'ela' le' žejl̲i'a chie' L̲e' ni'a che da' naken chawe' da' žona'."
19 Le' z̲nno' žejl̲i'o zoa toze Dios. Nak chawe' dan' z̲nno'. L̲ezka' žejl̲e'gak be' x̲iwe' ka' zoe' L̲e', na' žz̲ízegaken dan' z̲žébegaken L̲e'.
20 Le', benne' bi be nnezlo'. Žal̲a' nnézkzelo' cha' zoa no benne' z̲nnaze' žejl̲i'e che Benne' Criston', san bi žone' da' naken chawe', bi be zaka' yel̲a' žejl̲é' chien'.
21 Nak bia' Bran, x̲ažo wdé, bežoje' chawe' l̲aw Dios ni'a che da' bene', katen' bdie' x̲kwide' Isaak chien' l̲aw Dios. Bdie'-be' kan žongak benách ka' z̲dégake' da' z̲zéygake' l̲aw Dios, l̲a'kze bi bzeye'-be'.
22 Na'a gak nnézlele kan goken che Bran na'. Dan' bene' gok bian' bejl̲i'e che Dios. Che l̲en nak bia' gok l̲i l̲aže' kan bejl̲i'e che Dios ni'a che dan' bene'.
23 Ki goken, na' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan: "Bran bejl̲i'e che Dios, na' Dios bl̲e'ele' da' bene' ka to da' benen ga beyake' chawe' l̲awe' L̲e'." Che l̲en wz̲í' le' "Ljež Dios."
24 Na'a, z̲l̲é'ekzelele nak bia' žežój chawe' to benne' ni'a che da' žone', na' kege dan' z̲nnaze' žejl̲i'e che Dios.
25 L̲ezka' goken che Rahab, no'len' bi'e benách ka' latje. L̲ezka' nak bia' bežoje' chawe' dan' wzóa to da' chawe' da' bene', dan' bene' katen' wdape' ba la'ne benne' wíalan ka', na' gókl̲ene' l̲égake' nich beyéjgake' nez yoble.
26 Kan žak che bel̲a' žen chežo cha' bi yo'on be', ba naten, l̲ezka' nak che da' žejl̲e'žo che Benne' Criston' cha' bi zoa da' žonen, bi be zakan'.

3

Da' z̲nna lóže'žo

1 Z̲í'na'do' ka', bi gonte kwinle benne' wsedle ka', dan' ba nnézkzelele wchi'a l̲aže' Dios žo'o zí'l̲e'eže, nolžo žsedl̲žo benách ka' cha' bi gonžo kan žal̲a' gonžo.
2 Yógo'težo žonžo da' zan da' z̲chíx̲elžon. Cha' bi z̲chix̲le no benne' l̲o da' z̲chal̲je', nake' dot chawe', na' gak nna bia' kwine' l̲o yógo'te da' žone'.
3 Kate' z̲go'ožo ya žoá'agak bia ka' nich gonžo ga góngakba' kan žénelžo, gak nna bia'žo l̲égakba' nich góngakba' žin chežo.
4 Le wia l̲ezka' kan žak chegak barkw ka'. L̲a'kze nakl̲e'e z̲en to barkw, na' žakl̲e'e be' da' z̲zejen barkwn', san to da' kwíde'ze nak

xne'e yag barkwn' da' zzechjen barkwn' nich chejen gáte'teze žénele bennen' žse'en.
5 Lezka' nak lóže'žo. La'kze to da' do'ze naken, da' zen naken da' znna lóže'žon'. Le wia nga kan žon to yi'. La'kze to yí'do'ze zbibžo, wak wzeyen to ya'a zen.
6 Lezka' lóže'žon' naken ka to yi'. Yógo'te da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga znna lóže'žon', na' dan' naken toze len bela' žen chežo, che len žonen ga zbaga' zia dot da' nakžo. Naken ka zbek yi' da' znna lóže'žo, na' wak gonen ga nbága'žo zia lo yógo'te da' žonžo, na' dan' ki znna lóže'žon', naken kan žala' yi' da' bxen da' xiwe'.
7 Yógo'te bia yixe' ka', bia zdágakba' lo yo, na' bia ka' zoa xílgakba', na' bia ka' žzobe kwíngakba' lo yo, na' lezka' yógo'te bia ka' nníta'gakba' lo nisdo', gak nna bia'gak benách yežlyó nga légakba',
8 san bi gak nitó benne' nna bi'e lože'e, dan' znna lóže'žo da' kegle, na' bi gak no benne' wsejwe' xnezen, na' znnale'e lóže'žon' da' naken ka nis snia che bele snia ka'.
9 Len la' lóže'žo na'ze žliž cháwe'žo Xažo Dios, na' lezka' žliž ditjžo benách ka', benne' ka' ben Dios kan nakkze' Le'.
10 Ki naken, len la' lóže'žon' žliž cháwe'žo benne' ka', na' žliž ditjžo benne' ka'. Zí'na'do' ka', bi žala' gonžo ki.
11 Cha' zoa to ga žal nis dzi', bi žal nis zene' la' na'ze.
12 Zí'na'do' ka', to yag higo bi gak kwian da' zbia yag olibo, na' lezka', to lba uba bi gak kwian da' zbia yag higon'. Lezka', bi gak gal nis zene', na' nis dzi' nitó gan žal nis.

Yela' žejní'il da' naken dot li laže'

13 Cha' zoa to benne' ládjwle le'e, benne' žake' da' zenle'e, na' žejní'ile'ele', lo yela' gaxjw laže' chie' žala' wloe'ele' nake' ki ni'a che da' chawe' da' žone'.
14 Na'a, cha' zgé'elele lježle ka', na' žonle žin nich wká'n zengak benách ka' le'e, bi žala' wká'n zen kwinle kan nak yela' žejní'il chelen'. No benne' žone' ki žon laže'e, na' bi žone' da' naken dot da' li.
15 Yela' žejní'il ki bi naken da' znezjw Dios, san che yežlyó nga naken, na' che benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' che da' xiwe'.
16 Benne' ka' zgé'egekle' ljéžgake' ka', na' žénegekle' wká'n zengak benách ka' légake', lezka' želdíl diže'e, na' žóngake' yógo'te da' kegle ka'.
17 Benne' ka' zej nape' yela' žejní'il da' znezjw Dios:

Žóngake' da' naken dot chawe', na' želbeze' cháwe'do'.
Zej nake' zen laže', na' zej nake' gaxjw laže'.
Žeyache' láže'gekle' benách ka', na' zej nake' ži'i laže'.
Nak tlebe kan zchi'a láže'gake' ljéžgake' ka'.
Bi znnégake' chegak ljéžgake' ka'.

18 Benne' ka' že' láže'gake' wká'n cháwe'gake' da' žaken, zgá'ngake' cháwe'do', nich gak chawe' dot da' zej nake'.

4

Benne' ka' zdan láže'gake' yela' gape

1 ¿Biz chen' zdil-le, na' zdil díža'le? Ki žaken chele dan' zdan láže'le da' zan da' zdan láže'le to tole, na' che len zdíl-lenle lježle ka'.
2 Da' zan da' žénelele, na' dan' bi zzi'len, che len žotle benách ka'. Zze láže'le da' zej nap lježle ka', na' dan' bi zzi'len, che len zdil díža'le, na' zdil-le. Bi zzi'le da' žénelele, dan' bi znnablen law Dios.
3 La'kze zoa bi da' znnable, bi be zzi'le, dan' bi nak chawe' kan znnablen, dan' žénelele da' znnablen nich wkónlelen žin kan žaz láže'zele.
4 Le'e, benne' ka' ba wléj yichjle Dios, ¿Bi nnézlele cha' zka'n zenle

da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, ba beyakle ka to benne' bi z̲le'ele' Dios chawe'? No benne' z̲ka'n z̲ene' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, bi gak wká'n z̲ene' Dios, na' ba beyake' ka to benne' bi z̲le'ele' Dios chawe'.

5 Bi z̲nnaze da' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: "Dios bene' be' da' nakkzžo nich gak ži'ilžo L̲e', na' žekle' chežo cha' z̲bej yichjžo-ne'."

6 Na'a, da' žonn Dios chežo nakl̲e'en z̲en, dan' nyejw l̲e'e yiche la'y, da' z̲nnan: "Dios žsejwe' x̲nezgak benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake', san dot l̲aže'e žon chawe'e benne' ka' zej nake' gax̲jw l̲aže'."

7 Che l̲en:
Le soa gax̲jw l̲aže' l̲aw Dios.
Le til̲e da' x̲iwe', na' wz̲onnjen gan zoale.
8 Le we' l̲aže' sóal̲enle Dios, na' L̲e' yedjsóal̲ene' l̲e'e.
L̲e'e, benne' dol̲a' ka', le gak chawe', na' biž gonle dol̲a'.
L̲e'e, nólele l̲e'e žak chóplele, na' chope da' nží'ilele, le gon chawe' yichj l̲áz̲do'le.
9 Le gak nyache' l̲aže', na' le kwež, na' le kwež nyache'.
Na'a žz̲ížele san žal̲a' kwéžele.
Žebélele san žal̲a' gak nyache' l̲áže'le.
10 Le gak gax̲jw l̲aže' l̲aw X̲anžon', na' L̲e' l̲e'ele' l̲e'e chawe'.

Bi žal̲a' nnežo che lježžo ka'

11 Z̲í'na'do' ka', bi nnele che lježle tole yetole. No benne' z̲nnie' che lježe', na' z̲bej bi'e da' žone', benne' ni z̲nnie' che x̲tiža' Dios, na' z̲nnie' che da' wnnakze' L̲e'. Na'a, cha' zži'le che x̲tiža' Dios, žon kwino' benne' z̲chi'a l̲aže'en, na' bi žono' kan z̲nna x̲tiže'e.

12 Na'a, toze nak Dios, Bennen' bchal̲je' x̲tiže'e, na' l̲ezka' nake' Bennen' z̲chi'a l̲aže'e da' žonžo. L̲ekze' gak yeslé' benách ka' o wžía yi'e benne' ka'. Na'a, ¿noz̲kze žon kwino', z̲bej bi'o lježo'?

Bi nnezlžo da' gak wx̲é wižj

13 Na'a, le wzé nag, nólele z̲nnale: "Wx̲é wižj chejto' yežen', na' soato' ga na' to yiz, na' da' zan da' gá'wto', na' góte'to', na' ki gáta'l̲e'e mežw cheto'."

14 Bi nnézlele da' gak wx̲é wižj. ¿Nakx̲kze nak chežo, kan zoažo yežlyó nga? Nakžo ka bichlá da' z̲l̲an' to chí'ido'ze, na' l̲a' ženitten.

15 Che l̲en, ki žal̲a' nnale: "Cha' yénele X̲anžon', soažo nbanžo, na' to yetó da' gonžon."

16 Na'a, l̲e'e, l̲o yel̲a' z̲ka'n z̲en kwin chele z̲za' l̲áže'le da' z̲en da' gonle. Yógo'te da' ki da' žonlen zej naken da' kegle ka'.

17 Cha' nnezlžo da' naken chawe' da' žal̲a' gonžon, na' cha' bi gonžon, žonžo dol̲a'.

5

Žedw žse'e l̲áže'gak benne' wnni'a ka'

1 L̲e'e, benne' wnni'a ka', le kwež, na' le kwéžeya'a, dan' za' ža l̲é'elele yel̲a' yache'.

2 Ba nbia yi' yel̲a' wnni'a chele, na' beldo' ka' che laže' ba btégakba' da' žákwle.

3 Ba nak che mežw oro, na' mežw plat chele kan nak che ya da' ba wz̲én x̲che'en, na' x̲che'e na' naken ka to da' žesbaga' l̲e'e z̲ia, na' gaken chele ka to yi' da' wží̲a yin' l̲e'e. Ki gaken chele dan' bsa' btoble chezle yel̲a' wnni'a da' yesbagan' l̲e'e z̲ia ža ze l̲awte ža kate' wchi'a l̲aže' Dios l̲e'e.

4 Le wia nga. Benne' wen žin ka', benne' bel̲ápgake' yez chele, z̲nnab yóžgekle' láz̲jwgake' dan' bi wdíz̲jwle l̲égake', na' dan' z̲nnabgak benne' wen žin ka' ba ženlen l̲aw X̲anžon', na' L̲e' z̲chi'e ni'a ne'e zan ka'.

5 Bkónlele žin yel̲a' wnni'a chele l̲o yežlyó nga, na' we'j bdáwtezle da' z̲nnaze chele. Ben z̲en kwinle, san za' žin ža kwia yi'le. Gak chele kan žak che beže, bia ženne', ba bžin ža gotžo-ba'.

6 Ẕchogle chegak benne' chawe' ka' gátgake', na' l̲égake' bi ẕží'igake' chele l̲e'e katen' žotle l̲égake'.

Žal̲a' gakžo ẕen l̲aže' na' wchálj̲l̲enžo Dios

7 Na'a, ẕí'na'do' ka', le gak ẕen l̲aže' na' zejte ža yel̲á' X̲anžon'. Le wia kan žon benne' žaz ža'ne'. L̲o yel̲a' ẕen l̲aže' ẕbeze' yéjwsio', na' yejw che byo' yejw, na' te na' yel̲ape', na' yez zan yetobe'.

8 L̲ezka', ẕí'na'do' ka', l̲e'e na' žejl̲e'le che Benne' Criston', le gak ẕen l̲aže', na' le gon choch kwinle, dan' za' gawze ža yel̲á' X̲anžon'.

9 Ẕí'na'do' ka', bi nnele che lježle tole yetole, nich bi bága'le ẕia. Le wia nga. Za' žin ža yel̲á' X̲anžon', Bennen' wchi'a l̲aže'e da' žonle.

10 Ẕí'na'do' ka', le wia kan gok chegak benne' ka' bchálj̲gake' l̲o wláz X̲anžo Dios. Zej nake' ka to da' ẕl̲oe'elen žo'o kan žal̲a' gakžo ẕen l̲aže' l̲a'kze sáka'žo.

11 Na'a, ẕnnažo chégake' zej nake' benne' ka' gok yel̲a' ba nez ẕen chégake', benne' ka' wẕáka'gake'. Ba bénlele kan gok che Job. Goke' ẕen l̲aže' l̲a'kze wẕáka'l̲i'e, na' nnézlele da' ben X̲anžo Dios chie' wdé na'. X̲anžo Dios žeyache' l̲áže'l̲e'ele' žo'o, na' že' l̲aže'e žo'o.

12 Ẕí'na'do' ka', da' ni da' žapa' l̲e'e naken to da' ẕenl̲e'en, da' ẕnnan: bi gon chochle x̲tíža'le ni'a che Bennen' zoe' ya'abá che Dios, na' kege ni'a che da' zej nnita' yežlyó nga, na' kege ni'a che bíte'teze da' žon chochle x̲tíža'le ni'a chen. Kate' nnale: "o'" žal̲a' nnázele: "o'." Kate' nnale: "o'o" žal̲a' nnázele: "o'o." Ki žal̲a' gonle, nich bi bága'le ẕia l̲aw Dios.

13 Cha' ẕzaka' no benne' nake' toze l̲en l̲e'e, žal̲a' wchálj̲l̲ene' Dios. Cha' zoa no benne' žebele', žal̲a' gol̲e' da' žoe l̲awn Dios.

14 Cha' no benne' žake' yižwé', benne' nake' toze l̲en l̲e'e, žal̲a' wl̲iže' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wchálj̲l̲engake' Dios, na' nnábgekle' L̲e' yeyone' benne' yižwén'. Žal̲a' chébgake' l̲e' set, na' wchálj̲l̲engake' Dios l̲o la X̲anžon'.

15 Kate' wchálj̲l̲engake' Dios, na' žejl̲é'gake' yeyón Benne' Criston' benne' yižwén', naž gon X̲anžon' ga yeyase', na' cha' bene' dol̲a', yenít l̲awe' l̲e'.

16 Che l̲en, cha' nbága'le dol̲a' le yex̲óalapan' tole l̲en yetole, na' le nnab l̲o wláz lježle tole yetole l̲aw Dios nich yeyone' l̲e'e, na' yežój yižwén' da' žakle. Da' ẕchal̲j̲l̲en benne' chawe' Dios, dan' žone' dot l̲aže'e, záka'l̲e'en.

17 Lías, bennen' bchal̲je' l̲o wláz Dios ža ni'te, goke' benne' che yežlyó nga kan nakžo žo'o, san katen' bchálj̲l̲ene' Dios, na' wnnable' L̲e' nich bi gak yejw, na' bi gok yejw l̲o yežlyón' chonne yiz yo'o gachje.

18 Wdé na' bchálj̲l̲ene' Dios da' yoble, na' beyák yejw, na' bnezjw da' gozgak benne' ka' wnníta'gake' ža ka'.

19 Ẕí'na'do' ka', da' ni žal̲a' nnézlele. Cha' chix̲le to benne' nake' toze l̲en lježžo ka', benne' nónbi'e da' naken dot da' li, na' cha' zoa no benne' gone' ga yeyát l̲aže'e,

20 na' bennen' bene' ga beyát l̲aže' benne' dol̲an', bennen' wdíe' ga yoble, yeslé' benne' dol̲an' l̲o yel̲a' got, na' gone' ga yenít l̲aw Dios dol̲a' zan da' wbaga' bennen'. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BZOJ BEDW

Bedw žape' "Padiox" benne' ka' che Jesús

1 Neda' Bedw, naka' wbás bsela' Jesús, Benne' Criston'. Zzoja' chele le'e yiche ni, le'e náslasle zi'to' gan že' lažle, na' zoale gan nbab Ponto, na' gan nbab Galasia, na' gan nbab Kapadosia, na' gan nbab Asia, na' gan nbab Bitinia.

2 Xažo Dios wžekze' le'e lo na' Dios Be' La'y kan wnnakze' gone' ža ni'te nich gakle che Leze', na' nich gonle kan znna xtiža' Benne' Criston', na' gakle dot chawe' ni'a che xchene'. Znnabla' Dios gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' žxen láže'tezžo

3 ¡Ga'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Lo yela' žeyache' laže' zen chie' bnezjwe' yela' nban kobe chežo. Dan' besbane' Jesusen' lo yela' got žxen láže'tezžo Le',

4 nich gata' chežo da' žape chi'i Dios chežo ya'abá chie'. Dan' žape chi'i Dios, dan' wnezjwe' chegak benách chie' ka', bi nitlen, na' bi žan', na' bi yeyožen.

5 Dan' žejle'le che Dios, lo yela' wak zen chie' gape chi'e le'e na' zejte ža na' yebélenlele yela' žeslá da' naken dot li laže', dan' ba bkweze' chežo, na' dan' wloe'ele' law ža ze lawte ža na'.

6 Che len žebéle'elele, la'kze na'a zzáka'le to chi'ido' dan' nníta'gak da' zan da' žsaka' zí'gaken le'e.

7 Dan' zzóelele da' zan da' žsaka' zí'gaken le'e, nak bia' nak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Ki žon cháwe'žo oro, da' nitlen, na' žon cháwe'žon lo yi'. Che len, kate' ba nzi' bia' yela' žejlé' chele, da' záka'žen ka oro na', na' gak yela' zen, na' yela' ba la'ne chele ža na' wloé'e law Jesús, Benne' Criston'.

8 Le'e nží'ilele Benne' Criston' la'kze batkle blé'elele-ne'. Žejle'le chie' Le' la'kze bi zlé'elele-ne' na'a, na' žebéle'elele. Yela' žebél chele da' nakžen zen ka gak wloe'elžo, naken dot li laže'.

9 Ki naken dan' žebélenlele yela' žeslá che be' nákkzele dan' den chele dan' žejle'le che Benne' Criston'.

10 Ža ni'te benne' ka', benne' bcháljgake' lo wláz Dios, bsédgekle' dot kan nak yela' žeslá na', dan' den chežo na'a, na' bcháljgake' kan nak da' chawe' da' žonn Dios chežo.

11 Dios Be' La'y, Benne' nake' toze len Benne' Criston', bzejni'ile' zga'ale benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' bloe'ele' légake' kan žala' saka' Benne' Criston', na' lezka' kan gak yela' zen chie' te na'. Che len be' láže'gake' nnézgekle' batx gaken, na' noz benne' gak chie' dan' bloe'el Ben' nake' toze len Benne' Criston' légake'.

12 Dios bloe'ele' benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le', bi naken to da' lé'egekle' légake', san žo'o ni le'elžo dan' bcháljgake' chen, na' le'e žénlele na'a kan nak chen. Benne' ka', benne' zzoa lígake' diža' chawen', zcháljgake' che da' ni, na' yela' wak che Dios Be' La'y zóalenen légake'. Dios chežo, Bennen' zoe' ya'abá, žsele'e Dios Be' La'y na' chežo. Žénegekle wbás che ya'abá ka' nnézgekle' kan nak dan' bcháljgake' ža ni'te.

Dios žliže' žo'o nich gakžo la'y

13 Che len, le gak ban laže' na' le kwézteze cháwe'do'. Dot láže'le le wxén laže' Dios gonne' da' chawe' chele ža na' kate' yelá' Jesús, Benne' Criston'.

14 Le gon kan znna xtiža' Dios, na' bi we'le latje da' zdan láže'le chen' le'e ga yoble, kan benle kate' bi na' gónbia'le Dios.

15 Žala' gakle la'y lo yógo'te da' žonle, kan la'y nak Dios, Bennen' bliže' le'e nich gakle chie' Le'.

16 Ḻezka' nyejw ḻe'e yiche la'y, kan
wnnakze Dios, da' z̲nnan: “Le gak
la'y, dan' naka' neda' la'y.”
17 Z̲nnale: “X̲ato'” kate' z̲chájl̲enle
Dios, na' Ḻe', nak tl̲ebe kan z̲chi'a
l̲aže'e to to benne' kan nak da' ben
to to benne' ka'. Che l̲en žal̲a' žébele
Ḻe' kate' ne zoale yežlyó nga, da' bi
nakkzen lažle.
18 Dios beslé' l̲e'e l̲o da' gokle ža
na' katen' benle kan zej nak da'
ka'ze ka' da' bdegak x̲a x̲to'le ka'
l̲o na'le. Nnézkzelele beya'we' l̲e'e,
kege l̲en to da' kwia yin' kan zej nak
oro, na' plat,
19 san l̲en x̲chen Jesús, Benne'
Criston', da' záka'l̲e'en, dan' bde
kwine', na' goke' ka to z̲ila' dot
chawe', bian' žótgake'-ba' l̲aw Dios
nich yegá'a dol̲a'.
20 Dios wžekze' Benne' Criston'
zga'ale kate' bi na' gone' yežlyó nga,
na' ža ni zoažo na'a bene' ga bl̲oe'e
l̲awe' nich gak gon chawe'e l̲e'e.
21 Ni'a che da' ben Benne'
Criston' žejl̲e'le che Dios, Bennen'
besbane' Ḻe' l̲o yel̲a' got, na' bene'
ga nake' blo. Ka' naken, žejl̲e'le che
Dios, na' žx̲en l̲áže'le Ḻe'.
22 Na'a, ba beyakle chawe' dan'
žonle kan z̲nna da' naken dot da' li,
na' naken dot l̲i l̲aže' kan nží'ilele
lježle ka', benne' ka' žejl̲é'gake' che
Benne' Criston'. Che l̲en, dot l̲áže'le
žal̲a' ží'ilele lježle tole yetole.
23 Ba naple yel̲a' nban kobe, kege
dan' bnníta'gak benách ka' l̲e'e,
benne' ka' žátgakkze', san Bennen'
zoakze' bnnite'e l̲e'e, na' naljle ni'a
che x̲tiža' Dios, da' naken ban, na'
da' zoan to chi'ize.
24 Ki naken, dan' nyejw l̲e'e yiche
la'y da' z̲nnan:
Yógo'te benách zej nake' kan nak
yix̲e'.
Yel̲a' x̲tan chégake' naken ka to yeje
che yix̲en'.
Z̲biž yix̲en', na' z̲bia yi' yejen'.
25 San x̲tiža' Dios zoan to chi'ize.
Diža' ni bžin chele ni'a che diža'
chawen' da' z̲zenlto' l̲e'e.

2

1 Che l̲en le wká'n yógo'te da'
kegle. Biž gon l̲áže'le, na' bi
wl̲oé'ezele kwinle ka benne' chawe'
ka' l̲awgak benách ka'. Biž gé'elele,
na' bi nnele che lježle ka'.
2 Žal̲a' dan l̲áže'le da' naken che
Dios Be' La'y nich gólele kan žongak
bi' že'ndo' ka', bi' ka' z̲dan l̲áže'gakbe'
niže'. Ki žal̲a' gonle na' zejte ža
yelale,
3 cha' žákbe'elele nak X̲anžon' ži'i
l̲aže'.

Benne' Cristo nake' ka to yej x̲e ban

4 Le biga' l̲aw X̲anžon', Bennen'
nake' ka to yej x̲e ban. Nake'
ka to yej da' bzoagak benách ka'
chel̲a'ale, san naken to da' wžekze
Dios da' zakan'.
5 Ḻezka', l̲e'e nakle ka yej ban ka'.
Le we' latje wkonle Dios l̲e'e žin,
nich gone' ga gakle ka to yodo' gan
soakze Dios Be' La'y. Ḻo yodon'
gakle ka bx̲oz ka', benne' zej nake'
che Dios, na' l̲o na' Jesús, Benne'
Criston', gak wdele da' ka' žonle l̲aw
Dios, da' ka' žonle l̲en yel̲a' wak che
Dios Be' La'y, dan' žaz l̲aže' Dios.
6 Che l̲en nyejw l̲e'e yiche la'y da'
z̲nnan:
Z̲go'a to yej blo l̲o ze'e che yež Sión,
dan' wžekza' neda', na' dan' zakan'.
No benne' žejl̲i'e chie' Ḻe', bi chix̲le'.
7 Lježto' ka', žejl̲e'le che Benne'
Criston', na' nak yej ni chele to da'
záka'l̲e'en, san chegak benne' ka'
bi žejl̲é'gake' che Benne' Criston',
naken kan nyejw l̲e'e yiche la'y, da'
z̲nnan:
Yej na' dan' bzoagak benne' wen
ze'e ka' chel̲a'ale,
na' gókgekle' ka'ze naken,
yej ni ba naken yej blo l̲o ze'e.
8 Ḻezka' nyejw l̲e'e yiche la'y da'
z̲nnan:
Yej na' gonen ga chejchégwgak
benách ka',
na' gonen ga chejbíx̲jgake'.
Da' li bejchégo'gak benne' ka' bi
bejl̲é'gake' che Benne' Criston',
dan' bchíx̲gekle' katen' bzóagake'

xtiža' Dios chela'ale. Dios wnnakze' góngake' ki.

No benne' ka' zej nake' che Dios

9 Le'e nakle benách ka' wžekze Dios. Yógo'tele nakle bxoz ka' che Benne' Wnná Bia' La'y. Nakle ka to yež da' naken che Dios na'kze. Nakle benne' chie' ka'. Ki nakle nich gak wzele diža' che da' zen ka' da' ben Dios, Bennen' bliže' le'e nich yežojle gan nak chol, na' chazle lo baní' chawe' chie'.

10 Zga'ale bi gokle benách ka' che Dios, san na'a ba nakle benách chie' ka'. Zga'ale bi beyache' laže'l nitó benne' le'e, san na'a Dios na'kze žeyache' láže'le' le'e.

Zoažo nbanžo nich gonžo kan žénele Dios

11 Zí'na'do' ka', nakle ka benne' zi'to' ka', zdázele yežlyó nga. Che len, žáta'yoela' le'e, bi we'le latje da' zdan láže'zele chen' le'e, dan' zdíllenen be' nákkzele.

12 Le gon da' naken chawe' lawgak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. Ki gaken, cha' yesbága'gake' le'e zia, na' cha' nnágake' nakle benne' wetw benách ka', gak lé'egekle yezika' benách ka' da' chawe' da' žonle, na' ža yelá' Xanžon' wká'n zéngake' Dios ni'a che da' nákkzele le'e.

13 Dan' nakle che Xanžon' le gape ba la'ne yógo'te benne' yolawe' ka', cha' nak benne' znna bi'e dot yežlyó nga, dan' nake' benne' wnná bia' blo,

14 o cha' nak benne' znna bi'e to yež, bennen' bzoa benne' wnná bia' blo na' latje chie' nich sele' benne' ka' snia, benne' žóngake' da' zinnj, na' gape' ba la'ne benne' ka' žóngake' da' naken chawe'.

15 Ki žénele Dios gonle nich wzóa žile benne' bi nnezle ka', na' benne' ka' zej nchixle', kate' lé'egekle' da' naken chawe' da' žonle, na' bi be gak nnégake' chele.

16 Le gak ka benne' ka' ba belágake', san bi wkónlele žin yela' nla chele nich gonle da' kegle. Ki žala' gonle:

Le gak ka benne' ndo'w ka' che Dios.

17 Le gape ba la'ne yógo'te benách ka'.

Le ži'il lježle ka', na' le žebe Dios.

Le gape ba la'ne bennen' znna bi'e dot yežlyó nga.

Da' wzaka' Jesús zzejni'ilen žo'o kan gak chežo

18 Nólele le'e nakle benne' ndo'w ka', le žebe benne' xanle ka', na' le gape-gake' ba la'ne, kégeze gaple ba la'ne benne' xanle ka', benne' zej nake' chawe', na' že' láže'gake' le'e, san lezka' le gape ba la'ne benne' xanle ka', benne' žsaka' zí'gake' le'e lo žin da' žonle chégake'.

19 Cha' sáka'le, na' bi zoa biz chen', na' cha' sóelelen dan' žéklele naken da' žénele Dios, naž yežojle chawe' law Dios.

20 Na'a, cha' žonle da' kegle, na' sel benne' yolawe' le'e snia, ¿nakxkze yebélenlelen la'kze len yela' zen laže' chele sóelele dan' gaken chele? San cha' nakle zen laže', na' zzóelele da' zzáka'le, dan' benle da' chawe', naž yežojle chawe' law Dios.

21 Dios bliže' le'e nich sáka'le ki dan' wzáka'kze Benne' Criston' lo wlazle le'e, na' bzoe' chele to da' zloe'elen le'e kan žala' gonle. Žala' sóelele da' sáka'le kan bzoele' Le' dan' wzake'e.

22 Benne' Criston' bi be dola' bene', na' batkle ben laže'e.

23 Katen' wnné dítjgake' chie' Le', bi beži'e chégake'.

Katen' bsaka' zí'gake' Le', bi btil diže'e légake',

san bde kwine' lo na' Dios,

Bennen' zchi'a laže'e da' žonžo lo da' nak da' lì.

24 Benne' Criston' wzi'kze' dola' chežo lo bela' žen chie' katen' gote' le'e yag kroze, nich gakžo žo'o ka benne' gat ka', na' biž gonžo dola', san soažo nbanžo nich gonžo da' chawe'. Le' goke' yižwé' lo wlazžo

žo'o nich yeyakžo žo'o chawe' l̲aw Dios.
25 Gokle ka z̲ila' ka' z̲dágakba' zej nnitlba', san na'a beyakle che Benne' Criston', Bennen' z̲wie' l̲e'e, na' žape chi'e be' nákkzele, na' nake' chele ka to benne' žape chi'e z̲ila' ka'.

3

Kan žal̲a' gongak benne' ka' zej nžag ne'e

1-2 L̲e'e, no'le ka', žal̲a' gaple ba la'ne benne' byo che chele, na' cha' bi žejl̲é'gake' che x̲tiža' Benne' Criston', na' chejl̲é'gake' chie' L̲e' kate' l̲é'egekle' da' nak chawe' da' žonle, na' kan nakle gax̲jw l̲aže', na' kan žaple l̲égake' ba la'ne, l̲a'kze bi be že'le l̲égake' kan nak che Benne' Criston'.
3 Yel̲a' x̲tan chele bi naken da' zoan l̲áwzele, kan z̲pa'le yichjle, na' kan zej nak da' ka' zej naken oro da' z̲kónlele žin, na' laže' da' záka'l̲e'en da' nákwle.
4 Yel̲a' x̲tan chele žal̲a' gaken da' yo'on l̲o yichj l̲áz̲do'le. Yel̲a' x̲tan da' zóatezen naken yel̲a' gax̲jw l̲aže', na' yel̲a' l̲i l̲aže', da' ka' záka'l̲e'egaken l̲aw Dios.
5 L̲ezka' gok yel̲a' x̲tan chegak no'le ka' wnníta'gake' ža ni'te, no'le ka' bka'n z̲éngake' Dios. Bx̲en l̲áže'gake' L̲e', na' wdápegake' ba la'ne benne' byo che chégake'.
6 Ki ben Sara. Bene' kan z̲nna x̲tiža' Bran, benne' byo chien', na' bl̲iže' l̲e', na' wnné': "x̲an." L̲ezka' l̲e'e gónl̲enle Sara na' tz̲en cha' gonle da' naken chawe', na' bi be žébele.
7 L̲e'e, benne' byo ka', žal̲a' we' l̲áže'le no'le che chele. Le gapegake' ba la'ne, kégeze dan' bi zej nape' kan nak yel̲a' wal̲e chele, san dan' l̲ezka' zej nape' yel̲a' nban na', da' žonn Dios chežo, da' naken tl̲ebe ka da' den chele. Le gon ki, nich bi wsejw da' x̲iwe' x̲nezle katen' wchál̲jl̲enle Dios.

Sáka'žo l̲a'kze žonžo da' naken chawe'

8 Da' žapa' l̲e'e kate' ze l̲awte:
Le gak toze tole l̲en yetole yógo'tele.
Le we' l̲aže' lježle tole yetole.
Le gak ži'i l̲aže', na' z̲en l̲aže'.
9 Bi yežì'ile che lježle.
Bi gonle da' z̲ia che no benne' gone' da' z̲ia chele.
Bi nne ditjle che no benne' z̲nne ditje' chele.
Ki žal̲a' yecheble, nnáblele Dios gon chawe'e bennen', dan' bl̲iž Dios l̲e'e nich gak chawe' chele.
10 Ki naken dan' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:
No benne' žénele' yebél̲enle' yel̲a' nban chie', na' kweze' cháwe'do',
žal̲a' wka'ne' diža' zi' ka', na' biž gon l̲aže'e.
11 Žal̲a' wka'ne' da' kegle, na' gone' da' naken chawe'.
Žal̲a' we' l̲aže'e gá'nl̲ene' lježe' ka' chawe', na' gónteze' ki.
12 X̲anžo žape chi'e benne' chawe' ka',
na' z̲ze nage' da' z̲chál̲jl̲engake' L̲e',
san žsejwe' x̲nezgak benne' ka' žóngake' da' kegle.
13 ¿Noz̲kze benne' gone' l̲e'e da' z̲ia cha' že' l̲áže'le gónteze da' naken chawe'?
14 L̲a'kze sáka'le katen' žonle da' naken chawe', gak yel̲a' ba nez z̲en chele. Bi žébele nitó benne', na' bi kwe' zédlele,
15 san le wx̲én l̲aže' Benne' Criston', na' le we'e latje nna bi'e l̲o yichj l̲áz̲do'le. Le sóateze nich gak wzejní'ilele yógo'te benne' ka', benne' nnábgekle' l̲e'e biz̲ chen' žx̲en l̲áže'le Benne' Criston', na' žal̲a' gonle da' ni l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' chele, na' l̲o yel̲a' žape ba la'ne benne' ka'.
16 Le gónteze da' naken chawe' l̲aw Dios, na' cha' zej nnita' benne' ka' z̲nnégake' che da' naken chawe' da' žonle dan' žejl̲e'le che Benne' Criston', naž yedoé'egekle' ni'a che da' wnnégake' chele.

17 Cha' sáka'le, gakže chawe' cha' naken dan' žonle da' naken chawe', na' kege dan' žonle da' kegle, cha' Dios žénele' gaken ki chele.

18 Wẕáka'kze Benne' Criston', na' gote' l̲o wlazžo žo'o nich beké'e to chi'ize dol̲a' da' wbága'žo. L̲e' nake' chawe' san gote' l̲o wlazžo žo'o, benne' dol̲a' ka'. Ki bene', na' beyone' žo'o toze l̲en Dios. L̲o bel̲a' žen chie' gote', san l̲o be' nakkze' ne zoe' nbane' to l̲o bel̲a' žen kobe.

19 L̲o be' nakkze' wyeje', na' bchálj̲l̲ene' be' ka' gókgakkze benne' ka', na' nyéjwgake' l̲o latje chol̲.

20 Benne' ki bží'igake' che x̲tiža' Dios ža ni'te, ža na' wzóa Noé, katen' wléz Dios l̲o yel̲a' ẕen l̲aže' chie', na' bi bžia yi'e l̲égake', x̲akte ben Noén' barkw ẕen na'. L̲o barkwn' belagak babze benne' ka' l̲o nisen', x̲óno'gake', benne' byo ka' l̲en no'le ka'.

21 Nisen' naken to da' zl̲oe'elen kan nak nis gan yezoažo nis, dan' nak bian' belažo l̲o yel̲a' got dan' bebán Jesús, Benne' Criston', l̲o yel̲a' got. Dan' žezoažo nis bi naken to da' žon chawen' da' nakžo l̲áwzele, san zl̲oe'elen že' l̲áže'žo gak yichj l̲ẕdo'žo chawe' l̲aw Dios.

22 Jesús, Benne' Criston', bebene' ya'abá che Dios, na' bejži'e kwit l̲i ža che Dios, na' ẕnna bi'e wbás che ya'abá ka', na' benne' wnná bia' ka', na' benne' blo ka'.

4

Žal̲a' gonžo x̲chin Jesús l̲en yel̲a' wak che Dios

1 Che l̲en kan wẕaka' Benne' Criston' l̲o bel̲a' žen chie', l̲ezka' l̲e'e žal̲a' soale sáka'le. Bennen' ẕzake'e dan' žone' da' naken chawe' ba bka'ne' dol̲a'.

2 Na'a so l̲aw, žal̲a' góntezle kan žénele Dios, na' kege kan ẕdan l̲áže'zele l̲o yel̲a' benách chele.

3 Schal̲e'e benle kan žongak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios. Ža ni'te benle da' bi žal̲a' gonle. Wzé l̲áže'le da' kegle ka'. Wzóžlele. We'j bdáwl̲e'ele na' bka'n ẕenle lo'a ka' da' bi žo'o l̲aže' Dios.

4 Na'a, žebángekle benne' ka' žóngake' ki dan' biž žónl̲enle l̲égake' tẕen katen' žóngake' da' kegle ki, na' che l̲en ẕnnégake' chele.

5 Žon byenen wl̲oé'el kwíngake' l̲aw Dios, Bennen' za' wchi'a l̲aže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka'.

6 Che l̲en bchalj Benne' Criston' diža' chawen' l̲awgak benne' gat ka', benne' ka' Dios bchi'a l̲aže'e l̲égake' katen' wnníta'gake' yežlyó nga, kan ẕchi'a l̲aže'e yógo'te benách ka'. Bchal̲jl̲en Criston' l̲égake' nich nníta'gake' l̲o yel̲a' nban l̲o be' zej nakkze', kan zoakze Dios l̲o yel̲a' nban.

7 Za' žin ža yeyóž che yógo'te da' zej nnitan'. Che l̲en, le gak l̲aẕdo' yaž, na' le soa wchálj̲l̲enle Dios.

8 Da' žon byenžen, le ži'il lježle tole yetole, dan' cha' nakle toze l̲o yel̲a' nži'il, soale yenít l̲awle chegak lježle, benne' ka' béngake' chele da' ẕia.

9 Le we' latje lježle ka' gá'ngake' ližle, na' bi nnele chégake'.

10 Žal̲a' wkónlele binlo žin da' ka' benn Dios chele, nich gákl̲enle lježle tole yetole.

11 No benne' ẕzoa lie' che Dios, žal̲a' wchalje' x̲tiža' Dios, na' bennen' žone' x̲chin Benne' Criston' žal̲a' wkonle' žin yel̲a' waken' da' žonn Dios chie'. L̲o yógo'te da' žonle, žal̲a' ga'n ẕen Dios ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston'. ¡Gákteze che Dios yel̲a' ẕen, na' yel̲a' wnná bia'! Ka'kze gaken.

Sáka'gak benne' ka' che Jesús

12 Ẕí'na'do' ka', bi yebánlele dan' žsaka' zí'l̲e'egak benách ka' l̲e'e. Bi naken da' bi zej nonbia' benách ka' che Dios.

13 Le yebél dan' de latje chele gónl̲enle Benne' Criston' tẕen l̲o da' ẕzake'e L̲e' nich gak yebélele ža na' yel̲é'e L̲e', katen' l̲é'elele yel̲a' baní' chie'.

14 Cha' nnegak benách ka' chele dan' nakle toze l̲en Benne' Criston',

yel̲a' ba nez z̲en gaken chele, dan' gak bian' zoal̲en Dios Be' La'y l̲e'e, Bennen' ze'e ya'abá che Dios. Benách ki z̲nnégake' chie' L̲e', san l̲e'e žaple-ne' ba la'ne.

15 Cha' saka' no benne' nake' toze l̲en l̲e'e, žal̲a' gaken dan' nake' toze l̲en Benne' Criston', na' kege dan' nake' benne' wetw benách ka', o benne' wbán, o benne' wen da' kegle, o dan' žliz chie' ga yoble.

16 Na'a, cha' nólele l̲e'e sáka'le dan' nakle toze l̲en Benne' Criston', bi žal̲a' yedoé'elele, san le wká'n z̲en Dios dan' nzi' lale benne' ka' che Benne' Criston'.

17 Ba bžin ža so l̲aw Dios wchi'a l̲aže'e benách ka' zej nake' che L̲eze'. Cha' so l̲awe' wchi'a l̲aže'e žo'o, ¿nakx̲kze gaken chegak benne' ka' bi žóngake' kan z̲nna diža' chawen' chie' L̲e'?

18 Cha' nak zede yelagak benne' ka' žóngake' da' naken chawe', ¿nakx̲kze gaken chegak benne' ka' z̲zí'igake' che Dios, na' žóngake' dol̲a'?

19 Ki naken, benne' ka' z̲záka'gake' dan' žénele Dios gaken ki, žal̲a' góntezgake' da' naken chawe', na' wdégake' be' zej nakkze' l̲o na' Dios, Bennen' benkze' l̲égake', na' žone' L̲e' kan z̲nna x̲tiže'e.

5

Bedw z̲zejni'ile' benne' ka' che Jesús

1 Na'a, z̲zejni'ila' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' l̲e'e, l̲e'e na' nakle che Benne' Criston', dan' l̲ezka' naka' neda' benne' gole kan zej nake' l̲égake', na' bl̲e'ela' da' wz̲aka' Benne' Criston', na' l̲ezka' gónl̲ena' l̲égake' tz̲en, si'to' yel̲a' baní' da' l̲a' l̲awn.

2 L̲e'e, benne' gole ka', le gak ka benne' wape z̲ila' ka' kan žape chi'ile benách ka' bde Dios l̲o na'le. Le gon ki dot l̲áže'le kan žénele Dios, na' kege dan' žon byenen gonlen, o dan' z̲dan l̲áže'le yel̲a' gape. Le gon x̲chinle dan' žaz l̲áže'le gonlen,

3 na' kege dan' žénelele nna biá'zele benne' ka' ndégake' l̲o na'le. Le we' l̲aže' gakle to da' z̲l̲oe'elen kan žal̲a' gakgak benne' ka' žape chi'ile.

4 Ki gaken, katen' yel̲á' Benne' Criston', Bennen' blo wape z̲ila' ka', naž si'le to da' yebél̲enlelen da' batkle te chen.

5 L̲ezka' l̲e'e, x̲kwide' ka', le gon kan z̲nnagak benne' gole ka'. Yógo'tele žal̲a' gaple ba la'ne lježle, tole yetole, l̲o yel̲a' gax̲jw l̲aže' chele, dan' nyejw l̲e'e yiche la'y da' z̲nnan:

Dios žsejwe' x̲nezgak benne' ka'
z̲ka'n z̲en kwíngake'
san žákl̲ene' benne' gax̲jw l̲aže' ka'.

6 Le gak gax̲jw l̲aže' l̲o na' Dios, na' L̲e' gone' l̲e'e benne' wal̲e ka' kate' žin ža chen.

7 Le wdé l̲o na' Dios yógo'te da' žonen ga že' zédelele dan' L̲e' že' l̲aže'e l̲e'e.

8 Le gak l̲az̲do' yaž, na' le soa ban l̲aže', dan' zoa da' x̲iwe', dan' bi z̲l̲e'elen l̲e'e chawe', na' z̲dan dot gawze, na' naken ka to beže yix̲e' z̲béžya'aba', na' žiljba' no benne' gawba'.

9 Le soa choch kan žejl̲e'le che Benne' Criston', na' le wsejw x̲nez da' x̲iwe', dan' nnézlele z̲záka'gak lježle ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, kan z̲záka'le l̲e'e.

10 Naž kate' ba wz̲áka'le to chí'ido'ze, Dios gone' ga gakle dot chawe', na' ga gakle choch, na' ga gólele, na' ga soale nbanle to chi'ize. Dios na'kze žonne' chežo yógo'te da' žebél̲enlžon, na' bl̲iže' žo'o nich yebél̲enlžo yel̲a' baní' chie' da' zoan to chi'ize, dan' nakžo toze l̲en Jesús, Benne' Criston'.

11 ¡Ga'n z̲énteze Dios, na' gákteze chie' yel̲a' wnná bia'! Ka'kze gaken.

Bedw z̲zele' diža' benne' ka' che Jesús

12 Díža'do' ni z̲zoja' chele l̲o na' Silbano, na' žekla' nake' to lježžo dot l̲i l̲aže'. Žénela' gon chocha' l̲e'e, na' z̲zoa lia' che da' ka' benn Dios chežo, da' zej nak bian' da' li nži'ile'

žo'o. Le gak choch dan' zoaḻen yeḻa' nži'il chie' ḻe'e.

13 Benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' Babilonia, žápegake' ḻe'e "Padioẋ." Dios wžekze' ḻégake' kan wžíe' ḻe'e. Ḻezka' ẋkwide' Markos, ẋkwiden' nakbe' ka ẓi'nkza', žapbe' ḻe'e "Padioẋ."

14 Le gape "Padioẋ" lježle tole yetole, na' le cheḻa' lježle tole yetole ḻo yeḻa' nži'il chele.

Ẓnnabla' Dios wká'n žie' yichj ḻázdo'le, yógo'tele na' nakle che Jesús, Benne' Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ BEDW

Bedw žape' "Padiox" benne' ka' che Jesús

1 Neda', Smon Bedw, žapa' le'e "Padiox", le'e na' žejle'le che Jesús, Benne' Criston'. Naka' wen žin che Jesusen', na' wbás bsele'e Lekze'. Nak tlebe da' zaka' yela' žejlé' chele chie' Le', ka zaka' yela' žejlé' cheto' chie' Le'. Dios bene' ga žejle'le chie' Le' dan' nakkze' chawe', na' dan' lezka' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, nake' chawe'.

2 Znnabla' Dios gon chawe'e le'e, na' wzóa žie' yichj lázdo'le dan' nónbia'le Dios, na' Xanžo Jesusen'.

Ka zej nak benne' ka' che Jesús

3 Dios, len yela' wak zen chie', ba benne' chežo yógo'te da' žon byenen gapžon nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo, na' nich gakžo lazdo' yaž, dan' nónbia'žo Bennen' bliže' žo'o nich gak si'žo yela' baní' chie' Le', na' da' nak chawe' chie'.

4 Dan' žone' ki, bene' ga gak si'žo da' zen ka', na' da' naken chawe' da' bchebe laže'e gonne' chežo, na' dan' naken ki, ba belažo lo da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga dan' zdan láže'gak benách ka' da' kegle, nich gak gakžo kan nak Dios na'kze.

5 Che len, cha' žejle'le che Benne' Criston', le we' laže' gakle ži'i laže'. Kate' ba nakle ži'i laže', le we' laže' gata' yela' žejní'il chele.

6 Kate' ba naple yela' žejní'il, le we' laže' nna bia' kwinle, na' kate' ba znna bia' kwinle, le gak zen laže', na' kate' ba nakle zen laže', le gak lazdo' yaž.

7 Kate' ba nakle lazdo' yaž, le ži'il lježle ka', na' kate' ba nží'ilele lježle ka', lezka' le ži'il yógo'te benách ka'.

8 Cha' ki žonle, na' zej žakže dot li laže' kan žonle da' ki, na' da' ki góngaken ga bi gak dáche'ze yela' žejlé' chele, na' chej gakže li laže' kan nónbia'le Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

9 No benne' bi že' laže'e gone' ki, nake' ka to benne' lo chole, benne' nitle', dan' ba gol laže'e beyón Benne' Criston' le' chawe', na' beké'e dola' ka' da' wbage'e zga'ale.

10 Che len, zí'na'do' ka', žala' chejsá' láže'le bliž Dios le'e, na' wžekze' le'e. Cha' gonle ki, bi chíxlele.

11 Ki gaken, Dios dot laže'e gonne' le'e latje chazle gan znna biá'teze Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o.

12 Che len gónteza' ga chejsá' láže'le da' ki la'kze ba nnézkzelelen, na' ba nzi' lo na'le da' naken dot da' li, na' zkónlelen žin.

13 Žekla' neda' žala' yesá'a láže'le kan zej nak da' ki xakte ne zoa' nbana'.

14 Žala' gona' ki dan' nnezla' za' žin ža gata' neda'. Xanžo Jesús, Benne' Criston', ba gožkze' neda' gaken chia' ki.

15 Che len že' láže'li'a gona' ga chejsá' láže'tezle da' ki te gata'.

No benne' ka' blé'egekle' yela' baní' che Jesús

16 Bi bchálj̱lento' le'e to da' dáche'ze katen' bzejni'ilto' le'e kan žin ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' nape' dot yela' wnná bia'. Neto' blé'ekzelto' yela' baní' zen chien'.

17 Ble'elto' Le' katen' Xažo Dios wdape' Le' ba la'ne, na' bka'n zene' Le', na' benlto' chi'i Dios, dan' bžojen latje baní' chie', na' wnné': "Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'."

18 Neto' bénkzelto' chi'i na', dan' bžojen ya'abá che Dios katen' wzóalento' Xanžon' law ya'a la'y na'.

19 Dan' goken nak bian' nak
dot da' li da' wnnagak benne' ka'
bcháḷjgake' ḷo wláz Dios ža ni'te, na'
žaḷa' we' ḷáže'le dižan', dan' naken
ka to yi' da' z̲za'ní' gan nak choḷ ni,
na' zejte ža yeḷá' Bennen' nake' ka
belj x̲sile chežo, na' z̲za'nín' ḷo yichj
ḷáz̲do'le.
20 Da' ni žon byenḷe'en chejní'ilele,
dan' z̲nnan: "Bi gak nitó benne',
žakze chie', chejni'ile' da' wnná no
benne' bchaḷje' ḷo wláz Dios."
21 Da' wnnagak benne' ka'
bcháḷjgake' ḷo wláz Dios, bi
bcháḷjgaken' dan' gónekzegekle',
san bcháḷjgake' ḷo wláz Dios da' bchiz
Dios Be' La'y ḷo yichj ḷáz̲do'gake'.

2

No benne' ka' žsédgekle' da' wen ḷaže'

1 L̲ezka' wnníta'gak benne' wen
ḷaže' ka', benne' ka' wnnázegake'
bcháḷjgake' ḷo wláz Dios, benne'
ka' wnníta'ḷengake' benách Israel
ka'. L̲ezka' sóaḷengak benne' wen
ḷaže' ka' ḷe'e, na' wsédgekle' ḷe'e
da' wen ḷaže'. L̲o yeḷa' wen ḷaže'
chégake' wsédgekle' ḷe'e da' naken
chégakze', dan' gonen ga gon z̲ož
chele yebéj yichjle da' naken dot
da' li. Z̲žží'igake' che X̲anžo, Bennen'
beslé' žo'o. Dan' góngake' gonen ga
wžía yi' Dios ḷégake'.
2 Zanle ḷe'e gónḷenle ḷégake' tz̲en
ḷo da' kegle da' góngake', na' dan'
gonle báḷele ki, na' nnegak benách
ka' che diža' chawen' da' naken dot
da' li.
3 Dan' dan ḷáže'gake' yeḷa' gape,
wsédgekle' ḷe'e da' wen ḷaže', nich
sí'gake' da' naple. Ba nžog chegak
benne' ka' kwia yí'gake' to chi'ize,
na' za' žin ža na'.
4 Dios bi benít ḷawe' wbás che
ya'abá chie' ka' katen' bzóagake'
cheḷa'ale x̲tiže'e, san bsejwe' ḷégake'
latje choḷ, gan zej nžeje' do ya, na'
želbeze' ža na' katen' wžía yi' Dios
ḷégake'.
5 L̲ezka', bi benít ḷaw Dios benne'
ka' wnníta'gake' ža ni'te katen'
bseḷe'e nis yejw da' bchinnjen
yežlyó nga, na' bžia yi'e benne'
wen da' z̲innj ka', san beslé' Noé
ḷo nisen', bennen' bzoa lie' che da'
naken chawe'. L̲ezka' Dios beslé'
yegaže ljež Noé na' ḷo nisen'.
6 L̲ezka', Dios bchoge' chegak
benne' ka' wnníta'gake' ḷo yež
Sodoma, na' ḷo yež Gomorra,
na' bžía yi'e ḷégake' ḷen yi', na'
beyákgake' de. Da' goken chégake'
naken to da' z̲cheblen benne' ka'
žóngake' da' kegle.
7 Katen' Dios bchinnje' yež ka',
na' beslé' Lot, benne' chawen', ḷo
yi' na'. Lot na' gok nyache' ḷáže'ḷi'e
ni'a che da' kegle da' bengak benne'
wen da' z̲innj ka'.
8 Ka' goken dan' Lot, benne'
chawen', wzóaḷene' ḷégake', na'
bḷe'ele', na' benle' da' bi naken
chawe' da' béngake', na' dan' goke'
ḷaz̲do' yaž, che ḷen gok nyache'
ḷáže'ḷi'e yógo'te ža ni'a che da' kegle
da' béngake'.
9 Ki naken, X̲anžon' nnezle' yeslé'
benne' ka' z̲žébegake' L̲e' ḷo na'
da' x̲iwe', dan' žonen ga cho'ogak
benách ka' nez doḷa', san z̲kweze'
yeḷa' zi' da' gone' benne' wen da'
z̲innj ka' na' zejte ža choge' chégake'
gátgake' to chi'ize.
10 Gon zi'že' benne' ki, benne'
žóngake' da' kegle da' z̲dan ḷáže'gake',
na' z̲ží'igake' che yeḷa' wnná bia' che
X̲anžon'. Zej nake' benne' wechóg
ḷaže' ka', na' zižje ḷaže'. Bi z̲žébegake'
nnégake' chegak wbás che ya'abá
ka', wbás ka' z̲dágake' ḷo baní'.
11 Wbás che ya'abá ka'
náp̲ḷe'ežegake' yeḷa' wnná bia', na'
yeḷa' wak ka benne' ka', san wbás
che ya'abá ka' bi žechóg ḷáže'gake'
yesbága'gake' no benne' z̲ia ḷaw
X̲anžon'.
12 Benne' ki zej nake' ka bia
yix̲e' ka', bia bi be žejní'igeklba',
san náḷjgakba' nich no benne' sene'
ḷégakba', na' gote' ḷégakba'. Z̲nnégake'

che da' bi žejní'igekle', na' kwia yí'gake' to chi'ize kan žak chegak bia yixe' ka'.

13 Dios yebi'e chégake' da' sáka'gake', dan' bsaka' zí'gake' benách ka'. Žékgekle' da' žak na'a ža naken da' yebélengekle'. Zej nake' ka to yižwé' nožo', na' to da' zchinnjen, katen' žáwlengake' le'e tzen, na' žebégekle' dan' žon láže'gekle' le'e.

14 Len yela' zze laže' chégake' zwíagake' no'le ka'. Bi nníta'gake' žize žóngake' dola'. Žóngake' ga zchíxgekle benne' ka' bi zej nake' choch kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Žíljtezgake' da' zdan láže'gake'. Dios ba bchoge' chégake' kwia yí'gake'.

15 Wléj yíchjgake' da' naken dot da' li, na' nchol yichj lázdo'gake'. Žóngake' kan ben Balaam, zi'n Beor, bennen' bdan láželi'e yela' gape, na' bene' da' kegle dan' bdízjwgake' le'.

16 Dios bdil diže'e Balaam na' dan' bene' da' keglen'. To búrrodo' bcháljlenba' le' kan zchaljgak benne' ka', na' bséjwba' xnez Balaam na' gan zeje' lo yela' zži'i che Dios.

17 Zej nak benne' ki ka to bdoa nis da' ba nbiž, na' lezka' ka to bejw da' zche' be' wale. Ba nkweze Dios latje chégake' lo latje chol.

18 Ki zej nake' dan' zcháljgake' da' zenle'e lo yela' bi nnezle chégake', na' zkóngekle' žin da' zdan láže'gak benách ka', na' žóngake' ga zchíxgekle benne' ka', benne' ba belágake' ladjw benne' ka' nchólgekle'.

19 Zchebe láže'gake' gata' yela' žeslá chegak yezika' benách ka', san légakkze' zej nžeje', na' žóntezgake' da' kegle. Zej nžej yógo'te benne' ka' lo na' da' zchen' yichj lázdo'gake'.

20 Cha' belágake' lo da' bi naken chawe' da' den yežlyó nga dan' bénbia'gake' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, na' naž sen da' kegle légake' da' yoble, dan' chen' légake', na' da' li bága'žegake' zia kate' se lawte ka da' wbága'gake' zga'ale.

21 Gakže chawe' chégake' chela' batkle gónbia'gake' Bennen' zzoe' žo'o nez chawe' chien' ka da' gak chégake' cha' bénbia'gake' Le', na' naž wléj yíchjgake' diža' la'y da' bsedle Dios légake'.

22 Ba gok chégake' da' znnan:

Žeyéchj beko', žeyawba' da' beyebba'.

Žeyáz koch lo gona', bian' za' bwazjžo.

3

Nnezlžo yelá' Xanžo

1 Diža' ni naken da' bežopen' da' zzojan' chele, ljéža'do' ka'. Lo da' žópeten že' laža'a yesá'a láže'le kan zej nak da' ki.

2 Le chejsá' laže' da' bchaljgak benne' la'y ka' ža ni'te, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' le chejsá' laže' da' wnná Xanžon', Bennen' žeslé' žo'o, dan' bsédgekle benne' wbás ka' bselе'e Le'.

3 Da' nak blo da' žala' chejsá' láže'le, znnan ki: "Ža se lawte ža ka' la'gak benne' ka' góngake' da' kegle dan' zdan láže'gake'."

4 Gon dítjgekle' xtiža' Jesusen', na' nnágake': "¿Bizkze gok che dan' bchebe laže' Benne' Criston'? Wnné': Yelá'a da' yoble. Ža ni'te katen' gotgak xa xto'žo ka', na' zejte na'a ža, yógo'te žaken tlebe kan goken katen' wzó law žata' yežlyó nga na' zejte na'a ža."

5 Zzóagake' chela'ale da' goken ža ni'te. Bchalj Dios, na' wzó law nníta'gak ya'abá, na' yežlyó nga. Bžoj yežlyón' lo nis, na' wžén' gachje láwe'le nisen'.

6 Lezka' len nis Dios bchinnje' yežlyó nga ža ni'te katen' bselе'e nis yejw da' bžia yin' benách dola' ka'.

7 Ya'abá, na' yežlyó nga, da' ka' zej nnitan' na'a ža, Dios zkweze' légaken na' zejte ža wchinnje' légaken lo yi'.

Ki gaken, kan nak da' wnnakze Dios chégaken. Wzeye' légaken ža na' choge' chegak benách ka', benne' bi zej nake' chawe', kwia yí'gake'.

8 Bi gal láže'le le'e da' ni, zí'na'do' ka'. To ža naken law Xanžon' ka zan gaywá' yiz ka', na' zan gaywá' yiz ka' zej naken lawe' Le' ka to žaze.

9 Bi zžele Xanžon' gone' da' bchebe laže'e gone'. Žékgekle bale benách zžele', san zbeze' zen laže', na' zzoele' žo'o dan' bi žénele' kwia yi' nitó benne', san žénele' yeyát láže'gak yógo'te benách ka'.

10 Kon yežinkze ža yelá' Xanžon' kan zla' to benne' wbán žel. Kate' žin ža na' te che ya'abá len to žaxto' zen. Kwia yi'gak yógo'te da' zej nnitan' to lo yi' zen. Chey yežlyó nga, tzen len da' ka' zej nnitan' yežlyó nga.

11 Cha' kwia yi'gak yógo'te da' ki, ¿nakxkze žala' gonle? Žala' gakle lazdo' yaž, na' wdé kwinle lo na' Dios.

12 Žala' kwezle ža yelá' Xanžon', na' we' láže'le gonle ga žinte ža na' katen' ya'abá, na' da' ka' zej nnita' kwia yí'gaken lo yin'. Lezka' chey dot yežlyó nga.

13 Ki gaken, san žo'o zbezžo da' bchebe laže' Dios, gone' to ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe gan gak da' naken chawe'.

14 Che len, zí'na'do' ka', kate' ne zbezle da' ki, le we' laže' gakle dot chawe' law Dios, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele, na' kwezle cháwe'do' na' zejte ža na'.

15 Žala' nnézlele zbez Dios zen laže' nich gata' latje chegak benách ka' yelágake', kan lezka' wnná lježžo Pablo, dan' bzoje' chele le'e yiche, na' wdape' yela' žejní'il da' bnezjw Xanžon' chie'.

16 Le'e yógo'te yiche da' zzoje', zchalje' kan zej nak da' ki, la'kze nwá'gaken da' ka' zej naken zede chejni'ilžon. Benne' bi nnezle ka', na' benne' ka' bi zej nake' dot li laže', zchíxgake' diža' ki. Lezka' žóngake' chegak yezika' da' zej nyejwn le'e yiche la'y, dan' gonen ga wžía yi' Dios légake'.

17 Ba nnézkzelele da' ki, zí'na'do' ka'. Che len le gape chi'i kwinle, nich benách ka' bi zej nake' chawe' bi gon láže'gekle' le'e, na' bi ža' yichj lázdo'le kan žejle'le che Benne' Criston'.

18 Le we' laže' gakže dot li laže' kan nónbia'le Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, na' nich ží'iželele Le'. ¡Ga'n zene' Le' na'a, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BZOJ ẒWA

Diža' da' nbánl̲enžon

1 Ẓzojto' chele kan nak che Bennen' ba wzoakze' kate' bi na' soa yežlyó nga, na' kan nak da' benlto' da' bchal̲je', na' kan nak da' bl̲e'elto' da' bene'. Bwíato' Bennen', na' wdanto'-ne'. Bennen' nake' Jesús, Bennen' nake' Diža' da' zej nban̲l̲en benách ka'.

2 Bennen' zej nban̲l̲en benách ka' bl̲oe'e l̲awe', na' bl̲e'elto'-ne'. Ẓzoa lito' chie' L̲e', na' ẓzenlto' l̲e'e kan nak che Bennen' nbánl̲enžo. Bennen' wzóal̲ene' X̲ažo Dios, na' bedjl̲oé'e l̲awe' ga zoažo ni.

3 Dan' bl̲e'elton', na' dan' benlton', ẓzenlto' l̲e'e nich gakle l̲e'e toze l̲en neto'. Da' li yel̲a' toze chežo naken l̲en X̲ažo Dios, na' l̲en Jesús, Benne' Criston', Ẓi'n Dios.

4 Ẓzojto' chele da' ki nich gak yebelžo dot l̲áže'žo.

Dios nake' baní'

5 Da' ni naken da' benlto' da' bchal̲j Jesusen', na' naken da' ẓzenlto' l̲e'e na'a. Ki ẓnnan: "Dios nake' baní', na' bi zoa nitó da' naken chol̲ l̲en L̲e'."

6 Cha' nnažo: "Nakžo toze l̲en Diosen'" na' cha' žonžo da' naken che da' chol̲, da' ni nak bian' žon l̲áže'žo, na' bi žonžo da' naken dot da' li.

7 Na'a, cha' žonžo da' naken chawe', ẓdažo l̲o baní' kan L̲e' nake' chawe', na' zoe' l̲o baní', na' nakžo toze tožo l̲en yetožo, na' x̲chen Jesús, Benne' Criston', Ẓi'n Dios, žeyonen žo'o chawe', na' žeká'n yógo'te dol̲a' da' nbága'žo.

8 Cha' ẓnnažo: "Bi be dol̲a' nbága'žo" žon l̲áže'lžo l̲a' kwínzežo, na' bi nzi' l̲o na'žo da' naken dot da' li.

9 Cha' yex̲óalapažo l̲aw Dios dol̲a' da' nbága'žo, L̲e' žone' kan ẓnne', na' nake' chawe'. Yenít l̲awe' dol̲a' da' nbága'žo, na' yeyone' žo'o chawe', na' yeké'e yógo'te da' ẓia da' nbága'žo.

10 Cha' nnažo: "Bi be dol̲a' nbága'žo" gaken kan nnažo: "Dios žon l̲aže'e" na' bi žonžo kan ẓnna x̲tiže'e.

2

Benne' Cristo ẓdie' x̲tíža'žo l̲aw Dios

1 L̲e'e, ẓí'na'do' ka', ẓzoja' da' ki chele, nich bi gonle dol̲a'. Na'a, cha' no benne' gone' dol̲a', zoa to Benne' ẓnnable' ni'a chežo l̲aw X̲ažo Dios, Bennen' lie' Jesús, Benne' Criston', Benne' chawen'.

2 Nakkze' L̲e' Bennen' bde kwine', na' gote' nich beké'e dol̲a' da' wbága'žo žo'o l̲aw Dios. Gote' L̲e', kégeze nich beké'e dol̲a' da' wbága'žo žo'o, san l̲ezka' nich beké'e dol̲a' da' zej nbaga' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.

3 Cha' žonžo kan nak da' bchi'le' žo'o, nnezlžo ba nónbia'žo L̲e'.

4 No benne' ẓnne': "Neda' nónbi'a Dios" san cha' bi žone' kan ẓnna da' wnnakze' L̲e', benne' ni žon l̲aže'e, na' bi žone' da' naken dot da' li.

5 No benne' žone' kan ẓnna x̲tiža' Dios, da' li benne' ni nži'ile' Dios kan žal̲a' gonžo. Cha' žonžo ki, nnezlžo nakžo che Dios.

6 L̲ezka', no benne' ẓnne': "Neda' naka' che Benne' Criston'" žal̲a' gake' kan gok Benne' Criston' katen' wdé' yežlyó nga.

Bchi'le Benne' Cristo žo'o ži'ilžo ljeżžo ka'

7 Ẓí'na'do' ka', ẓzoja' chele da' bchi'le Criston' žo'o. Bi naken to da' kobe, san dan' wnnakze Dios ža ni'te, dan' wẒí' l̲o na'le ža ni'te. Dan' wnné' ža ni'te naken da' ba benl-le.

8 L̲ezka' naken ka ẓzoja' chele to da' kobe, dan' ben Jesusen' dot kan ẓnnan, na' l̲ezka' žonle l̲e'e kan ẓnnan. Ki naken dan' ba ẓde che da' naken chol̲, na' baní' li l̲aže' ba ẓza'nín'.

9 No benne' ẓnne': "Zoa' l̲o baní'" san cha' bi ẓl̲e'ele' lježe' chawe',

benne' ni ne žone' da' naken che da' chol.
10 No benne' nži'ile' lježe' zoe' lo baní', na' da' žonen ga chixle no benne' bi be gak gonen chie' le'.
11 No benne' bi de lježe' chawe', žone' da' naken che da' chol, na' zde' lo da' chol. Bi nnezle' gan zeje', dan' žon da' naken chol ga nchol yichj lázda'we'.
12 Ẕzoja' chele, zí'na'do' ka', dan' ba benít law Dios dola' da' wbága'le. Ki bene' dan' žone' da' bchebe laže'e gonen'.
13 Ẕzoja' chele, le'e nakle ka xagak xkwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.

Ẕzoja' chele, le'e nakle ka xkwide' ka', dan' ba belale lo na' da' xiwe'.
14 Ba bzoja' chele, zí'na'do' ka', dan' nónbia'le Xažo Dios.

Ba bzoja' chele le'e, nakle ka xagak xkwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.

Ba bzoja' chele le'e, nakle ka xkwide' ka', dan' nakle wale, na' nzi' lo na'le xtiža' Dios, na' ba belale lo na' da' xiwe'.
15 Bi ží'ilele yežlyó nga, na' kege da' de yežlyó nga. Cha' zoa no benne' nži'ile' dan' den yežlyó nga, bi nži'ile' Xažo Dios.
16 Ki naken, dan' žongak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga da' bi žénele Xažo Dios, san žóngake' da' zdan láže'gake'.

Žóngake' da' zdan laže' bela' žen chégake'.

Žóngake' da' zdan laže' yej láwgake'.

Ẕka'n zen kwíngake' ni'a che da' zej nape'.

Ki zej nak da' kegle ka' da' žóngake'.
17 Te che yežlyó nga, na' che da' zdan láže'gak benách ka', san no benne' žone' kan žénele Dios soe' to chi'ize.

Bennen' zchalje' da' li, na' bennen' žon laže'e

18 Ẕí'na'do' ka', ba zoažo ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga. Ba bénlele la' bennen' zži'e che Benne' Criston', na' na'a ba wzó law zej nnita' benne' zan, benne' zží'igake' che Benne' Criston'. Che len nnezlžo ba zoažo ža ze lawte ža ka'.
19 Benne' ki bežójgake' ládjwžo žo'o, san bi gókgake' toze len žo'o. Chela' gókgake' toze len žo'o, gá'ntezgake' len žo'o. Na'a, bežójgake', nich gak bia' bi zej nake' yógo'tegake' toze len žo'o.
20 Na'a, Dios Be' La'y zóalene' le'e, na' nnézkzelele da' naken dot da' li.
21 Ẕzoja' chele dan' ba nnézlele da' naken dot da' li, na' kege dan' bi nnézlelen. Lezka' nnézlele bi žon laže' no benne' nnezle' da' naken dot da' li.
22 ¿Nozkze bennen' žon laže'e? Žon laže' bennen' znne' bi nak Jesús Bennen' bsela' Dios. Benne' ni nake' bennen' zži'e che Benne' Criston', dan' znne' bi nak Dios Xa Jesusen', na' lezka' znne' bi nak Jesusen' Zi'n Dios.
23 No benne' zži'e che Zi'n Dios, bi zoalen Xažo Dios le'. No benne' znne' kwáselo Jesusen' nake' Zi'n Dios, lezka' Xažo Dios zóalene' bennen'.
24 Na'a, le we' laže' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e. Cha' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e, lezka' le'e gá'ntezle len Zi'n Dios, na' lezka' len Xažo Dios.
25 Da' ni naken da' bchebe laže' Dios, wnné' gonne' yela' nban da' zejlí kanne chežo.
26 Ẕzoja' chele da' ni kan nak chegak benne' ka' žénegekle' gon láže'gekle' le'e.
27 Na'a, Dios Be' La'y zóalene' le'e. Benne' Criston' bséla'kze' Le' chele, na' Lekze' zóalenteze' le'e. Che len bi žon byenen wsedle no benne' le'e, dan' Be' La'y na' žsedle' le'e. Zóalene' le'e, na' zchalje' da' li, na' bi žon laže'e. Kan ba bsedle' le'e, le gá'nteze len Benne' Criston'.
28 Na'a, zí'na'do' ka', le gá'nteze len Benne' Criston' nich katen' yelé'e Le', na' gak wxén láže'žo Le', na'

bi yedoé'elžo kate' žinžo l̲awe' L̲e' katen' yel̲é'e.

29 Cha' nnézlele l̲e'e Dios nake' chawe', l̲ezka' žal̲a' nnézlele yógo'te benne' ka' žóngake' da' naken chawe' zej nake' z̲i'n Dios.

3

No benne' ka' zej nake' z̲i'n Dios

1 Le wia kan nží'il̲e'el X̲ažo Dios žo'o, dan' bene' ga ležo z̲i'n Dios na'kze. Che l̲en benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga bi nónbia'gake' da' nakžo, dan' bi beyónbia'gake' da' nak Jesusen'.

2 Z̲í'na'do' ka', na'a ba nakžo z̲i'n Dios, na' bi na' l̲a' l̲aw da' gakžo. Nnezlžo kate' wl̲oé'e l̲aw Jesusen', gakžo kan nake' L̲e', dan' l̲e'elžo-ne' kan nakkze' L̲e'.

3 No benne' žx̲en l̲aže'e gake' kan nak Jesusen', že' l̲aže'e gake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'.

4 No benne' žone' dol̲a' z̲ži'e che x̲tiža' Dios, dan' nak dol̲a' da' z̲ži'in che x̲tiža' Dios.

5 Nnézlele bl̲oe'e l̲aw Jesusen' nich beké'e dol̲a' da' wbága'žo, na' bi be dol̲a' žone' L̲e'.

6 No benne' nake' toze l̲en Jesusen' bi žone' dol̲a'. No benne' žone' dol̲a' batkle bl̲e'ele' L̲e', na' bi nónbi'e L̲e'.

7 Z̲í'na'do' ka', le gape chi'i kwinle nich bi gon l̲áže'le no benne' l̲e'e. No benne' žone' da' naken chawe', nake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'.

8 No benne' žónteze' dol̲a' nake' che da' x̲iwe', dan' žónteze da' x̲iwen' dol̲a' kate' bi na' soa Adán. Che l̲en bedjl̲oé'e l̲aw Z̲i'n Dios, nich wsejwe' x̲nez da' x̲iwen' nich bi be gak gonen chežo.

9 No benne' nake' z̲i'n Dios bi žónteze' dol̲a', dan' zóateze Be' La'y che Dios l̲en l̲e', na' bi žone' dol̲a' dan' nake' z̲i'n Dios.

10 Ki zej nak bia' benne' ka' zej nake' z̲i'n Dios, na' benne' ka' zej nake' z̲i'n da' x̲iwe'. No benne' bi žone' da' naken chawe', na' bi nži'ile' lježe', bi nake' che Dios.

Žal̲a' ži'ilžo ležžo ka' zej nake' che Jesús

11 Da' ni naken da' ba benl-le ža ni'te, da' z̲nnan: "Žal̲a' ži'ilžo ležžo tožo yetožo."

12 Bi žal̲a' gonžo kan ben Kaín, z̲i'n Adán. Gok Kaín na' che da' x̲iwe', na' betbe' bi' bíche'be'. ¿Biz̲ chen' betbe' bi' bíche'be'? Betbe' l̲ebe' dan' ben Kaín na' da' bi goken chawe' l̲aw Dios, san da' ben bi' bíche'ben' goken chawe'.

13 Z̲í'na'do' ka', bi yebánlele cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi zej de l̲e'e chawe'.

14 Nnezlžo ba wdežo l̲o yel̲a' got, na' ba napžo yel̲a' nban da' zejlí kanne dan' nži'ilžo ležžo ka'. No benne' bi nži'ile' lježe' ka', ba nakkze' ka to benne' gat.

15 No benne' bi z̲l̲e'ele' lježe' chawe', nake' ka to benne' wetw benách ka', na' nnézlele nitó benne' wetw benách ka' bi nape' yel̲a' nban da' zejlí kanne.

16 Ki nónbia'žo yel̲a' nži'il da' naken l̲i l̲aže', dan' bde Jesusen' yel̲a' nban chie', na' gote' l̲o wlazžo žo'o. L̲ezka' žo'o žal̲a' wdežo yel̲a' nban chežo, nich gákl̲enžo ležžo ka'.

17 Na'a, no benne' de yel̲a' wnni'a chie', dan' naken che yežlyó nga, na' z̲l̲e'ele' lježe', zoa bi da' žiážjele', na' cha' bi žeyache' l̲áže'le' l̲e', bi da' wnez̲jwe' chie', ¿wak nnažo zoal̲en yel̲a' nži'il che Dios bennen'?

18 Z̲í'na'do' ka', žal̲a' ži'ilžo ležžo ka', kege l̲en díža'ze o l̲o yel̲a' z̲nneze chežo, san dot l̲áže'žo, na' l̲en dot yel̲a' žon chežo žal̲a' ži'ilžo ležžo ka'.

Da' žx̲en l̲áže'žo l̲aw Dios

19-20 Cha' ki nži'ilžo ležžo ka', nnezlžo nakžo che Bennen' nakkze' da' li, na' l̲aw Dios gak kwe' ži yichj l̲áz̲do'žo katen' z̲chebe l̲áz̲do'žo žo'o, dan' nakže da' li da' z̲nna Dios ka

da' ẓnna láẓdo'žo, na' Ḷe' nnézkzele' yógo'te.
21 Ẓí'na'do' ka', cha' bi ẓchebe láẓdo'žo žo'o, zoa da' žx̱en láže'žo ḷaw Dios,
22 dan' nnezlžo gonne' chežo bíte'teze da' nnablžo Ḷe'. Ki naken dan' žonžo kan ẓnna da' bchi'le' žo'o, na' da' žaz ḷaže'e Ḷe'.
23 Ki nak da' bchi'le Dios, wnné' žaḷa' chejḷe'žo che Jesús, Benne' Criston', Ẓi'ne', na' ži'ilžo ljeżžo ka' kan ḷezka' bchi'le Ẓi'ne' žo'o.
24 Benne' ka' žóngake' da' bchi'le Dios zóaḷengake' Ḷe', na' Dios na'kze zóaḷene' benne' ka'. Ki nnezlžo Ḷe' zóaḷenteze' žo'o, dan' ba bseḷe'e Dios Be' La'y nich bedjsóaḷene' žo'o.

4

Da' nak bia' zoaḷen Dios Be' La'y žo'o

1 Ẓí'na'do' ka', bi chejḷe'le che no benne' ẓnnaze' Dios Be' La'y zóaḷene' ḷe', san le si' bia' bennen', cha' Dios Be' La'y zóaḷene' ḷe', dan' ẓdagak benne' zan yežlyó nga, benne' ka' žon láže'gake', na' ẓnnágake' ẓcháḷjgake' ḷo wláz Dios.
2 Ki gónbia'le no benne' zoaḷen Dios Be' La'y ḷe'. Bennen' ẓnne' kwáselo kan bḷa' Jesús, Benne' Criston', na' ẓnne' nake' Bennen' bseḷa' Dios, na' golje' benách, nak bennen' che Dios.
3 Ḷezka', no benne' bi ẓnne' kwáselo kan bḷa' Jesús, Benne' Criston', na' ẓnne' bi golje' benách, bi nake' che Dios. Benne' ni nake' che bennen' ẓži'e che Benne' Criston', bennen' ba bénlele yide', na' na'a ba ẓde' yežlyó nga.
4 Ẓí'na'do' ka', nakle che Dios, na' nápžele yeḷa' wak ka benne' ka' žon láže'gake', dan' Bennen' zóaḷene' ḷe'e napže' yeḷa' wak ka bennen' ẓde' yežlyó nga.
5 Ḷégake' zej nakze' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Che ḷen ẓcháḷjgake' che da' naken che yežlyó nga, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga ẓze nággake' chégake'.
6 Nakžo žo'o che Dios. No benne' nónbi'e Dios ẓze nage' chežo. No benne' bi nake' che Dios bi ẓze nage' chežo. Ki nónbia'žo no bennen' yoe'e Dios Be' La'y, Ben' ẓchaḷje' da' li, na' ḷezka' bennen' yoe'e ben' da' žon ḷažen'.

Yeḷa' nži'il li ḷaže' zá'zen ḷo na' Dios

7 Ẓí'na'do' ka', žaḷa' ži'ilžo ljeżžo ka', dan' yeḷa' nži'il zan' ḷo na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, na' nónbi'e Dios.
8 No benne' bi nži'ile' lježe' ka', bi nónbi'e Dios, dan' yeḷa' nži'il zan' ḷo na' Dios.
9 Ki bḷa' ḷaw kan nži'il Dios žo'o. Bseḷe'e tlícha'tekze Ẓi'ne' yežlyó nga, nich gata' yeḷa' nban da' zejlí kanne chežo ni'a chie' Ḷe'.
10 Ki nak bia' yeḷa' nži'il da' naken ḷi ḷaže', kege kan nži'ilžo Dios, san kan Ḷe' bží'iḷe'ele' žo'o, na' bseḷe'e Ẓi'nkze' nich bi'e doḷa' da' wbága'žo žo'o, na' Ḷe' gote' ni'a chen.
11 Ẓí'na'do' ka', cha' ki bží'iḷe'ele Dios žo'o, žaḷa' ži'ilžo ljeżžo ka'.
12 Batkle bḷe'el no benne' Dios, san cha' nži'ilžo ljeżžo ka', Dios na'kze zóaḷene' žo'o, na' na'a nži'ilžo Diosen' dot láže'žo.
13 Nnezlžo zóaḷenžo Dios, na' Ḷe' zóaḷene' žo'o, dan' bseḷe'e Dios Be' La'y, nich bedjsóaḷene' žo'o.
14 Neto' bḷe'elto' da' ben X̱ažo Dios, na' ẓzoa liton'. Ḷe' bseḷe'e Ẓi'nkze', Bennen' žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
15 No benne' ẓnne' kwáselo Jesusen' nake' Ẓi'n Dios, Dios na'kze zóaḷene' bennen', na' ḷe' zóaḷene' Diosen'.
16 Žo'o nnezlžo, na' žejḷe'žo nži'il Dios žo'o. Yeḷa' nži'il zan' ḷo na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka', zóaḷene' Diosen', na' Dios na'kze zóaḷene' ḷe'.
17 Ki žon žin yeḷa' nži'il ḷo yichj láẓdo'žo. Žonen ga biž ẓžébežo ža chog Dios chegak benách ka' gátgake'. Kan nak Jesusen', ḷezka' nakžo žo'o yežlyó nga.

18 Cha' nnezlžo nži'il Dios žo'o, bi
be ẓžébežo. Kate' nnezlžo nži'il Dios
žo'o, žone' L̲e' ga bi ẓžébežo. No
benne' ẓžebe' da' sake'e bi nnezle'
nži'il Dios l̲e'.
19 Žo'o nži'ilžo Dios, dan' L̲e'
bží'ikzele' žo'o zga'ale'.
20 Cha' no benne' ẓnne': "Neda'
nži'ila' Dios" san cha' bi nape' lježe'
ka' chawe', benne' ni žon l̲aže'e. No
benne' bi nži'ile' lježe' ka', benne'
ka' zl̲e'ele', ¿nakx̲kze gak ži'ile' Dios,
na' batkle bl̲e'ele' L̲e'?
21 Ki bchi'le Jesusen' žo'o, na'
wnné': "No benne' nži'ile' Dios, žal̲a'
ži'ile' lježe' ka'."

5

Wak soelžo da' žak chežo yežlyó nga

1 No benne' žejl̲i'e nak Jesús
Benne' Criston', Bennen' bsel̲a'
Dios, benne' ni nake' ẓi'n Dios, na'
no benne' nži'ile' Dios, Bennen'
bzoe' l̲e', l̲ezka' žal̲a' ži'ile' lježe',
bennen' l̲ezka' nake' ẓi'n Dios.
2 Ki žákbe'elžo nži'ilžo benne' ka'
zej nake' ẓi'n Dios. Naken ki cha'
nži'ilžo Dios, na' žonžo kan ẓnna
x̲tiže'e.
3 Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken
ki cha' žonžo kan ẓnna x̲tiže'e, na' bi
nak zede dan' bchi'le' žo'o gonžo.
4 No benne' nake' ẓi'n Dios ẓzoele'
da' žak chie' yežlyó nga. Ba bzoelžo
da' žak chežo yežlyó nga dan'
žejl̲e'žo che Jesús, Benne' Criston'.
5 ¿Noẓ bennen' ẓzoele' da' žak chie'
yežlyó nga? Bennen' žejl̲i'e Jesusen'
nake' Ẓi'n Dios žone' ki.

Dios Be' La'y ẓzoa lie' che Benne' Cristo

6 Ki bl̲oe'e l̲aw Jesús, Benne'
Criston'. Golje', na' bezóe' nis, na'
blalje' x̲chene', na' kégeze bezóe'
nis, san l̲ezka' blalje' x̲chene'. Dios
Be' La'y nake' Bennen' ẓzoa lie' che
Ẓi'n Dios, dan' nak dot da' li da'
ẓchal̲j Dios Be' La'y.
7 Chonne benne' ka' nníta'gake'
ya'abá che Dios, benne' ka' ẓzoa
lígake' che Jesusen'. Zej nake' X̲ažo
Dios, na' Ẓi'n Dios, Bennen' lie'
Diža', na' Dios Be' La'y. Chonne' ki,
toze zej nake'.
8 L̲ezka', chonne da' ka' ẓzoa
lígaken chie' yežlyó nga, Dios Be'
La'y, na' da' bezóa Benne' Criston'
nis, na' žen da' blalje' l̲e'e yag
kroze, na' da' chonne ki, toze kan
ẓnnágaken.
9 Cha' si' l̲o na'žo da' ẓzoa ligak
benách ka' kan nak Jesusen', da'
ẓzoa likze Dios záka'l̲e'ežen. Da'
bzoa li Dios naken da' wnné' kan
nak che Jesusen', katen' wnné'
nake' Ẓi'nkze'.
10 No benne' žejl̲i'e che Ẓi'n Dios,
nzi' l̲o ne'e da' bzoa li Dios. Cha' no
benne' bi žejl̲i'e da' wnnakze Dios,
na' wak nnažo: ẓnna bennen': "Dios
žon l̲aže'e." Ki naken dan' bi bejl̲i'e
da' bzoa li Dios che Ẓi'ne'.
11 Da' ni naken da' bzoa li Dios.
Wnné' ba benne' yel̲a' nban da' ze-
jlí kanne chežo, na' Ẓi'ne' na' nake'
Benne' žonne' chežo yel̲a' nban na'.
12 No benne' zoal̲en Ẓi'n Dios l̲e',
nape' yel̲a' nban da' zejlí kanne.
No benne' bi zoal̲en Ẓi'n Dios l̲e', bi
nape' yel̲a' nban na'.

Nnezlžo napžo yel̲a' nban da' zejlí kanne

13 Ẓí'na'do' ka', l̲e'e na' žejl̲e'le che
Ẓi'n Dios, ẓzoja' chele da' ni nich
nnézlele ba naple yel̲a' nban da' ze-
jlí kanne, na' ki gaken, gak l̲i l̲aže'
kan žejl̲e'le che Ẓi'n Dios na'.
14 Da' ni naken da' žx̲en l̲áže'žo
L̲e'. Cha' bi da' nnablžo-ne' kan
žénele' L̲e', L̲e' ženle' chežo žo'o.
15 Cha' nnezlžo ženle' chežo kan
nak bi da' ẓnnablžo-ne', l̲ezka' nne-
zlžo ba napžo da' ẓnnablžo-ne'.
16 Cha' no benne' l̲e'ele' lježe' žone'
dol̲a' da' bi žonen ga gate', wak
nnable' Dios l̲o wláz bennen', na'
L̲e' wnezjwe' yel̲a' nban chie'. Ki
ẓnnia': wak nnáblele l̲o wláz benne'
ka' žóngake' dol̲a' da' bi žonen ga gat-
gak benne' ka'. Zoa dol̲a' da' žonen
ga gat no benne'. Bi ẓnnia' nnáblele
l̲o wláz no benne' žone' dol̲a' ki.

17 Yógo'te da' kegle naken dolạ',
san zoa dolạ' da' bi žonen ga gat no
benne' žonen'.
18 Nnezlžo no benne' nake' ẓi'n
Dios bi žónteze' dolạ' dan' Ẓi'nkze
Dios žape chi'e bennen', na' da'
xiwe' bi be gak gonen chie'.
19 Nnezlžo yo'ožo lọ na' Dios, na'
yógo'te benách ka', benne' ka' že'
lạže'gake' da' de yežlyó nga, zej
yoe'e lọ na' da' xiwe'.
20 Na'a, nnezlžo ba blạ' Ẓi'n Dios
nga, na' benne' yelạ' žejní'il chežo,
nich gónbia'žo Bennen' nake' dot
da' li. Zóalenžo Bennen' nake' dot
da' li dan' zóalenžo Jesús, Benne'
Criston', Ẓi'n Dios. Benne' ni nake'
Dios da' li, na' Bennen' žonne' yelạ'
nban da' zejlí kanne chežo.
21 Ẓí'na'do' ka', le gape chi'i
kwinle nich bi wká'n ẓenle lo'a ka'.
Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ Ẓwa

Benne' nake' dot da' li, na' yeḷa' nži'il

1 Neda', Ẓwa, žapa' le' "Padioẋ", no'le wžekze Dios, na' žapa' "Padioẋ" yógo'te ẓi'no' ka'. Nži'ila' ḷe'e dan' nónbia'žo Benne' nake' dot da' li, na' kege nedza', san ḷezka' yógo'te benne' ka', benne' zej nzi'e ẋtiža' Dios da' naken dot da' li, zej nži'ile' ḷe'e. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'.

2 Nži'ilto' ḷe'e dan' yo'o ḷo yichj ḷázdo'žo ẋtiža' Dios da' naken dot da' li, na' sóaḷentezen žo'o.

3 Ẓnnabla' X̱ažo Dios ḷen X̱anžo Jesús, Benne' Criston', Ẓi'nkze Diosen', gon chawe'e ḷe'e, na' yeyache' ḷáže'le' ḷe'e, na' wká'n žie' yichj ḷázdo'le dan' nak dot da' li ẋtiže'e, na' nži'ile' ḷe'e.

4 Bebéḷe'ela' katen' benla' žongak ẓi'no' ka' kan ẓnna ẋtiža' Dios da' naken dot da' li, dan' žóngake' kan bchi'le X̱ažo Dios žo'o.

5 Na'a, žáta'yoela' le', nó'ledo', gono' kan ẓnna da' bchi'le Jesusen'. Bi ẓzoja' chio' to da' kobe. Ẓzoja' da' bchi'le Jesusen' žo'o ža ni'te, katen' wnné' žaḷa' ži'ilžo lježžo ka'.

6 Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken ki cha' žonžo kan bchi'le' žo'o. Dan' bchi'le' naken nich ži'ilžo lježžo ka' kan ba bénlele ḷe'e ža ni'te.

No benne' ka' žon ḷáže'gekle' žo'o

7 Da' ni žapa' ḷe'e: dan' ba ẓdagak benne' zan yežlyó nga, benne' ka' žon ḷáže'gake', na' bi nzi' ḷo ná'gake' kan bḷa' Jesús, Benne' Criston', golje' benách. No benne' žone' ki, nake' benne' wen ḷaže', na' ẓži'e che Benne' Criston'.

8 Le gape chi'i kwinle nich bi wnitle da' ba naple dan' žonle ẋchin Benne' Criston', san le we' ḷaže' gata' chele dot da' žaḷa' si'le ḷo na' Dios.

9 No benne' wsedle' ḷe'e da' nža' kan nak dan' bsedle Benne' Criston', bi zoaḷen Dios bennen'. X̱ažo Dios ḷen Ẓi'nen' zóaḷene' no benne' žónteze' ka ẓnna ẋtiža' Benne' Criston'.

10 Cha' no benne' ze'e gan zoale, na' žsedle' to da' yoble, bi wléblele bennen' ližle, na' bi ye'le-ne': "Dios gon chawe'e le'."

11 No benne' ži'e ḷe': "Dios gon chawe'e le'", žónḷene' ḷe' tẓen da' kegle da' žone'.

Ẓwa žẋen ḷaže'e ḷe'ele' lježe' ka'

12 Ḷa'kze žaḷa' yapa' ḷe'e da' zan, bi žénela' wzoja' yógo'ten ḷe'e yiche. Žẋen ḷaža'a ḷa'a gan zoale, na' wchaḷjžo kwáselo, nich gak yebelžo dot ḷáže'žo.

13 X̱kwide' ka' che no'le bilo', no'len' wžekze Dios, žápegake' le' "Padioẋ." Ka'kze gaken.

DIŽA' BEYONNE DA' BZOJ ẔWA

Da' chawe' da' žon benne' lie' Gayo

1 Neda', Ẕwa, žapa' le' "Padiox̱", Gayo, benne' ži'i ḻaže'. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'. Nži'ila' le' dot ḻaža'a.

2 Ljéža'do', ẕnnabla' Dios gon chawe'e le' ḻo yógo'te da' žono', na' ḻezka' so' chawe', kan že' chawe' be' nakkzo'.

3 Žebela' dan' ẕḻa'gak lježžo ka' ga zoa' ni, na' ẕzoa lígake' kan nako', na' ẕnnágake' nako' ḻi ḻaže', na' žono' kan ẕnna x̱tiža' Dios, da' naken dot da' li.

4 Bi be zoa da' žonžen ga žebela' ka da' ni, kate' ženla' benne' ka' zej nake' ka x̱kwide' chekza' ka' žóngake' kan ẕnna da' naken dot da' li.

5 Ljéža'do', žono' da' naken dot chawe' kate' žákḻeno' lježžo ka', ḻa'kze bi na' gónbi'o yógo'tegake'.

6 Lježžo ki ẕzoa lígake' kan nak chio' le' ḻawgak benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' nga, na' ẕzéngekle' neto' kan nži'ilo' ḻégake'. Žono' da' nak chawe' kate' žegó'o ḻégake' nez, na' žákḻeno' ḻégake' kan žaḻa' gono' chegak benne' ka' žóngake' x̱chin Dios, nich yeyó'ogake' binlo nez.

7 Ḻégake' bžójgake' nga dan' zej nži'ile' Jesús, na' bi be ẕzí'gake' ḻo na'gak benne' ka' bi zej nake' toze ḻen Benne' Criston'.

8 Che ḻen žaḻa' gapžo ba la'ne benne' ka' žóngake' ki, nich gónḻenžo ḻégake' tẕen žin che da' naken dot da' li.

Da' kegle da' žon benne' lie' Diótrefes

9 Ba bzoja' da' wzejni'ilen benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', san Diótrefes, bennen' ẕdan ḻaže'e gake' blo ládjwgake', bi žape' neto' ba la'ne.

10 Che ḻen, cha' yida' gan zoale, wsá'a ḻáže'le kan zej nak da' žone' ḻe' katen' dobžo. Ẕnnie' cheto' da' wen ḻaže'. Bi žaz ḻaže'e da' nize, san ḻezka' bi žape' ba la'ne lježžo ka' ẕžíngake' ga na', na' žsejwe' x̱nezgak benne' ka' žénegekle' gápegake' benne' ka' ba la'ne, na' žebeje' ḻégake' ladjw benách ka' che Benne' Criston'.

11 Ljéža'do', bi gono' kan žongak benne' ka' žóngake' da' kegle, san kan žongak benne' ka' žóngake' da' naken chawe' žaḻa' gono'. No benne' žone' da' naken chawe' nake' che Dios, san no benne' žone' da' kegle batkle bénbi'e Dios.

Da' chawe' da' žon benne' lie' Demetrio

12 Yógo'te lježžo ka' ẕzoa lígake' che Demetrio, dan' nak bia' žone' da' naken dot da' li. Ḻezka' neto' ẕzoa lito' chie', na' nneẕlo' da' ẕchaḻjto' kan nak chie' ḻe' naken dot da' li.

Da' ẕnnab Ẕwa ḻaw Dios

13 Gónela' wzoja' chio' da' zanže, san bi žénela' wzojan' ḻe'e yichze.

14 Na'a, žx̱en ḻaža'a ḻé'etela' le', na' wchaḻjžo kwáselo.

15 Ẕnnabla' Dios wká'n žie' yichj ḻaždo'o. Benne' ka' zej nnite'e nga, benne' ka' zej nži'ile' žo'o, žápegake' le' "Padiox̱." Ḻezka' le', wdape "Padiox̱" to to benne' ka' zej nži'ile' žo'o. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BZOJ JUDAS

Judas žape' "Padiox" benne' ka' wžekze Dios

1 Neda', Judas, žapa' le'e "Padiox", nakle benne' ka' bliž Xažo Dios le'e, na' nži'ile' le'e, na' žape chi'e le'e dan' nakle toze len Jesús. Naka' benne' gole, na' wen žin che Jesusen', Benne' Criston', na' lezka' naka' ljež Jakob.

2 Znnabla' Dios yeyache' láže'le' le'e, na' ží'ile'ele' le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Benne' wen laže' ka'

3 Zí'na'do' ka', gok láže'li'a wzoja' chele kan nak yela' žeslá da' napžon, san žon byenen wzejni'ila' le'e nich dot láže'le tíl-lenle benne' ka' zží'igake' che da' žejle'žo che Dios, dan' bde Dios to chi'ize lo na'gak benne' ka' zej nake' che Leze' nich wzégake' dižan' lawgak yógo'te benách ka'.

4 Ki žon byenen gona' dan' bale benne' ba wyázlengake' žo'o bagáche'ze, benne' ka' Dios bzoe' chégake' ža ni'te choge' chégake' gátgake' to chi'ize. Benne' ka' bi zka'n zéngake' Dios. Dan' že' laže' Dios žo'o, žékgekle' bi bága'gake' zia cha' góngake' da' kegle. Zží'igake' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Toze' Le' znna bi'e žo'o.

5 Ba nnézkzelele da' ki, san žénela' wsá'a láže'le kan ben Xanžo Dios. La'kze beslé' benách Israel ka' katen' bebeje' légake' lo yežlyó Egipto, wdé na' bžia yi'e benne' ka' wnníta'gake' ládjwgake', benne' ka' bi bejlé'gake' chie' Le'.

6 Lezka', Dios bsejwe' wbás che ya'abá chie' ka' lo latje chol, wbás ka' bi béngake' xchíngake', san bká'ngake' latje chégake'. To chi'ize zej nžeje' ga na', na' zejte ža wchínnj Dios yežlyó nga.

7 Lezka' goken chegak yež Sodoma, na' yež Gomorra, na' chegak yež ka' bdílegaken yež ki. Kan bengak wbás che ya'abá ka', bží'igake' che Dios, lezka' bengak benne' ka' wnníta'gake' lo yež ka'. Bde kwíngake' nich béngake' da' bi naken chawe', na' da' wzé láže'gake', dan' žonen ga žedoe'elžo. Na'a, dan' bsaka' zi' Dios légake' lo yi' da' bi yeyolen, dan' goken chégake' naken to da' zcheblen yógo'težo, nich bi gonžo kan bengak benách ka'.

8 La'kze gokgak da' ki, lezka' žongak benne' ki, benne' ka' žóngake' kan znnégekle' yele. Zka'n dítjgake' bela' žen chégake'. Zží'igake' che da' bchi'le Dios žo'o, na' znnégake' chegak benne' wnná bia' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios.

9 Migel na'kze, wbás blo che ya'abá, katen' bdíl-lene' da' xiwe' nich gak yeké'e bela' žen che Moisés, bi bežogle' wžíe' da' xiwe' zia, san gožen': "Xanžo Dios tile' le'."

10 San benne' ki znnégake' chegak da' ka' žon Dios, da' ka' bi žejní'igekle', na' da' ka' žejní'igekle' žakze chégake' kan žongak bia yixe' ka', bia ka' bi žejní'igeklba', da' ki zkóngekle' žin, na' zžia kwíngake' zia.

11 Da' nyáche'le'e gaken chégake' dan' ba béngake' dola' kan ben Kaín, na' lo yela' zdan laže' chégake' ba bchíxgekle' kan bchixle Balaam nich si'e mežw, na' ba nžog chégake' gátgake' kan got Koré katen' bži'e che Moisés.

12 Benne' ki žáwgake' tzen len le'e kate' žawle yela' waw ka' lo yela' nži'il chele. Žóngake' ga zchíxgekle benne' ka' zej nake' toze len le'e, dan' že'j žáwgakze'. Zej nake' ka benne' ka' žala' wáwgake' zila' ka', san zwaw kwíngakze'. Zej nake' ka to bejw ya'abá da' bi nwan' nis, na' be' zchen' légaken nile na'le. Lezka' zej nake' ka yag ka' ba bžin ža bi da' kwíagaken san bi be želbían, na'

lezka' zej nake' ka to yag da' ba wbižen dot lwen, na' ba nlažon'.
13 Lezka' zej nake' ka nisdo' katen' zgó'anen, na' nwan' bebe lawlen, da' zloe'elen kan nak yela' sto' da' žóngake'. Zej nake' ka belj ya'abá ka', da' ka' wdégakba' chela'ale. Dios ba bchoge' chégake' byéjwgake' to chi'ize lo latje chol.
14 Kan nak chégake' bchalj Enok, bennen' wbáblene' da' gaže kwe' za'só Adán, katen' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné': "Le wia nga, za' Xanžon' len zan gaywá' benách ka' žónlengake' Le' tzen, benne' ka' zej nake' che Leze'.
15 Ze'e Le' nich wsaka' zi'e yógo'te benne' ka', na' choge' chegak yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake'." Ki gone' ni'a che yógo'te diža' zi' da' wnnegak benne' dola' ka' chie' Le'.
16 Benne' ki znnégake' chie' Le', na' žon dítjgekle' Le', na' žóngake' kan nak da' zdan láže'gakze'. Zcháljgake' lo yela' zka'n zen kwíngake', na' nich ká'gake' yela' wnni'a chegak benách ka', zka'n zéngake' légake'.

Judas žse'e láže'gak benne' ka' che Jesús

17 Na'a, zí'na'do' ka', le chejsá' laže' da' bchaljgak benne' wbás ka' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', ža ni'te.
18 Benne' ka' belyi'e le'e: "Ža se lawte ža ka' wloé'e lawgak benne' ka' gon dítjgekle' da' ka' zej naken la'y, na' góngake' da' kegle da' zdan láže'gake'."
19 Benne' ki zlá'agake' lažle. Zcháljgake' lo yela' benachze chégake', na' Dios Be' La'y bi zóalene' légake'.
20 Na'a, zí'na'do' ka', le soa choch kan nak yela' žejlé' chele, da' naken la'y. Le wchaljlen Dios, wkónlele žin yela' wak che Dios Be' La'y.
21 Le ga'nlen Dios, Bennen' nži'ile' žo'o, na' le kwez ža na' wloé'e law Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeyache' láže'le' žo'o, nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo.
22 Le gon choch benne' ka' žak chope láže'gake'.
23 Le gon ga yelágake', da' gaken kan yebejle légake' lo yi'. Lo yela' zžebe chele le yeyache' laže'l yezika' benách ka'. Le gape chi'i kwinle, nich bi gónlenle légake' tzen da' kegle da' žóngake'.

Da' zka'n zen Dios

24-25 Dios tlicha', Bennen' nnézkzele' yógo'te, Bennen' beslé' žo'o ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', nape' yela' wak gape chi'e le'e, nich bi wchíxelele, na' nich wzíe' le'e lawe' Le' gan zoe' lo baní' li laže'. Gone' le'e dot chawe', na' ga yebéle'elele.
¡Gakkze che Dios yela' ba, na' yela' zen, na' yela' nak blo, na' yela' wnná bia', na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

DA' BL̲OE'EL DIOS Z̲WA

Da' bl̲oe'el Dios Z̲wa kan nak che Jesús

1 Da' ni naken to da' bl̲oe'e l̲aw
Jesús, Benne' Criston', da' benn
Dios L̲e' latje wl̲oe'ele' benne' wen
žin chie' ka' kan zej nak da' ka'
žon byenen l̲a' gáktegaken. Jesusen'
bsel̲e'e to wbás che ya'abá chie',
wbasen' bzejni'ile' neda', Z̲wa,
benne' wen žin che Benne' Criston'.
Wbás che ya'abán' bl̲oe'ele' neda'
kan zej nak da' ki.

2 Neda', Z̲wa, z̲zoja' da' ni da'
naken dot da' li kan nak yógo'te
da' bl̲e'ela', na' z̲zoa lia' che x̲tiža'
Dios, na' che da' naken dot da' li da'
bl̲oe'el Jesús, Benne' Criston', neda'.

3 Ba nez z̲en gaken che no benne'
gol̲e' da' ni, na' ba nez z̲en gaken
chegak benne' ka' wzé nággake' che
no benne' gol̲e' x̲tiža' Dios ni, na'
góngake' kan z̲nna da' ni, dan' za'
gaken.

Da' že' Jesús gaže kwe' benách chie' ka'

4 Neda', Z̲wa, z̲zoja' da' že' Jesusen'
gaže kwe' benách chie' ka', benne'
ka' nníta'gake' gan nbab Asia. Dios,
Bennen' zoakze', na' wzóateze', na'
za' yide', z̲nnabla'-ne' gon chawe'e
l̲e'e, na' wká'n žie' yichj l̲áz̲do'le.
Žónl̲engak gaže be' che ya'abá L̲e'
tz̲en, be' ka' zej nnitan' l̲awe' L̲e' gan
ži'e, z̲nna bi'e.

5 L̲ezka' žonl̲en Jesús, Benne'
Criston', L̲e' tz̲en. Jesusen' nake'
Bennen' žone' kan z̲nne', na' z̲zoa
lie' che Dios. Zga'ale' L̲e' bebane'
to chi'ize l̲o yel̲a' got, na' z̲nna bi'e
benne' ka' z̲nna biá'gake' ya'abá.
L̲e' nži'ile' žo'o, na' beké'e dol̲a' da'
wbága'žo, na' beyón chawe'e žo'o
l̲en x̲chene' da' bl̲alje' l̲e'e yag kroze,
katen' gote' l̲o wlazžo žo'o.

6 Jesusen' bene' ga z̲nna bia'žo, na'
ga nakžo bx̲oz ka', nich wká'n z̲enžo
Dios, X̲a Jesusen'. ¡Ga'n z̲en Dios,
na' gápteze' yel̲a' wnná bia'! Ka'kze
gaken.

7 Le wia nga. Za' Benne' Criston' l̲o
bejw ya'abá.
L̲é'egekle yógo'te benne' ka' L̲e',
na' l̲ezka' benne' ka' bétgake' L̲e'.
Kweže nyáche'gak yógo'te benách
yežlyó nga,
benne' ka' l̲é'egekle' L̲e'.
¡Ka' gakten! Ka'kze gaken.

8 Ki wnnakze Jesusen': "Neda'
naka' Bennen' zoe' zga'ale', na'
l̲ezka' Bennen' zeje' z̲ante kan nak
da' z̲zo l̲aw, na' da' ze l̲awten." Ki
wnná X̲anžon', Bennen' napkze'
dot yel̲a' wak. ¡Zoakze' L̲e', na'
wzóateze', na' za' yide'!

Z̲l̲a' l̲aw yel̲a' z̲en che Jesús

9 Neda', Z̲wa, naka' lježle, na'
z̲záka'l̲ena' l̲e'e tz̲en, na' tz̲en l̲en l̲e'e
žebél̲enla' yel̲a' wnná bia' che Dios,
na' napa' yel̲a' z̲en l̲aže' da' žonn
Jesús, Benne' Criston', chežo. Nye-
jwa' to yežlyó gachje l̲áwe'le nisdo'
nga, dan' nzin' Patmos. Nyejwa'
dan' bzoa lia' che x̲tiža' Dios, na'
che Jesús, Benne' Criston'.

10 L̲o ža z̲en che X̲anžon', wzóa
Dios Be' La'y toze l̲en neda', na'
benla' chi'i to benne' z̲nnie' zižje
x̲kóže'la' neda'. Benle chi'e kan
z̲bežе loz bia yix̲e'.

11 Bennen' gožе' neda': "Neda'
naka' Bennen' zoe' zga'ale', na'
Bennen' zeje' z̲ante kan nak da' z̲zo
l̲aw, na' da' ze l̲awten. Bzoj l̲e'e yiche
da' z̲l̲e'elo', na' bsel̲an' chegak gaže
kwe' benách chia' ka', benne' ka'
nníta'gake' gan nbab Asia, benne'
ka' nníta'gake':
l̲o yež Éfeso, na' l̲o yež Esmirna,
na' l̲o yež Pérgamo, na' l̲o yež Tiatira,
na' l̲o yež Sardis, na' l̲o yež
Filadelfia,
na' l̲o yež Laodisea."

12 Beyechja' nich l̲e'ela' bennen'
z̲chál̲jl̲ene' neda'. Katen' beyechja',

bḻe'ela' gaže da' ka' zej nwan' yi', da' ka' zej naken ya oro.
13 Ládjwgak da' ka' zej nwan' yi' bḻe'ela' to Benne' ẕnne'e kan ẕnna' to benne' byo. Nakwe' to laže' tonn da' ẕžinen x̱ni'e, na' nzie' to bayw lcho'e da' naken ya oro.
14 Ẕíla'do'ze nak yicha' yichje' kan nak ẕila' o kan ẕnna' bege', na' žákti'te yej ḻawe' ka yi'.
15 Žákti'te ni'e ka ya bronse ba'a, da' nḻaḻe'en ḻo yi' ka bo' yaḻje. Zižje benle chi'e kan ženle to yegw ẕen.
16 Ḻo ne'e ḻi ža nwe'e gaže belj baní', na' ḻo žoe'e ẕžoj diža' da' naken ka to ya ntoche' da' ntochen' žop la'ate. Žákti'te ḻawe' ka wbíž katen' ẕnná'ḻe'en.
17 Kate' bḻe'ela' Ḻe', wbix̱a' x̱ni'e ka to benne' gat. Naž Ḻe' bx̱oa ne'e neda' ḻen ne'e ḻi ža, na' gože' neda': "Bi žebo'. Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' Bennen' zeje' ẕante.
18 Naka' Bennen' zoakze' nbane', Gota', na' na'a zóateza' nbana'. Nzi' ḻo na'a nna bi'a yeḻa' got, na' ḻezka' latje chegak benne' gat ka'.
19 Bzoj ḻe'e yiche dan' ba bḻe'elo', na' da' žak na'a, na' ḻezka' da' žaḻa' gak te na'a.
20 Da' ni naken da' ngache' kan nak chegak gaže belj baní' ka', da' ka' bḻe'elo' noa'a ḻo na'a ḻi ža, na' kan zej nak da' gaže da' zej nwan' yi' da' zej naken ya oro. Gaže belj baní' ka' zej nakba' da' žsaka' ḻeben gaže wbás chegak gaže kwe' benách chia' ka', na' da' gaže da' zej nwan' yi' zej naken da' žsaka' ḻeben gaže kwe' benách chia' ka'."

2

Diža' da' bseḻa' Jesús ḻo yež Éfeso

1 Ḻezka' wnná Bennen': "Bzoj ḻe'e yiche diža' ni da' seḻo'o che wbás chia', bennen' zóaḻene' benách chia' ka' ḻo yež Éfeso. Ki wzojo': Ẕchaḻj Bennen' noe'e gaže belj baní' ka' ḻo ne'e ḻi ža, na' ẕde' gachje ḻáwe'le da' gaže da' zej nwan' yi', da' ka' zej naken ya oro.
2 Ki ẕnne': Neda' nnezla' da' žonle, na' kan žónḻe'ele x̱china'. Nnezla' ẕbezle ẕen ḻaže', na' bi gak gakle ẕen ḻaže' ḻen benne' ka' žóngake' da' bi naken chawe'. Nnezla' ba wẕí' bia'le benne' ka', benne' ẕnnágake' zej nake' wbás chia' ka', san bi zej nake', na' na'a nnézlele žon ḻáže'gake'.
3 Ẕbezle ẕen ḻaže', na' ba wẕáka'le dan' nakle toze ḻen neda', san bi bsan ḻáže'le neda'.
4 Na'a, zoa to da' žesbaga'a ḻe'e ẕia. Biž nží'ilele neda' kan bží'ilele neda' zga'ale.
5 Che ḻen, le chejsá' ḻaže' kan benle zga'ale, dan' bsanle, na' na'a, le yeyát ḻaže', na' le gon kan benle zga'ale. Cha' bi yeyát ḻáže'le, ḻa' yid-tia' gan zoale, na' yeká'a dan' nwan' yi' chele ḻo latje chen.
6 Na'a, zoa to da' žákḻenen ḻe'e. Bi ẕḻé'elele chawe' da' žongak benne' nikolaíta ka', benne' ka' ẕka'n ẕéngake' lo'a ka', na' žóngake' da' kegle, dan' bi napa' neda' chawe'.
7 No benne' ženle' žaḻa' wzé nage' da' ni da' ẕnna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, ẕnne': Benne' ka' sóegekle' ḻo da' žak yežlyó nga, gona' ga gáwgake' da' ẕbia yagen' dan' zoan gachje ḻáwe'le yežlyó x̱tan che Dios, dan' gonen ga sóagake' nbángake' to chi'ize."

Diža' da' bseḻa' Jesús ḻo yež Esmirna

8 Ḻezka' wnné': "Bzoj ḻe'e yiche diža' ni da' seḻo'o che wbás chia', bennen' zóaḻene' benách chia' ka' ḻo yež Esmirna. Ki wzojo': Ẕchaḻj Bennen' zoe' zga'ale', na' ḻezka' nake' Bennen' zeje' ẕante, Bennen' gote', na' bebane' to chi'ize.
9 Ki ẕnne': Neda' nnezla' da' žonle, na' kan ẕzáka'le. Nnezla' nakle benne' yache' ka', san da' li naple yeḻa' wnni'a da' naken ḻi ḻaže'. Ḻezka' nnezla' kan žongak benne' ka' ẕnnágake' zej nake' benne' judío ka', benne' ka' zej nake' che Dios, san

bi zej nake', na' znne zí'gake' chele.
Benne' ki zej nake' che da' xiwe'.
10 Bi žébele da' sáka'le. Da' xiwen'
gonen ga yéjwle báłele liž ya. Ki
wsaka' zin' łe'e, na' sáka'le ka chi ža.
Le chejłé' chia' neda' na' zejte gatle,
na' neda' gonna' yeła' nban da' zejlí
kanne chele.
11 No benne' ženle', žała' wzé
nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y,
dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka'
chia' neda', Benne' Cristo, znne':
Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó
nga, yeła' got da' gaken da' bežope
chi'i chegak benne' ka' cházgake' ło
yi' gabíl bi be gonen chégake'."

Diža' da' bseła' Jesús ło yež Pérgamo

12 Łezka' wnné': "Bzoj łe'e yiche
diža' ni da' seło'o che wbás chia',
bennen' zóałene' benách chia' ka' ło
yež Pérgamo. Ki wzojo': Zchałj Ben-
nen' noe'e ya ntoche', da' ntochen'
žop la'ate.
13 Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla'
zoale gan znna bia' da' xiwe', san
ne žxen łáže'le neda'. Bi bsanle
kan žejłe'le chia' neda'. Bi bsanlen
katen' bétgake' Antipas gan zoale,
bennen' bzoa líteze' chia', na' gote'
ga na' že' da' xiwe'.
14 Na'a, zej nnita' to chope da'
žesbaga'a łe'e zia. Nzi' ło na'le
benách ka' ło yež Pérgamo, benne'
ka' nzi' ło ná'gake' da' bsedle Bal-
aam, bennen' bsedle' Balak gone'
ga chíxgekle benách Israel ka', na'
che łen bdáwgake' bia beždo' ka', bia
ka' bétgake'-ba' ławgak lo'a ka', na'
béngake' da' kegle.
15 Łezka' žónłengak benne' ka' łe'e
tzen, benne' ka' nzi' ło ná'gake' da'
žsédgekle benne' nikolaíta ka', dan'
bi złe'ela' neda' chawe'.
16 Che łen, le yeyát łaže' na'a.
Cha' bi yeyát łáže'le, ła' yidtia' gan
zoale, na' tíł-łena' łégake' łen diža'
da' zžojen žoa'a, dan' naken ka to ya
ntoche'.
17 No benne' ženle', žała' wzé
nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y,
dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka'
chia' neda', Benne' Cristo, znne':
Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó
nga, wáwgaka'-ne' yet maná da'
ngache'. Łezka' wnezjwa' to yej
chíchedo' chégake', na' ło yej na'
nyejw to la kobe, da' bi nonbia' nitó
benne', san toze bennen' si'en."

Diža' da' bseła' Jesús ło yež Tiatira

18 Łezka' wnné': "Bzoj łe'e yiche
diža' ni da' seło'o che wbás chia',
bennen' zóałene' benách chia' ka' ło
yež Tiatira. Ki wzojo': Zchałj Zi'n
Dios, Bennen' žia yej ławe' dan' zej
naken ka yi', na' ni'e zej naken ka
ya bronse ba'a.
19 Ki znne': Neda' nnezla' da'
žonle. Nnezla' kan nží'ilele neda',
na' kan žejłe'le chia' neda'. Łezka'
nnezla' kan žonle xchina' ło yeła'
zbez zen łaže' chele. Nnezla' nakže
łi łaže' kan žonle da' ki ka benle
zga'ale.
20 Zej nnita' to chope da' žesbaga'a
łe'e zia. Žwe'ele latje no'len' lie'
Jesabel, no'len' znne' zchałje' ło wláz
Dios, na' łen da' žsedle' žon łáže'le'
benne' ka', benne' žóngake' xchina'.
Žsedle' łégake' da' žonen ga žóngake'
da' kegle dan' žáwgake' bia beždo'
ka', bia ka' žótgake'-ba' ławgak lo'a
ka'.
21 Neda' bi'a-ne' latje yeyát łaže'e,
san bi žénele' wka'ne' da' kegle da'
žone'.
22 Che łen cho'na'-ne' ga gate'e,
gan sake'e to yižwé' zen tzen łen
benne' ka' žónłengake' łe' tzen da'
kegle. Ki gona' na'a cha' bi yeyát
łáže'gake' nich biž góngake' doła'.
23 Gona' ga gatgak zí'ngake' ka'.
Ki gaken, gákbe'egekle yógo'te kwe'
benách chia' ka' zwia' neda' da' zbek
yichjgak benách ka', na' da' zza'
łáže'gake', na' yebi'a chele kan nak
da' žonle.
24 Yezíka'le łe'e zoale ło yež
Tiatira, nólele łe'e bi nzi' ło na'le
dan' žsedle', na' bi wzí' ło na'le dan'
znnagak benne' ka' napłe'en yeła'
žejní'il, san da' li naken che da'

xiwe', žapa' le'e: bi yesbaga'a le'e yetó da' žala' gonle.
25 Na'a, dan' ba nzi' lo na'le, le gape chi'in na' zejte yelá'a neda'.
26 Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, na' góngake' kan žénela' neda' na' zejte ža na', neda' gona' ga nna biá'gake' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
27 Kan Xažo Dios bdie' lo na'a yela' wnná bia', lezka' neda' gona' ga nna biá'gake' yež ka', na' gata' lo ná'gake' to bar ya, na' wzózjgake' benách ka' kan žon to benne' zzozje' to yeso' da' naken yo.
28 Lezka' gonna' légake' latje gákgake' toze len neda'. Naka' ka belj xsile chegak benách chia' ka'.
29 No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

3

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Sardis

1 Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Sardis. Ki wzojo': Zchalj Bennen' nníta'lengak gaže be' ka' Le', na' noe'e da' gaže belj baní' ka' lo ne'e li ža. Ki znne': Neda' nnezla' da' bi nak chawe' da' žonle, na' nnezla' ba natkzle la'kze žékgekle benách ka' zoale nbanle.
2 Le soa ban laže'. Le gon choch da' ka' nníta'lengaken le'e, da' ka' za' gátgaken, dan' žonle da' bi naken chawe' law Dios.
3 Le chejsá' laže' na'a xtiža' Dios da' bénlele, dan' wzí' lo na'le. Le gon kan znna xtiže'e na', na' le yeyát laže'. Cha' bi gak ban láže'le, kon yela'kza' gan zoale kan zla' benne' wbán, na' bi nnézlele biz ža na' la'a gan zoale.
4 Bale benne', benne' ka' nníta'lengake' le'e lo yež Sardis, zej nake' chawe'. Benne' ka' tálengake' neda', nákwgake' laže' zíla'do'ze da' zloe'elen ba beyákgake' dot chawe' dan' zej nake' zi gaken ki chégake'.
5 Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga wakwa' légake' laže' zíla'do'ze, na' bi wsola' lágake' da' ba zej nyejwn gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejlí kanne. Si' lo na'a benne' ki law Xažo Dios, na' lawgak wbás che ya'abá chie' ka'.
6 No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Filadelfia

7 Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Filadelfia. Ki wzojo': Zchalj Benne' La'y, Bennen' znne' da' naken dot da' li, na' yo'o lo ne'e zi'n ya che Dabí, bennen' wnná bi'e, na' žsaljwe' gan žo'ogak benách ka', na' bi gak no benne' wsejwen', na' žsejwe', na' bi gak no benne' wsaljwen'.
8 Benne' ni znne': Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' naple láte'ze yela' wak, san žonle kan znna xtiža'a, na' bi žedoé'elele znnale nakle chia' neda'. Che len ba bzoa' lawle to gan gak cho'ole da' nyaljwn, na' bi gak no benne' wsejwen'.
9 Le wia nga, benne' ka' zej nake' toze len da' xiwe', na' žon láže'gake', na' znnágake' zej nake' benne' judío ka', benne' ka' zka'n zéngake' Dios, san bi zej nake' ki, neda' gona' ga lá'gake' lawle le'e, na' wzóa zíbgake' xní'ale. Naž gákbe'egekle' nži'ila' le'e.
10 Dan' benle le'e kan znna xtiža'a, na' gokle zen laže', neda' gape chi'a le'e ža na' sáka'gak yógo'te benách ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, da' gaken nich si' bian' légake'.
11 Za' yelá'a. Che len le gape chi'i da' naple, nich bi gak no benne' gone' ga bi si'le dan' žala' gonna' chele.

12 Nólele le'e sóelele da' žak yežlyó nga, neda' gona' ga gakle choch kan zej nak yag ka' da' žóxe'gaken yo'o, na' soale lo yodo' gan zoakze Dios, na' batkle yežojle ga na'. Wdá'a lawle le'e La Dios chia', na' lezka' kan nzi' yež che Dios da' naken yež Jerusalén kobe, da' žojen ya'abá che Dios lo na' Dios. Lezka' wdá'a lawle le'e la' kobe.

13 No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Laodisea

14 Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Laodisea. Ki wzojo': Zchalj Bennen' zoe' to chi'ize, Bennen' žone' kan znne', na' zchalje' da' li, Bennen' bla' lo ne'e Le' yógo'te da' ben Dios.

15 Ki znne': Neda' nnezla' da' žonle. Kan žonle naken ka nis da' bi naken zag dan' bi zka'nle neda' to chi'ize, na' bi naken ka nis la dan' bi žonle xchina' dot láže'le. Gakže chawe' gakle ka nis zag o ka nis la.

16 Na'a dan' nakle ka nis ža'do', na' bi nakle ka nis zag, na' bi nakle ka nis la, cho'na' le'e kan žon bennen' žeyebe' nis ža'do' na'.

17 Le'e znnale naple yela' wnni'a, na' žak da' chawe' chele, na' bi be žiažjen chele, san bi žákbe'elele kan nakle. Nakle benne' yache' ka'. Že' zédlele. Nak nyache' láže'le, na' nak chol yichj lázdo'le, na' zdale gal yídzele.

18 Che len, neda' zzejni'ila' le'e nich gá'wle lo na'a neda' da' naken ka ya oro da' ben chawa'a lo yi', nich gata' yela' wnni'a li laže' chele. Lezka' žala' gá'wle lo na'a laže' chich da' gákwle, nich gache' yela' gal yidze chele da' žonen ga žedoe'ele no benne'. Lezka' žala' gá'wle lo na'a da' yeyonen yej lawle nich gak lé'elele.

19 Neda' zdila', na' zzela' snia yógo'te benne' ka' nži'ila' cha' bi žóngake' da' naken chawe'. Che len, le yeyát laže', na' le gon xchina' dot láže'le.

20 Le wia nga, nedkza' zia' ža yo'o, na' žliža'. Cha' no benne' yenle' chi'a, na' saljwe' chia', na' choa'a, na' gáwlena' bennen', na' le' gáwlene' neda'.

21 Nólele sóelele da' žak yežlyó nga, neda' gona' ga kwé'lenle neda' tzen gan ži'a znna bi'a, kan ben Xa' chia' neda'. Bzoela' da' gok chia', na' wžé'lena' Xa' tzen gan ži'e znna bi'e.

22 No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' znna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

4

Žólgake' da' zka'n zenen Dios ya'abá chie'

1 Wdé gokgak da' ki, bwia' na' ble'ela' to gan žo'ogak benách da' nyaljwn ya'abá che Dios. Lezka' benla' chi'i bennen' dan' benla' zga'ale, na' wnníe' zižje kan zbež loz bia yixe'. Chi'i na' wnnén neda', na' wnnán: "Da ža'le nga, na' neda' wloe'ela' le' da' ka' žon byenen gákgaken te na'a."

2 Ka' gaze Dios Be' La'y bchi'e neda', na' ble'ela' to latje ya'abá che Dios gan že' Bennen' znna bi'e, na' lezka' ble'ela' Bennen' ži'e latjen'.

3 Bennen' ži'e latjen' žákti'te', kan žákti'te yej jaspe, na' yej kornalina, yej ka' záka'le'egaken. Gachje láwe'le latjen' zoa pita' ya'a da' naken xtan kan nak yej esmeralda, da' žeple'en yes baní'.

4 Dot gawze latjen' zej nnita' yetáp žoa latje ka' gan želbé' tap žoa benne' gole ka', benne' ka' zej nape' yela' wnná bia', na' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na' žiagak yíchjgake' da' ka' zej naken ya oro.

5 Lo latje blo gan že' Bennen', želžój yes ka', na' wzió' znnen, na' žaxto' zen znnen. Lawle latjen' zza'ni'gak gaže da' ka' zgó'ogaken

baní', da' ka' zej naken gaže be' ka' žónlengaken Dios tzen.

6 Gan nak law latjen' zoa to kan nak to nisdo' da' žepen yes baní' ka yej jese.

Dot gawze latjen', chelá'a weje zej nnita' tape benne' ban, na' yej láwgake' zan žíagaken zaka' xkóže'lgake', na' láwlegake'.

7 Benne' nežw ladjw tape' ki znne'e kan znna' beže yixe'. Benne' bežopen' znne'e kan znna' beže, na' benne' beyonnen' znna' lawe' kan nak law to benne', na' benne' bedapen' znne'e kan znna' to bsia, bia zlaba'.

8 Dapte benne' ki, žiagak xope xílgake', na' láwlegaken, na' lé'elgaken, yej law zan žíagaken. Dot ža dot yele, bi žsángake' znnágake':

¡La'y, la'y, la'y nak Xanžo Dios,
Bennen' napkze' dot yela' wak!
¡Wzoakze', na' zoakze', na' za' yela'kze'!

9 Benne' ban ka' zka'n zéngake' Bennen' ži'e znna bi'e, na' zóateze' nbane'. Žápegake' Bennen' ba la'ne, na' žé'gake' Le': "Žóxkeno'." Yógo'te chi'i žongak dapte benne' ban ka' ki,

10 na' tap žoa benne' gole ka' zzechw láwgake' lo yo law Bennen', na' zka'n zéngake' Le', Bennen' zóateze', na' žeká'gake' da' ka' zej naken oro da' žíagaken yíchjgake', na' zdégake' da' ka' lawle latjen' gan že' znna bia' Bennen', na' znnágake':

11 ¡Xanto' Dios, nako' Le' zi wká'n zento' Le',
na' gapto' Le' ba la'ne, na' gata' chio' yela' wnná bia'
dan' beno' yógo'te da' zej den!
Kan žénekzelo' zej den, na' wzó law zej den.

5

To yiche, na' Bennen' nake' Zíla'do'

1 Nažble'ela' to yiche lo na' li ža che Bennen' ži'e latje blon'. Yichen' naken to yiche ndoben, na' zej žian diža' žope la'alen. Nyejwn yichen' len gaže da' zej nak bian'.

2 Ble'ela' to wbás blo che ya'abá, na' wnníe' zižje, na' wnné': "¿Noz benne' nake' zi choge' da' ka' zej nak bian' da' zej noxen yichen', na' saljwen'?"

3 Bi gok nitó benne' saljwe' yichen', na' bi gok no benne' wien', nitó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' nitó benne' zoe' yežlyó, na' nitó benne' zoe' zanle yežlyó.

4 Nažwžeža' neda' dan' bi bžel-le no benne' nake' zi saljwe' yichen', na' nitó benne' nake' zi golen', na' nitóe' nake' zi wien'.

5 Nažto benne' golen' gože' neda', na' wnné': "Bi kwežo'. Bennen' nake' ka to beže yixe', Bennen' nbáblene' za'só Judá, na' nake' za'só Dabí. Le' ba bzoele' yógo'te da' gókgaken chie'. Lekze' nake' zi choge' da' ka' zej noxen yichen', na' wsaljwen'."

6 Nažble'ela' Bennen' nake' Zíla'do' che Dios, na' zie' law Benne' ži'e latje blon', da' zoan gachje láwe'le gan zej nnita' benne' ban ka', na' benne' gole ka'. Žíagak Zíla'don' we' kan žíagak to zila', bian' bétgake'-ba' law Dios, na' žíagak gaže lozba', na' gaže yej lawba', da' ka' zloé'egeklen kan zej nak gaže be' ka' žónlengaken Dios tzen, be' ka' žselе'e dot yežlyó.

7 Wdé Bennen' nake' Zíla'do', na' bexwe' yichen' da' žian lo na' li ža che Bennen' ži'e latje blon'.

8 Kate' bexwe' yichen', na' tape benne' ban ka' len tape žoa benne' gole ka' bzoa zíbgake' law Bennen' nake' Zíla'do'. To to benne' gole ka' zej noe'e to da' zgólgake', da' ka' zej nzin' arpa, na' lezka' zej noe'e béga'do' ka' da' zej naken oro, na' yóžgaken yale, dan' zloe'elen yela' zchaljlen Dios chegak benne' chie' ka'.

9 Žólgake' to da' kobe da' zka'n zenen Zíla'don', dan' znnan ki:
Nako' Le' zi goxo' yichen',

na' chogo' da' ka' zej nox̱en',
dan' bi'o latje benne' ka' bétgake' Le',
na' ḻen x̱cheno' beya'o benách ka' nich gákgake' che Dios,
zej nake' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó,
benách ka' ẕchálj̱gake' yógo'te diža' yoble ka',
na' zej nbabe' yógo'te yež ka' zej nnitan' dot yežlyó.
10 Beno' ga zej nake' benne' wnná bia' ka',
na' ga zej nake' bx̱oz ka' che Dios chežo.
Beno' ga ẕnna biá'gake' yežlyó.
11 Naž bwia', na' benla' chi'igak wbás zan che ya'abá. Wbás zan gole kwis nníta'gake'. Zégake' kwit latje blon' tẕen ḻen benne' ban ka', na' ḻezka' ḻen benne' gole ka'.
12 Wnnégake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':
¡Bennen' nake' Ẕíla'do', bian' bétgake'-ba',
nake' zi si' ḻo ne'e yeḻa' wnná bia',
na' yeḻa' wnni'a, na' yeḻa' žejní'il, na' yeḻa' wak!
¡Nake' zi gapžo-ne' ba la'ne, na' chejḻe'žo chie', na' wká'n ẕenžo-ne'!
13 Naž benla' žoḻgak yógo'te da' ben Dios, da' ka' zej nnitan' ya'abá chie', na' ḻo yežlyó, na' ẕanle yežlyó, na' ḻo nisdo'. Žoḻgak yógo'te da' zej nnitan' latje ka', na' wnnágaken:
¡Ga'n ẕen Bennen' ži'e latje blon',
na' ḻezka' Bennen' nake' Ẕíla'do'!
¡Gápetezžo-ne' ba la'ne, na' wká'n ẕenžo-ne'!
¡Nna biá'teze' Ḻe'!
14 Tape benne' ban ka' wnnágake': "¡Ka'kze gaken!"

Naž tap žoa benne' gole ka' bzechw ḻáwgake' ḻo yote, na' bka'n ẕéngake' Bennen' zóateze'.

6

Da' ka' zej nox̱en yichen'

1 Naž bḻe'ela' Bennen' nake' Ẕíla'do', na' bchoge' to da' nox̱en yichen', na' benla' che to benne' zoe' ladjw tap benne' ban ka', na' benle chi'e kan ẕnne wzió', na' wnné': "Da wio'."
2 Bwia', na' bḻe'ela' to bia chich, na' bennen' žie'-ba' nox̱e' to da' žsen yag ntóche'do' ka'. Bnéẕjwgake' ḻe' to da' naken oro da' bžie' yichje', na' bžoje' ka to benne' blo, benne' wnná bia', nich wléj wchochje' benne' ka' žjake' ḻo wdiḻe.
3 Kate' Bennen' nake' Ẕíla'do' bchoge' da' bežope da' nox̱en yichen', na' benla' che benne' ban bežope', na' wnné': "Da wio'."
4 Naž bžoj to bia x̱na. Bdégake' ḻo na' bennen' žie'-ba' yeḻa' wnná bia' nich yekwase' yeḻa' ẕga'n cháwe'do' chegak benách ka', na' nich gone' ga gótgake' ljéžgake' ka'. Bnéẕjwgake' ḻe' to ya ntoche' ẕen.
5 Kate' Bennen' nake' Ẕíla'do' bchoge' da' beyonne da' nox̱en yichen', na' benla' che benne' ban beyonne', na' wnné': "Da wio'."

Bwia', na' bḻe'ela' to bia gasj, na' bennen' žie'-ba' nox̱e' to ẕgons.
6 Benla' chi'i to benne' ẕchaḻje' gachje ḻáwe'le tape benne' ban ka', na' wnné': "Chope ya ẕoa' stribe naken laẕjw to benne' che to ža wen žin dan' gak wbín, na' x̱ope ya ẕoa' sebada naken laẕjwe' che to ža wen žin, san bi gono' ga yažje set, na' bi be gono' che x̱is uba waḻ."
7 Kate' Bennen' nake' Ẕíla'do' bchoge' da' bedape da' nox̱en yichen', na' benla' bchaḻj bennen' ban bedape', na' wnné': "Da wio'."
8 Bwia', na' bḻe'ela' to bia gache, na' bennen' žie'-ba' lie' Yeḻa' Got, na' bennen' lie' Latje Choḻ Che Benne' Gat Ka' žónḻene' ḻe' tẕen. Bdégake' ḻo na' bennen' lie' Yeḻa' Got yeḻa' wnná bia' nich nna bi'e gachje da' gachje benách ka' nníta'gake' yežlyó, nich gótgake' ḻégake' ḻen ya ntoche', na' ḻen yeḻa' ẕdon, na' ḻen yižwé' ka', na' ḻo žoá'agak bia yix̱e' snia, bia ka' nníta'gakba' yežlyó.

9 Kate' Bennen' nake' Ẕíla'do' bchoge' da' gayo' da' noxen yichen', na' bḷe'ela' ẕan bkog da' žen' ya'abá che Dios zej nnita' be' ka' gókgakkze benne' ka' bétgake' ḷégake' dan' bzégake' xtiža' Dios.

10 Be' ki wnnegak zižje, na' wnnágaken: "Xanto' la'y, žono' kan ẕnno'. ¿Batxkze wchi'a ḷažo'o neto', na' chogo' chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó gátgake' dan' bétgake' neto'?"

11 Bwákwgake' ḷégake' laže' ẕíla'do'ze, na' belyi'e ḷégake': "Le yezí' ḷaže' yetó chí'ido'ze, xak ḷa'gak yógo'te ljež̦le nga, benne' wen žin ka' che Benne' Criston', benne' ka' gotgak benách ka' ḷégake' kan bétgake' ḷe'e."

12 Kate' Bennen' nake' Ẕíla'do' bchoge' da' xop da' noxen yichen', na' bwia', na' bḷe'ela' wẕó' yežlyó. Na' wbíž beyaken gasj, na' goken ka to laže' yicha' gasj, na' byo' beyaken xna kan nak žen.

13 Belyínnj belj ya'abá ka' ḷo yo, na' goken kan žak che to yag higo, želyínnj da' ẕbian kate' ẕta be' waḷe yagen'.

14 Wdé che ya'abá, na' gok chen kan žak che to da'a kate' no benne' ẕtoben'. Bkwasgak yógo'te ya'ado', na' yógo'te yo biž ḷo nisdo' ka' gan wžé'gaken.

15 Naž benne' ka' ẕnna biá'gake' ḷo yežlyó ḷen benne' ka' ẕché'gake' benne' ka' žjake' ḷo wdiḷe, na' benne' ka' nzi' ḷo ná'gake' yeḷa' wnná bia', na' yógo'te benne' zej ndo'w ka', na' yógo'te benne' bi zej ndo'e, na' benne' blo ka', na' benne' wnni'a ka', bkache' kwíngake' gan nak ẕan bloj ka', na' gan nak ḷe'e ya'ado' ka'.

16 Bḷížgake' ya'ado' ka', na' ḷe'e yej ka', na' wnnágake': "Le yedjbaga' neto', na' le wkache' neto', nich bi ḷe'el Bennen' ži'e latje blon' neto', na' nich bi yedjẕén neto' yeḷa' ẕža'a che Bennen' nake' Ẕíla'do'.

17 Ba bžin ža ḷa' ḷaw yeḷa' ẕža'a chégake', na' ¿noẕkze benne' gak soelen'?"

7

To gaywá' tape yon mil benne'

1 Wdé gokgak da' ki, na' bḷe'ela' tape wbás che ya'abá zégake' dape ḷa'ale yežlyó, na' žséjwgake' xnezgak da' tape be', da' ka' žákgaken cheḷá'a weje ḷo yežlyó. Ki béngake' nich bi gak be' ḷo yežlyó, na' nich bi gak be' ḷaw nisdo', na' nich bi wtán yag ka'.

2 Ḷezka' bḷe'ela' yetó wbás che ya'abá ze'e zaka' gan ẕḷa' wbíž, na' noe'e to da' wdé'e benne' ka' zej nake' che Dios ban, dan' gak bian' ḷégake'. Wnníe' zižje, na' bḷiže' tape wbás che ya'abá, wbás ka' nzi' ḷo ná'gake' yeḷa' wnná bia' nich wchínnjgake' yežlyó, na' nisdo'.

3 Wbás ni gože' yetape' ka', na' wnné': "Bi wchinnjle yežlyó, na' nisdo', na' yag ka' na' zejte wda'to' to da' gak bian' ḷo xgagak benne' wen žin ka' che Dios chežo."

4 Benla' kan zej nak benne' ka' da' ḷégake' dan' nak bian', na' zej nake' to gaywá' tape yon mile' ládjwgak da' chežinno kwe' ljež̦gak ẕa'só Israel.

5 Benne' ka' da' ḷégake' dan' nak bian' zej nake':
Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Judá.
Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Rubén.
Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Gad.
6 Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Aser.
Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Neftalí.
Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Manasés.
7 Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Smon.
Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Lebí.
Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Isakar.
8 Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Sabulón.
Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Jwsé.
Chežinno mil ljež̦gak ẕa'só Benjamín.

Benne' ka' zej nakwe' laže' ẕíla'do'ze

9 Wdé gok da' ni bwia', na' bḷe'ela' benne' zan, na' bi gak nitó benne' wlabe' ḷégake'. Zej nbabe' yógo'te yež benne' ka' ẕcháljgake' diža'

yoble ka', benne' ka' nníta'gake' dot
yežlyó. Zégake' law Bennen' ži'e latje
blon' gan že' Bennen' nake' Zíla'do',
na' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na' zej
noxe' zin ka'.
10 Wnnégake' zižje yógo'tegake',
na' wnnágake':
¡Yela' žeslá zan' lo na' Dios chežo,
Bennen' ži'e latje blo,
na' lezka' zan' lo na' Bennen' nake'
Zíla'do'!
11 Yógo'te wbás che ya'abá zégake'
dot gawze latje blon', gan naken
dot gawze gan zej nnita' benne'
gole ka', na' gan zej nnita' tape
benne' ban ka', na' bzechw láwgake'
lo yote law latje blon', na' bka'n
zéngake' Dios,
12 na' wnnágake':
¡Ka'kze gaken!
¡Ga'n zen Dios chežo!
Napo' yela' zen, na' yela' žejní'il.
Že'to' Le': "Žóxkeno'" na' zka'n
zento' Le'.
Napkzo' yela' wnná bia', na' dot
yela' wak.
¡Gákteze ki chio', Dios cheto'!
Ka'kze gaken.
13 Naž to benne' ladjw benne'
gole ka' wnnable' neda', na' wnné':
"¿Noz benne' ka' zej nakwe' laže'
zíla'do'ze, na' ga benne' légake'?"
14 Neda' goža'-ne': "Xan, le'
nnézkzelo'."
Le' gože' neda': "Benne' ki
belzáka'li'e lo na'gak benne' ka'
bétgake' légake'. Naken ka belyibe'
laže' da' zej nakwe', na' beyóngaken'
zíla'do'ze len žen che Bennen' nake'
Zíla'do'.
15 Che len nníta'gake' law latje
blon' gan že' Dios, znna bi'e, na'
žóngake' žin lawe' Le' dot ža dot
yele lo yodo' chie'. Bennen' ži'e
latje blon' gape chi'e légake' dan'
zóalenteze' légake'.
16 Biž tóngake', na' biž bílegake'
nis, na' biž wzéy wbíž légake', na'
biž gékgekle' da' la,
17 dan' Bennen' nake' Zíla'do',
Benne' zoe' gachje láwe'le latje
blon', gape chi'e légake' ka to benne'
žape chi'e zila' ka'. Chi'e légake'
gan žal nis da' žonnen yela' nban,
na' Dios yesbiže' yej láwgake' nis
želbeže'."

8

Da' gaže da' noxen yichen'

1 Kate' Bennen' nake' Zíla'do'
bchoge' da' gaže da' noxen yichen',
na' wžé' ži ya'abá che Dios xtido'.
2 Naž ble'ela' gaže wbás che
ya'abá, wbás ka' zégake' law Dios,
na' bdégake' lo ná'gake' gaže lozgak
bia ka'.
3 Naž bla' yetó wbás che ya'abá,
na' noe'e to že'n yale da' naken
ya oro, na' wzíe' žoe'e bkog da'
žen' ya'abá che Dios. Bnézjwgake'
le' yale zen nich gonen' toze len
yela' zchaljlen Dios chegak yógo'te
benách ka' che Benne' Criston', na'
bzeyen' lo bkogen' da' naken ya
oro, da' den law latje blon'.
4 Wžén žen che yalen' da' žen' lo
na' wbás che ya'abán', na' goken
toze len yela' zchaljlen Dios chegak
benách ka' che Benne' Criston', na'
bžinen gan že' Dios.
5 Naž wbás che ya'abán' bexwe'
ye'n yalen', na' besche'en bzio' yi'
da' žian lo bkogen', na' blatjen' lo
ježlyó. Wzió' wnnén zižje, na' wyép
yes, na' wzó' ježlyón'.

Zkwéžgake' lozgak bia ka'

6 Naž gaže wbás che ya'abá, wbás
ka' zej noxe' gaže lozgak bia ka',
wzóagake' wkwéžgaken'.
7 Wbás nežw che ya'abá bkweže'
lozba' chien', na' wžé' yej nis ži'a len
yi', na' žen che we', dan' byinnjen lo
yo. Wyéy to kwe' che chonne kwe'
ježlyón', na' lezka' wyéy to kwe' che
chonne kwe' yag ka'. Lezka' wyey-
gak yógo'te yixe' ya'a.
8 Wbás bežope che ya'abá
bkweže' lozba' chien', na' wbixe to
da' naken ka to ya'a zen da' žeyen
lo nisdo', na' yelate' ka gachje da'
gachje nisdon' beyaken žen.

9 Got to kwe' che chonne kwe' da' zej nban da' zej nnitan' l̲o nisdon', na' wžía yi' to kwe' che chonne kwe' barkw ka'.
10 Wbás beyonne che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' to belj ya'abá da' žeyen ka yeže žal̲a' wbix̲en gan de nis yegw ka', na' gan žal nis, na' goken ki che yelate' ka gachje da' gachje nis da' žen' dot yežlyó.
11 Beljen' nzin' Ajenjo, da' naken to da' sl̲a', na' yelate' ka gachje da' gachje nisen' beyaken sl̲a' kan nak ajenjon', na' gotgak benne' zan ni'a che nisen' da' beyaken sl̲a'.
12 Wbás bedáp che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' yelate' ka gachje da' gachje wbíž beyaken chol̲, na' l̲ezka' goken che byo', na' to kwe' che chonne kwe' belj ka' beyaken chol̲. Ka' goken, bi bza'ní' wbíž yelate' ka gachje da' gachje ža, na' bi wza'ni'gak belj ka' l̲en byo' yelate' ka gachje da' gachje yele.
13 Nž̲ bwia', na' benla' z̲nne zižje to wbás che ya'abá, wbás na' z̲die' gachje l̲áwe'le z̲an ya'abá, na' wnné': "Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e. Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e. Da' nyáche'l̲e'e gaken chele l̲e'e, zoale yežlyó katen' wkwežgak yechonne wbás che ya'abá ka' lózgakba' ka'."

9

1 Wbás gayo' che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' bl̲e'ela' to benne' ya'abá, benne' z̲nne'e ka to belj ya'abá da' bex̲jwn l̲o yežlyó, na' bnéz̲jwgake' l̲e' z̲i'n ya che latje chol̲.
2 Bsaljwe' latje chol̲en', na' wžén žen che da' žeyen l̲o latje chol̲en', na' goken ka žen da' z̲žojen gan z̲zéygake' bzodo' ka', na' bechól̲ wbíž l̲en ya'abá ni'a che žen na'.
3 L̲o žen na' bžojgak biche' zo ka', na' belz̲oaba' dot yežlyó, na' Dios bi'e l̲égakba' latje gádo'gakba' benách ka' kan žongak gox̲jní' ka', bia ka' žé'gakba' yežlyó.
4 L̲e' góžgake'-ba' bi yél̲engakba' yix̲e' dan' de yežlyón', na' l̲ezka' yag ka', san wak gádo'gakba' benne' ka' bi da' l̲o x̲gágake' dan' nak bian' zej nake' che Dios.
5 Bi bi'e l̲égakba' latje gótgakba' benách ka', san wsaka' zí'zegakba' l̲égake' gayo' byo'. Z̲lal̲e'e gan žádo'gakba' kan z̲la gan žádo'gak gox̲jní' ka'.
6 L̲o ža ka' yénegekle benách ka' got kwíngake', san bi gákgake'. Yénegekle' gátgake' san wkache' kwin yel̲a' got.
7 Z̲nna'gak biche' zo ka' kan z̲nna'gak bia ka' zej nákwba' da' naken ya, nich chjakba' l̲o wdil̲e. Žiagak yíchjgakba' da' ka' zej naken ka da' ka' zej naken oro. Z̲nna' l̲áwgakba' kan z̲nna' l̲awgak benách ka'.
8 Z̲nna' yicha' yíchjgakba' kan z̲nna' yicha' yichj to no'le. Zej nak láye'gakba' kan zej nak laye' beže yix̲e'.
9 Zej nakw lchó'gakba' da' naken ya. Žongak x̲ílgakba' žax̲to' kan žongak karret ka' žz̲obgak bia ka' kate' zjakba' taríaze l̲o wdil̲e.
10 Zej nak x̲bángakba' kan nak x̲ban gox̲jní', gan zej žia l̲í'gakba'. L̲o x̲bángakba' ka' zej žia da' z̲díl̲-l̲engakba', nich gon zí'gakba' benách ka' gayo' byo' ka'.
11 Zoa to benne' z̲nna bi'e l̲égakba', bennen' nake' wbás x̲iwe' che latje chol̲. Wbasen' lie' l̲en diža' hebreo: Abadón, da' z̲nnan l̲en diža' griego: Apolión, na' l̲en diža' x̲iža': Da' Z̲chinnjen.
12 Ba wdé da' nežw da' z̲žia yin' benách ka', san za'gak yechóp da' ka' wžía yin' l̲égake'.
13 Wbás x̲ope che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benla' chi'i to benne' z̲chal̲je' gachje l̲áwe'le da' tape da' zej naken ka loz beže, da' ka' dá'gaken dape la'ate bkogen' da' naken ya oro, da' žen' l̲aw Dios.

14 Bennen' z̲chálj̲lene' wbás x̲open' che ya'abá, wbasen' bkweže' lozba' chien'. Bchal̲je', na' wnné': "Beseže tape wbás x̲iwe' ka' zej nžejen žoa'a yegw Éufrates."

15 Naž beseže' tape wbás x̲iwe' ka', wbás ka' bkwez Dios che ža na'ze, da' naken ža na', na' byo' na', na' yiz na', nich gótgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nníta'gake' yežlyó.

16 Benla' kan nbabgak benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e, benne' ka' žíagake' bia ka', na' zjákl̲ene' tape wbás x̲iwe' ka'. Zej nake' chope gaywá' mil mile'.

17 Bl̲e'e dáwe'la' bia ka', na' benne' ka' zej žíagake'-ba' zej nakw lchó'gake' da' naken x̲na gole, na' ya'a ka ya'abá, na' gache. Zej nak yichjgak bia ka' ka yichjgak beže yix̲e' ka', na' l̲o žoá'agakba' želžój yi', na' žen che yin', na' to da' z̲zeyl̲e'en, da' nzin' sufre.

18 Da' ka' želžojen žoá'agakba' bétgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nníta'gake' yežlyó, da' ka' zej naken yi', na' žen chen, na' dan' z̲zeyl̲e'en.

19 Da' ka' z̲díl̲-l̲engak bia ka' želžojen žoá'agakba', na' l̲ezka' da' zej žian l̲o x̲bángakba' dan' zej nak x̲bángakba' ka bele snia ka', na' žiagak yíchjgakba' da' z̲díl̲-l̲engakban'.

20 Yezíka'gak benách ka', benne' ka' bi gótgake' l̲o da' chope ki da' z̲žia yí'gaken, bi beyát l̲áže'gake' nich biž góngake' kan žónteze žóngake', na' bi bsángake' z̲ka'n z̲éngake' be' x̲iwe' ka', na' lo'a ka', da' ka' bi z̲l̲é'egeklen, na' bi žéngeklen, na' bi z̲zá'gaken.

21 Bi beyát l̲áže'gake' nich biž gótgake' benách ka', na' nich biž góngake' yel̲a' wžá' chégake', na' da' z̲ia da' žóngake', na' yel̲a' z̲ban chégake'.

10

Wbás che ya'abá, wbasen' nox̲e' to yichdo' l̲o ne'e

1 Naž bl̲e'ela' yetó wbás wal̲e che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' betje' l̲o yo, na' nakwe' bejw ya'abá, na' zoa to pita' ya'a yichjle'. Žákti'te l̲awe' kan z̲nna' wbíž, na' zej nak ni'e ka yag wal̲e ka' da' želyeyen.

2 Nox̲e' to yichdo' nyaljwn l̲o ne'e, na' l̲en ni'e l̲i ža bleje' l̲o nisdo', na' l̲en ni'e yegle bleje' l̲o yo biž.

3 Naž wnníe' zižje, na' benle chi'e kan nenle kate' z̲bežya'a beže yix̲e', na' katen' beyóž wnníe' zižje, na' wnnegak gaže wzió' ka'.

4 Wdé wnnegak wzió' ka', neda' za' wzoja' l̲e'e yiche, san benla' che to benne' z̲chal̲je' ya'abá che Dios, na' gože' neda': "Bkáche'ze da' wnnagak gaže wzió' ka'. Bi wzojon' l̲e'e yiche."

5 Naž wbás che ya'abán', wbasen' bl̲e'ela' zie' l̲o nisdo', na' l̲o yo biž, bchis ne'e l̲i ža zaka' l̲i ya'abale,

6 na' ben choch x̲tiže'e ni'a che Bennen' zoakze', Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó, na' nisdo', na' da' ka' zej den to to latje ka', na' wnné': "Biž žel̲en,

7 san kate' wbás gaže che ya'abá wkweže' lozba' chien', na' yeyóž gon Dios da' ngache' chie', dan' bl̲oe'ele' benne' wen žin chie' ka', benne' ka' bchálj̲gake' l̲o wlaze' L̲e'."

8 Naž bennen' benla' chie' bchal̲je' ya'abá che Dios bchálj̲lene' neda' da' yoble, na' wnné': "Wyéj, bejx̲í' yichdo' nyaljwn', dan' z̲oan l̲o na' wbás che ya'abán', wbasen' žleje' l̲o nisdo', na' l̲o yo biž."

9 Wyá'a gan zoa wbás che ya'abán', na' wnnabla'-ne' gonne' yichdon' chia'. Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Wz̲ín', bdawn'. L̲o žo'o gaken z̲ix̲ kan nak china' bez, san l̲o l̲i'o yeyaken sl̲a'."

10 Wz̲i'a yichdon' dan' z̲oan l̲o ne'e, na' bdawan'. L̲o žoa'a goken z̲ix̲ kan nak china' bez, san katen' beyóž bdawan', na' beyaken sl̲a' l̲o l̲i'a.

11 Naž gože' neda': "Žaḻa' wchaḻjo' da' yoble ḻo wláz Dios ḻawgak zan kwe' benách zi'to' ka', na' gan zej nnita' yež zante ka', na' gan z̲cháḻjgake' da' zan diža' yoble ka', na' ḻawgak benne' zan, benne' wnná bia' ka'."

11

Chope benne' z̲zoa lígake'

1 Naž bḻa' to benne', na' benne' neda' to ya x̲til da' naken ka to da' z̲žíx̲ḻenžo, na' gože' neda': "Wzó ža', na' bžix̲ yodo' che Dios. Ḻezka' bžix̲ bkog la'y chen, na' blab benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' z̲ka'n z̲éngake' Dios.

2 Bi wžix̲o' ḻi'a yodon' dan' den na'le, dan' nden ḻo na'gak benách zi'to' ka', na' wléjgake' yež la'y chope-yeyón byo'."

3 Ḻezka' gože' neda': "Seḻa'a chope benne' nich wzóa lígake' chia' neda', na' wcháḻjgake' ḻo wlaza' neda' chežinno gaywá' chonnḻalj ža, na' gákwgake' laže' zeche'."

4 Benne' chope ki, benne' z̲zoa lígake', zej nake' chope yag olibo, yag ka' nyejw ḻe'e yiche la'y kan nak chégaken, na' ḻezka' zej nake' chope da' zej nwa' yi', da' ka' zej žen' ḻaw Dios, X̲an yežlyó nga.

5 Cha' yénele no benne' gone' chégake' da' z̲ia, na' žoj yi' ḻo žoá'agake' da' wzeyen bennen', na' goten ḻe', na' ḻezka' goten benne' ka' z̲ží'igake' chégake'.

6 Chope benne' ki nzi' ḻo ná'gake' wséjwgake' x̲nez nis yejw che ya'abá, nich bi gak yejw kate' ža ka' žaḻa' wcháḻjgake' ḻo wláz Dios, na' ḻezka' nzi' ḻo ná'gake' góngake' ga yeyák nis žen, na' góngake' ga galj yižwé' yežlyó nga, na' ki góngake' baḻe chí'iteze yénegekle'.

7 Kate' yeyóž wzóa lígake' chia' neda', na' žoj bia snia ḻo latje choḻ, na' tíḻ-ḻenba' ḻégake', na' wléj wchochjba' ḻégake', na' gotba' ḻégake'.

8 Beḻa' žen chégake' x̲óagaken ḻo nez blo che yež z̲en, gan wdá' X̲anžon' ḻe'e yag kroze, na' kan žsaka' ḻebžo, ḻezka' nzin' Sodoma, na' ḻezka' Egipto.

9 Benách yógo'te yež ka', na' yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benách ka' z̲cháḻjgake' da' zan diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yežlyó ka', ḻé'egekle' beḻa' žen chégake', na' chonne ža yo'o gachje bi gónngake' latje no benne' wkache'e ḻégake' ḻo yežw ba.

10 Chaz ḻáže'ḻe'egak benne' ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga dan' gotgak chope benne' ki, benne' bcháḻjgake' ḻo wláz Dios, dan' bsaka' zí'gake' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' ḻo yeḻa' žebél chégake' séḻa'gake' da' wnézjwzegake' ljéžgake' toe' yetóe'.

11 Naž kate' ba bza'a chonne ža yo'o gachje ka', Dios besbane' ḻégake', na' belyase' belzíe', na' bžébegak yógo'te benách ka', benne' ka' bḻé'egekle' ḻégake'.

12 Naž benle chi'i to benne' wnníe' zižje ya'abá che Dios, na' gože' ḻégake': "Le kwen nga."

Belbene' ḻo bejw ya'abá zaka' ḻi ya'abale, na' benne' ka' bží'igake' chégake' bḻé'egeklen'.

13 Ka' gaze wz̲ó' yežlyó, na' byinnj to kwe' che chi kwe' yo'o ka' wžé'gaken ḻo yežen', na' katen' wz̲ó', gotgak gaže mil benách ka'. Bžébegak benne' ka' zej nga'ne', na' bka'n z̲éngake' Dios, Bennen' zoe' ya'abá.

14 Ba wdé da' bežope da' z̲žia yin' benách ka', na' za' gak da' beyonne da' wžía yin' ḻégake'.

Wbás gaže che ya'abá z̲kweže' lozba' chien'

15 Wbás gaže che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios wnnégake' zižje, na' wnnágake':

¡Gan wnná bia'gak benách ka' ḻo yežlyó

zej nden l̲o na' X̲anžo Dios, na' l̲o na'
Benne' Criston'!
¡L̲e' nna biá'teze'!
16 Naž tap žoa benne' gole ka',
benne' žé'gake' gan zej nape'
yel̲a' wnná bia' l̲aw Dios, bzechw
l̲áwgake' l̲o yo, na' bka'n z̲éngake'
Dios.
17 Na' wnnágake':
¡X̲anto' Dios, napkzo' dot yel̲a' wak!
Wzoakzo', na' zoakzo', na' za' yid-
kzo'.
Žóx̲keno', dan' ba bkonlo' žin yel̲a'
wak z̲en chio',
na' z̲zo l̲awo' z̲nna bi'o.
18 Belžá'a benách yež ka' san ba bžin
ža gon zí'gako'-ne'.
Naken ža wchi'a l̲ažo'o benne' gat
ka'.
Yebi'o chegak wen žin chio' ka',
benne' ka' bcháljgake' l̲o
wlazo' Le', benne' ka' zej
nake' chezo',
benne' ka' wdápegake' Lo' ba la'ne,
benne' gax̲jw ka', na' benne' zaka'
ka'.
Ba bžin ža wžía yi'o benne' ka'
bchínnjgake' yežlyó.
19 Naž byaljw yodo' che Dios da'
žen' ya'abá, ga na' nl̲a' l̲aw kak la'y
gan yo'o diža' da' z̲ka'n chawen',
dan' ben Dios. Wyép yes yežlyó,
na' benle žax̲to' z̲en, na' wnné wzió'.
Wz̲ó' yežlyón', na' wžé' yej nis ži'a.

12

To no'le, na' to bele z̲en sniaḷe'e

1 Naž bl̲a' l̲aw to da' z̲en da' nak
bian' l̲o ya'abá che Dios. Bl̲a' l̲aw to
no'le nakwe' da' naken ka wbíž, na'
zoa z̲an ni'e da' naken ka byo'. Žia
yichje' to da' naken oro gan žiagak
chežinno da' ka' zej naken ka belj
baní' ka'.
2 No'len' za' galj bi' že'n chie', na'
z̲béžyi'e dan' z̲dia' l̲i'e, na' z̲záka'l̲i'e
dan' žalj to x̲kwide' chie'.
3 Naž bl̲a' l̲aw yetó da' nak bian'
l̲o ya'abá che Dios. Bl̲a' l̲aw to
bele z̲en sniaḷe'e, bia z̲nna'ba' x̲na
gole, na' žiagak gaže yichjba', na' chi
lozba', na' žia to da' naken oro to to
yichjba' ka'.
4 L̲en x̲banba' wz̲obba' to kwe' che
chonne kwe' belj ka' zej nl̲a' ya'abá,
na' bžo'nba' l̲égaken l̲o yežlyó. Wzé
bele z̲en sniaḷe'e na' l̲aw no'len'
ba žalj x̲kwide' chie', na' wzoaba'
gawba' x̲kwide' chien' kate' ba
naljbe'.
5 No'len' bzoe' to X̲kwide' byodo',
Bin' žal̲a' nna bia'be' yógo'te yež ka'
l̲en yela' wak z̲en. Dios l̲a' bkwastie'
X̲kwiden' che no'len', na' bchise'-
be' gan zoakze' L̲e', l̲o latje blon' gan
ži'e z̲nna bi'e.
6 Bz̲onnj no'len', na' wyeje' l̲o latje
dach, gan ba bkwez Dios to latje
che no'len'. Wáwgake' l̲e' ga na'
chežinno gaywá' chonnl̲alj ža ka'.
7 Wdé gokgak da' ki, na' gokl̲e'e
wdil̲e l̲o ya'abá che Dios. Migel,
wbás blo che ya'abá l̲en wbás ka'
žónl̲engake' l̲e' tz̲en, beldíl̲-l̲ene' bele
z̲en sniaḷe'e na', na' beldil̲e bele z̲en
na', na' wbás x̲iwe' ka' žónl̲engaken
l̲eba' tz̲en,
8 san bi be wz̲éke'lba' l̲o wdil̲en'.
Che l̲en biž bžél̲gekle latje chégaken
ya'abá che Dios.
9 Ka' goken, belžo'ne' bele z̲en
sniaḷe'e na' na'le, belen' wzoaba'
ža ni'te, na' nzin' Da' X̲iwe', na'
Satanás, dan' žon l̲áže'len yógo'te
benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
Belžo'ne' da' x̲iwe' l̲o yežlyó nga,
tz̲en l̲en wbás x̲iwe' ka', be' ka'
žónl̲engaken da' x̲iwen' tz̲en.
10 Naž benla' chi'i to benne'
wnníe' zižje ya'abá che Dios, na'
wnné':
Na'a ba bžin ža l̲a' l̲aw yel̲a' žeslá da'
ben Dios,
na' yel̲a' wak chie', na' yel̲a' wnná
bia' chie',
na' l̲ezka' yel̲a' wnná bia' che Benne'
Criston',
dan' ba bžó'ngake' da' x̲iwe' na'le,
dan' besbagan' ljeżżo ka' z̲ia dot ža
dot yele,
dan' benen l̲aw Dios chežo.
11 Bežojgak ljeżżo ka' chawe',
dan' bkóngekle' žin x̲chen

Bennen' nake' Ẕíla'do' che Dios,
na' dan' bkóngekle' žin x̱tiža' Dios da' bchálj̱gaken'.
Bi be' ḻáže'gake' yeḻa' nban chégake', san gótgake'.
12 Che ḻen gak yeḻa' žebél ya'abá che Dios.
¡Le yebél ḻe'e, zoale ga na'!
Da' nyáche'ḻe'e gaken chele ḻe'e zoale yežlyó, na' ḻo nisdo', dan' ba betj da' x̱iwe', na' bḻan' gan zoale.
Ẕža'ḻe'e da' x̱iwen' dan' nnezlen yetó chí'ido'ze de latje chen.
13 Katen' gókbe'ele bele ẕen sniaḻe'e na' ba bžó'ngake'-ba' ḻo yežlyó, naž wžía ḻáže'ba' no'len' bzoe' X̱kwide' byodo' chien'.
14 Naž Dios bneẕjwe' no'len' chope x̱il bsia ži'a nich gak ḻe' ḻo be'ze, na' wkwase' gan zoa bele ẕen sniaḻe'e na', nich žine' latje chie' ḻo latje dach. Wáwgake' ḻe' ga na' chonne yiz yo'o gachje ka'.
15 Naž bele ẕen sniaḻe'e na' beyebba' nis zil zaka' x̱kóže'le', da' goken ka to nis yegw, na' gónelba' wa'ten no'len'.
16 Naž yežlyó gókḻenen no'len', na' wyaljw ḻo yo, na' we'jen nis yegon' dan' beyéb bele ẕen sniaḻe'e na'.
17 Naž bele ẕen sniaḻe'e na' bžá'aḻe'eba' no'len', na' wyejba', na' bejtíḻ-ḻenba' ẕa'sóe' ka' zej nga'ne', benne' ka' žóngake' kan nak da' wnná Dios, na' dot ḻáze'gake' žóngake' kan ẕnna x̱tiža' Jesús, Benne' Criston'.

13

Chope bia snia

1 Wzía' neda' ḻo yox̱ žoa'a nisdo', na' bḻe'ela' to bia snia, bia žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' ẕbenba' ẕžojba' ḻo nisdon'. Žiagak chi da' naken oro ḻo yichjba' ka'. To to lozba' žia to da' naken oro, na' to to ḻo x̱gaba' ka' nyejw to la da' naken x̱iwe' dan' bi de Dios chawe'.
2 Bia snia na' bḻe'ela' ẕnna'ba' kan ẕnna' bežto', na' nak ní'aba' kan nak ni'a oso, na' žoá'aba' naken kan nak žoa'a bože yix̱e'. Bele ẕen sniaḻe'e na' bdeba' yeḻa' wak cheba' ḻo na' bia snia ni tẕen ḻen latje cheba' gan ẕnna bia'ba', na' ḻezka' yeḻa' wnná bia' ẕen cheba'.
3 Žia we' to yichj bia snia na', da' naken da' goten leba', san beyák wen', na' bebángekle yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' bénḻengake' bia snia na' tẕen.
4 Ḻezka' bka'n ẕéngake' bele ẕen sniaḻe'e na' dan' bdeba' yeḻa' wnná bia' cheba' ḻo na' bia snia na'. Ḻezka' bka'n ẕéngake' bia snia na', na' wnnágake': "¿Noẕkze benne' nake' ẕen kan nak ẕen bia snia na', na' noẕkze benne' sáke'le' tíḻ-ḻene'-ba'?"
5 Ḻezka' bia snia na' wẕí' ḻo na'ba' ẕchaḻjba' da' ẕka'n ẕen kwinba', na' diža' x̱iwe' da' ẕnneba' che Dios. Chope-yon byo' gota' ḻo na'ba' yeḻa' wnná bia' na'.
6 Wzó ḻawba' ẕnneba' che Dios, na' wnné zi'ba' che La Dios, na' che latje la'y chie', na' chegak benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios.
7 Ḻezka' wẕí' ḻo na'ba' tíḻ-ḻenba' benne' ka' zej nake' che Dios, na' zejte wléj wchochjba' ḻégake'. Ḻezka' wẕí' ḻo na'ba' nna bia'ba' yógo'te benách zi'to', benách ka' nníta'gake' yógo'te yež ka', na' yógo'te benách ka' ẕchálj̱gake' diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
8 Yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bka'n ẕéngake' bia snia na', benne' ka' bi zej nyejw lágake' ḻe'e yiche che yeḻa' nban, yichen' bzoj Bennen' nake' Ẕíla'do' che Dios katen' bi na' gata' yežlyó nga, na' wnnakze Dios gat Bennen' nake' Ẕíla'do' ni'a chegak benách chie' ka'.
9 Cha' zoa no benne' ženle', žaḻa' wzé nage'.
10 Benne' ka' Dios wnnakze' žéjgake' do ya,
žaḻa' žéjgake' do ya,

na' benne' ka' Dios wnnakze' gátgake' l̲o ya ntoche',
l̲o ya ntoche' gátgake'.
Che l̲en, benne' ka' zej nake' che Dios žal̲a' kwez z̲en l̲áže'gake' na' chejl̲é'gake' chie' L̲e'.
11 Wdé na' bl̲e'ela' yetó bia snia, bian' bžojba' l̲o yo. Žiagak chope lozba' kan zej nak loz z̲ila', na' z̲chal̲jba' kan z̲chal̲j bele z̲en snial̲e'e na'.
12 Bia snia ni wz̲í' l̲o na'ba' dot yel̲a' wnná bia' che bia snia nežwn', katen' zóal̲enba' l̲eba'. Bia snia bežopen' žonba' ga z̲ka'n z̲engak yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bia snia nežwn', bian' beyák wen' da' goten leba'.
13 L̲ezka' bia bežopen' žonba' da' ka' zej nak bian' na' zejte žonba' ga žetj yi' da' zan' ya'abá, na' z̲yinnjen l̲o yo l̲awgak yógo'te benách ka'.
14 Žon l̲áze'lba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga l̲en da' ka' zej nak bian' dan' nzi' l̲o na'ba' žonba' l̲aw bia snia nežwn'. Gožba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga góngake' to lo'a bia snia na', bian' gok we' l̲o ya ntoche', na' zoaba' nbanba'.
15 Nzi' l̲o na'ba' žonba' ga soa nban lo'a bia snia nežwn', na' gak wchal̲jen, na' gonen ga gatgak yógo'te benne' ka' bi wká'n z̲éngaken'.
16 Benba' ga wdá' yógo'te benách ka' to da' nak bian' zej nake' toze l̲en leba', benne' gax̲jw ka', na' benne' zaka' ka', benne' wnni'a ka', na' benne' yache' ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka'. Bda'ba' da' nak bian' l̲o ná'gake' l̲i ža o l̲o x̲gágake'.
17 Bi gok nitó benne' bi da' ga'we' o bi da' gote'e cha' bi de'e da' nak bian', o cha' bi de'e la bia snia na', o kan nbab laba'.
18 Na'a žal̲a' gata' chio' yel̲a' žejní'il. No benne' nape' yel̲a' žejní'il žal̲a' wlabe' kan nbab la bia snia na', da' naken tl̲ebe kan nbab la benne', na' kan nbab laba' naken x̲ope gaywá' chonnl̲alj x̲ope.

14

Da' žol̲gak to gaywá' tape yon mil benne' byo

1 Wdé na' bwia', na' bl̲e'ela' Bennen' nake' Z̲íla'do', na' zie' l̲aw ya'adon' da' nzin' Sión. Žónl̲engak to gaywá' tape yon mil benne' byo ka' L̲e' tz̲en, na' nyejw l̲e'e x̲gágake' La Bennen' nake' Z̲íla'do', na' l̲ezka' La X̲e'.
2 Naž benla' to da' z̲go'on žax̲to' ya'abá che Dios, da' z̲nne zižjen kan z̲nne to yegw z̲en o kan z̲nne wzió'. Benla' da' ženle kate' no benne' žinne' to da' žol̲en da' žian do zan.
3 Žól̲gake' to da' kobe, na' nníta'gake' l̲aw latje blon', na' l̲ezka' l̲aw gan zej nnita' tape benne' ban ka' l̲en benne' gole ka'. Bi gak nitó benne' gol̲e' da' žol̲gak benne' ki, san l̲égakze to gaywá' tape yon mil benne' byo ka', benne' ka' Benne' Criston' beya'we' ladjw benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.
4 Benne' byo ka' zej nake' l̲i l̲aže' dan' bi wnníta'l̲engake' no no'le, na' zej nake' benne' kwíde'ze. Žjákl̲ene' Bennen' nake' Z̲íla'do' gáte'teze gan zeje'. Benne' Cristo na'kze beya'we' l̲égake' ládjwgak benách ka', na' zej nake' benne' nežw ka' bde kwíngake' l̲o na' Dios, na' l̲o na' Bennen' nake' Z̲íla'do'.
5 Batkle ben l̲áže'gake', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake' gan nníta'gake' l̲aw latje blon' gan že' Dios.

Da' bchal̲jgak chonne wbás che ya'abá

6 Naž bl̲e'ela' yetó wbás che ya'abá, na' wdíe' l̲o be'ze z̲an ya'abá, na' noe'e diža' chawen' da' zoan to chi'ize nich wzenlen' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, benne' ka' zej nbabe' yógo'te yež ka', na' yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benne' ka' z̲chál̲jgake' diža' yoble ka', na' benne' yógo'te yežlyó ka'.
7 Wnné zižje wbasen', na' wnné':

Le žebe Dios, na' le gol da' zka'n zen Le',
dan' za' wchi'a laže'e benách ka'.
¡Le wká'n zen Dios! Lekze' bene' ya'abá, na' yežlyó,
na' nisdo', na' gan žal nis.

8 Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás nežwn' che ya'abá, na' wnné': "Ba beyóž che yež Babilonia. Ba beyóž che yež zen na'. Ka' goken chen dan' bengak benne' ka' nníta'gake' lo yežen' ga wzí' lo na'gak benne' yógo'te yež ka' góngake' kan zej nak da' sban da' zdan láže'gake'."

9 Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás bežopen' che ya'abá, na' wnníe' zižje, na' wnné': "Cha' no benne' wká'n zene' bia snia, na' ló'aba', na' cha' we'e latje ta' xge' o lo ne'e dan' nak bia' nake' toze len leba',

10 Dios wsaka' zi'e le' lo yela' zža'a chie'. Sáka'le'e bennen' lo yi', na' lo dan' zzeyle'en, lawgak wbás che ya'abá ka', na' law Bennen' nake' Zíla'do'.

11 Kwénteze žen che yin' gan sáka'gak benne' ka'. Dot ža dot yele sáka'gak benne' ka' bka'n zéngake' bia snia na', na' ló'aba', na' batkle gata' latje yezí' láže'gake', na' bi yezí' láže'gak benne' ka' bé'gake' latje ta' laba' légake'.

12 Che len žala' kwez zen láže'gak benne' ka' zej nake' che Dios, na' góngake' kan wnnakze' Le', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen'."

13 Naž benla' chi'i to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' gože' neda', na' wnné': "Bzoj da' ni le'e yiche: ba nez zen gaken chegak benne' ka' gátgake' na'a so law, benne' ka' žejlé'gake' che Xanžon'."

Dios Be' La'y wnné': "Ka'kze gaken. Yezí' láže'gake' lo žin da' žóngake', na' gata' yela' žebél chégake' da' naken tlebe len da' béngake'."

Žezí'gake' linn che yežlyó

14 Naž bwia', na' ble'ela' to bejw ya'abá da' naken zíla'do'ze, na' lo bejw na' že' to Benne' znne'e kan znna' Bennen' Golje' Benách, na' žia to da' naken oro yichje', na' lo ne'e nox'e' to ya ntoche'.

15 Bžoj to wbás che ya'abá lo yodo', na' wnníe' zižje, na' gože' Bennen' ži'e lo bejwn', na' wnné': "Bkonle žin ya ntoche' chio', na' bchog bisto zoa' stribe dan' ba bžin ža chogon'. Ba nbiž bisto chen, da' ka' zej den yežlyó."

16 Naž Bennen' ži'e lo bejwn' bkonle' žin ya ntochen' dot yežlyó, na' bchoge' da' blan' lo yo.

17 Naž bžoj yetó wbás che ya'abá lo yodon' da' žen' ya'abá che Dios. Lezka' noe'e to ya ntoche'.

18 Bžoj yetó wbás che ya'abá žoa'a bkogen', na' nzi' lo ne'e wkonle' žin yi', na' wnníe' zižje, na' bliže' wbás nežwn' che ya'abá, wbasen' noe'e ya ntochen', na' wnné': "Bkonle žin ya ntoche' chion', na' btob da' želbía lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, dan' ba na da' želbía lba uba ka'."

19 Naž wbás ni che ya'abá bkonle' žin ya ntochen' dot yežlyó, na' btobe' da' želbía lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, na' bejžo'nen' to lo bloj zen gan zzi xis uba. Da' ni zloe'elen kan gon Dios, wsaka' zi'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

20 Bleje' da' želbía lba uba ka' lo blojen', da' zoan žoa'a yež na'le, na' lo blojen' bžoj žen, da' wyepen ga bžinten žoá'agak bia ka', na' wdé žen na' dot gan gak sa'žo gaže ža.

15

Gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá

1 Ble'ela' yetó da' zen ya'abá che Dios da' nak bian', da' žonen ga žebanlžo. Bžojgak gaže wbás che ya'abá, na' zej nox'e' gaže yižwé' ka' da' ze láwtegaken, da' ka' Dios wkonle' žin nich yeyóž wsaka' zi'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

2 Ḻezka' bḻe'ela' to da' naken ka to nisdo' da' žepen yes baní' ka yej jese da' yo'on yi'. Benne' ka', benne' belágake' ḻo na' bia snia, na' ḻo na' ló'aba', na' bi wẓí'gake' laba', zégake' ḻawle da' naken ka to nisdo', na' zej noẋe' da' ka' ẓgóḻgake', da' ka' bneẓjw Dios ḻégake'.

3 Žóḻgake' da' beḻ Moisés, bennen' goke' wen žin che Dios ža ni'te, na' naken da' žóḻgake' che Bennen' nake' Ẓíla'do'. Wnnágake':

Le', Ẋanto' Dios, napkzo' dot yeḻa' wak.
Ẓenḻe'e zej nak yógo'te da' beno',
da' ka' žóngaken ga žebanlto'.
Ẓnna bi'o Le' yógo'te yež ka'.
Dot chawe', na' ḻi ḻaže' naken da' žono'.

4 ¿Zoa no benne' bi žebe' Le', Ẋanto'?
¿Zoa no benne' bi wká'n ẓene' Le'?
Tozo' Le' nako' la'y.
Ḻa'gak benách yógo'te yež ka' gan zo',
na' wká'n ẓéngake' Le'
dan' ẓḻé'egekle' nak chawe' yógo'te da' žono'.

5 Wdé gok da' ni, bwia', na' bḻe'ela' byaljw yodon' da' žen' ya'abá che Dios gan de latje la'y da' nak bian' Dios zóaḻene' benách chie' ka'.

6 Gaže wbás che ya'abá bžójgake' ḻo latje la'y na', na' zej noẋe' gaže yižwé' ka'. Zej nakwe' laže' da' záka'ḻe'en, na' žákti'ten, na' zej nžej bayw ka' da' zej naken ya oro lchó'gake'.

7 Naž to benne' ladjw tape benne' ban ka' bneẓjwe' che chegak gaže wbás che ya'abá ka' gaže ẓíga'do' da' zej naken ya oro, na' zej nžan' da' ẓḻoe'elen yeḻa' ẓža'a che Dios, Bennen' zoakze'.

8 Ḻo latje la'y na' wžé' žen che yi', dan' zej že' yeḻa' baní', na' yeḻa' wak ẓen che Dios ga na'. Bi gak nitó benne' choe'e ḻo latje la'y na' kate' téžegak gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá ka'.

16

Ẓíga'do' ka' da' ẓḻoé'egeklen yeḻa' ẓža'a che Dios

1 Naž benla' chi'i to benne' wnníe' zižje ḻo latje la'y na', na' gože' gaže wbás che ya'abá ka', na' wnné': "Le chej, na' le chejḻalje gaže ẓíga'do' ka' ḻo yežlyó, da' ka' zej nžan' da' ẓḻoe'elen yeḻa' ẓža'a che Dios."

2 Wyéj wbás nežw che ya'abá, na' bejḻalje' da' nžan' ẓíga'don' da' noe'e ḻo yežlyó. Da' nžan' ẓíga'don' benen ga wžía we' da' ẓḻaḻe'en ḻo beḻa' žen chegak benne' ka' zej de'e da' nak bia' zej nake' toze ḻen bia snia na', na' ḻezka' ḻo beḻa' žen chegak benne' ka' ẓka'n ẓéngake' ló'aba'.

3 Naž wyéj wbás bežope' che ya'abá, na' bejḻalje' da' nža' ẓíga'don' da' noe'e ḻo nisdo', na' nisen' beyaken žen kan nak žen che to benne' gat, na' gotgak yógo'te da' ka' zej yo'on ḻo nisdon'.

4 Wyéj wbás beyonne' che ya'abá, na' bejḻalje' da' nža' ẓíga'don' da' noe'e gan zej de yegw ka', na' gan žal nis, na' yógo'te nis ka' beyákgaken žen.

5 Naž benla' ẓchaḻj wbás che ya'abán', wbasen' nzi' ḻo ne'e ẓkonle' žin nis, na' wnné': "Ẋanto' Dios La'y. Zoakzo', na' wzoakzo'. Chawe' nako' dan' ẓchogo' chegak benách sáka'gake' ki,

6 dan' bláljgake' žen chegak benne' ka' zej nake' chio' Le', na' žen chegak benne' ka' bcháḻjgake' ḻo wlazo' Le'. Na'a, žono' Le' ga yé'jgake' žen dan' ki žaḻa' gaken chégake'."

7 Naž benla' bchaḻj to benne' wzóe' žoa'a bkogen' da' žen' ya'abá che Dios, na' wnné': "Ka'kze gaken, Ẋanto' Dios, napkzo' dot yeḻa' wnná bia'. Dot da' li, na' chawe' nak kan ẓchogo' chegak benách sáka'gake'."

8 Wyéj wbás bedape' che ya'abá, na' bejḻalje' da' nža' ẓíga'don' da' noe'e ḻo wbíž, na' Dios bi'e wbižen'

latje bzeyḻe'en benne' ka' ḻen yi' chen.
9 Wyeygak yógo'te benách ka' dan' bzey wbíž ḻégake', san bi beyát ḻáže'gake', na' bi bka'n ẓéngake' Dios. Wnné zí'gake' che Dios, Bennen' yo'o ḻo na'kze' seḻe'e da' ki da' žsaka' zí'gaken benách ka'.
10 Wyéj wbás gayo' che ya'abá, na' bejḻalje' da' nža' ẓíga'don' da' noe'e ḻo latje che bia snia gan ẓnna bia'ba', na' wžé' choḻ ga na'. Nač, benách ka' bdáwya'agake' lóže'gake' dan' wẓáka'ḻe'egake',
11 san bi beyát ḻáže'gake' nich biž góngake' da' ẓia da' žóngake'. Wnné zí'gake' che Dios, Bennen' zoe' ya'abá dan' ẓzáka'ḻe'egake' ni'a che wen' da' žíagake'.
12 Wyéj wbás x̱ope che ya'abá, na' bejḻalje' da' nža' ẓíga'don' da' noe'e ḻo yegw ẓen da' nzin' Eufrates, na' bebíž nis yegon' nich yaljw nez gan tegak benne' wnná bia' ka' žójgake' zaka' gan ẓḻa' wbíž.
13 Nač bḻe'ela' bele ẓen sniaḻe'e na', na' bia snia na', na' bennen' ẓchaḻje' ḻo wlázgakba', na' bžojgak chonne be' x̱iwe' ḻo žoá'agakba', da' ka' ẓžia yí'gaken benách ka', na' ẓnná'gaken kan ẓnna'gak blož ka'.
14 Chonne be' ki zej naken be' ka' che da' x̱iwe', be' ka' žóngaken da' zej nak bian' da' góngaken ga yebángekle benách ka'. Yjak be' x̱iwe' ka' dot yežlyó nga, na' bejtóbgaken benne' wnná bia' ka' nich chjake' ḻo wdiḻen' da' gaken ḻo ža ẓen che Dios, Bennen' napkze' dot yeḻa' wnná bia'.
15 Ki wnná Dios: "Le wia nga. Ḻa'a neda' choḻze kan ẓḻa' to benne' wbán. Ba nez ẓen gaken che no benne' nake' ban ḻaže', na' žape chi'e da' nakwe', nich bi gon byenen te' gal yidze', na' bi yedoe'ele' ḻawgak benách ka'."
16 Be' x̱iwe' ka' betóbgaken benne' wnná bia' ka', na' bdóbgake' to latje da' nzin' ḻen diža' hebreo: Armajedón.
17 Wyéj wbás gaže' che ya'abá, na' bejḻalje' da' nža' ẓíga'don' da' noe'e ḻo be'ze, na' to benne' wnníe' zižje ḻo latje la'y da' žen' ya'abá che Dios gan de latje blon', na' wnné': "Ba naken."
18 Nač wyép yes, na' gokḻe'e žax̱to', na' wnné wzió'. Wẓó' yežlyó, da' wẓo'žen ka ba wẓó' kate' ne zej nnita' benách ka' ḻo yežlyó nga.
19 Yež ẓen na' bžojen chonne kwe'le, na' wẓía yi'gak yež ka' zej žen' dot yežlyó nga. Dios bejsá' ḻaže'e che da' ẓia da' bengak benách ka' nníta'gake' ḻo yež ẓen na' da' nzin' Babilonia, na' ḻo yeḻa' ẓža'a chie' bsaka' zi'e benne' ka' nníta'gake' yežen'.
20 Belgache' yežlyodo' ka' da' zej žen' gachje ḻawle nisdo', na' biž wže'gak ya'a ka'.
21 Ḻezka' byinnj yej nis ži'a, da' zan' ya'abá, na' bex̱jwn ḻo yichjgak benách ka', na' yej nisen' nále'len ka to gaywá' ya to ton. Yógo'te benách ka' wnné zí'gake' che Dios ni'a che yej nisen', dan' bsaka' zi'ḻe'en ḻégake'.

17

Dios ẓchoge' che yež ẓen kwia yin'

1 Nač bḻa' to wbás che ya'abá gan zoa', wbasen' nbabe' gaže wbás ka' biá'gake' gaže ẓíga'do' ka' da' zej naken ya oro. Bcháḻjḻene' neda', na' wnné': "Da nga, na' wḻoe'ela' le' kan gon Dios, wchinnje' yež ẓen na' da' naken ka to no'le ḻe'e, na' žen' ḻo nisdo' ka'.
2 Benne' wnná bia' ka', benne' ka' bénḻengake' no'len' da' sban, na' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, wzóžgekle' ni'a che da' sban da' žon no'len'."
3 Nač yetó da' bḻoe'el Dios Be' La'y neda'; wbás che ya'abán' bchi'e neda' to latje dach, na' bḻe'ela' to no'le, na' to bia snia, na' no'len' žie'-ba'. Bia snia na' ẓnna'ba' x̱naḻe'e. Žiagak gaže yichjba', na' chi lozba',

na' zej da'ba' diža' ka' da' žon dítjgeklen Dios.
4 No'len' žie'-ba' nakwe' laže' xna, na' laže' xnale'e. Žiagak da' xtan ka' le' da' zej naken ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'. Lo ne'e noxe' to zíga'do' da' naken ya oro, dan' nžan' da' sban che da' sban da' žone'.
5 Lo xge' zej nyejw kan lie', da' ka' zloé'egeklen to da' ngache', na' ki zej naken: "Yež Babilonia, Yež Blo" na' "Xna'gak No'le Le'e Ka'" na' "Xna' Da' Sban Da' Den Yežlyó."
6 Gókbe'ela' nzožle no'len' dan' bene' ga blalj žen chegak benne' ka' zej nake' che Dios, na' žen chegak benne' ka' betgak benách ka' légake' dan' bzoa lígake' che Jesusen'.

Kate' ble'ela' no'len', bebánle'ela'.
7 Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "¿Biz chen' žebanlo'? Wzejni'ila' le' da' ngache', dan' zloe'el no'len', na' dan' zloe'el bia snia na' žie'-ba', bian' žiagak gaže yichjba', na' chi lozba'.
8 Bia snia na' dan' ble'elo' wzoaba' zga'ale san bi zoaba' na'a, na' za' žojba' latje chol che benne' gat ka', na' chejba' gan kwia yi'ba' to chi'ize. Benne' ka' nníta'gake' yežlyó, na' bi zej nyejw lágake' le'e yiche che yela' nban da' bzoj Dios ža ni'te katen' bi na' gone' yežlyó, yebángekle' katen' lé'egekle' yebán bia snia na', bian' wzoaba' zga'ale san bi zoaba' na'a.
9 Da' ni naken to da' wzejni'ilen no benne' gak chejni'ilen': Gaže yichjba' ka' zejlásgaken gaže ya'ado' gan že' no'len'.
10 Lezka', gaže yichjba' ka' zejlásgaken gaže benne' wnná bia'. Gayo' benne' ka' ba wdé chégake'. Toe' ne znna bi'e na'a, na' yetóe' bi na' le'e, san kate' yide', na' nna bi'e to chí'ido'ze.
11 Bia snia na', bian' wzoaba' san bi zoaba' na'a, zejlasba' kan nak benne' xono', benne' nna bi'e. Gónlene' benne' gaže ka' tzen, na' te na' kwia yi'e to chi'ize.
12 Chi lozba' ka' da' ble'elo' zejlásgaken chi benne' wnná bia'. Bi na' sí'gake' yela' wnná bia', san sí'gaken' to chí'ido'ze, na' nna biá'gake' tzen len bia snia na'.
13 Chi benne' ka', toze gákgake', na' wdégake' yela' wnná bia' chégake' len da' nzi' lo ná'gake', lo na' bia snia na'.
14 Tíl-lengake' Bennen' nake' Zíla'do', san Le' wléj wchochje' légake' dan' nake' Xangak yógo'te benne' ka' zej nake' xangak benách ka', na' znna bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka'. Benne' ka' bliž Dios légake', na' wžíe' légake', chjáklengake' Le', na' to chi'ize gónlengake' Lе' tzen."
15 Wbás che ya'abán' lezka' gože' neda', na' wnné': "Nisdo' ka' da' ble'elo' gan že' no'le le'e na', zejlásgaken benách yež ka', na' benách zi'to' ka', na' benách ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yežlyó ka'.
16 Chi loz bia snia na' da' ka' ble'elo' zejlásgaken chi benne' wnná bia' ka', benne' ka' bi dégake' chawe' no'le le'e na', na' wká'ngake' le' ka'ze, na' gal yidze'. Da' góngake' chie' naken ka gáwgake' bela' žen chie', na' wzéygake' le' lo yi'.
17 Dios wzóe' lo yichj lázdo'gak chi benne' ka' da' gonen ga góngake' ka žénekzele' Le', na' góngake' toze diža' wdégake' yela' wnná bia' chégake' lo na' bia snia na', na ki gak kan znna xtiža' Dios.
18 No'len' ble'elo' zejlase' yež zen na' da' znna bian' benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga."

18

Zbia yi' yež Babilonia

1 Wdé na' ble'ela' betj yetó wbás che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' zen, na' wyép yes baní' lo yežlyó ni'a che yela' zen che wbasen'.

2 Wbás che ya'abán' wnníe' zižje, na' wnné':
Ba wžía yi'. Ba wžía yi' Babilonia, yež z̲en na'.
Ba beyaken latje che da' x̲iwe', na' chegak be' x̲iwe' ka'.
Byinne sníal̲e'e ka' l̲en byinne sban ka', ba béngakba' x̲ó'ngakba' ga na'.
3 Ka' goken ni'a che da' bengak benne' ka' che yežen'.
Yógo'te benne' yež yoble ka' béngake' tz̲en l̲en l̲égake' da' wzé l̲áže'gake'.
Benne' wnná bia' ka' béngake' tz̲en l̲en l̲égake' da' sban.
Yógo'te benne' ža'w žote' ka' gota' yel̲a' wnni'a chégake',
dan' bdan l̲áže'gak benne' wláž ka' da' záka'l̲e'en.
4 Naž benla' z̲chal̲j yetó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' wnné':
Le žoj l̲o yežen', l̲e'e nakle chia' neda',
nich bi gonle dol̲a' tz̲en l̲en l̲égake',
na' nich bi gak chele da' saka' zi'le tz̲en l̲en l̲égake'.
5 Nyanl̲e'e dol̲a' da' zej nbage'e, na' ba néntelen ya'abá,
san Dios žejsá' l̲aže'e da' kegle da' béngake'.
6 Le yebí'i chégake' kan béngake' chele.
Le yebí'i chégake' chope kwe' ka da' béngake'.
Le yebí'i chégake' chope kwe' ka da' z̲ia da' béngake' chele.
7 Le gon ga sáka'l̲e'egake', na' kež nyáche'gake'
kan zej nak yel̲a' ba la'ne, na' yel̲a' z̲en da' bka'n kwíngake'.
Wzá' l̲áže'gake', na' wnnágake':
"Že'to' nga, na' z̲nna bia'to'.
Bi nakto' wzebe, na' batkle kež nyáche'to'."
8 Che l̲en, to žaze žingak da' ka' wsaka' zí'gaken l̲égake',
yel̲a' got, na' yel̲a' z̲beže nyache', na' yel̲a' z̲don.
Chéygake' l̲o yi'.
X̲anžo Dios, Bennen' bchoge' chégake' ki, napkze' dot yel̲a' wak z̲en.
9 Naž wnné': "Kežgak benne' ka' z̲nna biá'gake' yežlyó nga, benne' ka' béngake' da' kegle tz̲en l̲en l̲égake', na' bebél̲engekle' da' zej naken chégake', na' kež nyáche'gake' katen' l̲é'egekle' žen che yež z̲en na' da' žeyen.
10 Zí'to'le yelnnite'e dan' z̲žébegake' da' wsaka' zi' Dios benne' yežen', na' nnágake':
Da' nyáche'l̲e'e žaken che Babilonia, yež z̲en nga.
Gokl̲e'e Babilonia yež blo, na' to žaze bžia yin'.
11 'L̲ezka' kežgak benne' ža'w žote' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' kež nyáche'gake' ni'a che yežen', dan' biž soa no benne' ga'we' da' góte'gake' ga na'.
12 Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we'
da' naken ya oro, na' ya plat,
na' yej zaka' ka', na' bga ka',
na' laže' da' záka'l̲e'en, na' laže' x̲na,
na' laže' cháwe'do', na' laže' x̲nal̲e'e,
na' yag da' z̲l̲a' z̲ix̲,
na' da' naken žit da' záka'l̲e'en,
na' da' naken yag da' záka'l̲e'en,
na' da' naken ya kobre, na' da' naken ya,
na' da' naken yej jese.
13 'Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we'
kanel, na' da' ka' z̲l̲a' z̲ix̲, na' yale,
na' da' z̲l̲a' z̲ix̲ che mirra, na' che yeje olíbano,
na' x̲is uba wal̲, na' set z̲ix̲,
na' yezje cháwe'do', na' z̲oa' stribe,
na' búrrodo' ka', na' z̲ila' ka',
na' bia ka', na' karret ka',
na' benne' wen žin ka', na' yebal̲e benách ka'.
14 'Benne' ža'w žote' ka' yé'gake' l̲égake', na' nnágake':
Ba begá'a da' ka' wdán l̲áže'le.
Ba wdé chegak yel̲a' wnni'a ka',
na' da' ka' zej naken x̲tan chele,
na' biž si'le da' ka'.

15 'Kwežgak benne' ža'w žote'
ka', benne' ka' gota' chégake' yel̲a'
wnni'a dan' béte'gake' l̲o yežen', na'
gá'ngake' zí'to'le dan' chébegake' kan
gak z̲ia da' gaken che yežen', na'
kwež nyáche'gake',
16 na' nnágake':
Da' nyáche'l̲e'e žaken che yež z̲en
nga.
Goken ka to no'le nakwe' laže' da'
záka'l̲e'en,
na' laže' x̲na, na' laže' x̲na gole,
na' wžiagak da' x̲tan ka' chie' da' zej
naken
ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'.
17 To žaze wžía yi' yel̲a' wnni'a che
yež nga.
'Yógo'te benne' x̲an barkw ka',
na' benne' ka' žóngake' žin l̲o barkw
ka', na' benne' ka' žsá'gake' barkw
ka', na' benne' ka' žóngake' žin l̲o
nisdo', wzégake' zí'to'le,
18 na' kate' bl̲é'egekle' žen che
yežen' da' žeyen, na' wžéžegake', na'
wnnágake': ¿Biz̲ yež yoble goken
z̲en kan gok yež ni?
19 'Bžíagake' bix̲te yo yíchjgake',
na' wžéžegake', na' wžéž nyáche'gake',
na' wnnágake':
Da' nyáche'l̲e'e žaken che yež ni da'
goken z̲en.
Yel̲a' wnni'a che yež ni benen ga
gota' yel̲a' wnni'a
chegak yógo'te benne' zej nake' x̲an
barkw l̲o nisdo'.
To žaze wžía yi' yež z̲en ni.
20 Le yebél ni'a che da' goken che
yež z̲en ni, l̲e'e zoale ya'abá.
Le yebél, l̲e'e nakle che Dios,
na' l̲e'e, benne' wbás chie' ka',
na' l̲e'e, benne' z̲chal̲jle l̲o wlaze' L̲e'.
Le yebél dan' ba bchog Dios che yež
nga kwia yin'
ni'a che da' bsáka'gak benne' yež
nga l̲e'e."
21 Naž to wbás wal̲e che ya'abá
bchise' to yej z̲en da' žoten, na'
bžo'nen' l̲o nisdo', na' wnné':
L̲a' kikze gaken chio', yež Babilo-
nia,
yež z̲en da' naken yež blo.
Biž l̲e'el nitó benne' le'.
22 Biž yéngekle benách cha' zoa no
benne' l̲o yež nga,
nitó benne' žinne' l̲e'e da' žol̲en,
na' nitó benne' z̲kweže' bžejw,
na' nitó benne' z̲kweže' loz bia yix̲e',
na' biž žel̲-le nitó benne' wen žin ga
na',
na' biž yéngekle' žax̲to' da' žon yej
da' žoten ga na'.
23 Biž wza'ní' nitó yi' l̲o yežen',
na' bi yéngekle' chi'i no benne' z̲chag
ne'e ga na',
na' bi yéngekle' chi'i to x̲kwide' no'le
z̲chag na'be'.
Ki gaken l̲a'kze gokle benne' zaka'
ka', l̲e'e na' žá'wle, na' žóte'le
l̲o yež ni,
na' ben l̲áže'lele benách ka' dot
yežlyó nga, l̲en yel̲a' wžá'
chele.
24 Naž wnné: "Bl̲alj x̲chengak
benne' ka' l̲o yež ni, benne'
ka' bchál̲jgake' l̲o wláz Dios, na'
x̲chengak benne' ka' zej nake' che
Dios, na' l̲ezka' x̲chengak yógo'te
benách ka' wnníta'gake' yežlyó nga,
benne' ka' betgak benne' wláž ka'
l̲égake'."

19

1 Wdé na' benla' benne' zan
wnnégake' zižje, benne' ka'
nníta'gake' ya'abá che Dios, na'
wnnágake':
¡Ga'n z̲en Dios! ¡Yel̲a' weslá,
na' yel̲a' z̲en, na' yel̲a' wnná bia'
zá'gaken l̲o na' Dios chežo!
2 Kan z̲chi'a l̲aže'e naken dot da' li,
na' chawe'.
L̲e' bchoge' che yežen' kwia yin',
yežen' goken ka to no'le l̲e'e.
Bchoge' chegak benne' ka' che
yežen' gátgake',
dan' bžia yí'gake' benách ka' dot
yežlyó nga,
l̲en da' z̲ia da' béngake'.
Dios bezi'e l̲égake' wzón
dan' bétgake' benne' wen žin chie'
ka'.
3 Da' yoble wnnagak benne' zan
ka':

¡Ga'n ẕen Dios!
Kwénteze žen gan žey yežen'.
4 Tap žoa benne' gole ka' ḻen tape
benne' ban ka' bchag ḻáwgake' ḻo yo,
na' bka'n ẕéngake' Dios, gan ži'e ḻo
latje blo chien'. Wnnágake': "¡Ka'kze
gaken! ¡Ga'n ẕen Dios!"
5 Naž benla' ẕchaḻj to benne' zoe'
latje blon', na' wnné':
¡Le wká'n ẕen Dios chežo yógo'tele
ḻe'e, žonle x̱chine', ḻe'e na'
ẕžébele-ne',
ḻe'e, benne' gax̱jw ka', na' benne'
zaka' ka'!

Lni che yeḻa' ẕchag na' che Benne' nake' Ẕíla'do'

6 Ḻezka' benla' to benne' wnníe'
zižje, na' benlen kan ženlen kate'
ẕchaḻjgak benne' zan, na' kan ženlen
gan ẕde to yegw ẕen, o kan ženlen
kate' ẕnne wzió', na' wnné':
¡Ga'n ẕen Dios! ¡Ẕzo ḻawe' ẕnna bi'e!
¡Napkze' dot yeḻa' wak ẕen!
7 Žaḻa' yebelžo na' ḻo yeḻa' žebél
chežo wká'n ẕenžo-ne'
dan' ba bžin ža lni che yeḻa' ẕchag na'
che Bennen' nake' Ẕíla'do'.
Si' ḻo na' Benne' Criston' benne' ka'
zej nake' chie'.
Ba ẕbézgake' ka to x̱kwide' no'le
wchág ná'ḻenbe' Ḻe'.
8 Dios we'e-be' latje gákwbe' laže'
da' záka'ḻe'en, da' naken
ẕíla'do'ze, na' žákti'ten.
(Lažen' da' záka'ḻe'en zejḻasen da'
naken chawe' da' žongak benne' ka'
zej nake' che Dios.)
9 Naž wbás che ya'abán' gože'
neda', na' wnné': "Bzoj da' ni
ḻe'e yiche: Ba nez ẕen gaken
chegak benne' ka' Dios bḻiže' ḻégake'
nich gónḻengake' Ḻe' tẕen lni che
yeḻa' ẕchag na' che Bennen' nake'
Ẕíla'do'."
Ḻezka' gože' neda': "Diža' dot da' li
da' ni da' ẕchaḻj Dios na'kze."
10 Bzoa ẕiba' ḻaw wbás che
ya'abán' nich wká'n ẕena' ḻe', san
ḻe' gože' neda': "Bi gono' ki. Ḻezka'
neda' naka' wen žin che Dios kan
nako' le', na' kan zej nak lježo',
benne' ka' nzi' ḻo ná'gake' da' naken
dot da' li kan nak che Jesusen'.
¡Bka'n ẕen Dios!"
Benne' ka' ẕcháḻjgake' ḻo wláz
Dios, ẕzoa lígake' che Jesusen'.

Benne' žie' bia chich

11 Naž bḻe'ela' nyaljw ya'abá, na'
bḻa' to bia chich, na' Benne' žie'-ba'
lie' Benne' Žone' Kan Ẕnne', na' ḻezka'
Benne' Ẕnne' Da' Li. Ki lie' dan'
ẕchi'a ḻaže'e kan nak da' naken dot
da' li, na' ḻezka' cheje' ḻo wdiḻe.
12 Žákti'te yej ḻawe' ka yi', na' da'
zan da' naken oro žíagaken yichje'.
Da' ḻawe' to da' lie', dan' bi nnezlen
nitó benne', san toze' Ḻe' nnezlen'.
13 Nakwe' to laže' da' ne'jen žen,
na' ḻezka' lie' Benne' Nake' X̱tiža'
Dios.
14 Ni'a ne'e zan zejnáwgake' Ḻe',
benne' ka' nníta'gake' ya'abá che
Dios, na' žíagake' bia chich ka', na'
zej nakwe' laže' da' záka'ḻe'en, dan'
naken ẕíla'do'ze, na' dan' bi naken
sban.
15 Ẕžoj da' naken ka to ya ntoche'
ḻo žoe'e, dan' wkonle' žin nich
wsaka' zí'ḻenen' benách yež ka'.
Nna bi'e ḻégake' ḻen yeḻa' wak ẕen,
na' wsaka' zí'ḻi'e ḻégake', na' gak
chégake' kan žak che da' ẕbia lba
uba, katen' ẕlejžon. Gone' ga
yé'jgake' x̱is uban' da' zejḻasen yeḻa'
ẕža'a che Dios, Bennen' napkze' dot
yeḻa' wnná bia'.
16 Nyejw kan lie' ḻe'e laže' da'
nakwe', na' ḻe'e lsine'e, Benne' Ẕnna
Bi'e Benne' Wnná Bia' Ka', na' ḻezka'
Benne' Nake' X̱angak Benne' X̱an
Ka'.
17 Naž bḻe'ela' to wbás che ya'abá,
wbasen' zie' ḻo wbíž, na' wnníe'
zižje, na' gože' bia ka' ẕḻágakba'
ya'abá, na' wnné': "Le da, le dobe
gan gawle ḻo lni ẕen che Dios.
18 Gawle beḻa' chegak benne'
wnná bia' ka', na' beḻa' chegak
benne' ka' ẕché'gake' benne' ka'
žjake' ḻo wdiḻe, na' beḻa' chegak
benne' waḻe ka', na' beḻa' chegak
bia ka', na' beḻa' chegak benne' ka'

žíagake' l̲égakba', na' bel̲a' chegak yógo'te benách ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka', benne' gax̲jw ka', na' benne' zaka' ka'."

19 Naž bl̲e'ela' bia snia na', na' benne' ka' z̲nna biá'gake' yežlyó nga, na' benne' zanl̲e'e ka' chégake', benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e. Benne' ka' zej ndobe' nich tíl̲-l̲engake' Bennen' žie' bia chichen', na' l̲en ni'a ne'e zanl̲e'e, benne' ka' žónl̲engake' L̲e' tz̲en.

20 Blej bchóchgake' bia snia na', na' l̲ezka' bennen' bchal̲je' l̲o wlazba', bennen' bene' da' ka' zej nak bia' gan zoaba', na' ben l̲áže'le' benne' ka' bé'gake' latje wdá' l̲égake' da' nak bia' zej nake' toze l̲en leba', na' bka'n z̲éngake' ló'aba'. Bia snia na' l̲en bennen' bchal̲je' l̲o wlazba', belžo'ne' l̲égake' zej nbane' l̲o yi' z̲en gan žey da' z̲zéyl̲e'en, dan' nzin' sufr.

21 Bennen' žie' bia chichen' bete' yógo'te benne' ka' bénl̲engake' l̲égake' tz̲en l̲en da' naken ka to ya ntochen' dan' z̲žojen l̲o žoe'e, na' yógo'te bia ka' z̲l̲ágakba' ya'abá bdáwgakba' bel̲a' žen chégake', na' béljgeklba'.

20

To mil yiz

1 Wdé na' bl̲e'ela' žetj to wbás che ya'abá, na' nox̲e' z̲i'n ya che latje chol̲, na' noe'e to do ya wal̲e.

2 Wz̲ene' bele z̲en snial̲e'e na', belen' wzoaba' ža ni'te, na' leba' da' x̲iwe', na' l̲ezka' Satanás, na' bcheje'-ba', na' bka'ne'-ba' nžejba' to mil yiz.

3 Wžo'ne'-ba' latje chol̲ che benne' gat ka', na' bsejwe' latjen', na' bde'e to da' nak bian' da' žsejwn latjen' nich biž gon l̲áže'lba' benách yež ka' kate' tężegak to mil yiz ka', na' te na' yeyežba' to chi'ido'.

4 Naž bl̲e'ela' latje ka' gan že'gak benne' ka' nzi' l̲o ná'gake' wchi'a l̲áže'gake'. L̲ezka' bl̲e'ela' be' ka' gókgakkze benne' chawe' ka', benne' ka' wžoggak yéngake' l̲o na'gak benne' wen da' z̲innj ka' dan' bzoa ligak benne' chawe' ka' che Jesusen', na' dan' bchál̲jgake' x̲tiža' Dios. Benne' ki bi bka'n z̲éngake' bia snia na', na' ló'aba', na' bi bé'gake' latje wzój l̲o x̲gágake', o l̲o ná'gake' da' nak bian' zej nake' toze l̲en leba'. Bebangak benne' ki l̲o yel̲a' got, na' wnná biá'gake' tz̲en l̲en Benne' Criston' to mil yiz ka'.

5 Yezika' benne' gat ka' bi bebángake'. Kate' tężegak to mil yiz ka', naž yebángake'. Yel̲a' yebán l̲o yel̲a' got da' goken ni naken da' gaken da' nežw.

6 Ba nez z̲en gaken chegak benne' ka' yebángake' l̲o yel̲a' žebán nežw da' gaken, dan' gákgake' che Dios na'kze. Yel̲a' got bežope da' gaken bi be gak gonen chégake', san gákgake' bx̲oz ka' che Dios, na' che Benne' Criston', na' nna biá'gake' tz̲en l̲en L̲e' to mil yiz ka'.

Žlej z̲chóchjgake' da' x̲iwe'

7 Kate' tężegak to mil yiz ka', naž yeséžgake' da' x̲iwe' gan nžejen.

8 Yežój da' x̲iwe', na' gon l̲áže'len benách yež ka' da' zej žen' dap la'ate yežlyó nga. L̲ezka' gon l̲áže'len benách ka' che yež Gog, na' benách ka' che yež Magog, na' wtoben l̲égake' l̲o wdil̲e. Benne' ka' zej nake' benne' zan kan nak yox̲ da' žen' žoa'a to yegw z̲en.

9 Benne' zanl̲e'e ka' bžójgake' dot yežlyó nga, na' wnníta'gake' l̲a' l̲í'ale latjen' gan zej nnita' benách ka' zej nake' toze l̲en Benne' Criston', da' naken yežen' da' nži'il Dios. Naž ben Dios ga bex̲jw yi' da' bžojen ya'abá, na' bzeyen l̲égake'.

10 Da' x̲iwe', dan' ben l̲áže'len l̲égake', wžó'ngaken' gan že' yi' z̲en che da' z̲zéyl̲e'en, gan ba zoa bia snia na' l̲en bennen' bchal̲je' l̲o wlazba'. Sáka'l̲e'egake' ga na' dot ža dot yele yógo'te yiz ka' da' zá'gaken.

Zla'gak benách ka' law Dios gan ži'e zchi'a laže'e

11 Naž ble'ela' to latje blo da' chich, na' lezka' ble'ela' Bennen' ži'e zchi'a laže'e lo latjen'. Gan že' Bennen' wzía yi'gak yežlyó nga, na' ya'abá, na' biž bežél-le latje chégaken.

12 Lezka' ble'ela' benne' gat ka', benne' zaka' ka' len benne' gaxjw ka', na' zégake' law Dios. Byáljwgak yiche ka', na' byaljw yetó yiche gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejlí kanne. Dios wchi'a laže'e benne' gat ka' kan zej nak da' ka' zej nyejwn le'e yiche ka', da' ka' béngake'.

13 Bežojgak benne' gat ka' lo nisdo', benne' ka' bgáche'gake' lo nisdon'. Lezka' bežojgak benne' gat ka' lo yela' got, na' lo latje chol, benne' ka' wnníta'gake' ga na', na' Dios wchi'a laže'e to tógake' kan zej nak da' ka' da' béngake'.

14 Naž bžó'ngake' yela' got, na' latje chol che benne' gat ka', lo latjen' gan že' yi' zen da' naken latje che yela' got bežopen'.

15 Benne' ka' bi zej nyejw lágake' le'e yiche ya'abá, benne' ka' bi zej nape' yela' nban da' zejlí kanne, bejcházgake' latjen' gan že' yi' zen na'.

21

To ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe

1 Wdé na' ble'ela' to ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe, dan' ba wdé chegak ya'abá na', na' yežlyón', da' ka' wnníta'gaken zgá'alegaken. Biž zej de nisdo' ka'.

2 Neda', Zwa, ble'ela' yež la'y na', da' naken Jerusalén kobe. Bžojen ya'abá gan zoa Dios, na' betjen lo yežlyó, na' zoan lez kan zoa lez to xkwide' no'le za' wchág ná'lenbe' benne' byo chebe'.

3 Benla' che to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné': "Le wia nga. Gan zoa Dios zóalenen benách ka'. Sóalene' légake', na' légake' gákgake' benne' chie' ka'. Dios na'kze sóalene' légake', na' gake' Dios chégake'.

4 Dios wzíe' nis zbéžgake' da' žian yej láwgake'. Biž gat nitó benne', na' biž kwež nitóe', na' biž kwež nyache' nitóe', na' biž saka' nitóe', dan' ba wdé chegak da' ka' gókgaken zga'ale."

5 Naž Bennen' ži'e latje blon' wnné': "Bwia nga. Žekoba' yógo'te."

Lezka' gože' neda': "Bzoj le'e yiche da' ni da' naken dot da' li, na' za' gakkzen."

6 Naž gože' neda': "Ba nakkzen. Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' lezka' Bennen' sóateze' kan nak da' zzo lawn, na' da' ze lawten. No benne' zbile', neda' gona' ga ye'je' nisen' da' wnezjwn yela' nban, na' bi be chizjwe'.

7 Benne' ka' sóegekle' lo da' žak yežlyó, yógo'te da' ki gáta'gaken chégake'. Neda' gaka' Dios chégake', na' légake' gákgake' zi'nkza' ka',

8 san benne' ka' zžébegake', na' benne' ka' bi žejlé'gake' chia' neda', na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' yógo'te benne' wetw benách ka', na' benne' ka' žóngake' da' kegle, na' benne' wžá' ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' yógo'te benne' wen laže' ka', ba de latje chégake' lo yi' zen che da' zzéyle'en, da' naken yela' got bežopen'."

Yež Jerusalén kobe

9 Naž to wbás che ya'abá, wbasen' nbáblene' gaže wbás ka' biá'gake' gaže zíga'do' ka' da' nžá'gaken gaže yižwé', da' ka' ze lawten, ble'e gan zoa'. Gože' neda': "Da nga. Neda' wloe'ela' le' xkwide' no'len' za' bchag ná'lenbe' Bennen' nake' Zíla'do'."

10 Dios Be' La'y wzóalene' neda', na' wbás che ya'abán' bchi'e neda' to law ya'a sibe, na' bloe'ele' neda' yež la'y, yež Jerusalén kobe, da'

zžojen ya'abá gan zoa Dios, na' žetjen yežlyó.
11 Yežen' žákti'ten dan' yela' baní' che Dios zóalenen yežen'. Žákti'ten kan žákti'te to yej da' záka'le'en kan nak yej xna gole da' nzin' jaspe. Yani'do' nak yežen' kan nak yej jese.
12 Zoa to ze'e žeje, na' sibe, kwe'j xkóže'le yežen'. Le'e ze'e na' zej nnita' chežinno gan žo'ogak benách ka'. Žoa'a gan žó'ogake' zej nnita' chežinno wbás che ya'abá, wbás ka' žape chí'igaken'. To to gan žó'ogake' nyejw to to lagak chežinno kwe' lješ za'só Israel.
13 Le'e ze'e da' žen' zaka' gan zla' wbíž zej nnita' chonne gan žó'ogake', na' zaka' gan za' be' zag zej nnita' yechonne gan žó'ogake', na' zaka' chelá'a gan zde wbíž byo' zag ka' zej nnita' yechonne gan žó'ogake', na' zaka' gan žen wbíž zej nnita' yechonne gan žó'ogake'.
14 Zan ze'e che yežen' zej nnita' chežinno len ze'e, na' lé'egaken zej nyejw lagak benne' chežínnote benne' wbás ka' che Bennen' nake' Zíla'do'.
15 Wbás che ya'abán', bennen' zcháljlene' neda', noe'e to yag wžíx da' naken ya oro nich wžixe' kan nak yežen', na' kan zej nak gan žó'ogake', na' kan nak ze'e chen.
16 Yežen', tlebe zej nak da' tape la'a ka'. Tlebe nak yela' tonne chen, na' yela' blaga' chen. Len yagen' bžixe' kan nak yežen', na' naken kan gak sa'žo dot chežinno ža, na' tlebe zej nak yela' tonne chen, na' yela' sibe chen, na' yela' blaga' chen.
17 Lezka' bžixe' yela' žeje che ze'e na', na' naken to gaywá' tape yon žit na' benne'. Wbás che ya'abán' bkonle' žin yag wžíx na' nich bžixe' yežen'.
18 Ze'e na' naken yej jaspe, na' yežen' naken ya óroteze, da' naken yani'do' kan nak yej jese.
19 Len ze'e ka' che yežen' zej nzin' da' xtan ka' da' zej naken yej ka' da' záka'le'egaken.
Len ze'e nežw naken yej jaspe.
Da' bežopen naken yej safiro.
Da' beyonnen naken yej ágata.
Da' tapen naken yej esmeralda.
20 Da' gayon' naken yej ónise.
Da' xopen naken yej kornalina.
Da' gažen naken yej crisólito.
Da' xonon' naken yej berilo.
Da' gan naken yej topasio.
Da' chin naken yej crisoprasa.
Da' chinéjen naken yej jasinto.
Da' chežinnon naken yej amatista.
21 Da' chežinno ka' da' zej nbagan' gan žó'ogake' zej naken chežinno bga ka'. To to da' ka' gan žó'ogake' nbagan' len toze bga. Nez blo che yežen' naken ya óroteze da' naken yani'do' kan nak yej jese.
22 Bi ble'ela' nitó yodo' lo yežen' dan' Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', nake' yodo' chen, na' lezka' nak Bennen' nake' Zíla'do'.
23 Bi žon byenen wza'ni'gak wbíž, na' byo', lo yežen' dan' zza'ní' yela' baní' che Dios lo yežen', na' lezka' Benne' nake' Zíla'do' zza'ni'e ga na'.
24 Benne' wláž ka' che yežen', benne' ka' belágake', tágake' lo baní' che yežen', na' žingak benne' ka' znna biá'gake' yežlyó nga, zej noe'e yela' wnni'a chégake' ga na'.
25 Batkle wséjwgake' gan žó'ogake' lo yežen' te ža, na' batkle gak žel ga na'.
26 Benách che yógo'te yež yedjwá'gake' da' zaka' ka', na' yela' wnni'a chégake' ga na'.
27 Nitó da' bi naken chawe', na' nitó da' zinnj, na' nitó benne' žon laže'e, bi chó'ogake' ga na', san benne' ka' zej nyejw lágake' le'e yiche che Bennen' nake' Zíla'do', gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban, chó'ogake' ga na'.

22

1 Nažwbás che ya'abán' bloe'ele' neda' to yegw yani'do', da' naken

nis yegw da' znezjwn yela' nban. Žákti'te yegon' kan žákti'te yej jese. Zžoj yegon' lo latje blo gan že' Dios, na' lezka' gan že' Bennen' nake' Zíla'do'.

2 Zza' yegon' gachje láwe'le nez blo che yežen'. Chelá'a weje žoa'a yegon' zoa to yag da' zbian da' znezjwn yela' nban, na' želbían chežinno chi'i to yiz. To byo' to byo' želbía yag ka'. Xlága'gak yag ka' zej naken da' žeyóngaken benne' ka' che yežen'.

3 Bi soa nitó da' žesbaga' benách ka' zia ga na'. Zoa latje blo gan že' Dios lo yežen', na' lezka' gan že' Bennen' nake' Zíla'do', na' benne' wen žin chie' ka' wká'n zéngake' Le'.

4 Lé'egekle' lawe' Le', na' kan lie' nyejwn lo xgágake'.

5 Bi gak žel ga na', na' bi yažje to da' wsa'ní', na' bi yážjegekle benne' ka' nníta'gake' ga na' baní' che wbíž, dan' gak Xanžo Dios baní' chégake'. To chi'ize nna biá'tezgak benne' ka' nníta'gake' ga na'.

Za' yelá' Benne' Cristo

6 Naž wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Diža' ni naken dot da' li, na' nakkzen. Xanžo Dios, Bennen' zchize' Dios Be' La'y chie' lo yichj lázdo'gak benne' ka' zcháljgake' lowlaze' Le', ba bselе'e wbás che ya'abá chie' nich wloe'ele' benne' wen žin chie' ka' da' žala' gakten."

7 Ki wnná Jesús, Benne' Criston': "Za' yelá'a. Ba nez zen gaken che no benne' žone' kan znna da' zchalja' lo wláz Dios, da' nyejwn le'e yiche ni."

8 Neda', Zwa, benla', na' ble'ela' da' ki. Wdé benlan', na' ble'elan', na' bzoa ziba' xni'a wbás che ya'abán', bennen' bloe'ele' neda' da' ki, nich wká'n zena' le'.

9 Naž le' gože' neda': "Bi gono' ki, dan' naka' neda' wen žin che Dios kan nako' le', na' kan zej nak lježo' ka', benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' kan zej nak yógo'te benne' ka' žóngake' kan znna da' nyejw le'e yiche ni. ¡Bka'n zen Dios!"

10 Lezka' gože' neda': "Bi wkacho'o xtiža' Dios ni, da' zchalja' lo wlaze' Le', na' nyejwn le'e yiche ni, dan' za' gakgak da' ki.

11 No benne' žone' da' zinnj gónteze' da' zinnj. No benne' žone' da' kegle gónteze' da' kegle. No benne' žone' da' naken chawe', gónteze' da' naken chawe', na' no benne' nake' che Dios, gákteze' che Leze'."

12 Znna Jesusen': "Za' yelá'a. Noa'a lo na'a da' wnezjwa' chegak benne' ka', na' yebi'a che chégake' kan zej nak da' béngake'.

13 Neda' naka' Benne' zoa' zga'ala', na' lezka' Benne' ze lawte, kan nak da' zzo lawn, na' da' žesyožten. Lezka' naka' Benne' žone' ga so lawn, na' Benne' žone' ga žeyožen.

14 Ba nez zen gaken chegak benne' ka' nyaže da' nákwgake', benne' ka' žóngake' da' naken chawe'. Zej nzi'e latje gáwgake' da' zbia yagen' da' znezjwn yela' nban, na' gak chó'ogake' gan žo'ogak benách ka' lo yežen'.

15 Benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' wžá' ka', na' benne' ka' žóngake' da' kegle, na' benne' ka' žótgake' benách ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' benne' ka' žaz láže'gake' žon láže'gake', gá'ngake' na'le lo yežen'.

16 Neda', Jesús, bselа'a wbás chia', wbás che ya'abá, na' bloe'ele' le'e da' ki, le'e na' nbable to kwe' to kwe' benách chia' ka'. Neda' naka' lježˇ Dabí, na' lezka' za'sóe'. Lezka' naka' belj xsile."

17 Zchaljgak Dios Be' La'y, na' xkwide' no'le, xkwiden' wchág ná'lenbe' Benne' nake' Zíla'do', na' znnágake': "Le da."

No benne' ženle' diža' ni žala' nne': "Le da."

No benne' zbile', na' no benne' zdan laže'en, žala' yídgake', na'

yé'jgake' nisen', da' znezjwn yela' nban.

18 Neda', Zwa, zzejni'ila' benne' ka' želyenle' diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios, na' nyejwn le'e yiche ni, na' znnia': cha' no benne' wzane' kan zej nak diža' ki, na' Dios yebi'e chie', na' wsaka' zi'e le' kan zej nak da' zej nyejwn le'e yiche ni.

19 Lezka', cha' no benne' yekwase' bíte'teze diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios, da' nyejwn le'e yiche ni, Dios yekwase' latje che bennen' le'e yichen' gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejlí kanne, na' lezka' yekwase' latje chie' lo yež la'y, kan nyejw chegak benne' ki le'e yiche ni.

20 Xanžon', Bennen' zzoa lie' kan zej nak da' ki znne': "O'. Za' yelá'a."

¡Ka'kze gaken! ¡Da, Xanto' Jesús!

21 Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

SALMO KA'

1

1 Ba nez z̲en naken che bennen' bi
z̲zi'e da' z̲zejní'igekle benne'
wen da' z̲innj ka' l̲e',
na' bi nake' toze l̲en benne' dol̲a'
ka',
na' bi žónl̲ene' tz̲en benne' ka'
z̲zóagake' Dios chel̲a'ale,
2 san žebele' dan' žone' kan z̲chi'le
X̲anžo Dios,
na' kan nak dan' wnnakze' L̲e', dot
ža dot yel z̲lab l̲aže'en.
3 Benne' ni nake' ka to yag da' zoan
žoa'a yegw,
da' z̲bian da' z̲ix̲ chen l̲o byo'
chekzen,
na' x̲lagen bi žasen.
Yógo'te da' žon benne' ni, želžój
chawen',
4 san benne' wen da' z̲innj ka' kege
ki zej nake'.
Zej nake' ka to laga' biž dan' žoa be'.
5 Bi yežojgak chawe' benne' wen
da' z̲innj ka' kate' wchi'a l̲aže'
Dios l̲égake',
na' bi chó'ogak benne' dol̲a' ka' gan
zej ndobe benne' chawe' ka'
l̲aw Dios.
6 Žaz l̲aže' Dios da' žongak benne'
chawe' ka',
san da' žongak benne' wen da' z̲innj
ka' chen' l̲égake' gan kwia
yí'gake'.

2

1 ¿Biz̲ chen' z̲ži'igak benne' yógo'te
yež ka' che Dios?
¿Biz̲ chen' z̲lab l̲áže'gak benne' ka'
da' z̲zoan L̲e' chel̲a'ale?
2 Z̲ži'igak benne' wnná bia' ka' chie'
L̲e',
na' benne' yolawe' ka' žóngake' toze
diža' nich wží'igake' che Dios,
X̲ángake',
na' che Bennen' wžé Dios chekze'.
3 Z̲nnágake': "Yebéj kwinžo l̲o
ná'gake',
na' wzoažo chel̲a'ale da' bchí'igekle'
žo'o."
4 Gan že' X̲anžon' ya'abá chie' žz̲iže'.
Žon ditjle' da' žek l̲áže'gake' góngake',
5 na' l̲o yel̲a' z̲ža'a chie' z̲dil̲e' l̲égake',
na' l̲o yel̲a' yichj ža'a chie' z̲chebe'
l̲égake'.
6 Z̲nne': "L̲o ya'a la'y chia', Ya'a Sión
ba bzoa' Bennen' nna bi'e l̲o wlaza'
neda'."
7 Z̲nna Bennen': "Wzenla' l̲e'e da'
gož X̲anžon' neda'.
Gože' neda': Le' nako' Z̲i'na'. Na'a ža
naka' x̲o'.
8 Wnnable neda', na' gonna' Le'
yógo'te yež ka',
na' gak chio' dot yežlyó.
9 Wchinnjo' yež ka' l̲en to bar ya,
na' ka to že'e yo wzoz̲jo' l̲égaken."
10 Na'a, l̲e'e, Benne' wnná bia' ka', le
yenle da' ni da' z̲zejni'ila' l̲e'e.
Le wsedle da' ni da' z̲zenla' l̲e'e, l̲e'e
na' z̲nna bia'le l̲o yežlyó.
11 Le gon da' z̲nna X̲anžo Dios, l̲o
yel̲a' z̲žebe chele,
na' l̲o yel̲a' žez̲ize chele, le yebele
l̲awe' L̲e'.
12 Le gape ba la'ne Z̲i'ne' nich bi že'e,
na' bi kwia yi'le l̲o nez chele, dan'
l̲a' žá'atie' L̲e'.
Ba nez z̲en naken chegak yógo'te
benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' L̲e'.

3

1 X̲ana' Dios, ba nyanl̲e'e benne' ka'
z̲žá'agake' neda'.
Benne' zante z̲díl̲-l̲engake' neda'.
2 Benne' zante z̲nnégake' chia', na'
z̲nnágake':
"Bi yeslá Dios l̲e'."
3 San Le', X̲ana' Dios, žape chi'o
neda'.
Nako' yel̲a' baní' chia', na' z̲zo'
neda' chawe'.

4 Wžéžyi'a, na' bl̲iža' X̲ana' Dios,
na' L̲e' bechebe' chia' gan zoe' l̲aw
ya'a la'y chie'.
5 Gota'a, na' wtasa',
na' bebana' dan' ben choch X̲ana'
Dios neda'.

6 Bi žeba' chi mil benne' ka' z̲díl̲-
l̲engake' neda',
benne' ka' zej nyechjle' neda'.

7 Wyás, X̲ana' Dios. Beslá neda',
Dios chia',
na' wdáp x̲ága'gak benne' ka' z̲díl̲-
l̲engake' neda',
na' bdichj láye'gak benne' wen da'
z̲innj ka'.
8 Yel̲a' weslá za' l̲o no'o, X̲ana' Dios.
Ben chawe' benne' chio' ka'.

4

1 Bechebe chia' kate' žl̲iža' Le', Dios.
Le' z̲chi'a l̲áže'kzo' da' žona'.
Kate' wzóa' l̲o da' zede, Le' ben cho-
cho' neda'.
Beyache' l̲aže'l neda', na' benle da'
z̲chálj̲l̲ena' Le'.

2 Z̲nna Dios: "L̲e'e, benne' ka',
¿to chi'ize wzoale neda'
chel̲a'ale?
¿To chi'ize ží'ilele da' bi be zaka', na'
chejl̲e'le da' wen l̲aže'?"

3 Žal̲a' nnézlele ba wžé X̲anžo Dios
bennen' žape' L̲e' ba la'ne.
X̲anžo Dios yenle' chia' kate' wl̲iža'
L̲e'.
4 Le žebe l̲aw Dios, na' bi gonle dol̲a'.
Le wláb l̲aže' chie' kate' dele gan
z̲tasle, na' le soa žize.
5 Le got biado' ka' l̲awe' L̲e' l̲o da'
nak chawe',
na' le wx̲én l̲aže' X̲anžo Dios.

6 Benne' zante z̲nnágake':
"¿Noz̲ benne' gon chawe'e neto'?"
L̲o yel̲a' ži'i l̲aže' chio' bwia neto',
X̲anto' Dios.
7 Le' bzo' yel̲a' žebele l̲o yichj
l̲ázda'wa',
dan' nakžen z̲en ka da' zej nape
benne' ka' zej nápl̲i'e z̲oa', na'
x̲is uba wal̲.
8 L̲o yel̲a' z̲ga'n chawe' gata'a, na'
tasa',
dan' z̲nno' Le', X̲ana' Dios, naka'
chawe' l̲awo' Le'.

5

1 Bze nag da' z̲nnia', X̲ana' Dios.
Be' l̲aže' kan z̲beže l̲aža'a.
2 Le' nako' X̲ana', na' nako' Dios
chia'.
Benle da' žl̲iža' Le', dan'
z̲chálj̲l̲enteza' Le'.
3 X̲ana' Dios, chbal-le yenlo' chi'a.
Zildo' l̲a'kza' l̲awo' Le', na' kweza'
da' yi'o neda'.
4 Nako' Dios bi žaz l̲ažo'o da' bi nak
chawe'.
No benne' žone' da' z̲ia bi soakze'
gan zo' Le'.
5 Bi žo'o latje l̲a'gak benne' wen da'
z̲innj ka' l̲awo'.
Bi z̲l̲e'elo' chawe' yógo'te benne'
wen da' z̲innj ka'.
6 Z̲chinnjo' ližgak benne' ka' žon
l̲áže'gake'.
Z̲zo' chel̲a'ale benne' wetw benách
ka', na' no benne' žon l̲aže'e,
7 san neda' wak choa'a ližo' dan'
nží'il̲e'elo' neda'.
Wká'n z̲ena' Le' l̲o yodo' la'y chio' l̲o
yel̲a' z̲žebe.
8 Bsedle neda' gona' da' chawe'
l̲awo' Le', X̲ana' Dios,
dan' z̲žá'al̲e'egak benne' ka' neda',
benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda'
chawe'.
Bche' neda' nez chawe' chio'.
9 Benne' ki bi z̲nnágake' da' naken
da' li.
Nža' yichj l̲ázdo'gake' da' kegle.
Lbá'gake' zej naken ka yežw ba ka'
chegak benne' gat ka' da'
nyáljwgaken.
Z̲nnágake' diža' chawe' ka', san žon
l̲áže'gake'.
10 Ben zi' benne' ka', Dios.
Ben ga chejchégwgake' ni'a che
x̲tíža'gakkze'.
Dan' nyanl̲e'e da' bi nak chawe' da'
žóngake',
na' dan' bží'igake' chio' Le', bnnita'
l̲égake' chel̲a'ale.
11 San yebél̲e'egekle benne' ka'
žx̲en l̲áže'gake' Le'.
Kweže yá'gake' l̲o yel̲a' žebele dan'
žákl̲eno' l̲égake'.

Benne' ka' zej nži'ile' Le' yebéḻe'egekle' ḻawo' Le'.
12 Gon cháwe'kzo' benne' chawe', X̱ana' Dios.
Dan' žaz ḻažo'o bennen', gape chi'o ḻe'.

6

1 X̱ana' Dios, bi tiḻo' neda' ḻo yeḻa' zža'a chio',
na' bi gono' neda' zi' ḻo yeḻa' yichj ža'a chio'.
2 Beyache' ḻaže'l neda', X̱ana' Dios, dan' bi zoa' chawe'.
Beyón neda', X̱ana' Dios, dan' ẕzáka'ḻi'a.
3 Že' zede yichj ḻázda'wa',
na' Le', X̱ana' Dios, ¿batx̱ gákḻeno' neda'?
4 Da, X̱ana' Dios, beslá be' da' nakkza'.
Ḻo yeḻa' ži'i ḻaže' chio' beslá neda'.
5 Gan zej nnita' benne' gat ka', bi žejsá' ḻaže' no benne' Le'.
Ḻo latje chegak benne' gat ka', ¿noẕ benne' wká'n ẕene' Le'?
6 Ba žedó ḻaža'a dan' ẕbeže ḻaža'a.
Yógo'te yel ẕbise gan dia' ḻen nis ẕbeža'.
Žesbisan' ḻen nis ẕbeža'.
7 Ba nyejw yej ḻawa' dan' ẕbéžeḻi'a.
Ba bebižkze nis dan' yožen yej ḻawa' dan' ẕžá'aḻe'egak benne' ka' žsáka'gake' neda'.

8 Le kwas ga zoa' ni, yógo'tele žonle da' ẕinnj,
dan' ženle Dios ẕbéžeḻi'a.
9 X̱ana' Dios ba ženle' da' žáta'yoela' Ḻe'.
Ẕzi' X̱ana' Dios da' ẕcháḻjḻena' Ḻe'.
10 Žedoé'egekle, na' zej že' zedḻe'e yógo'te benne' ka' bi ẕḻé'egekle' neda' chawe'.
De chgi' kwásgake' gan zoa', na' yedoé'egekle'.

7

1 X̱ana' Dios, žx̱en ḻaža'a Le'.
Beslá neda' ḻo na'gak benne' ka' žsáka'gake' neda', na' gokḻen neda',
2 nich bi séngake' neda' ka žon bež yix̱e',
na' bi wchéza'gake' neda' gan bi zoa no benne' gákḻene' neda'.
3 X̱ana' Dios, cha' bena' neda' ki;
cha' zoa bi da' ẕinnj da' ben ni'a na'a;
4 cha' zoa bi da' bi nak chawe' da' bena' che no benne',
bennen' ẕgá'nḻene' neda' chawe',
(san neda' gókḻena' bennen' bi ẕḻe'ele' neda' chawe' ḻa'kze bi be bena' chie')
5 cha' ki bena', be' latje bennen' bi ẕḻe'ele' neda' chawe' kwia ḻaže'e neda', na' sene' neda'.
Be' latje bennen' wleje' neda' ḻo yo, na' wca'ne' ca'ze yeḻa' ẕen chia'.
6 X̱ana' Dios, ḻo yeḻa' ẕža'a chio', wzó ža'.
Bdiḻ-ḻen benne' ka' žsáka'gake' neda' ḻo yeḻa' ẕža'a chégake'.
Bseḻa' da' gakḻen neda' kate' žin ža wchi'a ḻažo'o da' žak cheto'.
7 Benne' yógo'te yež ka' ḻá'gake' ḻawo' Le'.
Wnná bia' benne' ka' ḻo yeḻa' ẕen chio'.
8 Le', X̱ana' Dios, wchi'a ḻažo'o benne' yógo'te yež.
Bchi'a ḻaže' neda' ka nak da' chawe' dan' bena',
dan' bena' ḻo da' nak ḻi ḻaže' chia'.
9 Bchinnj da' žongak benne' wen da' ẕinnj ka',
san ben chawe' benne' chawe' ka',
dan' nako' chawe', Dios, na' ẕwio' da' yo'o ḻo yichj ḻázdo'gak yógo'te benne' ka'.

10 Dios na'kze žape chi'e neda'.
Žeslé' benne' ka' zej nake' ḻi ḻaže'.
11 Nak chawe' ka ẕchi'a ḻaže' Dios da' žongak benne' ka'.
Yógo'te ža ẕža'a Dios che da' žongak benne' wen da' ẕinnj ka'.
12 Cha' bi yeyát ḻáže'gake' Dios kweje' ya ntoche' chie' ka'.
Za' wsíe' yag ntóche'do' chie' ka'.
13 Za' wkonle' žin ya chie' ka' che wdiḻe.

Za' wsíe' yag ntóche'do' ka' zoa yi'
ḻáwe'gaken.
14 Benne' wen da' z̲inn̲j z̲kweze' da'
z̲ia da' gone'.
Yo'o yichj ḻáz̲da'we' da' z̲inn̲j da'
gone', na' gone' da' wen ḻaže'.
15 Ba bche'ne' to yežw gže' nich
yéx̲jwgak benne' ka' ga na',
san bex̲jwe' ḻekze' ḻo yežwn'.
16 Da' z̲inn̲j da' bene' žesbaga'n ḻekze'
z̲ia,
na' da' bsake'e benne' ka' yebí'i
Dios chekze' ḻe'.
17 Wká'n z̲ena' X̲ana' Dios ni'a che
da' chawe' da' žone'
na' góḻteza' che La la'y che X̲ana'
Dios, Benne' z̲ente.

8

1 X̲anto' Dios, z̲ente nak La la'y chio'
Le' do z̲ente yežlyó.
Nakže z̲en yeḻa' z̲en chio' ka ya'abá.
2 Žoḻgak x̲kwide' ka', na' bi'do' že'n
ka', ka naken.
Yo'o chawo'o gan bi gak ḻa'gak
benne' ka' bi z̲ḻé'egekle' Le'
chawe'.
Z̲zoa žio' benne' ka' bi z̲ḻé'egekle' Le'
chawe',
na' benne' ka' z̲zóagake' Le'
cheḻa'ale.
3 Kate' z̲wia' ya'abá dan' beno' Le',
na' byo', na' belj ka', da' ka' bzo' to
ton,
4 na' z̲nnaba': ¿biz̲kze zej nak benne'
ka', dan' že' ḻažo'o ḻégake'?
¿Biz̲kze zej nak benne' ka', dan' ži'o
wnné yoe chégake'?
5 Beno' ḻégake' yeláte'ze gax̲jw ka
nako' Le',
na' bzo' chégake' yeḻa' z̲en, na' yeḻa'
ba la'ne.
6 Wnnakzo' nna biá'gake' yógo'te da'
ka' beno'.
Yógo'ten bdio' ḻo ná'gake':
7 z̲ila' ka', na' bež ka',
na' yógo'te bia yix̲e' ka',
8 bia zej nnita' x̲ílgakba', na' bel ka',
na' yógo'te bia ka' zej nníta'ba' ḻo
nisdo'.
9 X̲anto' Dios,
z̲ente nak La la'y chio' Le' do z̲ente
yežlyó.

9

1 X̲ana' Dios, dot ḻaža'a wká'n z̲ena'
Le'.
Wzenḻa' benne' ka' ka nak da' z̲ente
da' beno'.
2 Yebekzla', na' goḻkza' ka nak chio'.
Goḻa' che La la'y chio' Le', nako'
Dios z̲ente.
3 Bz̲onnjgak benne' ka' bi z̲ḻé'egekle'
neda' chawe'.
Bejchégwgake', na' wnítgekle' ḻawo'
Le',
4 dan' z̲zoa chawo'o da' chawe' da'
žona'.
Ži'o latje blo chio', na' cháwe'do'
z̲chi'a ḻažo'o.
5 Bdiḻo' benne' yež ka', na' bchin-
njo' yo'o chegak benne' wen
da' z̲inn̲j ka'.
Bsoḻo' lagak benne' ka' to chi'ize.
6 Wžía yi'gak benne' ka' bi
z̲ḻé'egekle' neda' chawe'.
To chi'ize zej nbia yi' latje chegak
benne' ka',
na' yež chégake' ka', da' ka' bchin-
njo' Le'.
Nitó benne' chejsá' ḻaže'e benne'
ka'.

7 X̲anžo Dios zoakze' to chi'ize.
Bkweze' latje blo chie' gan wchi'a
ḻaže'e benne' ka'.
8 L̲o da' chawe' wchi'a ḻaže'e benne'
ka' dot yežlyó,
na' benne' yógo'te yež ka' ḻo da' nak
ḻi ḻaže'.
9 X̲anžo Dios nake' ka to gan
chejnníta'gak chawe' benne'
yache' ka',
kate' žin ža che da' wžía yin' benne'
wen da' z̲inn̲j ka'.

10 Benne' ka' zej nónbi'e Le', X̲anto'
Dios, wx̲én ḻáže'gake' Le',
dan' bi wléj yichjo' benne' ka'
žíljgake' Le', X̲anto' Dios.

11 Le goḻ che X̲anžon', Bennen' zoe'
yež Sión.

Le wzenle benne' yež ka' ka nak da'
bene',
12 dan' žejsá' ḻaže'e chegak benne'
ka' ẓzáka'gake',
na' yezi'e wzón che benne' wetw
benách ka'.
Bi gaḻ ḻaže'e da' žḻižgak benne'
yache' ka' Le'.

13 Beyache' ḻaže'l neda', X̱ana' Dios.
Bwia da' ẓzaka'a ḻo na'gak benne' ka'
bi ẓḻé'egekle' neda' chawe'.
Le' bekó'o neda' ḻo na' yeḻa' got
14 nich wzenla' benne' ka' da' ẓka'n
ẓena' Le' gan ẓdóbgake' ḻo yež
Sión,
na' yebéḻe'ela' dan' besló' neda'.

15 Chejchazgak benne' yež ka' ḻo
yežw da' bché'ngake'.
Chejcházgake' ḻo do yeḻj da'
bdíx̱jgake'.
16 X̱anžo Dios bḻoe'ele' kan ẓchi'a
ḻaže'e,
dan' wbága'gak ẓia benne' ka' bi
zej nake' chawe' ni'a che da'
béngakkze'.
17 Benne' bi zej nake' chawe' ka'
cházgake' ḻo yi' gabíl,
yógo'te benne' ka' žaḻ ḻáže'gake'
X̱anžo Dios.
18 Kege to chi'ize gaḻ ḻaže' Dios
benne' yache' ka',
na' kege to chi'ize nitle da' žx̱en
ḻáže'gake'.

19 Wzó ža', X̱ana' Dios. Bi go'o
latje benne' ka' wká'n ẓen
kwíngake'.
Ḻa'gak benne' yež ka' ḻawo' Le' nich
wchi'a ḻažo'o ḻégake'.
20 X̱ana' Dios, ben ga žébegak benne'
ka' Le'.
Yeyónbia'gak benne' yež ka' zej
nake' benachze.

10

1 X̱ana' Dios, ¿biẓ chen' zo' zi'to'?
¿Biẓ chen' ẓkache' kwino' kate'
ẓzáka'gak benách chio' ka'?
2 Ḻo yeḻa' ẓka'n ẓen kwin benne'
bi nake' chawe' ẓbia ḻaže'e
benne' yache',
san chejchaze' ḻo da' bdix̱jwe' nich
wžía yi'e bennen'.
3 Ẓka'n ẓen kwine' ni'a che da' ẓze
ḻaže'e.
Ẓnne zi'e bennen' ẓdan ḻaže'e yeḻa'
gape, na' ẓka'ne' ka'ze Le',
X̱ana' Dios.
4 Ḻo yeḻa' ẓka'n ẓen kwin benne' bi
nake' chawe' bi žape' Dios ba
la'ne,
na' ẓnne' bi zoa Dios.
5 Žónteze' da' ẓinnj, na' ẓnne'
bi wchi'a ḻaže' Dios ḻe' ni'a che da'
žone'.
Ẓzoe' cheḻa'ale benne' ka' ẓží'igake'
chie' ḻe'.
6 Ḻo yichj ḻáẓda'we' ẓnne':
"Bi be gak wsejw x̱neza'.
Batkle bi gak chia' da' bi naken
chawe'."
7 Ẓnnáteze' da' kegle, na' da' wen
ḻaže', na' ẓkache'lanteze'.
Diža' ka'ze, na' diža' yaḻze ẓžójgaken
žoe'e.
8 Ẓkache' kwine' žoa'a yež nich sene'
benne' ka'.
Bagáche'ze žote' benne' ka' ẓdégakze'
ga na'.
Ẓwíalanze' nich gak bi gone' chegak
benne' yache' ka'.
9 Bagáche'ze ẓbeze' ka žon bež yix̱e'.
Ẓbeze' nich gak sene' benne' yache'
ka'.
Kate' ẓzene' benne' yache' ḻo do yeḻj
chie', na' ẓchi'e ḻe' chekze'.
10 Kan žon bež yix̱e' zóateze' x̱íti'e
ḻáwlegak benách ka',
na' ẓzene' benne' zan ḻen ne'e waḻe.
11 Ḻo yichj ḻáẓda'we' ẓnne': "Naḻ ḻaže'
Dios benne' ki.
Bkache' ḻawe', na' bi ḻe'ele' da'
žona'."
12 Wzó ža', X̱ana' Dios, na' bze no'o.
Bi gaḻ ḻažo'o benne' yache' ka'.
13 ¿Biẓ chen' ẓzoagak benne' wen da'
ẓinnj ka' Dios cheḻa'ale?
Ḻo yichj ḻáẓdo'gake' ẓnnágake':
"Bi yezí' wzón Dios neda'."

14 San Le' bl̲e'ekzlo' da' ni, dan'
z̲wio' no benne' žone' da'
z̲innj, na' da' bi nak chawe',
nich yezi'kzo' wzón benne' ka'.
Benne' yache' ka' z̲de kwíngake' l̲o
no'o.
Le' žákl̲enkzo' bi' wzebe ka'.
15 Z̲kwaso' yel̲a' wal̲e che benne'
wen da' z̲innj.
Wléj l̲awle da' bi nak chawe' da'
bene', dan' bene' bagáche'ze.

16 To chi'ize nak X̲anžon' Benne'
z̲nna bi'e žo'o.
L̲o yežlyó chie' ba wžía yi'gak
benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' L̲e'
chawe'.

17 Benno' chegak benne' gax̲jw
l̲aže' ka' da' wnnábgekle' Le',
X̲ana' Dios.
Le' z̲kwezo' yichj l̲áz̲do'gak bénne'do'
ka' nich wzé nággake' x̲tižo'o,
18 nich wchi'a l̲ažo'o bi' wzebe ka',
na' benne' ka' z̲záka'gake',
nich biž bi da' z̲innj gongak benne'
ka'
bi zej nake' chawe' chegak
bénne'do' ki.

11

1 Žx̲en l̲aža'a X̲ana' Dios.
¿Biz̲ chen' že'gak benách ka' neda':
"Bz̲onnj, wyéj l̲aw ya'a ka to
byinne"?
2 Bwia nga, z̲kwezgak benne' ka'
bi zej nake' chawe' yag
ntóche'do' ka' chégake'.
Ba bx̲óagake' yag ntóche'do' ka'
chégake' l̲o do chen,
nich gótgake' bagáche'ze benne'
chawe' ka'.
3 Chela' kwasgak da' ka' z̲zoagak
chochen da' chawe',
¿biz̲kze gongak benne' chawe' ka'?
4 X̲anžo Dios zoakze' latje la'y chie'.
Ya'abá na'kze zoa latje blo gan že'
Dios.
Z̲wíagak yej l̲awe', na' z̲l̲e'ele' da'
žongak benne' ka'.
5 X̲anžo Dios z̲beje' benne' chawe'
ka' l̲o da' zede,
san bi z̲l̲e'ele' chawe' benne' ka' bi
zej nake' chawe' na' benne'
ka' žóngake' da' z̲innj.
6 Wdíe' benne' ka' bi zej nake'
chawe' l̲o da' ka' wžía
yí'gaken l̲égake',
da' ka' zej naken yi', na' sufr da'
žeyen ka yeže, na' to be' da'
l̲al̲e'e,
da' ka' sel̲e'e l̲awgak benne' ka'.
7 Ki gone' dan' nak chawe' X̲anžo
Dios, na' nži'ile' da' naken
chawe'.
L̲é'egekle benne' l̲i l̲aže' ka' l̲awe'
L̲e'.

12

1 X̲ana' Dios, beslá benne' chio' ka'
dan' biž zoa no benne' žape' Le' ba
la'ne,
na' bi zoa no benne' l̲i l̲aže' ládjwgak
benne' ka'.
2 Yógo'te benne' ka' žon l̲áže'gekle'
ljéžgake' ka'.
L̲o da' wen l̲aže' z̲nnágake' diža'
chawe'
da' z̲nnágake' nich gon l̲áže'gekle'
benách ka'.
3 X̲anžo Dios wžía yi'e benne' ka'
z̲chál̲jgake' ki,
na' benne' ka' z̲chál̲jgake' da' z̲ka'n
z̲en kwíngake'.
4 Benne' ka' z̲nnágake': "Da' z̲chal̲jžo
gákl̲enen žo'o.
Wchal̲jžo kan žénelžo. ¿Noz̲kze
benne' wchi'le' žo'o?"

5 San z̲nna X̲anžo Dios:
"Na'a l̲a'kza' neda' dan' žsáka'gake'
benne' yache' ka',
benne' ka' z̲beže l̲áže'gake',
na' yeslá' benne' ka' žénegekle' bi
da' gona'."
6 X̲tiža' X̲anžo Dios naken dot da' li.
Naken ka ya plat da' wdén l̲o yi',
da' ba wdén l̲o yi' gaže chi'i ka'.

7 Le', X̲ana' Dios, z̲wíakzo' benne'
chio' ka'.
To chi'ize gape chi'o l̲égake' l̲o
na'gak benne' ka' zej nnita'
l̲o ža na'a ža.

8 Kate' zka'n zengak benách ka' da' zinnj,
zej nnita' benne' bi zej nake' chawe' ka' gáte'teze.

13

1 ¿To chi'ize gal lažo'o neda', Xana' Dios?
¿Gal láže'tezo' neda'?
¿To chi'ize biž le'elo' neda'?
2 ¿To chi'ize gon byene soela' da' zzaka'a?
¿To chi'ize gak nyache' laža'a dot ža dot yel?
¿To chi'ize nna bia'gak benne' yichj ža'a ka' neda'?
3 Bwia neda', Xana' Dios, na' bechebe chia'.
Ben choch neda' nich bi gata',
4 na' nich bi nna bennen' bi zle'ele' neda' chawe', bi nne':
"Ba bzexjwa' le'."
Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' yebégekle' cha' chejchaza' lo da' bi nak chawe',
5 san neda' žxen laža'a Le' yeyache' láže'lo' neda'.
Dot lázda'wa' žebela' dan' žákleno' neda'.

6 Golkza' che Xana' Dios dan' žon chawe'e neda'.

14

1 Benne' lazdo' zide ka' zza' láže'gake', na' znnágake': "Bi zoa Dios."
Benne' ki zej nchixle yichj lázdo'gake', na' žóngake' da' bi naken chawe'.
Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe'.
2 Xanžo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, zwie' benne' ka'
nich le'ele' cha' zoa no benne' žejni'ile', bennen' žape' Dios ba la'ne.
3 Yógo'tie' bejchíxgekle'.
Yógo'tie' zej nchixle yichj lázdo'gake'.
Bi zoa no benne' žone' da' naken chawe', nitóe'.
4 ¿Bi žejní'igekle benne' ka' žóngake' da' zinnj?
Zzózjgake' benne' chia' ka' ka zzozj to benne' yet da' žawe',
na' bi žákbe'egekle' zoa Xanžo Dios.
5 Lo yela' zžebe chégake' žzízegak benne' ka',
dan' žaklen Dios benne' chawe' ka'.
6 Zcá'ngake' ca'ze da' wnnagak benne' yache' ka',
san benne' ki žxén láže'gake' Xanžo Dios.
7 La'kze Bennen' yeslé' benne' Israel ka'.
Kate' gon Xanžon' ga yežingak benne' chie' ka', benne' ka' zej ndo'e zíto'le,
na' yebégekle za'só Jakob, na' yebéle'egekle benne' Israel ka'.

15

1 Xana' Dios, ¿nozkze benne' gak soe' gan zo' Le'?
¿Nozkze benne' gak soe' latje la'y chio'?
2 Wak gon ki benne' nake' li laže', bennen' žone' da' naken chawe',
bennen' zoa da' nak dot da' li lo yichj lázda'we',
3 bennen' bi znnie' che lježe' ka',
na' bi be da' zia žone' chegak lježe' ka',
na' bi žwe'e latje no benne' kwej bi'e lježe' ka'.
4 Wak soa bennen' ga na', bennen' bi žape' ba la'ne no benne' žone' da' zinnj,
san žape' ba la'ne benne' ka' žápegake' Xanžo Dios ba la'ne
bennen' bi zche'e xtiže'e la'kze gonen ga bi wnite'.
5 Wak soa bennen' ga na', bennen' žsane' mežw chie', na' bi žennabe' yichjen,
na' bi žezi'e mežw nich wzóa lie' da' wen laže' che benne' bi be zia nbage'e.
No benne' žone' ki batkle chejchaze' lo da' zinnj.

16

1 Bwia neda', Dios, dan' žxen laža'a Le'.

2 Ḻo yichj ḻázda'wa' žapa' Le', Xana' Dios:
"Le' nako' Xana'.
Bi be da' chawe' žata' chia' da' bi zan' ḻo no'o."

3 Žaz ḻáže'za' benne' ka' zej nake' che Dios ḻo yežlyó nga,
na' ḻezka' benne' ka' zej nake' ḻi ḻaže'.
4 Zan da' sáka'gak benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'.
Bi gona' ḻégake' tzen kate' zḻáljgake' žen ḻáwgaken, na' bi wkonla' žin lágaken.
5 Xanžo Dios zwawe' neda' na' nake' da' chawe' chia'.

Le', Dios, žape chi'o yeḻa' nban chia'.
6 Da' žonno' chia' naken da' ba nez zen da' zzi'a,
na' xtanḻe'e nak latje gan bzo' neda'.

7 Wká'n zénteza' Xanžo Dios, Bennen' žsedle' neda'.
Kate' ne ztasa' zzejni'ile' neda' ḻo yichj ḻázda'wa'.
8 Žxen ḻaža'a Xanžo Dios yezi'e neda'.
Dan' zoe' kwita', bi be gak wcheben neda'.

9 Che ḻen zoa ḻázda'wa' yeḻa' žebél, na' žebéḻe'etezla',
na' kate' gacha'a ḻo yežw ba wxén ḻaža'a Le'
10 dan' bi wka'no' be' da' nakkza' ḻo latje choḻ chegak benne' gat ka',
na' bi go'o latje nitla' dan' nakkza' chio' Le'.
11 Wḻoe'elo' neda' da' žaḻa' gona' nich gata' chia' yeḻa' nban.
Gan zo' Le' yebéḻe'etezla',
na' kwito' Le' sóateze yeḻa' ba nez zen chia'.

17

1 Bze nag da' znnia', Xana' Dios. Benle da' žliža' Le'.
Wzí' da' znnabla' Le' ḻo yeḻa' ḻi ḻaže' chia'.

2 Benn latje ḻa'a ḻawo' Le' nich wchi'a ḻažo'o neda',
dan' zḻe'elo' yógo'te ka zej nakkzen.
3 Le' zwíakzo' yichj ḻázda'wa', na' zḻe'elo' neda' žel.
Bwíakzo' da' žona', na' bi be da' zinnj bḻe'elo'.
Wdape chi'a ložaa nich bi be diža' ka'ze nnia'.
4 Žona' ka nak da' znna xtižo'o,
na' bi žona' kan žongak benne' wen da' zinnj ka'.
5 Wdape chi'i neda' ḻo nez chawe' chio',
nich bi chejchaza' ḻo da' bi nak chawe'.
6 Žliža' Le', Dios, dan' ženlo' chi'a.
Bze nag chi'a, na' benle da' znnia'.
7 Bḻoe'el neda' kan žeyache' ḻáže'ḻe'elo' benách ka'.
Beslá benne' ka' žxen ḻáže'gake' Le' ḻo na'gak benne' ka' bi zḻé'egekle' ḻégake' chawe'.
8 Bwia neda' ka žon no benne' zwíakze' yej ḻawe'.
Wdape chi'i neda' ka žon zkoko', bian' žape chi'iba' bríse'do' ka' zan xilba'
9 nich bi be gongak chia' benne' wen da' zinnj ka',
benne' ka' bi zḻé'egekle' neda' chawe', na' žénegekle' gótgake' neda'.
10 Bi žeyache' ḻáže'gekle' ljéžgake' ka',
na' ḻo yeḻa' zka'n zen kwíngake' zcháljgake'.
11 Gáte'teze gan zda' zwíagake' neda'.
Žénegekle' wžía yí'gake' neda'.
12 Zej nake' ka to bež yíxe'do' žénelba' bi da' gawba'.
Zej nake' ka to bež yixe', bia zkache' kwinba' nich senba' biado' ka'.
13 Da, Xana' Dios, bdiḻ-ḻen benne' ka' bi zej nake' chawe', na' bžia yi' ḻégake'.
Beslá neda' ḻo na'gak benne' ka' bi zej nake' chawe', wkonlo' žin ya ntoche' chio'.
14 Beslá neda' ḻo na'gak benne' ka' ḻen no'o waḻe, Xana' Dios.

Beslá neda' l̲o na'gak benne' ka', benne' zej ze'e nich yekwásgake' yežlyó cheto' nga,
benne' ka' žáwgake' da' záka'l̲e'e chio' na' z̲wáwgaken' z̲í'ngake' ka',
na' z̲ga'nkze da' gawgak z̲a'sógake' ka',
15 san neda', l̲e'ela' l̲awo' Le' dan' naka' chawe'.
Chaz l̲aža'a gaka' ka nakkzo' Le' kate' yebana'.

18

1 Nži'ila' Le', X̲ana' Dios.
Le' z̲zoa chocho' neda'.
2 Le', X̲ana' Dios, nako' ka to yej gan zoa' choch,
na' nako' ka to yo'o z̲en gan yo'o chawa'a.
Nako' Benne' weslá chia', na' Dios chia'.
Le' z̲zoa chocho' neda', na' wx̲én l̲aža'a Le'.
Žape chi'o neda', na' žesló' neda',
na' z̲kache' chawo'o neda'.

3 Z̲nnia': X̲anžo Dios žal̲a' wká'n z̲enžo-ne'.
Beslé' neda' l̲o na'gak benne' ka' z̲žá'agake' neda'.
4 Wzóa' l̲o da' zede che yel̲a' got,
na' gok da' z̲innj ka to yegw nis da' bcheben neda'.
5 Gota' z̲ož chia' choa'a l̲o yi' gabíl
dan' wzóa' l̲o da' zede che yel̲a' got.
6 L̲o da' z̲žia yin' benách ka' bl̲iža' X̲ana' Dios
na' bchálj̲l̲enkza' Dios chia'.
L̲e' benle' chi'a gan zoe' latje la'y chie',
na' bze nage' da' bchal̲ja' l̲awe'.
7 Naž wz̲ó' yežlyó nga.
Wz̲ízegak ya'a ka' gže'.
Wz̲ízel̲e'egaken dan' bže'e L̲e'.
8 Bžoj žen che yi' l̲o z̲ine'e,
na' bžoj yi' l̲o žoe'e da' bzeyen da' zej že' l̲awe',
na' yi' na' bz̲enen bzio' yi' ka'.
9 Bsaljwe' ya'abá, na' betje',
na' wzóa da' chol̲ z̲an ni'e.

10 Wdíe' l̲o be', ne ži'e to da' nzin' kerubín.
Ka' gaze wdíe' l̲o be' bdone'.
11 Gokwe' da' chol̲, dan' bkachen' L̲e',
dan' naken bejw gasj da' yožen nis.
12 L̲o da' žákti'tel̲e'e chie' bžojgak bejw gasj ka'.
Bžojgak wzió' yi', na' yej nis.
13 Z̲an ya'abá wnné wzió' che chi'i X̲anžo Dios,
na' benle chi'i Dios z̲ente ládjwgak wzió' yi' ka', na' yej nisen'.
14 Bsie' yag ntóche'do' chie' ka',
na' bes̲lase' benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe'.
Bsane' yes wzió' ka', na' bžia yi'e benne' ka'.
15 Naž bl̲a' l̲awgak da' ka' zej že' gže' z̲an nisdo',
na' bl̲a' l̲aw x̲ni'a yežlyó dan' žen' z̲an nisdon'.

Bdil̲o' benne' ka' z̲žá'agake' neda', X̲ana' Dios,
na' l̲o yel̲a' z̲ža'a chio' bsejo' x̲nézgake'.

16 Betj Dios l̲o da' sibe, na' bex̲we' neda',
na' l̲en ne'e wal̲e bebeje' neda' l̲o da' zede da' goken ka nis zil.
17 Beslé' neda' l̲o na'gak benne' wal̲e ka', benne' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe',
na' l̲o na'gak benne' ka' z̲zí'igake' chia' neda', benne' ka' zej nakže' wal̲e ka neda'.
18 Bdíl̲-l̲engake' neda' katen' wzóa' l̲o da' zedl̲e'e,
san X̲ana' Dios gókl̲ene' neda'.
19 Bebeje' neda' gan wyoá'a, na' bzoe' neda' to latje z̲en.
Beslé' neda' dan' wyáz l̲aže'e neda'.
20 X̲anžo Dios bebi'e chia' dan' bena' da' naken chawe',
na' ka nakkze da' chawen' bebi'e chia',
21 dan' žona' ka žsedle X̲ana' neda',
na' bi wléj yichja' Dios chia'.
22 Žona' ka nak da' bchi'le' žo'o,
na' bi bsana' diža' ka' da' bdix̲jwe'.

23 Goka' li laže' lawe' Le',
na' wdape chi'i kwina' nich bi gona'
da' zinnj.
24 Bebí'i Xanžo Dios chia' ka nak da'
chawe' da' bena',
ka nakkze da' chawen' dan' bena'
lawe' Le'.

25 Žeyache' láže'lo' no benne'
žeyache' láže'le' lježe',
na' nako' li laže' len bennen' nake'
li laže'.
26 Zcháljleno' benne' chawen' da'
naken dot chawe',
na' gako' snia len benne' wen da'
zinnj.
27 Yesló' benne' chawen' lo da' wžía
yin' benách ka',
san wzexjo' benne' ka' zka'n zen
kwíngake'.
28 Le' wzaljo' yi' chia'.
Le', Xana' Dios, wza'ni'o chia' gan
zoa' lo da' chol.
29 Yela' wak chio' wžía yin' benne'
zanle'e, benne' ka' žjake' lo
wdile.
Cha' Le', Dios, sóaleno' neda',
wak wchinnja' ze'e ka' žape
chí'igaken yež ka'.

30 Da' ka' žon Dios zej naken li laže',
na' xtiže'e naken dot da' li.
Žape chi'e yógo'te benne' ka' žxen
láže'gake' Le'.
31 Toze Xanžon' nake' Dios.
Toze Dios chežo nake' Benne' žape
chi'e žo'o.
32 Dios nake' Bennen' žone' neda'
benne' wale,
na' Benne' žeyone' li laže' da' žona'
neda'.
33 Žone' ni'a ka zej nak ni'a bžina'
yixe'
na' zzoa choche' neda' law Ya'a Sión
chie'.
34 Žsedle' neda' nich gak cha'a lo
wdile,
na' nich gak wlewa' da' žsi yag
ntóche'do' ka', dan' naken ya
bronse.
35 Lo yela' žeslá chio' wdape chi'o
neda', na' len no'o li ža
gókleno' neda'.
Lo yela' ži'i laže' chio' bka'n
chawo'o neda'.
36 Ben chawo'o nez gan tia',
na' bi kwila' lo nezen'.
37 Bsejwa' xnezgak benne' ka'
zžá'agake' neda', na' bena' ga
bzónnjgake',
na' bi beyá'a liža' ga bžinte beta'
benne' ka'.
38 Bena' benne' ka' we', na' bi gok
yeyásgake'.
Bejbíxgake' zan ni'a.
39 Ben chocho' neda' nich gok cha'a
lo wdilen'.
Bzexjo' benne' ka' zžá'agake' neda'
zan ni'a.
40 Beno' bzonnjgak lawa' neda'
benne' wale ka',
na' bžia yi'a benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe'.

41 Wnnábgekle' no benne' gáklene'
légake' san bi wzóa no
benne'.
Wnnábgekle' Xanžo Dios, san bi
wzé nage' chégake'.
42 Bžia yi'a benne' ka', na' gókgake'
ka bixte yo dan' zzen lo be'.
Bleja' légake' ka zleja' gona' lo nez
ka'.

43 Besló' neda' lo na'gak benne' ka'
zží'igake' chia',
na' beno' neda' benne' blo lo yež
ka', na' láwe'lgak benne' zi'to'
ka'.
Benne' ka' bi nónbi'a, žóngake' žin
chia'.
44 Kate' béngekle' chia', na' béngake'
kan wnnía'.
Benne' yež ka' béngake' kan bchi'la'
légake'.
45 Benne' zi'to' ka' gotgak ni'a
ná'gake'.
Lo yela' zžebe bžójgake' lo yež zen
ka' chégake'.

46 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!
¡Ga'n zene' dan' žáklene' neda'!

¡Ga'n ẕen Dios, Bennen' žeslé' neda'!

47 Dios žebéj yichje' benne' ka' ẕžá'agake' neda',
na' ẕdie' benne' yež ka' ḻo na'a neda'.
48 Žeslé' neda' ḻo na'gak benne' ka' ẕžá'agake' neda'.
Žone' ga ẕnna bi'a benne' ka' bží'igake' chia' neda'.
Beslé' neda' ḻo na'gak benne' yichj ža'a ka'.

49 Wká'n ẕena' Le', X̱ana' Dios, ḻawgak benne' yež ka',
na' goḻkza' che La la'y chio' Le'.
50 Žono' ga žon to benne' da' ẕen ka',
bennen' ẕnna bi'e ḻo wlazo' Le',
na' žeyache' ḻáže'lo' bennen' wžío' Le',
bennen' nake' Dabí, na' ẕa'sóe' ka', to chi'ize.

19

1 Nḻa' ḻaw ẕan ya'abá yeḻa' ẕen che Dios.
Ẕcháljgakkze yógo'te da' ka' bene'.
2 To ža ẕzenlen ža yoble da' ni,
na' to yel žen' yel yoble da' na'kzen.
3 Bi ẕkóngeklen žin x̱tíža'gak benne' ka',
na' bi ẕoa no benne' ženle' chí'igaken,
4 san ẕžin da' ẕnnágaken do ẕente yežlyó,
na' ẕžingak x̱tíža'gaken dot yežlyó.
Dios bene' ya'abá ka to yo'o gan zoa wbíž.
5 Zildo' ẕḻan' ka to benne' byo ẕchag ne'e.
Žebelen ka to benne' ẕzá'ḻi'e.
6 Ẕžojen cheḻa'ale gan ẕḻan',
na' ẕžinen cheḻa'ale gan ženen.
Ẕcha'an yógo'te da' zej den.

7 Dot ḻi ḻaže' nak da' žsedle X̱anžo Dios,
na' ẕzoa chochen be' da' nakkzžo.
Ḻi ḻaže' nak da' bchi'le X̱anžon' žo'o.
Ẕneẕjwn yeḻa' žejní'il chegak benne' ka' bi zej napen'.
8 Da' likze nak da' wnná X̱anžon',
na' žebéḻe'egekle benne' ka' žóngake' kan ẕnnan.
Ḻi ḻaže' nak da' ẕzejní'il X̱anžon' žo'o,
dan' ẕzoan žo'o ḻo yeḻa' baní'.
9 Nak chawe' ẕžébežo X̱anžon', dan' gonen ga soažo nbanžo to chi'ize.
Da' likze nak kan ẕchi'a ḻaže' X̱anžon' žo'o, na' naken chawe'.
10 Naken da' ẕdan ḻáže'žežo ka ya oro,
na' ka ya oro ẕente dan' záka'ḻe'en.
Nakžen ẕix̱ ka bžina' che bez, dan' nakḻe'en ẕix̱.

11 Žsedlen neda', wen žin chio',
dan' žona' kan ẕnnan, na' da' ẕenḻe'e žezi'a.
12 Nitó benne' bi gak gónbi'e da' ẕinnj da' žone'.
Beslá neda', X̱ana' Dios, ḻo da' ẕinnj dan' bi žákbe'ela' žonan'.
13 Bkache' chawe' neda', wen žin chio',
nich bi be doḻa' gona' dot ḻaža'a.
Bi go'o latje nna bia' doḻa' neda'.
Nač gaka' ḻi ḻaže', na' bi baga'a ẕia che doḻan'.
14 Žénela' gak da' ẕchaḻja', na' da' zḻab ḻaža'a da' žaz ḻažo'o Le'.
X̱ana' Dios, Le' žon chochkzo' neda', na' beya'wo' neda'.

20

1 Ẕnnabla' X̱anžo Dios yenle' chi'o kate' bi žak chio',
na' gape chi'i Dios na'kze che Jakob le'.
2 Ẕnnabla' Ḻe' ḻo latje la'y chie' gákḻene' le',
na' gan zoe' ḻaw Ya'a Sión yedjwíe' le'.
3 Ẕnnabla' Ḻe' chejsá' ḻaže'e yógo'te da' bneẕjo' chie',
na' si' ḻo ne'e biado' ka' ẕzeyo' ḻawe' Ḻe'.
4 Ẕnnabla' Ḻe' gonne' chio' yógo'te da' ẕdan ḻažo'o,
na' gone' yógo'te da' žak ḻažo'o.
5 Yebéḻe'elto' kate' yeslé' le'.
Wchisto' to da' wḻoé'e ḻawn La la'y che Dios chežo.

Znnabla' Xanžon' gone' yógo'te da' znnablo' Le'.
6 Na'a nnezla' žeslá Xanžon' bennen' wžekze' Le'.
Gan zoe' ya'abá la'y chie' yenle' chi'i bennen'.
Len yela' wak zente chie' yeslé' le'.
7 Bal benne' ka' žxen láže'gake' karro ka' che wdile,
na' yezíka'že' žxen láže'gake' bia wale ka',
san žo'o žxen láže'žo La Xanžo Dios.
8 Benne' ka' gotgak ni'a ná'gake', na' bejchégwgake',
san žo'o, beyasžo, na' zežo.

9 Beslá neto', Xanto' Dios. Le'kze znna bi'o neto'.
Benle chi'ito' kate' žližto' Le'.

21

1 Benne' znna bi'e zžebe' yela' wak chio', Xanto' Dios,
na' ni'a che yela' weslá chio' žebéle'ele'.
2 Benno' chie' da' wdán laže'e
na' bi bžono' da' wnnable' Le'.
3 Wzí' lo no'o le', na' ben chawo'o le'.
Bžio' yichje' to da' naken oro.
4 Wnnable' Le' gonno' chie' yela' nban,
na' bennon' chie' nich soakze' yiz zan.
5 Zenle'e nak yela' zen chie' dan' besló' le'.
Benno' chie' yela' ba la'ne, na' yela' zen.
6 Dan' ben chawo'o le' to chi'ize,
žono' ga žebéle'ele' lawo' Le'.

7 Dan' bennen' znna bi'e žxen laže'e Xanžon',
yeyache' laže'l Dios zente le', na' bi kwe' zedle'.

8 Wzetjo' yógo'te benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.
Len yela' wak chio' wzexjo' benne' ka' zzí'igake' chio'.
9 Gak chegak benne' ka' ka wnnito'o légake' lo yi' katen' yido' nich wchi'a lažo'o légake'.

Xanžon' wžía yi'e benne' ka' lo yela' zža'a chie', na' yi' na' wzeyen légake'.

10 Yógo'te da' béngake' lo yežlyó nga wchinnjo',
na' wkwaso' za'sógake' ka' ladjw benách ka',
11 dan' wyáz láže'gake' góngake' da' bi naken chawe' lawo' Le'.
Sa' láže'gake' da' góngake' san bi be sáke'gekle' dan' wlago' légake'.
12 Bkwezo' yag ntóche'do' chio' ka' nich goto' légake'.
13 ¡Ga'n zen Le', Xanto' Dios, lo yela' wale chio'!
Gólzezeto', na' wká'n zéntezeto' Le' ni'a che yela' wak chion'.

22

1 Dios chia', Dios chia', ¿biz chen' wléj yichjo' neda'?
¿Biz chen' bi ženlo' kate' znnabla' Le' yesló' neda'?
2 Dios chia', žliža' Le' tža tža, san bi žechebo' chia'.
Žliža' Le' žel, na' bi žezí' laža'a,
3 san Le' nako' la'y.
Zbezkzo' gan zka'n zengak benne' Israel ka' Le'.
4 Xa xna' wdé cheto' ka' bxen láže'gake' Le'.
Bxen láže'gake', na' besló' légake'.
5 Blížgake' Le', na' gókleno' légake'.
Bxen láže'gake' Le', na' bi bedoé'egekle',
6 san neda' naka' ka to bel góna'do', na' kege benne'.
Zža'agak benne' ka' neda' na' žon dítjgekle' neda'.
7 Yógo'te benne' ka', kate' zlé'egekle' neda', zká'ngake' neda' ka'ze.
Žsáljwgake' žóa'agake' nich nnégake' chia',
na' zta yíchjgake', na' znnágake':
8 "Bxen laže'e Xanžon' nich yeslé' le'.

Yeslé' ḻe' cha' žaz ḻaže'e ḻe'."
9 San Le', X̱ana', bex̱o' neda' kate' golja'.
Beno' ga bx̱en ḻaža'a Le' kate' ne žaẓa'a.
10 Wyoá'a ḻo no'o kate' bi na' galja'.
Kate' ne yoa'a ḻe'e x̱na'a, báchekze nako' Dios chia'.
11 Bi yebigo'o gan zoa' dan' zoa gawze da' wsakan' neda',
na' bi zoa no benne' gákḻene' neda'.
12 Benne' ka' bi ẓḻé'egekle' neda' chawe' zej nyechjle' neda', benne' ka' zej nake' ka bež ka'.
Zej nyechjle benne' ka' neda', benne' ka' zej nake' ka bež waḻe ka' che yežlyó Basán.
13 Gónegekle' wžía yí'gake' neda'
ka žon to bež yix̱e', bia ẓdonba', na' ẓbéžeya'aba'.
14 Bedó ḻaža'a, na' gok ḻáẓda'wa' ka nis da' nlaljen,
na' yógo'te žit yoa'a bsángaken ljéžgaken ka'.
Ḻáẓda'wa' goken ka china' bez, da' beyonan ḻi'a ka nis.
15 Beyák yeḻa' waḻe chia' ka to že'n yo dan' nla'an, na' loža'a wdán' chichjla'.
Bletjo' neda' ḻo bix̱te yo che yeḻa' got.
16 Zej nyechjle benne' wen da' ẓinnj ka' neda'.
Zej nyechjle' neda' ka beko' ka'.
Wdídjwgake' ni'a na'a.
17 Wak wlaba' yógo'te žit yoa'a,
na' benne' ka' ẓḻé'egeklen', ẓwíazegake' neda'.
18 Bdísgake' ẓa' che chégake',
na' ḻawle ẓan' wléjgake' da' gak bian'.
19 San Le', X̱ana' Dios, bi bkwaso' gan zoa'.
Nakkzo' Le' yeḻa' waḻe chia', na' gákḻeno' neda'.
20 Beslá be' da' nakkza' ḻo na' benne' wdíe' neda' ya ntoche'.
Bennen' žénele' wžía yi'e neda' žone' ka žon to beko'.
21 Beslá neda' ḻo žoa'a bež yix̱e'.
Beslá neda' ḻo lozgak bež waḻe ka'.
22 Wzenla' bi' ljéža'do' ka' kan nako' Le'.
Wká'n ẓenkza' Le' gachje ḻawle benne' ka' zej ndobe' chio' Le'.

23 Ḻe'e, benne' ka' ẓžébele X̱anžon':

¡Le wká'n ẓene' Ḻe'!
¡Le wká'n ẓene', ḻe'e, ẓa'só Jakob!
¡Le žebe Ḻe', ḻe'e, ẓa'só Israel ka'!

24 Bi ẓnnita' Dios benne' yache' ka' cheḻa'ale,
na' bi ẓdeze' da' ẓzáka'gake',
na' bi ẓkache' ḻawe' ḻawgak benne' ka',
san kate' žḻížgake' Ḻe', ženle' chí'igake'.

25 Gachje ḻawle benne' zan ka', benne' zej ndobe' chio'
wká'n ẓenkza' La la'y chio' Le',
dan' bchebe ḻaža'a gonan' ḻawgak benne' ka' ẓžébegake' Le'.

26 Gawgak benne' gax̱jw ka', na' yéljgekle'.
Bíga'gake' ḻaw X̱anžon', na' wká'n ẓéngake' Ḻe'.
Gákteze yeḻa' ba nez ẓen chegak benne' ka'.
27 Benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó chejsá' ḻáže'gake' X̱anžon', na' yežíngake' ḻawe' Ḻe'.
Yógo'te kwe' benách ka' wká'n ẓéngake' Ḻe',
28 dan' napkze X̱anžon' yeḻa' wnná bia',
na' nna bi'e yógo'te yež ka'.
29 Gawgak yógo'te benne' ẓen ka' che yežlyó nga, na' wká'n ẓéngake' Dios.
Wzóa ẓibgak yógo'te benne' ka' ḻawe' Ḻe'.
Benne' ka' bi gak yeslá kwíngake' nich bi gátgake'.
30 Ẓa'sógak benne' ka' góngakbe' žin che X̱anžon'.
Wzéngekle' ẓí'ngake' ka' ka nak chie'

na' zejte chejsete chegak benne' ka'.
31 Yežíngake', na' wzéngekle' benne' ka' ka nak da' chawe' da' žon Dios.
Wzéngekle' benne' ka' bi na' gáljgake' ben Dios da' ki.

23

1 Xanžo Dios žape chi'e neda' ka žon to benne' žape chi'e zila' chie' ka', na' bi be yážjela'.
2 Ka žon bennen' ga zzi' láže'gak zila' ka' gan bdáwgakba' yixe' ya'ado', ki žon Dios chia' neda'.
Gone' chia' kan žon bennen' chegak zila' ka' zchi'e-ba' žoa'a yegw nis da' že' žize.
3 Žon choche' yichj lázda'wa'.
Žon chawe'e neda' nich gak da' bchebe laže'e.

4 La'kze tia' gan de zož gata',
bi be da' zinnj wcheben neda',
dan' zóalenkzo' Le' neda', Xana' Dios.
Bar chio', na' breke' chio' gape chí'igaken neda'.
5 Wsí'ni'o da' ye'j gawa' la'kze benne' ka', benne' zdíl-lengake' neda' zej nyechjle' neda'.
Zgo'o set yichja' da' žeyonen neda' chawe', na' žeschá'li'o da' žé'jlena'.
6 Da' likze da' chawe', na' yela' ži'i laže' chio' sóalengaken neda' yógo'te ža soa' nbana',
na' ližo', Dios, gaken liža' to chi'ize.

24

1 Che Dios nak yežlyó nga, na' yógo'te da' že' lawen'.
Nak chie' yežlyón', na' benne' ka' nníta'gake' ga na'.
2 Bzoen' lawle nisdo',
na' bzale'e xni'an že'lte zan nisdo'.
3 ¿Nozkze benne' gak kwene' ya'a che Xanžon'?
¿Nozkze benne' gak choe'e yodo' la'y chie'?
4 Wak benne' ka' zej nak chawe' da' žóngake', na' da' zza' láže'gake',
benne' ka' bi na' wchís ná'gake' lawgak lo'a ka',
na' bi na' wchebe láže'gake' ni'a che da' bi naken li laže'.
5 Xanžon' gon chawe'e benne' ki.
Dios wchi'a laže'e benne' ki, na' yeslé' légake'.
6 Ki zej nak benne' ka' zbíga'gake' law Dios,
benne' ka' žó'ogake' gan zoa Dios che Jakob.

7 Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' yodo'.
Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' gan naken la'y,
na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.
8 ¿Nozkzen' Benne' Wnná Bia' Zente ni?
Nake' Xanžon', Benne' wale, na' nape' dot yela' wak.
Nake' Xanžon', Bennen' zzoele' lo wdile.

9 Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' yodo'.
Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka' gan naken la'y,
na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.
10 ¿Nozkzen' Benne' Wnná Bia' Zente ni?
Nake' Xanžon', Bennen' znna bi'e gáte'teze.
Le' nake' Benne' Wnná Bia' Zente na'.

25

1 Xana' Dios, zcháljlena' Le' dot laža'a.
2 Žxen laža'a Le', Dios chia'.
Bi go'o latje yedoe'ela'.
Bi go'o latje benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' wžía yí'gake' neda'.
3 Bi chíxgekle benne' ka' žxen láže'gake' Le',
san yedoé'egekle benne' ka' zží'igake' che xtižo'o.

4 Xana' Dios, bloe'el neda' da' žak
lažo'o gona'.
Bche' neda' gan žénelo' cha'a.
5 Bsedle neda' gona' da' naken dot
da' li chio'.
Dan' nako' Dios, na' žesló' neda',
wxén láže'teza' Le'.
6 Bejsá' laže', Xana' Dios, gako' ži'i
laže',
na' yeyache' láže'lo' neda', kan
žónteze žono'.
7 Bi chejsá' lažo'o dola' da' bena'
kate' ne naka' benne' kwide',
na' kan bži'a che xtižo'o.
Lo yela' žeyache' laže' chio', na' yela'
ži'i laže' bejsá' laže' neda',
Xana' Dios.

8 Chawe', na' li laže' nak Xanžo
Dios.
Che len wsedle' benne' dola' ka' da'
žala' góngake'.
9 Wloe'ele' benne' gaxjw laže' ka'
da' naken chawe'
na' wsedle' benne' zen laže' ka' da'
góngake'.
10 Lo yela' žeyache' laže', na' lo da' li,
zche' Xanžon' benne' ka' žóngake'
kan znna xtiže'e
dan' bénlene' žo'o, na' ka nak da'
žsedle' Le'.

11 Dan' žono' ka nak da' ba wnnó',
Xana' Dios,
yenít lawo' chia' dola' da' bena', da'
naken zen.
12 ¿Zoa no benne' zžebe' Le', Xanto'
Dios?
Le' wsedlo' bennen' da' žala' gone'.
13 Gak chie' to yela' ba nez zen,
na' za'sóe' ka' gata' chégakbe' yežlyó.

14 Xanžo Dios nake' toze len benne'
ka' zžébegake' Le',
na' gone' ga gónbia'gake' xtiže'e dan'
bénlene' žo'o.
15 Wxén láže'teza' Xanžo Dios
dan' beslé' neda' lo na'gak benne'
ka' žénegekle' wžía yí'gake'
neda'.

16 Bwia neda', na' beyache' laže'l
neda'
dan' zoa' toza', na' zzáka'li'a.
17 Nyanle'e da' zede da' zej yo'on
yichj lázda'wa'.
Beslá neda' lo da' zede da' zzaka'a.
18 Bwia ka zzáka'li'a, na' ka žónli'a
žin,
na' benít law che yógo'te dola' da'
nbaga'a.
19 Bwia ka nyanle'e benne' ka'
zžá'agake' neda',
na' kan zbia láže'gake' neda'.
20 Bwia be' da' nakkza', na' beslá
neda'.
Bi go'o latje yedoe'ela' dan' žxen
laža'a Le'.
21 Da' chawe', na' yela' li laže', žon
chóchgaken neda' dan' žxen
laža'a Le'.
22 Xana' Dios, beslá benne' Is-
rael ka' lo yógo'te da'
zzáka'le'egake'.

26

1 Bchi'a laže' neda', Xana' Dios, dan'
bena' da' naken chawe'.
Bxen laža'a Le', Xana' Dios, na' bi
gok chop laža'a.
2 Bwíakze lázda'wa', Xana' Dios, na'
bwia dan' bena'.
Bwíakze da' yo'on yichj lázda'wa'
3 dan' žákbe'ela' žeyache' láže'lo'
neda',
na' žona' ka nak da' naken dot da' li
chio'.
4 Bi na' gona' tzen benne' ka'
žóngake' da' chawe' láwzele.
Bi na' gona' toze benne' ka'
zloé'ezele chawe' kwíngake'.
5 Bi zle'ela' chawe' latje gan zdobgak
benne' ka' bi zej nake'
chawe',
na' bi žoa'a tzen len benne' ka'
žóngake' da' zia.
6 Zle'elo' bi be zia nbaga'a,
na' wak biga'a lo bkog la'y chio',
Xana' Dios,
7 gan gola' da' ka' we lawa'a Le',
na' wzenla' benách ka' ka nak da'
zen da' beno'.
8 Xana' Dios, nži'ila' ližo' gan zo',
na' latje la'y gan nla' law yela' zen
chio'.

9 Bi wžía yi'o neda' tzen len benne' dola' ka',
na' bi wdío' neda' tzen len benne' wetw benách ka',
10 benne' ka' žóngake' da' bi naken chawe',
na' znézjwtezegake' mežw nich bi wchi'a laže' no benne' da' zinnj da' béngake',
11 san neda' gónteza' da' nak li laže'.
Beslá neda', na' beyache' laže'l neda'.
12 Dan' bénteza' da' nak chawe',
na' wká'n zenkza' Le', Xana' Dios, lawgak benne' ka' zej ndobe' lawo' Le'.

27

1 Xanžo Dios nake' yela' baní' chia', na' Benne' žeslé' neda'.
Bi gak no benne' wchebe' neda'.
Xanžo Dios nake' Benne' žape chi'e neda'.
Bi gak no benne' wzóe' neda' lo da' zedle'e.
2 Kate' benne' ka' bi zej nake' chawe' byéchjgekle' neda',
len benne' ka' žsáka'gake' neda', na' bi zlé'egekle' neda' chawe',
nich wžía yí'gake' neda',
na' bejchégwgake', na' bedoé'egekle'.
3 La'kze chéchjgekle benne' zan, benne' žjake' lo wdile neda',
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', bi žébekza'.
La'kze žon byéngake' tíl-lena' légake',
neda' wxén láže'kza' Dios.
4 To da' znnabla' Xanžo Dios.
Toze da' zdan laža'a, dan' naken soa' liž Xanžon' yógo'te ža soa' nbana',
nich wláb laža'a ka nak yela' zen che Xanžon',
na' wcháljlena' Le' lo yodo' la'y chie'.
5 Le' wkache' chawe'e neda' lo latje la'y chie' kate' žin ža gak da' bi nak chawe'.
Wkache' chawe'e neda' lo latjen' gan zoakze' Le'.
Wzóe' neda' to gan soa' chawe'.
6 Naž gone' ga wzexjwa' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', benne' ka' zej nyechjle' neda'.
Lo yela' žebele gota' biado' ka' lo bkog la'y chie'.
Golkza', na' wká'n zenkza' Xanžon'.

7 Xana' Dios, benle chi'a kate' žliža' Le'.
Beyache' laže'l neda', na' bechebe chia'.
8 Lo yichj lázda'wa' benla' chi'o, na' wnnó':
"Da ga zoa' ni."
Yida' gan zo' Le', Xana' Dios.
9 Bi wkache' lawo' Le' lawa' neda'.
Lo yela' zža'a chio' bi yebigo'o gan zoa' neda', wen žin chio'.
Toze Le' žákleno' neda'.
Bi wsano' neda', na' bi kwej yichjo' neda', Dios, weslá chia'.

10 La'kze wsangak xa xna'a neda',
yeka'akze Xanžo Dios neda'.

11 Bsedle neda' da' žak lažo'o gona', Xana' Dios,
na' bloe'el neda' da' naken li laže' da' žala' gona',
dan' zej nyan benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
12 Bi go'o latje benne' ka' wžía yí'gake' neda'.
Zej nyechjle benne' wen laže' ka' neda', na' žesbága'gake' neda' zia.

13 Xanžo Dios bchebe laže'e le'ela' da' chawe' chie' gan sóateza' nbana'.
Chela' bi žejli'a da' ni, na' gat ni'a na'a.
14 Le kwez ža yelá' Xanžon'.
Le gon choch láže'le, na' Le' wzé choche' le'e.
O', le kwez ža yelá' Xanžon'.

28

1 Xana' Dios, žliža' Le'. Le' žape chi'ikzo' neda'.
Bze nag chi'a dan' cha' bi yenlo' chia' gaka' ka to benne' žoe'e lo yi' gabíl.

2 Benle chi'a dan' žliža' Le',
na' zchis na'a lawo' Le' gan zo' latje
la'y chio'.
3 Bi wžía yi'o neda' tzen len benne'
wen laže' ka',
na' kege tzen len benne' ka' žóngake'
da' zinnj.
Znnágake' da' cháwe'do' lawgak
ljéžgake' ka',
san da' bi nak chawe' yo'on yichj
lázdo'gake'.
4 Bde benne' ka' lo da' sáka'le'egake'
tlebe kan nak da' béngake',
ka nakkze da' bi nak chawe' da'
béngake'.
Bnezjw benne' ka' tlebe kan nak da'
béngake', dan' yeyála'gake'.

5 Dan' bi wdápegake' ba la'ne da'
ben Xanžon', na' kege dan'
bene' len na'kze',
Le' wžía yi'e benne' ka', na' wdíe'
légake' lo da' sáka'le'egake'.

6 ¡Ga'n zen Xanžo Dios,
Bennen' benle' chi'a katen'
bliža'-ne'!

7 Xanžo na'kze zze choche' neda',
na' žape chi'e neda'.
Bxen laža'a Le', na' góklene' neda'.
Che len yebéle'ela', na' golkza', na'
wká'n zenkza' Le'.
8 Xanžon' zze chochkze' benne'
chie' ka',
na' žape chi'ikze', na' žeslé' bennen'
wžíe'.

9 Beslá benne' chio' ka'. Ben chawe'
da' nak chégake'.
Wdáp chi'i benne' ka', na' bze
choch légake' to chi'ize.

29

1 Le wká'n zen Xanžon', le'e, zoale
ya'abá.
Le wká'n zen yela' zen chie', na' yela'
wak chie'.
2 Zenle'e nak La Xanžon'. Le wká'n
zenen.
Le wzóa zible law Xanžon' lo latje
la'y chie'.
3 Chi'i Xanžon' ženlen law nisdo'.
Ženle chi'i Dios ya'abá ka wzió' da'
znnen.
Zda chi'e law nisdo'.
4 Ženle chi'i Xanžon' da' naken wale.
Ženle chi'i Xanžon' da' napen yela'
wak.
5 Chi'i Xanžon' žichjwn yag sedro
ka'.
Žichjwn yag sedro ka' da' zej žen'
law Ya'a Líbano.
6 Žxite' Ya'a Líbano ka žxíte'gak
beždo' ka',
na' žxite' Ya'a Hermón ka to beždo'.
7 Chi'i Xanžon' žonen ga žas yes
wzió'.
8 Chi'i Xanžon' žxizen latje dach.
Žxizen latje dach che yežlyó Kades.
9 Chi'i Xanžon' žxizen yag wale ka'.
Zchiben xlaggak yag ka',
na' lo yodo' chie' znnagak yógo'te
benne' ka':
"¡Ga'n zen Dios!"
10 Znna bia' Xanžon' nisdo' ka'.
To chi'ize znna bia' Benne' Wnná
Bia' Zen na'.
11 Xanžo Dios zzoa choche' benne'
chie' ka'.
Žon chawe'e légake' lo yela' zga'n
chawe' chie'.

30

1 Xana' Dios, bechiso' neda', na'
zka'n zena' Le'.
Bi bi'o latje benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe' gon dítjgekle'
neda'.
2 Xana' Dios, bliža' Le', na' beyono'
neda'.
3 Xana' Dios, besló' neda' lo yi' gabíl.
Beyono' neda' nich bi choa'a yežw
ba.

4 Le gol che Xanžon', le'e nakle
benne' chekze' Le'.
Le ye' Le' "žóxkeno'", na' bejsá'
laže' nake' la'y.

5 To chí'ido'ze zže'e, san to chi'ize
zoa yela' ži'i laže' chie'.
Kwéžežo to yelze, san zildo'
yebéle'elžo.

6 Kate' wzóa' chawe' wnnía': bi be
gak chia' neda'.

7 Ki wnnía' dan' bzoa chocho' neda',
Xana' Dios, ka to law ya'a
zen, na' ben chawo'o neda',
san kate' bkache' lawo' Le', na' wžé'
zedla'.
8 Xana' Dios, wliža' Le', na'
gáta'yoela' Le'.
9 ¿Bizkze yela' ba nez gaken chio'
cha' gata' neda', na' choa'a
yežw ba?
¿Wká'n zena' Le' kate' ba naka' bixte
yo?
¿Wak wzenla' no benne' da' naken
dot da' li chio'?
10 Bze nag chia', Xana' Dios, na'
beyache' laže'l neda'.
Xana' Dios, goklen neda'.
11 Beno' ga beyák yela' zbeže chia'
yela' žia'a.
Bkwaso' yela' nyache' laže' chia',
na' beno' ga bebélе'ela'.
12 Che len golkza' chio'.
Nakkzo' Le' yela' ba nez chia', na' bi
soakza' žize.
Xana' Dios, wká'n zenkza' Le' to
chi'ize.

31

1 Žxen laža'a Le', Xana' Dios. Bi
gono' ga yedoe'ela'.
Ni'a che da' chawe' da' nako' Le',
beslá neda'.
2 Bze nag chi'a, na' goklen neda'.
Bze choch neda', na' wdape chi'i
neda' nich yelá'.
3 Le' zzoa chochkzo' neda', na' žape
chi'o neda'.
Dan' nako' li laže' wloe'elo' neda'
nez, na' wgó'o neda' nezen'.
4 Bebéj neda' lo do yelj dan'
bkwézgake' nich séngake'
neda'.
Le', Xan, zwíakzo' neda'.
5 Zdia' be' da' nakkza' lo no'o Le',
Xana' Dios.
Le' beya'wo' neda', Dios li laže'.
6 Bi de chawa'a benne' ka' zka'n
zéngake' lo'a ka',
san neda' žxen laža'a Le', Xana'
Dios.
7 Yebélе'ela', na' soa' chawe' dan'
nži'ilo' neda' na' zlе'ekzlo'
zzáka'li'a.
Nnezlo' ka zdia' lo da' žsáka'lе'egake'
neda'.
8 Bi bdio' neda' lo na'gak benne' ka'
zžá'agake' neda'.
Bzoa chocho' neda' to latje chawe'.
9 Beyache' laže'l neda', Xana' Dios,
dan' zzáka'li'a.
Ba bebíž nis da' yožen yej lawa',
na' žak nyache' laža'a lo be' da'
nakkza', na' lo bela' žen chia'.
10 Dan' zde yela' nban chia' lo da'
zzáka'li'a, zdia' yiz chia' ka'
zbeže laža'a,
na' žedó laža'a dan' nbaga'a zia, na'
zlagak žit yoa'a.
11 Benne' ka' zžá'agake' neda' gon
dítjgekle' neda',
na' benne' zjo'o li'a chia' ka' žon
dítjgekle' neda'.
Benne' ka' zej nónbi'e neda'
zkwásgake' gan zoa',
na' benne' ka' zlé'egekle' neda' lo
nez žzónnjgake'.
12 Gol láže'gake' neda' ka žóngake'
che to benne' gat.
Naka' neda' ka to ye'n yo da' nla'an.
13 Ženla' da' znnegak benne' zante
chia',
na' gáte'teze zoa da' zcheben neda'
dan' žóngake' toze diža' bi da'
góngake' chia',
na' žak láže'gake' gótgake' neda',
14 san neda' žxen laža'a Le', Xana'
Dios.
Znnia' nako' Le' Dios chia'.
15 Lo no'o Le' žape chi'o ža chia' ka'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka'
zžá'agake' neda', na' lo na'gak
benne' ka' zbia láže'gake'
neda'.
16 Lo yela' zen chio' bwia neda', wen
žin chio'.
Lo yela' žeyache' laže' chio' beslá
neda'.
17 Bi go'o latje yedoe'ela', Xana'
Dios, dan' žliža' Le'.
Ben ga yedoé'egekle benne' ka' zbej
yíchjgake' Le'.
Ben ga soa žígake' lo yi' gabíl.
18 Bnnita' ži benne' ka' žon
láže'gake', benne' ka'

zennégake' chegak benne' chawe' ka',
dan' zennágake' lo yela' zka'n zen kwin, na' lo yela' žon ditjle.
19 Zente nak yela' ži'i laže' chio' dan' napo'
nich bi da' gono' chegak benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne,
dan' žonno' chegak benne' ka' žxen láže'gake' Le' lawgak yógo'te benne' ka'.
20 Lo da' bagáche'ze gan zo' Le' zkache' chawo'o benne' chio' ka'
nich bi be gongak benne' ka' chégake'.
Znnito' benne' ka' to lo yo'o ngache'
nich bi be gongak chégake' benne' ka' zdil diže'e.

21 ¡Ga'n zen Xanžo Dios!
Lo yela' žeyache' laže' chie' bene' da' zen
nich gókl̦ene' neda' to lo yež gan gok wdile.

22 Kate' gok da' bcheben neda' wnnía':
"Zoa' gan bi zle'ele Xana' neda'",
san Le' benlo' chi'a katen' góta'yoela' Le', na' bliža' Le'.

23 Le ži'il Xanžon', le'e nakle benne' chekze' Le'.
Xanžon' žape chi'e benne' ka' bi zbej yíchjgake' Le',
na' žebí'ili'e da' zia dan' žala' yezí'gak benne' ka' zka'n zen kwíngake'.
24 Le gon choch láže'le, le'e žxen láže'le Xanžo Dios,
na' Le' wzé choche' le'e.

32

1 Ba nez zen naken che bennen' Dios ba benít lawe' xtole'e,
na' ba beké'e da' zinnj da' wbage'e.
2 Ba nez zen naken che bennen' Dios bi žesbage'e le' zia, bennen' bi zcache'e xtole'e.

3 Kate' bi na' yexóalapa' dola' da' wbaga'a,
bedó laža'a dan' wžeža' dot ža.
4 Lawe' ža, na' yele bsako'o neda', Xana' Dios.
Bedó laža'a ka žebiže bej nis byo' wbá ka'.
5 Nač bexóalapa' dola' chia', na' bi bkacha'a da' zinnj dan' bena'.
Bechóg laža'a bexóalapan' lawo' Le', Xana' Dios,
na' benít lawo'o Le' che xtola'a.
6 Che len yógo'te benne' chio' ka' žala' wlížgake' Le' kate' ne zo' yenlo' chégake',
na' kate' žin da' wžía yin' benách ka',
dan' gaken ka to yegw nis zen da' bgólele'en,
bi be gonen chegak benne' chio' ka'.
7 Le' nako' ka to latje gan gak wkache' kwina',
na' wkache' chawo'o neda' gan bi be wsakan' benách chio' ka'.
Golkza' zižje ka besló' neda' dan' žoxo' neda'.

8 Znna Xanžon': "Wloe'ela' le' nez gan žala' tio'.
Wsedla' le', na' wzejni'ila' le' da' žala' gono'.
9 Bi gako' ka to bžina' o to burrw, bia ka' bi žejní'igeklba',
bia ka' žon byenen nna biá'gako'-ba', na' ko'o ya žoá'agakba' nich góngakba' ka žénelo' le'."
10 Benne' ka' bi zej nake' chawe' žon byenen tégake' lo da' sáka'gake',
san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon',
Le' žape chi'e légake' lo yela' ži'i laže' chie'.
11 Le'e, benne' chawe' ka', le yebele
na' le soa lo yela' ba nez, dan' goklen Xanžon' le'e.
Lo yela' žebele le gol, dan' nakle li laže' lawe' Le'.

33

1 ¡Le yebele le'e, benne' chawe' ka', law Xanžo Dios!

Yela' zka'n zen Dios chegak benne' chawe' ka' nakle'en xtan lawe' Le'.

2 ¡Le wká'n zen Dios len da' žinnle!
¡Le gol chie' len da' žól-lento' da' ze chi do chen!
3 ¡Le gol chie' Le' to da' kob!
¡Le gol chawe', na' chinnle len yela' žebele!

4 Li laže' nak xtiža' Xanžo Dios,
na' dot da' bene' benen' lo yela' li laže' chie'.
5 Le' nži'ile' da' nak chawe', na' da' nak dot da' li.
Benne' ka' do zente yežlyó nga zej nónbi'e yela' žeyache' laže' che Xanžon'.
6 Xanžo Dios bene' ya'abá len xtiže'e,
na' yógo'te belj ka' da' zej nla' zan ya'abá bene' len be' da' zžojen žoe'e.
7 Le' ztobe' nisdo', na' yeyonen' ka to ya'a nis.
Zga'n chawe' nisen' gže' gan bkweze' latje chen.
8 Le žebe Xanžo Dios, yógo'tele zoale yežlyó nga.
Le žebe lawe' Le', yógo'tele le'e zoale lo yežlyó,
9 dan' bchaljze', na' gok yežlyón'.
Wnnakze', na' wzoakzen.
10 Xanžo Dios žone' ga žeyák dáche'ze diža' da' žongak benne' zi'to' ka',
na' žone' ga žak dáche'ze da' žénegekle' góngake',
11 san xtiža' Xanžo Dios sóatezen.
Da' zza' laže'e zžinkzen gan zej nnita' yógo'te kwe' benách ka'.
12 Ba nez zen naken chegak benne' yežen' Xanžon' nake' Dios chégake'.
Wžé Dios benne' yežen' nich gákgake' benne' chekze'.
13 Gan zoe' ya'abá chie' bwia Xanžo Dios,
na' ble'ele' yógo'te kwe' benách ka'.
14 Gan zoe' latje la'y chie' bwie',
na' ble'ele' yógo'te benne' ka' nníta'gake' yežlyó.
15 Le' bene' yichj lázdo'gak yógo'te benách ka',
na' zle'ele' yógo'te da' žóngake'.
16 Bi yelá no benne' wnná bia' ni'a che benne' zante chie', benne' ka' žjake' lo wdile,
na' bi yelá no benne' wale ni'a che yela' wale chie'.
17 Bi zoa no benne' yelé' ni'a che bžina' chie' ka',
na' bi yelá no benne' ni'a che yela' wale zen chie'.
18 Xanžo Dios zwíakze' benne' ka' žébegake' Le'.
Zape chi'e benne' ka' žxen láže'gake' yeyache' láže'le' Le' légake',
19 nich yeslé' légake' lo yela' got,
na' nich wawe' légake' kate' žak wbín.

20 Žxen láže'žo Xanžo Dios.
Le' žáklene' žo'o, na' žape chi'e žo'o.

21 Che len dot láže'žo yebéle'elžo lawe' Le',
dan' žxen láže'žo La la'y chie'.

22 Beyache' laže'l neto', Xanto' Dios, dan' žxen láže'to' Le'.

34

1 Wká'n zénteza' Xanžo Dios dot ža, na' yele.
Gólteza' da' we lawa' Le'.
2 Chaz laža'a Xanžo Dios.
Yéngekle benne' gaxjw laže' ka' da' ki, na' yebéle'egekle'.
3 Le wká'n zen Xanžo Dios tzen len neda',
na' tzen we lawžo La la'y chie'.
4 Bliža' Xanžo Dios, na' Le' benle' chia',
na' beslé' neda' lo yógo'te da' bchébegaken neda'.
5 Benne' ka' bxen láže'gake' Le' blé'egekle' yela' zen chie', na' bi bedoé'egekle'.
6 Neda', benne' yache', bliža', na' benle Xanžo, Dios chian',

na' beslé' neda' l̲o yógo'te da' wz̲áka'l̲i'a.
7 Wbás ka' che ya'abá che X̲anžon' zej zoe' kwit benne' ka' z̲žébegake' L̲e',
na' žape chí'igake' l̲égake'.
8 Le wia nga, na' l̲é'elele nak chawe' X̲anžo Dios.
Yel̲a' ba nez z̲en naken che bennen' žx̲en l̲aže'e L̲e'.
9 Le žebe X̲anžo Dios, l̲e'e, nakle benne' chie' ka',
dan' bi be žiážjegekle benne' ka' z̲žébegake' L̲e'.
10 Bež yíx̲e'do' ka' žiážjegeklba', na' z̲dóngakba',
san benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' X̲anžo Dios bi be da' chawe' yážjegekle'.
11 Le da, x̲kwide' ka', na' le yenle chia'.
Wsedla' l̲e'e nich žébele X̲anžo Dios.
12 ¿Noz̲ benne' ládjwle l̲e'e žénele' soakze' nbane',
bennen' žénele' soe' yiz zan nich l̲e'ele' da' chawe'?
13 Bwíakze da' z̲chal̲jo' nich bi nnio' da' z̲innj,
na' nich bi wchal̲jo' da' wen laže'.
14 Bzoa chel̲a'ale da' bi nak chawe' da' z̲chal̲jo', na' ben da' nak chawe'.
Ben byene so' l̲o yel̲a' z̲ga'n chawe', na' ben ka nak chen.
15 Z̲wíakze X̲anžo Dios benne' ka' zej nake' chawe',
na' z̲ze nage' da' z̲nnábgekle' L̲e'.
16 Z̲ža'a X̲anžo Dios benne' wen da' z̲innj ka',
na' bi soa no benne' chejsá' l̲aže'e l̲égake'.
17 Benne' chawe' ka' žl̲ížgake' X̲anžo Dios,
na' L̲e' ženle' chégake',
na' žeslé' l̲égake' l̲o yógo'te da' z̲záka'gake'.
18 Gawze zoa X̲anžo Dios gan zej nnita' benne' ka', benne' žak nyache' l̲áže'gake', na' žeslé' l̲égake'.
19 Da' zanl̲e'e da' z̲zaka' benne' chawe',
san žeslá X̲anžo Dios l̲e' l̲o yógo'te da' ka'.
20 L̲e' žape chi'ikze' yógo'te žit yo'o bennen',
na' nitó žit chie' bi gachjwn.
21 Da' z̲innj da' žon benne' bi nake' chawe' goten l̲e',
na' kwia yi'gak benne' ka' z̲ží'igake' chegak benne' chawe' ka'.
22 X̲anžo Dios z̲zoa chawe'e be' da' nákgakkze benne' wen žin chie' ka',
na' yógo'te benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' L̲e' batkle kwia yí'gake'.

35

1 X̲ana' Dios, bsejw x̲nezgak benne' ka' z̲nnégake' chia'.
Bdil̲-l̲en benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' neda'.
2 Da, gape chi'o neda' l̲o wdil̲e, na' gokl̲en neda'.
3 Bex̲w ya ntoche' tonn che wdil̲e
nich wsejo' x̲nezgak benne' ka' z̲bia l̲áže'gake' neda'.
Bl̲oe'el neda' nako' Benne' Weslá chia'.
4 Ben ga yedoé'egekle, na' chíx̲gekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.
Ben ga wz̲onnjgak, na' yedoé'egekle benne' ka' žénegekle' góngake' neda' z̲ia.
5 Ben ga gákgake' ka to laga' biž da' žwa' be',
na' bsel̲a' wbás la'y chio' nich wlage' l̲égake'.
6 Ben chol̲ x̲nézgake' nich kwílgake',
na' bsel̲a' wbás la'y chion' nich kwia l̲aže'e l̲égake'.
7 Bkáche'gake' to do yel̲j nich senen neda', na' bi be bena' chégake'.
Bché'ngake' to yežw gan chejbix̲a' neda', na' bi be da' z̲ia nbaga'a.
8 Bsel̲a' da' wžía yin' l̲égake', da' bi gákbe'egeklen'.
Ben ga sen do yel̲j chégaken' l̲a' légakkze', na' ga chejchégwgake' gan kwia yí'gake'.

9 Naž yebéḻe'ekzla' ni'a che da' ben
Xanžo Dios.
Gak yeḻa' ba nez ẓen chia' dan'
beslé' neda'.

10 Yógo'te žit yoa'a nnágaken:
"Xanto' Dios, ¿noẓkze benne' nake'
ẓen ka nako' Le'?
Žesló' benne' yache' ḻo na' benne'
nakže' waḻe ka ḻe',
na' benne' žiážjele' ḻo na' benne'
ẓbane' da' do' da' den chie'."
11 Bḻa'gak benne' ka' žechébegake'
da' wen ḻaže'.
Wnnábgekle' neda' ka nak che to da'
bi nnezla'.
12 Bebí'igake' chia' da' ẓinnj ni'a che
to da' chawe' da' bena' neda',
nich wsáka'gake' neda',
13 san neda', kate' bi wnníta'gake'
chawe', gok nyache' ḻaža'a,
na' bena' wbás, na' bsaka'
kwina'.
Dot ḻaža'a bḻiža' Le', Dios, nich yey-
ono' ḻégake'.
14 Gok nyache' ḻaža'a ni'a chegak
benne' ka' kan žona' ni'a
che bi' lježa', o ni'a che bi'
bíche'kza'.
Gok nyache' ḻaža'a ka žon no benne'
ni'a che xne'e kate' ne žate',
15 san bebégekle benne' ka' kate'
wzóa da' bsakan' neda', na'
bedjwíagake' neda'.
Bdíḻ-ḻengak benne' wen da' ẓinnj ka'
neda', na' choḻze bzétjgake'
neda'.
Bwíatezegake' neda', na' bi bsángake'
da' žóngake'.
16 Bsáka'gake' neda', na' ben
dítjgekle' neda',
na' wžía ḻáže'gake' neda' ḻo yeḻa'
ẓža'a chégake'.
17 Xana' Dios, ¿to chi'ize wíazo' da'
žóngake'?
Beslá neda' ḻo na'gak benne' ka' ẓžia
yí'gake' neda', benne' ka' zej
nake' ka bež yixe' ka'.
18 Yapa' Le' "Žóxkeno'" gan zej
ndobe benne' chio' ka'.
Wká'n ẓénteza' Le' ladjw benne' zan
ka'.
19 Bi go'o latje yebégekle benne' ka'
bi ẓḻé'egekle' neda' chawe',
na' bi be bena' chégake'.
Bi go'o latje benne' ka' gon dítjgekle
neda', benne' ka' ẓžá'agake'
neda', na' bi be ẓia nbaga'a.
20 Benne' ki bi žénegekle' sóagake' ḻo
yeḻa' ẓga'n chawe',
na' ḻo yeḻa' wen ḻaže' chégake'
ẓnnégake' chegak benne' ka'
ẓbézgake' ži ḻaže' ḻo yežlyó
nga.
21 Ben dítjgekle' neda', na'
wnnágake':
"Ba bḻe'elto' da' bene'."
22 Xana' Dios, bḻe'ekzlo' da'
žóngake'. Bi so' žize.
Xana' Dios, bi kwej yichjo' neda'.
23 Wzó ža'. Wzóa wchi'a ḻažo'o
neda'.
Da, Xana' Dios, nich gákḻeno' neda'.
24 Bchi'a ḻaže' neda' ḻo da' chawe'
chio', Xana' Dios.
Bi go'o benne' ka' latje wẓížegake'
chia'.
25 Bi go'o latje nnágake':
"Ba gok da' wzé ḻáže'žo", na' bi
nnágake':
"Ba bzéxjwžo ḻe'."
26 Ben ga yedoé'egekle, na'
chíxgekle yógo'te benne' ka'
žebégekle' kate' bi žak chia'.
Ben ga yedoé'egekle, na' ga'ngak
ka'ze benne' ka' ẓdíḻ-
ḻengake' neda'.
27 Ben ga goḻgak, na' yebégekle
benne' ka' ẓḻé'egekle' neda'
chawe', nich nnágakkze':
"¡Ga'n ẓen Xanžon'!"
Bennen' žak ḻaže'e ga'n chawe'
benne' wen žin chie'.
28 Wcháljteza' che da' chawe' da'
nako' Le',
na' wká'n ẓénteza' Le' dot ža, na'
yele.

36

1 Da' ẓinnj da' žon bennen' ẓzoe'
Dios cheḻa'ale ẓchájḻenen ḻe'
ḻo yichj ḻáẓda'we'.
Bi ẓdan ḻáže'kze' gape' Dios ba la'ne.

2 Che l̲en z̲l̲oe'el kwine' ka to benne' z̲ente.
Žekle' bi z̲l̲e'el Dios da' z̲innj da' žone', na' bi z̲že'e l̲e'.
3 Da' z̲chal̲jze' naken da' z̲innj, na' da' wen l̲aže'.
Biž žejni'ile' binlo, na' biž žone' da' chawe'.
4 Z̲lab l̲aže'e da' bi nak chawe' katen' die' gan z̲tase'.
Yoe'e nez da' bi naken chawe'.
Bi žénele' wsane' žone' da' z̲innj.
5 X̲ana' Dios, z̲ente nak yel̲a' žeyache' l̲aže' chio' dan' z̲žinten z̲an ya'abá.
Yel̲a' l̲i l̲aže' chio' z̲žinten l̲o bejw.
6 Da' chawe' da' nako' naken ka to ya'a z̲en chio',
na' ka z̲chi'a l̲ažo'o naken ka to nisdo' zil-l̲e'e.
X̲ana' Dios, z̲wíakzo' benách ka', na' bia yix̲e' ka'.
7 Z̲enl̲e'e nak yel̲a' žeyache' l̲aže' chio', Dios.
Che l̲en žx̲en l̲áže'gak benne' ka' Le' ka žongak bríse'do' ka' z̲kache' kwíngakba' z̲an x̲il z̲koko'.
8 Yéljgekle' l̲en da' del̲e'e ližo'
na' Le' wye'jo' l̲égake' da' naken ka to yegw da' yožen nis dz̲i'.
9 Gan zo' Le' zoa gan žal̲ nis dan' žonnen yel̲a' nban.
L̲o yel̲a' baní' chio' z̲l̲e'elto' da' nak baní'.
10 Beyache' l̲aže'l benne' ka' zej nónbi'e Le',
na' bzoa chegak benne' l̲i l̲aže' ka' da' nak chawe'.
11 Bi go'o latje benne' z̲ka'n z̲en kwine' tíl̲-l̲ene' neda',
na' bi wchíx̲ benne' wen da' z̲innj neda'.
12 Chejchégwgak benne' ka' žóngake' da' z̲innj.
Le' beno' ga bejchégwgak benne' ka', na' bi gak yeyásgake'.

37

1 Bi kwe' zedlo' ni'a che da' žongak benne' ka' bi zej nake' chawe',
na' bi ge'elo' ni'a che da' zej nape benne' wen da' z̲innj ka',
2 dan' te chegak benne' ka' ka žak che yix̲e' biž,
na' gak chégake' ka žak che yix̲e' da' nžogen.
3 Bx̲en l̲aže' X̲anžo Dios, na' ben da' chawe',
na' soakzo' nbano', na' si'kzo' yel̲a' ba nez.
4 Wyáz l̲aže' X̲anžon',
na' L̲e' gonnkze' chio' da' z̲dan l̲ažo'o.
5 Bzoa kwino' l̲o na' X̲anžon',
na' bx̲en l̲aže'e L̲e', na' L̲e' gone' da' z̲nnablo'.
6 Wl̲oe'ele' da' chawe' da' nako' ka to da' žsa'ní',
na' da' l̲i l̲aže' chio' ka l̲awe' ža.
7 Wzóa žize l̲aw X̲anžon', na' bz̲en l̲aže'e L̲e'.
Bi kwe' zedlo' ni'a che no benne' z̲zi'e yel̲a' ba nez, bennen' žonkze' da' bi nak chawe'.
8 Bzoa chel̲a'ale yel̲a' yichj ža'a, na' bi žo'o.
Bi gak l̲ažo'o yebi'o che bennen' bi nake' chawe',
9 dan' wžía yi' Dios benne' wen da' z̲innj ka',
san benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' X̲anžon', gata' chégake' yežlyó.
10 Yextído'ze biž soa bennen' bi nake' chawe'.
L̲e'elo' liže latje bennen' san biž soe' ga na',
11 san benne' gax̲jw l̲aže' ka' gata' chégake' yežlyó,
na' sí'gake' yel̲a' ba nez che yel̲a' z̲ga'n chawe'.
12 Benne' wen da' z̲innj žénele' bi da' gone' che benne' chawe'.
L̲o yel̲a' z̲ža'a chie' bi z̲l̲e'ele' l̲e' chawe'.
13 X̲anžo Dios wz̲ížekze' chegak benne' wen da' z̲innj ka'
dan' z̲l̲e'ele' za' gawze ža kwia yí'gake'.
14 Benne' wen da' z̲innj ka' z̲béjgake' ya ntoche' ka',

na' ba nzégake' yag ntóche'do' chégake' ka'
nich wžía yí'gake' benne' yache' ka', na' benne' ka' žiážjegekle',
nich gótgake' benne' ka' žóngake' da' naken chawe'.
15 Ya ntoche' chégake' chazen ḻazdo' kwíngakkze',
na' gáchjwgak yag ntóche'do' chégake' ka'.
16 Záka'že da' do' da' nape benne' chawe'
ka yeḻa' wnni'a z̲en da' zej nape benne' wen da' z̲innj ka',
17 dan' gátgakkze ni'a na'gak benne' wen da' z̲innj ka',
san X̲anžo na'kze z̲wíakze' benne' chawe' ka'.
18 Nonbia' X̲anžon' baḻ ža sóagake' nbángake'.
Da' zej nape benne' chawe' ka' soan to chi'ize.
19 Bi yedoé'egekle benne' ka' kate' bi žak chégake',
na' ḻo ža kate' žak wbín gata' da' gáwgake',
20 san kwia yi'gak benne' wen da' z̲innj ka',
na' benne' ka' z̲ží'igake' che X̲anžon', gak chégake' ka žak chegak yeje yix̲e' ka'.
Te chégake', na' nítgekle' ka z̲nit žen che yi'.
21 Benne' ka' bi zej nake' chawe' to da' z̲nnábgake' to chí'ido'ze, san bi ženézjwgaken',
san benne' chawe' žeyache' ḻáže'le' lježe' ka', na' z̲nez̲jwe' bi da' žiážjele'.
22 Benne' ka' z̲ḻe'el X̲anžon' ḻégake' chawe', gata' chégake' yežlyó,
san benne' ka' bi z̲ḻe'ele' chawe', kwia yí'gakkze'.
23 Da' žongak benne' chawe' ka' naken da' bḻoe'el X̲anžon' ḻégake',
na' z̲ḻe'ele' chawe' yógo'te da' žóngake'.
24 Kate' chejchégwgak benne' chawe' ka',
bi chejchégwgake' to chi'ize dan' nox̲w X̲anžon' ná'gake'.
25 Goka' x̲kwide', na' na'a naka' benne' gole,
na' batkle bḻe'ela' to benne' chawe' wsán Dios ḻe',
na' bi z̲dagak z̲a'sógake' ka' z̲nnábgakbe' bi da' gonn no benne' chégakbe'.
26 Benne' chawe' ki žeyache' ḻáže'tezle',
na' z̲nez̲jwe' bi da' žiážjele no benne',
na' z̲a'sóe' ka' žak yeḻa' ba nez chégake'.
27 Biž gono' da' bi nak chawe', san ben da' chawe',
na' so' nbankzo' to chi'ize,
28 dan' nži'il X̲anžon' da' nak ḻi ḻaže', na' bi žsane' benne' chie' ka'.
To chi'ize gape chi'ikze' ḻégake',
san wžía yi'e lježgak benne' ka' bi zej nake' chawe'.
29 Benne' chawe' ka' gata' chégake' yežlyó nga,
na' nníta'gake' to chi'ize ḻo yežlyón'.
30 Benne' chawe' z̲chaḻjze' da' žejni'ile',
na' ka z̲chi'a ḻaže'e naken chawe'.
31 Da' bchi'le Dios ḻe' yo'on yichj ḻáz̲da'we'.
Che ḻen bi chejchegwe'.
32 Benne' wen da' z̲innj z̲ḻe'ele' benne' chawen', na' žon byene' gote' ḻe'.
33 Bi wsán X̲anžon' ḻe' ḻo na' bennen' bi nake' chawe',
na' bi wžía yi'e ḻe' kate' wchi'a ḻaže'e ḻe'.
34 Bx̲en ḻaže' X̲anžon', na' ben ka z̲nna x̲tiže'e,
na' Ḻe' wchiskze' le' nich gata' chio' yežlyó nga.
Kate' kwia yi'gak benne' doḻa' ka', na' ḻe'elon'.
35 Bḻe'ela' to benne' wen da' z̲innj, benne' z̲ente,
na' góta'ḻe'e da' nape' ka da' z̲nez̲jw to yag z̲ente,
36 san wdé chie', na' biž zoe' na'a.
Bejdilja' ḻe', san bi bežeḻ-la'-ne'.
37 Blab ḻaže' ka nak che benne' ḻi ḻaže',

na' bwia bennen' nake' chawe',
dan' ga ze l̲awte gak to yel̲a' ba nez
z̲en che bennen' zoe' l̲o yel̲a'
z̲ga'n chawe',
38 san benne' wen da' z̲innj ka' kwia
yí'gakkze'.
Bi soa no lježgak benne' wen da'
z̲innj ka',
39 san X̲anžo Dios yeslé' benne'
chawe' ka',
na' L̲e' gon choche' benne' ka' kate'
bi gak chégake'.
40 X̲anžo Dios gákl̲ene' l̲égake', na'
yeslé' l̲égake'
l̲o na'gak benne' ka' bi zej nake'
chawe',
na' gon chawe'e l̲égake', dan' žx̲en
l̲áže'gake' L̲e'.

38

1 X̲ana' Dios, bi til̲o' neda' l̲o yel̲a'
zža'a chio'.
Bi wsako'o neda' l̲o yel̲a' snia chio',
2 dan' yag ntóche'do' chio' ka'
wyázgaken neda',
na' l̲en no'o bsaka' zi'o neda'.
3 Bi zoa chawe' bel̲a' žen chia' dan'
z̲žo'o neda',
na' žit yoa'a bi zej zoan chawe' dan'
bena' dol̲a'.
4 Da' z̲innj ka' da' bena' z̲bága'gaken
yichj l̲ázda'wa'.
Zej naken chia' ka to ywa' zí'il̲e'e.
5 Žia we' dot da' naka', na' z̲lal̲e'en,
na' nóžwgak we' chia' ka'.
Žaken chia' ki dan' bena' da' z̲innj.
6 Z̲da' z̲wia' l̲o yole, dan' žedoe'ela',
na' z̲beže nyacha'a dot ža, na' yele,
7 dan' dot da' naka' z̲lál̲e'en,
na' bi zoa chawe' bel̲a' žen chia'.
8 Nat ni'a na'a, na' žekla' zej nžoz̲jen
žit yoa'a.
Z̲beže l̲ža'a dan' že' zedle yichj
l̲ázda'wa'.
9 X̲ana' Dios, da' z̲dan l̲ža'a
zóal̲enen Le',
na' da' z̲beže l̲ža'a z̲lé'ekzlo' Le'.
10 Žat l̲ázda'wa', na' ba bedó l̲ža'a,
na' biž z̲l̲e'ela' chawe'.
11 Žebíga'gak lježa' ka' zíto'le ni'a che
yižwé' chia',
na' benne' z̲jo'o l̲i'a chia' ka' ba
bkwásgake'.
12 Benne' ka' žénegekle' gótgake'
neda' z̲zál̲a'gake' do yel̲j nich
senen neda',
na' benne' ka' žénegekle' góngake'
neda' z̲ia z̲nnégake' chia',
na' z̲nnágake' kwia yi'a,
na' zóatezegake' wsáka'gake' neda',
13 san neda' bi ženla', kan žak che to
benne' kwežw,
na' naka' ka to benne' bi žak nne',
benne' bi žsaljwe' žoe'e.
14 Naka' ka to benne' bi be ženle',
bennen' bi žechebe',
15 dan' žx̲en l̲ža'a Le', X̲ana' Dios.
Le' yechebo' l̲o wlaza' neda'.
16 Bi go'o latje yebégekle' ni'a che da'
žaken chia'.
Kate' chejchegwa', bi go'o l̲égake'
latje wká'n z̲en kwíngake'
dan' žak nyache' l̲ža'a,
17 san za' chejchegwa', na' z̲láteze
dot da' naka'.
18 Che l̲en yex̲óalapa' da' bi nak
chawe' da' bena',
na' gak nyache' l̲ža'a ni'a che dol̲a'
da' nbaga'a.
19 Benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda'
chawe' zej zoakze' chawe',
na' zej nake' wal̲e.
Zej nyanl̲e'e benne' ka' bi z̲l̲é'egekle'
neda' chawe', na' bi be z̲ia
bena' l̲égake'.
20 Benne' ka' žóngake' benne'
chawe' ka' z̲ia.
Zej nake' benne' ka' bi z̲l̲é'egekle'
neda' chawe' dan' žónteza'
da' naken chawe'.
21 Bi kwej yichjo' neda', X̲ana' Dios.
Dios chia', bi so' zi'to' gan zoa'.
22 Ben byene gákl̲eno' neda', X̲ana'
Dios.
Nakkzo' Le' Benne' Weslá chia'.

39

1 Neda' wnnía': "Gon chi'a binlo
kwina' nich bi gona' dol̲a' l̲o
da' wchal̲ja'.
Gon chi'a binlo da' wchal̲ja', x̲ak
zoa benne' wen da' z̲innj gan
zoa' neda'."

2 Wzóa' žize ka to benne' bi žak nnie'
na' bi be wnnía',
na' bi bchalja' da' naken chawe'
da' žala' nnia', na' bgolže da'
zzaka'a.
3 Gok lázda'wa' ka to da' žeyen,
na' xak blab laža'a chen, goken ka
to yi',
na' wnnabla' Xanžon', wnnía':
4 "Xana' Dios, bloe'el neda' da' gak
chia',
na' bal ža soa' nbana'.
Bzejní'il neda' bayén batx gata'.
5 Beno' chia' soa' nbabze ža,
na' yiz chia' bi be zej naken lawo'
Le'.

Da' likze bi be zej nak ža
chegak benách ka'.

6 "Da' li zej nak benne' ka' ka to
zólldo'ze.
Da' likze dáche'ze zej že' benne' ka'
wnné yoe ni'a che yela' nban
chégake'.
Zdan láže'gake' yela' wnni'a, na' bi
zej nnezle' no benne' gaken
chie'.
7 Na'a, Xana' Dios, ¿bizkze wxén
laža'a?
Toze Le' žala' wxén laža'a.
8 Beslá neda' lo yógo'te da' zinnj da'
bena'.
Bi go'o latje benne' yal laže' ka' gon
dítjgekle' neda'.
9 Wzóa' žize, na' bi be wnnía' dan'
beno' Le' goken ki chia'.
10 Beká'a yižwé' da' bzo' lo bela' žen
chia'.
Za' gata' lo da' žsako'o neda'.
11 Žsako'o no benne' dola' nich
wzejni'ilo'-ne',
na' ka žon beldon' zteba' laže',
Le' zchinnjo' da' nží'ižele
bennen'.

Da' likze bi be zej nak ža
chegak benách ka'.

12 "Benle da' znnabla' Le', Xana'
Dios, na' bze nag da' žliža'
Le'.
Bi so' žize kate' zoa' zbeža' lawo' Le'
dan' naka' neda' lawo' Le' ka to
benne' zdaze' yežlyó.
Naka' ka to byinne zdezba' kan gok-
gak xa xna' wdé chia' ka'.
13 Bi be gono' chia' to chi'ize
nich gata' latje yezí' laža'a,
dan' la' yeza'tia' yežlyó nga, na' biž
soa'."

40

1 Lo yela' zen laže' chia' wleza' Xana'
Dios,
na' bze nage' chia', na' benle' da'
wnnabla' Le'.
2 Bebeje' neda' ka to lo yežw gže', na'
lo da' nak ka gona'.
Bzoe' ni'a to lo yej xe, na' begoé'e
neda' nez chawe'.
3 Bene' ga žola' to da' kob da' zka'n
zenen Xanžon'.
Benne' zante lé'egekle' da' ni da'
bene' Le',
na' žébegake' Le', na' wxén láže'gake'
Xanžo Dios.
4 Ba nez zen naken che bennen'
žxen laže'e Xanžo Dios,
na' bi žónlene' tzen benne' ka'
zží'igake' che Dios,
na' kege len benne' ka' zka'n
zéngake' lo'a ka'.

5 Da' zenle'e beno', Xana' Dios, na'
žebanlto',
na' ka zej nak da' žak lažo'o Le'
gono' cheto', bi gak wlabto'
lawo' Le'.
Cha' wzenla' no benne' ka zej
naken,
na' cha' wchalja' chégaken, bi gak
wlaba' légaken.
6 Bi chaz lažo'o biado' ka' gota'
lawo' Le', cha' to da' gonna'
chio'.
Bi znnabo' biado' ka' wzeya' lawo'
Le',
na' žen chegak biado' ka' da' ko'an
lawo' Le' ni'a che dola' chia',
san bsaljo' naga' nich yenla' chi'o.
7 Naž wnnía': "Bwia nga, za'a neda'.
Nyejw le'e yiche la'y ka nak chia'.
8 Žaz laža'a gona' da' žak lažo'o Le',
Dios chia',

na' da' wnnakzo' Le' yo'on l̲o yichj
l̲ázda'wa'."
9 Ba bzenla' benne' ka' da' chawe'
da' nako' gan zej ndobe
benne' zante ka' l̲awo' Le'.
Bwia nga, bi wzóa' žize, na'
nnézkzelon' Le', X̲ana' Dios.
10 Bi bkáche'za' da' chawe' da' nako'
l̲o l̲ázda'wa',
san bchal̲jkza' ka nak yel̲a' l̲i l̲aže'
chio', na' kan žesló' benne'
ka'.
Bi wzóa' žize ka nak yel̲a' žeyache'
l̲aže' chio',
na' ka nak da' naken dot da' li
chio' ladjw benne' zante zej
ndobe' chio' Le'.
11 X̲ana' Dios, bi želo' yeyache'
l̲áže'lo' neda'.
Yel̲a' žeyache' l̲aže' chio', na' da'
likze chio' žákl̲entezegaken
neda'.
12 Nyéchjgekle da' bi nak chawe' ka'
neda',
na' da' bi nak chawe' ka' da' bena'
zej žian neda'.
Che l̲en bi gak chis l̲awa' l̲awo' Le'.
Zej nyanžen ka zej nak yicha'
yichja' na' žedó l̲aža'a.
13 Z̲nnabla' Le', X̲ana' Dios, yesló'
neda'.
X̲ana' Dios, ben byene gákl̲eno'
neda'.
14 Ben ga yedoé'egekle, na'
chíx̲gekle benne' ka'
žénegekle' gótgake' neda'.
Ben ga wz̲onnjgak, na' yedoé'egekle
benne' ka' žak l̲áže'gake'
góngake' neda' z̲ia.
15 Ben ga chíx̲gekle, na' wz̲onnjgak
benne' ka' ben dítjgekle'
neda'.
16 Ben ga yebégekle, na' soagak l̲o
yel̲a' ba nez benne' ka' žx̲en
l̲áže'gake' Le',
na' nnégakkze benne' ka' zej nži'ile'
Le', Benne' Weslá chégake'.
Nnágake': "¡Ga'n z̲en X̲anžon'!"
17 L̲a'kze wsáka'gake' neda', na' gak
nyache' l̲aža'a,
bi gal̲ l̲ažo'o Le' neda', X̲ana' Dios.
Le' žákl̲eno' neda', na' žesló' neda'.
X̲ana' Dios. Bi želo' gákl̲eno' neda'.

41

1 Ba nez z̲en naken che bennen' že'
l̲aže'e benne' yache' ka'.
Bi ža zoe' l̲o da' zede, yeslá X̲anžon'
l̲e'.
2 X̲anžon' gape chi'ikze' l̲e', na'
wnez̲jwe' l̲e' yel̲a' nban.
Gak to yel̲a' ba nez z̲en che bennen'
l̲o yežlyó nga,
na' bi wdé X̲anžon' l̲e' l̲o na'gak
benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' l̲e'
chawe'.
3 X̲anžo Dios góx̲wkze' l̲e' kate' die'
gan z̲záka'l̲i'e.
Yeyón chawe'e dot da' nake' katen'
bi zoe' chawe'.
4 Wnnía': "X̲ana' Dios, beyache'
l̲aže'l neda'.
Beyón be' da' nakkza' dan' bena'
dol̲a' kate' bži'a chio' Le'."
5 Benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda'
chawe' z̲nnégake' chia', na'
z̲nnábgake':
"¿Batx̲ gat benne' ni, na' gak gal̲
l̲áže'to' l̲e'?"
6 Žedjwíagake' neda', san kege nich
gak chia' da' chawe'.
Z̲béjgake' neda' diža' nich gak
nnégake' chia',
na' kate' žežójgake', na' z̲zégake'
dižan'.
7 Kate' z̲dobgak benne' ka' bi
z̲l̲é'egekle' neda' chawe', na'
z̲nnétezegake' chia'.
Z̲chál̲jl̲entezegake' ljéžgake' ka'
chia' neda', na' z̲nnágake':
8 "Ba de'e to yižwé' da' goten l̲e',
na' biž yeyase' gan die'."
9 L̲eska' bennen' bga'n chawe'e l̲en
neda', bennen' bx̲en l̲aža'a,
na' bdáwl̲enkze' neda',
benne' ni wnnekze' chia' neda'
10 san Le', X̲ana' Dios, beyache'
l̲aže'l neda', na' ben ga
yeyasa',
na' yebi'a chegak benne' ka' da'
yeyál̲a'gake'.
11 Kikze nnezla' žona' da' žaz l̲ažo'o
Le',
na' bennen' bi z̲l̲e'ele' neda' chawe'
bi be gak gone' chia'.

12 Le' nóxwkzo' neda' dan' naka' gazjw laže',
na' bzo' neda' lawo' Le' to chi'ize.

13 ¡Ga'n zen Xanžon'!
Nake' Dios chegak benne' Israel ka'
yógo'te yiz nníta'gake', na' to chi'ize.
Ka'kze naken, na' ka'kze gaken.

42

1 Ka žon bžina' yixe' zbéžeya'aba' dan' zbilba',
ka' znnab be' da' nakkza' da' nak chio', Dios.
2 Zbile be' da' nakkza' dan' naken chio', Dios ban.
¿Batx gak yida' nich la'a lawo' Le', Dios?

3 Nis da' zbeža' goken ka yet žawa' dot ža, na' yel,
na' znnábgekle' neda' yógo'te ža, na' znnágake':
"¿Ganzkze Dios chio'?"
4 Žezá' laža'a da' ki, na' zbeže laža'a.
Žezá' laža'a kan wyá'alena' benne' zan ka', na' wnezwa' láwgake' lo liž Dios,
Belžo lo yela' žebele, na' bka'n zenžo Dios lo lni.

5 ¿Biz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?
¿Biz chen' že' zedlo' lo yichj lázda'wa'?
Bxen laže' Dios dan' wká'n zenkza' Le' da' yoble.
Nake' Benne' Weslá chia', na' Dios chia'.

6 Xana' Dios, ba nat ni'a na' be' da' nakkza' lo yichj lázda'wa'.
Che len žezá' laža'a chio' kate' ne zoa' lo yežlyó yechela'ale yegw Jordán nga,
lo ya'a Hermón gan že' Ya'a Misar.
7 Ka nak žaxto' da' žon nisdo', ka' žon to nis wbá'a chio', Dios.
Zzaka' be' da' nakkza' dan' nis wbá'a dan' bselo'o zchen' neda'.

8 Tža tža žeyache' laže'l Xanžon' neda',
na' žel golkza' da' we lawa' Le',
na' wchájjlena' Dios, Bennen' žonne' yela' nban chia'.
9 Yapa' Dios: "Le' žape chi'o neda'.
¿Biz chen' nal lažo'o neda'?
¿Biz chen' žak nyache' laža'a dan' benne' bi zle'ele' neda' chawe' žsake'e neda'?"
10 Žlagak žit yoa'a dan' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' žon dítjgekle' neda'.
Tža tža znnábgekle' neda', na' znnagake':
"¿Ganzkze Dios chio'?"

11 ¿Biz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?
¿Biz chen' že' zedlo' lo yichj lázda'wa'?
Bxen laže' Dios dan' wká'n zenkza' Le' da' yoble.
Nake' Benne' žeslé' neda', na' Dios chia'.

43

1 Bchi'a laže' neda', Xana' Dios, na' bloe'e law naka' chawe'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zzóagake' Le' chela'ale,
na' lo na'gak benne' wen laže' ka', benne' wen da' zinnj ka'.
2 Nako' Le' Dios chia', na' zzoa chocho' neda'.
¿Biz chen' bsan lažo'o neda'?
¿Biz chen' žak nyache' laža'a dan' benne' bi zle'ele' neda' chawe' žsaka' zi'e neda'?
3 Bsela' yela' baní' chio', na' da' likze chio' ga zoa' ni.
Da' ki yegó'ogaken neda' nez.
Wché'gaken neda' law ya'a la'y chio', na' gan zoakzo' Le'.

4 Choa'a gan zoa bkog la'y che Dios.
Choa'a law Dios, Bennen' žone' ga žebela', na' gan soa' lo yela' ba nez.

Wká'n zena' Le' len da' žinna'.
Le' nako' Dios chia' neda'.

5 ¿Biz chen' žat ni'a no'o, be' da' nakkza'?
¿Biz chen' že' zedlo' lo yichj lázda'wa'?
Bxen laže' Dios dan' wká'n zenkza' Le' da' yoble.
Nake' Benne' žeslé' neda', na' Dios chia'.

44

1 Dios, xa xna' gole cheto' ka' bzéngekle' neto'
da' beno' lo ža chégake', dan' beno' yiz wdé ka'.
2 Bchinnjo' yezika' yež ka' lawgak xa xna' gole cheto' ka',
na' bnnito'o légake' lo latje chegak benách ca'.
Bsáka'li'o benne' yež ka', san bzoa chocho' benne' chio' ka' lo yežlyó gan zoato' neto' na'a.
3 Xa xna' gole cheto' ka' bi wzí'gake' yežlyó nga len ya ntoche' chégakkze' ka'.
Bi beslá kwíngake' len yela' wale da' zej nape',
san Le' besló' légake' len yela' wak chio',
na' len yela' wale chio', na' len yela' zen chio',
dan' wyáz lažo'o légake'.
4 Le', Dios, nako' Benne' Wnná Bia' chia'.
Beslá neto', za'só Jakob.
5 Len yela' wak chio' Le' wzéxjwto' benne' ka' zdíl-lengake' neto'.
Ni'a chio' Le' zzéxjwto' légake'.
6 Bi wxén laža'a yag ntoche' chia',
dan' bi yeslán neda'.
7 Le' wdape chi'o neto' nich bi be gok gongak cheto' benne' ka' bi zlé'egekle' neto' chawe'.
Beno' ga bedoé'egekle benne' ka' zžá'agake' neto'.
8 Ni'a chio' Le', Dios, sóatezto' lo yela' ba nez,
na' to chi'ize wxén láže'to' Le',
9 san wléj yichjo' neto', na' beno' ga žedoe'elto',
na' bi žéjleno' benne' cheto' ka', benne' žjake' lo wdile.
10 Beno' ga bzonnjto' lawgak benne' ka' zdíl-lengake' neto',
na' benne' ka' zží'igake' cheto' beká'agake' yógo'te da' wdapto'.
11 Bdio' neto' ka zila' ka' lo na'gak benne' ka' žótgake' neto',
na' beslaso' neto' ladjw benne' zi'to' ka'.
12 Bdezo' neto', benne' chio' ka', lo ná'gake',
na' bi be bezi'o.
13 Beno' ga benne' yež gawze ka' znnégake' cheto'.
Benne' zej nyechjle' neto' zká'ngake' neto' ka'ze, na' žzížegake' cheto'.
14 Bzo' neto' ka to da' znnagak benne' wláž cheto' ka' naken to da' nyáche'le'e.
Kate' zlé'egekle benne' ka' neto', zta yíchjgake',
na' žebángekle' ka žak nyache' láže'to'.
15 Tža tža žedoé'etezla', na' žé'teza' lo da' zedle'e.
16 Znnégake' chia', na' zzóagake' neda' chela'ale.
Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zži'igake' chia', na' žóngake' neda' zia.
17 Yógo'te da' ki žákgaken cheto', san bi na' gal láže'to' Le'.
Bi na' wzoato' chela'ale xtižo'o dan' bénleno' neto'.
18 Bi na' wsán láže'to' Le',
na' bi na' wzoato' chela'ale da' bchi'lo' neto'.
19 ¿Biz chen' bzo' neto' chela'ale lo latj chegak bia snia ka',
na' bzo' neto' gan za' gatto'?

20 Chela' gol láže'to' Dios cheto',
o chela' bka'n zento' lo'a ka',
21 ¿bi žala' ža'a Dios neto' ni'a che da' ki?
Le' nnézkzele' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benne' ka'.

22 Dan' nakto' chio', tža tža zóagake' gótgake' neto'.

Béngake' neto' ka z̲ila' za' gótgake'-
ba'.

23 ¡Bebán, X̲anto' Dios! ¿Biz̲ chen'
z̲taso'?
¡Bebán! ¡Bi so' zi'to' to chi'ize!

24 ¿Biz̲ chen' bkache' kwino',
na' bi žákbe'elo' kan z̲záka'l̲e'eto',
na' kan z̲kóngekle benne' ka' neto'
žin?
25 Ba nat ni'a na' be' da' nakkzto',
dan' bzéx̲jwgake' neto', na'
žx̲óbgake' neto' l̲o yo.

26 ¡Wzó ža'! ¡Gokl̲en neto'!
¡L̲o yel̲a' žeyache' l̲aže' chio',
beslá neto'!

45

1 Yo'o yichj l̲ázda'wa' diža' x̲tanl̲e'e
ka',
na' gol̲kza' ka nak che benne' wnná
bia'.
Gol̲kza' da' bzoj to benne' z̲chálj̲li'e
chawe'.

2 Nako' le' x̲tánle'eže ka yógo'te
benne' ka'.
Nak cheto' yel̲a' ba nez ni'a che da'
z̲chalj̲o',
dan' Dios ben cháwe'kze' le' to
chi'ize.
3 Bda' ya ntoche' chio' žoa'a l̲i'o, le',
benne' wal̲e,
l̲o yel̲a' z̲en chio', na' l̲o yel̲a' wnná
bia' chio'.
4 L̲o yel̲a' z̲en chio' zo' nbankzo'.
Bkonle žin diža' li, na' yel̲a' gax̲jw
l̲aže',
na' da' chawe', na' wzejní'il kwino'
da' z̲enl̲e'e ka'.
5 Zej nl̲ál̲e'egak yag ntóche'do' chio'
ka',
da' ka' gótgaken benne' yež ka' l̲awo'
le',
na' cházgaken l̲ázdo'gak benne' ka'
z̲žá'agake' le'.

6 Gan ži'o, Dios, žen' to chi'ize, na'
sóatezen.
Chawe' nak ka z̲nna bi'o.
7 Nži'ilo' da' nak chawe',
na' bi z̲l̲e'elo' chawe' da' bi nak
chawe'.

Che l̲en Dios chio' bzoe' le' latje
chio', gan žebél̲e'eželo' ka
lježo' ka'.
8 Z̲l̲a' z̲ix̲ z̲a lano' l̲en da' ka' zej
naken mirra, na' áloe, na' ka-
sia, da' ka' z̲l̲á'gaken z̲ix̲.
L̲o ližo' da' záka'l̲e'en z̲zóagake' le' l̲o
yel̲a' ba nez.
9 Bi' no'le chegak benne' wnná bia'
ka' zej zoabe' ladjw z̲o'lo' ka',
no'le ka' zej nakže' blo.
Kwito' l̲i ža že' bi' no'len' gakbe'
z̲o'lo', bi' no'len' si'be' oro da'
zan' zaka' yež Ofir.

10 Bze nag, nó'ledo', na' bwia nga,
na' benle da' nnia'.
Žal̲a' gal̲ l̲ažo'o lažo', na' liž x̲o',
11 na' benne' wnná bian' dan l̲aže'e
yel̲a' x̲tan chio'.
Gok gax̲jw l̲aže' l̲awe' l̲e' dan' nake'
l̲e' x̲ano',
12 na' l̲a'gak no'le yež Tiro ka' l̲awo'
le', zej noe'e da' gónngake'
chio'.
Nnabgak benne' wnni'a ka' to da'
gono' chégake'.

13 X̲tanle'e nak bi' no'le che benne'
wnná bian' l̲o yo'o gan zoe'.
Z̲a lánabe' nzin' da' x̲tan ka' da' zej
naken oro.
14 Wché'gake'-be' l̲aw benne' wnná
bian',
nákwbe' z̲a lánabe' dan' nwa'l̲e'en
da' x̲tan ka'.
X̲kwide' nó'ledo' ka' chjakbe'
x̲kóže'lbe'.
Nó'ledo' ki, no'le lježbe' ka',
wché'gakbe' l̲ebe' l̲aw benne'
wnná bian'.

15 L̲o yel̲a' žebele, na' l̲o yel̲a' ba nez
wché'gakbe' l̲ebe',
na' chó'ogakbe' ližo', benne' wnná
bia'.
16 L̲o latje chegak x̲a x̲to'o ka' soa-
gak z̲i'no' ka'.
Gono' ga nna bia'gak x̲kwide' chio'
ka' do z̲ente yežlyó.

17 Gona' ga chejsá' ḻáže'gak yógo'te
benne' ka' lo'.
Che ḻen wká'n ẕengak benne' ka' le'
yógo'te yiz so', na' to chi'ize.

46

1 Dios ẕḻe'ekzle' žo'o, na' žone' žo'o
benne' waḻe ka'.
Zóateze' gákḻene' žo'o kate' ẕzáka'žo.
2 Che ḻen, bi žébežo ḻa'kze x̱o' yežlyó
nga,
na' chejchazgak ya'a ka' ḻo nisdo',
3 na' ḻa'kze chasḻe'e nisdon', na'
gonḻe'en žax̱to',
na' ẕízegak ya'a ka' ni'a che da' žẕo'.
4 De to yegw da' ẕnnen ḻo yeḻa' žebele
ḻo yež che Dios,
na' ḻo liž Dios, Bennen' nape' dot
yeḻa' ẕen.
5 Dios zoe' yežen', na' batkle kwia
yin'.
Yide' zildo' na' gákḻene' benne' wláž
ka' che yežen'.
6 Ẕbéžeya'agak benne' yežlyó nga,
na' ẕzébegake' Dios, Benne'
Wnná Bia' Ẕen.
Ẕnne Dios kan ẕnne wzió', na' ẕbia yi'
yežlyó.

7 Dios, Bennen' nape' dot yeḻa' wak,
zóaḻene' žo'o.
Dios na' che Jakob ẕkache'
chawe'e žo'o.

8 Le da ḻé'elele da' ka' ben X̱anžon'.
Le wia dan' bene' ḻo yežlyó dan'
žonen ga žebanlžo.
9 Ẕzoa žie' wdiḻe ka' žákgaken do
ẕente yežlyó.
Žichje' da' ka' ẕsegak yag ntóche'do'
ka',
na' ẕzoẕjwe' yag ntoche' ka' che
wdiḻe,
na' ẕzeye' karro ka' che wdiḻe.
10 Ẕnna Dios: "Le soa žize, na' le
nnezle naka' Dios.
Napža' yeḻa' wak ka da' zej nape
yógo'te yež ka'.
Napža' yeḻa' wak ka da' zej nape
benne' dot yežlyó."

11 Dios, Bennen' nape' dot yeḻa'
wak, zóaḻene' žo'o.
Dios na' che Jakob ẕkache'
chawe'e žo'o.

47

1 ¡Le kapa' na'le, ḻe'e, yógo'te benne'
ka'!
¡Le wká'n ẕen Dios ḻen yeḻa'
žebele!

2 Žaḻa' žébežo X̱anžon', Bennen'
nape' dot yeḻa' wak.
Nake' Benne' Wnná Bia' Ẕen, na'
ẕnna bi'e dot yežlyó.
3 Bdie' benne' zi'to' ka' ḻo na'žo.
Bnnite'e žo'o nich nna bia'žo yež
ka'.
4 Beké'e yežlyó nga ḻo ná'gake', na'
bennen' chežo,
na' naken to yežlyó x̱tanḻe'e che
ẕa'só Jakob ka', benne' ka'
nži'ile'.
5 Ẕben Dios gan ži'e ẕnna bi'e.
Ẕbéžegak lozgak bia ka' kate' ẕben
X̱anžon' ga na'.

6 ¡Le goḻ da' wká'n ẕenle Dios! ¡Le
goḻ!
¡Le goḻ da' wká'n ẕenle Bennen'
ẕnna bi'e žo'o!

7 Dios nake' Benne' Wnná Bia' Ẕen
dot ḻo yežlyó nga.
¡Le goḻ chie' ḻen dot yeḻa' žejní'il
chele!
8 Že' Dios gan ẕnna bi'e, ḻo latje la'y
na'.
Ẕnna bi'e yógo'te yež ka'.
9 Ẕdobgak benne' ka' ẕnna biá'gake'
yógo'te yež ka'
tẕen ḻen benne' ka' che Dios che
Bran.
10 Benne' ka' ẕnna biá'gake' do ẕente
yežlyó nga
bdégake' yeḻa' wnná bia' chégake' ḻo
na' Dios.
Ḻe' ẕnna bi'e yógo'te benne' wnná
bia' ka'.

48

1 Ẕenḻe'e nak X̱anžon', na' žaḻa'
wká'n ẕénḻe'ežo Ḻe'

ḻo yež che Dios chežo, dan' žen' ḻaw
ya'a la'y chie'.
2 Sión, ya'a ẕen che Dios, naken sibe,
na' x̱tanḻe'e.
Naken yež che Benne' Wnná Bia'
Ẕen,
da' žonnen yeḻa' žebele chegak
benách dot yežlyó nga.
3 Dios bḻoe'ele' ḻaw ẕkache' chawe'e
žo'o.
Zoe' ḻo yo'o zaka' ka' che yež chien'.
4 Bdobgak benne' wnná bia' ka',
na' bḻá'gake' nich tíḻ-ḻengake'
benne' yežen' ka',
5 san kate' bḻé'egeklen', na'
bebángekle'.
Bžébegake', na' bẕónnjgake'.
6 Wžé' zédḻe'egekle', na' wẕáka'ḻe'egake'
ka žak che to no'le za' gaḻj bi' že'n
chie'.
7 Gókgake' ka barkw ka' žx̱íte'gaken
kate' žakḻe'e be' ḻo nisdo'.
8 Benlžo che da' ben Dios, na' na'a
ba bḻe'elžon
ḻo yež che X̱anžon', Bennen' nape'
dot yeḻa' wak.
Ḻe' wzóa chawe'e yež nga to chi'ize.

9 Ga nak ḻo yodo' chio' Le', Dios,
žezá' ḻáže'to' ka nak yeḻa' ži'i ḻaže'
ẕen chio'.
10 Gáte'teze ẕka'n ẕengak benách ka'
Le',
na' yeḻa' ẕen chio' ẕžinen do ẕente
yežlyó.
Ka ẕnna bi'o naken chawe'.
11 Yebéḻe'egekle benne' ka'
nníta'gake' yež Sión.
Yebégekle benne' ka' nníta'gake'
yež ka' che Judá dan' ẕchi'a
ḻáže'kzo' ḻégake'.

12 Ḻe'e, benne' ka' che Dios, le
chechjle žoa'a yežen'.
Le wláb yo'o sibe ka', da' ka' žape
chí'igaken yežen'.
13 Le wia nga ka nak ze'e ẕen da'
nyechjlen yežen'.
Le wia binlo ka zej nak yo'o waḻe
ka' chen,
nich wzénlele x̱kwide' chele ka' ka
zej naken.
14 Dios ni nakkze' Dios chežo to
chi'ize.
Ḻe' wḻoé'ekzle' žo'o nez chawe'.

49

1 Le yenle da' ni, ḻe'e, benne' yógo'te
yež ka'.
Le wzé nag, ḻe'e, benne' dot yežlyó
nga,
2 ḻe'e, benne' blo ka', na' ḻe'e, benne'
gax̱jw ka',
ḻe'e, benne' wnni'a ka', na' ḻe'e,
benne' yache' ka'.
3 Wchaḻjkza' da' naken che yeḻa'
žejní'il,
na' wzejni'ila' ḻe'e da' yo'on yichj
ḻáẕda'wa'.
4 Bze nag diža' ki che yeḻa' žejní'il.
Goḻkza' che to da' ngache', na'
chinna' da' žóḻ-ḻena'.
5 ¿Biẕ chen' žon byenen žeba' ḻo ža
che da' zede,
kate' nyechjlen neda' da' ẕinnj
da' žongak benne' ka' bi
ẕḻé'egekle' neda' chawe'?
6 Benne' ka' žx̱en ḻáže'gake' da' zej
nake',
na' ẕka'n ẕen kwíngake' dan' zej
nape' yeḻa' wnni'a.
7 Bi be gak góngake' da' yebéj
chawen' ljéžgake' ka',
na' bi gak wnéẕjwgake' to da' yeslán
ḻégake',
8-9 nich sóatezegake' nbángake'
nich batkle nnitle beḻa' žen
chégake'
dan' ẕenḻe'e nak da' yeya'wn yeḻa'
nban chegak benách,
na' batkle gak no benne' chiẕjwen'.
10 Ḻé'egekle' žatgak benne'
žejní'igekle',
na' žak chégake' tḻebe kan žak
chegak benne' yaḻ ḻaže' ka',
na' chegak benne' ḻaẕdo' zide
ka',
na' wká'ngake' yeḻa' wnni'a chégake'
ḻo na'gak benne' yoble ka'.
11 Ẕnna ḻáže'gake' sóatezegak
ẕa'sógake' ka',
na' ga'ngak lížgake' nich gákgaken
chegak yógo'te kwe'
ẕa'sógake' ka',

na' z̲zóagake' la yežlyó chégake' kan
légake',
12 san bi gá'nteze benne' ka' l̲o yel̲a'
ba nez.
Zej nake' ka bia yix̲e' ka', bia ka'
žátgakba'.
13 Yógo'te da' žóngake' naken
dáche'ze,
na' wká'ngake' da' bx̲en l̲áže'gake'.
14 Zej nake' ka to kwe' z̲ila' ka'
žjakba' l̲o yi' gabíl,
gan gape chi'i yel̲a' got l̲égakba',
na' benne' chawe' ka' nna biá'gake'
benne' wnni'a ka' kate' za'
cha'ní',
na' kwia yi'gak da' ka' wdápgake',
na' yi' gabíl naken gan nníta'tezegake'.
15 Dios yeya'we' yel̲a' nban chia' l̲o
yi' gabíl
na' yechi'e neda' gan zoakze' L̲e'.
16 Bi kwe' zedlo' kate' no benne'
z̲zí'l̲i'e yel̲a' wnni'a,
na' kate' žone' liže' da' záka'l̲e'en.
17 Kate' gate' bi be yechi'e,
na' bi chejl̲en yel̲a' wnni'a chien' l̲e'.
18 L̲a'kze x̲ak wzóe' nbane' gok chie'
yel̲a' ba nez z̲en,
na' bka'n z̲engak benne' ka' l̲e'
katen' wzóe' nbane',
19 san choe'e gan zej nnita' x̲a
x̲ta'we' ka',
na' batkle l̲e'ele' yel̲a' baní'.
20 Žápegak benne' ka' l̲e' ba la'ne san
bi žákbe'ele'
nake' ka bia yix̲e' ka', bia ka'
žátgakba'.

50

1 Z̲nne X̲anžo Dios, na' z̲tobe' benne'
dot yežlyó,
benne' ka' žé'gake' gan z̲la' wbíž, na'
gan ženen.
2 L̲o Ya'a Sión, da' naken x̲tanl̲e'e ba
bza'ní' Dios.
3 Yel̲á' Dios chežo, na' bi soe' žize.
Z̲enkze yi' l̲awe' L̲e', na' gakl̲e'e be'
bdone' dan' chechjlen L̲e'.
4 Wtobe' benne' ka' nníta'gake'
ya'abá na'le,
na' benne' ka' nníta'gake' yežlyó
nga,
nich wchi'a l̲aže'e benne' chie' ka'.
5 Z̲nne': "Le wtób benne' chia' ka',
benne' ka' bénl̲engake' neda' to
diža',
dan' bzoa chóchgake' l̲en žen chegak
biado' ka'."
6 Da' zoan ya'abá z̲l̲oe'e l̲awn nak
Dios chawe',
dan' nake' Benne' wchi'a l̲aže'e
benách ka'.
7 Z̲nne': "Le yenle, benne' chia' ka',
na' wchal̲ja'.
Le wzé nag, benne' Israel ka',
na' nnia' da' yesbaga'a l̲e'e z̲ia.
Neda', Dios, naka' Dios chele.
8 Bi til̲a' l̲e'e ni'a chegak biado' ka'
betle l̲awa',
na' ni'a chegak biado' ka' bzeyle,
da' ka' z̲gó'otezele l̲awa' neda'.
9 Bi si'a beždo ka' l̲o na'le l̲e'e,
na' chibo byo ka', bia chele ka'.
10 Yógo'te bia yix̲e' ka' zej nakba'
chia',
na' yógo'te bia beždo' ka',
bia zej zoaba' l̲o ya'ado' ka'.
11 Yógo'te bia ka' zoa x̲ílgakba'
yó'ogakba' l̲o na'a,
na' l̲ezka' yógo'te bia ka' zej zoaba'
nbángakba'.
12 Cha' tona' neda', bi yapa' l̲e'e bi
da' gonnle chia'
dan' yežlyó, na' yógo'te da' zej den
l̲awlen zej naken chia'.
13 ¿žon byenen gawa' x̲pél̲a'gak bež
ka',
cha' ye'ja' žen chegak chibo byo
ka'?"

14 Le ko'o l̲aw Dios da' wká'n z̲enle
L̲e',
na' le wnez̲jw da' wchebe l̲áže'le l̲aw
Dios z̲ente.
15 L̲ezka' z̲nne': "Bl̲iž neda' l̲o ža
katen' gak da' wžía yin'
benách ka',
na' yeslá' le', na' le' gapo' neda' ba
la'ne."
16 Dios ži'e no benne' wen da' z̲innj:
"¿žeklo' z̲chal̲jo' le' kan nak da' wn-
nakza' neda',
na' z̲nnio' che x̲tiža'a dan' bénl̲ena'
benách chia' ka'?

17 Le' bi zle'elo' neda' chawe' kate'
zloe'ela' le' da' bi nak chawe'
da' žono',
na' zzo' chela'ale diža' chia'.
18 Kate' zle'elo' to benne' wbán, na'
žono' le' tzen,
na' nako' toze len benne' ka',
benne' zbej yíchjgake' neda'.
19 Žónteze žono' da' zia,
na' zcháljtezo' da' wen laže'.
20 Znnétezo' che lježkzo',
na' žesbago'o zia xkwide' che
xna'kzo'.
21 Beno' da' ki, san neda' wzóa' žize.
Goklo' naka' neda' to benne' ka
nako' le',
san tilkza' le', na' wloe'ela' le' ka
nak da' beno'.
22 Le chejní'il da' ni na'a, le'e žal
láže'le Dios,
nich bi wzózj Dios le'e,
na' biž soa no benne' yeslé' le'e.
23 Bennen' ko'e lawa' da' wká'n
zene' neda' gape' neda' ba
la'ne,
na' bennen' zzoa choch kwine' nich
gone' da' chawe',
wloe'ela' le' zoa' yeslá' le', na' naka'
Dios chie'."

51

1 Goklen neda', Dios, lo yela' ži'i
laže' chio'.
Lo yela' žeyache' laže' chio' beká'a
zia da' nbaga'a.
2 Wdíb neda' che da' bi nak chawe'
da' bena'.
Bka'n chawe' neda' che dola' da'
nbaga'a.
3 Žeyónbi'a bži'a chio' Le' len dan'
bena'.
Dola' ka' bena' žesbága'gaken neda'
zia.
4 Lawo' Le' bena' dolan'. O', lawo'
Le'.
Bena' da' bi naken chawe' lawo' Le'.
Ki znno' naken chia' nich gak bia'
nako' chawe' ni'a che da'
znno'.
Naken li laže' kan zchi'a lažo'o
benách ka'.
5 Bwia nga, bache nbága'kza' dola'
katen' golja'.
Lo dola' wzoakza' katen' bsan
xna'a neda'.
6 Žak lažo'o Le' soa da' likze lo yichj
lázda'wa',
na' lo yichj lázda'wa' bzo' yela'
žejní'il.
7 Bka'n chawe' neda' len da' zkonlo'
žin, na' yega'na' chawe'.
Wdíb neda', na' gakža' chiche ka
nak bejw.
8 Bzoa chia' yela' žebele, na' yela' ba
nez,
na' žit ka' da' yoa'a gá'ngaken choch,
žit ka' bdichjo' Le'.
9 Bi chejsá' lažo'o dola' ka' nbaga'a,
na' beká'a yógo'te da' bi nak chawe'
da' bena'.
10 Dios, beyón chawe' yichj
lázda'wa',
na' bzoa to be' li laže' lo yichj
lázda'wa'.
11 Bi wkwaso' neda' lawo' Le',
na' bi yekó'o be' la'y chio' lo yichj
lázda'wa'.
12 Bebí'i chia' yela' žebele che yela'
weslá chio',
na' bzoa choch be' chawe' dan'
yoa'a.
13 Naž wsedla' benne' wen da' zinnj
ka' da' žaz lažo'o góngake',
na' benne' dola' ka' yeyákgake' chio'
Le'.
14 Beslá neda' lo zia da' nbaga'a,
beta' to benne'.
Dios, nako' Benne' Weslá chia',
na' golkza' che da' chawe' da' nako'
Le'.
15 Xana' Dios, bsaljw žoa'a,
na' wzenla' benách ka' da' we lawa'
Le'.
16 Bi žaz lažo'o biado' ka' gota'-ba'
lawo' Le',
na' bi žaz lažo'o biado' ka' wzeya'
lawo' Le'.
17 Da' žala' ko'ožo law Dios da' žaz
laže'e naken to lazdo' gaxjw
laže'.
To lazdo' gaxjw laže', na' da' žeyát
lažen' bi wzó' chela'ale, Dios.
18 Lo yela' ži'i laže' chio', ben chawe'
yež Sión.
Beyón ze'e da' žape chi'in yež
Jerusalén'.

19 Naž chaz ḻažo'o biado' ka' gotto'
ḻawo' Le' ḻo da' nak chawe',
na' biado' ka' wzeyto' ḻawo' Le'.
Naž gótgake' biado' ka' ḻo bkog la'y
chio'.

52

1 ¿Ẓka'n ẓen kwino', benne' waḻe,
ni'a che da' ẓinnj da' beno'
dan' zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' che
Dios?
2 Ẓcháljtezo' che da' ẓia da' gono' che
lježo'.
Da' ẓnno' naken ka to ya ntoche'
dan' žon ḻáže'len lježon'.
3 Nží'ižełoʼ da' bi nak chawe' ka
nži'ilo' da' naken chawe'
na' ẓdan ḻáže'žo' da' wen ḻaže' ka
ẓdan ḻažo'o da' li.
4 Nži'ilo' diža' ka' žon dítjgeklen
benne' ka', le', benne' wen
ḻaže'.
5 Ni'a che da' ki wžía yi' Dios le' to
chi'ize.
Goxe' le', na' yeké'e le' gan zoakzo',
na' wkwase' le' gan zej nnita'
benne' ban ka'.
6 Ḻé'egekle benne' chawe' ka' da' ni,
na' žébegake'.
Wẓížegake' chio' le', na' nnágake':
7 "Le wia nga, benne' ni bi bxen
ḻaže'e Dios nich gape chi'e ḻe'.
Bxen ḻáže'kze' yeḻa' wnni'a ẓenḻe'e
chie',
na' nga'nze' ḻo da' bi nak chawe' da'
žone'."
8 San neda' naka' ka to yag olibo
dan' žen' ḻi'a liž Dios.
Žxen ḻáže'teza' yeḻa' žeyache' ḻaže'
che Dios.
9 Wká'n ẓenkza' Ḻe' to chi'ize dan'
bene' da' ki.
Wxén ḻaža'a La la'y chie' ḻawgak
benne' chie' ka' dan' naken
chawe' gonan'.

53

1 Benne' yaḻ ḻaže' ka' ḻo ḻáẓdo'gake'
ẓnnágake':
"Bi zoa Dios."
Yógo'tie' zej nbage'e ẓia, dan'
béngake' da' ẓinnj.
Bi zoa no benne' žone' da' naken
chawe'.
2 Zoa Dios ya'abá, na' ẓwie' benne'
ka',
nich ḻe'ele' cha' zoa no benne'
žejni'ile',
bennen' žape' Dios ba la'ne,
3 san yógo'te benne' ka' zej nbej
yíchjgake' Dios.
Yógo'tie' zej nbage'e ẓia.
Bi zoa no benne' žone' da' naken
chawe', nitóe'.
4 Ẓnna Dios: "¿Bi žejní'igekle benne'
wen da' ẓinnj ka'?
Že'j žáwgake' da' ẓbángake' chegak
benách chia' ka',
na' bi žénegekle' gónbia'gake' neda'."
5 San žin ža žébegake' da' sáka'gake'.
Gosḻas Dios žit chegak benne' ka'
ẓdíḻ-ḻengake' benách chie'
ka'.
Dios wzóe' ḻégake' cheḻa'ale, na'
wžía yi'e ḻégake'.
6 Ẓnnabla' Dios gone' ga žoj ḻo yež
Sión da' gákḻenen benne' Is-
rael ka'.
Kate' gon Dios ga yeḻa'gak benne'
chie' ka' lážgake',
yebégekle ẓa'só Jakob ka',
na' gak yeḻa' ba nez ẓen chegak
benne' Israel ka'.

54

1 Beslá neda', Dios, ḻen yeḻa' wak
chio'.
Gokḻen neda', Dios, ḻen yeḻa' waḻe
chio'.
2 Benle da' ẓnnabla' Le', Dios, na'
bechebe chia'.
Bze nag da' wcháljḻena' Le'.
3 Za'gak benne' snia ka' nich tíḻ-
ḻengake' neda'.
Benne' yichj ža'a ka' žénegekle'
gótgake' neda',
benne' ka' bi žápegake' Le' ba la'ne,
Dios.
4 Xanžo Dios nake' Bennen' žákḻene'
neda'.
Dios zóaḻene' benne' ka' žape
chí'igake' neda'.
5 Dios yebi'e chegak benne' ka' bi
ẓḻé'egekle' neda' chawe' ka

nak da' bi nak chawe' da' žóngake'.
Wžía yi'e benne' ka' dan' nake' Le' li laže'.

6 Dot laža'a wnezjwa' da' ko'a lawo' Le', Xana' Dios.
Wká'n zenkza' La la'y chio' dan' nakle'en chawe'.
7 Besló' neda' lo yógo'te da' goken chia'.
Ble'ela' wžía yi'gak benne' ka' bžá'agake' neda'.

55

1 Bze nag, Xana' Dios, da' žliža' Le',
na' bi wzó' chela'ale da' znnabla' Le'.
2 Bebán laže', na' bechebe chia'.
Žliža' Le' lo da' znnia', na' že' zedla'.
3 Benne' bi zle'ele' neda' chawe' znnie' chia',
na' bennen' bi nake' chawe' žon ditjle' neda'.
Žesbága'gake' neda' zia, na' lo yela' zža'a chégake' zbia láže'gake' neda'.
4 Že' zedle lázda'wa' lo bela' žen chia',
na' zchebe yela' got neda'.
5 Zžébeli'a, na' žzízeli'a,
na' žak chia' da' zcheben neda'.
6 Wnnía': "Chela' gonno' chia' xil ka' ka zej nak xil bsia,
tia' lo be'ze gan yezí' laža'a.
7 Da' li wzonnja' zíto'le, na' soakza' le'e latje dach.
8 Gon byena' bi be gon chia' be' bdone', na' be' wale."
9 Bžia yi' benne' ka' bi zej nake' chawe', Xana' Dios.
Bchix da' znnágake', dan' zle'ela' da' zinnj, na' da' zia da' žóngake' lo yež nga.
10 Dot ža, na' yele žéchjgekle' yež.
Žóngake' da' zinnj, na' da' bi nak chawe' lo yež nga.
11 Nža' yež nga da' bi nak chawe' da' žóngake'.
Žóntezgake' da' wen laže', na' da' zinnj lo nez chen.
12 Chela' gok no benne' bi zle'ele' neda' chawe', bennen' bene' neda' zia, na' bzoelan'.
Chela' gok benne' zže'e neda', bennen' bdíl-lene' neda' na' bkache' kwina' lawe' le',
13 san le' benkzon', na' goko' ka to bi' lježa'.
Wzí' lo no'o neda', na' goko' toze len neda'.
14 Tzen bchaljžo dot láže'žo, na' lo yela' ži'i laže' wdažo lo liž Dios.

15 Dios, ben ga sen yela' got benne' ka' cholze, benne' ka' bi zej nake' chawe'.
Ben ga chó'ogake' lo yi' gabíl kate' ne zóagake' nbángake'.
Nža'gak lížgake' da' bi nak chawe' da' žóngake'.

16 San ka nak chia' neda', bliža' Dios,
na' Xana' Dios beslé' neda'.
17 Zildo', na' wawbíž, na' kate' žen wbíž zcháljlena' Dios.
Žliža' Le', na' Le' ženle' chia'.
18 Yeya'we' be' da' nakkza' lo na'gak benne' ka' zdíl-lengake' neda',
na' gone' ga kweza' chawe',
la'kze zej nnita' benne' zante, benne' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
19 Dios nake' Bennen' zóateze', na' znna biá'teze'.
Nake' chawe', na' wžía yi'e benne' ka'.
Ki gone' chégake' dan' bi žsángake' da' žóngake', na' bi zžébegake' Dios.
20 Benne' wen da' zinnj ka' zdíl-lengake' benne' ka' zgá'nlengake' légake' chawe'.
Zží'igake' che diža' da' bénlengake' benne' ka'.
21 Da' zcháljgake' naken diža' cháwe'do', san yo'o yichj lázdo'gake' yela' zža'a.

Žóngake' xtanle'e diža' da' zchálj gake', san naken ka to ya ntoche'.

22 Bde ywa' chio' xkože' Xanžon' na' Le' gon choche' le'.
Batkle we'e latje chejchegw benne' chawen' to chi'ize.

23 San Le', Dios, gono' ga cho'ogak benne' wen da' zinnj ka',
na' benne' wet benách ka', na' benne' wen laže' ka', lo yi' gabíl,
kate' bi na' góngake' gachj yiz ka' da' yéla'gake',
san neda' wxén laža'a Le'.

56

1 Beyache' laže'l neda', Dios, nich bi wžía yí'gak benne' ka' neda'.
Tža tža žsáka'gake' neda', na' zdíl-lengake' neda'.
2 Dot ža, na' yele benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zbia láže'gake' neda',
dan' nníta'gak benne' zante, benne' zdíl-lengake' neda' lo yela' zka'n zen kwíngake'.

3 Kate' zžin ža zžeba', žxen laža'a Dios.
4 Žxen laža'a Le', na' zka'n zena' xtiže'e.
Žxen laža'a Le', na' biž zžeba'.
¿Bizkze gak gongak benne' ka' chia' neda'?

5 Yógo'te ža zzí'igake' che xtiža'a.
Len yógo'te da' znnágake' žóngake' neda' žia.
6 Zdóbgake', na' zkache' kwíngake'.
Zwíagake' binlo da' žona'.
Žénegekle' gótgake' neda'.
7 Xana' Dios, bwia da' žóngake', na' lo yela' zža'a chio' bžia yi' benne' ka'.
8 Nnézkzelo' Le' ka žzonnja' lawgak benne' ka'.
Bejsá' laže' nis da' ba wžeža'.
¿Bi zej nyejwn le'e yiche chio'?

9 Kate' žliža' Dios, lo ža na'kze žzonnjgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Nnezkzla' zoalen Dios neda'.

10 Žxen laža'a Dios, na' zka'n zena' xtiže'e.
Žxen laža'a Xanžon', na' zka'n zena' xtiže'e.
11 Žxen laža'a Dios, na' biž zžeba'.
¿Bizkze gak gongak benne' ka' chia' neda'?

12 Nbaga'a da' bchebe laža'a gona' chio', Dios.
Golkza' da' we lawa' Le'.
13 Besló' be' da' nakkza' lo yela' got,
na' bekó'o ni'a gan wzóa chejchégwgaken.
Gak choa'a lawo' Le', Dios, lo yela' baní'
da' žonno' chegak benne' ka' zóagake' nbángake'.

57

1 Beyache' laže'l neda', Dios. Beyache' laže'l neda',
dan' žxen laža'a Le' len dot yichj lázda'wa'.
Gape chi'o neda' ka žon zkoko' žape chi'iba' bríse'do' ka' zan xilba',
na' zejte te che da' žaken chia'.

2 Wliža' Dios, Benne' zente.
Wliža' Le' nich gáklene' neda'.
3 Gan zoe' ya'abá chie' sele'e no benne' yeslé' neda' lo na' bennen' žénele' wžía yi'e neda'.
Dios beyache' láže'le' neda', na' benne' chia' da' li chie'.
4 Že' zedla' ka to benne' ži'e ladjw bež yixe' ka'.
Zoa' ladjw benne' ka' zej nake' ka bež yixe' ka', bia ka' žáwgakba' benách ka'.
Da' znnégake' chia' naken ka yag ntóche'do' ka',
na' xtíža'gake' zej naken ka ya ntoche' ka'.

5 ¡Ga'n zen Le' ya'abá, Dios!

¡Yela' zen chio' zžinen dot yežlyó!

6 Ba bdixjgak benne' ka' do yelj nich séngake' neda',
na' žedó laža'a lo da' žaken chia'.
Bché'ngake' to yežw nich chejc-hazan',
san légake' ba bejcházgaken'.

7 Zoakze lázda'wa', Dios.
Zoakze lázda'wa' nich golkza' da' wká'n zenen Le'.

8 Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán, le'e žinnle da' ka' žólle nle.
Zildo' yebankza'.

9 Xana' Dios, wká'n zen Le' ladjw benne' chio' ka'.
Golkza' chio' lawgak benne' yógo'te yež ka'.

10 Nak yela' žeyache' laže' chio' zenže ka ya'abá,
na' da' li chio' nakže zen ka bejw gasj ka'.

11 ¡Ga'n zenkzo' ya'abá, Dios!
Yela' zen chio' zžinen dot yežlyó.

58

1 ¿Zchaljle da' nak chawe', le'e, benne' wnná bia' ka'?
¿Zchi'a láže'le benne' chia' ka' ka nakkzen?
2 O'o, san žezá' láže'le da' zinnj da' gonle.
Žonle ga že' zédle'egekle benne' ka' lo yežlyó chia'.
3 Zej nchixe lázdo'gak benne' ka' nbej yíchjgake' neda' kate' bi na' gáljgake'.
Bchíxgekle' kate' bi na' wsangak xná'gake' légake'.
4 Da' znnágake' žoten benne' ka' ka žon da' žia zan laye' bele snia.
Zej nake' ka bele snia ka', bia kwežw ka'.
5 Bi žéngeklba' chi'i benne' žone' yela' wžá' nich kwé'gakba' žize la'kze žolli'e xtando'.

6 Dios, wdíchj láye'gak benne' ka'.
Xana' Dios, wdíchj láye'gak benne' ka' zej nake' ka bež yixe' ka'.
7 Ben ga nnítgekle' ka nis da' zlaljen lo yo.
Ben ga bížgake' kan žak che yixe' da' nžogen lo nez,
8 na' te chégake' kan žak che bia zag, bian' yeyóna'ba'.
Ben ga biž lé'egekle' wbíž ka žak che to xkwide' žaljbe' ba natbe'.

9 Néžwte kate' bi na' la to yeso' lo yi' zen,
yeká'a Dios benne' ka' to lo be' bdone', benne' ban ka', na' benne' gat ka'.
10 Yebele benne' chawe' kate' le'ele' yezí' wzón Dios benne' wen da' zinnj ka'.
Wleje' žen chegak benne' ka' bebéj yíchjgake' Dios.
11 Naž nna bennen': "Dekze lazjw benne' chawe'.
Dios zchi'a láže'kze' benne' yežlyó ka'."

59

1 Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zdíll-lengake' neda'.
2 Beslá neda' lo na'gak benne' ka' žóngake' da' zinnj.
Beslá neda' lo na'gak benne' wet benách ka'.
3 Žénegekle' gótgake' neda'.
Zej ndobe benne' wale ka' nich tíll-lengake' neda',
kege dan' nbaga'a zia, na' kege ni'a che da' zinnj da' bena' neda', Xana' Dios.
4 La'kze bi be bena' chegak benne' ka', žon byéngake' góngake' neda' zia.
Bebán, na' da ga zoa' ni, na' le'elo' da' žóngake'.

5 Le', Xana', Dios chegak benne' zan
ka' žjake' lo wdile,
na' Dios chegak benne' Israel ka',
bebán nich wsaka' zi'o benne'
yógo'te yež ka'.
Bi yeyache' láže'lo' yógo'te benne'
ka' zží'igake' chio' Le', na'
žóngake' da' zinnj.

6 Zlá'gake' kate' žen wbíž, na
zbéžeya'agake'
ka žongak beko' ka', na'
žéchjgekle' yež.

7 Bwia nga, da' zcháljgake' naken ka
da' žeyébgake'.
Diža' znnágake' zej naken ka ya
ntoche' ka'.
Zznnágake': "Bi zoa no benne'
yenle' chežo."
8 San Le', Xana' Dios, wzizo' chegak
benne' ka'.
Gon ditjlo' Le' benne' yógo'te yež
ka'.
9 Benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe' zej nake' wale.
Neda' wxén laža'a Le', dan' žape
chi'o neda'.

10 Dios, Bennen' žeyache' láže'le'
neda', yide', na' gákłene'
neda'.
Dios gone' ga le'ela' da' gak chegak
benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe' kan žak laža'a.

11 Bi goto' benne' ka', nich bi gal
láže'gak benne' chia' ka' da'
ka' žono'.
Beslás benne' ka' len yela'
wak chio', na' ben ga
chejchégwgake'.
Xanto' Dios, Le' žape chi'ikzo' neto'.
12 Ben ga chíxgekle' lo yela' zka'n
zen kwíngake',
ni'a che dola' da' žóngake' lo da'
zcháljgake',
na' ni'a che diža' xiwe' ka', na' da'
wen laže' da' znnágake'.
13 Bžia yi' légake' lo yela' zža'a chio'.
Bžia yi' légake' nich biž nníta'gake'.
Ben ga gákbe'egekle' Le' znna bi'o
za'só Jakob ka'.
Znna bi'o dot yežlyó nga.

14 Zlá'gake' kate' žen wbíž, na'
zbéžeya'agake'
ka žongak beko' ka', na'
žéchjgekle' yež.

15 Zdágake' ka benne' ka' zdágakze',
žíljgake' da' gáwgake'.
Cha' bi žéljgeklen', dot yel
žesbága'gake' zia toe' yetóe',
16 san neda' golkza' che yela' wak
chio',
na' zildo' wká'n zena' yela' žeyache'
laže' chio', dan' gókleno' Le'
neda',
na' wdape chi'o neda' kate' wžé'
zédle'ela'.

17 Le' žon chocho' neda', na' golkza'
chio', Dios.
Žape chi'o neda', na' žeyache'
láže'lo' neda'.

60

1 Dios, Le' bzo' neto' chela'ale.
Beno' ga bejchégwto', dan' bžá'ali'o
neto'.
Na'a, da gákleno' neto'.
2 Beno' ga wzó' yežlyó, na' beno' ga
byaljwn.
Da yeyonon' gan byaljwn, dan' zbia
yin'.
3 Beno' ga neto', benách chio' ka',
wžé' zedlto'.
Beno' ga gok cheto' ka we'jto' to da'
benen ga bejchégwto'.
4 Benn chegak benne' ka' zzébegake'
Le' to da' gak bian',
dan' wloé'e lawn da' nak dot da' li.
5 Bze nag chia'. Beslá légake' len
yela' wak chio',
nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'.

6 Lo latje la'y chie' wnná Dios:
"Yebekzla' neda'.
Chisa' chele yežlyó chegak benne'
Sikem ka'.
Wžixa' chele yežlyó dan' žen' kwit
yegw Sukot.

7 Yežlyó Galaad naken chia',
na' l̲ezka' yežlyó chegak z̲a'só Manasés ka'.
Yežlyó chegak z̲a'só Efraín ka' naken ka to x̲lapa' da' žape chi'in yichja'.
Yežlyó chegak z̲a'só Judá ka' naken gan z̲nna bi'a,
8 san yežlyó chegak benne' Moab ka' naken ka to z̲iga' ya da' yožen nis wná'a.
L̲o yežlyó chegak benne' Edom ka' cho'na' z̲ela' gole ka'.
Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filistea ka'."

9 ¿Noz̲kze wchi'e neda' nich tíl̲-l̲ena' yež
zoa to ze'e sibe dan' žape chi'in yežen'?
¿Noz̲kze wchi'e neda' nich tíl̲-l̲ena' benne' Edom ka'?
10 ¿Kege Le' wchi'o neda', Dios?
Le' wléj yichjo' neto', na' bi wyéjl̲eno' benne' cheto' ka' l̲o wdil̲e.
11 Gokl̲en neto' nich gak tíl̲-l̲ento' benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' neto',
dan' gak dáche'ze gákl̲engak benne' ka' neto'.

12 To z̲en l̲en Dios gonžo to da' z̲enl̲e'e,
na' L̲e' wlage' benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' žo'o.

61

1 X̲ana' Dios, benle da' žl̲iža' Le'.
Bze nag da' z̲chálj̲l̲ena' Le'.
2 Zi'to' gan zoa laža' žl̲iža' Le', dan' žedó l̲aža'a.
Bche' neda' gan zoa Bennen' nake' ka to ya'a yej, Bennen' nakže' wal̲e ka neda'.
3 Nako' Le' Benne' nox̲e' neda',
na' nako' ka to ze'e yej da' žape chi'in neda'
l̲awgak benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe'.
4 Sóateza' l̲o yo'o la'y chio'.
Kwe' chawa'a kwito' Le' kan zej že' chawe' bríse'do' ka' z̲an x̲il z̲koko'.
5 Dan' benlo' Le', Dios, da' wchebe l̲aža'a l̲awo',
beno' ga napa' da' žápegak benne' ka' z̲žébegake' Le'.
6 Gono' ga soa' nbana', na' ga nna bi'a ža zante.
Yiz chia' ka' gákgaken ka da' zej naken chegak chope kwe' benne' ka'.
7 Sóateza' l̲awo' Le', Dios.
Bkwez yel̲a' žeyache' l̲aže' chio', na' da' li
nich wká'n cháwe'gaken neda', benne' wnná bia'.

8 Gol̲kza' che La la'y chio' Le' to chi'ize,
na' gonkza' tža tža da' bchebe l̲aža'a gona'.

62

1 Toze l̲en Dios z̲ga'n chawe' be' da' nakkza'.
L̲ekze' žeslé' neda'.

2 Toze' L̲e' žape chi'e neda', na' žeslé' neda'.
Nake' Bennen' žox̲e' neda', na' bi chejchegwa'.

3 ¿To chi'ize wkwezle da' gonle chia' neda', yógo'tele žon byenle wžía yi'le neda'?
Žonle ka žon to benne' z̲chinnje' to ze'e da' zoa bix̲en, o to l̲e'je da' nožon'.
4 Žonle toze diža' kan yebejle neda' l̲o yel̲a' z̲en chia'.
Nží'ilele da' wen l̲aže'.
L̲en žoá'ale z̲chalj̲le cháwe'do'
san yo'o yichj l̲ázdo'le da' z̲innj da' gonle.

5 Le', be' da' nakkza', wléz l̲aže' toze Dios.
Nake' L̲e' Bennen' žx̲en l̲aža'a.

6 Toze' L̲e' žape chi'e neda', na' žeslé' neda'.
Nake' Bennen' žox̲e' neda', na' bi yedó l̲aža'a.

7 Nak Dios Bennen' žeslé' neda', na' nake' yeḻa' ba nez chia'.
Nak Dios Bennen' žape chi'e neda', na' Benne' žon choche' neda'.
8 Le kwez ḻaže' Ḻe' to chi'ize, ḻe'e, benne' ka'.
Bḻoe'el Ḻe' da' ẓdan ḻáže'le.
Nak Dios Bennen' žon choche' žo'o.
9 Da' ḻi, da' dáche'ze zej nak benne' ka',
na' ka to da' wen ḻaže' zej nak benne' ẓen ka'.
Bi náḻe'tekgekle' to ḻo ẓgons.
Zej nakže' ža'ze ka to be' da' žeká'a ḻáže'žo.
10 Bi wẋén ḻáže'le da' gak gonle žakze chele.
Bi wká'n ẓen kwinle ni'a che da' ka' ẓbanle.
Cha' chan yeḻa' wnni'a chele, bi kwe'le wnné yoe chen.
11 To chi'i wnné Dios, na' chope chi'i benla' da' ni.
“Che Dios nak dot yeḻa' wak.”

12 Ẋana' Dios, ḻo no'o za' yeḻa' žeyache' ḻaže'
dan' žebi'o che to to benne' ka nakkze da' bene'.

63

1-2 Dios, nako' Dios chia'.
Ẓbiḻe be' da' nakkza' da' nak chio'.
Beḻa' žen chia' ẓdan ḻaže' dan' naken chio'.
Žak chia' ka zoakza' to yežlyó biž gan bi be nis den.
Žak ḻaža'a yida' ḻawo' Le'
nich ḻe'ela' yeḻa' wak chio', na' yeḻa' ẓen chio',
káteze bḻe'ela' da' nak chio' ḻo latje la'y chio'.

3 Nakže chawe' yeḻa' žeyache' ḻaže' chio' ka yeḻa' nban.
Che ḻen wká'n ẓenkza' Le'.
4 Wchaḻja' che da' chawe' da' nako' Le' ẋak zoa' nbana'.
Nich wká'n ẓena' La la'y chio' Le' wchiskza' na'a.

5 Yelje be' da' nakkza' da' naken ka to yeḻa' waw dẓi'.
Ḻen yeḻa' žebele wká'n ẓenkza' Le'.

6 Žezá' ḻaža'a chio' Le' kate' dia' gan ẓtasa',
na' ẓlab ḻaža'a ka nak chio' kate' bi na' tasa'.
7 Dan' žákḻeno' neda', yebéḻe'ela' kwito' Le'
kan žongak bríse'do' ka' ẓan ẋil ẓkoko'.
8 Be' da' nakkza' naken toze ḻen Le',
na' ḻen no'o waḻe noẋo' neda',
9 san benne' ka' gok ḻáže'gake' wžía yí'gake' neda' chejchó'ogake' ḻo yi' gabíl.
10 Kwia yí'gake' ḻo ya ntoche'.
Gákgake' da' gawgak beko' chjew ka'.

11 Neda', benne' wnná bia', yebela' ḻo da' nak che Dios.
No benne' ẓkonle' žin La Dios gape' Ḻe' ba la'ne,
san benne' wen ḻaže' ka' gá'ngake' žize.

64

1 Ẋana' Dios, bze nag chi'a. Že' zedla' žḻiža' Le'.
Wdape chi'i yeḻa' nban chia' dan' ẓžeba' da' gongak benne' ka' ẓdíḻ-ḻengake' neda'.
2 Bkache' chawe' neda' nich benne' ka' bi zej nake' chawe' bi góngake' chia' kan žénegekle',
na' nich benne' ka' žóngake' da' ẓinnj bi góngake' chia' kan ẓza' ḻáže'gake'.
3 Diža' ka' ẓcháljgake' zej naken ka ya ntoche' ka',
na' ẓnnégake' chegak ljéžgake' ka' ka žon to benne' žsie' yag ntóche'do' chie' ka'.
4 Ki ẓnnágake' bagáche'ze nich góngake' ga chejchégwgak benne' ḻi ḻaže' ka'.
Choḻze žóngaken', na' bi be ẓžébegake'.
5 Žon byéngake' góngake' da' ẓinnj da' žénegekle',
na' ẓbékgake' do yeḻj ka' nich séngake' benne' ka'.
Ẓnnágake': “¿Noẓ benne' ḻe'ele' da' žonžo?”

6 Žíljgake' da' zinnj da' góngake', na'
zwíagaken' binlo.
Da' yo'o yichj lázdo'gake' naken
da' kegle kan zej nak
lázdo'gakkze'.

7 San Dios gon zi'e benne' ka' len
yag ntóche'do' chie' ka'.
Cholze chó'ogake' yižwé' zen ka'.
8 Da' bchaljgak benne' ka' gonen ga
chejchégwgake'.
Chébegak yógo'te benách kate'
lé'egekle' légake'.
9 Naž chébegake', na' wcháljgake'
che da' ben Dios,
na' yeyónbia'gake' naken da' bene'
Le'.
10 Yebele benne' chawe' law
Xanžon', na' wxén laže'e Le'.
Gak yela' ba nez zen chegak benne'
ka' zej nake' li laže'.

65

1 Xana' Dios, žala' wxén láže'to' Le'
lo yež Sión,
na' gonto' da' wchebe láže'to' chio'.
2 Le' ženkzlo' da' zcháljlento' Le',
na' la'gak yógo'te benne' ka' lawo'
Le'.
3 Nbága'li'a da' zinnj da' bena',
san ženít lawo' Le' da' bži'ito' chio'
Le'.
4 Ba nez zen naken che bennen'
zbio' Le',
na' znno' nake' chio', nich soakze'
latje la'y chio'.
Yeljkzto' da' chawe' da' de ližo',
dan' den lo yodo' la'y chio'.
5 Lo da' chawe' da' nako' gono'
da' zenle'e kate' gono' da'
znnablto' Le', Dios, Benne'
Weslá cheto'.
Yógo'te benne' nníta'gake' yežlyó
žxen láže'gake' Le'.
Lezka' žxen láže'gak benne' ka' Le',
benne' ka' zdégake' zíto'le law
nisdo'.
6 Le' zzoa chocho' ya'a zen ka' len
yela' wak chio'.
Nakkzo' Benne' wale.
7 Zbek žio' nisdo' kate' zgo'nen, na'
žazto' da' žonen.
Zbek žio' benne' yež ka' kate'
žóngake' žo'osbé.
8 Che len benne' ka' nníta'gake' dot
yežlyó zžébegake' da' zenle'e
da' žono'.
Znnito'o benne' ka' lo yela' ba nez,
benne' ka' nníta'gake' do
zente yežlyó.
9 Zwio' yežlyó, na' žselo'o nis yejw.
Žono' ga žonnle'en linne chen.
Bnnito'o yegw ka' lo yežlyó da' zej
nža'le'en nis.
Zkwezo' zoa' za da' gawgak benne'
ka', kan wnnakzo' gono'.
10 Žselo'o nis yejw gan de na, na'
žeyonon' yo ya'a.
Žesbison' len nis yejw na',
na' žono' ga zgól-le'egak da' zej
nazen ga na'.
11 Žono' ga gak chegak benne' ka'
yela' ba nez to yiz to yiz ni'a
che da' znezjo',
na' bejw gasj chio' ka' žónngaken
yejw da' žonen ga zgolgak da'
zej nazen.
12 Žon yejw chio' ga žak ya'a gan
zdagak bia yíxe' ka'
na' žebégekle benne' ka' zlé'egekle'
žeyák ya'ado' ka' ya'a.
13 Lo lache' ka' zej nnita' zila' ka', na'
žoa'agak yégodo' ka' naz zoa'
stribe.
Zbéžya'agak benne' chio' ka' lo yela'
žebele, na' žólgakkze' chio'
Le'.

66

1 ¡Le wká'n zen Dios lo yela' žebele,
le'e zoale dot yežlyó!
2 ¡Le gol ka nak yela' zen chie' Le'!
¡Le wká'n zene' kate' we lawle
Le'!
3 Le ye' Dios: "¡Žebánele'elto' che da'
beno' le'!"

Ni'a che yela' zen che yela' wak
chio' benne' ka' bi zlé'egekle'
Le' chawe' žóngake' ka znna
xtižo'o.
4 Benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó
we láwgake' Le',

na' gólgake' chio' Le', na' che La la'y
chio'.

5 Le da, lé'elele da' zen ka' da' ben
Dios,
da' zenle'e da' bene' ni'a chegak
benne' chie' ka'.
6 Bene' ga beyák nisdo' yo biž,
na' wdegak benne' chie' ka' len
ní'agakze' gan wzóa to yegw
zil.
Žoa'a nisdon' bebéle'egekle' law
Dios.
7 Len yela' wak chie' nna bi'e to
chi'ize.
Zwíakze' da' žongak benne' ka'
yógo'te yež ka'.
Benne' ka' zží'igake' chie' Le' bi gata'
yela' zen chégake'.

8 Le'e, benne' ka', le wká'n zen Dios
chežo.
Le wzenle benne' ka' da' žoe
lawle Le'.

9 Lekze' žape chi'e žo'o nich soažo
nbanžo,
na' bi bi'e latje chejchégwžo.

10 Le', Dios, bwio' neto' lo da' ka'
bento'.
Bdio' neto' lo da' wzáka'to' kan
žongak benne' ka' zdégake'
ya plat lo yi' nich ga'nen
chawe'.
11 Beno' ga bejchazto' to lo do yelj.
Bdo'o xkóže'to' to ywa' zí'ile'e.
12 Beno' ga wdegak benne' zej žie'
bžina' chie' ka' lo yichjto'.
Wdeto' da' naken ka to lo yi', na' to
lo nis zil,
na' bebejo' neto', na' bzo' neto' to
latje gan zoato' lo yela' ba
nez.
13 Cho'okza' ližo' nich wzeya' biado'
ka' lawo' Le'.
Gonna' chio' da' wchebe laža'a
gona'.
14 Bchebe laža'a gonan',
dan' wnnía' katen' wžé' zédle'ela'.
15 Wzeya' biado' ka', bia ženne' ka',
lawo' Le',
na' kwen žen chegak zíla'do' ka'
wzeya'-ba' gan zo',
na' gota' bežďo' ka', na' chibo byo
ka' lawo' Le'.

16 Le da, yénlele, yógo'tele le'e
zžébele Dios.
Wzenla' le'e da' bene', góklene'
neda'.
17 Dot laža'a bliža' Le', na' bka'n
zenkza' Le'.
18 Chela' wzé laža'a to da' zinnj bi
benle Xanžon' chia',
19 san da' likze benle Dios chi'a,
na' bze nage' da' wnnabla' Le'.
20 Bi bzoe' chela'ale da' bcháljlena'
Le',
san beyache' láže'le' neda'.

¡Ga'n zen Dios!

67

1 Dios, beyache' laže'l neto', na' ben
chawe' neto'.
Lo yela' ži'i laže' chio' wzoalen
neto'.
2 Naž gónbia'gak benách dot yežlyó
da' žaz lažo'o Le',
na' nnézgekle benne' yógo'te yež
žesló' benne' ka'.

3 Yógo'te benne' ka' we láwgake' Le',
Dios.
Yógo'tegake' wká'n zéngake' Le'.

4 Le yebele, na' le soa lo yela' ba nez,
le'e, benne' yógo'te yež ka'.
Wchi'a laže' Dios le'e lo da' naken
chawe'.
Gape chi'ikze' yógo'te benne' ka'.

5 Yógo'te benne' ka' we láwgake' Le',
Dios.
Yógo'tegake' wká'n zéngake' Le'.

6 Yežlyó nga žen' xni'a chen.
Dan' ben chawe' Dios žo'o, nake'
Dios chežo.
7 Dios ben cháwe'kze' žo'o.
Gáte'teze žala' gápegak benne' ka' Le'
ba la'ne.

68

1 Wzó ža', Dios.
Beslás benne' ka' bi zlé'egekle' Le'
chawe',

na' wz̲onnjgak benne' ka' z̲ží'igake' chio'.
2 Ka žon to be', z̲lagen žen che yi',
ka' wlago' Le' benne' ka'.

Kan želane china' bez l̲o yi',
nítgekle benne' ka' bi zej nake' chawe' l̲aw Dios.
3 Yebégekle benne' chawe' ka',
na' sóagake' l̲o yel̲a' ba nez l̲awe' L̲e'.
X̲íte'gake' l̲o yel̲a' žebele chégake'.

4 ¡Le gol̲ che Dios!
¡Le gol̲ salmo ka' che La la'y chie'!
¡Le wká'n z̲en Bennen' ži'e ya'abá!
Nzi' l̲e' Jah. ¡Le yebele l̲awe' L̲e'!

5 Žape chi'e bi' wzébedo' ka', na' z̲wíakze' no'le wzebe ka'.
Zoakze Dios l̲o latje la'y chie'.
6 Dios z̲nnite'e lježe benne' ka' bi zoa no ljéžgake'.
Žebeje' benne' ka' zej yoe'e l̲o na'gak benne' zi'to' ka',
nich sóagake' l̲o yel̲a' ba nez,
san benne' ka' z̲ží'igake' che Dios chejnníta'gake' to l̲o yežlyó biž.

7 Dios, kate' wnežo' l̲awgak benne' chio' ka',
na' wdío' l̲o yežlyó bižen',
8 na' wz̲ó' yežlyón', na' gokl̲e'e yejw l̲aw Dios.
Ya'a Sinaí wz̲izen l̲aw Dios chegak benne' Israel ka'.

9 Bsel̲o'o to nis yejw wál̲el̲e'e, Dios.
Kate' bedó l̲áže'gak benne' chio' ka', na' Le' ben chocho' l̲égake'.
10 Benne' ka' zej nake' chio' chejnníta'gake' yežlyó chio' to chi'ize.
L̲o da' nak chawe', Dios, žox̲o' benne' yache' ka'.

11 X̲anžo Dios bsel̲e'e to diža' chawe',
na' bsel̲e'e benne' zante, benne' bzéngekle' benách ka' diža' chawen'.

12 ¡Bz̲ónnjgake'!
Bz̲onnjgak benne' wnná bia' ka' l̲en benne' chégake' ka', benne' žjake' l̲o wdil̲e.
No'le ka' bené'egekle' da' gota' chegak benne' ka'.
13 L̲a'kze bkache' kwinle gan žape chi'ile z̲ila' ka',
gákwle da' naken ka x̲il plomdo' ka' da' zej naken x̲tan, na' ya plat,
na' doba' ka' chegak x̲ilba' ka' zej naken ya oro.
14 Kate' Dios, Benne' z̲ente, besl̲ase' benne' wnná bia' ka' ga na',
na' bex̲jw bege' da' bgakwn Ya'a Salmón.
15 To ya'a z̲en nak Ya'a Basán.
To ya'a z̲enl̲e'e nak Ya'a Basán na'.
16 ¿Biz̲ chen' z̲wíale, l̲e'e, ya'a z̲en ka'?
Z̲wíale ya'a na' gan žénele Dios soakze'.
Da' likze soakze X̲anžon' l̲aw ya'a na' to chi'ize.
17 Karro ka' che wdil̲e da' nape Dios zej nyanl̲e'en.
X̲anžo Dios zezé'e gan že' Ya'a Sinaí nich soe' latje la'y chie'.

18 Beyepo' ya'abá, bechi'o benne' ka' bebejo' l̲o na' yel̲a' got.
Wz̲i'o da' chawe' ka' da' bnéz̲jwgak benne' ka' chio' Le'.
L̲ezka' benne' ka' bží'igake' chio' Le',
gota' da' bénngake' chio' Le', Dios.

19 ¡Ga'n z̲en X̲anžon'!
Tža tža žónnl̲i'e da' chawe' chie' chežo.
Nake' Dios, na' žeslé' žo'o.

20 Dios, Bennen' nake' Dios chežo, beslé' žo'o.
X̲anžo Dios na'kze beslé' žo'o l̲o na' yel̲a' got.
21 Da' likze Dios gone' we' yichjgak benne' ka' z̲ží'igake' chie' L̲e'.
Gone' we' yichjgak benne' ka' žónteze žóngake' dol̲a'.
22 Wnná X̲anžon': "Gona' ga yežinle lažle, yeza'le l̲aw Ya'a Basán.

Gona' ga yeza'le že'l l̲o nisdo', na' yežinle lažle.
23 Wlejle žen chegak benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' l̲e'e,
na' beko' chele ka' l̲é'jgakban'."

24 Za'gak benne' chio' ka', na' žoe l̲áwgake' Le', Dios.
L̲o yel̲a' žebele chégake' žó'ogake' latje la'y chio'.
25 Zejnéžwgak l̲awle benne' ka' žól̲gake'.
Benne' ka' z̲kwéz̲gake' da' z̲gól̲gake' zjake' z̲ántele.
Gachj l̲awle zjak x̲kwide' nó'ledo' ka' zej nóx̲o'be' da' ka' z̲gól̲gakbe'.

26 ¡Le wká'n z̲en Dios gan zej ndobe benách chie'!
¡Le wká'n z̲en X̲anžon', l̲e'e nakle z̲a'só Israel!

27 L̲ezka' zjak z̲a'só Benjamín ka'.
Zej nake' bábzegake' san z̲nna biá'gake'.
L̲ezka' zjak benne' zan z̲a'só Judá,
na' benne' zan z̲a'só Sabulón,
na' benne' zan z̲a'só Neftalí.

28 Dios, bl̲oe'e l̲aw yel̲a' wal̲e chio'.
Ben choch, Dios, dan' beno' ni'a cheto'.

29 Dan' nak z̲en yodo' chio' da' zoan l̲o yež Jerusalén,
benne' blo ka' kó'ogake' da' zej nape' l̲awo' Le'.
30 Bdil̲-l̲en benne' ka' chegak yež zi'to' ka', benne' ka' z̲díl̲-l̲engake' benne' chio' ka'.
Zej nake' ka bež zan ka', l̲en z̲í'ngakba' ka',
dan' z̲díl̲-l̲engake' yež zan ka'
nich kwéjgake' yel̲a' wnni'a chégake'.
Besl̲ás benne' ka' žaz l̲áže'gake' ch-jake' l̲o wdil̲e.

31 L̲a'gak benne' wnná bia' ka' che yežlyó Egipto.
Benne' ka' che yežlyó Etiopía gon byéngake' wká'n z̲éngake' Dios.

32 ¡Le gol̲ che Dios, l̲e'e zoale dot yežlyó!
¡Le gol̲ che X̲anžon'!
33 ¡Le gol̲ che Bennen' ži'e ya'abá na'le,
dan' wzóan zga'ale!

Le wia nga, nnie' kan z̲nne wzió'.
34 Le wia nga, nape Dios dot yel̲a' wak.
L̲o yel̲a' z̲en chie' z̲wíakze' benne' Israel ka',
na' z̲an ya'abá nla' l̲aw yel̲a' wal̲e chie'.

35 Z̲žébeto' Le', Dios, gan zo' latje la'y chio'.
Dios chegak benne' Israel ka', žon chochkzo' benne' chio' ka'.

¡Ga'n z̲en Dios!

69

1 Dios chia', beslá neda'.
Naka' ka to benne' žiepe' nis.
2 Naka' ka to benne' yoe'e l̲o gona', na' bi žak se'e.
Naken ka yoa'a l̲o nis zil-l̲e'e,
na' nisen' za' wkachen' yichja'.

3 Žejx̲áke'la' dan' scha wnnél̲i'a, na' da' lba'a.
Žatgak yej l̲awa' x̲ak z̲beza' nich gakl̲en Dios neda'.
4 Zej nyanže benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda' chawe'
ka zej nyan yicha' yichja', na' bi be z̲ia nbaga'a.
Benne' ka' z̲žá'agake' neda' zej nákl̲i'e wal̲e.
Benne' ka' žóngake' neda' z̲ia, na' bi zoa biz̲ chen'.
Žon byéngake' yeyiz̲jwa' da' bi wlana'.

5 Dios, nnézkzelo' Le' bena' da' yal̲ze,
na' z̲l̲e'ekzlo' dol̲a' da' bena'.

6 Xana' Dios zente, bi go'o latje
benne' ka' žxen láže'gake'
Le' yedoé'egekle' ni'a che da'
bena'.
Bi go'o latje benne' ka' zá'gake' chio'
chíxgekle' ni'a chia' neda',
Dios chegak benne' Israel
ka'.
7 Dan' nži'ila' Le' zchíxgake' neda',
na' lo yela' sto' zoakza'.
8 Naka' ka to benne' zi'to' lawgak
benne' ljéža'do' ka',
na' bi zej nónbi'e neda'.
9 Žeye zla lázda'wa' dan' žé'li'a wnné
yoe che ližo'.
Da' znnégak benne' ka' chio' Le',
Dios, naken ka znnégaken'
chia' neda'.
10 Wžeža', na' bena' wbás,
na' ben dítjgekle' neda', na' che len
zchixla'.
11 Lezka' bwakw kwina' laže'
zeche'.
Blé'egekle' neda' ka to da' ben
dítjgekle'.
12 Benne' yolawe' ka' wnnégake'
chia'.
Benne' we'j ka' ben dítjgekle' neda'
lo da' bélgake',
13 san neda' bliža' Le', Xana' Dios,
kan žaz lažo'o Le'.
Dios, lo yela' žeyache' laže' zen chio',
na' dan' nakkzo' Benne' weslá
cheto', benle chia'.
14 Bebéj neda' lo da' zede gan zoa'.
Naken ka yoa'a lo gona' gže'. Bi go'o
latje chazžan'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe'.
Naken ka yoa'a lo nis zil.
15 Bi go'o latje gata' neda' ka to
benne' zgache'e lo nis zil na',
nich bi gaka' ka to benne' chejc-
haze' to lo yežw gže',
gan choa'a, na' wkachen' neda' to
chi'ize.
16 Bechebe chia', Xana' Dios, dan'
cháwe'le'e nak yela' žeyache'
laže' chio'.
Da, goklen neda', dan' zente nak
yela' žeyache' laže' chio'.
17 Bwia kan nak da' žaken chia'
neda', wen žin chio'.
Dan' že' zédle'ela', ben byene yenlo'
chia'.
18 Da ka' gaze ga zoa' ni, na' beslá
neda'.
Beslá neda' dan' zej nyanle'e
benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe'.
19 Le' nnézkzelo' kan zchíxgake'
neda',
na' kan že' zédle'ela', na' kan žon
dítjgekle' neda'.
Zle'ekzlo' yógo'te benne' ka'
zžá'agake' neda'.
20 Dan' zká'ngake' neda' ka'ze žedó
laža'a, na' že' zédle'ela'.
Wleza' no benne' yeyache' láže'le'
neda', san bi wzóa no benne'.
Wleza' no benne' gon choche'
neda', san bi wzóa no benne'.
21 Bwáwgake' neda' da' sla',
na' kate' wbila', byé'jgake' neda' da'
zichj.
22 Ben ga gak lni ka' chegak benne'
ka' ka to do yelj gan chéjgake',
na' ben ga yeyák yela' ba
nez chégake' to gan
chejchégwgake'.
23 Ben ga cholgak yej láwgake' nich
biž lé'egekle',
na' ben ga zízetezegak benne' ka'.
24 Lo yela' zža'a chio' bžia yi' benne'
ka'.
Lo yela' yichj ža'a chio' ben légake'
zi'.
25 Ben ga bi soa no benne' lo ližgak
benne' ka',
na' bi soa no benne' lo yežlyó
chégake'.
26 Wžía láže'gake' bennen' bsaka'
zi'o,
na' žzížegake' dan' zzaka' bennen'
beno' le' we'.
27 Bloe'e law dola' da' zej nbaga'
benne' ka',
na' bi go'o légake' latje gákgake' toze
len benne' chawe' chio' ka'.
28 Bsole lagak benne' ka' le'e yiche
chegak benne' ka' zej nape'
yela' nban da' naken li laže',

na' bi wzojo' lágake' gan zej nyejw
lagak benne' chawe' ka',
29 san neda' zoa' l̲o da' z̲záka'l̲i'a, na'
že' zédl̲e'ela'.
Beslá neda', Dios, na' bechís neda'.

30 Gol̲kza' da' wká'n z̲enen La la'y
che Dios chia'.
Wká'n z̲ena' L̲e' l̲en da' žoe l̲awa' L̲e'.
31 Da' ni žaz l̲áže'že Dios ka to bež
gota' l̲awe',
o ka to biado' zej žia lozba', na'
sógo'ba'.
32 L̲é'ekzegekle benne' gax̲jw l̲aže'
ka' da' ni, na' yebégekle'.
Le biga' l̲aw Dios, na' L̲e' gon
choche' l̲e'e.
33 Ženle X̲anžon' chegak benne' ka'
žiážjegekle',
na' bi z̲zoe' chel̲a'ale benne' chie'
ka', benne' zej nyejwe' liž ya.

34 ¡Le wká'n z̲ene' L̲e', l̲e'e zoale
ya'abá,
na' l̲e'e zoale yežlyó nga,
na' l̲e'e zoale l̲awe' nisdo',
na' yógo'te da' nníta'gaken
yógo'te latje ka'!

35 Dios beslé' benne' ka' nníta'gake'
yež Sión,
na' yeyone' yež ka' zej žen' l̲o yežlyó
Judá,
na' chejnníta'gake' ga na',
na' gata' chégake' yežlyón'.

36 L̲ezka' žingak z̲a'só benne' chawe'
chio' ka',
na' gata' chégake' yežlyón',
na' benne' ka' nží'igekle' La la'y
chio' chejnníta'gake' ga na'.

70

1 Beslá neda', Dios.
Da ka' gaze nich gákl̲eno' neda',
X̲ana' Dios.
2 Ben ga yedoé'egekle, na' kwe'
zédgekle benne' ka' žénegekle'
gótgake' neda'.
Ben ga yebíga'gak, na' chíx̲gekle
benne' ka' žebégekle' dan' že'
zedla'.
3 Ben ga ga'ngak yal̲ l̲aže' l̲o
da' žongak benne' ka' žon
dítjgekle' neda'.
4 Benne' ka' žíngake' l̲awo' Le'
yebégekle', na' sóagake' l̲o
yel̲a' ba nez.
Benne' ka' žé'gake' Le' "Žóx̲keno'"
dan' besló' l̲égake'.
Z̲nnágake': "¡Ga'n z̲en Dios!"
5 Ze' zedla', na' nat ni'a na'a.
Da ka' gaze gákl̲eno' neda', Dios.
Le' nako' Benne' weslá chia', X̲ana'.
Bi želo', X̲ana' Dios.

71

1 Za'a l̲awo' Le', X̲ana' Dios, nich
gape chi'o neda'.
Ben ga biž yedoe'ela'.
2 Gokl̲en neda', na' beslá neda' dan'
nako' chawe'.
Bze nag chi'a, na' beslá neda'.
3 Nako' ka to yej x̲e gan soa' chawe',
na' wak yida' gan zo' Le' dot ža, na'
yele.
Bsel̲a' no benne' yeslé' neda',
dan' nako' Le' ka to yej x̲e gan zoa'
choch.
4 X̲ana' Dios, beslá neda' l̲o na'gak
benne' ka' bebéj yíchjgake'
Le',
na' l̲o na'gak benne' ka' žóngake' da'
z̲innj, na' zej nake' yichj ža'a.
5 Žx̲en l̲aža'a Le', X̲ana' Dios.
Le' z̲wíakzo' neda' kate' ne naktia'
bí'do'te.
6 Le' ba nox̲kzo' neda' katen' za'
golja'.
Le' beno' ga bžoja' l̲o l̲e'e x̲na'a.
Wká'n z̲énteza' Le'.
7 Bebángekle benne' zanl̲e'e kan gok
chia',
san Le' z̲wíakzo' binlo neda'.
8 Ben ga gól̲teza' da' we l̲awa' Le',
na' wká'n z̲ena' Le' dot ža.
9 Bi wzó' neda' chel̲a'ale kate' ba
ngola'.
Kate' yedó l̲aža'a, bi kwej yichjo'
neda'.
10 Benne' ka' z̲žá'agake' neda'
z̲nnégake' chia',
na' benne' ka' žak l̲áže'gake' gótgake'
neda' ba béngake' toze diža'.

11 Znnágake': "Bzoa Dios le' chela'ale.
Le cho'o chejxenžo-ne' dan' bi zoa no benne' yeslé' le'."
12 Dios, bi so' zi'to' ga zoa' ni.
Dios chia', da ka' gaze gákleno' neda'.
13 Ben ga yedoé'egekle,
na' nítgekle benne' ka' zdíl-lengake' neda'.
Ben ga soagak lo yela' sto',
na' chíxgekle benne' ka' žak láže'gake' góngake' chia' da' zinnj,
14 san neda' wxén láže'teza' Le', na' we láwteza' Le'.
15 Wzenla' benne' ka' nako' chawe',
na' wzéntezela' légake' kan besló' neda',
la'kze bi nnezla' bal chi'i besló' neda'.
16 Wchaljkza' che da' zenle'e da' beno' Le', Xana' Dios,
na' wsá'a láže'gak benne' ka' kan nakkzo' chawe'.
17 Dios, Le' bsedlo' neda' kate' ne naktia' bí'do'te.
Zloe'ela' benne' ka' ka nak da' zenle'e da' beno'.
18 Bi kwej yichjo' neda' kate' ba ngola', na' ba bgocha',
san be' neda' latje wzenla' za'sóa' ka' ka nak yela' wak chio',
na' wzenla' bi'do' ka' bi na' gáljgakbe' ka nak chio',
19 na' da' chawe' da' nako', da' naken zenle'e, Dios.
Le' beno' da' ka' zej nakle'en zen.
Dios, ¿nozkze benne' nake' ka nako' Le'?
20 Le' beno' ga wdía' lo da' zan da' zede,
na' lo da' ka' bi žakgak chawe',
na' gono' ga yebana' neda',
na' yechiso' neda' lo yežw ba.
21 Gono' ga gakža' zen, na' yeyón zeno' neda'.
22 Neda' we lawkza' Le', na' chinna' da' žól-lento'.
Xana' Dios, golkza' che da' likze chio' na' chinna' da' ka'.
Nako' Benne' La'y chegak benne' Israel ka'.
23 Soa' lo yela' ba nez kate' golkza' chio' Le',
na' yebekzle be' da' nakkza' dan' beya'wo'.
24 Wcháljteza' che da' chawe' da' nako' dot ža, na' yele,
dan' beno' ga bedoé'egekle, na' bchíxgekle benne' ka' ben byéngake' góngake' neda' zia.

72

1 Dios, ben ga wchi'a laže' benne' wnná bia' da' žak cheto' kan zchi'a láže'kzo' Le',
na' ben chawe' xkwide' ka' che benne' wnná bian'.
2 Nač le' wchi'a laže'e cháwe'do' benne' chio' ka'.
Ka nak da' naken dot da' li wchi'a laže'e benne' chio' ka' zzáka'le'egake'.
3 Law ya'a ka' chejga'ngak chawe' benne' chio' ka',
na' law ya'ado' ka' kwézgake' lo da' nak chawe'.
4 Wchi'a laže'e benne' wláž ka' zzáka'le'egake'.
Yeslé' xkwide' ka' chegak benne' ka' žiážjegekle'.
Wžía yi'e benne' ka' žsáka'gake' benách chio' ka'.
5 Chébeteze benne' wnná bian' Le',
xak zoa wbíž, na' byo'.
6 Gak benne' wnná bian' ka nis yejw da' žaken ga naz,
na' ka zlelj da' žezjwn lo yežlyó.
7 Lo ža ka' che benne' wnná bian' gak da' chawe',
na' ga'ngak cháwe'do' benne' ka' xak zoa byo'.
8 Nna bi'e dot yežlyó nga, žoa'a Yegw Éufrates,
na' do zente yežlyó.
9 Wzóa zibgak benne' dot yežlyó lawe' le',
na' wzexjwe' láže'gak benne' ka' zžá'agake' le'.
10 Benne' znna bi'e yež Tarsis, na' benne' znna bi'e yež zi'to' ka' zedjnoé'e da' wnézjwgake' chie',

na' benne' znna bi'e yež Sabá,
na' benne' znna bi'e yežlyó
Seba wnézjwgake' chie' yela'
wnni'a.
11 Yógo'te benne' wnná bia' ka'
wzóa zíbgake' lawe' le,
na' benne' yógo'te yež góngake' žin
chie'.
12 Le' yeslé' benne' ka' žiážjegekle',
benne' ka' žlížgake' le',
na' yeslé' benne' ka' zzáka'gake',
na' bi zoa no benne' gáklene'
légake'.
13 Yeyache' láže'le' benne'
yache' ka', na' benne' ka'
žiážjegekle'.
Yeslé' benne' yache' ka' nich
sóagake' nbángake'.
14 Yeya'we' benne' yache' ka' lo
na'gak benne' wen laže' ka',
benne' yichj ža'a ka',
na' gon byene' yeslé' benne' ka'
lo na'gak benne' wet benne'
ka'.
15 Soa nban benne' wnná bian',
na' wnézjwgake' chie' ya oro che yež
Sabá,
na' nnábtezgekle benne' ka' gaklen
Dios le',
na' dot ža, na' yele nnábgekle' Dios
gon chawe'e benne' wnná
bian'.
16 Gázgake' to zíga'do'ze zoa' stribe
lo yežlyó, na' law ya'ado'
chégake' ka',
na' kwíale'e linne chen kan zbian
law Ya'a Líbano,
na' benne' ka' nníta'gake' lo yež
ka' yángake' kan žon yixe' da'
žen' yežlyó.
17 Sóateze la benne' wnná bian'.
Wcháljtezgake' che le' xak zoa
wbíž.
Ni'a chie' le' gak yela' ba nez chegak
benách ka',
na' nnágake' nak chie' yela' ba nez
zen.
18 Cháwe'le'e nak Xanžo Dios.
Nake' Dios chegak benne' Israel
ka',
na' toze' Le' žone' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.
19 Cháwe'le'e nak La la'y chie' dan'
náktezen zen,
na' dot yežlyó nga lé'egekle' yela' zen
chie'.

Ka'kze naken, na' ka'kze
gaken.

20 Ga ni ze law da' wnná Dabí, zi'n
Isaí,
dan' bcháljlene' Dios.

73

1 Da' likze Dios ben chawe'e benne'
Israel ka',
benne' ka' zej nake' dot li laže' lawe'
Le',
2 san neda' wzóa' chejchegwa',
na' wzóa' gona' to da' zinnj.
3 Bge'ela' benne' wnni'a ka',
kate' ble'ela' kan žak chawe' chegak
benne' ka' nbej yíchjgake'
Dios.
4 Benne' ki bi zej že' zedle che yela'
got,
dan' zej zóali'e chawe'.
5 Bi zzáka'gake' kan zzáka'gak yezika'
benne' ka',
na' bi zoa da žak chégake' kan žak
chegak yezíka'že'.
6 Che len zka'n zen kwíngake'.
Žónteze žóngake' da' bi nak chawe'.
7 Zgól-le'egake' dan' žáwle'egake'
da' cháwe'le'e.
Zzí'le'egake' da' zdan láže'gake'.
8 Žon dítjgekle' Dios, na' znnégake'
chie', na' žóngake' da' zinnj.
Lo yela' zka'n zen kwíngake'
zcháljgake' da' zente.
9 Znnégake' che da' ka' zej zoan
ya'abá,
na' zcháljgake' ka benne' ka' zej
nape' dot yežlyó.
10 Che len yezika' benách ka'
želyenle' xtíža'gake',
na' zzi' lo ná'gake' da' znnágake'.
11 Znnagak benne' wnni'a ka':
"¿Bizkze nnezle Dios?
¿Zlé'ekzle Bennen' zoe' ža'le da'
žonžo?"
12 Benne' ki zej nbej yíchjgake' Dios,

na' zej zoe' binlo, na' ẕzí'gakže' yel̲a'
wnni'a.
13 Da' likze, dáche'ze goka' dot l̲i
l̲aže',
na' bi be bena' da' bi nak chawe',
14 san tža tža wẕáka'l̲i'a,
na' žsaka' zí'gake' neda' yógo'te ža.
15 Chela' nnia' neda': wchal̲ja' kan
ẕchal̲jgak benne' ka',
na' wka'na' bénne'do' chio' ka'
ka'ze, Dios.

16 Kate' blab l̲aža'a nich chejni'ila'
da' ni,
wžé' zédl̲e'ela',
17 san kate' wyoá'a l̲o latje la'y che
Dios,
na' gókbe'ela' da' gak chegak benne'
ka' ga ze l̲awte.

18 Da' likze beno' chegak benne' ka'
chejchégwgake',
na' gono' ga kwia yí'gakkze'.
19 L̲a' kwia yí'tegake'.
Yel̲a' ẕžebe senen l̲égake', na' goten
l̲égake'.
20 Zej nake' ka to da' bl̲e'elto' to
l̲o bichgale dan' ẕnniten kate'
žebanžo.
Ka'kze gaken, X̱anto' Dios.
Kate' so žo'o, wka'no' ka'ze da'
bl̲oe'el kwingak benne' ka'.
21 Kate' bge'ela' benne' ka',
wžé' zédl̲e'ele l̲áẕda'wa'.
22 Goka' ka to bia yix̱e' l̲awo' Le',
dan' gok zide yichja', na' bi be-
jni'ila',
23 san wzóal̲enteza' Le', na'
nóx̱wkzo' na'a l̲i ža.
24 Bsedlo' neda' nich gona' da'
ẕl̲oe'elo' neda',
na' te na'a yezí' l̲o no'o neda' l̲o
ya'abá chio'.
25 Bi zoa no benne' yoble chia'
ya'abá san tozo' Le',
na' bi be zoa da' ẕdan l̲aža'a yežlyó
nga san tozo' Le'.

26 Žedó l̲aže' bel̲a' žen chia', na'
l̲áẕda'wa',
san Dios nake' Benne' žon choche'
neda', na' nake' yel̲a' ba nez
ẕen chia' to chi'ize.

27 Benne' ka' žekwásgake' gan zo'
nítgekle'.
Wžía yi'o yógo'te benne' ka' kwej
yíchjgake' Le'.

28 San neda', žak chawe' chia' dan'
wbiga' l̲aw Dios.
Wx̱én l̲áže'teza' X̱anžo Dios,
na' wchal̲jkza' che da' ẕente da'
bene' L̲e'.

74

1 X̱anto' Dios, ¿wléj yichjo' neto' to
chi'ize?
¿ẕžo'o neto', ẕila' chio' ka'?
2 Bsa' l̲aže' benne' chio' ka', benne'
ka' wẕi'o ža ni'te, benne' ka'
beya'wo'
nich gono' l̲égake' benne' chekzo'
ka',
benne' ka' zej zoe' l̲aw Ya'a Sión
nga, ga ni zoakzo' Le'.
3 Da ka' gaze yedjl̲e'elo' ka nbia yi'
yež nga,
na' ka nak da' ẕinnj da' bengak
benne' ka' che latje la'y chio'.
4 Ẕbéžeya'agak benne' ka' bi
ẕl̲é'egekle' Le' chawe'
gachje l̲awle gan zej ndobe benne'
chio' ka'.
Bdá'gake' nga da' ẕl̲oe'elen yo'oto' l̲o
ná'gake'.
5 Bchínnjgake' yež ni,
ka žon to benne' ẕchoge' yógo'te yag
ka' zej zen to l̲aw ya'a.
6 L̲en ya wag chégake' ka', na' l̲en
yag chégake' ka',
bchínnjgake' yógo'te da' x̱tan ka' che
yodo' chio'.
7 Bzéygake' latje la'y chio'.
Bká'ngake' ka'ze ližkzo' Le'.
Bchínnjgaken'.
8 Wnnágake': "¡Wžía yi'žo l̲égake' to
chi'ize!"
Bzéygake' yógo'te yo'o gan bká'n
ẕento' Le' dot l̲o yežlyó chio'.
9 Biž bi ẕl̲e'elto' da' nak la'y, dan'
bchisto' l̲o yežlyó cheto'.

Biž zoa no benne' wchaḻje' ḻo wlazo' Le',
na' bi zoa no benne' ladjw neto', benne' nnezle' batx̱ yelato'.
10 X̱anto' Dios, ¿to chi'ize wchix̱gak benne' ka' neto', benne' ka' žsaka' zí'gake' neto'?
¿To chi'ize nnegak benne' ka' bi zḻé'egekle' Le' chawe' che La la'y chio' Le'?
11 ¿Biẕ chen' bi be žono' chegak benne' ka'?
¿Biẕ chen' bi ẕžia yi'o benne' wen da' ẕinnj ka'?
12 San Le', Dios, nako' Benne' Wnná Bia' chia' ža ni'te.
Le' bžia yi'o benne' ka' dot ḻo yežlyó nga.
13 Ḻen yeḻa' wak ẕen chio' beno' nisdo' chope ḻa'a.
Wló'o yichj bia ẕenḻe'e ka' ḻo nisdo'.
14 Bzoẕjo' yichj bia ẕenḻe'e, bian' leba' lebiatán,
na' beno' ga bdawgak bia yix̱e' ka' ḻeba', bia ka' zej zoaba' ḻo yo biž.
15 Beno' ga golj nis bej ka', na' nis yegw ka'.
Besbižo' yegw ẕen ka'.
16 Chio' Le' nak ḻawe' ža, na' ḻezka' chio' nak yele.
Le' bnnito'o byo', na' wbíž gan zej zoan.
17 Bnnitkzo' to chi'ize yógo'te da' zej že' yežlyó nga.
Le' beno' byo' wbá ka', na' byo' zag ka'.
18 Bejsá' ḻaže' da' ni:
benne' ka' bi ẕḻé'egekle' Le' chawe' ben dítjgekle' Le', X̱anto' Dios,
na' benne' yaḻ ḻaže' ka' wnnégake' che La la'y chio' Le'.
19 Bi gaḻ ḻažo'o neto', benne' chio' ka', to chi'ize.
Bi wká'n neto', benne' ka' nži'ikzlo', ḻo na'gak benne' ka' zej nake' ka bia snia ka'.
Zoato' ḻáwgake' ka zej nak gogoldo' ka'.
20 Bejsá' ḻaže' diža' da' bénḻeno' neto',
dan' gáte'teze nníta'gak benne' wen da' ẕinnj ka'.
Ẕdágake' do ẕente yežlyó nga.
21 Bi go'o latje yedoé'egekle benne' gax̱jw ḻaže' ka'.
Benne' ka' ẕzáka'ḻe'egake', na' benne' ka' žiážjegekle'
we ḻáwgake' La la'y chio' Le'.
22 Wzó ža', Dios. Ben kan wnnakzo' gono'.
Bejsá' ḻaže' kan žongak benne' yaḻ ḻaže' ka',
benne' ka' ẕká'ngake' ka'ze La la'y chio' tža tža.
23 Bi gaḻ ḻažo'o da' wnné zi'gak benne' wen da' ẕinnj ka' chio' Le'.
Néntezle žo'osbé da' žongak benne' ka' ẕzí'igake' chio' Le'.

75

1 "Žóx̱keno'", že'to' Le', Dios: "žóx̱keno'."
Ẕzenlto' benách ka' zóaḻeno' Le' neto',
na' beno' da' ka' žóngaken ga žebanlto'.

2 Ẕnna Dios: "Bzoa' ža wchi'a ḻaža'a benne' ka'.
Wchi'a ḻaža'a ḻo da' nak chawe'.
3 Ḻa'kze x̱o' dot yežlyó, na' x̱ize yógo'te da' de,
gona' ga ga'n choch x̱ni'a yežlyón'.
4 Žapa' benne' yaḻ ḻaže' ka': Bi sa' ḻáže'le da' ẕen.
Žapa' benne' wen da' ẕinnj ka': Bi wká'n ẕen kwinle.
5 Bi wx̱én ḻáže'le yeḻa' waḻe chele.
Bi gakle benne' ḻaẕdo' zide ka'."

6 Bi za' yeḻa' ẕen gan ẕḻa' wbíž, na' gan ženen,
na' bi zan' ḻo latje dache.
7 Dios nake' Benne' wchi'a ḻaže'e benne' ka'.
Ẕka'ne' ka'ze to benne', na' ẕka'n ẕene' yetóe'.
8 Dios nox̱e' to ẕiga', da' nžan' x̱is uba waḻ, dan' zejḻasen yeḻa' ẕža'a chie'.
Wlaljen', na' benne' wen da' ẕinnj ka' yé'jgaken'.

Yé'jgaken' na' zejte yebižten,
9 san neda' wzenkzla' benne' ka',
na' golа' da' we lawa' Dios che Jakob.
10 Wchinnje' yela' wak chegak benne' wen da' zinnj ka',
san yesgóleže' yela' wak chegak benne' chawe' ka'.

76

1 Zej nonbia' benne' Judá ka' Dios,
na' La la'y chie' nga'nen zen ladjw benne' Israel ka'.
2 Lo yež Salem zoa latje la'y chie'.
Lo yež Sión zoa gan zoakze'.
3 Lo latjen' wdíchj Dios yag ntoche' ka' che wdile, na' yag ntóche'do' ka',
na' ya da' žape chi'in benne' ka' lo wdile,
na' ya ntoche' ka', da' ka' zkóngekle' žin lo wdile.

4 ¡Benne' zenle'e nako' Le'!
¡Nako' walže ka ya'a zen ka'!

5 Chejchégwgak benne' wale ka', na' gáslasgake'.
Nitó benne' wale bi yechís ne'e nich tíl-lene' Le'.
6 Dios chegak benne' Israel ka', kate' wtilo' benne' ka'
beslaso' légake', na' bia ka' žíagake'.
7 Le' nako' Bennen' žala' žébežo.
¿Noz benne' gak sie' lawo' Le' kate' zžo'o?
8 Wnnó' wchi'a lažo'o benne' ka' ne zo' ya'abá.
Zžébegak benne' ka' lo yežlyó, dan' zbézgake'
9 ža so žo'o Le', Dios, nich wchi'a lažo'o benách ka',
na' nich yesló' yógo'te benne' gaxjw laže' ka'.
10 Da' likze yela' zža'a chegak benne' ka' gaken to da' gon ga ga'n zeno' Le'.
Wlék žio' yela' zža'a chegak benne' ka' zej nga'ne'.

11 Le wchebe laže' da' gonnle che Dios,
na' le wnezjwn' che Xanžon', Dios chele.
Benne' ka' nníta'gake' do zente lá'gake' zej noe'e da' wnézjwgake' che Dios, Bennen' zžébežo.
12 Zži'i Dios che da' yo'o lo yichj lázdo'gak benne' blo ka'.
Le' zchebe' benne' wnná bia' ka' nníta'gake' yežlyó.

77

1 Len chi'a bliža' Dios.
Bliža' Dios, na' Le' bze nage' chia'.
2 Žoa'a law Xanžon' kate' zzáka'li'a.
Žel zchis na'a lawe' Le', na' bi zoa' žize.
Bi bi'a latje no benne' yeyón zene' neda'.
3 Bsa' laža'a che Dios, na' wžé' zedla'.
Bsa' laža'a che da' bena', na' bedó laža'a.

4 Dios, bi bi'o latje tasa'.
Wžé' zédle'ela', na' bi be gok nnia'.

5 Blab laža'a ka zej nak ža ka' wdégaken,
na' ka zej nak yiz ka' ba wdégaken.
6 Bsa' laža'a ka nak da' belkza' yele ka',
na' blab láže'kza' kan zej naken,
na' wnnabla' lo be' da' nakkza':
7 ¿Bzoa Xanžon' žo'o chela'ale to chi'ize,
na' biž gákle'ne' žo'o?
8 ¿Batkle yeyache' láže'le' žo'o?
¿Batkle gone' da' wchebe laže'e gone'?
9 ¿Gol láže'kze Dios yeyache' láže'le' žo'o?
¿Zže'e žo'o nich biž yeyache' láže'le' žo'o?
10 Naž wnnía': ki žona' dan' yoa'a yižwé'.
Che len chejsá' laža'a yógo'te da' zente da' ben Dios zente lo yiz ka' ba wdégaken.

11 Chejsá' laža'a da' zente ka' da' beno' Le', Jah.
O', chejsá' laža'a da' beno' ža ni'te,

da' ka' žóngaken ga žebanlto'.
12 Wláb ḻaža'a ka nak yógo'te da' beno',
na' wchaḻja' ka zej nak da' ka'.
13 Dios, la'y nak da' ẓchi'lo' neto' gonto'.
¿Zoa yetó Dios nake' benne' ẓen ka nako' Le'?
14 Le' nako' Dios, ẓnno' da' žonen ga žebanlto'.
Bḻoe'elo' yógo'te benne' yežlyó nakḻe'e ẓen yeḻa' wak chio'.
15 Ḻen yeḻa' wak chio' beya'wo' benne' chio' ka',
ẓa'só Jakob ka', na' ẓa'só José ka'.
16 Yegw nis ka' bḻé'egeklen Le', Dios.
Bḻé'egekle yegw nis ka' Le', na' bžébeḻe'egaken.
Ḻezka' wžé' zédgekle nisdo' gže' ka'.
17 Nis yejw zil bžojen ḻo bejw gasj ka',
na' wnneḻe'e wzió', na' wyasḻe'e yes wzión'.
18 Ḻo be' bdone' wnneḻe'e wzió' chion'.
Bza'ní' yes wzión' do ẓente yežlyó.
Wẓo'ḻe'e, na' wẓize yežlyón'.
19 Bsaljo' nez gachj ḻawle nisdo',
na' ḻawe' nis zil ka' wdekzo' Le',
san bi nak bia' gan blejo'.
20 Bchi'o benne' chio' ka' ka ẓila' ka' ḻo na' Moisés, na' ḻo na' Aarón.

78

1 Le yenle, ḻe'e, benne' chia' ka', da' žsedla'.
Le wzé nag binlo da' ẓchaḻja'.
2 Wkonla' žin diža' ka' kan ẓchaḻjgak benne' žejní'il ka',
na' wsá' ḻáža'a ḻe'e da' goken bagáche'ze ža ni'te,
3 da' ka' benlžo, na' da' nnezlžo,
da' ka' bzéngekle x̱a x̱to'žo ka' žo'o.
4 Bi wkáche'žo da' ka' ḻawgak ẓi'nžo ka'.
Wzénkzelžo ẓi'nžo ka' ka nak yeḻa' ẓen che X̱anžon',
yeḻa' wak chien', na' da' ẓen ka' da' bene'.
5 Bchi'le' benne' Israel ka' da' žon byenen góngake',
na' naken da' žaḻa' gongak ẓa'só Jakob ka'.
Bchi'le' x̱a x̱to'žo wdé ka',
wzéngekle' ẓí'ngake' ka' ka nak da' wnnakze' Ḻe',
6 nich nnézgekle x̱kwide' ka' za' gáljgakbe' kan naken,
na' wzéngeklbe' ẓí'ngakbe' ka' da' ẓchi'le' ḻégakbe',
7 nich wx̱én ḻáže'gakbe' Dios,
na' bi gaḻ ḻáže'gakbe' da' ka' ben Dios,
na' nich góngakbe' da' ka' bchi'le' ḻégakbe',
8 na' bi gákgakbe' kan gokgak x̱a x̱tó'gakbe' ka',
benne' ka' bi béngake' da' bchi'le' ḻégake',
na' bží'igake' chie' Ḻe',
na' bi bx̱en ḻáže'gake' Dios dot ḻáže'gake'.
Ḻo be' da' zej nakkze' bi gókgake' ḻi ḻaže' ḻaw Dios.
9 Benne' ẓa'só Efraín ka', benne' zej noe'e da' ẓkóngekle' žin ḻo wdiḻe
bẓónnjgake' gan žak wdiḻe.
10 Bi béngake' kan ẓnna diža' da' benḻen Dios ḻégake',
na' bi béngake' dan' bchi'le' ḻégake'.
11 Goḻ ḻáže'gake' da' ka' ben Dios,
na' yeḻa' ẓen da' bḻoe'ele' ḻégake'.
12 Bene' yeḻa' wak ẓen ka' ḻawgak x̱a x̱tó'gake' ka'
ḻo yežlyó Egipto, na' ḻo yežlyó Soán.
13 Bsaljwe' nez ḻo nisdo' gan wdegak benne' ka'.
Bene' nisdon' ka ya'ado' ka' cheḻa'a weje.
14 Te ža bḻoe'ele' benne' ka' nez ḻen to bejw gasj da' bnáwgake',
na' žel ḻen to bejw da' bsa'nín'.
15 Wḻé'e yej ka' gan nak yo biž,
na' bye'je' benne' ka' nis da' bžojen ḻe'egak yej ka' ka to yegw nis.
16 Bene' ga bžoj to yegw nis ḻe'e yej na',
na' goken to yegw ẓen,
17 san béngakže' doḻa' ḻaw Dios ḻo latje dach,
na' bží'igake' che Dios, Bennen' nape' dot yeḻa' wak.

18 Ni'a che da' wdán l̲áže'gake' béngake' ga bža'a Dios.
Wnnábgekle' L̲e' da' gáwgake' ka wdán l̲áže'zegake'.
19 Wnnégake' che Dios, na' wnnágake':
"¿Wak gonn Dios da' gawžo ladjw yix̲e' nga?
20 Da' likze wlé'e yej na', na' bžoj nisen', dan' goken ka to yegw z̲en,
san, ¿wak gonne' chežo yet,
na' gonne' bel̲a' da' gawžo?"
21 Che l̲en bža'a X̲anžon' kate' benle' da' ni,
na' bsel̲e'e to yi' da' bzeyen bal̲ benne' chie' ka',
na' bgole yel̲a' z̲ža'a chie' l̲en benne' Israel ka',
22 dan' bi bejl̲é'gake' che Dios,
na' bi bx̲en l̲áže'gake' L̲e' yeslé' l̲égake',
23 san Dios bsel̲e'e bejw z̲an ya'abá,
na' bsaljwe' gan z̲žoj da' žsel̲e'e zaka' ya'abá,
24 na' bene' ga bex̲jw yet maná kan žak yejw,
dan' bdawgak benne' chie' ka'.
Bnez̲jwe' l̲égake' da' naken ka z̲oa' che ya'abá.
25 Bdáwgake' da' žawgak wbás che ya'abá ka'.
Bsél̲a'l̲i'e da' bdáwgake', na' béljgekle'.
26 Bene' ga gok to be' da' zan' chel̲a'ale gan z̲l̲a' wbíž,
na' l̲en yel̲a' wak chie' bene' ga gok be' dan' zan' chel̲a'ale gan z̲de wbíž byo' zag ka',
27 na' ka bix̲te yo bsel̲e'e bel̲a' da' gáwgake',
biado' ka' zej zoa x̲ílgakba', da' zanže ka yož da' žen' žoa'a to yegw z̲en.
28 Bene' ga béx̲jwgakba' gan zej nnita' benne' ka',
na' do z̲ente gan zej da' yo'o yid chégake' ka'.
29 Bdáwgake'-ba', na' béljgekle'.
Dios benne' chégake' da' wdán l̲áže'gake',
30 san kate' bi na' yéljgekle', na' ne žáwgake'-ba',
31 na' bža'a Dios benne' ka'
na' bete' benne' Israel ka' zej nakže' benne' wal̲e,
na' benne' ka' zej nakže' benne' wak.
32 L̲a'kze bene' ki, na' béngakže' dol̲a',
na' l̲a'kze bl̲é'egekle' yel̲a' wak ka' da' bene',
bi bx̲en l̲áže'gake' L̲e'.
33 Che l̲en bene' nbabze ža chegak benne' ka',
na' gókgaken ka to be' da' žeka'ažo,
na' ka zej nak yiz da' wnníta'gake' bdie' l̲égake' l̲o da' wz̲áka'gake'.
34 Kate' bete' bal̲ benne' ka', na' yezíka'že' beyákgake' che Dios.
Beyát l̲áže'gake', na' dot l̲áže'gake' bl̲ížgake' L̲e'.
35 Bejsá' l̲áže'gake' nak Dios Benne' žape chi'e l̲égake'
na' nape Dios dot yel̲a' z̲en. L̲ekze' beya'we' l̲égake',
36 san bi gok l̲i l̲aže' da' wnnábgekle',
dan' ben l̲áže'gake' l̲aw Dios.
37 Bi gok l̲i l̲áže'gake' l̲en L̲e',
na' bi béngake' dot l̲áže'gake' ka nak x̲tiže'e dan' bénl̲ene' žo'o.
38 San Dios beyache' l̲áže'le' chegak benne' ka',
na' benít l̲awe' x̲tól̲a'gake', na' bi bžia yi'e l̲égake'.
Zan chi'i beké'e yel̲a' z̲ža'a chie',
na' bi bže'e l̲égake' dot kan bsa' l̲aže'e.
39 Bejsá' l̲aže'e zej nakze' bel̲a' žen.
Zej nake' ka to be' da' z̲den, na' bi yežinen.
40 Zan chi'i bží'igake' chie' L̲e' l̲o latje dachen',
na' zan chi'i béngake' ga gok nyache' l̲aže'e L̲e'.
41 Zan chi'i béngake' da' bi de chawe' Dios,
na' béngake' ga bža'a Dios la'y chegak benne' Israel ka'.
42 Gol̲ l̲áže'gake' ka nak yel̲a' wak z̲en chie',

na' ka bene' l̲o ža ka' kate' beya'we' l̲égake' l̲o da' wẕáka'gake',
43 kate' bene' yel̲a' wak ẕen ka' l̲o yežlyó Egipto,
na' bl̲oe'ele' da' ka' da' žóngaken ga žebanlžo, da' ka' bene' l̲o yežlyó Soán.
44 Bene' ga beyák yegw chegak benne' Egipto ka' žen,
na' biž gok yé'jgake' nisen'.
45 Bsel̲e'e bi'a ka' ladjw benne' ka', bia ka' bsáka'gakba' l̲égake'.
Bsel̲e'e bož ka' nich bchínnjgakba' yežlyó chégake'.
46 Bsel̲e'e biche' zo ka' nich bdáwgakba' linne chégake',
na' bžia yí'gakba' da' zej den l̲o yežlyó chégake'.
47 Bsel̲e'e yej nis ẕen da' bchinnjen lba uba chégake' ka',
na' bsel̲e'e da' zag dan' besbižen yag higo chégake' ka'.
48 Bsel̲e'e yej nis ẕen da' beten bia yix̲e' chégake' ka',
na' bsel̲e'e yes wzió' da' beten ẕila' chégake' ka'.
49 Bene' ga wẕáka'l̲e'egak benne' Egipto ka', dan' bžá'al̲i'e l̲égake',
na' bsel̲e'e da' ka' gókgaken ka wbás zan che ya'abá nich wsaka' zí'gake' l̲égake'.
50 Bi bsane' yel̲a' ẕža'a chie',
na' bi benít l̲awe' chégake' nich bi gátgake',
san bete' zángake' l̲en to yižwé' ẕen.
51 Bete' bi' byo nežw ka' chegak benne' ka',
bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'.
52 Nač bchi'e benne' chie' ka' ka to benne' ẕchi'e ẕila' ka',
na' bchi'e l̲égake' l̲e'e latje dach.
53 Bchi'e l̲égake' dot chawe', na' bi be bžébegake',
san benne' Egipto ka', benne' bi bl̲é'egekle' l̲égake' chawe',
bete' l̲égake' l̲o nisdo'.
54 Bchi'e benách chie' ka' l̲o yežlyó la'y chie',
gan zej nnita' ya'a ka' wleje' L̲ekze' l̲o na'gak benne' ka' wnníta'gake' nga.
55 Blage' l̲égake' l̲o yežlyón' l̲awgak benách chie' ka'.
Bdise' yežlyó chégaken' ládjwgak benne' Israel ka'.
Bnnite'e l̲égake' ližgak benne' ka' bebeje' ga na',
56 san da' yoble béngake' da' bi de chawe' Dios,
na' bža'a Dios, Bennen' nape' dot yel̲a' ẕen.
Bi béngake' da' bchi'le' l̲égake'.
57 Da yoble bží'igake' che Dios kan bengak x̲a x̲tó'gake' ka'.
Gókgake' ka to yag ntóche'do' dan' bi zejen to wl̲ize.
58 Béngake' ga bže'e L̲e' l̲en bkog ka' gan bka'n ẕéngake' lo'a ka',
na' ni'a che lo'a chégake' ka' bžá'al̲e'e Dios.
59 Bža'a Dios kate' bl̲e'ele' da' ki,
na' bi bl̲e'ele' benne' chie' ka' chawe', benne' Israel ka'.
60 Bsan l̲aže'e yo'o yid la'y chie' dan' wzóan yež Silo,
yo'o yiden' gan wzoakze' L̲e' ladjw benne' ka'.
61 Bi'e latje bkwasgak benne' ka' bi bl̲é'egekle' žo'o chawe' kaj la'y chien',
dan' ẕl̲oe'e l̲awn yel̲a' wak, na' yel̲a' ẕen chie'.
62 Bže'e benne' chie' ka', na' bdie' l̲égake' l̲o na'gak benne' ka' bétgake' zángake'.
63 X̲kwide' byo ka' chégake' gótgakbe' l̲o wdil̲e,
na' bi bga'n no benne' byo kwide', benne' wchág ná'l̲enbe' no'le kwide' ka'.
64 L̲ezka' gotgak bx̲oz ka' chégake' l̲o wdil̲en',
na' no'le wzebe ka' chegak bx̲oz ka' bi wžeže nyáche'gake' ni'a chégake'.
65 Nač gok X̲anžon' ka to benne' žebane' l̲o bichgale.
Goke' ka to benne' wal̲e ẕbéžeyi'e kate' ba ne'je' x̲is uba wal̲.

66 Blage' benne' ka' bi bḻé'egekle' ḻégake' chawe',
na' bka'ne' ḻégake' ka'ze to chi'ize.
67 Bzoe' cheḻa'ale z̲a'só José ka',
na' bi wžíe' z̲a'só Efraín ka',
68 san wžíe' z̲a'só Judá ka',
na' Ya'a Sión, dan' nží'iḻe'ele'.
69 Ḻaw ya'a na' bene' yodo' la'y chie', dan' goken ka nak yodo' dan' zoan ya'abá.
Bzoa chochen' to chi'ize, ka nakkze yežlyó nga.
70 Wžíe' Dabí, benne' wen žin chie'.
Bebeje' ḻe' gan zej nnita' z̲ila' ka'.
71 Bkwase' ḻe' gan zoe' žape chi'e z̲ila' ka',
nich gake' benne' wnná bia',
benne' gape chi'e benách chie' ka', z̲a'só Jakob ka',
benne' ka' zej nake' benne' Israel ka'.
72 Dabín' ḻo yeḻa' gax̲jw ḻaže' chie' wdape chi'e benne' ka' zej nake' benne' ka' che Dios.
Wdape chi'e ḻégake' ḻen yeḻa' wak chie' ḻo yeḻa' dot ḻi ḻaže' chie'.

79

1 X̲anto' Dios, yo'ogak benne' zi'to' ka' ḻo yežlyó chegak benne' chio' ka'.
Bcá'ngake' ca'ze yodo' la'y chio'.
Bchínnjgake' yež Jerusalén.
2 Bká'ngake' beḻa' žen gat chegak benne' wen žin chio' ka' gan bdawgak lab ka' ḻégake'.
Bdawgak bia yix̲e' ka' benne' chio' ka'.
3 Bláljgake' žen chegak benne' ka' ka nis ḻo nez ka' che yež Jerusalén,
na' bi wzóa no benne' wkache'e ḻégake'.
4 Benne' yež gawze ka' z̲chíx̲gake' neto'.
Yógo'te benne' ka' žon dítjgekle' neto', na' z̲ká'ngake' neto' ka'ze.

5 ¿To chi'ize gak ki cheto', X̲anto' Dios?
¿To chi'ize z̲žo'o neto'?
¿To chi'ize gak yeḻa' z̲ža'a chio' ka to yi'?

6 Bža'agak benne' yež ka', benne' bi zej nónbi'e Le',
na' benne' zi'to' ka', benne' bi žḻížgake' Le'.
7 Bžia yí'gake' z̲a'só Jakob ka',
na' bchínnjgake' lížgake'.
8 Bi yesbago'o neto' da' z̲ia da' wbága'gak x̲a x̲na' gole cheto' ka'.
Da ka' gaze yeyache' ḻáže'lo' neto', dan' bedó ḻáže'to'.
9 Gokḻen neto', Dios, Benne' Weslá cheto', nich ga'n z̲en La la'y chio'.
Beslá neto', na' bsoḻe doḻa' cheto' nich ga'n z̲en La la'y chio',
10 dan' nnagak benne' ka':
"¿Ganz̲kze Dios chegak benne' ka'?"
Bezí' wzón benne' ka' bétgake' benne' wen žin chio' ka'.
11 Ben ki nich yógo'te benne' chio' ka',
benne' ka' zej yoe'e ḻo na'gak benne' ka' bi z̲ḻé'egekle' neto' chawe',
ḻé'egekle' da' gono'.
Ḻen yeḻa' wak z̲en chio' beslá benne' ka' nžog chégake' gátgake'.
12 Bnez̲jw chegak benne' yež gawze ka' yegaže kwe' da' z̲innj ka da' béngake',
dan' ben dítjgekle' Le', X̲anto' Dios.
13 Neto', benne' chio' ka', na' z̲ila' chio' ka',
we ḻawto' Le' to chi'ize.
Góḻtezeto' da' wká'n z̲ento' Le'.

80

1 Benle cheto', Dios.
Le' žape chi'o benne' Israel ka'.
Le' žape chi'o z̲a'só Jwsé ka' ka z̲ila' ka'.
Ži'o latje blo chio' dan' zoan ḻáwlegak wbás chio' ka' nzi' lágake' kerubín.
2 Bḻoe'e ḻaw yeḻa' z̲en chio' ḻawgak z̲a'só Efraín, na' Benjamín, na' Manasés.

Bloe'e law yela' wak chio', na' da,
yesló' neto'.

3 Bezí' neto', Dios.
Beyache' laže'l neto', na'
yelato'.

4 Xanto' Dios, napo' dot yela' wak.
¿To chi'ize žo'o neto' na' bi yenlo'
da' nnablto' Le'?
5 Beno' Le' ga žak nyache' láže'to',
na' nis zbežto' naken da' že'j žawto'.
6 Bi'o latje benne' gawze ka'
bká'ngake' neto' ka'ze.
Benne' ka' zžá'agake' neto' ben
dítjgekle' neto'.

7 Bezí' neto', Dios. Napkzo' Le' dot
yela' wak.
Beyache' laže'l neto', na'
yelato'.

8 Bebejo' neto' ka to lba uba lo
yežlyó Egipto.
Blago' benne' ka' wnníta'gake' nga,
na' gozo' lba uba na' nga.
9 Wdape chi'o lba uba na' nich
golen.
Ben lba uba na' lwen, na' bgakwn
yežlyón'.
10 Wló'on zol yógo'te ya'a ka',
na' ni'a ne'n ka' wló'ogaken zol yag
sedro zen ka'.
11 Bzála'gaken ni'a ne'n, da' ka'
bžíngaken žoa'a nisdo',
na' bžíngaken žoa'a yegw Eufrates.
12 ¿Biz chen' bkwaso' le'je da' wdáp
chi'in lban'?
Na'a benne' ka' zdégake' ga na'
zbángake' uba chen.
13 Zlejgak koch yixe' ka' lba uba na',
na' bia yixe' ka' žáwgakban'.
14 Bedá cheto', Dios, napkzo' Le' dot
yela' wak.
Bwia neto' zaka' ya'abá, gan
zoakzo',
na' da yedjle'elo' da' žaken che lba
uba chion'.
15 Da, yesló' lba uba ni, dan' gozkzo'
Le'.
Žiže lba uba na', dan' bzoa cho-
chon' naken chio'.
16 Benne' ka' bi zlé'egekle' neto'
chawe' bchóggake' lba na',
na' bzéngaken' yi'.
Bwia benne' ka' lo yela' zža'a chio',
na' bžia yi' légake'.
17 Bzoa choch, na' wdáp chi'i
benne' ka' ba wžío',
na' zi'ngak benne' ka' bzoa chocho'
légake'.
18 Batkle yebéj yichjto' Le' nitó chi'i.
Bkache' chawe' neto', na' wxén
láže'to' La la'y chio'.

19 Xanto' Dios, napkzo' Le' dot yela'
wak, bezí' neto'.
Beyache' laže'l neto', na'
yelato'.

81

1 Len yela' žebele le gol che Dios,
Bennen' žon choche' žo'o.
Lo yela' ba nez chele le kwéžeya'a
law Dios chegak za'só Jakob.
2 Le gol, na' le kapa' yiddo' ka'.
Le chinn xtan da' ka' žól-lenle.
3 Le wkweže lozgak bia ka' kate'
nak byo' že'n,
dan' naken ža žónteze žonžo lni la'y.
4 Naken to da' žon byene gongak
benne' Israel ka',
dan' bchi'le Dios gongak za'só Jakob
ka'.
5 Bzoen' ka to da' wloé'elen za'só
Jwsé ka' da' ben Dios katen'
bžójgake' lo yežlyó Egipto,
gan benla' to xtíža'gak benne' ka' da'
bi bejni'ila'.
6 Znna Dios: "Beká'a ywa' da'
bdá'gake' xkóže'lgak benne'
chia' ka'.
Beslá' benne' chia' ka' lo na'gak
benne' ka' bkóngekle' légake'
žin.
7 Lo da' wzáka'le, bližle neda', na'
gókłena' le'e.
Becheba' chele gan wzóa' to lo bejw
gasj katen' wnnéle'e wzió',
na' wzí' bi'a le'e gan de bej nis da'
nzin' Meriba.
8 Le yenle, benne' chia' ka',
na' wzejni'ila' le'e, benne' Israel ka',
cha' žaz láže'le si'le da' znnia'.

9 Bi si' l̲o na'le dios ka' chegak
benne' yež yobl ka'.
Bi wzó z̲ible l̲awgak dios ka' chegak
benne' zi'to' ka'.
10 Neda', Dios chele, naka' X̲anle.
Bebeja' l̲e'e l̲o yežlyó Egipto.
Le wsaljw žoa'ale, na' gonna' da'
gawle,
11 san benne' chia' ka' bi béngake'
da' wnnía'.
Benne' Israel ka' bi wyáz l̲áže'gake'
si' l̲o ná'gake' x̲tiža'a.
12 Che l̲en wléj yichja' benne' ka'
dan' gókgake' l̲az̲do' zide.
Béngake' da' wdán l̲áže'gakze'.
13 Chela' wzé naggak benne' chia'
ka' da' wnnía',
na' chela' bengak benne' Israel ka'
da' bchal̲ja',
14 na' ka' gaze wžía yi'a benne' ka'
bi z̲l̲é'egekle' l̲égake' chawe',
na' tíl̲-l̲ena' benne' ka' z̲díl̲-l̲engake'
l̲égake'."

15 Chela' bengak benne' Israel ki,
na' benne' ka' z̲žá'agake' X̲anžo Dios
góngake' kan z̲nna x̲tíže'e,
(san zej nbage'e z̲ia to chi'ize),
16 na' Dios gone' ga gawgak
benne' chie' ka' z̲oa' stribe
cháwe'l̲e'e,
na' gone' ga yéljgekle' da' z̲ix̲ che
bez.

82

1 Zoa Dios gan zej ndobe benne' ka'
z̲chi'a l̲áže'gake' benne' chie'
ka'.
Dios z̲chi'a l̲aže'e benne' ka' z̲chi'a
l̲áže'gake' benne' chie' ka'.
2 Z̲nna Dios: "¿Wchi'a l̲áže'tezle
benne' chia' ka' l̲o da' bi nak
chawe',
na' gaple ba la'ne benne' ka' bebéj
yíchjgake' neda'?
3 Le gakl̲en benne' yache' ka', na' bi'
wzebe ka'.
Le yeyón z̲en benne' gax̲jw l̲aže' ka',
na' benne' ka' žiážjegekle'.
4 Le gon choch benne' ka' žedó
l̲áže'gake', na' benne' yache'
ka'.
Le yeslá l̲égake' l̲o na'gak benne'
wen da' z̲innj ka'.
5 Bi be nnézlele, na' bi žejní'ilele, na'
z̲dale l̲o da' chol̲.
Žz̲izgak yógo'te da' zej de yežlyó.
6 Neda' wnnía': nakkzle l̲e'e ka dios
ka',
na' nakle yógo'tele ka z̲i'nkze Dios
z̲ente,
7 san gatle ka žatgak yógo'te benne'
ka',
na' chejchégwle kan žon nóte'teze
benne' wnná bia'."

8 Wzó ža', Dios, na' bchi'a l̲aže'
benne' yežlyó ka',
dan' yógo'te yež ka' yó'ogaken l̲o
no'o.

83

1 Dios, bi so' žize.
Bi so' žize, Dios, na' bi wsejw žo'o.
2 Z̲béžeya'agak benne' ka' bi
z̲l̲é'egekle' Le' chawe',
na' z̲ka'n z̲en kwingak benne' ka'
z̲zí'igake' chio'.
3 Bagáche'ze ba béngake' toze diža' bi
da' góngake' chegak benne'
chio' ka',
na' da' góngake' chegak benne' ka'
žape chi'ikzo'.
4 Wnnágake': "Le cho'o, wžía yi'žo
benne' ka' nich biž soa yež
chégake',
na' biž soa no benne' chejsá' l̲aže'e
che yež Israel."
5 Ba béngake' toze diža' bi da'
góngake' chio' Le'.
Nákgake' toze l̲o da' žénegekle'
góngake'.
6 Ki žongak benne' Edom ka', na'
benne' Ismael ka',
na' benne' Moab ka', na' z̲a'só Agar
ka',
7 na' benne' Jebal ka', na' benne'
Amón ka', na' benne'
Amalek ka',
na' benne' Filistea ka', na' benne'
yež Tiro ka'.
8 L̲ezka' benne' Asiria ka' zej nake'
toze l̲en l̲égake'.

Yógo'te benne' ki žónl̲engake' tz̲en
z̲a'só Lot ka'.
9 Ben chegak benne' ki kan beno'
chegak benne' Madián,
na' kan beno' che Sísara,
na' kan beno' che Jabín žoa'a yegw
Sisón,
10 benne' ka' beto' Le' l̲o yežlyó En-
dor,
na' beyákgake' ka x̲che'e bože dan'
žonen beb l̲o yo.
11 Ben ga gak chegak benne' blo
ka' chegak benne' ki kan gok
che Oreb, na' che Seb,
na' ben ga gak chegak benne'
ka' z̲nna biá'gake' benne' ki
kan gok che Seba, na' che
Salmuna,
12 dan' wnnagak benne' ki: "Gak
chežo yežlyó
gan zej nnita' benne' ka' che Dios."
13 Dios chia', ben ga gákgake' ka
laga' biž da' z̲che' to be' da'
žechjlen.
Ben ga gákgake' ka beb da' z̲che' be'
bdone'.
14 Ka žon to yi' da' z̲zeyen to ya'a z̲en,
na' ka žon yi' da' z̲zeyen to l̲o win biž,
15 ka'kze wz̲ía l̲aže' benne' ki to l̲o
be' bdone',
na' bchebe l̲égake' l̲en to da' z̲en da'
gono'.
16 Ben ga yedoé'el̲e'egekle',
nich gápegake' Le' ba la'ne, X̲anto'
Dios.
17 Ben ga chíx̲gekle', na' kwe'
zédgekle' to chi'ize.
Ben ga gá'ngake' ka'ze, na' gátgake'.
18 Ben ga yeyónbia'gake' nako' Le'
X̲anto' Dios.
Tozo' Le' nako' Dios z̲ente l̲awle dot
yežlyó.

84

1 Nží'il̲e'ela' yodo' chio' Le', Dios.
Le' napkzo' dot yel̲a' wak.
2 Z̲dan l̲aža'a soa' l̲o yodo' chio',
X̲ana' Dios,
na' žak l̲áže'l̲i'a soa' ga na'.
L̲en dot da' naka', na' dot l̲aža'a žol̲a'
chio' Le', Dios ban.
3 Ba bengak byinne ka' x̲ó'ngakba',
na' gogoldo' ka' zej de latje
gan žz̲íagakba' bia že'ndo'
chégakba' ka',
dan' naken gan zoa žoa'a bkog la'y
chio' Le', Dios.

Le' napkzo' dot yel̲a' wak.
Z̲nna bia'kzo' Le' neda', na'
nako' Dios chia'.

4 Ba nez z̲en naken chegak benne'
ka' nníta'gake' l̲o yodo' chio'.
To chi'ize wká'n z̲éngake' Le'.
5 Ba nez z̲en naken chegak benne'
ka', Le' z̲zoa chocho' l̲égake',
benne' ka' z̲dan l̲áže'gake' chjake' l̲o
ya'a la'y chio', Ya'a Sión.
6 Kate' z̲dágake' lache' biž dan' nzin'
Lache' Nis Z̲béžežo,
žóngake' ga žeyaken to latje gan žal̲
nis zil,
na' yeschá' nis yejw latje nisen'.
7 Žákgakže' benne' wal̲e x̲ak zej
yoe'e nez ga na'
dan' l̲é'egekle' Dios l̲aw ya'a la'y
chie', Ya'a Sión.

8 Benle, X̲ana' Dios, da' z̲nnabla'
l̲awo' Le'.
Le' napkzo' dot yel̲a' wak.
Benle cheto', Dios. Nako' Dios
che Jakob.

9 Ben chawe' benne' wnná bia'
cheto', Dios, benne' wnná
bian' wžío' Le'.
10 Gakže chawe' soa' to žaze l̲o yodo'
chio' ka soa' to mil yiz ga
yoble.
Žak l̲áže'ža' soa' gan žó'ogake' yodo'
che Dios chia' ka to benne'
ndo'w,
ka soakza' to liža' da' zaka' gan bi
zoa Dios.

11 X̲anžo Dios žape chi'ikze' žo'o, na'
žon choche' žo'o.
Nži'ile' žo'o, na' žon chawe'e
žo'o.
Žape' benne' ka' ba la'ne, na'
nži'ile' l̲égake',
benne' ka' zej nake' dot l̲i l̲aže'.

12 Dios, napo' dot yeḻa' wak.
Ba nez ẕen naken chegak benne' ka'
žx̱en ḻáže'gake' Le'.

85

1 Ben chawo'o benne' chio' ka', X̱ana' Dios.
Besló' ẕa'só Jakob ka' ḻo na'gak
benne' zi'to' ka'.
2 Benít ḻawo'o da' ẕinnj da' bengak
benne' chio' ka'.
Bdio' cheḻa'ale doḻa' chégake'.
3 Bzoa žio' yeḻa' ẕža'a chio',
na' bsano' yeḻa' yichj ža'a chio'.
4 Ben ga yeyák cheto' yeḻa' ba nez
che yeḻa' weslá chio'
na' biž žo'o neto', Dios.
5 ¿To chi'ize žo'o neto'?
¿Žá'akzo' to kwe' to kwe' ẕa'sóto' ka'?
6 ¿Biž gono' ga yebelto' da' yoble,
nich gaken cheto' yeḻa' ba nez ḻawo'
Le'?
7 X̱anto' Dios, beyache' ḻaže'l neto',
na' beslá neto'.

8 Wzé naga' da' nna X̱ana' Dios.
Nne' da' gonen ga ga'ngak chawe'
benách chie' ka'
nich biž gongak benne' la'y chie'
ka' da' yaḻze.
9 Da' likze Dios zóateze' yeslé'
benne' ka' žápegake' Ḻe' ba
la'ne,
na' ḻa' ḻaw yeḻa' ẕen chie' ḻo yežlyó
chežo.
10 Zej nžag yeḻa' žeyache' ḻaže', na'
da' li che Dios.
Nakgak toze da' chawe', na' yeḻa'
ẕga'n chawe' chie'.
11 Da' nak dot da' li chie' yeschán'
yežlyó nga,
na' seḻe'e da' chawe' chie' da' zan'
ya'abá.
12 X̱anžo Dios žseḻe'e nis yejw chežo,
na' yežlyó chežo gonnḻe'en linne.
13 Da' naken chawe' žejlen Dios,
na' wḻoe'elen nez da' chéjḻenžo.

86

1 X̱ana' Dios, bze nag, na' benle
chia',
dan' ẕzaka'a neda', na' žiážjela'.
2 Bwia neda' dan' naka' chio'.
Dios chia', beslá neda', wen žin
chio', dan' žx̱en ḻaža'a Le'.
3 X̱ana' Dios, beyache' ḻaže'l neda',
dan' žḻiža' Le' dot ža, dot yele.
4 Ben ga yebéḻe'ela' neda', wen žin
chio',
dan' ẕzoa kwina' ḻo no'o Le', X̱ana'
Dios.
5 Nako' Le' chawe', X̱ana' Dios, na'
ženít ḻawo'o neto',
na' žeyache' ḻáže'tezlo' benne' ka'
žḻížgake' Le'.
6 X̱ana' Dios, benle da' ẕchálj̱ḻena'
Le',
na' bze nag da' ẕnnabla' Le'.
7 Ḻo ža kwe' zedḻa' wḻižkza' Le',
dan' žechébekzo' Le' chia'.
8 X̱anto' Dios, bi zoa no benne'
nake' dios ka nako' Le'
na' bi zoa no benne' gak gone' ka
nak da' žono' Le'.
9 Beno' Le' benne' ka' nníta'gake'
yógo'te yež ka'.
Ḻá'gake', na' wká'n ẕéngake' Le',
X̱anto' Dios,
na' wká'n ẕéngake' La la'y chio',
10 dan' nako' ẕen, na' žono' da' žonen
ga žebanlto'.
Tozo' Le' nako' Dios.
11 Bsedle neda' da' žak ḻažo'o gona',
X̱ana' Dios,
na' gona' da' naken dot da' li chio'.
Bchi'le ḻáẕda'wa' nich žeba' La la'y
chekzo' Le'.
12 Dot ḻaža'a wká'n ẕenkza' Le', X̱ana'
Dios,
na' wká'n ẕenkza' La la'y chekzo' Le'
to chi'ize,
13 dan' žeyache' ḻáže'tezlo' neda',
na' besló' be' da' nakkza' ḻo yi' gabíl.
14 X̱ana' Dios, benne' ka' ẕka'n
ẕen kwíngake' ẕdíḻ-ḻengake'
neda'.
Zej nake' benne' yichj ža'a ka',
na' žénegekle' gótgake' neda',
na' bi ẕžébegake' Le',
15 san Le', X̱ana' Dios, žeyache'
ḻáže'lo' neto'.
Nako' ẕen ḻaže', na' bi ẕžo'o to
chi'ize,
san žeyache' ḻáže'tezlo' neto', na'
nako' dot ḻi ḻaže'.

16 Bwia kan žak chia', na' beyache'
lažе'l neda'.
Benn neda' yela' wak chio', neda'
wen žin chio',
na' wdape chi'i neda', zi'n no'le wen
žin chio'.
17 Bloe'el neda' to da' gak bian' gak
chawe' chia',
na' ben ga benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe' lé'egeklen', na'
yedoé'egekle',
dan' Le', Xana' Dios, góklenkzo'
neda', na' beyón zeno' neda'.

87

1 Len yež Sión žian law ya'a la'y.
2 Nží'ižele Xanžo Dios latje gan
zchi'a láže'gak benne' ka'
nníta'gake' yež Sión,
ka nži'ile' yógo'te liž za'só Jakob ka'.
3 Xtanle'e nak da' znna Dios kan nak
yež chien'.
4 Znne': "Chejsá' laža'a zej nnita'
benne' ka' zej nónbi'e neda'
lo yežlyó Egipto, na' lo yež Babilo-
nia.
Le wia nga, lo yežlyó Filistea, na'
lo yež Tiro, na' lo yežlyó
Etiopía,
goljgak benne' ki zej nake' chia'
neda'."
5 Ka nak che yež Sión znne': "Benne'
ni, na' bennen' góljgake' ga
na',
na' neda', Dios zente, wzóa chocha'
yežen'."
6 Kate' wláb Xanžo Dios benne' ka'
zej nake' chie',
nnakze' Le': "Benne' ni golje' lo
yežen'."
7 Benne' ka' žólgake', na' benne' ka'
zyá'agake',
nnágake': "Dot da' napa' zan' lo
yežen'."

88

1 Xana' Dios, Le' žeslakzo' neda'.
Dot ža dot yel žliža' Le'.
2 Benle da' zchalja' lawo' Le',
na' bze nag da' žliža' Le'.
3 Žedó laža'a lo da' bi nak chawe' da'
žaken chia', na' ba zoa' gata'.
4 Zlé'egekle benne' ka' neda' ka to
benne' gat, dan' žatle'e ni'a
na'a.
5 Nga'na' ka'ze ladjw benne' gat ka'.
Naka' ka benne' ka' gótgake' lo
wdile, na' zej die' lo yežw ba
ka',
benne' ka' biž žezá' lažo'o, Dios,
chégake', na' biž zej yoe'e lo
no'o Le'.
6 Žak chia' ka bzoakzo' neda' to lo
yežw gže',
gan nak chol, na' nakle'en gže'.
7 Žekla' zžá'ali'o neda'.
Da' žak chia' naken kan žetja' zan
nisdo' dan' zgo'nle'en.
8 Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan
zoa'.
Beno' neda' ka to da' žesgotlen
benne' ka'.
Naken chia' ka nyejwa' liž ya, na' bi
gak yežoja'.
9 Zchol yej lawa' ni'a che da'
zzáka'li'a.
Yógo'te ža žliža' Le', Xana' Dios.
Zchis na'a lawo' Le'.
10 ¿Len yela' wak che ya'abá
gákleno' benne' gat ka'?
¿Že'gak benne' gat ka' Le':
"Žóxkeno'"?
11 ¿Zchaljgak benne' ka' zej
ngache'e yežw ba che yela'
ži'i laže' chio'?
¿Zchaljgak benne' ka' zej yoe'e latje
chol chegak benne' gat ka'
che da' li laže' chio'?
12 ¿Yeyónbia'gak benne' ka' zej yoe'e
latje cholen' ka nak da' zente
da' žono'?
¿Yeyónbia'gak benne' zej yoe'e gan
bi zoa no benne' žesá' laže'e
nakkzo' chawe'?
13 San neda' žliža' Le', Xana' Dios.
Yógo'te zile da' znnabla' Le' ženlen
lawo' Le'.
14 ¿Biz chen' žebéj yichjo' neda',
Xana' Dios?
¿Biz chen' bi zwio' neda' nich
gákleno' neda'?
15 Zzáka'li'a, na' ba zoa' gata'.
Kate' ne naktia' bi' kwide' zzáka'li'a

dan' bsako'o Le' neda', na' žedó
ḻaža'a.
16 Žekla' ẕžá'aḻi'o neda'.
Da' ẕchebo' neda' benen ga bedó
ḻaža'a.
17 Zej nyechjle da' ki neda' dot ža.
Žsáka'gaken neda' gáte'teze.
18 Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan
zoa',
na' toze da' nak choḻ zóaḻenen
neda'.

89

1 X̱ana' Dios, góḻteza' che yeḻa' ži'i
ḻaže' chio'.
Wzenla' to kwe' to kwe' ẕa'sóto' ka'
nako' ḻi ḻaže'.
2 Nnezla' sóateze yeḻa' ži'i ḻaže' chio',
na' to chi'ize zoa yeḻa' ḻi ḻaže' chio',
kan zoakze ya'abá.
3 Le' wnnó': "Bena' to diža' ḻen ben-
nen' wžía'.
Bchebe ḻaža'a da' gona' che Dabí,
wen žin chia'.
4 Goža'-ne': gona' ga sóatezegak
ẕa'só' ka',
na' gona' ga nna biá'tezgakbe' ḻo
wlazo' le'."
5 Benne' ka' nníta'gake' ya'abá žoe
ḻáwgake' Le' ni'a che da' ẕente
da' žono',
na' ni'a che yeḻa' ḻi ḻaže' chio', X̱ana'
Dios.
6 Bi zoa no benne' ya'abá, bennen'
nake' ka nakkzo' Le', X̱ana'
Dios.
Bi zoa no benne' nake' benne' ẕente
ka nako' Le'.

7 Benne' ka' zej nnite'e ya'abá
žápegake' Dios ba la'ne
na' yógo'te benne' chie' ka'
ẕžébegake' Ḻe'.

8 X̱anto' Dios, ẕnna bi'o benne'
zante,
benne' žjake' ḻo wdiḻe, nníta'gake'
ya'abá.
Bi zoa no benne' nake' ka nako' Le',
X̱ana' Dios.
Nako' Benne' wáḻeḻe'e, na' nakkzo'
ḻi ḻaže'.
9 Ẕnna bi'o nisdo' dan' ẕgo'nen.
Kate' ẕgo'nḻe'en Le' ẕbek žion'.
10 Blej bchochjo' benne' Egipto ka',
na' bgá'ngake' ka to da' gat.
Besḻaso' benne' ka' bi ẕḻé'egekle' Le'
chawe' ḻen no'o wáḻeḻe'e.
11 Chio' Le' nak ya'abá, na' chio' Le'
nak yežlyó.
Beno' yežlyó nga, na' da' ka'
nníta'gaken ḻawlen.
12 Beno' da' de cheḻá'a gan za' be'
zag,
na' da' de cheḻá'a gan ẕde wbíž byo'
zag ka'.
Ḻo yeḻa' žebele žoḻgak Ya'a Tabor,
na' Ya'a Hermón chio' Le'.

13 Benne' wáḻeḻe'e nako' Le',
na' ẕenḻe'e nak yeḻa' wak chio'.

14 Ḻo da' chawe', na' ḻo da' ḻi ḻaže'
ẕnna bi'o.
Ḻo yeḻa' ži'i ḻaže' na' ḻo da' ḻi ḻaže'
žono' yógo'te.
15 Ba nez ẕen naken chegak benne'
ka' žóḻgake' da' žoe ḻáwgake'
Le',
na' zej zoe' ḻo yeḻa' baní' chio', X̱ana'
Dios.
16 Ni'a chio' Le' žebéḻe'egekle' dot ža,
na' želyenle' x̱tižo'o Le' dan' nako'
chawe'.
17 Nakkzo' Le' yeḻa' waḻe chegak
benne' ka', na' ḻezka' yeḻa'
x̱tan chégake'.
Žono' neto' wáḻeže dan' naken da'
žénekzlo' gono'.

18 X̱anžo Dios žape chi'e žo'o,
na' Dios la'y chegak benne' Israel
ka' ẕchi'le' žo'o.

19 Ža ni'te bchaḻjo' da' bḻoe'elo'
benne' chawe' ka',
benne' wen žin chio' ka', na' wnnó':
"Ba wžía' to benne' waḻe ladjw
benne' chia' ka'.
Bena' ga ẕnna bi'e, na' žákḻena' ḻe'.
20 Wžía' Dabí, benne' wen žin chia'.
Bzoakza' ḻe' nich gake' benne'
wnná bia'.
21 Neda' gákḻenteza' ḻe'.
Ḻen yeḻa' wak chia' gon chocha' ḻe'.

22 Benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe'
bi gak bi da' góngake' chie',
na' benne' wen da' zinnj ka' bi gak
góngake' le' zia.
23 Wléj wchochjkza' benne' ka' bi
zlé'egekle' le' chawe',
na' wkwasa' benne' ka' lawe' le'.
Wžía yi'a benne' ka' zží'igake' chie'
le'.
24 Ží'itezla' le', na' gaka' li laže' len
le',
na' ni'a chia' neda' golže yela' wnná
bia' chie'.
25 Gona' ga nna bi'e do zente žoa'a
nisdo',
na' do zente žoa'a yegw Éufrates.
26 Le' yi'e neda': Le' nako' Xa'.
Nako' Dios chia'. Žape chi'o neda',
na' žesló' neda'.
27 Neda' wzóa' le' ka zi'na' blo,
na' nna bi'e yógo'te benne' wnná
bia' ka' dot yežlyó.
28 Ží'itezla' le', na' sóateze diža' da'
bénlena' le'.
29 Gona' ga sóatezegak za'sóe' ka',
na' nna biá'gake' lo wlaze' le' xak
zoa ya'abá.
30 Cha' wsangak za'só Dabí ka' da'
bchi'la' le'e,
na' cha' bi góngake' ka nak da' goža'
légake',
31 na' cha' wzóagake' chela'ale da'
bsedla' légake',
na' cha' bi góngake' kan znnakza'
neda',
32 na' wsaka' zi'a légake' dan'
zží'igake' chia' neda',
na' chinnja' légake' yid dan' žóngake'
da' zinnj,
33 san bi wsana' kan nži'ila' Dabí,
na' bi wsana' gak li laža'a len le',
34 na' bi gal laža'a diža' da' bénlena'
le',
na' bi wchá'a da' ba wnnía'.
35 To chi'ize bzetj kwina', bchebe
laža'a bi da' gona',
na' batkle gon laža'a che Dabí.
36 Wnnía': Sóatezegak za'sóe' ka',
na' nna biá'gake' lo wlaze' le' lawa'
neda' xak zoa wbíž.
37 Yela' wnná bia' chie' sóatezen
choch xak zoa byo' ya'abá.
Sóatezen choch xak zoa ya'abá."

38 Le', Dios, wléj yichjo', na' bzo'
chela'ale bennen' wžío', na'
zžá'ali'o le'.
39 Bzo' chela'ale diža' dan' bénleno'
Dabí, benne' wen žin chion',
na' bka'no' ka'ze yela' wnná bia'
chie'.
40 Bchinnjo' ze'e da' wdape chi'in
yež zen chien',
na' bchinnjo' yógo'te yo'o wale, da'
ka' wdape chí'igaken yežen'
lo wdile.
41 Yógo'te benne' ka' zdégakze' ga na'
zbángake' da' ka' gota' chie',
na' benne' yež gawze ka' žon
dítjgekle' le'.
42 Beno' ga bzéxjwgak benne' ka'
le',
benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe',
na' žebéle'egekle'.
43 Bchinnjo' da' ka' zkonle' žin lo
wdile,
na' bi gókleno' le' lo wdilen'.
44 Bekó'o yela' zen chie',
na' bka'no' ka'ze yela' wnná bia'
chie'.
45 Beno' ga nake' ka to benne' gole
kate' ne zoe' yiz kwide' chie',
na' beno' ga žedoe'ele'.

46 Xanto' Dios, ¿to chi'ize bi yenlo'
cheto'?
¿To chi'ize zža'akzo' neto'?
47 Bejsá' laže' soa' yežlyó nga to
chí'ido'ze.
Beno' ga zoagak nbangak yógo'te
benne' to chí'ido'ze.
48 Nitó benne' bi soe' nbane' to
chi'ize.
Yógo'tie' gátgake'.
Nitó benne' bi yelé' lo na' yela' got.
49 Xanto' Dios, ¿biž nži'ilo' Dabí
kan bchebe lažo'o, na' wnnakzo'
gono'?
50 Bwia nga, Xanto' Dios,
ka yógo'te benách zka'ngak benne'
wen žin chion' ka'ze,
na' nbaga'a neda' da' žon dítjgekle
benne' wláž chia' ka'.

51 Benne' ka' bi zlé'egekle' Le'
chawe' žon dítjgekle' bennen'
wžío' Le', Xanto' Dios.
Žon dítjgekle' le' gáte'teze zeje'.

52 ¡Ga'n zen Xanžo Dios to chi'ize!
Ka' naken, na' ka' gaken.

90

1 Xanto' Dios, to chi'ize nakkzo' Le'
to gan že' cháwe'to'.
2 Ža ni'te kate' bi na' gono' ya'a zen
ka', na' bi na' soa yežlyó nga,
ža ni'te, na' zejte ža se lawte ža
nakkzo' Le' Dios.
3 Žono' ga žeyakgak benne' ka' da'
gókgake',
kate' ži'o légake': "Le yeyák bixte
yo."
4 Chio' Le' to mil yiz
zej naken ka neje, žan' da' ba wdén,
na' ka to chí'ido'ze gachje yele.
5 Ka' gaze zkwaso' benne' ka' ka žon
to nis wbá'a.
Zej nake' ka to bichgale dan'
znnitlen kate' žebanžo.
6 Zej nake' ka to yeje yixe' da' žaljen
zildo',
na' kate' zla' wbíž, na' zbižen.
7 Zbia yi'to' dan' zžo'o neto'.
Že' zedlto' dan' zžá'li'o neto'.
8 Zle'elo' yógo'te da' bi nak chawe'
da' žonto'.
Zloe'elo' law zia da' nbága'to'.
9 Zzacho'o yiz cheto' dan' zžo'o neto'.
Žeyožgak yiz cheto' ka to be' da'
zka'to'.
10 Ka zej nak ža zoato' nbanto', zej
nakzen chonnlalj chi yiz,
na' cha' nakto' benne' wale, wak
soato' nbanto' taplalj yiz,
san ka zej nak yiz ka', zzáka'to', na'
že' zedlto'.
Ka' gaze zdegak yiz ka', na' znitlto'.
11 ¿Noz benne' nnezle' binlo ka nak
yela' zža'a chio'?
¿Noz benne' nnezle' ka nak yela'
yichj ža'a chio'?
12 Bsedle neto' wkonlto' binlo
žin ža cheto' ka', nich gak
chejni'ilto' cháwe'do'.
13 Xanto' Dios, beyón neto' toze len
Le'.
¿To chi'ize želo'?
Beyache' laže'l neto', benne' wen
žin chio' ka'.
14 To to zil bzoa yichj lázdo'to' yela'
ži'i laže' chio',
na' lo yela' žebele góltezto' chio'
yógo'te ža soato' nbanto'.
15 Benn cheto' yiz zan nich yebelto'
ka zej nak yiz bsáka'li'o neto',
na' ka zej nak yiz wžé' zedlto'.
16 Be' neto', benne' wen žin chio'
ka', latje le'elto' da' zen da'
žono',
na' lé'egekle za'sóto' ka' yela' zen
chio'.
17 Xanto' Dios, ben chawe' neto'.
Ben chawe' žin da' žonto'.
¡O', Xanto' Dios, ben chawe' žin da'
žonto'!

91

1 Bennen' žxen laže'e Xanžo Dios
nich gape chi'e le',
na' zzi'e Dios, Bennen' nape' dot
yela' wak, nich gákłene' le',
2 wak yi'e Dios: "Le'kze žxen
laža'a, na' Le' zkache' chawo'o
neda'.
Nako' Dios chia', na' žxen laža'a
Le'."
3 Le' wkache' chawe'e le' lo da' zia
da' bi nla' lawn,
na' lo yižwé' da' žoten benne' ka'.
4 Wkache' chawe'e le' ka žon to
zkoko', bian' žape chi'iba'
bríse'do' ka' zan xilba',
na' cho'o chawo'o lo ne'e Le'.
Yela' li laže' chie' gon chi'in le', na'
wkache' chawen' le'.
5 Bi be gak wchebe le' žel,
na' bi be gon le' da' zia te ža,
6 na' to yižwé' che da' chol bi be
gonen chio' le',
na' to da' zinnj da' žoten benne' ka'
te ža, bi be gonen chio'.
7 Wak gatgak to mil benne' ka'
kwito' le',
na' chi mil benne' ka' gawze gan
zo', san bi be sako'o le'.

8 Wio', na' le'elo' da' zia da' gaken
chegak benne' wen da' zinnj
ka'.
9 Wzi'o Xanžo Dios, na' žxen lažo'o
Le',
na' Dios, Bennen' nape' dot yela'
wak, wkache' chawe'e le'.
10 Che len bi be da' zia gak bi da'
gonen chio',
na' bi cho'o nitó yižwé' ližo'.
11 Dios sele'e wbás che ya'abá chie'
ka' nich gáklengake' le',
na' gape chí'igake' le' gáte'teze gan
chejo'.
12 Góxwgake' le' lo ná'gake'
nich bi gon to yej ni'o we'.
13 Wlejkzo' bež yixe' ka', na' bele
ka',
bež yixe' sníale'e ka', na' bia snia
ka'.
14 Znna Dios: "Yeslá' yógo'te benne'
ka' zej nži'ile' neda',
na' wkache' chawa'a benne' ka'
žechébgake' naka' Xángake'.
15 Kate' wlížgake' neda', na'
yecheba' chégake'.
Kate' že' zédgekle', sóalenkza'
légake'.
Yeslá' légake', na' gapa' légake' ba
la'ne.
16 Gona' ga sóagake' nbángake' yiz
zante,
na' yeslá' légake'."

92

1 Xanto' Dios, da' xtanle'e žoe lawto'
Le',
na' žolto' da' zka'n zenen Le', Dios
zente.
2 Nakle'e xtan zzenlto' benne' ka' zil-
le kan žeyache' láže'lo' neto',
na' žel zloe'elto' nako' li laže'.
3 Žolto' chegak da' ki, na' zchinnto'
da' žól-lento'
dan' nwan' chi do, na' zgolto' da'
znnele'en xtando'.
4 Xana' Dios, ni'a che da' žono' Le'
žebéle'ela'.
Ni'a che da' ben no'o nak chia' yela'
ba nez.
5 Zenle'e nak da' beno', Xana' Dios,
na' zenle'e nak da' zgo'o lo yichj
lázda'wa' gona'.
6 Batkle chejní'igekle benne' lazdo'
zide ka',
na' bi gak nnézgekle benne' nat laže'
ka' da' ni.
7 Kate' zgólegak benne' ka' zbej
yíchjgake' Dios kan zgole
yixe',
na' žežój chawe' da' žongak benne'
wen da' zinnj ka',
naken nich kwia yí'gake' to chi'ize.
8 Le', Xana' Dios, nakkzo' Dios zente.
9 Nak bia' da' gak chegak benne'
ka' zží'igake' chio' Le', Xana'
Dios.
Nak bia' kwia yi'gak benne' ka' bi
zlé'egekle' Le' chawe'.
Wzonnjgak yógo'te benne' wen da'
zinnj ka'.
10 Le' žono' ga nakža' neda' wale
kan nak to beže.
Zgo'o set yichja' da' žon chochen
yichj lázda'wa'.
11 Da' likze le'ela' benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe'
wzóa zíbgake' lawa' neda',
na' yenla' kwež nyáche'gak benne'
ka' bdíl-lengake' neda',
benne' wen da' zinnj ka'.
12 Changak benne' chawe' ka' ka
žongak yag zina' ka'.
Gólegake' kan zgólegak yag sedro ka'
law Ya'a Líbano.
13 Zej nake' ka to yag da' zen lo li'a
yodo' che Xanžo Dios,
dan' zgólele'en lo li'a liž Dios chežo.
14 Zej nake' ka yag ka' zbíagaken
kate' ngólele'egaken
na' ne zej naken yag ya'a wale ka'.
15 Benne' ki wzéngekle' benách ka'
nak Xana' Dios li laže',
na' Bennen' žon choche' neda',
na' bi be zoalen Le' da' bi naken
chawe'.

93

1 Xanžo Dios nake' Benne' Wnná
Bia' Zen, na' nakwe' da'
záka'le'en.
Da' nžejw li'e naken yela' wak zen.
Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak
no benne' wtén'.

2 Gan ži'o znna bi'o, Xanto' Dios, wzóa chochen ža ni'te
na' Le' zoakzo' to chi'ize.
3 Žónle'egak yegw ka' žaxto', Xanto' Dios.
Žónle'egaken žaxto', na' znnégaken zižje.

4 Xanžon', Bennen' zoe' ya'abá, napže' yela' wak
ka nak da' zej nape yegw ka' žónle'egaken žaxto',
na' ka nak da' nape nis zgo'nen che nisdo'.

5 Chochle'e zej nak da' ka' wnnakzo', Xanto' Dios.
La'y nakkze yodo' chio' to chi'ize.

94

1 Xana' Dios, Le' žezi'kzo' wzón benne' ka'.
Le' žebéj yichjo' benne' wen da' zinnj ka'.
2 Zchi'a lažo'o Le' da' žongak yógo'te benne' ka'.
Wzó ža', bsaka' benne' ka' kan žala' gak chégake', benne' ka' zka'n zen kwíngake'.
3 Xana' Dios, ¿to chi'ize gongak benne' wen da' zinnj ka' ki?
¿To chi'ize yebégekle benne' zbej yíchjgake' Le'?
4 ¿To chi'ize wká'n zen kwíngake', na' nne zí'gake'?
¿To chi'ize wká'n zen kwingak benne' ka' žebéj yíchjgake' Le'?
5 Benne' ki zžia yí'gake' benne' chio' ka', Xana' Dios
na' žsaka' zí'gake' benne' ka' wžekzo' Le'.
6 Žótgake' no'le wzebe ka', na' benne' zi'to' ka',
na' žóngake' ga gatgak bi' wzebe ka'.
7 Znnágake': "Bi be zle'el Dios, Xangak benne' ka',
dan' Dios chegak benne' Israel ka' bi ži'e wnné yoe chégake'."

8 Le chejní'il, le'e, benne' lazdo' zide ka', le'e, benne' nat laže' ka'.
¿To chi'ize bi chejní'ilele?
9 Dios bene' nagžo.
¿Bi ženle' da' znnale?
Dios bene' yej lawžo.
¿Bi zle'ele' da' žonle?
10 Dios žsaka' zi'kze' benne' yež ka'.
¿Bi tile' le'e?
Dios nake' Bennen' zzejni'ile' benách ka'.
¿Bi gákbe'ele' da' yo'o yichj lázdo'le?
11 Xanžo Dios nnezkzle' da' yo'o yichj lázdo'gak yógo'te benách.
Nnezle' zej naken da' yalze.

12 Xana' Dios, ba nez zen naken che bennen' zzejni'ilo' Le',
na' žsedlo' le' ka nak da' bchi'lo' neto'.

13 Ga'n bennen' chawe' kate' za' ža gak bi da' sake'e,
na' ža na' gáche'gak benne' wen da' zinnj ka' yežw ba.

14 Batkle kwej yichj Xanžo Dios benne' chie' ka',
na' bi wsán laže'e benne' ka' ba wžekze' Le',
15 san gone' ga wchi'a láže'gak benne' ka' lo da' naken chawe',
na' yógo'te benne' li laže' ka' si' lo ná'gaken'.
16 ¿Nozkze benne' gáklene' neda' nich tíl-lenžo benne' wen da' zinnj ka'?
¿Nozkze benne' gónlene' neda' tzen nich wžía yi'žo benne' wen da' zinnj ka'?
17 Chela' bi goklen Xanžon' neda',
ba bejgacha'a yežw ba.

18 Kate' wnnía': zoa' chejchégoa'a, na' Le', Xana' Dios,
lo yela' ži'i laže' chio' gókleno' neda'.
19 Kate' ži'a wnné yoe, na' že' zedla',
žeyón zenkzo' neda', na' žono' ga žebéle'ela'.
20 Batkle gako' toze len benne' ka' zchi'a láže'gake' benách ka' lo da' bi nak chawe',

benne' ka' z̲zóagake' che̲la'ale
da' naken chawe', na' da'
bchi'lo' Le' neto'.

21 Benne' ki žóngake' toze diža' bi da'
góngake' che no benne' nake'
chawe',
na' z̲chóggake' chie' gate', na' bi be
z̲ia nbage'e,
22 san X̲anžo Dios nake' ka to yo'o
gan zoa chawa'a.
Dios chia' nake' ka to yej x̲e da' žon
chochen neda'.
23 L̲e' yebi'e chegak benne' wen da'
z̲innj ka' ka nakkze da' z̲innj
da' béngake'.
Wžía yi'e benne' ka' ni'a che da' bi
nak chawe' da' žóngake'.
X̲anžo Dios wžía yi'e benne' wen da'
z̲innj ka'.

95

1 Le da l̲e'e, wká'n z̲enžo X̲anžo Dios.
L̲en yel̲a' žebele gol̲žo che Bennen'
z̲zoa choche' žo'o nich yelažo.
2 Chejžo l̲awe' L̲e', na' ye'žo-ne':
"Žóx̲keno'."
L̲en yel̲a' žebele gol̲žo da' we l̲awžo
L̲e'.
3 X̲anžon' nake' Dios z̲ente,
na' nake' Benne' wnná bia'
z̲énl̲e'eže ka dios ka' chegak
benách ka'.
4 Z̲nna bi'e dot yežlyó nga,
gan nak gže', na' gan nak sibe l̲aw
ya'a ka'.
5 Z̲nna bi'e nisdo', da' benkze' L̲e',
na' l̲ezka' yežlyó nga da' bene' L̲e'.
6 Le da, wká'n z̲enžo-ne', na' wzóa
z̲ibžo l̲awe'.
Wzóa z̲ibžo l̲aw X̲anžon', Bennen'
bene' žo'o.
7 L̲e' nake' Dios chežo, na' nakžo
chie' L̲e'.
Nakžo benne' ka' žape chi'ikze', na'
nakžo ka z̲íla'do' chie' ka'.

8 Z̲nna X̲anžon': "Cha' žénlele chi'a
na'a ža,
bi gonle zide l̲ázdo'le kan bengak x̲a
x̲to'le ka' gan nzin' Meriba,
na' kan béngake' l̲o ža na' l̲e'e latje
dach gan nzin' Masah,
9 gan bcha'agak x̲a x̲to'le ka' neda',
na' béngake' ga bža'a neda' l̲a'kze
bl̲é'egekle' yógo'te da' z̲en ka'
da' bena'.
10 Choplalj yiz bzoela' benne' ka',
na' wnnía': zej nake' benne'
žebéj yíchjgake' neda', na' bi
žóngake' kan bchi'la' l̲égake'.
11 Che l̲en, l̲o yel̲a' zža'a chia' ben
chocha' x̲tiža'a,
na' wnnía': bi chó'ogake' gan yezí'
l̲áže'gake' tz̲en l̲en neda'."

96

1 Le gol̲ che X̲anžo to da' kob.
Le gol̲ che X̲anžon', l̲e'e zoale do
z̲ente yežlyó.
2 Le gol̲ che X̲anžon', na' le wká'n
z̲en La la'y chie'.
Tža tžạ le wzenle benách ka' kan
žeslé' žo'o.
3 Le wzenle benne' zi'to' ka' ka nak
yel̲a' z̲en chie',
na' benne' yógo'te yež ka' kan nak
da' z̲en da' bene'.
4 Z̲ente nak X̲anžon', na' žal̲a' wká'n
z̲énl̲e'ežo-ne'.
Žal̲a' gapžo L̲e' ba la'ne, na' kege
dios ka' chegak benách ka'.
5 Zej nakze yógo'te dios ka' lo'a ka',
san X̲anžo Dios bene' ya'abá na'le.
6 Nape' L̲e' yel̲a' wak, na' yel̲a' wnná
bia'.
Nža' yodo' chie' yel̲a' z̲en, na' yel̲a'
x̲tan.
7 Le wká'n z̲en X̲anžon', l̲e'e zoale
dot yežlyó nga.
Le wká'n z̲en yel̲a' z̲en chien', na'
yel̲a' wak chien'.
8 Le gape ba la'ne X̲anžon' kan žal̲a'
gonžo.
Le yedjwá' da' wnézjwle na' le cho'o
yodo' x̲tan chie'.
9 Le wká'n z̲en X̲anžon' dan' nake'
la'y, na' x̲tanl̲e'e.
Le žebe l̲awe' L̲e', l̲e'e zoale dot
yežlyó nga.
10 Le ye' yež ka': "Nak X̲anžon'
Benne' Wnná Bia' Z̲en.
Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak
no benne' wtén'.

Wchi'a l̲aže'e benne' ka' l̲o da' naken chawe'."
11 Le yebele, l̲e'e, zoale ya'abá, na' yežlyó nga.
Le nne, l̲e'e, nisdo', na' bia ka' zoale ga na'.
12 Le yebele, l̲e'e, yix̲e', na' bia ka' zoale ga na',
na' l̲e'e, yag ka' zej zen l̲o ya'a ka'.
Le nne zižje l̲o yel̲a' žebele chele,
13 l̲aw X̲anžon' kate' yide'.
Yide' nich wchi'a l̲aže'e benách ka' l̲o yežlyó nga.
Nna bi'e benne' ka' do z̲ente yežlyó.
Nna bi'e l̲égake' l̲o da' naken chawe', na' l̲o da' naken dot da' li.

97

1 Nak X̲anžon' Benne' Wnná Bia' Z̲en.
¡Le yebele, l̲e'e zoale yežlyó!
¡Le yebele, l̲e'e zoale žoa'a nisdo'!
2 Zej nyechjle bejw, na' da' chol̲ L̲e'.
L̲o da' naken dot da' li, na' da' chawe' z̲nna bi'e.
3 Z̲nežw yi' gan žeje' L̲e',
da' wzeyen benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' L̲e' chawe'.
4 Yes wzió' chie' ka' žsa'ní'gaken yežlyó.
Yežlyó nga z̲l̲e'elen, na' žz̲on'.
5 Želángak ya'a ka' ka china' bez l̲aw X̲anžon',
l̲aw X̲angak benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.
6 Z̲l̲oe'e l̲aw ya'abá da' chawe' chie',
na' benne' yógo'te yež z̲l̲é'egekle' yel̲a' z̲en chie'.
7 Yedoé'egekle benne' ka' z̲ka'n z̲éngake' lo'a ka',
benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake' ni'a chegak lo'a ka' chégake'.
Yógo'te dios chegak benne' ka' wzóa z̲íbgaken l̲aw X̲anžo Dios.
8 Béngekle benne' ka' nníta'gake' yež Sión, na' bebégekle'.

Bebégekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó Judá,
ni'a che da' bchi'a l̲ažo'o Le', X̲anto' Dios.
9 Z̲ente nako' Le', X̲anto' Dios, l̲awle dot yežlyó.
Z̲enže nako' Le' ka yógo'te dios chegak benách ka'.

10 Nol-le l̲e'e nží'ilele X̲anžon', le ža'a da' z̲innj.
L̲e' žape chi'e yel̲a' nban chegak benne' chie' ka'.
Žeslé' l̲égake' l̲o na'gak benne' wen da' z̲innj ka'.
11 Yel̲a' baní' chie' zóal̲enen benne' chawe' ka',
na' yel̲a' žebele chie' zóal̲enen benne' l̲i l̲aže' ka'.

12 Le yebele l̲e'e, benne' chawe' ka',
l̲aw X̲anžon'.
Le wsá' l̲aže' da' z̲en da' ben Dios,
na' le wká'n z̲en La la'y chie'.

98

1 Le gol̲ che X̲anžon' to da' kob dan' bene' da' žonen ga žebanlžo.
L̲en yel̲a' wal̲e chie', na' yel̲a' wak la'y chie' bzex̲jwe' benne' ka' z̲zí'igake' chie'.
2 X̲anžon' bzenle' benách ka' kan žeslé' l̲égake'.
Bzenle' benne' yež ka' ka nak da' chawe' chie'.
3 Bene' da' bchebe l̲aže'e gone' chegak benne' Israel ka' ni'a che yel̲a' l̲i l̲aže', na' yel̲a' nži'il chie'.
Yógo'te benách bl̲é'egekle' da' ben Dios ni'a chežo.
4 Le gol̲ l̲en yel̲a' žebele l̲aw X̲anžon',
l̲e'e zoale dot yežlyó nga.
Le wká'n z̲ene' L̲e' l̲en da' gol̲-le.
L̲o yel̲a' žebele chele, le kwéžeya'a.

5 Le gol̲ da' we l̲awle X̲anžon'.
Le gol̲ l̲en da' ka' žól̲-l̲enle, da' ka' chinnle.

6 Le wkwéž lozgak bia ka', na' yezika' da' ka' z̲gol-le,
na' le kwéžeya'a l̲o yel̲a' žebele chele l̲aw X̲anžon', Bennen' z̲nna bi'e žo'o.

7 Le nne, nisdo', na' bia ka' zoale ga
na'.
Le gol, le'e, yežlyó, na' le'e zoale ga
na'.
8 Le kapa' na'le, le'e, yegw ka'.
Le gol lo yela' žebele, le'e, ya'a ka',
law Xanžon',
9 dan' yide' yedjnná bi'e yežlyó nga.
Nna bi'e benne' ka' nníta'gake'
do zente yežlyó len da' nak
chawe',
na' benách yógo'te yež ka' len da'
naken dot da' li.

99

1 Nak Xanžo Dios Benne' Wnná Bia'
Zen,
na' žzízegak yógo'te benne' ka' ni'a
chie' Le'.
Ži'e latje blo chie' dan' zoan
láwlegak kerubín ka', na' žzo'
yežlyó nga.
2 Zente nak Xanžon' law Ya'a Sión.
Nake' zen láwlegak yógo'te yež ka'.
3 Le wká'n zen La la'y che Xanžon'
da' naken zen,
na' da' žala' žébežo.

La'y nake' Le'.

4 Le', Benne' Wnná Bia' Zente,
nži'ilo' da' nak chawe'.
Bzoa chocho' da' naken dot da' li.
Beno' da' naken chawe', na' da'
naken dot da' li ni'a chegak
za'só Jakob ka'.

5 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wzóa zible lawe' Le' gan ži'e
znna bi'e dan' nake' la'y!

6 Moisés, na' Aarón gókgake' bxoz
chie' ka'.
Samwel goke' to benne' bcháljlene'
Le'.
Wnnábgekle' Xanžo Dios to, na' Le'
bechebe'.
7 Bcháljlene' benne' ka' to lo bejw
gasj.
Béngake' da' wnnakze' Le', na' da'
bchi'le' légake'.

8 Le', Xanto' Dios, bechebo' chegak
benne' ka'.
Bloe'elo' légake' nako' Dios, na' ženít
lawo'o Le' chegak benne' ka',
la'kze žono' ga zzáka'gake' ni'a che
dola' da' nbága'gake'.

9 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wzóa zible lawe' Le' law ya'a
la'y chie', dan' la'y nak Xanžo
Dios!

100

1 Le gol law Xanžo Dios, le'e zoale
dot yežlyó nga.
2 Le wká'n zen Le' len yela' žebele
chele.
Le da lawe' Le', žol-le len yela'
žebele.
3 Batkle gal láže'le Xanžon' nakkze'
Dios.
Le' bene' žo'o, na' nakžo chekze' Le'.
Nakžo benách chie' ka', na' zíla'do'
chie' ka'.
4 Le cho'o yodo' chie', na' ye'le-ne':
"Žóxkeno'",
na' lo zchil chen, we lawle Le'.
Le yi'e: "Žóxkeno'", na' le wká'n zen
La la'y chie'.
5 Chawe' nak Xanžon' na' sóateze
yela' ži'i laže' chie'.
Yela' li laže' chie' soan to chi'ize.

101

1 Gólteza' kan zej nak yela' ži'i laže',
na' yela' li laže' chio'.
Gólteza' chio' Le', Xana' Dios.
2 Žak laža'a gona' da' naken li laže'.
¿Batx yido' gákleno' neda'?
Dot laža'a golkza' lo ližkza' neda'.
3 Batkle ko'o laža'a gona' to da' zinnj.
Bi zle'ela' chawe' da' žongak benne'
ka' zbej yíchjgake' Dios.
Batkle wa'a latje bíga'gake' gan zoa'
neda'.
4 Wkwasa' lo yichj lázda'wa' da'
zinnj,
na' bi ko'o laža'a gona' da' bi nak
chawe'.
5 Wnnita'a chela'ale benne' ka'
znnégake' chegak benne'
yoble ka' bagáche'ze.
Bi wa'a latje soalen neda' to benne'
zka'n zen kwine', bennen'
zži'e che Dios.

6 Ḻe'ela' chawe' benne' ka' zej
nake' l̲i l̲aže' l̲aw Dios, nich
gónl̲engake' neda' tz̲en.
Benne' ka' zej nake' dot l̲aže'
góngake' žin chia'.
7 Bi wa'a latje no benne' žon l̲áže'le'
choe'e liža'.
Bi wa'a latje to benne' wen l̲aže'
soe' gan zoa'.
8 Tža tža wnnita'a žize benne' wen
da' z̲innj ka', benne' ka'
nníta'gake' l̲o yežlyó chia'.
Wkwasa' yógo'te benne' wen da'
z̲innj ka' l̲o yež che X̲anžo
Dios.

102

1 X̲ana' Dios, benle da' z̲nnabla' Le',
na' bze nag da' žl̲iža' Le'.
2 Bi wkache' l̲awo' Le' l̲awa' neda',
dan' že' zedla'.
Bze nag chia', na' bechebe chia'
kate' žl̲iža' Le'.
3 Nak yel̲a' nban chia' ka žen che yi'
da' z̲nitlen.
Yo'o da' l̲a l̲o žit chia' ka to yi' da'
žál̲a'l̲e'en.
4 Žedó l̲aža'a, na' nak l̲ázda'wa' ka to
yix̲e' nkwaden,
na' biž z̲nnan gawa' yet.
5 Dan' z̲beže wé'l̲i'a ba nžítl̲i'a.
6 Naka' ka to lab z̲laba' to l̲o yežlyó
biž,
na' ka to bedkoke žíaba' l̲awle to
yo'o nyinnj.
7 Žata'a yele, san bi z̲tasa'.
Naka' ka to byinne žíaba' tozba'
yichjo'o sibe.
8 Tža tža z̲nne zí'tezgak benne' ka' bi
z̲l̲é'egekle' neda' chawe'.
Benne' ka' z̲žá'agake' neda'
z̲kóngekle' žin la' kate' z̲nne
zí'gake' che no benne'.
9 Kate' žawa' yet, naken ka žawa' de,
na' nis z̲beža' nchix̲en da' že'ja'.
10 Ki žaken dan' z̲žo'o neda', na'
žsaka' zi'o neda'.
Bkwaso' neda', na' bžo'no' neda'.
11 Nak yel̲a' nban chia' ka to z̲ol̲ da'
z̲dezen,
na' naka' ka to yix̲e' da' ba nbižen.
12 Le', X̲ana' Dios, to chi'ize zo'.
Chejsá' l̲áže'gak yógo'te benách ka'
La la'y chio'.
13 Bezó ža', na' beyache' l̲aže'l
benne' yež Sión ka',
dan' ba bžin ža yenít l̲awo'o
chégake'.
14 Neto', wen žin chio', nži'ilto' yej
ka' che yežen'.
Žékelto' zi' dan' nbia yin'.
15 Benne' yógo'te yež ka' gápegake'
La la'y chio' ba la'ne, X̲anto'
Dios.
Žébegak yógo'te benne' wnná bia'
ka' yel̲a' z̲en chio',
16 kate' yechiso' yež Sión, X̲anto'
Dios, na' l̲é'egekle' yel̲a' z̲en
chen,
17 dan' wzé nago' da' z̲nnábgekle
benne' ka' wléj yichjo'
na' biž wzó' chel̲a'ale da'
žáta'yoegekle' Le'.

18 Bzoj da' ni nich gól̲gaken benne'
ka' za' l̲á'gake',
na' benne' ka' za' gáljgake' we
l̲áwgake' X̲anžo Dios.
19 Gan zoa X̲anžon' ya'abá bwie'.
Gan zoe' ya'abá bl̲e'ele' yežlyó nga,
20 nich yenle' chegak benne' ka'
z̲beže nyáche'gake',
benne' ka' zej nyejwe' liž ya,
na' yeslé' benne' ka' ba nžog
chégake' gátgake',
21 nich wzéngekle' benne' yež Sión
ka' kan nak z̲en La la'y che
X̲anžo Dios,
nich we l̲áwgake' Ḻe' l̲o yež
Jerusalén,
22 kate' l̲a'gak benách yógo'te yež
ka',
nich wká'n z̲éngake' X̲anžo Dios.
23 X̲anžo Dios bzex̲jwe' yel̲a' wal̲e
chia',
na' yeláte'ze ka bete' neda'.
24 Naž wnnía': "Dios chia', bi goto'
neda', kate' bi na' gola'.
Le' to chi'ize zo'."

25 Ža ni'te bzo' yežlyó nga, na' l̲en
no'o beno' ya'abá.

26 Kwia yi'gak da' ka', san sóatezo' Le'.
Te chegak yógo'te da' ka' kan žeywé to laže'.
Kan zcha'to' zato' žeza', wchó'o da' ka',
27 san bi zcha' kwino', na' batkle te chio'.
28 Gape chi'o zi'nto' neto', benne' wen žin chio' ka',
na' wzóa chochkzo' za'sóto' ka' lawo' Le'.

103

1 We lawa' Xanžo Dios len dot yichj lázda'wa'.
We lawa' La la'y chie' len dot da' naka'.
2 We lawa' Xanžon' len dot yichj lázda'wa',
na' bi gal laža'a da' chawe' da' bene' chia'.

3 Ženít lawe' yógo'te dola' da' nbaga'a.
Žeyone' neda' chegak yógo'te yižwé' ka' da' yoa'a.
4 Žape chi'e neda' nich bi gata'.
Lo yela' ži'i laže' chie', na' yela' žeyache' laže' chie' zka'n chawe'e neda'.
5 Zzanli'e da' chawe' ka' da' žákgaken chia'
nich yeyaka' ka to benne' yiz kwide', na' benne' wale kan žak che to bsia.
6 Xanžo Dios zchi'a laže'e da' žak chegak benne' ka' zzáka'le'egake',
na' zka'n chawe'e légake'.
7 Bloe'ele' Moisés da' ka' wló'o laže'e gone',
na' bi'e latje benne' Israel ka' blé'egekle' da' zen ka' da' bene'.
8 Xanžon' žeyache' láže'le', na' nži'ile' benách ka'.
Nake' zen laze', na' nží'ile'ele' benách chie' ka'.
9 Bi ztilkze' žo'o, na' kegé to chi'ize zže'e žo'o.
10 Bi žebi'e chežo ka nak zia da' nbága'žo,
na' bi na' wžía yi'e žo'o ni'a che xtóla'žo.
11 Ka nak sibe ya'abá lawle yežlyó,
kikze nak yela' ži'i laže' zen chie' len benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne.
12 Ka nak zi'to' gan zla' wbíž, na' gan ženen,
kikze zkwase' zíto'le dola' da' nbága'žo.
13 Kan nak xa xkwide' ka' ži'i laže' len zi'nkze' ka',
kikze nak Xanžon' ži'i laže' len benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne.
14 Le' nnézkzele' kan nakžo lo bela' žen chežo.
Žejsá' laže'e nakžo bixte yo.
15 Ka nak yela' nban chežo, nakžo ka to yixe'.
Zgolžo ka žak che to yeje yixe'.
16 Kate' zde be' ga na', na' znitlen,
na' biž zoa no benne' žejsá' laže'e chen,
17 san ka nak chegak benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon',
yela' ži'i laže' chie' zóalenen légake' to chi'ize,
na' da' chawe' chie' zóalenkzen yógo'te za'sógake',
18 benne' ka' žóntezgake' kan znna diža' dan' bénlene' légake',
na' benne' ka' žóngake' kan wnnakze' Le'.
19 Bzoa Xanžon' latje chie' ya'abá gan ži'e znna bi'e.
Nakkze' Benne' Wnná Bia' Zen láwlegak da' zej den.
20 Le wká'n zen Xanžon', le'e, wbás che ya'abá ka'.
Nakle wbás wale, na' chochle'e, na' žonle kan znne',
na' zze nagle da' ži'e le'e.
21 Le wká'n zen Xanžon', le'e, wbás che ya'abá ka' žejle lo wdile.
Nakle wbás wen žin chie' ka', na' žonle kan žénele' Le'.
22 Le wká'n zen Xanžon', yógo'tele le'e, ben Dios le'e,
na' zoale yógo'te latje gan znna bi'e Le'.

We l̲awa' X̲anžon' l̲en dot yichj
l̲ázz̲da'wa'.

104

1 We l̲awa' X̲anžo Dios l̲en dot yichj
l̲ázz̲da'wa'.

Z̲ente nako' Le', X̲ana' Dios.
Laže' da' nako' naken yel̲a' x̲tan, na'
yel̲a' z̲en.
2 Z̲wakw kwino' yel̲a' baní' ka z̲a
lano'.
Bzal̲o'o ya'abá ka to yo'o laže' chio'.
3 Beno' ližo' l̲awle nis da' žen' ža'le.
Z̲konlo' žin bejw ka' ka to karreta
gan ži'o Le', dan' z̲den l̲o be'.
4 Z̲konlo' žin be' žaken ka wbás chio',
na' yes wzió' ka' ka wen žin chio'
ka'.
5 Bzoa chocho' yežlyó nga l̲o lenen,
na' bi be gak wkwasen'.
6 Bwako' yežlyó nga l̲en nisdo' ka
žon to benne' žakwe' z̲a lane',
na' nisen' bwakwn ya'a ka'.
7 Kate' btil̲o' nisen', na' bez̲onnjen.
Bebigan' kate' benlen wnnó' zižje.
8 Nisen' dan' bwakwn ya'a ka' be-
jsóan l̲o yegw ka',
na' bžinen latjen' da' beno' Le' che
nisen'.
9 Bzo' gan ze l̲aw chejsóan, na' gan
biž gak ten,
nich biž yewakwn yežlyó bižen'.
10 Beno' bej ka', da' ka' žáljgaken
žoa'a yégodo' ka',
na' yegw ka' z̲dégaken ládjwgak ya'a
ka'.
11 L̲o yegw ka' že'jgak bia yix̲e' ka'
nis,
na' z̲doan yel̲a' z̲bil̲e nis chegak
burro yix̲e' ka'.
12 Byínnedo' ka' žóngakba' x̲ó'ngakba'
ka' l̲o yag ka' zégaken žoa'a
yegw ka',
na' žól̲gakba' ládjwgak ni'a ná'gaken
ka'.
13 Žsel̲o'o yejw z̲an ya'abá dan' žaken
l̲aw ya'a ka',
na' želje yežlyón' l̲en da' chawe' da'
žono'.
14 Žesgolo' yix̲e' da' žawgak bia yix̲e'
ka',
na' kwando' ka', da' ka' žawgak
benách ka',
na' da' ka' z̲kóngekle benne' ka' žin
nich góngake' yel̲a' waw,
15 na' uba ka', da' ka' žóngake'
x̲is uba wal̲ dan' žonen ga
žebégekle benne' ka',
na' olibo ka', da' ka' žóngake' set
dan' z̲gó'ogake' yíchjgake',
na' z̲oa' da' žóngake' yet nich
sóagake' nbángake'.
16 Yag sedro ka' da' zej zen l̲aw Ya'a
Líbano z̲zí'gaken nis yejw.
Zej naken chio', X̲anto' Dios, dan'
gozo' l̲égaken.
17 L̲o yag ka' žz̲íagak byínnedo' ka'
x̲ó'ngakba' ka',
na' l̲o ni'a ná'gaken že'gak liž byinne
sigwenya ka'.
18 Zej zoa chibo yix̲e' ka' l̲aw ya'a
z̲en ka',
na' l̲o bloj ka' z̲angak ya'a ka' zej zoa
bz̲ižo' ka'.
19 Beno' byo' dan' z̲l̲oe'elen to byo'
to byo' che yiz,
na' wbíž nnezlen kate' žal̲a' yenen.
20 Beno' yel, na' kate' ba gol̲en,
na' z̲žojgak bia yix̲e' ka'.
21 Z̲béžeya'agak bež yix̲e' ka',
žíljgakba' da' gáwgakba'.
Žíljgakba' bia ka' wnnakzo'
gáwgakba'.
22 Kate' z̲l̲a' wbíž, na' žeyéjgakba' l̲o
bloj chégakba', gan z̲tásgakba'
te ža.
23 Naž z̲žojgak benne' ka', na' žjake'
wen žin,
na' žóngake' žin na' zejte žen wbíž.
24 X̲anto' Dios, da' zante zej nak da'
beno'.
L̲en yel̲a' žejní'il z̲ente chio' beno'
da' ka'.
Nža' yežlyó nga da' ka' beno' Le'.
25 Zoa nisdo' ga na', dan' naken z̲en,
na' zil-l̲e'e,
gan zej yo'o bia zante ka', biado'
ka', na' bia z̲en ka'.
26 L̲o nisdon' zej nnita' barkw z̲en
ka',
na' zoa bia z̲en l̲o nisdon', bian'
beno' Le', nzi' laba' lebiatán.

27 Yógo'te bia ka' žxen láže'gakba' Le',
nich gonno' da' gáwgakba' kate' gala' chégakba'.
28 Znezjon' chégakba', na' zzí'gakban'.
Žónnli'o da' žáwgakba', na' žéljgeklba'.
29 Kate' bi žape chi'o légakba', na' zžébegakba'.
Kate' žekwaso' be' žeká'gakba', na' žátgakba', na' žeyákgakba' bixte yo,
30 san kate' žeselo'o be' chio', na' žebángakba'.
Znezjo' yela' nban kob chegak da' ka' zej zoan lo yežlyó nga.

31 To chi'ize ga'n zen Xanžo Dios.
Žaz laže' Xanžon' da' ka' benkze' Le'.
32 Zwie' yežlyó nga, na' žzon'.
Zgane' ya'a ka', na' zžoj žen che yi' ga na'.
33 Golkza' che Xanžon' xak zoa' nbana'.
Yógo'te ža zoa' nbana' gola' da' we lawa'a Dios chia'.
34 Žak laža'a chaz laže' Xanžon' da' ka' zlab laža'a,
na' žebézela' ni'a che Xana' Dios.
35 Kwia yi'gak benne' dola' ka' nníta'gake' yežlyó nga,
na' biž soagak benne' ka' zbej yíchjgake' Dios.

We lawa' Xanžo Dios len dot da' naka'.
¡Ga'n zen Xanžon'!

105

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wká'n zen La la'y chie'!
Le wzenle benne' yógo'te yež ka nak da' zen da' bene'.
2 ¡Le gol chie'! ¡Le gol da' wká'n zenle Le'!
¡Le wcháłj chegak da' zente ka' da' bene'!
3 ¡Le yebele lo da' nak chie' Le'!

Yógo'te benne' ka', benne' žápegak Xanžon' ba la'ne, žala' yebéle'egekle'.
4 Le nnable Xanžon' gákłene' le'e.
Tža tža le wxén laže' Xanžo Dios.

5-6 Le'e, za'só Bran, wen žin che Xanžon', na' le'e, za'só Jakob, bennen' wžíe',
le wsá' laže' chegak yela' wak ka', na' da' zente ka' da' bene' Le',
na' kan bchi'a laže'e le'e.
7 Le' nake' Xanžon', na' Dios chežo.
Le' znna bi'e benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó.
8 La'kze te chegak to mil kwe' benne' ka',
batkle gal laže'e da' wchebe laže'e gone' lo diža' da' bene',
9 dižan' da' bénlene' Bran,
dan' bzetj kwine' katen' bi da' bchebe laže'e gone' che Isaak,
10 na' bzoa chochen' ka to da' wnnakze' gon Jakob,
dižan' da' žala' góntezegak benne' Israel ka' ka znnan,
11 dan' bene' katen' wnné': "Chele le'e gonna' yežlyó chegak benne' Kanaán ka',
dan' gaken to da' wdele lo na'gak za'sóle ka'."
12 Katen' wnníta'gake' nbabze benne' ka',
na' wdágake' lo yežlyó nga ka benne' zi'to' ka',
13 na' wdégake' to yež yetó yež,
na' to yežlyó yetó yežlyó,
14 bi be' Dios latje no benne' bi da' gone' chegak benách chie' ka',
na' ni'a chégake' btile' benne' wnná bia' ka'.
15 Gože' légake': "Bi be gonle chegak benne' ka' wžía',
na' bi gonle zia benne' ka' zcháłjgake' lo wlaza' neda'."
16 Bene' ga gota' to wbín lo yežlyón',
na' beké'e yógo'te da' gáwgake',
17 san bsele'e to benne' wnežwe' láwgake',
bennen' nake' Jwsé, bi' na' béte'gake'-be'
nich gakbe' bi' ndo'w che to benne' zi'to'.

18 Bséjwgake' ní'abe' l̲o yežw ka' ladjw blag ka',
katen' bséjwgake'-be' liž ya l̲o yežlyó Egipto,
19 na' zejte gol̲a' gok li da' wnná Jwsé žal̲a' gaken.
Ki goken, bl̲oe'el x̲tiža' X̲anžon' wnnabe' da' li.
20 Naž benne' wnná bia' che yežlyó Egipton' bsel̲e'e to benne' bsane' Jwsé na'.
Bennen' z̲nna bi'e yež zan bsane'-be'.
21 Bzoe'-be' nich gakbe' x̲angak benne' ka' nníta'gake' liže',
na' nich nna bia'be' yógo'te da' nape' l̲e',
22 na' nich til̲be' benne' z̲en ka' che benne' wnná bian' ka žaz l̲áže'kzbe',
na' nich wzejni'ilbe' benne' gole ka' che yežlyó Egipton' nich gákgake' benne' sina' ka'.
23 Wdé na' bžingak benne' Israel ka' l̲o yežlyó Egipton',
na' wzóa Jakob l̲o yežlyó chegak z̲a'só Kam ka'.
24 Wyánl̲e'egak benne' ka' che X̲anžon' l̲o yežlyón',
na' bene' ga gókgakže' wal̲e ka zej nak benne' ka' bi bl̲é'egekle' l̲égake' chawe'.
25 Ben Dios ga bža'agak benne' Egipto benne' chie' ka',
na' béngake' benne' wen žin chie' ka' z̲ia.
26 Bsel̲e'e Moisés, wen žin chie', l̲awgak benách chie' ka' tz̲en l̲en Aarón, bennen' wžíe' L̲e'.
27 Dios bi'e benne' chope' ki latje béngake' yel̲a' wak ka' che ya'abá,
na' yel̲a' wak z̲en ka' l̲o yežlyó chegak z̲a'só Kam ka'.
28 Bsel̲a' Dios to da' chol̲ dan' bwakwn dot yežlyón',
san benne' Egipto ka' bi béngake' da' wnnakze' L̲e'.
29 Naž bene' ga beyák nis yegw chegak benne' ka' žen,
na' bete' yógo'te bel ka' zej zoaba' l̲o yegw ka'.
30 Besché'e yežlyó chégake' blož ka' ga bžinte wnníta'gakba' l̲o liž benne' wnná bian'.
31 Wnnaze Dios, na' bl̲a'gak zante bi'a che bež ka',
na' bi'a las ka' dot l̲o yežlyó chegak benne' ka'.
32 L̲o wláz nis yejw bsel̲e'e yej nis l̲o yežlyón',
na' l̲ezka' yi' da' bzeyen dot yežlyó chégaken'.
33 Bchinnje' yógo'te lba uba, na' yag higo chégake' ka',
na' bdichje' yógo'te yag ka' zej zen l̲o yežlyón'.
34 Wnnaze', na' bl̲a'gak biche' zo ka',
bia ka' bi gak no benne' wlabe' l̲égakba',
35 na' bdáwgakba' dot yix̲e' ya'a l̲o yežlyó chégaken',
na' bdáwgakba' dot linne da' žonn yežlyón'.
36 Naž bete' bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka',
x̲kwide' ka' zej nakbe' bi' wak ka' chégake'.
37 Bebeje' benne' chie' ka' ga na' zej noe'e mežw plat, na' mežw oro zan.
Bi wzóa no benne' ládjwgake', benne' bi zoe' chawe'.
38 Bebégekle benne' Egipto ka' katen' bžójgake' ga na', dan' bžébel̲e'egake' l̲égake'.
39 Bzal̲a' Dios to bejw da' wló'on benne' chie' ka' z̲ol̲,
na' to yi' da' bsa'nín' l̲égake' žel.
40 Wnnábgekle' Dios, na' bsel̲e'e bežjw yix̲e' ka' nich gáwgake'-ba',
na' bene' ga béljegekle' yet da' bžojen ya'abá.
41 Bsaljwe' to yej x̲e, na' bžoj nis
da' wdén l̲o yežlyó bižen' ka to yegw nis.
42 Ki ben Dios dan' bejsá' l̲aže'e diža' la'y chie'

da' bchebe l̲aže'e gone' che Bran,
wen žin chien'.
43 Bebeje' benne' ka' wžíe' l̲o yežlyó
Egipton',
na' bebégekle' dan' gok yel̲a' ba nez
z̲en chégake'.
44 Bnez̲jwe' benne' chie' ka' yežlyó
chegak benne' yezika' yež
ka',
na' da' wdápegak benne' yež ka'
beyaken chegak benne' chie'
ka',
45 nich gápegake' x̲tiže'e ba la'ne,
na' góngake' ka nak da' wnnakze'
L̲e'.

¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios!

106

1 ¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios!

Le ye' X̲anžo Dios: "Žóx̲keno'", dan'
nake' chawe',
na' dan' žeyache' l̲áže'tezle' žo'o.
2 ¿Noz̲kze benne' gak wl̲oe'ele' kan
zej nak yel̲a' wak z̲ente ka'
da' ben X̲anžon'?
¿Noz̲kze benne' gak wká'n z̲ene' L̲e'
kan žal̲a' gonžo?
3 Ba nez z̲en naken chegak benne'
ka' žóngake' da' chawe',
benne' ka' žóntezgake' da' žénele'
L̲e'.

4 Bejsá' l̲aže' chia', X̲ana' Dios, kate'
žon chawo'o benne' chio' ka'.
Da yesló' neda', nich gak l̲e'ela'
5 da' chawe' da' gono' ni'a chegak
benne' ka' wžío' Le',
na' nich yebela' kate' gak chegak
benne' chio' ka' yel̲a' ba nez,
na' nich yebél̲enla' benách chio' ka'.
6 Bento' dol̲a' tl̲ebe kan bengak x̲a
x̲na' wdé cheto' ka'.
Bento' da' z̲innj, na' bento' da' bi
naken chawe'.
7 Kate' wnníta'gak x̲a x̲na' wdé
cheto' ka' l̲o yežlyó Egipton',
bi blab l̲áže'gake' chegak yel̲a' wak
che ya'abá ka' da' beno' Le'.
Bi bejsá' l̲áže'gake' ka beyache'
l̲áže'l̲e'elo' l̲égake',
san bží'igake' chio' žoa'a nisdon'
nzin' Nisdo' X̲na.

8 San Dios beslé' benách chie' ka'
nich ga'n z̲en La la'y chie',
na' nich wl̲oe'ele' l̲aw ka nak yel̲a'
wak chie' L̲e'.
9 Btil̲e' Nisdo' X̲na na', na' bebižen.
Wdegak benách chie' ka' gachje
l̲awle nisdon' l̲o yo biž.
10 Beslé' benách chie' ka' l̲o na'gak
benne' ka' bi bl̲é'egekle'
l̲égake' chawe',
na' bebeje' l̲égake' l̲o na'gak benne'
ka' bsaka' zí'gake' l̲égake'.
11 Naž nisdon' bwakwn benne' ka'
bi bl̲é'egekle' l̲égake' chawe'.
Bi bga'n nitó benne' chegak benne'
ka'.
12 Naž benne' chie' ka' bejl̲é'gake'
x̲tiža' Dios,
na' bél̲gake' da' be l̲áwgake' L̲e'.

13 Ka' gaze gol̲ l̲áže'gake' da' ka'
bene'.
Bi wlézgake' nich l̲é'egekle' da' gon
Dios,
14 san wzé l̲áže'gake' to da' z̲innj l̲o
latje dachen',
na' béngake' ga bža'a Dios l̲e'e yix̲en'.
15 Wdé na' bnez̲jw Dios da'
wnnábgekle' L̲e',
san bsel̲e'e ládjwgake' to da' beten
zángake'.
16 Bgé'egekle' Moisés gan wnníta'gake',
na' l̲ezka' Aarón, Bennen' wžé
X̲anžo Dios na'kze.
17 Naž wyaljw yežlyón', na'
bwakwn Datán,
na' l̲ezka' benne' ka' bénl̲engake'
Abiram tz̲en.
18 Naž wz̲én yi' gan zej ndobe
benách chie' ka',
dan' bzeyen benne' wen da' z̲innj
ka'.
19 Béngake' to lo'a z̲an Ya'a Horeb
da' goken to bež da' naken ya
oro,
na' bzoa z̲íbgake' l̲aw lo'a oro na'.
20 Ki bebéj yíchjgake' Dios, Bennen'
zoe' ya'abá,

nich wká'n ẕéngake' to lo'a oro, da'
naken ka to bež žawba' yix̱e'.
21 Goḻ láže'gake' Dios, Bennen' beslé'
ḻégake',
Bennen' bene' yeḻa' wak ẕente ka' ḻo
yežlyó Egipton',
22 na' bene' yeḻa' wak ka' che ya'abá
ḻo yežlyó chegak ẕa'só Kam
ka',
na' da' ka' ẕchébegaken žo'o žoa'a
Nisdo' X̱na.
23 Naž gok ḻaže' Dios wžía yi'e
benne' chie' ka',
san Moisés, bennen' wžé Dios, bzoa
kwine' ḻaw Dios
nich wzóa žie' yeḻa' ẕža'a che Dios,
na' bene' ga bi wžía yi' Dios benne'
ka',
24 san bzóagake' cheḻa'ale yežlyó
x̱tanḻe'e dan' gónele Dios
wneẕjwe' ḻégake',
na' bi bejḻé'gake' x̱tiža' Dios.
25 Wnnétezgake' che Dios ḻo yo'o
laže' chégake' ka',
na' bi bze nággake' da' wnná X̱anžo
Dios.
26 Che ḻen bzetj kwine' gone' benne'
ka' ẕia,
gone' ga gatgak benne' ka' ḻo latje
dachen',
27 na' gone' ga yedoé'egekle benách
chie' ka' ḻawgak benne' ka'
wnníta'gake' yežlyón',
na' yeslase' ḻégake' ladjw benne' ka'.
28 Naž béngake' toze diža' ḻen benne'
ka' ẕka'n ẕéngake' lo'a dan'
nzin' Baal-peor.
Bdáwgake' biado' ka' bétgake'
ḻawgak dios gat ka'.
29 Béngake' ga bža'a Dios ni'a che da'
béngake',
na' bḻa' to yižwé' ẕen da' beten zan-
gak benne' ka'.
30 Naž wzó ža' Finées, to bx̱oz, na'
bete' to benne'
ne žone' doḻa', na' wžé' ži yižwé' ẕen
na'.
31 Dan' ben Finées wẕí' Dios ka
to da' žeyón chawen' benne'
ka',
dan' wḻoé'e ḻawn ḻawgak yógo'te
kwe' benne' ka'.
32 Ḻezka' béngake' ga bža'a Dios žoa'a
bej nis da' nzin' Meribá,
na' bi gok chawe' che Moisés ni'a
che dan' béngake'.
33 Ni'a che dan' béngake' gok Moisés
yichj ža'a,
na' wdetle ben Moisés da' kegle.
34 Kate' wyó'ogake' ḻo yežlyó nga bi
bchínnjgake' yež ka',
kan bchi'le Dios ḻégake' góngake',
35 san bénḻengake' benne' yež ka'
tẕen,
na' bsédgekle' góngake' ka žongak
benne' yež ka',
36 na' bka'n ẕéngake' lo'a ka' chegak
benne' ka',
dan' benen ga bžia yi' Dios benne'
chie' ka'.
37 Bétgake' bi' byodo' ka', na' bi'
no'le chégake' ka' ḻawgak lo'a
chegak be' x̱iwe' ka',
38 na' bláljgake' žen chegak bi'
že'ndo' ka',
bi' ka' bi na' góngakbe' doḻa', bi'
ka' bétgake' ḻawgak lo'a ka'
chegak benne' Kanaán ka',
na' gok sban yežlyón' ni'a che žen
chegak x̱kwide' ka'.
39 Da' ka' béngake' bka'ngaken
ḻégake' sban,
na' wléj yíchjgake' Dios ḻen da'
béngake'.
40 Che ḻen bžá'aḻe'e Dios benách
chie' ka',
na' bi bḻe'ele' chawe' benne' ka' zej
nake' chekze'.
41 Naž bdie' benne' chie' ka' ḻo
na'gak benne' yež ka',
na' benne' ka' ẕžá'agake' benách
ka' che Dios wnná biá'gake'
ḻégake'.
42 Benne' ka' bi ẕḻé'egekle' ḻégake'
chawe' bsaka' zí'gake'
benách ka' che Dios.
Bzéx̱jwgake' ḻégake' ḻo yeḻa' wnná
bia' chégake'.
43 Zante chi'i Dios beslé' benách
chie' ka'
san bží'igake' che da' ka' gože'
ḻégake',

na' wbága'gake' dola' dan' béngake'
da' zinnj.
44 La'kze ki béngake', kate' wžé'
zédgekle', Dios bwie' da'
wzáka'gake',
na' benle' che da' blížgake' Le',
45 na' bejsá' laže'e dižan' da' bénlene'
benne' ka',
na' beyát laže'e che yela' zža'a chie'
dan' zente nak yela' žeyache'
laže' chie'.
46 Lezka' bene' ga beyache'
láže'gekle benne' ka' benách
chie' ka',
benne' ka' bché'gake' légake' zej
nžeje'.

47 Beslá neto', Xanto' Dios.
Bebéj neto' ladjw benne' zi'to' ka',
nich wká'n zento' La la'y chio' Le',
na' nich yebéle'elto' lo da' žolto'
chio'.

48 ¡Ga'n zen Xanžon',
Bennen' nake' Dios chegak
benne' Israel ka',
ža ni'te, na' to chi'ize!

Yógo'te benne' ka' žala' nnágake':
"Ka'kze gaken."

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

107

1 ¡Le wká'n zen Xanžon', dan' nake'
Benne' chawe'!
¡To chi'ize nake' Benne' ži'i
laže'!

2 Da' ni žala' nnagak benne' ka' ba
beya'w Xanžon',
benne' ka' beslé' lo na'gak benne'
ka' bi zlé'egekle' légake'
chawe'.
3 Bebeje' légake' ládjwgak benne' yež
zi'to' ka',
yež ka' zej žen' gan zla' wbíž, na' gan
ženen,
na' gan za' be' zag, na' gan zde wbíž
byo' zag ka'.

4 Bal benne' ka' wdágake' le'e yixe'
gan bi zoa nez,
na' bi bžélgekle' yež gan sóagake'.
5 Wdóngake', na' wbílgake',
na' biž wzóa da' wxén láže'gake'.

6 Nažlo da' wzáka'gake' blížgake'
Xanžon',
na' beslé' légake' lo da'
wzáka'gake'.

7 Bnnite'e légake' to nez li,
nich chjake' to yež gan sóagake'.

8 Žala' we láwgake' Xanžon'
dan' beyache' láže'le' légake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken
ga žebánležo.

9 Zwe'je' benne' ka' zbílgake',
na' zwawe' benne' ka' zdóngake' nich
sí'gake' da' chawe' chie'.

10 Bal benne' ka' wnníta'gake' lo da'
chol, na' gan gok zož gátgake'.
Gókgake' ka benne' zej nyejwe' liž
ya gan zej nžeje' do ya, na'
zzáka'le'egake',
11 dan' bží'igake' che xtiža' Xanžon',
na' bzóagake' chela'ale da' bzejní'il
Dios zente légake'.
12 Bedó láže'gake' lo žin zi'ile'e da'
béngake'.
Bchégwgake' zan ywa' da' zej noe'e,
na' bi wzóa no benne' gáklene'
légake'.

13 Nažlo da' wzáka'gake' blížgake'
Xanžon',
na' beslé' légake' lo da'
wzáka'gake'.

14 Nažbebeje' benne' ka' lo da' chol,
na' gan gok zož gátgake,
na' bzozje' do ya ka' da' zej nžeje'.

15 Žala' we láwgake' Xanžon' dan'
beyache' láže'le' légake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken
ga žebánležo.

16 Bchinnje' dan' bséjwgaken benne'
ka' da' zej naken ya bronse,

na' bzozje' bar ya ka' da' byéchjgeklen ḻégake'.

17 Baḻ benne' ka' wdá'gake' yižwé' ka',
na' wẓáka'gake' ni'a che doḻa' wbága'gake',
na' ni'a che da' zinnj ka' da' béngake'.
18 Bgótgekle' da' že'j žáwgake', na' wzóagake' gátgake'.

19 Naž ḻo da' wẓáka'gake' bḻížgake' X̱anžon',
na' beslé' ḻégake' ḻo da' wẓáka'gake'.

20 Ḻe' bseḻe'e x̱tiže'e chegak benne' ka', na' beyone' ḻégake',
na' beslé' ḻégake' ḻo yeḻa' got.

21 Žaḻa' we ḻáwgake' X̱anžon' dan' beyache' ḻáže'le' ḻégake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

22 Žaḻa' yé'gake' Ḻe': "Žóx̱keno'",
na' gótgake' bia beždo' ka' ḻawe' Ḻe',
na' ḻo yeḻa' žebele chégake' žaḻa' góḻgake',
na' wzéngekle' benách ka' kan nak da' bene'.

23 Baḻ benne' ka' wdégake' ḻo nisdo' ḻo barkw zen ka',
benne' ka' žóngake' žin ḻo nisdo'.
24 Bḻé'egekle' da' zen ka' da' žon X̱anžon',
da' ka' žone' ḻo nisdo', da' žóngaken ga žebánležo.
25 Wnnaze X̱anžon', na' wzó ḻaw žak be' bdone',
na' wyás nis zgó'nḻe'en ḻo nisdo'.
26 Wžengak barkw ka' ka ḻaw ya'a zen da' naken nisdo',
na' bedínngaken ḻo da' naken gže'l ḻaw nisdon'.
27 Bejchégwgake' na' bejlétgake' nile bejlétgake' na'le kan žongak benne' ka' želzožle',
na' da' zej nsedle' bi gókḻenen ḻégake'.

28 Naž ḻo da' wẓáka'gake' bḻížgake' X̱anžon',
na' beslé' ḻégake' ḻo da' wẓáka'gake'.

29 Ḻe' bzoa žie' be' bdone' dan' žaken,
na' wžé' ži nis da' zgo'nen che nisdon'.
30 Bebéḻe'egekle' dan' bga'n ži nis zgo'nen,
na' Dios bchi'e ḻégake' dot chawe' gan zjake'.

31 Žaḻa' we ḻáwgake' X̱anžon' dan' beyache' ḻáže'le' ḻégake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga žebánležo.

32 Žaḻa' wzéngekle' benne' ka' zej ndobe' chie' Ḻe' ka nak yeḻa' zen chie',
na' we ḻáwgake' Ḻe' gan zej ndobe benne' gole ka', benne' znna biá'gake'.

33 Ben X̱anžon' ga wbižgak yegw nis ka',
na' bsejwe' bej nis ka'.
34 Gan goc yo ya'a beyonen' yo biž,
ni'a che da' bi nak chawe' da' bengak benne' ka' wnníta'gake' ga na'.

35 Gan nak yo biž beyonen' yo nis,
na' yo yej beyonen' gan žaḻ nis.
36 Bnnite'e benne' ka' ga na', benne' wdóngake',
na' béngake' to yež gan sóagake'.
37 Gózgake' yežlyón' na' bedá'gake' lba uba ka' ga na',
na' bezí'ḻe'egake' linne chen.
38 Dios ben chawe'e benne' ka', na' wyánḻe'egak x̱kwide' chégake' ka',
na' bene' ga bgóleḻe'egak bia yix̱e' chégake' ka'.

39 Kate' benne' wnná bia' ka' bsaka' zí'gake' benne' ka',
na' wdetlen wnná biá'gake' ḻégake',
na' béngake' ḻégake' da' zia,

40 bka'n Dios benne' wnná bia' ka' ka'ze,
na' bene' ga wdágake' le'e latje dach gan bi zoa nez.
41 Beslé' benne' yache' ka' lo yela' yache' chégake',
na' bzánli'e zi'ngak benne' ka' ka žangak zila' ka'.
42 Kate' blé'egekle benne' chawe' ka' da' ki, na' bebéle'egekle',
san benne' wen da' zinnj ka' bi be gok nnágake'.
43 Benne' sina' ka' žala' wláb láže'gake' che da' ki,
na' žala' yeyónbia'gake' ka nak yela' ži'i laže' zen che Xanžon'.

108

1 Zoakze lázda'wa', Dios.
Zoakze lázda'wa' nich golkza' da' we lawa' Le'.
2 Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán, le'e zgol-le da' žól-lento' ka', na' arpa ka'.
Zildo' yebankza'.
3 Wká'n zenkza' Le' ladjw benne' chio' ka', Xana' Dios.
Golkza' chio' lawgak benne' yógo'te yež ka',
4 dan' yela' žeyache' laže' chio' nakžen zen ka ya'abá,
na' da' li chio' nakžen zen ka bejw gasj ka'.

5 ¡Ga'n zenkzo' ya'abá, Dios!
¡Yela' zen chio' zla' lawn dot yežlyó nga
6 nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'!

Beslá légake' len yela' wak chio', na' bechebe chia'.

7 Lo latje la'y chie' wnná Dios: "Yebekzla' neda'.
Chisa' chele yežlyó chegak benne' Sikem ka',
na' wžixa' chele yežlyó da' žen' kwit yegw Sukot.
8 Yežlyó Galaad naken chia',
na' yežlyó chegak za'só Manasés.
Yežlyó chegak za'só Efraín naken ka to lapa' da' žape chi'in yichja'.
Yežlyó chegak za'só Judá naken gan znna bi'a.
9 Yežlyó chegak benne' Moab ka' naken ka to ziga' ya da' nžan' nis wná'a.
Lo yežlyó chegak benne' Edom ka' cho'na' zela' gol.
Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filistea ka'."

10 ¿Noz benne' wchi'e neda' nich tíl-lena' yež zoa to ze'e sibe da' žape chi'in?
¿Noz benne' wchi'e neda' nich tíl-lena' benne' Edom ka'?
11 ¿Kege Le' wchi'o neda', Dios?
Le' bzoakzo' neto' chela'ale,
na' bi wyéjleno' benne' cheto' ka', benne' ka' žjake' lo wdile.
12 Goklen neto' nich gak tíl-lento' benne' ka' zdíl-lengake' neto',
dan' dáche'ze gak gáklengak benne' ka' neto'.

13 To zen len Dios gonžo to da' zenle'e,
na' Le' wlage' benne' ka' zdíl-lengake' žo'o.

109

1 Xana' Dios, zka'n zena' Le'.
Bi ga'no' žize,
2 dan' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' wen laže' ka', znnégake' chia' neda'.
Znnégake' chia' da' wen laže'.
3 Lo yela' zža'a chégake' zej nyechjle' neda', na' znnégake' chia'.
Zdíl-lengake' neda', na' bi be bena' chégake'.
4 La'kze bži'ila' benne' ka', na'a žéchjgekle' neda', na' zdíl-lengake' neda',
san neda' znnabla' Le' gon chawo'o benne' ka'.
5 La'kze bena' neda' da' chawe' chegak benne' ka', žóngake' neda' zia.
La'kze bži'ila' légake' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

6 Bzoa to benne' wen da' z̲innj nich
wchi'a l̲aže'e benne' ka' bi zej
nake' chawe',
na' ben ga soa to benne' wži'e
chégake', bennen' wl̲oe'ele'
l̲aw z̲ia da' zej nbage'e.
7 Katen' wchi'a l̲aže'e l̲égake', ben ga
gak bia' z̲ia da' zej nbage'e.
Bl̲oe'el naken dol̲a' da' z̲nnábgake'
l̲awo' Le'.
8 Ben ga gakgak nbabze ža sóagake'
nbángake',
na' benn che benne' yoble da'
wdápegake'.
9 Bka'n z̲í'ngake' ka' bi' wzebe ka',
na' ga'ngak z̲ó'legake' no'le wzebe.
10 Ben ga gakgak z̲í'ngake' ka'
benne' z̲dágakze'
nich nnábgekle' no benne' bi da'
gonne' chégake',
na' ben ga žél̲gake' yet da' gáwgake'
zíto'le gan zoa lížgake' da'
nbia yin'.
11 Ben ga cho'o da' nápegake' l̲o na'
bennen' bsane' l̲égake' mežw.
Ben ga yeka'gak benne' zi'to' ka' da'
ka' béngake'.
12 Ben ga bi soa no benne' yeyache'
l̲aže'le' l̲égake',
na' bi soa no benne' yeyache'
l̲aže'le' bi' wzebe chégake' ka'.
13 Ben ga kwia yi'gak z̲a'sógake' ka',
na' biž soa no z̲a'sógake', bin' labe'
kan légake'.
14 Bejsá' l̲aže' che da' z̲innj da' ben-
gak x̲a x̲tó'gake', X̲ana' Dios,
na' bi wsol̲o' dol̲a' da' wbága'gak
x̲ná'gake'.
15 Bejsá' l̲aže'teze da' z̲innj da'
béngake',
san biž chejsá' l̲ažo'o benne' ka',
16 dan' bi bejsá' l̲aže'gake' yeyache'
l̲aže'gekle' ljéžgake' ka'.
Bsáka'gake' benne' yache' ka', na'
benne' gax̲jw ka',
na' benne' ka' wz̲áka'gake', na'
bétgake' l̲égake'.
17 Wyáz l̲aže'gake' wnnégake'
chegak benách ka'.
Ben ga nnégak benách ka' chégake'.
Bi gok l̲aže'gake' nnábgake' gak
chawe' chégake'.
Ben ga bi soa no benne' nnable' gak
chawe' chégake'.
18 Da' z̲ia da' žóngake' naken ka to
da' žákwgake',
dan' wyó'on l̲é'egake' ka nis da'
wé'jgake',
na' wyó'on žit chégake' ka set da'
bdáwgake'.
19 Ben ga tá'tezen l̲égake' ka to laže'
yicha' da' nákwgake',
na' ka to x̲páygake' da' nžejen
l̲í'agake'.

20 Da' ni gaken chégake' to da' yebí'i
X̲anžo Dios chegak benne'
ka' z̲díl̲-l̲engake' neda',
na' da' chiz̲jwe' benne' ka' z̲nnégake'
chia'.

21 X̲ana' Dios, gokl̲en neda' nich gak
chia' da' chawe'.
Beslá neda' dan' žeyache' l̲aže'l̲e'e'lo'
benách ka',
22 na' dan' z̲záka'l̲i'a, na' žiážjela',
na' žak zi' l̲áz̲da'wa'.
23 Z̲de chia' kan z̲de che to z̲ol̲ kate'
žen wbíž.
Žak chia' kan žak che to biche' zo
katen' z̲che' to be' l̲eba'.
24 Žat z̲iba' dan' žona' wbás,
na' nžítl̲i'a dan' bi be žawa'.
25 Naka' ka to da' žon dítjgekle'.
Z̲wíagake' neda', na' z̲ta yíchjgake'
nich gon dítjgekle' neda'.
26 Gokl̲en neda', X̲ana' Dios.
Beslá neda' dan' žeyache' l̲aže'lo'
benách ka'.
27 Ben ga gákbe'egekle' Le' žákl̲eno'
neda',
na' Le', X̲ana' Dios, benkzo' da' ni.
28 Bi be žéke'la' cha' z̲nnégake' chia',
cha' Le' žon chawo'o neda'.
Wzó ža', na' ben ga yedoé'egekle
benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda'
chawe',
san ben ga yebela' neda', benne'
wen žin chio'.
29 Ben ga yedoé'egekle benne' ka'
z̲díl̲-l̲engake' neda',
na' ben ga chíx̲gekle' to chi'ize.

30 Dot ḻaža'a goḻkza' da' we ḻáwḻi'a
X̱anžo Dios.
Wká'n ẕena' Ḻe' ládjwgak benne' zan
ka'.
31 Ḻe' zoe' kwit ḻi ža chegak benne'
yache' ka',
nich yeslé' be' da' zej nakkze' ḻo
na'gak benne' ka' ẕchóggake'
chégake' gátgake'.

110

1 X̱anžo Dios gože' X̱ana':
"Wžé' kwita' ḻi ža gan ži'a neda',
na' zejte ža gona' ga benne' ka' bi
ẕḻé'egekle' Le' chawe' wzóa
ẕíbgake' x̱ni'o."

2 Gan zo' yež Sión, gonn X̱anžon'
yeḻa' wná bia' chio'.
Ẕnne': "Wná bia' benne' ka' ẕdíḻ-
ḻengake' Le'.
3 Ḻo ža kate' wzetjo' benne' ka' bi
ẕḻé'egekle' ḻe' chawe',
dot ḻáže'gak benne' chio' ka' wdé
kwíngake' ḻo no'o,
ka žon x̱le'l zílele, da' žakwn ya'a la'y
chia' ka'.
Kikze yeyák yiz kwide' chio' tža tža."
4 Bchebe ḻaže' X̱anžon', na' bi
wché'e x̱tiže'e, wnné':
"To chi'ize nako' bx̱oz kan gok bx̱oz
Melkisedek."
5 Zoa X̱anžon' kwito' ḻi ža gan zo'.
Kate' že'e, na' wžía yi'e benne'
wná bia' ka'.
6 Choge' chegak benne' yógo'te yež
ka' gátgake', na' gote' benne'
zante yež ka'.
Wžía yi'e benne' ka' ẕnna biá'gake'
do ẕente yežlyó.
7 Ye'je' nis yégodo' da' zoan žoa'a
nez,
na' yeyák yeḻa' waḻe chie'.

111

1 Dot ḻaža'a wká'n ẕena' X̱anžo Dios
tẕen ḻen benne' chawe' ka',
benne' zej ndobe' chie' Ḻe'.
2 Da' ẕenḻe'e zej nak da' ka' ben
X̱anžo Dios,
na' yógo'te benne' ka', benne' žaz
ḻáže'gake' da' ka' žone' ẕlab
ḻáže'gake' da' ka'.
3 Yeḻa' baní', na' yeḻa' ẕen zej nžagen
da' žone' Ḻe',
na' to chi'ize zoa da' chawe' chie'.
4 Žone' ga žejsá' ḻáže'žo yeḻa' wak
ẕente da' žone'.
X̱anžo Dios nake' ẕen ḻaže', na'
žeyache' ḻáže'le' benách ka'.
5 Ẕwawe' benne' ka' ẕžébegake' Ḻe',
na' to chi'ize žejsá' ḻaže'e diža' da'
bénḻene' benách ka'.
6 Bḻoe'ele' benne' chie' ka' yeḻa' ẕen
che da' bene'.
Ẕneẕjwe' benne' chie' ka' da' zej
nape benne' zi'to' ka'.
7 Ḻi ḻaže', na' chawe' zej nak da' ka'
žone'.
Ḻi ḻaže' zej nak yógo'te da' ka' wn-
nakze' Ḻe'.
8 To chi'ize zóatezgak da' ka' bchi'le'
žo'o.
Ḻo da' li, na' ḻo da' ḻi ḻaže' bene'
yógo'tegaken.
9 Bsele'e to benne' weslá nich beslé'
benne' chie' ka'.
To chi'ize bzoa choche' x̱tiže'e da'
bénḻene' žo'o.
Da' ẕen, na' da' ẕžébežo nak La la'y
chie'.
10 Nich so ḻawžo gápežo yeḻa'
žejni'ile, žon byene žébežo
X̱anžo Dios.
Žejní'igekle binlo yógo'te benne'
ka' žóngake' ka nak da'
wnnakze' Ḻe'.
To chi'ize žaḻa' wká'n ẕenžo Ḻe'.

112

1 ¡Ga'n ẕen X̱anžo Dios!

Ba nez ẕen naken che bennen'
ẕžebe' X̱anžo Dios,
na' žaz ḻaže'e gone' da' bchi'le' žo'o.
2 Ẕa'só bennen' nna biá'gake' yežlyó
nga,
na' gak chawe' chegak benne'
chawe' ka'.
3 Da' zan da' de, na' yeḻa' wnni'a zej
yo'on liž bennen'
na' to chi'ize zoa da' chawe' da'
žone'.

4 Žsa'ní' to yi' l̲o da' chol̲ gan zej
nnita' benne' l̲i l̲aže' ka',
benne' ka' zej nake' z̲en l̲aže', na'
chawe',
na' žeyache' l̲áže'gekle' benách ka'.
5 To benne' chawe' žeyache' l̲áže'le'
benách ka', na' žsane' l̲égake'
mežw.
L̲o da' chawe' z̲konle' žin da' yo'o l̲o
ne'e.
6 Che l̲en bi be wkwás l̲e' l̲o latje gan
zoe',
na' to chi'ize chejsá' l̲áže'gak benách
ka' l̲e'.
7 Bi žebe' kate' yenle' žak da' bi nak
chawe' che da' yo'on l̲o ne'e.
Z̲ga'n choch l̲ázda'we' dan' žx̲en
l̲aže'e X̲anžo Dios.
8 Zoa chawe' l̲ázda'we', na' bi be
z̲žebe'
na' zejte ža l̲e'ele' gak kan žak
l̲aže'e chegak benne' ka' bi
z̲l̲é'egekle' l̲e' chawe'.
9 Z̲chise' da' nape', na' z̲nez̲jwe' da'
gákl̲enen benne' yache' ka',
na' to chi'ize zoa da' chawe' da'
žone'.
Ga'n z̲en yel̲a' wnná bia' chie'.
10 L̲e'el benne' wen da' z̲innj da' ni
na' ge'ele l̲e'.
Gáwya'ate laye'e, na' kwe' zedle'.
Nitle da' z̲ze l̲áže'gak benne' wen da'
z̲innj ka'.

113

1 ¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios!
L̲e'e, wen žin chie', ¡le wká'n
z̲en La la'y chie'!
2 ¡Ga'n z̲en La la'y che X̲anžo Dios,
na'a ža, na' to chi'ize!
3 ¡Ga'n z̲en La la'y che X̲anžo Dios,
gan z̲l̲a' wbíž ga žinte gan
ženen!
4 ¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios l̲awle yógo'te
yež ka', na' l̲awle ya'abá že'
yel̲a' z̲en chie'!

5 ¿Noz̲kze benne' nake' z̲en ka nak
X̲anžo Dios,
Bennen' z̲nna bi'e ya'abá na'le?
6 Dios žon kwine' gax̲jw l̲aže' nich
gak l̲e'ele'
da' de z̲an ya'abá, na' l̲o yežlyó.
7 Dios žechise' benne' yache' l̲o bix̲te
yo,
na' žebeje' benne' nyache' l̲aže' l̲o
da' z̲záka'l̲i'e,
8 na' žone' ga že'gak benne' ki ladjw
benne' blo ka',
benne' ka' z̲nna biá'gake' benne'
chie' ka'.
9 Žone' ga zoa no'le wbíž ládjwgak
x̲kwide' chekze' ka'.
Žebele no'len' dan' nake' x̲na'gak
x̲kwide' chie' ka'.

¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios!

114

1 Kate' bžojgak benne' Israel ka' l̲o
yežlyó Egipto,
bžojgak z̲a'só Jakob l̲o yežlyó chegak
benne' zi'to' ka'
2 na' gokgak z̲a'só Judá ka to yo'o
gan z̲bez Dios,
na' gokgak benne' Israel ka' gan
z̲nna bi'e.
3 Bl̲e'el Nisdo' X̲na da' ni, na'
bz̲onnjen,
na' wdé x̲kože'l yegw Jordán.
4 Wx̲íte'gak ya'a z̲en ka' kan žx̲íte'gak
chib ka',
na' wx̲íte'gak ya'ado' ka' kan
žx̲íte'gak chibdo' ka'.
5 ¿Biz̲ gok chio', nisdon', dan'
bz̲onnjo'?
¿Biz̲ gok chio', yegw Jordán, dan'
wdío' x̲kože'l?
6 L̲e'e, ya'a z̲en ka', ¿biz̲ chen'
wx̲íte'le ka žx̲íte'gak chib ka'?
L̲e'e, ya'ado' ka', ¿biz̲ chen' wx̲íte'le
kan žx̲íte'gak chibdo' ka'?
7 Žz̲o' yežlyó l̲aw X̲anžo Dios, l̲aw
Dios na' che Jakob.
8 Dios na'kze bene' ga beyák yej
x̲en' to bej nis,
na' bene' ga beyák yej to gan žal̲ nis.

115

1 Kege kwinto', X̲anto' Dios, kege
kwinto', san Le'
žal̲a' wká'n z̲ento' ni'a che yel̲a' ži'i
l̲aže' chio', na' yel̲a' l̲i l̲aže'
chio'.

2 ¿Biz̲ chen' z̲nnábgekle benne' zi'to'
ka' neto'?
Z̲nnágake': "¿Gaz̲ zoa Dios chele?"
3 Dios chežo zoe' ya'abá.
Žone' da' žaz l̲áže'kze' gone'.
4 Dios ka' chegak benne' zi'to' ka'
zej naken lo'a ka' da' zej naken plat,
na' oro,
da' ka' nongak l̲o na'gak benne' ka'.
5 Zoa žoá'agaken, san bi z̲nnégaken.
Zoa yej l̲áwgaken, san bi z̲l̲é'egeklen.
6 Zoa nággaken, san bi žéngeklen.
Zoa z̲ína'gaken, san bi z̲l̲é'egeklen.
7 Zoa ná'gaken, san bi be z̲tágaken.
Zoa ní'agaken, san bi z̲dágaken.
Bi z̲žoj chí'igaken lbá'gaken.
8 Kan zej naken, nakgak benne' ka'
béngake' lo'a ka',
na' l̲ezka' benne' ka' žx̲en l̲áže'gake'
l̲égaken.
9 Le wx̲én l̲aže' X̲anžon', l̲e'e, benne'
Israel ka'.
L̲e' žákl̲ene' l̲e'e, na' žape chi'e l̲e'e.
10 Le wx̲én l̲aže' X̲anžon', l̲e'e, bx̲oz
ka' che Dios, l̲e'e nakle z̲a'só
Aarón.
L̲e' žákl̲ene' l̲e'e, na' žape chi'e l̲e'e.
11 Le wx̲én l̲aže' X̲anžon', nole l̲e'e
z̲ka'n z̲enle L̲e'.
L̲e' žákl̲ene' l̲e'e, na' žape chi'e l̲e'e.
12 X̲anžon' žejsá' l̲aže'e žo'o, na' gon
chawe'e žo'o.
Gon chawe'e benne' Israel ka'.
Gon chawe'e bx̲oz chie' ka' zej
nake' z̲a'só Aarón.
13 Gon chawe'e benne' ka' žápegake'
L̲e' ba la'ne,
benne' blo ka', na' benne' gax̲jw
l̲aže' ka'.
14 Gon X̲anžon' ga changak z̲i'nle
ka',
na' changak z̲i'ngak x̲kwide' byo
chele ka'.
15 X̲anžon' gon chawe'e l̲e'e.
Benkze' L̲e' ya'abá, na' yežlyó nga.
16 Che toze X̲anžon' nak ya'abá,
san bnez̲jwe' benne' ka' yežlyó nga.
17 Benne' gat ka' bi gak we l̲áwgake'
X̲anžon',
na' bi gak benne' ka' zej die' yežw
ba,
18 san žo'o, benne' ban ka', wká'n
z̲enžo X̲anžon', na'a ža, na' to
chi'ize.

¡Le wká'n z̲en X̲anžon'! ¡Ga'n z̲en
L̲e'!

116

1 Nži'ila' X̲anžo Dios dan' benle'
chi'a,
na' dan' wnnabla' L̲e'.
2 Dan' bze nage' chia',
che l̲en wl̲iža' L̲e' x̲ak zoa' nbana'.
3 Wžé' zedla' ni'a che yel̲a' got,
na' wžeba' zoa' choa'a l̲o yi' gabíl.
Wžé' zedla', na' wz̲áka'l̲i'a.
4 Naž bl̲iža' X̲anžo Dios, na' wnnía':
"X̲ana' Dios, beslá be' da' nakkza'."
5 X̲anžo Dios nake' chawe', na' ži'i
l̲aže'.
O', Dios chežo žeyache' l̲áže'le' žo'o.
6 Žape chi'ikze X̲anžon' benne'
gax̲jw l̲aže' ka'.
K̲aten' wžé' zedla' beslé' neda'.
7 L̲e' ben choche' neda', na' na'a
zoa' chawe',
dan' X̲anžon' žon chawe'e neda'.

8 Le', X̲ana' Dios, besló' neda' l̲o na'
yel̲a' got,
nich biž kweže we'a, na' nich bi
chejchégoa'a.

9 Gona' da' ye' X̲anžo Dios neda'
gan zej nnita' benne' ka' zej zoe'
nbángake'.
10 Bejl̲i'a chie', na' bchal̲ja' chie'
l̲a'kze wz̲áka'l̲i'a,
11 na' l̲o yel̲a' z̲žebe chia', wnnía':
"Zej nak yógo'te benne' ka' benne'
wen l̲aže' ka'."
12 ¿Biz̲kze gak yebi'ikza' che X̲anžo
Dios
ni'a che yógo'te da' chawe' da' bene'
chia'?
13 Si'a l̲o ne'e L̲e' yel̲a' weslá,
na' wl̲iža' La la'y che X̲anžo Dios.

14 Na'a gona' da' ka' wchebe l̲aža'a
l̲aw X̲anžon'.
Gonan' l̲awgak yógo'te benne'
chie' ka'.

15 X̲anžo Dios ži'e wnné yoe

ni'a chegak benne' chie' ka' dan' žátgake'.

16 Xana' Dios, da' li naka' wen žin chio'.
Naka' wen žin chio', na' zi'n no'le wen žin chio'.
Le' bzozjo' da' bžejen neda'.
17 Da' wká'n zena' Le' gaken ka to biado' da' gota' lawo' Le',
na' wká'n zena' La la'y chio' Le', Xana' Dios.

18 Law Xanžo Dios gona' da' ka' bchebe laža'a chie'.
Gonan' lawgak yógo'te benne' chie' ka'.

19 Gonan' la' li'a liž Xanžo Dios
dan' žen' lo yež Jerusalén.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

117

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios, le'e, benách yež ka'!
¡Le wká'n zene' Le', le'e, yógo'te benách ka'!

2 Zente nak yela' ži'i laže' chie', na' kan nži'ile' žo'o, na' to chi'ize zoa yela' li laže' chie'.

¡Le wká'n zen Xanžon'! ¡Ga'n zen Le'!

118

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios dan' nake' chawe',
na' dan' to chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!

2 Žala' nnagak benne' Israel ka':
"¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
3 Žala' nnagak za'só Aarón ka':
"¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
4 Žala' nnagak benne' ka' zžébegake' Xanžo Dios:
"¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!"
5 Katen' wžé' zedla' bliža' Xanžo Dios.
Bechebe Xanžon', na' beslé' neda' lo dan' bexwn neda'.
6 Zoalen Xanžon' neda', na' batkle žeba'
bi da' gongak benne' ka' chia' neda'.
7 Zoalen Xanžon' neda', na' Lekze' žákłene' neda'.
Che len le'ela' chejchégwgak benne' ka' zdíl-lengake' neda'.
8 Chawe' nak wxén láže'žo Xanžo Dios,
na' kege wxén láže'žo benne' ka'.
9 Chawe' nak wxén láže'žo Xanžo Dios,
na' kege wxén láže'žo benne' wnná bia' ka'.
10 Byéchjgekle benne' yógo'te yež ka' neda',
san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne' ka'.
11 Byéchjgekle' neda', na' bséjwgake' neda' le'jle,
san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne' ka'.
12 Byéchjgekle' neda' ka žongak bzoje ka',
na' gok yela' zža'a chégake' ka to yi' da' zzeyen yixe' yeche' biž,
san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a benne' ka'.
13 Bžíga'gake' neda' nich chejchégoa'a
san gokłen Xanžo Dios neda'.
14 Nak Xanžo Dios ka to yo'o gan zoa chawa'a,
na' gólteza' chie' Le', dan' Lekze' žeslé' neda'.
15 Žolgak benne' chawe' ka' lo yela' žebele chégake' dan' žeslá Xanžon' légake'.
Len yela' wak zen žon Xanžo Dios da' zente ka'.
16 Zente nak yela' wak che Xanžo Dios.
Da' zente ka' žon yela' wak zen che Xanžon'.
17 Bi gata', san soa' nbana',
na' wzenla' benne' ka' ka zej nak da' ka' ben Xanžon'.
18 Bsaka' zi'le'e Xanžon' neda',
san bi bdie' neda' lo na' yela' got.
19 Bsaljw gan cho'ogak benách ka' yodo' che Xanžo Dios,

na' choa'a ga na', na' wká'n ẕena' X̱ana' Dios.
20 Zoa nga gan žo'ožo ḻaw X̱anžo Dios,
na' žo'ogak benne' chawe' ka' nga.

21 Wká'n ẕena' Le', X̱ana' Dios, dan' benlo' chia',
na' besló' neda' ḻo dan' goken chia'.
22 Yej na' da' bzoagak benne' wen yo'o ka' cheḻa'ale,
beno' Le' ga naken yej blo.

23 Da' ni benkze X̱anžon', na' žonen ga žebanlžo.

24 Ža ni naken ža da' ben X̱anžon'.
Yebéḻe'elžo, na' soažo ḻo yeḻa' ba nez ḻo ža ni.

25 X̱anto' Dios, žáta'yoela' Le' yesló' neto' na'a.
Žáta'yoela' Le', X̱anto', gon chawo'o neto'.

26 ¡Ga'n ẕen bennen' ze'e ḻo wláz X̱anžo Dios!
Ḻo liž X̱anžo Dios ẕnnablto' Ḻe' gon chawe'e ḻe'e.

27 X̱anžon' nakkze' Dios, na' ba bsa'ni'e žo'o.
Le wchéj biado' ka' gótele ḻawe' Ḻe' ḻawgak loz bkog la'y.

28 Nako' Le' Dios chia', na' wká'n ẕena' Le'.
X̱ana' Dios, žoe ḻawa' Le'.

29 ¡Le wká'n ẕen X̱anžo Dios dan' nake' chawe',
na' dan' to chi'ize žeyache' ḻáže'le' žo'o!

119

Da' žon da' bchi'le X̱anžo žo'o

1 Ba nez ẕen naken chegak benne' ka' žóntezgake' da' naken dot da' li,
benne' ka' žóntezgake' ka ẕnna da' wná X̱anžo Dios.
2 Ba nez ẕen naken chegak benne' ka' žóntezgake' ka žsedle diža' chie' žo'o,
na' dot yichj ḻázdo'gake' žóngake' kan ẕnnan.
3 Benne' ki batkle žóngake' da' ẕinnj,
benne' ka' žóntezgake' ka ẕnna Dios žaḻa' góngake'.
4 Le', X̱anto' Dios, bzejni'ilo' neto',
nich bento' dot kan zej nak da' ka' wnnakzo' Le'.
5 Žak ḻáže'ḻi'a gónteza' kakze ẕnna x̱tižo'o,
6 na' batkle yedoe'ela',
cha' kwi'a wnné yoe gona' ka nak da' wnnakzo' Le'.
7 Ḻo yeḻa' ḻi ḻaže' chia' wká'n ẕena' Le'
kate' ba bsedla' da' bchi'a ḻažo'o, da' naken chawe'.
8 Gónteza' ka nak da' ka' ẕchi'lo' neto',
na' batkle kwej yichjo' neda'.

Žaḻa' gonžo da' wnnakze Dios

9 ¿Nakx̱ gak gon to benne' kwide' da' naken chawe'?
Žaḻa' góntezbe' ka ẕnna x̱tižo'o.
10 Dot ḻaža'a žon byena' gona' da' ẕnnakzo' Le'.
Bi go'o latje wzóa' cheḻa'ale dan' wnnó'.
11 Ḻo yichj ḻázda'wa' žónteza' ka nak da' ẕnno' Le'
nich bi gona' doḻa', na' bi wži'a chio' Le'.
12 La'y nako' Le', X̱ana' Dios.
Bsedle neda' da' ẕchi'lo' neto'.
13 Ḻen žoá'akza' bzenla' benne' ka'
ka nak da' bchi'a ḻažo'o.
14 Žebéḻe'ežela' žónteza' ka žsedle diža' chio' neto',
ka ẕbégekle benne' ka' zej nápḻi'e yeḻa' wnni'a.
15 Wláb ḻaža'a ka nak da' wnnakzo' Le',
na' wsedla' binlo da' ẕnno' žaḻa' gonto'.
16 Yebéḻe'ela' gona' ka nak da' ži'o neto',
na' bi gaḻ ḻaža'a kan ẕnna x̱tižo'o.

Žebelžo žonžo ka ẕnnakze Dios

17 Ben chawe' neda', wen žin chio',
na' soa' nbana',
na' gónteza' ka znna xtižo'o.
18 Bsaljw yej lawa' nich le'ela'
da' zente da' nyejwn lo da' wn-
nakzo' Le'.
19 Naka' ka to benne' zdaze' lo yežlyó
nga.
Bzejní'il neda' da' zchi'lo' neto'.
20 Žedó laža'a dan' dot laža'a
žak laža'a gónteza' da' zchi'a lažo'o.
21 Zdilo' benne' ka' zka'n zen
kwíngake', benne' wen da'
zinnj ka',
benne' ka' zzóagake' chela'ale da'
wnnakzo' Le'.
22 Bi go'o latje no benne' nne
zi'e chia', na' wka'ne' neda'
ka'ze,
dan' žónteza' ka žsedlo' neto'.
23 Lezka' benne' wnná bia' ka'
wnnégake' chia',
san neda', wen žin chio', zlab laža'a
ka nak xtižo'o.
24 Da' žaz laža'a naken da' žsedle
diža' chio' neto',
na' zzejni'ilen neda'.

Dot láže'žo gonžo da' znnakze Dios

25 Že' be' da' nakkza' zedle dan' zoa'
gata'.
Bzoa choch yichj lázda'wa' len
xtižo'o.
26 Bloe'ela' Le' da' žona', na' bezi'o
neda'.
Bsedle neda' da' znna xtižo'o.
27 Bzejní'il neda' nich gak gona' da'
zchi'lo' neto',
nich wláb laža'a ka zej nak da' zente
ka' da' beno'.
28 Žedó laža'a dan' žak nyache'
laža'a.
Ben choch neda' len xtižo'o.
29 Bi go'o latje gaka' benne' wen
láže',
na' lo yela' žeyache' láže' chio' bse-
dle neda' da' wnnakzo' Le'.
30 Ben byena' gona' da' naken dot
da' li,
na' ži'a wnné yoe gona' da' bchi'a
lažo'o.
31 Žónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.
Xana' Dios, bi go'o latje yedoe'ela'.
32 Gónteza' ka zej nak da' ka' wn-
nakzo' Le',
kate' wzejní'iželo' neda'.

Žénelžo chejni'ilžo xtiža' Dios

33 Xana' Dios, bsedle neda' nich
gona' ka znna xtižo'o,
na' gónteza' ka naken na' zejte ža
gata'.
34 Bzejní'il neda', na' gónteza' da'
bchi'lo' neto',
na' dot laža'a gona' ka znnan.
35 Bloe'el neda' nich gona' da' wn-
nakzo' Le',
dan' žak láže'kza' gona' ka naken.
36 Ben ga chaz laža'a gona' ka žsedle
diža' chio' neto',
nich bi dan laža'a yela' gape.
37 Bi go'o latje wká'n zena' lo'a ka'.
Ben choch yichj lázda'wa' nich
gona' ka znna xtižo'o.
38 Ben ka znna xtižo'o da' bchebe
lažo'o chia' neda',
wen žin chio', nich žeba' Le'.
39 Bde chela'ale da' znnégake' chia',
dan' zžeba',
dan' chawe' zej nak xtižo'o ka'.
40 Žak laža'a gona' da' bchi'lo' Le'
neto'.
Ben choch yichj lázda'wa' len da'
chawe' chio'.

Žxen láže'žo xtiža' Dios

41 Da, yeyache' láže'lo' neda', Xana'
Dios.
Da, yesló' neda', ka bchebe lažo'o
gono'.
42 Žecheba' law bennen' zka'ne'
neda' ka'ze, znnia':
"Žxen laža'a xtižo'o, Xana' Dios."
43 Ben ga sóateza' wchalja' diža' da'
li chio',
dan' žxen laža'a da' zchi'a lažo'o.
44 Gónteza' kan znna da' wnnakzo'
Le'.
To chi'ize gónteza'n'.
45 Lakza' neda' dan' ži'a wnné yoe
gónteza' da' wnnakzo' Le'.
46 Wchaljkza' diža' chio' lawgak
benne' wnná bia' ka',
na' batkle yedoe'ela'.
47 Yebéle'ekzla' gona' da' wnnakzo'
Le',

dan' nží'ile'elan'.
48 Žechebe laža'a gona' da' bchi'lo' neto',
dan' nži'ila', na' wláb laža'a ka znna xtižo'o.

Zoakze xtiža' Dios

49 Bejsá' laže' da' wchebe lažo'o chia' neda',
wen žin chio', dan' žxen laža'an.
50 Katen' wzáka'li'a, wzóa to da' beyón zenen neda',
dan' ben choch xtižo'o yichj lázda'wa'.
51 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' znnégake' chia',
san batkle wsana' da' wnnakzo' Le'.
52 Chejsá' laža'a ka nak da' bchi'a lažo'o ža ni'te,
dan' žeyón zenen neda', Xana' Dios.
53 Zža'a neda', na že' zedla' ni'a chegak benne' ka' žóngake' da' zinnj,
benne' ka' zzóagake' chela'ale da' wnnakzo' Le'.
54 Xtižo'o naken to da' žola'
kate' ne zoa' to yežlyó da' žen' zi'to' ga zoa laža'.
55 Žel chejsá' laža'a La la'y chio', Xana' Dios,
na' gónteza' ka znna da' wnnakzo' Le'.
56 Gaken yela' ba nez zen chia'
dan' gónteza' da' bchi'lo' Le' neto'.

Zdan láže'žo xtiža' Xanžo

57 Da' zdan laža'a nakkzo' Le', Xana' Dios.
Wnnakza' gónteza' ka znna xtižo'o.
58 Dot laža'a znnabla' Le' yido' gákleno' neda'.
Beyache' laže'l neda' kan wnnakzo' gono'.
59 Bwia' binlo ka zej nak da' ka' bena',
na' da' yoble žona' ka žsedle diža' chio' neto'.
60 Ben byena', na' bi wžel-la'
gónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.
61 Do yelj chegak benne' wen da' zinnj ka' nžejen neda',
san bi na' gal laža'a ka znna da' bchi'lo' neto'.
62 Žel žeyasa' na' zka'n zena' Le'
dan' chawe' nak da' zchi'a lažo'o.
63 Naka' toze len yógo'te benne' ka' zzébegake' Le',
benne' ka' žóntezgake' ka nak da' wnnakzo' Le'.
64 Xana' Dios, nža' yežlyó yela' žeyache' laže' chio'.
Bsedle neda' gona' ka znna xtižo'o.

Da' zaka' da' wnnakze Dios

65 Žon chawo'o neda', wen žin chio'.
Xana' Dios, žonon' ka znnakze xtižo'o.
66 Bsedle neda' da' nak chawe' nich chejni'ilan',
dan' žejli'a da' wnnakzo' Le'.
67 Néžwte ka bzexjo' neda' wdía' chela'ale,
san na'a žónteza' ka znna xtižo'o.
68 Nako' chawe', na' znno' gon chawo'o neto'.
Bsedle neda' nich gona' ka znna xtižo'o.
69 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' wnnégake' chia' da' wen laže',
san dot laža'a gónteza' da' bchi'lo' neto'.
70 Bi yo'o yela' žejní'il lo lázdo'gak benne' ka'
san neda' žaz laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.
71 Chawe' nak bzexjo' neda',
nich wsedla' gona' ka znna xtižo'o.
72 Náklе'eže chawe' da' bchi'lo' neda',
ka zante mil mežw oro, na' plat.

Nak chawe' da' wnnakze Dios

73 Len na'kzo' beno' neda' káteze naka'.
Bzejní'il neda' nich wsedla' gona' da' wnnakzo' Le'.
74 Benne' ka' zzébegake' Le' lé'egekle' neda',
na' yebégekle' dan' žxen laža'a gak kan znna xtižo'o.
75 Xana' Dios, nnezla' nak chawe' kan zchi'a lažo'o,
na' lo yela' li laže' chio' bsaka' zi'o neda'.

76 Na'a l̲o yel̲a' žeyache' l̲aže' chio' beyón z̲en neda'
káteze nak da' bchebe l̲ažo'o gono' chia' neda', wen žin chio'.
77 Beyache' l̲aže'l neda' nich soa' nbana'
dan' žaz l̲aža'a gona' da' wnnakzo' Le'.
78 Ben ga yedoé'egekle benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake',
dan' z̲nnégake' chia', na' bi be bena' chégake',
san neda' wláb l̲aža'a ka nak da' bchi'lo' Le' neto'.
79 Ben ga l̲a'gak benne' ka' z̲žébegake' Le', nich yéngekle' chia',
na' wsédgekle' da' žsedle diža' chio' neto'.
80 Ben ga gona' dot l̲aža'a ka z̲nna x̲tižo'o,
nich batkle yedoe'ela'.

Gon Dios kan z̲nna x̲tiže'e

81 Že' zedle be' da' nakkza' dan' z̲beza' ža yido' yesló' neda'.
Žx̲en l̲aža'a gaken kan z̲nna x̲tižo'o.
82 Že' bxin yej l̲awa' dan' žénela' yenla' da' nno',
na' z̲nnia': ¿Batx̲kze yeyón z̲eno' neda'?
83 Z̲biža' ka to že'e yid dan' nal̲an' l̲aw yi',
san bi na' gal̲ l̲aža'a gona' ka z̲nna x̲tižo'o.
84 ¿Balx̲ ža soa' nbana' neda', wen žin chio'?
¿Batx̲kze gono' zi' benne' ka' z̲bia l̲áže'gake' neda'?
85 Benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake' bché'ngake' to yežw gan chejbix̲a' neda'.
Batkle žóngake' ka z̲nna dan' wnnakzo' Le'.
86 Yógo'te da' bchi'lo' Le' neto' naken dot da' li.
Gokl̲en neda' dan' z̲bia l̲áže'gake' neda', na' bi be bena' chégake'.
87 Yeláte'ze bétgake' neda',
san bi na' wsana' gona' da' wnnakzo' Le'.
88 L̲o yel̲a' žeyache' l̲aže' chio' ben choch yichj l̲áz̲da'wa',
nich gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.

Žejl̲e'žo x̲tiža' X̲anžo

89 X̲ana' Dios, to chi'ize zoa x̲tižo'o ya'abá na'le.
90 Yel̲a' l̲i l̲aže' chio' žinen chegak yógo'te kwe' benách ka'.
Le' bzoa chochkzo' yežlyó, na' zoakzen.
91 Ni'a che da' wnnakzo' zej nnita' yógo'te da' zej de,
na' yógo'ten žóngaken žin chio'.
92 Chela' bi wyáz l̲aža'a da' wnnakzo' Le'
bache wnitla' ni'a che da' wz̲áka'l̲i'a.
93 Batkle gal̲ l̲aža'a da' bchi'lo' neto',
dan' ni'a chen ba ben chocho' neda'.
94 Beslá neda' dan' naka' neda' chio' Le'
na' žon byena' gona' kan z̲nna x̲tižo'o.
95 Benne' wen da' z̲innj ka' bwíagake' neda' nich gak wžía yí'gake' neda',
san neda' z̲lab l̲aža'a da' žsedle diža' chio' neto'.
96 Ba bl̲e'ekzla' z̲de chegak yógo'te da' zej de yežlyó,
san da' ka' wnnakzo' Le' batkle te chégaken.

Nži'ilžo x̲tiža' X̲anžo

97 Dios, nží'il̲e'ela' da' žsedlo' neto'.
Dot ža z̲lab l̲aža'a ka z̲nnan.
98 Ni'a che da' bchi'lo' neto', beno' ga žejní'ižela' ka benne' ka' z̲žá'agake' neda'
dan' zóal̲enteze da' wnnakzo' neda'.
99 Žejní'ižela' ka benne' ka' žsédgekle' neda'
dan' z̲lab l̲aža'a da' žsedle diža' chio' neda'.
100 Ba žejní'ižela' ka benne' gole ka'
dan' žónteza' ka z̲nna da' bchi'lo' Le' neto'.
101 Ben byena' bi be gona' da' bi nak chawe',
nich gónteza' ka z̲nna x̲tižo'o.

102 Bi bsana' žona' kan bchi'a ḻažo'o
dan' bsedlo' Le' neda'.
103 X̱tižo'o naken ka to da' ẕix̱ḻe'e ḻo
žoa'a.
Nakžen ẕix̱ ka nak da' ẕix̱ che bez ḻo
žoa'a.
104 Ni'a che da' wnnakzo' Le' naka'
benne' sina'.
Che ḻen bi ẕḻe'ela' chawe' yógo'te da'
wen ḻaže'.

X̱tiža' Dios žsa'ní' žo'o

105 Ka to yi' nak x̱tižo'o gan ẕda',
dan' žsa'nín' nez da' ẕzá'ḻena'.
106 Bzetja' La la'y chio', Dios, na'
bchebe ḻaža'a
gónteza' ka bchi'a ḻažo'o da' naken
chawe'.
107 X̱ana' Dios, ẕzáka'ḻi'a.
Ben choch neda' káteze bchebe
ḻažo'o gono'.
108 X̱ana' Dios, žáta'yoela' Le' si'o da'
žoe ḻawa' Le'.
Bsedle neda' gona' ka bchi'a ḻažo'o.
109 Že' zédtezla' dan' zoa' gata',
na' bi na' gaḻ ḻaža'a gona' da' wn-
nakzo' Le'.
110 Benne' wen da' ẕinnj ka'
bzáljgake' do yeḻj nich senen
neda',
san neda' bi bsana' žona' da' bchi'lo'
Le' neto'.
111 Ba wžía' da' žsedle x̱tižo'o neda'
nich gaken da' gápekza' to
chi'ize,
dan' nak x̱tižo'o da' ẕdan ḻáže'ḻi'a.
112 Zoakze ḻáẕda'wa' gónteza' ka ẕnna
x̱tižo'o
na' zejte ža gata'.

Ẕga'nžo chawe' ni'a che x̱tiža' X̱anžo

113 Bi ẕḻe'ela' chawe' benne' ka'
ẕḻoé'ezele kwíngake' chawe',
san nži'ila' da' wnnakzo' Le'.
114 Nako' Le' ka to yo'o gan ẕga'na'
chawe', na' ka to da' žape
chi'in neda',
dan' žx̱en ḻaža'a gaken ka ẕnna
x̱tižo'o.
115 Le kwas gan zoa', ḻe'e, benne'
wen da' ẕinnj ka',
dan' gónteza' ka bchi'le Dios chia'
neto'.
116 Ben choch neda' káteze ẕnna
x̱tižo'o, na' soa' nbana',
na' bi yedoe'ela' ni'a che dan' žx̱en
ḻaža'a.
117 Ben choch neda', na' la', na' chaz
ḻáže'teza' x̱tižo'o.
118 Blej bchochj yógo'te benne' ka'
bi žóngake' kan ẕnna x̱tižo'o
dan' nak yeḻa' žejní'il chégake' da'
wen ḻaže'.
119 Yógo'te benne' wen da' ẕinnj ka'
zej nake' ka bebe ḻo yežlyó
nga.
Che ḻen nži'ila' da' žsedle diža' chio'
neto'.
120 Ž ẕize beḻa' žen chia' dan' ẕžeba'
Le',
san žapa' ba la'ne da' ẕchi'a ḻažo'o,
da' naken chawe'.

Žaḻa' gonžo ka ẕnna x̱tiža' X̱anžo

121 Žona' ka nak da' bchi'a ḻažo'o, da'
naken chawe'.
Bi wdío' neda' ḻo na'gak benne' ka'
žsaka' zí'gake' neda'.
122 Bchebe ḻažo'o chia' gon chawo'o
neda'.
Bi go'o latje benne' ka' ẕka'n ẕen
kwíngake' wsaka' zí'gake'
neda'.
123 Gok yej ḻawa' dan' ẕbeza' yido'
yesló' neda',
na' wchi'a ḻažo'o neto' kan ẕnna
x̱tižo'o.
124 Ḻo yeḻa' žeyache' ḻaže' chio' ben
chawe' neda',
wen žin chio', na' bsedle neda'
gona' ka ẕnna x̱tižo'o.
125 Bzejní'il neda', wen žin chio',
nich gónbi'a da' žsedle diža' chio'
neto'.
126 X̱ana' Dios, ba bžin ža bi da'
gono',
dan' bzóagake' cheḻa'ale da' wn-
nakzo' Le'.
127 Che ḻen neda' nží'ižela' da'
bchi'lo' neto',
ka ya oro, na' ka da' záka'že ka ya
oron'.
128 Che ḻen žekla' záka'že da' wnnó'
ka yógo'te da' de,
na' bi ẕḻe'ela' chawe' yógo'te da' zej
naken da' wen laže'.

Žak ḻáže'žo gonžo kan ẕnna x̱tiža' Dios

129 Žebanlto' ka žsedle diža' chio' neto'.
Che ḻen dot ḻaža'a žónteza' ka ẕnnan.
130 Kate' no benne' bi gak chejni'ile' x̱tižo'o, x̱tižo'o na'kze žsa'nín' ḻe'.
Ẕzejni'ilen benne' gax̱jw ḻaže' ka'.
131 Wsalja' žoa'a, na' kwez ḻaža'a
dan' žak ḻaža'a gónbi'a da' wnnakzo' Le'.
132 Bwia neda', na' beyache' ḻaže'l neda',
kan žóntezo' chegak benne' ka' zej nži'ile' Le'.
133 Ben ga gónteza' ka ẕnna x̱tižo'o,
na' bi go'o latje da' ẕinnj nna bian' neda'.
134 Beslá neda' ḻo na'gak benne' yichj ža'a ka',
na' gónteza' ka nak da' bchi'lo' neto'.
135 Ben chawe' neda', wen žin chio',
na' bsedle neda' gona' ka ẕnna x̱tižo'o.
136 Nis wžeža' goken ka to yegw nis
dan' bi žongak benne' ka' da' wnnakzo' Le'.

Ḻi ḻaže' nak da' ẕnnakze X̱anžo

137 X̱ana' Dios, chawe' nako' Le',
na' ḻi ḻaže' nak ka ẕchi'a ḻažo'o neto'.
138 Da' žsedle diža' chio' neto', dan' bdion' ḻo na'to',
naken da' li, na' ḻi ḻaže'.
139 Žedó ḻaža'a dan' žé'ḻi'a wnné yoe
dan' goḻ ḻáže'gak benne' ka' bi zḻé'egekle' neda' chawe' ka ẕnna x̱tižo'o.
140 Dot da' li nak x̱tižo'o,
na' neda', wen žin chio', nži'ilan'.
141 Naka' gax̱jw ḻaže', na' ẕzóagake' neda' cheḻa'ale,
san bi na' gaḻ ḻaža'a da' wnnakzo' Le'.
142 To chi'ize zoa da' ẕchi'a ḻažo'o,
na' da' li nak da' bchi'lo' neto'.
143 Da' ẕzáka'ḻi'a, na' da' zede zej nox̱en neda',
san žaz ḻaža'a da' wnnakzo' Le'.
144 To chi'ize nak ḻi ḻaže' da' žsedle diža' chio' neto'.
Bzejní'il neda', na' soa' nbana'.

Žaḻa' wláb ḻáže'žo da' wnnakze Dios

145 Dot ḻaža'a žḻiža' Le', X̱ana' Dios.
Ben chawe' neda', na' gónteza' ka ẕnna x̱tižo'o.
146 Žḻiža' Le'. Gokḻen neda',
na' gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.
147 Žasa' néžwte ka ža'ní', na' žḻiža' Le'.
Žx̱en ḻaža'a gak kan ẕnna x̱tižo'o.
148 Kate' ba goḻe, ẕbeja' yele yej ḻawa',
nich wláb ḻaža'a ka nak da' wnnakzo' Le'.
149 Ḻo yeḻa' žeyache' ḻaže' chio' benle chi'a.
X̱ana' Dios, ka nak da' bchi'a ḻažo'o ben choch neda'.
150 Benne' ka' ẕbia ḻáže'gake' neda' zej nnita' góngake' chia' da' ẕinnj.
Bsángake' da' ka' bchi'lo' neto'.
151 X̱ana' Dios, zo' Le' gawze gan zoa'.
Yógo'te da' wnnakzo' naken dot da' li.
152 Ža ni'te ba nónbi'a da' žsedle diža' chio' neto',
dan' bzo' cheto' to chi'ize.

Da' wnnakze Dios žon chochen žo'o

153 Bwia binlo ka ẕzáka'ḻi'a, na' beslá neda',
dan' bi na' gaḻ ḻaža'a da' wnnakzo' Le'.
154 Bechebe ḻo wlaza' neda', na' beya'w neda'.
Ben choch neda' ḻen x̱tižo'o.
155 Zedḻe'e gak lagak benne' ka' žebéj yíchjgake' Le',
dan' bi ẕbé'gake' wnné yoe góngake' ka ẕnna x̱tižo'o.
156 X̱ana' Dios, žeyache' ḻáže'ḻe'elo' benách chio' ka'.
Ben choch neda' ka ẕnnakze x̱tižo'o gono'.
157 Zanḻe'e zej nak benne' ka' ẕbia ḻáže'gake' neda', na' benne' ka' bi zḻé'egekle' neda' chawe',
san bi na' wsana' žona' ka žsedle diža' chio' neto'.

158 Bi z̲le'ela' chawe' benne' ka' žebéj yíchjgake' Le',
benne' ka' bi žóngake' ka z̲nna x̲tižo'o.
159 Bwia nga, X̲ana' Dios, ka nži'ila' da' bchi'lo' neto'.
L̲o yel̲a' žeyache' l̲aže' chio', ben choch neda'.
160 Dot da' li nak x̲tižo'o,
na' to chi'ize zoa da' z̲chi'a l̲ažo'o Le'.

Žal̲a' wzóa kwinžo l̲o na' x̲tiža' Dios

161 Benne' wnná bia' ka' z̲bia l̲áže'gake' neda', na' bi be bena' chégake',
san dot l̲aža'a žapa' x̲tižo'o ba la'ne.
162 Žebél̲e'ežela' l̲o da' z̲nna x̲tižo'o
ka žebele bennen' žežel̲-le' to yel̲a' wnni'a z̲ente.
163 Bi z̲l̲e'ela' chawe', na' bi z̲zi'a da' wen l̲aže',
san nži'ila' da' bsedlo' neto'.
164 Tža tža žoe l̲awa' Le'
dan' nak chawe' ka z̲chi'a l̲ažo'o neto'.
165 Z̲ga'n cháwe'gac benne' ka' zej nži'ile' da' žsedlo',
na' bi be de da' gonen ga chejchégwgake'.
166 X̲ana' Dios, z̲beza' Le' yido' yesló' neda',
na' žónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.
167 Dot l̲aža'a žónteza' da' žsedle diža' chio' neto',
na' nží'il̲e'ela' da' z̲nnan.
168 Žónteza' ka z̲nna da' bchi'lo' neto', na' ka žsedle diža' chio' neto',
na' z̲l̲é'ekzlo' yógo'te da' žona'.

Žebél̲enlžo x̲tiža' Dios

169 X̲ana' Dios, benle da' žl̲iža' Le'.
Bzejní'il neda' ka z̲nna x̲tižo'o gono'.
170 Benle da' z̲nnaba' l̲awo' Le'.
Beslá neda' ka bchebe l̲ažo'o gono'.
171 We l̲áwteza' Le', X̲ana' Dios,
dan' bsedlo' neda' gona' ka z̲nna x̲tižo'o.
172 Wcháljteza' ka nak x̲tižo'o
dan' chawe' nak da' bchi'lo' neto'.
173 Wzóateze gákl̲eno' neda'
dan' žon byena' gona' ka z̲nna da' wnnakzo' Le'.
174 Žak l̲aža'a yesló' neda', X̲ana' Dios.
Žaz l̲aža'a da' bsedlo' neto'.
175 Ben ga soa' nbana', na' wká'n z̲ena' Le',
na' da' z̲chi'a l̲ažo'o gákl̲enen neda'.
176 Z̲día' chel̲a'ale kan z̲da to z̲ila' nnitlba'.
Beyílj neda', wen žin chio', dan' bi na' gal̲ l̲aža'a da' ka' bchi'lo' neto'.

120

1 Kate' wžé' zedla' bl̲iža' X̲anžo Dios,
na' L̲e' gókl̲ene' neda'.

2 X̲ana' Dios, beslá neda' l̲o na'gak benne' wen l̲aže' ka'
na' l̲o na'gak benne' ka' bi zej nake' l̲i l̲aže'.

3 ¿Biz̲ gonn Dios l̲e'e, benne' wen laže' ka'?
¿Biz̲ yel̲a' ba nez gaken chele kate' wdíe' l̲e'e l̲o da' wžía yin' benách ka'?
4 Wsaka' zi'gak yag ntóche'do' chie' ka' l̲e'e,
na' yag ka' zoa yi' l̲áwe'lgaken.

5 Da' nyáche'l̲e'e žaken chia' neda'.
Zoakza' ladjw benne' Mesek ka',
na' zoa' to yo'o laže' chegak benne' Sedar ka'.
6 Schal̲e'e ba wzóa' ladjw benne' ki,
benne' ka' z̲zóagake' chel̲a'ale yel̲a' z̲ga'n chawe'.
7 Neda' žak l̲aža'a gata' yel̲a' z̲ga'n chawe',
san kate' z̲chal̲ja' chen, z̲díl̲-l̲engak benne' ka' neda'.

121

1 Z̲chis l̲awa', na' z̲wia' da' žak l̲awgak ya'a sibe ka'.
¿Gaz̲ za' da' gákl̲enen neda'?
2 Da' gákl̲enen neda' za' l̲o na' X̲anžo Dios,
Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó.
3 Bi go'e latje chejchego'o,
na' bi tas Bennen' žape chi'ikze' le'.

4 Bwia nga, batkle z̲nnan tas Ben-
nen'.
Batkle tas Bennen' žape chi'ikze'
benne' Israel ka'.
5 X̲anžo Dios žape chi'e le'.
X̲anžo Dios zoe' kwito' l̲i ža gan
gake' z̲ol̲ chio'.
6 Bi wzéy wbíž le' te ža, na' bi be gon
byo' chio' žel.
7 X̲anžo Dios gape chi'ikze' le' nich
bi be da' z̲ia gaken chio'.
Gape chi'ikze' yel̲a' nban chio'.
8 X̲anžo Dios gape chi'ikze' le' kate'
žežojo',
na' kate' žeyó'o, na'a ža, na' to
chi'ize.

122

1 Bebél̲enla' tz̲en benne' ka' góžgake'
neda':
"Le cho'o l̲o yodo' che X̲anžo Dios."
2 Na'a zoažo nga.
Zežo lo'ole ze'e da' nyechjlen yež
Jerusalén.
3 Jerusalén naken to yež da' bén-
gake',
na' naken x̲tanl̲e'e, na' že'l̲e'en
chawe'.
4 L̲o yežen' za'gak yógo'te kwe'
benne' ka', benne' zej nake'
che X̲anžo Dios.
We l̲áwgake' La la'y che X̲anžo Dios,
kan wnnakze' L̲e' gongak benne'
Israel ka'.
5 Z̲dobgak benne' ka' l̲o yežen' nich
wchi'a l̲áže'gake' benách Is-
rael ka'
benne' ka' zej nbabe' z̲a'só Dabí,
bennen' wnná bi'e.
6 Le nnable Dios wk̲a'ne' chawe'
benne' Jerusalén ka'.
L̲e' gon chawe'e benne' ka' zej
nži'ile' yežen'.
7 Z̲nnablto'-ne' gone' ga soa yel̲a'
z̲ga'n chawe' lo'ole ze'e dan'
nyechjlen yež Jerusalén.
Gon chawe'e benne' ka' zej yoe'e
yo'o z̲en ka' chen.
8 Na'a, dan' nži'ila' bi' ljéža'do' ka',
na' lježa' ka', z̲nnia':
"Gata' yel̲a' z̲ga'n chawe' chele l̲o
yež Jerusalén."
9 Dan' nži'ila' yodo' che X̲anžo Dios
žon byena' gak chawe' chen.

123

1 Chis l̲awa', na' wia' gan zo', X̲ana'
Dios,
gan zo' Le' ya'abá na'le.
2 Ka žon to bi' byo wen žin z̲wíabe' bi
da' nna x̲anbe',
na' ka žon to no'le wen žin z̲wíabe' bi
da' nna no'le x̲anbe',
ki z̲wíažo bi da' nna X̲anžo Dios na'
zejte yeyache' l̲áže'le' žo'o.
3 Beyache' l̲aže'l neto', X̲anto' Dios.
Beyache' l̲aže'l neto' dan' žedó
l̲áže'to'
dan' z̲bia l̲áže'gak benne' ka' neto'.
4 Žedó l̲áže'to' dan' žon dítjgekle
benne' wnni'a ka' neto'.
Benne' ka' z̲ka'n z̲en kwíngake' z̲bia
l̲áže'gake' neto'.

124

1 "Chela' bi gok̲len X̲anžo Dios žo'o",
žal̲a' nnagak benne' Israel ka' na'a.
2 "Chela' bi gok̲len X̲anžo Dios žo'o
kate' bdíl̲-l̲engak benne' ka' žo'o,
3 na' bžia yí'gake' žo'o to chi'ize
l̲o yel̲a' z̲ža'a z̲en chégake',
4 na' gok chežo ka žak che to benne'
z̲kache' nisdo' l̲e', na' žoten l̲e'."
5 Chela' gok ki chežo, na' la' betten
žo'o.
6 Žal̲a' ye'žo X̲anžo Dios "žóx̲keno'",
dan' bi bi'e latje benne' ka' wží-
yí'gake' žo'o.
7 Belažo kan želá to byinne l̲o yix̲jw
che to benne' wezén byinne
ka'.
Beká'a X̲anžon' yel̲a' wnná bia'
chegak benne' ka', na'
belažo.
8 Nak X̲anžo Dios Bennen' benkze'
ya'abá, na' yežlyó.
L̲ekze' žákl̲ene' žo'o.

125

1 Benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' X̲anžo
Dios zej nake' ka Ya'a Sión.
Bi gak no benne' wtén', san to
chi'ize zoa chochen.

2 Kan zej že' ya'a ka' da' nyéchjgeklen
yež Jerusalén,
ki žon X̱anžo Dios, žape chi'ikze'
benne' chie' ka', na'a ža, na'
to chi'ize.
3 Kege to chi'ize nna bia'gak benne'
wen da' ẕinnj ka' ḻo yežlyó
chegak benne' chawe' ka',
nich bi gakgak benne' chawe' ka'
toze ḻen benne' wen da' ẕinnj
ka', na' bi góngake' da' ẕinnj.

4 X̱ana' Dios, ben chawe' benne'
chawe' ka',
na' benne' ka' zej nake' ḻi ḻaže'.

5 San benne' ka' žebéj yíchjgake' Dios
nich góngake' da' ẕinnj,
X̱anžo Dios wkwase' benne' ka' tẕen
ḻen benne' wen da' ẕinnj ka'.

Ẕnnabla' Dios gata' yeḻa' ẕga'n
chawe'
chegak benne' Israel ka'.

126

1 Kate' X̱anžo Dios beslé' žo'o ḻo
na'gak benne' zi'to' ka',
na' begoé'e žo'o ḻo yež Sión, gókežo
zoažo bichgale.
2 Naž bẕížežo, na' be ḻawžo X̱anžo
Dios.
Naž wnnagak benne' zi'to' ka':
"Da' ẕente ben Dios, X̱angak benne'
ka', chégake'."
3 Da' likze, ẕenḻe'e nak da' ben
X̱anžo Dios chežo žo'o.
Žak chežo yeḻa' ba nez ẕen.
4 Beslá X̱anžon' žo'o ḻo na'gak
benne' zi'to' ka'.
Naž bežinžo ḻo yežlyó chežo, kan
žežín nis wba'w ḻo yegw biž
ka'.
5 Benne' ka' ẕbéžegake' kate'
žázgake',
ḻo yeḻa' žebele chégake' yezí'gake'
linne.
6 Bennen' ẕbeže' kate' zeje' zjeze'
binne cháwe'do' ka',
ḻo yeḻa' žebele yežine' zedjnoé'e
linne chien'.

127

1 Cha' bi zoaḻen X̱anžo Dios benne'
ka' žóngake' to yo'o dáche'ze
gak žin da' góngake'.
Cha' bi žape chi'ikze X̱anžo Dios to
yež, dáche'ze gak da' gongak
benne' ka' žape chí'igaken'.
2 Dáche'ze nak žasle zildo', na' žonle
žin kate' ne ẕḻa' wbíž na' zejte
ženen,
na' ḻo da' ẕzáka'le žezi'le da' gawle.
Žonn Dios da' gawgak benne' ka'
nži'ile' x̱ak ẕtásgake'.
3 Bwia nga, benn X̱anžon' chežo
ẕi'nžo ka'.
Zej nakbe' to yeḻa' wnni'a ẕente.
4 Ẕi'nžo ka', bi' žáljgakbe' kate' ne
žonžo yiz kwide' chežo
zej nakbe' ka yag ntóche'do' ka' da'
nox̱w to benne' žeje' ḻo wdiḻe.
5 Ba nez ẕen naken che bennen'
nox̱we' zante yag ntóche'do'
ki.
Batkle yedoe'ele' ḻawgak benne' ka'
ẕdíḻ-ḻengake' ḻe'
kate' yechebe' chekze' ḻaw bennen'
ẕchi'a ḻaže'e ḻe'.

128

1 Ba nez ẕen naken chegak yógo'te
benne' ka' žápegake' X̱anžo
Dios ba' la'ne,
benne' ka' žóntezgake' kan ẕnnakze
Dios.
2 Kate' žawo' da' žezi'o che žin da'
beno',
gak chio' yeḻa' ba nez ẕen, na' gak
chawe' chio'.
3 Gak ẕo'lo' ka to lba uba da' ẕbian
da' ẕix̱ kwit ližo',
na' ẕi'no' ka' gákgakbe' ka yag olibo
ka' zej zen žoa'a gan žawo'.
4 Ki gon chawe' X̱anžon' bennen'
žape' Ḻe' ba la'ne.
5 Ẕnnabla' X̱anžon', Bennen' zoe'
Ya'a Sión, gon chawe'e le',
nich ḻe'elo' gak chawe' che yež
Jerusalén yógo'te ža so'
nbano',
6 na' nich ḻe'elo' ẕa'só' ka'.

Ẕnnabla' Dios gone' ga gata' yeḻa' ẕga'n chawe' chegak benne' Israel ka'.

129

1 “Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide' chežo”,
wak nnagak benne' Israel ka'.
2 “Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide' chežo,
san bi bžia yí'gake' žo'o.
3 Béngake' we' x̱kóže'žo katen' bdínngake' žo'o yid,
na' gokgak x̱kóže'žo ka yežlyó da' ẕde ya.”

4 Chawe' nak X̱anžo Dios.
Beslé' žo'o ḻo na'gak benne' ka' bsaka' zí'gake' žo'o.

5 X̱ana' Dios, ben ga chejchégwgak, na' wẕonnjgak
yógo'te benne' ka' ẕdíḻ-ḻengake' benne' Sión ka'.
6 Ben ga gákgake' ka yíx̱e'do' ka' žíagaken yichjo'o,
da' ka' ẕbížgaken kate' ne zej nže'nen,
7 na' bi soa no benne' yeké'en, na' bi gak no benne' gonen' to chejx̱ónnj.
8 Bi nnagak benne' ka' ẕdégake' gan zej žian:
“Ẕnnablto' X̱anto' Dios gon chawe'e ḻe'e.
Ḻo La la'y che X̱anto' Dios ẕnnablto' gak chawe' chele.”

130

1 Ga že' zedla' ni žḻiža' Le', X̱ana' Dios.
2 X̱ana' Dios, benle chia'.
Bze nag da' ẕnnabla' Le'.
3 X̱ana' Dios, cha' ẕwio' binlo doḻa' da' nbága'to',
¿noẕkze benne' ga'ne' chawe' ḻawo' Le'?
4 San Le' ženít ḻawo'o cheto',
nich gapto' Le' ba la'ne.

5 Dot ḻaža'a žx̱en ḻaža'a X̱anžo Dios,
na' žx̱en ḻaža'a x̱tiže'e.
6 Ẕbez ḻáže'ža' X̱anžo Dios, ka žongak benne' ka' žape chí'igake' to yež, ẕbez ḻáže'gake' cha'ní',
na' ka žongak benne' wape chi'i ka' ẕbez ḻáže'gake' cha'ní'.
7 Benne' Israel ka' žaḻa' wx̱én ḻáže'gake' X̱anžo Dios
dan' žeyache' ḻaže'l X̱anžon' benne' chie' ka'.
Žape chi'e benne' ka' ḻo da' žongak benne' ka' bi ẕḻé'egekle' ḻégake' chawe'.
8 Ḻe' yeya'we' benne' Israel ka' ḻo na' yógo'te doḻa' da' zej nbage'e.

131

1 X̱ana' Dios, ba bsana' yeḻa' ẕka'n ẕen kwin chia', na' ba bkwasa' yeḻa' žon ẕen kwin chia'.
Bi žilja' da' zej nak ẕen, da' ka' bi nak chia' wḻapa' na'a,
2 san neda' bi be wnnía', na' wzoaza' žize,
kan žon to bi' že'n za' góẕe'be', na' ẕtasbe' ḻo na' x̱na'be'.
Nak be' nakkza' ka to bi' že'n za' góẕe'be'.

3 Le wx̱én ḻaže' X̱anžo Dios, ḻe'e, benne' Israel ka',
na'a ža, na' to chi'ize.

132

1 X̱ana' Dios, bejsá' ḻaže' kan gok che Dabí, na' kan wẕáka'ḻi'e,
2 na' kan nak da' bchebe ḻaže'e gone' chio',
dan' bchebe ḻaže'e ḻawo' Le', Dios waḻe che Jakob.
3 Wnné': “Batkle choa'a liža',
na' batkle gata'a ḻo da' žáte'la',
4 na' batkle wsejwa' yej ḻawa',
na' batkle tasa',
5 na' zejte ba bena' to latje gan ga'n X̱ana' Dios,
gan soakze Dios waḻe che Jakob.”
6 Benlto' kak la'y gan yo'o diža' da' bénḻeno' x̱a gole wdé cheto' ka' wzóa ḻo yežlyó Efrata,

na' bežé̱l-lton' ḻo yežlyó che ben-
nen' le' Jaar.
7 Wnnato': "Le cho'o gan zoa Dios
chežo,
na' wzóa ẕibžo ḻawe' Ḻe'."
8 Wzó ža', X̱anto' Dios,
ḻen kak la'y che yeḻa' wak chio',
na' da ḻaw ya'a gan soakzo' Le'.

9 Ben ga gongak bx̱oz chio' ka' da'
naken chawe',
na' kwéžeya'a yógo'te benách chio'
ka' ḻo yeḻa' žebele chégake'.

10 Dan' nži'ilo' Dabí, wen žin chio',
bi wzó' cheḻa'ale benne' wnná
bian' wžío' Le'.

11 Da' likze bzetj kwin X̱anžo Dios,
na' bchebe ḻažе'e bi da' gone' che
Dabí,
na' bi wnite' dan' wnné' gone'.
Wnné': "Gona' ga nna bia'gak ẕa'só'
ka' gan ẕnna bia'kzo' le'.
12 Cha' góntezegak ẕi'no' ka' ka nak
x̱tiža'a dan' bénḻena' le',
na' ka nak x̱tiža'a dan' wsedla' le',
na' ẕi'no' ka' nna biá'tezegake' gan
ẕnna bi'o le'."
13 Dan' wžé X̱anžo Dios yež Sión gok
ḻažе'e soa ližkze' ga na',
14 na' wnné': "Gákteze latje nga gan
soakza' neda'.
Sóateza' nga dan' ki žaz ḻža'a gona'.
15 Gona' gáta'ḻe'e linne chegak
benne' ka'.
Gona' ga yéljgekle benne' yache' ka'
yet.
16 Gona' ga gongak bx̱oz chia' ka'
da' naken chawe'.
Kwéžeya'a yógo'te benách chia' ka'
ḻo yeḻa' žebele.
17 Ḻo latjen' gona' ga yeyák yeḻa'
wnná bia' che Dabí.
Gona' ga soagak nbangak ẕa'só
benne' wnná bian' ga na',
bennen' wžía' neda'.
18 Gona' ga chíx̱gekle benne' ka' bi
ẕḻé'egekle' ḻégake' chawe',
san gona' ga diá'teze yeḻa' wnná bia'
che Dabín'."

133

1 Le wia nga, x̱tanḻe'e nak, na'
cháwe'ḻe'e nak,
kate' zej ndobe benne' ka' che Dios,
zej nake' toze.
2 Naken ka to set da' ẕzoagak bx̱oz
ka' yíchjgake', da' ẕdinnen
žoa'a ḻáwgake',
kan wdinnen ḻo loẕe Aarón,
na' wdinnen gan bžinen ni'i ẕe'.
3 Ẕdinnen kan ẕdinne x̱le'l ḻaw Ya'a
Hermón, na' ḻaw Ya'a Sión.
X̱anžo Dios gon chawe'e benne' ka'
nníta'gake' ga na',
na' gonne' chegak benne' ka' yeḻa'
nban da' zejlí kanne.

134

1 Le wia nga, le wká'n ẕen X̱anžo
Dios, ḻe'e, benne' wen žin ka'
che X̱anžon',
zoale ḻo yodo' che X̱anžon' žel.
2 Le wchís na'le ḻaw latje la'y,
na' le wká'n ẕen X̱anžo Dios.
3 Ẕnnabla' X̱anžon', Bennen' zoe'
Sión, gon chawe'e ḻe'e.
Ḻekze' bene' ya'abá, na' yežlyó.

135

1 ¡Le wká'n ẕen La la'y che X̱anžo
Dios!
¡Le wká'n ẕene' Ḻe', ḻe'e, wen žin ka'
che X̱anžon',
2 ḻe'e zoale ḻo yodo' che X̱anžo Dios,
ḻo ḻi'a yodon' gan zoakze
Dios!
3 ¡Le wká'n ẕen X̱anžon' dan' nake'
chawe'!
¡Le goḻ da' wká'n ẕenle La la'y chie',
dan' nake' ži'i ḻažе'!
4 X̱anžo Dios wžíe' ẕa'só Jakob ka'.
Wžíe' ẕa'só Israel ka' nich gákgake'
benne' chie' ka'.
5 Nnézkzelžo ẕente nak X̱anžo Dios.
Nakže' ẕen ka yógo'te dios chegak
benne' zi'to' ka'.
6 Žon X̱anžon' yógo'te da' žénele'
gone' ẕan ya'abá,
na' ḻo yežlyó, na' ḻo nisdo',
na' ḻo da' zoan gže' ẕan nisdon'.
7 Žone' ga že' bejw do ẕente yežlyó.

Žone' ga žasgak yes wzió' kate' žak yejw.
Žone' ga žak be' gáte'teze.
8 Ḻe' betkze' bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'.
Gotgak bi' byo nežw ka' chegak benne' ka',
na' bia néžwdo' ka' chegak bia yixe' chégake' ka'.
9 Bene' yeḻa' wak ka' che ya'abá, na' da' zente ka' kate' bchinnje' yežlyó Egipton',
da' ka' ben Dios che benne' Faraón,
na' chegak yógo'te benne' wen žin ka' che Faraón na'.
10 Bžia yi'e benne' ka' chegak zante yež ka',
na' bete' benne' wnná bia' ka', benne' zenḻe'e ka'.
11 Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e benne' amorreo ka',
na' Og, bennen' wnná bi'e benne' Basán ka',
na' yógo'te benne' wnná bia'gake' benne' Kanaán ka'.
12 Beké'e yežlyó nga ḻo na'gak benne' wnná bia' ka'.
Bnezjwen' chegak benne' chie' ka', benne' Israel ka'.

13 Xanto' Dios, to chi'ize zoa La la'y chio'.
Chejsá' ḻáže'tezgak benách ka' Le'.

14 Xanžo Dios zchi'a ḻaže'e benne' chie' ka'.
Žeyache' ḻáže'le' žo'o, wen žin chie' ka'.
15 Lo'a ka' chegak benne' zi'to' ka' zej naken ya oro, na' ya plat.
Zej naken da' ka' bengak benne' ka'.
16 Zej de žoá'agaken san bi znnégaken.
Zej de yej ḻáwgaken san bi zḻé'egeklen.
17 Zej de nággaken san bi žéngeklen,
na' bi zóagaken nbángaken.
18 Benne' ka' žóngake' lo'a ka' zej nake' kan nákgaken.
Ḻezka' zej nak benne' ka' žxen ḻáže'gake' ḻégaken.
19 Ḻe'e, benne' za'só Israel, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
Ḻe'e, benne' za'só Aarón, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
20 Ḻe'e, benne' za'só Lebí, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
Ḻe'e, nol-le zžébele Xanžo Dios, ¡le wká'n zen Xanžo Dios!
21 Ḻe'e zoale yež Sión, ¡le we ḻaw Xanžo Dios,
Bennen' zoakze' yež Jerusalén!

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

136

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios, Benne' chawen'!
Zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' chie'.
2 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' nákḻe'eže' zen ka zej nak dios chegak benne' zi'to' ka'!
Zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' chie'.
3 ¡Le wká'n zen Xanžon', dan' nákḻe'eže' zen ka zej nak xangak benne' zi'to' ka'!
Zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' chie'.
4 ¡Le wká'n zen toze' Ḻe' dan' žone' yeḻa' wak zen ka'!
Zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' chie'.
5 ¡Le wká'n zen Ḻe', dan' benkze' ya'abá ḻen yeḻa' žejní'il chie'!
Zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' chie'.
6 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bzoe' yežlyó ḻawle nisdo'!
Zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' chie'.
7 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bene' wbíž, na' byo'!
Zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' chie'.
8 Bene' Ḻe' wbíž nich wsa'nín' te ža.
Zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' chie'.
9 Bene' byo', na' belj ka' nich wsa'ní'gaken žel.
Zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' chie'.
10 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bete' bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto ka'!
Zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' chie'.
11 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bebeje' benne' Israel ka' ḻo yežlyó Egipton'!
Zóateze yeḻa' žeyache' ḻaže' chie'.

12 Bchi'e l̲égake' l̲en yel̲a' wak z̲en chie'.
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
13 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' ben chople' Nisdo' X̲na!
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
14 Bene' ga bdegak benne' Israel ka' gachj l̲awle nisdon'.
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
15 San bene' ga bkache' nisdon' Faraón, benne' wnná bi'e benne' Egipto ka', benne' ka' žjake' l̲o wdil̲e.
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
16 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' bchi'e benne' chie' ka' ladjw latje dach!
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
17 ¡Le wká'n z̲en Dios, Bennen' bete' benne' wnná bia' ka'!
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
18 Bete' benne' wnná bia' wal̲e ka'.
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
19 Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e benne' amorreo ka'.
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
20 Bete' Og, bennen' wnná bi'e benne' yež Basán ka'.
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
21 Bdie' yežlyó chegak benne' ka' l̲o na'gak benne' chie' ka'.
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
22 Bnez̲jwen' chegak benne' Israel ka', benne' wen žin chie' ka'.
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
23 Žejsá' l̲aže'e žo'o kate' z̲díl̲-l̲engak benne' ka' žo'o.
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
24 Beslé' žo'o l̲o na'gak benne' ka' bzéx̲jwgake' žo'o.
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.
25 Z̲wawe' yógo'te da' zej zoan nbángaken.
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.

26 ¡Le wká'n z̲en Dios che ya'abá!
Zóateze yel̲a' žeyache' l̲aže' chie'.

137

1 Žoa'a yegw da' z̲den l̲o yežlyó Babilonia,
wže'žo ga na', na' wžez̲žo katen' bejsá' l̲áže'žo che yež Sión.
2 L̲o ni'a na' yag labada' žoa'a yegon' bgál̲a'žo da' ka' z̲gol̲žo.
3 Benne' ka' bché'gake' žo'o ka benne' zej ndo'w ka' wnnábgekle' žo'o gol̲žo.
Benne' ka' bchínnjgake' yež chežo góžgake' žo'o yebelžo, na' wnnágake':
"Le gol̲ cheto' da' ka' bel̲-le l̲o yež Sión."
4 ¿Nakx̲kze gak gol̲žo da' wká'n z̲enžo X̲anžo Dios,
ga zoato' l̲o yežlyó ni chegak benne' zi'to' ka'?
5 Cha' gal̲ l̲aža'a yež Jerusalén,
z̲nnabla' Dios gone' ga wnít na'a l̲i ža yel̲a' wal̲ chen.
6 Z̲nnabla'-ne' gone' ga ta' loža'a chichjla'
cha' bi chejsá' l̲aža'a che yež Jerusalén,
na' cha' bi wká'n z̲enan'.
Yežen' naken da' žaz l̲áže'l̲i'a.

7 X̲ana' Dios, bejsá' l̲aže' da' z̲innj da' bengak benne' Edom ka'
l̲o ža katen' bchínnjgake' yež Jerusalén, na' wnnágake':
"¡Le wchinnjen! ¡Le wchinnjen, na' zejte l̲o lenen!"

8 L̲e'e, benne' Babilonia ka', kwia yi'le.
Ba nez z̲en gaken che bennen' gone' chele kan benle l̲e'e cheto' neto'.
9 Ba nez z̲en gaken che bennen' ke'e x̲kwide' chele ka'
na' wzoz̲je' l̲égakbe' l̲o yej x̲e.

138

1 X̲ana' Dios, dot l̲aža'a we l̲awa' Le'.
Žól̲teza' da' žoe l̲awa' Le' l̲awgak dios ka' chegak benne' zi'to' ka'.
2 Z̲zoa z̲iba' l̲o yodo' la'y chio',
na' z̲ka'n z̲ena' La la'y chio' dan' nako' l̲i l̲aže',
na' žeyache' l̲áže'lo' benne' chio' ka',

na' dan' bl̲oe'elo' l̲aw nako' Benne'
z̲ente, na' z̲ente nak x̲tižo'o.
3 Kate' bl̲iža' Le', na' gókl̲eno' neda'.
L̲en yel̲a' wak chio' ben chocho'
neda'.
4 Yógo'te benne' wnná bia' ka'
nníta'gake' yežlyó nga we
l̲áwgake' Le', X̲ana' Dios,
dan' ba béngekle' da' z̲nna x̲tižo'o.

5 Gól̲gake' che da' ben X̲anžo Dios,
dan' z̲ente nak yel̲a' z̲en che
X̲anžon'.
6 Z̲ente nak X̲anžo Dios, na' žákl̲ene'
benne' gax̲jw l̲aže' ka',
san bi žwi'e latje benne' z̲ka'n z̲en
kwine' žine' l̲awe' L̲e'.

7 Kate' že' zedla', Le' žon chocho'
neda'.
Z̲lago' benne' ka' bi z̲l̲é'egekle' neda'
chawe', na' l̲en yel̲a' wak
chio' žesló' neda'.

8 Gon X̲anžo Dios da' wchebe l̲aže'e
chia'.

X̲ana' Dios, žeyache' l̲áže'tezlo'
benne' chio' ka'.
Bi wsano' žono' žin da' wzó l̲awo'
žonon'.

139

1 X̲ana' Dios, ba bwíakzo' neda' na'
binlo nónbi'o neda'.
2 Nnézkzelo' kate' ži'a, na' kate' z̲zo
ža'a.
Zíto'le nnézkzelo' da' yo'o yichj
l̲áz̲da'wa'.
3 Z̲wíakzo' da' žona', na' da' žezá'
l̲aža'a.
Nnézkzelo' yógo'te da' žona'.
4 Kate' bi na' wchal̲ja',
ba nnézkzelo' Le', X̲ana' Dios,
yógo'te da' nnia'.
5 Gáte'tezle kwita' neda' zoakzo' Le',
X̲ana' Dios,
na' no'o žon chochen neda'.
6 Dan' z̲ente nak da' nnezlo' Le'
žonen ga žebanla'.
Nakl̲e'en sina', na' bi gak
chejni'ilan'.
7 ¿Gaz̲ gak cha'a zi'to' gan bi zoakze
Be' La'y chio'?
¿Gaz̲ gak wz̲onnja' gan bi zoakzo'
Le'?
8 Cha' kwena' sibe z̲an ya'abá,
zoakzo' Le' ga na'.
Cha' yetja' l̲o da' gže' che yežlyó, zo'
Le' ga na'.
9 Chela' sáke'la' tia' l̲o be', na' cha'a
zi'to' gan z̲l̲a' wbíž,
o tia' yechel̲a'ale nisdo' gan žen
wbíž,
10 l̲ezka' sóal̲eno' neda' ga na',
na' no'o l̲i ža gon chochen neda'.
11 Chela' gak gona' ga wkache' da'
chol̲ neda',
o gona' ga yeyák chol̲ baní' da'
nyechjlen neda',
12 da' chol̲ na' bi gak wkachen'
neda' l̲awo' Le',
na' yel yeyaken ka te ža l̲awo' Le'.
Lébeze ka zej nak da' chol̲, na' yel̲a'
baní' l̲awo' Le'.
13 Le' beno' da' ka' zej yo'on l̲o bel̲a'
žen chia'.
Le' bzo'o neda' l̲o l̲e'e x̲na'a.
14 Wká'n z̲enkza' Le' dan' z̲ente
nak da' žono', na' žebanla' ka
naken.
Dot l̲aža'a nnézkzela' naken ki.
15 Bl̲e'ekzlo' neda' kate' wyá'a žit
yoa'a,
katen' wzóa' l̲o l̲e'e x̲na'a,
katen' bgola' l̲o da' bagáche'ze ga
na'.
16 Bl̲e'elo' bel̲a' žen chia' kate'
wyá'n.
Yógo'te da' ki bzojon' l̲e'e yiche
chio', na' wdé na' wyá'n,
na' yógo'ten gókgaken kan zej nye-
jwn.
17 X̲ana' Dios, z̲ente zej nak da' žezá'
l̲ažo'o gono'.
Da' zante zej naken.
18 Cha' gak l̲aža'a wlaba' ka zej
naken,
zej nyanen ka yož dan' žen' žoa'a
yegw z̲en.
Kate' žebana', na' zóal̲enkza' Le'.
19 X̲ana' Dios, da' likze goto' benne'
wen da' z̲innj ka'.

Che l̲en le kwas gan zoa', l̲e'e,
benne' wet benách ka'.

20 Ẕnnégake' chio' Le', Dios.
Benne' ka' bi ẕḷé'egekle' Le' chawe' ẕzétjgake' dáche'ze La la'y chio'.
21 X̱ana' Dios, bi ẕḷe'ela' chawe' benne' ka' ẕzóagake' Le' cheḷa'ale,
na' ẕžá'aḷi'a benne' ka' ẕží'igake' chio' Le'.
22 Dot ḷaža'a bi ẕḷe'ela' chawe' benne' ka'.
Žekla' ẕži'igak benne' ka' chekza' neda'.
23 Bwíakze neda', X̱ana' Dios, na' bwia da' yo'on yichj ḷáẕda'wa'.
Bwia neda' nich nnezlo' da' ẕza' ḷaža'a.
24 Bwia cha' zoaḷen to da' ẕinnj neda'.
Bzoa neda' ḷo nez chawe' chio' dan' zoan to chi'ize.

140

1 X̱ana' Dios, beslá neda' ḷo na'gak benne' wen da' ẕinnj ka'
nich bi gongak benne' yichj ža'a ka' neda' ẕia.
2 Benne' ki žíljgake' da' ẕinnj da' góngake'.
Tža tža ẕdíḷ-ḷengake' benách ka'.
3 Da' ẕnnágake' naken ka laye' bele da' zej ntochen'.
X̱tíža'gak benne' ka' zej naken ka nis snia che bele.
4 X̱ana' Dios, bi go'o latje benne' wen da' ẕinnj ka' góngake' chia' da' ẕinnj.
Beslá neda' ḷo na'gak benne' yichj ža'a ka',
benne' ka' žon byéngake' chejchégoa'a.
5 Benne' ka' ẕka'n ẕen kwíngake' wlékgake' to da' senen neda'.
Bzáljgake' do yeḷj žoa'a nez.
Wlékgake' da' ka' séngaken neda'.

6 Goža' X̱ana' Dios: "Le' nako' Dios chia'.
X̱ana' Dios, benle chi'a kate' žḷiža' Le'.
7 X̱ana' Dios, nakkzo' Benne' weslá chia'.
Le' wdape chi'o yichja' ḷo ža gok wdiḷe.
8 X̱ana' Dios, bi go'o latje gak kan žak ḷáže'gak benne' wen da' ẕinnj ka'.
Bi go'o ḷégake' latje góngake' da' ẕza' ḷáže'gake' nich bi wká'n ẕen kwíngake'.
9 Zej nyechjle benne' wen da' ẕinnj ka' neda'.
Ben ga gak chegak benne' ka' kan žénegekle' góngake' chegak benne' yoble ka'.
10 Ben ga yex̱jw yi' ḷo yichjgak benne' ka'.
Ben ga chejchazgak benne' ka' ḷo yin'.
Ben ga chejchazgake' ḷo da' gže'ḷe'e gan batkle yežójgake'.
11 Bi go'o latje bennen' ẕnne zi'e ga'ne' ḷo yežlyó.
Ben zi' benne' yichj ža'a, dan' wžía yin' ḷe'."
12 Nnezla' yechebe X̱anžo Dios che no benne' gax̱jw ḷaže',
na' wzóa choche' da' ka' zej yo'on ḷo na'gak benne' yache' ka'.

13 Da' likze benne' chawe' ka' we ḷáwgake' La la'y chio',
na' benne' ḷi ḷaže' ka' sóagake' gan zo' Le'.

141

1 X̱ana' Dios, žḷiža' Le'. Da ka' gaze gákḷeno' neda'.
Benle chi'a kate' wḷiža' Le'.
2 Ben ga kwen da' ẕnnabla' ḷawo' Le' ka to žen ẕix̱.
Wẕí' da' ẕchisa' ḷawo' Le' ka to bi-ado' žota'-ba' ḷawo' Le'.
3 X̱ana' Dios, wdape chi'i žoa'a
nich bi nnia' to da' bi nak chawe'.
4 Bi go'o latje se ḷaža'a gona' to da' ẕinnj
nich bi gona' to da' bi nak chawe',
na' nich bi gáwḷena' benne' wen da' ẕinnj ka' tẕen che lni chégake'.

5 Cha' to benne' chawe' wsake'e neda', gaken chia' to da' chawe',

na' cha' tiḻe' neda', gaken chia' ka
to da' ẓlaḻe'e ẓix̱ dan' ẓgo'e
yichja',
na' nnábtezla' Dios gon chawe'e ḻe'.
6 Kate' bíx̱jegak benne' blo ka'
chegak benne' wen da' ẓinnj
ka' ḻe'e ya'a yej ka',
na' gákbe'egekle benách ka' nak
chawe' da' ẓnnia'.
7 Gáslasgak žit chegak benne' ka'
žoa'a yežw ba chégake'.
Gá'ngaken ka bcheko yo ka' gan ža'n
beže.

8 Che ḻen ẓwia' gan zo' Le', X̱ana'
Dios.
Žx̱en ḻaža'a Le'. Bi kwej yichjo'
neda'.
9 Bwia neda' nich bi sen do yeḻj
chegak benne' wen da' ẓinnj
ka' neda',
na' nich bi chejchaza' ḻo da'
wlékgake'.
10 Ben ga chejchazgak benne' wen
da' ẓinnj ka' ḻo do yeḻj da'
wlékgake',
x̱ak tia' neda' ga na' dot cháwe'do'.

142

1 Neda' ẓnnia' zižje, žḻiža' X̱anžo
Dios.
Dot ḻaža'a ẓnnabla' X̱anžon' yeyache'
ḻáže'le' neda'.

2 Ḻawo' Le' žawa' ẓia che da' žak
chia'.
Ḻawo' Le' ẓḻoe'ela' že' zedla' neda'.
3 Kate' že' ḻáẓda'wa' zedḻe'e, Le',
X̱ana' Dios, nnezlo' da' žaken
chia'.
Wlékgake' to do yeḻj ḻo x̱neza', nich
senen neda'.
4 Ẓwia' kwitla', san bi zoa no benne'
gákḻene' neda'.
Bi zoa no benne' gape chi'ikze'
neda'.
Bi zoa no benne' kwi'e wnné yoe
chia' neda'.
5 Žḻiža' Le', X̱ana' Dios, ẓnnia':
"Žx̱en ḻaža'a tozo' Le'.
Tozo' Le' žaz ḻaža'a ḻo yežlyó nga.
6 Benle da' žḻiža' Le', dan' ẓzáka'ḻi'a.
Beslá neda' ḻo na'gak benne' ka'
ẓbia ḻáže'gake' neda', na' zej
nakže' waḻe ka neda'.
7 Bebéj neda' ḻo da' žaken chia' nich
gak we ḻawa' Le'.
Benne' chawe' ka' chéchjgeke' neda'
kate' gon chawo'o neda'."

143

1 X̱ana' Dios, benle da' ẓnnia' ḻawo'
Le'.
Bze nag da' ẓnnabla' Le'.
Da gákḻeno' neda' dan' nako' ḻi ḻaže',
na' chawe'.
2 Bi wchi'a ḻažo'o neda', wen žin
chio', ka nak da' nbaga'a,
dan' ḻawo' Le' bi zoa no benne'
nake' dot ḻi ḻaže'.
3 Gokḻen neda' dan' benne'
ka' ẓžá'agake' neda' ẓbia
ḻáže'gake' neda'.
Yeláte'ze ka bétgake' neda'.
Béngake' ga naka' ka to benne' ẓde'
ḻo da' choḻ kan žak chegak
benne' gat ka'.
4 Že' ḻáẓda'wa' zedḻe'e, na' žak ny-
ache' ḻáže'ḻi'a.
5 Žejsá' ḻaža'a kan gok ža ni'te.
Ẓlab ḻaža'a ka nak yógo'te da' beno'.
Žejsá' ḻaža'a ka nak da' ẓente da'
beno'.
6 Ẓchis na'a ḻawo' Le'.
Naka' ka to yežlyó biž, ẓbiḻa' Le'.
7 Da ka' gaze gákḻeno' neda', X̱ana'
Dios.
Dan' žedó ḻaža'a bi žel-lo' gákḻeno'
neda'
nich bi gaka' ka to benne' yoe'e
yežw ba.
8 Zildo' ben ga chejsá' ḻaža'a žeyache'
ḻáže'lo' benách chio' ka' dan'
žx̱en ḻáže'kza' Le'.
Bzejní'il neda' ka žaḻa' gona' dan'
žak ḻaža'a gona' da' žaz ḻažo'o
Le'.
9 X̱ana' Dios, beslá neda' ḻo na'gak
benne' ka' ẓžá'agake' neda'.
Ẓzoa kwina' ḻo no'o nich gape
chi'ikzo' neda'.
10 Bsedle neda' nich gona' da' žaz
ḻažo'o Le', dan' nako' Le' Dios
chia'.

Bseḻa' Be' La'y chawe' chio' nich chi'e neda' ḻo nez chawe' chio'.
11 Nich gak bian' nako' chawe', X̱ana' Dios, ben choch neda'.
Dan' nako' chawe', yesló' neda' ḻo da' žak chia'.
12 Dan' nako' ḻi ḻaže', wžía yi'o benne' ka' ẓžá'agake' neda'.
Wžía yi'o benne' ka' žénegekle' wžía yí'gake' neda' dan' naka' neda' wen žin chio'.

144

1 ¡Ga'n ẓen X̱anžo Dios, Bennen' ẓzoa choche' neda'!
Ḻekze' žon choche' na'a nich gak cha'a ḻo wdiḻe.
Žon choche' x̱ben na'a nich tíḻ-ḻena' benne' wen da' ẓinnj ka'.
2 Ḻekze' žeyache' ḻáže'le' neda', na' nake' ka to yo'o gan že' chawa'a.
Žon choche' neda', na' žeslé' neda'.
Žape chi'e neda', na' žx̱en ḻaža'a Ḻe'.
Žone' ga žongak benne' chia' ka' da' žapa' ḻégake'.

3 X̱ana' Dios, ¿biẓkze zej nak benne' ka', dan' žejsá' ḻažo'o chégake'?
¿Biẓ zej nak benne' ka' dan' ži'o wnné yoe chégake'?
4 Zej nak benne' ka' ka to da' ẓnitlen.
Zej nak ža chégake' ka to ẓoḻ dan' ẓdezen.
5 X̱ana' Dios, bsaljw ẓan ya'abá. Betj gákḻeno' neda'.
Bta ya'a ẓen ka', na' žoj žen che yi'.
6 Bzaḻa' yes wzió' ka', na' bsejw x̱nezgak benne' wen da' ẓinnj ka'.
Bse yag ntóche'do' chio' ka', na' bžia yi'-gake'.
7 Gan zo' na'le, bze no'o, na' beslá neda' ḻo da' zedḻe'e gan ži'a.
Beslá neda' ḻo na'gak benne' zi'to' ka'.

8 Benne' ka' ẓnnátezegake' da' wen ḻaže',
na' ẓzétjgake' Dios katen' žon ḻáže'gake'.

9 X̱ana' Dios, goḻkza' chio' to da' kob, na' wgoḻa' da' žóḻ-ḻento'.
Ḻen da' žóḻ-ḻento' da' nwan' chi do goḻkza' chio'.
10 Žonkzo' Le' ga žežojgak chawe' benne' wnná bia' ka'.
Besló' Dabí, benne' wen žin chio', ḻo ya ntoche' ka' chegak benne' wen da' ẓinnj ka'.
11 Beslá neda' ḻo na'gak benne' zi'to' ka'.

Benne' ka' ẓnnátezegake' da' wen ḻaže',
na' ẓzétjgake' Dios katen' žon ḻáže'gake'.

12 Ben ga gólegak bi' byo cheto' ka' kan ẓgólegak yag ka' ḻo yo bebe.
Ben ga gakgak bi' no'le cheto' ka' ka zej nak yag x̱tanḻe'e ka' nníta'gaken ḻi'a che to yo'o ẓen.
13 Ben ga cha'gak ližto' ka' yógo'te kwe' linne cheto'.
Ben ga chanḻe'e bia yix̱e' cheto' ka', nich gakgak bia yíx̱e'do' zanḻe'e ḻo yežlyó cheto'.
14 Ben ga gakgak beže cheto' ka' bia waḻe ka' nich gónḻe'egakba' žin.
Ben ga bi wsángakba' bia že'ndo' ka' kate' bi na' žin byo' chégakba'.
Ben ga bi soa no benne' kweže ny-ache'e ḻo yež cheto'.

15 Ba nez ẓen naken chegak benne' ka' žaken ki chégake'.
Ba nez ẓen naken chegak benne' ka' X̱anžon' nake' Dios chégake'.

145

1 Wká'n ẓena' Le', Dios chia'.
Nako' Ḻe' Benne' Wnná Bia' Ẓen chia'.
Wká'n ẓénteza' La la'y chio' to chi'ize.
2 Tža tža wká'n ẓena' Le'.

Wká'n ẕénteza' La la'y chio' to chi'ize.

3 Ẕente nak X̱anžo Dios, na' nak chie' we ḻáwtezežo Ḻe'.
Batkle gak gónbia'žo ka ẕente nake'.

4 Yógo'te kwe' benne' chio' ka' yéngekle' da' beno' Le'
na' wzéngekle' yezika' benách ka nak da' ẕente na'.
5 Wláb ḻaža'a ka nak yeḻa' ẕen che yeḻa' wak chio',
na' ka nak da' ẕente ka' da' beno'.
6 Yógo'te benne' ka' wcháljgake' ka nak yeḻa' wak che da' ẕente da' beno',
na' neda' wzenla' ḻégake' ka nak yeḻa' ẕen chio'.
7 Wzéngekle' ljéžgake' ka' ka nak yeḻa' ži'i ḻaže' ẕen chio',
na' góḻtezegake' kan nako' Le' chawe'.

8 X̱anžo Dios nake' ži'i ḻaže',
na' žeyache' ḻáže'le' benne' chie' ka'.
Nake' ẕen ḻaže', na' žeyache' ḻáže'ḻe'ele' žo'o.
9 X̱anžo Dios žon chawe'e yógo'te benne' ka',
na' žeyache' ḻáže'le' yógo'te
da' zóagaken nbángaken, da' ka' bene' Ḻe'.

10 Yógo'te da' ka' beno' wká'n ẕéngaken Le', X̱anto' Dios
na' benne' chio' ka' we ḻáwgake' Le'.
11 Ẕcháḻjgake' ka ẕente nak yeḻa' wnná bia' chio'.
Ẕcháḻjgake' ka nak yeḻa' wak ẕente chio'
12 nich wzéngekle' yógo'te benne' ka' ka zej nak da' ẕente ka' da' beno',
na' ka nak yeḻa' ẕen che yeḻa' wnná bia' chio'.
13 Yeḻa' wnná bia' chion' sóatezen,
na' nna bi'o yógo'te kwe' benách ka'.

14 Nox̱w X̱anžo Dios yógo'te benne' ka' žejchégwgake'.
Žechise' yógo'te benne' ka' zej ndo'e ḻo žin waḻe.

15 Yógo'te benne' ka' ẕbézgake' Le' gákḻeno' ḻégake',
na' Le' wnezjo' da' gáwgake' kate' gaḻa' chen.
16 Ḻo yeḻa' ži'i ḻaže' chio' ẕze no'o.
Ẕnezjo' da' žiážjegekle yógo'te da' zóagaken nbángaken.

17 Chawe' nak X̱anžo Dios ḻo yógo'te da' žone',
na' ḻi ḻaže' zej nak yógo'te da' žone' Ḻe'.
18 X̱anžo Dios zóateze' gákḻene' yógo'te benne' ka' žḻížgake' Ḻe',
yógo'te benne' gax̱jw ḻaže' ka' žḻížgake' Ḻe'.
19 Gone' da' žak ḻáže'gak benne' ka' ẕžébegake' Ḻe'.
Ḻezka' yenle' chégake' kate' wḻížgake' Ḻe', na' yeslé' ḻégake'.
20 X̱anžo Dios žape chi'ikze' yógo'te benne' ka' zej nži'ile' Ḻe',
san wžía yi'e yógo'te benne' ka' ẕbej yíchjgake' Ḻe'.
21 Dot ḻaža'a wká'n ẕena' X̱anžo Dios.
Yógo'te benne' ka' žaḻa' we ḻáwgake' La la'y chie' to chi'ize.

146

1 ¡Ga'n ẕen X̱anžo Dios!
Dot ḻaža'a žoe ḻawa' X̱anžo Dios.

2 X̱ak zoa' nbana' wká'n ẕena' X̱anžo Dios.
Góḻteza' da' we ḻawa' X̱anžo Dios x̱ak zoa' nbana'.
3 Bi wx̱én ḻáže'le benne' wnná bia' ka',
na' bi wx̱én ḻáže'le benne' waḻe ka',
dan' bi gak yeslágake' ḻe'e.
4 Žežój be' zej yoe'e, na' yeyákgake' bix̱te yo.
Ḻo ža na'kze nitle da' gok ḻáže'gake' góngake'.
5 Ba nez ẕen naken che bennen', žakḻen Dios che Jakob ḻe',
bennen' žx̱en ḻaže'e X̱anžo Dios.

6 Dios na'kze bene' ya'abá, na' yežlyó, na' nisdo',
na' yógo'te da' ka' zej nnitan' latje ka'.
Nake' Bennen' žónteze' da' l̲i l̲aže'.
7 Z̲chi'a l̲aže'e benne' nyache' l̲aže' ka',
na' z̲wawe' benne' ka' z̲dóngake'.
X̲anžo Dios žeslé' benne' ndo'w ka'.
8 X̲anžo Dios žeyone' yej l̲awgak benne' l̲o chol̲ ka'.
X̲anžo Dios žechise' benne' ka' žejchégwgake'.
X̲anžo Dios nži'ile' benne' chawe' ka'.
9 X̲anžo Dios žape chi'e benne' zi'to' ka'.
Žákl̲ene' bi' wzebe ka', na' no'le wzebe ka',
san z̲chinnje' da' žongak benne' wen da' z̲innj ka'.
10 L̲e'e, benne' yež Sión, z̲nna bia'kze X̲anžo Dios.
Z̲nna biá'teze Dios to chi'ize.

¡Ga'n z̲en X̲anžo Dios!

147

1 ¡Le wká'n z̲en X̲anžo Dios!

Nak chawe' golžo da' we l̲awžo Dios chežo.
Dot l̲áže'žo žal̲a' wká'n z̲enžo-ne'.
2 X̲anžo Dios yeyone' yež Jerusalén.
Yechi'e benne' Israel ka' zej zoe' yež zi'to' ka'.
3 Žeyone' benne' ka' nyache' l̲áže'gake',
na' z̲de'e l̲égake' laže' gan zej žia we' chégake'.
4 Nnézkzele' bal̲ belj ka' nníta'gaken.
To to belj ka' žwe'e lan.
5 Z̲ente nak X̲anžo Dios, na' nape' dot yel̲a' wak.
Bi be de da' bi žejni'ile' L̲e'.
6 X̲anžo Dios žákl̲ene' benne' gax̲jw l̲aže' ka',
san z̲zex̲jwe' benne' wen da' z̲innj ka'.

7 ¡Le gol̲ da' wká'n z̲enle X̲anžo Dios!
¡Le gol̲, na' le wchínnj da' ka' z̲gol̲-le l̲aw Dios chežo!

8 L̲e' z̲nnite'e bejw ka' z̲an ya'abá.
L̲e' žsel̲e'e nis yejw l̲o yežlyó.
L̲e' žone' ga žiagak yíx̲e'do' ka' l̲aw ya'a ka'.
9 L̲e' z̲nez̲jwe' da' žawgak bia yix̲e' ka'.
Z̲nez̲jwe' da' žawgak sechjdo' ka', bia ka' z̲béžeya'agakba'.
10 Da' žaz l̲aže'e bi naken yel̲a' wal̲e chegak bžina' ka',
na' kege yel̲a' wal̲e chegak benne' ka',
11 san žaz l̲aže'e benne' ka' z̲žébegake' L̲e',
na' benne' ka' žx̲en l̲áže'gake' L̲e' nich yeyache' l̲áže'le' l̲égake'.

12 ¡Le wká'n z̲en X̲anžo Dios, l̲e'e zoale yež Jerusalén!
¡Le wká'n z̲en Dios chele, l̲e'e zoale yež Sión!

13 L̲e' z̲zoa choche' ze'e da' žape chi'in yež chele.
Žon chawe'e benne' ka' nníta'gake' yež chele.
14 Z̲zoe' yel̲a' z̲ga'n chawe' l̲o yežlyó chele.
Gónnl̲i'e chele z̲oa' cháwe'l̲e'e.
15 Žsel̲e'e x̲tiže'e chegak benách yežlyó ka',
na' ka' gaze žak da' z̲nne'.
16 Z̲wakwe' yežlyó l̲en bege' da' naken ka z̲ila'.
Z̲zex̲jwe' x̲le'l yel ka de.
17 Žone' ga žex̲jw yej nis ka yejdo' ka'.
¿Noz̲ benne' gak soele' da' zag chen?
18 Z̲nnie', na' žeyaken nis.
Žone' ga žak be', na' žeyák begen' nis wbá'a.

19 Bzejni'ile' Jakob ka nak x̲tiže'e,
na' bdie' da' bsedle', na' da' ka' wnnakze' L̲e' l̲o na'gak benne' Israel ka'.
20 Bi na' gone' ki che nitó yež yezika',
na' benne' yež ka' bi žeyónbia'gake' x̲tiže'e.

¡Ga'n ẕen X̱anžo Dios!

148

1 ¡Le wká'n ẕen X̱anžo Dios!
¡Le wká'n ẕen X̱anžon', ḻe'e, zoale ya'abá!
¡Le wká'n ẕene' Ḻe', ḻe'e, zoale ža'le!

2 ¡Le wká'n ẕene' Ḻe', ḻe'e, wbás che ya'abá chie' ka'!
¡Le wká'n ẕene' Ḻe', ḻe'e, benne' zante chie'!
3 ¡Le wká'n ẕene' Ḻe', ḻe'e, wbíž, na' byo'!
¡Le wká'n ẕene' Ḻe', ḻe'e, belj žsa'ni'le!
4 ¡Le wká'n ẕene' Ḻe', le', ya'abá na'le,
na' ḻe'e, nis ka' zoale ḻawle ya'abá!
5 ¡Le wká'n ẕen La la'y che X̱anžon',
dan' wnnekze' Ḻe', na' wzoale!
6 Bene' ga zoale na'a, na' to chi'ize.
Wnnakze' chele ḻe'e to da' bi te chen.
7 ¡Le wká'n ẕen X̱anžon' ḻo yežlyó,
ḻe'e, bia ẕen ka' zoale ḻo nisdo', na' ḻo nis zil,
8 na' ḻe'e, yes wzió', na' yej nis, na' bege', na' bejw ka',
na' ḻe'e, be' bdone' ka', žonle ka ẕnnakze' Ḻe'!
9 ¡Le wká'n ẕene' Ḻe', ḻe'e, ya'ado' ka', na' ya'a ẕen ka',
na' ḻe'e, yag ẕix̱ ka', na' yag sedro ka',
10 na' ḻe'e, bia yix̱e' ka', na' bia ka' napgak benne' ka',
na' ḻe'e, bia snia ka', na' bia zej zoa x̱ílgakba'!
11 ¡Le wká'n ẕene' Ḻe', ḻe'e, benne' wnná bia' ka',
na' yógo'te benne' gax̱jw ḻaže' ka',
na' ḻe'e, benne' blo ka', na' benne' wchi'a ḻaže' ka',
12 na' ḻe'e, benne' byo wego' ka', na' no'le wego' ka',
na' ḻe'e, benne' gole ka', na' x̱kwide' ka'!
13 ¡Le wká'n ẕen La la'y che X̱anžon'!
Ẕénḻe'eže nak La la'y chie' Ḻe' ka yógo'te lagak benne' ka'.
Yeḻa' ẕen chie' ẕḻa' ḻawn ḻo yežlyó, na' ya'abá.
14 Ḻe' benne' yela' wak ẕen chegak benne' chie' ka'.
¡Le wká'n ẕene' Ḻe', ḻe'e, benne' chie' ka', nakle ẕa'só Israel ka',
na' nakle benne' ka' nži'ile' Ḻe'!

¡Ga'n ẕen X̱anžon'!

149

1 ¡Le wká'n ẕen X̱anžo Dios!
¡Le goḻ che X̱anžon' to da' kobe!
¡Le wká'n ẕene' Ḻe' gan zej ndobe benne' chie' ka'!
2 ¡Le yebele, ḻe'e, benne' Israel ka', ḻaw Dios, Bennen' bene' ḻe'e!
¡Le yebele, ḻe'e, zoale yež Sión, ḻaw Dios, Bennen' nake' Benne' Wnná Bia' Ẕen chele!
3 ¡Le wká'n ẕen La la'y che X̱anžon', na' wya'ale!
¡Le wchoncho yid ka', na' le wchínnj da' ka' ẕgoḻ-le, nich we ḻawle Ḻe'!
4 X̱anžo Dios žaz ḻaže'e benne' chie' ka'.
Žape' ba la'ne benne' gax̱jw ḻaže' ka', na' žeslé' ḻégake'.
5 Žaḻa' yebégekle benne' chie' ka' ḻo yeḻa' ẕen chie',
na' góḻgake' ḻo yeḻa' žebele chégake' dot yele.
6 Žaḻa' kwéžeya'agake', nich we ḻáwgake' Dios,
zej noe'e ya ntoche' ka' da' zej nla žop ḻa'aten,
7 nich yezí'gake' wzón benne' zi'to' ka',
na' góngake' benách yež ka' ẕia,
8 na' nich wchéjgake' benne' wnná bia' ka' do ya,
na' ḻezka' benne' waḻe ka',
9 na' nich wžía yí'gake' benne' ka' ka wnnakze Dios gaken chégake'.
Da' ni gaken yeḻa' ba nez ẕen chegak benne' ka' che Dios.

¡Ga'n ẕen X̱anžon'!

150

1 ¡Le wká'n ẕen X̱anžo Dios!

¡Le wká'n ẕen X̱anžon' ḻo yodo' la'y
chie'!
¡Le wká'n ẕen yeḻa' wak chie' ḻo
ya'abá chie'!
2 ¡Le wká'n ẕene' Ḻe' ni'a che da' ẕen
da' bene'!
¡Le wká'n ẕene' Ḻe' ni'a che yeḻa' ẕen
chie'!
3 ¡Le wká'n ẕene' Ḻe', wkwéẕele loz-
gak bia ka'!
¡Le wká'n ẕene' Ḻe', chínnele da' žóḻ-
ḻento' ka'!
4 ¡Le wká'n ẕene' Ḻe', wchónchwle
yid, na' wya'ale!
¡Le wká'n ẕene' Ḻe', chínnele da' ka',
na' wkwéẕele bžéjwdo' ka'!
5 ¡Le wká'n ẕene' Ḻe', wtiḻ-le yado'
ka'!
¡Le wká'n ẕene' Ḻe', wtiḻ-le ya ẕen
ka'!
6 ¡Le wká'n ẕen X̱anžon', yógo'tele
zoale nbanle!
¡Le wká'n ẕen X̱anžo Dios!